J. F. COOPER

Nagy indián könyv

VADÖLŐ

TARTALOM

I.
VADÖLŐ MEGJELENIK

II.
A HUTTER CSALÁD

III.
SÓLYOMSZEM

IV.
CSINGACSGUK

V.
HETTY

VI.
A REJTÉLYES LÁDA

VII.
A HADÜZENET

VIII.
SZABADULÁS ÉS FOGSÁG

IX.
HARC A PÉZSMAPATKÁNY-KASTÉLYBAN

X.
HUTTER HALÁLA

XI.
VADÖLŐ KÜLDETÉSE

XII.
SZARVASÖLŐ

XIII.
AZ IROKÉZEK TÁBORÁBAN

XIV.
A KÍNZÓOSZLOP

XV.
BÚCSÚ

I.
VADÖLŐ MEGJELENIK

Történetünk az 1740-es év táján kezdődik, amikor New York még angol gyarmat volt, s területének csak igen kis részét hódították meg a telepesek, a Hudson folyó két partján, a torkolattól felfelé a vízesésekig. Néhány előretolt "község" ugyan gyökeret vert már a Mohawk és a Schoharie folyó mentén, de az ősrengeteg széles nyelvei még átnyúltak a folyókon Új-Angliába, s dús lombjaikkal elrejtették az indián harcost, aki hangtalan mokasszinjában járta a titkos és véres hadiösvényt. Madártávlatból egészen a Mississippiig egyetlen hatalmas vadonnak látszhatott a táj, csak a tengerparton határolta egy keskeny, megművelt földsáv, beljebb pedig csillogó tavak és kanyargó

folyók ezüstje vált ki tömött sűrűjéből. A legkülönbözőbb négylábú állatok és madarak háborítatlanul tanyáztak az erdőben, s ha néhanapján megzavarta is nyugalmukat egy-egy indián vagy fehér vadász, legtöbbjük még sohasem hallott puskaropogást.

Sok száz tavasz napsütése festette már ragyogóra a méltóságteljes tölgyek és fenyők csúcsait, amikor egy felhőtlen júniusi napon kiáltások verték fel az erdő csendjét. Két férfi eltévedt a rengetegben, s most különböző irányban kereste a helyes utat. Végül diadalkiáltás hallatszott: a cserjék sűrűjéből egy hatalmas termetű ember bukkant elő, s megállt egy lejtős tisztáson, melyet részben a szél, részben a tűz fosztott meg növényzetétől. Innen már lehetett látni az eget.

- Végre szabadon lélegezhetünk! - kiáltotta a hatalmas ember, s megrázta magát, mint egy nagy kutya, amely éppen egy havas gödörből mászott ki. - Hurrá, Vadölő, végre itt a világosság, s a tó sem lehet már messze!

Ebben a pillanatban egy másik férfi bújt ki a bozótból, sebtében megigazította fegyvereit és öltözetét, majd csatlakozott társához.

- Ismered ezt a helyet? - kérdezte a Vadölőnek szólított férfi. - Vagy csak azért kurjongatsz, mert örülsz a napfénynek?

- Ezért is, meg azért is, öcsém; ismerem ezt a helyet, és örülök, hogy megtaláltam jó barátomat, az áldott napocskát. Most már megint felismerhetjük az égtájakat, és magunkra vessünk, ha megint összecseréljük őket, mint az előbb. Ne legyen a nevem Hamari Harry, ha nem azon a helyen állunk, ahol a földkeresők táboroztak egy hétig tavaly nyáron. Oda

nézz, azok a száraz ágak az ő kunyhójukból maradtak, és itt van a forrás. De akárhogyan szeretem is a napot, öcsém, nélküle is meg tudom mondani, hogy dél van-e már; nincsen olyan pontos időmérő szerkezet az egész gyarmaton, mint az én gyomrom, és ez a gyomor azt mondja, hogy jó fél órával túl vagyunk a tizenkettőn. Nyisd hát ki a tarisznyát, és gyűjtsünk egy kis erőt a következő hatórás útra.

Ezzel mindketten nekiláttak egyszerű, de ízletes ebédjük előkészületeinek. Felhasználjuk ezt a szünetet arra, hogy némi fogalmat adjunk olvasóinknak e két férfi külsejéről, mivel mind a kettőre igen fontos szerep vár történetünkben.

Nehéz lett volna délcegebb, szebb szál legényt találni annál, aki az előbb Hamari Harrynak nevezte magát.

Valójában Henry Marchnak hívták, de a vadászok, akik átvették az indiánoktól a "névragasztás" szokását, átkeresztelték Hamarinak, gyors, meggondolatlan természete és nyugtalansága miatt. Harry valóban nem szeretett egy helyben maradni, s állandóan járta az erdőt az elszórt települések és Kanada között. Százkilencven centinél magasabb volt, arányos termetű, roppant erejű, derűs tekintetű ember. Arca eléggé durva, de csinos, s ez megóvta Harryt a közönségesség látszatától.

Társa, akit Harry Vadölőnek nevezett, egyáltalán nem hasonlított hozzá, sem külsőben, sem jellemben. Mokasszint viselt, mintegy száznyolcvan centi magas lehetett, s termete aránylag vékonynak és gyengének látszott; izmai nem mutattak rendkívüli erőt, csak rendkívüli fürgeséget. Fiatal arca nem volt szép, de kifejezése mégis megnyerő volt, mert őszinteségtől, becsülettől sugárzott, és bizalmat keltett.

Mindkét hősünk fiatal ember volt még: Harry talán huszonhat-huszonnyolc éves lehetett, Vadölő pedig nála is fiatalabb néhány évvel. Öltözetük nem érdemel részletesebb leírást, bár annyit megjegyezhetünk, hogy nagyrészt szarvasbőrből volt, s meglátszott rajta, hogy a két férfi a civilizált társadalom és a végtelen erdőség határán tölti életét. Vadölő felszerelése, kivált pedig fegyverei mégis igényességről tanúskodtak. Puskája kitűnő állapotban volt, vadászkésének nyelét, lőporos szaruját és puskagolyós zacskóját vésett ábrák meg indián kagylóékítmények díszítették. Ezzel szemben Hamari Harry öltözete rendetlenséget és elég nagy hanyagságot árult el.

- Gyere, Vadölő, láss hozzá, és bizonyítsd be, hogy delavár gyomrod is van, nemcsak a nevelésedet kaptad a delavár indiánoktól! - kiáltotta Harry, szájába tömve egy akkora darab hideg vadsültet, hogy bármely európai paraszt biztosan jóllakott volna belőle. - Gyere, öcsém, bizonyítsd be, hogy a fogad éppúgy el tud bánni ezzel a szegény dámszarvassal, mint ahogy a puskád már elbánt vele!

- Ugyan, Harry, nem olyan nagy dicsőség megölni egy szarvast; persze a párduc vagy a hiúz, az más - felelte Vadölő, és ő is letelepedett a lakomához. - Nem annyira bátorságomért kaptam nevemet a delavároktól, mint inkább jó szememért és fürge lábamért.

- No, a delavárok se nagy hősök - mondta Harry teli szájjal -, különben nem hagyták volna, hogy a mingó indiánok, ezek a csavargók, úgy elbánjanak velük.

- Tévedsz, Harry - felelte Vadölő -, a mingók telekürtölik az erdőt hazugságaikkal. Én már tizedik éve élek a delavárok között, és tudom, hogy éppoly

bátrak, mint bármely másik törzs, ha küzdelemre kerül a sor.

- Ha már erről van szó, Vadölő, hadd kérdezzek tőled valamit: a vadászatban, tudom, nagyon szerencsés voltál, de emberre, fegyveres ellenségre elsütötted-e már a puskádat?

- Az igazat megvallva, eddig még soha - mondta Vadölő -, minthogy nem volt rá alkalom. A delavárok békében éltek, amióta közéjük tartozom, és úgy vélem, emberéletet csak nyílt és becsületes harcban szabad kioltani.

- Ej, hát sose csíptél rajta senkit, amint a vadfogó csapdáidat fosztogatja, s nem fizettél meg neki ott helyben egy golyóval?

- Én nem vagyok vadfogó, Harry - felelte büszkén a fiatalember -, puskával keresem a kenyeremet, s az állatbőröknek, amiket eladok, mindig lyukas a feje legalább még egy helyütt a szemen meg a szájon kívül.

- Igen ám, de most éppen háború van. Azt hiszem, Vadölő, mielőtt elbúcsúznánk, kétlábúakon is ki fogod próbálni a puskádat.

- Magad mondtad, Harry, hogy nincs messze az utunk vége, s ha úgy akarod, ma este el is búcsúzhatunk. Errefelé kell találkoznom egy barátommal, aki nem fogja szégyellni, hogy társa még nem ölt embert.

- Kíváncsi vagyok, mit keres erre a te delavár barátod ebben az évszakban - morogta Harry. - Mit is mondtál, hol fogsz találkozni a fiatal főnökkel?

- Egy alacsony, gömbölyű szikla alatt, a tó

csücskében. Én ugyan még sohasem jártam ott, de azt mondják, az a vidék a mingók és a delavárok közös tulajdona.

- Közös tulajdona! - kiáltotta Harry, és hangosan felnevetett. - Kíváncsi vagyok, mit szólna ehhez az öreg Tom Hutter, vagy ahogy errefelé hívják: Úszó Tom. Tizenöt éve lakik itt a tavon, saját tulajdonának vallja, és harc nélkül nem adná oda sem a mingóknak, sem a delavároknak.

- No és a gyarmat urai? Azt hiszem, ők tartják magukat az igazi tulajdonosoknak, habár személyesen nem merészkednek ide.

- Másutt talán úgy van, Vadölő, de itt nem. Erről a vidékről még nem készült birtoklevél, és az öreg Tom jogait senki sem vonja kétségbe.

- Különös ember lehet ez az Úszó Tom, Harry. Azt mondtad, nem mingó, nem delavár, és még csak nem is sápadtarcú. Az is furcsa, hogy olyan régóta él ezen az elhagyott helyen. Mit tudsz róla?

- Mit? Hát azt, hogy a természete inkább a pézsmapatkányéhoz hasonlít, mint az emberéhez. Azt mesélik, fiatal korában a tengert járta egy Kidd nevű emberrel, akit azután felakasztottak kalózkodásért. Akkor az öreg Tom itt telepedett le lányaival, hogy nyugodtan élvezhesse rablott kincseit.

- Rablott holmit sehol sem lehet nyugodtan élvezni, Harry. A lányairól hallottam már az errefelé vadászó delavároktól. Anyjuk is van?

- Volt, öcsém, volt; de meghalt, és elsüllyesztették.

- Micsoda? - kérdezte Vadölő meglepetten.

- Úgy, ahogy mondom: elsüllyesztették. Az öreg Tom leeresztette holttestét a tóba; biztosan lusta volt sírt ásni. De szép asszony lehetett, mert a lánya, Judith Hutter, gyönyörű.

- Hallottam Judith Hutterről a delavároktól, s azt hiszem, nekem nem tetszenék ez a lány.

- Mit értesz te ehhez! - kiáltotta hevesen Harry. - Te még zöldfülű vagy, de Judithnak férfiak udvarolnak, amióta betöltötte a tizenötödik évét. Rád se nézne az a lány, te taknyos!

- Június van, melegen süt a nap, úgyhogy nincs szükség a hevességedre, Harry - felelte nyugodtan Vadölő.

- Mindenki úgy gondolkozik, ahogy akar, s a mókusnak is meglehet a véleménye a hiúzról.

- Jó, csak nem mindig tanácsos közölni ezt a véleményt a hiúzzal - morogta Harry, majd békésebben hozzátette: - Ej, Vadölő, barátok vagyunk, nem fogunk összeveszni egy lány miatt, még akkor se, ha csinos. Mit meséltek róla a delavárok?

- Azt, hogy szép, és kellemes beszédű, de könnyelmű és hiú.

- A mindenit a ravasz indián fejüknek! Pontosabban le se festhették volna! Az igazat megvallva, Vadölő, én már két évvel ezelőtt feleségül akartam venni, és éppen a könnyelműsége volt az akadály, meg még valami.

- És mi volt az a valami? - kérdezte Vadölő, nyugodtan tovább falatozva.

- Az, hogy neki nemigen akarózott hozzám jönni. Átkozottul csinos a kislány, és ezt ő is jól tudja. Néha eljárnak erre a Mohawk-parti erődből a katonatisztek. Ha látnád, hogy kacérkodik velük!

- Szegény ember lányához nem illik az ilyesmi - felelte komolyan Vadölő -, a tisztek mind nemesurak, és olyan lánnyal, mint Judith, csakis rossz szándékuk lehet.

- Úgy van, és egy bizonyos kapitány különösen gyanús nekem. De Judith csak a saját hiúságát hibáztathatja.

- Én nem is gondolnék többet az ilyen nőre, Harry, hanem csakis az erdővel foglalkoznám, mert az sohasem csalja meg az embert.

- Ha ismernéd Judithot, belátnád, hogy könnyű ezt mondani, de nehéz megtenni. Ha ezek a tisztek nem volnának, már rég elvittem volna innen Judithot, s a másik lányára hagytam volna az öreg Tom Huttert.

- A másik lányáról nem szoktak beszélni a delavárok - mondta Vadölő.

- No persze, mert Judith Hutter elhomályosítja Hetty Huttert. Judith gyönyörű, okos, és olyan ravasz, mint egy indián szónok; Hetty se csúnya, de - hogy is mondjam csak? - egy kicsit meg van zavarodva az elméje. Vagy inkább csak együgyű. De ha az apja meg Judith nem vigyázna rá, biztosan őrá is szemet vetnének a férfiak.

- Azt hittem, kevés ember jár errefelé - mondta Vadölő.

- Igaz, de vadászok, vadfogók, cserkészek mégiscsak

járnak, és sok pimaszságot tudnak művelni. Hej, öcsém, ha kiderülne, hogy a hat hónap alatt, amíg távol voltam, Judith férjhez ment!

- Miért? Megígérte, hogy megvár?

- Nem! De ha mégis férjhez ment, én mondom, hogy özvegy lesz, még mielőtt betöltené a huszadik évét!

- Képes lennél bántani a választottját, Harry, csak azért, mert Judithnak jobban tetszett, mint te?

- Miért ne? Aki az én utamat keresztezi, azt megölöm! Meg aztán úgyse tudná meg senki, hogy ki volt a gyilkos. Te például ellenem vallanál-e, ha elpusztítanék egy görényt vagy egy mormotát?

- Megmondanám az igazat, Harry, akár rólad lenne szó, akár másról.

Hamari Harry elképedve nézett Vadölőre, aztán megragadta a nyakát, és dühösen rázni kezdte. Harrynak veszélyes marka volt, és Vadölő helyében bárki megijedt volna, de ő nyugodt maradt, s csendesen, józanul így szólt:

- Rázhatsz, Harry, ameddig akarsz, de csak az igazságot rázhatod ki belőlem. Egyébként Judith valószínűleg nem ment férjhez, s így senkit se kell eltenned láb alól; de ha mégis lenne férje, én az első adandó alkalommal figyelmeztetném a fenyegetésedre.

Harry elengedte Vadölőt, s egy ideig csendben ült mellette.

- Azt hittem, a barátom vagy - mondta végül -, de ez volt az utolsó titkom, amit megosztottam veled.

- Ha a többi titkod is ilyen, nem vagyok rájuk kíváncsi. Tudom, Harry, hogy a rengetegben élünk, az emberi törvényeken kívül, de van az emberi törvények fölött egy magasabb törvény is. Aki ezt nem tiszteli, ne hívjon engem a barátjának.

- Úgy beszélsz, Vadölő, mint egy prédikátor!

- Prédikátor ide, prédikátor oda: én csak azt mondom, amit gondolok. De te nagyon lobbanékony és meggondolatlan vagy, ami azt bizonyítja, hogy keveset éltél a rézbőrűek között. Mindegy, Harry, kár veszekedni: Judith Hutter bizonyára nem ment még férjhez, hát itt a kezem, felejtsük el az egészet.

Hamari Harry e szavaktól még jobban meglepődött, de aztán belecsapott Vadölő kezébe; s miután ismét szent volt a béke, összeszedték az ebéd maradékát, mert a nap már lefelé indult az égbolton. Fogták fegyvereiket, s a tisztást elhagyva, ismét belemerültek az erdő sűrűjébe.

Két vándorunknak nem kellett messzire mennie. A tisztástól kezdve Harry már ismerte az irányt, és biztos léptekkel vezette Vadölőt. Az erdő ugyan sötét volt, de a bozót már nem akadályozta őket, s szilárd és száraz talajon jártak. Alig egy mérföld után Harry megállt, és fürkésző szemmel nézett körül.

- Ez a hely - jelentette ki végül -, ott áll egy bükkfa, a bürök mellett, kissé távolabb három fenyő, amott pedig egy csonka nyírfa; de nem látom a sziklát, és a letört ágakat sem, amelyekről már beszéltem neked.

- A letört ágak nemigen alkalmas jelek - mondta Vadölő -, hiszen a legtapasztalatlanabb ember is tudja, hogy az ágak nem szoktak maguktól letörni,

mindenkinek felkeltik a gyanúját, és nyomra is vezetik. A delavárok sose hisznek a letört ágaknak, csak békeidőben és nyílt úton. Ami pedig a bükkfákat és a fenyőket illeti, nem kettesével-hármasával láthatjuk itt őket, de százával.

- Az igaz, Vadölő, de nézd meg a helyzetüket: itt van a bükkfa meg a bürök...

- Jó, és ott meg egy másik bükkfa és egy másik bürök, egymás mellett, mint két szerető testvér, hiszen egyik sem ritkaság ezekben az erdőkben. Attól tartok, Harry, hogy a hódfogásban és a medvelövésben nagyobb mester vagy, mint az ilyen megtévesztő utak felismerésében. Hohó, oda nézz, ott van, amit keresel!

- Ugyan, már megint dicsekedni akarsz, delavár módra, mert kutya legyek, ha mást is látok itt körülöttünk ezeken a kétségbeejtő fákon kívül!

- Arra nézz, Harry: ott, a fekete tölggyel egy vonalban, látod azt a meghajlott csemetét, amely beleakadt a körülötte levő cserjékbe? Azt a csemetét egyszer meghajlította a hó súlya, és nem tudott többé kiegyenesedni, mert valaki a cserjék közé nyomta. Látszik, hogy emberi kéz műve.

- Az én kezem műve! - kiáltotta Harry. - El kell ismernem, Vadölő, hogy nem közönségesen jó a szemed.

- Javul, Harry, javul, nem tagadom, de ismerek olyan embereket, akikhez képest ez még semmi. Tamenundra gondolok például; most már nagyon öreg, de még mindig észrevesz mindent, s olyan éles a szeme, mint a kutya szimatja. És Unkaszt, Csingacsguk apját s a mohikánok törvényes főnökét senki se múlja felül a megfigyelésben. Javul a

szemem, nem tagadom, de még messze van attól, hogy tökéletes legyen.

- És ki az a Csingacsguk, akiről olyan sokat szoktál beszélni, Vadölő? - kérdezte Harry. - Egy kósza rézbőrű, semmi más.

- Nem egészen, Harry; jog szerint nagy főnök lenne, tisztelik, és sokszor meg is fogadják a szavát, de népe már nem oly hatalmas, mint régen. Ó, Harry, ha hallanád, miket mesélnek téli estéken a delavárok, vagy más néven a mohikánok, hajdani nagyságukról és dicsőségükről!

- Ugyan - mondta Harry -, ha az ember mindent elhinne, amit más emberek mondanak saját dicséretükre, túlságosan jó véleménye lenne róluk, és túlságosan rossz önmagáról. Ezek a rézbőrűek híres hencegők, és fogadni mernék, hogy dicső hagyományaiknak több mint a fele csak üres locsogás.

- Ebben van valami, Harry, nem tagadom; az indiánok valóban sokat dicsekszenek, de hát ilyen a természetük, és nem lenne helyes, ha valaki meg akarná tagadni a természetét. De már helyben is vagyunk!

Ezzel félbeszakadt a beszélgetés, s a két férfi szemügyre vette a közvetlenül előttük fekvő tárgyat. Vadölő rámutatott egy hatalmas hársfatörzsre, amely régóta kidőlt már, s most megadással tűrte a váltakozó évszakok lassú, de biztos pusztítását.

- Úgy van, éppen ezt kerestük! - kiáltotta Harry, megvizsgálva a hársfatörzs szélesebbik végét. - Senki se nyúlt hozzá, olyan rend van itt, mint egy öregasszony almáriumában. Gyere, Vadölő, segíts;

egy fél óra múlva már a tavon úszunk, annyi szent!

Vadölő odalépett, s a két férfi dologhoz látott, lassú, biztos mozdulatokkal, mint az olyan emberek, akik hozzászoktak az ilyesféle munkához. Harry legelőször is eltávolított egy csomó fakérget, amely igen ügyetlenül takarta el a nagy hársfa odvát; ha történetesen előttük járt ott valaki, bizonyára észrevette volna. Aztán Harry és Vadölő kihúzott egy kenut, összes tartozékaival együtt: megvoltak az ülései és az evezői is. A csónak nagy volt, de aránylag könnyű, úgyhogy a roppant erejű Harry egy pillanat alatt a vállára emelte.

- Indulj előre, Vadölő - mondta Harry -, hajtsd félre a bokrok ágait, más segítségre nincs szükségem.

Vadölő nem kérette magát kétszer, s a vándorok otthagyták a kidőlt hársfát. Tíz perc múlva kiértek az erdőből, s megálltak a lenyugvó nap sugarában, egy nagy tó partján.

A meglepett Vadölő önkéntelenül is felkiáltott; igaz, csak halkan, mert óvatosabb és megfontoltabb természetű volt, mint a heves Harry. A szeme elé táruló látvány valóban megérdemli, hogy röviden leírjuk. Egy tó feküdt előttük, olyan csendesen és áttetszően, mintha a tiszta hegyi levegőből sűrűsödött volna össze. Mintegy három mérföld hosszú s fél mérföld széles lehetett, szabálytalan partját kisebb öblök és földnyelvek csipkézték. Legközelebbi, északi végében egy magányos hegy állt, ettől nyugatra és keletre kisebb dombok, melyek a tó kerületének kilenctized részét körülvették. De a látványt leginkább az ünnepélyes csend, az édes nyugalom tette feledhetetlenné. Bármerre nézett is az ember, mindenütt csak a tó tükörsima lapját látta, fölötte a makulátlan égboltot, s mögötte az erdők sűrű hátterét.

Az erdők oly dúsak voltak, hogy a tavat mintha egyetlen zöld fal vette volna körül, melyen sehol sem látszott nyílás. De a természet, úgy látszik, még ezzel sem volt megelégedve, s a fák a tó fölé is kinyújtották ágaikat, mintha meg akarnák hódítani.

- Csodálatos! Fenséges! - kiáltotta Vadölő, puskájára támaszkodva. - Úgy látom, itt még egyetlen fát sem érintett a rézbőrűek keze! Aki ilyen gyönyörű helyen töltötte élete felét, Harry, mint például a te Judithod, az bizonyára igen erkölcsös és jó kedélyű ember.

- Úgy van, de Judith nem élt mindig itt. Régebben az öreg Tom az erődökben töltötte a teleket, s Judithot nagyon is elrontották az ottani telepesek meg a széptevő katonatisztek.

- Akkor is, Harry, ez a környezet nagyon jó iskolának látszik s megjavíthatná. De mi az ott előttünk? Szigetnek kicsi, csónaknak nagy, pedig ott áll a víz közepén.

- Az öreg Tom háza, amelyet az erődbeli tisztek Pézsmapatkány-kastélynak neveznek; igen találó név, s még az öreg Tom is mosolyog rajta. Ez a ház nem mozog, mert cölöpökre van erősítve, de van az öreg Tomnak egy másik otthona is, egy bárka, amellyel ide-oda szokott kalandozni a tavon.

- Semmiféle bárkát nem látok, Harry.

- Talán a ház túlsó oldalán van kikötve, vagy az egyik öbölben tartózkodik éppen. De a kenunk már rajta is van a vízen, és egy negyedórányi evezés után ott lehetünk a Pézsmapatkány-kastélynál, s meggyőződhetünk róla.

Vadölő és Harry mindent elhelyezett a kenuban,

beszálltak, ellökték magukat a parttól, és könnyed, egyenletes evezőcsapásokkal megindultak a Pézsmapatkány-kastély felé. Közben meg-megálltak, és szemügyre vették a tópartnak egymás után feltáruló újabb részleteit.

- Szívet gyönyörködtető látvány! - kiáltotta Vadölő, amikor negyedszer álltak meg. - S azt mondod, Harry, nincs ember, aki e csodák törvényes tulajdonosának nevezhetné magát?

- Csak a király, de ő olyan messze van, hogy nemigen zavarja az öreg Tomot. Bizony, itt minden az öregé, s amíg csak él, minden bizonnyal az övé is marad.

- Irigylem ezt az embert! Tudom, nem szép dolog az irigység, küzdök is ellene, de nem tehetek róla, irigylem! Ne hidd, Harry, hogy szeretném kitúrni a birtokából, ilyesmire nem is gondolok, de hiába, irigylem.

- Hát akkor vedd el feleségül Hettyt, s a fele birtokot te öröklöd! - kiáltotta Harry nevetve. - Nem csúnya lány, még szépnek is mondhatnánk, ha nem hasonlítjuk össze a nővérével, s olyan együgyű, hogy könnyen rászoktathatod a magad gondolkodásmódjára. Vedd el feleségül Hettyt, s fogadok, szép kis summát kapnál az öreg Tomtól minden szarvasért, amit a tó körül ötmérföldnyi távolságban elejtesz.

- Sok a szarvas errefelé? - kérdezte hirtelen Vadölő, ügyet sem vetve Harry tréfájára.

- Szabadon él az egész vidéken. Puska nemigen bántja, s a hódvadászok másfelé járnak. Nekem sincs itt sok keresnivalóm, de hiába, Judith ide vonz. Több mint száz spanyol dollárt szalasztottam el miatta, de nem tehetek róla, mindig vissza kell jönnöm, hogy

lássam az arcát.

- Rézbőrűek is járnak a tóhoz? - kérdezte Vadölő.

- Olykor igen; hol csapatosan, hol csak egyenként. A tó környékére egyetlen törzs sem tart igényt, így lett Hutteréké.

- Ennek Örülök, Harry, s örülök, hogy éppen itt kell találkoznom Csingacsgukkal, mert soha még ilyen fenséges tájat nem láttam.

- Azért, Vadölő, mert mindig a delavárok között éltél, s az ő földjükön nincsenek tavak. Északra s nyugatra számtalan ilyet találnál; még fiatal vagy, megláthatod egyszer. De ha tavakból sok van is, Vadölő, Judith Hutter csak egy van a világon!

Vadölő elmosolyodott e megjegyzésre, aztán megragadták evezőiket, és továbbsiklottak a vízen. A Pézsmapatkány-kastély, ahogyan Harry nevezte, lassan kibontakozott előttük, és Vadölő jobban szemügyre vehette. A legközelebbi parttól legalább negyedmérföldnyire esett, az északitól körülbelül két mérföldre s a keletitől egyre. Sziget sehol sem látszott a közelben, a ház cölöpökön állt a víz fölött; s mivel Vadölő útközben már megállapította, hogy a tó igen mély, nem értette, hogyan lehetséges ez. Harry megmagyarázta, hogy azon a helyen, mintegy hat-nyolc lábnyi mélységben, egy keskeny zátony húzódik a víz alatt; ezt használta ki Tom Hutter, cölöpöket vert belé, s a biztonság okából ide építette házát.

- Míg az öreg a szárazföldön lakott, háromszor is rágyújtották a házát, s egyetlen fia elesett az indiánokkal vívott harcokban. Ezért költözött ide, ahol senki sem támadhatja meg, s a Pézsmapatkány-kastélyban található zsákmányért és skalpokért nem

lenne érdemes kenukat vájni fatörzsekből. Meg aztán nem is biztos, hogyan végződnék egy ilyen vállalkozás, mert az öreg Tom alaposan fel van szerelve puskákkal és munícióval. Valóságos erőd ez a kastély.

Vadölőnek volt némi fogalma az ilyesféle harcokról, habár eddig még egyetlen felebarátjára sem kellett puskát fognia. Belátta, hogy Harry katonai szempontból nem becsülte túl a kastély helyzetét, hiszen azt nemigen lehetett megközelíteni anélkül, hogy a támadók ki ne tegyék magukat az ostromlottak tüzének. A kastély építésmódja is több körültekintésről tanúskodott, mint általában a szárazföldi gerendakunyhóké. Sarkait és oldalait hatalmas fenyőfatörzsekből készítették, amelyek függőlegesen álltak egymás mellett, nem pedig vízszintesen, mint ahogy az a szárazföldön szokásos. A fenyőtörzseket négyszögletesre faragták, és szorosan összeácsolták, úgyhogy sehol sem maradt hézag közöttük. Látszott, hogy az épület falai igen vastagok, s csak fáradságos emberi munka vagy az idő lassú pusztítása bonthatja szét őket. A tetejéből egy kiégetett agyagkémény emelkedett a magasba.

- Az öreg Tom sokat kínlódott ezzel a kéménnyel - mondta Harry -, de végül is sikerült legyőznie a füstöt, s most egészen kényelmes az otthona.

- Úgy látom, Harry, a kastély történetét is kitűnően ismered - mosolygott Vadölő. - Olyan nagy hatalom volna-e a szerelem, hogy akin erőt vesz, még kedvese lakásának történetét is tanulmányozni kezdi?

- Bizony, Vadölő - nevetett az óriás Harry -, de magam is segítettem az építkezésben, s mondhatom, hogy e gerendák nagy része az én vállamon került ide. Sokat falatoztam akkoriban az öreg Tomnál, és nem bántam

meg, mert Hetty, ha különben együgyű is, kiválóan ért a serpenyőkhöz meg a konyhai nyársakhoz.

Közben odaértek a "kastélyhoz", s már csak egy evezőcsapás választotta el őket a bejárat előtt kiugró ácsolt padozattól.

- A katonatisztek a kastély udvarának keresztelték el ezt a kiugrót - mondta Harry, miközben odakötötték csónakjukat egy cölöphöz, és felkapaszkodtak a gerendákra. - De úgy van, ahogy sejtettem: egy árva lélek sincs idehaza, az egész család felkerekedett valami felfedező útra!

A két férfi belépett a "kastélyba", amelynek belseje éppoly takaros volt, mint a külseje. Az épület néhány kisebb lakószobára és egy konyhára oszlott; a bútorok nagy része egyszerű volt és durva, de az egyik sarokban egy szép állóórát pillantottak meg s néhány finomabb széket, amely bizonyára valami előkelőbb helyről került ide. Az óra szorgalmasan ketyegett, de mutatói tizenegy órát jeleztek, holott már nem volt messze az alkony. Vadölő egy fekete, erős ládát is felfedezett az egyik szobában. A konyhafelszerelés a lehető legegyszerűbb volt, de tiszta és rendes.

Vadölő körülnézett a külső szobában, majd továbbhaladt, kíváncsiságától űzve, amit erdei embereknél nem szabad annyira elítélni. Egy másik szobába lépett: berendezése azonnal elárulta, hogy nők lakják. Az ágyat vadkacsatollal tömött párnák borították. Körös-körül, fogasokon, ruhák látszottak, sokkal pompázatosabbak, mint amilyet ezen az elhagyatott helyen várt volna az ember, s Vadölő figyelmét nem kerülték el az ezüstcsatos topánkák sem. Legalább hat tarka legyező hevert szanaszét, s egy szalagos főkötő meg egy pár hosszú kesztyű mintha azon szomorkodott volna, hogy tétlenségre

van kárhoztatva az ősrengeteg közepén.

Vadölő megfigyelőképessége a delavárok között fejlődött ki, ezért mindezt jól látta, s azt is észrevette, hogy a kétszemélyes ágy két fele között igen nagy a különbség. Az egyik párnának sokkal finomabb volt a gyolcsa, mint a másiknak, s a durvább párna oldalán lógó ruhák is durvábbak és egyszerűbbek voltak, szalag nem díszítette őket, s főkötő vagy kendő nem látszott a közelükben.

Sok-sok éve múlt annak, hogy Vadölő utoljára járt fehér bőrű nők lakhelyén, s a mostani látvány gyermekkori emlékeket ébresztett fel benne: valami ritkán tapasztalt gyengéd érzés fogta el. Az anyjára gondolt, az ő ruháit látta egykor ilyesféle fogasokon, mint most a Hetty Hutteréit, s homályosan felmerült egy nővér képe is, aki finomabb és díszesebb külsőre törekedett, akárcsak Judith Hutter, habár sokkal kisebb mértékben. Vadölőt felkavarták ezek a bizonytalan emlékek, s szomorú arccal távozott a lányok szobájából. Nem is kutatott tovább a házban, hanem lassan s elgondolkozva kiment a kastély "udvarára".

- Úgy látom, az öreg Tom új mesterségre adta a fejét - kiáltotta Harry -, vadfogó csapdákat találtam a házban! Ha nem tévedek, Vadölő, s ha te hosszabb ideig akarsz e vidéken tartózkodni, nagyszerűen társulhatunk egymással; mialatt az öreg meg én hódra vadászunk majd, te halászhatsz, és szarvast űzhetsz. A zsákmányt megosztjuk, s nem fogsz rosszul járni, hiszen kitűnő vadásznak ismerlek.

- Köszönöm, Harry, köszönöm; de engem nem annyira a vadászügyességemért hívnak Vadölőnek a delavárok, mint inkább azért, mert eddig csak vadakon próbáltam ki a puskámat, és embereken még soha. A

delavárok azt mondják, sohasem hallottak még olyan emberről, aki annyi négylábú jószágot elejtett már, kétlábút pedig még egyet sem.

- Remélem, azért nem tartanak nyúlszívűnek, öcskös! A gyáva ember olyan, mint a farkatlan hód.

- Nem hiszem, Harry, hogy túlságosan gyávának tartanának, habár különösen bátornak sem tartanak, az biztos. De én kerülöm a viszályt, hacsak lehet, s így nem kellett vérrel beszennyeznem sem a kezemet, sem a lelkiismeretemet.

- Hát ami engem illet: véleményem szerint az erdei vad, a rézbőrű és a francia ember nagyjából egy kutya; pedig én is vagyok olyan békés ember, mint akárki más az összes gyarmatokon. A kötekedő embert megvetem, mint a kutyát, de azért nem szabad túlságosan aggályoskodni, ha arra kerül a sor, hogy csak a puska mondhatja ki a döntő szót.

Vadölő ismét a tóra függesztette a szemét, majd egyszerre csak megkérdezte:

- A kormányzó vagy a király emberei nem adtak még nevet ennek a tónak? Ha a fák irtásához és a táj feltérképezéséhez még nem fogtak hozzá, azt hiszem, névadással sem igen bolygathatták meg a természetet.

- Nem is; legutóbb, amikor bőröket vittem be a telepre, a király egyik tisztje kikérdezett az itteni vidék felől. Hallott valamit erről a tóról, de csak nagyon homályos fogalmai voltak róla. Tőlem aztán nem sok felvilágosítást kapott, mert egyetlen porcikám se kívánja, hogy itt farmokat létesítsenek, s irtani kezdjék az erdőt. A térképükön szerepel ugyan egy tó, de én tudom, hogy a valóságban csak erdő van ott, s kisebb

gondom is nagyobb volt annál, semhogy kiigazítsam a rajzaikat.

Hamari Harry szívből felnevetett; a rengetegben élő emberek szívesen űztek ilyen tréfákat, mert féltek attól, hogy a terjeszkedő civilizáció behatol az ő törvényen kívül eső birodalmukba is. Egymás között sokat mulattak az Európában készült térképek vaskos tévedésein, de eszük ágában sem volt jobbakat készíteni, pedig ők aztán igazán jól ismerték a terepet. S ha összehasonlítjuk e régi térképeket a maiakkal, el kell ismernünk, hogy az erdei emberek jogosan nevettek, mert a gyarmati kormányzat szakértői a legcsekélyebb habozás nélkül rajzolták a folyókat vagy a tavakat egy-két szélességi fokkal északabbra vagy délebbre a valóságos helyzetüknél.

- Örülök, hogy a tónak nincs neve - mondta Vadölő -, jobban mondva annak, hogy a sápadtarcúak még nem keresztelték el, mert az ő keresztelőik után mindig pusztítás és rombolás következik. De a rézbőrűek és a vadászok, akik ismerik a tavat, bizonyára adtak már neki valami találó és hozzá illő nevet.

- Úgy van, az indián törzsek mind elnevezték valahogyan a maguk nyelvén, mint ahogy mindenre nevet ragasztanak; mi pedig egymás között "Kristálytükör"-nek hívjuk, olyan tisztán veri vissza a fényt, s mutatja a körülötte álló fenyőket és dombokat.

- Úgy tudom, Harry, minden tóból erednek patakok, és ebből is ered egy, hiszen a szikla, amelynél Csingacsgukkal találkoznom kell, egy ilyen patak kiindulása mellett áll. Ezt a patakot sem keresztelték még el a gyarmatosok?

- De igen, Vadölő, mert a patakok messzire futnak, és kiszélesednek a gyarmatosok földjén; ott aztán

elkeresztelik őket, s a név felhatol egészen a forrásig. Ugye, láttad már a Susquehanna folyót a delavárok földjén?

- Láttam, és százszor is vadásztam már a partjain.

- Nos, azt hiszem, hogy az innen fakadó patak és a Susquehanna tulajdonképpen egy és ugyanaz. Örülök, hogy rajta maradt az indián név; a fehér ember úgyis elrabolja a rézbőrű földjeit, hát akkor legalább a rézbőrűek elnevezéseit ne bántsa!

Vadölő nem válaszolt; puskájára támaszkodva gyönyörködött a látványban. Nem szabad azonban azt hinnünk, hogy csupán a táj festőisége kötötte le a figyelmét. Vadölő lelkére inkább a mélységes nyugalom hatott, az emberkéztől érintetlen erdők magánya és tisztasága. Nem tudta volna pontosan kifejezni érzéseit - de valahogyan költőnek érezte magát, mintha maga a természet szelleme ihlette volna meg.

II.
A HUTTER CSALÁD

Hamari Harry gondolatait jobban lefoglalta Judith Hutter szépsége, mint a Kristálytüköré s a környező tájé. Ezért, miután alaposan szemügyre vették Úszó Tom otthonát, felszólította Vadölőt, hogy szálljanak be a kenuba, és induljanak a család keresésére. Beszállás előtt azonban Harry gondosan végigvizsgálta a tó északi partját egy, Hutter kastélyában talált tengerészlátcsővel. A partnak egyetlen részét sem hagyta ki, sorra megnézett minden öblöt és földnyelvet.

- Úgy van, ahogy gondoltam - mondta Harry, letéve a távcsövet -, az öreg Tom kihasználta a jó időt, és dél felé hajózott, sorsára hagyva a kastélyt. Nem baj, legalább tudjuk, hogy merre nincsen; induljunk hát, nem kell sokat eveznünk, hamarosan rátalálunk a rejtekhelyére.

- Miért gondolod, hogy Hutter elrejtőzött? - kérdezte Vadölő. - Hiszen itt tökéletes a magány, s egy árva lélek sem zavarhatja az öreget, bármivel foglalkozik is.

- Elfelejted a mingó indiánokat meg a többi francia vadat. Van-e olyan hely a világon, Vadölő, ahová ezek a csavargók be ne tennék a lábukat? Hol van az a tó vagy akár pocsolya, amelyet ezek a gazemberek ki ne szimatolnának, s miután kiszimatolták, véresre ne festenék a vizét?

- Igaz, Harry, semmi jót nem hallottam róluk, noha se velük, se mással nem kellett még hadiösvényen találkoznom. Nem valószínű, hogy egy ilyen gyönyörű és dús helyet elkerülnének; én ugyan nem ismerem őket, de a delavároktól tudom, milyen mohón vágynak a zsákmányra, és semmilyen bűntől sem riadnak vissza.

- Vagyis pontosan olyanok, mint a többi indián.

Vadölő tiltakozott, s mialatt továbbsiklottak a tó felszínén, heves vita indult közöttük a sápadtarcúak s a rézbőrűek erényeiről és bűneiről. Harry tele volt előítélettel és ellenszenvvel, mint általában a fehér vadászok, akik természetes vetélytársat, sőt gyakran természetes ellenséget látnak az indiánban. Persze Harry inkább hangoskodott, semmint érvelt. Vadölő egészen más modorban beszélt; mérsékelt szavaival, becsületes nézeteivel ismét tanújelét adta annak, hogy az igazságérzet mindennél erősebb benne.

- Úgy látom, azt még elismered, Vadölő, hogy a mingók valóságos ördögök - kiáltotta Harry az egyre hevesebbé váló vita során -, de közben arról szeretnél meggyőzni, hogy a delavár törzs földre szállt angyalokból áll! De hát nézzük csak akár a fehér embereket. Nem minden fehér ember hibátlan, tehát az sem lehet, hogy minden indián hibátlan legyen, így hát amit a delavárok tökéletességéről mondtál, máris kútba esett. Hanem ide hallgass! Háromféle színű ember van a világon: fehér, fekete és rézbőrű. A fehér a legjobb szín, tehát a fehér ember az első; utána következik a fekete, hadd éljen a fehér mellett, és szolgálja ki azt; utolsó a rézbőrű, legfeljebb félig lehet embernek tartani.

- Isten mind a hármat egyformának teremtette, Harry.

- Egyformának! Csak nem akarod azt mondani, hogy egy néger éppen olyan ember, mint egy fehér, csak nem akarsz egy kalap alá venni engem egy indiánnal?

- Istennek bizonyára megvolt a maga szándéka, amikor más-más színt adott a bőrünknek, de az érzéseinket nagyjából egyformára alkotta. Nem tagadom, hogy a természetünk különböző, s amit az egyik fajta megtehet, az nem illik a másikhoz. Fehér ember részéről például vétek volna a halottak megskalpolása, de az indián harcos ezzel igazolja a hősiességét.

- Szerintem, Vadölő, éppúgy megskalpolhatjuk az indiánokat, mint ahogy levágjuk a farkasok fülét, vagy ahogy lenyúzzuk a medve bőrét. Ne feledd, hogy maga a gyarmat is jutalmat tűzött ki az indián skalpokra, akárcsak a farkasfülekre.

- Tudom, Harry, és nagyon rosszul tette. Az ilyen

skalpolást még az indiánok is megvetik, mert tudják, hogy nem való fehér emberhez. Azt persze nem tagadom, hogy az indiánok között vannak gonosz törzsek, mint ahogy vannak gonoszak a fehérek között is, így például gonosznak tartom a mingókat és a kanadai francia fehéreket, minthogy törvényes háborút vívunk ellenük, tehát nem szabad sajnálnunk őket; de ami a skalpokat illeti, az egészen más lapra tartozik.

- Ugyan, Vadölő, hiszen a skalpokra is törvény van, s most azt kérdem tőled: hozhat-e a gyarmat törvénytelen törvényeket? A törvény éppúgy nem lehet törvénytelen, mint ahogy az igazság nem lehet hazugság.

- Ez nagyon tetszetősen hangzik, Harry, de mégsem igaz. Nem minden törvény egyforma. Vannak örök törvények, s vannak mások, melyeket a gyarmattól vagy a királytól kapunk. Ha a gyarmat törvényei vagy akár a király törvényei is beleütköznek isten törvényeibe, akkor törvénytelenek, és nem kell betartani őket. Én úgy vélem, a fehér ember tartsa be a fehér törvényeket, amíg a magasabb törvényekkel összeütközésbe nem kerül; a rézbőrű pedig ugyanilyen korlátok között kövesse a maga rézbőrű szokásait. De kár a sok beszédért, úgysem győzzük meg egymást. Inkább tartsuk jól nyitva a szemünket, mert könnyen meglehet, hogy a te Úszó Tom barátod itt rejtőzik valahol a part menti bokrok sűrűjében.

Vadölő joggal figyelmeztette Harryt. A partot körös-körül bokrok és alacsonyabb fák szegélyezték, melyeknek lehajló ágai sok helyütt beleértek az áttetsző vízbe. A fényre törekvő növényzet mintha a festői képek szerelmesét akarta volna gyönyörködtetni változatosságával, amit még jobban kiemelt a számos öblöcske és kis félsziget. A kenu szorosan az északi

part mentén siklott tova, mert Harry attól tartott, hogy ha a szárazföldön ellenség tartózkodik, a nyílt tavon könnyen észrevehetné őket. Mindketten állandóan résen voltak, nem tudva, hogy mi vár rájuk a következő földnyelv mögött. A kenu gyorsan haladt, hála Harry roppant erejének és Vadölő ügyességének, amely csaknem ugyanannyit ért, mint az erő.

Valahányszor egy újabb földnyelvhez értek, Harry figyelmesen körülnézett, hogy nem horgonyoz-e Hutter bárkája az öbölben. De mindannyiszor csalódnia kellett, s amikor már egy mérdföldnyire távolodtak a tó déli csücskétől, hirtelen abbahagyta az evezést.

- Lehet, hogy az öreg fickó behajózott a folyóba - mondta Harry, miután figyelmesen szemügyre vette a tőlük egymérföldnyire eső keleti partot. - Mondtam már, hogy az utóbbi időben vadfogásra adta a fejét; a folyón jó messzire beúszhatik a vadak birodalmába, habár a visszaút már nem lesz olyan könnyű!

- De hát hol ered az a folyó? - kérdezte Vadölő. - A parton vagy a fák között sehol sem találok akkora nyílást, hogy egy olyan nagy folyó, mint a Susquehanna, kiférjen rajta.

- Hja, Vadölő, a folyók olyanok, mint az emberek: kezdetben kicsik, s csak később lesz széles válluk és tág torkuk. A folyó kijáratát azért nem látod, mert magas, meredek partok között van, s a fenyők és a bokrok úgy eltakarják, mint a tető a házat. Ha az öreg Tom nincs a "Patkánylyuk"-ban, akkor biztosan leúszott a folyón; megnézzük mind a két helyet. - Útközben Harry elmagyarázta, hogy egy sekély öblöt hívnak Patkánylyuknak, mert a pézsmapatkányok nagy előszeretettel tanyáznak ott; ez az öböl tökéletes rejtekhelyet nyújt a bárkának, s ezért az öreg Tom elég

gyakran fel szokta keresni.

- Errefelé az ember sohasem tudja, miféle vendégek állíthatnak be hozzá - folytatta Harry -, s ezért nagy előny, ha már messziről észreveszi őket. Most háború van, tehát különösen fontos az óvatosság, hiszen bármikor betoppanhat egy hívatlan kanadai vagy mingó. De Huttert nem féltem: úgy megszimatolja a veszélyt, mint a vadászkutya a vadat.

- A kastély annyira feltűnő helyen áll, hogy bizonyára magához vonzaná az idevetődő ellenséget; igaz, ez eléggé valószínűtlen, mivel az erődök és a telepek felé vezető utak messzire vannak innen.

- Én pedig azt hiszem, Vadölő, hogy az ember sokkal könnyebben találkozik ellenséggel, mint jó baráttal. Gondold csak meg, hány oka lehet annak, hogy valaki az ellenséged legyen, s milyen kevés, hogy a barátod. Van, aki azért ássa ki a csatabárdot, mert nem úgy gondolkozol, mint ő; mások azért, mert ugyanabban a gondolatban megelőzted őket; ismertem olyat is, aki azért veszett össze a barátjával, mert ez nem tartotta őt jó külsejűnek. Te például, Vadölő, nem vagy valami nagy szépség, de azért remélem, nem leszel az ellenségem, amiért ezt megmondtam neked.

- Olyan vagyok, amilyen vagyok, s nem akarom, hogy jobbnak vagy rosszabbnak tartsanak. A külsőm talán nem szép, legalábbis nem annyira, mint ahogy egy könnyelmű és hiú ember szeretné; de remélem, hogy a viselkedésem nem egészen csúnya. Nálad, Harry, kevés délcegebb külsejű ember akad, s tudom, hogy senki se nézne rám, amikor rád is nézhet; de azt hiszem, egy vadász értékéből semmit se von le az, ha nem áll meg minden csillogó pataknál, hogy megbámulja benne tulajdon képmását.

Hamari Harry szívből felnevetett:

- Nem, nem, Vadölő, nem vagy szépség, magad is el fogod ismerni, ha belenézel a tóba. Judith Hutter is a szemedbe mondaná ezt, ha felbosszantanád. Azt tanácsolom, Vadölő, sose mondj ellent Judithnak; Hettynek mondhatsz, amit akarsz, olyan szelíden fogja tűrni, mint egy bárány. De Judith bizony nem titkolná véleményét a külsődről.

- Nem baj, Harry, csak ugyanazt mondaná, amit tőled már hallottam.

- Nem akartalak megbántani, Vadölő - mondta Harry. - Felejtsd el a szavaimat. Ha az arcod nem is csinos, első pillantásra látszik rajtad, hogy bensődben minden rendben van. S ha Judithnak valószínűleg nem is fogsz tetszeni, Hetty egész biztosan meg lesz veled elégedve.

Közben elérkeztek a Patkánylyuknak nevezett öbölhöz. Szorosan a part mellett haladtak, és Harry meg volt győződve róla, hogy hamarosan ráakadnak a bárkára, de csalódott. A víz mindenütt csendes volt, s a fák is némán nyújtogatták föléje ágaikat. Bármely költőt vagy művészt elgyönyörködtetett volna ez a nyugodalmas kép, de Harry semmi szépséget nem talált benne, annyira türelmetlenül várta, hogy végre megláthassa Judith Huttert.

A csónak alig ütött valami zajt, mert a két férfi jól tudta, hogy ilyen körülmények között óvatosnak kell lenni, s amennyire csak lehetett, vigyázott az evezőkkel. A nagy csendben egyszerre csak meghallották, hogy az öbölt a tótól elválasztó keskeny földnyelven megreccsen egy száraz faág. Mindketten azonnal elengedték az evezőt, és villámgyorsan a puskájukhoz kaptak.

- Nagyobb reccsenés volt, semhogy valami apró állat okozhatta volna - suttogta Harry. - Azt hiszem, ember jár a parton!

- Nem, nem - felelte Vadölő -, az ember még nagyobb zajt csap. De húzódzkodjunk csak a parthoz; kiszállok, és elvágom a zajcsináló visszavonulásának az útját, akár pézsmapatkány, akár mingó indián az illető.

Harry szót fogadott, s egy pillanat múlva Vadölő már meg is indult a parton hangtalan mokasszinjában. Amikor a keskeny földnyelv közepére ért, ismét felhangzott az ágreccsenés, ezúttal közelebb a parthoz. Harry ellökte a csónakot, és puskával a kezében várt. Csakhamar egy szarvas bukkant fel a sűrűből, kijött egészen a víz széléig, és inni kezdett.

Harry egy pillanatig tétovázott, aztán vállához kapta a puskáját, és tüzelt. A váratlan dörrenés iszonyatosat szólt, a szemközti hegyek visszaverték a hangját, s az erdők egyszeriben felébredtek mély álmukból. A szarvas előbb csak megrázta a fejét, nem tudta, mire vélje a dolgot, mert soha még emberfiával nem találkozott; de a visszhang felkeltette a gyanúját, tüstént beleugrott a vízbe, és úszni kezdett az öböl túlsó partja felé.

Harry felordított, és üldözőbe vette; egy-két percig csak úgy habzott a víz az üldöző és az üldözött körül. De a szarvas volt gyorsabb; hamarosan elérte a partot, kiugrott, és eltűnt az erdőben. Ugyanakkor Vadölő is kiért a partra, és intett Harrynak, hogy térjen vissza.

- Nem okos dolog elsütni a puskát, mielőtt meggyőződtünk volna róla, nincs-e ellenség a parton - mondta Vadölő, amikor Harry odaért hozzá. - Ennyit legalább megtanultam a delaváróktól, habár magam

még sohasem jártam hadiösvényen. Különben sincs most szükségünk a szarvasra, hiszen el vagyunk látva élelemmel. Engem Vadölőnek hívnak, mert ismerem a vadakat, és jól tudok célozni, de sohasem pusztítom az erdők népét, ha nincs szükségem bőrre vagy húsra. Vadölő vagyok, nem pedig mészáros!

- Nem is értem, hogy hibázhattam el azt a szarvast! - kiáltotta Harry, beletúrva a hajába. - Tizenöt éves korom óta nem követtem el ilyen csúnya hibát.

- Sose sajnáld; semmi hasznunk nem lett volna a szarvas halálából, kárunk viszont annál inkább. Engem a te hibádnál sokkal jobban aggaszt ez a visszhang, Harry: mintha maga a természet fejezné ki tiltakozását egy fölösleges és meggondolatlan cselekedettel szemben. A delavárok arra tanítottak, hogy ha a bátorság a harcos első erénye, hát az óvatosság a második. Talán már egy egész ellenséges törzs be van avatva megérkezésünk titkába.

- Nem baj, legalább az öreg Tom is megtudja, hogy vendég áll a házhoz, és felkészül a fogadtatásunkra. Gyere, öcsém, szállj be, és keressük meg azt a bárkát, mielőtt még besötétednék.

Miközben továbbeveztek, Vadölő így szólt:

- Örülhetsz, Harry, hogy a szemed és a kezed nem volt biztosabb, mert abból a lövésből semmi jó sem származhatott volna.

- Ne bosszants, Vadölő! - kiáltotta Harry. - Semmi baj sem volt a szememmel meg a kezemmel; a szarvas hibázott, mert lassabban mozgott, mint ahogy kiszámítottam, s így előtte süvített el a golyó. Te nagyon nagyra vagy a vadásztudományoddal, de szeretnélek látni, mit csinálsz, ha nem egy

fegyvertelen jószág, de egy fegyveres és harcra kifestett mingó áll szemben veled!

- Azt hiszem, Harry, nem tudnék olyan könnyű szívvel emberre lőni, mint szarvasra.

- Ki beszél itt emberről? Indiánt mondtam, nem embert. A kettő egészen más. A szürke mókust se cserélné össze senki egy fekete mókussal.

- Igaz, Harry - felelte Vadölő mosolyogva -, de azért mégis mókus mind a kettő. Éppen így az indián is meg a fehér is ember, habár a bőrük színe különböző.

- Beszélhetsz, Vadölő; ha te a testvéredet látod is a rézbőrűben, én csak állatot látok benne. Majd elmondom Judithnak meg az öregnek, hogy miféle nézeteket vallasz, hadd tudják meg, kivel állanak szemben.

Vadölő belátta, hogy itt minden vita hiábavaló, s ezért inkább hallgatott, Harryban pedig újult erővel merült fel Judith Hutter képe, s annál türelmetlenebbül fürkészte a partvidéket. Végre meglátta a sziklát, melyet a környékbeli indiánok jól ismertek, s találkozóhelynek szoktak használni. Ott ágazott ki a tóból a folyó, de alig lehetett észrevenni, mert a part menti fák valóságos kupolát emeltek föléje. A tó felől egyáltalán nem is látszott a nyílás, csak a víz áramlása mutatta, hogy nem járhatnak messze tőle. Harry és Vadölő lassanként abba is hagyta az evezést, s a csónak szépen beúszott velük a lombok zöld alagútjába.

A folyó vize egyre beljebb sodorta a két férfit. Mozdulatlanul ültek a csónakban, s éberen füleltek minden gyanús neszre. Harry hirtelen elkapott egy ágat, és a kenu megállt.

- Ott van az öreg! - suttogta Harry. - Térdig gázol a vízben, biztos a csapdáit vizsgálja, hogy nem fogtak-e valamit. De az már igazán furcsa, hogy a bárkát sehol sem látom, pedig egész nyári zsákmányomba fogadok, hogy Judith a világ minden kincséért sem járna gyalog ilyen sáros terepen. Inkább a haját igazgatja valami forrás tükrében, s közben gúnyosan elmélkedik a férfinemről.

- Túlzol, Harry; a nők hibáit éppúgy eltúlzod, mint erényeiket. Azt hiszem, a te Judithod nem olyan öntelt, és a férfiakat sem nézi le annyira, mint ahogy te képzeled. Inkább úgy gondolom, hogy az apja mellett van, és segít neki a ház körül meg a vadfogásban.

- Örülök, hogy egyszer életemben férfiszájból is igazat hallok! - kiáltotta egy kellemes, zengő és mégis lágy női hang, olyan közel a kenuhoz, hogy a két férfi megrezzent. - És annak is örülök, Harry úr, hogy ha magad már sohasem tanulsz is tisztességet a nők iránt, legalább társaidat jobban válogatod meg, mint azelőtt.

Alig hangzottak el ezek a szavak, egy csinos, fiatal női arc bukkant elő a lombok közül, és rámosolygott Vadölőre. A következő pillanatban megoldódott a rejtély. A bárka ott horgonyzott mellettük, levágott és ügyesen elrendezett ágak rejtekében, s Judith Hutternek csak félre kellett tolnia néhány levelet a bárka ablaka elől, hogy megszólíthassa őket.

Ez a bárka igen egyszerű alkotmány volt; a fedélzeti házikót éppúgy gerendákból rótták össze, mint a Pézsmapatkány-kastélyt, s két helyiségre osztották: az egyik az apának, a másik a két lánynak szolgált hálószobául. Külön konyha nem volt; a bárka orrában főztek.

Hamari Harry, amint felkapaszkodott a fedélzetre, vidám és kötekedő beszélgetésbe kezdett Judith Hutterrel, s úgy látszik, minden egyébről megfeledkezett a világon. Nem így Vadölő, aki óvatos vadászlépteivel nyomban felfedező körútra indult a bárkán. Megvizsgálta a gerendafalak erejét, hogy milyen biztonságot nyújtanának esetleges támadás esetén, szemügyre vette a tetőt, majd benyitott a fedélzeti házikóba. Odabent egy lány üldögélt s varrogatott. Vadölő tudta, hogy ez csak Hetty lehet, Judith Hutter együgyű húga.

- Te vagy Hetty Hutter - mondta Vadölő szelíden, mert indián nevelése megtanította arra, hogy a szellemileg gyengékkel különös tapintattal bánjék. - Hamari Harrytól tudom, hogy itt élsz a tavon.

- Igen. Hetty vagyok, Judith Hutter húga, és Thomas Hutter kisebbik lánya. És neked mi a neved?

- Ez már nem olyan egyszerű kérdés, mint gondolnád, húgom, mert bármilyen fiatal vagyok is, több nevet viseltem már, mint sok amerikai törzsfőnök.

- De azért valamilyen neved csak van? Remélem, nem szoktad levetni a régi nevedet, mielőtt újat kapnál.

- Nem húgom, olyat nem teszek. De attól tartok, hogy a mostani nevemet se fogom sokáig viselni, mert a delavárok rendszerint csak akkor döntik el az ember igazi nevét, amikor igazi természete is megmutatkozott, harcban vagy a tanácsban. Márpedig én még nem jártam hadiösvényen, s mivel nem születtem rézbőrűnek, jog szerint nem vehetek részt tanácskozásaikon.

- Mondd hát el neveidet - kérte a lány. - Ki fogom

találni belőlük, hogy milyen ember vagy.

- Jól van - bólintott Vadölő -, megpróbálhatod. Először is: az apámat Bumppónak hívták, s én a Nathaniel nevet kaptam a keresztségben, de Nathaniel helyett sokan csak Nattyt mondanak.

- Úgy hát Natty vagy, én meg Hetty - szakította félbe a lány mosolyogva. - Natty és Hetty, csakhogy a te neved Bumppo, az enyém meg Hutter. Azt hiszem, a Hutter név szebb, mint a Bumppo, nem igaz?

- Lehet, húgom, Bumppo nem hangzik valami szépen. De nem sokáig viseltem ezt a nevet, mert a delavárok hamarosan rájöttek, hogy nem szívelhetem a hazugságot, s ezért átkereszteltek "Egyenes Nyelv"-nek.

- Jó név - mondta Hetty komolyan.

- Talán jó, s talán meg is érdemeltem, mert irtózom a hazugságtól. Aztán egy idő múlva gyors lábamra figyeltek fel a delavárok, így kaptam a "Galamb" nevet, erről a gyors szárnyú madárról, amely mindig egyenes vonalban szokott repülni.

- Szép név! - kiáltotta Hetty. - A galambok szép madarak!

- Minden állat szép a maga módján, Hetty. Azután az indián vadászok mellé kerültem, s mivel gyorsabban és biztosabban bukkantam rá a vadra, mint a legtöbb korombeli kölyök, elneveztek "Tacskófül"-nek.

- Ez már nem olyan szép név - mondta Hetty -, remélem, nem is viselted sokáig.

- Csak addig, amíg elég gazdag nem lettem ahhoz,

hogy puskát vásároljak magamnak - felelte Vadölő, s egyébként csöndes és szerény hangja most egy kis büszkeséget árult el. - Puskámmal vívtam ki a "Vadölő" nevet, most is így hívnak, s aki a skalpvadászokat többre tartja a szarvasvadászoknál, meg is vet érte.

- Én nem vagyok olyan, Vadölő - mondta Hetty. - Judith szereti a katonákat, a tarka egyenruhás tiszteket, de én irtózom tőlük, mert az a foglalkozásuk, hogy embertársaikat gyilkolják. Nekem jobban tetszik a te foglalkozásod, s a neved is nagyon jó: jobb, mint az eredeti Natty Bumppo.

- Sejtettem, Hetty, hogy így gondolkodsz; de a nővéredet is megértem, mert azt mondják, ritka szép lány, s a szépség szereti azokat, akik csodálják.

- Még sohasem láttad Judithot? - kérdezte Hetty. - Ha nem, azonnal eredj és nézd meg. Még Hamari Harry sem szebb nála, pedig Judith csak lány, és Harry férfi.

Vadölő észrevette, hogy a lány sápadt, szelíd arca elpirul egy pillanatra; világosan látszott, hogy Harry, aki mindeddig sikertelenül udvarolt Judithnak, a húga szívét teljesen meghódította.

Közben Harry és Judith beszélgetésének hirtelen véget vetett az apa megjelenése. Thomas Hutter vagy Úszó Tom, ahogyan errefelé nevezték, bizonyára felismerte a bárka mellett Harry kenuját, mert most a csodálkozás minden jele nélkül fogott kezet a fiatalemberrel.

- Egy héttel korábban vártalak - mondta -, és nagyon bosszantott, hogy nem jöttél. Egy futár járt erre, és figyelmeztette a telepeseket és vadászokat, hogy a gyarmat és Kanada megint hadilábon áll egymással;

nyugtalan voltam, mert itt három skalpot fenyeget veszély, s csak egymagam vagyok a védelemre.

- Ha két ilyen lányom volna, mint Judith és Hetty, én is így gondolkoznám - felelte Harry. - Egyébként jobb szeretem, ha a legközelebbi szomszédom is legalább ötven mérföldre van tőlem.

- Úgy látom, a kanadai vadak mozgolódása azért téged is nyugtalanít; különben nem vettél volna társat magad mellé az útra - mondta Úszó Tom, Vadölőre mutatva, aki éppen kilépett a fedélzeti házból.

- Kettesben jobban telik az idő, ennyi az egész - nevetett Harry. - Öreg Tom, hadd mutassam be Vadölőt: híres vadász a delavárok között. Talán nem egészen hibátlan fickó, de rosszabbak is akadnak nála. Ha esetleg úgy adódnék, valamennyiünket el tudna látni hússal, mert a vadászatban párját ritkítja, azt meg kell adni.

- Üdvöz légy, fiatalember! - morogta az öreg Tom, kinyújtva csontos, kemény kezét Vadölő felé. - Ilyen időkben minden fehér arc baráti arc, s én támaszt és segítséget látok benned. Nem hiszem, hogy különösen félős lennék, de itt van ez a két gyerek: több gondot okoznak nekem, mint minden vagyonom.

- Természetes érzés! - kiáltotta Harry. - Vadölő meg én még nem ismerjük ugyan tapasztalatból, de azért megértjük. Én máris jelentkezem Judith testőrének, Hettyt pedig nyugodtan rábízhatod Vadölőre.

- Köszönöm - vágott vissza Judith gúnyos hangon -, köszönöm szépen, Harry úr, de Judith Hutter van olyan erős és tapasztalt, hogy jobban bízzék önmagában, mint a hozzád hasonló jóképű senkiháziakban. Ha támadásra kerülne sor, inkább

csak eredj harcolni apámmal, semhogy megbújj velünk, azzal az ürüggyel, hogy minket védelmezel, és...

- Hallgass már, te éles nyelvű! - szakította félbe az apja. - Tudd meg, hogy a tó partján máris vannak mingók vagy más néven irokézek, s ki tudja, melyik pillanatban kerülünk velük közelebbi ismeretségbe!

- Ha ez igaz, Tom Hutter - mondta Harry hirtelen elkomolyodva -, akkor a bárkád igen kedvezőtlen helyen áll, mert ha Vadölőt meg engem félrevezetett is az álcája, egy igazi indiánt semmi esetre sem téveszthet meg, kivált ha skalpokra vadászik!

- Én is így gondolkozom, Harry, és nagyon is szeretném, ha minél messzebbre volnánk ettől a helytől, amely rejteknek jó ugyan, de csaknem végzetes, ha az embert felfedezik benne. Azonkívül a kanadai vadak közel vannak hozzánk, s amíg kihajózunk a folyóból, könnyen lepuffanthatnak, mint a patak partján vizet szürcsölő szarvasokat!

- Biztos vagy-e benne, Thomas Hutter, hogy az indiánok, akiktől tartasz, valóban kanadaiak? - kérdezte Vadölő szerény, de komoly hangon. - Találkoztál már velük, és láttad a díszeiket?

- Csak a nyomaikkal találkoztam a közelben, de még egyet sem láttam. Lementem a folyó partján vagy egymérföldnyire, s ott egy egészen friss csapásra bukkantam, amely észak felé haladt. Mindjárt felismertem az indián lábnyomokat, s aztán egy lerongyolódott és félredobott mokasszin minden kétségemet eloszlatta. Néhány lépéssel odább azt a helyet is megtaláltam, ahol az elhasznált mokasszin tulajdonosa leült, hogy új lábbelit készítsen magának.

- Hadiösvényen a rézbőrűek nem szoktak így viselkedni - felelte Vadölő a fejét csóválva. - Egy tapasztalt harcos elégette vagy eltemette volna az ilyen jeleket; úgyhogy az ösvény, amit találtál, minden bizonnyal békés ösvény. De ha elhoztad volna azt a mokasszint, nyugodtabb volnék. Egy fiatal főnökkel van találkozóm ezen a vidéken; könnyen meglehet, hogy ő törte azt a csapást.

- Harry - fordult most Úszó Tom a másik fiatalemberhez -, jól ismered te ezt a vadászt, aki indiánokkal szokott találkozni, s jótállasz érte? Az indiánok mind árulók, s a fehérek, akik sokat érintkeznek velük, hamar eltanulják minden rossz szokásukat.

- Úgy van, öreg Tom, de Vadölőtől nem kell félned: ismerem őt, megbízható ember. Bárki előtt jótállok becsületességéért, ha a bátorságáról nem is mondhatok sokat.

- Szeretném tudni, mi szél fútta erre az idegen vidékre.

- Készséggel megfelelek, Thomas Hutter - mondta Vadölő -, két ilyen leány apjának joga is van erre a kérdésre, különösen a mostani veszélyes időkben, mint ahogy a gyarmatnak is joga volna megkérdezni, miért sorakoztatnak fel a franciák a szokottnál több ezredet. Őszintén elmondom hát, hogy fiatal vagyok, eddig még nem jártam hadiösvényen; de amikor a delavárok tudtul vették, hogy hamarosan hozzájuk is elküldhetik a csatabárdot, engem küldtek a fehérek közé, tudakoljam meg pontosabban a dolgok állását. Ezt meg is tettem, és visszafelé jövet a Schoharie folyó mentén találkoztam egy királyi katonatiszttel, aki bizonyos összegeket akart küldeni a távolabbi nyugaton élő baráti törzseknek. A delavárok úgy vélték, ez jó alkalom arra, hogy Csingacsguk, a fiatal

főnök, aki még szintén nem került szembe ellenséggel, velem együtt elinduljon első hadiösvényén; s egy öreg delavár úgy rendezte, hogy itt találkozzunk a tó végében álló sziklánál. Nem tagadom, hogy Csingacsguknak más célja is van ezen az úton, de ez nem tartozik ide, s az ő titka, úgyhogy erről nem mondhatok többet.

- Biztosan valami lányról van szó - kiáltott közbe a heves Judith Hutter -, háborún és vadászaton kívül nem ismerek más okot, csak a szerelmet!

- Elhiszem, hogy a szép és fiatal hölgyeknek többnyire ilyesmi jár az eszükben, Judith; de erről nem szólhatok többet. Úgy beszéltük meg, hogy Csingacsguk meg én holnap este a naplemente pillanatában találkozunk a sziklánál, s azután továbbmegyünk, nem bántva senkit, csak a király ellenségeit, akik törvény szerint nekünk is ellenségeink. Harryt már régóta ismerem: most a Schoharie partján akadtunk össze, s elhatároztuk, hogy együtt tesszük meg ide az utat, nem annyira félelemből a mingók miatt, mint inkább jó barátságból, s hogy gyorsabban teljék az idő.

- És azt hiszed, hogy barátod a megbeszélt időnél korábban érkezett meg a tóhoz, s övé lehet a csapás, amit felfedeztem? - kérdezte Hutter.

- Erre gondoltam; lehet, hogy tévedek, lehet, hogy nem. Ha látnám azt a mokasszint, azonnal meg tudnám mondani, hogy delavár módon készült-e, s biztos volnék a dolgomban.

- Itt a mokasszin, Vadölő - szólt közbe a fürge eszű Judith, aki időközben már fel is hozta apja kenujából a szóban forgó tárgyat -, mondd meg, mit jelent: ellenséget vagy jó barátot? Az arcod becsületes, és én

hinni fogok neked, bármit gondol is apám.

- Ilyen vagy te, Judith - morogta az öreg Tom -, mindenütt barátokat találsz, ahol én ellenségre gyanakszom; de beszélj, fiatalember, mondd el, mit gondolsz erről a mokasszinról.

- Nem delavár munka - felelte Vadölő, s visszaadta az elnyűtt lábbelit. - Fiatal vagyok ahhoz, hogy határozott állításokat merjek megkockáztatni, de az az érzésem, hogy ez a mokasszin északról került ide, a Nagy-tavakon túlról.

- Ebben az esetben egy percig sem szabad fölöslegesen itt időznünk - jelentette ki Hutter, s kinézett az ágak között, mintha máris attól tartana, hogy a szűk és kanyargós folyó túlsó partján felbukkanhat az ellenség. - Alig egy óra múlva leszáll az éjszaka, s a sötétben nem tudnánk áruló neszek nélkül továbbjutni. Hallottátok egy puskadörrenés visszhangját, mintegy fél órával ezelőtt?

- Nemcsak a visszhangját, de magát a dörrenést is - vallotta be Harry, aki csak most döbbent rá, milyen meggondolatlanul cselekedett -, tudniillik én tüzeltem.

- Attól tartottam, hogy a francia indiánok; de mindegy, ha itt vannak, ők is hallhatták a dörrenést, és most már talán keresnek is bennünket. Ha nem volt rá nyomós okod, rosszul tetted, hogy háborús időben felverted a környék csendjét.

- Kezdem belátni magam is, öreg Tom; de ha már ilyen óriási vadonban se szabad elsütni a puskát, akkor minek viseli az ember?

Hutter most részletesen elmagyarázta a helyzetet két vendégének. Sötétben nem lehet hangtalanul

visszahajózni a tóra ezen a sebes és keskeny folyón, világosban pedig könnyen megleshetik őket a part menti sűrű mocsarakból.

- Gyakran eljárok erre a helyre - folytatta Tom Hutter -, mert innen jól meg tudom közelíteni a csapdáimat, s nagyobb biztonságban is vagyok itt, mint a nyílt tavon. De ha behajózom ide, előbb mindig gondoskodom arról, hogy vissza is tudjak menni. Most is kint vetettem horgonyt a tavon, s kötélen eresztettem idáig a bárkát. Igaz, segítség nélkül alaposan kifárad az ember, amíg a kötélen visszahúzódzkodik a tóra. De Judith éppúgy tudja kezelni a hátsó kormánylapátot, mint jómagam, s ha nem kellene az ellenségtől tartanunk, üggyel-bajjal mégiscsak kievickélnénk valahogy.

- Miért kellene elmennünk innét? - kérdezte Vadölő. - Ez a fedezék biztosnak látszik, s azt hiszem, a bárkában védekezve húsz mingót is távol tarthatnánk. Én ugyan még sohasem harcoltam, de ilyen helyzetben egy csöppet sem félnék az ellenségtől.

- Azt elhiszem, fiatalember, hogy még sohasem harcoltál, különben nem beszélnél így. Láttál-e már ekkora vizet, mielőtt Harryval idejöttél volna?

- Egy szóval sem állítom, hogy láttam - felelte szerényen Vadölő. - Fiatal vagyok, s inkább tanulni szeretnék, semmint beleszólni a tapasztaltabbak tanácskozásába.

- Hát akkor figyelj rám: megtanítalak rá, miért előnytelen ez a helyzet, s miért jobb odakint a nyílt tavon. Itt biztos célpontot nyújtanánk a vadaknak, s legfeljebb azt remélhetnénk, hogy nem minden golyójuk találja meg az utat a bárka gerendái között. Ugyanakkor mi csak vaktában lövöldözhetnénk az

erdő felé. A fedélzeti házikó egyáltalán nem erős, gyerekjáték lenne elpusztítani. Közben az ellenség megszállhatná a cölöpkastélyomat, s elvihetne mindent, amit ott talál. De ha kint vagyunk a tavon, csak tutajon vagy csónakon jöhetnek ellenünk, egyenlő esélyek mellett, s akkor megvédhetjük a bárkát is meg a kastélyt is. Megértetted, amit mondtam, fiatalember?

- Meg; belátom, ez az igazság, s egy szavam sincs ellene.

- No, hát, öreg Tom - kiáltotta Harry -, ha már el kell mennünk innét, minél előbb indulunk, annál hamarabb megtudjuk, hogy éjszakára a fejünkön maradnak-e a skalpjaink hálósapkának vagy sem.

A három férfi munkához látott. Kioldották a bárka kisebb rögzítőköteleit, s a nagy kötelet, amelynek a túlsó vége a horgonyhoz volt erősítve, egy nagy csigára kezdték felcsavarni. A bárka megmozdult, kilendült a folyó közepére, sőt az ár egy kissé közelebb sodorta az északi parthoz. A bárka utasai feszülten lesték a part menti ágakat; félelemérzetüket csak növelte a homály, mert a nap ugyan nem nyugodott még le, de a sűrű lombozaton át csak igen kevés sugár jutott el hozzájuk. De nem történt semmi, a bárka biztosan haladt előre; a kötél még a kanyaroknál is simán tekerődött a csigára, mert a tapasztalt Hutter még idefelé jövet jókora kődarabokat erősített rá, afféle "segédhorgonyokat", s ezek apró szakaszonként kifeszítve tartották. Most sorra felszedték a köveket, s akadálytalanul siklottak a tó felé. Az utolsó kő után a bárka már nem fordult többet, és csak egy rövid, egyenes útszakasz választotta el a horgonytól.

- Végre! - kiáltotta Harry. - Odakint világos van, s

legalább láthatjuk is ellenségeinket, ha már éreznünk kell őket!

- Nem biztos - morogta Hutter -, éppen a parti fák nyújtják a legjobb rejtekhelyet annak, aki lesben áll. Judith, Hetty, menjetek be a házba, s ne nagyon mutogassátok magatokat az ablakban, mert ha lesz, aki odanézzen, az nem a szépségeteket fogja dicsérni. Mi is bemegyünk a külső szobába, Harry, s az ajtón keresztül húzzuk a kötelet: így legalább nem kell meglepetéstől tartanunk. Vadölő barátom, te meg sorra kukucskálj ki az ablakokon, de ha kedves az életed, a fejedet ne mutogasd. Nem tudhatjuk, hol és mikor botlunk bele hívatlan vendégeinkbe.

Vadölő bólintott, s amikor elfoglalta őrhelyét az egyik ablaknál, nem félelmet érzett, csak az új, rendkívüli helyzet izgalmát. Életében először volt ellenségek közelében, vagy legalábbis jó oka volt rá, hogy ellenség közelében higgye magát. Mikor a bárka a folyó legszűkebb részébe ért, ahol már súrolták a faágak, Vadölő átment a szoba túlsó oldalára, hogy megvizsgálja a másik partot is. Éppen jókor érkezett oda: a szeme elé táruló látványtól joggal megrémülhetett volna egy ilyen fiatal és tapasztalatlan őrszem. Egy fa mellett, amely a folyó fölé hajlott a partról, legalább hat indián gyülekezett, nyilvánvalóan azzal a szándékkal, hogy előrekúsznak a kinyúló fatörzsön, s amikor a bárka alájuk ér, rávetik magukat. Vadölő látta, hogy az indiánok harci színeket viselnek, s egy ellenséges törzshöz tartoznak.

- Húzd meg, Harry! - kiáltotta a fiatalember. - Húzd meg, ha kedves az életed, s ha szereted Judith Huttert! Húzd meg, teljes erődből!

Vadölő tudta, hogy Harry olyan erős, mint egy óriás; Hutter és Harry pedig kiérezték a hangjából, hogy

komoly a helyzet, s egyszerre rántották meg a kötelet. A bárka sebessége nyomban megkétszereződött. Látva, hogy felfedezték őket, az indiánok elüvöltötték félelmes csatakiáltásukat, s végigfutva a csaknem vízszintes fatörzsön, kétségbeesetten rávetették magukat a remélt zsákmányra. Hatan voltak a fán, de egy kivételével valamennyien a vízbe pottyantak. Csak a főnökük érte el a bárkát, mivel elsőnek kapaszkodott fel a veszélyes leshelyre. Ő a fedélzet hátulsó részére esett, de nagyobbat, mint gondolta volna, úgyhogy nem tudott azonnal feltápászkodni. E pillanatban Judith kirohant a fedélzeti házikóból; arca lángolt az izgalomtól, s szebb volt, mint valaha. Minden erejét megfeszítve mellbe lökte az eséstől még szédült betolakodót, s ez át is zuhant a korláton a folyóba. Judith még utána nézett egy pillanatra, amikor Vadölő elkapta a derekát, és berántotta a szobába. Éppen idejében, mert alig csapódott be mögöttük az ajtó, vad csatakiáltások verték fel az erdő csendjét, s a golyók máris kopogni kezdtek a bárka gerendáin.

A bárka közben sebesen haladt, s mire elérte a horgonyt, az indiánok belátták, hogy csak fölöslegesen pazarolják töltényeiket, s abbahagyták a tüzelést. A horgonyt felhúzták, és kiúsztak a nyílt tóra, elég messzire, bár az ellenséges golyók még itt is elérhették őket. Hutter és Harry most evezőt ragadott, s hamarosan sikerült elérniük, hogy lőtávolon kívül kerüljenek.

A férfiak ezután a bárka orrába gyűltek Judithtal és Hettyvel együtt, hogy megtanácskozzák a további tennivalókat. Minthogy észrevétlenül most már nem lehetett megközelíteni őket, az előbbi izgalom elmúlt, de megmaradt a tudat, hogy az ellenség ott tanyázik a parton, s bizonyára újabb támadásra készül. A lányok tökéletesen megbíztak apjukban, s nem érezték át a veszély teljes nagyságát; de Hutter komolyan

aggódott, mert nem tudta, hogy két férfivendége melyik pillanatban vesz búcsút tőle. Nyugtalanságát csak nehezen tudta palástolni.

- Megvan az a nagy előnyünk az irokézekkel szemben, hogy vízen vagyunk. Tudtommal csak három kenu volt elrejtve a tó körül: az egyik a tied, Harry; marad még kettő, de nem hiszem, hogy az indiánok megtalálják, bármilyen alaposan kutatnak is.

- Nem vagyok olyan biztos benne - szólt közbe Vadölő -, a vadászkutyának nincs olyan szimatja, mint a rézbőrűnek, ha valami kecsegtető célt lát maga előtt. Minden fatörzset meg fognak vizsgálni, s előbb-utóbb bizonyosan rábukkannak a kenukra.

- Igazad van, Vadölő! - kiáltotta Harry. - Huszonnégy órán belül az övék lesz az a két kenu, ha valóban ki akarják füstölni az öreg Tomot.

Hutter nem szólt semmit. Körülnézett, mintha a tótól, az égbolttól, a környező sűrű erdőktől várna tanácsot. Minden csendes volt, s Hutter kissé megnyugodott.

- Judith - szólt rá a lányára -, leszáll az este; keress valami harapnivalót vendégeinknek, bizonyára megéheztek a hosszú úton.

- Nem vagyunk éhesek, öreg Tom - mondta Harry -, nem sokkal azelőtt, hogy a tóhoz értünk volna, megtömtük a hasunkat, s én a magam részéről többre becsülöm Judith társaságát a vacsorájánál. Ez a csöndes este különösen alkalmas arra, hogy elüldögéljek mellette.

- A természet jogait nem lehet megtagadni - felelte Hutter -, ennünk kell. Judith, készítsd el a vacsorát, a húgod majd segít. Beszélni akarok veletek, barátaim -

mondta aztán, amikor a lányok már bent voltak a házban. - Ismeritek helyzetemet, s tudni szeretném, mi a véleményetek a teendőkről. Már háromszor kifüstöltek az otthonomból, de akkor a szárazföldön éltem, s amióta megépítettem a kastélyt meg ezt a bárkát, biztonságban éreztem magamat. Most azonban fordult a helyzet.

- Nekem az a véleményem, öreg Tom - mondta Harry őszintén -, hogy a házad, a vagyonod és egész családod igen nagy veszélyben forog.

- Azért mondod ezt, mert el akarsz hagyni? - kérdezte Hutter. - Úgy látom, Harry, terád is csak jó időben lehet számítani, s a barátod bizonyosan éppen olyan, mint te!

- Tévedsz, öreg Tom - mondta Vadölő. - Azt hiszem, Harry nem akar elhagyni, én pedig biztosan veled maradok, mert ilyen szorult helyzetben nem hagyhatok magára egy védtelen családot. Azért jöttem ide, hogy találkozzam egy barátommal; holnap naplementekor bizonyára ott is lesz a megbeszélt helyen, s akkor bízvást számíthatsz rá, hogy még egy fegyveressel szaporodik védőid száma. Igaz, harcban ő is éppoly tapasztalatlan, mint én, de az erdő vadjain már annyiszor bebizonyította tudományát, hogy kezeskedem érte: emberekkel szemben is megállja a helyét.

- Akkor hát számíthatok rád, Vadölő? - kérdezte az aggódó apa.

- Számíthatsz, Úszó Tom, vagy akárhogyan hívnak is, és azt hiszem, Harryban sem kell csalódnod.

- Vadölő igazat beszélt - kiáltotta Harry -, veled maradok, Thomas Hutter; veled és a lányaiddal!

Huttert nagyon megnyugtatta ez a kijelentés, hiszen Harry messze földön híres volt az erejéről, amely most evezés közben is hasznukra vált. Az öreg Tomot annyira elfogta az öröm, hogy bár eddig csak védekezésre gondolt, és boldog lett volna, ha biztonságban tudja családját, most hirtelen támadó terveket kezdett szőni.

- Mindkét harcoló fél magas jutalmat kínál a skalpokért - dünnyögte kissé szégyenkezve, amiért ilyen aljas pénzszerzési módokon töri a fejét. - Talán nem szép dolog, ha aranyat fogadunk el emberi vérért; de ha az emberek olyan vadul gyilkolják egymást, miért ne részesednénk mi is a haszonból? Mi a véleményed erről, Harry?

- Az a véleményem, öreg Tom, hogy súlyosan tévedtél, amikor az indián vért emberi vérnek nevezted. Nekem egy rézbőrű skalpja annyi, mint egy farkas füle, s éppoly nyugodtan felvenném a pénzt az egyikért, mint a másikért.

- Jól van, Harry, mindjárt tudtam, hogy meg fogjuk mi érteni egymást! - kiáltotta Tom Hutter, most már teljesen megfeledkezve előbbi szégyenéről. - Remélem, Vadölő, te is úgy gondolkodsz, mint Harry, s nem látsz különbséget a skalpokért meg a vadbőrökért kapott pénz között.

- Tévedsz, öreg Tom; ilyen gondolatok sohasem fordultak meg a fejemben - felelte Vadölő. - Az indiánokat nem ítélem el a skalpolásért, nekik ősi szokásuk, de éntőlem embertelenség lenne. Veled maradok, Tom Hutter, a kastély meg a bárka védelmében, de skalpvadászatra nem megyek. Ha téged meg Harryt annyira csábít a gyarmat aranya, azt tesztek, amit akartok; menjetek, s bízzátok rám a

lányokat. A skalpolásról talán különbözőképpen vélekedünk, de abban egyetértünk, hogy az erősebbnek kötelessége megvédenie a gyengébbeket.

- Ezt a leckét az eszedbe véshetnéd, Hamari Harry! - kiáltotta a fedélzeti házikó ajtajából Judith Hutter; nyilván végighallgatta az egész beszélgetést.

- Eredj vissza, Judith - mordult rá az apja -, nem nőknek való, amiről most beszélünk! - Majd Harryhoz fordult: - Tisztelnünk kell Vadölő felfogását. Hadd maradjon ő a gyerekekkel. Mármost, Harry, ide hallgass: a parton meglehetősen nagy csapat indián tanyázik, s a lányok előtt nem akartam mondani, de biztos, hogy asszonyok is vannak közöttük. Láttam a mokasszinjaik nyomát; valószínű tehát, hogy a csapat vadászni jött erre, s eddig még hírét sem hallotta a háborúnak.

- Akkor miért támadtak meg bennünket, öreg Tom?

- A támadást bizonyára csak az alkalom szülte. Hogyha hadiösvényen járnának, nem hozták volna magukkal asszonyaikat.

- Békés úton járó indiánok viszont nem viselik a harci színeiket - szólt közbe Vadölő. - Láttam őket, s tudom, hogy emberre indultak, nem pedig vadra.

- Lehet, hogy egy vadászcsapat meg egy harcoscsapat találkozott ezen a tájon - folytatta Hutter -, mindenesetre nők is vannak köztük, ahol pedig nők vannak, ott gyerekek is vannak, s a gyarmatnak mindegy: egyformán megfizet a skalpjukért.

- Elég szégyen - dörmögte Vadölő.

- Ugyan, öcsém, nem értesz te ehhez! - kiáltotta Harry.

- Nem lehetünk lágyszívűbbek az ellenségnél. A franciák is fizetnek a skalpokért.

- S ha ők aljasok, már nekünk is aljasoknak kell lennünk, Harry úr? - szólt közbe Judith hangja; a lány ugyanis nem fogadott szót az előbb az apjának, s tovább hallgatta őket. - Apám, Vadölőre hallgass: neki van lelkiismerete, míg Hamari Harryról nem mondhatnám el ugyanezt!

Hutter most mérgesen felállt, és betuszkolta lányát a fedélzeti házba; nem szívesen hallgatta az ilyen megjegyzéseket. Sem ő, sem Harry nem sokat törődött a lelkiismerettel vagy a bennszülött indiánok jogaival; különben is minden eszközt elfogadtak vagyonuk gyarapítására, most pedig a gyarmat háborús törvénye még igazolta is szándékukat.

Végül Judith ismét megjelent az egyszerű, de ízletes vacsorával, és Harry nagy meglepetésére Vadölő elé tette a legjobb falatokat. Egyáltalán, más apró jelekkel, figyelmességekkel is kimutatta, hogy Vadölőt tartja a kedvesebb és tiszteltebb vendégnek. De Harry tudta, milyen szeszélyes és kacér a lány, hát nem akadt fenn ezen a megkülönböztetésen, s éppolyan jó étvággyal falatozott, mint a többiek.

Körülöttük egy órán belül teljesen megváltozott a táj. Lassan leszállt a szelíd nyári este, a tó némán csillogott a sötét dombok és erdők keretében. Sehol egy hang vagy akár csak halk nesz; csupán a vízbe merülő evezők csobbanása hallatszott.

Harry és Vadölő szorgalmas csapásai egyre közelebb vitték a bárkát a kastélyhoz; az öreg Hutter hátul állt a kormánylapát mellett, s pipázott. Ekkor Hetty hirtelen kisurrant a szobából, leült apja lába előtt, s halkan, szomorúan énekelni kezdett.

- Miért vagy oly szomorú, lányom? - kérdezte Hutter. - Inkább örülnöd kéne, hiszen megszabadultunk ellenségeinktől.

- Arra gondolok, apám, amit Harryval beszéltetek az imént; miért akartok embert ölni, sőt asszonyokat és gyerekeket?

- Ej, hát hallgatóztál? Ne szólj bele, gyermek, nem értesz hozzá. Háború van, s úgy kell bánnunk az ellenséggel, ahogy ő bánnék velünk.

- Judith is, Vadölő is azt mondja, nincs igazatok. Vadásszatok, ha úgy tetszik, kereskedjetek állatbőrökkel, nem pedig emberi vérrel.

- Mondom, lányom, nem értesz te ehhez. Beszéljünk inkább másról. Örülsz, hogy viszontlátod Harryt, régi barátunkat? Tudod-e, ha feleségül veszi Judithot, ő is a testvéred lesz?

- Judith nem szereti őt, s nem fog hozzá menni - felelte Hetty hevesen. Az apa felfigyelt a hangjára, látta, hogy a kisebbik lánya erősen vonzódik Harryhoz, s ez nem tetszett neki; nyomban el is határozta, hogy beszél erről a fiatalemberrel. Odament az evezősökhöz, ajánlkozott, hogy felváltja Vadölőt: menjen hátra, pihenjen egy kicsit a kormánylapátnál.

Mikor Vadölő a bárka túlsó végébe ért, Hetty már nem volt ott. Csakhamar megjelent azonban Judith; még a csillagok fényében is látszott nem mindennapi szépsége. Egyenesen Vadölőhöz ment és megszólította.

- Majd megszakadtam nevettemben, Vadölő, amikor az indián belebukfencezett a vízbe! Kíváncsi vagyok, nem

ázott-e le róla a harci festék.

- Nagy veszélyben voltál, Judith: könnyen eltalálhattak volna. Gondold csak meg: egy tucat mingó célzott rád a partról!

- Ezért szaladtál ki a fedélzeti házból te is, az életedet kockáztatva? - kérdezte Judith.

- A férfiak általában nem bírják nézni, ha a nők veszélyben vannak. Ezt még a mingók is tudják - felelte Vadölő egyszerűen.

- Úgy látom, te a tettek embere vagy, Vadölő, nem a szavaké - mondta Judith. - Azt hiszem, jó barátok leszünk. Hamari Harrynak csak a szája jár, de sokkal kevesebbet cselekszik, hiába olyan óriás termetű.

- Harry a barátod, Judith, és barátokról nem így szoktak beszélni.

- Tudjuk, mit ér Hamari Harry barátsága! Ha mindent ráhagy az ember, nincs vele semmi baj; de ha nem úgy történnek a dolgok, ahogy ő szeretné, teljesen elveszti a fejét. Én nem nagyon kedvelem Harryt, Vadölő, és azt hiszem, neki sincs jobb véleménye rólam, mint nekem őróla. Bizonyára beszélt már veled erről.

Vadölőnek eszébe jutottak Harry csípős szavai, de nem akarta megbántani a lányt.

- Harry olyan ember - felelte -, hogy ami a szívén, az a száján, s nem nagyon ügyel a nyelvére. Bezzeg a delavárok, Judith, alaposan megrágják mondanivalójukat! Az ő tábortüzeik körül nincs sok becsülete annak, aki fölöslegesen fecseg.

- Azt hiszem, Harry nem tesz lakatot a szájára, amikor Judith Hutterről meg a húgáról van szó! - kiáltotta Judith. - De csak beszéljen; előbb-utóbb meg fogja bánni.

- Nem egész úgy van, Judith. Először is: Harry soha egy rossz szót nem mondott Hettyre...

- Tudom, tudom - szakította félbe Judith hevesen -, szegény Hetty! Persze hogy ő fölötte áll a rossz nyelveknek. Hidd el, Vadölő, soha még olyan tiszta lelkű teremtés nem élt a földön, mint Hetty Hutter.

- Elhiszem, Judith, és remélem, szép nővéréről is el lehet mondani ugyanezt.

Vadölő egyszerű és őszinte beszéde a lány szívéig hatolt, s felébresztette lelkiismeretét. Nem is tudott azonnal válaszolni, csak egy kis gondolkozás után.

- Harry bizonyára tett néhány rosszmájú célzást az erődbeli katonatisztekre - mondta végül. - Irigyli őket, mert ő sohasem lehet olyan.

- Kétségtelen, Judith, de azt hiszem, Harry nem is vágyik arra, hogy katonatiszt s nemesúr legyen; egyébként igaza van, mert egy hódvadász is lehet éppoly tiszteletreméltó ember, mint akár egy kormányzó! De ha már szóba hoztad, nem tagadhatom: Harry beszélt arról, hogy a vörös kabátos katonatisztek elkapattak téged. Nem szabad rossz néven venned: a féltékenység beszélt belőle, s neki fájt a legjobban, hogy ilyeneket kell mondania.

Vadölő nem láthatta a sötétben, hogy Judith mélységesen elpirult. Néhány percig mindketten hallgattak, aztán Judith odalépett a vadászhoz, és hevesen megszorította a kezét:

- Örülök, Vadölő, hogy a jég megtört közöttünk. Te vagy az első ember, aki nem akar hízelegni nekem, s bízom benne, hogy barátságunk tartós lesz. Harrynak ne szólj semmit; később majd beszélünk még egymással.

A leány elengedte Vadölő kezét, és besietett a házba. Vadölő úgy megzavarodott Judith utolsó szavaitól, hogy dermedten állt a kormánylapát mellett; végül is Harrynak rá kellett kiáltania a bárka túlsó végéből, hogy vigyázzon, mert nem a helyes irányban haladnak.

III.
SÓLYOMSZEM

Nem sokkal Judith távozása után könnyű déli szél kerekedett, és Hutter kifeszítette a bárka négyszögletes vitorláját. Most már nem kellett evezni; két órán belül elérték a kastélyt, és kikötöttek.

Meggyőződtek róla, hogy időközben senki sem járt a kastélyban. Az óvatos Hutter figyelmeztette a lányokat, hogy ne gyújtsanak világot, mert az ellenség könnyen észrevehetné.

- Világos nappal egyáltalán nem félnék tőlük, bármilyen sokan lennének is - mondta Hutter. - A kastély falai golyóbiztosak, s nekik nem lenne fedezékük, ha csónakon ide merészkednének. Négy jó puskát tartok a házban, állandóan megtöltve, s különösen az egyik, amelyet Szarvasölőnek hívnak, sohasem téveszti el a célt. Éjszaka azonban egészen más a helyzet. Az ellenség kenui ilyenkor észrevétlenül is megközelíthetik a kastélyt, és csellel

rajtunk üthetnek.

A lányok közben aludni tértek, s a három férfi haditanácsot ült.

- A mi helyzetünkben az a legfontosabb - kezdte az öreg Tom -, hogy urai legyünk a tónak. Úszva nemigen lehet bevenni a kastélyt, és minden csónak valóságos hadihajónak számít. Harry kenuja meg az enyém itt van velünk, de kettő még ott maradt a parton, kivájt fatörzsekbe rejtve, s ha a mingók valóban zsákmányra törekszenek, minden talpalatnyi helyet át fognak kutatni, és előbb-utóbb megtalálják.

- Mintha olyasmit hallottam volna, hogy valamikor tengerész voltál, öreg Tom - szólt közbe a maga megszokott, tapintatlan modorában, mert a fülét megütötte a "hadihajó" szó. - És azt is mondják, hogy furcsa történeteket mesélhetnél holmi tengeri harcokról meg hajótörésekről, ha egyszer abbahagynád ezt a feltűnő hallgatást, és megoldódnék a nyelved.

- Vannak emberek ezen a világon, Harry - felelte Hutter kitérően -, akik semmi mással nem törődnek, mint felebarátaik esetleges titkaival; s ezek a kíváncsiak néha még ide is eljutnak, a rengetegbe. Azt hiszem, most nem az a fontos, hogy én mi voltam, vagy miket láttam fiatalkoromban. Ne arról beszéljünk hát, hogy mi történt huszonnégy esztendővel ezelőtt: inkább azon törjük a fejünket, hogy mi fog történni a következő huszonnégy órában, ha az irokézek támadást intéznek ellenünk.

- Ez igaz, meg kell védenünk Judithot és Hettyt.

- Nos, véleményem szerint nagy veszélyben vagyunk - folytatta Thomas Hutter. - Az irokézek bármikor vízre

szállhatnak.

- Én nem látom ilyen sötéten a helyzetet - mondotta Harry. - A kenuk jól el vannak rejtve, s az indiánok sohasem bukkannak a nyomukra. Vadölő tanúsíthatja, milyen jól eldugtam az enyémet: magam is alig bírtam megtalálni.

- Igaz, Harry - felelte Vadölő -, de ne felejtsd el, hogy én megtaláltam. Azt hiszem, öreg Tomnak igaza van, s nem szabad a rézbőrűek ügyetlenségére számítanunk. Minél hamarabb ide tudjuk húzni a kastélyba azt a két kenut, annál jobb.

- Vállalkoznál rá, hogy velünk együtt megkeresd s idehozd őket? - kérdezte Hutter.

- Természetesen. Ez nem ellenkezik a fehér ember természetével. Minden módon meg kell védenünk az életünket s a többiekét, akik ránk vannak bízva. Szívesen veled megyek a mingó táborba, Úszó Tom, ha a csónakok után indulsz, s meg fogom tenni a magamét, ha találkozunk az ellenséggel, noha eddig még nem voltam csatában. Mindenesetre igyekezni fogok; többet nem ígérhetek.

- Szeretem az ilyen szerény beszédet, öcsém! - kiáltotta Harry. - Te még sohasem hallottál ellenséges puskaropogást, márpedig az legalább annyira különbözik a vadászpuskák hangjától, mint Judith Hutter nevetése egy öreg hollandi háziasszony zsörtölődésétől. Nem hiszem, hogy valami nagy harcos lesz belőled, Vadölő, habár a vadászok között nemigen akad párod ezen a vidéken.

- Majd meglátjuk, Harry - mondta Vadölő nyugodtan. - Még nem tudhatom, mire vagyok képes, tehát sem rosszat, sem jót nem mondhatok magamról.

- Az evezővel mindenesetre tudsz bánni - mondta Hutter -, s ma éjszaka nem kívánunk tőled egyebet. De ne vesztegessük az időt, szálljunk be a kenuba, és lássunk munkához.

Mielőtt elindultak volna, Hutter felköltötte Judithot, s elmagyarázta neki, hogy hová mennek. Azután beszállt a két fiatalember mellé; megragadták az evezőket, és a kenu gyors ütemben eltávolodott a kastélytól. Sötét éjszaka volt, de a három férfi a csillagok fényével is megelégedett. Óvatosan emelgették az evezőket, nehogy zajt csapjanak, s közben feszülten figyelték a partot, nem látszik-e valahol az ellenség tábortüze. De nem észleltek semmi nyugtalanító jelet, s amikor a kenu partot ért azon a helyen, ahová Hutter irányította, az öreg és Harry azonnal kiugrott. Vadölőt a kenuban hagyták, s hangtalan léptekkel egy óriási, a part közelében fekvő, kidőlt hársfa felé indultak.

- Ebben van elrejtve az egyik kenu - suttogta Hutter. - Óvatosan húzd ki, Harry, én addig őrt állok, mert a mingók talán már felfedezték ezt a helyet, s most itt lesnek ránk valahol a közelben. - De nem történt semmi; a kenut baj nélkül levitték a partra, s ott Vadölő segítségével vízre tették. Két csónakjukkal továbbeveztek a második rejtekhely felé, majd ott is partra szálltak, éppoly óvatosan, mint az előbb. Az elrejtett kenu itt egy kissé messzebb volt attól a helytől, ahol kikötöttek, úgyhogy nem is cipelték egészen odáig, hanem a legközelebbi ponton becsúsztatták a vízbe, s a szerencsésen megkaparintott kenuban eveztek vissza Vadölőhöz. Most, hogy valamennyi csónak az övék volt, biztonságérzetük megnőtt, s feszült figyelmük kissé alábbhagyott. Hutter nem is akart mindjárt visszamenni a kastélyba.

- Evezzünk csak egy kicsit a part mellett - mondta -, hátha a tábor nyomára bukkanunk.

Egy öbölnél Hutter gyanút fogott; mind a hárman kiszálltak, s megindultak a szárazföld belseje felé. De alig tettek néhány lépést, összerezzentek; egy nemrég még lobogó tábortűz parazsa feküdt előttük a földön.

- Az indián harcosok nem szoktak ilyen rejtett helyeken táborozni - súgta Hutter Harrynak. - Ők a nyíltabb terepet kedvelik, hogy szabadon mozoghassanak, ha küzdelemre kerül a sor. Itt valószínűleg az a vadászcsapat tanyázik, amelynek nyomaival már találkoztam. S ha ez igaz, itt vannak az asszonyok és gyerekek is, akiknek a skalpjára számítunk. Küldd vissza Vadölőt a csónakokhoz, neki úgysem vehetnénk hasznát, mi ketten pedig lássunk munkához, férfi módra.

- Jól beszélsz, öreg Tom, meg vagyok elégedve a terveddel. Vadölő, szállj be a kenuba, vidd magaddal a másik kettőt is, és ereszd el őket a tavon. A víz áramlása majd a tó közepe felé sodorja őket; legalább nem kell kínlódnunk velük. Aztán gyere vissza, s evezz itt a part mentén, hogy meghalld, ha kiáltunk; ha pedig nem kiálthatunk, a búvármadár hangja legyen a jel közöttünk. Lehet, hogy puskaropogást is hallasz majd; akkor partra szállhatsz, ha akarsz, és kipróbálhatod, vajon az indiánokkal is éppúgy el tudsz-e bánni, mint a szarvassal.

- Ha rám hallgatnátok, Harry, nem kísérelnétek meg ezt a vállalkozást...

- Igen, öcsém, csakhogy nem hallgathatunk rád, és kész. Indulj hát meg a kenukkal a tó közepe felé, s mire visszatérsz, fogadok, hogy lesz egy kis mozgás

abban a táborban!

Vadölő kelletlenül és nehéz szívvel engedelmeskedett; tudta, hogy hiába is tiltakoznék. Kievezett hát a nyílt tóra, s a megtalált kenukat az áramlásra bízta, hadd vigye a kastély felé. A könnyű déli szél is arra fújt; de Vadölő tudta, hogy ha a kenuk nem is jutnának éppen haza maguktól, másnap könnyű lesz összeszedni őket. Az evezőket mindenesetre magánál tartotta, hogy ha az indiánok esetleg beúsznának a tóra, és elfognának egy kenut - ami nem valószínű -, akkor se tudják azonnal felhasználni. Ezek után Vadölő ismét a part felé fordult, s tíz percen belül elérte az előbbi helyet. Itt megragadott egy tó fölé hajló ágat, s feszült figyelemmel várta a fejleményeket.

Annak, aki sohasem járt ezen a vidéken, nehezen tudnánk szavakkal megmagyarázni, milyen fenséges csend honolt e pillanatban a Kristálytükör fölött. Ez a csend mély volt és sűrű, mintha a fantasztikus körvonalú dombok összepréselték volna. Vadölő átérezte a természet nagyszerűségét s ugyanakkor a kaland izgalmát is, hiszen most először került olyan vállalkozásba, melyben emberek élete forgott kockán. A kenuból nem lehetett látni a tábortűz maradványait, s így Vadölő csak a hangokra figyelhetett. Nem volt türelmetlen, mert a delavárok között megtanulta az önuralom fontosságát; mozdulatlanul várt a kenuban, csaknem egy óra hosszat. Társai bizonyára rendkívül óvatosan, hason kúszva közeledtek az indián táborhoz.

Ekkor váratlanul felhangzott egy búvármadár vijjogása, eléggé messzire attól a helytől, ahol Vadölő várakozott. Ez a madár igen gyakori az amerikai tavak vidékén, ezért választotta Harry jelnek a hangját. De vajon valóban Harry vijjogott-e, s nem egy igazi búvármadár? Vadölő nem tudta eldönteni, mert

valószínűtlen volt, hogy társai olyan messzire távolodtak volna. Ha a táborhelyet üresen találták, már rég itt volnának a kenunál; ha pedig nem, miért kerülték meg olyan nagy ívben? Vadölőt aggodalom fogta el, mert tudta, ha a hang Harrytól származik, s ő itt marad, társainak könnyen valami bajuk eshetik; ugyanolyan hiba volna azonban, ha egy bizonytalan jel miatt elhagyná a helyét. Míg ezen tépelődött, a madár ismét megszólalt, ugyanazon a helyen, mint az előbb. Vadölő most már megnyugodott: ez nem lehet Harry, ő nem tudja ilyen tökéletesen utánozni ezt a hangot. Elhatározta tehát, hogy nem mozdul a helyéről, s biztosabb jeladásra vár.

E pillanatban újabb hang verte fel az éjszaka mélységes csendjét, egészen másféle, mint az imént a búvármadáré: egy asszony vagy egy fiatal fiú rémült sikoltása. Vadölő elengedte az ágat, amelybe kapaszkodott, s néhány evezőcsapással a tó közepe felé lendült, nem tudva, hogy merre tartson. Határozatlansága azonban csak egy pillanatig tartott, mert nem sokkal északabbra attól a helytől, ahol a megbeszélés szerint várnia kellett, vadul recsegni-ropogni kezdtek az ágak. Nyilvánvalóan több ember törtetett a sűrűben a part felé; Vadölő azonnal arra fordította a kenuját. E pillanatban öt-hat puska is eldördült, majd nyomban Harry érces hangja hallatszott:

- Te ördög! Hát be van kenve a bőröd, hogy kisiklasz a markomból? Nem baj, nesze!

Ezután egy nagy puffanás jelezte, hogy Harry valószínűleg lerázta magáról egyik ellenségét. A hajsza tovább folyt a sűrűben, végül a part menti fák közül kirohant valaki, és belegázolt a vízbe. Vadölő megragadta az evezőt, hogy a segítségére siessen. Ekkor bukkant fel Harry is, de már későn: üldözői

utolérték és leteperték. A vízben álló alak - Hutter volt az - megrettent, és visszalépett a partra; az indiánok tömege egykettőre körülvette őt is. Vadölő látta, hogy társai foglyul estek, s már nem segíthet rajtuk, erre irányt változtatott, és távolodni kezdett a parttól. Szerencséjére az indiánok üldözés közben eldobálták a puskáikat, különben neki sem sikerült volna megmenekülnie.

- Ne gyere közelebb, Vadölő! - kiáltotta Hutter. - A lányoknak most már te vagy az egyedüli támasza, s minden tudásodra szükség lesz, hogy megmentsed őket ezektől a vadaktól! Eredj, és úgy segéljen az isten, ahogyan te segítsz gyermekeimen!

Hutter az eddigiek folyamán nemigen nyerte meg Vadölő rokonszenvét, de a fiatalember most csak az apa rettegésére és szenvedésére gondolt.

- Légy nyugodt, öreg Tom - kiáltotta vissza -, gondoskodni fogok a lányokról és a kastélyról is! Az ellenség meghódította a partot, de a tó még nem az övé. Nem vagyok ugyan tapasztalt harcos, de a jóakaratomban megbízhatsz.

- Nem kételkedünk a jóakaratodban, Vadölő - kiáltotta most a fogságba esett Harry -, de mit tehetnél ennyi ellenséggel szemben? Egyenlő esélyek mellett sem bizonyítottad még be, hogy legény vagy a talpadon, ilyen körülmények között pedig éppen nem várhatunk tőled csodákat. Azt hiszem, legjobban teszed, ha most egyenesen a kastélyhoz evezel, kenuba ülteted a lányokat, elviszed őket arra a helyre, ahol mi megérkeztünk, s a legrövidebb úton megpróbálsz eljutni velük a Mohawk-parti erődbe. Ezek az indián ördögök néhány óráig nem fognak rájönni, hogy merre menekültél, s így egérutat nyerhetsz. Ez a véleményem, és azt hiszem, öreg Tom is ugyanezt

mondja, ha a lányai érdekében akar végrendelkezni.

- Nem jó a terved, Harry - mondta az öreg -, az ellenség bizonyára őrszemeket állított fel mindenütt, s azonnal észrevennék a kenut, mihelyt partot érne. Nem, Vadölő: bízd magad inkább a kastélyra, s ami a legfontosabb, ne közelíts a szárazföldhöz. Tarts ki egy hétig, addig az erődbeli katonák el fogják kergetni a mingókat.

- Igen, öreg, de ezek a rókák huszonnégy órán belül tutajokat építenek, és megostromolják a kastélyt, az biztos - vetette ellene Harry. - A te tanácsod szépen hangzik, de könnyen végzetesnek bizonyulhat. Ha mi ketten volnánk a kastélyban, kitarthatnánk egy-két napig, de megfeledkezel arról, hogy ez a fiatalember mindmáig sohasem látott még ellenséget. Vadölő, a mingók kézzel-lábbal magyaráznak nekem valamit; nyilván arra akarnak rávenni, hogy hívjalak ide a partra; de hát van annyi eszem, hogy ne hallgassak rájuk. Az öreg Tomot meg engem talán még az éjszaka megskalpolnak, megkínoznak vagy elcipelnek Kanada felé; ezen már nem segíthetsz, igyekezz hát minél messzebbre kerülni a parttól, s jól vigyázz, hogy célba ne vehessenek...

Harry nem fejezhette be a mondatot, mert egy indián, aki úgy látszik, tudott angolul, durván a szájára nyomta a kezét. A mingók csakhamar fel is kerekedtek, s foglyaikkal együtt eltűntek az erdőben.

Vadölő egy ideig még várt, majd lassan evezni kezdett a tó közepe felé. Később végignyúlt a kenuban, aludni akart egy-két órát. Hajnalban majd meglátja, mihez is foghat. Lefeküdt hát a kenu alján, s a nap izgalmai után mély álomba merült.

Napfelkelte előtt ébredt; már világosodott, s a levegőt

betöltötte a tó körül tanyázó madarak hangja. Éjszaka, úgy látszik, megerősödött a szél, s közelebb sodorta kenuját a parthoz, de ami a legveszélyesebb volt, az egyik szabadon eresztett kenu már csaknem partot ért: a víz áramlása nem a kastély felé vitte, mint ahogy számították. Vadölő mindenekelőtt ezt a kenut akarta visszaszerezni. Néhány evezőcsapás meggyőzte arról, hogy nem érheti utol. Valóban, az üres kenu csakhamar beleütközött egy part menti kis sziklába, és megállt; Vadölő egyenletesen, nyugodtan evezett utána. Tudta, hogy ha a parton nem áll lesben senki, fölösleges a sietség, ellenkező esetben viszont óvatosnak kell lennie. Mivel az üres kenu most éppen a tegnap este felfedezett indián táborral szemközti parton állt, Vadölő némi joggal remélhette, hogy a partnak azon a részén nem tartózkodik senki. Mégis ahogy a csónakhoz közeledett, egyre lassabban és óvatosabban evezett, s ha lehet, még éberebben figyelte a környéket. A part közvetlen közelében letette az evezőt, s a puskája után nyúlt. Abban a pillanatban egy golyó süvített el mellette, olyan közel, hogy Vadölő önkéntelenül is összerezzent. Azonnal hasra vágódott a kenu fenekén, s ekkor a part menti cserjék közül nagyot rikkantva egy indián ugrott elő: nyilván azt hitte, hogy sikerült eltalálnia Vadölőt. Olyan könnyű célpontot nyújtott Vadölő puskájának, hogy a fiatalember tétovázott egy pillanatig, miután ismét felemelte fegyverét. Az indián észrevette, és visszaugrott a sűrűbe. Közben Vadölő kenuja az utolsó evezőcsapások lendületétől az indián eltűnésével egyidejűleg elérte a partot. Minthogy Vadölő az utolsó pillanatokban nem tudta kormányozni a csónakját, az üres kenutól néhány méternyire futott a partnak; az ellenség miatt gondolni sem lehetett arra, hogy a kenut most próbálja visszaszerezni. Ilyen körülmények között Vadölő egy pillanatnyi tétovázás után kiugrott kenujából, s ő is belevetette magát az erdőbe. Fedezéket keresett.

Ezen a helyen csak a partot nőtte be a cserje, a fák között üres volt a terep. Vadölő tudta, hogy ellenfele vagy elmenekült, vagy éppen újratölti a puskáját. Ez az utóbbi feltevés bizonyult igaznak, mert alig húzódott be a fiatalember egy széles fa mögé, észrevette az indián könyökét: az indián egy tölgyfa mögött állt, s nyilván felemelte a karját, hogy újabb golyót nyomjon a puskájába. Mi sem lett volna könnyebb, mint odarohanni, s egy gyors támadással levenni lábáról a készületlen ellenséget, de Vadölő becsületes természete viszolygott az ilyesmitől, noha az előbb az ő életét veszélyeztette a lesben álló ellenség. Vadölő még nem ismerte tapasztalatból a harcok fortélyait, s úgy érezte, nem lenne becsületes dolog, ha így végezne az indiánnal. Leeresztette hát a puskáját s azt dünnyögte maga elé: "Nem, nem; hadd lőjön ő először, s akkor összemérhetjük az erőnket, férfi módra, mert a kenut nem szabad és nem is fogja megkaparintani. Nem, hadd töltse meg a puskáját, s aztán döntsön az igazság!"

Az indiánt közben annyira elfoglalta a fegyvere, hogy még Vadölő partraszállását sem vette észre. Csak a kenura gondolt; attól tartott, hogy elvihetik, mielőtt újra megtöltené a puskáját. Mikor ezzel elkészült, óvatosan körülnézett, de mivel más irányban sejtette ellenfelét, teljesen kiszolgáltatta magát Vadölő puskájának. Vadölő ekkor kilépett fedezékéből, és rákiáltott:

- Erre, barátom, erre, ha engem keresel! Tapasztalatlan harcos vagyok ugyan, de nem annyira tapasztalatlan, hogy a nyílt parton hagyjam magam lelőni fényes nappal. Csak rajtad áll, jóban leszünk-e vagy rosszban, mert az én természetemmel ellenkezik, hogy lesből agyonlőjek valakit az erdőben.

Az indián odafordult, s egyszeriben rádöbbent, hogy milyen veszélyben forgott az élete. Tudott egy kicsit angolul, s megértette Vadölő szavainak lényegét. Ugyanakkor eléggé fegyelmezett volt ahhoz, hogy ne árulja el ijedtségét, s puskáját leeresztve, üdvözlő mozdulatot tett Vadölő felé. Villámló szeme, kitágult orrlyuka azonban elárulta micsoda tűzhányó háboroghat a belsejében. Azután erőt vett magán, és szemlátomást megnyugodott.

- Két kenu - mondta az indián, feltartva két ujját, hogy tévedés ne essék -, egyik tiéd, másik enyém.

- Nem, mingó, nem ez az igazság. Egyik sem a tiéd, és nem is lesz, amíg én itt vagyok. Tudom, hogy a te törzsed s az enyém között háború van, de azért még nem kell meggyilkolnunk egymást, mint két erdei vadnak, ha találkoznak a sűrűben. Eredj tovább a magad útján, s én is megyek a magamén. Elég nagy a világ, mind a ketten megférünk benne, s ha nyílt csatában találkoznánk egyszer, döntsön a sors közöttünk.

- Jó! - kiáltotta az indián. - Sápadtarcú testvérem okosan szól, tudós ember.

- Nem, mingó, én csak vadász vagyok, bár könnyen meglehet, hogy mielőtt véget érne a háború, csatában is szembekerülök a törzseddel. De ha úgy lesz, szeretném, ha becsületes küzdelem lenne, nem pedig ilyen hitvány kis verekedés egy kenuért.

- Jó! Testvérem nagyon fiatal, mégis nagyon bölcs. Kis harcos, nagy szónok.

- Nem tudom, mingó - felelte Vadölő, eleresztve füle mellett az indián hangjában rejlő gúnyt -, azt hiszem, ezután is csak az erdőben fogok élni, s remélem,

békés életem lesz. Alkalomadtán minden fiatalembernek rá kell lépnie a hadiösvényre, de a háború nem feltétlenül vérengzés. Ezért mondom, menj utadra, én is megyek a magaméra, s váljunk el mint jó barátok.

- Jó! Testvéremnek két skalpja van, az igazi haja alatt ősz haj. Öreg bölcsesség, fiatal nyelv.

Az indián most előrelépett, mosolyogva, s barátságosan és tisztelettel kezet nyújtott Vadölőnek. A fiatalember kezet fogott vele; e kézszorítással mindketten az őszinteségüket és békés szándékukat akarták kifejezni.

- Mindenkinek az övé - mondta az indián -, enyém kenu enyém, tiéd kenu tiéd. Menj, nézd meg; hogyha tiéd, tiéd; hogyha enyém, enyém.

- Jól beszéltél, mingó; habár bizonyára tévedsz, ha azt hiszed, hogy a kenu a te tulajdonod. De azért győződjünk meg róla, a saját szemünkkel, s menjünk le együtt a partra, mert ha csak én mondanám, hogy az enyém, talán nem hinnéd el.

- Jó! - mondta megint az indián, és megindultak a part felé. Egyikük sem árult el bizalmatlanságot a másik iránt, s az indián előrement, mutatva, hogy nem fél hátat fordítani Vadölőnek. Mikor a víz szélére értek, kinyújtotta a kezét Vadölő csónakja felé, s nyomatékosan így szólt:

- Nem enyém: sápadtarcú kenuja. Ez itten indiáné. Nem akarom másik ember kenuja: akarom enyém.

- Tévedsz, indián, határozottan tévedsz. Ez a kenu az öreg Hutteré, s amíg ő nem jelentkezik érte, senki sem mondhatja a magáénak. Nézd csak meg az üléseket s

a csónak formáját: soha indián nem készített ilyet.

- Jó! Testvérem nem öreg: nagy bölcsesség. Nem indián munka. Fehér ember csinálta.

- Örülök, hogy belátod, különben összeütközésre kerülhetett volna sor közöttünk. Most pedig belököm a kenut a tóba, hogy ne is lehessen többé vitatkozni róla.

Vadölő ezzel rátette a lábát a kenura, s nagyot rúgott rajta. A könnyű alkotmány jókora darabot korcsolyázott a vízen, elérte a tó áramlatát, s az továbbsodorta, nem kellett félni attól, hogy visszatér. Az indiánt megdöbbentette ez a gyors és határozott eljárás, és vadul a másik kenura pillantott. Ez azonban csak egy másodpercig tartott, s az indián arca nyomban visszanyerte előbbi mosolygó és barátságos kifejezését.

- Jó! - mondta még határozottabban, mint eddig. - Fiatal fej, öreg ész. Tudja, hogy kell vitát befejezni. Isten veled, testvér! Te mégy vissza vízi házba, pézsmapatkányházba; indián megy táborba; megmondja főnöknek, nem találta kenut.

Vadölő örömmel fogadta ezt a javaslatot, mert csakugyan szeretett volna már visszatérni a lányokhoz, s megkönnyebbülve szorította meg az indián kezét. Barátságosan elbúcsúztak egymástól, és az indián lassan megindult az erdő felé, hóna alatt tartva puskáját, és még csak vissza sem pillantott. Vadölő, miközben csónakja felé ment, szemmel tartotta a távolodó indiánt, de aztán elszégyellte magát bizalmatlanságáért, és hátat fordított neki. Odaért kenujához, megfogta a végét, és be akarta tolni a vízbe, de ekkor valami azt súgta neki, hogy nézzen vissza. Az indián ott állt az erdő szélén, lövésre emelt

puskával.

Vadölő most vette csak igazán hasznát vadásztudományának. Egy szempillantás alatt felhúzta puskája kakasát, s szinte célzás nélkül az indiánra lőtt. Olyan gyorsak voltak a mozdulatai, hogy a két ellenség fegyvere csaknem egyszerre dördült el, s a hegyek egyetlen visszhanggal válaszoltak. Vadölő sértetlen maradt, leengedte puskáját, s egyenesen állva, mint az erdei fenyők, várta, hogy mi történik; az indián előreugrott, s meglóbálta tomahawkját. Vadölő még mindig nem mozdult el a helyéről, csak a keze nyúlt ösztönös mozdulattal lőporos szaruja felé. Az indián körülbelül negyven lépésre lehetett tőle, s feléje dobta az éles tomahawkot, de már olyan bizonytalanul, hogy a fiatalember könnyen el tudta kapni a repülő szekerce nyelét. Abban a pillanatban az indián megingott, és teljes hosszában elvágódott a parton.

- Tudtam! Tudtam! - kiáltotta Vadölő, aki éppen meg akarta tölteni a puskáját. - Mikor megláttam a szemét, rögtön tudtam, hogy ez lesz belőle. Az ember gyorsan céloz és tüzel, ha az élete forog kockán; igen, tudtam, hogy ez lesz a vége. Egy másodperc századrészével gyorsabb voltam nála, különben most én hevernék itt a földön.

Vadölő megtöltötte puskáját, a csónakba dobta a tomahawkot, majd odament áldozatához, és puskájára támaszkodva föléje hajolt. Ez volt az első embertársa, akire kezet emelt, ez volt életének első csatája, s Vadölő a megdöbbenéssel és szomorúsággal együtt némi büszkeséget is érzett. Az indián még élt, habár a golyó a mellét fúrta át. Mozdulatlanul feküdt Vadölő lábánál, de a szeme riadtan leste a győztes minden mozdulatát. Az indián talán arra számított, hogy kegyelemdöfést kap, mielőtt elveszítené a skalpját,

talán arra, hogy Vadölő még elevenen megskalpolja. A fiatalember azonban kiolvasta szeméből gondolatait, s szomorú hangon megnyugtatta:

- Nem, mingó, most már nem kell félned tőlem. Fehér ember vagyok, és a skalpolás nem fér össze a természetemmel. Csak felveszem a puskádat, s aztán visszajövök hozzád, hogy segítségedre legyek. Igaz, sokáig nem maradhatok itt, mert a dörrenésekre bizonyára idefutnak a társaid.

Vadölő megkereste a puskát, sajátjával együtt betette a kenuba, majd visszatért az indiánhoz.

- Most már vége közöttünk minden ellenségeskedésnek - mondta. - Nyugodt lehetsz, sem a skalpodat nem akarom, sem másféle rossz szándékom nincs veled.

Az indián megpróbált felemelkedni.

- Vizet! - nyögte. - Vizet a szegény indiánnak!

- Megkapod; leviszlek a tóhoz, s ott annyit ihatsz, amennyi beléd fér.

Vadölő ölbe vette az indiánt, levitte a tóhoz, s úgy helyezte el a víz partján, hogy ihasson belőle. Azután leült mellé, ölébe vette a sebesült ellenség fejét, és megpróbálta vigasztalni.

- Bűnös dolog lenne - kezdte -, ha azt mondanám neked, harcos, hogy nem ütött az utolsó órád, s ezért nem mondok ilyet. De ha igaz ember voltál, hited szerint bizonyára eljutsz a boldog vadászmezőkre; én mindenesetre megbocsátom neked, hogy az életemre törtél, először is azért, mert nem lett baj belőle, másodszor pedig azért, mert nincs bennem

rosszakarat egy haldokló emberrel szemben, akár fehér, akár rézbőrű az illető.

- Jó! - suttogta az indián. - Fiatal fej, öreg ész. És fiatal szív: öreg szív kemény, nem sajnál. Hallgasd meg indiánt halála előtt, nem akar hazudni. Hogy hívnak?

- Most a Vadölő nevet viselem, bár a delavárok azt mondták, hogy majd ha visszatérek a hadiösvényről, férfiasabb nevet kapok, persze csak ha megérdemeltem.

- Vadölő..., fiúnak jó név, harcosnak nem jó. Nemsokára kapsz jobbat. Itt nincs félsz - az indián összeszedte maradék erejét, feltámaszkodott, és Vadölő mellére mutatott -, biztos szem, gyors ujj, nemsokára nagy harcos. Nem Vadölő: Sólyomszem..., Sólyomszem..., Sólyomszem. Adj kezet!

Vadölő - vagy Sólyomszem, hogy új nevét használjuk, melyet aztán éveken át ismert az egész vidék - megfogta az indián kezét. A mingó harcos hátrahanyatlott s meghalt. "Vége! - mondta Vadölő szomorú hangon. - S milyen a sors! Az öreg Tom és Harry az életét kockáztatta egy olyan zsákmányért, amely most itt fekszik előttem, s nem kell! Nem, indián, nyugodj békében: nem kell a skalpod. Más talán levágná, és eldicsekednék vele a törzs előtt, de én azt sem tudom, hogyan számoljak be erről az esetről Csingacsguknak, hogy szavaim dicsekvésképpen ne hangozzanak. Mivel is dicsekedném? Önvédelemből tettem, de mégis embert öltem! Pedig szeretném, ha Csingacsguk megtudná, hogy nem hoztam szégyent a delavárokra és nevelésemre!"

Vadölő talán még folytatta volna ezt a beszédet, ha a tó partján meg nem jelenik egy másik indián, néhány

száz lépésnyire tőle. Valószínűleg felderítő volt, akit azért küldtek oda, hogy állapítsa meg a dörrenések okát. Olyan óvatlanul lépett ki az erdőből, hogy Vadölő előbb látta meg őt, mint ő a fiatalembert, de amikor meglátta, vadul elordította magát, s kiáltására tucatnyi hang válaszolt többfelől. Nem lehetett tovább vesztegelni, Vadölő azonnal beugrott kenujába, s erőteljes evezőcsapásokkal megindult a tó közepe felé.

Mikor már úgy érezte, hogy lőtávolon kívül van, megpihent, és átgondolta a helyzetet. Az üres kenut, amelyet az indián elől belökött a tóba, hamarosan megkaparintotta, de a harmadik körülbelül negyed mérfölddel előtte úszott, valamivel közelebb a parthoz, mint ahogy szerette volna. Még látta a halott indiánt ott, ahol hagyta, a másik harcos eltűnt az erdőben, s egy pillanatig mélységes csend borított el mindent. De csak egy pillanatig: az ellenséges indiánok csakhamar megjelentek a parton, felfedezték halott társukat, s dühös ordításban törtek ki. A dühkitörést azután ujjongás váltotta fel, Vadölő jól tudta, hogy miért: annak örültek, hogy társuk nem vesztette el a skalpját, márpedig anélkül az indiánok nem tekintik teljesnek a győzelmet.

Vadölőnek semmi oka nem volt rá, hogy tovább időzzék azon a helyen; megindult tehát a harmadik kenu felé. Azonban észrevette, hogy pusztán a gyenge szél nem sodorhatta volna annyival közelebb a parthoz, itt tehát valami más erőnek is közre kellett működnie. Vadölő előbb a víz láthatatlan áramlására gyanakodott, de amikor néhány erőteljes evezőcsapással a csónak közelébe került, nyomban rájött a dolog nyitjára. A kenuban egy indián feküdt, s a karjával evezve, lassan, de biztosan hajtotta a part felé. Nyilván akkor úszott oda, amikor a fiatalember első harcát vívta a parton; megkaparintotta a

csónakot, s most biztos helyre akarta juttatni.

Vadölő mindezt egy pillanat alatt átlátta, s mivel biztos volt benne, hogy az indián nem hozhatta magával úszva a fegyverét, habozás nélkül odaevezett hozzá, s maga sem nyúlt a puskájához. A csónakban fekvő indián felült, és meglepetésében elkiáltotta magát.

- Ha már eleget szórakoztál abban a kenuban, rézbőrű - mondta Vadölő nyugodtan, vigyázva, hogy a két csónak össze ne ütközzék -, akkor jobban teszed, ha visszaugrasz a tóba. Nem kívánom a véredet, de ha azonnal ki nem ugrasz a csónakból, baj lesz!

Ez az indián ugyan egy szót sem értett angolul, de Vadölő arckifejezése és tartása mindennél világosabban beszélt, s talán a puskája is hozzájárult ahhoz, hogy a rézbőrű ne sokat tétovázzék. Hatalmasat ordítva beleugrott a tóba, néhány méterrel távolabb felmerült, s riadtan pillantott vissza. De Vadölő nem mutatott semmilyen ellenséges szándékot. Az üres kenut odakötötte a másik kettőhöz, s továbbevezett a kastély felé, miközben az indián partot ért, kimászott, s lerázta magáról a vizet.

"Bizony, bizony - tűnődött magában Vadölő, szokása szerint -, bűnös dolog lett volna, ha minden ok nélkül megölök egy emberi lényt. A skalpok nem érdekelnek, s az élet szép, és nem szabad kíméletlenül kioltani. Igaz, a fickó huron indián volt, vagy más néven mingó, s valószínűleg álnok gazember, de azért még nem szabad megfeledkeznem a természetemről. Nem, nem; hadd menjen csak, s ha még találkozunk egyszer, szemtől szemben és fegyveresen, majd elválik, hogy melyikünk a bátrabb, s kinek gyorsabb a szeme. Sólyomszem! Nem rossz név egy harcosnak, sokkal szebben és férfiasabban hangzik, mint Vadölő! Nem lenne rossz első névnek, és én becsülettel

megszolgáltam. Csingacsguk az én helyemben eldicsekednék a tettével, s a törzs vénei nyomban átkeresztelnék Sólyomszemnek, de énhozzám nem illik a hencegés, pedig nem tudom, hogyan szerezhetnének tudomást a többiek erről az esetről, ha én hallgatok. Mindegy, bízzuk a sorsra."

Miután Vadölő ily módon elárulta, hogy neki is van gyengéje, szorgalmasan továbbevezett a kastély felé. A nap időközben nemcsak hogy felkelt már, de már fel is tűnt a keleti hegyek fölött, s csodálatos fénnyel árasztotta el az egyelőre még névtelen tavat. Olyan gyönyörű volt az egész táj, hogy az ember alig hitte volna, milyen véres események játszódtak le nemrég a közelben.

Vadölő egyre közelebb ért a kastélyhoz, amelynek kiugró részén, az ajtó előtt Judith és Hetty állt, szemlátomást igen nyugtalanul. Vadölő odaerősítette kenuit a cölöpökhöz, és felkapaszkodott a lányok mellé a kiugróra.

IV.
CSINGACSGUK

Mindkét lány hallgatott, amikor Vadölő megállt előttük, testtartásával elárulva bánkódását a társaság két tagjának távolléte miatt.

- Apám! - kiáltott fel Judith, rémülten préselve ki magából a szót.

- Balszerencse érte őt, nincs értelme, hogy tagadjuk - felelte Vadölő a maga egyszerű és őszinte módján. - Harryval együtt a mingók kezébe került, s csak a jó ég tudja, mi vár rájuk. Legfeljebb az lehet a vigaszunk,

hogy a kenukat megszereztem, s a gazemberek most már csak úszva vagy tutajon közelíthetik meg a kastélyt. Napnyugtakor megerősítést kapunk: Csingacsgukot, persze csak ha sikerül idehoznom őt; s akkor, azt hiszem, ketten meg tudjuk védeni a kastélyt, amíg az erődbeli tisztek hírét nem veszik ennek a hadiösvénynek.

- A tisztek! - kiáltotta Judith elpirulva. - Ki gondol most azokra a szívtelen piperkőcökre? Magunk is elegen vagyunk, hogy megvédjük a kastélyt. De mi történt apámmal és szegény Hamari Harryval?

Vadölő most röviden, de világosan elmesélte az éjszaka történteket, nem titkolva társainak sorsát, sem a maga véleményét az esetleges következményekről. A lányok feszült figyelemmel hallgatták, de egyikük sem mutatott olyan felindulást és kétségbeesést, ami a civilizáltabb vidékeken élő nőknél természetes lett volna.

Vadölő meglepetésére Judith volt kettejük közül a nyugtalanabbik; Hetty szomorúan hallgatva vette tudomásul a történteket, s érzései egyáltalán nem látszottak meg rajta. A hallottakhoz azonban egyikük sem tudott megjegyzéseket fűzni, s a két lány csakhamar hozzálátott a reggeli elkészítéséhez. Mindhárman néma csendben fogyasztották el az ételt. Vadölő bebizonyította, hogy a jó katonának legalábbis egyik fontos tulajdonsága megvan benne: a legriasztóbb és legnyugtalanítóbb körülmények között sem veszíti el az étvágyát. Már csaknem végére értek a reggelinek, amikor Judith nem bírta tovább türtőztetni magát, s fájdalmasan felkiáltott:

- Apának nagyon ízlett volna ez a hal! Mindig azt mondja, hogy a tavi lazac majdnem olyan jó, mint a tengeri.

- Úgy hallottam, Judith, apád valamikor sokat járt a tengeren - mondta Vadölő. - Hamari Harry azt mondja, hogy régebben tengerész volt.

- Bárcsak elmondta volna nekem, amit apámról tud! - kiáltotta felindultan Judith. - Néha magam is azt hiszem, hogy tengerész volt, máskor pedig kételkedem benne. Ha ez a láda nyitva volna, vagy ha beszélni tudna, talán elmesélné nekünk apám egész történetét. De sokkal szilárdabb annál, semhogy egykönnyen fel lehetne törni.

Vadölő a szóban forgó láda felé fordult, s most először vizsgálta meg alaposabban. Anyaga és kidolgozása sokkal nemesebb volt bármely más ládáénál, melyet Vadölő addig látott. Igaz, megfakult már, fényét elvesztette, s számos ütődés és karcolás látszott rajta. A sarkai acéllal voltak megvasalva, s három lakatja felkelthette volna bármely régiségkereskedő érdeklődését. A láda nagy volt, s amikor Vadölő odalépett, és megfogta nehéz fogantyúját, tapasztalhatta, hogy súlya teljesen megfelel a külsejének.

- Még sohasem láttad nyitva ezt a ládát, Judith? - kérdezte a fiatalember közvetlenül.

- Soha! Apám még sohasem nyitotta ki az én jelenlétemben, s nem tudom, egyáltalán ki szokta-e nyitni. A láda fedelét még senki sem látta felemelve, talán apám sem.

- Tévedsz, Judith - szólt közbe nyugodtan Hetty -, apa igenis felemelte már a láda fedelét: én láttam.

A becsületes Vadölő most nem szólt semmit: Judithtól ugyan minden aggály nélkül érdeklődött a dolgok

felől, de úgy érezte, az együgyű Hetty szellemi állapotát nem szabad kihasználnia. Judith azonban gyorsan a húgához fordult:

- Hol és mikor láttad kinyitva a ládát, Hetty?

- Itt, és nem is egyszer. Apa gyakran kinyitja, ha te nem látod; azzal nem törődik, hogy én itt vagyok, s látom, amit csinál, és hallom, miket beszél közben.

- S mit szokott csinálni és beszélni?

- Azt nem mondhatom meg neked, Judith! - felelte Hetty halk, de határozott hangon. - Apa titkait nem árulhatom el.

- Hát titkai vannak? Különös, Vadölő, hogy apa Hettynek elmondja a titkait, és nekem nem!

- Megvan az oka ennek, Judith, de én nem szólhatok róla - mondta Hetty.

Vadölő és Judith meglepetten nézett össze. Aztán a lány felvette az előbbi beszélgetés fonalát:

- Még nem mondtál el mindent, Vadölő. A keleti hegy aljából puskalövéseket hallottunk.

- Úgy van, Judith, nem tagadom, hogy ma reggel puskák szóltak a közelben, habár nem annyiszor, mint ahányszor szólhattak volna. Egy harcos eltávozott a boldog vadászmezőkre.

- Te harcoltál az indiánokkal, Vadölő, egyes-egyedül felvetted velük a harcot! - mondta a lány.

- Ami eddig történt, még nem sokat számít, de ha Csingacsguk ma este ott lesz a sziklánál, ahogy

megbeszéltük, s ha sikerül a mingók tudtán kívül - vagy a tudtukkal, de akaratuk ellenére - idehoznom, akkor azt hiszem, komolyabb háborúra is sor kerülhet, mielőtt a mingók elfoglalnák a kastélyt, a bárkát, vagy mielőtt elfognának titeket.

- Ki ez a Csingacsguk, honnét jön, és mért jön ide?

- Jogos a kérdés, Judith, mert Csingacsguk itt még ismeretlen, jóllehet a maga földjén máris nagy neve van. Mohikán vérből származik, de többnyire csak delavárnak hívják, minthogy a két törzs már régen összekeveredett. Csingacsguk nagy főnökök családjának a sarja; apja, Unkasz volt népének leghíresebb harcosa és bölcse. Még az öreg Tamenund is nagyra tartja Csingacsgukot, noha barátom még fiatal ahhoz, hogy vezérséget kapjon a csatában, s a törzs úgy megfogyatkozott és szétszóródott a fehérek térhódítása óta, hogy a főnöki rang alig több közöttük puszta címnél. Nos, miután ez a mostani háború kitört, az ifjú delavár főnök meg én megállapodtunk abban, hogy ma este naplementekor találkozni fogunk ennek a tónak a végében, a sziklánál, s együtt indulunk első harci vállalkozásunkra a mingók ellen.

- Egy delavárnak nem lehet rossz szándéka velünk szemben - mondta Judith -, a te baráti szándékaid felől pedig biztosak vagyunk.

- Engem még sohasem vádoltak álnoksággal - felelte Vadölő.

- Senki sem gyanakszik rád! - kiáltotta hevesen a lány. - Becsületes arcod többet ér minden bizonyítéknál! Minden szavadat elhiszem, s megbízom a barátodban is, aki bizonyára nagy segítséget jelent majd, ha sikerül csatlakoznia hozzánk.

Remélem, ha a mingók rájönnek, hogy a kastélyt nem tudják bevenni, állatbőrökért vagy egy kis hordó puskaporért lemondanak a foglyaikról.

A fiatalembernek már a nyelvén volt az ellenvetés, hogy az indiánok skalpokat akarnak és jutalmat a skalpokért, de nem akarta szavaival megrettenteni a lányokat. Arca azonban teljességgel alkalmatlan volt a színlelésre, és Judith mindent leolvasott róla.

- Tudom, mire gondolsz - mondta a lány -, s hogy csak tapintatból hallgatsz. De én is ismerem az indiánokat. Sértetlen foglyot sohasem szoktak megskalpolni, inkább élve viszik magukkal. Ezért nem is aggódom apám skalpjáért és életéért.

- Igaz, Judith, de tudod-e, hogy apád és Harry milyen céllal indult a mingók ellen?

- Tudom, Vadölő: kegyetlen céllal, ártatlan vért akartak ontani. De az indiánok nem tartják olyan szörnyűnek a vérontást, s a merész tettekre vállalkozó embereket annyira megbecsülik, hogy apám és Harry inkább tiszteletre számíthat náluk, semmint bántalmazásra.

- Úgy van, Judith, de csak egy ideig. Ez az érzés hamar elmúlik, s akkor felváltja a bosszúvágy. Csingacsguknak meg nekem arra kell majd törekednünk, hogy minél hamarabb kiszabadítsuk apádat és Harryt. Erre, azt hiszem, lesz is alkalmunk, mert a mingók minden bizonnyal itt maradnak még néhány napig, hiszen újabb sikerekre számítanak.

- Valóban úgy gondolod, hogy a delavárban meg lehet bízni? - kérdezte a lány elgondolkozva.

- Akárcsak énbennem. Azt mondtad, ugye, énrám nem

gyanakszol?

- Terád! - Judith megint megfogta a vadász kezét, s olyan hévvel szorította meg, hogy egy kevésbé egyszerű gondolkodású embernek fellobbant volna a hiúsága. - Előbb gyanakodnám a bátyámra, ha volna, mint terád! Csak egy napja ismerlek, Vadölő, de a bizalmat mintha évek hosszú sora erősítette volna meg. Igaz, a nevedet már azelőtt is hallottam, mert az erődbeli tisztek gyakran emlegetik, milyen vadászleckékben részesítetted őket, és valamennyien elismerik becsületességedet.

- Valóban beszélnek róla? - kérdezte Vadölő nevetve. - Beszélnek céllövéseinkről? Nem a magam lövésztudományára gondolok, mert az vagy bebizonyosodott eddig, vagy nem; de a magukéról, igen, mit mondanak a magukéról? Nekik mesterségük a fegyverrel való bánás, és mégis van közöttük jó néhány, aki nemigen ért hozzá!

- Remélem, a barátod, Csingacsguk nem olyan, mint ők. Mit jelent a neve angolul?

- Csingacsguk annyi, mint Nagy Kígyó; eszéért és ravaszságáért nevezték el így, igazi neve Unkasz, mint családja minden tagjának, amíg tetteikkel méltó névre nem tesznek szert.

- Most csakugyan nagy hasznunkra lehetne egy eszes és ravasz harcos, de vajon velünk marad-e? Hiszen valami más célból jön erre a vidékre.

- Azt hiszem most már ezt is elárulhatom nektek, Judith, abban a reményben, hogy tudtok titkot tartani. Csingacsguk szép szál, csinos arcú ifjú, s törzsének lányai rajonganak érte, egyrészt családja miatt, másrészt önmagáért. Mármost az egyik delavár

főnöknek van egy Wah-ta-Wah nevű lánya, a legszebb delavár lány, akit a törzs valamennyi fiatal harcosa szeretett volna feleségül megkapni. Többek között Csingacsguknak is megtetszett Wah-ta-Wah, és Wah-ta-Wahnak megtetszett Csingacsguk. - Vadölő egy pillanatra elhallgatott, mert Hetty Hutter felállt, odament hozzá, leült melléje, s olyan figyelmesen nézett rá, mint a gyermek, aki anyja meséit hallgatja. - Igen megszerették egymást - folytatta Vadölő -, s ilyen esetben, ha a szülők sem ellenzik, a két fiatal hamarosan egybe szokott kelni. Csingacsguknak azonban sok irigye támadt, akik éppúgy vágytak a lányra, mint ő. Különösen egy Jokommon nevű indián, vagy más nevén Tüske, vette szívére a dolgot, s arra gyanakszunk, hogy a későbbi eseményekben ő játszotta a főszerepet. Wah-ta-Wah két hónappal ezelőtt elkísérte szüleit a nyugati folyókhoz, ahol a család nagy halászzsákmányt remélt, mert mindenki úgy tudja, hogy arrafelé csak úgy hemzseg a lazac. Míg azonban a szülők halásztak, a lány eltűnt, s néhány hétig semmi hírünk sem volt róla; de tíz nappal ezelőtt egy futár érkezett a delavárokhoz, s tőle megtudtuk, hogy Wah-ta-Wahot elrabolták a szüleitől, valószínűleg Tüske segítségével, bár ezt csak sejtjük. Most a mingók táborában van, akik azt akarják, hogy egy fiatal harcosukhoz menjen feleségül. A futár szerint ez a mingó csapat egy-két hónapig itt akar még vadászgatni, mielőtt visszatérne Kanadába; s mi úgy gondoltuk, talán sikerül az ellenség nyomára bukkannunk, és kiszabadítanunk a lányt.

- És miért tartozik ez rád is, Vadölő? - kérdezte Judith egy kissé aggódva.

- Minden, ami a barátomra tartozik, énrám is tartozik - felelte Vadölő. - Azért jöttem ide, hogy segítsek Csingacsguknak, s ha sikerül kiszabadítanunk a lányt, akit a barátom szeret, csaknem olyan boldog leszek,

mintha a magam kedvesét kaptam volna vissza.

- És hol van a te kedvesed, Vadölő?

- Az erdőben van, Judith, az esőtől nedves lombok között, a füvek harmatában, a kék égbolton úszó felhőkben, az erdei madarak dalában, a szomjamat csillapító édes forrásokban!

- Úgy érted ezt, hogy ember lányát még sohasem szeretted eddig, s csak az erdőhöz és magányos kóborlásaidhoz ragaszkodsz?

- Pontosan úgy, Judith. Én már ilyen vagyok, s azt hiszem, ilyen is maradok, legalábbis addig, amíg el nem múlik ez a háború. Csingacsguk ügye éppen eléggé elfoglal, s amíg a végére nem járunk, nem kívánom, hogy magamnak is hasonló gondjaim legyenek.

- Az a lány, aki egyszer majd megnyeri a szívedet, Vadölő, becsületes szívet fog kapni, amelyben nincs álnokság és gonoszság, márpedig kevés lánynak van ilyen szerencséje.

Judith keserűen elmosolyodott; Vadölő nem tudta, mire gondolhat, de volt benne annyi természetes tapintat, hogy ne faggassa.

Ezek után közösen átvizsgálták a kastélyt, és megtették a szükséges védelmi előkészületeket. A tapasztalt és előrelátó Hutter ugyan nem sok munkát hagyott nekik, de Vadölő mégis talált egy-két tennivalót, mert ha tapasztalatból nem is, de a delavárok elbeszéléseiből jól ismerte az indián hadviselés módjait. A partnak még a legközelebbi pontja is oly messze volt tőlük, hogy puskagolyóktól nem kellett tartaniuk. Igaz, a golyók az egyik irányból

elérhették volna a kastélyt, de mivel célzásról szó sem lehetett, Judith kijelentette, hogy ebben a tekintetben semmilyen veszély nem fenyeget, így tehát biztonságban érezhetik magukat, amíg a kastélyban vannak, bár megvolt a lehetősége annak, hogy az indiánok valamilyen csellel odaférkőznek, s felgyújtják vagy megrohamozzák ezt az erődöt. Hutter azonban erre is számított, és kastélyát bőven ellátta tűzoltásra szánt vödrökkel, a padlóba pedig több helyütt csapóajtókat vágott, és így zárt ajtók mögött is elegendő vizet lehetett felhúzni a tóból.

Napközben nem észleltek gyanús jeleket, s tudták, hogy a bárkán és a kenukon kívül semmi más vízi alkalmatosság nem található a tavon vagy a tó körül. Vadölő azonban nem kételkedett abban, hogy a mingók hamarosan tutajt ácsolnak, s ha az időt megfelelőnek vélik, előbb-utóbb támadást intéznek a kastély ellen. Éppen ezért növekvő nyugtalansággal várta mohikán barátjának megérkezését és csatlakozását a kastély védőihez. Végül a nap hanyatlani kezdett az égen a fenyőfák csúcsai felé, s Vadölő úgy gondolta, itt az ideje, hogy elinduljanak a sziklához, ahol Csingacsguknak pontosan naplementére meg kellett jelennie. A két lány is segített az indulás előkészületeiben. A kenukat az épület mögé vontatták; itt a sűrűn egymás mellé levert cölöpök afféle palánkot alkottak, melynek kapuját belülről karvastagságú dorongokkal lehetett elreteszelni. Ez meg is történt; azután kívülről zárták le a házat, olyan körültekintően, hogy még ellenállás nélkül is csak több óra munkájával lehetett volna behatolni. Végül mindhárman beszálltak a bárkába, de a ház oldalához erősítve, mindenesetre ott hagytak egy kenut. Vadölő Hutter távcsövén keresztül szemügyre vette a partot, és azt látta, hogy mindenütt a lehető legnagyobb nyugalom van.

- Senkit sem látok - mondta Vadölő -, de azért a mingók ott rejtőzhetnek a part menti fák között, és megfigyelhetik minden mozdulatunkat. Ha egyenesen megindulnánk a szikla felé, rögtön kitalálnák célunkat, s a parton odafutva, megelőzhetnének. Éppen ezért egy ideig ide-oda fogok vitorlázni, hogy megtévesszem őket.

Vadölő fel is vonta a vitorlát s kihasználva a könnyű északi szelet, a part felé irányította a bárkát. Ismerve az indiánok végtelen pontosságát, a megtévesztő vitorlázásra annyi időt szánt, hogy éppen naplementekor érkezzék a sziklához.

- Pontosan a naplemente pillanatában kell a sziklához érnünk? - kérdezte Judith. - Veszélyes lesz sokáig tartózkodni a part közelében.

- Úgy van, Judith, éppen ezért olyan nehéz a dolog. De látod, nem is a szikla felé tartunk, hanem a partnak egy jóval keletibb pontja felé, hogy az ellenség fusson oda és fáradjon ki; a megfelelő időben azután majd irányt változtatunk.

- Gondolod, hogy figyelnek bennünket? Én már azt reméltem, hogy visszahúzódtak az erdőbe, s néhány óráig nyugtunk lesz tőlük.

- Tévedsz, Judith. Az indiánok figyelme egy pillanatra sem lankad, amikor hadiösvényen vannak. De azért remélem, sikerül félrevezetnem őket.

Judith tovább beszélgetett Vadölővel, míg Hetty szótlanul állt mellettük a bárka fedélzetén. A lányok aggódtak ugyan az apjuk miatt, de azt remélték, hogy a mingók váltságdíj ellenében mégiscsak szabadon engedik. Huttert egyszer régebben már elfogták az irokézek, s akkor mindössze néhány állatbőrt kértek

cserébe foglyukért. A lányok azonban nem vetettek számot azzal, hogy ez már régen történt, amikor Anglia és Franciaország között nem volt háború, s a két állam gyarmati kormányzata nem biztatta kegyetlenkedésre a területén élő indiánokat.

Amikor a lenyugvó nap elérte a fenyőfák csúcsát, körülbelül azon a helyen lehettek, ahol Harry és Hutter fogságba estek. A mingók valószínűnek tarthatták, hogy Vadölő éppen oda igyekszik, és tárgyalni akar velük; így hát számítani lehetett rá, hogy ezen a helyen gyülekeznek a fák mögött. Vadölő ekkor beküldte a lányokat a fedélzeti házba, s hirtelen irányt változtatva, a szikla felé fordította a bárkát. Ez a szikla ott állt a Susquehanna folyó kiágazásánál - jobban mondva most is ott áll, hiszen történetünk valóságos színhelyen játszódik. Körülbelül három méter magas, kaptárforma, gömbölyűre kopott kődarab volt, s a parti fák fölébe nyújtották ágaikat. Amikor a bárka már egészen közel került hozzá, Vadölő horgonyt vetett, s kötélen eresztette a bárkát a part felé. Ezt a műveletet biztonság okából a fedélzeti házban végezte, háttal a partnak, s Judithot az egyik ablakhoz állította, hogy jelentse, ha lát valamit.

A nap már eltűnt a fák mögött, de egy-két perc még hiányzott az igazi naplementéig, s Vadölő tudta, hogy Csingacsguktól nem lehet férfiatlan sietséget várni. Csak az volt a kérdés, vajon a fiatal főnöknek, aki szintén az első hadiösvényét járta, sikerült-e az ellenséges területen keresztül eljutnia a megbeszélt helyre.

- Látsz valamit a parton, Judith? - kérdezte Vadölő. - Felbukkant-e már a delavár főnök?

- Senkit sem látok a sziklán, s körös-körül is teljesen kihalt a vidék.

- Vigyázzatok, lányok, ne mutatkozzatok az ablakban, mert az ellenség puskái nem sokat tétováznak, és...

Ebben a pillanatban Judith felkiáltott:

- Egy ember áll a sziklán! Egy indián harcos, puskával és harci színekben!

- Hol viseli a sólyomtollát? - kérdezte Vadölő izgatottan, a kötelet eregetve. - A varkocsában vagy a bal füle mellett?

- A bal füle mellett; mosolyog, s ha jól hallom, ezt a szót mondja: mohikán!

- Ő az, a Kígyó! - kiáltotta a fiatalember, s tovább engedte a kötelet, amíg a bárka végében nagy dobbanást nem hallott: Csingacsguk átugrott hozzájuk. Abban a pillanatban erőteljesen húzni kezdte a kötelet.

A fedélzeti ház ajtaja kinyílt, egy indián harcos berontott a kis helyiségbe, s megállva Vadölő mellett, felkiáltott:

- Uff!

A következő pillanatban Judith és Hetty felsikoltott, mert a parton vagy húsz indián tűnt fel, amint rohanva közeledtek a bárka felé, s néhányan már bele is vetették magukat a vízbe.

- Húzd, Vadölő! - kiáltotta Judith. - A tó tele van mingókkal, és kis híján elérik a bárkát!

A két fiatalember - mert Csingacsguk azonnal Vadölő segítségére sietett - teljes erejéből húzta a kötelet;

csak az első pillanatok voltak nehezek, amíg a tehetetlenségi erőt le nem küzdötték, aztán a bárka mozgásba lendült, s oly sebesen siklott tova, hogy az üldözők nem érhették utol.

- Elmaradtak! - kiáltotta Judith. - Futnak vissza a partra! Most tűnik el az utolsó a fák árnyékában! Nincs semmi baj, Vadölő, itt a barátod, és meg vagyunk mentve!

A két fiatalember azonban nem lankadt, amíg a horgonyig nem értek; felhúzták, s csak akkor pihentek meg, amikor a bárka már néhány száz méterre volt a parttól. Csingacsguk mindenekelőtt megvizsgálta a puskáját, vajon nem nedvesedett-e át a lőpor, majd figyelmesen körülnézett a kis helyiségben.

- Judith és Hetty - mondta Vadölő természetes, tanulatlan udvariassággal -, ez itt a mohikán főnök, akiről már beszéltem nektek: Csingacsguk, vagyis Nagy Kígyó, ahogyan eszéért és ravaszságáért elnevezték, első és legjobb barátom. Tudtam, hogy ő lesz az, a bal füle mellé tűzött sólyomtollról, mert a legtöbb harcos a hajában szokta viselni a tollat.

Csingacsguk tudott ugyan angolul, de mint a legtöbb indián, nem szívesen beszélt ezen a nyelven, s miután kezet fogott Judithtal és Hettyvel, elfordult a lányoktól, várva, hogy megbeszélhesse Vadölővel a további teendőket. Erre csakhamar sort keríthettek, mert a lányok kimentek vacsorát készíteni.

Vadölő szavait fölösleges lenne elismételnünk, mivel ő csupán az elmúlt két nap eseményeiről számolt be, és ezeket már ismerjük. Legfeljebb annyit jegyezhetünk meg, hogy Vadölő igen tömören beszélt, s nem tett említést az irokézzel vívott harcáról. Azután az ifjú delavár főnök mondta el ideérkezésének történetét. A

tótól félmérföldnyire, a Susquehanna völgyében felfedezte az ellenség nyomait, majd órák hosszat leselkedett az irokéz tábor körül, abban a reményben, hogy talán sikerül találkoznia kedvesével, vagy skalpot szereznie. Azután kiment a partra, meglátta a bárkát, s ennek változó mozgásából tüstént sejtette, hogy barátja kormányozza megtévesztő szándékkal. Naplementekor a megbeszélt helyre lopakodott, s a többit már tudjuk.

Csingacsguk órákon keresztül figyelte ellenségeit, és csaknem biztos volt a dolgában, éppen ezért igen meglepődött az üldözők váratlan felbukkanásán. Erre csak az lehetett a magyarázat, hogy az irokézek több csapatban tanyáztak a parton, és számosabbak voltak, semmint gondolta volna. Táborukat, amelyet Csingacsguk megfigyelt, egy forrás mellett ütötték fel, s minden jel arra vallott, hogy néhány hétig akarnak a tó körül tartózkodni.

- Nos, Kígyó - mondta Vadölő delavár nyelven, miután az ifjú főnök befejezte rövid elbeszélését -, ha ott voltál a táboruk közelében, nem láttad-e a foglyaikat? Ketten vannak, ezeknek a lányoknak az apja és még egy férfi.

- Csingacsguk látta őket. Egy öreg ember és egy fiatal harcos: hervadó bürök és magas fenyő.

- Jól beszélsz, delavár, az öreg Hutter valóban hervad már, és Hamari Harryt méltán nevezhetjük az embererdő büszkeségének. Meg voltak kötözve, s kínozták őket?

- Nem! A mingók sokan vannak, s nem kell félniük, hogy a foglyaik megszöknek. Ma még jól bánnak velük, holnap talán megskalpolják őket.

- Addig még sok minden történhetik! - kiáltotta Vadölő, és kinyitotta az ajtót. - Judith, Csingacsguk látta apádat és Hamari Harryt, egyiküknek sem esett bántódása.

- Nagyon örülök, Vadölő - felelte Judith a fedélzetről -, s most, hogy a barátod is itt van, bizonyára lesz alkalmunk kiváltani mind a kettőjüket. Vannak szép ruháim, ezek felkelthetik az indián asszonyok érdeklődését, legrosszabb esetben pedig kinyithatjuk a régi ládát; bizonyosan találunk benne egyet s mást, ami megtetszik az irokéz főnöknek.

- Könnyű szívvel le tudnál mondani pompás ruháidról, Judith? - kérdezte Vadölő mosolyogva.

- Vadölő - mondta Judith komoly arccal -, őszinte leszek hozzád. Volt idő, amikor semmit sem becsültem többre a pompánál, de most már másképpen érzek. Hamari Harry semmit se jelent nekem, mégis odaadnám mindenemet, hogy kiszabadítsam. Ha pedig ilyen áldozatokra vagyok hajlandó a nagyhangú, kérkedő Harryért, gondolhatod, hogy apámért még sokkal többet is megtennék.

- Elengednék az indiánok apát, ha Judith meg én odaadnánk, amink van? - kérdezte Hetty a maga ártatlan, szelíd módján.

- Meglehet, Hetty, ha az asszonyaik is beleszólnának a dologba. De mondd csak, Kígyó, van-e asszony közöttük, s ha igen, akkor hány?

- Hat - felelte a fiatal főnök, felemelve az egyik kezét s a másiknak a hüvelykujját -, és rajtuk kívül még ez. - Csingacsguk most a szívére tette a kezét, így fejezte ki, hogy a kedvese is ott van az irokézek táborában.

- Láttad őt, főnök?

- Nem, Vadölő, sok volt a fa, s a lombok eltakarták ágaikkal, mint felhők a viharos eget. - Az ifjú főnök szeme most felcsillant. - De Csingacsguk hallotta Wah-ta-Wah nevetését, s felismerte az irokéz asszonyok nevetése között. Olyan volt, mint a pacsirtaszó.

- Elhiszem, barátom, hogy éles volt a füled, kétszeresen is elhiszem: először, mert delavár vagy, másodszor, mert szerelmes vagy. Nem tudom, Judith, miért van így, de ha a fiatalok megszeretik egymást, nem ismernek gyönyörűbb hangot egymás nevetésénél vagy szavainál.

- És te, Vadölő - kérdezte gyorsan Judith -, te még sohasem tapasztaltad, milyen édesen szól annak a lánynak a hangja, akit szeretsz?

- Nem, Judith, én még nem találkoztam ezzel a bizonyára természetes és jogos érzéssel; de én nem ismerek kedvesebb hangot, mint a szél sóhajtását a fák csúcsai között vagy egy tiszta vizű forrás csörgedezését vagy még inkább egy jó vadászkutya csaholását, amikor szarvast űzök. Csak a megbízható, jó kutyákra gondolok, mert a rosszak akkor is csaholnak, ha nem látják a vadat.

Judith könnyedén felsóhajtott, s Hettyvel együtt megindult a bárka orra felé. A két jó barát ismét magára maradt a fedélzeti házban.

- Ifjú sápadtarcú barátom régóta itt van a tavon? - kérdezte a delavár.

- Csak tegnap délután óta, Kígyó, de ez is elég idő volt arra, hogy sok minden történjék.

Az indián most oly merően nézett társára, hogy a szeme csaknem világított. Vadölő megértette a barátja párductekintetében felvillanó kérdést, s szerényen így válaszolt:

- Jól sejted, Kígyó: találkoztam az ellenséggel, s harcoltam is vele.

Az indián felkiáltott örömében, majd megragadta barátja karját, s azt kérdezte, szerzett-e skalpokat.

- Fehér ember természetéhez nem illik a skalpolás, Kígyó, ezt hajlandó vagyok kijelenteni az egész delavár törzs színe előtt, az öreg Tamenund és a nagy Unkasz füle hallatára!

- Egyetlen harcos sem esett el? Vadölőnek nem rossz a szeme, és nem bánik ügyetlenül a puskával!

- Most már közelebb jársz az igazsághoz, főnök. Igen, egy mingó elesett.

- Egy főnök? - kérdezte hevesen Csingacsguk.

- Nem, azt már nem mondom. Ügyes harcos lehetett, de nem volt olyan gyors a keze, mint az enyém, aki veled együtt tanultam a fegyverforgatást. Legyőztem, de a skalpját nem vettem el.

- Jó! Vadölő sápadtarcú, és keze is sápadtarcú ember keze. A delavár nem hagyja ott a skalpot, kitűzi egy póznára, és győzelmi dalt énekel, mikor visszamegy a törzséhez. A dicsőség a törzsé, nem szabad, hogy veszendőbe menjen.

- Most már hiába keresnéd, delavár, mert a mingók megtalálták a holttestet, és bizonyára el is rejtették.

Vadölő ezután röviden elmondta a reggeli eseményeket, majd mindketten kimentek a fedélzetre, és a lányokkal együtt megvacsoráztak. Közben teljesen besötétedett, s a szél jóval közelebb vitte őket a kastélyhoz. A tó két partján emelkedő hegyek árnyéka csak egy keskeny sávot hagyott szabadon a víz közepén, amely visszatükrözte a csillagok gyenge fényét, és utat mutatott a bárkának.

- Remélem, visszatalálunk a kastélyhoz - mondta Judith.

- Nem kell félni - felelte Vadölő. - Ez a fényes csík a tó közepén éppen oda vezet.

- Figyelj csak, Vadölő! Mintha a víz megcsobbant volna mellettünk.

- Úgy van! Talán egy hal ugrott fel belőle. De nem: ez egy evező hangja!

A delavár most a bárka korlátjához lépett, s némán előremutatott a sötétbe. Vadölő és Judith tekintetével követte ujja irányát, s egy kenu körvonalait pillantották meg nem messze a bárkától. Az is látszott, hogy a kenuban egyenesen áll valaki, de nem tudhatták, hányan fekszenek még a csónak alján. Arra gondolni sem lehetett, hogy a nehézkesebb bárka megszökjék a könnyű kenu elől, a két férfi azonnal puskájához nyúlt.

- Azt az álló alakot könnyen eltalálnám - suttogta Vadölő -, de előbb kérdezzük meg tőle, hogy mi járatban van errefelé. - Hangosan felkiáltott: - Állj! Ha közelebb jössz, tüzelnem kell, s akkor nem kerülheted el halálodat!

- Tüzelj csak, lőj agyon egy szegény védtelen lányt! -

felelte egy remegő női hang. - Miért akarsz bántani, Vadölő? Eredj utadra, és én is megyek a magaméra.

- Hetty! - kiáltotta egyszerre Vadölő és Judith. Észre sem vették, hogy vacsora után a kisebbik lány eltűnt mellőlük. Judith most a bárka végébe futott, ahová kenujukat kötözték, s azonnal megértett mindent. A kenu nem volt ott. A férfiak sietve bevonták a vitorlát, de mire ez megtörtént, a bárka már olyan messzire volt Hettytől, hogy nem láthatták többé.

- Mit jelenthet ez, Judith? - kérdezte Vadölő. - Miért szökött meg tőlünk a húgod?

- Tudod, hogy meg van zavarodva az elméje szegénynek! Bizonyára elhatározta, hogy segítségére siet az apjának és Harrynak, akit szeret. Igen, meg kell mondanom, Hetty szerelmes Harryba. Néha beszél is róla álmában.

- A partra igyekszik, a mingók közé? Szegény leány, a foglyokon úgysem tud segíteni, de életveszélynek teszi ki magát, s azonkívül az ellenség kezébe juttatja nehezen visszaszerzett kenunkat!

Csingacsguk és Vadölő most letette puskáját, minthogy nyilván nem volt rá szükség, s evezni kezdtek a sötétben Hetty után. Sehol sem találták, s Judith végül kijelentette, hogy a kenunak nyoma sincs, abba kell hagyni a hiábavaló keresést.

Ezeket a szavakat Hetty nagyon is jól hallotta, mert egészen közel volt a bárkához, s meg sem moccant, nehogy elárulja magát. A bárka elhaladt mellette, a part felé, mert Vadölő és Csingacsguk úgy határoztak, hogy megpróbálják elérni azt a helyet, ahol Hetty valószínűleg partra akar szállni, s még idejében visszatartják a lányt. Valóban, nemsokára el is értek a

part közelébe, s ott hangtalanul vártak több mint egy óra hosszat, de hiába. Hetty is tudta, hogy ha megtalálják, nem engedik végrehajtani kétségbeesett vállalkozását. Türelmesen kuporgott hát a csónakjában, s csak jó idő múlva mert továbbevezni, amikor úgy gondolta, hogy a bárka már visszatért a kastélyba. Ebben ugyan tévedett, mert Vadölő és Csingacsguk a hiábavaló várakozás után továbbhaladt a part mentén, abban a reményben, hogy mégiscsak elérik valahol Hettyt, de nem találkoztak vele. Úgy határoztak, hogy amikor egy vonalba érnek a kastéllyal, abbahagyják a keresést, és lemondanak a kenuról, bár az rendkívül veszélyessé válhatik, ha az ellenség kezébe kerül.

V.
HETTY

Nehéz lenne megmagyarázni, hogy mi ment végbe az együgyű Hetty tudatában és lelkében. Mindenáron el akart jutni az irokézek táborába, nem törődve a veszéllyel, amely ott fenyegeti, de ugyanakkor tudta, mi várna Judithra és a két férfira, ha az ellenség megkaparintaná a kenut. Hetty már többször tapasztalta, hogy a víz áramlása fatönköket sodor a kastély felé, s együgyű fejében egyszerre csak derengeni kezdett egy gondolat: az lesz a leghelyesebb, ha partot érve betaszítja kenuját a tóba, és rábízza a vízre. Miután elérte a partot, éppen hozzá akart fogni terve végrehajtásához, amikor a víz felől hangokat hallott. Megrémült, vissza akart ugrani a kenuba, de ekkor felismerte Judith dallamos hangját. A bárka úszott arra, mielőtt visszafordult volna a kastély felé. Hetty eltaszította kenuját a parttól, és berohant az erdőbe. A fedélzeten állók azonnal észrevették a kenut, egy csáklyával megkaparintották.

- Hetty! - kiáltotta Judith. - Hol vagy, húgom, az isten szerelméért, hallod-e a hangom?

- Itt vagyok, Judith, a parton, hiába is jönnétek utánam, mert elbújok a fák között.

- Ó, Hetty, mit forgatsz a fejedben? Éjfélre jár az idő, s az erdő tele van ellenséges indiánokkal és vadállatokkal!

- Senki se fog bántani egy szegény együgyű lányt, Judith. Elmegyek az irokéz táborba, mert segíteni akarok apán és Harryn; ha senki sem gondol rájuk, megkínozhatják és megölhetik őket.

- Mi is gondolunk rájuk, s holnap váltságdíjat kínálunk értük. Gyere vissza, húgom! Eltévedsz az erdőben, és éhen halsz!

- Nem, Judith. Meg kell keresnem az indiánokat.

- Jól van, keresd meg őket, de holnap, világosban; csak éjszakára gyere vissza, reggel majd utadra engedünk!

- Nem hiszem, Judith, reggel majd eszedbe jutnak a tomahawkok és az éles kések, és nem engednél el. Meg aztán mondani akarok valamit az indiánok főnökének, és félek, hogy elfelejteném, ha nem mondanám meg azonnal. Márpedig, ha meghallja a szavaimat, nyomban elengedi apát és Harryt! - kiáltotta Hetty a partról.

- Mit akarsz mondani neki, Hetty? - kérdezte Vadölő. - Én ismerem az indiánokat, és meg tudom ítélni, hogy hatnának-e rájuk a szavaid vagy sem.

- Tudd meg hát, Vadölő - mondta Hetty halk, de magabiztos hangon, a közeli bárkából így is jól hallhatták -, tudd meg, hogy bármennyire faggatnak is az irokézek, egy szót sem szólok hozzájuk, amíg a főnökük elé nem vezetnek. A főnöknek aztán megmondom, Vadölő, hogy isten sohasem bocsátaná meg a gyilkosságot és a rablást; s hiába ment apa és Harry skalpokért az irokézek közé, a rossz szándékért is jótéttel kell fizetni, mert így kívánja a biblia. Ha a főnök meghallja ezt, és belátja szavaim igazát, mert feltétlenül be kell látnia, nyomban szabadon bocsátja apát és Harryt, s mindhárman visszatérünk a kastélyba!

Hetty diadalmasan felnevetett, abban a hiszemben, hogy végképp meggyőzte a bárkán állókat. Vadölő nem tudott mit válaszolni ezekre a szavakra, melyek oly szomorúan tanúskodtak a szegény lány együgyűségéről; Judith még egyszer kérte, hogy halassza el a tervét, és térjen vissza hozzájuk a bárkára. De Hetty nem felelt, csak az ágak és levelek zizegése jelezte, hogy már el is tűnt az erdőben.

Nem követték, hiszen a vaksötét erdőben úgysem akadhattak a nyomára, s könnyen megeshetett volna, hogy őket is foglyul ejti az ellenség, így hát rövid tanácskozás után ismét felhúzták a vitorlát, s a bárka továbbindult a kastély felé miközben Vadölő a holnapi teendőket latolgatta magában. A szél megerősödött úgyhogy egy órán belül elérték a kastélyt. Mindent úgy találtak, ahogy hagyták; kilakatolták az ajtót, és nyugovóra tértek. Judith aznap éjjel egymaga feküdt a kétszemélyes ágyban, könnyekkel öntözve párnáját s keserű szemrehányásokat téve magának, hogy miért nem vigyázott jobban húgára. Vadölő és a delavár a bárkában feküdt le; ne is zavarjuk álmukat, hanem térjünk vissza Hettyhez.

Hetty sietve megindult a sűrűben, attól tartva, hogy Judithék esetleg üldözőbe veszik. Két óra hosszat haladt, körülbelül párhuzamosan a part vonalával, meg-megcsúszva a dombos terepen s beleakadva a bokrok ágaiba. Végül nem bírta tovább, pihennie kellett, s hozzálátott fekhelye elkészítéséhez. Tudta, hogy az erdő tele van vadállattal, de azt is, hogy az embert ritkán szokták megtámadni, mérges kígyók pedig egyáltalán nem tanyáznak erre. A mérhetetlen csend és magány inkább megnyugtatta, semmint aggasztotta Hettyt, s így félelem nélkül rakott ágyat a száraz levelekből, hogy ne kelljen közvetlenül a nyirkos földre feküdnie. Azután elmondta a miatyánkot, és végignyúlt hevenyészett ágyán. Az éjszaka hűvös volt, de Hetty számított erre, s magával hozott egy vastag, durva kabátot takarónak. Néhány pillanat múlva már aludt is. Mosolygott álmában, s néha megmozdította karját, ha valami nesz támadt az erdőben, de nem riadt fel. Nyugodtabb és pihentetőbb éjszakája volt odakint a vadonban, a durva fekhelyen, mint nővérének a Pézsmapatkány-kastély biztonságos gerendafalai mögött, a tó közepén.

Hetty rendszerint a nappal együtt szokott felkelni, de kimerültsége miatt most tovább aludt a szokottnál. Arra ébredt, hogy valami bökdösi az oldalát. Odanézett, s egy kis barnamedvebocsot pillantott meg. Hetty szerette volna megfogni, de kissé távolabbról mély morgás hangzott, s ez visszariasztotta. Az anyamedve állt ott, két másik boccsal; éppen mézet szedtek egy nagy fa odvából.

Ki tudna számot adni róla, hogy miféle meggondolások irányítják az állatok cselekedeteit? Bár az anyamedvéről köztudomású, hogy rendkívül vad, ha veszélyben hiszi a kicsinyeit, ezen a medvén nem látszott semmilyen fenyegető szándék. Abbahagyta ugyan a mézszedést, és húszlépésnyi

távolságra megközelítette Hettyt, majd bosszúsan morogva a hátsó lábaira állt, s úgy ingatta hatalmas testét, de nem jött közelebb. Szerencsére Hetty nem próbált menekülni előle, hanem éppen ellenkezőleg, ismét kinyújtotta karját a bocs felé. Az anyamedve most maga köré gyűjtötte gyermekeit, és féltve vigyázott rájuk, miközben a kicsik újra nekiláttak a mézevésnek. Hetty már azt hitte, hogy szent a béke, s amikor az egyik bocs eltávolodott egy kissé a többiektől, újra magához hívta. Az anyamedve azonban megint csak morgással válaszolt, és nem engedte oda a kicsit. Hetty végül letett arról, hogy jobban összebarátkozzék a medvecsaláddal, s továbbindult a dombos terepen. A tó csillogó tükre csakhamar előbukkant a fák között, és Hetty ezután párhuzamosan haladt a parttal. Egyszer visszafordult, és meglepődve, de egy csöppet sem ijedten tapasztalta, hogy a medvecsalád is felkerekedett, s nem nagy távolságról követi. A medvék érdeklődve, kíváncsian figyelték minden mozdulatát, mintha vigyáznának rá.

Hetty körülbelül egy mérföldet haladt így, nyomában az anyamedvével és a bocsokkal, mindig egészen közel a tóhoz. Az éjszaka folyamán is éppen ekkora távolságot tett meg, csakhogy legalább háromszor annyi idő alatt. Egy tiszta patak került az útjába: magas, meredek partok között csörgedezett, s szinte eltűnt a fölébe hajoló fák árnyékában. Hetty itt megmosta arcát, és ivott a jó vízből, majd továbbment. Végül egy völgybe ért; sejtette, hogy már közel lehet az irokéz táborhoz, s ha nem sejtette volna, a medvék morgása figyelmeztette rá. Az anyamedve megállt, a levegőbe szimatolt, s nem akart továbbmenni, hiába hívta Hetty gyerekes mozdulatokkal, így hát egymagában haladt tovább. Egyszerre csak valaki a vállára tette a kezét.

- Hová? - kérdezte egy lágy női hang aggódó hangsúllyal. - Indiánok... arra..., gonosz harcosok...

Ez a váratlan üdvözlés éppoly kevéssé ijesztette meg az együgyű lányt, mint az erdő vad lakói. Egy kissé meglepődött, az igaz, de számított is rá, hogy előbb-utóbb találkoznia kell valakivel, s aki megszólította, éppen nem volt félelmetes külsejű. Indián lány volt, éppoly gyönyörű mosolyú, mint Judith, s hangja a legédesebb muzsika. Vászonkabátot, aranydísszel szegélyezett kék szoknyát és mokasszint viselt. Középen kettéválasztott hollófekete haja a vállára hullott. Arca ovális volt, fogai szabályosak és fehérek, szájának íve lágy és bánatos. E lány Csingacsguk jegyese volt. Sikerült elaltatnia őrzői gyanúját, úgyhogy szabadon kószálhatott a tábor körül. Az irokézek - vagy más néven: a huronok - nem tudták, hogy Vadölő Csingacsgukot vette fel a bárkára.

Az indián lány családja valamikor az egyik erőd közelében élt, s így Wah-ta-Wahnak alkalma volt megtanulnia angolul; leegyszerűsítve beszélte ezt a nyelvet, mint általában az indiánok, de nem vonakodott a használatától, mint népének legtöbb tagja.

- Hová? - kérdezte megint az indián lány, kedvesen viszonozva Hetty mosolyát. - Erre gonosz harcos; jó harcos messze.

- Hogy hívnak? - kérdezte Hetty gyermeki egyszerűséggel.

- Wah-ta-Wah. Én nem mingó: én delavár. Mingó kegyetlen, vér miatt szereti a skalpot, delavár dicsőség miatt szereti. Gyere velem, ahol nem lát szem.

Wah-ta-Wah a tó felé vezette társnőjét, majd egy rejtett kis tisztáson leült vele egy kidőlt fatörzsre.

- Miért jöttél? - kérdezte aggódva az indián lány. - Honnan jöttél?

Hetty a maga egyszerű módján elmondott mindent, hogy apja az irokézek fogságába esett, s ő most azért jött, hogy a segítségére legyen, és ha lehet, valami módon elérje a kiszabadítását.

- Miért jött apád éjszaka mingó táborba? - kérdezte az indián lány kertelés nélkül. - Tudta, háború van; apád nem fiatal; öreg szakáll; tudja, irokézeknél tomahawk, kés, puska. Miért jött éjszaka, miért fogta meg nekem hajamat, miért akarta megskalpolni delavár lányt?

- Téged?! - kiáltotta Hetty iszonyodva. - A te hajadat fogta meg, téged akart megskalpolni?

- Miért is ne? Delavár skalp ugyanannyi pénz, mint mingó skalp. Kormányzónak mindegy. Sápadtarcútól gonosz dolog skalpolni; nem való természetéhez, Vadölő mindig mondta nekem.

- Te ismered Vadölőt? - kiáltotta Hetty, elpirulva örömében és meglepetésében. - Én is ismerem. Most a bárkában van Judithtal meg egy delavárral, akit Nagy Kígyónak hívnak. Bátor és szép szál harcos ez a Kígyó!

Az indián lány figyelmeztetően felemelte ujját, s azt suttogta:

- Csingacsguk! Apja Unkasz, a legnagyobb mohikán főnök Tamenund után! Te láttad Kígyót?

- Tegnap este érkezett meg hozzánk, s néhány óráig

együtt voltam vele a bárkán, amíg el nem jöttem. Attól tartok, Wah-ta-Wah, hogy ő is skalpokért jött, mint szegény apám és Hamari Harry!

- Miért ne? Csingacsguk rézbőrű harcos, neki nagy dicsőség skalpolás. Manitu, a Nagy Szellem örül, mikor látja fiatal harcost győztesen visszajönni hadiösvényről tíz, húsz, száz skalppal! Csingacsguk apja skalpolt, nagyapja skalpolt, minden öreg főnök skalpolt, Csingacsguk is fogja vinni annyi skalpot, amennyit csak elbír!

- Valóban azért jött ide? Azért kelt át annyi hegyen és völgyön, folyón és tavon, hogy ilyen gonoszságot műveljen? - kérdezte Hetty.

Az indián lány válasz helyett óvatosan körülnézett, majd gyanakodva megvizsgálta Hetty arcát.

- Te jó - súgta végül Csingacsguk jegyese -, én tudom, hogy te jó; Wah-ta-Wahnak rég nem volt barátja, testvére, akinek mindent elmondjon. Te Wah-ta-Wah barátja, igaz?

- Nekem még sohasem volt barátom - felelte Hetty, megölelve az indián lányt -, Judith a nővérem, és szeretem őt, de szeretném, ha barátom is lenne. Igen, a barátod vagyok, mert tetszik a hangod, az arcod, minden tetszik rajtad, csak az nem, ahogyan a skalpokról gondolkozol.

- Ne beszéljünk többet skalpokról - szakította félbe Wah-ta-Wah. - Te sápadtarcú, én rézbőrű: másféle nevelés. Vadölő és Csingacsguk is jó barátok; legyen jó barát Wah-ta-Wah és... mi a neved, sápadtarcú húgom?

- Hetty a nevem, vagyis Eszter, ahogy a bibliában írják.

Ezek után a lányok részletesen elmondták egymásnak reményeiket és terveiket. Wah-ta-Wah átkarolta Hetty derekát, és megkérdezte tőle:

- Hettynek van nemcsak apja, van bátyja is? Miért beszél csak apjáról, és nem bátyjáról?

- Nincs bátyám, Wah-ta-Wah. Azt mondják, volt egy, de már régen meghalt, és tóban fekszik eltemetve anyámmal együtt.

- Nincs bátyja, de van egy fiatal harcos, ugye? Majdnem úgy szereti, mint apját, igaz?

- Azt hiszem, senkit se szabad úgy szeretnem, mint az apámat - felelte Hetty szégyenkezve -, mégis amikor Harry eljön hozzánk, ilyesmit érzek. De inkább meghalnék, semhogy ő megtudja ezt.

- Miért nem kérdezi ő tőled? Úgy látszik, bátor harcos; miért nem bátor nyelve is? Fiatal harcosnak kell kérdezni lányt, nem lánynak kell először beszélni. Azt még a mingó lányok is szégyellik.

- Mit kérdezne tőlem?! - kiáltotta pironkodva Hetty. - Hogy éppen úgy szeretem-e, mint apámat? Ó, remélem, ilyesmit sohasem fog kérdezni, mert akkor válaszolnom kellene, és abba belehalnék!

- Nem, nem belehalni - felelte nevetve Wah-ta-Wah -, csak pirulni, szégyenkezni, de nem sokáig, aztán nagy boldogság. Fiatal harcos meg kell mondja fiatal lánynak, hogy akarja feleségül, különben nem viheti magával a wigwamjába, a kunyhóba.

- Harry nem akar feleségül venni engem..., sohase lesz senki, aki engem feleségül vegyen.

- Honnan tudsz ezt? Talán mindenki akar feleségül, és a nyelv lassacskán megmondja, mit érez szív. Miért senki nem akar téged feleségül?

- Azt mondják, hogy meg van zavarodva az elmém, és együgyű vagyok. Apa gyakran mondja, és néha Judith is mondja, amikor haragszik rám. De tőlük nem fáj olyan nagyon; hanem egyszer anyám is mondta, és keservesen sírt utána; azért tudom, hogy együgyű vagyok.

Wah-ta-Wah egy percig szótlanul nézte a kedves, egyszerű lányt, aztán hirtelen megértett mindent. Szánalmat, gyöngédséget érzett s azt a tiszteletet, amely mindig elfogja az indiánokat a szellemileg gyengék iránt. Felállt, s kérte társnőjét, hogy kövesse az irokéz táborba.

Wah-ta-Wah most már azért merte rászánni magát erre, mert tudta, hogy egyetlen indián sem bántana egy olyan lényt, akit a Nagy Szellem megfosztott legfőbb fegyverétől, az értelmétől. Ebből a szempontból különben valamennyi primitív nép hasonlít egymáshoz, s szinte vallásos tisztelettel veszik körül az őrülteket és gyengeelméjűeket.

Hetty félelem nélkül követte az indián lányt a part menti bokrok között, s így szólt hozzá:

- De te nem vagy együgyű, Wah-ta-Wah, téged biztosan feleségül fog venni a Kígyó.

- Wah-ta-Wah fogoly, és mingóknak van nagy füle. Nem szabad beszélni Csingacsgukról, amikor ők hallják, ígérd meg, Hetty.

- Tudom, tudom - suttogta Hetty -, Vadölő és Kígyó ki

akar szabadítani téged az irokézek fogságából, s te szeretnéd, ha nem árulnám el ezt a titkot.

- Csitt! - mondta ijedten Wah-ta-Wah. - Te csak apádról és Harryról beszélj; a mingók megértik ezt, másikat nem értik, ígérd, hogy nem beszélsz olyat, ami nem értesz.

- De igenis értem, Wah-ta-Wah; és amit értek, arról beszélnem kell. Hallottam, amikor Vadölő meg Csingacsguk megbeszélték a terveiket, mint ahogy apát és Harryt is hallottam, amikor a skalpokról beszéltek.

- Sápadtarcúnak nem szabad skalpról beszélni, fiatal lánynak nem szabad hallgatózni! Én tudom, Hetty, te szereted Wah-ta-Wahot, és indiánok, amikor legjobban szeretnek, legkevesebbet beszélnek.

- A fehéreknél nem így van, ők éppen arról beszélnek a legtöbbet, akit a legjobban szeretnek.

- Mingók között neked sem szabad beszélned! Ha Kígyó akarja látni Wah-ta-Wahot, Hetty akarja látni Harryt. Te nem mondod, én se mondom. Jó lány nem árulja el jó barát titkát.

Hetty megértette ezt, s megígérte a delavár lánynak, hogy egy szót sem fog szólni Csingacsguk jelenlétéről vagy szándékáról.

- Lehet, Csingacsguk kiszabadítja apát is meg Harryt is, hogyha Hetty nem beszél - súgta Wah-ta-Wah. - Gondoljad ezt, és tedd kezed a szájadra. Ha Csingacsguk nem segít, apa és Harry nem lesz szabad!

Ez végképp meggyőzte Hettyt. Mosolyogva bólintott, s

az indián lány most már habozás nélkül az irokéz tábor felé vezette.

Az az irokéz csapat, amelyhez Wah-ta-Wah akarata ellenére tartozott, nem hadiösvényen indult el hazulról, hiszen akkor nem hozott volna magával asszonyokat. Csupán vadászni és halászni jöttek át az angolok területére, itt érte őket a háború híre, s ekkor úgy határoztak, hogy mielőtt hazatérnek, még lecsapnak az ellenségre. Mikor egy futártól megtudták, hogy az angolok és franciák között kitört a háború, éppen az Oneida-tó partján táboroztak, amely ötven mérfölddel közelebb volt hazájukhoz, mint a Kristálytükör. Attól tartottak, hogy az angolok, illetve az angolokkal szövetséges törzsek azonnal űzőbe veszik őket, s ezért nem indultak vissza egyenes vonalban; főnökeik úgy döntöttek, hogy éppen fordítva, még mélyebben behatolnak az ellenség területére, s aztán az üldözők hátában maguk válnak üldözőkké. Ha meggondoljuk, milyen óriási volt abban az időben az amerikai ősrengeteg, nem csodálkozhatunk rajta, hogy hónapokig is sikerült megbújniuk az ellenség szeme elől, természetesen a szükséges elővigyázatosság betartásával.

Táboruk ideiglenes volt, az enyhe időjárás következtében nem kellett tüzeket gyújtaniuk, egyetlen tábortüzet raktak csak egy nagy tölgyfa tövében, s ott főztek. E tűz körül szétszórtan tizenöt-húsz kunyhó állt; ezeket az ólforma, alacsony kis kalyibákat ágakból készítették az irokézek, s fakéreggel fedték be. Itt húzódtak meg éjszaka, de nappal is, ha esett az eső. Bútoruk úgyszólván nem volt. A tűz körül a lehető legegyszerűbb főzőszerszámok hevertek; a kunyhókban vagy mellettük, az ágakon néhány ruhadarab lógott: a puskákat a fáknak támasztották; végül egy-két szarvas csontváza egészítette ki a látványt.

Minthogy a tábor a sűrű erdő közepén állt, nem lehetett egyszerre belátni az egészet; a szemlélő előtt csak fokozatosan bontakoztak ki a lombok homályában meghúzódó kunyhók. Közöttük néhány indián gyerek futkározott, s néha fojtott asszonyi nevetés verte fel a komor erdő csendjét. A férfiak vagy ettek vagy aludtak, vagy a fegyvereiket vizsgálgatták. Nem sokat beszéltek, s akkor is csak az asszonyoktól félrehúzódva; egyébként mindenkin látszott az állandó éberség és készenlét.

Amikor a két lány a tábor szélére ért, Hetty halkan felkiáltott: meglátta apját, aki a földön ült, háttal egy fának támaszkodva. Harry mellette állt, és közömbösen nézegetett egy ágat. Látszólag éppoly szabadok voltak, mint bárki más a táborban, s az avatatlan szem inkább vendégeknek, semmint foglyoknak vélhette volna őket.

Wah-ta-Wah egészen hozzájuk vezette új barátnőjét, majd szerényen félrevonult, hogy jelenlétével ne feszélyezze Hettyt. Hetty azonban nem volt hozzászokva az érzelmi kitörésekhez, s csendesen megállt apja mellett, mint a gyermeki szeretet élő szobra. Az öregen, amikor megpillantotta Hettyt, nem látszott sem ijedtség, sem meglepetés. Tom Hutter eltanulta az indiánok önuralmát, jól tudva, hogy semmi mással nem vívhatja ki jobban a megbecsülésüket. Az indiánok sem árultak el meglepetést, amikor az idegen lány betoppant közéjük. Egyszóval Hetty megjelenése, bármily rendkívüli volt is, korántsem keltett olyan feltűnést, mint amilyet egy civilizáltabb faluban keltett volna. Mégis néhány harcos csoportba verődött, s odavetett pillantásaikból sejteni lehetett, hogy Hettyről beszélnek. Ez a flegma igen jellemző az észak-amerikai indiánra - egyesek szerint fehér utódjára is -, de ebben az esetben az irokézek egyébként is

nyugodtak lehettek: mindenütt őrszemek álltak a parton, s azonnal jelentették volna, ha az ellenség bárkája elhagyja a kastélyt.

Huttert, ha nemigen mutatta is, nagyon meghatotta Hetty megjelenése. Az öregnek eszébe jutottak a lány szelíd, feddő szavai, melyek óvták ettől a gonosz szándékú vállalkozástól, s most már őszintén bánta, hogy nem hallgatott Hettyre. Azonkívül ismerte lánya hűségét, s nyomban megértette, hogy miért jött ide.

- Nem jól tetted, Hetty - mondta csendesen. - Ezek itt vad irokézek, akik nem szoktak megbocsátani az ellenségüknek.

- Mondd, apám - kérdezte a lány -, végrehajtottad-e kegyetlen szándékodat, amely ide vezérelt? Tudnom kell, hogy őszintén beszélhessek az indiánokkal.

- Nem kellett volna idejönnöd, Hetty. Az irokézek valószínűleg nem fogják megérteni sem a természetedet, sem a szándékodat.

- Felelj a kérdésemre, apám! Szereztetek-e skalpokat, te vagy Harry?

- Ha ez megnyugtat, lányom, nemmel felelhetek. Megragadtam ugyan ennek a lánynak a haját, de ő sikoltozni kezdett, s az indiánok nyomban rám törtek, és megakadályoztak tervem végrehajtásában.

- Hála istennek, apám! Most már bátran és tiszta lelkiismerettel fordulhatok az irokézekhez. Remélem, Harry sem követett el bűnt ellenük.

- Nem, Hetty - szólt közbe most az óriás fiatalember -, nem követtem el, de miért nevezed bűnösnek a szándékunkat? Apáddal együtt törvényes

vállalkozásra indultunk, hiszen a gyarmat kormányzata kihirdette, hogy az irokézeket közönséges vadállatoknak kell tekinteni. Igenis, megszereztem volna egy-két bitang irokéz skalpját, ha olyan rövid idő alatt foglyul nem ejtenek.

- De hiszen most szabad vagy, Harry - felelte a lány -, sem a kezed, sem a lábad nincs megkötözve.

- Igen, Hetty, de mégsem vagyok szabad, mert nem használhatom a kezem meg a lábam úgy, ahogy szeretném. Itt még a fáknak is szemük van, s ha apáddal együtt szökést kísérelnénk meg, azonnal négy-öt puskagolyó röpülne utánunk. Nincs az egész gyarmaton olyan erős börtön, mint ez; tapasztalatból beszélek, mert egyet-kettőt már kipróbáltam.

- Ne is próbálkozzatok meg ilyesmivel - mondta Hetty -, maradjatok nyugodtan, amíg el nem mondom az irokéz főnöknek, amit akarok, s azután meglátjátok, hogy minden jóra fordul. És ne is gyertek velem, egymagam akarok beszélni. Ha majd megállapodtam velük, s ti szabadok lesztek, visszajövök, és akkor együtt mehetünk haza a kastélyba.

Wah-ta-Wah közben odasettenkedett egy idősebb irokéz harcoshoz, aki a legkedvesebb volt hozzá fogságában, sőt azt is felajánlotta neki, hogy a lányává fogadja, ha beolvad a törzsbe. A delavár lány tudta, hogy asszonyszemélynek nem illik megszólítania a harcosokat, de számított kíváncsiságukra, és nem is csalatkozott. Még mielőtt Hetty a főnökök csoportjához ért volna, ezek maguk közé intették Wah-ta-Wahot, és kikérdezték a jövevény felől. Wah-ta-Wah elmondta, hogyan találkozott a sápadtarcú lánnyal, s hogyan ismerte fel ennek szellemi gyengeségét; ezt az utóbbi körülményt erősen kidomborította, hogy védelmet biztosítson Hettynek. Célját elérte, mert a

főnökök máris tisztelettudóan néztek a közeledő Hetty felé; ekkor Wah-ta-Wah félrevonult, hogy valami ennivalót készítsen új barátnőjének, de azért lankadatlan figyelemmel kísérte az eseményeket.

Amikor Hetty odaért, a főnökök szokatlan udvariassággal utat engedtek neki. A legidősebb harcos hellyel kínálta egy kidőlt fatörzsön, majd szinte atyai gyengédséggel maga is melléje ült. A többiek némán és méltóságteljesen körülvették őket, s a lány megértette, hogy magyarázatot várnak tőle, és belefogott a mondókájába. De alig szólalt meg, az öreg főnök szelíden hallgatásra intette, majd az egyik fiatal harcoshoz fordult, és türelmesen várt, amíg ez oda nem vezette Wah-ta-Wahot. Az öreg főnök belátta ugyanis, hogy tolmácsra van szükség, mivel a huronok közül csak kevesen tudtak angolul, s azok is igen tökéletlenül.

Wah-ta-Wah egyáltalán nem bánta, hogy jelen lehet a párbeszédnél, még kevésbé, hogy ő játszhatja a tolmács szerepét. Tudta ugyan, milyen veszélyeknek teszi ki magát, ha megpróbálja becsapni a huronokat, mindazonáltal elhatározta, hogy mindenképpen titkolni igyekszik előttük jegyesének jelenlétét és célját. Aki nem ismeri az indiánokat, nem is képzelte volna, milyen akaraterőt, találékonyságot és elszántságot takar a gyönyörű indián lány mosolya. Az öreg főnökök kedvtelve nézték, mert büszkék voltak rá, hogy törzsük ilyen ritka szép lánnyal szaporodott.

Miután Wah-ta-Wah leült Hetty másik oldalán, az öreg főnök rászólt, kérdezze meg "a fiatal sápadtarcú lánytól", mi vezérelte az irokézek táborába, s mit tehetnének érte.

- Mondd meg nekik, Wah-ta-Wah, hogy ki vagyok: Thomas Hutter kisebbik lánya; Thomas Hutter a két

fogoly közül az idősebbik; övé a kastély és a bárka, s neki van a legtöbb joga hozzá, hogy e dombok s a tó tulajdonosának vallja magát, minthogy oly régóta él, vadászik és halászik ezen a vidéken. Ha mindezt elmondod, tudni fogják, ki is az a Thomas Hutter. Azután pedig mondd meg nekik, miért jöttem ide. Meg akarom győzni őket arról, hogy nem szabad bántaniuk apát és Harryt; engedjék el mindkettőjüket békében, s inkább testvért lássanak bennük, semmint ellenséget. Mondd meg ezt, Wah-ta-Wah, s ne félj, hogy emiatt valami bajom eshetik.

Wah-ta-Wah mindezt lefordította irokéz nyelvre, amelyet csaknem olyan tökéletesen beszélt, mint a magáét. A főnökök komor méltósággal hallgatták végig ezt a bevezetőt, s az a néhány harcos, aki tudott angolul, bólogatva fejezte ki, hogy meg van elégedve a tolmáccsal.

- Most pedig, Wah-ta-Wah - folytatta Hetty, amikor a főnökök intettek, hogy tovább beszélhet -, kérlek, szó szerint mondd nekik a következőket: apa és Harry azért jött ide, hogy annyi skalpot szerezzen, amennyit csak bír, mert a gyarmat gonosz kormányzója sok pénzt ígér a skalpokért, akár harcosok, akár asszonyok, akár gyermekek skalpját mutatják be; s apa és Harry szíve gyengébb volt, semhogy ellenállhatott volna az arany csábításának. Mondd meg ezt nekik, kedves Wah-ta-Wah, úgy, ahogy tőlem hallottad szóról szóra.

Wah-ta-Wah egy pillanatig tétovázott, de mivel tartott azoktól, akik értettek angolul, kénytelen volt engedelmeskedni. Szavainak hatására pontosan az ellenkezője történt annak, amit egy civilizált ember várt volna: a foglyok szándékának beismerése egyáltalán nem háborította fel a főnököket, sőt inkább dicséretesnek tartották ezt a szándékot, mert fordított

esetben ők is így cselekedtek volna.

- Jól van, Wah-ta-Wah - mondta Hetty, látva, hogy a főnökök tudomásul vették a szavait. - Hadd mondom tovább, amit akarok. Az irokézek tudják, hogy apának és Harrynak nem sikerült végrehajtania a tervét, tehát nem történt olyan sérelem, amit meg kellene torolni. De még ha úgy is lett volna, az sem változtatna a helyzeten. Kérdezd meg tőlük, Wah-ta-Wah, tudják-e, hogy az egész világ fölött isten uralkodik, s hogy neki engedelmességgel tartozik minden ember, akár fehér, akár rézbőrű.

Wah-ta-Wah egy kissé meglepődött ezen a kérdésen, de azért szó szerint lefordította, és a főnököktől igenlő választ kapott.

- Jó - mondta Hetty -, a többi már könnyű lesz. Isten, vagy ahogyan ti nevezitek, a Nagy Szellem egy könyvet íratott, amit mi bibliának nevezünk, és ebben a könyvben le vannak fektetve a Nagy Szellem összes kívánságai és parancsai, amelyeket minden embernek be kell tartania. Én magammal hoztam egy ilyen könyvet, és mondd meg a főnököknek, hogy szeretnék felolvasni belőle egy részt.

Hetty most elővett kabátjából egy kisalakú angol bibliát; a komor harcosok tágra meredt szemmel nézték, s néhányan felkiáltottak meglepetésükben. Hetty úgy tartotta feléjük a kis kötetet, mintha azonnal valami szemmel látható csodát várna tőle, majd megint Wah-ta-Wah felé fordult:

- Mondd meg nekik, hogy ez az a szent könyv, s minden, ami benne van, istentől származik.

- Miért nem küldött a Nagy Szellem ilyen könyvet az indiánoknak is? - kérdezte Wah-ta-Wah.

- Hogy miért? - Hetty meghökkent egy pillanatra. - Ó, hát azért, mert az indiánok nem tudnak olvasni!

Wah-ta-Wah ugyan nem volt megelégedve ezzel a magyarázattal, de azért türelmesen várta sápadtarcú barátnőjének további szavait.

- Mondd meg a főnököknek, Wah-ta-Wah, hogy ez a könyv azt parancsolja: bocsássunk meg ellenségeinknek, bánjunk velük úgy, mint a testvéreinkkel, és sohase ártsunk felebarátainknak, különösen nem bosszúvágyból vagy más gonosz indulatból.

Wah-ta-Wah a legjobb tudása szerint lefordította mindezt, s Hetty tovább beszélt:

- Most felolvasok egy sort ebből a könyvből: "Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat." Mondd meg ezt nekik, kedves Wah-ta-Wah.

- Felebarát indiánnak nem lehet sápadtarcú - mondta a delavár lány. - Felebarát irokéznek irokéz, mohikánnak mohikán, sápadtarcúnak sápadtarcú.

- Ne feledd, Wah-ta-Wah, hogy ezek a Nagy Szellem szavai. És itt van még egy parancsolat: "Aki téged jobb felől arcul üt, fordítsd felé a másik orcádat is." És még egy: "Szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnek."

Hetty oly szenvedélyesen ejtette ki ezeket a szavakat, hogy teljesen kimerült, szeme csillogott, arca lángolt. A delavár lány híven lefordított mindent, a méltóságteljesen hallgató főnökök tudomásul vették, végül az egyik lassan, megfontoltan megszólalt:

- Ez volna hát a sápadtarcúak Jó Könyve? Ez az a törvény, amelyet sápadtarcú testvéreim a magukénak vallanak?

Wah-ta-Wah igenlően válaszolt; közölte, hogy a kanadai franciák és az itteni gyarmatokon élő angolok egyaránt elismerik a könyv tekintélyét, és szentnek tartják.

- Mondd meg sápadtarcú húgomnak - folytatta a huron -, hogy kinyitom a számat, és néhány szót fogok szólni.

- Az irokéz főnök beszélni fog: Hetty hallgassa - mondta Wah-ta-Wah.

- Szívesen hallgatom! - kiáltotta Hetty. - Isten, úgy látszik, megérintette a szívét, s ő szabadon engedi apát és Harryt.

- Ez tehát a sápadtarcú törvény - mondta a főnök. - Az áll benne, hogy tegyünk jót annak, aki nekünk rosszat tesz; ha testvérünk elkéri a puskánkat, adjuk oda a lőporos szarut is. Ez áll a sápadtarcú törvényben?

- Nem, nem - felelte Hetty, miután Wah-ta-Wah lefordította a főnök szavait. - A szent könyvben szó sincsen puskáról, s a lőpor és a puskagolyó sérti a Nagy Szellemet.

- Akkor a sápadtarcúak miért élnek puskával? - kérdezte a főnök. - Ha a könyvben az áll, hogy kétszer adjanak annak, aki csak egyszer kér tőlük, miért vesznek el mindent a szegény indiántól, aki semmit se kér? A sápadtarcú napkeletről jön hozzánk, ezzel a könyvvel a kezében, és arra tanítja a rézbőrűt, amit ez a könyv mond; de ő maga miért feledkezik meg

közben ezekről a parancsolatokról? Ha az indián ad valamit, a sápadtarcú soha sincs megelégedve, és most aranyat kínál asszonyaink és gyermekeink skalpjáért, habár ő vadaknak nevez bennünket, ha skalpját vesszük egy becsületes harcban megölt ellenségnek. Ezeket kérdezi sápadtarcú húgától Hasadt Tölgy.

Miután Wah-ta-Wah nagyon is készségesen lefordította ezt a kérdést, szegény Hetty nem tudta, mit válaszoljon, hiszen nála nagyobb tudósok is sokat rágódtak már ezen - és eredménytelenül.

- Mit feleljek nekik, Wah-ta-Wah? - kérdezte könyörögve. - Én tudom, hogy a könyv igazat ír, de azok, akik a könyvet adták, mintha rácáfolnának a viselkedésükkel. Hogy magyarázzam ezt meg?

- Ahogy a sápadtarcúak szokták - felelte Wah-ta-Wah gúnyosan. - Mondd, hogy az igazság jó az egyiknek, de rossz a másiknak.

- Nem, nem; az igazságnak nem lehet két arca! Biztos vagyok benne, hogy nem lehet!

- Szegény indián lány úgy látja, hogy a sápadtarcúaknak mindent lehet - mondta hűvösen Wah-ta-Wah. - Egyszer mondják, fehér, egyszer mondják, fekete. Náluk minden lehet.

Hetty, szegény, végképp zavarba jött, s abban a hiszemben, hogy a saját ügyetlenségével elrontotta apja és Harry ügyét, keservesen sírva fakadt. Wah-ta-Wah szinte megbánta gúnyos szavait, átölelte szegény barátnőjét, és megpróbálta vigasztalni.

- Ne sírj, ne sírj - mondta, a könnyeket törülgetve Hetty arcáról. - Miért esel kétségbe? Ha a könyv nem igaz,

nem te írtad; ha a sápadtarcú gonosz, nem te alkottad a sápadtarcút. Van gonosz rézbőrű, és van gonosz sápadtarcú; egyik szín se mind jó, egyik szín se mind gonosz. A főnökök jól tudják ezt.

Hetty azonban csak akkor nézett fel, amikor a legidősebb főnök megérintette a vállát. Ekkor látta, hogy az egyik harcos közben eltávozott a csoportból, s most Hutterrel és Harryvel tér vissza. Néhány pillanat múlva a foglyok ott álltak a főnökök tanácsa előtt.

- Lányom - fordult most az öreg főnök Wah-ta-Wah felé -, kérdezd meg az ősz szakállútól, hogy miért jött a táborunkba.

Hutter túlságosan makacs volt ahhoz, semhogy meghátráljon tetteinek következménye elől, azonkívül jól ismerte az indiánokat, s tudta, hogy tagadással vagy férfihoz méltatlan rettegéssel semmit sem érne el. Így hát kertelés nélkül bevallotta idejövetelének célját, csupán azt hozva fel magyarázatul, hogy a gyarmat kormányzata magas jutalmat ígért az indián skalpokért. Az irokézek láthatólag elégedetten vették tudomásul ezt az őszinte vallomást, nemcsak azért, mert ez erkölcsileg igazolta őket, hanem még inkább azért, mert örültek annak, hogy olyan embert fogtak el, aki méltó tárgya lehet bosszújuknak. Harry is őszintén válaszolt a hozzá intézett kérdésekre, noha más körülmények között ő bizonyára hajlamosabb lett volna a tagadásra.

Ezek után a főnökök némán elsétáltak a fatörzs mellől, s ott hagyták a két lányt meg a két foglyot; látszólag senki sem vigyázott rájuk, pedig az egész tábor nagyon is figyelte őket, hogy rá ne tehessék kezüket a szanaszét heverő puskákra. Hutter és Harry jól tudta ezt, s bár mindketten állandóan a szökésen törték a

fejüket, belátták, hogy most minden kísérlet eredménytelennek bizonyulna. Wah-ta-Wah jelenléte nem feszélyezte őket, mert itt-tartózkodásuk alatt rájöttek, hogy tulajdonképpen a delavár lány is éppen olyan fogoly, mint ők, s ezért nyíltan mertek beszélni előtte.

- Nem vetem a szemedre, Hetty, hogy idejöttél - kezdte az apa -, mert jót akartál, habár nem elég okosan. De mondd, nem üzent-e valamit Vadölő? Nincs-e valamilyen terve a kiszabadításunkra?

- Apám - felelte Hetty szomorúan -, Vadölő is, Judith is csak akkor vették észre a távozásomat, amikor már elhagytam a bárkát. Attól félnek, hogy az irokézek tutajt ácsolnak, és megostromolják a kastélyt; azt hiszem, inkább azon törik a fejüket, hogy védhessék meg magukat; s nem nagyon gondolhatnak arra, hogy a segítségetekre siessenek.

- Nem, nem - mondta gyorsan Wah-ta-Wah, a földre nézve, hogy az éberen figyelő irokézek még a szája mozgását se lássák -, nem, Vadölő nem olyan ember. Ő nem gondol védekezésre, amikor a barátja veszélyben. Segíteni fog, és mindenki megy kastélyba.

- Ez igen! - kiáltotta Harry nevetve. - Jól beszélsz, húgom!

- Ne olyan hangosan - mondta Wah-ta-Wah -, néhány irokéznek van angol nyelve, és mindegyiknek van angol füle.

- Megbízhatunk benned, Wah-ta-Wah? - kérdezte Hutter. - Ha segítesz rajtunk, nagy jutalomra számíthatsz, és mi sem lesz könnyebb, mint visszaküldeni téged a törzsedhez, ha sikerül együtt kiszabadulnunk innét, és eljutnunk a kastélyba.

Ha a bárka meg a kenuk a mieink, ahány kanadai indián csak van, mind együtt sem veszi el tőlünk a tavat. Ha visszajutunk a kastélyba, csak ágyúkkal verhetnek ki belőle.

- És ha megint a partra jöttök skalpokért? - kérdezte gúnyosan Wah-ta-Wah.

- Bizony, az hiba volt; de most már hiába siránkoznánk rajta, és hiába is gúnyolódsz.

- Apám - mondta Hetty -, Judith azt tervezi, hogy feltöri a nagy ládát, talán akad benne valami, amit az irokézek elfogadnak váltságdíjul.

Hutter arca hirtelen elkomorult, s valami érthetetlen tiltakozásfélét dörmögött maga elé.

- Miért nem kinyitni ládát? - kérdezte Wah-ta-Wah. - Élet drágább, mint láda, skalp drágább, mint láda. Ha nem mondod lánynak, hogy kinyitni, Wah-ta-Wah nem segít megszökni.

- Nem tudjátok, miket beszéltek, ostoba lányok vagytok. Hanem ide hallgass, Harry: a mingók nagy csendben vannak; azt hiszem, terveznek valamit, úgyhogy minél gyorsabban kell cselekednünk. Mit gondolsz, megbízhatunk ebben a lányban?

- Figyelj - mondta gyorsan a delavár lány -, Wah-ta-Wah nem irokéz..., Wah-ta-Wah delavár..., a teste delavár..., a szíve delavár. Wah-ta-Wah is fogoly. Egyik fogoly segíti másikat. Most nem jó többet beszélni. Sápadtarcú húgom maradjon apjával, Wah-ta-Wah mindent megnéz, azután visszajön, és megmondja, mit kell tenni.

Wah-ta-Wah mindezt halkan mondta, de teljesen érthetően. Aztán felállt, és ott hagyva a sápadtarcúakat, nyugodt léptekkel megindult a kunyhója felé, mintha egyáltalán nem érdekelné, hogy mi fog történni Hettyvel és a két férfival. A sápadtarcú leány pedig lefeküdt egy fa mellett, magához szorította könyvét, s elaludt. Nem messzire tőle egy irokéz őrszem vigyázott a táborra és a foglyokra.

VI.
A REJTÉLYES LÁDA

Judithot, Vadölőt és Csingacsgukot éjszaka láttuk utoljára, a kastélyban, illetve a bárkán. A két férfi közül hol az egyik, hol a másik riadt fel, s egy darabig figyelmesen fürkészte a csendes tavat; de miután semmi gyanúsat nem tapasztaltak, visszatértek fekhelyükre, és tovább aludtak. Vadölő azonban a hajnal első sugarára végképp felkelt, és rendbe szedte a felszerelését; a delavár, aki az utóbbi napokban nem sokat pihent, csak jóval napfelkelte után kezdte meg a napot. Judith is később ébredt ezen a reggelen, mint máskor, mert hiszen éjszaka sokáig sírt, a húga miatt aggódva nem tudott elaludni. Végül mind a hárman talpon voltak, s Csingacsguk éppen elrendezte magán az indián díszeket, amikor Vadölő beállított hozzá a bárka fedélzeti házikójába. Odadobott az ifjú főnöknek néhány durva szövésű, de könnyű nyári ruhadarabot, amelyet Hutter holmija között találtak.

- Judith küldi ezeket, főnök - mondta Vadölő, az indián lába elé dobva egy zekét meg egy nadrágot -, nem lenne helyes, ha Wah-ta-Wah őrei meglátnának hadiöltözékedben és -színeidben. Igaz, hogy a mingók egyik csapata látta, amikor a bárkára ugrottál, de magad mondtad, hogy ezek a mingók nem a táborból

jöttek, s különben sem figyelhettek meg annyira, hogy rájöjjenek, ki vagy. Vedd hát fel ezeket a ruhadarabokat, meg ezt a kalapot, bármennyire idegenkedsz is tőlük; gondolj arra, hogy Wah-ta-Wahért teszed.

Csingacsguk vagy Nagy Kígyó meglehetősen utálkozó pillantást vetett az öreg Tom ruhájára, de belátta, hogy ha az átöltözés nem is feltétlenül szükséges, mindenesetre csak haszon származhatik belőle. Ha az irokézek meglátják, hogy egy harci színeket viselő indián tartózkodik a kastélyban, minden bizonnyal jobban fognak vigyázni Wah-ta-Wahra. Nagy Kígyó felemelte hát a ruhadarabokat, mélységes megvetéssel szemügyre vette őket, majd leküzdve ellenérzését, felöltözött, s ekkor már csak arcszíne árulhatta el indián mivoltát. Ez azonban nem jelentett veszélyt, mivel távcső híján a parton tartózkodók nem vizsgálhatták meg alaposabban; egyébként Vadölő napbarnította arca sem volt sokkal világosabb, mint mohikán barátjáé. Nagy Kígyó rendkívül feszélyezetten mozgott új ruhájában, ami a nap folyamán többször is mosolyt csalt Vadölő ajkára; de a fiatal vadász óvakodott attól, hogy csipkelődő megjegyzéseket tegyen, holott más fehér ember nemigen mondott volna le erről hasonló körülmények között.

A három szigetlakó, ha szabad így neveznünk őket, komoly és szomorú csendben költötte el reggelijét. Judith arcán látszott, hogy nem sokat aludhatott az éjszaka, a két férfi pedig a bizonytalan jövőre s az előttük álló tennivalókra gondolt. Tapintatból egyikük sem akarta szóba hozni a szomorú helyzetet; végül is Judith nem bírt tovább uralkodni magán, s izgatott szavaival elárulta, hogy milyen gondolatok foglalkoztatták késő éjszakáig.

- Borzasztó lenne, Vadölő - kiáltotta a lány -, ha apámnak és Hettynek valami baja esnék! Nem ülhetünk itt tétlenül, amíg ők az irokézek kezében vannak; gondolkoznunk kell, hogy miképpen szabadíthatnánk ki őket.

- Úgy van, Judith, nem tréfadolog, ha az irokézek elfognak valakit, különösen ha a foglyok olyan szándékkal léptek partra, mint apád és Harry; a legádázabb ellenségemnek sem kívánnám ezt a helyzetet, még kevésbé olyan embereknek, akikkel együtt vándoroltam az erdőben, együtt ettem és aludtam. De van-e valamilyen terved, amelyet Kígyó meg én végrehajthatnánk?

- Semmi mást nem tudtam kieszelni a foglyok kiszabadítására, mint azt, hogy megpróbálunk váltságdíjat kínálni az irokézeknek. Talán elfogadnának valamit, s többet is érnének vele, mint szegény foglyaikkal.

- Igaz, Judith, megpróbálhatjuk, csak az a kérdés, hogy mit kínáljunk a foglyokért. Apád kastélya igen megfelelő lakhely, de eddig még nem sok értékes tárgyat láttam benne. Tudom ugyan, hogy itt van az a Szarvasölőnek nevezett híres puska, s egy hordó lőporról is beszéltél, de hát két felnőtt embernek nem csekélység az ára, nem is beszélve arról, hogy...

- Miről? - kérdezte izgatottan Judith, látva, hogy Vadölő tapintatból elharapja a szavát.

- Tudnod kell, Judith, hogy a franciák is jutalmat ígérnek a skalpokért, éppen úgy, mint a mi gyarmatunk kormányzata, s két skalp ára felér egy hordó puskaporral meg egy puskával; ez a Szarvasölő ugyan minden más fegyvernél kiválóbb, de a mingók nem nagyon értenek az ilyesmihez, s attól tartok, hogy

a puska nem fogja csábítani őket.

- Ez borzasztó! - kiáltotta a lány. - De megfeledkezel a ruháimról, Vadölő: azt hiszem, nagy hatást tennének az indián asszonyokra.

- Kétségtelen, Judith, nem kételkedem benne - felelte a fiatalember, és élesen a lány szemébe nézett. - De valóban elég erősnek érzed magad erre az áldozatra? Egyszer már azt mondtad, hogy igen, de beszélni könnyű, s az igazi próba csak akkor következik el, amikor tettekre kerül a sor. Sok embert ismertem, aki a mások zsugoriságáról hallva kijelentette, hogy mindenét megosztaná a szegényekkel, s amikor a szegények valóban bekopogtattak az ajtaján, üres kézzel kergette el őket. Meg aztán, Judith, te szép vagy, nem közönségesen szép, s azt mondják, hogy a szépek szeretik minél több dísszel kiemelni szépségüket. Valóban meg tudnál válni díszes ruháidtól?

Judithot igen fájdalmasan érintették Vadölő szavai, de a legutóbbi bók enyhítette bosszúságát, hiszen tudta, hogy az egyszerű szívű és őszinte beszédű vadász nem hízelegni akar, hanem a meggyőződését juttatja kifejezésre. Judith elpirult, s a szeme haragosan fellobbant, de a következő pillanatban már erőt vett magán, s szelíden és barátságosan válaszolt:

- Úgy látszik, Vadölő, te csak a delavár lányokról vagy jó véleménnyel - mondta nevetve. - De tegyél próbát velem is, és meg fogod látni, vajon fáj-e a szívem egy ruháért.

- Örülök, Judith, mert a legritkább dolog a világon az igaz ember. Ezt mondja Tamenund, a delavárok legnagyobb bölcse, s ezt kell mondania mindenkinek, aki az emberek között él. Az igaz embernek a szemét

akkor sem borítja fátyol, ha ellenségeire néz, de csupa ragyogás és napfény, ha barátokkal áll szemben. Sokan hiszik magukat igaznak, de kevesen vannak, akik valóban azok.

- Igazat beszélsz, Vadölő - mondta Judith, akiből most már teljesen elpárolgott az előbbi bosszúság -, és remélem, hogy elfogulatlanul fontolsz meg mindent, ami rám vonatkozik. Elsősorban azt remélem, hogy saját tapasztalataid alapján alkotsz ítéletet rólam, s nem fogadod el szentírásnak a fecsegő Harry szavait, hiszen ő nem sokat törődik mások jó hírével.

- Nem, Judith - felelte komolyan Vadölő -, nem tartom szentírásnak Hamari Harry szavait, habár el kell ismernem, hogy nála rosszabb embereknek is van szemük és fülük.

- Ne beszéljünk többet erről! - kiáltotta Judith ismét elpirulva. - Inkább azon törjük a fejünket, hogy mivel válthatnánk ki apámat. Azt mondod, Vadölő, hogy az irokézek nem mondanának le foglyaikról az én ruháimért meg apám puskájáért és lőporáért? De itt van még a láda is.

- Úgy van, Judith, itt a láda, s ha választani kell a között, hogy mit tartsunk meg: egy titkot vagy a skalpunkat, azt hiszem, a legtöbb ember az utóbbit választaná. Apád határozottan eltiltott attól, hogy belenézz a ládába?

- Nem, Vadölő, egy szót sem szólt róla; nyilván megbízott a láda lakatjaiban és vasalásában.

- Annyi biztos, hogy ritka és érdekes láda - mondta Vadölő; felállt, odament, s ráült, hogy közelebbről szemügyre vegye. - Csingacsguk, mi ketten sok erdőt bejártunk már, de még sohasem találkoztunk olyan

fával, amilyenből ez a láda készült! Nem diófa ez, habár éppen olyan szép, sőt talán még szebb.

A delavár odalépett, megtapogatta a láda fáját, megvizsgálta az erezetét, körmével megkaparta egy kissé, majd végighúzta tenyerét a sarkok vasalásán és a nagy, súlyos lakatokon.

- Nem - mondta megint Vadölő -, ilyesmi nem nő ezekben az erdőkben. Láttam már tölgyeket, jávorfát, szilfát, hársat, mindenféle diófát, de ilyet még sohasem láttam! Judith, maga a láda is elég lenne ahhoz, hogy kiváltsuk rajta az apádat, hiszen az irokézek is bizonyára éppen úgy érdeklődnek a ritka faanyagok iránt, mint a többi rézbőrű.

- Talán kevesebbel is beérnék, Vadölő. A láda tele van, s inkább a tartalmából adnék oda valamit, mert apám, nem tudom, miért, nagyon ragaszkodik ehhez a ládához.

- A tartalmához bizonyára még jobban ragaszkodik, különben nem zárta volna le ilyen alaposan. Hol vannak a kulcsai, Judith?

- Sohasem láttam őket, pedig itt kell lenniük valahol, mert Hetty azt mondta, hogy sokszor látta, amikor apánk kinyitotta a ládát.

- Akkor bizonyára van valami helyük is.

- Úgy van, és nem is lenne nehéz megtalálni, csak keresnünk kellene.

- Ez már a te dolgod, Judith, csakis a tied. A láda is a tied, illetve Hutteré. Hutter pedig a te apád, nem az enyém. Különben is a kíváncsiság nőkhöz illik, nem pedig férfiakhoz, és most még jogosnak is tekinthető.

Ha a ládában van valami, amivel megvásárolhatjuk tulajdonosának életét vagy skalpját, azt hiszem, úgy kell tennünk; de ebben csak te határozhatsz. Ha egy vadfogó csapda, egy szarvas vagy egy kenu tulajdonosa nincs jelen, az erdő törvénye szerint legközelebbi hozzátartozója dönt a vagyonáról, így tehát mi rád bízzuk a döntést: kinyitod-e a ládát vagy sem.

- Remélem, Vadölő, nem gondolod, hogy egy pillanatig is tétovázhatom, amikor apám élete forog kockán.

- Igazad van, Judith. Mégis, az öreg Tom valószínűleg haragudni fog, ha visszatérte után megtudja, mi történt a ládával; az emberek sokszor elégedetlenek még azzal is, ami az ő érdekükben történik. Ezt is meg kell fontolnunk. Mindennek meg kell vizsgálni a másik oldalát is; azt hiszem, a hold is egészen más képet mutatna, ha egyszer a túlsó oldaláról is szemügyre vehetnők.

- Ha sikerül megtalálnunk a kulcsot, Vadölő, felhatalmazlak, hogy nyisd ki a ládát, és vegyél ki belőle bármit, amiről úgy gondolod, hogy megfelel váltságdíjnak.

- Először is találjuk meg a kulcsot, Judith, aztán majd beszélhetünk a többiről. Kígyó, neked éles a szemed, és csalhatatlan a szimatod; mit gondolsz, hová rejthette el az öreg Tom a féltve őrzött láda kulcsait?

A delavár, aki mindeddig nem vett részt a beszélgetésben, most ellépett a láda mellől, és körülnézett a helyiségben. Judith és Vadölő sem maradt tétlen, s így mindhárman buzgón nekiláttak a keresésnek. Tudták, hogy a mindennapi használatra szánt fiókokban és szekrényekben hiába keresnék a kulcsot, úgyhogy ezeket ki sem nyitották, s inkább az

olyan helyeket vizsgálták meg tüzetesen, amelyeket ügyes rejtekhelynek véltek. Ily módon átvizsgálták a külső szobát, s miután nem találtak semmit, bementek Hutter hálószobájába. Itt finomabb bútorok is álltak, mint az épület többi részében; nyilván Hutter elhunyt feleségéé voltak; Judith kulcsaival valamennyit kinyitották, majd átvizsgálták, de eredménytelenül.

Ezután a lányok hálószobája került sorra. Csingacsguknak azonnal feltűnt a Judith s a Hetty szobarésze közötti különbség; félrevonta Vadölőt, és halkan beszámolt neki tapasztalatairól.

- Igazad van, Nagy Kígyó - felelte Vadölő delavár nyelven. - Az egyik lány fölöttébb kedveli a pompát, a másik szelíd és egyszerű. Az emberek természete különböző. De azt hiszem, Judithnak is megvannak az erényei, és Hettynek is megvannak a hibái.

- S Gyönge Liliom sokszor látta nyitva a ládát? - kérdezte Csingacsguk ravaszul felcsillanó szemmel.

- Úgy van, ő maga mondta, s te is hallottad. Az öreg Tom, úgy látszik, valahogy jobban megbízott benne, mint a nővérében.

- Akkor a kulcsot csak a Vadrózsa elől rejtette el? - kérdezte Csingacsguk; mint látjuk, a maga módján már el is keresztelte mind a két lányt.

- Igen, Kígyó, az apa is tudta, hogy mi a különbség a két lány között.

- S hová rejthette volna el jobban a kulcsot a Vadrózsa elől, mint a Gyönge Liliom durva szövésű ruhái közé?

Vadölő bámulattal nézett barátjára, majd a maga szívből jövő, de halk módján felnevetett:

- Rászolgáltál a nevedre, Kígyó, nagyon is rászolgáltál! Aki annyira szereti a pompát, mint Judith, bizonyára sohasem nyúl a szegény Hetty egyszerű ruháihoz. Vedd csak le azt a ruhát a fogasról, delavár, nézzünk bele a zsebébe, hadd lássuk, valóban próféta vagy-e.

Csingacsguk levette a ruhát, de semmit sem talált a zsebében. Hetty másik fogasán egy kopott szatyor lógott, szemlátomást üresen. Mikor a delavár főnök ezt is leemelte, Judith odafordult, s olyan hangon, mintha meg akarná kímélni társait a fölösleges fáradságtól, azt mondta:

- Ezek csak a szegény Hetty ruhái; úgysem találtok benne semmit.

Alig mondta ki e szavakat, Csingacsguk kihúzta a szatyorból a keresett kulcsot. Az éles eszű Judith azonnal megértette, hogy miért választotta apja ezt az egyszerű és könnyen felfedezhető rejtekhelyet. Szégyenében - s talán haragjában is - minden csepp vére az arcába szökött, de nem szólt semmit, csak az ajkát harapdálta. Most mutatkozott meg csak igazán Vadölő és Csingacsguk természetes tapintata: egyikük sem mosolygott, s egy pillantással sem árulták el, hogy ők is nagyon jól tudják, miért rejtette az öreg Tom éppen ide a kulcsot. Szótlanul kimentek a másik szobába, ahol a láda állt; a kulcs mind a három lakatot nyitotta. Vadölő ezután az ajtó felé indult, s intett a delavárnak, hogy kövesse.

- Ez a láda a családé, Judith - mondta Vadölő -, s lehet, hogy családi titkokat tartalmaz. Kígyó meg én most kimegyünk a bárkába, s a kenuk, az evezők meg a vitorla után nézünk; addig átvizsgálhatod a ládát, s meggyőződhetsz róla, van-e benne valami, amit az

irokézek elfogadnának váltságdíjul. Ha végeztél, kiálts nekünk, s majd együtt ülünk tanácsot, hogy felbecsüljük a talált dolgokat.

- Maradj, Vadölő! - kiáltotta a lány. - Semmihez se nyúlok hozzá, még a láda fedelét sem emelem fel, ha te nem vagy itt. Apám és Hetty titokban tartották előttem a láda tartalmát, s én büszkébb vagyok annál, semhogy beletúrjak titkolt kincseikbe, ha nem az ő érdekeik kívánják ezt. De egymagamban semmi esetre sem nyitom ki a ládát. Maradjatok itt; tanúk előtt akarok cselekedni.

- Azt hiszem, Kígyó, a lánynak igaza van! Judith jogosan kéri, hogy maradjunk vele, s ha az öreg Tom ládája valóban titkokat tartalmazna, senki sem őrizné meg jobban a titkait, mint éppen mi ketten. Itt maradunk, Judith, de előbb hadd vegyük szemügyre a tavat meg a partot, mert a láda kiürítése elég sokáig fog tartani.

A két fiatalember most kiment a kiugróra, s míg Vadölő távcsövével kémlelte a partokat, Csingacsguk a tó felszínét fürkészte, hogy nincs-e rajta csónak. Mivel azonban semmi gyanúsat nem tapasztaltak, csakhamar visszatértek a ládához.

Judith, amióta csak az eszét tudta, valamiféle különös tiszteletet érzett a láda iránt, amely kisgyermek korától egészen a mostani pillanatig afféle szent ereklye volt a szemében. A két férfi néma csendben figyelte, s Judith, bármennyire vonakodott is tőle, végül mégiscsak megfogta a láda fedelét. De ez súlyosabb volt, semmint képzelte volna. Judithnak az villant át az agyán, hogy valami természetfölötti erő akadályozza a láda kinyitásában.

- Nem bírom felemelni, Vadölő - mondta Judith -, nem

lenne jobb, ha abbahagynánk az egészet, s valami más módon próbálnánk kiszabadítani a foglyokat?

- Nem, Judith, a váltságdíjnál jobb módszert nem tudok elképzelni ebben a pillanatban. De a láda fedelét csak a saját súlya tartja, ki kell nyílnia.

Vadölő most odalépett, megfogta a fedelet, és sikerült is felemelnie, majd az épület gerendafalához támasztotta. Judith minden ízében remegett, amikor belepillantott a ládába, s némi megkönnyebbülést érzett, látva, hogy a láda tartalmát egy vászondarab takarja, melyet mind a négy oldalon és a sarkokon gondosan lenyomkodtak. Egyébként a láda színültig meg volt rakva.

- Ez bizony szép kis rakomány - mondta Vadölő -, lássunk hát munkához, hogy időben végezhessünk vele. Kígyó, hozz ide egy-két széket, én addig a padlóra terítem ezt a vásznat, s akkor rendszeresen, módszeresen és nyugodtan dolgozhatunk.

A delavár már hozta is a székeket, Vadölő udvariasan odatolta az egyiket Judithnak, s a vászon eltávolítása után elkezdte kirakni a láda tartalmát. Először is férfiruhadarabok kerültek elő, igen finom anyagból s a kor divatja szerint tarka díszítésekkel ellátva. Különösen egy skarlátvörös kabát tűnt fel, amelynek gomblyukait arannyal hímezték ki. Azt a kort képviselte ez a ruhadarab, amelyben a társadalmi különbségeket az öltözékkel is szigorúan kifejezésre juttatták. Maga Csingacsguk sem tudott elfojtani egy csodálkozó kiáltást, amikor Vadölő felemelte a kabátot, mert bármilyen erős volt is az önuralma, ez a pompás ruhadarab nagy hatást tett rá.

- Nem mindennapi ruhadarab - tűnődött Vadölő, akit egy kissé kellemetlenül érintett barátjának ámulata -,

tehát nem szabad csodálkoznunk, ha nem mindennapi érzéseket vált ki. Ha ez a kabát az öreg Tom számára készült, Judith, akkor már tudom, hogy kitől örökölted a pompakedvelést.

- Ezt a kabátot apám soha nem is viselhette - felelte gyorsan a lány -, túl hosszú volna neki; apám alacsony, zömök ember.

- Úgy van - mondta Vadölő, halkan nevetve. - Kígyó, ez a kabát mintha a te nagyságodra készült volna; szeretném látni, hogy áll rajtad.

Csingacsguk nagyon szívesen vállalkozott a próbára, s ledobva Hutter kopott és durva zekéjét, belebújt a pompás kabátba, amely eredetileg kétségkívül valami nagy úrnak készült. Megdöbbentő volt az indián átalakulása, és Csingacsguk ragyogó szemmel nézegette magát Hutter borotválkozótükrében. Az igazat megvallva, arra gondolt, milyen jó lenne, ha Wah-ta-Wah látná ebben a pillanatban.

- Le vele, Kígyó, le vele! - mondta a hajthatatlan Vadölő. - Az ilyen ruha éppoly kevéssé illik hozzád, mint hozzám. A te természetedhez a festett dísz meg a sólyomtoll való, az enyémhez pedig a bőrruha meg a mokasszin. Mokasszint mondok, Judith, mert ha fehér ember vagyok is, az erdőben élek, s a kényelem meg az olcsóság miatt alkalmazkodnom kell az erdő egyes szokásaihoz.

- Nem látom be, Vadölő - felelte Judith -, miért ne viselhetne skarlátkabátot az egyik ember éppen úgy, mint a másik. Szeretnélek téged is látni ebben a ruhadarabban!

- Engem, nagyúri kabátban! Nem, Judith, akkor várhatsz, akár ítéletnapjáig! Mi jutott eszedbe, hogy

ilyen pompázatos kabátot akarsz rám aggatni, Judith?

- Az jutott eszembe, Vadölő, hogy az erődbeli hamis nyelvű és hamis szívű piperkőcök ékeskednek ilyen tollakkal, amelyek a becsületes és igaz embert sokkal inkább megilletnék.

- Nem, Judith, a becsületnek nincs szüksége ilyen tollakra. Tedd le a kabátot, Kígyó, s lássuk tovább, mit rejt a láda.

Csingacsguk szót fogadott, s Vadölő kezébe most a férfiruhák után női ruhadarabok akadtak. Amikor előkerült egy gyönyörű brokátruha, Judith önkéntelenül is felkiáltott az elragadtatástól. Habár a lány olyan nagyon szerette a szép ruhákat, s látott is belőlük egypárat a katonatisztek feleségein s a települések előkelő hölgyein, ez a mostani minden elképzelését felülmúlta pompás anyagával és gyönyörű színével. Szinte gyerekes módon megörült a leletnek, s kijelentette, hogy nem folytathatják a láda vizsgálatát, amíg fel nem próbálja ezt a köntöst, amely olyan kevéssé illett mostani környezetéhez. Judith be is szaladt a brokátruhával a szobájába, s mivel nagy gyakorlata volt az öltözködésben, egykettőre megszabadult takaros, de egyszerű vászonruhájától, és magára vette a csillogó brokátköntöst. A rendkívüli öltözék úgy állt rajta, mintha ráöntötték volna, és annyi biztos, hogy sohasem lehetett méltóbb viselője, mint a formás, büszke termetű Judith. Vadölő és Csingacsguk közben még egyszer szemügyre vette az előkerült férfiruhákat, s amikor Judith visszatért hozzájuk, önkéntelenül is felkiáltottak bámulatukban. Valóban nem mindennapi látvány tárult a szemük elé. Megérezve őszinte elragadtatásukat, Judithnak még jobban kipirult az arca, s ha lehet, az öröm még jobban megszépítette. Mindazonáltal úgy tett, mintha nem venné észre, mennyire lenyűgözte a két fiatalembert;

királynői méltósággal leült, és rájuk szólt, hogy folytassák a vizsgálatot. Vadölő és Csingacsguk azonban még jó ideig nem jutott szóhoz: Judith olyan gyönyörű volt a brokátruhában, hogy a két erdőlakónak szinte káprázott a szeme.

- Ez aztán elkábítaná még a mingókat is! - kiáltotta Vadölő. - Ha így toppannál közéjük, Judith, azt hinnék, igazi királynőt látnak, s minden váltságdíj nélkül szabadon engednék apádat és Harryt!

- Azt hittem, Vadölő, te nem szoktál hízelegni - felelte a lány alig leplezett örömmel. - Elsősorban éppen azért tiszteltelek, mert tudtam, hogy mindig ragaszkodsz az igazsághoz.

- Ez az igazság, Judith, ez a színtiszta igazság. Soha életemben nem láttam még ilyen gyönyörűséget, pedig azért én is láttam már szép lányokat, fehéreket és rézbőrűeket is; de most azt mondom, hogy egyik sem hasonlítható hozzád.

Judith e szavak hallatára még jobban megszépült az örömtől, majd a ládához lépett, s Vadölő folytatta a vizsgálatot. Újabb nőiruha-kellékek kerültek elő, s Vadölő némán letette őket Judith lába elé. A lány felvett egyet-mást, kesztyűt, csipkét, s kiegészítette velük öltözékét. Végül a láda félig kiürült, s a másik felét ismét egy vászondarab takarta el.

- Azt hiszem, mindenkinek vannak titkai - mondta Vadölő, abbahagyva a kutatást -, ennyi talán elég is lesz váltságdíjnak; fölösleges lenne tovább keresgélni az öreg Tom holmijában.

- Ezeket a ruhákat mind fel akarod ajánlani az irokézeknek? - kérdezte Judith gyorsan.

- Természetesen. Miért túrnánk bele valakinek a ládájába, ha nem azért, hogy segítsünk a gazdáján? A skarlátvörös kabát egymagában is megszédíthetné a mingók főnökét, ez a brokátruha pedig bizonyára nem téveszti el hatását az asszonyaikra. Azt hiszem, elég lesz, ha csak ezt a két ruhadarabot kínáljuk fel nekik.

- Biztos vagy benne, Vadölő? - kérdezte Judith csalódottan. - Mi hasznát vehetné egy indián asszony ennek a ruhának? Az erdő ágai széttépnék, a wigwam füstje bemocskolná.

- Igazad van, Judith, s nemcsak az erdőben, az indiánok között, de egyáltalában ezen az egész vidéken fölöslegesek az ilyen ruhadarabok.

- Úgy gondolod, Vadölő, hogy senki sincs Thomas Hutter családjában, aki méltán viselhetné ezt a köntöst, s akit legalább időnként látni szeretnél benne?

- Értelek, Judith; igen, most már értem, hogy mit akarsz mondani. Nem tagadom, hogy olyan gyönyörű vagy ebben a köntösben, mint a felkelő nap egy lágy októberi reggelen, de ne feledd, hogy Thomas Hutter lánya vagy, s ez a köntös valami főrangú hölgy számára készült, aki előkelő társaságban s fényűzően berendezett termekben éli az életét. Úgy gondolom, Judith, hogy egy szerény lány akkor a legszebb, mikor helyzetének megfelelően öltözködik. S ha van valaki ezen a gyarmaton, akinek nincs szüksége külső díszekre, hogy szépnek mondják, akkor te vagy az, Judith.

- Máris leveszem ezeket a rongyokat - kiáltotta Judith, és felugrott -, s ne is lássam őket soha többé!

- Látod, Kígyó, ilyenek a lányok - mondta nevetve

Vadölő, miután Judith kiszaladt a szobából. - Szeretik a pompát, de még jobban szeretik, ha a természetes szépségükre hivatkozik az ember. Örülök, hogy Judith végül is hajlandó megválni attól a köntöstől, meg aztán őszintén az a véleményem, hogy elég szép ő a nélkül is. Hanem Wah-ta-Wahnak sem állna rosszul ez a ruha, delavár!

- Wah-ta-Wah rézbőrű leány - felelte az indián. - Ha ilyen tollakat öltene magára, nem ismernének rá. Vadrózsa ugyan nagyon szép benne, de a páváskodás őt sem teszi szebbé.

- Én is mindig azt mondom, Kígyó: az ember legyen hű az igazi természetéhez.

A két férfi most arról kezdett beszélni, vajon vizsgálják-e tovább a láda tartalmát, amikor Judith visszajött a szobába, egyszerű vászonruhájában.

- Köszönöm, Judith - mondta Vadölő, nyájasan kézen fogva a lányt -, tudom, hogy nehezedre esett lemondanod a köntösről. De hidd el, szebb vagy így, mintha korona lenne a fejeden, és drágakövek csillognának a hajadban. Most pedig az a kérdés, nézzük-e meg, mit rejt még a láda, hogy a lehető leghelyesebben járjunk el az alkuban, ahogy apád kívánná, ha ő állna itt a helyünkben.

- Azt hiszem, Vadölő - felelte Judith -, jobban tudnánk határozni, ha ismernénk a láda egész tartalmát.

- Ebben van valami, Judith, habár inkább a sápadtarcúak természetéhez illik, semmint a rézbőrűekéhez, hogy más emberek titkaiban kotorásszanak.

- A kíváncsiság természetes dolog, Vadölő, s azt

hiszem, egyetlen emberi lény sem lehet mentes az általános emberi hibáktól. Amikor az erődben éltem, azt tapasztaltam, hogy mindenki végtelenül kíváncsi a többiek titkaira.

- Úgy van, s ha nem jönnek rá a felebarátjuk titkaira, hát kitalálnak helyette valami mást, és azt híresztelik! Ebben különbözik az indián a fehér embertől. Nézd csak meg a barátomat, Nagy Kígyót: elfordítaná a fejét, ha a pillantása véletlenül egy másik főnök wigwamjába tévedne.

- De most nem egy másik ember wigwamjáról van szó; mindez az apámé, s az ő érdekében akarjuk felhasználni.

- Ebben igazad van, Judith, s nem is tiltakozom tovább. Hát akkor rakjuk ki, ami még a ládában van.

Vadölő levette a második vászondarabot is, és legelőször két, ezüsttel berakott pisztoly került a kezébe. Értékes tárgyak lehettek, ha nem is a vadonban, de városban mindenesetre. Vadölő most Csingacsguk felé fordult, és megmutatta neki a pisztolyokat.

- Gyerekpuska - mondta Kígyó mosolyogva, s úgy vette a kezébe az egyik pisztolyt, mint valami játékszert.

- Tévedsz, Kígyó, nem az. Férfiak számára készült, s egy óriásnak is megfelelne, ha tudna bánni vele. De vigyázz: a sápadtarcúak igen gondatlanul szokták elrakni a fegyvereiket mindenféle ládákba és fiókokba. Hadd nézzem meg, hogyan bántak ezzel.

Vadölő átvette barátjától a pisztolyt, s felpattintotta a kis lőporos serpenyő fedelét. Tele volt lőporral, amely

teljesen összeragadt már a hosszú állástól és a nedvességtől. Mindkét pisztoly meg volt töltve, pedig Judith úgy vélte, hogy már évek óta a ládában hevertek. Az indián nagy meglepetéssel vette tudomásul, hiszen ő naponta ki szokta cserélni fegyverében a lőport.

- Látod, ez a sápadtarcúak hanyagsága - mondta Vadölő, a fejét csóválva -, s a telepeken igen gyakran származik belőle szerencsétlenség. Az ilyen fegyverek tulajdonosa rendszerint elhibázza a szarvast vagy az ellenséget, amikor a pisztoly jó állapotban van, s aztán az elhanyagolt fegyverrel valamelyik családtagját vagy jó barátját öli meg, akaratlanul! Azt hiszem, jó szolgálatot teszünk az öreg Tomnak, ha elsütjük a pisztolyait; legalább egy kis célba lövést is rendezhetünk. Cseréld ki a lőport, Kígyó, aztán majd meglátjuk, ki tud jobban bánni a pisztollyal; ami a puskát illeti, azzal már rég eldőlt közöttünk az elsőbbség.

Vadölő nagyot nevetett a saját büszkeségén, aztán kimentek a kastély kapuja elé, s a bárkán választottak célpontot. Judith kíváncsian állt mellettük.

- Húzódj félre, Judith - mondta Vadölő -, ezeket a pisztolyokat régóta nem sütötték el, s még valami baj történhetik.

Judith szót fogadott, és Csingacsguk előrelépett pisztolyával. Többször is felemelte, megpróbálta két kézzel tartani, hogy biztosabban célozzon, megint csak helyet változtatott, s végül minden célzás nélkül, lemondóan meghúzta a ravaszt. A golyó messzire elkerülte a célpontot, s a víz színén ugrált tova, mint egy kézzel hajított kavics.

- Nagyszerű, Kígyó, nagyszerű! - kiáltotta Vadölő, s

szokása szerint, hangtalanul nevetett. - A tavat eltaláltad, s már az is valami! Tudtam, hogy így lesz, mert ezek a rövid fegyverek nem illenek az indián természethez. No de mindegy, a tavat eltaláltad, s az is jobb, mintha csak a levegőt találtad volna el! Állj csak félre, hadd lássuk, mire megy a fehér természet a hozzá illő fegyverrel.

Vadölő gyorsan célzott és lőtt, de a lövés ereje szétvetette a régóta nem használt pisztolyt, és szerteszórta darabjait. Judith felsikoltott, s amikor a két férfi odanézett, látták, hogy minden ízében remeg, és olyan sápadt, mint a fal.

- Megsebesült! - kiáltotta Vadölő. - Segíts, Kígyó, vigyük be, és segítsünk rajta, ahogy tudunk!

Judith tűrte, hogy bevigyék a szobába, s leültessék, ivott egy korty vizet a pohárból, amit Vadölő odanyújtott neki, majd izgalmában hirtelen sírva fakadt.

- Bátorság, Judith - mondta Vadölő csitítva -, el kell viselni a fájdalmat. Mit gondolsz, Kígyó, hol sebesült meg? Nincs vérfolt a ruháján.

- Nem sebesültem meg, Vadölő - suttogta a lány. - Az ijedtségen kívül semmi bajom sem történt.

- Hát ez furcsa! - kiáltotta a gyanútlan és egyszerű gondolkodású vadász. - Nem hittem volna, Judith, hogy ilyen gyenge vagy, s megijedsz egy szétrobbanó pisztoly durranásától.

Judith nem felelt, szégyellte magát. Majd letörülte könnyeit, s azt mondta:

- S te, Vadölő? Neked sem történt bajod? Valóságos

csoda, hogy a kezedben robbant fel a pisztoly, és mégis sértetlen maradtál.

- Vannak ilyen csodák, Judith. Az első puska, amit a kezembe adtak, ugyanígy megtréfált, habár akkor nem úsztam meg ilyen könnyen. Nos, Thomas Hutternek eggyel kevesebb pisztolya van, mint ahány ma reggel volt, de mivel neki akartunk szolgálatot tenni, nincs értelme, hogy siránkozzunk. Inkább nézzük csak tovább, hogy mi van a ládában.

A következő tárgy, amit Vadölő kiemelt, vászonba volt csomagolva. Kibontották, s egy tájoló bukkant elő, régimódi hajózási műszer, mellyel a tengerészek a hajó irányát szokták meghatározni. Vadölő és Csingacsguk tágra meredt szemmel bámulta az ismeretlen szerkezetet. A tájolót gondosan csomagolta el a gazdája, mert minden réz alkatrésze csillogott.

- A földmérőknél láttam ilyet! - kiáltotta Vadölő. - Gyakran találkoztam velük az erdőben, s tudom, hogy mindig pusztítás jár a nyomukban. Remélem, hogy Thomas Hutter nem csapott fel közéjük, s nem tör az erdő boldogsága ellen.

- Nem, Vadölő, apám nem tartozik a földmérők közé, s azt hiszem, nem is ért ehhez a műszerhez. Hiszen a skarlátkabát sem lehetett az övé.

- Talán örökölte valakitől. Azt mondják, tengerész volt, s talán ez a láda meg ami benne van... Hohó! Mi ez? Szavamra, Kígyó, egyre nagyobb meglepetések érik az embert!

Vadölő közben kinyitott egy kis táskát, s egymás után kivette a benne levő tárgyakat: sakkfigurákat. A figurák elefántcsontból voltak, jóval nagyobbak a

szokásosnál, s faragásuk mesteri kézre vallott. Mindegyik azt a tárgyat vagy lényt ábrázolta, amelyről a nevét kapta: a lovakon egy-egy lovas ült, a bástyákat elefántok tartották a hátukon, s a gyalogoknak mind emberi arcuk volt. Néhány figura hiányzott a készletből, másoknak letört egy-egy darabja, de ami megmaradt, azt igen gondosan csomagolta el a gazdája. Még Judith is elámult az ismeretlen tárgyak láttán, Csingacsguk pedig teljesen megfeledkezett indián méltóságáról. Sorra felvette a figurákat, s elragadtatva hívta fel a lány figyelmét legérdekesebb részleteikre. De a legjobban az elefántok tetszettek neki. Hangos "uff!" kiáltásokkal húzta végig ujját a fülükön, és ormányukon; ugyanakkor a gyalogokat is megcsodálta, amelyeket íjászoknak formált az ismeretlen mester. Mialatt Judith és az indián így gyönyörködött a sakkfigurákban, Vadölő némán, sőt komoran ült mellettük, habár figyelmesen szemmel kísérte minden mozdulatukat. Végül társainak feltűnt Vadölő komor hallgatása, s kérdő arccal fordultak feléje.

- Tudod, mik ezek, Judith? - szólalt meg a vadász komolyan. - Bálványok! Apád ezeket imádja! Különben miért tartaná őket?

Judith szívből felnevetett:

- Ugyan, Vadölő, azt hiszed, hogy apám egy ládában tartaná az isteneit bezárva? Magam sem tudom, hogy ezek a kis szobrok milyen célt szolgálnak, s talán valóban bálványok voltak, de semmi esetre sem az apám bálványai. Tengerész korában juthatott hozzájuk.

- Ennek örülök, Judith, őszintén örülök, mert nem szívesen segítenék egy bálványimádón. De úgy látom, Kígyó, az az állat nagyon megnyerte a tetszésedet.

- Elefántnak hívják - szólt közbe Judith. - Mikor az erődben éltünk, gyakran láttam képeket ilyen állatokról.

- Akár elefánt, akár nem, mégiscsak bálvány - mondta a vadász. - Az én természetemmel nem fér össze!

- Az irokézeknek jó lesz! - jelentette ki Csingacsguk, és sajnálkozva letette a szóban forgó sakkfigurát. - Ilyenekkel meg lehetne vásárolni az egész törzset..., talán még egy delavár indiánt is.

- Tudom, Kígyó - mondta Vadölő -, hogy néhány ilyen bálvánnyal, sőt talán egyetlenegy elefánttal is meg tudnánk venni Thomas Hutter szabadságát, de az olyan lenne, mintha hamis pénzzel fizetnénk.

- Nem kell aggódnod, Vadölő - mondta Judith -, most jut eszembe, hogy már láttam ilyesféle szobrocskákat az erődbeli tiszteknél; talán nem is bálványok ezek. De van itt még valami, egy kemény tárgy, biztosan hozzájuk tartozik.

Judith átnyújtott Vadölőnek egy jókora csomagot: a sakktábla volt benne. Kockái elefántcsontból és ébenfából készültek. Vadölő kissé gyanakodva vizsgálgatta ezt is, de rövid vita után igazat adott Judithnak abban, hogy valószínűleg csak egy általuk ismeretlen játék kellékeit tartják a kezükben.

A rendkívüli szobrocskák felfedezésével végképp eldőlt a váltságdíj kérdése. Ismerve az indiánok ízlését, mindhárman egyetértettek abban, hogy semmi sem csábíthatja annyira az irokézeket, mint ezek a figurák, s különösen az elefántok. Szerencsére a készletből megmaradt mind a négy bástya, s a társaság úgy döntött, hogy ezt a négy bástyahordozó

elefántot ajánlják fel váltságdíjul. A többi figurát s egyáltalán a láda többi kincsét egyelőre nem mutatják meg az irokézeknek, s csak végső esetben tetézik meg ajánlatukat. Miután ebben megállapodtak, a négy elefánton kívül mindent gondosan visszaraktak a ládába, amelynek fenekén még vagy fél tucat csomag hevert; ezeket már ki sem bontották. Azután becsukták a ládát, bezárták a lakatokat, s a kulcsot visszatették a helyére.

Mindezzel szinte észrevétlenül elröpült az idő, s először Vadölő kapott észbe, hogy most már azon kellene gondolkozni, miképpen hajtsák végre tervüket, tudniillik a váltságdíj felajánlását. Csingacsguk közben visszavonult Hutter hálószobájába a négy elefánttal, s ott legeltette szemét a különös jószágokon. Vadölő a külső szobában beszélgetett Judithtal, s amikor ráébredt, hogy múlik az idő, így szólt a lányhoz:

- Nagyon jólesik elbeszélgetnem veled, Judith, de lassanként hozzá kell látnunk terveink végrehajtásához. Apád és Harry az irokézek fogságában sínylődik, nem is beszélve Hettyről...

Vadölő nem fejezte be a mondatot, mert e pillanatban könnyed lépések zaja hangzott fel a kastély előtti kiugrón, s az ajtóban megjelent - Hetty. Judith felsikoltott, de a hang még alig hagyta el az ajkát, amikor Hetty mellett egy tizenöt-tizenhét éves indián kamasz bukkant fel. Vadölő e váratlan eseményre sem veszítette el önuralmát; mindenekelőtt delavár nyelven beszólt Csingacsguknak, hogy ne mutatkozzék, majd az ajtóhoz lépett és körülnézett. Szerencsére a két jövevényen kívül senki más nem érkezett a kastélyhoz. Egy fenyőtörzsekből összekötözött kezdetleges tutaj, amely a bárka mellett himbálódzott a vízen, azonnal elárulta jövetelük módját. Vadölő,

miután mindezt tudomásul vette, megcsóválta a fejét, s halkan maga elé dünnyögte: "Így jár az, aki a más ládájában kotorászik! Ha éberek vagyunk, és nyitva tartjuk a szemünket, ilyesmi sohasem eshetett volna meg velünk; s ha egy fiatal fiú így meglephetett bennünket, elképzelhetjük, mi vár ránk, ha majd az öreg főnökök is latba vetik a ravaszságukat. De legalább itt az alkalom, hogy tárgyaljunk a váltságdíjról; hallgassuk hát meg, mit mond Hetty."

Judith, miután első ámulatából magához tért, boldogan ölelte meg a húgát, majd leültette egy székre, s kérte, hogy mesélje el, mi történt vele, amióta megszökött a bárkáról. Éppen ekkor lépett be Vadölő, s figyelmesen végighallgatta a lány beszámolóját.

Hetty történetét mi már ismerjük, egészen odáig, hogy Wah-ta-Wah magára hagyta apjával és Harryval. A folytatását hadd mondja el ő maga.

- Tudod, Judith - mondta Hetty -, amikor felolvastam a bibliából a főnököknek, úgy látszott, mintha szavaim egyáltalán nem hatottak volna rájuk. De az elvetett mag előbb-utóbb kikel.

- Szegény Hettym, hát ilyesmit tapasztaltál volna az irokézek között?

- Igen, Judith, méghozzá hamarább, semmint reméltem. Nem maradtam sokáig apával és Harryval, mert Wah-ta-Wah reggelizni hívott. Aztán odajöttek hozzánk a főnökök, és azt mondták, hogy amit a bibliából olvastam nekik, az igaz volt; úgy hatott rájuk, mint egy kedves madár dalolása. Aztán azt mondták, hogy jöjjek vissza ide, és mondjam meg a nagy harcosnak, aki megölte egyik társukat, és mondjam meg neked is, Judith, hogy ők nagyon szeretnének

idejönni a kastélyba; küldjek nekik kenukat, hogy magukkal hozhassák apát meg Harryt meg az asszonyaikat, mert úgy éreznék itt magukat, mint egy templomban, és én tovább olvashatnék nekik a bibliából. Ugye, hogy csodálatos, Judith?

- Ha igaz volna, Hetty, valódi csoda volna. De ez csak indián ravaszság és csel. Mit szólsz hozzá, Vadölő?

- Előbb szeretnék kérdezni valamit Hettytől - felelte a vadász. - Ezt a tutajt a megérkezésed után csinálták az irokézek, vagy már készen volt?

- Készen volt, Vadölő, és a vízen himbálódzott. Hát nem csoda ez?

- Hogyne, indián csoda - felelte Vadölő. - Most már mindent értek, Judith, de előbb hadd tárgyalok ezzel a fiatal kanadaival, aztán majd megbeszéljük a tennivalókat. Hozd ide az elefántokat, aztán pedig vonulj vissza Hettyvel együtt, de ezt a fickót egy pillanatig se hagyjuk magára, különben még megugrik az egyik kenunkkal.

Judith behozta a sakkfigurákat, majd Hettyvel a szobájukba ment. Vadölő értett valamicskét a környék valamennyi indián törzsének nyelvén, és irokézül is tűrhetően beszélt. Mindenekelőtt leültette az indián fiút a ládára, s akkor hirtelen elébe tartott két bástyát. A fiú eddig kitűnően uralkodott arcvonásain, habár amit a kastélyban látott, mind újdonság volt a számára. A sakkfigurák láttán azonban nem bírta türtőztetni magát, s felkiáltott. Néhány pillanatig csak bámulta az elefántokat, majd félénken kézbe vette az egyiket. Vadölő tíz percig hagyta vizsgálódni, hogy a fiú majd pontosan beszámolhasson a látottakról a főnököknek. Végül ujjával megérintette a fiú meztelen térdét.

- Hallgass rám - mondta Vadölő -, beszélni akarok fiatal kanadai barátommal. Felejtsd el egy percre ezeket a csodákat.

- Hol van másik sápadtarcú testvérem? - kérdezte a fiú felpillantva; nyilván ez a kérdés foglalkoztatta a legjobban, mielőtt a sakkfigurák annyira lekötötték volna a figyelmét.

- Alszik, vagy ha nem is alszik, mindenesetre abban a szobában van, ahol a férfiak aludni szoktak - felelte Vadölő. - Honnan tudja az én fiatal barátom, hogy még egy sápadtarcú van a kastélyban?

- Láttuk a partról. Irokézek szeme hosszú..., látnak túl a felhőkön, látják a nagy forrás kezdetét!

- Váljék egészségetekre! Apáid táborában két sápadtarcú fogoly van, fiú.

Az irokéz kamasz bólintott.

- Meg tudnád mondani, fiú, hogy mit akarnak tenni főnökeitek ezzel a két fogollyal? Vagy még nem határoztak a sorsukról?

Az irokéz fiú kissé meglepetten nézett Vadölőre, majd a fejéhez emelte ujját, a bal füle mellé, s lassan körülhúzta a koponyáján, a skalpolás műveletét jelezve.

- Mikor? - kérdezte Vadölő kiszáradt torokkal. - És miért nem viszitek őket magatokkal a wigwamjaitokba?

- Út hosszú, tele sápadtarcúakkal. Wigwam tele, skalp sok pénz. Kicsi skalp, nagy arany.

- Jól van, fiú, mindent értek. Mármost tudnod kell, hogy az idősebbik fogoly az apja ennek a két lánynak, a fiatalabbik pedig a kérője az egyiknek. A lányok természetesen meg akarják menteni szeretteik skalpját, s két ilyen jószágot kínálnak értük cserébe, mindegyik skalpért egyet. Menj vissza, mondd meg ezt a főnököknek, s hozz tőlük választ napnyugta előtt.

A fiú örömmel vállalta ezt a megbízatást, s egy pillanatra megfeledkezett az angolok s az angolokkal szövetséges indiánok elleni gyűlöletéről, annyira szerette volna, ha a törzse megszerzi a váltságdíjul kínált kincseket. Vadölő tökéletesen meg volt elégedve a fiúra tett hatással. Igaz, a kamasz azt ajánlotta, hogy magával viszi az egyik elefántot mutatóba, de sápadtarcú testvére okosabb volt annál, semhogy beleegyezzék ebbe: tudta, hogy az elefánt sohasem jutna el rendeltetési helyére. Miután tisztázták ezt a kérdést, a fiú indulni készült. A kastély előtti kiugrón még megállt egy pillanatra, majd azzal a kéréssel fordult Vadölőhöz, hogy az üzlet gyorsabb lebonyolítása érdekében adjon kölcsön egy kenut. Vadölő azonban nyugodtan visszautasította a kérést, és a fiú lassan evezve megindult tutaján a part felé. Vadölő kihozott egy széket, leült, s még sokáig nézte a távolodó tutajt meg a partot.

Közben Hetty megtudta Judithtól, hogy az ifjú delavár főnök miért és hol rejtőzött el, s erre bement hozzá. Csingacsguk tisztelettel és gyöngéden fogadta a lányt. Hellyel kínálta, maga is leült melléje, s néma csendben várta, hogy megszólaljon.

- Ugye, Csingacsguk, téged hívnak angolul Nagy Kígyónak? - kérdezte Hetty.

- Csingacsguk - felelte a delavár komoly méltósággal -

Vadölő nyelvén Nagy Kígyó.

- Vadölő nyelve az én nyelvem is, meg apáé meg Judithé meg szegény Harryé. Ismered Harryt, Nagy Kígyó? De hiszen tudom, hogy nem ismered, különben ő is beszélt volna rólad.

- Beszélt valaki más Csingacsgukról, Gyönge Liliom? - kérdezte a delavár. - Énekelte a nevét egy kis madár az irokéz táborban?

Hetty nem válaszolt; valami megmagyarázhatatlan okból elszégyellte magát, és pirulva nézett a delavárra.

- Húgom, a Gyönge Liliom hallott ilyen madárkát - folytatta Csingacsguk. - Húgomnak a füle nyitva volt; nyelvét talán elvesztette? Nem mondaná el nekem, hogy mit énekelt a madárka?

- A legtöbbször Csingacsguk nevét énekelte, és szívből nevetett, amikor elmondtam neki, hogyan futottak utánad az irokézek, amikor a bárkába ugrottál. És azt üzeni, hogy napnyugta után egy órával egy nagy fényes csillag jön fel ott, a domb fölött - Hetty kimutatott az ablakon -, és amikor az a csillag feljön, Wah-ta-Wah azon a helyen lesz, ahol én partra szálltam tegnap éjszaka, és Csingacsguk menjen oda érte kenuban.

- Jó! Csingacsguk most már érti Gyönge Liliomot, de jobban fogja érteni, ha Gyönge Liliom még egyszer elmondja.

Hetty elismételte szavait, s még hozzátette, amit Wah-ta-Wahtól hallott: hogy az irokézek nem tudnak Csingacsguk jelenlétéről, habár láttak egy indiánt a bárkába ugorni, és gyanítják, hogy ő lehet az, aki

később egy sápadtarcú ember ruhájában mutatkozott a kastély körül. Azután Hetty megfogta Csingacsguk kezét, és a szemébe nézett az ifjú főnöknek.

- Szeretnék mondani még valamit, Kígyó, de ezt már nem a jegyesed üzeni. Ha majd feleségül veszed Wah-ta-Wahot, légy kedves hozzá, s ne bánj úgy vele, mint egyes indiánok az asszonyukkal. Megígéred ezt?

- Csingacsguk mindig jó lesz Wah-ta-Wahhoz!

- Igen, és mosolyogj rá; te nem is tudod, hogyan vágyik egy lány arra, hogy rámosolyogjon, akit szeret. Apám talán csak egyszer mosolygott rám, amíg ott voltam, Harry pedig egyszer sem. Harry csak nevetett hangosan, de nem mosolygott. Tudod, mi a különbség nevetés meg mosolygás között?

- Nevetés jobb. Mikor Wah-ta-Wah nevet, mintha madár énekelne.

- Tudom, nagyon kedves a nevetése, de neked mosolyognod kell. És aztán nem szabad úgy megdolgoztatnod őt, Kígyó, mint ahogy olyan sok indián teszi a feleségével. Szeresd Wah-ta-Wahot, s légy jó és kedves hozzá, mert ő is jó és kedves.

Csingacsguk komolyan bólintott, s azután már nem is esett több szó közöttük.

VII.
A HADÜZENET

Miután átvette Hettytől Wah-ta-Wah üzenetét, Csingacsguk egyenesen Vadölőhöz ment, s közölte vele, hogy most már leveti a számára olyannyira

idegen öltözéket. Vadölő tiltakozására az ifjú delavár főnök azzal válaszolt, hogy az irokézek tudnak már az ottlétéről, ha kilétéről nem is, ezekben a nem neki való ruhákban pedig csak még inkább gyanút keltene, így hát Vadölő beleegyezett abba, hogy Csingacsguk levesse az öreg Tom ruháját. Meg kell azonban mondanunk, hogy a delavár elhatározásában nem a Vadölővel közölt okok játszották a legfőbb szerepet, hanem a szerelem; Csingacsguk tudta, hogy Wah-ta-Wah esetleg megláthatja a partról, és szeretett volna büszke indián díszeiben mutatkozni a kedvese előtt.

Vadölő, aki szerelmi dolgokban nemigen volt jártas, inkább a tennivalókra gondolt, s afféle kis haditanácsra hívta barátját. Kölcsönösen elmondták egymásnak, amit tudtak; Vadölő beszámolt az irokéz fiúval folytatott beszélgetéséről, Csingacsguk pedig Wah-ta-Wah üzenetéről. Vadölő készséggel kijelentette, hogy mindenben segítségére lesz barátjának, s közreműködik Wah-ta-Wah kiszabadításában.

- Tulajdonképpen azért jöttünk ide, Kígyó; a kastély s a lányok védelme csak véletlenül vált feladatunkká. Igen, mindent meg fogok tenni Wah-ta-Wahért, aki nemcsak egyike a legjobb és legszebb delavár lányoknak, hanem éppenséggel ő a legjobb és legszebb.

- Elmegyek az irokéz táborba - mondta komoly arccal Csingacsguk. - Nagy Kígyót csak Wah-ta-Wah ismeri, s úgy illik, hogy ha emberéletekről és skalpokról van szó, egy főnök tárgyaljon! Add ide nekem azokat a különös jószágokat, s hadd vigyek el egy kenut.

Vadölő lehajtotta a fejét, s egy horgászbottal kavargatni kezdte a vizet. Végül megszólalt, mintha nem is barátjának javaslatára válaszolna, hanem csak

magában beszélne, szokása szerint; de hiszen nála tulajdonképpen mindegy volt, hogy máshoz intézi-e a szavait vagy önmagához, mivel így is, úgy is mindig az igazat mondotta.

- Igen, igen - dünnyögte Vadölő -, azt hiszem, ez az, amit szerelemnek neveznek! Hallottam már, hogy ez az érzés teljesen megzavarja az ember értelmét, íme, Kígyó is megfeledkezik ravaszságáról és bölcsességéről! Feltétlenül ki kell szabadítanunk Wah-ta-Wahot, mert Kígyó addig nem nyeri vissza józan eszét, s nem lesz méltó főnöke a törzsének. Hogy is gondolhatsz olyant, Csingacsguk, hogy harc nélkül az ellenség kezébe adod magad?

- Wah-ta-Wah! - kiáltotta a delavár.

- Hát persze, hogy Wah-ta-Wah! Komolyan, Kígyó, aggódom miattad. Főnöktől még sohasem hallottam ilyen esztelen ötletet, a legkevésbé pedig olyan okos és ravasz főnöktől, amilyennek téged ismertelek. Tudd meg, hogy ameddig a barátod és jóakaród vagyok, a kenut nem adom oda.

- Sápadtarcú testvéremnek igaza van: Csingacsguk szemére felhő ereszkedett. Remélem, hogy testvérem, aki minden jótettet észben tart, ezt a rossz gondolatot el fogja felejteni.

- Jól van, főnök, ne is beszéljünk róla többet. De ha megint ilyen felhő közelednék hozzád, igyekezz szabadulni tőle. Az égbolton gyülekező felhők is zavarják a látásunkat, de ha az értelmünkre telepszenek, annak a fele sem tréfa. Ülj hát le mellém, és beszéljük meg a dolgokat, mert nem tudhatjuk, mi vár ránk a közeljövőben: fegyverszünet vagy véres háború. Láttuk, hogy az irokézek értenek a tutajkészítéshez, s ha akarják, csapatostul

támadhatnak ránk. Arra gondoltam, talán az lenne a leghelyesebb, ha az öreg Tom minden vagyonát beraknánk a bárkába, lezárnánk a kastélyt, s teljesen a bárkára bíznánk magunkat. Akkor legalább állandóan változtathatnánk a helyünket, s jó ideig el tudnánk kerülni ezeket a kanadai farkasokat.

Csingacsguk a terv hallatára helyeslően bólintott. Tudta, hogy ha az irokézek nem fogadják el a váltságdíjat, az éjszaka folyamán minden bizonnyal támadást indítanak, abban a reményben, hogy ily módon a foglyokat is megtarthatják, újabbakat is szerezhetnek, s még a felajánlott váltságdíj is az övék lesz. Feltétlenül szükség volt valamilyen védelmi intézkedésre, mert ilyen nagyszámú ellenséggel szemben semmiképp sem tarthatták volna magukat. A tutajon odaevező irokézek könnyen megkaparinthatják a kenukat meg a bárkát, amely éppoly biztos védelmet nyújtana nekik a golyók elől, mint a kastély az ostromlottaknak. Vadölő és Csingacsguk egy pillanatig arra is gondolt, hogy elsüllyesztik a bárkát, a kenukat beviszik a házba, s onnan védekeznek a támadók ellen; de ezt a tervet csakhamar elvetették, mivel mozgási lehetőség nélkül még jobban ki lettek volna szolgáltatva a tutajos ellenségnek. Végül megállapodtak abban, hogy a legjobb lesz átköltözni a bárkába: tervüket közölték Judithtal. A lánynak nem volt kifogása ellene, s így azonnal hozzáláttak a költözködéshez.

A bárkát az épület keleti oldalára vontatták, hogy a partról ne lássák, mit csinálnak, s áthordták Úszó Tom földi javait, amelyek néhány ágyból, ruhából, fegyverekből és munícióból, főzőalkalmatosságból s a félig átkutatott rejtélyes ládából álltak. A nehezebb bútordarabokat a kastélyban hagyták, mivel ezek nem képviseltek nagyobb értéket. A költözködést igen óvatosan és lassan hajtották végre, s amikor végeztek

vele, Vadölő távcsővel szemügyre vette a partot. Látta, hogy az ellenség tutaja már elindult a kastély felé, s két harcos van rajta, látszólag fegyvertelenül. Nagy Kígyó behúzódott a kastélyba, és puskáját kézben fogva megállt az ajtó mellett; Judith átvette a távcsövet Vadölőtől, s az ablakból figyelte az eseményeket, Vadölő pedig a kastély előtti kiugrón ülve várta a tutajt; puskáját könnyedén a térde között tartotta.

Mikor a tutaj már egészen közel ért, Vadölő rákiáltott a huronokra, hogy hagyják abba az evezést, s a két irokéz harcos kelletlenül engedelmeskedett.

- Főnökök vagytok? - kérdezte Vadölő méltósággal. - Vagy talán a mingók névtelen harcosokat küldtek hozzám erre a tárgyalásra? Ha így volna, jobb lesz, ha minél hamarabb visszafordultok, s olyan embert küldtök magatok helyett, akit tárgyalásra méltathatok.

- Uff! - kiáltotta az idősebbik huron, s közben éles szemmel figyelte a kastélyt.

- Testvérem nagyon büszke, de az én nevem Hasadt Tölgy, s ettől bárki elsápadhat.

- Én ugyan nem fogok elsápadni, Hasadt Tölgy, mivel amúgy is sápadtarcúnak születtem. De mi vezérelt ide ezeken a fatörzseken, amelyek még csak ki sincsenek vájva?

- Az irokézek nem kacsák, hogy vízen úszkáljanak! Adjon nekik egy kenut sápadtarcú testvérem, akkor majd kenuban jönnek. Mi a neve fiatal sápadtarcú testvéremnek, hogyan nevezik a főnökök?

Említettük már, hogy Vadölőnek is megvolt a gyengéje. Most elmosolyodott, s büszkén nézve

Hasadt Tölgy szemébe, így válaszolt:

- Mingó, több nevet viseltem már, képességeim és érdemeim szerint. Egy harcosotok, akinek a lelke tegnap reggel eltávozott a boldog vadászmezőkre, úgy vélte, hogy megérdemlem a Sólyomszem nevet, mivel a pillantásom fürgébb volt az övénél, amikor életre-halálra szemben álltak egymással.

Csingacsguk az ajtó mögül jól hallotta ezeket a szavakat, és megértette, mi az oka barátja hencegésének. Egy későbbi alkalommal részletesen kifaggatta Vadölőt első küzdelméről, majd mindenről beszámolt a törzsnek, s a delavárok attól fogva Sólyomszemnek hívták a fiatal vadászt. Mivel azonban ez a keresztelő jóval történetünk befejezése után zajlott le, mi továbbra is csak azt a nevet használjuk, amelyen Vadölőt bemutattuk az olvasónak.

Az irokézre igen nagy hatást tett a fehér ember büszke kijelentése. Tudott bajtársa haláláról, s nyomban megértette a célzást; Vadölő és az elesett mingó harcát a törzsnek több tagja végignézte a part távolabbi pontjairól; azért állították oda őket, hogy az üresen úszó kenukat figyeljék, s így, ha nem is tudtak beavatkozni a harcba, szemtanúi lettek a fiatal vadász hősiességének. A két irokéz követ most halkan néhány szót váltott egymással, majd a tutaj kastély felőli végébe lépett.

- Testvérem, Sólyomszem, üzenetet küldött a huronoknak - mondta Hasadt Tölgy -, s üzenetével igen megörvendeztette a szívüket. Hallottunk a különös jószágokról, amelyeknek két farkuk van: egy elöl és egy hátul. Megmutatná-e őket Sólyomszem?

- Itt van az egyik - felelte Vadölő. - Odadobom, hogy megvizsgálhassátok. Ha nem kapom vissza, kénytelen

leszek a puskához folyamodni.

Az irokéz bólintott, majd ügyesen elkapta az egyik elefántot, amelyet Vadölő odadobott. Mikor a két követ szemügyre vette a felajánlott váltságdíjat, meglepetésük és elragadtatásuk talán még nagyobb volt, mint a fiúé, aki visszahozta Hettyt. Néhány percig teljesen elmerültek a különleges állat s a mesteri faragás vizsgálatában. Ilyen jószágot még sohasem láttak, s úgy képzelték, az elefánt hátán álló bástya azt akarja kifejezni, hogy ez az állat egész erődöket elbír.

- Sápadtarcú testvéremnek több ilyen jószága is van? - kérdezte végül az idősebbik mingó.

- Van még egynéhány - hangzott a válasz -, de egyetlenegy is megér legalább ötven skalpot.

- Egyik foglyom nagy harcos..., magas, mint a fenyő..., erős, mint a jávorszarvas..., fürge, mint az őz..., büszke, mint a párduc. Valamikor nagy főnök lesz belőle, s vezetni fogja György király hadseregét!

- Ugyan, ugyan, mingó, nem hinném, hogy Hamari Harry többre vihetné a káplárságnál. Magas ember, az igaz, de mit ér vele? Csak beleveri a fejét a faágakba, amikor az erdőben jár. Erős ember, de a test ereje nem mindig jár együtt az ész erejével; gyors ember, de a puskagolyó még nála is gyorsabb.

- Öreg foglyom nagyon bölcs..., királya a tónak, okos tanácsadó!

- Ez sem egészen igaz, mingó. Bölcs ember nem hagyta volna magát ilyen egyszerű módon elfogni, mint Thomas Hutter. S az öreg Tom csak úgy királya ennek a vidéknek, mint a fák között portyázó farkas az erdőnek! Egy kétfarkú állat nagyon is megér két ilyen

skalpot!

- Testvéremnek van még egy ilyen állata. Mind a kettőt ide fogja adni apjáért - mondta Hasadt Tölgy.

- Úszó Tom nem az apám, mingó. Esztelenség azt kérni, hogy két állatot adjak a skalpjáért, amikor mindegyik állatnak két farka van. Jól gondold meg, mingó, mert a végén semmit se kapsz.

Fölösleges lenne szó szerint idéznünk a párbeszéd további alakulását. Elég, ha megjegyezzük, hogy az indián az alku érdekében latba vetette minden ravaszságát és ékesszólását. Kijelentette, hogy ilyen állat nem is létezik, mivel a legöregebb indián sem hallott róla soha. Igaz, Vadölő sem tudott sokkal többet az elefántokról, mint a mingó, de azért makacsul kitartott a maga álláspontja mellett, úgy gondolva, hogy csak végszükség esetén hozakodik elő a többi sakkfigurával. Végül is Hasadt Tölgy megharagudott; kijelentette, hogy nem tárgyal tovább, és eltávozik. Vadölő azon törte a fejét, hogy miképpen bírhatná mégis maradásra, amikor az alku sikertelenségén feldühödött indián halkan odaszólt valamit a társának, mire ez a lábával megmozdította a tutajon heverő bürökágakat. Vadölő, mint mondottuk a fejét törte, és nem figyelt oda, szerencsére azonban Judith résen volt, s a kastély ablakában felkiáltott:

- Vigyázz, Vadölő! Puskákat látok a bürökágak alatt, s az irokéz maga felé húzza őket a lábával!

Úgy látszik, az irokézek tudtak angolul, legalábbis annyira, hogy Judith szavainak lényegét megértsék, mert nyomban felhagytak tervükkel, és Hasadt Tölgy haragos arca egyszeriben nyájasra változott.

- Miért válnék el rosszban Hasadt Tölgy és sápadtarcú

testvére? - kérdezte az irokéz főnök. - Mindketten bátrak, bölcsek és nagylelkűek; barátokként kellene elbúcsúzniuk egymástól. Egy-egy jószág legyen az ára mindegyik fogolynak.

- Áll az alku, mingó - felelte boldogan Vadölő, aki minden eszközt megragadott volna, a tárgyalások folytatására -, s hogy lásd, kivel állsz szemben, előlegül nálad hagyom azt a jószágot, amelyet elfelejtettél visszaadni, és én is elfelejtettem visszakérni haragomban. Mutasd meg a többi főnöknek. Ha elhozod barátainkat, kapsz még egyet, és - Vadölő tétovázott egy pillanatig - ha napnyugta előtt viszontláthatjuk őket, talán még további ajándékokról is tárgyalhatunk.

Ezzel elvonultak a viharfelhők, s a mingó arcát széles mosoly öntötte el. Ismét megbámulta a mutatóba odaadott sakkfigurát, amelyet társa tartott a kezében; ez a másik irokéz már elhatározta, hogy ha Vadölő visszakérné a különös állatot, ő inkább beledobja a tóba, talán egyszer majd sikerül kihalásznia a fenekéről. Szerencsére most már nem volt szükség erre, s a két irokéz barátságos arccal eltávozott.

- Meg lehet bízni ezekben a gazemberekben? - kérdezte Judith, miután Hettyvel együtt kijött a kastélyból, s megállt Vadölő mellett. - Nem valószínűbb-e, hogy megtartják azt az egy elefántot, s mégis megskalpolják a foglyaikat, azzal hencegve, hogy ravaszabbak voltak nálunk? Hallottam már ilyen esetekről.

- Valóban előfordult már ilyesmi, Judith, de ahogy én ezeket ismerem, az elefánt lázas izgalomba fogja hozni az egész törzset, s mindenre hajlandók lesznek, csak hogy megkapják a többit is.

- Nem kellett volna felolvasnod nekik valamit a bibliából? - kérdezte Hetty.

- Talán szégyellni való dolog, Hetty - felelte Vadölő kissé zavartan -, de én nem tudok olvasni.

- Akarod, hogy megtanítsalak? - kérdezte Hetty. - Azt mondják, együgyű vagyok, de olvasni úgy tudok, mint Judith.

- Köszönöm, Hetty, köszönöm teljes szívemből. Most nemigen érnénk rá az ilyesmire, de majd ha béke lesz, megint eljövök hozzátok látogatóba, s akkor megtaníthatsz. Ami pedig az irokézeket illeti, azt hiszem, igenis visszahozzák apádat és Harryt az elefántokért, s azután támadást intéznek majd a kastély ellen, hogy mégse távozzanak skalpok nélkül ebből az országból.

Ebben mindannyian megnyugodtak, de azért türelmetlenül fürkészték a partot. Végül is Vadölő jóslata igaznak bizonyult: a tutaj ismét megindult a kastély felé, s Judith jelentette, hogy a két indiánon kívül Tom Hutter és Harry is rajta van, habár megkötözve.

Mikor a tutaj megint a kastély közelébe került, felmerült az a kérdés, hogy miképpen bonyolítsák le a cserét. Hasadt Tölgy nyilván tudta, hogy a foglyok szabadon bocsátása után ellenségei túlerőben lesznek, s kenuikkal hamar beérhetik a lassabban mozgó tutajt. Szerencsére Vadölő becsületes arca nála sem tévesztette el a hatását.

- Sápadtarcú testvérem tudja, hogy megbízom benne - mondta Hasadt Tölgy, miután levette az öreg Tom lábáról a köteléket. - Egy skalp: még egy állat.

- Megállj, mingó - szakította félbe a vadász -, be kell mennem a házba, hogy kihozzam a váltságdíjat.

Vadölő azonban nem csak azért ment be: miután zsebre vágta a másik megígért sakkfigurát, odaszólt Judithnak, hogy szedje össze valamennyi fegyverüket, és rejtse el a maga szobájában. Azután Csingacsgukkal is váltott néhány szót, majd visszajött a kiugróra.

- Örömmel üdvözlünk régi otthonodban, öreg Tom - mondta Vadölő, felsegítve Huttert a kiugróra, s közben a kezébe nyomott Hasadt Tölgynek még egy bástyát -, lányaid már nagyon aggódtak érted.

Vadölő nem folytathatta tovább, mert kitört belőle a nevetés, olyan mulatságos látvány tárult a szeme elé. Az irokézek éppen kioldották Harry lábát, s az óriás talpra állt. A kötelék azonban olyan szoros volt, hogy Harry tagjai elzsibbadtak tőle, s a hatalmas fiatalember most úgy botladozott, mint egy járni tanuló kis gyermek.

- Ne vihogj, Vadölő, mint egy ostoba iskolás lány, amikor a tanítója hátat fordít - mondta bosszúsan Harry -, inkább azt mondd meg, lábon járok-e vagy fatuskókon, mert nem érzek semmit.

- Lábon jársz, Harry, épkézláb kerültél vissza, csak egy kicsit elzsibbadtak a tagjaid. Ne félj, mindjárt újra megindul a vérkeringésed.

Vadölő felsegítette Harryt a kiugróra, s átadta Hasadt Tölgynek a másik elefántot, mire az irokézek nyomban megindultak visszafelé a tutajjal. Harry még alig állt a lábán, de a bosszúvágy máris elhatalmasodott rajta; felkapta Vadölő puskáját, és a távolodó tutaj felé akart lőni.

Szerencsére a fiatal vadász gyorsabb volt nála: odaugrott, s a két férfi között heves dulakodás kezdődött. Vadölőnek talán sikerült volna legyűrnie a kötelékektől még mindig zsibbadt óriást, de erre nem került sor, mert közben a felfelé tartott puska elsült, anélkül, hogy bárkiben vagy bármiben is kárt tett volna. Harry elengedte Vadölőt, s betántorgott a kastélyba egy másik fegyverért, ott azonban semmit se talált, hála Vadölő elővigyázatosságának.

Harry most leült az öreg Tom mellé, s a lábát dörzsölgette. Sem ő, sem Hutter nem érzett örömet a kiszabadulása miatt; dühösek voltak, és szerettek volna minél hamarabb bosszút állni. Azután Harry Judithhoz fordult:

- Sokat sírtál utánam, Judith, amíg az irokézek kezében voltam?

- Annyi könnyet hullajtottam, hogy megáradt tőle a tó! - felelte gúnyosan Judith.

- És mondd csak, Vadölő - kérdezte Harry -, hogyan sikerült kiszabadítanod bennünket: hazugsággal vagy hízelgéssel?

- Sem hazugsággal, sem hízelgéssel, Harry. Váltságdíjat fizettem értetek Thomas Hutter vagyonából.

Az öreg Tom erre felállt, intett Vadölőnek, s mindketten bementek a belső szobába. Itt az öreg megkérdezte, hogy mi volt a váltságdíj, s Vadölő válaszára nem mutatott sem haragot, sem meglepetést, csupán azt kívánta tudni, hogy a láda egész tartalmát átvizsgálták-e. Vadölő megmondta, hogy nem, erre az öreg szemlátomást megnyugodott,

s visszamentek a többiekhez.

Csingacsguk most lépett be a kastély előtti kiugróról, és szótlanul átadott valamit Vadölőnek. Egy kis köteg pálcika volt, szarvasbőr szíjjal átkötözve s a pálcikák vége vérbe mártva.

- Indián hadüzenet! - kiáltotta Vadölő. - Hogy került ez ide?

- Az a fiatal irokéz, aki már itt volt egyszer, most visszaevezett a tutajon, és feldobta a pálcikákat a kiugróra. Az előbb fordult vissza, azt hiszem, még nem lehet messze a kastélytól.

- Utána megyek és megölöm! - kiáltotta Harry, s már rohant is a kenukhoz. De mivel a ravasz Csingacsguk elrejtette az evezőket, csakhamar visszajött, s morogva levetette magát egy székre.

Hutter teljesen egyetértett Vadölővel abban, hogy a leghelyesebb, ha áttelepülnek a bárkába. Miután az irokézek megmutatták, hogy értenek a tutajkészítéshez, nagyon is számítani lehetett a támadásukra, s a véres pálcikák semmi kétséget nem hagytak szándékuk felől, így hát megint lezárták a kastélyt, s a kenukat a bárkához kapcsolva elindultak. Már esteledett; a szél a part felé vitte őket. Útközben Harry, Hutter és Csingacsguk néhány szót váltott egymással, majd a delavár odament Vadölőhöz.

- Öreg testvérem és Nagy Fenyő - Csingacsguk így nevezte Harryt - szeretnének huron skalpokat csatolni az övükre - mondta az ifjú főnök. - Nagy Kígyó is erre vágyik, hogy hazatértekor ne kelljen szégyenkeznie a törzs előtt. A csillag feljöveteléig még van idő; úgy határoztunk, hogy partra szállunk, és megtámadjuk a mingó tábort. Ha dolgunk végeztével visszajöttünk,

továbbhajózhatunk arra a helyre, ahol Wah-ta-Wah vár bennünket.

Vadölő tudta, hogy hiába is tiltakoznék, habár csak az ifjú főnököt értette meg, s a két fehér embert mélységesen elítélte. Csingacsguk a törzs dicsőségét akarta gyarapítani, Harry és Hutter a saját vagyonát; az alantas nyereségvágy ösztönözte őket arra, hogy ne csak harcosok, de asszonyok és gyermekek életére is törjenek. Vadölő nem tehetett semmit; szomorúan nézte a három férfit, amint elkötik az egyik kenut, s kieveznek a sötétbe borult partra. A vitorlát előzőleg bevonták, hogy visszajövet ugyanott találják a bárkát, ahol hagyták.

Csingacsguk, Harry és Hutter óvatosan kikötött, majd tigrisléptekkel haladt tovább az irokéz tábor felé. A két sápadtarcú lába alatt néha meg-megroppant egy száraz ág, de a delavár mintha a levegőben járt volna. Végül meglátták a kialudt tábortűz parazsát s körülötte a kunyhók körvonalait. Csingacsguk hason kúszva megközelítette az egyik kunyhót, és a bejáratánál sokáig mozdulatlanul hallgatódzott. Mivel semmit sem hallott, beljebb merészkedett, s ekkor kiderült, hogy a kunyhó üres.

A három skalpvadász ezután óvatosan megvizsgálta a többi kunyhót is, de mindenütt ugyanazt tapasztalta. A mingók máshová telepítették a táborukat! Nem volt mit tenni, megindultak vissza a kenuhoz. A csalódás különbözőképpen érintette a három férfit. Csingacsguk tudta, hogy lesz még alkalma bebizonyítani ügyességét és bátorságát, márpedig ő csakis ezt akarta. A pénzéhes Hutter és Harry viszont dühbe gurult, s mivel máson nem tölthették ki a haragjukat, egymással veszekedtek. Csingacsguknak figyelmeztetnie kellett őket, hogy maradjanak csendben, mert nem tudhatják, hol leselkednek az

irokézek.

Közben Judith és Vadölő halkan beszélgetett a bárka fedélzetén.

- Borzasztó élet ez egy nőnek - mondta Judith. - Bárcsak elkerülhetnék innét!

- Hová szeretnél menni, Judith?

- Akárhová, valami civilizáltabb vidékre, ahol tanyák, házak és templomok vannak.

- Én minden háznál többre becsülöm az erdőt - mondta Vadölő. - Nincs az a házbeli kényelem, amelyért én lemondanék a források nevetéséről, a csörgedező patakokról, az ezeréves, méltóságteljes fákról. Ami pedig a templomokat illeti, nem tapasztaltam, hogy boldogabbá tennék az embereket. Semmilyen templom boltíveiért nem adom oda azokat a boltíveket, amelyeket a természet alkotott ágakból és levelekből.

- De a rengeteg mégsem nőknek való, Vadölő, legalábbis ameddig ez a háború tart.

- A rézbőrű nők nem így gondolkoznak. Wah-ta-Wah például boldog, hogy itt élhet, s hogy egy bátor harcosnak a jegyese.

- De mennyit kell aggódnia, amikor tudja, hogy a szerelmese veszélyben van!

- Nem a veszélyre gondol, Judith, hanem a dicsőségre.

- A fehér emberek másfélék! - kiáltotta Judith. - Nemcsak a nők, hanem a férfiak is. Azt hiszem, Vadölő, te sem lennél nyugodt, ha veszélyben tudnád

a kedvesedet. Te nem vagy olyan érzéketlen, mint Harry.

- Túlságosan szigorú vagy Harryhoz, Judith. Ő is meg én is faragatlan emberek vagyunk, a könyvekhez nem értünk, de azért azt hiszem, nekünk is vannak jó tulajdonságaink.

- Hogyan is képzelheted, Vadölő, hogy egy kalap alá veszlek Harryval? Harry nagyhangú, önző, mohó és kegyetlen, te pedig becsületes és őszinte vagy. Még apám is látja köztetek ezt a különbséget, pedig az ő természete inkább a Harryéhoz hasonlít. Nyíltan megmondta nekem, hogy téged többre tart Harrynál.

Hutter valójában nemcsak ennyit mondott, kertelés nélkül közölte Judithtal, hogy jobban járna, ha Vadölőhöz menne feleségül, és nem Harryhoz.

Judith és Vadölő nem folytathatta a beszélgetést, mert a kenu visszaérkezett a bárkához. A három férfi felkapaszkodott a fedélzetre, s habár Harryt és Huttert megnémította a bosszúság, Csingacsguk röviden beszámolt Vadölőnek a történtekről.

Mivel a csillag feljövetelének időpontja most már nem volt messze, azonnal felvonták a vitorlát, és továbbindultak. A kedvező szél segítségével csakhamar megközelítették céljukat. Mindannyiuk közül természetesen Csingacsguk figyelt a legéberebben, s amikor csaknem megérkeztek már, hirtelen megragadta Vadölő kezét. A fák között egy tábortűz fénye látszott. Az irokézek arra a földnyelvre telepítették át a táborukat, amelynek a végében Wah-ta-Wahhal kellett találkoznia!

VIII.
SZABADULÁS ÉS FOGSÁG

Az irokézek áttelepülése nagy gondot okozott Vadölőnek és barátjának. Először is: tartaniuk kellett attól, hogy Hutter és Harry, aki közben lefeküdt aludni, ismét támadást kísérel meg a tábor ellen, ha felébred, és észreveszi a tüzet. Másodszor: a partraszállás és Wah-ta-Wah kiszabadítása most még sokkal veszélyesebbé vált. Nem tudhatták, mit forral az ellenség, amely ismeretlen okokból váratlanul megváltoztatta a helyét. Az ifjú delavár főnök belátta, hogy a találka időpontja nagyon közel van, s addig már nem gondolhat újabb haditettekre; így hát beletörődött Vadölő javaslatába, hogy tudniillik ne költsék fel Huttert és Harryt, mert ezek bizonyára elkövetnének valami meggondolatlanságot.

A bárka lassan haladt előre, s még legalább egy negyedórányira volt a találka helyétől; ezalatt Vadölő kidolgozhatta a pontos haditervet. Az irokézek azt hitték, hogy ellenségeik még a kastélyban vannak, ezért olyan helyen rakták meg a tábortüzüket, ahová a kastélyból nem lehetett ellátni. A bárka azonban most éppen ellenkező irányból közeledett, amerről semmi sem takarta el a tüzet, és Vadölőnek ugyancsak ügyeskednie kellett, hogy a parti növényzet árnyékába kormányozza hajóját.

- Nem is olyan rossz, Judith, hogy a part közelében találtuk ezt a tábortüzet - mondta Vadölő, a kormánylapátot igazgatva. - A mingók bizonyára azt hiszik, hogy a kastélyban vagyunk, és erről az oldalról nem várnak támadást. Csak apád és Hamari Harry fel ne ébredjen! Még kedvük szottyanna megint egy kis skalpvadászatra, s azzal minden tervünket meghiúsítanák! Hohó! A bokrok már kezdik eltakarni a tüzet..., úgy, most már egyáltalán nem látszik.

Vadölő jelt adott az ifjú főnöknek, s erre Csingacsguk leeresztette a horgonyt, és bevonta a vitorlát. A bárka most mozdulatlanul állt, részben előnyös, részben előnytelen körülmények között. A tűz fénye ugyan nem eshetett rá, de mégsem lett volna célszerű közelebb merészkednie a parthoz. Vadölő megmagyarázta Judithnak, hogy ha csendben maradnak, az irokézek itt nem fedezhetik fel őket, s a legrosszabb esetben is csak tutajon intézhetnének támadást a bárka ellen.

- Most pedig, Judith - fejezte be magyarázatait a vadász -, itt az ideje, hogy Kígyó meg én kenuba szálljunk. Igaz, a csillag még nem kelt fel, de már nem késhet sokáig..., habár ma éjszaka nemigen leszünk okosabbak tőle, olyan felhős az ég. Mégis, bízom Wah-ta-Wah eszében és tapasztalataiban; fogadni mernék, hogy a csillag iránymutatása nélkül is pontosan ott lesz a megbeszélt helyen.

- Vadölő - szakította félbe Judith -, nagyon veszélyes vállalkozás ez. Miért kell neked is részt venned benne?

- Hogy miért?! Hiszen ezért jöttünk ide: hogy kiszabadítsuk Wah-ta-Wahot.

- Értem. De Wah-ta-Wah a Kígyó jegyese, nem a tied; miért kell hát mind a kettőtöknek az életeteket kockáztatnotok? Az ifjú főnök egymagában is végrehajthatná a tervet.

- Kezdem már érteni, Judith, hogy mire gondolsz. Szerinted nekem semmi közöm ehhez a dologhoz, hadd evezzen hát Csingacsguk egyedül a partra! Megfeledkezel azonban a barátság erejéről. Igaz, Csingacsguk talán egyedül is ki tudná szabadítani a

jegyesét, de ha a mingók több oldalról támadnak rá, bizonyára hasznát venné egy jó barátnak. Nem, Judith, be kell látnod, hogy nem hagyhatom magára a barátomat.

Judith nem szólt többet, s Vadölő meg Csingacsguk elindult a veszélyes útra. Mindketten oly hidegvérrel és módszeresen cselekedtek, mintha legalábbis a huszadik, nem pedig az első hadiösvényükön járnának. Az ifjú főnök a kenu orrában foglalt helyet. Vadölő pedig a túlsó végében maradt, hogy kormányozzon. Ez az elhelyezkedés lehetővé tette, hogy Csingacsguk üdvözölje elsőnek Wah-ta-Wahot - az ifjú főnöknek tehát repesett a szíve, de Vadölő is örült, mert nem szívesen bízta volna a kormányzás nehéz műveletét Csingacsgukra, aki most, a közeli találkozás izgalmában nem volt olyan higgadt, mint sápadtarcú barátja.

A két fiatalember úticélja alig negyedmérföldnyire esett a bárkától, de Vadölő előbb éppen ellenkező irányba, a tó közepe felé irányította a csónakot. Azért tett így, hogy aztán merőlegesen közeledhessenek a megbeszélt helyhez, ne pedig a part mentén. Ily módon nem kellett oldaltámadástól tartaniuk. Csingacsguk azonnal megértette e hadmozdulat célszerűségét, s bármennyire türelmetlen volt is, nem tiltakozott. Néhány perc múlva kellő távolságra értek a parttól, elfordították a kenu orrát, és csendben körültekintettek.

A sötétség talán még sűrűbb lett közben, úgyhogy csak a hegyek körvonalait láthatták. A delavár főnök hiába meresztette a szemét kelet felé, az összetorlódott felhők miatt csillagnak még a nyoma sem mutatkozott, így hát Vadölőhöz fordult, és halkan tanácskozni kezdett vele. Vadölő úgy vélte, hogy néhány perc még hátra van a csillag feljöveteléig, de a

türelmetlen Csingacsguk csak a felhőket okolta. Végül is Vadölő beadta a derekát, s a két fiatalember rendkívül óvatosan megindult a part felé. Evezőik hangtalanul merültek a vízbe; végül Csingacsguk letette a magáét, s a puskáját markolta meg helyette. Mikor a kenu orra a part fövenyébe fúródott, Csingacsguk egy ugrással a szárazföldön termett; Vadölő nyomban követte.

Figyelmesen körülnéztek, de Wah-ta-Wahot semerre sem látták! A két jó barát suttogva néhány szót váltott egymással. Csingacsguk attól tartott, hogy eltévesztették a helyet; Vadölő inkább úgy gondolta, hogy túl korán érkeztek. Aztán egyszerre csak megragadta az ifjú delavár karját, s a keleti hegyek gerince felé mutatott. A felhők szétszakadoztak egy kissé, és egy sudár fenyő ágai között felbukkant az a bizonyos csillag. A két fiatalember most a puskájára támaszkodva fülelt, hogy mikor hangzanak fel Csingacsguk jegyesének léptei. De csak az irokéz tábor neszeit hallották: gyerekhangokat s az indián asszonyok mély, de bájos nevetését. A tábor tehát nem lehetett messze, hiszen az indiánok mindig óvatosak, és csak ritkán beszélgetnek hangosan. A tábortűz fénye megvilágította a körülötte álló fák magasabb ágait, de a két jó barát ebből még nem állapíthatta meg pontos távolságát. Feszülten figyeltek körülbelül egy negyedóra hosszat, közben egyes hangok néha közelebb jöttek, majd ismét eltávolodtak. Vadölő azt ajánlotta, hogy szálljanak ismét kenuba, és evezzenek olyan helyre, ahonnan megpillanthatják a tábort. Csingacsguk azonban visszautasította ezt az ajánlatot, arra hivatkozva, hogy Wah-ta-Wah talán mégis megérkezik, s akkor nem tudja majd mire vélni a szabadítók késlekedését. Így hát abban állapodtak meg, hogy Vadölő egyedül evez tovább, Csingacsguk pedig ott marad, és megvárja.

Vadölő most a part menti bokrok árnyékában kormányozta a csónakot. Mielőtt a tábortűz fénysávjába ért volna, hangtalanul megállt. Némán fürkészte a környéket, az erdők fenséges csendjében, amely mindig költői érzéseket fakasztott benne. Azután egy evezőcsapással elérte a partot, s a kenuból előrehajolva, alaposan szemügyre vette az irokézek táborát.

Az irokézek még nem tértek nyugovóra; jóllakottan és csendesen üldögéltek a tábortűz körül. Vadölő azonnal megállapította, hogy a harcosok közül sokan hiányoznak. Régi ismerőse, Hasadt Tölgy azonban ott ült, teljes díszben, és kedvtelve mutogatta társainak az egyik elefántot. Valamivel hátrább nyolc-tíz harcos hevert a földön, puskáikat a fáknak támasztották. Vadölő figyelmét azonban mindenekelőtt az asszonyok és a gyerekek csoportja kötötte le. Valamennyien együtt ültek, és vidáman társalogtak, csak egy mogorva arcú öregasszony húzódott félre: lehet, hogy valami különleges megbízatást kapott a törzs főnökeitől.

Vadölő természetesen Wah-ta-Wah alakját kereste a legtürelmetlenebbül. A delavár lány azonban sehol sem látszott, habár a tábortűz fénye az egész tisztást bevilágította. Vadölő többször is összerezzent: azt hitte, hogy Wah-ta-Wah hangját hallja, de tévedett, hiszen az indián nők bájos és dallamos nevetése annyira hasonló egymáshoz. Végül az öregasszony ingerülten megszólalt, s akkor a fák sötét hátteréből előlépett egy fiatal harcos. Két leány követte: az egyik Wah-ta-Wah volt! Vadölő most már mindent értett. Wah-ta-Wah őrizet alatt áll; ketten vigyáznak rá: fiatal társnője és az öregasszony. Az irokézek tudtak arról, hogy egy idegen rézbőrű érkezett a tó vidékére, ezért lettek óvatosabbak, s ezért nem jöhetett el Wah-ta-Wah a megbeszélt helyre.

Wah-ta-Wah és társnője letelepedett a többi indián asszony közé. Vadölő nem tudta, mitévő legyen. Ha itt marad, megfigyelheti, hogy a delavár lányt melyik sátorban szállásolják el éjszakára, s ehhez igazíthatja a további terveket. De mi lesz, ha a magára hagyott Csingacsguknak közben elfogy a türelme, és valami meggondolatlan vállalkozásba kezd? Vadölő szinte várta, hogy mikor bukkan fel a sötétből Csingacsguk tigrisként lapuló alakja. Végül is arra a következtetésre jutott, hogy a legjobb lesz, ha visszamegy a barátjához.

A kenu két-három perc alatt visszaért arra a helyre, ahol először ütközött neki a partnak. Vadölő nagy megkönnyebbüléssel tapasztalta, hogy Csingacsguk egy tapodtat sem mozdult onnét. Rövid tanácskozás után a két fiatalember úgy határozott, hogy behatol a sűrűbe, és megközelíti a tábort. A kenut mindenesetre úgy helyezték el, hogy Wah-ta-Wah azonnal észrevegye, ha közben mégis sikerülne megszöknie, és előttük érkeznék a partra. Ezek után hason kúszva megindultak a nagyjából sík terepen. Vadölő haladt elöl, és nagyot kerülve, a tábortűz túlsó oldalára vezette barátját. Itt már emelkedett a talaj, s nem túlságosan meredek lejtőt alkotott, amely közvetlenül az irokézek tisztásának a szélén érte el legmagasabb pontját. A két jó barát egészen odáig merészkedett, majd óvatosan a lejtő pereme fölé emelték a fejüket, és lenéztek a táborra.

A tábortűz még égett, és tizenhárom irokéz harcos ült körülötte; a csodálatos sakkfigurák kézről kézre jártak. Az asszonyok külön csoportban pihentek, közelebb a két megfigyelőhöz, akik ily módon jól hallhattak minden szót.

- A huronoknak sokkal érdekesebb jószágaik vannak -

mondta éppen az egyik lány, az elefántfigurákra célozva, hiszen az asszonyok is ugyanarról beszélgettek, mint a férfiak. - A delavárok talán még sohasem láttak csodálatosabb dolgokat, de a huronok holnapra már meg is feledkeznek róluk!

Ez a csípős megjegyzés természetesen Wah-ta-Wahnak szólt. Csingacsguk jegyese azonnal meg is felelt rá:

- Igaz, a delavárok még nem láttak ilyen jószágokat. Mégsem ijednének meg tőlük, s az ifjú delavár harcosok bátran felvennék velük a küzdelmet, ha egyszer szembekerülnének ezekkel a furcsa állatokkal.

- Ugyan, az ifjú delavár harcosok! Nyúlszívűek mindannyian! Ha ellenség közeledik, úgy elfutnak, mint a szarvas a vadász elől. Hallotta-e már valaki egy ifjú delavár harcos nevét?

Wah-ta-Wahnak arcába szökött a vér.

- Hogy hallotta-e már valaki egy ifjú delavár harcos nevét? - kiáltotta hevesen. - Hiszen egyszer fiatal volt Tamenund is, bár most oly öreg, mint a hegyi fenyőfák vagy a levegőben köröző sasmadarak. Az ő nevét mindenki ismerte a Nagy Sós-tótól egészen a nyugati édesvizekig. Ki ne hallott volna Unkasz családjáról? Van-e még egy ily neves család, noha a sápadtarcúak felszántották a sírjait, és lábbal tiporták az ősi csontokat? Van-e oly sebes röptű a sas, oly gyors lábú az őz, oly bátor a párduc? S ma talán nincs olyan ifjú harcos, aki ebből a nemzetségből származik? Nyissák tágabbra a szemüket a huron lányok, s megláthatják Csingacsgukot, aki oly délceg, mint a fiatal kőrisfa, de mégis erősebb a hatalmas, fekete diófánál.

Amikor Wah-ta-Wah a költői hatás kedvéért azt mondta társnőinek, hogy "nyissák ki a szemüket, és megláthatják Csingacsgukot", Vadölő oldalba bökte barátját, s hangtalanul, jóízűen felnevetett. Az ifjú főnök is mosolygott, de látszott rajta, hogy hízelegnek neki az imént elmondott szavak. A lányok válaszoltak Wah-ta-Wahnak, tovább csipkelődtek vele; ekkor Csingacsguk meghúzta Vadölő karját, hogy lapuljon le egészen a földre, ő maga pedig a szájához emelte kezét, s a legkisebb amerikai mókusfajta hangját utánozta. Oly tökéletes volt az utánzás, hogy még Vadölő fülét is megtévesztette. Az irokézek közül senki sem figyelt fel, de Wah-ta-Wah azonnal abbahagyta a beszédet, és mozdulatlanná merevedett. Mindazonáltal volt benne annyi önuralom, hogy ne fordítsa fejét a hang irányába. Wah-ta-Wah ezer mókushang közül is felismerte volna ezt az egyet, hiszen otthon Csingacsguk mindig ezzel a hanggal hívta találkára, miután a lány szülei már lenyugodtak a wigwamban.

Wah-ta-Wah nem tudta, hogy mitévő legyen. Ha az öregasszony bekergeti a kunyhóba, semmiképpen sem szökhet ki a jegyeséhez, hiszen a vén boszorkány egész éjszaka virrasztani fog a küszöbön. Szerencsére e pillanatban az egyik harcos rákiáltott az öregasszonyra, hogy hozzon neki ivóvizet. A tábortól valamivel északra volt egy igen jó vizű forrás; az öregasszony felkapott egy kannát, és intett Wah-ta-Wahnak, hogy kövesse. A két leskelődő jó barát mindezt jól látta. Az öregasszony keményen megmarkolta Wah-ta-Wah csuklóját, így indultak el a sötétben. Amikor a leselkedők mellé értek, Csingacsguk hangtalanul felemelte tomahawkját. Vadölő azonban belátta, hogy ez a támadás igen nagy kockázattal jár, mert ha az öregasszony felsikolt, egy pillanat múlva mindnyájukat elcsípik az irokéz

harcosok. Ezért visszatartotta Csingacsguk kezét, s az ifjú delavár főnök megelégedett azzal, hogy a törpemókus hangját utánozva ismét figyelmeztesse Wah-ta-Wahot a jelenlétére. Ezúttal az öregasszonynak is feltűnt a hang; furcsállotta, hogy a mókusok ily késő éjszaka sem pihentek még le: ez valami rosszat jelent. Wah-ta-Wah azzal nyugtatta meg, hogy az utóbbi húsz percben már háromszor hallotta ugyanezt a mókust; a kis állat valószínűleg éhes, és azt reméli, hogy sikerül majd elcsennie egy-két morzsát a tábortűz mellől, ha majd a harcosok nyugovóra tértek. Az öregasszony elfogadta ezt a magyarázatot, és továbbment Wah-ta-Wahhal a forrás felé. A két fiatalember óvatosan követte őket.

Miután megtöltötték a kannát, és visszafordultak, két erős kéz egyszerre csak kinyúlt a bokrok közül, és elkapta a vénasszony torkát. Ugyanakkor Nagy Kígyó átölelte jegyese derekát, és futva megindult vele a part felé. Vadölő hátramaradt a vénasszonnyal; egy-egy pillanatra engedett valamit a szorításból, hogy áldozata meg ne fulladjon, de azután ismét erősebben szorongatta a torkát. Mégis, az öregasszonynak egyszer sikerült felkiáltania; az irokéz tábor azonnal felriadt, és a harcosok rohanni kezdtek a merénylet színhelye felé. Vadölő még egyszer megszorította az öregasszony torkát, azután felkapta a puskáját, és ő is futásnak eredt.

Csakhamar kiért a partra, ahol Csingacsguk és Wah-ta-Wah már türelmetlenül várta a kenuban. Vadölő átadta puskáját barátjának, majd nagy erővel belódította a kenut a vízbe. Ebben a pillanatban egy hatalmas indián pattant ki a bokrok közül, s mint a párduc, rávetette magát Vadölő hátára. Most egyetlen hajszálon függött minden: egyetlen ballépés mindent elronthatott volna. Vadölő bámulatra méltó önzetlenséggel még egyet lökött a kenun: az jó

százyardnyira korcsolyázott a tó közepe felé; a következő pillanatban Vadölő előrevetette magát, bele a tóba - támadója rácsimpaszkodott, és így mindkettőjüket elborította a víz.

A víz alatti küzdelem mindössze fél percig tartott, azután fel kellett egyenesedniük, hogy lélegzethez jussanak. Nem tudhatjuk, hogyan végződött volna ez a halálos párbaj, mert egy fél tucat irokéz máris utánuk vetette magát, s Vadölő nem tehetett egyebet - feladta a harcot.

Az indiánok egy perc alatt visszatértek foglyukkal a tábortűzhöz. A kenut észre sem vették, s mire a félig agyonfojtogatott öregasszony magához tért, és elmondta Wah-ta-Wah megszöktetésének történetét, a szökevények már messze jártak. Csingacsguk erőteljesen evezett, és csakhamar el is érte a bárkát.

Az irokéz harcosok - közöttük Hasadt Tölgy - a tábortűz fényében szemügyre vették foglyukat. Hasadt Tölgy azonnal ráismert az ifjú vadászra, s ezt közölte társaival. Az irokézek önkéntelenül is felkiáltottak elragadtatásukban. Nemrég elhunyt bajtársuk legyőzője most a kezükben van, s azt tehetnek vele, amit akarnak! A fogoly felé lövellt pillantásokban mégis több volt a bámulat, mint a bosszúvágy, s ezt Vadölő részben a múltkori tetteinek, részben a mostani magatartásának köszönhette. Vadölő - jobban mondva Sólyomszem, hiszen mostantól fogva ezen a néven ismerte és tisztelte mindenki New York gyarmat és Kanada területén - voltaképpen most alapozta meg igazán a hírnevét.

Az irokézek azzal is kimutatták bámulatukat Vadölő iránt, hogy azonnal megkötözték a lábát. Ilyen nagy gonddal csak rendkívül ügyes és erős foglyokat szoktak őrizni. Egy ideig csend volt, és Vadölő

háborítatlanul száríthatta ruháit a tűz mellett. Ekkor odalépett hozzá az öregasszony, akit irokéz nyelven Nőstény Medvének hívtak, és éktelen dühvel szidalmazni kezdte a foglyul esett idegent.

- Sápadtarcú kutya! - kezdte a tomboló vénasszony. - Férfi vagy te? Még asszony sem vagy! Barátaid, a delavárok hitvány és gyáva asszonyok, te pedig legfeljebb birka lehetsz a delavárok között! Tulajdon néped elűzött, tisztességes rézbőrűek pedig nem fogadnak be maguk közé. Te ölted volna meg bátor harcosunkat, aki nemrégiben elbúcsúzott tőlünk? Ugyan! Az ő nagy lelke undorodott attól, hogy harcba szálljon veled, s inkább elszállt a testéből, semhogy leereszkedjék hozzád! De a vért, amit kiontottál, amikor harcosunk nagy szelleme nem figyelt oda, még nem itta be a föld. Azt a vért a te bőröddel fogjuk feltörülni, te kutya..., te görény..., te mormota..., te menyét..., te sündisznó..., te varangy..., te pók..., te giliszta..., te jenki...

A vénasszonyból kifogyott a szó, és kifogyott a szusz, egy pillanatnyi szünetet kellett tartania, de azért továbbra is ott hadonászott öklével a fogoly orra alatt. Vadölő megvetően nézett rá; ilyen sértések nem érhettek fel hozzá. Most azonban Hasadt Tölgy közbelépett, félrelökte a vén boszorkányt, intett Vadölőnek, hogy üljön le egy kidöntött fatörzsre, azután maga is helyet foglalt mellette. Néhány pillanatnyi hallgatás után az irokéz főnök elszánta magát a beszédre, és megszólította barátunkat.

- Sápadtarcú barátom szívesen látott vendég az irokéz táborban - mondta Hasadt Tölgy egy kis rejtett mosollyal. - Az irokézek nem sajnálják tábortüzük melegét a fehér embertől, akinek átnedvesedett a ruhája.

- Köszönöm, főnök - felelte Vadölő -, köszönöm a szíves vendégfogadást, és köszönöm a tüzet is. A Kristálytükör vidékén elég hűvös a tavasz, és ilyen időben még egy irokéz tábortűz melege is jólesik az embernek.

- Sápadtarcú testvérem..., de hiszen testvéremnek bizonyára van neve is. Nem hinném, hogy ilyen nagy harcos eddig még ne kapott volna hozzá méltó nevet. Hogyan is nevezte magát sápadtarcú testvérem, amikor a tutajról alkudtam vele?

- Mingó - mondta a vadász, s elpiruló arca és szeme csillogása egy kis emberi gyengeséget árult el -, mingó, a ti harcosotok Sólyomszemnek nevezett..., gondolom, amiért gyorsan és biztosan tudok célozni. Igen, Sólyomszemnek nevezett, mielőtt lelke eltávozott volna az örök vadászmezőkre.

- Sólyomszem..., jó név! A sólyom sohasem téveszti el a célját. Sólyomszem testvérem nem asszony, miért él hát a delavárok között?

- Ifjúkoromban kerültem közéjük, mingó, s úgy szeretném, ha mindhalálomig közöttük is maradhatnék.

- Jó! A huronok is rézbőrűek, akárcsak a delavárok. Sólyomszem pedig inkább huron, semmint asszony.

- Te tudod, mingó, hogy mit értesz ezen. De ha ki akarsz szedni valamit belőlem, egyenesebben kell beszélned, mert semmi kedvem sincs szembekötősdit játszani veled.

- Jó! Sólyomszem nem akar kertelni, Sólyomszem kimondja, amit gondol. Tudjuk, hogy Sólyomszem jól ismeri Pézsmapatkányt - így hívták az indiánok Huttert

-, Sólyomszem ott élt Pézsmapatkány wigwamjában, de mégsem barátja Pézsmapatkánynak. Sólyomszemnek nem kellenek skalpok, és mégis bátran harcol. Pézsmapatkány se nem sápadtarcú, se nem rézbőrű, se hús, se hal. Olyan ő, mint a vízisikló: néha a tóban úszkál, és néha kiúszik a partra. Orvul vadászik az indiánok skalpjára. Sólyomszem visszamehet hozzá, elmondhatja neki, hogy túljárt a huronok eszén, és megszökött; s amikor Pézsmapatkánynak ettől elködösül a szeme, Sólyomszem kinyithatja a kaput, és beengedheti a huronokat a kastélyba. És hogyan osztozkodnánk a zsákmányon? Megmondom: Sólyomszem kapná a nagyobbik részt, s a huronoknak csak annyit hagyna, amennyit akar. A skalpokat a huronok vinnék el, hiszen sápadtarcú testvérem azoknak amúgy sem örülne.

- Most már értelek, Hasadt Tölgy! Eszes vagy és ravasz, nem tagadom. Kétségtelen, hogy nagyot nőnék Pézsmapatkány szemében, ha azt mondanám neki, hogy megszöktem tőletek.

- Jó! Így gondoltam, ezt kell tennie sápadtarcú testvéremnek.

- Hogyne, hogyne, tudom, hogy mit akarsz tőlem. Miután Pézsmapatkány ismét befogad a házába, és megosztja velem a kenyerét, s lányai együtt nevetnek velem, olyan ködfátylat teríthetek a szemére, hogy még a kastély kapuját sem láthatja, nemhogy a szárazföldet.

- Jó! Kár, hogy Sólyomszem nem huronnak született.

- Várjunk csak, mingó! Te azt akarod, hogy amikor az öreg Hutter már semmit sem lát a szemére borult ködtől, s a lányai alszanak, és Hamari Harry (vagy

Nagy Fenyő, ahogy ti, indiánok hívjátok) teljesen gyanútlanul pihen, és engem mindenki hűséges őrnek tart, akkor adjak jelt egy fáklyával, nyissam ki a kaput, s a huronok odajönnek, és valamennyiüket megölik.

- Testvérem méltó arra, hogy nagy főnök legyen a huronok között!

- Azt elhiszem, mingó, méltó lennék rá, ha mindezt meg is tenném. De hallgass rám, ha életedben legalább egyszer néhány becsületes szót akarsz hallani. Háborúban jogosnak tartom a cselt, de barátokkal szemben aljas árulásnak tartom, amilyenre csak a leghitványabb sápadtarcúak szoktak vetemedni. Tudom, hogy sok aljasságot láttál már a sápadtarcúaktól, s ezért hiszel engem is olyannak. Tudd meg, mingó, hogy tévedtél: Sólyomszem a becsületes sápadtarcú és delavár harcosok példáját követi.

A huron szemmel látható dühvel fogadta ezt a közlést, de egy pillanat múlva erőt vett magán, és kényszeredetten elmosolyodott.

- Sólyomszem szereti Pézsmapatkányt? - kérdezte Hasadt Tölgy. - Vagy talán a lányait szereti?

- Tévedsz, mingó. Öreg Tom nem olyan ember, aki megnyerhetné a szeretetemet. A lányai ugyan elég szépek, de ők sem ejtették rabul a szívemet.

- A Vadrózsa messze földön híres szépségéről! - kiáltotta Hasadt Tölgy (az indiánok Judithot hívták Vadrózsának). - Azt hiszem, sápadtarcú testvéremet mégiscsak olyan kötél rángatja, amelynek a másik vége egy leány kezében van.

- Megint tévedsz, mingó. Igaz, hogy van ebben a

dologban kötél is meg leány is, de ez a kötél nem engem mozgatott, hanem egy mohikán származású delavár harcost, Csingacsgukot vagy más néven Nagy Kígyót. Jó barátom ő nekem, és csakis azért jöttem vele a táborotokba, hogy kiszabadítsuk Wah-ta-Wahot.

- És milyen jelből tudta meg a leány, hogy kedvese itt van a közelben? - kérdezte az öreg huron.

Vadölő felnevetett.

- Vannak négylábú mókusok, mingó, és vannak kétlábúak is! Az ilyen kétlábú mókusok hangját néha nagyszerűen megértik a lányok!

A huron most már mindent értett, és arca elborult a haragtól. Otthagyta Vadölőt, és közölte a többi harcossal, hogy mit sikerült megtudnia. Az a fiatal huron, akit Vadölő Wah-ta-Wah mellett látott, most a fogolyhoz lépett.

- Én: Hiúz! - mondta az indián, meztelen mellére ütve.

- Én: Sólyomszem - felelte nyugodtan Vadölő. - Azért hívnak így, mert éles a szemem; testvérem talán nagyokat tud ugrani, azért kapta a nevét?

- Ha kell, egyetlen ugrással a delavár falvakban termek! Sólyomszem ellopta feleségemet, hozza vissza, különben skalpja a wigwamom előtt fog száradni.

- Sólyomszem nem lopott el semmit, mingó! A lány pedig, akit a feleségednek nevezel, vagyis Wah-ta-Wah, sohasem lesz kanadai rézbőrű felesége. Szíve mindig is a delavár Kígyó wigwamjában tanyázott.

- A delavár főnök nem kígyó, hanem kutya! Vagy még

inkább: gyáva hal, mert a vízben úszkál, és nem merészel partra szállni bátor indián módjára!

- Ne túlozz, Hiúz, hiszen Kígyó alig egy órája szemtől szemben állt veled, és egykettőre kilyukasztotta volna a bőrödet, ha vissza akartad volna hódítani tőle Wah-ta-Wahot.

- Wah-ta-Wah kineveti Kígyót! Tudja, hogy Kígyó sánta, és rossz vadász, és még sohasem járt hadiösvényen. Igazi férfinak lesz a felesége, nem pedig egy bolondnak.

- A lányok kiszámíthatatlanok, Hiúz - nevetett Vadölő. - Fogadd meg a tanácsomat, és a huron leányok között keress magadnak élettársat; a delavárok közül egy se menne hozzád szívesen.

Hiúz keményen megmarkolta tomahawkját, s talán le is sújtott volna Vadölőre, ha az öreg Hasadt Tölgy e pillanatban közbe nem lép. Az irokéz főnök egyetlen kézmozdulattal távozást parancsolt ifjú harcosának, majd ismét letelepedett Vadölő mellé.

- Sólyomszemnek igaza van - szólalt meg az irokéz főnök. - Látása olyan éles, mint a bagolyé; az igazság még az éjszaka sötétjében sem marad rejtve előtte. Sólyomszem bölcsen beszélt: nem szabad barátai ellen fordulnia.

- Örülök, hogy egyetértünk, mingó - felelte Vadölő. - Hazudnám, ha azt mondanám, hogy Pézsmapatkány a szívemhez nőtt, de még ővele szemben sem követnék el semmilyen aljasságot.

- Mondottam: sápadtarcú testvéremnek igaza van. A huronok tudják, hogy foglyuk bátor és nagy harcos. Éppen ezért rendkívüli módon fogják megkínozni, ha

nem sikerül egyezségre jutniuk.

Vadölőnek a szempillája sem rebbent meg e baljós szavak hallatára.

IX.
HARC A PÉZSMAPATKÁNY-KASTÉLYBAN

Térjünk most vissza történetünk többi szereplőjéhez. Amikor Csingacsguk és Wah-ta-Wah szerencsésen megérkezett a bárkához, Hutter és Harry már ébren voltak. Judith elárasztotta kérdéseivel az ifjú delavár főnököt, és a szíve elszorult a fájdalomtól, amikor Csingacsguk közölte, hogy Vadölő fogságba esett. Az öreg Hutteren és Hamari Harryn viszont egyáltalában nem látszott, mintha sajnálnák az ifjú vadászt. Csingacsguk Wah-ta-Wahhal és a két sápadtarcú leánnyal visszavonult a bárka túlsó végébe, öreg Tom pedig így szólt Harryhoz:

- Vadölő ostoba gyerkőc módjára viselkedett, amikor ily késő órában a mingók közé ment, és belesétált a csapdájukba. Ha meg kell lakolnia az ostobaságáért, senkit sem hibáztathat önmagán kívül.

- Tejfelesszájú, tudatlan fickó! - mondta Harry. - Nem akarom a bőrömet kockáztatni az érdekében, de azért amondó vagyok, hogy hajózzunk közelebb a parthoz, hátha látunk még valami érdekeset. Szeretném tudni, mit csinálnak azok az átkozott huronok.

Hutternek nem volt ez ellen kifogása, így hát óvatosan megindultak az öböl felé. A parton álló irokéz őr észrevette a bárka vitorlájának körvonalait, és önkéntelenül is felkiáltott. A bárka utasai nem láthatták sem őt, sem társait, de az indulatos Harry

mégis felkapta a puskáját, és belelőtt a sötétbe. Válaszul egy asszonyi sikoly hangzott fel a parton. Ettől még Harry is megdöbbent, de aztán durván felnevetett, és közönyt színlelve leeresztette a puskáját. Wah-ta-Wah odajött a bárka túlsó végéből, és szemrehányó szavakkal fordult Harryhoz.

- Miért lőttél? - kérdezte a delavár leány. - Mit tett neked az a huron lány, hogy puskát fogtál rá, és megölted? Mit szólnál, ha a te asszonyoddal bánna így valaki? Te nagy vagy, mint a fenyőfa, a huron lány gyenge és hajlékony, mint a nyírfa..., miért oltottad ki az életét? Azt hiszed, a huronok elfelejtik ezt? Nem! A rézbőrűek sohasem felejtenek. Sohasem felejtik el a jó barátot; sohasem felejtik el az ellenséget. Miért vagy ilyen gonosz, nagy sápadtarcú?

Harry egy szót sem válaszolt erre, sarkon fordult, és otthagyta Wah-ta-Wahot.

Közben a parton nagy mozgolódás támadt, s ezért Úszó Tom úgy vélte, jobb lesz, ha visszafordulnak. Judith és Hetty, akik éppúgy elítélték Harry kegyetlenségét, mint az indián lány, most nyugovóra tértek; Csingacsguk fennmaradt őrködni jegyesével; Harry leheveredett valahová, öreg Tom pedig a bárkát kormányozta.

Június volt, a rövid éjszakák évszaka. Csakhamar virradni kezdett, s az alvókat felébresztette a világosság és a hűvös hajnali levegő. Körös-körül üde zöld színben bontakoztak ki a hegyek, a Kristálytükör elbűvölően csillogott a nap első sugaraiban, a levegő megtelt madárdallal - de ez a sok szépség semmilyen hatást nem tett öreg Tomra és Harryra. Együttes erővel a kastély felé irányították a bárkát; Csingacsguk a partot kémlelte, a lányok reggelit készítettek. Hutter átadta messzelátóját az ifjú

delavárnak, aki még sohasem látott ilyen szerszámot. Amikor belenézett, és a vidék távoli pontjai egyszeriben oly közel kerültek hozzá, önkéntelenül is felkiáltott: - Uff! - majd erőt vett magán, és odahívta jegyesét, hogy neki is megmutassa a csodálatos műszert. Wah-ta-Wahnak nem kellett annyira fegyelmeznie magát, hiszen ő leány volt, s így hangos nevetéssel és tapsolással fejezhette ki gyönyörűségét. Hol ő, hol Csingacsguk kémlelte a partot a messzelátón keresztül, azután a kastély felé fordultak, és azt vették szemügyre. Itt valami különös jelenséget tapasztalhattak, mert csakhamar letették a messzelátót, s miután halkan néhány szót váltottak egymással, odamentek Harryhoz és Hutterhez.

- Kastélyba menni: nem jó - mondta Csingacsguk nyomatékosan. - Kastélyban: huronok.

- Ördög és pokol! - kiáltotta Harry. - Ha ez igaz, Úszó Tom, akkor szép kis csapda vár ránk odaát! De én semmit sem látok a kastély körül, csak vizet.

Hutter elkérte a messzelátót Csingacsguktól, figyelmesen szemügyre vette a kastélyt, majd közölte, hogy ő sem osztozik az ifjú delavár főnök aggodalmában.

- Talán fordítva vetted kézbe azt a messzelátót, Kígyó - gúnyolódott Harry. - Sem az öreg, sem én nem látunk nyomokat a tóban.

- Nincs nyom..., vízben nem lehet nyom - mondta izgatottan Wah-ta-Wah. - Megállni bárka..., nem menni közelebb..., kastélyban huronok!

- Jó, jó, azért, mert ketten mondjátok, még nem biztos, hogy igaz. Huronok a kastélyban! Ugyan hol férkőztek volna be? Minden gerenda a helyén van, és úgy látom,

hogy a kaput sem feszítette fel senki.

- Nem látod mokasszint - mondta Wah-ta-Wah türelmetlenül. - Nézz és láss!

- Vond csak be a vitorlát, Harry - szólt közbe Hutter -, az indián nők nemigen szoktak beleavatkozni a férfiak dolgába, s ha mégis megteszik, rendszerint nyomós okuk van rá. Igen, most már magam is látom: egy mokasszin úszik a vízen a cölöpök mellett. Ez azonban még semmit sem bizonyít, hiszen mi is mokasszint viselünk.

Harry bevonta a vitorlát. A társaság tagjai most sorra belenéztek a messzelátóba, és valamennyien meggyőződtek arról, hogy a mokasszin csakugyan ott lebeg a vízen. Hutter némi aggodalmat tanúsított; Harry semmibe se vette a jelenséget; Csingacsguk és Wah-ta-Wah úgy vélte, hogy a mokasszint éppoly gyanús jelnek kell tekinteni, mint az erdei nyomokat. Judith és Hetty is kijött a fedélzeti házból, de nemigen tudtak beleszólni a vitába. Végül Wah-ta-Wah felajánlotta, hogy kenuban odaevez a kastélyhoz, kihalássza a mokasszint: akkor majd megállapíthatják a díszeiről, hogy Kanadában készült-e vagy pedig ezen a vidéken.

A két sápadtarcú habozás nélkül elfogadta Wah-ta-Wah ajánlatát, de Csingacsguk hallani sem akart róla.

- Akkor eredj oda magad, Kígyó, ha annyira félted a jegyesedet! - mondta a pökhendi Harry.

- Csingacsguk elmegy - felelte a delavár főnök.

Egy pillanat múlva már el is oldozta a kenut, és megindult a kastély felé. Wah-ta-Wah aggódva nézett utána, de Csingacsguk merev arca semmit sem árult

el az érzéseiből.

Rendkívül veszélyes vállalkozás volt ez; Vadölő bizonyára nem is egyezett volna bele, hogy legjobb barátja ilyen kockázatot vállaljon. Csingacsguk mégis kitartóan, egyenes vonalban evezett a cölöpök felé; odaért, megkerülte a kastélyt, aprólékosan szemügyre vett mindent, majd egy ügyes evezőlendítéssel a kenuba dobta a mokasszint. A kastélyból semmi nesz sem hallatszott, és Csingacsguk egy pillanatig nem tudta, hogy mitévő legyen. Kedve lett volna felmászni a kiugróra, s bekukkantani az egyik kémlelőnyíláson, de eszébe jutottak a delavár törzs véneinek tanításai, és letett vakmerő szándékáról. Megfordította a kenut, és számítva arra, hogy az ellenség talán mégis ott rejtőzik a kastélyban, úgy evezett visszafelé, mintha semmitől sem tartana, mintha egyáltalán nem gyanakodnék.

- Nos, Kígyó - kiáltotta Harry, amikor Csingacsguk odaért a bárkához -, mi újság a Pézsmapatkány-kastélyban?

- Csingacsguknak nem tetszik - felelte komoran a delavár, felkapaszkodva a bárkára. - Nagyon csendes. Olyan csendes, hogy Csingacsguk szinte látja a csendet.

- Jól van, Kígyó, ha csak ez a baj, akkor a legjobb lesz, ha felhúzzuk a vitorlát, és az öreg Tom hajlékában költjük el a reggelinket. Hol van a mokasszin?

- Itt - felelte Csingacsguk, átadva a gyanús tárgyat.

Valamennyien megvizsgálták, és Wah-ta-Wah teljes bizonyossággal kijelentette, hogy a mokasszin irokéz készítésű. Hutter és Csingacsguk egyetértett vele. Ebből azonban még nem következett az, hogy az

irokézek ott vannak a kastélyban. A lábbelit a tó áramlása is odasodorhatta. Hosszas vita után Hutter és Harry úgy döntött, hogy a kastélyhoz hajózik. Ettől a szándékuktól nem térithette el őket sem Csingacsguk figyelmeztetése, sem Judith és Hetty aggodalma. Csingacsguknak csak arra sikerült rábeszélnie Huttert, hogy lányait küldje be Wah-ta-Wahhal együtt a fedélzeti házba.

Amikor a bárka a kastély kiugrójához ért, Hutter és Harry kenuba szállt, hogy kinyissa a hátulsó kaput, az "udvarét", amelyben a bárka állomásozni szokott. Csingacsguknak az lett volna a feladata, hogy közben a kiugróhoz erősítse a bárkát, de a delavár óvatosságból nem hajtotta végre ezt az utasítást, hanem inkább eltávolodott a kastélytól néhány méternyire.

Hutter és Harry kenuja besiklott a hátulsó kapu cölöpjei között. Az öreg Tom elégedetten állapította meg, hogy a reteszek és a lakatok érintetlenek. A két férfi most felkapaszkodott a kastély oldalába vágott kis szelelőablakig. Harry ment előre, bedugta fejét az ablakon, majd lekiáltott Hutternek:

- Gyerünk, öreg Tom! Olyan üres a kastélyod, mint egy dió, aminek a tartalmát a mókusok kivájták. A delavár azt fecsegi, hogy ő látja a csendet; jöjjön hát ide, akkor érezheti is!

- No hiszen, csendet érezni, ahol te megjelensz! - morogta Hutter, és felkapaszkodott Harry után. Az óriás fiatalembernek közben sikerült átpréselnie magát a szűk kis ablakon, majd tompa puffanás jelezte, hogy leugrott a kastély padozatára. Még egy puffanás - és Hutter is bent volt.

Ezzel a két tompa hanggal egyszeriben vége szakadt a

kastély körül uralkodó csendnek. Belül indián csatakiáltások harsantak fel, s még az erős gerendák is megremegtek a pokoli lármától. Csingacsguk jól tudta, hogy gyanúja beigazolódott: odabent most élethalálharc folyik a két sápadtarcú és az irokézek között. Reccsenések, dobbanások hallatszottak, mintha tigrisek viaskodnának egymással egy ketrecben. Csingacsguknak volt puskája, s a Hutteré és a Harryé is ott maradt a bárkában, de egyiknek sem lehetett hasznát venni, hiszen a küzdelem láthatatlanul tombolt a kastély zárt kapuja mögött. A lányok nem tudták mire vélni az ijesztő hangokat. Csingacsguk egy pillanatnyi gondolkozás után határozott: minél messzebbre kell kerülnie a kastélytól. Mivel a vitorla le volt engedve, csak a nagy evezők segítségével hajthatta a bárkát, de így is elég sebesen távolodott.

A kastélyban három-négy percig lankadatlan erővel folyt a küzdelem. Azután az ellenfelek elfáradhattak, mert Harry szitkai és az irokézek csatakiáltásai is ritkábban hallatszottak. Végül kivágódott az elülső ajtó, s a küzdelem a kastély előtti kiugrón folyt tovább. Először néhány irokéz harcos röpült ki, mintha valami ismeretlen erő hajítaná őket. Azután megjelent Hamari Harry óriási alakja s a nyomában még több indián. Huttert már legyőzték és megkötözték. Az ellenfelek zihálva megállottak, hogy lélegzethez jussanak - hadd mondjuk el addig, hogy milyen módon kerítették hatalmukba az irokézek a kastélyt.

Amikor Hasadt Tölgy és társa eljött a tutajon, hogy megalkudjék Vadölővel, mindketten alaposan szemügyre vették a kastélyt; a hadüzenetet hozó indián fiú is értékes felvilágosításokkal szolgált. Az éjszaka leple alatt az irokézek tutajon ismét megközelítették a kastélyt, s útközben találkoztak a bárkával, amely nem vette észre őket. Az irokézek ily módon csaknem biztosak voltak abban, hogy

ellenségük elhagyta székhelyét; rövid terepszemle után odaeveztek a kastélyhoz, és felkapaszkodtak a tetejére. Eltávolították a tetőt borító fakéreg egy részét, majd a kastély padlásáról szekercével lyukat vágtak a mennyezetbe, és leereszkedtek. Ezek után két irokéz harcos gondosan visszahelyezte a fakérget a tetőre, és elevezett. Egyikük munka közben elvesztette a mokasszinját, de a sötétség miatt nem gondolhatott arra, hogy megkeresse. A kastélyban maradt indiánok virradatkor a gerendák közötti réseken keresztül megpillantották a közeledő bárkát. Főnökük elvette puskáikat és késeiket, mert anélkül is bízott a túlerőben, és elevenen akarta kézre keríteni a bárka utasait. Ezek az indiánok persze nem tudtak még arról, hogy Harry az éjszaka folyamán megölt egy irokéz asszonyt, s így engedelmeskedtek a főnök utasításainak. Előkészítették háncsköteleiket, és néma csendben várakoztak, amíg a két sápadtarcú be nem bújt a kastély hátulsó szelelőablakán. Volt annyi eszük és önuralmuk, hogy el ne árulják magukat, amikor Csingacsguk odaevezett a víz színén lebegő mokasszinért.

De térjünk vissza a küzdő felekhez. Hamari Harry nem várta meg, amíg ellenségei újrakezdik a támadást; elkapta a legközelebb álló huront, felemelte, és bedobta a vízbe. A roppant erejű fiatalember úgy harcolt, mint egy oroszlán, s egy fél percen belül két másik irokézt is eltávolított a kiugróról. Most már csak négy indián maradt vele szemben, és Harry biztos volt benne, hogy hamarosan elbánik velük.

- Hurrá, öreg Tom! - kiáltotta Harry. - Három gazember már megkóstolta a tó vizét, és fogadom, hogy utánuk küldöm a többieket is!

E szavakkal az óriás fiatalember előrerontott, és kézzel-lábbal hadakozva egyszerre két irokézt taszított

le a kiugróról. Most már csak két ellenfele maradt, de ezek közül az egyik a legnagyobb termetű, a legerősebb és a legtapasztaltabb irokéz harcos volt. Harry nem tétovázott, azonnal rávetette magát. A két atléta végigvágódott a kiugró deszkáin, és kétségbeesetten viaskodva kereste egymás torkát. A küzdelem mindössze egy-két percig tartott, és Harry valószínűleg győztesként került volna ki belőle, de közben a negyedik irokéznek sikerült felsegítenie a kiugróra két társát, akiket Harry előzőleg bedobott a vízbe. Ezek azonnal felkapták a földön heverő háncsköteleket, és ügyesen megkötözték a viaskodó Harry lábát. Harry éppen feltápászkodott, de e pillanatban megfeszült a kötél, s mielőtt még a fiatalember rávethette volna magát az újonnan felbukkant ellenségre, ismét hanyatt vágódott. Az irokézek azonnal körülhurkolták, és egy pillanat múlva Harry már gúzsba kötve feküdt a kiugrón.

Csingacsguk a bárka végéből nézte végig ezt a küzdelmet. Amikor az irokézek áthurkolták Harry lábát, Csingacsguk a puskájához nyúlt, de még mielőtt felemelhette volna, a fiatalember már meg volt kötözve. Igaz, Csingacsguk most is lelőhetett volna egy irokézt, de a skalpját nem lehetett megszerezni, és Csingacsguk ellensége volt a fölösleges vérontásnak. A huronok azonban megérezték a veszélyt, és berohantak a kastélyba; Harryt kint hagyták a kiugrón. Csingacsguk ezt a pillanatnyi fegyverszünetet gondolkodásra használta fel. Az a kenu, amelyen Hutter és Harry az előbb beevezett a kastélyba, most az ellenség kezébe került, de a bárkához kötözve ott maradt még kettő. Mi lenne - gondolta az ifjú delavár főnök -, ha a lányokkal együtt beszállna az egyik kenuba, kievezne az irokéz táborral szemben levő partra, és az erdőn keresztül próbálna elmenekülni a delavárok területe felé? Csakhamar belátta, hogy ez a terv túlságosan kockázatos, hiszen a kenu igen jó

célpontot nyújtana a kastélyban tartózkodó irokézeknek. Csingacsguk azonban nem önmagát féltette e kockázattól, hanem a három leányt, elsősorban pedig Wah-ta-Wahot. Amíg ők a fedélzeti házban rejtőznek, életüket nem fenyegeti veszély, mert ha az irokézek üldözőbe vennék is a bárkát, ennek vastag gerendái elég biztos fedezéket nyújtanának a golyókkal szemben. Csingacsguk tehát felhúzta a vitorlát, de amikor végzett ezzel a művelettel, egy új, vakmerő ötlet fogamzott meg agyában. Menekülés helyett ismét a kastély felé fordult, és amikor néhány lépésnyire megközelítette a kiugrót, odakiáltott a tehetetlenül heverő Harrynak:

- Sápadtarcú testvérem guruljon a deszkák széléig, és zuhanjon le a bárkába! Ha a mingók üldözni próbálnák, Csingacsguk tüzet nyit rájuk.

- Nem rossz ötlet, Kígyó! - felelte Harry. - Közeledj csak még egy kicsit, és teríts le valami derékaljat a bárka végébe, hogy puhára essem!

Harry azonnal hozzá is látott a terv végrehajtásához. A kiugró szélére hengeredett, de mivel a válla jóval szélesebb volt a lábánál, eltért egy kissé a kellő irányból, és az éppen odasikló bárka mellett lezuhant a vízbe. Csingacsguk egy kötelet dobott utána, olyan ügyesen, hogy éppen Harry ujjai közé esett. Az óriás fiatalember foggal és körömmel belekapaszkodott a kötélbe, s ennek köszönhette, hogy arca nem merült a víz alá. Az irokézek meghallották a csobbanást, és azonnal felbukkantak a kiugrón, de Csingacsguk puskája egy pillanatra visszakergette őket. Ez a pillanat elegendő volt ahhoz, hogy a bárka ismét mozgásba lendüljön, maga után vontatva Harryt.

Csingacsguk most berohant a fedélzeti házba, s a három leány kezébe adta a kötél végét, majd

visszasietett a kormánylapáthoz. A lányok erőteljesen húzni kezdték a kötelet; közben az irokézek ismét kimerészkedtek a kastélyból, és célba vették Harry fejét, amely a víz színén úszott. A golyók közvetlenül mellette kacsáztak el a vízen, de hála a bárka mozgásának és a mindinkább megrövidülő kötélnek, nem tehettek benne kárt. A következő pillanatban Harry eltűnt a bárka fedezéke mögött. Az irokézek erre taktikát változtattak, és a fedélzeti ház ellen irányították tüzüket, de eredménytelenül, noha egy-két golyó behatolt az ablakon, és elsüvített a lányok feje fölött.

Közben a bárka elég messzire került a kastélytól, s a két ellenséges tábor most nagyjából egyenlő körülmények között nézett farkasszemet egymással. Az irokézek belátták, hogy további sikerekre nem számíthatnak, s ha a kastélyban maradt kenun üldözőbe vennék a bárkát, ők kerülnének előnytelen helyzetbe. Azt is tudták, hogy a bárka nem veheti űzőbe őket, mivel a kenu sokkal gyorsabb. Beszálltak hát a kenuba, és erőteljes evezőcsapásokkal megindultak a part felé.

Csingacsguk most felhúzta Harryt a bárka fedélzetére, Wah-ta-Wah kioldozta az ifjú óriás köteleit, majd Judith és Hetty segítségével betámogatta a fedélzeti házba. Az indiánok kenuja közben partot ért és kikötött. A bárka utasain kívül senki sem maradt a tavon. Csingacsguk közölte a lányokkal, hogy a sietve távozó irokézek semmit és senkit sem vittek el a kastélyból - Hutternek tehát most is ott kell lennie. Az aggódó Judith és Hetty kérésére Csingacsguk azonnal megfordította a bárkát, és visszahajózott a kiugróhoz. Elsőnek Hetty szállt ki a bárkából, és besietett a kastélyba. Mire Judith az ajtóhoz ért, Hetty már ki is jött újra. Csingacsguk és Wah-ta-Wah közben megerősítette a bárkát, Harry pedig még zsibbadtan

feküdt a fedélzeti házban.

- Mit találtál odabent? - kérdezte izgatottan Judith a visszatérő Hettytől.

- Üres az egész ház - felelte Hetty -, csak apa van odabent a szobájában, és alszik. De nagyon nyugtalanul alszik, dobálja magát az ágyon, mint ahogy szokta néha, amikor túl sok pálinkát ivott.

- Nem hiszem, hogy most is részeg volna, Hetty - mondta Judith aggódva. - Az irokézek nemigen itathatták le. De akárhogyan is van, az ilyesmi nem neked való látvány; hadd menjek én be hozzá!

E pillanatban fájdalmas nyögés hallatszott a belső szobából; Judith odaszaladt, és feltépte az ajtót. Hutter az ágyán feküdt, fejét valami vászonsapka borította. Judith odalépett hozzá, levette a sapkát, s ekkor borzalmas látvány tárult a szeme elé. Hutter feje csupa vér volt, homlokától a tarkójáig hiányzott a bőre - az irokézek nem vették el az életét, de megskalpolták!

X.
HUTTER HALÁLA

Nem akarjuk részletezni azt a szörnyű látványt, amely megütötte Judith szemét, s egy pillanattal később a szobába lépő Hettyét is, inkább elmondjuk, hogyan került Hutter ebbe az irtózatos állapotba. Említettük már, hogy a kastélyban tartózkodó irokézek főnöke minden fegyvert elvett társaitól. A maga kését azonban megtartotta, s míg a többiek Harryval viaskodtak a kiugrón, a főnök nem bírt ellenállni a kísértésnek, és kését Hutterbe döfte. Rögtön el is

szégyellte magát, hiszen éppen ő volt az, aki önfegyelemre intette társait. Nem akart véresen mutatkozni előttük, s ezért nem csatlakozott a kiugrón küzdő harcosokhoz. Miután a küzdelem véget ért, nem titkolhatta tovább kegyetlen tettét, s az irokézek távozás előtt megskalpolták Huttert. A skalpolásból talán még felgyógyulhatott volna az áldozat, de az előbbi késdöfés halálosnak bizonyult, ha nem is végzett azonnal vele.

Judith és Hetty iszonyodva nézte a megcsonkított embert. Önkéntelenül is valami büntető igazságszolgáltatásra kellett gondolniuk. Az együgyű Hetty nem is volt képes eltitkolni az érzését.

- Ó, Judith - kiáltotta a megdöbbent leány -, látod, mi lett a vége! Apa skalpokat akart szerezni, s most büntetésből az ő fejéről nyúzták le a bőrt!

- Csitt, Hetty! Nézd, kinyitja a szemét: még meghallhatja, amit mondasz. Tudom, hogy igazad van, de ne gyötörjük most apánkat szemrehányásokkal.

- Vizet! - nyögte Hutter rekedt hangon. - Vizet, ostoba lányok! Azt akarjátok, hogy szomjan haljak?

A két lány megitatta a szerencsétlent, s amennyire csak lehetett, kényelembe helyezte. Az öreg némileg megkönnyebbülve nézett rájuk és úgy látszott, mintha mondani akarna valamit.

- Apám - suttogta Judith -, kívánsz valamit? Hogyan enyhítsük a szenvedésedet?

- Ne nevezz apádnak! - felelte halkan az öreg. - Nem, Judith, nem vagyok az apád, és nem vagyok Hetty apja sem. Az anyátok..., igen, ő valóban az anyátok volt. Nézzétek meg, mi van a ládában..., abból mindent

megtudtok... Adjatok még egy korty vizet...

Hetty kisietett vízért, és Wah-ta-Wahhal, Csingacsgukkal és Harryval tért vissza. Az öreg nem vette észre őket; mohón kortyolt a csuporból, amelyet Judith tartott az ajkához. Azután megkönnyebbülten felsóhajtott, s ekkor Harry elérkezettnek látta az időt, hogy felhívja magára öreg cimborája figyelmét.

- Mi történt veled, öreg Tom? - kérdezte megszokott nyers modorában. - Nem hittem volna, hogy azok a gazemberek ilyen csúnyán helybenhagynak!

Hutter kinyitotta üveges fényű szemét, és rábámult a beszélőre. Úgy látszott, mintha nagy erőfeszítésébe kerülne, hogy ráismerjen.

- Ki vagy te? - nyögte alig hallhatóan. - Azt hiszem, már láttalak egyszer.

- Nem is egyszer, öreg Tom. Harry March vagyok, akivel olyan sokat vadásztál együtt.

- Igen, rád ismerek, Harry March. Nem akarsz egy skalpot vásárolni? Egy felnőtt emberét? Mit fizetsz érte?

- Szegény Tom! Most már magam is belátom, hogy nem jó dolog skalpokkal kereskedni, s ezután inkább valami más mesterség után nézek.

- Megvan a skalpod, Harry? Én elvesztettem az enyémet... Milyen érzés, ha az embernek megvan a skalpja? Azt már tudom, hogy elveszteni milyen érzés... Csupa tűz az ember koponyája..., csupa félelem és iszonyat a szíve... Nem, Harry, ha skalpolni akarsz, előbb öld meg az áldozatodat, és csak azután nyúzd le a bőrét.

- Miket beszél az öreg, Judith? És mért kötöztétek be a fejét? Tán csak nem a koponyáját érte az irokézek tomahawkja?

- Az irokézek csak azt tették vele, amit te meg ő olyan szívesen megtettetek volna az irokézekkel! - felelte Judith keményen. - Lenyúzták a fejbőrét a hajával együtt, mert pénzt remélnek érte a kanadai kormányzótól, mint ahogy ti is pénzt reméltetek a huron skalpokért New York gyarmat kormányzójától.

Harry megdöbbent.

- Kemény szavak ezek, Judith - mondta egy pillanatnyi hallgatás után. - Szabad így beszélni, amikor apád itt haldoklik a szemed láttára?

- Az apám! Tévedsz, Harry: én nem vagyok Thomas Hutter lánya.

- Nem vagy a lánya? Ne tagadd meg őt, amikor utolsó pillanatait éli. Hát ki volt az apád, ha nem ő?

- Nem tudom, Harry - felelte Judith valamivel szelídebben. - Mindenesetre remélem, hogy becsületes ember volt.

- Ezt pedig az öreg Hutterről nem mernéd elmondani, igaz? Nem tagadom, Judith, magam is sok furcsa históriát hallottam már az öreg Tomról, de ki tudja, mennyi volt bennük a valóság, és mennyi a rágalom?

Judith nem válaszolt, mert ebben a pillanatban elkezdődött Hutter haláltusája. Az öreg Tom kinyitotta a szemét, görcsösen belekapaszkodott a takarójába, lélegzése egyre nehezebbé és szaggatottabbá vált, végül egy utolsó hörgés mindennek véget vetett.

Thomas Hutter eltávozott az élők sorából.

A nap hátralevő részében nem történt semmilyen különösebb esemény. A huronok, akiknek a birtokába jutott egy kenu, egyelőre, úgy látszik, meg voltak elégedve ezzel a sikerrel, és nem intéztek újabb támadást a kastély ellen. Az ostrom különben sem kecsegtetett volna eredménnyel, hiszen az erős cölöpépítményt most már két fegyveres ember védte.

Barátaink közben hozzáfogtak Hutter temetésének előkészítéséhez. A holttestet nem szállíthatták ki a szárazföldre, és Hetty azt kívánta, hogy édesanyjuk mellett temessék el a tóban.

A temetés időpontjául az alkonyatot választották. A holttestet átvitték a bárkára, és köveket erősítettek rá. Harry evezett, Csingacsguk a kormánylapátot irányította. A tó kristályos felszínén egyetlen hullámfodor sem látszott, s a bárka lassan, ünnepélyesen haladt előre, mint egy halottaskocsi. Végül Hetty, aki az egész idő alatt tágra meresztett szemmel fürkészte a tó fenekét, rászólt Harryra:

- Abbahagyhatod az evezést, Harry. Megláttam a nagy követ a víz alatt, innen már nincs messze anyánk sírja.

Harry és Csingacsguk leeresztették a horgonyt, s a bárka megállt. Azután kötelekre fektették a holttestet, és megkezdődött a temetés szertartása. Öreg Tom földi maradványai csakhamar a tóba merültek.

- Ne oda helyezzétek, Harry - mondta Judith, önkéntelenül is megborzongva. - Valamivel távolabb... Nem akarom, hogy olyan közel feküdjék anyánk sírjához.

Harry engedelmeskedett, s miután Hutter elfoglalta

örök nyugvóhelyét a tó fenekén, így kiáltott fel:

- Ez lett hát a vége Úszó Tomnak! Nagyszerű cimbora volt az erdőben, amikor nyomokat követtünk, s a vadfogáshoz is kitűnően értett. Ne sírj, Judith, ne sírj, Hetty, a legjobb embernek is meg kell halnia egyszer, és nincs az a könnyáradat, amely feltámasztaná. Igaz, nagy veszteség ért benneteket, de mindenre van orvosság. Szeretnék beszélni veled, Judith, de négyszemközt.

A könnyező Judith nem nagyon figyelt Harry vigasztalására, de azért megértette a szavak lényegét, és némán követte a fiatalembert a bárka túlsó végébe. Itt leült, és intett Harrynak, hogy foglaljon helyet mellette. A fiatalember zavarban volt egy kissé, nem tudta, hogyan kezdje a beszélgetést, s így Judith szólalt meg elsőnek.

- Te házasságról akarsz beszélni, Harry March - mondta a lány -, itt, a szüleim sírja fölött... Nem, nem a szüleim nyugosznak itt, csak szegény drága édesanyám... Alkalmasabb helyet nem találtál?

- Igaz, Judith, hogy a hely nem éppen a legmegfelelőbb - felelte Harry zavartan. - A körülmények azonban arra kényszerítenek, hogy ne halasszam tovább a mondanivalómat. Tudod, hogy régóta téged tartalak a legszebb lánynak, s ezt a véleményemet nem titkoltam sem az erdei vadászok, sem a telepesek előtt. Nos, Judith, sokáig tétováztam, de most végre meg kell tennem az ajánlatomat. Immár nincs apád, sem anyád, s te még békeidőben sem maradhatnál itt Hettyvel a tavon. Az irokézek jelenléte még veszélyesebbé teszi a helyzeteteket, egy héten belül bizonyára fogságba esnétek mind a ketten. Itt az ideje, hogy férjhez menj, s én megkérem a kezedet. Ha igent mondasz, békében élhetünk együtt, és elfeledjük

régi veszekedéseinket.

Harry tán még többet is mondott volna, de Judith egy türelmetlen kézmozdulattal félbeszakította.

- Elég, Harry, megértettem a szándékodat. Őszintén beszéltél, s én is őszintén akarok válaszolni. Nem lehetek a feleséged, sem most, sem később, mégpedig azért, mert nem szeretlek jobban, mint bárki mást.

- Ó, Judith, téged nagyon is elkényeztettek azok az elegáns katonatisztek! De nem baj: én várhatok. Gondolkozz azon, amit mondtam.

- Nem kell tovább gondolkoznom rajta. Ez a végső elhatározásom. Kár a sok szóért.

Harryt annyira meglepte és felbőszítette ez a visszautasítás, hogy nem is keresett újabb érveket, amelyekkel meggyőzhetné a lányt, hanem dühösen kifakadt:

- Miért ragaszkodjam hát tovább a Kristálytükörhöz?! Az öreg Tom meghalt, a parton huronok nyüzsögnek..., egyszóval ez a vidék egyre kellemetlenebbé válik.

- Akkor hát menj el innét. Joggal látod veszélyesnek ezt a helyet, és nincs semmi értelme, hogy másokért kockáztasd az életedet. Különben sem hiszem, hogy a hasznunkra lehetnél. Eredj még ma éjszaka; mi semmit sem vetünk a szemedre.

- Ha elmegyek, Judith, nehéz szívvel megyek el. Jobb szeretném, ha magammal vihetnélek.

- Erről ne is beszéljünk többet, Harry. Amint besötétedik, kievezek veled a partra az egyik kenuban,

s aztán igyekezz eljutni a legrövidebb úton az erődbe. Ha odaértél, vedd rá a katonatiszteket, hogy küldjenek egy csapatot a felmentésünkre.

Még mielőtt Harry válaszolhatott volna, Judith felállt, és visszament a többiekhez. Hetty a bárka korlátjának támaszkodva még mindig szomorúan nézett a vízbe; Wah-ta-Wah arcán látszott, hogy szeretné megvigasztalni, de nem tudja, hogyan; Csingacsguk komoran és ünnepélyesen állt mellettük. Amikor Judith Hettyhez lépett, az ifjú delavár főnök és jegyese tapintatosan félrevonult.

- Húgom - mondta Judith szelíden -, sok mindent szeretnék megbeszélni veled. Üljünk be az egyik kenuba, és hagyjuk el egy kicsit a bárkát; nem akarom, hogy titkainkat a többiek is meghallják.

- Maradjunk itt a szüleink sírja fölött, Judith, és ne evezzünk messzebbre. Inkább szólj Harrynak, hogy húzza fel a horgonyt, és ők menjenek odább a bárkával.

Judith megértette Hetty érzéseit, szólt egy-két szót Harrynak; a két lány beszállt a kenuba, s a lomha bárka csakhamar magukra hagyta őket.

- Thomas Hutter halálával gyökeresen megváltozott a helyzetünk, Hetty - kezdte Judith a beszélgetést, amint ott lebegtek az áttetsző víz színén. - Ő ugyan nem volt apánk, de mi ketten nővérek vagyunk, s egyformán kell éreznünk és cselekednünk.

- Ha igaz is, hogy Thomas Hutter nem volt az apánk, Judith, kétségtelenül mi vagyunk az örökösei. Miénk a kastély, a bárka, az erdő és a tó, éppen úgy, mint amikor Thomas Hutter még élt. Mi akadályozhat meg bennünket abban, hogy itt maradjunk, és úgy éljünk

tovább, mint eddig?

- Nem, húgocskám, erről szó sem lehet. Itt még akkor sem lennénk biztonságban ezután, ha a huronoknak nem sikerülne foglyul ejteniük bennünket. El kell költöznünk innen a településekre.

- Nagyon szomorú vagyok, hogy így gondolkodol, Judith - felelte Hetty, lecsüggesztve a fejét. - Nagyon-nagyon szomorú vagyok. Ha nem születtem is itt, eddigi életemet itt töltöttem, s a legszívesebben itt maradnék mindhalálig. Nem szeretem a településeket, ahol olyan sok az emberi gonoszság, de szeretem a fákat, a hegyeket, a tavat és a forrásokat. Ha pedig asszonyok valóban nem élhetnek egyedül ilyen helyen, miért nem mész férjhez?

- Ó, ha férjem volna, Hetty, én is százszor szívesebben választanám ezt a helyet, mint a településeket. Volt idő, amikor másképpen gondolkoztam, de az az idő régen elmúlt. Igen ám, de hol van az a férfi, aki ezt a vidéket valóságos paradicsommá változtatná a számunkra?

- Harry March szeret téged, nővérem - felelte Hetty. - Boldog lenne, ha feleségül vehetne, s én nem ismerek nála bátrabb és erősebb fiatalembert az egész világon.

- Már beszéltem erről Harryval, és véglegesen nemet mondtam neki. Egyébként, Hetty, itt az ideje, hogy amit csak lehet, mindent megtudjunk családunkról és rokonainkról. A régi láda most már a mi tulajdonunk, tehát jogosan átnézhetjük a tartalmát. Azt hiszem, te is égsz a vágytól, hogy megtudd, kinek a gyermekei vagyunk. A ládabeli iratok kétségtelenül le fogják csillapítani a kíváncsiságunkat.

- Mindegy, Judith, akár vannak rokonaink, akár

nincsenek, ismeretlenül nem szerethetem őket. S ha nem akarsz férjhez menni Harryhoz, azt hiszem, mégiscsak el kell hagynunk a tavat, hiszen más férjet nemigen választhatsz ezen a vidéken.

- Mi a véleményed Vadölőről, Hetty? - kérdezte Judith előrehajolva. - Nem örülnél, ha ő lenne a sógorod?

- Vadölő! - kiáltotta Hetty, nem is palástolva meglepetését. - Hiszen Vadölő egyáltalán nem szép ember!

- De nem is csúnya, Hetty, s egy férfinál nem a szépség a fontos, hanem a becsület. Különben is, Harry ma éjszaka elhagy bennünket, s azután, ha Vadölőnek sikerül kiszabadulnia, beszélni fogok vele, és ez a beszélgetés majd eldönti további sorsunkat. Most pedig ragadjuk meg az evezőt, és menjünk vissza a bárkára.

A két lány még nem érte el a bárkát, amikor Judith egyszerre csak felkiáltott:

- Odanézz, Hetty! Egy kenu közeledik a part felől... Most eltűnt a kastély mögött... Lehetséges volna, hogy az irokézek újabb támadást akarnak intézni ellenünk?

A kenu ebben a pillanatban ismét előbukkant a kastély mögül. Az aggódó Judith nem akart hinni a szemének: Vadölő állt a kenuban, egyedül! Nyugodtan, lassan evezett, nem úgy, mint az olyan ember, aki éppen megszökött ellenségei karmából. Az alkonyat bíborvörös fényében a lányok kenuja és a Vadölőé megindult egymás felé, s néhány perc múlva már találkoztak is.

- Üdvöz légy, Vadölő! - kiáltotta Judith, amikor a két kenu már egymás mellett lebegett a vízen. - Szomorú,

fájdalmas napunk volt ma, de visszatérésed legalább eloszlatja egyik gondunkat. Mondd, a huronok lettek emberségesebbek, vagy pedig a saját bátorságodnak és ügyességednek köszönheted, hogy megszabadultál tőlük?

- Sem az egyiknek, Judith, sem a másiknak. A mingók nem változtak meg, és valószínűleg mingók is maradnak, ameddig csak élnek. Ami pedig azt illeti, hogy kijátszottam volna az éberségüket, arra ilyen körülmények között nemigen volt lehetőség.

- Nem, a mingók nem emberségesek - mondta Hetty. - Megölték apát, épp az imént temettük el.

- Tudom, Hetty, a mingók elmondták, hogy mi történt a kastélyban, s a temetést magam is végignéztem a partról, mielőtt kenuba ültem volna. Nem mondhatok egyebet a vigasztalásotokra, mint azt, hogy amennyire tőlem telik, a segítségetekre leszek.

- Nem csalódtam benned, Vadölő - felelte Judith. - Jószívű és becsületes ember vagy. De mondd hát: hogyan sikerült elhagynod az irokéz tábort?

- Nagyon egyszerű, Judith. Kimenőt kaptam.

- Kimenőt! Hallottam már ezt a szót..., katonák használták, amikor kiengedték őket a kaszárnyából. De mi az értelme ennek a kifejezésnek, ha egy fogoly szájából halljuk?

- Ugyanaz, Judith, mint a katonáknál. A kimenő azt jelenti, hogy az ember bizonyos meghatározott időre eltávozhat a kaszárnyából vagy a táborból, de amikor az idő lejárt, vissza kell térnie.

- De hogyan engedhettek el a huronok téged? Milyen

biztosítékuk van arra, hogy vissza fogsz térni?

- A becsületszavam - felelte a vadász egyszerűen. - Igen, a becsületszavamat adtam nekik, és valóban nagy bolondok lettek volna, ha a nélkül engednek utamra. Hiszen akkor nem kellene visszamennem, és tűrnöm a kegyetlenségüket.

- Úgy érted ezt, Vadölő, hogy vissza akarsz menni, és ismét az ellenség kezébe adod magad?

- Úgy van, Judith. Eddig még mindig álltam a szavamat, és ezúttal sem fogok eltérni ettől a szokásomtól.

Judithnak elszorult a szíve, de tudta, hogy hiába is vitatkoznék a fiatal vadásszal. Azzal próbálta vigasztalni magát, hogy időközben talán még történik valami, és Vadölő elkerülheti azt a borzalmas sorsot, amely az irokéz táborban várna reá.

A két kenu most lassan evezve megindult a bárka felé, és néhány percig mindnyájan hallgattak. Végül Judith megtörte a csendet.

- Mikor jár le a kimenőd, Vadölő? - kérdezte alig hallhatóan.

- Holnap délben, egy perccel sem előbb - felelte a vadász. - Elhiheted, Judith, hogy ameddig csak lehetséges, veletek akarok maradni. Az irokézek attól tartanak, hogy az erőd helyőrsége nemsokára támadást intéz ellenük, s ezért minél hamarabb el akarnak távozni innen. Holnap délben ismét közöttük leszek, s ha nem viszek tőletek olyan választ, mint amilyent ők szeretnének, bizonyára még alkonyat előtt a kínzócölöpre kerülök, mert az irokézek még az este folyamán fel akarják szedni a sátorfájukat.

- Gondolod, hogy rajtad akarják megbosszulni a veszteségeiket? - kérdezte Judith.

- Bizonyos vagyok benne. Az irokézek rendkívül dühösek, amiért Wah-ta-Wah megszökött tőlük, és tegnap éjszaka még jobban felbőszítette őket egy puskalövés, amelynek a törzs egyik asszonya esett áldozatul. Mindegy, akárhogyan lesz is, Nagy Kígyó és jegyese legalább visszatérhet a delavárok földjére, és boldogan élhet egymással.

- Ó, Vadölő, holnap délig talán meggondolják magukat!

- Nem hiszem, Judith. Azért is haragusznak rám, mert megöltem egy bátor és ügyes harcosukat. De már itt is vagyunk a bárka mellett; szakítsuk félbe beszélgetésünket, amíg valamennyien együtt nem leszünk, hiszen a többieket is bizonyára érdekelni fogja a mondanivalóm.

XI.
VADÖLŐ KÜLDETÉSE

Vadölő találkozása a bárkában maradt barátaival komolyan, szinte ünnepélyesen zajlott le. A két indián azonnal látta rajta, hogy nem szökött meg az irokézektől, majd néhány szóból megértették, hogy mi az, amit Vadölő "kimenőnek" nevezett. Csingacsguk arca még jobban elkomorult, Wah-ta-Wah pedig apró figyelmességekkel próbálta kifejezésre juttatni együttérzését.

Közben besötétedett, s ezért a társaság elhatározta, hogy visszatér a kastélyba.

A kastély legalább olyan biztonságosnak ígérkezett, mint a bárka, és különben is valószínűtlen volt, hogy az irokézek újból megtámadnák őket, mielőtt Vadölő választ vinne.

Amint a bárka kikötött, a társaság tagjai hozzáláttak különböző apró tennivalóik elintézéséhez, hiszen semmi sem sürgette őket. A lányok vacsorát készítettek, Harry a mokasszinját javítgatta, Csingacsguk komoran üldögélt egymagában, Vadölő pedig megvizsgálta Hutter híres puskáját, a Szarvasölőt. Ez a puska valamivel hosszabb volt a szokottnál, és látszott rajta, hogy nem közönséges műhelyben készült. Minden alkatrésze tökéletes volt, agyát ezüsttel verte ki a puskaműves. Vadölő többször is vállához emelte a puskát, mintha célozna - nem tudott betelni vele.

- Pompás egy fegyver, Harry! - kiáltotta oda Vadölő a mokasszinjával foglalatoskodó ifjú óriásnak. - Sokat hallottam már róla a vadászoktól.

- Valóban kitűnő puska - felelte Harry. - Nem tagadom, azt reméltem, hogy Judith talán nekem ajándékozza.

- Könnyen meglehet, Harry, hogy így is lesz..., de a fegyver tökéletes, és kár lenne, ha nem tölthetné be teljesen hivatását.

- Hogy érted ezt? Az én vállamon nem mutatna olyan jól az a puska, mint bárki másnak a vállán?

- Jól mutatna, Harry, nem is arról van szó. De vannak emberek, akik egy nap alatt több szarvast ejtenének el ezzel a szerszámmal, mint te egy hét alatt. A minap láttalak, amint céloztál: emlékszel arra a szarvasra?

- Eh, azt csak el akartam ijeszteni!

- Jó, jó, nem vitatkozom. Mindenesetre ezzel a puskával remekelt a fegyverkovács. Akinek biztos a keze, és gyors a szeme, e puska segítségével az Erdők Királyává lehetne.

- Akkor tartsd meg, Vadölő, és légy te az Erdők Királya - szólt közbe váratlanul Judith, aki végighallgatta a beszélgetésüket. - Jobb kezekbe nem is kerülhetne, és remélem, hogy egészséggel fogod használni legalább ötven esztendeig vagy még tovább.

- Judith, ezt nem mondhatod komolyan! - kiáltotta Vadölő meglepetten. - Hiszen ez királyi ajándék!

- Soha életemben nem beszéltem még komolyabban, Vadölő. Tartsd meg a puskát.

- Jól van, Judith, erről még beszélünk. Ne keseredj el, Harry, Judith csak azt akarja, hogy az öreg Hutter puskája a lehető legjobb helyre kerüljön. Meglátod, egyebekben inkább téged fog kitüntetni.

Harry morogva juttatta kifejezésre elégedetlenségét, de távozásának előkészületei annyira lekötötték, hogy nem akart sok szót vesztegetni erre a dologra. Nem sokkal utóbb elkészült a vacsora, s barátaink néma csendben elfogyasztották. Azután az egész társaság kivonult a kiugróra, s ott lehetőleg kényelmesen elhelyezkedett, hogy meghallgassa Vadölő beszámolóját. A bárkáról és a kastélyból hozott székeken foglaltak helyet; világításnak elég volt a sok ezer csillag, amelyet immár nem takartak el a felhők.

- Nos, Vadölő - kezdte Judith, aki alig bírt már a türelmetlenségével -, mondd el nekünk, hogy mit üzennek a huronok, s miért kaptál tőlük kimenőt.

- Nehéz dolog ez, Judith; meg kell erőltetnem magamat, hogy kimondjam a huronok üzenetét. De hát Harry indulásra készül, múlik az idő, s nincs más hátra, el kell mondanom, amit rám bíztak.

- Ide hallgass, Vadölő - szólt közbe Harry, némileg parancsoló hangon -, jó vadász vagy, és jó útitárs a vadonban, de ha üzeneteket kell átadni, úgy látom, nem állsz a helyzet magaslatán. Bizonyára attól félsz, hogy szavaidat nem szívesen fogadja majd a hallgatóság. Mégis amit el kell mondani, azt el kell mondani. Ne ötölj-hatolj, mint egy jenki ügyvéd, aki azért csűri-csavarja a szót, hogy minél több pénzt húzzon ki az ügyfeleiből.

- Igazad van, Hamari Harry, s úgy látszik, ma éjszaka különösen jól illik rád a neved, minthogy olyan hamar akarsz a végére járni ennek a dolognak. Nem is kertelek tovább, hanem a tanács elé terjesztem mondanivalómat..., mert hát tanácsnak kell neveznem ezt az összejövetelt, habár nők is vannak közöttünk. Nos, tehát a mingók rendkívül bosszúsak voltak, miután visszatértek a kastélyból. Sokat vitatkoztak azon, hogy mi a teendő, s végül a következő határozatra jutottak. Az öregebbek úgy vélték, hogy én olyan ember vagyok, akiben meg lehet bízni, akinek tehát kimenőt adhatnak. A mingóknak nagyon jó a megfigyelőképességük, ezt még a legádázabb ellenségük is kénytelen elismerni. Egyszóval megbíztak bennem, márpedig - tette hozzá a vadász némi kis önérzettel - nemigen szoktak sápadtarcúakban megbízni. Maguk elé hívattak, és a következőket mondották: a tó és a kastély ki van szolgáltatva nekik. Thomas Hutter meghalt, Harry pedig olyan közel állt a halálhoz, hogy valószínűleg nem akar még egyszer a közelébe kerülni még ezen a nyáron. A huronok tehát úgy vélik, hogy a kastély

védőserege mindössze Csingacsgukból és három leányból áll. Igaz, nagyra tartják Csingacsgukot mint a legnevesebb mohikán család sarját, de azt is tudják, hogy csupán az első hadiösvényét tapossa. Ami pedig a lányokat illeti, azokról úgy vélekednek, mint ahogy általában az asszonyokról szoktak.

- Vagyis lenéznek bennünket! - kiáltott fel Judith, s a szeme úgy lángolt, hogy még a sötétben is látták valamennyien.

- Várd meg a végét. Mondom, a huronok úgy gondolják, hogy védtelenek vagytok velük szemben, s ezért szó szerint a következő üzenetet bízták rám: "Mondd meg a Kígyónak, hogy mint kezdő harcos derekasan megállta a helyét, most hát térjen vissza hazájába a hegyeken keresztül, s mi nem fogjuk őt nyomon követni. Ha sikerült skalpokat szereznie, tartsa meg őket, a huronoknak van szívük, és nem kívánják, hogy egy ifjú harcos üres kézzel térjen haza. Wah-ta-Wahnak azonban vissza kell jönnie a huronokhoz; amikor éjszaka eltávozott tőlük, magával vitt valamit, ami nem volt az övé..."

- Ez nem lehet igaz! - mondta Hetty komolyan. - Wah-ta-Wah nem olyan lány...

Hetty nem fejezhette be a mondatot, mert Wah-ta-Wah szégyenlősen felnevetett, és rátette kezét a sápadtarcú lány szájára, hogy ne szólhasson többet.

- Te nem érted, Hetty, a mingó üzeneteket - folytatta Vadölő. - A főnökök arra céloztak, hogy Wah-ta-Wah magával vitte egy fiatal irokéz harcos szerelmét, s ezért kell visszatérnie. Azt mondják, hogy Kígyó bizonyára talál majd másik feleséget, de erről az egyről mondjon le.

- Hát arra nem gondolnak, hogy Wah-ta-Wah kit szeret? - kérdezte gúnyosan Judith. - Úgy látom, Vadölő, hogy az irokéz főnökök nem sokat értenek a női szív rejtelmeihez.

- Ahhoz bizony én sem értek valami sokat - felelte Vadölő. - De hadd térjek rá az üzenet következő részére, amely neked szól, Judith. Az irokézek azt mondják, hogy apátok, a Pézsmapatkány, örök nyugovóra tért a tó vizeibe, s gyermekeinek biztos szállásra és élelemre lesz szükségük. A huronok wigwamjai jobbak, mint az idevalósiak..., legalábbis szerintük... Menjetek hát, és próbáljátok ki, hogy milyen szállás esik bennük. Igaz, a ti bőrötök fehér, de aki ilyen sokáig élt az erdőben, talán nem is érezné jól magát a tisztásokon, a fehérek között. Egy nagy irokéz harcosnak tegnap meghalt a felesége, s ő pótlásul boldogan magához venné Vadrózsát. Ami pedig Hettyt illeti, a rézbőrű harcosok tisztelik őt, és szívesen gondját viselnék. Apátok vagyonának a törzset kell gazdagítania, de ami a tiétek, vagyis minden női holmi, veletek maradna a férj wigwamjában.

- Ilyen üzenetet hozol te nekem?! - kiáltotta Judith felháborodottan. - Hát azt hiszed, hogy valaha is rabszolgalány lesz belőlem?

- Távol áll tőlem, Judith, hogy ilyesmit higgyek. Türtőztesd magad, és ne haragudj rám. Elmondtam a huronok üzenetét, amilyen pontosan csak tudtam, szóról szóra, mert ez volt a feltétele annak, hogy kimenőt kapjak tőlük. Azt azonban még nem mondtam el, hogy az én véleményem szerint mit kellene válaszolnotok.

- Halljuk hát a véleményedet, Vadölő! - szólt közbe Harry. - Igazán kíváncsi vagyok rá, hogy miféle okos választ sikerült kisütnöd. Ami engem illet, én máris

készen vagyok a válasszal, és közölni is fogom, ha sor kerül rá.

- Nem tudom, Harry, hogy mit akarsz válaszolni, de én a te helyedben ezt üzenném vissza a huronoknak: "Mondd meg nekik, Vadölő, hogy nem ismerik Harry Marchot! Olyan ember vagyok, aki semmilyen körülmények között sem hagyna cserben két bajba jutott lányt. Az irokézek számíthatnak arra, hogy amíg a kezem elbírja a puskát, a védtelenek mellett maradok!"

Harry elszégyellte magát egy kissé, s ha most egy bátorító szót kap Judithtól, kétségtelenül magáévá tette volna Vadölő szavait. Mivel azonban Judith hallgatott, Harryban felforrt a méreg, s dühösen így felelt a vadásznak:

- Taknyos kölyök vagy, Vadölő! Saját szavaid nem is lehetnek, hiszen csak közvetítői minőségben szolgálsz a huronoknál. Halld hát a válaszomat! Azt üzenem a megbízóidnak, hogy igenis, nagyon jól ismerik Harry Marchot. Nincs rá semmi okom, hogy még egyszer a közelébe merészkedjek a halálnak. Ha Judith meggondolná magát, szívesen elvinném őt is meg Hettyt is a folyóhoz, de ha nem, egyedül kelek útra még ma éjszaka.

- Judith nem fogja meggondolni magát, és nem is kér a társaságodból, Harry March! - kiáltotta Judith hevesen.

- Erről hát ne is beszéljünk többet - mondta Vadölő. - Harry úgy cselekszik, ahogyan jónak látja, és ebben senki sem akarja megakadályozni. Remélem, hogy könnyű útja lesz..., a lelkiismeretéhez pedig semmi közünk. Most pedig válaszolj te, Wah-ta-Wah: visszamégy-e a mingókhoz? Leszel-e huron harcos

felesége?

Wah-ta-Wah felállt a székről, s izgalmában az anyanyelvén adta meg a választ, delavárul.

- Mondd meg a huronoknak, Vadölő, hogy olyan ostobák, mint a vakondok; nem tudják megkülönböztetni a farkast a kutyától. Az én hazámban a rózsák azon az ágon hervadnak el, amelyen kinyíltak; a gyermekek könnye a szüleik sírját öntözi; a kukorica ott érik meg, ahol elvetették. A delavár lányokat nem lehet ide-oda küldözgetni az egyik törzstől a másikhoz. Olyanok ők, mint a szamóca, amely a tulajdon erdejében a legédesebb. Még a fecske és a vörösbegy is visszatér minden tavasszal a régi fészkébe; hát a leányok hűtlenebbek volnának a madaraknál? Ültesd agyagba a fenyőfát, és megsárgul; a fűzfa nem virágoznék a magas hegyekben; a tamariszkuszfa leginkább a mocsaras földet szereti; a tengerparti törzsek sem ismernek szebb muzsikát a sós vizek fölött üvöltő szeleknél. De a huronok dalai nem örvendeztetik meg egy delavár lány fülét. Wah-ta-Wahnak csak egy szíve van, és csak egy férfit szerethet.

Vadölő leplezetlen élvezettel hallgatta ezt a jellegzetes indián üzenetet, majd így kiáltott fel:

- Ez aztán beszéd! Fogadok, hogy még te is megértetted, Judith, habár egy szót sem tudsz delavár nyelven. Most pedig hadd halljam a te válaszodat.

- Szóljon előbb Nagy Kígyó - mondta Judith.

- Kígyó? Szavamra, eszembe se jutott, hogy megkérdezzem, hiszen minden gondolatát ismerem. De igazad van, Judith, pontos választ kell vinnem a mingóknak. Felelj hát, Csingacsguk: hazamennél-e a

hegyeken keresztül, és itt hagynád-e Wah-ta-Wahot a huronoknak?

Az ifjú főnök felállt, akárcsak jegyese, hogy kellő méltósággal és komolysággal adhassa elő mondanivalóját.

- Üzenetért üzenet jár cserébe - kezdte Nagy Kígyó. - Halljátok meg, hogy mit felel Csingacsguk a kanadai kóbor farkasoknak, akik most erdeinkben üvöltenek. Nem is farkasok ők, hanem kutyák, akiknek a fülét és a farkát a delavárok keze fogja megkurtítani. A leányrabláshoz értenek; a lányok megtartásához már nem. Csingacsguk azt veszi feleségül, akit akar, s ehhez nem kér engedélyt semmilyen kanadai ebtől. Ha Csingacsguk szeret valakit, nem kürtöli világgá, amit érez; érzései rejtve maradnak saját törzse előtt is, és még inkább a huron csavargók előtt...

- Nevezd őket gazembereknek, Kígyó! - vágott a szavába Vadölő, akit valósággal elragadtatott ez a beszéd. - Igen, nevezd őket gazembereknek; ezt a szót könnyű lefordítani, s ez talál majd leginkább az elevenükbe, mert az igazságot fejezi ki. Ne félj, betűről betűre átadom nekik az üzenetedet; nevezd csak őket gazembereknek, s akkor a szemem láttára forr majd fel bennük a méreg.

- És még inkább a huron gazemberek előtt! - folytatta Csingacsguk, nagyon szívesen engedve Vadölő kérésének. - Mondd meg a huron kutyáknak, hogy vonítsanak hangosabban, ha azt akarják, hogy a delavárok megtalálják őket az erdőben, ahol róka módjára bujkálnak. Amíg egy delavár leány volt a táborukban, vadászni kellett reájuk; most már elfelejtjük őket, ha nem csapnak lármát.

- Ennyi elég is lesz, Kígyó; a huronok nem érthetik

félre a válaszodat. Most pedig rajtad a sor, Judith, mondd el te is, hogy mit üzensz, mert a mingók valamennyiőtöktől választ várnak, kivéve talán Hettyt.

- Miért ne válaszolhatna Hetty is? Együgyű leány, az igaz, de gyakran fején találja a szöget, és az indiánok tisztelik őt.

- Igazad van, Judith. Nos, Hetty, üzensz-e valamit a huronoknak? Ígérem, hogy hűségesen átadom nekik minden szavadat.

Hetty gondolkozott néhány pillanatig, majd éppoly ünnepélyes hangon válaszolt, mint az előtte szólók.

- A huronoknak is van hazájuk, nekünk is van. Miért hagynám én el a magam hazáját, amikor boldogan éltem itt mindmostanáig? Miért hagynám el szüleim sírját? Mondd meg a huronoknak, Vadölő, hogy szívesen ellátogatok hozzájuk, de az életemet ezen a helyen akarom leélni.

- Szó szerint átadom az üzenetedet, Hetty. Most pedig rajtad a sor, Judith: mit üzensz te a mingóknak?

Judith nem válaszolt azonnal, s amikor végül megszólalt, egy kis bizonytalanság csendült ki a hangjából.

- Mielőtt válaszolnék, Vadölő, mondd meg nekünk, hogy milyen hatással lesz a mi válaszunk a te sorsodra. Ha üzeneteink miatt áldozatul esel a mingók kegyetlenségének, talán nem kellett volna annyira sietnünk a beszéddel. Mondd hát meg, mi fog történni veled, ha átadod az üzeneteinket.

- Olyan ez, Judith, mintha azt kérdeznéd, hogy merről fog fújni a szél a jövő héten, vagy hány éves lesz az a

szarvas, amelyet a legközelebb elejtek! Honnét tudhatnám? Csak annyit mondhatok, hogy a mingók igen haragos arccal tekintettek rám, de hát nem mindig tör ki a vihar, ha fekete felhők gyülekeznek az égen. Egyszóval nem könnyű válaszolni a kérdésedre.

- Nekem sem könnyű válaszolnom az irokézek üzenetére - felelte Judith. - Ha a többiek már lefeküdtek, beszélni akarok veled, Vadölő, s csak azután adom meg a válaszomat.

A lány olyan határozottan beszélt, hogy Vadölő semmit sem szólhatott ellene, de hiszen nem is sürgette őket semmi. A tanácskozás ezzel véget ért, és Harry bejelentette, hogy most már végérvényesen eltávozik. Judith szó nélkül kezet fogott vele, s a két delaváron világosan látszott, hogy könnyű szívvel válnak meg tőle.

Csak Hetty árult el némi felindultságot; odalépett Harryhoz, és remegő hangon így szólt hozzá:

- Isten veled, Harry..., isten veled, kedves Harry! Vigyázz magadra az erdőben, és egyszer se pihenj meg, amíg el nem érsz az erődbe! Annyi a huron a tó körül, mint levél a fán, s egy magadfajta erős emberrel nem fognak olyan szelíden bánni, mint velem.

Harryhoz senki sem szólt egy jó szót búcsúzáskor Hettyn kívül, s ezért az óriás fiatalember most meghatódott egy kissé. Forrón megszorította Hetty kezét, és azt mondta:

- Derék leány vagy, Hetty..., kezdem belátni, hogy Judith feleannyit sem ér, mint te, még ha csinosabb is valamivel. Isten veled!

Vadölő magára vállalta Judith helyett, hogy kiviszi

Harryt a partra az egyik kenuban. Csakhamar el is hagyták a kastélyt, s Hetty szomorúan nézett utánuk a sűrű sötétbe.

Negyedóra múlva a kenu elért a part menti fák árnyékába, nem messzire attól a ponttól, ahol Vadölő ki akart kötni. Abbahagyták az evezést, s az ifjú vadász komoly hangon így szólt társához:

- Amint megérkezel, Harry, vedd rá a tiszteket, hogy küldjenek ide egy csapatot a huron csavargók ellen. Az lesz a legjobb, ha te is velük jössz, és kalauzolod őket. Úgysem találnál közöttük senkit, aki nálad jobban ismerné az utakat és a tó fekvését. Először a huronok táborát támadjátok meg, azután szemügyre vehetitek a kastélyt meg a bárkát, és megállapíthatjátok, hogy mi történt Csingacsgukkal meg a lányokkal. Énvelem már nem kell törődnötök, mert az én sorsom még holnap éjszaka előtt eldől.

- És mit gondolsz, mi lesz a sorsod? - kérdezte Harry.

- Nem tudhatom. Mindenesetre valószínű, hogy a bosszúvágy és a vállalkozásuk sikertelensége miatti harag elhatalmasodik a mingók szívén, s akkor semmiképpen sem kerülhetem el a kínzóoszlopot.

- Csúnya egy dolog ez - morogta Harry. - Kár, hogy az öreg Tomnak és nekem nem sikerült megskalpolnunk az összes mingókat! Miért is tartottál vissza, Vadölő? Akkor nem volnál most ilyen kétségbeesett helyzetben.

- Inkább az a kár, hogy egyáltalán megpróbálkoztatok a skalpolással. Ha nyugton maradtok, az irokézek nem támadtak volna rátok. Azt is rosszul tetted, Harry, hogy megölted az egyik irokéz asszonyt. Az ilyen gonoszságok bemocskolják az ember nevét, még

akkor is, ha egyeseknek nem okoznak lelkiismeret-furdalást.

Harry erre nem tudott mit válaszolni, így hát megragadta az evezőt, s a kenu csakhamar partot ért. Harry kiugrott belőle, vállára vetette a puskáját, s néhány pillanatig zavartan keresgélte a szavakat, amelyekkel elbúcsúzhatna barátjától.

- Őrültség lenne, Vadölő, ha ismét az irokézek kezére adnád magadat! - mondta végül ingerülten.

- Vannak, akik azt hiszik, hogy őrültség, ha az ember betartja a szavát, és vannak, akik másképpen gondolkoznak - felelte Vadölő. - Te talán az előbbiek közé tartozol, én pedig az utóbbiak közé. Nem akarom, hogy bárki is hazugsággal és hitszegéssel vádolhasson. Isten veled, Harry; lehet, hogy soha többé nem látjuk egymást az életben; nyújtsd hát a kezed!

Harry szótlanul kezet nyújtott, majd sarkon fordult, és bevetette magát a bokrok közé. Boldog volt, hogy elhagyhatja ezt a veszélyes helyet, s még boldogabb, hogy nem kell tovább hallgatnia Vadölő szemrehányó szavait. Az ifjú vadász még várt, amíg Harry nyomában el nem halkult az ágak reccsenése, azután sóhajtott egyet, belemerítette evezőjét a vízbe, és megindult vissza, a kastély felé.

Judith a kiugrón várta. Csingacsguk, Wah-ta-Wah és Hetty már aludt. Amikor Vadölő odaért, Judith segített neki megerősíteni a kenut, majd így szólt hozzá:

- Rendkívüli éjszaka ez a mai, Vadölő. Ezt abból is láthatod, hogy lámpást gyújtottam a bárkában. Arra kérlek, menjünk most oda, mert beszélnem kell veled.

A vadász meglepődött egy kissé, de szó nélkül követte Judithot. A lámpással megvilágított fedélzeti házban ott állt a láda, mellette két zsámoly s egy üres asztal. A türelmetlen Judith már a láda lakatjait is eltávolította.

- Értem, hogy mit akarsz tenni - mondta Vadölő. - De miért nincs itt Hetty is? Most, hogy Thomas Hutter meghalt, e titokzatos láda tartalma felerészben az övé.

- Hetty alszik - felelte gyorsan Judith. - Különben is, ma este azt mondotta, hogy nekem ajándékozza az ő részét, azt tehetek vele, amit akarok. Őt egyáltalán nem vonzzák a díszes ruhák, sem a többi cifraság, ami esetleg még a láda alján rejtőzhetik.

- Szabad-e ilyesmit elfogadni Hettytől? - kérdezte Vadölő. - Hiszen ő nem ismeri a tárgyak értékét.

- Hidd el, Vadölő, hogy nem fogom megkárosítani Hettyt - felelte Judith szelíden. - Nemcsak azt tudja, hogy mit akarok tenni, hanem azt is, hogy miért. Ülj hát le, emeld fel a láda fedelét, s ezúttal végig átvizsgáljuk a tartalmát. Nagy csalódást okozna nekem, ha nem találnánk benne valami részletesebb felvilágosítást anyám és Thomas Hutter történetéről.

- Miért nevezed őt Thomas Hutternek, nem pedig apádnak? - kérdezte Vadölő.

- Régóta sejtettem, hogy Thomas Hutter nekem nem apám, habár azt hittem, hogy Hettynek édesapja. Most azonban már tudom, hogy sem Hetty, sem én nem vagyunk Thomas Hutter lányai. De ne is beszélgessünk tovább, hanem lássunk munkához; azt hiszem, fél óra múlva tudni fogunk mindent, amit akarunk, sőt talán még többet is.

Vadölő megértette a lány türelmetlenségét, és

hozzáfogott a láda kirakásához. Ismét előkerült mindaz, amit a múltkor már megvizsgáltak; ezekkel a tárgyakkal most nem törődtek; még a hímzett brokátruha sem keltette fel Judith érdeklődését. Végül Vadölő kiemelt egy új csomagot.

- Bontsd ki, hadd lássuk, mi van benne, Vadölő! - kiáltotta Judith.

A fiatal vadász szót fogadott, letekerte a csomagról a burkolóvásznat, s ekkor egy másik, durva minőségű vászondarab maradt a kezében.

- Azt hiszem, ez valami zászló - mondta Vadölő. - De nem tudnám megmondani, hogy melyik nemzeté.

- Terítsd szét, talán ráismerünk! - kiáltotta Judith izgatottan.

Vadölő leterítette a vásznat a földre, majd kiegyenesedett, és tűnődve megcsóválta a fejét.

- Szavamra, nem irigylem azt a zászlóvivőt, akinek ilyen hatalmas lobogót kell a csatamezőn hordoznia! Sohasem láttam még ekkora zászlót, pedig megfigyeltem egypárszor az erődök körül gyakorlatozó katonákat. De ez a hatalmas vászondarab nem közönséges emberekhez illik, hanem óriásokhoz!

- Vagy hajókhoz, Vadölő! - vágott a szavába Judith. - Sohasem hallottad még azokat az ijesztő történeteket, amelyek arról szóltak, hogy Thomas Hutter valamikor kalóz volt?

- Kalóz? Nem tudom, mit jelent ez a szó. Eddig csak kalauzokról hallottam, vagyis tapasztalt indiánokról, akik jól ismerik a vadont, és elkalauzolják az

idegeneket. Thomas Hutterről viszont azt rebesgette a mendemonda, hogy fiatalabb korában tengeri rablókkal cimborált.

- Nos, Vadölő, a kalóz tengeri rablót jelent! De ne vesztegessük az időt, inkább lássuk, hogy mi van abban a négyszögletes csomagban.

Ez a négyszögletes tárgy egy igen finoman kidolgozott, lezárt kis ládikó volt. A kulcsát sehol sem találták, s ezért Judith úgy döntött, hogy a ládikót fel kell feszíteni. Vadölő csakhamar talált is egy megfelelő feszítővasat, s amikor a ládikó kinyílt, rengeteg papír hullott ki belőle. Régi levelek, iratok, okmányok, számlák kerültek elő. Judith olyan mohón vetette magát ezekre a papírokra, mint a sólyom a csirkére. Sokáig tartana, ha részletesen be akarnánk számolni az iratok tartalmáról, ezért megelégszünk azzal, hogy csak általánosságban közöljük Judith olvasmányának lényegét.

A lány először egy levélcsomót vett a kezébe. E levelek, melyeket egy ismeretlen személy intézett Judith anyjához, Európából érkeztek, és valósággal áradt belőlük a féltő szeretet. Az ismeretlen levélíró óva intette Judith anyját, hogy vigyázzon magára Amerikában.

A következő köteg szerelmes leveleket tartalmazott; ezeknek is Judith édesanyja volt a címzettje. A későbbi keltezésű levelekből kiderült, hogy írójuk Judith és Hetty születése után elhagyta a szerencsétlen anyát. Judith most könnyes szemmel olvasta e régmúlt tragédia emlékeit, s kezdte megérteni, hogy anyját a magány és az elhagyatottság kergette Thomas Hutter karjai közé. Hiába voltak hát az Európából jövő intelmek; a szegény asszonynak ilyen szomorú sors jutott osztályrészül.

A számos levél elolvasása több mint egy óra hosszat tartott. Vadölő közben türelmesen üldögélt a láda mellett; egy szóval sem sürgette Judithot, és látva a lány könnyeit, nem is kért tőle felvilágosítást a levelek tartalmára vonatkozóan. Végül Judith befejezte az olvasást, megtörölte a szemét, visszatette a leveleket a ládikóba, és nagyot sóhajtott.

- Ezzel végeztem, Vadölő - mondta szomorúan. - Szegény anyám életének története most már eléggé világosan áll előttem. De ne beszéljünk erről; kérlek, vedd ki, ami még a ládában maradt.

A hátralevő tárgyak már nem voltak túlságosan érdekesek vagy értékesek. Egy-két finom művű kard került elő, azonkívül néhány díszes nőiruha-darab. Mindez nem ért sokat, de Judith úgy gondolta, hogy talán fel lehetne ajánlani az irokézeknek Vadölő megmentése érdekében.

- Beszéljünk hát rólad, Vadölő - mondta Judith. - Beszéljünk arról, hogy miképpen szabadulhatnál ki a huronok karmai közül. Hetty meg én boldogan odaadnánk mindent, amit ebben a ládában találtunk, ha ezáltal visszanyerhetnéd a szabadságodat.

- Köszönöm, Judith; olyan hálás vagyok az ajánlatodért, mintha máris sikerült volna az alku, amit tervezel, és Hasadt Tölgy meg a többiek már bele is mentek volna ebbe az egyezségbe. De nem akarom, hogy olyasmire számíts, ami semmiképpen sem valósulhat meg, s ezért kereken kimondom: ilyesféle alkura egyáltalán nincs remény.

- De miért, Vadölő? Úgy gondolod, hogy az irokézek nem örülnének a láda tartalmának?

- Majdnem biztos, hogy örülnének neki, Judith. Más kérdés azonban, hogy meg is fizetnék-e érte azt, amit te kívánsz. Tegyük fel, Judith, hogy valaki a következőket üzenné neked: legyen a láda tartalma a tiéd meg a Hettyé, de cserébe fizessetek érte valamit. Mit válaszolnál erre?

- De hiszen a láda tartalma máris a miénk! Miért fizessünk olyasmiért, amivel különben is mi rendelkezünk, ami a birtokunkban van?

- Pontosan így gondolkoznak a mingók is! Azt mondják, hogy a láda máris az övék, illetve rövid időn belül az övék lesz, tehát nem érdemes fizetniük érte.

- Értelek, Vadölő. De azt el kell ismerned, hogy a tó egyelőre még a miénk, és meg is tarthatjuk, amíg Harry el nem küldi a felmentő sereget. Kétségkívül meg tudnánk védeni magunkat, ha te is velünk maradsz, és nem vállalod ismét a fogság gyötrelmeit.

- Ha az előbb említett Harry beszélne így, nem lepődném meg, sőt még csak el sem ítélném túlságosan: ő ugyanis nem ismeri a "becsületesség" szó igazi jelentését. De hadd kérdezzelek meg téged, Judith, s arra kérlek, válaszolj őszintén: továbbra is jó véleménnyel lennél-e rólam, ha megszegném a szavamat, tehát csalónak bizonyulnék, és nem mennék vissza az irokézek közé?

- Sohasem lehetne jobb véleményem rólad, Vadölő, mint amilyen most van, s e véleményemről a világ minden kincséért sem mondanék le!

- Akkor ne is próbálj rávenni, hogy szegjem meg a szavamat! Az adott szót mindennél szentebbnek tartják az igazi harcosok s a magamfajta egyszerű erdőlakók. Gondold meg, milyen keservesen

csalódnék bennem az öreg Tamenund meg Unkasz, Csingacsguk apja meg a többi delavár barátom, ha mindjárt az első hadiösvényemen valami szégyenletes dolgot követnék el!

- Azt hiszem, igazad van, Vadölő - felelte a lány szomorú hangon, egy kis gondolkodás után. - Egy magadfajta férfi nem viselkedhetik úgy, mint az önző és becstelen emberek. Valóban, vissza kell menned. Ne is beszéljünk hát erről többet. De mit tanácsolsz, mit tegyek én, aki árva vagyok, akinek még nevem sincs?

- Már hogyne volna neved?! Ha mást nem is, de legalább nevet kaptál Thomas Huttertől. Ő Thomas Hutter volt, te pedig Judith Hutter vagy, és az is maradsz, amíg férjhez nem mégy.

- Judith vagyok, csak Judith - felelte a lány határozottan. - Soha többé nem fogom viselni Thomas Hutter nevét, és Hettynek sem engedem meg, hogy viselje. Thomas Hutter nem volt az apám, és különben is találtam valamit az iratok között, amiből kiderül, hogy ő maga sem viselte jogosan a Hutter nevet.

- Hát ez furcsa - mondta Vadölő. - Ha Thomas Hutter nem volt Thomas Hutter, és a lányai voltaképpen nem is az ő lányai, akkor hát ki volt ő, és kik lehetnek a lányai?

- Az előbb beszéltünk arról, hogy kalóz volt, vagyis tengeri rabló - felelte Judith. - Megtaláltuk a kalózhajó zászlaját, és véleményem szerint ez tökéletesen igazolja a mendemondákat. Most pedig ide nézz: a levelek között találtam ezt az újságkivágást. Olvasd el!

Vadölő felnevetett:

- Ugyan, Judith, ne tréfálj! Mondtam már egyszer, hogy nem értek a betűvetéshez, sem az olvasáshoz. Az erdők fia vagyok, az erdőtől kaptam nevelésemet, és csak a természet könyvében tudok olvasni. A nagyszerű fenyőfák, a csörgedező patakok, a kéklő égbolt, a viharok és a napsütés nyitott könyvet tárnak elém..., igen, ez a könyv gyakori olvasmányom, és igen sok bölcsességet találok benne.

- Bocsáss meg, Vadölő - mondta Judith szégyenkezve -, elfelejtettem, hogy te milyen körülmények között élsz. Nem akartalak megsérteni.

- Ugyan, miért sértettél volna meg, amikor azt hitted, hogy tudok olvasni, és tévedtél? Én vadász vagyok, és mostantól fogva talán harcos is leszek, de a papokhoz meg a könyveikhez nincs semmi közöm.

- Jól van; elmondom hát, hogy mi áll ezen a papírlapon. A gyarmat kormányzója magas jutalmat ígér annak, aki élve vagy halva kézre kerít egy Thomas Hovey nevű kalózt. Hutter minden bizonnyal azért őrizte meg ezt a felhívást, mert őrá vonatkozott; az igazi neve tehát nem Hutter volt, hanem Hovey. Nekem azonban a Hovey név éppoly gyűlöletes, mint a Hutter, s most már megérted talán, hogy miért nem akarom viselni egyiket sem.

- Viseld hát az anyád nevét! - mondta Vadölő.

- A levelekből nem derül ki, hogy mi volt szegény anyám vezetékneve. Ezért mondom, Vadölő, hogy árva vagyok és névtelen.

- Különös egy história - csóválta meg a fejét a vadász. - Még sohasem találkoztam olyan szegény emberrel, akinek neve se lett volna. Magam sem vagyok gazdag, mégis örököltem nevet a családomtól. Azt hiszem, már

említettem, hogy voltaképpen Natty Bumppo az igazi nevem, bármilyen csúnyán hangzik is ez.

- Nem hangzik csúnyán, Vadölő, és Hetty meg én ezerszer szívesebben választanánk a Hetty Bumppo vagy a Judith Bumppo nevet, mint a Hetty Huttert, illetve a Judith Huttert.

- Hiába, ezt a nevet mégsem kaphatjátok meg - felelte mosolyogva a vadász -, kivéve abban az esetben, ha valamelyikőtök leereszkednék hozzám, és a feleségemmé lenne.

Judith elpirult.

- Nem hiszem, hogy Hetty valaha is férjhez menne - mondta egy kis szünet után. - Ha valamelyikünk felvenné a nevedet, csakis én lehetnék az.

- Hát ez nagyon tréfás gondolat, Judith. De azért nem kell mosolyognod rajtunk. Úgy tudom, hogy a Bumppo családban nagyon szép asszonyok is voltak, s ha felvennéd a nevüket, nem kerülnél éppen méltatlan társaságba.

- Nem szoktam tréfálni, Vadölő, ha ilyen komoly kérdésekről van szó. Mit gondolsz, tudnál-e boldog lenni, ha olyan lányt vennél feleségül, mint amilyen én vagyok?

- Olyan lányt, mint te? Ezt el sem tudom képzelni, hiszen az ilyen lányok inkább nagy urakhoz valók, nem pedig egy szegény delavár vadászhoz.

- Ismerem én azokat a nagy urakat, a katonatiszteket és társaikat! - kiáltotta Judith hevesen. - Nem tagadom, volt idő, amikor elkábított a gazdagságuk és az előkelőségük, de hidd el nekem, Vadölő, hogy

nagyon is megváltoztam azóta. Ezért utasítottam vissza a kérőimet, pedig olyan szép szál legények is akadtak közöttük, mint amilyen Harry.

- Tudom, hogy Harry Marchnak megvannak a hibái; mégis sok lány szívesen felvenné a nevét, amely sokkal szebben hangzik a Bumppo névnél.

- Ó, Vadölő, amikor ilyesmiről van szó, az ember nem a fülével, hanem a szívével szokta hallani a neveket! Ha Natty Bumppo volna Harry March, és Harry March volna Natty Bumppo, nekem sokkal jobban tetszenék a March név, a Bumppo nevet pedig utálatosnak érezném!

- Valóban így szokott lenni. Én például sohasem szerettem a kígyókat, és mégis amióta Csingacsguk, a Nagy Kígyó, a barátom lett, ez a szó is éppoly kellemesen hangzik a fülemben, mint a pacsirtadal.

- Nem a név és nem a külső megjelenés teszi értékessé az embert! - mondta Judith nyomatékosan. - Ha választanom kellene egy gazdag és gonosz kérő meg egy szegény, de becsületes vadász között, az utóbbit választanám!

- Mégis, Judith, te egy másik, előkelőbb világból származol, én pedig az erdőkből, s ezért azt hiszem, mi ketten semmiképp sem illenénk egymáshoz. Persze csak a példa kedvéért beszélek magunkról, hiszen nem valószínű, hogy ilyesmi bármikor is komolyan szóba jöhetne közöttünk.

A beszélgetés ezzel megszakadt: Judith nem tudta, hogy mit válaszolhatna. Szép sorjában mindent visszaraktak a ládába, s azután nyugovóra tértek, hogy legalább az éjszaka hátralevő részét pihenéssel töltsék el.

XII.
SZARVASÖLŐ

Másnap hajnalhasadáskor Wah-ta-Wah felébredt. Eligazította hosszú, szénfekete haját, felvette egyszerű vászonruháját és mokasszinját, majd kiment a kiugróra. Csingacsguk már ott volt, és figyelmesen kémlelte a partot. Meglátva jegyesét, elmosolyodott, és intett a lánynak, hogy foglaljon helyet az egyik zsámolyon, amely még a tegnap esti tanácskozásból maradt az ajtó előtt. Wah-ta-Wah engedelmeskedett, s a két delavár fiatal egy ideig szótlanul gyönyörködött a felkelő nap sugaraitól aranyszínűvé vált tájban.

- Uff! - kiáltotta végül az ifjú főnök, elragadtatva a szokatlan látványtól, mert a Kristálytükör volt az első tó, amelynek partjára eddig elkerült. - Gyönyörű ez a vidék! Túlságosan szép a mingóknak, és mégis a mingó kutyák falkája ott üvölt a parton. Azt hiszik, hogy a delavárok messze vannak, a hegyeken túl, és alszanak.

- Nem mindegyik alszik, Csingacsguk! Egy legalább itt van, és ez az egy éppen Unkasz nemzetségének a sarja!

- Mit tehet egyetlen harcos egy egész törzs ellen? Hosszú és kanyargós út vezet innen a falvainkba, s ezt az utat felhős ég alatt kell megtennünk. De ami még fájdalmasabb, Búgó Gerle, attól tartok, hogy magunkban leszünk a visszaúton.

Wah-ta-Wah elpirult örömében, amiért Csingacsguk Búgó Gerlének nevezte, de ugyanakkor el is szomorodott, mert megértette a célzást. Az ifjú delavár

főnök azt akarta a tudtára adni, hogy minden bizonnyal Vadölő nélkül kell hazatérniük.

- Ha majd a nap korongja ott áll, azon a helyen - folytatta Csingacsguk, a part felé mutatva -, törzsünk nagy vadászának vissza kell mennie a huronokhoz, s a huronok úgy bánnak majd vele, mint a fogságba esett medvével.

- Talán meglágyul a szívük, és nem lesznek olyan vérszomjasak. Én éltem a huronok között, és ismerem őket. Eszükbe fog jutni, hogy az ő fiaik is kerülhetnek egyszer delavár fogságba, s akkor meglakolnának a gonoszságukért.

- A farkas mindhaláláig farkas marad. A mingók elvesztették egy nagy harcosukat; még az asszonyaik is bosszúért fognak kiáltani. Sápadtarcú barátunknak olyan éles a szeme, mint a sólyomé, s belelát a mingók szívébe. Jól tudja, hogy nem számíthat kegyelemre.

Egy ideig hallgattak mind a ketten; azután Wah-ta-Wah megfogta Csingacsguk kezét, és így szólt:

- Mit akar tenni Unkasz fia? Hiszen máris a delavár törzs főnökei közé tartozik, s noha fiatal még, szavát nemegyszer meghallgatták a tanácsban.

- Mit tanácsol a Búgó Gerle? Mit tegyek, amikor legkedvesebb barátom veszélyben van? A Gerle dalol a legédesebben minden madár közül, és hangja egészen a szívéig ér Csingacsguknak.

E kedves szavak hallatára a lány megszorította Csingacsguk kezét, s így felelt:

- Wah-ta-Wah azt mondja, hogy sem ő, sem Nagy

Kígyó nem bírna nevetni többé, és nem is alhatnék nyugodtan, ha Vadölőt megölnék a huronok tomahawkjai, s mi semmit sem tennénk a kiszabadítására.

- Jó! Csingacsguk és Wah-ta-Wah ugyanazzal a szemmel lát, és ugyanazzal a szívvel érez.

A két delavár további beszélgetését fölösleges lenne ismertetnünk: történetünk folyamán amúgy is ki fog derülni, hogy milyen elhatározásra jutottak. A nap közben feljebb hágott az égbolton, s elárasztotta fényével a tavat és a völgyet. Nemsokára Vadölő is megjelent a kiugrón, és csatlakozva a két delavárhoz, ugyanolyan gyönyörűséggel szemlélte az ébredő természet csodálatos képét.

- Nos, Wah-ta-Wah - fordult Vadölő a lányhoz -, hogy tetszik neked ez a mai reggel? Tegnap este láthattad, amint a nap lebukik nyugaton, s most, íme, keleten ismét felkel. Mit gondolsz, mi az oka ennek?

Csingacsguk és jegyese meghökkenve nézett fel a fényes napkorongra, majd egymás szemében kerestek választ az imént elhangzott fogas kérdésre. A megszokás bizony elaltatja az ember kutató kíváncsiságát; a két delavár számtalanszor látta már a nap felkeltét és lenyugvását, de még egyszer sem jutott eszükbe, hogy e tünemény magyarázata iránt érdeklődjenek.

- Halljuk hát sápadtarcú barátunkat - szólalt meg végül Csingacsguk. - Miért rejti el arcát a nap esténként, és miért tér vissza minden reggel?

- Ezt bizony könnyen meg tudom magyarázni, Kígyó - nevetett Vadölő. - Mi úgy látjuk, hogy a nap végighalad az égbolton, de valójában a nap mozdulatlan, s a föld

forog körülötte. Amikor a föld elfordul a naptól, sötétség van és éjszaka; amikor teljesen megfordult, újra láthatjuk a világosságot.

- Honnan tudja, testvérem, hogy a föld forog? - kérdezte Csingacsguk.

- Nem tagadom, Kígyó, erre a kérdésre már nehezebben tudnék válaszolni. Pedig egészen biztos, hogy a föld forog; így tanítják a sápadtarcú tudósok, és nem tévedhetnek, mert ennek alapján tudják előre meghatározni a nap- és holdfogyatkozások idejét.

Csingacsgukot szemmel láthatólag nem győzte meg ez a magyarázat, de sejtette, hogy a további vitából Vadölő kerülne ki győztesen, s ezért gyorsan másra terelte a szót.

- Holnap ilyenkor, amikor a nap ismét kibukkan a fenyőfák csúcsai mögül, hol lesz sápadtarcú testvérem?

A vadász összerezzent, és merően, de minden ijedtség nélkül nézett Csingacsguk szemébe. Azután intett neki, hogy kövesse, és előreindult a bárkába. Nyilván nem akarta, hogy más is hallja a beszélgetésüket. A bárka fedélzeti házikójában Vadölő megállt, és bizalmas hangon így fordult a barátjához:

- Meggondolatlanul cselekedtél egy kissé, Nagy Kígyó, amikor ezt a kérdést Wah-ta-Wah előtt tetted fel, és nem gondoltál arra, hogy talán a sápadtarcú lányok is meghallhatják a szavainkat. Igen, Kígyó, meggondolatlanabbul cselekedtél, mint ahogy szoktál. No de mindegy, Wah-ta-Wah nem értette a kérdést, Judith és Hetty pedig nem hallotta. Csakhogy ezt a kérdést könnyebb feltenni, mint megválaszolni. Senki sem tudhatja bizonyosan, hol leszek holnap

hajnalhasadáskor. Ha én kérdezném tőled ugyanezt, te sem tudnál felelni, Kígyó.

- Csingacsguk tud felelni: ott lesz ő, ahol a barátja, Vadölő.

- Értelek, Kígyó - felelte a vadász meghatódva. - Érthetően beszéltél, egyszerű szavaid szívből jöttek, és szívig érnek. Szép tőled, hogy így gondolkodol, de az már nem lenne helyes, ha meg is tennéd, amire gondolsz. Immár nem állasz egyedül az életben; Wah-ta-Wah ugyan még csak a jegyesed, de nemsokára hazatértek, s férj és feleség lesztek. Nem, Kígyó, nem szabad magára hagynod Wah-ta-Wahot.

- Wah-ta-Wah a mohikán törzs leánya, és mindenüvé követni fogja Csingacsgukot. Mindketten együtt lesznek a delavárok nagy vadászával, amikor a nap holnap reggel kibújik a fenyőfák mögül.

- Ez őrültség, Kígyó! Semmit sem tehettek a mingók ellen. Meg aztán nem is biztos, hogy kínhalál vár rám a táborukban, még meggondolhatják magukat, és jobb belátásra térhetnek. Igaz, gonoszak és bosszúvágyók, de azért teljes bizonyossággal senki sem tudhatja, hogy mi fog történni. Nem szabad ilyen kockázatot vállalnod. Ha egyedül volnál, Kígyó, talán el is várnám tőled, hogy ott ólálkodj a mingó tábor körül, és mindent elkövess kiszabadításom érdekében, de ketten vagytok, s ezúttal két ember gyengébb egynél. Bele kell nyugodnunk, hogy a dolgok olyanok, amilyenek, és nem olyanok, mint amilyennek szeretnők, ha volnának.

- Hallgass rám, Vadölő - felelte az ifjú főnök rendkívül komoly és határozott hangon. - Ha Csingacsguk volna a huronok foglya, mit tenne sápadtarcú testvérem? Vajon elkullogna a delavár falvakba, s azt mondaná a

főnököknek, a törzs véneinek és az ifjú harcosoknak: "Íme, itt van Wah-ta-Wah; fáradt egy kissé, de megmenekült, s itt van Unkasz fia, ő nem olyan fáradt, de neki is sikerült elmenekülnie a mingóktól." Vajon sápadtarcú testvérem így cselekednék?

- Mondhatom, Kígyó, ravasz vagy, talán még a mingóknál is ravaszabb. Hogyan is jutott eszedbe ez a kérdés? Hogy miképpen cselekedném? Először is, Wah-ta-Wah nem lenne mellettem, hiszen minden bizonnyal veled maradt volna, következésképpen róla nem mondhatnék semmit. Ha pedig semmit se mondhatnék, akkor azt sem mondhatnám, hogy elfáradt, s így a te szavaid, Kígyó, egyáltalán nem illenének az én számba.

- Testvérem megfeledkezik önmagáról, s megfeledkezik arról is, hogy olyan emberrel beszél, akit már többször meghívtak a törzs tanácsába - felelte szelíden Csingacsguk. - Ha férfiak szólnak egymással, nem szabad a levegőbe beszélni. Nem szabad, hogy a szavaik olyan könnyűek legyenek, mint a toll. Testvérem nem válaszolt a kérdésemre, márpedig ha egy főnök kérdez valamit, barátjának nem szabad kitérnie a válasz elől.

- Értelek, Kígyó, és el kell ismernem, hogy igazad van. Mégis a válasz nem olyan egyszerű. Te azt kérdezed tőlem, hogy mit tennék, ha a jegyesem itt volna a kastélyban, a barátom pedig amott, az irokézek táborában. Igaz?

Az ifjú delavár főnök komolyan bólintott, de a szeme csillogása elárulta, hogy mulat egy kissé Vadölő zavarán.

- Nos, Kígyó - folytatta a vadász -, nekem még sohasem volt jegyesem, tehát nem tudom beleélni

magam a te helyzetedbe. Tapasztalatból tudom, hogy milyen erősek a baráti érzések, de könnyen meglehet, hogy a jegyesek közötti érzések még erősebbek. Ha tehát a szívedre hallgatsz, vagyis Wah-ta-Wahra, követned kell őt a delavárok földjére.

- Csingacsguk a szívére hallgat, de Wah-ta-Wah nem hazafelé húzza őt, hanem a mingók táborába akar menni.

- Hogy értsem ezt, Kígyó? - kérdezte Vadölő mosolyogva. - Úgy tudom, Wah-ta-Wah nem gondolta meg magát, és nem választott helyetted a huronok közül férjet.

- Wah-ta-Wah sohasem fogja felcserélni Csingacsguk wigwamját egy irokéz harcoséval - felelte szárazon Nagy Kígyó. - Együtt megyünk majd a huronok táborába, és nem fogjuk engedni, hogy sápadtarcú testvéremet halálra kínozza az ellenség.

- Óvakodj minden meggondolatlanságtól, Kígyó - mondta Vadölő komolyan. - Úgy látom, semmi sem gátolhat meg a szándékod végrehajtásában, s most már akkor sem gátolnálak meg benne, ha tehetném, mert akkor bizonyára boldogtalan lennél. Csak arra kérlek, hogy légy elővigyázatos. Ne feledd, Kígyó, hogy az irokézek legvadabb kínzásaitól sem keseredném el annyira, mint attól, hogy te meg Wah-ta-Wah énmiattam a huronok fogságába kerültetek.

- A delavárok óvatosak. Vadölő biztos lehet abban, hogy nem fognak csukott szemmel berontani az ellenség táborába.

Ezzel a beszélgetés félbeszakadt. Hetty átkiáltott a két jó baráthoz, hogy készen van a reggeli. A társaság nemsokára ott ült a kastély nagyobbik szobájában, a

durván ácsolt asztal körül. Legutoljára Judith foglalt helyet közöttük; sápadt volt, látszott rajta, hogy nem sokat aludt az éjszaka. Reggelizés közben egy árva szó sem hangzott el. A három lánynak egyáltalán nem volt étvágya. Csingacsguk és Vadölő azonban úgy falatozott, mintha minden a legnagyobb rendben volna.

Reggeli után Vadölő elővette azt a puskát, amelyet Judithtól kapott ajándékba, a híres Szarvasölőt, leült vele egy sarokba, és alaposan megvizsgálta. Miután Hetty, Wah-ta-Wah és Csingacsguk kiment a szobából, a vadász felállt, és Judithhoz fordult.

- Ezt a puskát nekem ajándékoztad, Judith - kezdte Vadölő. - Elfogadtam, mert egy lány amúgy sem vehetné hasznát. Ez a fegyver máris híressé vált, méghozzá megérdemelten, és olyan embernek kell viselnie, aki jól tud célozni vele.

- Ki lenne méltóbb e fegyverre, mint te, Vadölő? - kérdezte Judith. - Még Thomas Hutter is ritkán vétette el vele a célt, a te kezedben pedig biztos halált jelentene ez a puska.

- Biztos halált! - nevetett Vadölő. - Ismertem egyszer valakit, aki Biztos Halálnak nevezte a puskáját; de nem volt igaza, csak kérkedett, s a delavárok nyíllal is pontosabban tudtak célozni, mint ő a puskájával. Mindazonáltal nem tagadom, hogy értek a fegyverekhez, s hogy jó szemem van, tehát a jelenlegi körülmények között nem adhatnád jobb kezekbe a Szarvasölőt. De vajon meddig maradhat ez a fegyver az én kezemben? Most négyszemközt vagyunk, megmondhatjuk az igazat, amit Csingacsguk és Wah-ta-Wah előtt a legszívesebben eltitkolnék; ők ugyanis régebben ismernek engem, mint te, s ezért bizonyára jobban fájna nekik, hogy rövidesen örökre el kell

búcsúzniuk tőlem. Ha ez bekövetkezik, a Szarvasölő gazda nélkül marad.

Judith csak nehezen bírta palástolni érzelmeit, amelyeket ezek a szavak olyannyira felkavartak benne; de végül mégis erőt vett magán, és megkérdezte:

- Ha bekövetkezik az a szörnyűség, amire számítasz, mit csináljak a Szarvasölővel? Mi a kívánságod?

- Éppen erről akartam beszélni veled, Judith - felelte Vadölő. - Csingacsguk nem éppen a legtökéletesebb lövész, de azért elég jól bánik a puskával, s ami még többet nyom a latban: ő a legjobb barátom. Azt szeretném, hogy Csingacsguk kapja meg a Szarvasölőt, ha én már nem öregbíthetem a hírét ennek az értékes ajándéknak.

- A puska a tiéd, Vadölő, s ha nem térsz vissza, azé lesz, akire te hagyományozod.

Ezek után Vadölő kiment a kiugróra, félrevonta Csingacsgukot, és közölte vele, hogy a nagyszerű puska az övé lesz, ha neki, Vadölőnek, el kellene pusztulnia az irokéz táborban.

- Már csak ezért is óvatosnak kell lenned, Kígyó - tette hozzá Vadölő. - Ha már én elvesztem, nem szabad, hogy a Szarvasölő is elvesszen, mert erre a puskára büszke lehet az egész delavár törzs. A mingókat a sárga irigység fogja környékezni, és messziről elkerülik majd azt a falut, ahol a Szarvasölő gazdája lakik. Vigyáznod kell a Szarvasölőre, mert megvan benne az ember minden erénye, az ember minden hibája nélkül. Wah-ta-Wah csak a tiéd, de a Szarvasölő az egész törzsnek lesz a büszkesége.

- Egyik puska olyan, mint a másik - felelte Csingacsguk egy kissé sértődötten, amiért Vadölő egy fegyverrel hasonlította össze a jegyesét. - Wah-ta-Wah a szívnek kedves, a Szarvasölő csak vadászatra jó.

- S ugyan mit ér az olyan ember, aki az erdőkben él, és nem tud vadászni?! - kiáltotta Vadölő. - Az ilyen ember legfeljebb csapdákat állíthat, vagy a földet túrhatja ehető gyökerekért, de a finom vadhúst sohasem ízlelheti meg. Gyere, barátom, szeretném kipróbálni ezt a híres fegyvert. Ez az utolsó alkalom, hogy összehasonlítsuk a Szarvasölőt a te puskáddal.

A két fiatalember bement a kastélyba; Judith ellátta őket puskaporral és golyóval Thomas Hutter készletéből; azután az egész társaság kivonult a kiugróra, s a férfiak megfelelő célpontot kerestek, hogy összemérhessék a fegyvereiket. Vadölőnek közben egy újabb ötlete támadt.

- Thomas Hutternek jó egynéhány puskája maradt a kastélyban - mondta a fiatal vadász. - Azt hiszem, Csingacsguk, jobb lenne, ha előbb azokat próbálnánk ki, és a végére hagynánk a te puskádat meg a kitűnő Szarvasölőt. Kérlek, Judith, engedd meg, hogy kipróbáljuk az öreg Tom fegyvereit.

Judith bólintott, majd besietett a kastélyba, és kihozta a szóban forgó puskákat, amelyek kivétel nélkül meg voltak töltve, hiszen a kastély lakóinak állandóan résen kellett lenniük az ellenséges törzsek támadásaival szemben. Csingacsguk és Vadölő nekitámasztotta fegyverét a kastély gerendáinak, és kiválasztott egy-egy puskát Thomas Hutter fegyvertárából.

- Nos, Kígyó - mondta Vadölő -, úgy látom, éppen elég madár röpdös a tó fölött, méghozzá lőtávolságban.

Vagy ott úszik például az a vadkacsa; nehéz célpont lesz, hiszen a fegyver villanására biztosan alábukik a vízbe. Mit szólnál ahhoz, ha rajta próbálnánk ki a puskákat?

Csingacsguk nem szólt egy szót sem, fogta a puskát, célzott és lőtt. A kacsa valóban alábukott a fegyver villanására, s így a golyó nem tett kárt benne, noha csaknem azon a helyen érte el a tó felszínét, ahol a madár az előbb még oly nyugodtan úszkált. Vadölő derűsen felnevetett, majd vállhoz emelte a puskáját, és feszülten figyelte a tó mozdulatlan felszínét. Nemsokára egy fekete pont bukkant fel a vízből: a kacsa kidugta a fejét, hogy lélegzetet vegyen. Abban a pillanatban Vadölő puskája eldördült, s a kacsa holtan terült el a víz színén.

- Ez a találat még nem bizonyít semmit - mondta Vadölő, nehogy önteltnek tartsák, vagy túlbecsüljék az érdemét. - Csak azért sikerült eltalálnom a kacsát, mert lélegeznie kellett, s így nem merülhetett ismét a víz alá, mielőtt még odaért volna a golyó. Csingacsguk bölcsebb annál, semhogy megharagudjék rám ezért az ártatlan tréfáért. De oda nézz, Kígyó, ott, ott, északabbra..., az a madár éppen jó lesz második célpontnak!

Csingacsguk szemével követte Vadölő ujjának irányát, és csakhamar meg is látott egy nagy fekete kacsát, amely méltóságteljes nyugalommal lebegett a víz színén. E régmúlt időkben, amikor a telepesek még nem bontották meg az ősrengeteg harmóniáját, a mai New York állam területén csillogó tavak és tavacskák a legkülönbözőbb víziszárnyasok, vadkacsák, sirályok, búvármadarak valóságos paradicsomai voltak. Most is legalább száz madár pihent a tavon. Csingacsguk ismét felemelte a puskáját; ezúttal gondosabban célzott, s el is találta a kacsa szárnyát. A

madár felsivított, és kétségbeesetten vergődve igyekezett elmenekülni a víz színén.

- Meg kell kímélnünk ezt az állatot a fölösleges szenvedéstől! - kiáltotta Vadölő abban a pillanatban, amikor a sebesült madár megpróbált szárnyra kapni.

Nyomban tüzelt: a végzetes golyó pontosan a kacsa nyakát találta el, s egy pillanat alatt végzett vele. Wah-ta-Wah az előbb önkéntelenül is felkiáltott örömében, amikor Csingacsguk eltalálta a madár szárnyát, most azonban egy kissé bosszúsan húzta össze a szemöldökét, amiért Vadölő ügyesebbnek bizonyult a jegyesénél. Csingacsguk viszont egy cseppet sem irigykedett a barátjára, és mosolyogva fejezte ki az elismerését.

- Ne törődj azzal, Kígyó, hogy Wah-ta-Wah mérgelődik - mondta Vadölő nevetve. - Természetes, hogy mindenképpen a te győzelmedet kívánja. Hanem ott a fejünk fölött egy újabb madarat látok; ez aztán valóban próbára teheti a fegyvereinket. Lássuk tehát, mi lesz az eredmény, ha felfelé célozunk, méghozzá mozgó célpontra.

Csakugyan egy vízisas keringett magasan a kastély felett; ez a madárfajta halakkal táplálkozik, és nyílsebesen szokott lecsapni rájuk a magasból. A sas mohón körözött a magasban, kicsinyei bizonyára türelmetlenül várták már az ebédet az egyik fenyőfa csúcsára épített fészekben. Csingacsguk kiválasztott egy újabb fegyvert Thomas Hutter puskái közül, hosszasan célzott és lőtt. A keringő sas most egy nagyobb kört írt le; ez azt bizonyította, hogy a golyó közvetlenül mellette süvíthetett el a levegőben. Vadölő azonnal látta, hogy barátja elvétette a célt; fogta hát a puskáját, és máris tüzelt. A sas alábukott, úgyhogy a társaság többi tagja már halottnak vélte. Vadölő

azonban így kiáltott fel:

- Megijesztettem, Kígyó, felborzoltam a tollait, de nem találtam el! Ilyen ócska fegyverrel nem is lehet. Gyorsan, Csingacsguk, vedd a saját puskádat, mielőtt még elrepülne az a sas! Én pedig a Szarvasölőhöz folyamodom, mert kíváncsi vagyok arra, vajon a Sasölő nevet megérdemli-e!

A sasnak valóban nem történt semmi baja az előbbi lövésektől; szándékosan zuhant egy darabig, azután nagy kört írt le, és ismét emelkedni kezdett, közvetlenül a kastély fölött. Csakhamar jóval magasabban keringett, mint az előbb. Csingacsguk egy ideig figyelmesen követte a puskája csövével, majd kijelentette, hogy függőleges irányban nem lehet ilyen nagy távolságra célozni. Wah-ta-Wah azonban egy halk biztató szót intézett hozzá, s erre az ifjú delavár főnök mégis elsütötte a puskáját. A madár fel sem vette a lövést, nyugodtan keringett tovább mind magasabbra, s közben lenézett, mintha megvetné ellenségeit.

- Rajtam a sor! - kiáltotta Vadölő. Hosszasan célzott, végül meghúzta a ravaszt. A következő pillanatban a sas megperdült, majd zuhanni kezdett, és éppen a bárka végébe esett. A társaság azonnal odasietett, és megállapította, hogy a golyó végtelenül pontos volt: épp a mellcsont és a bal szárny között fúrta át a sas testét.

- Nem lett volna szabad megölnünk, Kígyó! - kiáltotta Vadölő, miközben Csingacsguk felemelte a hatalmas madarat. - Hiszen csak hiúságból és versengésből oltottuk ki az életét! Tejfelesszájú kamaszokhoz illik az ilyesmi, nem pedig harcosokhoz. Bizony, meglátszik rajtunk, hogy csak az első hadiösvényünket járjuk. Ha majd a vérszomjas mingók keze között leszek,

elgondolkodhatom azon, hogy milyen drága az élet..., még az erdei vadak és a madarak élete is. Tessék, Judith, vedd vissza a Szarvasölőt, és ajándékozd olyannak, aki jobban megérdemli.

- Senki sem érdemli meg nálad jobban, Vadölő - felelte a lány. - A puska a tiéd, és meg is kell tartanod.

- A jó célzásért kétségkívül megérdemlem - mondta Vadölő. - De nem elég jól célozni; az igazi vadásznak azt is tudnia kell, hogy mikor szabad fegyveréhez folyamodnia. Fáj nekem, Judith, hogy e sasmadár kicsinyei most éhesen sírnak valahol a fészekben, s ha nem kellene visszatérnem a mingókhoz, bizony felkutatnám a sascsibéket, hogy ne szenvedjenek tovább.

Vadölő e szavakkal visszament a bárkáról a kiugróra; ott leült, és elgondolkozva nézte a vizet. Sokáig nem szólt egy szót sem, majd felsóhajtott, és látva, hogy elég későre jár az idő, készülődni kezdett a távozásra. Csingacsguk a kastély elé vontatta a kenut, és Wah-ta-Wah elhelyezte benne az evezőt. Ezek után valamennyien összegyűltek a kiugrón.

- Sokszor megesik, hogy a legjobb barátoknak is el kell válniuk egymástól - mondta Vadölő. - Nincs értelme a siránkozásnak, hadd búcsúzzunk hát el olyan derűsen, ahogy csak lehet. Ha nincs kifogásotok ellene, szeretnék négyszemközt beszélni mindenkivel, mielőtt kievezek a partra.

Csingacsguk és Wah-ta-Wah azonnal megértette Vadölő kívánságát, s mindketten bementek a kastélyba. A két sápadtarcú lány ott maradt Vadölővel, aki kérdőn nézett rájuk.

- Hettyvel majd útközben beszélhetsz - mondta Judith.

- Úgy akarom, hogy ő kísérjen ki téged a partra.

- Jó lesz ez így, Judith? Tudom, hogy az indiánok tisztelni szokták az együgyűeket, de most bosszúszomjasak, és mindenre képesek. Meg aztán...

- Mit akartál mondani, Vadölő? - kérdezte Judith a vadásztól, aki hirtelen elhallgatott.

- Hát... csak annyit, hogy Hetty esetleg olyasmit láthatna, ha elkísér, ami nem való az ő szemének.

- Talán igazad van, Vadölő - felelte Judith. - Kérlek, húgom, menj be a kastélyba, amíg néhány szót váltok barátunkkal.

Hetty engedelmeskedett, s Vadölő és Judith magára maradt a kiugrón. Hallgattak mind a ketten, végül Vadölő törte meg a csendet.

- Nem akarom fölöslegesen vesztegetni az időt, Judith - kezdte a vadász. - Búcsúzóul hadd beszéljek veled úgy, mintha a fivéred volnék. Őszintén megmondom, hogy a mingókon kívül van még egy nagy ellenséged, Judith, mégpedig a tulajdon szépséged, s talán a hiúság is, ami az ilyen rendkívüli szépségből származik. Ha igaz ember akarsz maradni, éppen úgy kell óvakodnod ettől az ellenségtől, mint az irokézektől.

Vadölő talán még folytatta volna jó szándékú intelmeit, de Judith egyszerre csak hangosan sírva fakadt. A fiatalember zavarba jött.

- Ne haragudj, Judith, ostoba voltam, s keményebben beszéltem, mint ahogy kellett volna. Bocsáss meg nekem!

Judith megragadta Vadölő kezét, s könnyes szemmel felnézett az arcába.

- Semmit sem vétettél ellenem, Vadölő - mondta -, és nincs mit megbocsátanom. Igen, hiú voltam, nagyon is sokáig, s most csak arra kérlek, hidd el, hogy kigyógyultam ebből a csúnya hibából. Isten veled..., ez volt a búcsúszavam..., s most hadd rejtőzzem el a szobámban, mert nem akarom, hogy a többiek is meglássák a könnyeimet.

Judith egy pillanat múlva már csakugyan be is zárkózott a szobájába, de futtában még odakiáltott Wah-ta-Wahnak, hogy menjen ki Vadölőhöz. A delavár lány kilépett a kastély ajtaján, és szótlanul megállt a vadász előtt.

- Te ismered az indián szokásokat, Wah-ta-Wah - mondta Vadölő -, s így tudhatod, hogy mi vár reám. Szívleld hát meg utolsó szavaimat, mert aligha találkozunk még egyszer az életben. Légy jó felesége Csingacsguknak, becsüld meg őt s a nemzetséget, amelyből származik. Igyekezz, hogy sem ti ketten, sem pedig majdan a gyermekeitek ne hozzanak szégyent a delavárok bátor törzsére.

- Sápadtarcú testvérem nagyon bölcs. Wah-ta-Wah örökre a szívébe vési minden szavát - felelte a lány.

- Így hát el is búcsúzhatunk, Wah-ta-Wah. Add a kezed, s azután kérlek, küldd ki hozzám a Nagy Kígyót.

Wah-ta-Wah nem sírt, mint Judith, de nagy fekete szemén jól látszott, hogy mennyire fáj neki a fiatalember előrelátható sorsa. Megszorította Vadölő kezét, és eltűnt a kastélyban; kisvártatva ismét megcsikordult az ajtó, és Csingacsguk odalépett

barátjához.

- Menjünk egy kissé távolabb, Kígyó - mondta Vadölő. - Nem akarom, hogy a lányok meghallják a beszélgetésünket. Úgy, most pedig hadd szóljak néhány szót Wah-ta-Wahról. Tudom, hogy ti, indiánok, meglehetősen szigorúan bántok az asszonyaitokkal, és néha túlságosan is megdolgoztatjátok őket. Szeretném, ha Wah-ta-Wahnak jobb sorsa lenne melletted, s ezért végrendeletileg reá hagyományozom mindenemet: az állatbőröket, a fegyvereket s a ruhákat, amelyeket otthon hagytam a delavárok földjén. Ha mindezt eladjátok, talán könnyebben élhettek.

- Csingacsguk nem felejti el, amit sápadtarcú testvére mondott - felelte Nagy Kígyó. - Ha Vadölő eltávozik az örök vadászmezőkre, és onnan tekint le reánk, azt fogja látni, hogy békében és egyetértésben élünk, és mindhalálunkig tiszteljük Vadölő emlékét.

A két fiatalember kezet fogott, és együtt ment be a kastélyba; Hettytől Vadölő a többiek előtt búcsúzott el, hiszen nem voltak közös titkaik. Az együgyű lány nem bírta visszafojtani könnyeit; Vadölő néhány vigasztaló szóval megsimogatta az arcát, majd beugrott a kenuba, és búcsút intve a társaságnak, megindult a part felé.

XIII.
AZ IROKÉZEK TÁBORÁBAN

Vadölő két-három perccel a megbeszélt időpont előtt érte el a partot, nem messzire az irokéz tábortól. Nem lepődött meg azon, hogy senki sem várja, hiszen az indiánoknál köztudomású, hogy megvetik a

türelmetlen kíváncsiságot. Vadölő tehát nyugodtan megindult a tábor felé a fák között. A hátralevő két-három perc éppen letelt, amikor kiért a tisztásra; a nap állása jelezte, hogy Vadölő a lehető legpontosabban érkezett vissza. Az irokézek önkéntelenül is felkiáltottak, részben elismerően, részben bosszúsan, mert volt, akinek nem tetszett, hogy ellenségük ekkora becsületességről tett tanúságot. Az indiánok akkor a legboldogabbak, ha joggal megvethetik ellenségüket.

Előzőleg a huronok között megoszlottak a vélemények afelől, hogy Vadölő visszatér-e a fogságba vagy sem. A legtöbben úgy vélték, hogy egy sápadtarcúban nem rejtőzhetik ennyi lelkierő. Vadölő bátorsága, higgadtsága és egyenessége ugyan gondolkodóba ejtett egyeseket, de a többség mégsem várta vissza. Igaz, jobban örültek volna, ha Csingacsguk a foglyuk, és ő bizonyul hitszegőnek; akkor ugyanis méltán gúnyolhatták volna a delavár törzset, amely ősi ellenségük volt. Az irokézeket azonban némileg megvigasztalta az a tudat, hogy Vadölő a delavárok neveltje, tehát az ő gyávasága is méltán vethet rossz fényt a gyűlölt törzsre. Úgy gondolták, hogy ha Vadölő nem érkezik meg a kijelölt időpontban, senki sem vonhatja kétségbe az irokéz törzs felsőbbrendűségét, s ezt minél zajosabban akarták megünnepelni. Éppen ezért minden harcost, őrszemet, asszonyt és gyermeket összehívtak a tisztásra, hogy valamennyien tanúi legyenek a sápadtarcú ellenség esetleges távolmaradásának. Támadástól nem kellett tartaniuk a kastély csekély védőőrsége részéről; tutajuk pedig készenlétben volt, hogy azonnal vízre szállhassanak, ha a kastélybeliek el akarnának menekülni. Egyébként is a törzs vénei úgy határoztak, hogy amint végeznek ezzel az üggyel, rögtön felszedik a sátorfájukat, és visszatérnek Kanadába.

Vadölő tehát az egész törzzsel szembe találta magát,

amikor a fák közül kibukkanva, a tisztás földjére lépett. Az idősebb harcosok valamennyien ott ültek egy kidöntött fa törzsén, és komor méltósággal néztek a közeledő vadász arcába. Tőlük jobbra álltak a fiatal harcosok, fegyveresen, balra pedig az asszonyok és a gyerekek.

Az indián törzseknél nem szokatlan jelenség, hogy két egyenlő rangú főnök osztozik a legfőbb vezér méltóságában. Az egyiket rendszerint bölcsességéért választja meg a törzs, a másikat testi erejéért, így történt ez a huronoknál is.

A bölcs főnököt már ismerik olvasóink: Hasadt Tölgynek hívták; egy csöppet sem volt vad vagy vérszomjas ember, s ravaszságával és előrelátásával vívta ki a többiek megbecsülését. A másik főnök a Panthère nevet kapta a kanadai franciáktól; ez a név, amely Párducot jelent, kitűnően illett viselőjére, minthogy ez az állat a fürgeségéről, erejéről és kegyetlenségéről közismert.

Hasadt Tölgy és Párduc mozdulatlanul ült a fatörzsön, és meg sem rebbent az arcuk, amikor Vadölő a tisztás közepére ért.

- Itt vagyok, mingók - szólalt meg Vadölő érces hangon. - Nézzétek meg a napot: idejében érkeztem. Itt vagyok, s a foglyotok vagyok; azt tehettek velem, amit akartok.

A huronok között elismerő moraj támadt e szavakra. Valamennyien arra gondoltak, hogy ilyen bátor és ilyen becsületes harcost szívesen befogadnának a törzsbe. Nem, mégsem gondolkoztak így valamennyien. A vérszomjasabbak mindenáron ki akarták tölteni bosszújukat Vadölőn. E bosszúvágyó irokézek közé tartozott Párduc és nővére, Szömörce.

Az az irokéz harcos, akit Vadölő néhány nappal azelőtt megölt, s akitől a Sólyomszem nevet kapta, Szömörce férje volt - így tehát érthető, hogy az özvegyen maradt asszony a fogoly vérét kívánta.

Hasadt Tölgy azonban nem értett egyet vele és fivérével. A ravasz főnök most felállt a fatörzsről, kinyújtotta a karját, és nagy tisztelettel köszöntötte a visszatért foglyot.

- Becsületes vagy, sápadtarcú - mondta Hasadt Tölgy. - Népem boldog, hogy férfi a foglya, nem pedig holmi bujkáló róka. Ismerünk téged, és bátor harcosokhoz méltó bánásmódban fogunk részesíteni. Ha megölted is egy harcosunkat, van életed, amellyel megfizethetsz érte. Törzsünk fiataljai közül néhányan úgy vélték, hogy egy sápadtarcú vére túlságosan híg folyadék, és színtelenül fog kibuggyanni a huronok kése nyomán. Most bebizonyíthatod nekik, hogy tévedtek. Ha a tanács úgy döntene, hogy bátor harcosunk halálát nem szabad elfelejteni, és nagy lelke nem utazhatik egyedül az örök vadászmezőkre, nyugodtan küldjük utána a tiedet, mert harcosunknak nem kell szégyenkeznie melletted. Beszéltem; hallottad, amit mondtam.

- Úgy van, mingó - felelte Vadölő -, beszéltél, s én nemcsak hallottam, de meg is értettem, amit mondtál. Döntsön hát a tanácsotok, hogy utána kell-e mennem a nemrég elhunyt harcosnak..., ha eddig még csakugyan nem határoztatok volna a sorsom felől.

- Törzsünk csak akkor tanácskozik egy sápadtarcú felől, ha az a sápadtarcú itt van közöttünk - mondta Hasadt Tölgy egy kissé gúnyosan. - Harcosaim úgy gondolták, hogy távollevő sápadtarcúakról nem érdemes határozni, hiszen olyan szeszélyesek és megbízhatatlanok ők, mint az ide-oda fúvó szél.

Egyetlenegy hang szólt csak melletted, bízva a becsületességedben.

- Akárkié volt is az a hang, mingó, hadd mondjak neki köszönetet, mert igazat beszélt, míg a többiek hazudtak. A becsületes sápadtarcú éppúgy állja a szavát, mint a becsületes indián. De ha nem volnék is becsületes, akkor sem akarnék szégyent hozni a delavárokra, akiktől a nevelésemet kaptam. Ne vesztegessétek hát az időt: itt vagyok, határozzatok.

Hasadt Tölgy helyeslően bólintott; néhány pillanatra félrevonult a törzs véneivel, majd utasításokat adott három-négy fiatal harcosnak. Ezek nyomban kiváltak a fegyveres csoportból, és eltűntek a fák között. Hasadt Tölgy most közölte Vadölővel, hogy nem kötözik meg, és szabadon mozoghat a tábor területén, amíg a tanács ki nem mondja róla a döntést. Meg kell mondanunk, hogy e rendelkezésre nem a bizalom indította az irokézeket, hiszen Vadölőt immár nem kötötte a szava, s az ifjú vadász bármikor jogosan megszökhetett volna tőlük. Az irokéz tábor azonban, mint már említettük elbeszélésünk folyamán, egy kiugró földnyelven feküdt, három oldalról a tó vize vette körül, s a szárazföld felé eső oldalát most már gondosan őrizték az imént kiküldött harcosok. Vadölő jól tudta ezt, s azon törte a fejét, hogyan lehetne mégis átsiklani az őrszemek között. Minden kísérlet igen veszélyesnek látszott, mivel a szárazföld felé eső részen eléggé ritkás volt a növényzet, s a terepet könnyen át lehetett tekinteni. Vadölő ugyan nem félt a kudarctól és az elfogatástól, hiszen így is a halál várt rá; mindazonáltal tovább latolgatta az esélyeket, hogy ha már megkísérli a szökést, a lehető legkedvezőbb körülmények között hajtsa végre vállalkozását.

Közben a tábor élete látszólag a megszokott mederben folyt tovább. A főnökök félrevonulva

tanácskoztak; csak Szömörcét engedték maguk közé, mert az indián törvények szerint ilyen alkalmakkor mindig meg kell hallgatni az elesett harcosok özvegyét. A fiatalok türelmetlenül járkáltak fel s alá, indián önfegyelemmel uralkodva arcvonásaikon; az asszonyok lakomát készítettek, hogy a törzs megfelelő külsőségek között ünnepelhesse majd meg a határozatot. Senki sem árulta el az érzéseit, s az avatatlan szemlélő azt hihette volna, hogy békés, mindennapos tevékenységük közepette látja az irokézeket - csak az őrszemek vigyáztak a szokottnál éberebben.

Vadölő izgatottan várta a tanácskozás eredményét, és valósággal megkönnyebbült, amikor Hasadt Tölgy magához hívatta, hiszen a bizonytalanság még a biztos veszélynél is rosszabb.

- Hallgass meg bennünket, Sólyomszem - kezdte az irokéz főnök, társai között állva. - Törzsem vénei bölcs szavakat váltottak egymással, s most beszélni akarnak. A te néped, a sápadtarcúak népe a felkelő nap országából jött hozzánk, mi pedig a lenyugvó nap gyermekei vagyunk. A sápadtarcúak a Nagy Sós-tó vizein keresztül jöttek erre a földre, mi pedig a Nagy Édes-tavak felé fordítjuk arcunkat, amikor falvainkat keressük. Nyugat felé nézünk, mert ott van a mi hazánk, s látni sem akarjuk a keletet, ahonnét egymás után érkeznek a sápadtarcúak kenui. A sápadtarcúak, úgy látszik, olyan sokan vannak, hogy nem férnek el a maguk hazájában; a rézbőrűek száma máris megfogyatkozott; segítségre és támaszra van szükségük. Legjobb harcosaink egyike nemrég eltávozott az örök vadászmezőkre; helye üresen maradt a wigwamjában, és fia még gyermek, nem bírja el az apja fegyverét. Itt maradt az özvegye is, akit a te kezed által ért ilyen súlyos csapás, íme, itt áll ez az özvegyasszony, Szömörce; két kötelességet kell

teljesítenie. Az egyik kötelességgel a férjének tartozik, a másikkal a gyermekeinek. Skalpot skalpért, életet életért, vért vérért: így szól az egyik törvény. A másik törvény azt parancsolja Szömörcének, hogy lássa el gyermekeit élelemmel. Mi ismerünk téged Sólyomszem. Becsületes vagy; ha mondasz valamit, állod a szavad. Nyelved nem kétágú, mint a kígyóé. Fejedet sohasem rejted a fűbe, mindenki láthatja. Amit mondasz, meg is teszed. Ha rosszat tettél, igyekszel minél hamarabb helyrehozni a hibádat, íme, itt áll előtted Szömörce. Egyedül él a wigwamjában, s a gyermekei ennivalóért sírnak. Látod ezt a puskát? Meg van töltve, csak a vadászra vár, aki hasznát vehetné. Fogd hát ezt a puskát, eredj, és ejts el egy szarvast; hozd ide a zsákmányt, tedd le Szömörce wigwamja elé, adj enni a gyerekeinek, s légy te a férje a helyett, akit megöltél. Akkor a szíved nem lesz többé delavár szív; irokéz szívet kapsz érte cserébe. Szömörce fülének nem kell többé az éhes gyermekek sírását hallgatnia, s népem ugyanannyi harcost számlál majd, mint azelőtt.

- Nem ért váratlanul az ajánlatod, mingó - felelte Vadölő, miután Hasadt Tölgy befejezte a szónoklatát. - Számítottam rá, hogy ilyesmit kértek majd tőlem, s máris készen vagyok a válasszal. Tudd meg hát, hogy sem rézbőrű, sem pedig sápadtarcú asszonyt nem akarok feleségül; meg aztán törzsemet és törzsem hazáját sem hagynám el semmi kincsért. Vadászzsákmányomat nem sajnálnám az elesett harcos özvegyétől és gyermekeitől, de hogyan segíthetnék rajtuk, ha nem élünk és nem fogunk soha ugyanazon a földön élni? Hadd kérjen élelmet Szömörce az irokéz harcosoktól, s ha ismét férjhez menne, olyan társat válasszon magának, aki nem teszi be a lábát jogtalanul más törzsek területére. Én tisztességes harcot vívtam Szömörce férjével; ő maradt alul, s ezért senki sem követelhet tőlem

jóvátételt. Nem, Hasadt Tölgy, ne számíts arra, hogy közétek állok, s hogy megváltozik a szívem.

Vadölő szavaitól az elégedetlenség moraja futott végig a főnökök köré gyűlt tömegen. Különösen az asszonyok hangoskodtak, nem utolsósorban maga a visszautasított Szömörce. Mindannyiuknál hangosabb volt azonban a törzs másik főnöke, Párduc. Az előbb a tanácsban hevesen tiltakozott az ellen, hogy nővérét egy sápadtarcú jenkihez adják feleségül, s csak az özvegy könyörgésére egyezett bele mégis ebbe a megoldásba. Annál nagyobb sértésnek érezte, hogy a hitvány sápadtarcú most nem fogadja el az asszony kezét. Szeme felvillant, mint a ragadozó vadállaté, amelynek a nevét viselte, s félelmetes ordítás tört ki a torkából.

- Sápadtarcú kutya! - üvöltötte Párduc. - Eredj, és voníts társaiddal a magatok nyomorult vadászmezőin!

E szavak kíséretében karja a magasba lendült, és elhajította a tomahawkját. Szerencsére Párduc olyan hangosan kiáltott, hogy felkeltette Vadölő figyelmét, különben hősünk földi pályafutása minden bizonnyal véget ért volna. Az ügyesen és nagy erővel elhajított fegyver pörögve süvített a levegőben az ifjú vadász koponyája felé, de ő kinyújtotta a karját, s elkapta a tomahawk nyelét. A dobás erejétől karja a magasba lendült a tomahawkkal együtt, és Vadölő egy tized másodpercig úgy állt, feje fölött tartva a fegyvert. Talán csak ez a fenyegető tartás juttatta eszébe a vadásznak, hogy most azonnal válaszolhat a támadásra, talán a haragja is fellobbant - mindenesetre szeme és arca kigyúlt, s még abban a pillanatban teljes erejéből visszadobta a fegyvert a támadó felé.

Ez az ellentámadás oly váratlan és gyors volt, hogy

Párduc sem a karját nem emelhette fel, sem a fejét nem kaphatta félre. Az éles tomahawk pontosan a két szeme között találta el, s a szó szoros értelmében kettéhasította a koponyáját. A hatalmas termetű irokéz főnök előrelendült, mint a kígyó, amely még egyszer utoljára bele akar marni ellenségébe, habár halálos sebet kapott, majd teljes hosszában elterült a tisztás földjén. Az irokézek egyszerre kiáltottak föl, s a földön heverő Párduchoz futottak; Vadölő kihasználta ezt a pillanatot, s mint a szarvas, belevetette magát az erdőbe. A következő pillanatban a Párduc holtteste köré gyűlt irokézek hátrafordultak, észrevették foglyuk szökését, és vad csatakiáltással utána iramodtak.

Noha Vadölő oly váratlanul hajtotta végre ezt a kétségbeesett szökési kísérletet, ő maga nem volt egészen készületlen. Az elmúlt fél órában sokat törte a fejét egy ilyen kísérlet lehetőségén, és aprólékosan mérlegelte a siker esélyeit. Ennek tudható be, hogy egy pillanatig sem tétovázott, és sikerült bántatlanul átjutnia az őrszemek vonalán.

A földnyelvet, melyen az irokézek tábort ütöttek, sűrű bozót választotta el a szárazföld többi részétől. Itt álltak az őrszemek, nem nagy távolságra egymástól. Vadölő tudta, hogy ha át is jut az őrszemek vonalán, a sűrű cserjék között csak lassan haladhat előre, és üldözői bizonyára utolérnék; ezért jobb felé kanyarodott, s néhány pillanat múlva még az őrszemek vonala előtt kiért a tó partjára. Gondolkozás nélkül belegázolt a sekély vízbe, s mielőtt még az irokéz őrök észbe kaphattak volna, a part mentén átkerült a sűrű bokrok sávjának túlsó oldalára. Itt ismét fák következtek, s Vadölő a vízből kiugorva, az erdőben menekült tovább a szárazföld belseje felé.

Közben az üldözők átverekedték magukat a bozóton, s az aránylag ritka erdő fái között meglátva a

szökevényt, néhány golyót küldtek utána. Vadölő azonban villámsebesen szaladt, és oly gyorsan ugrott fatörzstől fatörzsig, hogy a golyók nem tehettek kárt benne, s még a ruháját sem horzsolták meg. Az irokézek erre eldobták puskáikat, hogy könnyebben futhassanak, és teljes erejükből a szökevény után iramodtak.

Vadölő tudta, hogy egyetlen pillanatot sem szabad vesztenie. Azt is tudta, hogy egyenes vonalban kell rohannia, mert ha jobbra vagy balra fordul, csak az üldözők egy részét tévesztheti meg, s a többiek közben elébe vágnak, így hát nyílegyenesen futott tovább, de csakhamar lassítania kellett az iramot, mivel a terep egyre meredekebbé vált. A távolság közte és üldözői között összezsugorodott, de Vadölő nem ijedt meg ettől, tudva, hogy az irokézeknek is éppúgy meg kell küzdeniük a lejtővel, mint neki. Amikor felért a lejtő tetejére, egy pillanatra megállt és körülnézett. E tetőponttal szemben egy másik domb emelkedett, s a kettő között mély völgy húzódott a szökés irányára merőlegesen. Az egyenetlen talajon még nehezebb lett volna a futás; ráadásul a fák itt még ritkábban nőttek, és semmilyen fedezéket nem nyújtottak. Vadölő már-már arra gondolt, hogy feladja a harcot, amikor közvetlenül a lába előtt, a domb pereme alatt megpillantott egy kidőlt fatörzset. Vadölő azonnal átugrott rajta, hasra vágódott, és valósággal odatapadt a fatörzsnek a völgy felé eső oldalához. Ezt megelőzően azonban hangosan felkiáltott, mintha örülne a lejtőnek, és még sebesebben akarna továbbrohanni a völgybe. A következő pillanatban eltűnt üldözői szeme elől.

Vadölő csak most, a fatörzshöz lapulva tapasztalta igazán, hogy futás közben mennyire igénybe vette az erejét. Szíve hevesen dobogott, s a lélegzése olyan volt, mint egy kovácsfújtatóé. A pihenéstől azonban

csakhamar magához tért, s már nem kellett attól tartania, hogy hangos lélegzése elárulja a rejtekhelyét. Kisvártatva meghallotta üldözői lábdobogását, majd a kiáltásait is. Végül az első irokézek felértek a dombtetőre, s mivel nem látták a szökevényt, azt hitték, hogy már túl is jutott a szemközti dombon. Egymás után keresztülugrottak a kidőlt fatörzsön, Vadölő fölött, s mint a megáradt hegyi patak, alázúdultak a völgybe. Vadölő izgatottan számolta az ugró lábak dobbanását; így próbálta megállapítani, hogy hányan lehetnek még mögötte. Végül az üldözők valamennyien elérték a völgy mélyét, sőt egyesek már fel is kapaszkodtak a szemközti dombra, s megálltak tanácskozni, hogy milyen irányban folytassák az üldözést. E válságos és idegtépő pillanatban valószínűleg bárki más felugrott volna - Vadölőt azonban nevelése megóvta attól, hogy meggondolatlanságokat kövessen el. Mozdulatlanul feküdt tovább, feszülten figyelte az irokézek hangját és erőt gyűjtve a további futásra.

A huronok csapata most egy vizslafalkához hasonlított, amely vadászat közben elvesztette a szarvas nyomát. Ide-oda futkároztak, megvizsgáltak minden száraz levelet és gallyat. Mivel a terepet alaposan összetaposták, a kutatás elég nehézzé vált, habár az indián mokasszinok másféle nyomot hagynak, mint a sápadtarcúak mokasszinjai. Vadölő most már biztosra vette, hogy nincs több üldöző a hátában, így hát gyorsan átvetette magát a fatörzsön, majd ismét lehasalt a földre. Úgy látszott, hogy az irokézek nem fedezték fel, és Vadölő szíve nagyot dobbant a reménytől. Hallgatózott egy-két pillanatig, majd hason kúszva igyekezett visszafelé a domb peremére, ahol az előbb állt, vagyis alig néhány méternyire a kidőlt fatörzstől. Itt azonban ki kellett egyenesednie egy pillanatra, hogy körülnézzen, s ekkor az összevissza futkározó irokézek meglátták.

Vad csatakiáltás hallatszott, az irokézek megfordultak, s ismét űzőbe vették a szökevényt, Vadölő pedig megindult vissza a bozót felé.

Vadölő hihetetlen sebességgel rohant lefelé a lejtőn, amelyen az előbb felkapaszkodott. Elérte a bozótot, áttört rajta, és a tó partja felé fordult. Azt remélte, hogy a kenut ott találja azon a helyen, ahol kikötött, beleveti magát, és végignyúlva a csónak fenekén, sikerül majd megmenekülnie az üldözők golyóitól.

A parthoz közeledve, Vadölő elrohant néhány irokéz gyerek és asszony mellett. Volt, aki megpróbált száraz ágakat dobni a lába közé, hogy elgáncsolja, de sikertelenül. Ahhoz már nem voltak elég bátrak, hogy az útjába álljanak; féltek az idegen harcostól, aki oly villámgyorsan végzett Párduccal, így hát Vadölő sértetlenül kiért a partra, mintegy húsz méterre a kenutól. Egy pillanat múlva ismét a vízben gázolt, de már nem rohant, mert tudta, hogy pontosan be kell osztania az erejét. Annyira számítóan és hidegvérűen cselekedett, hogy egy pillanatra még meg is állt, vizet vett a tenyerébe, és ivott egy-két kortyot. Végül sikerült megragadnia a kenu orrát. Belenézett a csónakba, s a szíve elszorult: a huronok eltávolították az evezőt! Súlyos csalódás volt ez, annyi kétségbeesett erőfeszítés után, s Vadölő nem tudta, nem akkor cselekszik-e a leghelyesebben, ha visszafordul, és megadja magát. E pillanatban felharsant mögötte az első üldöző pokoli ordítása, s ez megerősítette Vadölő életösztönét. Az ifjú vadász a tó közepe felé taszította a kenut, utána gázolt, majd egyetlen hatalmas lendülettel belevetette magát a csónakba. Egy ideig mozdulatlanul feküdt a hátán, egyrészt azért, hogy visszanyerje a lélegzetét, másrészt azért, hogy rejtve maradjon az ellenség golyói elől.

A tó fölött teljes szélcsend honolt. Ez a körülmény megkönnyítette volna az evezést, de most csak a hátrányára vált Vadölőnek. A kenu olyan könnyű volt, mint a pehely, a kezdeti lökés nyomatéka nem vihette messzire. Vadölő mégis úgy gondolta, hogy ha sikerül lőtávolon kívül kerülnie, megpróbál evezni a karjával, s akkor Csingacsguk talán észreveszi a kastélyból, és a segítségére siet egy másik kenuban. Egyelőre azonban a kenu végtelenül lassan úszott a víz színén, s Vadölő nem tehetett egyebet, hanyatt fekve figyelte a fák koronáját, hogy megállapíthassa, milyen ütemben távolodik a parttól. Most már jól hallotta a partra érkezett üldözők hangját; szavaikból kivette, hogy a tutajról beszélnek; szerencsére ez a vízi alkalmatosság a földnyelv túlsó oldalán hevert.

Vadölő helyzete talán most volt a legválságosabb. Annyi biztos, hogy önfegyelmének és hidegvérűségének még sohasem látta ilyen jó hasznát. A vadász mozdulatlanul feküdt néhány percig; a kenu közben csigalassúsággal úszott befelé a tavon; a parton néma csend támadt, és a fák koronája eltűnt Vadölő szeme elől. Hősünk most már nem tudta megállapítani, hogy hol van, hogy melyik oldalról fenyegeti veszély. Különösen a halotti csend nyugtalanította; sejtette, hogy a huronok készülnek valamire. Amikor már nem bírta tovább a bizonytalanságot, elővette a kését, hogy kémlelőlyukat fúrjon a kenu oldalába. E pillanatban eldördült egy puska, s a golyó átütötte a kenunak mindkét oldalát, alig kétarasznyira Vadölő fejétől. Hősünk azonnal visszafeküdt előbbi helyzetébe, és feszülten várta a fejleményeket.

Egy ideig nem történt semmi. Egyszerre csak ismét felbukkant a magasban a fák koronája. Vadölő megértette, hogy kenuja rossz irányban halad, s a parthoz közeledik, bár nem tudta, miért. Végtelenül

óvatosan megmozdította a fejét, hogy kikukucskálhasson az egyik golyó ütötte lyukon. Sikerült meglátnia a partnak egy szakaszát; a kenu csaknem párhuzamosan úszott a szárazfölddel, de mégis közeledett hozzá. Vadölő belátta, hogy tennie kell valamit, ha nem akar az ellenség kezébe kerülni. A kenu két végében szokás szerint egy-egy sima, kerek kődarab hevert; ezekkel szokták szabályozni a csónak súlyelosztását. Vadölő nagy nehezen a két lábfeje közé szorította az egyiket, majd lassan maga felé húzta. A két kő most egymás mellé került, s a vadász megpróbált átkúszni a kenu túlsó végébe, ily módon biztosítva az egyensúlyt. Szerencsére, mielőtt elindult volna a partról, bedobott a kenuba egy száraz ágat, mert úgy tervezte, hogy jobb híján azzal fog evezni. Ez a bot most ott hevert mellette; Vadölő megfogta, ráakasztotta sapkáját, és a kenu pereme fölé emelte. Abban a pillanatban ismét eldördült egy puska, s újabb lyukat ütött a kenu oldalába, közvetlenül Vadölő arca mellett.

Vadölő most ezen az új lyukon keresztül fürkészte a partot. Megelégedéssel vette tudomásul, hogy kenuja ismét távolodik a fák koronájától, de ugyanakkor el is fordul, s a vadász nem vehette többé hasznát a kémlelőnyílásnak. Elszántan megragadta az előbbi botot, és anélkül, hogy felemelkedett volna fekvő helyzetéből, a kenu pereme fölött kinyúlva, evezni kezdett vele. Az irokézek nyilván észrevették ezt a műveletet, mert valamelyikük ismét elsütötte a puskáját. A golyó Vadölő lábánál ütötte át a kenu falát, elsüvített hősünk teste fölött, s a fejénél távozott a csónakból. Mivel az irokézek kiáltásai most messzebbről hallatszottak, Vadölő úgy vélte, hogy jó irányban halad, és rábízhatja magát a tó áramlására. Így hát abbahagyta az evezést, és nem mozdult.

Legalább húsz perc telt el néma csendben. Vadölő

csak a tiszta kék eget látta, s azt számolgatta magában, vajon mikor sikerül a kastéllyal egy vonalba jutnia a tó közepén. Ekkor valami halk neszt hallott, mintha a kenu feneke szárazföldet ért volna. A következő pillanatban egy indián bukkant ki a vízből, a kenu peremébe kapaszkodva. Hasadt Tölgy volt az! Vadölő azonnal megértette a helyzetet: a ravasz főnök utána úszott, elérte a kenut, s a kezével evezve úgy irányította, hogy a fekvő fiatalember ne láthassa a partot és a part menti fákat. Ezzel a csellel Hasadt Tölgynek sikerült a partnak egy másik pontjára kormányoznia a kenut; itt nem nőttek fák, amelyeknek segítségével hősünk tájékozódhatott volna. Az előbbi nesz valóban azt jelezte, hogy a kenu földet ért.

- Gyere! - mondta Hasadt Tölgy, s parancsolóan intett Vadölőnek, hogy szálljon ki a kenuból. - Fiatal barátom belefáradt a hajózásba, a lába is elzsibbad, ha nem használja ismét.

- Igazad van, mingó - felelte Vadölő, kilépve a kenuból -, a szerencse elpártolt tőlem, s most megint a foglyod vagyok. Remélem, elismered, hogy a szökéshez éppen úgy értek, mint a szavam megtartásához.

- Fiatal barátom olyan, mint a jávorszarvas! - kiáltotta Hasadt Tölgy. - Hosszú lába van, és harcosaimnak sokat kellett futniuk utána. De fiatal barátom a vízben már nem úszik olyan fürgén, mint a halak. Láttuk, hogy a halak útját választja, s ezért nem lőttük agyon: a halakat hálóval fogják, nem pedig golyóval. Ha fiatal barátom ismét jávorszarvas lesz, úgy bánunk majd vele, ahogy jávorszarvasokkal szoktunk.

- Beszélj csak, Hasadt Tölgy, ameddig jólesik - felelte Vadölő nyugodtan. - Tagadhatatlan, hogy a foglyod vagyok, s azt teszel velem, amit akarsz.

- Testvérem kifutkározta magát a dombokon, azután pedig kellemesen csónakázott a tavon - mondta Hasadt Tölgy mosolyogva. - Látta az erdőket, és látta a vizet is; melyiket kedveli jobban? Azok után, amiket tapasztalt, bizonyára bölcsebben tud majd határozni.

- Ne kertelj, mingó. Tudom, hogy ki akarsz lyukadni valamire, hát csak tessék: minél hamarabb teszed fel az egyenes kérdést, annál hamarabb kapod meg a válaszomat.

- Jó! Sápadtarcú testvérem az egyenes beszédet kedveli, habár a szökésben rókább a rókánál. Hallgassa hát meg Hasadt Tölgy szavait. Szömörce most szegényebb, mint valaha. Nemrégiben még volt fivére és férje. A férj búcsú nélkül eltávozott az örök vadászmezőkre, s magára hagyta Szömörcét a gyermekekkel. Bizonyára nem szívesen tette ezt, mert jó férj volt, s mindig elegendő vadkacsával vagy medvehússal tért vissza a wigwamba. De el kellett mennie, s az asszony támasz nélkül maradt. Kitől kérjen ennivalót magának és gyermekeinek? Úgy gondoltuk, hogy fivére majd megszánja, és nem hagyja éhezni. Mondom, így gondoltuk, de Párduc felordított, és követte Szömörce férjét a halál országába. Most bizonyára versengenek, hogy melyikük jut el hamarabb az örök vadászmezőkre. Aki odaküldte őket, annak kell betöltenie a helyüket. Nagy vadász ő, s mi tudjuk, hogy ha Szömörce mellé áll, az asszonynak és gyermekeinek sohasem kell majd nélkülözniük.

- Erre az ajánlatra már válaszoltam egyszer, mingó - felelte Vadölő. - Semmi sem történt azóta, ami megváltoztatta volna az elhatározásomat.

- Sápadtarcú testvérem még gondolkodhatik ezen, amíg a huronok ismét tanácsot ülnek fölötte. Ne

feledje, hogy adósa Szömörcének egy férj és egy fivér életével. Most menjen be az erdőbe, s ha döntöttünk, a nevén fogjuk szólítani.

Vadölő megindult a fák felé, s csakhamar elért a tisztásra, ahol megérkezésekor az irokézek várták. Most azonban senkit sem látott: a táborban maradt asszonyokat és gyermekeket időközben mintha elnyelte volna a föld, s az előbbi üldözők sem mutatkoztak. Vadölőt némi nyugtalansággal töltötte el az a körülmény, hogy a ruhák, a fegyverek, az edények s a tábor egyéb kellékei is eltűntek. Az irokézek nyilván így akarták a tudtára adni, hogy indulásra készek, s nem halaszthatják sokáig a végső döntést.

Vadölő körbejárta a tisztást, s mindent figyelmesen szemügyre vett. Egy helyen száraz leveleket és gallyakat látott; odament, és felfedezte alattuk Párduc holttestét. Az irokézek még nem temethették el, és azért hordták rá a száraz lombozatot, hogy senki se találhassa meg, és ne vihesse el a skalpját. A halott Párducon kívül egyetlen irokéz sem látszott a közelben. Vadölő azonban tudta, hogy látatlanul is vigyáznak rá, s hiába próbálkoznék meg ismét a szökéssel. Hasadt Tölgy bizonyára eltávolította már a kenut a partról, s most valahol a fák mögött tanácsot ül a törzs véneivel, míg a fiatal harcosok gondosan őrzik az egész földnyelvet. Vadölő nem tehetett egyebet, leült egy fatönkre, és türelmesen várta, hogy ellenségei ismét megjelenjenek.

Nem kellett sokáig várnia. Körös-körül megzörrentek az ágak és a levelek, s a huronok kiléptek a tisztásra. Hasadt Tölgy is ott volt közöttük, s nyomban elfoglalta a legelőkelőbb helyet. Néhány idősebb harcos ugyan mellette állt, de világosan látszott, hogy Párduc halála után senki sem osztozik Hasadt Tölggyel a vezéri tisztségen. A főnök most egy méltóságteljes

mozdulattal magához intette Vadölőt, és így szólt:

- Tudd meg, Sólyomszem, hogy törzsem vénei végső elhatározásra jutottak. A nap immár nem áll a fejünk fölött; egy ideig ugyan várakozott a huronokra, de azután elunta a várakozást, és egymagában indult meg nyugat felé. A nap most sietve utazik apáink országába, s minket arra figyelmeztet, hogy üres wigwamokat hagytunk otthon. A kóbor farkasnak is megvan a barlangja, amelybe időnként visszatér. A huronok nem szegényebbek a farkasnál: vannak falvaik, wigwamjaik és kukoricaföldjeik. Törzsemnek haza kell térnie, hogy ismét hozzáláthasson megszokott munkájához. Az otthon maradottak ujjongva fogadnak majd bennünket, de szívükbe mégis bele fog nyilallni a fájdalom, amikor tudomást szereznek veszteségeinkről. Törzsünk két fővel kevesebbet számlál, de csak egy skalpot viszünk haza, a Pézsmapatkányét. A másik veszteséget is pótolni kell valamivel: skalppal vagy élő emberrel. Sólyomszem választhat: betölti-e az egyik üresen maradt helyet, vagy inkább lemond a skalpjáról.

- Inkább lemondok a skalpomról, mingó - felelte Vadölő határozottan. - Készen állok, megkínozhattok; nem tudom, hogyan bírom majd a kínzást..., mindenesetre igyekezni fogok, hogy férfiasan viselkedjem.

- A sápadtarcú kutyának inába szállt a bátorsága! - kiáltotta egy nagyhangú fiatal harcos, akit a franciák Corbeau Rouge-nak, vagyis Vörös Hollónak kereszteltek el. - Máris nyöszörög, mint a malac! Nem harcos ő, hanem delavár asszony, aki jenki bőrbe bújt!

- Beszélj csak, fiatalember, beszélj - mondta Vadölő nyugodtan. - Szavaktól úgysem lesz élesebb a kés, sem a puskagolyó halálosabb.

Hasadt Tölgy most közbelépett: rendreutasította Vörös Hollót az előbbi oktalan felkiáltásáért, majd ráparancsolt a harcosokra, hogy kötözzék meg a foglyot. Ezt az intézkedést nem azért hajtották végre, mintha tartani kellett volna Vadölő szökésétől - nem, csak meg akarták ijeszteni vele. Vadölő azonban szemrebbenés nélkül tűrte, hogy rácsavarják a köteleket. Hasadt Tölgy titokban úgy utasította embereit, hogy minél kevesebb fájdalmat okozzanak a fogolynak, még mindig remélte, hogy Vadölő jobb belátásra tér, és feleségül veszi Szömörcét. Amikor Vadölő már mozdulni se tudott a kötelektől, felemelték, és odavitték egy sudár fiatal fához. Ezután újabb köteleket vetettek át Vadölő testén és a fa törzsén, hogy a fiatal vadász a legkevésbé se tudjon elmozdulni a fától.

Hasadt Tölgy intésére most Szömörce lépett ki az irokézek gyűrűjéből, odament Vadölőhöz, és megállt előtte.

- Itt állok előtted, sápadtarcú - kezdte az irokéz asszony. - Téged látlak, de férjemet és fivéremet, Párducot nem látom. Mindenütt kerestem már őket, a tóban, az erdőben és a felhők között is. Nem tudom, hogy hová mentek.

- Azt bizony senki sem tudhatja, Szömörce - szakította félbe a fogoly. - Ti az örök vadászmezőkről szoktatok beszélni; reméld hát, hogy oda mentek, és viseld türelemmel a sorsodat.

- Kegyetlen sápadtarcú, mit vétett neked a férjem s a fivérem, hogy megölted őket? A törzs legjobb vadászai és legbátrabb harcosai voltak.

- Kezet emeltek rám - felelte Vadölő. - Ha nem

védekezem ellenük, én jutottam volna az ő sorsukra. Úgy érzem, hogy jogosan cselekedtem, a természet törvénye szerint.

- Nem tagadom, hogy igazat szólasz. Sólyomszem azért ölte meg a huronokat, hogy a huronok meg ne ölhessék őt. A huronok igazságosak, és el akarják felejteni a történteket. A főnökök szemet hunynak Sólyomszem tette fölött, Szömörce pedig kézen fogja gyermekeit, odamegy a sápadtarcúhoz, és így szól hozzá: "Íme, ezek most már nemcsak az én gyermekeim, hanem a tieid is; adj ennünk, s mi veled fogunk élni."

- Szívesen ellátnálak élelemmel, Szömörce, ha egymás közelében élnénk. De te kanadai vagy, s nemsokára visszatérsz Kanadába, ahova nekem csak a holttestemet vihetik el az irokézek, mert jószántamból sohasem tartanék velük.

- Nézd meg azt a fiúcskát, kegyetlen sápadtarcú! - kiáltotta Szömörce, az egyik gyermekére mutatva, aki ott állt a tisztás szélén. - Nincs apja, aki megtanítaná vadászni vagy skalpolni. S nézd meg azt a kislányt: ugyan melyik harcos akarna feleséget egy olyan wigwamból, amelynek nincs feje?

- Mondottam már, Szömörce, hogy semmi kincsért sem leszek az élettársad - mondta Vadölő határozottan.

Ez az őszinte és egyenes visszautasítás leírhatatlan hatást tett az indián asszonyra. Szömörce fájdalma, haragja és sértett büszkesége egyszeriben felkavarodott, és úgy tört ki belőle, mint láva a dühöngő tűzhányóból. Értelmes szavak már nem jöttek a nyelvére, csak visított és hörgött, felverve az erdő csendjét. Azután rávetette magát a fához kötözött

fogolyra, s belemarkolt a hajába, hogy tövestül kitépje. Szerencsére a düh úgy elvakította, hogy alig látta áldozatát, s nemigen tehetett kárt benne; de még így is a kezében maradt egy csomó haj, amikor az odasiető irokéz harcosoknak végül is sikerült elrángatniuk Vadölőtől.

Szömörce mindig is ilyen ingerlékeny és lobbanékony természetű asszony volt; saját törzse sem kedvelte igazán. Most azonban az irokézek úgy érezték, hogy Vadölő Szömörcén keresztül az egész törzset megsértette, s ezért büntetést érdemel. Különösen a fiatalabbak türelmetlenkedtek, azonnal meg akarták kezdeni a kínzást, s Hasadt Tölgynek végül is engednie kellett. Felemelte a kezét, és megadta a jelt.

XIV.
A KÍNZÓOSZLOP

Ilyen alkalmakkor az indián kínzóknak mindig az volt a legfőbb törekvésük, hogy amennyire csak lehet, próbára tegyék az áldozat idegeit, s minél lassabban végezzenek vele. Másrészt az áldozat a világért sem szokta elárulni félelmét vagy fájdalmát, s vadul ingerelte az ellenséget, hogy a kínzás minél hamarabb véget érjen. Közismert dolog, hogy a kínzóoszlophoz kötözött indián harcosok hihetetlen átkokat és szitkokat szórnak a kínzók fejére; az ellenség megvadul, és kioltja az áldozat életét; márpedig a gyors halál sokkal jobb a lassú kínzásnál. Vadölő azonban méltóságán alulinak érezte, hogy ehhez a módszerhez folyamodjék; szótlanul állt a kínzóoszlop mellett, és farkasszemet nézett az irokézekkel.

Amint Hasadt Tölgy megadta a jelt, hogy elkezdődhetik a kínzás, a legvadabb és

legtürelmetlenebb fiatal harcosok azonnal előreugrottak, és megmarkolták tomahawkjukat. Szándékuk az volt, hogy a halálos fegyvert közvetlenül az áldozat feje mellé hajítsák, de ne ejtsenek rajta sebeket. E rendkívül veszélyes mutatványban csak azok vehettek részt, akik kitűnően tudtak bánni a tomahawkkal, mert a törzs nem akarta, hogy az áldozat időnek előtte adja ki a lelkét. Hasadt Tölgy még így is attól tartott, hogy a Párduc halála miatt dühös fiatalok nem fognak sokat teketóriázni, s kezükben érezve azt a fegyvert, amely nemrégiben végzett bátor főnökükkel, egykettőre megölik Vadölőt. Szerencsére a fiatal harcosokban erősebb volt a versengés szelleme, mint a bosszúvágy. Mindegyik be akarta bizonyítani, hogy ő céloz a legügyesebben a tomahawkkal.

Az első irokézt, aki előrelépett, Varjúnak hívták. Harcban még nemigen tüntette ki magát, s inkább hetvenkedni szeretett; ezért a többiek úgy vélték, hogy legalább most vadnak mutatkozik majd, s örömest kioltja egy ellenséges harcos életét. Az irokézt azonban elragadta a versengés szelleme, akárcsak a társait, s csak arra törekedett, hogy jobb célzónak bizonyuljon náluk. Felemelte tomahawkját, és elhajította Vadölő felé. A fegyver pörögve hasította a levegőt, elzúgott a kínzóoszlop mellett, és valamivel távolabb belecsapódott egy nagy tölgyfába. A nézőközönség gúnyos morajjal fogadta ezt a rossz találatot. Ugyanakkor a bámulat moraja is végigfutott az irokézeken Vadölő bátor magatartása miatt. A fiatal vadász fejét ugyanis nem kötözték meg, arra számítva, hogy mulatságos látványt nyújt majd, amint jobbra-balra kapkodja a zúgó tomahawkok elől. De csalatkozniuk kellett, mert Vadölő nem moccant, sőt még a szemét sem hunyta be, noha ezt a legöregebb és legbátrabb indián harcosok is megtették volna hasonló helyzetben.

Varjú után Jávorszarvas következett, akit társai sokkal ügyesebbnek ismertek. Eléggé rosszindulatú és vérszomjas ember volt, de most csak a tudását akarta fitogtatni. Magabiztosan megállt a tisztás közepén; csak egyetlen pillanatig célzott, és elhajította a tomahawkot. Vadölő jól látta a közeledő fegyvert, s már azt hitte, hogy mindennek vége; de a tomahawk közvetlenül a feje fölött találta el a fát, s néhány hajszálát is becsípte a kéreg alá. Az irokézek nagy tetszésnyilvánítással fogadták Jávorszarvas dobását.

Most Ugró Fiú következett, francia nevén Le Garzon qui Bondit. Nem hazudtolta meg a nevét, szökellve termett a kör közepén, mint egy játékos bakkecske. Odatáncolt egészen Vadölőig, s hol jobbról, hol balról suhintott felé a tomahawkjával, abban a hiú reményben, hogy mégiscsak sikerül kicsalnia egy ijedt kiáltást a fogolyból. Vadölő végül is megunta ezt a piszkálódást, s rákiáltott Ugró Fiúra - az irokézek most hallották először a hangját, amióta a kínzóoszlophoz kötözték:

- Hajítsd már el, mingó! Hajítsd már el, különben a tomahawkod elfelejti, hogy merre kell repülnie. Viselkedj felnőtt harcos módjára, s ne ugrálj itt körülöttem, mint egy bohóc! Dobd el azt a tomahawkot, ha nem akarod, hogy az irokéz lányok kinevessenek!

Ezek a szavak mérhetetlenül felbőszítették Ugró Fiút. Arca eltorzult; abbahagyta az ugrálást, s már nem gondolt arra, hogy legyőzze társait a céldobásban. Gyilkos szándékkal nyomban elhajította a tomahawkot. Vadölő talán éppen ennek a bősz haragnak köszönhette, hogy nem halt meg azonnal. Ugró Fiú ugyanis egyenesen az áldozat homloka felé dobta a fegyvert, de mivel dühében nem célzott

pontosan, a tomahawk Vadölő arca mellett csapódott be a fába, s csak a vállát sebezte meg egy kissé.

Az Ugró Fiú után következő irokéz harcosok már nemcsak tomahawkokat hajigáltak a fogolyra, hanem késeket is. Mindannyian rendkívül ügyesnek bizonyultak, s csak néha karcolták meg fegyvereikkel az áldozatot. Vadölőnek egyetlenegyszer sem rebbent meg a szeme, s ez mély tisztelettel töltötte el az egész irokéz törzset. Amikor véget ért a tomahawk és a kés próbája, már senki sem haragudott rá, kivéve Szömörcét és Ugró Fiút. Ezek ketten tovább átkozódtak ellene, de a törzs többi tagja nem hallgatott rájuk.

Most Hasadt Tölgy lépett elő, és kijelentette, hogy a sápadtarcú igazi férfinak bizonyult. A delavárok között nőtt fel, de nem vált asszonnyá a delavárok között. Hasadt Tölgy megkérdezte a huronoktól, hogy folytatni kívánják-e a tomahawk és késpróbát. A huronok egyhangúlag nemmel válaszoltak. Hasadt Tölgy erre kijelölte a törzs öt legjobb lövészét, s rájuk parancsolt, hogy kezdjék meg a puska próbáját.

A lövészek felsorakoztak Vadölő előtt, nem túlságosan nagy távolságra. Igaz, hogy ilyen közelről biztosabban lehetett célozni, de a puskák torkolata még ijesztőbben meredt a fogolyra. A huronok még fokozták is az ijesztést azzal, hogy mielőtt Vadölő feje mellé céloztak volna, egy pillanatig a fogoly szemére irányították a puskát. Azután eldördültek a lövések, egyik a másik után; a golyók Vadölő füle mellett süvítettek el, vagy a feje fölött csapódtak be a fába. Hősünk ezt a próbát még nagyobb önfegyelemmel állta ki, mint az előbbit. A golyó általi haláltól nem is kellett annyira félnie, ha már beletörődött a sorsába: azonkívül, tapasztalt vadász lévén, a puska tartásából mindig pontosan tudta, hogy a golyó hová fog

becsapódni, így hát egy pillanatra sem veszítette el lélekjelenlétét, sőt az ötödik lövés után csaknem vidáman kiáltott fel:

- Nem vagytok valami nagy mesterek a céllövésben, mingók! Ismerek delavár asszonyokat, akik jobban értenek ehhez a mesterséghez. Ha pedig elvágnátok a kötelékeimet, és puskát adnátok a kezembe, bebizonyítanám nektek, hogy háromszor ekkora távolságról is jobban tudok célozni, mint akármelyik harcosotok!

E kihívó szavakat dühös moraj fogadta. Hasadt Tölgy észrevette, hogy a helyzet válságosra fordult, s a törzs tagjainak fogytán van a türelmük. A ravasz főnök azonban még mindig nem adta fel a reményt, hogy sikerül Vadölőt megszerezni a törzs számára, s ezért gyorsan közbelépett, visszatartva az ingerült harcosokat.

- Nem így kellett volna hozzáfogni a kínzáshoz - mondta ravaszul Hasadt Tölgy. - Annyira megkötöztük Sólyomszemet, hogy nem tud remegni félelmében. Vágjuk el a kötelékeit; hadd lássuk, hogyan bírja akkor a próbát!

Gyakran előfordul, hogy ha az embereknek nem sikerül valami, s az eredménytelenség miatt felgyűlt bennük a harag, kapva kapnak az első ajánlaton, bármilyen ésszerűtlen is az. Így történt most is. A huronok ujjongva fogadták Hasadt Tölgy indítványát, s egy szempillantás alatt eltávolították Vadölőről a köteleket. Hősünk előbb nem tudott megállni a lábán, mivel a kötelek elzsibbasztották a végtagjait; Hasadt Tölgy erre megparancsolta harcosainak, hogy várjanak türelemmel, amíg a fogoly vérkeringése újra meg nem indul. Csakugyan, Vadölő megdörzsölte karját és lábát, s azután ismét oly egyenesen állott az

irokézekkel szemben, akár a fenyőfa.

Vadölő az előbb teljes belenyugvással várta a halált, de most, hogy a kötelek lekerültek róla, visszatért az életösztöne. Máris azon kezdte törni a fejét, hogy miképpen szabadulhatna meg mégis az irokézek karmából. A törzsben ismét magasra csapott a gyűlölet lángja, s különösen az asszonyok tomboltak a fogoly ellen. Szömörce és Nőstény Medve vezetésével előretörtek, s félelmetes szitkokat kezdtek szórni a fogolyra. A férfiak tűrték ezt, mert azt remélték, hogy ami a tomahawknak és a puskának nem sikerült, az asszonyi nyelveknek talán sikerül, s ez az újabb támadás mégiscsak kihozza Vadölőt a sodrából. A fiatal vadász azonban ügyet sem vetett a szitkokra, s inkább szökési terveket forgatott elméjében. A harcosok éppen elhatározták, hogy véget vetnek az asszonyi szózápornak, s elkezdik a kínzás legfájdalmasabb részét. Ekkor váratlanul nagy mozgolódás támadt a hátulsó sorokban.

Vadölő nem láthatta, hogy mi történik a tisztás szélén, s egy kissé szorongva nézett az újabb fejlemények elé. Végül az irokézek tömege ismét kört alakított; azután a kör megnyílt egy helyen, utat engedve a tisztás közepe felé, ahol Vadölő és Hasadt Tölgy állt. A fák közül most két jövevény lépett az irokézek gyűrűjébe: Judith és Hetty!

Vadölő nem akart hinni a szemének. Hetty megjelenésétől nem ámult volna el annyira, hiszen tudta, hogy az együgyű lány egyszer már járt az irokéz táborban, és nem esett semmi bántódása. Judithnak azonban tudnia kell, hogy ő semmiképpen sem számíthat az indiánok jóindulatára! S ami még jobban meglepte Vadölőt, az Judith öltözéke volt. Nem a hétköznapi ruháját viselte, mint a bárkán és a kastélyban, hanem azt az aranyhímzésű

brokátköntöst, amely a titokzatos ládából került elő. Ez a káprázatos ruha most különös fénnyel tündökölt az irokézek vad környezetében.

Judith megjelenése nem maradt hatás nélkül. Az öreg harcosok hangos "uff!" kiáltásokkal juttatták kifejezésre bámulatukat; a fiatalabbak lenyűgözve nézték a csodálatos jelenést, s az asszonyok arcán tisztelet és elragadtatás tükröződött. Igaz, láttak már pompás ruhákat a kanadai franciák között, de ilyet még soha; arról nem is beszélve, hogy Judith páratlan szépsége még a ruha fényét is elhomályosította. Még Vadölő sem bírt szóhoz jutni, pedig ő már látta egyszer Judithot ebben az öltözetben.

Míg Hetty szerényen félreállt, Judith egyenesen odalépett Vadölőhöz.

- Hol van az irokézek legfőbb parancsnoka? - kérdezte Judith Vadölőtől, miután a bámulat moraja elhalkult. - Fontos ügyben jöttem, s csak a legmagasabb rangú főnökkel beszélhetek. Fordítsd le nekik, amit mondtam, s azután válaszolj a kérdésemre.

Vadölő úgy tett, ahogyan Judith kívánta, s az irokézek mohón lesték a páratlan jelenés szavainak tolmácsolását. Azután Hasadt Tölgy előbbre lépett, s a mellére ütve jelezte, hogy ő az, akivel Judith beszélni kíván.

- Elhiszem, mingó, hogy te vagy az itteni huronok főnöke - mondta Judith, Hasadt Tölgy felé fordulva. - Elhiszem, mert méltóságot látok a tartásodban és bölcsességet az arcodon. Veled fogom hát közölni a mondanivalómat.

- Beszélj hát, Erdők Virága - felelte a ravasz főnök, miután Vadölő tolmácsolta Judith kijelentését. - Ha

szavaid éppoly szépek, mint a külső megjelenésed, emlékük akkor is élni fog a fülemben, ha a kanadai tél már megfagyasztotta a virágokat, és messzi földekre száműzte a tavaszt.

Judith önkéntelenül is elmosolyodott erre az indián bókra, majd így folytatta:

- Halld hát a szavaimat, főnök! A szemedből látom, hogy rendkívüli teremtésnek tartasz. Nem állítom, hogy én vagyok ennek az országnak a királynéja; a királyné a Nagy Sós-tónak túlsó partján lakik, s alattvalói különböző rangokat viselnek. Nekem is megvan a magam rangja, de erről kár sokat magyarázni, mert úgysem értenéd meg. Elég, ha a szemedre bízod magad, s láthatod, hogy mi vagyok; ezek után eldöntheted, hogy mit akarsz: az ellenséged legyek-e vagy a jó barátod. Rajtad áll, hogy melyiket választod.

Judith arra számított, hogy megjelenése el fogja kápráztatni az irokézeket.

Hasadt Tölgy azonban ravaszabb volt annál, semhogy egy-két szépen hangzó szó s egy rendkívüli ruha behálózhatta volna. Gyanúját egyébként az is felébresztette, hogy Judith Hettyvel együtt érkezett az irokézek közé; Hettyt pedig ismerték már, és tudták róla, hogy Thomas Hutter lánya.

- Sápadtarcú leányom szebb, mint az Ontario-tó partján nyíló vadrózsák - felelte az irokéz főnök. - De láttunk már díszes tollazatú apró madarakat, míg a hatalmas és erős állatok egyszerű köntöst viseltek. Szépséged és öltözéked alapján még nem sejthetjük a rangodat. Az indiánok csak azt fogadják el igaznak, amit látnak és hallanak. Sápadtarcú leányom bizonyára valami nagy és előkelő wigwamban lakik itt

a tó körül; lehetséges volna, hogy a tudatlan huronok szemét elkerülte ez a fényes szállás?

- Mondottam már, főnök, hogy hiába érdeklődsz rangom és szállásom felől. Miért nem hiszel a szemednek? Ilyen ruhát csak főnökök asszonyai és leányai viselnek. Most pedig hallgasd meg, hogy miért jöttem közétek. A jenkiknek is vannak harcosaik, akárcsak a huronoknak; tudnod kell, hogy az erődökben számtalan jenki tanyázik.

- A sápadtarcú jenkik annyian vannak, mint levél a fán! - kiáltotta Hasadt Tölgy keserűen. - Ezt minden huron tudja és érzi.

- Nos, főnök, talán bajt okoztam volna nektek, ha magammal hozom a sápadtarcú harcosok csapatát. A sápadtarcúak meglátták volna, hogy a kínzóoszlophoz kötöztétek ezt a nagy vadászt, akit mindenki ismer és szeret az erődökben. Elkergették volna törzsedet, vérrel hintve be a Kanadába vezető utat.

- Véres az az út már most is - felelte komoran a főnök. - Dúl a háború, és mindenütt ömlik a huron vér.

- Úgy van, és még több huron vér ömlött volna ki, hogyha sápadtarcú harcosokkal együtt jövök a táborodba. De én hallottam már Hasadt Tölgyről, és úgy gondoltam, jobb lesz, ha békével hazaküldöm a falujába; helyezze el az asszonyokat és gyermekeket az otthoni wigwamokban, s ha még mindig skalpokra vágyik, térjen vissza hozzánk, készen állunk a fogadtatására. Tudom, hogy Hasadt Tölgy szereti az elefántcsontból készült állatfigurákat és a rövid csövű puskákat, amiket mi, sápadtarcúak, pisztolyoknak nevezünk, íme, magammal hoztam két ilyen állatot s két pisztolyt, hogy megmutassam neki. Én a jó barátja vagyok Hasadt Tölgynek. Neki ajándékozom mindazt,

amit hoztam, ha most azonnal elindul a faluja felé; a sápadtarcú harcosok nem érhetik utol. Ezt a nagy vadászt pedig hagyja itt, mert szükségem van rá, hogy ellássa vadhússal háztartásomat.

Vadölő mindezt lefordította irokéz nyelvre, s közben Judith felmutatta a két megmaradt sakkelefántot meg a két pisztolyt, amelyekről már említést tettünk. E tárgyak láttára nagy élénkség támadt az irokézek soraiban, csak Hasadt Tölgynek sikerült megőriznie az önuralmát.

- Leányom tartsa meg a kétfarkú jószágait meg az apró puskákat, amelyeknek két csövük van - mondta szárazon az irokéz főnök, némi gondolkodás után. - A huronok szarvashússal csitítják éhségüket, és nem kérnek az ilyen állatok húsából; hosszú csövű puskáik többet érnek, mint ezek az apróságok. Ezt a vadászt pedig nem bocsáthatjuk szabadon, mert tudni szeretnénk, hogy valóban bátor-e, vagy csak henceg.

- Tiltakozom, mingó! - vágott szavába Vadölő. - Én sohasem hencegtem a bátorságommal.

- Sápadtarcú testvérem azzal henceg, hogy nem hencegő - felelte gúnyosan Hasadt Tölgy. Majd ismét Judithhoz fordult: - Az előbb egy ritka madár dalolt a huronoknak. Csodaszép tarka tollai vannak. A huronok még soha nem láttak ilyen madarat. Méltán szégyellhetnék magukat, ha visszamennének hazájukba, és azt kellene mondaniuk, hogy szabadon bocsátottak egy foglyot, mert erre kérte őket egy különös madár, amelynek nevét sem ismerik.

- Megkérdezheted a nevemet a foglyodtól - felelte Judith. - Vadölő igazolhatja, hogy Judithnak hívnak.

- Nem - mondta a ravasz főnök. - Nem a foglyot

kérdezem meg. Ő fáradt, pihennie kell. A másik sápadtarcú leányt kérdezem, akit már ismernek az irokézek. Gyere ide, lányom, s válaszolj becsületesen, ahogy szoktál. Hogyan nevezitek ti az Erdők Virágát?

Hetty előlépett, s nem tudva, hogy szavaival élet és halál kérdését dönti el, ártatlanul így felelt:

- Judithnak hívják, s a nővérem ő. Thomas Hutter volt az apánk, Thomas Hutter, akit ti Pézsmapatkánynak hívtatok, s ott élt a tóra épített kastélyban.

E válaszra diadalmas mosoly futotta be az irokéz főnök arcát. Jól sejtette hát: nem valami nagyúri hölggyel vagy hercegnővel áll szemben, hanem csak a gyűlölt és megskalpolt ellenség lányával! Judith merész kísérlete kudarcot vallott; megjelenésével nem sikerült elkápráztatnia a huronokat. A lány most kétségbeesetten fordult Vadölőhöz.

- Hiába minden, Judith - mondta a fiatal vadász. - Merész voltál, de a terved nem sikerült. Hetty akaratlanul is leleplezett. Hasadt Tölgy igen ravasz főnök, s most bizonyára azt hiszi, hogy e pompás ruhát még Thomas Hutter zsákmányolta valahonnan. Bele kell törődnünk a sors akaratába: lesz, ami lesz.

- Mégsem jöttem hiába, Vadölő! - kiáltotta Judith. - Legalább egy kis időt nyertünk. Nem hiszem, hogy a mingók az én jelenlétemben is folytatnák a kínzást.

- Tévedsz, Judith. Az irokézek nem valami tapintatosak. Kár volt idejönnöd; rajtam nem segíthetsz, s talán még magadat is bajba sodortad. Lehet, hogy az irokézek téged is fogságba vetnek vagy megskalpolnak.

- Szívesen osztozom a sorsodban, Vadölő - felelte

Judith határozottan. - Ha már nem segíthetek a barátomon, vállalok mellette minden szenvedést, vállalom a halált is, ha kell. Meg aztán... - és Judith hirtelen elhallgatott.

- Nos?

- Nem magyarázhatom meg, hogy mire gondolok - felelte Judith, közelebb lépve Vadölőhöz. - Csak annyit mondhatok, hogy mindössze egy félórányi haladékra volna szükségünk. Barátaink nem lesznek tétlenek.

Vadölő egy hálás pillantással válaszolt, majd ismét az irokézek felé fordult. Közben a törzs vénei néhány szóval megtanácskozták a helyzetet. Judith sikertelen próbálkozásától még jobban fellángolt a haragjuk. Szégyellték, hogy ez a sápadtarcú lány csaknem megtévesztette őket. Még Hasadt Tölgyből is elpárolgott a jóindulat. Most már nem akarta megvédeni Vadölőt a törzs haragjától, és intett, hogy elkezdődhetik a legfájdalmasabb kínzás, a tűzpróba.

Az irokézek száraz ágakat hordtak össze, és újabb háncsköteleket készítettek elő, hogy Vadölőt ismét a fához erősítsék. Mindez néma csendben történt. Judith és Hetty lélegzet-visszafojtva figyelte a készülődést, Vadölő pedig olyan egyenesen és méltóságteljesen állt a helyén, mint egy erdei fenyőfa. Mikor a harcosok odaléptek hozzá, hogy megkötözzék, a fiatalember egy pillantást vetett Judithra, mintha tanácsot kérne tőle: engedelmeskedjék-e, vagy pedig szálljon szembe az ellenséggel. Judith sokatmondóan intett, hogy ne ellenkezzék, s a huronok egy pillanat múlva már oda is kötözték Vadölőt a fához; a vadásznak ezúttal a feje sem maradt szabadon. Az összegyűjtött gallyakat körébe hordták és meggyújtották.

A huronok ugyan a végsőkig próbára akarták tenni áldozatuk testi és lelkierejét, de vigyáztak arra, hogy a tűz ne ölje meg azonnal. Azt szerették volna, ha Vadölő kétségbeesik, és könyörögni kezd, mielőtt megfosztanák a skalpjától. Éppen ezért a fától olyan távolságban rakták meg a tüzet, hogy a lángok forrósága csak néhány pillanat múlva váljék elviselhetetlenné. Sietségükben mégis elszámították magukat, s így már az első láng is megcsapta Vadölő arcát. Hősünknek egy-két pillanaton belül el kellett volna búcsúznia az élettől, ha váratlanul a segítségére nem siet valaki. Hetty előreugrott az irokéz asszonyok csoportjából, felkapott egy botot, és mit sem törődve a veszedelmesen pattogó szikrákkal, egy szempillantás alatt széttúrta a tüzet. Néhány irokéz harcos dühösen felmordult, és tomahawkot ragadva, Hettyre rontott; szerencsére a főnökök idejében visszatartották őket.

- Köszönöm, Hetty, szívből köszönöm! - kiáltotta Vadölő. - Bátor lány vagy, és jót akartál, de talán mégsem kellett volna megtenned, amit tettél. Még egy pillanat, s a lángok végeztek volna velem, így pedig elölről kell kezdődnie a megpróbáltatásnak és a szenvedésnek. De mindegy, a te jóakaratodra gondolva könnyebben fogom elviselni a kínzás folytatását.

Hasadt Tölgy most intett az irokézeknek, hogy kotorják össze a parazsat; az asszonyok és a gyerekek friss tüzelőt hoztak, és megint elrendezték az ágakat Vadölő körül. Mikor a láng már csaknem felcsapott újra, egy indián lány áttört az irokézek gyűrűjén, odaszáguldott a fához, egykettőre szétrugdosta a gyulladozó ágakat. Az irokézek dühösen felordítottak e másik kudarc láttán, de amikor az indián lány feléjük fordult, haragjuk egyszeriben meglepetéssé változott.

Wah-ta-Wah volt a jövevény, ő állt most az irokéz törzs előtt. Egy pillanatra mindannyian megfeledkeztek Vadölőről, és Wah-ta-Wah köré sereglettek, hogy magyarázatot kérjenek tőle: miképpen tért vissza ily hirtelenül és váratlanul. Wah-ta-Wah felhasználta ezt a pillanatnyi zavart, halkan odaszólt valamit Judithnak, és észrevétlenül a kezébe nyomott egy apró tárgyat, majd a huron leányok felé fordult, akik odasiettek az üdvözlésére.

A meglepett Judith azonnal visszanyerte lélekjelenlétét, s a Wah-ta-Wahtól kapott tárgyra pillantott. Rövid, éles pengéjű kés volt az, a legjobb eszköz Vadölő kiszabadítására! Judith néhány szó kíséretében átadta a kést Hettynek, mert úgy gondolta, hogy húgát kevésbé figyelik az irokézek. Az együgyű Hetty azonban másodszor is meghiúsította Judith reményeit. Azt kellett volna tennie, hogy előbb Vadölő kezéről vágja le a köteleket, majd átadja a kést a fiatalembernek, hogy szükség esetén védekezhessék vele. Hetty ehelyett Vadölő fejét szabadította ki, mert csak a lángokra gondolt, amelyek ismét a fiatal vadász arcába csaphatnak. A fej körül óvatosabban és lassabban kellett bánnia a késsel; az irokézek észrevették, odaugrottak, és elvették tőle a hasznos kis fegyvert. Az irokézek azonnal megértették, hogy a kést csak Wah-ta-Wah hozhatta, s most fenyegetően fordultak a delavár lány felé. Judith nagy meglepetésére Wah-ta-Wah egyáltalán nem tagadott.

- Miért ne segítenék Vadölőn? - kérdezte Wah-ta-Wah csengő hangon. - Testvére ő a delavárok ifjú főnökének, s az én szívem a delavároké. Lépj elő, gyalázatos Tüske, aki elraboltál szüleimtől! Mosd le arcodról az irokéz festéket, és mutasd meg magad igazi mivoltodban, nyomorult! Állítsátok őt szembe Vadölővel, főnökök; meg fogjátok látni, hogy milyen hitvány árulót fogadtatok be a törzsetekbe.

E merész szavakra nagy moraj támadt a huronok között. Az árulókban sohasem bízik senki, s bár Tüske minden módon igyekezett elnyerni az irokézek jóindulatát, a törzs legfeljebb csak megtűrte, de nem becsülte semmire. Tüske azért lett árulóvá, mert szerette volna feleségül venni Wah-ta-Wahot, de a delavár lány az irokéz harcosoknak is megtetszett, s ezek azt kívánták, bárcsak minél hamarabb megszabadulnának Tüskétől. Az áruló belátta, hogy Wah-ta-Wahról le kell mondania, de mivel saját törzséhez nem térhetett vissza, sunyin meghúzódott az irokézek között. Most azonban kénytelen volt előlépni. Az irokéz festéket ugyan nem mosta le az arcáról, úgyhogy Vadölő alig ismert rá, de pökhendien odaállt a tisztás közepére, és megkérdezte, hogy ki mer szót emelni Tüske ellen.

- Ki akar ujjat húzni Tüskével?! - kiáltotta nagy hangon az áruló. - Ha ez a sápadtarcú kutya megunta az életét, vagy ha fél az indián kínzástól, szólj csak, Hasadt Tölgy, s egykettőre utánaküldöm a harcosoknak, akiket elvesztettünk.

- Nem, Hasadt Tölgy! - vágott a szavába hevesen Wah-ta-Wah. - Vadölő semmitől sem fél, legkevésbé pedig egy ilyen nyomorult árulótól! Vágjátok el a kötelékeit, hadd álljon szemtől szemben ezzel az áruló féreggel, akkor majd meglátjuk, hogy ki unta meg az életét!

Wah-ta-Wah előrelépett, mintha maga akarná végrehajtani, amit javasolt, de Hasadt Tölgy intésére egy idősebb harcos visszatartotta. Az irokéz főnök nem bízott a lányban, s gyanította, hogy Wah-ta-Wah valami titkos szándékkal tért vissza közéjük. Elrendelte hát, hogy Wah-ta-Wahot tartsák távol a fogolytól, és folytassák a kínzást.

- Megállj, huron, várjatok, főnökök! - kiáltotta Judith, maga sem tudva, hogy mit akar. - Könyörgök, várjatok még legalább egy pillanatra...

Nem fejezhette be szavait, mert újabb s még váratlanabb esemény történt. Egy fiatal indián ugrott a tér közepére, fürgén és vakmerően. Mivel az irokézek öt-hat őrszemet hagytak a part különböző pontjain, Hasadt Tölgy az első pillanatban azt hitte, hogy ezek közül tért vissza az egyik valami fontos jelentéssel.

A jövevény olyan sebesen mozgott, hogy az irokézek nem ismerhettek rá azonnal. Egy szempillantás alatt Vadölőnél termett, átvágta a fiatalember kötelékeit, majd megfordult, és teljes nagyságában kiegyenesedett az irokézek előtt. Délceg termetét delavár harci színek díszítették. Jobb és bal kezében egy-egy puskát tartott, a sajátját és a híres Szarvasölőt. A köteleitől megszabadult Vadölő azonnal átvette ezt az utóbbi fegyvert, és ő is kihúzta magát a jövevény mellett. A két puskás ember látása egy pillanatra zavarba hozta a huronokat. Puskáik amúgy sem voltak kéznél, a tisztás szélén hagyták, a fáknak támasztva, meg aztán úgy gondolták, hogy a fogoly s a jövevény nem mer támadást indítani a túlerő ellen. Az idegen indián csakugyan nem tett fenyegető mozdulatokat; előrelépett egy kissé, s így szólt a bámuló irokézekhez:

- Tudnotok kell, huronok, hogy nagy a világ. Ismeritek a Nagy-tavakat: túlsó partjukon elegendő hely van az irokézeknek, innenső partjukon pedig a delavároknak. Én Csingacsguk vagyok, Unkasz fia, Tamenund nemzetségének sarja. Ez itt a jegyesem, ez a sápadtarcú pedig a barátom. Érte jöttem, mert fáj a szívem, hogy nélküle kell vadásznom. A delavár lányok valamennyien várják már Wah-ta-Wahot, és nem értik, hogy miért marad távol olyan sokáig.

Mondjunk hát búcsút egymásnak, s ki-ki menjen a maga útjára.

- Huronok, halálos ellenségetek áll előttetek, Nagy Kígyó, akit annyira gyűlöltök! - kiáltotta Tüske. - Ha nem végzünk vele, a nyomunkban marad egész Kanadáig, és kiontja harcosaink vérét. Én huron vagyok szívvel-lélekkel!

Az áruló még végig sem mondta ezeket a szavakat, s már ki is rántotta kését, és a delavár főnök meztelen melle felé hajította. Wah-ta-Wah szerencsére ott állt Tüske mellett, az utolsó pillanatban félreütötte a karját, s így a kés Csingacsguk helyett csak egy fenyőfa törzsét találta el. A következő pillanatban Csingacsguk kése is megvillant, az ifjú főnök biztos kézzel elhajította, és egyenesen az áruló szívébe talált. Tüske holtan rogyott össze. Mindez hihetetlenül rövid idő alatt zajlott le, az irokézek szóhoz sem jutottak, most azonban kezdtek magukhoz térni, és úgy látszott, hogy menthetetlenül csatára kerül a sor. Ekkor szokatlan hangok verték fel az erdő csendjét. Ütemes dobogás hallatszott, mintha óriások döngölnék a földet. Azután előbukkantak a hang okozói: vörös egyenruhás katonák léptek ki a fák közül a tisztásra.

A most következő jelenetet nehéz szavakba foglalni. A huronok rémülten felordítottak; volt, aki a fegyverét kereste, mások hanyatt-homlok menekültek az erdőbe, asszonyaikkal és gyermekeikkel együtt. Vadölő mindenekelőtt a lányokat akarta biztonságba helyezni, de csak Judithot és Wah-ta-Wahot sikerült a fák mögé vonnia; Hettyt magukkal sodorták az irokéz asszonyok. Vadölő látta, hogy az irokézek egy része a tó felé akar menekülni; az erdőn keresztül elébük vágott, s meghúzta a Szarvasölő ravaszát, leterítette az egyik harcost, aki az előbb még kínzója volt.

Válaszul eldördültek a huronok puskái, de Nagy Kígyó csatakiáltása még a puskák szavát is túlharsogta. A katonák fegyverei sem maradtak tétlenek; eszeveszett lövöldözés kezdődött, és a szuronyoknak is akadt munkájuk.

A csata nem dúlt sokáig; az irokézek számos halottat vesztettek, ellenállásuk megtört, s már csak a menekülésre gondoltak. Amikor leszállt az este, már ismét néma csend honolt az egész vidéken.

XV.
BÚCSÚ

Másnap reggel, amikor a nap felkelt, a Kristálytükör vidéke olyan nyugodtnak és békésnek mutatkozott, mintha semmi sem történt volna. A tó hullámai éppoly szelíden fodrozódtak, a madarak éppoly nyugodtan köröztek a víz fölött. Egyszóval semmi sem változott, csak a kastélyban volt nagyobb a mozgás. A kiugrón egy vörös egyenruhás őrszem járkált fel és alá, s még vagy húsz katona látszott a bárka fedélzetén. A tisztek Thomas Hutter távcsövén keresztül fürkészték a partot, ahol a csapat többi része a halottakat temette. Két tisztnek fel volt kötve a karja, s néhány közlegényen is meglátszott, hogy az ellenség hevesen védekezett, mielőtt átengedte volna a terepet a győzteseknek.

Egy őrmester most odalépett a katonák parancsnokához, Warley kapitányhoz, hogy jelentést tegyen. Warley csinos, de durva arcú ember volt, s éppen a hadnagyával, Thorntonnal beszélgetett.

- Craig főhadnagy bizonyára a pokolba kíván bennünket - mondta a kapitány Thorntonnak. - Meg is

értem, hogy haragszik, hiszen kiküldtem a partra, a temetéshez, márpedig nyilván jobban érezné magát Judith kisasszony társaságában. Nos, őrmester - fordult a jelentkező katonához -, mi újság?

- Egy sebesültünk meghalt - jelentette az őrmester. - Golyót kapott a hasába, s az végzett vele.

- Gondoltam, hogy ez lesz a vége - felelte Warley unottan. - Erről jut eszembe, Thornton: hogy van a maga karja?

- Fáj egy kicsit, de kibírom - mondta a hadnagy. - Éppen engedélyt akartam kérni, hogy megmutathassam a doktorunknak.

- Hiába, szép lány ez a Judith Hutter! - dünnyögte Warley kapitány, aki alig figyelt oda, s csak fél füllel hallgatta Thornton szavait. - Gyönyörű volt tegnap abban a brokátruhában. Tudja, Thornton, én már régóta ismerem, s jártam is itt a kastélyban. De mennyi változás történt azóta! Az öreg Hutter meghalt, a felesége is meghalt, Hetty haldoklik, egyedül a szép Judith maradt meg a családból. Mondhatom, érdemes volt harcolni érte.

- Úgy értsem ezt, hogy a kapitány úr szívesen feleségül venné Judithot? - kérdezte a hadnagy.

- Még hogy én, Warley kapitány, megnősüljek! Igaz, a telepeken talán akad egy-két leány, akit egy magamfajta tisztnek nem kell megvetnie, de itt, a vadonban..., hova gondol, kedves barátom! A nagybátyám egyszer meg akart házasítani, még otthon, de az a lány csúnya volt, és csúnyát én akkor se vennék el, ha hercegnő volna!

- És ha szép volna az a lány, de koldusszegény,

elvenné?

- Ugyan, kérem, ilyesmiről csak egy hadnagy ábrándozhatik! A kapitányok okosabbak, és tudják, hogy pénz nélkül semmit sem ér a szépség. No de nem tartóztatom tovább, Thornton, ha fáj a karja; menjen be a doktorhoz, és vizsgáltassa meg.

A kapitány azt hitte, hogy a katonaorvos, aki együtt jött a csapattal, most a sebesülteket kötözgeti - de tévedett. A harc után ugyanis, amikor számba vették a halottakat és a sebesülteket, kiderült, hogy a nagy kavarodásban Hettyt is eltalálta egy véletlen golyó. A doktor most vele foglalkozott, nem pedig a katonákkal. Thornton ott találta Hetty ágya mellett, így hát szótlanul megfordult, és visszament a kiugróra Warleyhoz. Közölte parancsnokával a látottakat; Warley eltűnődött egy darabig, majd bement a szobába.

Az orvoson kívül történetünknek más szereplői is ott tartózkodtak a haldokló Hetty mellett. Judith és Wah-ta-Wah az ágy szélén ült, figyelmesen lesve a beteg mozdulatait, hogy szükség esetén azonnal megtehessék, amit kíván. Vadölő az ágy fejénél állt, a Szarvasölőre támaszkodva, mellette Csingacsguk, mereven és méltóságteljesen, mint egy szobor. És még valaki ott volt a szobában: Hamari Harry, aki a katonákkal tért vissza!

Amikor Warley belépett, Hetty kinyitotta a szemét.

- Ki ez a vörös ruhás ember? - kérdezte a haldokló leány alig hallhatóan. - Ugye, Harry barátja ő?

- Ő a parancsnoka a katonáknak, akik valamennyiünket kimentettek a huronok karmai közül - felelte halkan Judith.

- Engem is megmentettek? Mintha azt hallottam volna, hogy golyót kaptam, és meg fogok halni. Anyám meghalt, és apám is meghalt, de te élsz, Judith, és Harry is él. Amikor a katonák megjöttek, hallottam Harry csatakiáltását, és féltem, hogy talán elesik a harcban.

- Nyugodj meg..., nyugodj meg, drága Hetty - suttogta Judith. - Harrynak nem történt semmi baja..., és Vadölő is itt van meg Csingacsguk, épen és sértetlenül.

- Hogyan, hát a férfiakat nem bántották, és egy magamfajta szegény lányra fogtak puskát? Nem hittem volna, hogy a huronok ilyen gonoszak.

- Véletlen volt, Hetty, szomorú véletlen! Téged még a huronok sem akartak bántani.

- Ennek örülök, Judith... A rézbőrűek még sohasem bántottak, mert együgyű vagyok... Annak is örülök, hogy Harrynak nem esett bántódása.

Judith nem válaszolt, tenyerébe rejtette az arcát, és felzokogott.

- Ne sírj, drága Judith - vigasztalta a sebesült leány. - Már nem szenvedek, és azt se bánom, ha meg kell halnom. Apa is meghalt, anya is..., miért félnék én attól, ami velük már megtörtént?

Az orvos most felállt, és Warley kapitányra nézett. Hetty szavai még ezt a két harcedzett katonát is megindították; zavarba jöttek mind a ketten, s az ajtó felé léptek. Mielőtt azonban még kimehettek volna, Hetty görcsösen a fejéhez kapott és felkiáltott:

- Hol vagytok, drága barátaim? Még egyszer utoljára látni akarlak benneteket!

- Itt vannak mindannyian, Hetty - zokogta Judith. - Szólj, húgom, mit kívánsz tőlük.

- Adjátok ide a kezeteket, hadd búcsúzzunk el mindörökre... Úgy, kedves Wah-ta-Wah..., isten veled..., isten veled, Vadölő..., isten veled, Csingacsguk..., de hol van Harry?

- Itt van, húgocskám - suttogta Judith -, szólj hozzá!

A hatalmas fiatalember odalépett az ágyhoz, és óriási kérges tenyerébe vette Hetty fehér kis kezét.

- Mit mondjak neki, Judith? - kérdezte Hetty, összeszedve maradék erejét.

- Amit akarsz, drága húgom, amit a szíved diktál!

- Isten veled, Harry - suttogta a haldokló, gyengén megszorítva a hatalmas kezet -, javulj meg, és legyél olyan, mint Vadölő...

E szavakat Hetty már kínlódva, hihetetlen erőfeszítéssel tudta kiejteni. Aztán a szeme tágra meredt, valami görcsös, fájdalmas hang szakadt fel a torkából.

- Anyám! - kiáltotta, és Hetty Hutter örökre eltávozott az élők sorából.

A következő napon Hetty holttestét elhelyezték a tóban, anyja és Thomas Hutter mellett. Judith valóban nem maradhatott tovább egyedül a kastélyban. Ezt mindenki belátta, nem is kellett róla sok szót ejteni, s a távozásra készülő katonák összecsomagolták a

kastély minden valamirevaló berendezési tárgyát. A konyhafelszereléssel, a fegyverekkel, a ruhákkal és Thomas Hutter nagy ládájával együtt minden átkerült a bárkára. Warley kapitány felhúzatta a vitorlát, és indulást parancsolt. Megértette azonban, hogy Judith csak nehezen tud megválni a kastélytól, ezért nem is sürgette; ott hagyott két kenut, majd katonáival és Harryval együtt beszállt a bárkába, s elindult a part felé. A kastély kiugróján most négyen maradtak: Csingacsguk, Wah-ta-Wah, Judith és Vadölő. Egy ideig mindannyian szótlanul nézték a tájat, mintha búcsúznának tőle; azután Csingacsguk becsukta az üres kastély ablakait és ajtaját, szótlanul beszállt Wah-ta-Wahhal az egyik kenuba, és a bárka után indult. Vadölő a kiugró elé vontatta a másik kenut, beszállt, s amikor Judith csatlakozott hozzá, a fiatal vadász is evezni kezdett.

Közben a bárka elérte a partot, nem sokkal utóbb Csingacsguk és Wah-ta-Wah kenuja is kikötött. Vadölő és Judith egyedül maradtak a tavon.

- Talán sohasem látom viszont többé ezt a helyet, Vadölő - szólalt meg Judith hosszas hallgatás után. - Pedig itt nyugszik anyám és Hetty! S még jobban fáj a szívem, ha arra gondolok, hogy most el kell mennem innen, éppen most, amikor az irokézek már nem fenyegethetnek többé. A törzs java része elesett a harcban, s akik megmenekültek, bizonyára futva igyekeznek Kanada felé, és nem térnek vissza egyhamar.

- De nem ám! - kiáltotta Vadölő. - Sok víznek kell lefolynia a Mohawkon, amíg a huronok megfeledkeznek erről a szégyenletes vereségükről, és újra betolakodnak az erdeinkbe!

- Látom, Vadölő, hogy a tegnapi csata emlékétől szinte

lángol a szemed. Pedig nem ilyen embernek képzeltelek. Azt hittem, nem hadakozásra vágyol, hanem békés családi otthonra, hűséges feleségre és szerető gyermekekre. Tévedtem volna? Jobban szereted az erőszakot és a vérontást?

- Ne érts félre, Judith - felelte Vadölő szelíden, egy pillanatra abbahagyva az evezést. - Úgy gondolom, most már nemcsak vadásznak, hanem harcosnak is nevezhetem magam, hiszen találkoztam az ellenséggel, és megvívtam vele. Bevallom azt is, hogy nem idegenkedem a harctól, ha az ellenfelek férfiasak, és becsületesen küzdenek. De ne hidd, hogy vérszomjas vagyok. Csak azért fogok fegyvert a mingókra vagy bárki másra, mert hazámat védelmezem. Nem akarom, hogy idegen törzsek vagy nemzetek leigázzanak és szolgasorba döntsenek bennünket.

- Ez becsületes szándék, Vadölő, és rendes asszony nem is tartaná vissza a férjét, amikor a férfiak igazságos háborúba indulnak. De itt a tó vidékén már véget ért a harc, s a te puskád is megpihenhet. Hallgass hát meg, és felelj a szavaimra olyan őszintén, mint ahogy szoktál.

Judith sápadt arca most tűzpiros lett, szeme szokatlanul csillogott. Vadölő az evezőn nyugtatva kezét, figyelmesen várta a lány további szavait.

- Hallgass hát meg, Vadölő - folytatta Judith némi hallgatás után. - Nincs idő a színlelésre vagy a kertelésre..., egyenesen beszélek. Ugye, te az erdőket szereted s az erdei életet, távol a sápadtarcúak városaitól?

- Úgy van, Judith! Szeretem az erdőt, mint ahogy a szüleimet szerettem, amikor éltek. A világ minden

kincséért sem költözném el innét.

- Ki mondja, hogy költözz el? A kastélynak, a tónak és a part menti erdőknek immár nincs gazdájuk..., mindez a tied lehet! Ha úgy akarod, mi ketten megtelepedhetünk itt mint férj és feleség, és zavartalanul tölthetjük el életünket a Pézsmapatkány-kastélyban vagy a Kristálytükör partjain.

Vadölő sokáig nem válaszolt erre. Judith mindkét kezével eltakarta az arcát: szégyellte magát, hogy ilyen leplezetlenül feltárta legbensőbb érzéseit a fiatalember előtt.

- Nem hiszem, hogy jól meggondoltad volna, amit mondtál, Judith - szólalt meg végül Vadölő. - Azért beszélsz csak így, mert rokontalanul maradtál a világban, azt hiszed, bárki betölthetné a szeretteid helyét.

- Akkor is téged választanálak, Vadölő, ha se szeri, se száma nem lenne a barátaimnak! - kiáltotta Judith.

- Nem tagadom, Judith, jólesik, hogy ragaszkodsz hozzám. De egy idő múlva megbánnád az ajánlatodat. Nem akarok visszaélni a gyengeségeddel; felejtsük hát el, amit mondtál.

- Sohasem bánnám meg! - felelte Judith. - Csak egy szavunkba kerülne, hogy a katonák visszahozzák a kastély berendezését; ellenségtől nem kell tartanunk többé, legalábbis ebben a háborúban nem; a tó körül kedvedre vadászhatnál, s az erődökben eladhatnád az állatbőröket. Boldogan élhetnénk itt együtt.

- Judith - mondta Vadölő komolyan -, jó barátod vagyok, s az életemet is szívesen kockáztatnám érted. Éppen úgy szeretlek, mint Wah-ta-Wahot, se jobban,

se kevésbé. Tekints a fivérednek..., férj és feleség nem lehetünk.

- Értem, Vadölő! - kiáltotta Judith, és könnyes lett a szeme. - Ne is szólj többet, mert megszakad a szívem. Evezz tovább!

Vadölő engedelmeskedett, s a kenu orra csakhamar belefúródott a partba, azon a helyen, ahol Csingacsguk, Wah-ta-Wah, Harry, Warley kapitány és a katonák várakoztak.

A búcsúszavakat, a könnyeket fölösleges leírni. Judith még egyszer kezet fogott Vadölővel meg a két delavár fiatallal; Harry meglengette a sapkáját; Warley kapitány katonásan tisztelgett, majd kiadta a parancsot az indulásra. A vörös egyenruhák néhány pillanat múlva eltűntek a fák között - velük ment Judith is. Vadölő, Csingacsguk és Wah-ta-Wah még sokáig nézett utána.

A háború még jó ideig tombolt, és sok emberéletet követelt áldozatul. E harcok folyamán Csingacsguk különösen kitüntette magát, és neve messze földön híressé vált. Egy évvel azután, hogy Wah-ta-Wah meg ő visszatértek a delavár falvakba, fiúgyermekük született; ez a gyermek, a mohikán törzs utolsó reményteljes hajtása, az Unkasz nevet kapta, akárcsak nagyapja. Vadölőn végképp megmaradt a Sólyomszem elnevezés, így ismerte mindenki New Yorktól Kanadáig.

Tizenöt év telt el, amíg Vadölő ismét megpillanthatta a Kristálytükör vizeit. Wah-ta-Wah ekkor már örök álmát aludta a delavár fenyők alatt, és Vadölő harmadmagával érkezett a tó partjára: Csingacsgukkal és a fiatal Unkasszal. Éppen újabb háború készült, s a

három jó barát az erődök felé igyekezett, hogy csatlakozzék a szövetséges csapatokhoz.

Napnyugtakor léptek ki az erdőből a tó partjára. Itt mintha semmi sem változott volna azóta. A hegyek éppoly sötéten, magasztosan és titokzatosan álltak körös-körül, mint tizenöt esztendővel azelőtt - a madarak éppúgy szálldostak a levegőben.

Másnap reggel Unkasz megtalálta a parton az egyik kenut. Rendbe hozták, és sebtében faragott evezőkkel odacsónakáztak a kastélyhoz. Útközben Csingacsguk megmutatta fiának a part egyes pontjait, és elmesélte neki, hogy mi minden történt ott hosszú esztendőkkel korábban. A tanulékony fiatal Unkasz minden szót bevésett agyába: ő is nagy harcos akart lenni, akár az édesapja és édesapjának legjobb barátja, Sólyomszem.

A kastélynál semmi különöset nem találtak. A tetőt már régen elhordták a szelek és viharok, de az erős gerendákból ácsolt falak még álltak. Mielőtt azonban visszatértek volna a partra, Vadölő - jobban mondva Sólyomszem - felfedezett valamit: egy piros szalagot. Nyilván leszakadt Judith ruhájáról, beszorult egy gerendahasadékba, és ott tűrte az idő viszontagságait tizenöt éven keresztül. Sólyomszem most kiszabadította a szalagocskát, és rákötözte híres puskájának, a Szarvasölőnek az agyára.

Miután visszatértek a partra, megtalálták a bárkát és a másik kenut is. Ezzel a két vízi alkalmatossággal csúnyán elbánt az idő: deszkáik korhadoztak, hasznavehetetlenné váltak. Minden jel arra mutatott, hogy tizenöt év óta senki sem vette igénybe őket. Csingacsguk és Sólyomszem borongva nézte a múlt időknek ezeket az emlékeit, s eszükbe jutott első hadiösvényük, amelyen először bizonyították be

ügyességüket és bátorságukat. De a két jó barát nem tűnődhetett sokáig. Indulniuk kellett tovább: új kalandok és új harcok felé.

J. F. COOPER

AZ UTOLSÓ MOHIKÁN

Fordította és az ifjúság számára átdolgozta:
RÉZ ÁDÁM és SZINNAI TIVADAR

TARTALOM

I.
HÁBORÚ ÉSZAK-AMERIKÁBAN

II.
FEHÉREK ÉS RÉZBŐRŰEK

III.
A SZIKLA-SZIGET

IV.
HARC A SZIKLÁK KÖZÖTT

V.
A FEGYVERTELENEK

VI.
RÓKÁK ÉS FÉRFIAK

VII.
A WILLIAM HENRY-ERŐD FELÉ

VIII.
JAJ A LEGYŐZÖTTNEK!

IX.
A LEÁNYRABLÓ NYOMÁBAN

X.
VÁRATLAN TALÁLKOZÁS

XI.
A BÁTRAK ÉS A GYÁVÁK

XII.
EGY KÜLÖNÖS MEDVE

XIII.
RAVASZ RÓKA UTOLSÓ KÍSÉRLETE

XIV.
TAMENUND

XV.
LESZÁMOLÁS

I.
HÁBORÚ ÉSZAK-AMERIKÁBAN

Mintegy kétszáz évvel ezelőtt az európai hatalmak véres harcokat vívtak egymással az észak-amerikai földrész területén azokért a gyarmatokért, amelyek később Egyesült Államok és Kanada néven szerveződtek országgá. E háborúknak az volt a legfőbb sajátossága, hogy a küzdő felek előbb az ősrengeteg akadályaival és veszélyeivel kerültek szembe, s csak azután mérhették össze fegyvereiket. Franciaország és Anglia ellenséges tartományait óriási és látszólag áthatolhatatlan erdőségek választották el egymástól. A francia és angol

gyarmatosoknak, valamint a velük együtt harcoló sorkatonáknak gyakran hónapokig kellett küzdeniük a folyókkal, vízesésekkel, a hegyvidék meredek hágóival, hogy végre szemtől szemben, harciasabb jellegű mérkőzésben bizonyíthassák be a bátorságukat. De az indián őslakosság türelmét és önmegtartóztatását véve például, minden nehézséget leküzdöttek, s végül nem akadt olyan sötét erdő, olyan elhagyatott, titkos hely, ahová be ne törtek volna, hogy a távoli Európa uralkodóinak bosszúszomját kielégítsék, vagy hogy elősegítsék e koronás fők hidegvérű és önző politikáját.

Kegyetlen és vad háborúk dúltak ebben a korban mindenütt. De talán sehol sem volt olyan izgalmas és olyan veszélyes a hadviselés, mint a Hudson folyó forrása és a mellette levő tavak között elterülő vidéken.

A természet itt aránylag könnyebb felvonulási terepet biztosított a katonaságnak, s ez persze nem kerülte el a küzdő felek figyelmét. A hosszúkás alakú Champlain-tó mélyen benyúlt Kanada határai felől a szomszédos New York tartományba, s a franciák kényelmesen lehajózhattak a vizein. Ezzel felerészben már meg is tették az angolokhoz vezető utat. A Champlain-tó déli csücskéhez egy másik tó kapcsolódik. Vize rendkívül tiszta, a francia jezsuita misszionáriusok itt hajtották végre vallási szertartásaikat, s ezért az "Oltáriszentség Tavának" keresztelték el. De a kevésbé vallásos angolok is kellő tisztelettel adóztak a kristálytiszta tónak: György király nevét ragasztották rá.[1] Elmondhatjuk tehát, hogy az Oltáriszentség és II. György király nemcsak a csillogó víztükröt és körülötte a gyönyörű erdőket vette el eredeti tulajdonosaitól, az indiánoktól, hanem a tó eredeti nevét is érvénytelenítette. Persze azért az indiánok később is eredeti nevén, "Horikán"-nak

hívták a tavat.

Ez a "szent tó" hegyek között, számtalan sziget körül kanyarogva, további húsz-harminc mérföldes utat biztosított dél felé. Legdélibb részét körülbelül ugyanannyi mérföld választotta el a Hudson folyótól, amely igen sok vízesés után éppen itt, a George-tó alatt vált hajózhatóvá, egészen a tengerig.

Bár a vállalkozó szellemű és merész franciák egészen az Allegheny-hegység távoli, nyaktörő gerincéig előrenyomultak, s megpróbáltak átkelni rajta, gondolhatjuk, hogy a fentebb leírt vidék természetadta előnyei nem kerülték el jó szemüket, így azután ez a vidék lett a legvéresebb gyarmati harcok színtere. Különböző pontjain erődök épültek, rendszerint olyan helyen, ahonnan a katonaság sakkban tarthatta az utakat. Ezeket az erődöket, hol az egyik küzdő fél foglalta el, hol a másik: az egyik lerombolta, a másik felépítette, aszerint, hogy melyikhez pártolt a forgandó hadiszerencse. Míg a gazdálkodó telepesek mindjobban visszahúzódtak e veszélyes helyekről a régebbi településekre, ahol biztosabb volt az élet, a gyarmatokért harcoló seregek nagy számban lepték el az erődök közötti vidéket. Nagy létszámú seregek voltak, sokszor nagyobbak, mint amilyenekkel odahaza Európában rendelkezett az uralkodójuk. De a számuk alaposan megfogyatkozott, mire visszatértek az ősrengetegből. Bár e végzetes vidéken ismeretlen volt a béke, az erdőkben mégis számtalan ember tanyázott: katonazene verte fel az árnyas helyek csendjét, s a környező hegyek nemegyszer visszhangozták a halálba siető vidám fiatalemberek harsány kurjantásait.

Történetünk ezen a véres, feldúlt vidéken játszódott le. Anglia és Franciaország már harmadik esztendeje háborúzott itt egy olyan tartományért, amely végül is

mind a két országnak kicsúszott a kezéből.

Anglia már nem állt azon a magaslaton, amelyet korábbi harcosainak és vezetőinek köszönhetett. Belföldön a tehetetlen politikusok, külföldön az ostoba katonai parancsnokok játszották el az ország hatalmát. Ellenségei már nem féltek tőle, alattvalói nem tisztelték. A gyarmatosok minderről nem tehettek, de ártatlanul is áldozataivá lettek az általános hanyatlásnak. Még nem nyílt fel a szemük, és engedelmesen követték az anyaországból érkező parancsokat.

Még mindig győzhetetlennek hitték az anyaországot, és vakon tisztelték. Pedig az anyaország büszke hadseregének egyik jelentős alakulatát nemrégiben szégyenletesen szétzúzta egy maroknyi francia és indián. Az angol katonák mind az utolsó szálig odavesztek volna, ha egy Washington nevezetű virginiai fiatalember hidegvére és bátorsága meg nem menti őket. Washington hírneve ekkor kapott szárnyra: ennek a végzetes csatának köszönhette, hogy később az angolokkal szemben álló amerikai seregek főparancsnoka, majd az Egyesült Államok első elnöke lett.

Az említett vereség hatalmas területen megnyitotta a határt, s a rémült gyarmati lakosság nem ok nélkül számíthatott újabb szörnyűségekre. Mindenki félt, képzelődött: azt hitték, minden szélfuvallat a franciákkal szövetséges vad indiánok csatakiáltását hozza feléjük. Jól tudták, kivel állnak szemben, jól emlékeztek a közelmúltban lezajlott szörnyű mészárlásokra. Mindenki tudott valamilyen rettenetes történetet, amely éjszakai rajtaütésekről és gyilkosságokról szólt. A vadonból visszatérő utasok nem fogytak ki a borzalmak elbeszéléséből, s ilyenkor a félénkebb hallgatóknak lúdbőrzött a háta, az anyák

pedig még a nagyobb városok biztos falai mögött is riadt pillantást vetettek alvó gyermekeikre. Egyszóval a félelem nőttön-nőtt, elfojtotta a józan értelem szavát, s még a bátrabbakat is hatalmába kerítette. Sokan, akik eddig bizakodva követték az eseményeket, most egyszerre borúlátók lettek, s kétesnek látták a küzdelem kimenetelét. Sőt egyre többen adták át magukat a teljes csüggedésnek: meg voltak győződve róla, hogy az angol korona előbb-utóbb elveszti minden észak-amerikai birtokát, s vagy a franciák veszik át, vagy az indiánok pusztítják el.

Említettük, hogy a George-tó déli csücskétől körülbelül húsz-harminc mérföldes út vezetett tovább délre, egészen a Hudson folyóig. Az út két végét egy-egy angol erőd őrizte. Fent, a tó partján, a William Henry-erőd állott - lent, a Hudson partján, az Edward-erőd. Nyár közepén történt, estefelé, hogy egy indián futár érkezett az Edward-erődbe. Rossz híreket hozott. Montcalm márki, a franciák főparancsnoka állítólag megindult az angolok ellen a Champlain-tó felől, és "annyi embere van, mint levél a fán". A hírt a "szent tó" partján épült William Henry-erőd angol parancsnoka, Munro küldte, és sürgős megerősítést kért. Más körülmények között az Edward-erődben állomásozó katonák talán megörültek volna, hogy nemsokára szembekerülhetnek az ellenséggel, de a nemrég elszenvedett vereség még éreztette hatását, és Montcalm előnyomulásának híre inkább félelmet, semmint harci kedvet plántált az itteni angolok szívébe.

A két erődöt régebben csak egy keskeny erdei ösvény kötötte össze, ezt azonban a katonaság már jó ideje kiszélesítette, hogy szekerek is haladhassanak rajta. A csapatok teljes felszereléssel is megtehették ezt az utat napkeltétől napnyugtáig. Munrónak mindössze egyezrednyi katonája volt William Henryben: ilyen

kevés erővel valóban nem remélhette, hogy ellenállhat Montcalm márkinak, aki roppant seregével az erőd földsáncai felé közeledett.

Az Edward-erőd parancsnokának, Webb tábornoknak viszont több mint ötezer ember állt a rendelkezésére magában az erődben, s körülbelül még egyszer annyi katonát gyűjthetett volna össze a környékről, mivel ő volt az északi tartományok angol főparancsnoka. Ha minden emberét felvonultatja, csaknem ugyanakkora sereget állíthatott volna szembe Montcalmmal, mint amekkorát a vállalkozó szellemű francia most az angolok ellen vezetett.

A nemrégi vereség következtében beállott csüggedés azonban arra késztette az angolokat, tiszteket és közkatonákat egyaránt, hogy inkább az erődítmények falai mögött várják be az ellenséget, s ne vonuljanak elébe.

Montcalm közeledtének híre tehát nagy izgalmat keltett az Edward-erődben, amelynek sáncai a Hudson folyó mentén húzódtak. S az izgalom csak nőtt, amikor az emberek arról kezdtek suttogni, hogy hajnalban ezerötszáz válogatott katona megindul az út északi végén álló William Henry-erőd felé, Munro alezredeshez. A szóbeszéd csakhamar bizonyossággá vált: Webb tábornok főhadiszállásáról parancsok érkeztek az útra kiszemelt csapatokhoz. Nagy sürgés-forgás támadt, a katonák ide-oda futkároztak, nyugtalanul készülődtek. Az újoncok kapkodva szedték össze felszerelésüket, azt se tudták, mihez nyúljanak először; a tapasztaltabb katonákon nem látszott izgalom, pedig a lelkük mélyén ők sem igen örültek ennek az útnak. Eddig ugyanis csak az erődben szolgáltak, és nem volt ínyükre az az újfajta, vad hadviselés, amellyel az ősrengetegben meg kell barátkozniuk. Végül a nap utolsó sugarai is eltűntek a

messze nyugati dombok mögött, s amint a sötétség fokozatosan belepte az erődöt, a készülődés lármája is elhalt. Az utolsó fénypont is kialudt a tisztek házikóiban; a fák hosszabb árnyékot vetettek a sáncokra és a csobogó Hudsonre, s az erőd éppen olyan mélységes csendbe merült, mint körülötte a hatalmas erdőség.

Az este kiadott parancsok értelmében hajnalhasadáskor dobpergés riasztotta fel mély álmából a hadsereget. A magas fenyőfák cikcakkos körvonalai lassanként kirajzolódtak a keleti égbolton, s a hajnali pára kezdett felszállni. Egy szempillantás alatt felserkent az egész tábor: minden katona kibújt odújából, hogy végignézze társainak indulását, és szemtanúja legyen az izgalmas, bizonytalan kimenetelű eseménynek.

A William Henry-erődbe tartó csapat hamarosan felsorakozott. Jobboldalt menetelt a királyi angol sorkatonaság, baloldalt a gyarmati lakosság szerényebb serege. Mindenekelőtt a felderítők indultak útnak, azután erős őrizet alatt a málhás szekerek következtek, s még mielőtt a hajnali szürkületet felváltották volna a nap sugarai, a harcosok zöme kivonult az erődből. Az erődben maradt újoncok bámulva nézték őket: a büszke, harcias felvonulás még az ő félelmüket is elaltatta egy időre. A távozók pedig még peckesebben lépkedtek, magukon érezve a bámuló pillantásokat, zenekaruk buzgón fújta az indulót - azután a hangok már nagyon messziről szóltak, s végül az erdő mintha elnyelte volna az ezerötszáz ember tömegét.

Mikor a hajnali szellő már egyetlen hangot sem hozott a távozók felől, és az utolsó ember is eltűnt a fák között, újabb mozgolódás támadt az erődben. Néhány közkatona lovakat vezetett egy faépület elé, amely

nagyobb volt a többinél, s amelyre fel-alá járkáló őrszemek vigyáztak. Mindenki tudta, hogy itt lakik az angol tábornok. Az elővezetett lovak közül kettőn másféle nyereg volt, mint a többin: az avatott szem rögtön láthatta, hogy e lovakon hölgyek utaznak majd, méghozzá olyan előkelő hölgyek, amilyenek ritkán vetődnek idáig a vadonban. A harmadik lovon bárki felfedezhette egy törzstiszt jelvényeit és fegyvereit. A többi ló egyszerű felszerelése arra vallott, hogy teherhordásra szánták őket. Körös-körül kíváncsi emberek verődtek össze kisebb csoportokban; egyesek a gyönyörű, arányos tiszti lovat bámulták, mások céltalanul nézelődtek, vagy fecsegve várták, hogy az utasok megjelenjenek. De a bámészkodók csoportjában volt egy ember, aki élesen elütött a többiektől.

Különös, idomtalan jelenség volt, noha semmilyen testi hibát nem lehetett rajta felfedezni. Végtagjai, csontjai épek és egészségesek voltak, csak arányuk különbözött a többi halandóétól. Ha állt, kimagaslott a többiek közül, de ha ült, semmivel sem látszott magasabbnak a középtermetűeknél. Mintha az egész ember ilyen furcsa ellentétekből lett volna összerakva. Feje nagy volt, válla keskeny, karja hosszú, keze kicsi. Lába vékony volt, csont és bőr, de rendkívül hosszú, térde viszont szokatlanul nagy, és csak azért nem tűnt fel még jobban, mert a lábfej nagyságához képest eltörpült. Szedett-vedett össze nem illő ruhadarabjai csak növelték az idomtalan ember furcsaságát. Égszínkék kabátot viselt, gallérjából meghökkentően nyúlt ki a vékony nyak. Sárga nadrágja szorosan rásimult a hosszú lábszárakra, fehér szalagok erősítették a térdéhez - igaz, e szalagok már nem voltak egészen tiszták. Alsó lábszárát gyapjúharisnya födte, egyik cipőjén pedig hatalmas sarkantyú díszelgett. A furcsa ember mindezeken kívül még selyemmellényt is viselt, ennek ezüstös csipkéi már

régen megfeketedtek, a mellény óriási zsebéből pedig valami hosszúkás szerszám kandikált kifelé. Ezt a szerszámot ilyen harcias környezetben bárki fegyvernek vélhette volna - nemsokára látni fogjuk azonban, hogy fegyverről szó sem volt. Meg kell említenünk a rendkívüli ember nagy, háromszögletű kalapját: akkoriban a lelkészek viseltek ilyet.

Míg az ácsorgó, bámész tömeg illő távolságban maradt Webb tábornok házától, a fentebb leírt figura odalépett a szolgákhoz, akik a lovakat tartották, és könnyedén megszólította őket.

- Úgy látom, barátaim - kezdte -, ez a ló itten nem belföldi származású, hanem a tengeren túlról való, talán éppen a szigetországból. - A szolgákat éppen annyira meglepte az idegen lágy és dallamos hangja, mint furcsa külseje. - Ne higgyétek, hogy hencegő vagyok, amiért ilyen dolgokról merek beszélni; bízvást beszélhetek róluk, mert jártam már messze a tengerparton a nagy kikötőkben, amelyek régi angol városok nevét viselik, azzal a különbséggel, hogy elébük van biggyesztve az "Új" szócska; hiszen tudjátok, mi itt Amerikában sok európai helységnevet átvettünk, és "új"-nak kereszteltük el. Mi egyéb New York, ha nem Új York? Nos, mint mondom, jártam a kikötőkben, s láttam a két- és háromárbocos hajókat, amelyek arra voltak hivatva, hogy egész méneseket szállítsanak Jamaica szigetére, kereskedelmi célokból. Sokféle lovat tereltek fel e büszke vitorlás hajók fedélzetére, s én valamennyit megfigyeltem, és megcsodáltam szépségét. Ilyen lovat azonban még sohasem láttam, mert ez a biblia által emlegetett paripákra emlékeztet, amelyek a Szent Könyv szerint türelmetlenül kapálva és nyerítve várták, hogy a csatamezőre vágtathassanak, amikor meghallották a harci zajt és a parancsnokok kiáltásait. Mintha ez a ló is ama bibliai paripáktól származott volna, nem igaz,

barátom?

A különös idegen nem kapott választ erre a még különösebb szónoklatra, amelyet olyan zengő és harsány hangon adott elő. Elfordult hát a szolgától, akihez szavait intézte, és szeme egy másik emberen akadt meg.

Ez a másik ember az indián futár volt, aki előző este az aggasztó híreket hozta. Most némán, egyenesen és mereven állt a lovak és a szolgák mellett. Várakozás közben egy szempillája sem rezdült, az indiánokra jellemző módon megvetette a körülötte zajló nyüzsgést és a hangzavart. Mindazonáltal valami mogorva vadság is lerítt róla, s ez méltán felkelthette volna az előbbi szónoknál tapasztaltabb emberek figyelmét. Az indián tomahawkkal és késsel volt felfegyverezve, megjelenése mégis különbözött a harcosokétól. Megviseltnek látszott, mint az olyan ember, aki nemrég nagyon megerőltette magát, s még nem pihenhette ki fáradalmait. A harci festék színei elkenődtek az arcán, s ez még vadabbá és ijesztőbbé tette az indiánt: szándékosan felrakott harci színek nem is érhettek volna el ilyen rettenetes hatást. Sötét arcában csak két szeme csillogott, mint két csillag az egymásra torlódó felhők között. Ez a baljós szempár egy pillanatra találkozott a hórihorgas idegen tekintetével, de azután elfordult, részben ravaszságból, részben megvetésből, s továbbra is meredten bámult a levegőbe.

Nem tudhatjuk, milyen megjegyzéseket tett volna a tömeg erre a két furcsa alakra s az előbb idézett beszédre, ha a várakozók között hirtelen mozgolódás nem támad. De a szolgák egyszerre csak megragadták a lovak kantárját, s lágy hangok hallatszottak annak jeléül, hogy közelednek a lovak gazdái, és bizonyára mindjárt meg is kezdik útjukat. A bibliát idéző idegen

hátrább húzódott egy kissé, alacsony, sovány kancája mellé, amely közömbösen legelészett az épület körüli ritkás pázsiton, s tűrte, hogy csikója is elfogyassza a reggelijét. A kanca tulajdonosa rákönyökölt a ló hátára, amelyet nyereg helyett egyszerű pokróc takart, s úgy várta a további fejleményeket.

Az épület kapujában egy tiszti egyenruhás fiatalember jelent meg, és a lovakhoz vezetett két nőt, akiknek ruháján azonnal látszott, hogy fáradságos erdei útra készülnek. A nők is fiatalok voltak, de néhány évnyi korkülönbség lehetett közöttük. A fiatalabbiknak aranyszőke haja volt és ragyogó kék szeme; kalapjáról könnyű zöld fátyol hullott alá, és meg-meglebbent a friss reggeli szélben. Arcának pirossága vetekedett a mindinkább kivilágosodó égbolttal s nyájas mosolya az üdén felkelő nappal. A másik nő ugyancsak fátyolt viselt, de gondosabban, úgyhogy az ő arcát nem lehetett látni. Csak alakjáról és nyugodtabb, megfontoltabb mozdulatairól sejthette az ember, hogy idősebb és tapasztaltabb, mint útitársnője.

Miután a nők felkapaszkodtak lovaikra, kísérőjük, a fiatal tiszt is nyeregbe pattant, s mindhárman búcsút intettek Webb tábornoknak, aki az épület küszöbén állva nézte távozásukat. Azután a három utas megmarkolta a gyeplőt, s lépésben megindult az erőd északi kijárata felé. E rövid úton egyetlen szót sem szóltak, csak a fiatalabbik nő kiáltott fel egyszer önkéntelenül, amikor az indián futár hirtelen elszaladt mellette, s a lovasok elébe kerülve az úton, átvette a vezető szerepét. A másik nő jobban fegyelmezte magát, de kétségtelenül ő is meglepődött, mert egy pillanatra félrelebbentette fátylát, és szemében leírhatatlan bámulat s rémület csillogott, amint az indián fürge mozgását követte. Ennek a hölgynek, az idősebbiknek, olyan fényes és fekete volt a haja, mint a holló tollazata. Arca nem volt barna, de most sötétre

vált a hirtelen elpirulástól. Csakhamar visszanyerte lélekjelenlétét, elmosolyodott, kivillantotta gyönyörű fehér fogsorát; azután ismét leengedte a fátylat, és némán lovagolt tovább társai mellett.

A fiatalabbik hölgy csak néhány pillanat múlva nyugodott meg, de amikor magához tért első megdöbbenéséből, felnevetett, és a következő szavakkal fordult a katonatiszthez:

- Gyakran látni ilyen ijesztő alakokat a vadonban, Heyward? Vagy csakis a mi gyönyörködtetésünkre rendelted meg ezt a különleges látványt? Ebben az esetben Cora meg én nagyon hálásak leszünk neked; de ha előbbi feltevésem bizonyulna igaznak, azt hiszem, bőven kell majd merítenünk családunk híres bátorságából, mielőtt eljutnánk utunk végcéljához.

- Ez az indián a hadsereg futárja - felelte a katonatiszt -, és a törzse valóságos hősnek tartja. Önként vállalkozott rá, hogy egy kevésbé ismert ösvényen elvezet bennünket a tóhoz; így nem kell a nehézkesen mozgó hadoszloppal együtt haladnunk, és kényelmesebb lesz az utunk.

- Nem tetszik nekem ez az ember - mondta a lány, s félig tréfásan, félig őszinte rémülettel megborzongott. - Bizonyára jól ismered, Duncan, különben nem bíztad volna rá magad ilyen könnyedén.

- Mondd inkább úgy, Alice, hogy nem bíztalak volna rá benneteket - felelte Duncan Heyward, a fiatal katonatiszt. - Persze hogy ismerem ezt az indiánt, különben sohasem bíznék benne, a legkevésbé pedig ezen az úton. Igaz ugyan, hogy a kanadai indiánok törzséből való, de már régóta elhagyta honfitársait, akikkel most harcban állunk, és a velünk szövetséges mohawk indiánokhoz szegődött. Egyszer elmesélték

nekem, hogy miként került ide hozzánk: nagyon érdekes történet, és apátok is szerepel benne... de hagyjuk most ezt; tökéletesen elegendő az is, hogy ez a kanadai indián immár a mi barátunk, és megbízhatunk benne.

- Vajon mi dolga lehetett apánkkal? - kérdezte Alice.

- Nem akarom részletezni..., mindenesetre apátok eléggé keményen bánt vele...

- Ha ellensége volt apánknak, még jobban iszonyodom tőle! - kiáltotta Alice, most már csakugyan nyugtalanul. - Kérlek, Heyward, szólítsd meg, hogy legalább halljam a hangját. Bármennyire furcsa is, be kell vallanom, hogy az emberi hangok néha felkeltik bennem azt a bizalmat, amelyet az emberek külseje nem tud felkelteni.

- Hiába szólnék hozzá, valószínűleg csak egy felkiáltással válaszolna - felelte Duncan Heyward, akiről hadd jegyezzük meg ezen a helyen, hogy őrnagyi rangot viselt. - Talán megértené, amit mondok, de mint a legtöbb indián, úgy tenne, mintha nem tudna angolul. Különösen méltóságán alulinak tartaná, hogy háború idején beszéljen ezen a nyelven. De úgy látom, éppen megállt: bizonyára most fogunk rátérni arra a rövidebb és kevésbé ismert útra.

Heyward őrnagy nem tévedett. Eddig a széles úton haladtak, melyen a hadoszlop eltávozott, de amikor odaértek az indiánhoz, észrevették, hogy oldalt a bokrok között egy keskeny ösvény nyílik: egyszerre csak egy lovas fért el rajta.

- Úgy van: erre folytatjuk utunkat - mondta halkan a fiatal őrnagy. - Ne áruljátok el a bizalmatlanságotokat, mert ezzel éppen hogy előidézhetitek a veszélyt,

amitől féltek.

- Mit szólsz ehhez, Cora? - kérdezte társnőjétől a szőke hajú Alice. - Talán kényelmetlenebb a hadsereggel utazni, viszont nagyobb biztonságot kapunk cserébe, nem gondolod?

- Nem ismered az indiánokat, Alice, azért látsz veszélyt ott is, ahol nincs - felelte Cora helyett Heyward. - Ha az ellenség egyáltalán eljutott erre a területre, sokkal valószínűbb, hogy a hadoszlop körül ólálkodik, hiszen ott inkább szerezhet skalpokat. Meg aztán mindenki tudja, hogy merre halad a sereg, a mi útvonalunk pedig titkos, mivel az utolsó pillanatban határoztuk meg.

- Legyünk bizalmatlanok, amiért vezetőnk más néphez tartozik, mint mi, és a bőre sötét? - kérdezte fagyosan Cora.

Alice nem tétovázott tovább: lovaglópálcájával ráhúzott lovára, és ő ugratott be elsőnek a szűk ösvényre, amelyen az indián futár már előreindult. A fiatal katonatiszt leplezetlen bámulattal hallgatta Cora előbbi bátor kijelentését, majd félreállt, hogy a lány követhesse társnőjét. A szolgák, akik eddig nem nagy távolságból követték őket, nem fordultak be az ösvényre, hanem továbbhaladtak a hadsereg útján. Úgy látszik, ilyen utasítást kaptak, mégpedig az indián vezető tanácsára. A futár ugyanis előzetesen megmagyarázta Heywardnak, hogy nem szabad sok nyomot hagyniuk az úton, mert ki tudja, a kanadai indiánok előőrsei talán idáig is elmerészkedtek már.

A fák és cserjék közötti út meglehetősen zegzugos volt egy ideig, úgyhogy beszélgetni nemigen lehetett; végül elérték az erdő belsejét, és itt már könnyebben haladhattak. Az indián szaporán futott előttük;

Heyward ismét a lányok mellé került, és éppen újabb beszélgetést akart kezdeni Corával, amikor egyszerre csak patadobogás ütötte meg a fülét a háta mögötti bozót felől. Azonnal megrántotta a gyeplőt, és az egész társaság megállt, kíváncsian és egy kissé nyugtalanul várva a fejleményeket.

Néhány pillanat múlva egy csikó ugrott ki a bokrok közül, s kisvártatva követte lován az a hórihorgas ember, akit már bemutattunk az olvasóknak. Úgy látszik, mindmostanáig észrevétlenül követte a társaságot, így lóháton még furcsább jelenség volt, mint a saját lábán. Rendkívül ügyetlenül lovagolt, és hiába használta igen buzgón a sarkantyúját, a kanca nagyon egyenetlenül, szökdécselve vitte előre. A lovas hol felegyenesedett a kengyelben, és hirtelen megnőtt, mint egy kísértet, hol visszahuppant, s lábával csaknem súrolta a földet. Ilyen módon nagyságát még hozzávetőleges módon sem állapíthatta meg a szemlélő. Továbbá, mivel csak jobboldalt sarkantyúzta a lovat, a szegény állat sokkal gyorsabban mozgatta jobb első és hátsó lábát, mint a bal oldalit. Mindez rendkívül mulatságos hatást keltett, és Heyward akaratlanul is elmosolyodott.

A különös lovas láttán a két lányból is elszállt a félelem: Alice alig bírta visszafojtani nevetését, s még a komolyabb Cora is felderült. Mikor az idegen elég közel ért hozzájuk, Heyward megszólította.

- Keresel valakit, barátom? Tán csak nem éppen minket? Remélem, nem azért jöttél utánunk, hogy rossz híreket adj tudtunkra.

- Nem, nem azért - felelte az idegen, megemelve háromszögletű kalapját; mielőtt visszatette volna a fejére, jó néhányszor meglegyezte vele magát, mert úgy látszik, nagyon kimelegedett a számára olyannyira

fáradságos lovaglásban. Végül lehűlt egy kissé, és így folytatta: - Hallottam, hogy a William Henry-erődbe igyekeztek, és mivel magam is arrafelé tartok, úgy gondoltam, mindannyiunknak kellemesebb lesz, ha megnövekedik a társaság.

- Elhiszem, hogy te úgy gondoltad, barátom, de minket még nem kérdeztél meg - felelte Heyward.

- Igaz. De az embernek előbb a saját gondolataival kell tisztába jönnie, és csak akkor fordulhat a többiekhez, ha ő maga már határozott - mondta a furcsa idegen. - Nos, én határoztam, és most itt vagyok; rajtatok a sor, hogy ti is határozzatok.

- Ha a tóhoz akarsz jutni, eltévesztetted az utat - válaszolta Heyward egy kissé gőgösen. - A hadoszlopot kellene követned, az pedig a széles úton vonul, amely több mint félmérföldnyire esik innét.

- Tudom - felelte az idegen, akit egy csöppet sem hűtött le ez a barátságtalan fogadtatás. - Egy egész hetet töltöttem az Edward-erődben, s mivel nem vagyok néma, természetesen megkérdeztem, hogy melyik úton kell haladnom. Ha néma volnék, nem is vállalkoztam volna erre az útra, hiszen akkor nem gyakorolhatnám a hivatásomat. Mármost az én hivatásom az oktatásnak egy bizonyos fajtája; s mivel nem célszerű, ha az oktató túlságos közelségben él a tanítványaival, úgy határoztam, hogy nem csatlakozom a hadsereghez, és inkább a ti társaságotokat választom.

- Nagyon önkényes, nagyon elhamarkodott módon határoztál! - kiáltotta Heyward, nem tudva, hogy nevessen-e vagy bosszankodjék. - De azt mondod, hogy oktatással foglalkozol: mi a hivatásod? Tán csak nem az, hogy a hadviselés tudományára tanítsd a

katonákat? Vagy hadimérnök volnál, aki erődöket tervez és épít?

Az idegen egy pillanatig bámulva nézett Duncan Heywardra, majd így felelt:

- Mit sem tudok a hadviselés tudományáról, és még kevesebbet az erődök tervezéséről vagy építéséről. Az én hivatásom nem ilyen harcias. Azért tartózkodom a katonák között, hogy a zsoltáréneklés nemes művészetére tanítsam őket.

- Egy énekmesterrel állunk szemben! - kiáltotta vidáman Alice. - Védelmembe veszem ezt az embert. Ne ráncold a homlokodat, Duncan, engedd meg neki, hogy velünk együtt tegye meg az utat. Szeretnék egy kis muzsikát hallani. Meg aztán - tette hozzá Cora felé pillantva - talán jobb is, ha eggyel többen vagyunk: veszély esetén jobban védekezhetünk.

- Azt hiszed, Alice, erre hoztalak volna benneteket, ha veszélytől tartanék? - kérdezte Heyward.

- Nem, nem hiszem; de nagyon mulatságosnak találom ezt az idegent; ráadásul még énekelni is tud; hadd jöjjön hát velünk! - Alice előremutatott az ösvényre, amelyen az indián futár és Cora már el is indult. A szőke lány megsarkantyúzta lovát, és utánuk sietett; Heyward és az idegen követte.

- Örülök, hogy találkoztunk, barátom - mondta megint Alice az idegennek, amikor valamivel távolabb a társaság tagjai ismét egymás mellé kerültek. - Otthon magam is szoktam énekelni, méghozzá rokonaim véleménye szerint nem túlságosan rosszul. Egy kis társas énekléssel könnyen elűzhetjük az unalmat útközben. Meg aztán örülnék, ha egy énekmester véleményt mondana szerény képességeimről.

- A zsoltáréneklés üdítőleg hat a testre és a lélekre egyaránt - felelte az énekmester, aki máris a társaság tagjának érezte magát -, de ahhoz, hogy tökéletes legyen a hangzás, négy szólam szükséges. Úgy látom, társaságunkban mind a négy szólam megtalálható. Már az első szavadnál észrevettem, kisasszony, hogy kellemes szoprán hangod van; az én tenorom sem éppen rossz, s ha kell, a legmagasabb hangokig is feltornászom magam; e fiatalember reményteljes basszusnak ígérkezik; a másik hölgy alt hangjáról pedig némi fogalmat alkottam még az erődben; mert láttalak benneteket indulás előtt, és társnőd akkor ejtett egy-két szót, melynek bájos csengése még mindig a fülemben van.

- Ne ítélj olyan elhamarkodottan - felelte Cora mosolyogva. - Heyward őrnagy egyes alkalmakkor ugyan nagyon mély hangon beszél, de hidd el, hogy amikor nem haragos, ez a hang sokkal közelebb áll a tenorhoz, mint a basszushoz, és igen lágyan énekel.

- Ó, hát a tiszt úr járatos a zsoltáréneklésben? - kérdezte az idegen.

Alice csaknem elnevette magát, de azután erőt vett magán, és nagyon komolyan így válaszolt:

- Attól tartok, hogy Heyward őrnagy jobban kedveli a világi dalokat, mint a zsoltárokat. A katonaélet nem is igen alkalmas arra, hogy ebben a kegyes műfajban gyakorolja magát.

- Az embernek élnie kell tehetségével, de nem szabad visszaélnie vele! - kiáltotta hevesen az énekmester. - Én bízvást elmondhatom, hogy tehetségemet kora ifjúságomtól fogva mindig kegyes célokra fordítottam. Énekeltem és muzsikáltam, amióta csak az eszemet

tudom, de soha egyetlen világi dal nem hagyta el az ajkamat.

- Hát csakis az egyházi éneknek szentelted magad?

- Csakis. Mint ahogy Dávid zsoltárainak szövege messze felülmúl minden költészetet, úgy a zsoltárok szövegére írt dallamok is felülmúlnak minden másféle zenét. És mi, akik itt élünk az amerikai gyarmatokon, különösen szerencsésnek mondhatjuk magunkat, mivel olyan zsoltároskönyv áll rendelkezésünkre, amely egyszerű, de végtelenül magasztos dallamaival magasan kiemelkedik a többi közül. Soha nem teszek egyetlen lépést sem anélkül, hogy magammal ne vinném ezt a csodálatos könyvet - az énekmester most a zsebébe nyúlt: - "Az Ó- és Újszövetség zsoltárai, himnuszai és dalai, melyek az új-angliai közönség használatára és épülésére közzététettek Boston városában, az Úrnak 1744. esztendejében. Huszonhatodik kiadás."

Közben az énekmester előhúzta a könyvet, feltett az orrára egy vaskeretes szemüveget, és lapozgatni kezdett a zsoltárok között. Végül megállapodott az egyiknél, és elővette a zsebéből kikandikáló különös szerszámot, amelyről már említést tettünk.

Kiderült, hogy ez a szerszám egyáltalán nem fegyver, hanem közönséges zenei síp. Az idegen az ajkához emelte, belefújt, "megadta önmagának a hangot", s kéretlenül rázendített a következő zsoltárra:

Ímé, mely jó és mely nagy gyönyörűség
az atyafiak közt az egyenesség,
ha békével együtt laknak!
Mint a balzsamolaj, ők olyanak,
amely jószagú és igen kedves,
melytől Áron feje nedves,

mikor fejéről széjjel alácsordol,
szakállán szép illatosan aláfoly
végre ő a szép köntösire.[2]

Az idegen furcsa kézmozdulatokkal kísérte az éneket: jobbját hol felemelte, hol leengedte, a mély hangoknál néhány pillanatig megérintette a zsoltároskönyv lapjait, de amikor egy magasabb hangot kellett kivágnia, karja olyan hevesen lendült a magasba, hogy leírhatatlan. Úgy látszik, a megszokás tette szükségessé ezt a kézjátékot: az idegen e nélkül nem tudott énekelni, és nem is hagyta abba a hadonászást, amíg a zsoltár utolsó hangja el nem szállt a fenyőfák között.

A zengő hangon előadott dalt természetesen jól hallotta a futár és Cora is, noha ők egy kevéssel megelőzték a többieket az úton. Az indián megállt, tört angolsággal néhány szót szólt Heywardhoz; az őrnagy bólintott, majd rögtön az énekmesterhez fordult, egyelőre véget vetve a zenei előadásnak.

- Igaz, hogy közvetlen veszély nem fenyeget bennünket - mondta Heyward -, mindazonáltal az óvatosság arra int, hogy a lehető legcsendesebben haladjunk a vadonban. Ne haragudj, barátom, és te se haragudj, Alice, de jobb lesz, ha elhalasztjuk a zenei élvezeteket, amíg biztosabb helyre nem érünk.

- Csakugyan nagy zenei élvezetben volt részem - felelte a lány vidáman. - Sohasem hallottam még szövegnek és dallamnak ilyen furcsa összekapcsolását. És ebből a mélységes élvezetből riasztott fel a te dörmögő basszus hangod, Duncan!

- Mondhatsz a hangomról, amit akarsz, Alice - felelte mosolyogva Duncan -, mégis meg kell mondanom, hogy a te biztonságod és Coráé sokkal fontosabb

nekem, mint akár Händel leggyönyörűbb zenekari műve.

Az őrnagy hirtelen elhallgatott, és gyorsan egy bokor felé fordította a fejét, majd gyanakodva az indián vezetőre pillantott. Ez azonban nyugodtan, szapora és egyenletes léptekkel haladt tovább. Heyward elszégyellte magát: amit az előbb a bokorban látott, az bizonyára valami erdei bogyó volt, nem pedig egy villogó szempár, mint ahogy első pillanatban képzelte. Megrántotta hát a gyeplőt, és elűzve a kellemetlen gondolatot, továbbügetett társaival.

Heyward őrnagy azonban hibát követett el, amikor fiatalos büszkeségből fittyet hányt az óvatosságnak és a körültekintésnek. A lovas csapat még nem is járt nagyon messze, amikor az említett bokor ágai szétváltak, és egy indián arc bukkant fel közöttük. Az indián előrehajolt egy kissé, és a távolodó lovasok után nézett. Harci festékkel borított sötét arca mintha diadalmasan felragyogott volna: nyilván arra gondolt, hogy a mit sem sejtő utasok előbb-utóbb a hatalmába kerülnek. Így figyelte őket, vérszomjas és gonosz pillantással, amíg a két leány kecsesen ringó alakja, a férfias Heyward és a lóháton is csetlő-botló énekmester el nem tűnt az erdőben.

II.
FEHÉREK ÉS RÉZBŐRŰEK

Búcsúzzunk el rövid időre a gyanútlan Heywardtól és útitársaitól, akik mind mélyebbre hatoltak a veszedelmes erdőbe, s tegyük át történetünk színhelyét néhány mérfölddel nyugatabbra.

Egy keskeny, de gyors patak folyt itt, körülbelül

egyórányira Webb táborától. Két férfi pihent a partján; jobban mondva nem is pihent, hanem várakozott, talán egy harmadik személyre, talán valamilyen eseményre. A lombos erdő egészen a patakig ért, a szélső fák ágai a víz fölé nyúltak, és árnyékukkal sötétre festették a habokat. Már elmúlt dél, kevésbé tűzött a nap, csökkent a hőség, és a forrásokról hűvös pára szállt felfelé. A táj mégis álmos júliusi csendbe merült, s a némaságot csak időnként törte meg a két férfinak egy-egy szava, egy harkály kopogása, egy szajkó fecsegése vagy egy távoli vízesés tompa moraja.

A két férfi, úgy látszik, otthonos volt az erdőben, mert nem sokat törődött a különböző távoli neszekkel. Egyikük rézbőrű volt, és szokásos indián díszeket viselt; a másikról azonnal lerítt az európai származás, noha arcát barnára égette a nap, s így színben nem nagyon különbözött a társától. Az indián egy mohos fatörzs egyik végén ült, oly módon, hogy szavait megfelelő kézmozdulatokkal is alátámaszthassa, amint a tanácsban szónokló rézbőrűek szokták. Csaknem meztelen testén fehér és fekete harci színek látszottak. Haja le volt borotválva, csak egy varkocs maradt a feje búbján - ha elesik a harcban, ellensége ezt nyúzza le a fejbőrrel együtt, s ezt nevezik skalpnak. A varkocsot egyetlen sastoll díszítette, mely az indián bal válla felé hajlott. Övében tomahawkot és skalpolókést viselt; térdén egy rövid angol katonai puska hevert abból a fajtából, amellyel az angolok felfegyverezték indián szövetségeseiket. A harcos alakja és méltóságteljes tartása arra mutatott, hogy már nem fiatalember, de nem is öreg még, hanem éppen teljében van a férfikornak.

A fehér emberen látszott, hogy életét az erdőkben töltötte, és sok viszontagságon ment keresztül. Végtagjai izmosak voltak, de inkább szívósak, mint

gömbölyűek; minden idegszálukat és rostjukat acélossá edzette az élet. Zöld színű vadászinget viselt, melynek széléről fakósárga rojtok csüngtek alá, fején nyári bőrsapka volt. Kagylódíszes övéből nem hiányzott az éles kés, de tomahawkot nem viselt. Mokasszinja díszes volt és tarka, mint ezek az indián lábbelik általában; szarvasbőr lábszárvédői egészen a térdéig értek. Felszerelését egy lőporos szaru és egy puskagolyóknak való bőrzacskó egészítette ki; maga a fegyver valamivel távolabb volt, egy fának támasztva. Ez a puska azonnal elárulta, hogy tulajdonosa vadász, és nem katona: a vadászok ugyanis hosszú puskát használnak, míg a hadsereg tagjai rövidet. A vadász szeme kicsi volt, de éles és eleven, beszéd közben is állandóan fürkészte a környezetét, mintha attól tartana, hogy a fák közül bármikor előbukkanhat valamilyen fenevad vagy ellenség. Ez a gyanakvó készenlét némi ravaszkás színezetet adott a vadász arcának, mégis első pillantásra láthatta akárki, hogy talpig becsületes és őszinte emberrel áll szemben.

- Még a ti hagyományaitok is azt bizonyítják, Csingacsguk, hogy nekem van igazam - mondta a vadász az indiánnak a delavár törzs nyelvén. Szavait az olvasó kedvéért fordításban közöljük, de igyekszünk megtartani az indián nyelv sajátos kifejezéseit. - Őseid napnyugat felől jöttek ide, átkeltek a Nagy Folyón, harcoltak az itteni lakossággal, és meghódították ezt a földet; az én őseim kelet felől jöttek, a Nagy Sós-tó túlsó oldaláról, és nagyjából ugyanazt tették, amit ti: ne veszekedjünk hát!

- Az én őseim mezítelen rézbőrűek voltak, és ugyanolyan fegyverekkel harcoltak, mint ellenségeik - felelte Csingacsguk. - Úgy gondolod, Sólyomszem, hogy nincs semmi különbség az indián harcos nyilai és az ólomgolyó között, amellyel a fehérek pusztítanak?

- Ebben van valami igazság - mondta a fehér ember, és újabb érveket keresve, megcsóválta a fejét. - De én nem vagyok tudós, és csak arról beszélhetek, amit szarvas- és mókusvadászat közben láttam. Márpedig azt láttam, hogy az indiánok mesterien bánnak az íjjal és a nyíllal, így ez a fegyver is lehetett olyan veszedelmes, mint őseim puskája.

- Te a fehérek véneitől hallottad, hogy mi történt a múltban - mondta Csingacsguk komoran. - Vajon azt mondják-e a fehér bölcsek, hogy a rézbőrűek harci színekben és nyilakkal fogadták őket?

- Nincsenek előítéleteim, Csingacsguk - válaszolta a vadász, akit társa Sólyomszemnek szólított. - El kell ismernem, hogy mint becsületes ember, sokszor nem helyeselhetem a fehérek viselkedését. A fehérek rendszerint könyvben írják meg, amit tettek és láttak, s nem élőszóval mondják el a falujukban a többiek előtt, mint az indiánok. Az indián falvak népe azonnal visszautasíthatja az elbeszélő hazugságait vagy kérkedését, aki pedig igazat mond, ott a helyszínen előállíthatja a tanúkat. A könyvbe foglalt hazugságokat már nehezebb megcáfolni. De én nem is vagyok olvasó, és őseimről csak hallomásból tudok. Feltételezem, hogy értettek a fegyverforgatáshoz, és jól bántak a puskával, különben kitől örököltem volna vadásztehetségemet? De hát minden történetnek két oldala van, s ha már a fehérek beszámolóiban nem bízhatunk meg, arra kérlek, Csingacsguk, mondd el, hogy a ti hagyományaitok szerint mi történt őseink között, amikor először találkoztak.

Egy percre csend támadt, az indián mozdulatlanul ült a fatörzsön; amikor megszólalt végül, olyan méltóságosan kihúzta magát, hogy már a tartása is elegendő bizonyíték lehetett szavainak igazságára.

- Hallgass meg, Sólyomszem: biztos lehetsz benne, hogy füledet nem éri hazugság. Hallgasd meg, mit mesélnek törzsem vénei, és mit tettek annak idején a mohikán indiánok. - Csingacsguk egy pillanatnyi szünetet tartott, majd társára pillantva kérdő hangon folytatta: - Igaz-e, hogy ez a patak, amely a lábunk alatt folyik, a Nagy Sós-tó felé szalad, s végül sósak lesznek a habjai, és visszafelé hömpölyögnek?

- A mohikánok ebben igazat mondtak - felelte a vadász. - Magam is jártam már arra, ahol a folyó vize elhagyja az erdőt, és tapasztaltam, hogy sóssá válik, bár nem értettem, miért.

- És a víz áramlása? - kérdezte az indián. - Hazudtak-e Csingacsguk ősei, amikor azt mondották, hogy odalent visszafelé folyik a víz?

- Nem, ebben sem hazudtak. A fehérek azt mondják, hogy az apály és a dagály miatt van így.

- A vadonból és a nagy tavakból eredő folyók elfutnak messzire, amíg ilyen egyenesen nem folynak - mondta Csingacsguk, és előrenyújtotta karját. - Akkor megszűnik a rohanás.

- Ezt senki sem tagadhatja - felelte a vadász. - De ha messzebbről nézzük a dolgokat, akkor a tenger, vagy ahogy ti mondjátok: a Nagy Sós-tó vizei nem is olyan egyenesek. Azt hallottam ugyanis, hogy a Föld gömbölyű. Márpedig ha gömbölyű, akkor az állóvizeknek is igazodniuk kell hozzá, tehát az állóvizek felszíne is gömbölyű.

Az indián ugyan nem nagyon hitte el ezt a magyarázatot, de a világért sem árulta volna el hitetlenségét. Sólyomszem megjegyzésére nem szólt

semmit, és így folytatta elbeszélését:

- Népem abból az országból jött ide, ahová a nap nyugodni tér éjszaka, ahol bölények élnek a tágas síkságokon. Onnan jöttünk, amíg el nem értük a Nagy Folyót. Ott aztán megütköztünk az alligewi indiánokkal, és vér borította el a földet. A Nagy Folyótól egészen a Nagy Sós-tó partjáig senki sem tudott feltartóztatni bennünket. Azt mondottuk, ez a föld a mienk lesz. Fegyverrel szereztük, és fegyverrel meg is tartottuk. Elűztük az irokézeket, és mi lettünk e föld urai.

- Mindezt hallottam, és el is hiszem - felelte Sólyomszem. - De ez még jóval az előtt történt, hogy az angolok ideérkeztek volna.

- Az első sápadtarcúak, akik idejöttek, nem angolul beszéltek. Hatalmas kenukon érkeztek, amikor őseim éppen elásták a csatabárdot, mert eleget harcoltak már a szomszédos törzsekkel. Akkor, Sólyomszem - Csingacsguk mély torokhangja elárulta izgatottságát -, akkor egységesek voltunk és boldogok. A Sós-tó ellátott bennünket hallal, az erdő vaddal és a levegő madárral. Asszonyaink gyermekeket szültek, és népünk szaporodott. Az irokézek nem merték betenni lábukat a földünkre, s mi énekeltünk a régi diadalokról, és békében tiszteltük az indiánok Nagy Szellemét.

- Mit tudsz a magad családjáról? Mit csinált abban az időben? - kérdezte Sólyomszem. - Biztos vagyok benne, hogy bátor harcosok voltak őseid, és bölcsen szólottak, ha a tanácsban rájuk került a sor.

- Főnökök vére folyik az ereimben - felelte röviden és méltóságteljesen Csingacsguk. - Mondom, megjöttek az első sápadtarcúak, akik nem angolok voltak, hanem

hollandusok, és tűzitalt adtak a népemnek. A tűzital elvette népem eszét, s ekkor már könnyű volt visszaszorítani a partról az indiánokat. Ezért van, hogy én, a mohikán főnökök ivadéka, az erdőben töltöttem életemet, és sohasem juthattam ki a partra, ahol őseim sírjai domborulnak.

- És hol vannak azok a mohikánok, akik nyugat felé húzódva a hódító fehérek elől, csatlakoztak rokonaikhoz, a delavár törzshöz?

- Hol vannak az elmúlt tavaszok virágai! - kiáltotta keserűen Csingacsguk. - A mohikán harcosok egymás után elköltöztek a boldog vadászmezőkre, a szellemek országába. Tudom, én magam sem élek már sokáig: a dombtetőn vagyok, és innen már lefelé vezet az út. Ha majd a fiam, Unkasz is utánam jön a boldog vadászmezőkre, végképp kimúlik a törzsem, mert Unkasz az utolsó mohikán.

- Unkasz itt van! - mondta egy lágy hang Csingacsguk mellett. - Ki beszél Unkaszról?

Sólyomszem önkéntelenül is meglazította kését az övében, majd a puskája felé kapott, olyan váratlanul érte a hang; Csingacsguk azonban meg sem moccant, és nem is nézett Unkasz felé.

A következő pillanatban egy fiatal harcos termett mellettük egészen hangtalanul, és leült a gyors patak partján. Apja nem kiáltott fel meglepetésében, s néhány percig egyetlen szó sem hagyta el a két indián ajkát; egyikük sem akart gyerekes fecsegőnek vagy kíváncsi asszonynak látszani. Példájukat a fehér ember is követte, elengedte puskáját, s némán és mozdulatlanul várta, hogy társai megszólaljanak. Végül Csingacsguk lassan a fiára emelte szemét, és ezt kérdezte:

- Oly pimaszok-e az irokézek, hogy mokasszinjuk már ebben az erdőben is nyomot hagyott?

- Megtaláltam és követtem a nyomukat - felelte Unkasz. - Számuk annyi, mint a két kezem ujjaié, de gyáván rejtőzködnek, és nem merik megmutatni az arcukat.

- Azért ólálkodnak itt, mert skalpot és zsákmányt akarnak szerezni! - mondta Sólyomszem. - A franciák parancsnoka, Montcalm küldte ide őket, hogy kémkedjenek.

- Ez elég! - jelentette ki Csingacsguk, a lenyugvó napra pillantva. - Elűzzük őket, mint a szarvast. Sólyomszem, lakjunk jól ma este, holnap pedig mutassuk meg az irokézeknek, hogy férfiak vagyunk!

- Mind a két javaslatodat elfogadom - mondta Sólyomszem. - De ha el akarod űzni az irokézeket, előbb meg kell találni a zsiványokat; ha pedig enni akarunk, előbb el kell ejteni a zsákmányt. De lám, az ördögöt festettem a falra: ott, azon a dombon, a bokrok mögött agancsokat látok, az idén még nem is láttam ilyen nagyokat! Ide hallgass, Unkasz - folytatta suttogva és valami hangtalan nevetéssel, amely annyira jellemző volt rá -, fogadjunk akármibe, hogy egyetlen lövéssel leterítem! Úgy fogok célozni, hogy a golyó a két szeme között érje el, de a jobb szeméhez valamivel közelebb.

- Lehetetlen - súgta vissza a fiatal indián, és izgatottan felugrott. - Hiszen csak az agancsok hegye látszik!

- Gyerek még a fiad - csóválta meg a fejét Sólyomszem, Csingacsgukhoz fordulva. - Hát milyen vadász az olyan, aki egy állat látható részeiből nem

tudja kiszámítani, hogy hol van a többi része?

Már célzott is, és éppen be akarta mutatni lövésztudományát, amikor Csingacsguk megragadta a fegyvert, és fojtott hangon rászólt:

- Sólyomszem, már ma este harcolni akarsz az irokézekkel?

- Ó, ti indiánok! Hiába, csak ti tudjátok igazán, hogy az erdőben mit szabad tenni, és mit nem! - felelte a vadász, és leengedte a puskáját. Látszott rajta, hogy elismeri: Csingacsguknak van igaza. - Nem tehetek egyebet, Unkasz, a te nyiladra kell bíznom a szarvast; a puska dörrenése felriasztaná az irokézeket, s akkor ők lakmároznának a zsákmányból, nem pedig mi.

Miután Sólyomszem szavait Csingacsguk is megerősítette egy kifejező kézmozdulattal, Unkasz levetette magát a földre, és hason csúszva óvatosan közeledett a szarvas felé. Amikor már csak néhány lépésnyire volt a bokortól, feltámaszkodott, egy nyilat illesztett az íj húrjára. Ugyanakkor az agancsok is megmozdultak, mintha gazdájuk veszélyt szimatolna. A következő pillanatban már hallatszott is az íj húrjának pengése, az állat sebesülten felszökött, és éppen a támadó lába elé zuhant. Eszeveszetten rugdalózott, és vadul forgatta félelmetes agancsát. Unkasz óvatosan megkerülte, és az állat nyakába döfte kését. A szarvas egy-két pillanat múlva kiszenvedett; vére lefolyt a patakig, és pirosra festette a vizet.

- Indián ügyesség! - kiáltotta Sólyomszem. - Szép látvány volt! De azért ismerd el, Unkasz, hogy a nyíl nem tökéletes fegyver, mert késsel kell befejezni a munkát.

- Uff! - kiáltotta váratlanul Csingacsguk, és felkapta a fejét, mint a vizsla, ha vadat szimatol.

- Aha! A szarvas nem volt egyedül! Egész csorda rejtőzik a közelben - mondta Sólyomszem, akiben fellángolt a vadászszenvedély. - Ha lőtávolba kerülnek, fogadom, hogy leterítek egyet, még ha felriasztom is az egész irokéz törzset! Mit hallasz, Csingacsguk?

- Csak egy szarvas van itt, és az is halott - felelte az indián, közel hajolva a földhöz, hogy a füle csaknem érintette már. - Lábdobogást hallok!

- Talán farkasok közelednek. Nyilván ők kergették ide a szarvast, és most ráakadtak a nyomára.

- Nem. Fehér emberek lovai közelednek - felelte Csingacsguk; méltóságteljesen felállt, és visszaült a fatörzsre. - Sólyomszem, a fehérek testvéreid, beszélj hát velük.

- Szívesen, méghozzá olyan jó angolsággal, hogy az angol király is nyugodtan meghallgathatja, amit mondok - jelentette ki a vadász. - De nem látok semmit, és nem is hallok lódobogást; különös, hogy a te indián füled mennyivel élesebb, mint az enyém. Pedig én is a rézbőrűek között nevelkedtem, és eltanultam tőlük egyet s mást. Aha! Mintha megreccsent volna egy száraz ág... Most már a levelek zizegését is hallom... Úgy van, ez lódobogás. Mindjárt meglátjuk őket.

Sólyomszem még be sem fejezte a mondatot, amikor az első lovas kibukkant a bokrok közül.

Az ösvényt, amelyen a lovasok jöttek, szarvasok taposták járhatóvá: bizonyára ezen az úton szoktak lejárni esténként a patakhoz. A patak és az ösvény

találkozása nem volt messze attól a helytől, ahol Sólyomszem pihent két indián társával. A lovasok lassan közeledtek feléjük. Sólyomszem felállt, és néhány lépést tett előre.

- Kik vagytok? - kérdezte Sólyomszem, a bal karjára fektetve puskáját. - Kik vagytok, akik az ősrengeteg vadjai és veszélyei között jöttök erre?

- Jóakaratú, jámbor emberek, a törvény barátai és az angol király alattvalói - felelte a legelső lovas. - Hajnal óta járjuk a vadont étlen-szomjan, és nagyon elfáradtunk a lovaglásban.

- Eltévedtetek, s most nem tudjátok, hogy merre menjetek tovább? - kérdezte Sólyomszem.

- Úgy van. A csecsemők sincsenek annyira a dajkájukra utalva, mint mi a vezetőnkre. De mondd csak, barátom, nem tudod, milyen messze van ide a William Henry-erőd?

- Hogy tudom-e! - kiáltotta Sólyomszem, de aztán rögtön észbe kapott, és halkabban beszélt tovább. - Ha a William Henry-erődbe igyekeztek, rosszabb úton nem is járhatnátok! Menjetek inkább a patak mentén, amíg az Edward-erődbe nem értek, s ott kérjetek útikalauzt Webb tábornoktól, aki olyan régóta vesztegel a földsáncok mögött, ahelyett, hogy a franciák elé vonulna, és visszakergetné őket Kanadába.

Mielőtt az idegen válaszolhatott volna erre, egy másik lovas is előreugratott, majd megállt Sólyomszem előtt.

- Miért, milyen messze vagyunk az Edward-erődtől? - kérdezte a második lovas. - Tudd meg, hogy onnan indultunk el ma reggel, és a William Henry-erődbe

igyekszünk, a tóhoz.

- Még egyszer mondom, hogy akkor nagyon rossz úton jártok. Hát nem tudjátok, hogy a két erőd között legalább olyan széles és kényelmes az út, akár Londonban a király palotája előtt?

- Tudjuk, tudjuk - felelte mosolyogva Heyward őrnagy, mert ő volt a második lovas. - Mi azonban indián útikalauzt fogadtunk, aki vállalta, hogy egy kényelmetlenebb, de rövidebb úton vezet el bennünket a William Henry-erődbe; most azután ő is eltévedt. Egyszóval nem tudjuk, hol vagyunk.

- Egy indián, aki eltéved az erdőben! - kiáltotta Sólyomszem, és kételkedve megcsóválta a fejét. - Méghozzá nappal, amikor minden világos! Amikor a folyók nincsenek kiszáradva, és bárkinek irányt mutatnak! Hiszen a fák mohos oldaláról még egy gyerek is megállapíthatná, hogy merre van észak. Az erdő tele van szarvas járta ösvényekkel, amelyek a folyókhoz vezetnek; de útmutatással szolgálhatnak a vadkacsák is, amelyek még nem költöztek el más vidékre. Különös, hogy egy indián eltéved a Hudson folyó és a George-tó között. A mohawk törzsből való?

- Nem a mohawk indiánok között született, de végül is ez a törzs fogadta be. Azt hiszem, születési helye északabbra van, és a mi vezetőnk az irokézek vagy más néven a huronok közül származik.

- Uff! - kiáltották egyszerre Sólyomszem társai, akik eddig mozdulatlanul ültek a fatörzsön, mintha egyáltalán nem érdekelné őket, hogy miről beszél a két sápadtarcú. Az utóbbi szavakra azonban mindketten felugrottak.

- Egy huron indián a vezetőtök! - mondta Sólyomszem,

és bizalmatlansága jeléül még egyszer megcsóválta a fejét. - Álnok és gonosz törzs az, álnok és gonosz minden fia, még ha másfajta indiánokhoz szegődik is. Csak azt csodálom, hogy miután rábíztátok magatokat, nem találkoztatok útközben egy egész falka irokézzel.

- Ettől nem kell félni, hiszen a William Henry-erőd még sok mérföldnyire fekszik előttünk. És ne feledd, amit mondtam: vezetőnk most már a mohawk törzs tagja, tehát szövetségesünk ebben a háborúban.

- Én pedig azt mondom, hogy aki irokéznek született, az holta napjáig irokéz marad - felelte határozottan Sólyomszem. - Nem lehet megbízni bennük. Ha bátor és becsületes indián harcost akarsz látni, keresd a delavárok vagy a mohikánok között!

- Elég volt ebből! - szakította félbe Heyward türelmetlenül. - Nem vagyok kíváncsi arra, hogy neked, az ismeretlennek, mi a véleményed a vezetőnkről, akit ismerek. De még nem válaszoltál a kérdésemre: milyen messzire vagyunk az Edward-erődtől?

- Úgy látszik, ez attól függ, hogy ki a vezetőtök. Ilyen pompás lovakon jókora utat meg lehet tenni napkelte és napnyugta között.

- Barátom, nem akarom fölöslegesen vesztegetni a szót - mondta Heyward, elfojtva bosszúságát, valamivel barátságosabb hangon. - Ha elárulnád, hogy milyen messze van az Edward-erőd, és el is vezetnél odáig, bőkezűen megjutalmaznám a fáradozásodat.

- Honnan tudjam, hogy jó barát vagy, nem pedig ellenséges kém? - kérdezte Sólyomszem.

- Ha nem tévedek, barátom, te is a mi oldalunkon harcolsz; legalábbis láttam már hozzád hasonló felderítőket a seregünkben. Nos, ha nem tévedek, akkor hallanod kellett már a 60. ezredről.

- De még mennyire hogy hallottam róla! Nagyon is jól ismerem ezt az ezredet, noha vadászinget viselek, nem pedig piros katonakabátot.

- Akkor hát meg tudnád mondani, hogy mi a neve a hatvanasok őrnagyának?

- Az őrnagyának?! - kiáltott közbe Sólyomszem, és kihúzta magát. - Ha van ember ezen a földön, aki jól ismeri Effingham őrnagyot, én vagyok az.

- Helyes, de ebben az ezredben több őrnagy is szolgál. Akit az előbb említettél, az a legidősebb. Én azonban a legfiatalabbikra gondolok, arra, akit a William Henry-erődben állomásozó helyőrség egyik parancsnokává neveztek ki.

- Igen, igen: hallottam, hogy egy gazdag és fiatal embert akarnak odaküldeni. Azt mondják, rangjához képest nagyon fiatal, de becsületes ember, és bátor katona.

- Nos, én nem erősíthetem meg a hírét - mondta Heyward mosolyogva -, csak annyit mondhatok róla, hogy itt áll előtted. Én vagyok az a fiatal őrnagy, következésképpen nem lehetek ellenség, akitől félni kell.

A vadász elképedve nézett Heywardra, egy kissé zavarba jött, majd megemelte sapkáját, de látszott rajta, hogy még nem egészen biztos a dolgában.

- Igaz, hallottam, hogy ma reggel egy társaság el akart

indulni a tó felé, de hát...

- Mi vagyunk az a társaság, s csak azért nem tartottunk a hadsereggel, mert bíztunk abban, hogy indián útikalauzunk egy rövidebb utat ismer.

- Az indián pedig becsapott benneteket, és azután megszökött, ugyebár? - kérdezte Sólyomszem.

- Sem az egyik, sem a másik - felelte Heyward őrnagy. - Megszökni semmi esetre sem szökött meg, csak hátramaradt egy kissé, amikor mi idelovagoltunk hozzátok.

- Szeretnék a szeme közé nézni: ha csakugyan irokéz, mindjárt ráismerek az alattomos arckifejezéséről és harci színeiről - mondta Sólyomszem, és otthagyva Heywardot, valamint az énekmestert (mert ő volt az első lovas), megindult arrafelé, amerről a társaság jött. Csakhamar találkozott a lányokkal, akik nyugtalanul és aggódva várták a beszélgetés kimenetelét. Mögöttük Sólyomszem észrevette az indián futárt: ott állt egy fának támaszkodva. A vadász rámeresztette szúrós szemét, de az indián arca meg sem rezzent; úgy nézett vissza, mintha kőből volna. Ijesztő volt ez a merev; sötét és vad arc. Sólyomszem nem sokáig nézte: mindent tudott, amit tudni akart. Visszajövet nyájas mosollyal válaszolt Alice főbiccentésére, majd odament Heywardhoz, néhány szóval érdeklődött az énekmester felől, s végül fejcsóválva közölte tapasztalatait.

- Irokéz, ahhoz nem fér kétség - jelentette ki Sólyomszem. - Olyan, mint törzsének többi tagja: sem a mohawk indiánok, sem mások nem változtathatják meg őt. Ha egyedül volnál, és lemondanál büszke paripádról, szívesen visszavezetnélek gyalog az Edward-erődbe, hiszen csak egyórányi járásra van

innét. De mivel hölgyek is vannak a társaságban, ez a terv megvalósíthatatlan.

- Miért? - kérdezte Heyward. - Igaz, hogy a hölgyek fáradtak, de néhány mérföldet még tudnának lovagolni.

- A terv megvalósíthatatlan - ismételte makacsul a vadász -, egyetlen mérföldet sem tennék meg besötétedés után a vezetőtök társaságában, még ha Amerika legjobb puskáját ígérnék is jutalmul az útért. Az erdő tele van ólálkodó irokézekkel, és a fejemet teszem rá, hogy ez az útikalauz nagyon könnyen megtalálná őket.

- Csakugyan így gondolod? - kérdezte Heyward, előrehajolva a nyeregből és csaknem suttogva, hogy a többiek meg ne hallják. - Be kell vallanom, hogy énbennem is feltámadt a gyanú, bár egy szót sem szóltam róla, nehogy megijesszem útitársnőimet. Azért is nem követtem tovább az útikalauzt, mert gyanakodni kezdtem rá, s inkább magam lovagoltam előre.

- Csak rá kellett néznem, és máris tudtam, hogy gazember - mondta Sólyomszem határozottan. - Most ott áll, annak a fának támaszkodva, a bokrok mögött. Nem látszik ide, mindazonáltal könnyen beleereszthetnék egy golyót a térdébe, s tudom, hogy akkor legalább egy hónapig nem csavarogna az erdőben. Azért ajánlom ezt a megoldást, mert ha visszamennék hozzá, még gyanút fogna a nyomorult, és kereket oldana a fák között.

- Nem, nem! - tiltakozott Heyward. - Mégiscsak lehet, hogy ártatlan. De ha biztos volnék benne, hogy becsapott...

- Biztos lehetsz abban, hogy egy irokéz mindig becsap mindenkit! - vágott a szavába Sólyomszem, és egy ösztönszerű, gyors mozdulattal előrelendítette puskáját.

- Megállj! Nem akarom! - kiáltotta Heyward. - Valami más megoldást kell találnunk. Pedig egyre inkább elhiszem magam is, hogy a gazfickó szándékosan vezetett minket tévútra.

Sólyomszem letett arról, hogy egy puskalövéssel megbénítsa az indián futárt. Néhány pillanatig tűnődve nézett maga elé, majd felemelte a kezét, s erre a jelre Csingacsguk és Unkasz azonnal mellette termett. Nagyon komoly beszélgetés kezdődött a három jó barát között, delavár nyelven; Heyward semmit sem értett belőle. Sólyomszem gyakran mutogatott arrafelé, ahova a lovas csapat útikalauza félrehúzódott. Csingacsguk és Unkasz hamar megértette, hogy mit kíván tőlük a vadász; letették puskájukat, s az egyik az ösvénytől jobbra, a másik balra belevetette magát a bokrok sűrűjébe, olyan óvatosan, hogy a lépésük sem hallatszott.

- Arra kérlek, eredj vissza - fordult most Sólyomszem Heywardhoz -, tartsd szóval a gazembert, amíg a barátaim oda nem érnek, és puska nélkül is ártalmatlanná nem teszik.

- Nem - mondta Heyward büszkén -, én magam akarom elfogni.

- Ugyan! Mit tehetnél lóháton egy indián ellen, a bozótban?

- Leszállok a lóról.

- És azt hiszed, ha meglátja, hogy az egyik lábadat

kiemelted a kengyelből, türelmesen bevárja, amíg a másikat is kiemeled? Aki az erdőkben jár, és indiánokkal harcol, annak indián módra kell harcolnia, különben nem érhet el sikert. Eredj hát oda, hitesd el vele, hogy a legjobb barátodnak tartod.

Heywardnak nagyon nem tetszett az a szerep, amelyet Sólyomszem kiosztott rá, és tiltakozni akart. De a rábízott lányokat sem akarta veszélybe dönteni túlzott önérzetével, és ezért végül is úgy határozott, hogy engedelmeskedik. Különben is a nap már lenyugodott, s mivel ezen a vidéken mindig nagyon rövid az alkony, Heyward tudta, hogy csakhamar koromsötét lesz. Az indiánok éppen ilyenkor szokták végrehajtani legvadabb és legvéresebb tetteiket. Míg tehát Sólyomszem hangos beszélgetésbe kezdett az énekmesterrel, aki időközben leszállt lováról, hogy a kanca nyugodtan megszoptathassa csikaját, Heyward megindult vissza a többiekhez. Amikor a lányokhoz ért, megállította lovát, néhány bátorító szót intézett Alice-hez és Corához, s örömmel vette tudomásul, hogy ha a két lány fáradt is, más bajuk nincs: a fenyegető veszélyről nem tudnak semmit. Heyward azt mondta nekik, hogy a további útirányt akarja megbeszélni az indián futárral, majd továbbléptetett, s a bokrok mögött csakhamar rá is talált az irokézre. Ez, úgy látszik, meg sem mozdult azóta: még mindig ugyanabban a tartásban támaszkodott a fának.

- Nos, Magua - szólította meg könnyedén az irokézt Heyward -, magad is láthatod, hogy leszállt az este, és még mindig nem vagyunk közelebb a William Henry-erődhöz, mint reggel, amikor elhagytuk Webb táborát. Utat tévesztettél, és én sem voltam szerencsésebb nálad. Most azonban találkoztunk egy vadásszal..., hallod a hangját? Az énekmesterrel beszélget. Nos, ez a vadász ismeri a szarvasok járta csapásokat, és azt mondja, hogy elvezet bennünket egy helyre, ahol

nyugodtan bevárhatjuk a reggelt.

Az indián ráfüggesztette Heywardra izzó szemét, majd tört angolsággal azt kérdezte:

- Egyedül van?

- Hogy egyedül van-e? - ismételte meg a kérdést Heyward, aki zavarba jött, mert sohasem szokott hazudni és alakoskodni. - Hogy érted ezt, Magua? Nem lehet egyedül, hiszen mi is vele vagyunk.

- Akkor Le Renard Subtil elmegy - mondta fagyosan az indián, és felemelte kis batyuját. - Maradjanak egymás között a sápadtarcúak.

- Ki az a Le Renard Subtil?

- Ezt a nevet kapta Magua Kanadában - felelte az irokéz, szemmel láthatóan büszkén. - Franciául van, és azt jelenti, hogy Ravasz Róka. Ravasz Róka elmegy, mert nem ismer különbséget nappal és éjszaka között, ha Munro alezredes várja a William Henry-erődben.

- És mit mond majd Ravasz Róka Munrónak, ha a parancsnok a lányai felől érdeklődik? - kérdezte Heyward. - Munro nagyon heves vérű ember. Mit fog szólni, ha meghallja, hogy Magua védtelenül hagyta a leányait, noha vállalta a védelmüket?

- Munrónak erős a hangja és hosszú a keze, de Ravasz Róka az erdőben nem fogja hallani a hangját, és nem fogja érezni a kezét.

- De mit szólnak majd a mohawk indiánok? - vitatkozott tovább Heyward. - Attól tartok, hogy szoknyát adnak Maguára, és az asszonyok közé küldik a wigwamba, mert férfimunkát nem lehet rábízni.

- Ravasz Róka ismeri a Nagy-tavakhoz vezető utat, és ha kell, visszamegy oda, ahol őseinek csontjai nyugosznak - felelte rendületlenül az irokéz.

- Elég, Magua, ne veszekedjünk - szólt most Heyward csitítóan. - Hát nem vagyunk jó barátok? Miért bántanánk meg egymást keserű szavakkal? Munro jutalmat ígért neked, ha épségben elvezeted hozzá a lányait, s én szívesen megtoldom azt a jutalmat még valamivel. Pihenj hát inkább, nyisd ki batyudat, és egyél. Nemsokára indulnunk kell, ne vesztegessük időnket asszonyi fecsegéssel. Ha a hölgyek kipihenték magukat, folytatjuk utunkat.

- A sápadtarcúak kutya módra meghunyászkodnak az asszonyaik előtt - morogta Magua az anyanyelvén -, s amikor harcosaik éhesek, félreteszik a tomahawkot, és lustán falatoznak.

- Mit mondasz, Róka?

- Ravasz Róka azt mondja, hogy jól van.

Az irokéz merően a szemébe nézett Heywardnak, de amikor találkozott a pillantásuk, gyorsan elfordult, kényelmesen letelepedett a földre, és elővette batyujából a maradék elemózsiát. Mielőtt azonban nekilátott volna az evésnek, óvatosan körülnézett.

- Így már jól van - mondta Heyward -, Ravasz Róka visszanyeri erejét, és holnap reggel megtalálja a jó utat. - Elhallgatott, mert a közeli bokrokban mintha megzörrent volna valami. Heyward gyorsan összeszedte magát, és tovább beszélt.

- Virradat előtt kell indulni, különben Montcalm még elvághatja az utunkat, és akkor sohasem érkezünk

meg az erődbe.

Magua éppen a szájához emelt egy falatot; keze most lehanyatlott, s bár szeme a földre szegeződött, félrefordította a fejét, orrcimpái kitágultak, a füle mintha hegyesebb lett volna; olyan volt az indián, mint a feszült figyelem szobra.

Heyward éber szemmel kísérte a Róka minden mozdulatát. Hanyagul kiemelte bal lábát a kengyelből, jobb kezével pedig a nyeregkápához erősített pisztolytáska felé nyúlt. Szerette volna megállapítani, hogy merre néz Magua, de ez lehetetlen volt, mert az indián mozdulatlanul is rendkívül ügyesen és gyorsan forgatta a szemét minden irányba.

Míg Heyward azon törte a fejét, hogy mit csináljon, Ravasz Róka lassan, óvatosan és teljesen hangtalanul felállt.

Az őrnagy megérezte, hogy most már cselekednie kell. Átemelte bal lábát a nyereg fölött, azzal a szándékkal, hogy ráveti magát az indiánra, és egymaga is elbánik vele. Közben azonban igyekezett barátságos hangon beszélni tovább, hogy el ne riassza Maguát.

- Úgy látom, Ravasz Róka nem eszik - mondta Heyward, miközben földet ért a lába. - Bizonyára nem ízlik neki az étel, mert kiszáradt a batyujában. Hadd nézzem meg; ha csakugyan ez a baj, bizonyára találunk valami ennivalót Maguának a magunk csomagjaiba.

Magua szó nélkül odanyújtotta batyuját Heywardnak. Mereven állt, akkor sem rezzent meg, amikor keze találkozott az őrnagyéval. De azután megérezte, hogy Heyward ujjai felfelé csúsznak meztelen karján, ellökte magától a fiatalembert, élesen felkiáltott, és egyetlen

ugrással belevetette magát a sűrűbe. A következő pillanatban Csingacsguk alakja bukkant elő a bokrok közül: a harci színekkel feldíszített mohikán főnök olyan volt, mint egy kísértet. De a kísértet csupán egy szemvillanásnyi ideig maradt Heyward előtt, azután eltűnt a menekülő irokéz nyomában. Kisvártatva felhangzott Unkasz kiáltása valahonnan a közelből: Sólyomszem puskája mindjárt válaszolt rá.

Heyward izgatottan visszaszaladt a lányokhoz. Mellettük maradt az énekmesterrel együtt; így várták, hogy mi fog történni. Nem kellett sokáig várniuk. Sólyomszem, Csingacsguk és Unkasz csakhamar visszatért; bosszús arcukról Heyward azonnal leolvashatta, hogy nem sikerült elfogniuk a szökevényt.

III.
A SZIKLA-SZIGET

Heyward őrnagy semmiképpen sem akart belenyugodni abba, hogy az áruló irokéz kicsúszott a markukból.

- Miért ment el máris a kedvetek az üldözéstől?! - kiáltotta. - A gazember bizonyára itt rejtőzik valahol a fák mögött, s még elfoghatnánk. Amíg a kezét-lábát meg nem kötözzük, nem érezhetjük biztonságban magunkat.

- Ugyan, ki vehetné űzőbe a szelet? - felelte bosszúsan Sólyomszem. - Hallottam a csirkefogót, amint a száraz levelek között suhant, mint egy fekete kígyó, egy pillanatra meg is láttam, éppen ott, a nagy fenyő mellett. Azonnal meg is húztam a ravaszt, de hiába, nem lehetett jól célozni. Azután láttam, hogy a golyóm

mégis horzsolhatta legalább a szökevényt, mert körös-körül piros foltokat fedeztem fel a bokrok levelein. Nincs még ősz, a levelek még nem rozsdásodnak, tehát csakis a Ravasz Róka vére festhette őket pirosra.

- Hát mégis megsebesítetted! - kiáltotta Duncan Heyward. - Akkor nem futhat messzire, golyóval a testében.

- Mondom, hogy csak horzsoltam - felelte csüggedten a vadász. - Márpedig ha a menekülő vadat csak horzsolja a golyó, még gyorsabban fut tőle, akárcsak a paripa, amikor sarkantyút vágnak az oldalába.

- Ne feledd, hogy négyen vagyunk egy sebesülttel szemben.

- Meguntad az életedet? - vágott az őrnagy szavába Sólyomszem. - Ha utánaeredünk ennek az áruló irokéznek, biztos lehetsz benne, hogy elcsal a cimboráihoz, s azok éles tomahawkokkal fogadnak majd. Meggondolatlanul cselekedtem, amikor rásütöttem a puskámat. Tudhattam volna, hogy az erdőben rejtőzködő ellenség meghallja a dörrenést. De olyan nagy volt a kísértés! Nos, barátaim, nincs más hátra: hagyjuk el ezt a helyet szaporán és ügyesen, hogy a ravasz irokézek rá ne akadjanak a nyomunkra, különben a skalpjainkat holnap már a francia táborban lebegtetné a szél.

Sólyomszem úgy beszélt, mint az olyan ember, aki tökéletesen tisztában van a veszéllyel, noha egyáltalán nem fél tőle. Súlyos szavai kijózanítólag hatottak Heywardra. Az őrnagynak azonnal eszébe jutott, hogy mindenekelőtt útitársnőiről kell gondoskodnia. Körülnézett a mindinkább elsötétedő erdőben, s belátta, hogy itt csakugyan nem számíthat segítségre.

A lányok ki lennének szolgáltatva a barbár ellenségnek, amely csak az éjszakát várja, hogy annál biztosabban sújthasson le rájuk. Izgalmában már-már úgy látta, mintha minden bokor vagy fatörzs mögött egy vérszomjas irokéz leselkedne, s nem is lepődött volna meg, ha az ijesztő arcok egyszerre csak kiugranak a homályból.

- Mit tegyünk? - kérdezte az őrnagy szinte reménytelenül, teljesen átérezve a szorongató helyzetet. - Kérve kérlek, ne hagyj magunkra bennünket. Maradj velünk, segíts megvédeni társaimat, és ígérem, hogy utunk végén bőkezűen meg jutalmazlak.

Sólyomszem nem válaszolt azonnal. Félrevonta Csingacsgukot meg Unkaszt, és suttogva beszélgetni kezdett velük. Heyward, aki egyetlen szavukat sem értette, annyit mégis sejtett, hogy valamiféle haditervről tanácskoznak. Türelmetlenül várta a három jó barát döntését, de addig is odalépett a lányokhoz, hogy néhány biztató szóval erőt öntsön beléjük. Végül Sólyomszem angolra fordította a szót, és Heyward társasága felé fordult.

- Unkasznak igaza van - mondta a vadász, mintha csak önmagával beszélgetne. - Nem lenne férfias dolog, ha sorsukra hagynánk ezeket a védtelen lányokat. Lehet ugyan, hogy az üldöző irokézek rátalálnak a rejtekhelyünkre, s akkor ott soha többé nem húzhatjuk meg magunkat. Mégis, ezt az áldozatot meg kell hozni. Hallgass meg, őrnagy úr. Ha valóban az a szándékod, hogy épen és sértetlenül juttatod el az erődbe útitársnőidet, akkor nem vesztegethetjük az időt.

- Kételkedsz a szándékomban? Hát nem ajánlottam fel, hogy bőkezűen meg jutalmazlak?

- Ne beszéljünk jutalomról - felelte nyugodtan Sólyomszem. - Nekünk nem kell a pénz, s amit kötelességünknek érzünk, azt ingyen is megtesszük. Ez a két mohikán meg én mindent el fogunk követni, hogy megóvjuk útitársnőidet az irokézek vadságától. Csak az a feltételünk, hogy ígérj meg két dolgot, a magad és a társaid nevében, különben minden igyekezetünk a visszájára fordulna, s nemhogy használnánk, de ártanánk nektek.

- Nevezd meg a feltételeidet! - kiáltotta Heyward.

- Először is: legyetek mindannyian olyan némák, mint az alvó erdő, bármi történne is az úton - mondta komolyan Sólyomszem. - Másodszor: ígérd meg, hogy soha senkinek el nem árulod azt a helyet, ahová elvezetünk téged és társaidat.

- Szíves örömest teljesítem mind a két feltételt!

- Akkor siessünk, mert olyan drága most nekünk minden pillanat, mint a sebzett szarvasnak minden vércsepp, amely elfolyik ereiből.

Heyward kérdően pillantott a két lányra. Cora és Alice izgatottan és nyugtalanul hallgatta a fentebb leírt beszélgetést, de látszott rajtuk, hogy megbíznak Sólyomszemben, és szívesen vállalják, amit javasolt. Sok szó nem esett közöttük, s a vadász intő mozdulatára mindketten leszálltak a lóról. Csatlakozott hozzájuk az énekmester is. Most tehát az egész társaság gyalogosan állt a patak partján.

- Mit tegyünk a lovakkal? - tűnődött hangosan Sólyomszem. - Ha megöljük és a patakba dobjuk őket, csak az időt vesztegetjük; ha pedig itt maradnak, az irokézek azonnal rájönnek, hogy a gazdájuk sem lehet messze.

- És ha szabadon engednénk őket az erdőben? - kérdezte Heyward.

- Nem, jobb lesz félrevezetni az ellenséget: hadd higgye, hogy lóháton haladunk tovább. Mondd csak, Csingacs... hohó, de mit hallok a bokrok között? Mi mozog ott?

- A csikó.

- A csikónak mindenesetre meg kell halnia - dörmögte a vadász, megragadva a fiatal állat sörényét. A csikó azonban könnyedén kicsúszott a kezéből, és továbbszökkent. - Unkasz, vedd elő az íjadat!

- Megállj! - kiáltotta az énekmester kétségbeesve. - Kíméljétek meg ezt a szerencsétlen jószágot! Mindeddig nagyon hűségesen szolgált az anyjával együtt.

- Amikor az életünkért harcolunk, nem kímélhetünk semmilyen állatot - felelte szigorúan a vadász. - Hallgass, barátom, különben nem vállalom a védelmedet, és egymagadban harcolhatsz az irokézekkel. Vedd elő az íjat, Unkasz, nincs idő a fecsegésre!

Sólyomszem még be sem fejezte a mondatot, amikor Unkasz nyila máris belefúródott a csikó szügyébe. A szegény kis állat előbb felágaskodott két hátsó lábára, majd lerogyott. Csingacsguk azonnal odaszaladt hozzá, s késével véget vetett a csikó haláltusájának. Azután fogta az állat tetemét, és belódította a patakba.

Mindenki belátta, hogy ezt a látszólag kegyetlen cselekedetet a szükség parancsára kellett végrehajtani. Mégis a megdöbbenés úrrá lett rajtuk. A

két mohikán és Sólyomszem olyan határozottan és olyan komoran viselkedett, hogy senkinek sem lehetett kétsége többé a helyzet veszélyességéről. A lányok megborzongtak, és közelebb húzódtak egymáshoz, Heyward pedig ösztönszerűleg a pisztolyához kapott.

A két mohikán egy pillanatig sem tétovázott tovább; megragadták a lovak kantárját, és levezették az ijedt és vonakodó állatokat a patakba.

Egy ideig a vízben haladtak velük, és csakhamar eltűntek a patak kanyarulatánál. Közben Sólyomszem a part menti bokrok alól kihúzott egy kenut, a vízre bocsátotta, és némán intett a lányoknak, hogy szálljanak be. Alice és Cora szótlanul engedelmeskedett, bár többször is ijedten visszapillantottak a partra, ahol a fák most már koromfekete falat alkottak.

Amint Cora és Alice elhelyezkedett, Sólyomszem belegázolt a vízbe, megfogta a kenu egyik végét, majd intett Heywardnak és az énekmesternek, hogy álljanak a gyenge kis csónak másik végéhez. Hárman, együttes erővel vontatták a csónakot felfelé, ár ellenében. Senki sem beszélt, csak a körülöttük csobogó víz muzsikája hallatszott és lépteik zaja, amint óvatosan haladtak előre. A kenut Sólyomszem irányította; néha eltávolodott a partról, néha megint közelebb került hozzá, hogy bele ne ütközzék a vízből kiálló szikladarabokba. Látszott, hogy kitűnően ismeri az utat. A patak lassanként kiszélesedett, már nem is patak volt, hanem folyó, s a vontatók és a kenu utasai egyre közelebbről hallották egy vízesés moraját. Sólyomszem néha megállt, és fülelt, hogy nem hallatszik-e valami az álomba merült erdőből. Úgy látszik, nem észlelt nyugtalanító neszeket, mert egy-egy pillanatnyi szünet után mindig továbbindult,

lassan és óvatosan, de kitartóan. Végül elértek egy helyre, ahol magasabb volt a folyó partja, és mélyebb árnyékot vetett a vízre. Heyward valami bizonytalan, sötét tömeget vett észre ebben az árnyékban. Megállt, és felhívta rá Sólyomszem figyelmét.

- Persze, persze - súgta vissza a vadász nyugodtan. - Barátaim indián ravaszsággal és óvatossággal rejtették el a lovakat. A vízben nem marad nyom, és ilyen sötétben még a baglyok szeme sem fedezhet fel semmit.

Csingacsguk és Unkasz csakhamar előbukkant a homályból, és csatlakozott a többiekhez. Újabb suttogó tanácskozás kezdődött; közben Heywardék alaposan szemügyre vehették a terepet.

A folyó magas és meredek sziklák között hömpölygött, az egyik kinyúlt a víz fölé, és eltakarta azt a helyet, ahol a kenu éppen állt. A sziklák tetején magas fák nőttek; szinte azt hihette volna az ember, hogy tántorognak a szakadék szélén. Mintha egy sötét alagút kezdődött volna itt, s a folyó eltűnt benne. Csak a fantasztikus alakú fák körvonalai rajzolódtak ki tompán a csillagos égre.

Ennél magányosabb, elhagyatottabb helyet képzelni sem lehetett. A két nővér meg is nyugodott egy kissé, s csaknem gyönyörködött a bizonytalan, sötét formák vad és romantikus pompájában. De nem sokáig gyönyörködhettek, mert vezetőik hamarosan befejezték a tanácskozást, s óvatos, körültekintő mozdulataik ismét eszükbe juttatták a lányoknak, hogy egyáltalán nincsenek még túl a veszélyen.

A lovakat hozzákötözték néhány facsemetéhez, amely a sziklák hasadékaiból nőtt ki, s ott hagyták őket a vízben egész éjszakára. Sólyomszem intett

Heywardnak, az énekmesternek és a lányoknak, hogy helyezkedjenek el a kenu egyik végében, maga pedig a csónak másik végét foglalta el. A mohikánok óvatosan visszaosontak arra, amerről jöttek; Sólyomszem felkapott egy rudat, s ennek segítségével ellökte a kenut a sziklától. A fakéregből készült törékeny kis vízi alkalmatosság azonnal belekerült a folyó sodrába. Néhány pillanatig valóban ijesztőnek látszott a helyzetük: a sebesen zúgó ár úgy dobálta őket, mint valami játékszert. Az utasok moccanni sem mertek, nehogy felboruljon a csónak. Hússzor is azt hitték, hogy az örvénylő víz hozzácsapja őket valamelyik kiemelkedő sziklához, de Sólyomszem olyan ügyesen bánt a rúddal, hogy mindannyiszor épen kerültek ki a veszélyből. Ár ellen haladtak, egyre közelebb a vízeséshez, s amikor Alice éppen behunyta a szemét rémületében, mert azt hitte, hogy egy örvény végképp elnyeli őket, a kenu hirtelen megállt, és mozdulatlanul lebegett a víz színén. Közvetlenül mellettük egy lapos tetejű szikla emelkedett ki a habokból.

- Hol vagyunk, és mi a legközelebbi teendő? - kérdezte Heyward, látva, hogy Sólyomszem leteszi a rudat, mellyel a kenut irányította.

- A Glenn-vízesés lábánál vagyunk - felelte Sólyomszem immár hangosan; a vízesés morajától úgysem hallhatta meg őket senki. - Lépjetek ki mindnyájan a sziklára, de óvatosan, különben a kenu felfordulhat, és akkor sokkal hamarabb kerülünk vissza kiindulási helyünkre, mint ahogy ideértünk. Én addig visszamegyek a mohikánokért, és elhozom őket is meg a vadászzsákmányunkat. Inkább beleegyeznék abba, hogy elveszítsem a skalpomat, semhogy éhen vesszek, amikor van mit ennünk.

A kenu utasai szívesen engedelmeskedtek Sólyomszemnek. Amikor már mind a négyen a sziklán

álltak, látták, hogy a csónak odébb lendül a sziklától, s a vadász állva igazgatja, azután eltűnik a sötétben. A magukra maradt Heywardék néhány pillanatig mozdulni sem mertek; attól tartottak, és joggal, hogy egy rossz lépés életükbe kerülhet, hiszen könnyen lezuhanhatnak a szikláról az örvénylő folyóba. De nem sokáig kellett nyugtalankodniuk, mert a kenu csakhamar visszatért Sólyomszemmel és a két mohikánnal, kikötött a szikla oldalán, és a jó barátok csatlakoztak a négy utashoz.

- Van hát biztos fedezékünk és élelmünk is! - kiáltotta vidáman Heyward. - Most már azt sem bánnám, ha Montcalm ránk támadna. Azt hiszem, erről a helyről jó sokáig védekezhetnénk. De mondd csak, barátom, láttál-e valamit a parton? Nem közelednek az irokézek?

- Egyelőre semmit sem észleltem - felelte Sólyomszem. - Mindazonáltal továbbra is vigyáznunk kell, mert köztudomású, hogy az irokézek a leggonoszabb és legálnokabb indiánok. De a mohawkok sem sokkal különbek náluk. Ha Webb tábornok becsületes indián szövetségeseket kíván, forduljon inkább a delavárokhoz.

- De a mohawkok legalább harcolnak - felelte Heyward -, míg a delavárokat semmire sem lehet használni. Hallottam, hogy elásták a csatabárdot, és nem bánják, ha az ellenség asszonynak csúfolja őket.

- Igaz, hogy a delavárok sokáig tartózkodtak a harctól, mert az irokézek és a hollandusok egy ravasz szerződéssel megkötözték őket - mondta Sólyomszem -, de én húsz esztendőn át éltem közöttük, és kijelenthetem, hogy hazudik az, aki gyávának mondja őket.

Heyward belátta, hogy a vadászt semmi sem tántoríthatja el barátaitól, a delavároktól és a delavárok között élő mohikánoktól, így hát nem akart tovább vitatkozni.

- Arról mindenesetre meg vagyok győződve - mondta az őrnagy -, hogy a te két mohikán barátod igen bátor és óvatos harcos. Ők sem látták az ellenségeinket?

- Az indiánokat nem látni kell, hanem megérezni, mielőtt a közelünkbe érnének - felelte Sólyomszem, miközben felkapaszkodott a sziklára, és ledobta a szarvas tetemét.

- Hát akkor mit éreznek a mohikánok: nyomunkra akadt-e valaki?

- Nem szeretném, ha a nyomunkra akadtak volna, bár ezt a helyet túlerővel szemben is megvédhetnénk egy ideig. Sajnos, meg kell mondanom, hogy a lovak nyugtalanul mozgolódtak, amikor elhaladtam mellettük: valószínűleg farkast szimatoltak. Márpedig a farkasok mindig az indiánok nyomában szoktak járni, hogy részesüljenek a vadászzsákmány eldobott maradványaiból.

- A farkasok talán csak ezt a szarvast követik, amit elejtettetek - mondta Heyward. - Vagy nem lehet, hogy a halott csikót akarják megkaparintani? Hohó! Miféle hang ez?

- Szegény kiscsikó! - dünnyögte az énekmester. - Úgy volt megírva a sors könyvében, hogy vadállatok martaléka légy! - Majd hirtelen felemelte a hangját, s a vizek örök zúgását túlharsogva, elénekelte a következő zsoltárt:

Az elsőszülötteket

megölé Egyiptomban,
mind barmot és mind népet,
nagy csudákat mutatván,
min álmélkodott minden
az Egyiptom földében.[3]

- Úgy látszik, barátunknak nagyon fáj a csikó elvesztése - mondta Sólyomszem. - Tetszik nekem, hogy még egy néma jószághoz is ennyire tud ragaszkodni. Remélem azonban, nemsokára belátja, hogy amikor emberéletekről van szó, minden egyebet fel kell áldozni. Egyébként - tette hozzá, Heywardhoz fordulva - lehet, hogy igazad van, és a farkasok a mi zsákmányunkat követik. Éppen ezért jó lesz, ha minél előbb lekanyarítjuk a szarvas teteméről az ehető részeket, a többit pedig leúsztatjuk a folyón. Hadd fussanak utána a farkasok, abban a reményben, hogy egyszer majd csak megakad egy part menti sziklán, és ők is lakmározhatnak belőle. Ha itt üvöltöznének a közelünkben, a ravasz irokézek egykettőre rájönnének, hogy mi sem lehetünk messze.

Sólyomszem e szavak után összeszedte a kenuban maradt felszerelést, majd intett a két mohikánnak, s mindhárman előreindultak a sziklán. Alakjuk csakhamar beleveszett a sötétbe, s Heyward, az énekmester és a két nővér ismét magára maradt. Mi tagadás, megijedtek egy kissé, olyan váratlan volt a három jó barát eltűnése. Igaz, Sólyomszem nyílt arca és egyenes beszéde bizalmat keltett bennük; de most már tudták, hogy itt a vadonban mindig árulástól kell tartani.

Csak az énekmesteren nem látszott semmilyen nyugtalanság. Leült a szikla szélére, és nagyokat sóhajtott: úgy látszik, még mindig a halott csikóra gondolt. Azután fojtott hangok hallatszottak nem nagyon messziről, majd egy fénycsóva is felvillant, s a

hirtelen világosságban Heywardék végre áttekinthették azt a helyet, ahová kerültek.

Valamivel előttük egy keskeny és mély barlang nyílott a sziklában. Nem is barlang volt ez, hanem inkább alagút, s Heywardék látták a túlsó bejáratát. Ott guggolt Sólyomszem, és éppen tüzet rakott. A fény megvilágította edzett arcát, és a barlangon keresztül Heywardékhoz is elküldött néhány sugarat. Ebben a megvilágításban az alagút sokkal hosszabbnak látszott, mint amilyen a valóságban volt. Sólyomszem mellett Unkasz állt. Az utasok csodálattal nézték a fiatal mohikán magas, karcsú, hajlékony alakját. Zöld vadászinget viselt ő is, akárcsak Sólyomszem, fekete szeme nyugodtan és mégis félelmetesen csillogott. Arcán nem volt festék, s Duncanék csak most értették meg igazán, hogy miért hívják az indiánokat rézbőrűeknek. Jól látták a fiatal mohikán harcos őszinte és nemes arcvonásait, s ettől végképp megnyugodtak: ilyen ember bizonyára nem tervezhet ellenük semmi gonoszat.

- Ma este nyugodtan fogom lehunyni a szemem - súgta Alice Heywardnak -, ha ilyen bátor és derék harcos vigyáz rám. Egészen biztos vagyok benne, Duncan, hogy e fiatalember jelenlétében sohasem történnek olyan kegyetlen gyilkosságok és kínzások, mint amilyenekről hallani szoktunk.

- Kétségtelen, hogy még az indiánok között is ritkán látni ilyen büszke és nemes tartású férfit - felelte az őrnagy. - Ez a szempár talán megfélemlítheti azt, akire ránéz, de sohasem csapja be. Mindazonáltal ne feledjük, hogy milyenek az indiánok, és legyünk továbbra is résen.

- Jellemző rád, hogy így beszélsz, Heyward - mondta Cora. - Nem az emberek arckifejezését nézed, amely

belső tulajdonságaikat mutatja, hanem a bőrük színét.

Heyward nem tudott válaszolni erre, és egy ideig zavartan hallgattak mindannyian. Sólyomszem nemsokára átkiáltott hozzájuk, hogy lépjenek be a barlangba.

- Ez a tűz, amit raktam, kezd túlságosan világossá válni - mondta a vadász, amikor a többiek odaértek hozzá. - Pedig nem lenne jó, ha az irokézek meglátnák a fényét. Unkasz, akaszd fel azt a pokrócot, hogy biztos fedezékünk legyen. Nos, mindjárt kész a vacsora, s ha nem is olyan ízletes, mint amilyenhez a hadsereg tisztjei szokva vannak, azért ez is jobb a semminél. Tudok olyan esetekről, amikor a katonák nyersen is megették a húst. Telepedjetek le; a hölgyeknek puha levélágyat készítettünk. Te pedig, barátom, ne sirasd már azt a csikót; talán még jól is járt a szegény jószág, mert így nem kell súlyos terheket cipelnie holta napjáig.

Unkasz közben felakasztotta a pokrócot, s így a vízesés moraját is kirekesztette a barlangból; most már csak valami távoli, tompa zúgás hallatszott.

- Eléggé biztonságos ez a barlang? - kérdezte Heyward. - Nem üthet rajtunk az ellenség? Ezen a nyíláson, amit most eltakartatok a pokróccal, legfeljebb egy mókus férne ki. Ha egy irokéz odaáll puskával a kezében a bejárathoz, nincs menekvés.

Alig mondta ki e szavakat az őrnagy, egy kísérteties alak bukkant elő a sötétből, és felkapott egy lángoló faágat. Alice halkan felsikoltott, s még Cora is összerezzent a különös jelenségtől, de Heyward egyetlen szóval megnyugtatta őket. A kísérteties alak nem volt más, mint Csingacsguk. Magasra emelte az égő ágat, s ekkor Heyward és a lányok észrevették,

hogy a barlangnak van még egy kijárata, amelyet kísérőik ugyancsak pokróccal takartak el. Csingacsguk azután jobbra mutatott, s a különös rejtekhely vendégei meglepődve vették tudomásul, hogy azon az oldalon egy keresztfolyosó nyílik a barlangból. Csingacsguk belépett a folyosóba, a többiek követték, s néhány pillanat múlva meglátták a csillagos égboltot. Úgy látszik, valamiféle hasadék volt itt az üreges sziklában. Csingacsguk átlépett a hasadékon, és előrevilágított: Heyward és a lányok azonnal látták, hogy a túlsó oldalon egy másik barlang nyílik, olyan, mint az előbbi. Ezek után valamennyien visszatértek a tűz mellé.

- Az olyan öreg rókákat, mint Csingacsguk meg én, nemigen lehet zsákutcába szorítani - mondta nevetve Sólyomszem. - Most láthatjátok, milyen ravasz helyre kerültetek. A szikla fekete mészkőből van. Mindenki tudja, milyen puha ez a kőzet; akkor sem kényelmetlen rajta a fekvés, ha nincsenek lombok vagy pokrócok, amiket magunk alá tehetnénk. A vízesés valamikor közelebb volt ehhez a sziklához, és az évszázadok alatt rengeteg üreget vájt belé. Bizony, nagyon megváltozott ez a hely. A víz néhol lyukakat fúrt a sziklákba, átfolyik rajtuk, és különös alakúra formálja őket. Ezért nem egyenletes a vízesés, néhol magasabbról zúdul le a víztömeg, néhol alacsonyabbról.

- Ezek szerint a vízesés több apró vízesésből áll? - kérdezte Heyward.

- Úgy van, s nincs is nagyon messzire tőlünk. Valamikor itt volt, éppen ezen a helyen, de úgy látszik, nem akart tovább viaskodni a sziklákkal, s jobbra is, balra is megkerülte őket. Előbb azonban kivájta ezt a két kis üreget, hogy mi kényelmesen elrejtőzhessünk.

- Hát szigeten vagyunk?

- Igen. Mind a két oldalunkon és fölöttünk is vízesések vannak, alattunk már csendesebb a folyó. Nappal igazán érdemes felmászni ennek a sziklának a legmagasabb pontjára; az ember csodálattal szemlélheti a víz pusztító hatását és vadságát. Teljesen szabálytalanul zuhan alá, néhol ugrándozik, néhol bukdácsol; az egyik helyen fehér, mint a hó, másutt zöld, mint a fű; emitt örvénylik és kavarog, amott szelíden folydogál, mint egy patakocska. De ez az egész folyó olyan, mintha megbokrosodott volna. Eleinte simán hömpölyög, mintha nem volna más célja, mint eljutni a tengerhez; de aztán egyszerre csak megkanyarodik, és beleharap a partba. Olyan helyek is vannak, ahol mintha vissza akarna fordulni. Azt hinné az ember, a folyónak fáj a szíve, hogy el kell hagynia az erdőt. Néhol megtörik a köveken, s a lehulló vízből olyan finom fátyol keletkezik, hogy a hölgyeké elbújhat mellette. De hiába olyan makrancos a folyó, hiába küzd a parttal és a sziklákkal, végül is engedelmeskednie kell egy felsőbb akaratnak: ekkor megnyugszik, és csendesen hömpölyög tovább a tenger felé.

Miközben Sólyomszem ilyen érdekes képet festett a Glenn-vízesésről, a vacsoráról sem feledkezett meg; csakhamar el is készült vele, és intett társainak, hogy lássanak hozzá.

A fáradt társaságra üdítőleg hatott a finom szarvaspecsenye. Szerencsére volt náluk só és másféle fűszer is, amivel még ízletesebbé tehették. Unkasz a lányokat szolgálta ki rendkívül figyelmesen és odaadóan, de mégis méltóságteljesen. Heyward titokban mulatott ezen, mert tudta, hogy az indián harcosok szinte sohasem vállalkoznak ilyen alantas feladatokra, a legkevésbé pedig nőnemű lények

kedvéért. A vendégbarátság törvényei azonban mindennél szentebbek az indiánok előtt, s ezzel volt magyarázható Unkasz szokatlan viselkedése. A figyelmes szemlélő egyébként megállapíthatta volna, hogy az ifjú mohikán nem egészen egyforma buzgalommal szolgálja ki a két hölgyvendéget. Corának talán még udvariasabb mozdulatokkal nyújtotta át az ivóvizes kulacsot és a késhegyre tűzött hússzeleteket, mint Alice-nek. Egyszer-kétszer meg is szólalt, ha felkínált nekik valamit, s bár elég rossz angolsággal beszélt, lágy és dallamos hangja csodálattal töltötte el mindkét hölgyet.

Csingacsguk arca az egész idő alatt változatlanul merev és komoly maradt. Közelebb húzódott a tűzhöz, s így vendégei most már megállapíthatták, hogy a mohikán főnök külseje voltaképp igen megnyerő, csak a harci színek teszik oly ijesztővé. Azt is felfedezték, hogy apa és fia nagyon hasonlít egymásra. Csingacsguk végtelenül takarékosan bánt minden mozdulatával, mint az indián harcosok általában; csak nagy ritkán mozdult meg, s a tapasztalatlan szemlélő azt hihette volna, hogy álmos. A mozdulatok álmosságát azonban ékesszólóan cáfolta meg a fekete szempár csillogása.

Sólyomszem éppoly nyugodtan falatozott, mint indián barátai. Úgy látszik, a veszély tudata egyáltalán nem hatott az étvágyára. Ugyanakkor végtelenül éber volt ő is. Legalább hússzor megtörtént, hogy letette a kulacsot vagy az ételt, amit a szájához akart emelni, s egy-két pillanatig feszülten figyelt valami szokatlan neszre. A vendégek ilyenkor mindig nyugtalanul pillantottak rá, s eszükbe jutott, hogy nem afféle vidám kiránduláson vannak, hanem a Glenn-vízesés kellős közepén rejtőztek el az ólálkodó irokézek elől. A vadász azonban mindannyiszor szótlanul folytatta az étkezést, s ezzel megnyugtatta a többieket.

- Nos, barátom - fordult Sólyomszem az énekmesterhez, s előhúzott valahonnét egy palackot -, ne gondolj többé arra a csikóra. Inkább kóstold meg ezt a fenyőpálinkát, s fogadok, hogy mindjárt jobb kedvre derülsz tőle. Igyunk a barátságunkra, mert remélem, hogy a barátodnak tekintesz, ha meg is fosztottalak a csikódtól. Mondd csak, mi a neved?

- David Gamut - felelte az énekmester, és szájához emelte a palackot, hogy egy kis fenyőpálinkával úsztassa el a csikó halála miatt érzett bánatát.

- Jó név, és biztos vagyok benne, hogy becsületes ősökről szállott rád. Egyébként magamnak sem kell szégyenkeznem a nevem miatt. Natty Bumppónak hívnak, s úgy tudom, hogy a Bumppók mindig becsületes emberek voltak. Mégsem viselem a Bumppo nevet, mert a vadonban élek, indiánok között. Az indiánoknak pedig az a szokásuk, hogy mindenkit a tulajdonságairól keresztelnek el. Én például fiatalabb koromban Vadölő voltam, mert már akkor is elég jól bántam a puskával, és futtában sem igen hibáztam el a szarvast. Később háború lett, s így embert is kellett ölnöm - folytatta a vadász, megcsóválva a fejét. - Az első irokéz, akit leterítettem, Sólyomszemnek nevezett el, mielőtt kiadta volna a lelkét. Bizonyára úgy találta, hogy célzás közben olyan éles a szemem, mint a sólyomé.

- És hogy hívják barátodat, az indián főnököt? - kérdezte David Gamut.

- Csingacsguknak hívják, s ez azt jelenti, hogy Nagy Kígyó - felelte Sólyomszem. - Nem azért, mintha valóban kígyó volna, de csaknem olyan hallgatag és ravasz. Mindig olyankor támadja meg ellenségeit, amikor a legkevésbé várják. És mi a foglalkozásod,

barátom?

- A zsoltáréneklés nemes művészetére tanítom az amerikai ifjúságot.

- Jobb foglalkozást is választhattál volna - mondta Sólyomszem. - A fiatalok máris túl hangosan járkálnak az erdőben, és torkukszakadtából dalolnak, holott az óvatosság azt kívánná, hogy csendesek legyenek, mint a rókák. Hát a puskához meg a pisztolyhoz értesz-e?

- Istennek hála, még sohasem voltak a kezemben ilyen gyilkos szerszámok.

- Hát iránytű volt-e már a kezedben? - kérdezte Sólyomszem. - Mostanában igen sok földmérő járja a rengeteget, és térképeket készít, hogy utánuk mások is könnyen eligazodhassanak a vidéken.

- Nem értek a földméréshez és a térképekhez - mondta David Gamut.

- Akkor hát sejtem, hogy mit szoktál még csinálni. Úgy látom, elég hosszú a lábad, s mint futár, bizonyára a hadsereg szolgálatába állítottak.

- Szó sincs ilyesmiről - jelentette ki határozottan az énekmester. - Nekem csak egyetlen hivatásom van, de az a legmagasztosabb hivatás a világon: zsoltáréneklésre tanítom az embereket.

- Különös egy hivatás! - dünnyögte Sólyomszem, s hangtalanul felnevetett, ahogy szokta. - De hát a te dolgod, barátom, hogy mivel töltöd el az életedet; úgy látszik, ehhez van tehetséged, és máshoz nincs. Halljuk hát, mit tudsz, azután pedig térjünk nyugovóra; a hölgyeknek ki kell pihenniük magukat, mert holnap

reggel nagyon fárasztó út vár ránk, ha el akarunk menekülni az irokézek elől.

- Nagyon szívesen bemutatom a tudományomat - mondta David, feltéve vaskeretes szemüvegét és előhúzva zsebéből a zsoltároskönyvet. - Mi lehetne illőbb és vigasztalóbb egy ilyen veszélyes nap után, mint a szent dalok éneklése? Remélem, a hölgyek is velem tartanak.

Alice és Cora mosolygott ugyan, de nem sokat kérette magát, s miután az énekmester belefújt sípjába, mindhárman énekelni kezdtek.

Ünnepélyes, lassú dallam volt, s a vízesés zúgása különös kíséretet adott hozzá. A tapasztalt David most nem eresztette ki annyira a hangját, mint az erdőben, mert a barlang amúgy is eléggé visszhangos volt. A két mohikán szinte kővé meredve figyelte ezt a muzsikát, és a szempillájuk sem rebbent. Eleinte Sólyomszem is közömbösen üldögélt, öklére támasztva az állát, de azután fokozatosan megenyhültek az arcvonásai. Úgy látszik, a zene valamiféle régi emlékeket mozgatott meg benne. Mert Sólyomszem a vadonban töltötte ugyan az életét, de nem ott született. Régmúlt gyerekkorában civilizáltabb helyeket is látott, s homályosan emlékezett arra, hogy édesanyja és idősebb nővére is gyakran énekelt a Bumppo család egykori házában.

Az énekesek még nem fejezték be a dalt, mikor odakintről valami félelmetes üvöltés hallatszott. A szörnyű hang nemcsak a barlangot töltötte be, hanem a barlangban tanyázók szívét is. Utána mélységes csend következett, mintha a köveken zubogó víz is megijedt volna, és nem merne tovább morajlani.

- Mi volt ez? - suttogta Alice néhány pillanatnyi

dermedt várakozás után.

- Mi lehet ez? - kérdezte Heyward is valamivel hangosabban.

Sem Sólyomszem, sem az indiánok nem válaszoltak. Látszott rajtuk, hogy ők is meg vannak döbbenve. Egy ideig nem mozdultak, mintha azt várnák, hogy a hang újra megszólaljon. Végül néhány szót váltottak delavár nyelven, s Unkasz kisurrant a barlang rejtettebb nyílásán. Miután eltűnt, Sólyomszem angolra fordította a szót.

- Nem tudjuk, hogy mi lehet, pedig Csingacsguk meg én több mint harminc éve járjuk az erdőt! Azt hittem, hogy nincs olyan indián kiáltás vagy állathang, amit én ne hallottam volna; de ez az előbbi üvöltés bebizonyította, hogy hiú és elbizakodott ember vagyok.

- Nem ez az a kiáltás, amellyel a harcosok meg akarják félemlíteni ellenségüket? - kérdezte Cora bámulatos hidegvérrel. Húga sokkal kevésbé tudott uralkodni magán, és egész testében remegett.

- Nem, nem - felelte Sólyomszem -, ez a hang is ijesztő és embertelen volt ugyan, de nem volt harci kiáltás. Azt bizony semmivel sem téveszti össze az ember, ha egyszer már hallotta. Nos, Unkasz - fordult a visszatérő fiatal indiánhoz -, mit láttál? A pokróc nem rejti el jól a tüzünket?

Unkasz kurtán és határozottan válaszolt valamit.

- Odakint semmi sem tapasztalható - folytatta Sólyomszem, elégedetlenül csóválva a fejét -, és rejtekhelyünkről nem szűrődik ki a világosság. Menjetek át a másik barlangba, és próbáljatok aludni;

korán kell indulnunk, hogy elérjünk az erődbe, még mielőtt az irokézek felébrednének.

Cora azonnal szót fogadott, s a félénkebb Alice sem mert ellenkezni. Mielőtt azonban kilépett volna a barlangból, súgva odaszólt Duncannek, hogy menjen utánuk. Sólyomszem letelepedett a tábortűz parazsa mellé, és a térdére könyökölve, erősen törte a fejét az előbbi félelmetes üvöltés okán.

Heyward felkapott egy fadarabot, amely még lángolt, és átment vele a lányokhoz. Amikor odaért, elhelyezte kezdetleges fáklyáját a sziklafal repedésébe, és leült a nővérek mellé. Amióta elhagyták az Edward-erődöt, most voltak először hármasban.

- Ne hagyj magunkra bennünket, Duncan - mondta Alice. - Ilyen helyen úgysem bírnánk elaludni, s állandóan fülünkben cseng az a rettenetes üvöltés.

- Előbb hadd vizsgáljuk meg a szállásunk biztonságát - felelte Heyward -, és aztán majd beszélhetünk az alvásról is.

Körbejárta a barlangot, és a túlsó végén még egy nyílást talált. Ezt is pokróc takarta, mint a többit. Heyward félrehúzta a pokrócot: a bentiek azonnal megérezték a vízesés felől áramló friss levegőt. A víz ezen az oldalon közvetlenül a nyílás alatt folyt; az ellenség tehát erről legfeljebb csak úszva közelíthette volna meg őket, s még úgy is nehezen, mert a folyónak ez az ága tele volt kiálló sziklákkal és örvényekkel.

- A természet mindennél erősebb védősáncot állított erre az oldalunkra - mondta Heyward, s pillantását még egyszer végigjáratta a sötét, meredek sziklán meg a bugyborékoló vízen, mielőtt a pokrócfüggönyt

visszaengedte volna. - A másik oldalon pedig, jól tudjátok, hűséges barátaink őrködnek, így hát nem látok rá semmi okot, hogy meg ne fogadjuk vendéglátó gazdánk tanácsát. Azt hiszem, Cora is egyetért velem, ha azt mondom, hogy mindkettőtöknek alvásra van szüksége.

- Csakugyan egyetértek veled, Duncan - mondta Cora -, de szívem nem ért egyet az eszemmel. Az előbbi szörnyű hangon kívül is éppen elég gondunk-bajunk van, ami nem hagy aludni. Hát megfeledkezhetünk-e arról, hogy mennyire aggódik értünk apánk a William Henry-erődben? Ő igazán jól tudja, hogy milyen veszélyesek az erdei utak.

- Apátok katona, és nem fél a veszélyektől - felelte Heyward.

- De elsősorban mégiscsak apa, és nem tagadhatja meg az érzéseit.

- Mindig teljesítette minden kívánságomat, minden szeszélyemet! - kiáltotta Alice könnyek között. - Ó, Cora, önzők voltunk, amiért ragaszkodtunk hozzá, hogy ilyen körülmények között is meglátogassuk.

- Igen, talán nem lett volna szabad elindulnunk - felelte Cora. - De apánk szorongatott helyzetben van, s én meg akartam mutatni neki, hogy ha mások elhagyják is, a lányai legalább mindhalálig hűek hozzá.

- Amikor meghallotta, hogy az Edward-erődbe érkeztetek - mondta szelíden Heyward -, atyai szívében emberfeletti harcot vívott a félelem és a szeretet; végül is a szeretet győzött, hiszen olyan régóta nem látta gyermekeit. "Az én nemes lelkű Corám nem akarja elhagyni apját ebben a nagy bajban - mondta. - Ó, Duncan, bárcsak a felsőbb parancsnokaink is olyan

bátrak és határozottak volnának, mint ez a lány!" - így beszélt apátok.

- És rólam nem beszélt? - kérdezte Alice féltékenyen. - Csak nem feledkezett meg rólam?

- Dehogyis; legalább ezerszer emlegette a nevedet, leírhatatlan szeretettel - felelte Duncan. - Emlékszem, egyszer azt mondta, hogy...

Nem fejezhette be a mondatot, mert kint ismét felhangzott a szörnyű üvöltés.

IV.
HARC A SZIKLÁK KÖZÖTT

Miután az ismeretlen eredetű hang másodszor is borzadállyal töltötte el a barlang vendégeinek szívét, hosszabb időre csend támadt közöttük. Még lélegzeni is alig mertek, úgy várták, hogy megismétlődjék az üvöltés. A feszült várakozásnak az vetett véget, hogy Sólyomszem megjelent a barlang nyílásában. Arcáról világosan lerítt, hogy őt is nyugtalanítja ez a rejtélyes hang, amelyre semmiképpen sem tudott magyarázatot találni, bármilyen régóta is élt a rengetegben.

- Kétszeri figyelmeztetés után igazán nem maradhatunk tovább tétlenek - mondta Sólyomszem. - A hölgyek természetesen itt maradhatnak, de a mohikánok meg én kimászunk a szikla tetejére, s azt hiszem, nincs olyan katonatiszt, aki ne tartana velünk szívesen.

- Ennyire sürgető a veszély? - kérdezte Cora.

- Nem tudhatjuk milyen a veszély, amíg nem ismerjük

e különös hangok forrását - felelte a vadász. - Még a jámbor énekmestert is felizgatták az előbbi üvöltések, és kijelentette, hogy mindent vállal, amit rá akarunk bízni. Ő valami természetfölötti intésnek tartja ezt a hangot.

- Ha az előbbi hangok valami természetfölötti forrásból származnak - mondta Cora nyugodtan -, akkor nincs okunk a félelemre. De nem gondolod inkább, hogy ez a két üvöltés az ellenségeinktől származott? Talán így akarnak megrémíteni bennünket, hogy előbújjunk, és azután könnyűszerrel elbánhassanak velünk.

- Kisasszony - felelte ünnepélyesen a vadász -, harminc esztendeje figyelem az erdő legkülönbözőbb neszeit, méghozzá nagyon is éberen, mert tudom, hogy a jó hallás igen gyakran az életet jelentheti. Sem a fenevadak, sem az irokézek nem szedhetnek rá engem holmi ravasz hangokkal! Hallottam már, hogy az erdő úgy nyögött, mint egy sebesült ember; hallottam a fák között suttogó szél muzsikáját és a villámsújtotta fatörzsek recsegését. Mindent hallottam, amit az erdőben hallani lehet. De ilyen üvöltés még sohasem ütötte meg a fülemet, és a mohikánokét sem. Nem tudjuk mire vélni.

- Rendkívüli hang volt! - mondta Heyward, s megragadta pisztolyait. Akár jót jelent, akár rosszat, ki kell vizsgálnunk. Vezess, barátom; követlek.

De a két lány is azonnal utánuk ment. Amikor kiértek a barlangból, a friss éjjeli levegő egyszeriben jobb kedvre derítette őket. A víz felszínén hűvös, üdítő szellő játszadozott, mintha kergetőzne a sziklák odúiban eltűnő, majd ismét előbukkanó habokkal. A hold felkelt már, s fénye több helyütt is megcsillant a folyón, de a sziklának ez a széle, ahol mindannyian megállottak, árnyékban maradt. A víz morajlásán és

egy-egy erősebb szélfuvallaton kívül most semmi sem törte meg az éjszaka csendjét. A figyelmes társaság hiába meresztette szemét a túlsó partra, hogy talán felfedezi az ijesztő hangok okát. Csak meztelen sziklákat és mozdulatlan fatörzseket láttak.

- Nincs itt egyéb, mint a bájos és nyugalmas éjszaka - suttogta Duncan. - Más körülmények között mennyire élveznénk ezt a csöndet és ezt a tájat, nem igaz, Cora? Képzeljétek, hogy biztonságban vagyunk, s akkor mindaz, ami most ijesztőnek hat, egyszeriben élvezetessé válik...

- Csitt - vágott a szavába Alice.

De fölösleges volt a figyelmeztetés. A rettenetes hang ismét belevágott az éjszakába, és most úgy hallották, mintha a folyó medréből jönne. Visszaverődött a meredek sziklafalról, s végül rezegve elhalt az erdő távoli mélyében.

- Van-e kifejezés, amely ezt a szörnyű hangot meghatározhatná? - kérdezte Sólyomszem, miután ismét helyreállt a csend. - Én a magam részéről nem találok rá szavakat, s most már csakugyan kezdem elhinni, hogy természetfölötti eredetű.

- Ebből a tévhitből egykettőre kigyógyíthatlak - mondta Duncan. - Itt a szabadban azonnal ráismertem a hangra, hiszen nemegyszer hallottam már a csatatéren. A haláltól rettegő lovak szoktak így üvölteni, többnyire sebesülten, de néha ijedtükben is. Úgy látszik, a lovakat megtámadta egy erdei fenevad, vagy legalábbis ott ólálkodik körülöttük, és halálra rémíti a szegény párákat. Odafent a barlangban még magam is tanácstalan voltam, de itt már semmi esetre sem tévedhetek.

Sólyomszem és a két indián érdeklődve hallgatta ezt a természetes és egyszerű magyarázatot. Mikor megértették, hogy miről van szó, a mohikánok a szokásos "uff!" kiáltást hallatták, Sólyomszem pedig rövid tűnődés után így válaszolt:

- Semmit nem tudok felhozni a szavaid ellen, mert nemigen értek a lovakhoz, habár olyan helyen születtem, ahol sok a ménes. A farkasok valószínűleg odagyűltek a partra a lovak feje fölé, s ezek az ijedős jószágok most segítségért kiáltanak, ahogyan csak a torkukon kifér. Unkasz - fordult a mohikán ifjúhoz -, eredj le hozzájuk a kenuban, és dobj a fenevadak közé egy égő csóvát. A lovak még eltépik ijedtükben a kötőfékjüket, és akkor végképp elbúcsúzhatunk tőlük, pedig holnap reggel ugyancsak nagy szükségünk lesz a gyorsaságukra.

A fiatal mohikán már le is ereszkedett a víz szélére, hogy engedelmeskedjék, amikor újabb, de másféle üvöltés hallatszott a folyópartról. Úgy látszik, a farkasok megijedtek valamitől, és elmenekültek az erdőbe. Unkasz azonnal megértette, hogy mi történt, visszatért a többiekhez, s újabb tanácskozásba kezdett apjával és Sólyomszemmel.

- Eddig csak összevissza találgattunk és tapogatóztunk, mint az olyan vadász, aki eltévedt az erdőben - mondta végül Sólyomszem, a sápadtarcúakhoz fordulva. - Most már ismét tisztán látjuk az irányt, és nincs többé tüske az utunkon. Üljetek le az árnyékban..., de annak a parti sziklának az árnyékában, és nem a fenyőfákéban, mert ez világosabb..., s várjunk egy ideig türelmesen. Ha megszólaltok, suttogva beszéljetek; de talán jobb lesz, ha egy ideig mindenki csak a saját gondolataival beszélget.

A vadász nagyon is komolyan és gondterhesen beszélt, de világosan érződött a hangján, hogy az előbbi aggodalma immár elmúlt.

Csak addig engedett a férfiatlan nyugtalanságnak, amíg nem értette, hogy mi zajlik körülöttük. A két indiánon is látszott, hogy most már sokkal könnyebb szívvel vállalnak minden megpróbáltatást. Úgy helyezkedtek el a szikla tetején, hogy jól láthassák mindkét partot, de őket ne vehesse észre senki. Heyward hangtalanul visszavezette a nővéreket a két barlang közötti hasadékba; a sziklák itt minden oldalról megvédték őket az esetleges golyóktól, s ugyanakkor abban is biztosak lehettek, hogy ha támadás kezdődnék, nem éri őket váratlanul. Maga Heyward a közelükben helyezkedett el, úgyhogy suttogva is meghallották egymást. David Gamut, az énekmester, behúzódott egy sziklarepedésbe, hogy hórihorgas alakját véletlenül se pillanthassa meg az ellenség.

Órák hosszat maradtak így, de nem történt semmi. A hold felkapaszkodott pályájának legmagasabb pontjára, és szelíd fényével megvilágította az egymás karjában szendergő nővéreket. Duncan betakarta őket Cora nagykendőjével, bár fájt a szíve, hogy le kell mondania a szép látványról. Azután maga is leheveredett, párna helyett megelégedve egy jókora szikladarabbal. David orrából különös hortyogó és fütyülő hangok törtek elő: ez a muzsika bizonyára sokkal kellemetlenebbül hatott volna a nővérekre, mint a zsoltáréneklés. Szerencsére aludtak, és nem hallották. Egyszóval Sólyomszemen és a két mohikánon kívül mindenkit hatalmába kerített az álom. Az ő éberségük azonban egy pillanatig sem hagyott alább. Olyan mozdulatlanok voltak, mint a szikla; az ember azt hihette volna, hogy abból nőttek ki. De a szemük lankadatlanul fürkészte a partokat s a parton

álló fenyőfák sötét közeit. Egyetlen szót sem szóltak; még az sem látszott rajtuk, hogy lélegzenek. Erre a rendkívüli óvatosságra minden bizonnyal a tapasztalat tanította meg őket, s az ilyen tapasztalattal szemben még a legravaszabb ellenség is tehetetlen.

Hosszú ideig azonban úgy látszott, mintha az óvatosságra nem is volna szükség. Végül a hold lenyugodott, s a fák koronája fölött kezdett halványan megvilágosodni az ég, annak jeléül, hogy közeleg a hajnal.

Sólyomszem ekkor mozdult meg először. Hason csúszva odament Duncanhez, és felriasztotta mély álmából.

- Itt az ideje, hogy induljunk - suttogta. - Ébreszd fel a lányokat, és legyetek útra készek, mire a szikla oldalához kormányzom a kenut.

- Nyugodtan telt el az éjszaka? - kérdezte Heyward. - Be kell vallanom, hogy semmiről sem tudok, mert az álom legyőzte éberségemet.

- Nem történt semmi, s még most is minden olyan csendes, mint éjfélkor. Siess, de ne csapj lármát!

Duncan most már teljesen magához tért, odalépett a lányokhoz, és leemelte róluk a kendőt. Cora megmozdult, Alice pedig ezt suttogta álmában, alig hallhatóan:

- Nem, nem, édes jó apám, nem voltunk egyedül; Duncan nem hagyott el bennünket.

- Úgy van, kedvesem - súgta a fiatal őrnagy, inkább önmagának -, Duncan nem hagyott el, és nem is hagy el benneteket soha, amíg él. - Majd valamivel

hangosabban: - Cora, Alice, ébredjetek! Indulnunk kell.

Válaszul Alice hangosan felsikoltott, Cora pedig azonnal felpattant, és kiegyenesedett Heyward előtt. E pillanatban ugyanis olyan iszonyatos ordítások és üvöltések verték fel az erdő csendjét, hogy Heywardban szinte megfagyott a vér. Mintha a pokol minden ördöge elszabadult volna, s most éktelen zenebonát csapna körülöttük. Nem lehetett pontosan megállapítani, hogy a hangok merről jönnek, mert teljesen kitöltötték az egész teret, a sziklák közeit, a mélyen fekvő folyómedret s körös-körül az erdőt. A pokoli ricsaj közepette David kiegyenesedett, és mindkét fülét betömve elkiáltotta magát:

- Miféle fülhasogató hangok ezek? Lehetséges volna, hogy emberek kiáltoznak így?

Óvatlanságáért kis híján az életével fizetett, mert abban a pillanatban legalább egy tucatnyi puska dördült el a szemközti parton, és a szerencsétlen énekmester lerogyott a sziklára. A két mohikán éppoly éles csatakiáltással válaszolt az ellenségnek, amely Gamut elestét látva, diadalmasan felordított. A puskák tovább ropogtak, sűrűn és egymás mellől, de a támadókat nem lehetett látni. Azután a két mohikán fegyverei is eldördültek. Igaz, legfeljebb a felvillanó torkolattüzek felé célozhattak. Duncan rendkívül türelmetlenül várta, hogy Sólyomszem visszatérjen a kenuval, mert ebben látta a menekülés egyetlen útját. A folyó változatlanul sebesen zúgott a szikla mellett, de a kenu nem akart mutatkozni rajta. Duncan már-már azt képzelte, hogy Sólyomszem álnokul cserbenhagyta őket, és egyedül próbált menekülni. Ekkor azonban közvetlenül alatta, a szikla tövében eldördült egy puska, és válaszul a parton felordított valaki. Sólyomszem odalent, a kenu mellett állva

avatkozott be a harcba, s első lövésével mindjárt le is terített egy támadót. Ez úgy látszik, gondolkodóba ejtette az ellenséget, mert a puskaropogás csakhamar megszűnt, és a környék olyan csendes lett, mint azelőtt.

Duncan felhasználta a tűzszünetet, odaugrott Gamut mozdulatlan testéhez, és behúzta a fedezékbe a két nővér mellé. Néhány pillanat múlva már az egész társaság ott volt a hasadékban, a sziklák oltalma mögött.

- Szegény fickó, még jó, hogy nem vesztette el a skalpját - mondta Sólyomszem, aki utolsónak érkezett, és most megérintette Gamut fejét. - De annyit bizonyára megtanult, hogy ha az embernek túlságosan hosszú a nyelve, legalább vigyázni kell rá. Ilyen hórihorgas alak, és csak úgy kiáll a szikla tetejére, amikor körös-körül az ellenség ordítoz! Csodálom, hogy nem hagyta ott a fogát.

- Hát nem halt meg? - kérdezte Cora, és hangja elárulta, hogy mennyire retteg a puszta gondolattól is. - Tehetünk még valamit e szegény ember érdekében?

- Nem, nem halt meg - felelte Sólyomszem -, csak az eszméletét vesztette el. Remélem, hogy még sokáig fog élni, és bölcsebb ember lesz, mint eddig volt. Unkasz - fordult a fiatal harcoshoz -, vidd be a barlangba, hadd pihenjen a levélágyon. Minél tovább alszik, annál jobb, mert ilyen hórihorgas alakot még ezek a sziklák sem oltalmaznának meg a golyóktól.

- Azt hiszed hát, hogy folytatódni fog a támadás? - kérdezte Heyward.

- Azt hiszed, hogy az éhes farkas megelégszik egy falattal? Az irokézek elvesztették egy emberüket, és

mindig az a szokásuk, hogy ha a meglepetésszerű támadás nem sikerül, rövid időre visszavonulnak. Nemsokára azonban ismét elkezdődik a zenebona, arra mérget vehetsz, és az eddiginél is óvatosabbnak kell lennünk, ha meg akarjuk őrizni a skalpjainkat. - Sólyomszem arcán most mintha valami felhő vonult volna át. - Reméljük, hogy tartani tudjuk a sziklát, amíg Munro alezredes segélycsapatot nem küld a felmentésünkre. Csak hamar eljusson hozzá a csata híre, és a felmentő csapatot olyan ember vezesse, aki ismeri az indiánokat és fortélyaikat!

- Hallottad, Cora? - kérdezte Duncan. - Most minden a te apádtól függ. Menjetek be Alice-szel a barlangba, ott legalább védve vagytok a puskagolyóktól, és megfelelő ápolásban is részesíthetitek pórul járt barátunkat.

A nővérek Heywarddal együtt bementek az egyik barlangba, ahol David éppen éledezni kezdett. Az őrnagy máris vissza akart fordulni, de Cora megállította.

- Duncan! - mondta a lány olyan hangon, hogy a fiatalember elsápadt. - Duncan, ne feledd, milyen fontos nekünk, hogy te épségben maradj... Egy apa rád bízta legdrágább kincseit, és... rettenetesen aggódnak érted mindazok, akik a Munro nevet viselik.

- Szeretem az életet, és nem akarok meghalni - felelte halkan Heyward. - S most különösen vigyázni fogok magamra, hiszen nemcsak a magam életéért küzdök, hanem a tiétekért is. Mint férfi és mint katonatiszt, nem vonhatom ki magam a harcból, de legyetek nyugodtak, könnyű dolgunk lesz: csupán sakkban kell tartanunk e gazembereket egy ideig.

Nem merte bevárni a nővérek válaszát, gyorsan

megfordult, és kisietett a három jó baráthoz, akik még mindig nem hagyták el a két barlang közötti biztos fedezéket.

- Hallgass rám, Unkasz - mondta éppen Sólyomszem, amikor Heyward odaért -, csak a puskaport pocsékolod, ha innen lövöldözöl az irokézekre. Gyerünk, barátaim, menjünk fel az előbbi őrhelyeinkre, onnan jobban áttekinthetjük a terepet, és elháríthatjuk az ellenség cseleit.

A két mohikán szótlanul engedelmeskedett. Olyan helyre húzódtak be a sziklák között, ahonnan puskájuk a vízesés legnagyobb részét sakkban tarthatta. A kis sziget közepén néhány bokorszerű törpefenyő nőtt. Sólyomszem most villámsebesen odarohant, és Duncan azonnal követte. Mindketten hasra vágódtak a bozótban, s úgy kémlelték a szemközti partot. Hajnalodott, az éjszakai sejtelmes árnyak fokozatosan eltűntek, és a világ lassanként visszanyerte megszokott arculatát.

A sziget védői sokáig várakoztak, de semmi jel sem mutatott arra, hogy az ellenség meg akarja ismételni a támadást. Duncan már-már azt remélte, hogy az előbbi golyópárbaj nagyobb veszteségeket okozott az irokézeknek, semmint gondolták. Ki tudja, az ellenség talán végleg visszavonult. Heyward közölte ezt a feltevését Sólyomszemmel, de a vadász tagadólag rázta a fejét.

- Nem ismered az irokézeket, ha azt hiszed, hogy ilyen könnyen visszavonulnak, mielőtt még skalpot szereztek volna. Meg mernék esküdni rá, hogy legalább negyvenen voltak. Ravasz Rókától pontosan tudják, hányan vagyunk mi, tehát túlerőben érezhetik magukat, és nem mondanak le egyhamar a zsákmányról. De oda nézz! A vízre, ott, ahol megtörik

a sziklákon. A gazemberek beúsztak a folyóba, s amilyen szerencséjük van, még sikerül elérniük a sziget csücskét. Vigyázz, barátom, különben hamarosan elbúcsúzhatsz a fejbőrödtől.

Heyward egy kissé felemelte a fejét, és ekkor megdöbbentő látvány tárult elébe. A sziget csücskén a víz úgy koptatta le a sziklát, hogy itt elég könnyű volt felkapaszkodni rá. A vérszomjas irokézek szemét nem kerülte el ez a körülmény, belevetették magukat a folyóba, s bízva a szerencséjükben, e kevésbé meredek szikla felé igyekeztek. A víz éppen egy fatörzset sodort arra, belekapaszkodtak, s méltán remélhették, hogy ha a fatörzs megakad a sziklán, még könnyebben eljuthatnak a szigetre. Öten voltak, de csak négyüknek sikerült a fatörzset megragadni. Az ötödiket valamivel távolabb sodorta a víz. Ez az irokéz elkeseredetten küzdött az árral, hogy csatlakozhassék társaihoz, és már éppen kinyújtotta feléjük a kezét, amikor egy örvény megint elrántotta. Egy pillanatra elmerült, aztán megint felbukkant, mindkét karját a magasba nyújtva. A víz továbbsodorta; éppen egy zuhatag következett, és az irokéz eltűnt a mélyben. Még hallatszott utolsó iszonyatos üvöltése, azután ismét síri csend lett.

Duncan akaratlanul is megmozdult, mintha segítségére akarna sietni a sebes folyó áldozatának. Sólyomszem azonban vasmarokkal visszatartotta.

- Mindnyájunkat el akarsz veszejteni? - sziszegte a vadász. - Ha az irokézek észreveszik, hogy hol rejtőzködünk, végünk van. Így legalább megtakarítottunk egy puskagolyót. Inkább nézd meg, hogy nem nedvesedett-e át pisztolyaidban a puskapor, mert az itteni párás levegő könnyen átitathatja. Készítsd elő fegyvereidet, én addig megpróbálom távol tartani ezt a négy bitangot. Azután jöhet a

közelharc!

Sólyomszem a szájába dugta két ujját, és egy hosszút füttyentett; a két mohikán hasonló jellel válaszolt. Duncan látta, hogy a négy irokéz feje kiemelkedik a fatörzs mögül, de nyomban vissza is húzódtak mind a négyen, mihelyt szemügyre vették a terepet. Azután valami halk suhogást hallott maga mellett, odafordult, s meglátta, hogy Unkasz kúszik hozzájuk. Sólyomszem delavár nyelven mondott valamit, miközben az ifjú főnök igen óvatosan, de rendkívül hidegvérűen elhelyezkedett mellettük. Heywardnak minden idege megfeszült, alig bírt a türelmetlenségével; Sólyomszem azonban éppen megfelelőnek látta az alkalmat, hogy fiatalabb bajtársait kioktassa a különböző puskák előnyeiről és hátrányairól.

- Nincs olyan veszedelmes fegyver - kezdte Sólyomszem -, mint a hosszú csövű, finom acélból készült puska. Igaz, csak akkor mutatja meg, hogy mit tud igazán, ha erős kéz tartja, és éles szem céloz vele. A fegyverkovácsok nem sok örömet lelhetnek mesterségükben, amikor madarászpuskákat és rövid lovassági karabélyokat gyártanak, de...

Unkasz ekkor félbeszakította az előadást egy kifejező "uff" kiáltással.

- Látom őket, fiú, látom őket! - mondta Sólyomszem. - A fatörzs megakadt a sziklán. Mind a négyen mozgolódnak, támadásra készülődnek. Nem baj, csak jöjjenek - tette hozzá, megvizsgálva puskájának kováját -, fogadom, hogy az első irokéz halál fia lesz!

E pillanatban újabb csatakiáltás hangzott el a parton, s a négy irokéz erre a jelre kiugrott a fatörzs mögül. Heyward izzó vágyat érzett, hogy elébük rohanjon, és

szemtől szembe, közelről vegye fel a harcot ellenük, de Sólyomszem és Unkasz higgadt példája jobb belátásra bírta. Ellenségeik nagyokat ugorva közeledtek a fekete sziklán, s közben is rettenetes csatakiáltásokat hallattak. Ekkor Sólyomszem puskája lassan felemelkedett a cserjék között, és nagy dörrenéssel kiköpte végzetes tartalmát. A legelöl haladó irokéz nagyot ugrott, mint a sebesült szarvas, majd lezuhant a sziget éles kövei közé.

- Most, Unkasz! - kiáltotta Sólyomszem, megmarkolva hosszú vadászkését; szeme félelmetes harci tűzben égett. - Intézd el a leghátsó gazembert, a másik kettőt nyugodtan rám bízhatod.

Unkasz azonnal engedelmeskedett, a leghátsó irokéz is elterült, s így az ellenség száma kettőre apadt. Heyward odaadta Sólyomszemnek egyik pisztolyát, azután mind a ketten lerohantak a kissé lejtős sziklán az ellenség felé; egyszerre sütötték el fegyverüket, de minden eredmény nélkül.

- Tudtam, tudtam! - kiáltotta Sólyomszem, s megvetően eldobta a hitvány kis pisztolyt. - Nem baj, gyertek csak, kutyák, puszta kézzel is elbánunk veletek.

Jóformán még be sem fejezte a mondatot, mikor szembe találta magát egy roppant termetű és ijesztő külsejű irokézzel. Ugyanabban a pillanatban Duncan is birokra kelt a másikkal. Sólyomszem és ellenfele egyszerre emelték fel késüket s egyszerre kapták el egymás karját, hogy a másik le ne sújthasson. Csaknem egy egész percig álltak így, szinte mozdulatlanul, egymás szemébe nézve, csak izmaikat feszítették meg, s homlokukon kidagadtak az erek. Nagyjából egyforma erősek lehettek, de Sólyomszem gyakorlottabb volt az ilyesféle párviadalokban.

Lassan, nagyon lassan sikerült valamivel hátrább szorítania az irokéz karját, majd villámgyorsan kitépte csuklóját az ellenség markából, s lesújtott a hosszú vadászkéssel. Az indián abban a pillanatban összeesett: szívét döfte át a kés.

Közben Heyward kevésbé sikeresen vívta a maga csatáját. Ellenfele mindjárt az első összecsapásnál kiütötte kezéből a rövid kardot. Más fegyvere nem lévén, Heyward most már csak testi erejében és elszántságában bízhatott. Erő és elszántság ugyan nem hiányzott belőle, de ellenfeléből sem. Szerencsére Heywardnak is sikerült hamar lefegyvereznie az irokézt; az indián kése is leesett a sziklára, a lábuk elé. Ezután rettenetes birkózás kezdődött, életre-halálra. Mindketten arra törekedtek, hogy a szikla pereméről letaszítsák ellenfelüket a folyóba. A küzdelem hevében is jól hallották az alattuk örvénylő víz moraját, s egyre közelebb kerültek a szikla széléhez. Duncan belátta, hogy elérkezett a végső erőfeszítés pillanata. Amikor már közvetlenül a szikla peremén tántorogtak mind a ketten, a fiatal őrnagy egyszerre csak torkán érezte az irokéz harcos kezét, s látta a vérszomjas arc vigyorgását. Már-már úgy látszott, hogy nem bírja tovább erővel, s legfeljebb magával ránthatja ellenfelét a biztos halálba, amikor az irokéz háta mögött hirtelen felvillant egy kés. Duncan érezte, hogy torkán enyhül a szorítás, s ugyanakkor egy erős kar visszarántja a szakadék széléről. Unkasz mentette meg. A fiatal mohikán harcos látta, hogy az őrnagy nem bír ellenfelével, ezért kiugrott a fedezék mögül, és éppen idejében ért oda a birkózókhoz, hogy késének egyetlen döfésével a másvilágra küldje az irokézt. Míg Duncan feltápászkodott, Unkasz lehengerítette az ellenség holttestét a folyóba.

- Vissza, vissza! - kiáltott feléjük Sólyomszem, aki

éppen ekkor végzett a maga ellenfelével. - Vissza, ha kedves az életetek! Még csak félig végeztük el a munkát!

A fiatal mohikán azonnal megfordult, s harsány diadalordítást hallatva, visszafelé futott a lejtőn. Duncan sem maradt rest, s néhány pillanat múlva mindketten szerencsésen elérték az előbbi fedezéket.

Sólyomszem nem ok nélkül figyelmeztette a két fiatalembert. A fentebb leírt küzdelem alatt semmilyen emberi hang nem vegyült a vízesések zúgásába. Úgy látszik, a parton leselkedő irokézek lélegzet-visszafojtva figyelték a párharcot, s nem mertek puskával beavatkozni, nehogy véletlenül a saját emberüket találják el. De amint véget ért a küzdelem, vadul és bosszúszomjasan felordítottak. Egymás után eldördültek puskáik, s a golyók szaporán pattogtak a sziklán, mintha az ostromlók a párviadal néma színhelyét akarnák megbüntetni bajtársaik haláláért.

Az irokézek lövéseire csak Csingacsguk válaszolt, aki az egész idő alatt nyugodtan megőrizte őrhelyét. Unkasz diadalordítására válaszul ő is felkiáltott, büszkén és elégedetten, de azután ismét a folyó partja kötötte le minden figyelmét. Ily módon jó néhány percig folyt még a tűzharc; az ostromlók néha valóságos pergőtüzet indítottak a sziget ellen, néha egyenként dördültek el a puskáik. A sziget védői körül számtalan golyó csapódott be a sziklába és a bokrokba, de a fedezékük olyan biztos volt, hogy egyikük sem sebesült meg.

- Hadd puffogtassák el puskaporukat! - mondta nyugodtan Sólyomszem, miközben egymás után fütyültek el mellette a golyók. - Ha vége lesz a csatának, jó sok ólmot lehet majd összegereblyézni a szigetünkön, s azt hiszem, a gazemberek előbb

beleunnak a mulatságba, semhogy ezek a sziklák irgalmat kérjenek. Unkasz, fiam, túlságosan erősen töltöd meg a puskádat, s így nem lehet jól célozni. Mondtam neked, hogy a fehér festékcsík alatt találd el azt az irokézt; de ha a puska csak egy hajszállal is elmozdul a túlságosan erős töltéstől, a golyó már legalább két hüvelykkel elkerüli a célt. Így aztán csak megsebesíthetted az ellenfeledet, márpedig az emberiesség azt kívánja tőlünk, hogy gyorsan végezzünk velük, ne szenvedjenek sokáig.

A fiatal mohikán elmosolyodott, de nem válaszolt semmit.

- Nem engedem, hogy meggondolatlansággal vagy ügyetlenséggel vádold Unkaszt - mondta Heyward. - Hidegvérűen és egy pillanatnyi tétovázás nélkül megmentette az életemet. Örökké a barátja leszek, s nem fogom elfelejteni, hogy mivel tartozom neki.

Ezzel a fiatal mohikán felé nyújtotta jobbját. Unkasz felkönyökölt egy kissé, s a két fiatalember kezet rázott. Mélyen egymás szemébe néztek, és az őrnagy most Cora szavaira gondolva kezdte belátni, hogy eddig igazságtalan volt az indiánokkal szemben. Sólyomszem merev arccal, de jóindulatúan nézte a fiatalos lelkesedésnek ezt a fellobbanását, és így szólt:

- Bizony, a vadonban sokszor adódik úgy, hogy a jó barátok csak egymásnak köszönhetik az életüket. Én is kimentettem már a bajból Unkaszt egynéhányszor, s jól emlékszem, hogy ő sem maradt tétlen, amikor engem fenyegetett a halál. Ötször mentette meg az életemet: háromszor az irokézek elleni harcokban, egyszer a George-tó mellett, és...

- Úgy látszik, a bitangok kezdenek jobban célozni! -

kiáltotta Duncan, és önkéntelenül is félrehúzódott, mert egy golyó közvetlenül mellette csapott be a sziklába, majd lepattant róla, és Sólyomszem elé esett.

A vadász felvette a kis ólomdarabot, s megvizsgálta.

- A vízszintesen bevágódó golyók nem lapulnak így el - dünnyögte. - Nem értem! Ez a golyó olyan, mintha felülről zuhant volna ránk.

Ebben a pillanatban Unkasz puskája felemelkedett, Sólyomszem és Duncan szemmel követte a cső irányát, s azonnal megértették a rejtélyt. A folyó jobb partján, csaknem szemközt velük, egy hatalmas tölgyfa nőtt; egyik ága kinyúlt a folyó fölé. Egy irokéz felmászott erre a fára, amilyen magasra csak lehetett, onnan jól láthatta a sziget védőit, míg őneki elég biztos fedezéket nyújtottak a lombok és az ágak.

- Ezek az ördögök még az égbe is felmásznak, hogy elveszejtsenek bennünket - mondta Sólyomszem. - Ne hagyd nyugodni, Unkasz, amíg újra meg nem töltöm a puskámat, a Szarvasölőt; aztán majd leszedjük őkelmét a fáról.

Unkasz tüzelt, s golyójától megrezzentek a tölgyfa levelei. Az irokéz gúnyos nevetéssel válaszolt, majd ő is elsütötte puskáját. Ez a lövés még közelebb volt a célhoz, mint az előbbi, és leütötte Sólyomszem fejéről a sapkát. A parton ismét felüvöltöttek az irokézek, és újabb golyózáport menesztettek a sziget védői felé, de ezúttal sem tettek kárt bennük.

- Ennek a fele sem tréfa! - mondta Sólyomszem, nyugtalanul maga köré pillantva. - Unkasz, hívd ide az apádat; mindhármunk puskájára szükség lesz, ha le akarjuk szállítani azt a ravasz gazembert a kakasülőről.

Unkasz azonnal megadta a jelt, s mielőtt még Sólyomszem újra megtöltötte volna a puskáját, Csingacsguk már ott is volt mellettük. Unkasz megmutatta apjának a veszedelmes ellenség állását; Csingacsguk a szokásos "uff!"-fal válaszolt, majd a védők úgy helyezkedtek el, hogy több oldalról vehessék tűz alá a tölgyfát.

Az irokéz most már nem célozhatott olyan biztosan, mert ellenfelei éberen figyelték minden mozdulatát, s ha a lombok közül csak egy pillanatra is előbukkant valamelyik testrésze, azonnal tüzet nyitottak rá. Ennek ellenére az irokéz golyói még mindig a hason fekvő társaság közvetlen közelében csapódtak be. Heyward az angol hadsereg vörös egyenruháját viselte, s ez különösen feltűnő volt: a golyók több helyütt megtépték. Sőt az egyik golyó véresre horzsolta a karját.

A védők hosszú ideig türelmesen feküdtek, és nem válaszoltak a lövésekre. Az irokéz ezt biztató jelnek vélte, s elhatározta, hogy valamivel merészebben előrehajlik, és úgy céloz. A két mohikán éles szeme azonban észrevette az irokéz megmozduló lábát. Apa és fia egyszerre tüzelt, és nyilván meg is sebesítette az ellenséget, mert az irokéz egy pillanatra előrehanyatlott. Sólyomszem villámgyorsan élt az alkalommal, és elsütötte híres puskáját, a Szarvasölőt. A fa levelei most még jobban megrezzentek, mint addig; az irokéz elejtette puskáját, s ő maga is lezuhant a fa koronájáról. Estében sikerült elkapnia a víz fölé kinyúló ágat, és úgy maradt a levegőben himbálódzva, mint egy tornász. Súlyos sebet kaphatott, s nem volt kétséges, hogy csak rövid ideig tarthatja magát az ágon.

- Könyörülj rajta! Még egy puskagolyót! - kiáltotta

Duncan, elfordítva szemét a kétségbeesetten kapálódzó irokézről.

- Szó sem lehet róla! - felelte rendületlenül Sólyomszem. - A gazember úgyis meg fog halni, s mi nem vesztegethetjük hiába a puskaport, mert az indiánokkal vívott csaták néha több napig is eltartanak. Vagy mi öljük meg őket, vagy ők nyúzzák le a skalpunkat. Mindenkinek természet adta joga, hogy körömszakadtáig harcoljon az életéért.

Duncan nem talált választ erre a kegyetlennek látszó, de ésszerű kijelentésre. A parton az irokézek megint abbahagyták az ordítást és lövöldözést. Egy ideig minden szempár, a támadóké és a védőké is, a tölgyfára szegeződött. A szerencsétlen indiánt ide-oda himbálta a szél, s rettenetesen kínozhatta a kapott seb, mégis összeszorította a fogát, és nem kiáltott fel fájdalmában. Eltorzult arca olyan szörnyű látványt nyújtott, hogy Sólyomszem, mintha meggondolta volna magát, háromszor is felemelte fegyverét, de azután mindannyiszor leengedte, mert az értelem szava mégis erősebb volt benne. Végül is az irokéz egyik karja kimerült, s elengedte a faágat. Néhány pillanatig görcsösen kapkodott, hogy ismét megragadhassa, de sikertelenül. Azután a másik keze is elernyedt, az ág kicsúszott belőle, s az irokéz a pillanat egy tört részéig mintha lebegett volna a levegőben. Sólyomszemnek ez a csekély kis időtöredék is elég volt: puskája eldördült, az áldozat megvonaglott estében, feje a mellére hanyatlott, s a következő pillanatban a zúgó folyó mindörökre elnyelte.

Ezt a győzelmet nem követte diadalkiáltás, még a két mohikán is néma iszonyattal tekintett egymásra. Csak a parton ordított fel valaki, aztán megint csend lett. Sólyomszem tűnődve nézett maga elé, megcsóválta a

fejét, majd így szólt:

- Ez volt az utolsó golyóm, és puskapor sincs több nálam! Kamasz módra, ostobán cselekedtem. Hát nem lett volna mindegy, hogy élve vagy holtan zuhan-e le a vízből kiálló sziklára? Unkasz, fiam, eredj le a kenuhoz, és hozd fel a nagy lőporos szarut; több már nem is maradt a készletünkből, s az utolsó szemcséjére is szükségünk lesz. Ismerem az irokézeket, ezek nem tágítanak egykönnyen.

Unkasz azonnal eltűnt, Sólyomszem pedig dörmögve vizsgálgatta tovább üres bőrzacskóját, melyben a golyókat szokta tartani. Látszott rajta, hogy néma szemrehányásokat intéz önmagához. Ekkor azonban lentről, a szikla tövéből hirtelen felhangzott Unkasz éles és átható kiáltása. E hangból még Duncan is megértett annyit, hogy valami új és váratlan baleset történt. Szíve elszorult az ijedtségtől, a barlangban hagyott lányokra gondolt, és máris talpra ugrott, mit sem törődve azzal, hogy az irokézek esetleg észrevehetik. Csingacsguk és Sólyomszem szintén megfeledkezett minden óvatosságról, felugrott, és Duncan után rohant. Olyan gyorsan értek el mindhárman a két barlang közötti sziklahasadékba, hogy az ellenség szórványos golyói nem tehettek kárt bennük. A két nővért és a sebesült énekmestert a barlang nyílásában találták: Unkasz kiáltása csalta ki őket. Miután megállapították, hogy senkinek sem történt baja, körülnéztek, és azonnal megértették, hogy mi volt az a baleset, amely még a fegyelmezett Unkaszt is oly hangos kiáltásra késztette.

Nem messzire a sziklától meglátták a kenut. Az ár lefelé vitte, de nem egyenesen, s a törékeny kis csónak mindinkább közeledett a parthoz. Valami rejtett erő irányíthatta arra. Sólyomszem ösztönszerűleg felkapta puskáját, s a csónakra

célzott; de hiába szikrázott a kova, a töltetlen fegyver néma maradt.

- Késő, késő! - kiáltotta Sólyomszem keserűen, és eldobta az immár hasznavehetetlen fegyvert. - Egy irokéz ideúszott a kenuhoz, eloldotta, s most fél kezével tartja, a másikkal pedig a part felé evez. S nekünk nincs puskaporunk, nem állíthatjuk meg!

A vakmerő irokéz feje éppen kibukkant egy pillanatra a kenu mögül. Felemelte kezét, intett a parton várakozó társainak, majd nagyot kiáltott, annak jeléül, hogy vállalkozása sikerrel járt. Válaszul pokoli nevetés hallatszott az erdőből, mintha ördögök tanyáznának ott, és éppen forró üstben főznének valakit.

- Igazatok van, kutyák, nevethettek! - mondta Sólyomszem, s leült egy kődarabra. - Nevethettek, mert a világ legjobb puskája most már csak annyit ér, mint egy száraz kóró vagy egy levedlett szarvasagancs.

- Mit tegyünk? Mi lesz velünk? - kérdezte Duncan, aki lassanként magához tért első megdöbbenéséből, s gondolatban már a menekülés útját kereste.

Sólyomszem nem válaszolt, csak egy kört rajzolt ujjával a feje búbjára, de olyan kifejezően, hogy a mozdulatot nem lehetett félreérteni.

- Azt akarod mondani, hogy az irokézek mindannyiunkat megskalpolnak?! - kiáltotta Duncan. - Nem, az nem lehet! Ne hagyjunk fel minden reménnyel! A huronok még nincsenek itt; behúzódhatunk a barlangokba; megakadályozhatjuk partraszállásukat.

- Mivel? - kérdezte szárazon a vadász. - Unkasz

nyilaival vagy a lányok könnyeivel? Nem, nem, ne áltasd magad! Tudom, fiatal vagy, gazdag, s nehéz beletörődnöd a halál gondolatába. De ne feledjük, hogy férfiak vagyunk - tette hozzá a két mohikánra pillantva -, s mutassuk meg az irokéz kutyáknak, hogy legalább olyan bátran szembenézünk a halállal, mint ők.

Duncan követte Sólyomszem pillantását, s a két mohikán viselkedéséből azonnal megértette, hogy ők is ugyanúgy látják a helyzetet, mint Sólyomszem. Csingacsguk, aki méltóságteljes tartásban ült egy szikladarabon, éppen letette kését és tomahawkját, s kivette hajából a sastollat, hogy legalább az ne kerüljön a skalpoló ellenség kezébe. Arcvonásai meg sem rezzentek, de mégis egészen másféle kifejezés rítt le róluk, mint az előbb, a harc hevében.

- Nem akarom elhinni, hogy ennyire reménytelen a helyzetünk - mondta Duncan. - A felmentő csapat talán már útban van felénk, és minden pillanatban megérkezhetik. Meg aztán az ellenséget sem látom. Úgy látszik, belefáradt a harcba, s nem vállalja tovább a nagy kockázatot, hogy a szigetre jusson.

- Lehet, hogy csak egy percet, lehet, hogy egy egész órát kell várnunk, amíg az irokézek megismétlik a támadást - felelte Sólyomszem. - De hogy megismétlik, az biztos. Tudomásul kell vennünk, hogy nincs remény. Csingacsguk, testvérem - fordult a mohikán főnökhöz -, együtt vívtuk meg utolsó csatánkat az irokézek ellen, s harmincévi barátság után együtt talál bennünket a halál ezeken a sziklákon.

- Hadd sirassák az irokézek asszonyai halottaikat! - felelte Csingacsguk büszkén. - A mohikánok Nagy Kígyója nemegyszer belopódzott wigwamjaikba, s most hiába énekelnek győzelmi dalt, sokan

hiányoznak közülük. Tizenegy harcosuk nem tért vissza tavasz óta, s ha Csingacsguk is elnémul, senki sem tudja majd, hogy hol alusszák örök álmukat. Vegyék hát elő a legélesebb késüket, ragadják meg a legjobb tomahawkot, mert legnagyobb ellenségük kerül a kezükbe. Unkasz, fiam, aki legutolsó hajtása vagy a mohikánok törzsének, kiálts rá az irokézekre, hogy ne késlekedjenek, készen várjuk őket.

- A folyóban keresik a halottaikat - felelte a fiatal harcos -, látom, ide-oda úszkálnak a part mellett, mint a halak. Mások fára másznak, majd lehuppannak, mint az érett gyümölcs. A mohikán harcosok nevetve nézik őket.

- Igen, igen - dünnyögte Sólyomszem -, látom, feltámadt bennetek az indián érzés. Szokás szerint fel akarjátok ingerelni az irokézeket, hogy haragjukban ne gondoljanak a kínzásra, és minél hamarabb végezzenek velünk. Én azonban nem vagyok indián, s ha a kínzóoszlophoz kötöznek, némán tűröm majd a gonoszságukat. Szótlanul fogom bevárni a halált.

- Miért kellene meghalnotok? - kérdezte Cora, és közelebb lépett Sólyomszemhez. - Minden oldalon szabad az út, meneküljetek hát be az erdőbe, és szökjetek meg az irokézek elől. Már eddig is túl sokat tettetek értünk, ti bátor férfiak; ha nekünk el is kell pusztulnunk, nincs értelme, hogy benneteket is magunkkal rántsunk a halálba.

- Úgy látom, kisasszony, nem nagyon ismered az irokézeket, ha azt hiszed, hogy bármilyen utat is szabadon hagytak az erdőben - felelte Sólyomszem, majd őszintén, mint ahogy szokta, kimondta a következő gondolatát: - Igaz, a folyón leúszhatnánk, s ha szerencsénk van, az ár hamarosan olyan messzire sodorna, ahol már nem érhetnének utol az irokézek

puskái.

- Akkor ússzatok le a folyón. Miért kellene szaporítanotok kegyetlen ellenségeitek áldozatainak számát?

- Hogy miért? - ismételte meg a kérdést Sólyomszem. - Azért, mert inkább halok meg jó lelkiismerettel, semhogy rossz lelkiismerettel éljek tovább. Ugyan mit felelhetnék Munro alezredesnek, ha azt kérdezné, hogy mikor és hol hagytuk el lányait?

- Menjetek el hozzá, s mondjátok meg, hogy én küldtelek, segítséget kérve - felelte Cora. - Mondjátok el, hogy a szigetet senki sem védhette volna tovább a huronok ellen, s mi itt maradtunk. Talán megölnek bennünket, de az is lehet, hogy fogolyként magukkal visznek Kanada felé. Akkor talán még segíthetne rajtunk apánk. De ha késő lenne, akkor is adjátok át neki utolsó üdvözletünket. Viselje megadással sorsát, és gondoljon arra, hogy leányai az utolsó percig szerették.

A vadász kemény, edzett vonásai megenyhültek e szavak hallatán; öklére támasztotta állát, s világosan lerítt róla, hogy erősen viaskodik a gondolataival.

- Van igazság abban, amit mondasz! - mondotta végül nagy nehezen, mintha rettenetes erőfeszítésébe kerülne, hogy kipréselje magából a szavakat. - Ha itt maradunk, fegyvertelenül, már nem sokat segíthetünk rajtatok. Ha pedig elmegyünk, talán... És mégis, nehéz a döntés! Csingacsguk, Unkasz, hallottátok a fekete szemű leány szavait?

A mohikán főnök komolyan bólintott. Sólyomszem még mondott neki valamit delavár nyelven, s látszott, hogy Csingacsgukot nagyon is elgondolkoztatják a

hallottak. Végül hosszas töprengés után egyetlen szót mondott angolul: - Jó! - hogy mindenki megértse. Majd visszatette övébe a kését és a tomahawkját, felállt, s némán kiment a sziklának arra a szélére, melyet a legkevésbé lehetett látni a partról. Itt egy pillanatig körülnézett, egyenesen előremutatott a folyó partjának egy távolabbi pontjára, mintha az útirányt akarná közölni társaival, majd belevetette magát a vízbe, és eltűnt a többiek szeme elől.

Sólyomszem még várt egy-két pillanatig; nehezére esett a válás, s nemigen tudta, mit mondjon a bátor lánynak, aki ilyen nagylelkűen lemondott a további védelemről.

- Néha nemcsak az öregek bölcsek, hanem a fiatalok is - jelentette ki végül a vadász. - Bölcsen beszéltél az előbb, sőt önzetlenül és nemeslelkűen. Ha az irokézek magukkal visznek benneteket az erdőbe, útközben igyekezzetek valami jelet hagyni: törjétek le az ösvény szélén az ágakat, ahol csak tudjátok, és nyomjátok a cipőtöket minél mélyebben a talajba. Így azután, ha nem tűntök el nyomtalanul, biztosak lehettek benne, hogy van egy jó barátotok, aki a világ végéig is utánatok megy, és mindent elkövet a kiszabadításotok érdekében.

Megrázta Cora kezét, felvette a puskáját, néhány pillanatig szinte gyengéd szeretettel nézte, majd óvatosan nekitámasztotta a sziklának. Aztán kiment arra a helyre, ahonnan az előbb Csingacsguk eltűnt. Egy pillanatig mozdulatlanul állt a sziklán, majd keserűen kifakadt:

- Szégyen, gyalázat, hogy ennek meg kell történnie! - De nem sokat tétovázhatott, követte a mohikán főnök példáját, és elmerült a vízben.

Most mindenki Unkasz felé fordult, aki rendületlen nyugalommal állt előbbi helyén, a sziklának támaszkodva. Cora várt egy ideig, de mivel nem történt semmi, a fiatal harcoshoz fordult.

- Barátaidat nem vette észre az ellenség - mondotta -, azóta talán már biztos helyre jutottak. Nem kellene minél hamarabb követned őket?

- Unkasz itt marad - felelte angolul a fiatal mohikán.

- Ezzel csak még borzalmasabbá tennéd az elfogatásunkat, és eggyel kevesebb lenne azoknak a száma, akikben bízhatunk! - kiáltotta Cora. - Eredj, bátor ifjú, menj el apámhoz, s légy te a leghívebb futárom! Mondd meg neki, hogy adjon melléd segítőtársakat, és bízza rád a lányai kiszabadítását. Eredj, kérlek, könyörgök, hogy menj el hozzá!

Az ifjú főnök nyugodt arca most elkomorult, de nem szólt semmit. Aztán válasz helyett hangtalan léptekkel kiment a szikla peremére, és belevetette magát az örvényes folyóba. Jó ideig nem látták, hiszen a víz alatt úszott, hogy az ellenség ne vegye észre; már elég messze volt, amikor egy lélegzetvételnyi időre kidugta a fejét, majd ismét alámerült, és többé nem mutatkozott.

A három jó barát távozása mindössze néhány perc alatt zajlott le. Sietniük kellett, hiszen soha életükben nem volt még ilyen drága az idő. Miután Unkasz végleg eltűnt a társaság szeme elől, Cora Heywardhoz fordult, és remegő ajakkal így szólt hozzá:

- Hallottam, Duncan, egyszer azzal hencegtél, hogy kitűnő úszó vagy... Eredj, kövesd hát barátainkat, hadd lássuk, csakugyan olyan ügyes vagy-e, mint ahogy mondtad.

- Ilyen szolgálatot kíván Cora Munro a leghűségesebb jó barátjától? - kérdezte a fiatal katonatiszt, keserűen mosolyogva.

- Most nincs idő a vitatkozásra és a finom érvek párbajára - felelte Cora. - Most csak a kötelességre szabad gondolni. Nekünk semmi hasznunk nem lenne abból, ha itt maradnál, de ha elmenekülsz, mások még hasznát láthatják a szolgálataidnak.

Heyward nem válaszolt, szótlanul nézte Alice-t, aki remegve kapaszkodott nővére karjába.

- Gondolj arra - folytatta Cora -, hogy a legrosszabb, ami velünk történhet, a halál. Márpedig előbb-utóbb mindenkinek meg kell halnia.

- Van, ami a halálnál is rosszabb - felelte Duncan rekedten. - Ha itt maradok, és az életemet áldozom értetek, ezt a legrosszabbat talán elháríthatom.

Heyward hangja olyan elszántan csengett, hogy Cora nem is próbált tovább vitatkozni vele. Még szorosabban magához vonta Alice-t, és betámolygott vele a barlangba.

V.
A FEGYVERTELENEK

Heyward szinte azt hitte, hogy álmodik: olyan gyorsan váltotta fel a csatazajt ez a mostani szörnyű némaság. A nap minden eseménye, minden képe mélyen belevésődött agyába, s most mégis olyan valószínűtlennek látszott mindaz, ami történt. Az őrnagy elsősorban azt szerette volna tudni, hogy

Sólyomszemnek és a két mohikánnak sikerült-e biztos helyre jutnia. Egy ideig feszülten hallgatózott, de hiába. A távolból semmi nesz nem jelezte, hogy mi lett a három merész vállalkozó további sorsa. Amióta Unkasz eltűnt, mintha az egész környék mélységes ájulásba zuhant volna.

Duncan kimerészkedett a sziklák közül, amelyek eddig olyan kitűnő oltalmat nyújtottak, és alaposan szemügyre vette a partot. Sehol egy teremtett lélek. Nehéz volt elhinni, hogy ez a néma erdő nem is olyan régen még vad csatakiáltásoktól visszhangzott. A folyó sem árulta el, hogy alig egy fél órája több indián harcosnak vált a sírjává. Csak egy halászmadár körözött felette, azt a pillanatot várva, amikor biztosan lecsaphat a habok között fickándozó áldozataira. De ez a madár is elég volt ahhoz, hogy Duncanbe valamelyest visszatérjen a remény: úgy látszik, az élet mégsem költözött el erről a tájról. A fiatal őrnagy összeszedte magát, és visszatért a fedezékbe, ahol David Gamut még mindig tehetetlenül hevert a földön. Az irokéz golyó csak jelentéktelen kis karcolást ejtett rajta, de mikor elesett, erősen megütötte magát a sziklán, és még most sem volt tiszta a feje.

- A huronok semerről sem mutatkoznak - fordult Duncan az énekmesterhez. - Húzódjunk be a barlangba, a többit pedig bízzuk a gondviselésre.

David engedelmesen tűrte, hogy az őrnagy betámogassa a barlangba, ahol a lányok már nyugtalanul várták őket. Duncan összeszedte a szanaszét heverő ágakat és faleveleket, s a barlang nyílásába hordta. Sikerült is teljesen eltorlaszolni a bejáratot, s most csak a másik oldalról kaptak egy kis fényt.

- Nem értek egyet az indiánokkal, akik reménytelennek

látszó helyzetekben a teljes belenyugvás hívei - mondta az őrnagy munka közben. - Nekünk, katonáknak, inkább az a jelszavunk, hogy "amíg élek, remélek". Nem is téged akarlak ezzel vigasztalni, Cora, hiszen tudom, hogy bátor vagy, és nem ijedsz meg semmitől. Alice-re gondolok: rosszul esik látnom, hogy könnyes a szeme.

- Most már nyugodtabb vagyok, Duncan - felelte Alice, megtörölve a szemét -, sokkal nyugodtabb. Ezen a rejtekhelyen nem találhat ránk senki, s míg az irokézek ide-oda szimatolnak majd a sziklák között, barátaink talán vissza is érkeznek a felmentő sereggel.

- Ezt már szeretem, Alice - mondta Heyward -, úgy beszélsz, ahogy Munro alezredes lányához illik. Két ilyen bátor teremtés szeme láttára rajtam sem uralkodhatik el a félelem. - Leült a barlang közepén, és térdére fektette megmaradt pisztolyát. - Ha mégis idejönnének a huronok - dünnyögte inkább önmagának -, nem lesz olyan könnyű dolguk, mint gondolják!

Heyward elhallgatott, és nem is mozdult többet, csak az ágakkal eltorlaszolt nyílást figyelte lankadatlan szemmel.

Hosszú ideig néma csend volt a barlangban. Azután David Gamut odavánszorgott a túloldali kis nyíláshoz, letelepedett alatta, elővette hangsípját és zsoltároskönyvét, s énekelni kezdett.

- Nem lesz baj ebből? - kérdezte Cora az őrnagyra pillantva.

- Szegény fickó! Olyan gyenge a hangja, hogy semmi esetre sem szárnyalja túl a vízesés moraját - felelte Heyward. - Hadd szórakozzon kedve szerint, nem

árthat vele sem önmagának, sem nekünk.

De az énekmester nem sokáig gyakorolhatta művészetét. Odakint, egészen közelről, váratlanul felharsant az irokézek csatakiáltása. Davidnak azonnal torkára forrt a hang.

- El vagyunk veszve! - kiáltotta Alice, és nővére karjaiba vetette magát.

- Még nem, még nem - felelte Heyward izgatottan, de nyomatékosan. - Az irokézek még nem fedezték fel rejtekhelyünket, ez az ordítás bizonyára csak azt jelenti, hogy ráakadtak elesett bajtársaik tetemére. Még mindig van remény.

Ez a remény, igaz, csak nagyon halványan pislákolt Duncan szívében, de szavai mégis megnyugtatták egy kissé a nővéreket. A társaság tovább várakozott, most már halotti csendben. Ismét hallották az irokézek üvöltését, ezúttal többfelől. Nyilvánvaló volt, hogy az ellenség átkutatja a szigetet. A barlangok tetejére is felkapaszkodtak néhányan, s onnan kiáltottak társaikhoz.

A rejtőzködő sápadtarcúak akaratlanul is összerezzentek arra a gondolatra, hogy most már nemcsak körülöttük, de a fejük fölött is az ellenség ólálkodik. Még nagyobb lett ijedelmük, amikor egy üvöltés azt jelezte, hogy az irokézek megtalálták a másik barlang bejáratát. A hangok egyre közelebbről hallatszottak. Heyward semmit sem értett belőlük, de három francia szó megütötte a fülét. "La Longue Carabine! - kiáltották az irokézek. - Hosszú Puska!" Heyward sejtette, hogy az ellenség Sólyomszemnek adta ezt a nevet. Most nyilván azért emlegették, mert megtalálták a félelmetes fegyvert, a Szarvasölőt, amelyről Sólyomszem ezt a francia nevet kapta.

Az irokézek hangosan tanácskoztak, s néha ujjongva felüvöltöttek. Bizonyára azt hitték, hogy Hosszú Puska holtan fekszik valahol a szigeten, különben nem hagyta volna el hírneves fegyverét. Azután távolabbról hallatszottak a hangok: az irokézek nyilván szétszéledtek megkeresni a halott Sólyomszemet.

- Még mindig bízhatunk - súgta Duncan a lányoknak. - Az irokézek most Sólyomszemet keresik, barátunk tehát nem esett a fogságukba! Most már biztos, hogy sikerül eljutnia apátokhoz a William Henry-erődbe, s akkor két rövid órácskán belül itt lesz a felmentő csapat.

Néhány percig ismét néma csend uralkodott a barlangban. Heyward jól tudta, hogy az irokézek most tüzetesebben vizsgálják át a szigetet. Nemegyszer hallotta lépteiket közvetlen közelből. Miután a másik barlangot már felfedezték, bejutottak a két barlang közötti sziklahasadékba is, és elhaladtak az ágakkal betömött nyílás előtt. Mi több, valamelyikük futtában megérintette a hevenyészett torlaszt, néhány ág leesett a földre, és egy parányi kis résen beszüremlett a világosság. Cora rémülten ölelte magához Alice-t, Duncan pedig talpra ugrott.

Most már valóban úgy látszott, hogy nincs menekvés. Heyward úgy helyezte el a nővéreket és az énekmestert, hogy ha golyók süvítenének be a nyíláson, ne érjék őket. Ő maga vakmerően odalépett a torlaszhoz, s kinézett a parányi résen.

Ki írhatná le Duncan megdöbbenését, amikor alig egylépésnyire egy hatalmas irokéz harcos alakját vette észre. Valami főnök lehetett, mert büszke tartásban állt a bejárat előtt, háttal Duncannek, és parancsokat osztogatott. A szemközti barlangban

valósággal nyüzsögtek az indiánok, és szanaszét dobálták az ott található szerény felszerelést. David sebe néhol pirosra festette a sziklahasadékba leterített levélágyat, és az irokézek hangosan felordítottak, amikor ezt észrevették, abban a hiszemben, hogy talán több ellenfelük is elvérzett. Szétrúgták a leveleket és az ágakat, mintha alattuk is keresnének valamit. Közben állandóan Hosszú Puska nevét kiáltozták. Egyikük ujjongva felkapott egy véres levélcsomót, megmutatta a főnöknek, majd odadobta a második barlang bejáratát eltorlaszoló halomra. Példáját mások is követték, és a torlasz még vastagabb lett, mint amilyennek Duncan megépítette. Ily módon az irokézek - anélkül, hogy tudták volna - önmaguk elől rejtették el a barlangban megbúvó ellenfeleiket.

Duncan megkönnyebbült. Hangtalanul átment a barlang túlsó végébe, s kinézett a másik kis nyíláson, ahonnan a folyót lehetett látni. Azt remélte, innen hamarabb észreveszi a felmentő csapatot, ha megérkezik. Egyelőre azonban semmi sem mutatkozott a folyó felől.

Közben az irokézek elhagyták a sziklahasadékot, és újra szétszéledtek a szigeten. Gyászoló üvöltésük elárulta, hogy megint a halottak köré gyűltek. Duncan most már rá mert nézni társnőire; a legválságosabb pillanatokban ugyanis elfordította tőlük az arcát, nehogy meglássák, mennyire nyugtalan ő is.

- Elmentek, Cora! - suttogta. - Alice, az ellenség nemsokára visszatér a partra, s mi meg vagyunk mentve!

- Hála istennek! - kiáltotta a fiatalabbik lány, s kitépve magát nővére karjaiból, térdre rogyott a barlang sziklapadlóján. - Hát mégsem kell apánknak sírnia utánunk, s annyi baj közepette nem szakad rá még az

is, hogy...

Ekkor hirtelen elhallgatott: torkán akadt a szó. Arcáról egy szempillantás alatt eltűnt az előbbi heves pír; bársonyos szeme hirtelen megmerevedett; két karja lehanyatlott, s görcsösen mutatott a bejárat felé. Heyward követte a pillantását: valaki leszórhatta a torlaszról az imént odadobott leveleket, s a kis résben most egy félelmetes indián arc látszott, amint belefúrja tekintetét a barlang homályába. Az őrnagy azonnal felismerte: Ravasz Róka volt az. Heyward agyán átcikázott az a gondolat, hogy az indián talán nem vette észre őket, s ha a barlang falához lapulnak, még megmenekülhetnek. De Ravasz Róka arca egyszerre csak olyan gonosz és kárörvendő kifejezést öltött, hogy Duncannek be kellett látnia: most már késő. Felemelte hát pisztolyát, és elsütötte. A dörrenés olyan visszhangot vert a szűk kis barlangban, mintha egy tűzhányó tört volna ki. Minden megtelt a lőpor füstjével. Amikor újra kitisztult a levegő, Heyward a nyíláshoz rohant és kinézett. Még láthatta, amint Ravasz Róka óvatosan a szemközti barlang nyílásához húzódik, aztán eltűnt a szeme elől.

Odalent, a sziget túlsó végében váratlan csend támadt az irokézek között, amikor meghallották a dörrenést. De Ravasz Róka csakhamar odaért hozzájuk, és vérfagyasztó kiáltásokkal közölte, hogy mit látott. Társaiból éppoly hangosan tört ki a diadalordítás. Egy szempillantás múlva már ott is voltak a sziklahasadékban, szétdobálták a torlaszt, benyomultak a barlangba, s kivonszolták Duncant és társait.

A fiatal őrnagy, akinek két markos indián fogta a karját, még most sem vesztette el a lélekjelenlétét. Csakhamar megszokta a kinti élesebb fényt, és igyekezett jól szemügyre venni a győzteseket. Bár az

irokézek köztudomásúlag igen vérszomjasak, ezúttal nem engedtek szabad folyást indulataiknak. Duncan meglepődve tapasztalta, hogy egyelőre nem törnek sem a két nővér, sem a két férfi életére. Az irokézeket talán tisztelettel töltötte el a díszes katonai egyenruha; talán arra gondoltak, hogy nagyobb jutalomban részesülnek a franciáktól, ha épen és sértetlenül adják át nekik e magas rangú foglyokat. A hatalmas termetű főnök, akit Duncan már a barlangból is látott, mindenesetre felemelte a kezét, hogy távol tartsa a foglyoktól vérszomjasabb cimboráit.

Közben néhány harcos alaposan átkutatta Heywardék barlangját, és szemmel láthatólag elégedetlenül tért vissza. Nem értették, hová tűnhetett a másik három férfi, akit annyira szerettek volna foglyul ejteni. Egyikük odalépett Duncanhez, és kérdő hangon többször is kiejtette a Hosszú Puska szavakat, de franciául, s az őrnagy úgy tett, mintha nem értené. Ekkor az irokézek David Gamuthoz fordultak: az énekmesternek nem is kellett alakoskodnia, mert ő csakugyan egy szót sem értett a franciák nyelvén. A győztesek végül belefáradtak az eredménytelen kérdezősködésbe, és Ravasz Róka nevét kiáltották: jöjjön oda, és legyen a tolmácsuk.

Magua vagy francia nevén: Ravasz Róka az egész idő alatt nem úgy viselkedett, mint társai. Míg ezek mohón feltúrták még a barlang értéktelen felszerelését is, hogy valami zsákmányra tegyenek szert, vagy bosszúszomjas pillantásokkal méregették foglyaikat, Ravasz Róka némán és nyugodtan várakozott a közelben. Látszott rajta, hogy rendkívül elégedett, hiszen árulása végül mégiscsak sikerrel járt. Most odalépett a foglyokhoz, és Heyward az első pillanatban iszonyodva fordította el tőle a szemét. Csakhamar belátta azonban, hogy mindenképpen jobb, ha legyűri irtózatát és undorát, s megint a

szemébe nézett az árulónak.

- Ravasz Róka a győztesek közé tartozik - mondta Heyward. - Bizonyára közölni fogja a fegyvertelen foglyokkal, hogy mit kívánnak tőlük az irokézek.

- Azt kérdezik, hová lett a vadász, aki olyan jól ismeri az erdei utakat - felelte Magua, majd félelmetesen mosolyogva a vállára mutatott. Ott sebesítette meg tegnap Sólyomszem golyója, s most falevelekből készült kötés takarta a sebet. - Hosszú Puska megérdemelte a nevét, mert jól céloz, és mindig résen van; de Ravasz Róka életét ő is éppoly kevéssé tudja elvenni, mint a fehér főnök a rövid puskájával.

- Ravasz Róka bátor harcos: könnyen elfeledi a kapott sebeket, és azt is, aki a sebet ütötte - mondta Heyward.

- Igen, ha mi indítunk háborút, nem törődünk a sebekkel! De vajon mi ástuk-e ki a csatabárdot? Nem szedtek-e rá bennünket a fehérek, akik színből békét kötöttek velünk, de szívük mélyén véres harcokról álmodoztak?

Duncan erre nem tudott mit válaszolni. Eszébe juttathatta volna Maguának, hogy néha nemcsak a fehérek hitszegők, hanem az indiánok is: ugyan ki volt az, aki éppen tegnap tőrbe akarta csalni a William Henry-erőd felé igyekvő társaságot? Az őrnagy mégis jobbnak látta, ha nem szól semmit, s nem piszkálja fel Ravasz Róka haragját. Az indián megelégedett a fehér ember hallgatásával, s gúnyosan mosolygott rá. Hanyagul nekidőlt egy sziklának, mintha a maga részéről befejezte volna a beszélgetést. De az irokézek újra sürgetni kezdték hangos kiáltásaikkal.

- Hosszú Puska! Hosszú Puska!

- Hallod? - kérdezte Magua színtelen hangon. - Az irokézek Hosszú Puska életét kívánják, s ha nem kapják meg, annak veszik vérét, aki elrejti előlük ezt a gyűlölt ellenséget.

- Hosszú Puska elment, megszökött; az irokézek nem érhetik utol - felelte Heyward.

Ravasz Róka megvető mosollyal válaszolt:

- Amikor a fehér ember meghal, azt hiszi, hogy több baj már nem érheti; de a rézbőrűek még ellenségeik szellemét is meg tudják kínozni. Hol van Hosszú Puska holtteste? A huronok látni akarják a skalpját!

- Hosszú Puska nem halt meg; elmenekült.

Magua hirtelen megrázta a fejét.

- Talán madár ő, és szárnyai vannak? Vagy talán hal, aki a víz alatt is megél? A fehér főnök sok könyvet olvasott, és azt hiszi, hogy az irokézek bolondok.

- Hosszú Puska nem hal, de azért nagyon jól tud úszni - felelte Heyward. - Amikor elfogyott a puskaporunk, s az irokézek szemét felhők takarták, belevetette magát a folyóba, és megszökött.

- És miért maradt itt a fehér főnök? - kérdezte Magua még mindig hitetlenül. - Talán kőből van, és attól félt, hogy lemerül a víz fenekére, vagy unja már a skalpját, és szabadulni szeretne tőle?

- Nem vagyok kőből, s ha élne még bajtársatok, akivel viaskodtam, igazolhatná szavaimat - felelte a fiatalember, aki ingerültségében akaratlanul is azt a kérkedő kifejezésmódot használta, amely csaknem

mindig kivívja az indiánok elismerését. - Mi, fehérek, azt tartjuk, hogy csak a gyáva ember hagyja el a hozzá tartozó nőket.

Magua néhány érthetetlen szót mormolt a fogai között, majd hangosan így folytatta:

- A mohikánok is tudnak úszni? Azt már tapasztaltuk, hogy csúszni-mászni nagyon is jól tudnak az erdei bokrok között. Hol van Nagy Kígyó?

Duncan meglepetve tapasztalta, hogy az irokézek jobban ismerik nem régi társait, mint ő maga. Kezdte sejteni, milyen félelmetes híre lehet Csingacsguknak az ellenség táborában.

- Ő is elszökött Hosszú Puskával együtt - felelte egy kis szünet után.

- Hát Fürge Szarvas?

- Nem tudom, kit nevezel Fürge Szarvasnak - mondta Duncan, aki igyekezett minél tovább húzni az időt.

- Unkaszt - felelte Magua. - Így hívják az ifjú mohikán főnököt.

- Ifjú főnököt? Honnan tudjam, hogy főnök volt-e vagy sem? - kérdezte Heyward.

- Csingacsguk mohikán főnök, tehát a fia is főnök - felelte bosszúsan és türelmetlenül Ravasz Róka. - Mi történt vele? Talán átugrott a szigetről a partra?

- Nem, akkora ugrásra még Fürge Szarvas sem képes. Unkasz úszva kísérte el apját és Hosszú Puskát.

Magua most már elfogadta Heyward magyarázatát;

indián lévén, nem volt ismeretlen előtte a szökésnek ez a módja. Közönyös arcot vágott, és lebiggyesztette ajkát; úgy tett, mintha egy csöppet sem törődnék a szökevényekkel. A többi irokéz azonban nem alakoskodott, és nyíltan kifejezésre juttatta bosszúságát.

Eddig az indiánokra jellemző türelemmel várták, hogy véget érjen a fentebb idézett beszélgetés. Azután egy emberként Magua felé fordultak, s látszott rajtuk, hogy mennyire kíváncsiak a hírekre. Ravasz Róka a folyóra mutatott, s kevés szóval, de annál több mozdulattal közölte értesüléseit. Amikor mindenki megértette, hogy mi történt, az irokézek éktelen ordításban törtek ki. Valósággal tomboltak elkeseredésükben. Egyesek vadul a víz széléhez futottak, és eszeveszetten csapkodtak maguk körül, mások beleköpködtek a vízbe, amely elvitte orruk elől a hőn remélt zsákmányt. Ismét mások, méghozzá éppen a legvadabbak és legijesztőbbek közül, fenyegető pillantásokat vetettek azokra a foglyokra, akik mégiscsak a kezükbe kerültek. Az egyiket annyira elragadta a méreg, hogy vadul hadonászni kezdett Alice előtt, majd belemarkolt a lány aranyszőke hajába, és előrántotta kését. Duncan rettenetes erőfeszítéssel oda akart ugrani, de a kezét már megkötözték az irokézek, s így nem tehetett semmit. Szerencsére az elvetemült irokéz csak a levegőben írt le egy kört a késével, mintha jelezni akarná, hogy milyen sors vár a foglyokra. Duncan odakiáltott Alice-nek, hogy nyugodjék meg: az indiánok rendszerint sokkal többet fenyegetőznek, mint amit aztán csakugyan végrehajtanak.

Duncan maga sem hitt e vigasztaló szavakban. Jól tudta, hogy az indián főnökök tekintélye inkább a nyers testierő-fölényen alapszik, semmint erkölcsi tiszteleten. Ha tehát a vérszomjasabb irokézek úgy érzik, hogy el tudnának bánni aránylag nyugodt és

békés főnökükkel, akkor nem kímélik tovább a foglyokat. Duncannek a torkában dobogott a szíve, valahányszor egy irokéz közelebb lépett a nővérekhez, vagy csak messziről is végigmérte őket baljós tekintetével.

Nyugtalansága némileg alábbhagyott, amikor látta, hogy a főnök tanácsra gyűjti maga köré a harcosokat. Nem sok szó esett közöttük, s úgy látszik, végül egyhangúlag hozták meg a döntést. Előrenyújtott karral többször is Webb tábornok erődjének irányába mutattak; nyilván onnan várták az ellenség támadását. Valószínűleg ezért döntöttek olyan gyorsan, s később is ehhez a feltevéshez igazodtak.

E rövid tanácskozás alatt Heyward egy kissé összeszedte magát, és jobban körülnézett. Most értette meg, hogyan foglalták el a szigetet az irokézek, s bámulta óvatosságukat, amiért a fegyverropogás megszűnése után is olyan körültekintően jártak el.

A sziget felső csücskét egy kopár szikla alkotta; a víz néhány úszó fadarabot sodort mellé. Az irokézek jól láthatták, hogy ez a hely igen alkalmas a partraszállásra. A zsákmányolt kenut feljebb vitték a parton, a vízesés fölé, s ott a folyóra bocsátották. Elhelyezték benne fegyvereiket, ők maguk pedig kívülről kapaszkodtak a csónakba, hogy az ellenség meg ne lássa őket. Ketten mégis beszálltak a kenuba, mert így a veszélyes úton jobban áttekinthették a terepet. Számításukban nem csalatkoztak, mert az ár csakugyan a kiszemelt helyre vitte őket. Négy bajtársuk ugyan már elpusztult ezen a helyen, de azok úszva kerültek a szigetre, tehát nem hozhatták magukkal a puskájukat, meg aztán nem is voltak túlerőben, mint a mostani támadó csoport. A kenu még most is ott vesztegelt a sziget felső csücskénél. A tanácskozás befejeztével azonban az irokézek főnöke

jelt adott, hogy úsztassák a kenut lejjebb, a barlang bejárata mellé, oda, ahol Sólyomszem előző nap kikötött. Miután ez megtörtént, értésére adták a foglyoknak, hogy be kell szállniuk a kenuba.

Mindennemű ellenállás vagy tiltakozás hiábavaló lett volna, s ezért Heyward elsőnek indult meg a kenu felé, hogy a többiek kövessék a példáját. Az irokézek csakhamar odavezették a két nővért, s végül az énekmestert is, aki voltaképpen még mindig nem értette, hogy mi történt vele. Bár a huronok nem ismerték olyan jól a folyó örvényeit és szikláit, mint Sólyomszem, a kenu irányításához kitűnően értettek, és így nem is követtek el hibát. Egyikük beszállt egy rúddal a foglyok mellé, s ha szikla akadt az útjukba, ügyesen ellökte a csónakot; a többiek úszva haladtak mellettük.

A kenu minden baj nélkül siklott lefelé a folyón, és csakhamar el is érte a déli partot, majdnem pontosan szemközt azzal a hellyel, ahonnan Sólyomszem társasága előző este elindult.

Itt újabb rövid, de igen komoly tanácskozás kezdődött. A foglyok nagy rémületére néhány irokéz váratlanul elővezette a fák közül a lovaikat. Az ellenség csapata most kettéoszlott. A főnök, akiről már szóltunk, felült Heyward paripájára, s a legtöbb harcos kíséretében ellovagolt. A foglyokkal mindössze hatan maradtak, ezeknek Ravasz Róka volt a vezetője. Duncan ismét növekvő nyugtalansággal figyelte minden mozdulatukat.

Mivel az irokézek szokatlanul szelíden bántak velük, Heyward eddig azt hitte, hogy hadifogolyként akarják Montcalm márki elé vinni. A remény minden szalmaszálat megragad, és Duncan is belekapaszkodott minden biztató gondolatba. Arra

gondolt, hogy a két lánynak nem esik majd bántódása, mert a franciák velük fogják megzsarolni Munro alezredest, a William Henry-erőd parancsnokát. A franciák tudják, mennyire ragaszkodik leányaihoz az ősz katona; talán hajlandó lesz elárulni értük az angol királyt. Igaz ugyan, hogy Montcalm márki bátor és vállalkozó szellemű hadvezér hírében áll, de az is köztudomású, hogy kitűnően ért az ilyesfajta mesterkedésekhez. Akkoriban az európai hatalmak diplomáciája nemigen tisztelte az erkölcs magasabb törvényeit, és gyakran folyamodott ilyen aljas eszközökhöz.

Most azonban az irokézek viselkedése minden reményt megsemmisített. Nagyobbik részük a főnök vezetésével éppen a George-tó felé indult el, ahol Montcalm serege a William Henry-erődöt veszélyeztette. A foglyokat tehát nem akarják a francia parancsnokhoz vinni! Heywardot kínzó balsejtelmek gyötörték; ezért legyűrte utálatát, és elhatározta, hogy tárgyalásokba bocsátkozik Maguával. Az áruló talán mégiscsak hajlik a szóra, vagy ha nem, talán meg lehet vesztegetni. Duncan tehát odalépett a kis csapat vezetőjéhez, és a lehető legbarátságosabb hangot erőltetve, így szólt hozzá:

- Beszélni szeretnék Maguával olyan dolgokról, amelyeket senki másnak nem szabad meghallania, csak az irokézek nagy főnökének.

Ravasz Róka gúnyosan ránézett a fiatal katonatisztre, majd így felelt:

- Beszélj, a fáknak nincs fülük!

- De a huronok nem süketek, s én olyat akarok mondani, ami csak a nagy főnökhöz méltó. A fiatalabb harcosok könnyen megrészegülnének szavaimtól. De

ha Magua nem hallgatja meg tanácsomat, én, a király katonatisztje, szívesen néma maradok.

Ravasz Róka szólt valamit társainak, akik éppen a lovakat készítették elő a nővérek számára, majd távolabb ment egy kissé a csoporttól, és óvatosan intett Heywardnak, hogy kövesse.

- Most már beszélhetsz - mondotta büszkén -, ha szavaid csakugyan Magua fülének valók.

- Ravasz Róka méltónak bizonyult arra a névre, melyet a kanadai franciáktól kapott - kezdte Heyward. - Most már látom, milyen bölcs, látom, mi mindent tett értünk, és nem felejtek el semmit, ha majd eljön a jutalmazás órája. Igen, Ravasz Róka bebizonyította, hogy nemcsak bátor harcos és erős főnök, hanem az ellenség rászedésében is nagy mester.

- Ugyan mit tett Ravasz Róka? - kérdezte fagyosan az indián.

- Hogy mit?! Nem látta-e, hogy az erdő tele van az ellenség előőrseivel, s még Nagy Kígyó sem bújhat át közöttük észrevétlenül? Nem tért-e szándékosan rossz útra, hogy megtévessze a huronokat? Nem tett-e úgy, mintha visszakéredzkedne régi törzsébe, amely rosszul bánt vele, és elkergette wigwamjából, mint egy kutyát? S amikor megértettük, hogy mi a célja, nem segítettük-e ravasz tervének végrehajtásában? Úgy tettünk, mintha meg akarnánk támadni, hadd higgyék az irokézek ellenségnek Magua legjobb barátait. Nem így történt? S amikor Ravasz Róka elködösítette a huronok szemét, és betömte fülüket, közös ellenségünk talán nem feledkezett meg arról, hogy mit vétett egyszer Magua ellen, hogy elkergette a mohawk indiánok közé? Ugye, itt hagyták a foglyokkal, s ők ostobán elindultak a tó felé? Ugye, Ravasz Róka, a

nevéhez méltóan, szintén a tó felé indul egy másik úton, és visszaviszi az angol parancsnokhoz a lányait? Igen, Magua, most már értem a tervedet, és éppen azon gondolkodtam, hogy mivel lehetne méltóképpen megjutalmazni ezt a nagy bölcsességet és becsületességet. Először is a William Henry-erőd főnöke fizet majd bőkezűen a szolgálataidért. Lőporos szarud mindig tele lesz; pénzedet éppúgy nem tudod majd megszámlálni, mint a kavicsokat a George-tó partján; az erdei szarvasok pedig alázatosan nyaldossák majd a kezedet, mert tudják, hogy úgyis hiába menekülnének remekbe készült új puskád elől! Ami engem illet, nem tudom, mivel múlhatnám felül a parancsnok bőkezűségét, de én is szívesen adnék... igen, szívesen adnék...

- Mit adna az ifjú sápadtarcú főnök, aki napkelet felől érkezett hozzánk? - kérdezte Magua, amikor Heyward tétovázva megakadt a káprázatos ajándékok felsorolásában.

- Magua tudja, hogy a Nagy Sós-tó szigetein egy csodálatos tűzital készül. Nos, hordószámra adnék ebből az italból Maguának, hadd folyjon patakokban a wigwamja előtt, s legyen tőle olyan könnyű Magua szíve, mint a kolibri tolla, lehelete pedig édesebb a vadjázmin illatánál!

Ravasz Róka mindvégig rendkívül komolyan hallgatta Heyward jól kiszámított beszédét. Amikor a fiatal katonatiszt azt mondta, hogy Magua tulajdonképpen jó barátként viselkedett, és csak színleg vállalta az ellenség szerepét, az indián még óvatosabban megfeszítette arcizmait, nehogy eláruljanak valamit. De amikor Duncan arra célzott, hogy az irokézek egyszer kegyetlenül elkergették, mint a kutyát, a féktelen harag még e fegyelmezett arcvonásokon is fellobbant egy pillanatra. Duncan felbátorodott e jeltől;

úgy érezte, hogy jó helyre tapintott. Mindenesetre sikerült felkeltenie Magua figyelmét, különösen amikor rátért a bőkezű ajándékok ecsetelésére. Magua közbevetett kérdése ugyan szenvtelenül és indián méltósággal hangzott el, de azért látszott rajta, hogy Heyward szavai egyáltalán nem hagyják közömbösen. Most tűnődött egy ideig, majd sebesült vállának kötéséhez emelve kezét, mély hangon így szólt:

- Lehetséges, hogy jó barátok ilyen nyomokat hagyjanak?

- Ilyen csekély sebet ejtett volna rajtad Hosszú Puska, ha ellenségének tartana?

- Vajon a mohikánok alattomosan támadnak-e azokra, akiket szeretnek?

- Vajon meghallottad volna tegnap az erdőben Nagy Kígyót, ha nem csap szándékosan zajt, amikor feléd közeledett?

- Hát a fehér főnök puskával fogadja-e barátait, amikor benéznek a barlangjába?

- Vajon eltéveszti-e a célt a fehér főnök, ha csakugyan ölni akar? - kérdezte Duncan mosolyogva.

Ismét hosszú csend következett ezekre az ügyes kérdésekre és még ügyesebb válaszokra. Duncan látta, hogy az indián gondolkodóba esett. Ennek megörült, és folytatni akarta az ajándékok felsorolását, hogy végképp levegye a lábáról ellenfelét, de Magua egy kifejező mozdulattal elhallgattatta, és így szólt:

- Elég. Ravasz Róka bölcs főnök, és meg fogod látni, hogy miként cselekszik. Eredj, és tartsd féken a nyelvedet. Kellő időben megkapod Magua válaszát.

Heyward látta, hogy az indián óvatosan pislog a többiek felé. Nyomban félrehúzódott tőle, nehogy az irokézek megsejtsenek valamit e titkos beszélgetésből. Magua odament a lovakhoz, és néhány szóval megdicsérte társainak ügyességét. Azután intett Heywardnak, hogy segítse nyeregbe a nővéreket, de szólni nem szólt, mert nem szívesen beszélt angolul.

Minthogy semmilyen ürüggyel nem lehetett tovább húzni az időt, Duncan kelletlenül engedelmeskedett. Közben néhány vigasztaló szót súgott a lányok fülébe, akik annyira rettegtek az irokézek vad arcától, hogy állandóan a földre szegezték tekintetüket. A másik irokéz csapat az énekmester kancáját is magával vitte, úgyhogy a két férfifogolynak gyalog kellett elindulnia. Duncan egy csöppet sem bánta ezt, mert arra számított, hogy így bizonyára lassabban haladnak majd. Közben vágyakozva nézett az Edward-erőd irányába, abban a reményben, hogy talán onnan érkezik valaki a segítségükre.

Miután az előkészületek véget értek, Magua megadta a jelt az indulásra, és ő maga állt a csapat élére. Utána David következett; már alig fájt a sebe, teljesen magához tért, és mégiscsak tudatára ébredt ijesztő helyzetének. Mögötte a nővérek haladtak, Duncannel az oldalukon; a menetet a hat irokéz zárta le.

Így haladtak előre némán, csak Heyward intézett néha egy-egy vigasztaló szót a lányokhoz, időnként David is fel-felnyögött. Egyenesen dél felé mentek, vagyis éppen ellenkező irányban, mint amerre a William Henry-erőd feküdt. Magua tehát látszólag pontosan igazodott az irokéz főnök határozatához, de Heyward mégsem hitte, hogy ilyen hamar megfeledkezett volna előbbi beszélgetésükről. Erősen remélte, hogy Ravasz

Róka csak cselből követi ezt az útirányt. Egyelőre azonban rendületlenül haladtak tovább, mérföldeken át, a végtelen erdőn keresztül, és semmi sem mutatta, hogy mikor érnek az út végére. A nap már felkapaszkodott az égbolt legmagasabb pontjára, és Heyward még mindig hiába várta, hogy Magua irányt változtasson. Néha azt képzelte, hogy a ravasz irokéz csak azért nem vezeti őket az erőd felé, mert ismeri a franciák előretolt állásait, s nem akar velük találkozni. Az sem látszott egészen valószínűtlennek, hogy egy közbülső angol település felé igyekszik. Igaz, elég messze volt még az is, de még mindig jobb, ha oda kerülnek, semmint a franciák táborába.

A foglyok közül csak Corának jutottak eszébe Sólyomszem búcsúszavai, és valahányszor alkalom adódott, kinyújtotta karját, hogy letörjön egy-egy ágat az út szélén. Az indiánok ébersége azonban rendkívül nehézzé és veszélyessé tette az ilyen kísérleteket. Cora nemigen tudta végrehajtani szándékát, mert azonnal magán érezte a hat szempár villogó tekintetét, s ilyenkor úgy tett, mintha megijedt volna valamitől, és azért emelné fel a karját. Csak egyszer sikerült véghezvinnie, amit akart; letört egy ágat, s ugyanakkor leejtette a kesztyűjét is. Ezzel azonban mindent elrontott, mert az egyik indián észrevette a kesztyűt, felemelte, s a letört ág körül a többit is össze-vissza tördelte, mintha valamilyen erdei vad járt volna arra. Azután visszaadta Corának a kesztyűjét, s közben a másik kezével jelentőségteljesen megmarkolta tomahawkját; a lány ebből megérthette, hogy jobb lesz, ha felhagy a további kísérletezéssel.

Így tehát szétfoszlott minden reményük, hogy valamilyen nyomot hagyhatnak barátaiknak; a másik indián csapat is magával vitt két lovat, s ez azt jelentette, hogy Sólyomszem semmiképpen sem állapíthatja meg, merre vitték foglyaikat az irokézek.

Heyward szívesen újrakezdte volna a beszélgetést, ha valami bátorító kifejezést fedez fel Magua arcán. De az indián komoran haladt előre, csak nagy ritkán pillantott vissza, és egyetlenegyszer sem szólalt meg. Bár csak a nap volt egyetlen útmutatója, olyan biztonsággal járt az erdőben, mintha térképhez igazodnék. Ösztöne többet ért minden iránytűnél. Fenyőerdőkön, néhol kisebb termékeny völgyeken, másutt patakokon keresztül vezette csapatát, és soha egy pillanatra sem tétovázott. Az ösvény néhol beleveszett a fűbe és az avarba, de Magua ilyenkor sem torpant meg, még csak nem is lassított. Úgy látszott, nem ismeri a fáradtságot. Valahányszor a foglyok felpillantottak, mindig ott látták maguk előtt Magua sötét alakját, amint rendíthetetlenül halad egy bizonyos irányban, olyan sebesen, hogy a varkocsába tűzött madártoll szüntelenül libegett.

Végül átvágtak egy völgyön, melyben egy kanyargós patak csörgedezett. Azután Magua hirtelen felkapaszkodott a szemközti dombra, amely olyan meredek volt, hogy a nővéreknek le kellett szállniuk a lóról. A dombtetőn sima terepet találtak, néhány fa nőtt rajta. Magua levetette magát az egyiknek a tövébe, s a fáradt társaság végre lepihenhetett.

VI.
RÓKÁK ÉS FÉRFIAK

Észak-Amerika völgyeiben gyakran látni olyan magas, gúla alakú dombokat, mint amilyenre Magua felvezette csapatát. Messziről szinte azt hinné az ember, hogy e dombok mesterségesen készültek. A pihenőhelyül választott domb a szokottnál is meredekebb és szabálytalanabb volt. Kitűnően lehetett védekezni róla,

s azokat, akik felkapaszkodtak lapos tetejére, aligha érhette rajtaütés. Mindez elszomoríthatta volna Heywardot, de a fiatal őrnagy már nem is számított arra, hogy barátaik utolérik őket. Közönyösen nézett körül a dombtetőn, s csak útitársnőinek kényelmével és megvigasztalásával törődött. Míg a lovak békésen legelésztek a fák között, a foglyok elővették készletük maradványait, s letelepedtek falatozni egy bükkfa alá.

Bármilyen gyorsan tették is meg az utat, közben az egyik irokéz alkalmat talált arra, hogy nyilával leterítsen egy eltévedt szarvasborjút. A finomabb falatokat azonnal lekanyarította a zsákmányról, és türelmesen cipelte a vállán egészen a pihenőhelyig. Most társaival együtt nekilátott, s mellőzve a konyhaművészet minden vívmányát, amúgy nyersen rágcsálni kezdték a húst. Csak Magua nem vett részt ebben az utálatos lakomában; félrehúzódott egy kissé, és szemlátomást mély gondolatokba merült.

Heywardnak azonnal feltűnt Magua tartózkodása, hiszen az indiánok nem szoktak sokat tétovázni, ha mód van rá, hogy valamiképpen csillapítsák éhségüket. A fiatal katonatisztben ismét feltámadt a remény: Magua bizonyára azon tűnődik, hogy milyen fortéllyal játszhatná ki a legjobban a többiek éberségét. Heyward úgy gondolta, hogy nem árt, ha maga is hozzájárul egy-két tanáccsal Magua terveihez, s újabb csábító ajánlatokat tesz neki; felállt a bükkfa mellől, s mintegy céltalanul odasétált Ravasz Rókához.

- Nem gondolja-e Magua, hogy eleget haladtunk déli irányban, s itt már semmilyen veszély sem fenyeget a kanadaiak részéről? - kérdezte Heyward olyan hangon, mintha semmi kétség sem férne ahhoz, hogy az indián csakis az ő javukat akarja. - A William Henry-erőd parancsnoka sokkal jobban örülne, ha még ma este

megláthatná lányait. Még egy éjszakai aggodalom megkeményítheti a szívét, s holnap talán nem lenne olyan bőkezű az ajándékok osztogatásában.

- Talán a sápadtarcúak reggel kevésbé szeretik a gyermekeiket, mint este? - szólt fagyosan az indián.

- Dehogy, dehogy - felelte gyorsan Heyward, attól tartva, hogy hibát követett el. - A fehérek gyakran megfeledkeznek őseik sírjáról, s felebarátaikat sem szeretik mindig úgy, mint ahogy ígérték, de az apai szeretet sohasem vész ki belőlük.

- Vajon a fehér hajú főnöknek csakugyan meglágyul-e a szíve, ha a lányaira gondol? Harcosaival keményen bánik, és a szeme olyan, mint a kő.

- Csak a lustákkal és a gonoszokkal szemben szigorú - mondta Heyward. - Ahhoz, aki megérdemli, mindig igazságos és emberséges. Sok szülőt ismertem már, aki gyengéden szerette gyermekét, de annyira egyik sem, mint az ősz hajú főnök. Te csak a harcosok élén láttad őt, Magua; de amikor a lányairól beszélt velem, akik most a te hatalmadban vannak, könnyes volt a szeme.

Heyward elhallgatott, mert nem tudta, hogyan értelmezze az indián szemének hirtelen felvillanását. Eleinte úgy tetszett, mintha Magua tekintete a jutalom reményétől válna izzóvá; de a különös izzás csakhamar átalakult: már nemcsak a mohóság táplálta, hanem egy másik, ijesztőbb szenvedély is.

- Eredj - mondta Magua, ismét megmerevítve arcvonásait. - Eredj a fekete hajú lányhoz, és mondd meg neki, hogy Magua szólni akar vele. A gyermek ígéretét apja is tiszteletben fogja tartani.

Duncan ebből azt értette, hogy az indián még valami biztosítékot kíván a jutalomra vonatkozóan, így hát lassan visszasétált a nővérekhez, és közölte Corával Ravasz Róka óhaját.

- Tudnod kell, hogy az indiánok mit becsülnek a legtöbbre a világon - mondta Duncan, miközben Magua pihenőhelye felé vezette Corát. - Ígérj neki rengeteg puskaport és finom takarókat. Nem ártana, ha ajánlatodat még valami különleges jutalommal is megtetéznéd, mert Magua rendkívül mohó és kapzsi. Vigyázz a szavaidra, Cora, ügyesen beszélj, hiszen most a magad életét s az Alice-ét is megmentheted a lélekjelenléteddel.

- S talán a te életedet is, Heyward!

- Az én életem nem fontos, és nem is az enyém: katonatiszt vagyok, tehát a király rendelkezik vele. Meg aztán nekem nincs apám, aki hazavárjon, s halálomat legfeljebb egy-két jó barát siratná meg. De ne beszéljünk többet erről, Magua még meghallhatja. Nos, Ravasz Róka, itt van a hölgy, akivel beszélni kívánsz.

Az indián lassan felemelkedett ültéből, s egy hosszú percig némán és mozdulatlanul farkasszemet nézett velük. Azután intett Heywardnak, hogy távozzék, és szárazon így szólt:

- Amikor egy irokéz asszonyokkal beszél, a többiek becsukják a fülüket.

Heyward tanácstalanul állt, nem szívesen hagyta magára Corát az indiánnal. De a lány szelíden rámosolygott, és azt mondta:

- Barátunknak igaza van, Duncan. A tapintat azt

kívánja, hogy ne légy jelen a beszélgetésünknél. Eredj vissza Alice-hez, és önts belé erőt vigasztaló szavaiddal.

Cora megvárta, amíg Heyward elmegy, majd az indiánhoz fordult:

- Mit akar mondani Ravasz Róka Munro lányának?

- Halld a szavamat - felelte az indián, és megfogta Cora karját. - Magua az északi tavak vidékén született, az irokézek között. Bátor harcos volt és tekintélyes főnök. Húsz telet és húsz nyarat látott, de sápadtarcúval még nem találkozott, és boldogan élt. Akkor a kanadai fehérek behatoltak erdőinkbe, és tűzitalt adtak Maguának. Magua ivott, és gazember lett. Az irokézek elkergették őseinek sírjától, mint ahogy a bölényt szokták űzni. Magua elmenekült, és egymagában élt. Nem hiányzott semmije, mert sok vadat ejtett az erdőben, és sok halat kihúzott a folyóból. De törzse utána nyomult és továbbkergette. Akkor Magua átpártolt az ellenséghez, és a mohawk indiánok harcosa lett.

- Hallottam, hogy északról kerültél hozzánk - mondta Cora, mert az indián elhallgatott egy pillanatra: megrohanták emlékei, s arca lángolt a szörnyű indulattól.

- Ravasz Róka talán hibás abban, hogy nem sziklából van a feje? Ki adta neki a tűzitalt? Ki tette gazemberré? A sápadtarcúak, a te néped.

- Hát felelős vagyok-e azért, hogy akadnak rosszakaratú és gonosz emberek, akiknek a bőre ugyanolyan színű, mint az enyém? - kérdezte nyugodtan Cora.

- Nem. Magua férfi, és nem bolond. Jól tudja, hogy te utálod a tűzitalt, és megveted azokat, akik minket is rászoktattak.

- Akkor hát miért veted az én szememre, hogy bajba jutottál?

- Halld a szavamat! - mondta Magua, és arcvonásai újra megmerevedtek. - Amikor az angolok és a franciák kiásták a csatabárdot, Ravasz Róka belevágta tomahawkját a mohawkok harci cölöpébe, és velük indult csatázni a saját törzse ellen. A sápadtarcúak elkergették vadászmezőikről a rézbőrűeket, s most, amikor harcolnak, egy fehér ember vezeti őket. A mi vezetőnk a Horikán-tó parancsnoka volt: a te apád. Szigorúan bánt a mohawkokkal, és megparancsolta, hogy nem szabad tűzitalt inni. Magua egyszer mégis engedett a csábításnak, és Munro elé került. S mit tett vele az ősz hajú főnök? Hadd mondja meg a lánya.

- Bizonyára megbüntette, mert Magua nem alkalmazkodott a parancshoz - felelte a bátor lány. - Így kívánta az igazság.

- Az igazság! - kiáltott Ravasz Róka, és egy félelmetes pillantást vetett a lány rendületlen arcába. - Hát igazság-e az, ha valaki rosszat tesz, és azután mást büntet meg érte? Magua akkor már nem is volt Magua: a tűzital beszélt belőle, és az cselekedett helyette! De Munro ezt nem hitte el. Az irokéz főnököt egy oszlophoz kötözték a sápadtarcú harcosok szeme láttára, és megkorbácsolták, mint egy kutyát.

Cora nem válaszolt, mert nem tudta, milyen szavakkal enyhíthetné apja egykori szigorúságát.

- Ide nézz! - folytatta Magua, és félrehúzta vászoningét, amely amúgy sem igen takarta el mellén

a tarka harci színeket. - Ezek a sebhelyek késtől és golyótól származnak, ezeket büszkén mutatja népének a harcos. De az ősz hajú főnök olyan nyomokat hagyott Magua testén, amelyeket asszony módjára el kell rejteni ezzel a sápadtarcúaknak való ruhával.

- Azt hittem - felelte Cora -, hogy az indián harcosok fel sem veszik a fájdalmat, és lelkük nem törődik a testi szenvedéssel.

- Amikor a csippeva törzs a kínzócölöphöz kötözte Maguát, és ezt a sebet ejtette rajta - mondta Ravasz Róka, egy mély forradásra mutatva a mellén -, az irokéz főnök a szemükbe nevetett, és azt mondta nekik, hogy csak asszonyok sújtanak ilyen erőtlenül! Magua lelke akkor a felhők között szálldogált. De amikor Munro parancsára kapott korbácsot, úgy érezte, mintha megtipornák a lelkét. Az irokézek lelke sohasem részeg, örökké emlékezik.

- De megnyugodhatik - mondta Cora. - Ha úgy érzed, hogy apám igazságtalanul bánt veled, mutasd meg neki, milyen az indián nagylelkűség, és vidd vissza hozzá a lányait. Heyward őrnagy már megígérte, hogy...

Magua megrázta a fejét: hallani sem akarta még egyszer a sápadtarcúak ajánlatát.

- Hát akkor mit akarsz? - folytatta Cora, aki rádöbbent arra, hogy Duncan vérmes reményei teljesen alaptalanok.

- Azt akarom, hogy beteljesedjék az irokézek törvénye: jót jóért, rosszat rosszért!

- Védtelen lányokon bosszulnád meg azt a sértést, amit az apa követett el? Nem lenne férfiasabb, ha

odamennél hozzá, és tőle kérnél elégtételt?

- A sápadtarcúak puskái hosszúak, és a késük éles! - felelte az irokéz gonoszul nevetve. - Miért menne Ravasz Róka a sápadtarcúak erődjébe, amikor itt is kezében tartja az ősz hajú főnök lelkét?

- Hadd halljam végre, mit kívánsz, Magua - mondta Cora, aki most már csak nagy erőfeszítéssel tudta megőrizni nyugalmát. - Továbbviszel bennünket az erdőben, vagy még gonoszabb terveket forralsz? Hát nincs olyan jutalom, amitől elfelejtenéd a sérelmet, és meglágyulna a szíved? Legalább a húgomat engedd szabadon, s csak énrajtam töltsd ki a bosszúdat. Alice-ért is nagy váltságdíjat fizetne apánk, de ha mindkét lányát elvesztené, belepusztulna a fájdalomba, és akkor Ravasz Róka nem kaphatna többé elégtételt.

- Halld a szavamat! - mondta megint az indián. - A kék szemű lány visszamehet a Horikán-tóhoz, és elmondhatja az öreg főnöknek a történteket, ha a fekete hajú megesküszik a Nagy Szellemre, hogy nem fog hazudni.

- Mit kell megígérnem? - kérdezte Cora, akinek méltóságteljes tartása még mindig némi tiszteletet parancsolt a vad irokézre.

- Amikor Magua elhagyta népét, asszonyát egy másik főnöknek adták. Magua most újra összebarátkozott az irokézekkel, és visszatér őseinek sírjához, a nagy kanadai tó partjára. Jöjjön vele az angol főnök lánya, és éljen örökké Magua wigwamjában.

Bármennyire felháborította is a lányt ez az ajánlat, uralkodott magán, és nyugodt hangon válaszolt:

- Ugyan mi öröme telnék Maguának abban, ha olyan asszony élne mellette, akit nem szeret? Fogadd el inkább Munro pénzét, s olyan ajándékokat vehetsz rajta, amelyek meghódítanak minden irokéz leányt.

Magua több mint egy percig nem szólt semmit, de olyan vadul nézte Corát, hogy a lánynak önkéntelenül is megdobbant a szíve. Aztán Magua így szólt:

- A korbács ütötte sebek még mindig fájnak Maguának! Olyan asszony kell neki, aki enyhíteni tudja ezt a fájdalmat. Munro lánya majd vizet hord a wigwamba, megkapálja a kertet, és megfőzi az ételt. A fehér hajú főnök teste ott marad az erődben, de a szíve Magua kezében lesz.

- Szörnyeteg! - kiáltotta Cora, aki most már nem bírta türtőztetni felháborodását. - Nemhiába kaptad a Ravasz Róka nevet! De nincs olyan hatalmad, mint ahogy képzeled! Munro szíve csakugyan a kezedben van, s meg fogod látni, hogy ez a szív nem rémül meg semmitől, és amíg egy cseppnyi vér marad benne, ellenáll aljas terveidnek!

Magua rettenetes mosollyal válaszolt erre a bátor kijelentésre, majd sarkon fordult, és otthagyta Corát. Heyward azonnal odasietett a minden ízében remegő lányhoz, és izgatottan faggatni kezdte a történtek felől. Cora azonban nem akarta, hogy Alice megijedjen, és ezért kitérő válaszokat adott; csak az arca árulta el, hogy a tárgyalás nem járt sikerrel. Hiába könyörgött Alice is, hogy mondja meg, mi történt; Cora tagadólag rázta a fejét, s végül csak ennyit suttogott, az irokézek csoportjára mutatva:

- Nézz rájuk: arcukról leolvashatod a sorsunkat. De ne sírj; legyünk erősek mindhalálig!

Magua közben odament a többiekhez, akik mohón lakmároztak a nyers húsból. Méltóságteljes tartásban, ahogy a főnökök szokták, beszélni kezdett hozzájuk. Heyward semmit sem értett a szónoklatból, csak azt látta, hogy Magua gyakran mutogat észak felé, a Nagy-tavak irányába. Minden jel szerint őseinek földjéről beszélt.

A hallgatók tetszéssel fogadták szavait, néha összenéztek, és elégedett "uff!" kiáltásokat hallattak.

Ravasz Róka egyre jobban belemelegedett a szónoklásba. Élénk színekkel ecsetelte a hosszú és fáradságos utat, amelyen idejöttek, hogy harcoljanak a kanadai sápadtarcúak ellenségeivel. Nevén szólította mind a hat harcost; felsorolta érdemeiket, hőstetteiket, sikeres vállalkozásaikat. Akiről éppen szó volt, rendkívül boldogan fogadta a dicséretet. Azután Magua halkabban beszélt tovább. Leírta a Glenn-vízesést, a bevehetetlennek látszó sziklás szigetet, említést tett Hosszú Puskáról is - hallgatói erre felüvöltöttek -, majd Heywardra mutatott. Eszébe juttatta hallgatóinak, hogy több bajtársuk örökre ott maradt a szigeten, s ebben része volt a fiatal katonatisztnek is. Végül felemelte a hangját, és a következő szónoki kérdésekkel fejezte be a beszédét:

- Vajon kutyák-e az irokézek, hogy mindezt eltűrik? Ki fogja megmondani Menovgua feleségének, hogy férje holtan zuhant le a tölgyfa ágáról, és skalpja a halaké lett? Ki merne szembenézni Vasszavattimi anyjával, amíg a fia nincs megbosszulva? Mit mondunk törzsünk véneinek, ha azt kérdik, hány skalpot szereztünk, s mi egyetlen sápadtarcúét sem tudjuk felmutatni? Az asszonyok kinevetnének bennünket, és ujjal mutogatnának ránk. Folt esett az irokézek becsületén, s ezt csak vérrel lehet lemosni!

Még mondott valamit, de szavai belevesztek a hat irokéz harcos pokoli ordításába. Mindannyian felugrottak, s kést vagy tomahawkot ragadva rohantak a foglyok felé. Heyward, akiről a pihenőhelyen levették a köteleket, a lányok elé ugrott, s amikor az első indián odaért, birokra kelt vele. A csapat megtorpant egy pillanatra, és Magua ekkor közbelépett. Hangosan kiáltozva felhívta magára a többiek figyelmét. Nyilván olyasmit javasolt, ami valamennyiüknek tetszett, mert az irokézek fülsiketítő üdvrivalgással fogadták szavait; aztán két jól megtermett harcos Heywardra vetette magát, és ártalmatlanná tette, ugyanakkor egy harmadik megragadta az énekmestert. Az őrnagy elkábult az irokézek ütéseitől; amikor magához tért, látta, hogy egy fenyőfa törzséhez kötözték, és társai is ugyanerre a sorsra jutottak.

Cora az őrnagytól jobb kéz felé eső fához kötözve állt, sápadtan és izgatottan, de arcán ugyanazzal a rendíthetetlen elszántsággal, mint addig. Alice-t Duncantől balra kötözték egy fához az irokézek; a szegény lány minden ízében remegett, és bizonyára összeesett volna, ha az erős háncskötelek meg nem tartják. Valamivel odébb David állt, ugyanilyen helyzetben; az énekmester tátott szájjal bámult maga elé, mintha azon tűnődnék, hogy ilyenkor mit kívánnak az illemszabályok.

Az irokézek most hozzáláttak a kegyetlen bosszú előkészítéséhez. Szótlanul és mégis mintegy vezényszóra tettek-vettek: sok évszázados hagyományok tanították meg őket a teendőikre. Volt, aki száraz rőzsét hordott a foglyok lábához: ebből látszott, hogy az úgynevezett tűzpróbára készülődnek; mások fadarabokat hasogattak a tomahawkjukkal, s jól ki is hegyezték, hogy annál könnyebben fúródjanak majd az áldozatok húsába. Ketten megragadták egy-egy fiatal facsemete ágait, s a rugalmas törzseket ív

alakban egészen a földig hajlították. Az volt a tervük, hogy ehhez a két fához kötözik majd hozzá Heywardot; a fiatalemberre iszonyatos kínok várnak, amikor a két rugalmas fatörzs visszapattanva kiegyenesedik.

Maguának azonban mindez nem volt elég. Úgy látszik, szerette volna fenékig kiélvezni a bosszú gyönyöreit, mert intett társainak, hogy pihenjenek meg egy pillanatra, ő maga pedig odalépett Cora elé.

- Nos? - kérdezte megvetően. - Mit szól mindehhez Munro lánya? Túlságosan kényes ahhoz, hogy Ravasz Róka wigwamjában hajtsa nyugovóra a fejét; jobb lesz vajon, ha majd a farkasok játszanak a csupasz koponyájával itt a domb aljában?

- Mire céloz a gazember? - kiáltotta Heyward megdöbbenve.

- Semmire! - felelte Cora szilárdan. - Ne feledjük, hogy barbár és tudatlan vadember: nem tudja, hogy mit cselekszik. Mielőtt meghalnánk, imádkozzunk azért, hogy kegyetlen gyilkosunk bocsánatot nyerjen a túlvilágon.

- Bocsánatot! - visszhangozta Ravasz Róka. - Nem kérek semmilyen bocsánatból! A rézbőrűek emlékezete hosszabb, mint a sápadtarcúak karja; irgalmuk rövidebb, mint a sápadtarcúak igazsága! Beszélj: küldjem-e vissza apjához az aranyhajú lányt, s te elkíséred-e Maguát a Nagy-tavakhoz? Hordasz-e vizet a wigwamjába, és megfőzöd-e a kukoricáját?

- Eredj - mondta Cora utálkozva -, ne keserítsd meg utolsó pillanataimat! Imádkozni akarok.

Magua azonban meg sem moccant, s gúnyosan Alice-

re mutatott.

- Nézd! A gyermek sír! Fiatal még a halálra. Küldd vissza Munróhoz, hadd fésülje apjának ősz haját, s vigasztalja meg a szívét.

Cora önkéntelenül is a húgára nézett, akinek könnyek hullottak a szeméből.

- Miről beszél ez az indián? - kérdezte Alice remegő hangon. - Nem azt mondta, Cora, hogy vissza akar küldeni apánkhoz?

Cora néhány pillanatig nem mert válaszolni; ellentétes érzésekkel viaskodva nézett szerencsétlen húgára. Amikor végül mégis megszólalt, hangja már nem volt olyan zengő és dallamos, mint addig.

- Alice - mondta Cora -, az irokéz azt ígéri, hogy mindkettőnket életben hagy, sőt téged és Duncant hazaenged barátainkhoz, apánkhoz, ha nem leszek olyan gőgös, és elfogadom az ajánlatát, amely...

Nem tudta folytatni, elcsuklott a hangja.

- Miről van szó? - kiáltotta Alice. - Beszélj, drága Cora! Ó, én minden ajánlatot elfogadnék! Ha te és Duncan megmenekültök, én szívesen meghalok!

- Meghalni! - mondta Cora nyugodtabb és szilárdabb hangon. - Meghalni könnyű lenne. De Magua azt kívánja, hogy menjek vele az irokézek falujába, lakjak a wigwamjában, egyszóval legyek a felesége! Szólj hát, Alice, édes húgom, és te is, Duncan. Lehet-e ilyen áldozattal fizetnem az életünkért? Ha meghoznám az áldozatot, Alice, elfogadnád? És te, Duncan? Beszéljetek, mert a ti szavatoktól függ, hogy miként határozok!

- Én?! - kiáltotta a fiatalember megdöbbenve és felháborodva. - Ne tréfálj velem, Cora! Bárcsak ne is említetted volna ezt a szörnyű ajánlatot! Hiszen a puszta gondolata is rosszabb ezer halálnál.

- Tudtam, hogy ez lesz a válaszod - mondta Cora, és arca megint kipirosodott a hálától. - De téged is hallani akarlak, Alice. A te kedvedért egyetlen zokszó nélkül feláldoznám magam.

Heyward és Cora feszülten leste Alice válaszát, de a lánynak egy hang sem jött ki a torkán. Ujjai görcsösen megvonaglottak, feje a mellére hanyatlott, mintha eszméletét vesztette volna. Végül ismét felnézett, és halkan, de nagyon határozottan így szólt:

- Nem, nem: inkább haljunk meg együtt, mint ahogy együtt is éltünk!

- Akkor halj meg! - üvöltötte Magua, s nagy erővel eldobta tomahawkját a tehetetlen lány felé. A harci szekerce Heyward arca előtt süvített el, majd közvetlenül Alice feje fölött csapódott a fába. Szerencsére nem érte a lányt, csak az egyik aranyszőke fürtjét metszette le. Ez a látvány csaknem megőrjítette Duncant. Rettenetes erőfeszítéssel szétpattantotta a háncskötelet, s rávetette magát a Magua mellett álló irokézre, aki már felemelte tomahawkját, hogy Ravasz Róka sikertelen dobása után ő végezzen a lánnyal. A két ellenfél átkulcsolta egymást, s lezuhant a földre. Heyward kezéből kicsúszott az irokéz meztelen karja, a harcos azonnal ki is használta ezt az előnyt, fölébe kerekedett támadójának, s rátérdelt a mellére. Duncan már látta a felemelt indián kés csillogását, amikor váratlanul eldördült egy puska. Heyward mellén mintha enyhült volna a nyomás: az irokéz villogó szeme hirtelen

megüvegesedett, és az őrnagy nem kis megkönnyebbüléssel tapasztalta, hogy ellenfele holtan esik össze.

A huronok egy pillanatig kővé meredve álltak. A végtelen biztonsággal irányzott lövés azonban mindent megmagyarázott: csak egyetlen ember volt a világon, aki megkockáztathatta, hogy a barátjához ilyen közel levő ellenségre célozzon.

- Hosszú Puska! - kiáltották egyszerre az irokézek. Kiáltásukra a fák közötti bozótból érkezett válasz: az irokézek éppen ott helyezték el fegyvereiket! A következő pillanatban Sólyomszem ugrott ki a sűrűből, kezében kedves puskája, amelyet az irokézek fegyverei közt megtalált. Türelmetlenségében meg sem töltötte újra, csak felemelte csövénél fogva, mint egy dorongot. De a vadász még nem is ért el a dombtető közepére, amikor egy fürge és erőteljes alak megelőzte, s tomahawkját lóbálva, a huronok között termett. S még ugyanabban a pillanatban egy harmadik jelenés is felbukkant, ijesztően, mint a kísértet. Az irokézek rémülten visszahőköltek, s rettenetes ellenfeleiket látva, önkéntelenül is felszakadt belőlük a kiáltás:

- Fürge Szarvas!

- Nagy Kígyó!

De Magua nem esett kétségbe. Egy szempillantás alatt áttekintette a kis tisztást; azonnal látta, hogy támadóik csak hárman vannak; előrántotta kését, majd hangos szóval és tettel egyaránt példát mutatott rémült társainak. Rávetette magát Csingacsgukra, s ekkor elkezdődött az általános küzdelem. Egyik félnek sem volt lőfegyvere; a harcot tehát a fizikai erőnek és az ügyességnek kellett eldöntenie.

Unkasz viszonozta az irokézek kiáltását, majd előreugrott, és tomahawkjának egyetlen jól irányzott csapásával kettéhasította az egyik irokéz koponyáját. Heyward kitépte a fából, Alice feje fölül Magua tomahawkját, és ő is előrerontott. A rettenetes kavarodásban jobbra-balra zuhogtak a csapások. Sólyomszem meglóbálta puskáját, kiütötte egy huron kezéből a harci szekercét, majd végzetesen lesújtott az ellenség fejére. Most már mindkét oldalon egyenlő volt a harcosok száma, s mindenki megtalálta a maga ellenfelét. Heyward egy jól megtermett irokézzel került szembe, s az őrnagy azonnal elhajította az előbb felkapott tomahawkot. A szekerce megsebesítette az indián homlokát, de nem végzett vele. Heyward bátran előreugrott, és puszta kézzel támadt ellenfelére. A következő pillanatban már meg is bánta elhamarkodott lépését, mert az irokézben még éppen elég erő maradt, hogy késével előredöfjön. Heyward szerencsésen elkerülte a kést, s mivel mást nem tehetett, átkarolta a huront, és minden erejéből magához szorította, így birkóztak egy darabig, és nem lehetett tudni, hogy melyik marad fölül, amikor Sólyomszem végzett második ellenfelével, és az őrnagy segítségére sietett. Puskája ismét lesújtott, az irokéz elengedte Duncant, és élettelenül rogyott a földre.

Maguán kívül most már csak egy irokéz maradt életben. Előbb Unkasszal viaskodott, de sikerült megszabadulnia a fiatal mohikántól, visszarohant a foglyok felé, és elhatározta, hogy befejezi a bosszú félbemaradt művét. Nagyot ordított, fölemelte tomahawkját, és eldobta a védtelen Cora felé. A szekerce zúgva pörgött a levegőben, és Cora válla fölött csapódott be a fába. A lány meg is sebesült egy kissé, ezért viszont bőséges kárpótlást nyújtott az a körülmény, hogy a tomahawk átvágta köteleit. Cora

egy szempillantás alatt ismét szabad volt, Alice-hez szaladt, és rávetette magát, hogy inkább őt érje az irokéz kése, semmint a húgát. Közben lázas igyekezettel próbálta kioldozni Alice köteleit. Ez az önfeláldozás bárkit meghatott volna a vérszomjas irokézen kívül. Utánaugrott Corának, elkapta fekete haját, egyetlen rántással letépte húga testéről a bátor lányt, s térdre kényszerítette. Másik kezével felemelte kését, és a skalpolás szörnyű műveletére készülődött.

Mindez néhány pillanat alatt játszódott le. Sólyomszem és Heyward még nem végzett ellenfelével, Unkasz pedig hiába kereste a markából kisiklott irokézt. De az utolsó pillanatban mégis észrevette. Most derült ki, hogy Fürge Szarvas csakugyan megérdemelte a nevét. Villámgyorsan száguldott a fentebb leírt jelenet színhelye felé, és éppen idejében vetette magát az irokézre. Mindketten elvágódtak, és jó ideig küzdöttek egymással a földön. Közben Sólyomszem és Heyward végzett a maga ellenfelével, meglátta Unkasz és az irokéz párviadalát, és odarohant. Sólyomszem puskája, Heyward tomahawkja és Unkasz kése csaknem egyszerre sújtott le, s az irokéz azonnal kiadta lelkét.

Most már csak Ravasz Róka és Nagy Kígyó között dúlt a harc. Párbajuk első pillanatai azzal teltek el, hogy mindkét harcoló fél gyors és erőteljes késdöféseket irányzott a másik ellen. Azután hirtelen összecsaptak, egymásba kapaszkodtak, és a földön hemperegve birkóztak tovább. Mire Sólyomszem, Unkasz és Heyward ellenfél nélkül maradt, a mohikán és az irokéz főnök már jócskán eltávolodott harcuk kezdeti színterétől. Teljesen összefonódva gurultak ide-oda, s jókora porfelhőt vertek maguk körül. Csingacsguk barátai természetesen azonnal odarohantak, mihelyt szabad lett a kezük, de azután tehetetlenül megálltak a porban hempergő harcosok előtt. Hiába emelte fel a

kését Unkasz és puskáját Sólyomszem, hiába próbálta Heyward elkapni Magua lábát, kezük mindannyiszor visszahanyatlott. A portól, vértől mocskos ellenfeleket már nem lehetett megkülönböztetni. Senki sem mert lesújtani, nehogy véletlenül az ellenség helyett a jó barátot találja el. Igaz, néha felvillant Magua vészjósló szeme, de a következő pillanatban már Csingacsguk arca volt azon a helyen. A két harcos ily módon már csaknem elérte a kis fennsík peremét. Ekkor Csingacsguknak végre sikerült ismét előredöfni a késével; Magua szorító karja hirtelen elernyedt, és az áruló irokéz mozdulatlanul elnyúlt. Csingacsguk abban a pillanatban talpra ugrott, s félelmetes diadalkiáltása messzire szállt az erdőben.

- Győzelem! Győzött a mohikán főnök! - kiáltotta Sólyomszem, s még egyszer felemelte a hosszú puska agyát. - Hadd intézzem el végleg egy ütéssel a gazembert, ez semmit sem von le Csingacsguk dicsőségéből, és a skalpot sem veszi el tőle.

De mielőtt a veszedelmes fegyver lesújthatott volna, a ravasz irokéz megmozdult, egyetlen mozdulattal túljutott a dombtető peremén, és legurult a völgybe. Ott azonnal talpra ugrott, és már el is tűnt a bokrok között. A két mohikán, aki halottnak hitte az ellenséget, most felkiáltott meglepetésében, majd villámgyorsan utánairamodott Maguának, de Sólyomszem éles füttyszava megállította őket, és csakhamar visszatértek a dombtetőre.

- Nagyon jellemző az irokézekre! - kiáltotta Sólyomszem, aki mindenben igazságos volt ugyan, de a huronokkal szemben nem tudott méltányos lenni, annyira gyűlölte őket. - Egy becsületes delavár harcos nyugodtan tudomásul vette volna, hogy legyőzték, és megvárta volna, amíg végérvényesen fejbe kólintják. De ezek az irokézek, macska módra ragaszkodnak az

élethez! No, mindegy, hadd menjen, amerre akar; egyedül van, puska és íj nélkül, méghozzá jó messzire francia cimboráitól!

Cora közben kiszabadította Alice-t, s a társaság ismét összegyűlt a fennsík közepén.

- Meg vagyunk mentve! Meg vagyunk mentve! - suttogta a fiatalabbik lány. - Visszatérhetünk drága apánkhoz, nem kell szegény öreg szívének megszakadni! Ó, Cora, mennyire örülök, hogy neked sem esett bántódásod, és hogy Duncan is megmenekült!

Cora forrón magához ölelte húgát. Heyward meghatottan nézte őket, és nem szégyellte, hogy könnyek szöknek a szemébe. Még Unkasz arcvonásai is ellágyultak ekkora boldogság láttán.

Sólyomszem éppen annyira örült, mint ők, de azért nem feledkezett meg az éberségről. Körbejárta a csatateret, és megvizsgálta, hogy valóban halott-e minden ellenségük. Már egyiket sem találta életben. Sólyomszem csak ekkor vette észre, hogy az énekmester még mindig ott áll, ahova az irokézek kötözték. David egyetlen szóval sem hívta fel magára a figyelmet; meglepően türelmes és hidegvérű szemlélője volt az egész csatának. A vadász elszégyellte magát, amiért a győzelem mámorában olyan sokáig megfeledkezett a derék énekmesterről; gyorsan odalépett hozzá, és kiszabadította kötelékeiből.

- Úgy, ni! - kiáltotta Sólyomszem, amikor az utolsó háncskötél is lehullott - megint szabadon rendelkezhetsz a végtagjaiddal, bár azt ajánlanám, hogy egy kissé óvatosabban bánj velük, mint eddig. Nem vagyok sokkal idősebb nálad, de egy jó tanácsot

azért elfogadhatsz tőlem: add el a hangsípodat az első bolondnak, aki megveszi, és vásárolj helyette valamilyen fegyvert, mert annak sokkal több hasznát veszed ezen a vidéken.

- Inkább hálaadó éneket zengenék most a te nevedről, barátom! - felelte David. - Köszönöm neked, hogy a hajam még mindig ott van, ahol a gondviselés akaratából először kinőtt.

- Nincs mit köszönnöd, hiszen semmiség volt az egész - mondta Sólyomszem mosolyogva. - Ilyesmit gyakran láthatsz, ha még sokáig időzöl közöttünk. Különben is, én már megkaptam a jutalmamat azért, amit tettem: ismét kezemben van puskám, a Szarvasölő. Az irokézek magukkal hozták, és letették saját fegyvereik közé a bozótba. Amikor idelopóztam a tisztás szélére, és megtaláltam, már nem kételkedtem benne, hogy miénk lesz a győzelem. Ha Csingacsgukban és Unkaszban nem lobog annyira a harci vágy, inkább ők is felkaptak volna egy-egy puskát, s akkor bevezetőül egy helyett mindjárt három irokézt küldhettünk volna a másvilágra. De hát nem így volt megírva a sors könyvében.

- Jól beszélsz, barátom - felelte David -, az isteni gondviselés előre meghatározta mindannyiunk sorsát. Akinek el kell pusztulnia, elpusztul, akinek meg kell menekülnie, megmenekül. Hiába szegülünk szembe a sors akaratával. Ezt tanítja a vallás, és a hívő vigaszt találhat ebben a tanításban.

Sólyomszem, aki közben leült, és szinte apai szeretettel vizsgálgatta puskáját, most felnézett, s megcsóválta a fejét.

- Akárki hirdeti ezt a tanítást - mondotta -, szerintem csak gyáváknak való, és a bátrak megvetik.

- Hát nem a sors könyvéről beszéltél magad is? - kérdezte David.

- Ez csak afféle szólás-mondás - mondta Sólyomszem. - A sorsunkat mi magunk irányítjuk, és nem hiszek abban, hogy a túlvilágon jutalom vagy büntetés vár ránk tetteinkért.

- Semmit sem tudsz felhozni e kárhozatos nézetek alátámasztására! - kiáltotta David. - Mondd csak, a szent könyveknek melyik fejezetéből és szakaszából meríted ezt az okoskodást?

- Szent könyvek! - felelte Sólyomszem megvetően. - Hát mit képzelsz, mi vagyok én: pityergős diákocska, aki egy vénasszony kötényébe kapaszkodik? Ez a jó puska itt a térdemen talán írótoll, a lőporos szarum tintatartó, s a zacskó, amiben az ólomgolyókat tartom, iskolatáska? Könyvek! Mi közöm a könyvekhez énnekem, aki harcos vagyok és vadász? Én egy könyvet olvasok, s az olyan egyszerű és közérthető, hogy nem kell sokat rágódni az értelmén. Ez az olvasmányom már negyven éve, s még nem untam meg.

- Mi a címe annak a kötetnek? - kérdezte David, nem is sejtve, hogy a másik mire gondol.

- Nincs címe - felelte a vadász. - De nézz körül, itt fekszik előtted, kinyitva. Ez a könyv a természet: sorai az erdők, a dombok, a patakok. Tanulmányozd, barátom, s több bölcsességet meríthetsz belőle, mint a sápadtarcúak kegyes irka firkáiból.

David belátta, hogy olyan emberrel keveredett vitába, aki minden emberi okoskodásnál többre becsüli a természet szavát. Nem is érvelt tovább, leült, elővette

vaskeretes szemüvegét és a kis zsoltároskönyvet; kikeresett egy dalt, amelynek szövege némileg illett az alkalomhoz, és mindjárt rá is zendített. Sólyomszem közben a puskájával foglalkozott, kitisztogatta, megtöltötte - az ének ezúttal nem kavarta fel érzéseit. Néhány érthetetlen szót dünnyögött maga elé, megcsóválta a fejét, majd felállt, hogy szemügyre vegye az irokézektől zsákmányolt fegyvereket. Csingacsguk és Unkasz csatlakozott hozzá, és mindketten nagy örömmel kiáltottak fel, amikor megtalálták a saját puskájukat, melyet a szigeten hagytak. Még Heywardnak és Davidnak is jutott fegyver és muníció.

Sólyomszem most közölte a társasággal, hogy elérkezett az indulás ideje. Míg a küzdelem folyt, a lovak riadtan lemenekültek a dombtetőről, de odalent a völgyben megálltak, és tovább legelésztek. A két nővér Heyward és Unkasz segítségével leereszkedett a meredek lejtőn, majd nyeregbe szállt. Sólyomszem előreindult, s letérve arról az ösvényről, amelyen az irokézek idehozták foglyaikat, nekivágott az erdő sűrűjének.

A többiek követték, de nem kellett messzire haladniuk, mert csakhamar egy keskeny, szivárgó patakocskához értek; Sólyomszem erről felismerte, hogy jó helyen járnak, néhány percig még továbbment a víz mellett, majd megállt, és nekitámasztotta puskáját egy hatalmas szilfának.

Úgy látszik, Csingacsguk és Unkasz sem először járt erre. A patakocska vagy inkább erecske itt eltűnt az avarban; a két mohikán letérdelt, s a víz eltűnésének helyén kezdte félredobálni a leveleket. Csakhamar előbukkant a kékes agyag, amelyből a patak forrása felbuzgott. Az indiánok gyakran felkeresték ezt a helyet, s jól ismerték a víz üdítő és gyógyító hatását.

Később a sápadtarcúak is megismerkedtek vele, s ide építették a híres ballstoni fürdőt.

- Látom, nemrég itt jártak a mohawkok, csillapították szomjukat a forrás vizével, de mindent összetapostak, és az ivóedényt is eldobták valahová - mondta bosszúsan Sólyomszem. - Nem érdemlik meg, hogy az ember felhívja figyelmüket a természet adományaira. Ez a forrás többet ér a gyarmatok legjobb patikájánál, s ők mégis bemocskolják! Úgy viselkednek, mintha oktalan állatok volnának, nem pedig emberek.

Unkasz némán odanyújtotta kulacsát a vadásznak, Sólyomszem merített a vízből, ahol nem volt zavaros, majd letelepedett egy száraz helyre a szilfa alatt, és kortyolt egy nagyot. Azután elővette az irokézek elemózsiájának maradékát, amit magával hozott egy batyuban.

- Köszönöm, Unkasz - mondotta, visszaadva a kulacsot. - Most pedig hadd lássuk, milyen falatokkal élnek az irokézek, amikor gonosz útjaikat járják az erdőben. No, nézd csak! A gazemberek pontosan tudják, hogy melyik a szarvas legfinomabb része! De nem sütöttek meg semmit, nyers húst esznek, mert mégiscsak vademberek. Unkasz, itt a csiholóacélom, rakj tüzet; ránk fér egy kis ennivaló a mai nap után.

Heyward látta, hogy a vezetőik komolyan nekilátnak a lakoma előkészületeinek, lesegítette hát Alice-t és Corát a nyeregből, és mindannyian kényelmesen elhelyezkedtek a szilfa alatt.

- Hogyan lehetséges, barátom - kérdezte az őrnagy Sólyomszemtől -, hogy ilyen hamar viszontláttunk benneteket, s hogy nem hoztatok segítséget az Edward erődből?

- Ha egészen odáig elmentünk volna, akkor ti most nem ülnétek itt velünk - felelte szárazon a vadász. - A temetésetekről nem késtünk volna el, de a skalpotok az irokézek övén lógna. Nem, nem, az erődig és vissza nagyon hosszú az út, s mi inkább elrejtőztünk a folyó partján, hogy kilessük a huronokat.

- Akkor hát mindent láttatok, ami a fogságba esésünk után történt?

- Nem mindent, mert az indiánok rendkívül óvatosak, és nehéz megközelíteni őket. Meg aztán az is sok fáradságomba került, hogy ezt a mohikán fiút nyugton tartsam a rejtekhelyen. Hej, Unkasz, Unkasz, inkább úgy viselkedtél, mint egy kíváncsi vénasszony, semmint egy harcos, aki a hadiösvényt járja!

Unkasz nem szólt semmit, de Heyward látta rajta, hogy nagyon is a szívére veszi Sólyomszem korholását.

- Láttátok az elfogatásunkat? - kérdezősködött tovább az őrnagy.

- Nem láttuk, de hallottuk - felelte Sólyomszem. - Az indián diadalüvöltésekből mindent megért az olyan ember, aki a vadonban töltötte életét. De amikor kivittek benneteket a partra, hason kellett csúsznunk, mint a kígyóknak, a levelek alatt; s amikor legközelebb a szemünk elé kerültetek, már a fához voltatok kötözve mindannyian.

- Akkor valóságos csoda, hogy nem vesztettétek el a nyomunkat, hiszen az irokézek két csapatra oszlottak, és mindegyik csapat magával vitt két lovat.

- Csakugyan, ha Unkasz nincs velünk, könnyen elvesztettük volna a nyomotokat. Megállapítottuk, hogy az irokézek kétfelé indultak el, az egyik csapat

északra, a másik délre. Mi a dél felé igyekvő csapatot követtük, mert valószínűbbnek látszott, hogy az irokézek arra viszik a foglyaikat. Később kiderült, hogy nem tévedtünk. De amikor már sok mérföldet hagytunk magunk mögött az erdőben, és egyetlen letört ágat sem találtunk, azt hittem, hogy talán mégis a másik csapat vitt magával benneteket. Annál is inkább megerősödött bennem ez a feltevés, mert az ösvényen csak indián mokasszinok nyomát láttuk.

- Az irokézek nagyon ravaszok voltak - mondta Duncan. - Indulás előtt a mi lábunkra is mokasszint húztak. Még most is az van rajtam.

- Egyáltalán nem lep meg a ravaszságuk - mosolygott Sólyomszem. - De mi már sokszor találkoztunk ilyen fortélyokkal, és ezért nem fordultunk mindjárt vissza, hanem megálltunk biztosabb jeleket keresni.

- És mi volt az a biztos jel? - kérdezte Duncan.

- Olyan jel volt, amit fehér ember sohasem fedezhetett volna fel - felelte Sólyomszem. - A fiatal mohikán főnök éles szeme kellett hozzá. Amikor éppen a legnagyobb zavarban voltam, Unkasz kijelentette, hogy az ösvényen látható patanyomokat csakis a nővérek lovai hagyhatták. Ezek a lovak ugyanis egyszerre lépnek a jobb vagy bal oldali első és hátsó lábukkal. A többi ló általában a jobb mellső és a bal hátsó vagy a bal mellső és jobb hátsó lábát teszi le egyszerre. A nővérek lovai azonban másként voltak betanítva, s ezt Unkasz már tegnap észrevette az erdőben, első találkozásunkkor. Így azután megnyugodva haladtunk tovább, és nemsokára elérkeztünk egy összevissza tördelt bokorhoz. Én nem tulajdonítottam nagyobb jelentőséget ennek a jelnek; azt hittem, egy szarvas dúlta fel a bozótot futtában. Unkasz azonban megállapította, hogy a bokor

legjobban kinyúló ágát felfelé törték meg, a többit pedig lefelé. A hölgyek, ha rózsát szednek, felfelé hajlítják a virágot, s úgy tépik le száráról. Ezek után nem lehetett kétséges, hogy valamelyik lány jelt akart hagyni, de az irokézek észrevették, és megtévesztésül összevissza dúlták a bokrot. Nem számítottak arra, hogy Unkasz szeme még az övékénél is élesebb.

Duncan csodálattal pillantott a fiatal mohikánra, aki éppen olyan mozdulatlan arccal hallgatta ezt a dicséretet is, mint az előbb a korholást.

- Azután már biztosak voltunk a dolgunkban - folytatta Sólyomszem. - Nem kellett mást tennünk, csak követtük e két furcsán idomított ló nyomait. Egyébként már az út elején sejtettük, hogy az irokézek valahol ennek a forrásnak a közelében ütnek majd tábort, mert jól ismerik a víz gyógyító hatását.

- Olyan híres ez a forrás? - kérdezte Heyward.

- Messze földön nem akad olyan indián, aki ne hallott volna róla. Nem kóstolnád meg magad is?

Heyward bólintott, s Unkasz odanyújtotta kulacsát. Az őrnagy az ajkához emelte, nagyot húzott belőle, de azután mindjárt kiköpte a vizet, s közben arca rendkívül mulatságosan elfintorodott. Sólyomszem jót nevetett rajta, a maga csendes módján.

- Meg kell szokni az ízét! - mondta a vadász. - Először én is kiköptem, de most már úgy áhítozom utána, mint a szarvas, ha kimerült a futásban. De úgy látom, már megsült a hús; lakjunk hát jól belőle, mert hosszú utat kell még megtennünk.

Sólyomszem elhallgatott, és mindannyian falatozni kezdtek a húsból, amit az irokézek meghagytak nekik.

A lakoma végeztével még egyszer ittak a jótékony vízből, amely ötven év múlva olyan sok betegnek nyújtott enyhülést Ballstonban. Azután Sólyomszem bejelentette, hogy tovább kell indulniuk. A nővérek ismét nyeregbe kapaszkodtak. Duncan és David mellettük haladt újonnan szerzett puskájával; a csapat vezetője Sólyomszem volt, és a hátvédet a két mohikán alkotta.

VII.
A WILLIAM HENRY-ERŐD FELÉ

Sólyomszem biztos léptekkel vezette barátait a sík terepen. A nap lefelé haladt az égbolton, csaknem elérte már a távoli hegyek gerincét, s így az erdei úton haladókat nem kínozta a hőség. Nem kellett sokszor megpihenniük, s mire az alkony leszállt, már jó sok mérföldet maguk mögött hagytak.

Akárcsak az indiánok, a vadász is szinte ösztönszerűleg tájékozódott az erdőben. Sohasem lassított: elég volt egy-egy röpke pillantást vetnie a fák mohos oldalára, a lenyugvó napra vagy a patakokra, amelyeken időnként átkeltek, s máris tudta, hogy milyen irányban haladjon tovább. Közben az erdő zöld színei egyre sötétebb árnyalatot vettek fel, annak jeléül, hogy közeledik az éjszaka.

A nővérek látták, hogy a napkorong eléri a nyugati hegyeket, és rubinvörösre festi maga körül a felhők tömegét. Ekkor Sólyomszem hirtelen megállt, hátrafordult, és a színpompás égboltra mutatva így szólt:

- Íme, ott a jel, amely arra inti az embereket, hogy

térjenek nyugovóra. Milyen jó és bölcs dolog lenne, ha az emberek megértenék a természet jeleit, s tanulnának a levegő madaraitól és az erdő vadjaitól! A mi éjszakánk egyébként nem fog sokáig tartani, mert amikor a hold felkel, tovább kell indulnunk. Emlékszem rá, hogy ezen a vidéken már harcoltam egyszer az irokézekkel, akkoriban fogtam először emberre a puskámat; a Kristálytükör nevű tó partján csúfos vereséget szenvedtek tőlünk, de később újabb csapataik érkeztek, s még sokáig folyt a harc az erdőben. Akkor védekezésül egy erős házat építettünk szálfákból: ha emlékezetem nem csal, itt kell lennie valahol a közelben.

Választ nem is várva, Sólyomszem megindult a fiatal gesztenyefák sűrűjében. Óvatosan, körültekintően hajlította félre az ágakat, mintha azt várná, hogy melyik pillanatban kerül a szeme elé valamilyen régóta ismert tárgy. Néhány száz lépést haladtak így, s végül kijutottak egy kör alakú kis tisztásra. A tisztás közepén egy fűvel benőtt dombocska emelkedett, s az utasok azonnal megpillantották rajta a szálfa épület romjait. Akkoriban sok ilyen házat láthatott az ember az amerikai erdőkben, különösen a Hudson folyó és a George-tó között. Ezek a házak sebtiben épültek a védelem céljaira, s miután elmúlt a veszély, lakóik mindörökre elköltöztek belőlük.

A dombocskán álló épületről is lerítt, hogy gazdái sok-sok esztendeje elhagyták. Fakéregből készült tetejét szétszedték a viharok, de a vízszintesen lefektetett szálfákat is megviselte már az idő: némelyik kimozdult helyéből, s a falban jókora rések tátongtak. Heyward és társai szinte megrettentek a pusztulásnak ettől a képétől, de Sólyomszem és a két mohikán minden félelem nélkül, sőt, nagy érdeklődéssel sietett oda a házhoz. Míg Sólyomszem kívülről-belülről megvizsgálta a romokat, Csingacsguk halkan és

büszkén elmesélte fiának, hogy miféle győzelmes csatákat vívott annak idején ezen a helyen.

Közben a nővérek leszálltak a lóról, és élvezték az alkonyi hűvös levegőt. Teljes biztonságban érezték magukat, legfeljebb az erdő vadjaitól tartottak. Duncan valamivel nyugtalanabb volt náluk.

- Nem lett volna célszerűbb, ha olyan helyet választunk ki a pihenésre, amely kevésbé ismert, és ahová ritkábban vetődnek el az erdei utasok? - kérdezte az őrnagy Sólyomszemtől.

- Ma már kevesen élnek azok közül, akik tudtak erről a házról - felelte a vadász eltűnődve. - Könyvekben hiába keresnéd a leírását, mert a sápadtarcúak nemigen szoktak könyvet írni az olyan kisebbfajta csatákról, mint amilyet ezen a helyen vívtunk az irokézek ellen. Akkoriban fiatal ember voltam, és a delavárok oldalán küzdöttem, mert az irokézek el akarták űzni őket vérrel szerzett földjükről. Negyven nap és negyven éjjel dúlt a harc e házacska körül, amelyet én terveztem, és részben én is építettem. Mi, akik védtük, tízen voltunk, az irokézek húszan. Néhány emberünk elesett, de az ellenség még több harcost vesztett, s végül nagyjából egyforma lett a védők és a támadók száma. Akkor kirohantunk a házból, mindenki rávetette magát egy ellenséges harcosra, és győztünk. Az irokézek közül egy sem tért vissza Kanadába. Mondom, akkoriban fiatal voltam, s rosszul esett arra gondolnom, hogy ellenségeim, akik mégiscsak éppen olyan emberek, mint én, a hollók és a farkasok zsákmányai lesznek. A magam kezével temettem el őket; ti most éppen azon a kis halmon ültök, amelyben az irokézek örök álmukat alusszák; egészen kényelmes ülőhely, habár a fű, ami benőtte, emberi csontokat takar.

Heyward és a két nővér úgy ugrott fel, mint akit darázs csípett, s a lányok iszonyodva gondoltak arra, hogy milyen közel voltak a réges-rég elesett irokéz harcosok holttestéhez. Rossz érzésüket csak növelte az egyre sűrűsödő homály s a tisztás körül álló fák árnyéka, amely egészen a fűvel benőtt sírig ért.

- Nem kell félni tőlük, ezek már nem ártanak senki emberfiának! - folytatta Sólyomszem szomorú mosollyal. - Nem hallatják többé a félelmetes csatakiáltást, és nem ijesztenek meg senkit tomahawkjukkal! És mindazok közül, akik annak idején ide juttattuk őket, ma már csak én meg Csingacsguk vagyunk életben. A mohikán főnök testvérei és családtagjai is részt vettek a küzdelemben; elpusztultak, s a nemes törzsből csak annyi maradt, amennyit most magatok előtt láttok.

Heywardék önkéntelenül is a két mohikánra pillantottak. Csingacsguk és Unkasz még mindig ott állt az omladozó épület mellett; az apa folytatta elbeszélését a régmúlt, dicsőséges harcokról, s az utolsó mohikán feszült figyelemmel hallgatta.

- Azt hittem, hogy a mohikánok és a delavárok, akikkel együtt éltek, békés indiánok - mondta Duncan. - Úgy hallottam, hogy sohasem viseltek háborút, és földjeik védelmét a mohawkokra bízták.

- Ez csak részben igaz - felelte Sólyomszem. - A ravasz hollandusok, akik minden indián törzstől el akarták venni a földjét, csakugyan elérték álnok mesterkedéseikkel, hogy a delavárok és a mohawkok ilyen értelmű szerződést kössenek. De a mohikánok, akik tulajdonképpen rokonai a delavároknak, és jóban-rosszban mindig velük tartottak, nem fogadták el ezt a megállapodást. Mindvégig férfiak maradtak, és sohasem tették le a fegyvert; később azután a

delavároknak is felnyílt a szemük, és követték a mohikánok példáját. Íme, ott áll előttetek a mohikánok nagy főnöke! Törzse egykor hatalmas vadászmezőkön űzhette a szarvast, de mi maradt meg Csingacsguknak? Semmi! Legfeljebb annyi földet kap majd, ha elesik a harcban, amennyi éppen hogy befogadja örök nyugovóra a testét. Örök nyugovóra? Nem jól mondom, mert ki tudja, nem szántják-e fel hamarosan még azt a sírt is az előrenyomuló telepesek ekéi?

- Fejezzük be mára a beszélgetést - mondta Heyward, aki attól tartott, hogy e kínos kérdéseket feszegetve, még megbomolhatik közöttük az egyetértés. - Nagy utat tettünk meg, és nem vagyunk mindannyian olyanok, mint te, aki, úgy látszik, nem tudod, hogy mi az a fáradtság vagy a gyengeség.

- Ami igaz, az igaz: még elég erősek a csontjaim és az izmaim - felelte a vadász. - A településeken találhatsz ugyan magasabb és jobban megtermett embereket, de sokáig kellene keresgélned, amíg olyat találsz, aki pihenő nélkül megtesz ötven mérföldet, vagy aki a hosszú vadászatokon is mindvégig a szarvas nyomában marad. De hát nem mindenki egyforma, s a nővérek valóban rászorulnak már a pihenésre. Éppen eleget láttak és tettek a mai nap. Unkasz, tisztítsd meg a forrást, apád meg én addig valami tetőt készítünk a diófák hajtásaiból, és összehordunk egy rakás falevelet ágynak.

Sólyomszem megmutatta Unkasznak a forrás helyét; annak idején azért építették ide a házat, hogy a közelből juthassanak vízhez. A fiatal mohikán csakhamar eltakarította a forrásra hullott leveleket, s így a lányok kristálytiszta, üdítő italhoz jutottak. Közben Csingacsguk és Sólyomszem diófavesszőkkel befödte a tetőtlen épület egyik sarkát, s a

lehetőségekhez képest eléggé kényelmes ágyat is készített.

Cora és Alice ivott a tiszta vízből, és meg is mosakodott. Azután bementek a házba, lefeküdtek, és nyomban mély álomba merültek. Duncan egész éjszaka virrasztani akart mellettük, s a gerendafal túlsó oldalán, a házon kívül helyezkedett el. Sólyomszem azonban rosszallóan megrázta a fejét, s rámutatott Csingacsgukra, aki a ház előtt éppen letelepedett a füvön.

- A fehér emberek szeme nem elég éles és nem elég éber az ilyen hosszú őrszolgálatra - mondta a vadász. - Csingacsguk vállalta, hogy vigyáz ránk, mi tehát térjünk aludni.

- Múlt éjszaka szégyenszemre elaludtam az őrségen - felelte Heyward. - Pihentebb vagyok nálatok, akiknek az ébersége egy pillanatra sem lankadt. Hadd aludjon hát mindenki, és bízzátok rám az őr szerepét.

- A hadszíntéren, ahol angol és francia katonák állnak szemben egymással, senki sem kívánhatna nálad jobb őrszemet - mondta a vadász. - De itt a vadonban semmit sem használhatsz nekünk, és könnyen meglehet, hogy veszélybe döntenél mindannyiunkat. Kövesd inkább Unkasz és David példáját, s biztos lehetsz benne, hogy semmi sem zavarja meg az álmodat.

Heyward látta, hogy a fiatalabb mohikán és az énekmester valóban leheveredik a dombocska lábánál; nem akart hát tovább vitatkozni, s úgy tett, mintha szót fogadna. Háttal az épület falának dőlve, végignyúlt a földön, de elhatározta, hogy a világért sem hunyja le a szemét, amíg a két lányt át nem adta Munrónak. Sólyomszem azt hitte, hogy a mohikán

főnök kivételével mindannyian alszanak már; leheveredett, és kisvártatva maga is mély álomba merült.

Duncannek jó néhány percig sikerült ébren maradnia; feszülten figyelt minden neszre, amely az erdő felől hallatszott. Szeme lassanként megszokta a sötétet, és a csillagok gyenge világosságában is tisztán ki tudta venni alvó társainak kör vonalait.

Látta Csingacsguk ülő alakját, amely éppoly mozdulatlan volt, mint körös-körül az erdei fák. Hallotta a nővérek csendes lélegzését a gerendafal túlsó oldaláról. Végül azonban az erdei baglyok huhogása és az úgynevezett kecskefejő madarak panaszos hangja egybeolvadt a fülében; a csillagok eltűntek, és Duncan már csak képzelte, hogy látja őket lehunyt szemhéján keresztül. Bármennyire küzdött is az álommal, végül ő maradt alul: feje oldalt dőlt, izmai elernyedtek, s a világ megszűnt körülötte. Duncan azt álmodta, hogy ő középkori lovag, aki egy kiszabadított hercegnő sátra előtt áll éjjeli őrségen, s a hercegnő bizonyára kitünteti majd kegyeivel a hűséges virrasztásért.

Nem tudta, mióta alszik, de már az álomképek is rég szétfoszlottak, és a teljes öntudatlanság vette át helyüket, amikor valaki könnyedén megérintette a fiatal őrnagy vállát. Duncan azonnal talpra ugrott.

- Ki vagy? - kérdezte az oldalához kapva, ahol a kardja szokott lógni. - Ellenség vagy jó barát?

- Jó barát - felelte halkan Csingacsguk, s a fák koronája felé mutatott.- Hold odafent: sápadtarcú parancsnok erődje nagyon messze; indulni kell, amíg álom leragasztja franciák mindkét szemét.

- Jól beszélsz! Szólj a barátaidnak, és nyergeld fel a lovakat, addig én felébresztem útitársnőimet és az énekmestert.

- Mi már ébren vagyunk, Duncan - szólalt meg Alice ezüstös hangja az épületből. - Az álom mindkettőnket felüdített, és bármilyen gyorsan haladhatunk tovább; de te egész éjszaka virrasztottál fölöttünk, miután előző nap annyi fáradalmat kellett kiállnod.

- Mondd inkább úgy, hogy virrasztanom kellett volna, de a szemem komiszul cserbenhagyott; most már másodszor bizonyultam méltatlannak a bizalmatokra.

- Nem, Duncan, ne tagadd! - vágott a szavába Alice, aki mosolyogva kilépett az épületből, és megállt a holdfényben. - Tudom, hogy mennyire nem szoktál törődni magaddal, s éjszakákat virrasztasz át másokért. Nem maradhatnánk itt még egy kis ideig, hogy te is megpihenhess? Cora meg én szívesen őrködnénk, amíg alszol.

- Ha a szégyennek áloműző hatása volna, soha többé nem tudnám lehunyni a szemem - mondta Duncan, aki Alice mosolygós arcát látva már arra gyanakodott, hogy a lány ugratni akarja. - De nem szeretném hazugsággal tetézni a szégyenemet, és ezért férfiasan bevallom, hogy miután könnyelműségemmel veszélybe döntöttelek benneteket, még az álmotokra sem tudtam úgy vigyázni, ahogy egy katonától méltán elvárhattátok volna.

- Ilyen vádakat csak te emelhetsz önmagad ellen, senki más - felelte Alice. - Eredj hát, aludj, és hidd el, hogy gyenge lány létemre is lankadatlanul fogok vigyázni az álmodra.

Heyward azt sem tudta, mit válaszoljon szörnyű

zavarában; a kínos helyzetből az húzta ki, hogy Csingacsguk halkan felkiáltott, s Unkasz is megállt, mintha földbe gyökerezett volna a lába.

- A mohikánok ellenséget szimatolnak! - súgta Sólyomszem, aki szintén felkelt már, és az énekmesterrel együtt csatlakozott a többiekhez.

- Éppen ez hiányzott még! - kiáltotta Heyward. - Elegem van már a vérontásból.

De azért rögtön felkapta puskáját, és előbbre lépett, hogy szükség esetén a vére hullajtásával tegye jóvá előbbi gyengeségét.

- Talán csak valami erdei vad ólálkodik körülöttünk - súgta aztán, mikor a távoli neszek az ő fülébe is eljutottak.

- Csitt! - felelte a vadász, aki éppoly feszülten figyelt, mint a mohikánok. - Ez a hang emberlábtól származik; még én is meg tudom állapítani, pedig az én hallásom semmi a mohikánokéhoz képest. Magua bizonyára találkozott Montcalm egyik előőrsével, és a nyomunkra vezette. Magam sem szeretnék több vért ontani ezen a helyen, ahol fiatalkoromban már olyan sok ellenséget küldtem a másvilágra. De hiába, jöjjön, aminek jönnie kell! Unkasz, vezesd be a házba a lovakat, s ti is menjetek utána, barátaim. Igaz, rozoga és düledező épület, de mégiscsak fedezéket nyújt, és nem ma éjszaka fog először puskaropogást hallani!

Egy szempillantás alatt valamennyien szót fogadtak neki, s a legteljesebb csendben visszahúzódtak a romok közé.

Most már tisztán hallatszott a közeledő léptek zaja. Azután a jövevények hangját is meghallották: valami

indián nyelven intéztek egymáshoz néhány szót. Heyward kérdően Sólyomszemre nézett, és a vadász válaszul a fülébe súgta, hogy a jövevények kétségkívül az irokéz törzshöz tartoznak. Csapatuk nemsokára elérte azt a pontot, ahol a lovak kiléptek a tisztást körülvevő sűrűből; az irokézek itt megálltak, minthogy véget ért a nyom, amely idáig vezette őket.

A hangokból arra lehetett következtetni, hogy az irokézek valamennyien egy helyre gyűltek össze, s mintegy húszan lehetnek; azután eléggé hangos tanácskozásba kezdtek.

- A gazemberek jól tudják, hogy milyen kevesen vagyunk - súgta Sólyomszem, aki Heyward mellett állt, és a düledező épület egyik résén át kémlelte az ellenséget. - Különben nem mernének ilyen hangosan fecsegni. Bitang népség! Elég sokáig tartott, amíg ideértek; úgy látszik, két nyelvük van, és csak egy lábuk.

Duncan ugyan a csatatéren mindig nagyon bátor harcosnak mutatkozott, de a feszült várakozásnak ebben a pillanatában nem tudott válaszolni a vadász megjegyzésére. Csak a puskáját markolta még erősebben, ő is közelebb hajolt a réshez, és egyre növekvő izgalommal pillantott ki a holdfényes tisztásra. Most egy mélyebb, parancsoló hang beszélt, s az irokézek néma tisztelettel hallgatták. Azután szétszéledtek, nyilván azért, hogy megkeressék a nyomok folytatását. A holdfény itt szerencsére nem hatolt be az erdőbe, s így az üldözők nem állapíthatták meg, hogy a nyom csakugyan véget ér-e a tisztáson, vagy pedig továbbvezet. Az eredménytelen kutatás után visszatértek a tisztás felé; már hallatszott is a levelek zizegése és a száraz ágak reccsenése.

- Jönnek - súgta Heyward, és igyekezett kidugni

puskáját a résen.

- Nyissunk rájuk tüzet, amint felbukkannak.

- Húzd vissza a puskát, minden maradjon árnyékban - felelte a vadász. - Ha meglátják a kovakő szikrázását, azonnal ránk rohan az egész banda. Lehet, hogy ismét harcra kényszerülünk a skalpjainkért, de akkor is kövesd inkább a mi példánkat. Van már egy kis tapasztalatunk az efféle dolgokban, ismerjük az indián hadviselés csínját-bínját, s nem szoktunk elfutni, amikor meghalljuk a csataüvöltést.

Duncan hátrapillantott, s az épület legtávolabbi sarkában meglátta a remegő nővéreket. A két mohikán úgy állt a rés mögött, mint a cövek, készen arra, hogy a legalkalmasabb pillanatban elkezdje a harcot. Heyward nagy nehezen legyűrte türelmetlenségét, visszafordult, ismét kinézett a tisztásra, és némán várta a fejleményeket. E pillanatban egy magas, fegyveres huron kilépett a bokrok közül, és néhány lépést tett előre a nyílt terepen. Amikor a néma szálfa épületre nézett, a holdfény elárasztotta arcát, úgyhogy világosan látszott rajta a meglepődés és a kíváncsiság. Önkéntelenül is felkiáltott, majd halkan hátraszólt valamit, mire egy másik irokéz is odalépett mellé.

A két irokéz néhány pillanatig ott állt egymás mellett; a düledező épület felé mutogattak, és halkan tárgyaltak valamit irokéz nyelven. Azután lassú, óvatos léptekkel megindultak a ház felé, s minden pillanatban megtorpantak, mintha kíváncsiságuk rossz előérzettel viaskodna. Amikor a sírdombhoz értek, egyikük lehajolt, hogy megvizsgálja. Heyward észrevette, hogy Sólyomszem meglazítja kését a hüvelyében, és lejjebb engedi a puskacsövet. Az őrnagy követte a vadász példáját, és felkészült a most már elkerülhetetlennek

látszó harcra.

Az irokézek már olyan közel voltak, hogy a lovak legcsekélyebb mozdulata vagy akár csak egy kicsit is hangos szuszogása elárulta volna a menekülőket. Úgy látszik azonban, a két ellenséges harcos rájött, hogy mi rejlik a halom mélyében, és most ez kötötte le minden figyelmüket. Néhány szót váltottak halk és ünnepélyes hangon, majd óvatosan visszavonultak, de közben egy pillanatra sem vették le szemüket az épületről. Talán attól féltek, hogy a halottak szelleme váratlanul kiemelkedik a romok közül. Mikor elérték a tisztás szélét, lassan bebújtak a bokrok közé, és csakhamar eltűntek.

Sólyomszem leengedte puskáját, nagyot sóhajtott megkönnyebbülésében, majd Heywardhoz fordult, és az eddiginél valamivel hangosabban suttogva, így szólt:

- Roppantul tisztelik a halottakat, s ez most megmentette az életüket, sőt náluk különb emberek életét is.

A bozótban, azon a helyen, ahol a két irokéz eltűnt, mozgolódás támadt; a többiek nyilván odagyűltek, hogy meghallják, mit tapasztalt a két harcos. Néhány percig komolyan tanácskoztak, egészen másképpen, sokkal tisztelettudóbb hangon, mint azelőtt; azután a zaj egyre távolodott, és végül teljesen beleveszett az erdő csendjébe.

Sólyomszem mindaddig türelmesen várt, amíg Csingacsguk egy mozdulattal nem jelezte, hogy az utolsó irokézt is elnyelte a messzeség. Ekkor kivezették a lovakat, Heyward nyeregbe segítette a két nővért, s a társaság elvonult a tisztásról, éppen szemközt azzal a hellyel, ahol odaérkeztek. Alice és

Cora egyszer-kétszer még visszapillantott a néma sírhalomra és a düledező házra, azután megnyugodva követték vezetőjüket az erdőbe.

Jó ideig senki sem szólalt meg, hiszen attól lehetett tartani, hogy az irokézek mégis utánuk eredtek. Sólyomszem eleinte a lehető leggyorsabban vezette őket, hogy minél távolabbra kerüljenek az ellenségtől, de azután észrevehetően meglassúdott a járása. Olyan tájra kerültek, amelyet a vadász egyáltalán nem ismert. Többször is megállt tanácskozni a mohikánokkal, ilyenkor mindhárman felnéztek a holdra, és gondosan szemügyre vették a fák kérgét. E rövid szünetekben Heyward és a nővérek feszülten figyeltek, hogy nem hallatszik-e valami gyanús nesz. De az egész erdő mélyen aludt, minden állati lakójával együtt, csak egy-egy patakocska csörgése törte meg a csendjét. Végül egy ilyen patak hangja megadta Sólyomszemnek a várva várt útbaigazítást, és mindannyian oda siettek.

A patak partjára érve, Sólyomszem megállt, levetette mokasszinját, s intett Heywardnak és az énekmesternek, hogy kövessék a példáját. Aztán a vadász belegázolt a vízbe, és csaknem egy óra hosszat haladt így, hogy ne hagyjon semmilyen nyomot. Duncan belátta, hogy erre szükség van, és egyetlen zokszó nélkül követte a vezetőt, habár a hideg víztől megfájdult a lába. Arra gondolt, szerencse, hogy a nővérek lóháton vannak, s nem kell a többiekkel együtt mezítláb gázolniuk a patakban. Úgy látszik, az énekmesternek sem volt ínyére ez a menetelés, mert néha élesen felszisszent. Ami a két mohikánt illeti, azok természetesen fel sem vették ezt az újabb megpróbáltatást.

Sólyomszem végül egy homokos részen kilépett a patakból. Úgy látszik, itt már megint ismerte a terepet,

mert újra a régi biztonságával haladt előre. Az ösvény csakhamar göröngyösebbé vált, s az utasok észrevették, hogy egészen közel értek a hegyekhez, s éppen egy hegyszoros nyílik előttük.

Sólyomszem hirtelen megállt, megvárta, amíg a többiek is odaérnek, majd beszélni kezdett, de olyan halkan és óvatosan, hogy szavai még súlyosabbnak hatottak azon a csendes és sötét helyen.

- Az erdei ösvényeken eligazodni s a szarvas járta csapásokat követni könnyű dolog - mondta Sólyomszem -, de ki ismerné fel, hogy e kopár hegyek és néma fatörzsek mögött egy hadsereg táborozik?

- Akkor hát nem vagyunk messze a William Henry-erődtől? - kérdezte Duncan, közelebb lépve a vadászhoz.

- Hosszú és fáradságos út vezet még odáig, s éppen az a legfőbb nehézség, hogy miképpen vágjunk neki. Nézd - tette hozzá Sólyomszem, a fák között egy kis víztükör felé mutatva, amely visszaverte a csillagok fényét -, ott láthatod a "Véres-tavat"; nemcsak hogy gyakran jártam már ezen a vidéken, de gyakran harcoltam is itt az ellenséggel, napkeltétől napnyugtáig.

- Akkor hát ez az a tó, amely annyi bátor harcosnak lett a temetője! - kiáltotta Heyward. - Hallottam már róla, de még sohasem álltam a partján.

- Háromszor csatáztunk itt a franciákkal - mondta Sólyomszem, mintha meg sem hallotta volna Heyward közbevetett megjegyzését. - Amikor harmadszor is győztünk, Effingham őrnagy engem küldött az örömhírrel az Edward-erődbe.

- Akkor hát sokat szolgáltál ezen a hadszíntéren? - kérdezte Heyward.

- Én?! - kérdezte vissza Sólyomszem, és büszkén kiegyenesedett. - Nemigen akad olyan hegy ezen a tájon, amely vissza ne verte volna legalább egyszer a puskám hangját, s nincs olyan négyzetmérföld a Horikán-tó meg a Hudson folyó között, amelyen a Szarvasölő legalább egy ellenséges katonát le ne terített volna. De csitt! Nem úgy látod te is, mintha valaki felénk jönne amarról?

- Nem valószínű, hogy rajtunk kívül még egy teremtett lélek itt kódorogjon ebben az ijesztő erdőben - felelte az őrnagy.

- De igen, egy emberi alak közeledik! Ragadjátok meg a puskát, barátaim, mert nem tudhatjuk, hogy kivel fogunk találkozni.

- Qui vive?[4] - kérdezte egy szigorú hang, amely ezen az elhagyatott helyen úgy hatott, mintha egy másik világból érkezne.

- Mit mond? - súgta a vadász. - Nem indiánul beszél, és nem is angolul!

- Qui vive? - kiáltotta megint az előbbi hang gazdája. Egy francia őrszem volt, s hallatszott, hogy puskája nekiütődik egy ágnak, amint lövésre emeli.

- Franciaország barátai vagyunk - felelte Heyward franciául, s kilépett a fák árnyékából.

- Honnan jöttök, és hová mentek? - kérdezte az őrszem. Kiejtésén érződött, hogy nem gyarmati francia, hanem az anyaországból került ide.

- Felderítőszolgálaton voltam, s most visszatérek a táborba.

- A francia király katonája vagy?

- Természetesen, bajtárs - felelte Heyward -, remélem, nem tartottál angolnak. Foglyul ejtettem az angol parancsnok lányait, s most a tábornokunkhoz viszem őket.

- Ó, hölgyeim, végtelenül sajnálom, hogy bajba kerültek! - kiáltotta a fiatal francia katona, s egy udvarias mozdulattal sapkájához emelte kezét. - Hiába, ilyen a háború! De ne féljenek, a tábornokunk nagyon derék ember, s a hölgyekhez különösen udvarias.

- Mint minden francia katona - felelte Cora, aki éppoly kitűnően beszélt franciául, mint Heyward. - Isten veled, barátom; kívánom, hogy máskor kellemesebb szolgálatod legyen.

A katona tisztelegve köszönte meg Cora szavait; Heyward csak annyit mondott:

- Bonne nuit, mon camarade![5] - s a társaság továbbindult. Az őrszem nyugodtan folytatta a silbakolást; nem is gyanította, hogy az ellenség ekkora vakmerőségre képes; közben halkan dúdolt valami kedves nótát a távoli szép Franciaországról.

- Szerencse, hogy beszélni tudsz a nyelvükön! - súgta Sólyomszem, amikor elég messzire kerültek az előbbi helytől. - De neki is szerencséje, hogy barátságos volt, különben el kellett volna tennünk láb alól, mint már olyan sok franciát ezen a környéken.

- Azért a helyzetünk egyáltalán nem megnyugtató - mondta Heyward -, az ellenség előőrsei közé

kerültünk. Úgy látszik, a franciák körülvették az erődöt, és nehéz lesz átcsúsznunk a gyűrűjükön.

- Pedig nem áll sok idő a rendelkezésünkre - tette hozzá Sólyomszem, a lenyugvó hold felé pillantva. - Két megoldás között választhatunk.

- Halljuk hát gyorsan, mert sürget az idő!

- Az egyik megoldás, hogy a lányok leszállnak a lóról, a lovakat szabadon eresztjük, és egyenesen megindulunk előre. A két mohikán meg én haladnánk elöl, utat vágnánk a franciák sűrűjében, s a holttesteiken taposva mindannyian bevonulhatnánk az erődbe.

- Nem jó, nem jó! - szakította félbe Heyward. - Katonáknak ugyan megfelelne ez a megoldás, de útitársnőinket nem vezethetjük ilyen útra.

- Magam is úgy vélem, hogy ez a véres út nem való az ilyen gyenge lábaknak - bólintott a vadász. - Mégsem hallgathattam el ezt a megoldást. A másik az volna, hogy nyugat felé kanyarodunk, elkerüljük az őrszemeket, és felkapaszkodunk a hegyek közé; ott úgy elrejthetlek mindannyiotokat, hogy Montcalm kopói hónapokig sem akadnak a nyomotokra.

- Akkor hát térjünk erre az útra, de azonnal - felelte Heyward.

Minden további szóváltás fölösleges lévén, Sólyomszem csak annyit mondott:

- Kövessetek! - majd megindult nyugat felé. De rendkívül óvatosan, némán haladtak, hiszen nem tudhatták, hogy melyik pillanatban találkoznak egy kevésbé barátságos francia őrszemmel. Az ösvény

egyre nehezebbé és meredekebbé vált, de a két oldalán emelkedő sziklák a biztonság érzését keltették az utasokban, s némileg kárpótolták őket az út fáradalmaiért. Még Heyward és a lányok is sejtették, hogy ezt a ravaszul kanyargó ösvényt nem a természet alkotta, hanem tapasztalt emberek, akiknek ezer veszély között kellett átvágniuk a hegyeken. Már jó magasan jártak a völgy fölött, amikor az éjszaka sötétje lassan oszladozni kezdett. Végül kiértek a lejtőt borító sivár erdőből a hegy csúcsára, egy lapos és mohos sziklára, s innen már láthatták, hogy túloldalt, a George-tó völgyében kipirosodik az ég a fenyőfák csúcsa fölött.

Sólyomszem most szólt a nővéreknek, hogy szálljanak le a lóról, majd szabadon eresztette az eléggé fáradt állatokat, hadd keressenek valami táplálékot a gyér növényzetű hegytetőn.

- Eredjetek - mondta Sólyomszem -, lakjatok jól, és vigyázzatok, hogy ne a farkasok lakjanak jól belőletek!

- Már nincs szükségünk rájuk? - kérdezte Heyward.

- Nézz körül, és ítéld meg te magad - mondta a vadász, s kilépett a hegytető keleti peremére, majd intett a társaságnak, hogy kövesse. - Ha az emberi szívbe is olyan könnyű volna belepillantani, mint erről a helyről Montcalm táborába, akkor a képmutatók kipusztulnának, s a huronok ravaszsága semmit sem érne a delavárok becsületességével szemben.

Mikor az utasok odaértek Sólyomszem mellé, azonnal belátták, hogy a vadász igazat beszélt, s hogy bámulatos érzékkel vezette őket erre a helyre.

Az a hegycsúcs, amelyen álltak, körülbelül ezer láb magas volt. Valamennyire kiugrott a többi hegy

láncából, amely mérföldekre elnyúlt a tó nyugati partján, majd a víztükör túlsó oldalán hasonló sziklás, felhő borította hegyekkel találkozott; ezeket már semmi sem szakította meg egész Kanadáig. Közvetlenül az utasok lába alatt a George-tó déli partjának hatalmas félköre látszott. A kristálytiszta vízfelület e szédítő magasságból nézve olyan volt, mint egy keskeny szalag, amely kanyarogva nyúlik észak felé; alakját számtalan öböl, félsziget és sziget tette szabálytalanná. Néhány mérföldnyi távolságban a víz eltűnt a hegyek között vagy a felszálló hajnali párában, de a magaslatok gerincén egy szűk nyílás mégis megmutatta, hogy a tó merre folytatódik, mielőtt csatlakozna a távoli Champlain-tóhoz. A tóparti hegyek völgyeiből fehér párafelhők szálltak felfelé, mintha elrejtett kunyhók füstölögnének a mélyén.

Közvetlenül a tó partján a William Henry-erőd földsáncai és alacsony épületei látszottak. Két bástyája szinte a vízből nyúlt ki, a többi oldalon mély árkok és mocsarak védték. Körülötte jó darabon kiirtották az erdőt, egyébként a táj mindenütt zöld színben tündökölt, kivéve a tó felszínét és az erdő borította hegyekből néhol kiugró fekete sziklákat. Az erőd sáncain ki lehetett venni az őrszemeket, akik egész éjszaka őrködtek, nehogy a túlerőben levő ellenség rajtaüthessen a védőkön. Délkelet felé, egy sziklás magaslaton, amely közvetlenül összefüggött az erőddel, katonai tábor látszott: itt állomásoztak azok az ezredek, amelyek történetünk elején az Edward-erődből az ostromlott Munro segítségére indultak. Nem nagyon messzire tőlük, déli irányban, a hajnali páráknál sötétebb füstgomolyok szálltak fel az erdőből, annak jeléül, hogy ott tanyázik az ellenség.

Heyward figyelmét azonban a tó nyugati partjának egyik pontja kötötte le. A vizet itt széles földsáv választotta el a hegyek lábától, s ezen a földsávon

tízezer katona ágyúi és fehér sátrai látszottak. Ilyen magasból pontosan át lehetett tekinteni a terepet, mintha katonai térkép volna kiterítve a lábuk alatt, de az ágyúdörejt és robajló visszhangját is jól hallották.

- Újabb háborús nap kezdődik - mondta Sólyomszem gondterhesen. - Akik virrasztottak, most ágyúszóval ébresztgetik az alvókat. Elkéstünk néhány órával! Montcalm és átkozott irokézei mindenütt megszállták az erdőt.

- Az erőd csakugyan be van kerítve! - kiáltotta Duncan. - De nem juthatnánk-e mégis a falai mögé valamilyen módon? Még ha elesik is az erőd, jobb lenne a védőivel együtt fogságba kerülni, semhogy idekint csípjenek el bennünket a kegyetlen irokézek.

- Oda nézzetek! - kiáltotta Sólyomszem, Cora apjának szállása felé mutatva. - Ez a lövedék éppen a parancsnok házát találta el! Hogy röpködnek szanaszét a kövek! Bizony, bármilyen erős az a ház, a franciák hamarabb szétszedik, mint ahogy az angolok megépítették.

- Heyward, nem bírom nézni a veszélyt, ha én magam kívül állok rajta - mondta a bátor Cora. - Menjünk inkább Montcalmhoz, és kérjük meg, hogy engedjen be az erődbe: még ő sem tagadhatja meg két szerető gyermek kívánságát.

- Mielőtt a francia parancsnokhoz érnél, az irokézek régen megskalpolnának - mondta kertelés nélkül a vadász. - Lám, ott a tó partján ezer üres csónak van kikötve; ha csak egy is a kezem ügyében volna, játszva odaevezhetnénk apádhoz. Hohó, nemsokára vége lesz az ágyúzásnak, mert úgy látom, kezd leszállni a hajnali köd, s ilyenkor az indián nyilak minden ágyúnál veszedelmesebbek. Nos, ha nem

féltek, elindulhatnánk; roppantul szeretnék eljutni az erődbe, már csak azért is, hogy útközben megpiszkáljam egy kissé az irokéz kutyákat, akik, ha jól látom, ott ólálkodnak a nyírfák sűrűjében.

- Nem félünk - mondta szilárdan Cora -, ilyen cél felé haladva cseppet sem riadunk vissza a veszélyektől.

A vadász elismerően mosolyogva a lány felé fordult, s azt mondta:

- Bárcsak volna ezer katonám, aki mind olyan bátor, mint te! Egy héten belül szétszórnám ezeket a fecsegő franciákat; úgy menekülnének vissza az erdőbe, mint a farkasok. De ne késlekedjünk! - tette hozzá, s intett a többieknek. - Mielőtt a köd leszállna, ott kell lennünk a tó és a hegyek lába közötti sík terepen, s ott éppen a köd nyújt majd biztos fedezéket. Ha nekem valami bajom történne, úgy haladjatok tovább, hogy a szél mindig bal oldalról érje az arcotokat; különben jobb lesz, ha nem is törődtök a széllel, csak a két mohikánt követitek; ők koromsötétben is eligazodnak.

E szavak után Sólyomszem gyors, de óvatos léptekkel megindult lefelé a meredek lejtőn. Heyward segített a nővéreknek, s néhány perc alatt jóval maguk mögött hagyták a hegycsúcsot, amelyre olyan sokáig és olyan nehezen kapaszkodtak fel.

Nemsokára leértek a síkság szélére, csaknem szemközt az erőd nyugati sáncainak kiugrásával, amely most körülbelül egy félmérföldnyire volt tőlük. Sólyomszem megállt, s bevárta Duncant és a többieket. Olyan szaporán jöttek lefelé, hogy megelőzték a ködöt, s most várniuk kellett, hogy a terep homályba boruljon. A mohikánok felhasználták ezt a szünetet, s kilopóztak a fák közül, hogy pontosabb képet nyerjenek a környezetről.

Sólyomszem kis távolságról követte őket.

Nemsokára visszatért, s arca vörös volt a bosszúságtól.

- A ravasz francia éppen az utunkban helyezett el egy őrcsapatot - mondta a vadász. - A csapat fehérekből és rézbőrűekből áll. Mintha csak arra várnának, hogy egyenesen a karjukba szaladjunk!

- Nem kerülhetnénk meg őket? - kérdezte Heyward. - Azután, ha túl vagyunk a veszélyen, visszatérhetünk az útra.

- Aki ebben a ködben egyszer letér az útról, nem tudhatja, hogy mikor találja meg újra! - felelte Sólyomszem. - A Horikán-tóról nem olyasféle barátságos ködök szoktak felszállni, mint egy békepipából.

Még be sem fejezte a mondatot, amikor roppant dörrenés rázta meg a levegőt, s egy ágyúgolyó belevágott a sűrűbe. Útja közepén nekiütközött egy fenyőfának, s lezuhant. Úgy látszik, az alacsonyan kilőtt ágyúgolyó súrolta a földet, s ezért nem maradt ereje, hogy továbbrepüljön. A dörrenés után csakhamar felbukkant a két mohikán, és Unkasz néhány szót intézett Sólyomszemhez.

- Lehet, hogy igazad van, fiú - felelte a vadász -, mindent meg kell próbálnunk, mert a baj elég nagy, s ilyenkor nem lehet olyan könnyed módszerekhez folyamodni, mint egy fogfájás esetén. Gyerünk, barátaim, leszállt a köd!

- Megállj! - kiáltotta Heyward. - Előbb magyarázd meg, hogy mi a terved.

- Látod ezt az ágyúgolyót? - kérdezte Sólyomszem, aki néhány lépéssel odaért az immár veszélytelen vasdarabhoz. - Az erődből lőtték ki, és útközben felszántotta a földet. Ha semmi egyebet nem látunk, ezt a barázdát követjük. De ne vesztegessük az időt, induljunk, mert a köd nemsokára felszáll, s ha még akkor is kint leszünk a szabad terepen, mindkét harcoló fél tüzet nyithat ránk.

Heyward belátta, hogy most már valóban gyors cselekvésre van szükség, így hát a két nővér közé állt, kézen fogta őket, és sebesen megindult a vadász után. Csakhamar kiderült, hogy Sólyomszem valóban nem túlzott a ködről szólván, mert alig tettek meg húsz lépést, a társaság tagjai már alig látták egymást.

Az erődhöz vezető útnak körülbelül a felén lehettek, amikor, mintegy tizenöt lábnyira tőlük, harsány kiáltások hangzottak fel:

- Qui vive?

- Tovább, de gyorsan! - súgta a vadász.

- Tovább! - mondta Heyward is; ugyanabban a pillanatban mintegy tucatnyi hang ismételte meg az előbbi kiáltást, közvetlen közelről:

- Állj, ki vagy?

- Én vagyok az! - kiáltotta vissza Duncan franciául, és gyorsan továbbhúzta vagy inkább vonszolta a nővéreket.

- Ostoba! Ki az az én?

- Franciaország barátja.

- Az a gyanúm, hogy inkább Franciaország ellensége vagy. Állj! Nem hallod? Tűz, bajtársak!

A francia katonák azonnal teljesítették a parancsot, és a következő pillanatban ötven puskagolyó hasított bele a ködbe. Szerencsére a franciák nem láthatták a célt, s a golyók így elkerülték a menekülőket; mégis olyan közel süvítettek el mellettük, hogy a tapasztalatlan David és a két nővér azt hitte, csak egy hajszál híján nem sebesültek meg. Azután ismét francia vezényszavak hallatszottak, amelyek újabb tüzelésre és a menekülők üldözésére buzdították a katonákat. Amikor Heyward lefordította a franciák kiáltásait, Sólyomszem megállt, s elszántan így szólt:

- Süssük el mi is a puskánkat; a franciák azt fogják hinni, hogy az erődből tört ki egy csapat, s akkor visszahúzódnak, vagy megvárják, amíg erősítést kapnak.

Ez a terv azonban nem járt kellő eredménnyel. Miután a franciák meghallották a lövéseket, mintha az egész terep megelevenedett volna, s a tó partjától egészen az erdő széléig mindenütt ropogni kezdtek a puskák.

- Még felriasztjuk az egész hadsereget, és általános támadást okozunk - mondta Duncan. - Vezess tovább, barátom, ha meg akarsz menteni bennünket, s magadnak is kedves az életed.

Sólyomszem szívesen szót fogadott volna, de az előbbi kavarodásban elvesztette az irányt. Hiába fordította arcát jobbra és balra, semerről sem érezte a szellőt. A helyzet már-már kétségbeejtőnek látszott, amikor Unkasz végre megtalálta az előbbi ágyúgolyó nyomát.

- Utánam! - mondta Sólyomszem, és azonnal

előreindult.

Most már mindenfelől kiáltozás, káromkodás, puskaropogás hallatszott körülöttük. Egyszerre csak nagy fény villant fel, egy pillanatra átvilágította a ködöt: néhány ágyú lépett váratlanul működésbe, s dübörgő hangjuk visszaverődött a hegyek faláról.

- Ezek az erőd ágyúi! - kiáltotta Sólyomszem, és azonnal megállt. - Mi pedig, mint a bolondok, egyenesen az ellenség felé rohanunk!

Azonnal megfordultak, és visszafelé siettek, az ágyúgolyó barázdáját követve. Duncan elengedte Cora karját, hogy jobban segíthessen Alice-nek, s az idősebbik nővér most Unkasz karjába kapaszkodva iparkodott tovább. Közvetlenül maguk mögött hallották az üldözők hangját, minden pillanatban tartaniuk kellett attól, hogy fogságba esnek, vagy golyó éri őket.

- Nincs kegyelem a gazembereknek! - kiáltotta hátulról egy francia hang; úgy látszik, ez irányította az ellenség hadmozdulatait.

- Puskát vállhoz, angol fiúk! - hallatszott szemből, de valamivel magasabbról. - Várjátok be az ellenséget, s amint előbukkan: tűz!

- Apám! Apám! - kiáltott Alice a ködből. - Én vagyok az, Alice, a lányod! Vigyázz, ne tégy kárt a tulajdon gyermekeidben!

- Megálljatok, fiaim! - hallatszott ismét az angol parancsnok hangja. - Ő az! Isten visszavezette hozzám gyermekeimet! Nyissátok ki a kaput, s egyetlen puska se dördüljön el, mert még kárt tehetne bennük! Szuronnyal kergessétek vissza a francia kutyákat!

Duncan hallotta a rozsdás sarokvasak csikorgását, azonnal odarohant, és éppen szembe találta magát a kivonuló piros egyenruhás katonákkal. Felismerte őket: saját ezredébe, a hatvanasba tartoztak; Duncan az élükre állt, és visszafordulva, csakhamar elkergette üldözőit a sáncok alól.

Cora és Alice megrémült egy pillanatra, mikor az őrnagy eltűnt a szemük elől, de még mielőtt bármit is szólhattak vagy tehettek volna, egy hatalmas termetű angol tiszt vált ki a ködből, és odafutott hozzájuk. Ősz haja lobogott a feltámadó szellőben; meglátta a két lányt, magához ölelte őket, s miközben könnyek peregtek alá barázdás arcán, így kiáltott fel, jellegzetes skót tájszólásban:

- Uram, köszönöm, amit értem tettél! Most már nyugodtan szembenézek bármilyen veszéllyel!

VIII.
JAJ A LEGYŐZÖTTNEK!

Néhány nap telt el azóta, hogy a menekülők megérkeztek az ostromlott William Henry-erődbe. Az ellenség roppant túlerővel támadott, s Munro alezredes egyre kevésbé bírta tartani magát. Úgy látszik, Webb tábornok, akinek erős csapatok álltak rendelkezésére a Hudson folyó partján, teljesen megfeledkezett a másik erődben harcoló angolok szorult helyzetéről. Montcalm elárasztotta az erdőt franciáival és irokézeivel, s Webb katonáin mindinkább úrrá lett a félelem.

A William Henry-erőd védői azonban bátran kitartottak. A parancsnokok lelkes szavakkal

buzdították őket, s példát mutattak a hősiességben. Montcalm nem szállta meg a szomszédos hegyeket, amelyekről pedig könnyűszerrel elpusztíthatta volna az erődöt; a modern hadvezérek bizonyára nem követnének el ilyen mulasztást. De akkoriban még nem ismerték fel a magaslatok jelentőségét, s a hosszú úttól fáradt franciák különben is irtóztak a hegyektől.

A turista, aki manapság szórakozásból vagy üdülést keresve jár ezen a tájon, ne feledje, hogy akkoriban sokkal nehezebb volt a közlekedés. Egyetlen ágyúnak sikeres elszállítása felért egy győzelemmel; de az is előfordult, hogy a muníció valahol elmaradt útközben, s ilyenkor a veszedelmes fegyver haszontalan vascsővé vált.

Munro alezredes nehéz helyzetben volt. Bár ellenfele nem szállta meg a környező dombokat, néhány ágyút ügyesen felállított az erőd körüli sík terepen, és sok kárt okozott velük. A vadonban épült erőd védői csak tökéletlen eszközökkel küzdhettek az ostromlók ellen.

Az ostrom ötödik napján a harcoló felek rövid időre fegyverszünetet kötöttek. Heyward őrnagy, aki negyedik napja volt az erődben, ezt arra használta fel, hogy kijavíttassa az egyik megsérült bástyát, friss levegőt szívjon, és áttekintse a védművek állapotát. Egyedül sétált a földsáncok tetején, nem számítva az őrszemet, mert a tüzérek is megragadták az alkalmat, hogy pihenjenek egy kicsit. Kellemes, hűvös este volt, s a tó felől enyhe szellő fújdogált. Úgy látszott, mintha az ágyúk és a puskák elhallgatása után a természet ismét felvette volna legbájosabb és legszelídebb kifejezését. A lenyugvó nap aranyvörös sugarakkal árasztotta el a tájat, a hegyek üde zöld színben ragyogtak. A George-tó apró szigetei között látni lehetett az ostromlók csónakjait: a franciák békésen

halászgattak.

A fegyverszünetet két parányi fehér zászlócska jelezte: egyik az erőd sáncain, másik az ostromlók legelőretoltabb ütege mellett; mögöttük azonban Franciaország, illetve Anglia ellenséges lobogóit fújta a szél.

Vagy száz fiatal és vidám francia katona egy hatalmas halászhálóval foglalatoskodott a tó fövenyes partján, az erőd félelmetes, de most néma ágyúinak közvetlen közelében. Mások tréfás kiáltásokkal buzdították őket, ismét mások kisebb kirándulásokra indultak a környező hegyekbe. Az ostromlottak mindezt nyugodtan, szinte jóindulatúan figyelték. Néhol kisebb csapatokba verődtek és énekeltek, sőt még táncoltak is.

Duncan tűnődve állt a sáncon, és néhány percig mosolyogva nézte az elébe táruló képet, amikor egyszerre csak közeledő léptek zajára lett figyelmes. Kiment az egyik bástya peremére, és meglátta, hogy egy lóháton ülő francia katonatiszt az erőd felé vezeti Sólyomszemet. Sólyomszem két keze hátra volt kötözve; a kötél másik végét a francia katonatiszt tartotta. A vadász arcán látszott, hogy mélységesen szégyelli magát, amiért az ellenség fogságába került. Heyward azonnal leereszkedett a bástyáról, és befelé sietett az erődbe, hogy megtudja, mi történt.

Útközben a nővérekkel találkozott, akik a sáncok felé tartottak, hogy ők is szippantsanak egyet a friss, kellemes levegőből. Heyward nem látta őket, amióta megérkeztek az erődbe. Akkor fáradtak, eltörődöttek voltak mind a ketten: fiatal szépségük most ismét a régi fénnyel ragyogott. Heyward azonnal a lányok elé sietett. De még mielőtt megszólíthatta volna őket, Alice csengő hangja rá kiáltott:

- Ó, te álnok, te hűtlen lovag! A legnagyobb bajban faképnél hagytad védenceidet, amikor az erődhöz érkeztünk! Napok óta várjuk, hogy a lábunk elé borulva kérj bocsánatot, amiért egyszeriben megfeledkeztél rólunk, és visszafutottál a ködbe.

- Inkább arra vártunk, hogy kifejezésre juttathassuk hálánkat és köszönetünket - mondta Cora mosolyogva. - S nemcsak mi tartozunk köszönettel, hanem apánk is.

- Éppen apátoktól tudhatnátok, hogy nem feledkeztem meg rólatok, és tiértetek is harcoltam - felelte a fiatalember. - Látjátok ott a távolban azokat a kunyhókat? Elkeseredett küzdelem folyt értük, hiszen valósággal kulcsot adnak az erődhöz. Ott töltöttem minden napot és minden éjszakát, amióta elváltunk, mert úgy éreztem, oda szólít a kötelesség. Nem gondoltam volna, hogy Alice éppen ezt veti majd a szememre.

- Heyward! Duncan! - kiáltotta Alice, és a haja tövéig elpirult. - Ha tudtam volna, hogy megbántódsz ostoba fecsegésemtől, inkább ki se nyitom a számat! Cora a tanúm rá, hogy mennyire hálás vagyok a szolgálataidért.

- Csakugyan, Cora? - kérdezte Duncan, és arcáról máris eltűnt a borús felhő. - Megbocsátjátok, hogy katonai kötelességeimért elmulasztottam lovagi kötelességeimet?

Cora nem válaszolt, elfordult, s tűnődve nézett a messzeségbe. Amikor szeme végül találkozott a Heywardéval, kínzó nyugtalanság sugárzott belőle.

- Rosszul érzed magad, Cora! - kiáltotta az őrnagy. - Mi

tréfáltunk, s te szenvedsz valamitől.

- Semmi - felelte Cora, erőt véve magán. - Az én bajom, hogy nem tudom mindig a napos oldaláról nézni a világot, mint ez a kedves, lelkes húgom - s Cora gyöngéden rátette kezét Alice karjára. - De mégis, Heyward, mondd meg nekem, mit érezhet ilyen körülmények között az a lány, akinek apját csak a katonai dicsőség élteti.

- Nem szabad elcsüggedned, Cora - mondta Duncan. - A hadiszerencse forgandó, és a katona nem tehet mást, mint hogy becsülettel megállja a helyét. De jó, hogy apádat említed: máris megyek hozzá, és megkérdem, hogyan határozott. Ne bánkódj, Cora, és te sem, Alice, egyszer még mi is leszünk győztesek.

A fiatal őrnagy elsietett tőlük, és csakhamar ott állt a parancsnok előtt. Munro türelmetlenül járkált fel és alá szűk szobájában, amikor Duncan belépett hozzá.

- Kitaláltad az óhajomat - fordult Munro a belépőhöz. - Éppen hívatni akartalak.

- Szomorúan láttam az előbb, alezredes úr, hogy futárunkat megkötözve kísérték vissza a franciák. Remélem, nem kell kételkednünk a hűségében.

- Régóta ismerem Hosszú Puskát, s a hűségéhez nem férhet kétség - felelte Munro. - Csak a jószerencséje hagyta el ezen az útján. Montcalm elfogta, s azzal küldte vissza, hogy "tudja mennyire becsülöm a vadászt, és nem akar megfosztani tőle". Átkozott francia udvariasság! Így adja értésemre, hogy milyen szorult helyzetben vagyok.

- No de Webb tábornok felmentő serege?

- Ugyan, Duncan, nyugtalankodsz, hogy még mindig nem bukkan fel dél felől? - kérdezte Munro keserűen nevetve. - Türelmetlen kamasz vagy, fiam; még gondolatban sem szabad sürgetned az urakat!

- De hát elindultak-e felénk? Ezt a hírt hozta Sólyomszem?

- Nem tudom, hogy elindultak-e, s ha igen, melyik utat választották. Levelet küldtek Sólyomszemmel, s a levél Montcalm márki kezébe került. Ez az egyetlen dolog, amit jó jelnek tartok, mert ha rossz hírek állnának abban a levélben, a márki úr nem tartotta volna vissza.

- Mégis, mit mond Sólyomszem?

- Csak annyit - felelte gúnyosan Munro -, hogy őfelségének van egy Edward nevezetű erődje a Hudson folyó partján, s hogy ebben az erődben jó sok katona tanyázik.

- De nem látszott-e valami mozgolódás, valami készülődés, hogy a segítségünkre siessenek?

- Volt sorakozó reggel, volt sorakozó este, s ha valaki véletlenül belehullajtott egy csipetnyi puskaport a tábortűzbe, volt robbanás is! - mondta Munro, majd kevésbé gúnyos hangon folytatta: - És mégis, jó lenne megtudni, hogy mi van abban a levélben!

- Akár tudjuk, akár nem, gyorsan kell határoznunk - mondta Duncan, aki örült a parancsnok elkomolyodásának, mert már szeretett volna rátérni a fontos megbeszélendőkre. - Nem titkolhatom, alezredes úr, hogy a tábort odakint csak ideig-óráig tarthatjuk még, s bent az erődben sem rózsásabb a helyzet: ágyúinknak több mint a fele tönkrement.

- Csodálkozol rajta? Az ágyúk egy részét a tóból halásztuk ki, másik része Amerika felfedezése óta rozsdásodott az erődben, s a harmadik része nem is volt ágyú soha, csak játékszer.

- A sáncok omladoznak, és készleteink fogytán vannak - folytatta Heyward, nem válaszolva a parancsnok kifakadására -, s ami még rosszabb: katonáink között nőttön-nő az elégedetlenség és a nyugtalanság.

- Őrnagy úr - mondta Munro, s hirtelen megkeményedett a hangja -, hiába szolgáltam volna őfelségét több mint egy fél évszázadon át, s hiába őszült volna meg a hajam a szolgálatban, ha nem tudnék mindarról, amit mondasz. Mindazonáltal ne feledjük, hogy mivel tartozunk a király lobogójának és önmagunk becsületének. Amíg egy szikrányi remény is van, hogy megérkezik a felmentő sereg, védeni fogom ezt az erődöt, s ha elfogy az ólom, kavicsot gyűjtök a tó partjáról. Éppen ezért mindenekelőtt azt kellene megtudnunk, hogy mi áll abban a levélben, s mi a szándéka Webb tábornoknak.

- Tehetnék valamit ebben az ügyben?

- Igenis, tehetnél. Montcalm márki többek között azt is üzente, hogy meghív engem személyes eszmecserére a táborába, mert van még valami közlendője. Mármost úgy gondolom, hogy nem lenne jó, ha magam találkoznám vele; még azt hihetné, hogy szorult helyzetemben alig vártam ezt az alkalmat. Téged küldenélek magam helyett, mert törzstiszt vagy, és Skócia becsülete megkívánja, hogy udvariasságban egyetlen másik nemzet fia se tegyen túl rajtunk.

Duncan minden további nélkül vállalta a megbízást. Az idős parancsnok ezután részletesen közölte vele, hogy

miről és miként kell tárgyalnia a franciával, majd Heyward vigyázzba vágta magát, tisztelgett, és elhagyta az épületet.

Mivel nem maga a parancsnok indult el a találkozóra, hanem csak a helyettese, a szokásos formaságokat ezúttal mellőzték. Amúgy is érvényes volt még a fegyverszünet, és tíz perccel a fentebb idézett beszélgetés után, amikor Duncan kilépett az erődből, csak a dobok peregtek, és egyetlen katona vitte Heyward mellett a fehér zászlócskát. Nemsokára odaért a franciák előőrsének parancsnokához, s ez elvezette a francia főparancsnok házába.

Az ellenséges hadvezért éppen körülvették magasabb rangú tisztjei és a szövetséges indián főnökök. Heywardnak egy pillanatra elállt a lélegzete, amikor ez utóbbiak között váratlanul meglátta Maguát. De csakhamar erőt vett magán, és nyugodt arccal fordult a francia parancsnok felé, aki már elébe is sietett, hogy üdvözölje.

- Uram - mondta Montcalm márki -, végtelenül örvendek a szerencsének..., de az ördögbe is, hol van a tolmácsom?

- Azt hiszem, uram, hogy nem lesz rá szükség - felelte szerényen Heyward. - Egy kissé magam is értek franciául.

- Ennek igazán örülök - mondta a márki; barátságosan belekarolt Duncanbe, s beljebb vezette. - Utálom ezeket a csirkefogókat; sohasem azt fordítják, amit kellene, és szeretik becsapni az embert. Nos, uram - folytatta, még mindig franciául -, büszke lettem volna, ha a parancsnokát fogadhatom táboromban, de örülök, hogy ha már nem ő jött el, ilyen kitűnő és kellemes tárgyaló felet küldött maga helyett.

Duncan mély meghajlással fogadta a bókot, de közben minden lelkierejét megfeszítette, hogy a szép szavak be ne hálózzák. Montcalm hallgatott egy pillanatig, mintha a gondolatait rendezné, majd így folytatta:

- Az ön parancsnoka bátor ember, és tiszteletre méltó ellenfél. De nem gondolja, uram, hogy ideje volna az emberiességre is hallgatni, nemcsak a bátorságra? Az egyik éppúgy jellemzi a hőst, mint a másik.

- Mi úgy gondoljuk, hogy ez a két tulajdonság elválaszthatatlan - felelte Duncan mosolyogva. - De méltóságod mindent elkövet, hogy próbára tegye bátorságunkat, s ilyen körülmények között az emberiesség gyakorlására nemigen adódik alkalmunk.

Most Montcalm hajolt meg egy kissé erre a finom bókra, de látszott rajta, hogy hozzászokott már a hízelgő szavakhoz, s nemigen hatnak rá. Egy pillanatnyi szünet után tűnődve így szólt:

- Lehet, hogy a távcsövem nem egészen megbízható, s az önök erődje jobban ellenáll ágyúimnak, semmint gondoltam. Tudják önök, hogy hány emberünk van?

- Különböző értesüléseket kaptunk erről - felelte Duncan közömbösen. - De úgy gondoljuk, hogy a francia katonák száma legfeljebb húszezer lehet.

Montcalm az ajkába harapott, s merően az őrnagyra nézett, mintha a gondolataiban akarna olvasni; azután megcsóválta a fejét, mintha az előbbi becslés helyes volna, holott a francia sereg létszáma feleannyira sem rúgott.

- Elég szégyen miránk, franciákra, hogy sohasem tudjuk titokban tartani a létszámunkat - mondta a

márki. - Pedig azt hihetné az ember, hogy itt az erdőben még könnyebb a rejtőzködés, mint másutt. Nos, uram - tette hozzá vidáman mosolyogva -, ha az emberiesség szavára még nem akar hallgatni, inkább a lovagiasságra hivatkozom, hiszen ön fiatal ember. Úgy hallottam, hogy a parancsnok lányai bejutottak az erődbe, amióta elkezdtük az ostromot.

- Igaz, uram, de a hölgyek nemhogy gyengítettek volna bennünket, hanem inkább példát mutattak bátorságukkal és lelkierejükkel. Ha pusztán lelkierővel vissza lehetne verni egy olyan kiváló hadvezért, mint amilyen Montcalm márki, nyugodtan rábíznám erre a két hölgyre a William Henry-erőd védelmét.

- Ha a nemes tulajdonságokat csakugyan örökli a gyermek az apjától, akkor önnek kétségkívül igaza van - felelte Montcalm. - De mint az előbb mondottam, a bátorságnak is megvannak a határai, és nem szabad megfeledkezni az emberiességről. Remélem, uram, önt felhatalmazták, hogy a fegyverletételről tárgyaljon velem.

- Oly gyengének találja méltóságod a védelmünket, hogy úgy véli, máris le kell tennünk a fegyvert?

- Nem szeretném, ha a túlságosan sokáig elhúzódó védekezés felingerelné rézbőrű barátaimat - mondta Montcalm, mintha nem is hallotta volna Heyward közbevetett kérdését, s a komor és feszülten figyelő indiánok csoportjára pillantott. - Már most is eléggé nehezemre esik, hogy betartassam velük a hadviselés szabályait.

Heyward nem válaszolt, mert eszébe jutottak mindazok a veszélyek, amelyeket csak nemrég élt át a két lány társaságában.

- Ezek az urak - folytatta Montcalm, aki észrevette az angol tiszt pillanatnyi gyengeségét - rendkívül vadak, ha túlfeszítjük a húrt; s talán nem is kell mondanom önnek, hogy milyen nehéz féken tartani őket haragjukban. Nos, uram, beszélhetünk-e a megadás feltételeiről?

- Attól tartok, méltóságod nem ismeri pontosan a William Henry-erőd lehetőségeit és védőinek erejét.

- Most nem Quebecet ostromlom, hanem egy földvárat, amelyet mindössze 2300 bátor ember védelmez - hangzott a kurta válasz.

- Igaz, sáncaink földből vannak, de azon a tóparton épültek, amely látta már egy-két francia sereg vereségét. Meg aztán néhány órányi járásra innét erős csapataink állomásoznak, s mi számítunk a segítségükre.

- Azok az erős csapatok legfeljebb hat-nyolcezer embert számlálnak, s a parancsnokuk bölcsen úgy véli, hogy jobb nekik az erődökben, mint a csatatéren - felelte Montcalm közömbös hangon.

Most Heyward harapott az ajkába: a francia parancsnok ugyanis túlbecsülte az angolok erőit, s mégis oly könnyedén beszélt róluk. Egy ideig hallgattak mind a ketten, majd Montcalm újrakezdte a beszélgetést. Még mindig azt hitte, hogy a fiatal őrnagy a fegyverletételről akar tárgyalni. Másrészt Heyward arra törekedett, hogy a francia parancsnok szavaiból megtudja, mit tartalmazott az elfogott levél. Így kerülgették egymást, mint két birkózó vagy vívó, de eredménytelenül. Miután a tárgyalás nem járt sikerrel, Duncan felállt és elbúcsúzott: a francia parancsnok modoráról igen jó benyomásokat vitt haza, de semmi egyebet nem sikerült megtudnia.

Montcalm a sátor bejáratáig kísérte, egy francia tiszt elvezette az előőrsökig, s onnan Heyward gyorsan visszatért az angol parancsnokhoz.

Amikor belépett Munróhoz, a lányokat is ott találta. Alice az öreg katona ölében ült, és finom ujjaival fésülgette Munro ősz haját; Cora mellettük állt, és szinte anyai szeretettel nézett húgára. E derűs családi légkörben mintha valamennyien megfeledkeztek volna a kiállott veszélyekről, és azokról is, amelyekre számítaniuk kellett. Néhány pillanatig észre sem vették a belépő Heywardot, és a fiatal őrnagy kedvére gyönyörködhetett a bájos látványban. Végül Alice egy tükörbe pillantva meglátta Duncant, és felkiáltott:

- Heyward őrnagy!

- Mi történt vele? - kérdezte az apja. - Elküldtem egy kis szópárbajra a franciával. Hohó, fiam, fiatal vagy és fürge! Egykettőre ki innét, csúnya lányok; nincs elég baja az embernek, hogy még ilyen csacska nőszemélyeket is nyakára küld a sors?

Cora azonnal kiment, s Alice nevetve követte. Munro egy ideig fel-alá járkált a szobában, s nem is kérdezte Heywardtól, hogy milyen sikerrel járt a küldetése. Végül az őrnagy felé fordult, s apai szeretet és büszkeség csillogott a szemében.

- Nagyszerű lányok ezek, Heyward - mondotta -, nagyon meg vagyok velük elégedve.

- Alezredes úr előtt nem kell bizonygatnom, hogy miként vélekedem a lányairól.

- Igaz, fiam, igaz - szakította félbe a türelmetlen öregember -, mindjárt a megérkezésed napján célozgatni kezdtél valamire a lányokkal kapcsolatban;

de én úgy gondoltam, nem illik egy öreg katonához, hogy lakodalomról beszéljen, amikor az ellenség hívatlanul is betoppanhat a menyegzőre. Nos, Duncan, nem volt igazam, és most szívesen meghallgatom, amit mondani akarsz.

- Kimondhatatlanul örülök, alezredes úr, de még nem adtam át az üzenetet, amelyet Montcalm...

- Verd ki a fejedből azt a franciát és az egész hadseregét! - kiáltotta hevesen az öreg katona. - A William Henry-erődnek egyelőre még nem ő az ura, és soha nem is lesz, ha Webb tábornok úgy viselkedik, ahogy kell. Nem, fiam, hála istennek még nem olyan veszélyes a helyzet, hogy Munrónak másnapra kelljen halasztania családi ügyeit. Anyád a legjobb barátom gyermeke volt, Duncan, tehát akkor is meghallgatnálak téged, ha maga Szent Lajos vezetné ostromra ellenem kedves franciáit, s az ő üzenetét tenném félre!

Heyward belátta, hogy a parancsnok így akarja kimutatni megvetését a franciákkal szemben, nem is tért hát vissza az üzenetre, s nyugodt hangon előhozakodott kérésével.

- A múltkor már említettem, uram, hogy leghőbb vágyam teljesülne, ha fiának fogadna.

- Úgy van, fiam, nagyon is jól megértettem, hogy mit kívánsz. No de mondd csak, a lányommal beszéltél már?

- Nem, becsület szavamra, nem! - kiáltotta Duncan hevesen. - Úgy éreztem, visszaélnék az ön bizalmával, ha előbb nem önhöz fordulok.

- Úgy beszélsz, ahogy nemesemberhez illik, Duncan.

De Cora Munro komoly, okos leány, s nem szorul arra, hogy az apja gyámkodjék fölötte.

- Cora?

- Igen, Cora! Hiszen arról beszélgetünk, hogy feleségül kéred Munro kisasszonyt, vagy nem?

- Én... én... azt hiszem, hogy még nem is említettem a nevét - dadogta Heyward.

- Hát akkor kinek a kezét akarta megkérni tőlem, őrnagy úr? - kérdezte az öreg katona, és sértődötten kihúzta magát.

- Alezredes úrnak van még egy lánya, aki éppoly bájos, mint a másik.

- Alice! - kiáltotta az apa, éppen annyira meglepődve, mint az előbb Duncan, amikor Cora nevét hallotta.

- Az ő kezét akartam megkérni, alezredes úr.

A fiatalember némán várta a választ; eddig nem is sejtette, hogy Munro ennyire megdöbben majd a kérésétől. A parancsnok néhány percig hosszú és gyors léptekkel járt fel és alá a szobában, arcvonásai görcsösen meg-megrándultak, s egész külsejéről lerítt, hogy valamiféle rendkívüli küzdelem dúl benne. Végül megállt Heyward előtt, merően ránézett, és remegő ajakkal így szólt:

- Duncan Heyward, szerettelek, mert jó barátaim gyermeke vagy; szerettelek a saját jó tulajdonságaidért; szerettelek, mert arra gondoltam, hogy boldoggá fogod tenni a lányomat. De mindez a szeretet egy csapásra gyűlöletté változik, ha kiderül, hogy igaz, amitől tartok.

- Isten őrizz, hogy bármelyik cselekedetem vagy gondolatom ilyen következményekkel járjon! - kiáltott a fiatalember, s meg sem rezzent a szeme Munro szúrós pillantása alatt. A parancsnoknak tetszett ez a rendületlen tartás, és valamivel szelídebben folytatta:

- Te a fiam akarsz lenni, Duncan, de még nem ismered azt az embert, kit második apádnak választottál. Ülj hát le, s én felnyitom előtted egy fájó szív sebeit, olyan kevés szóval, ahogy csak lehetséges.

Ekkor már Duncan éppen annyira megfeledkezett Montcalm üzenetéről, akárcsak a parancsnok. Egy-egy széket húztak maguk alá, s míg az öreg katona néhány pillanatra elmerült gondolataiban, a fiatalember visszafojtotta türelmetlenségét, és tisztelettudóan várakozott. Végül Munro megszólalt:

- Jól tudod, Heyward, hogy családom sok hírneves és derék őssel dicsekedhetik. Igaz, sohasem mondhatott a magáénak akkora vagyont, mint a többi hasonló rangú család. Körülbelül olyan idős lehettem, mint te, amikor eljegyeztem magam Alice Grahammel, egy szomszédos földesúr lányával. Az apa ellenezte házasságunkat, elsősorban a szegénységem miatt, de más okokból is. Így hát azt tettem, amit becsületes embernek tennie kell: feloldottam a leányt ígérete alól, és királyom szolgálatába lépve elhagytam az országot. Sokfelé jártam, sok csatában vettem részt, míg végül a Nyugat-indiai-szigetekre kerültem. Itt ismerkedtem meg egy hölggyel, aki később a feleségem és Cora édesanyja lett. E hölgynek egyik őse abból a fajtából származott, amelyet rabszolgasorsban tartanak a mohó angolok, hogy kielégíthessék a saját fényűző igényeiket. Bizony, Heyward, Skóciának is az a szerencsétlensége, hogy természetellenes kapcsolatba került a kalmárszellemű angolokkal... De

ha olyan emberrel találkoznám, aki szemére vetné lányomnak a származását, egykettőre megtanulná tőlem, hogy mi az apai harag! De hiszen te is a délvidéken születtél, Heyward, ahol e szerencsétlen fajtát alacsonyabb rendűnek tartják.

- Sajnos, így van, uram - felelte Duncan, és zavarában lesütötte a szemét.

- És megveted ezért a lányomat? Szégyelled, hogy a Heywardok vére ilyen vérrel egyesüljön? - kérdezte izgatottan az apa.

- Isten őrizzen az efféle előítéletektől, amelyek annyira méltatlanok az értelmemhez! - felelte Duncan. - Higgye el, alezredes úr, hogy nem azért kértem meg a kisebbik lánya kezét, mintha a nagyobbiktól idegenkedném. Alice szépsége, kedvessége, jósága elegendő magyarázatul szolgálhat a kérésemre.

- Igazad van, fiam - mondta az öreg katona, s a hangja ismét meglágyult -, Alice hajszálig olyan, mint az anyja volt az ő korában, mielőtt megtörte volna a fájdalom. Mikor ugyanis feleségem meghalt, visszatértem Skóciába, immár gazdagon; s akkor megtudtam, Duncan, hogy első jegyesem húsz esztendőn át várt rám, énrám, aki el tudtam felejteni őt! Mi több, megbocsátotta hűtlenségemet, s miután minden akadály elhárult az utunkból, feleségül jött hozzám.

- És ő lett Alice anyja! - kiáltotta Duncan.

- Úgy van - bólintott Munro. - De nem sokáig élvezhette az anyai boldogságot: ő is meghalt, így hát magamra maradtam két leánnyal, miután a két anyát elvesztettem.

Munro fájdalma, amint ezeket a szavakat kiejtette,

olyan nemes és tiszteletet parancsoló volt, hogy Heyward nem is mert vigaszszavakkal próbálkozni.

A parancsnok szinte megfeledkezett Heyward jelenlétéről, arcvonásait eltorzították az emlékek, s szeméből nagy könnycseppek peregtek alá. Végül megmozdult, mintha most térne eszméletre, felállt, néhány lépést tett a szobában, majd kihúzta magát, és Duncan felé fordult:

- Őrnagy úr, tudni szeretném, hozott-e valami üzenetet a francia parancsnoktól.

Duncan összerezzent, és zavartan belefogott az üzenet elmondásába.

Fölösleges lenne szó szerint idézni a francia parancsnok udvarias, de kitérő mondatait, amelyekkel ügyesen elhárította az angolok minden kérdését. Montcalm nem nyilatkozott sem további szándékáról, sem az elfogott levél tartalmáról, csak annyit adott Munro értésére, hogy ha meg akar tudni valamit, keresse fel személyesen. Míg az öreg katona Duncan beszámolóját hallgatta, feldúlt apai érzései mindinkább háttérbe szorultak a várparancsnoki kötelességgel járó gondok mögött; s amikor Duncan befejezte mondókáját, már nem az apa állt előtte, hanem a katona, akit legszentebb érzéseiben sértettek meg.

- Elég, Heyward! - kiáltotta haragosan Munro. - Ennyiből is meg lehet ítélni a francia udvariasságot. A márki úr tárgyalni hívott, és amikor elküldöm hozzá a legtehetségesebb helyettesemet, mert az vagy, Duncan, fiatal korod ellenére, akkor egy talánnyal válaszol.

- Neki talán rosszabb véleménye volt a helyettesről,

alezredes úr; és ne feledje, kérem, hogy a francia parancsnok fenntartja a meghívást, ezúttal határozottan az erőd parancsnokához, nem pedig a helyetteséhez intézve.

- Ej, hát a helyettesnek nem jár ki ugyanaz a tisztelet és megbecsülés, mint a megbízójának? Nos, tehát Munróval akar beszélni! Komolyan, Duncan, talán nem is lenne rossz, ha elfogadnám a meghívást. Legalább megmutathatnám neki, hogy hiába van túlerőben, és hiába fenyegetőzik, egy csöppet sem ijedtünk meg tőle. Igen, talán célszerű lenne, ha elmennék hozzá.

Duncan, aki feltétlenül szükségesnek tartotta ezt a találkozást, élénken helyeselt az öregúrnak. Igaz, más okokból ő arra gondolt, hogy mindenképpen meg kell tudni az elfogott levél tartalmát.

- Úgy van, alezredes úr; Montcalm önbizalma egy cseppet sem nőne meg attól, ha látná, hogy mi nyugodtan és félelem nélkül bármikor elbeszélgetünk vele - mondta Heyward.

- Igazad van. Szeretném, ha a francia meglátogatná az erődöt fényes nappal, méghozzá egy rohamozó csapat élén: így sokkal jobban tudomást szerezhetne a kitartásunkról, mint messziről, az ágyúival. Kár, hogy a hadviselés már nem olyan szép és férfias, mint a régi időkben. Őseink megvetették volna az ilyen tudományos gyávaságot.

- Lehet, alezredes úr; de most a tudományra tudománnyal kell felelnünk. Hogyan határozott a találkozás ügyében?

- Elmegyek a franciához, mégpedig most mindjárt, késedelem nélkül. Eredj, fiam, fúvasd meg a kürtöket, és üzend meg nekik egy futárral, hogy kit várjanak.

Némi őrséget is magunkkal viszünk, mert így illik ahhoz, aki a király egyik erődjét védelmezi; s talán jó lesz, Duncan - tette hozzá Munro csaknem suttogva, noha négyszemközt voltak -, talán jó lesz, ha csapataink nem maradnak messzire tőlünk. Nem szeretnék belesétálni valami csapdába.

A fiatalember kiment, hogy teljesítse Munro utasításait. Néhány perc múlva már fel is sorakozott a kíséret, s egy katona előreindult a fehér zászlóval, hogy hírül vigye az erőd parancsnokának látogatását. Ezek után Duncan az erőd kapujához vonult a kísérő csapattal; Munrót már ott találta. A parancsnok és az őrnagy a katonai szertartások közepette elhagyta az erődöt.

Mindössze néhány száz lépéssel hagyták maguk mögött a sáncokat, amikor a francia parancsnok vezérkara felbukkant szemközt a mélyúton. Megpillantva Montcalm kalapjának fehér tollát, Munro kihúzta magát, és a szeme felvillant.

- Figyelmeztesd az embereinket, hogy legyenek résen - szólt oda Munro Duncannek félhangon. - Legyen minden puska lövésre kész, mert Lajos király szolgáiban sohasem bízhatik az ember. De bizalmatlanság vagy nyugtalanság ne látszódjék senkin. Érti, Heyward őrnagy?

Ekkor felhangzott a közeledő franciák dobjainak pergése. Az angol csapat ugyanígy válaszolt, azután mindkét fél előreküldött egy fehér zászlót vivő katonát, s a skót parancsnok kíséretével együtt megállt. A zászlóvivők tisztelegtek egymásnak, majd Montcalm gyorsan, elegánsan előresietett, s kalaplevetve köszöntötte az agg harcost: amint mélyen meghajolt, a kalap hófehér tolla csaknem súrolta a földet. Munro méltóságteljesen és férfiasan viselkedett, bár nem

olyan finoman és fesztelenül, mint a francia. Néhány pillanatig egyikük sem szólalt meg, csak vizsgálták egymást kíváncsi és érdeklődő szemmel. Végül is Montcalm mint vendéglátó megtörte a csendet. A szokásos üdvözlő szavak után Duncanhez fordult, s elismerő mosollyal így szólt, franciául:

- Végtelenül örvendek, uram, hogy a jelen találkozás alkalmával is megtisztel ittlétével. Nem lesz szükség a tolmácsra, mert ha ön vállalja ezt a szerepet, éppoly nyugodt leszek, mintha magam is beszélném az önök nyelvét.

Duncan meghajlással fogadta a bókot, Montcalm pedig a kíséretéhez fordult, amely szorosan mögötte sorakozott fel, akárcsak az angolok Munro mögött.

- Húzódjatok hátrább, fiaim; meleg van, hátrább egy kicsit.

Heyward a bizalom jeléül éppen követni akarta ezt a példát, de körülnézve megpillantotta, hogy a sík terepet szegélyező erdőből több helyütt is kilépnek a franciákkal szövetséges indiánok sötét csoportjai, amelyek kíváncsiak voltak a találkozásra.

- Méltóságod bizonyára elismeri, hogy helyzetünk nem egészen egyforma - mondta Heyward az indiánok felé mutatva. - Ha elbocsátjuk őrségünket, teljesen ki vagyunk szolgáltatva az ellenségnek.

- Uram, fogadja el az önök biztonságának zálogául egy francia nemesember szavát - felelte Montcalm, s kezét a szívére tette. - Remélem, ez elég.

- Elég. Hátra arc, előre, indulj! - fordult Duncan az angol kíséret vezetőjéhez. - Vonuljatok vissza, és várakozzatok illő távolságban a további parancsokig!

Munro szemmel láthatóan nyugtalanul fogadta ezt az intézkedést, s azonnal meg is kérdezte okát Heywardtól.

- Alezredes úr is fontosnak tartotta, hogy ne áruljunk el semmilyen bizalmatlanságot - felelte Duncan. - Montcalm márki úr a becsületszavával biztosította sérthetetlenségünket, s én hátraküldtem a csapatunkat, hadd lássa őméltósága, hogy mennyire megbízunk benne.

Az öreg katona bólintott, noha arcán még mindig látszott a bizalmatlanság, amelyet most nem valami nyugtalanító körülmények tápláltak, hanem inkább ősi és meggyökeresedett utálata a franciákkal szemben. Montcalm türelmesen végigvárta ezt a halk beszélgetést, majd közelebb lépett, és rátért a találkozás lényegére.

- Az ön parancsnoka - fordult Montcalm Duncanhez - olyan hősiesen védelmezte az erődöt, hogy máris megtett mindent, amit a becsület és az angol király tőle kívánhat. A további vérontásnak nincs értelme. Én magam fogom tanúsítani az egész világ előtt, hogy Munro alezredes a lehető legbátrabban harcolt, s amíg a remény utolsó szikrája is ki nem aludt, elszántan védekezett.

Duncan lefordította ezt a kijelentést, mire az öreg katona méltóságteljesen, de udvariasan így válaszolt:

- Bármennyire nagyra becsülöm is a márki úr elismerését, azt hiszem, még nem követtem el mindent, hogy teljes mértékben kiérdemeljem.

A francia hadvezér elmosolyodott.

- A makacsság könnyen elronthatja azt, amit a bátorságnak eddig sikerült kivívnia - mondta. - Tekintse meg az angol parancsnok személyesen a táboromat, s győződjék meg arról, hogy túlerőben vagyunk, és a további ellenállás reménytelen.

- Tudom, hogy a francia királyt híven szolgálják a katonái - felelte rendületlenül Munro. - De az én királyomnak is van éppen annyi és éppoly hűséges katonája.

- Elismerem, de a mi nagy szerencsénkre az angol katonák egyelőre nincsenek a közelben - mondotta Montcalm gyorsan, be sem várva, hogy Duncan francia nyelvre fordítsa az angol parancsnok előbbi kijelentését. - A jó katonának éppen olyan bátran kell szembenézni a sorssal, mint a hadszíntéren az ellenséggel.

- Ha tudtam volna, hogy a márki úr ilyen kitűnően tud angolul, semmi esetre sem vállalom a tolmács szerepét - szólt Duncan bosszúsan.

- Bocsásson meg, uram - felelte a francia, és önkéntelenül is elpirult egy kissé. - Megérteni egy idegen nyelvet nem ugyanaz, mint jól beszélni. Kérem, ezután se tagadja meg tőlünk értékes szolgálatait. - Majd rövid szünet után hozzátette: - Felderítőink a dombokról kitűnően belátnak az önök erődjébe, s így gyengeségük nem titok előttünk.

- Kérdezd meg a márki úrtól, hogy egészen a Hudson folyóig ellát-e a távcsövével - mondta Munro büszkén -, s tudja-e, hogy mikor és merről számítson Webb felmentő seregére.

- Hadd feleljen erre maga Webb tábornok - felelte Montcalm, hirtelen átnyújtva Munrónak egy felbontott

levelet. - Ebből megtudhatja, uram, hogy az Edward-erőd parancsnokának hadmozdulataitól nemigen kell tartanom.

Az öreg katona mohón kapott a levél után, elárulva, hogy milyen fontosnak tartja. Gyorsan végigfutotta a sorokat; arcáról fokozatosan eltűnt a büszke kifejezés, ajka remegni kezdett; végül kiejtette kezéből a papírlapot, s a feje lehanyatlott, mint az olyan emberé, akinek egy csapásra füstbe ment minden reménye. Duncan felvette a földről a levelet, s engedélyt nem is kérve, egy szempillantás alatt meggyőződött kegyetlen tartalmáról. Webb tábornok, aki felettese volt Munrónak, nemhogy további kitartásra buzdította volna őket, de gyors fegyverletételt tanácsolt, és félreérthetetlenül közölte, hogy egyetlen katonát sem tud a segítségükre küldeni.

- Ez nem csalás! - kiáltotta Duncan, a papírlap mindkét oldalát megvizsgálva. - Felismerem Webb tábornok aláírását: ez nem lehet más, csak az elfogott levél.

- Webb elárult bennünket! - fakadt ki Munro keserűen. - Megcsúfolta ősz hajamat, és szégyent hozott rám.

- Nem, nem! - kiáltotta Duncan. - Az erőd még a mienk, s így a becsületünket sem vesztettük el. Tartsunk ki mindhalálig, és kövessünk el mindent, hogy az ellenség drága árat fizessen az életünkért!

- Köszönöm, fiam - felelte az öreg katona, magához térve kábulatából. - Köszönöm, hogy eszébe juttattad Munrónak kötelességét. Visszamegyünk, és megássuk sírjainkat a sáncok mögött.

- Uraim - mondotta Montcalm -, önök rosszul ismernek engem, ha azt hiszik, hogy vissza akarok élni ezzel a levéllel. Legalább a feltételeimet hallgassák meg,

mielőtt eltávoznának.

- Mit óhajt a francia? - kérdezte Munro szilárd hangon. - Nagyra van azzal, hogy elfogta a futárunkat? Ha szavakkal akarja megfélemlíteni az ellenséget, hagyja abba ezt az ostromot, és vonuljon inkább az Edward-erőd alá.

Duncan lefordította a francia parancsnok előbbi szavait.

- Márki úr, szívesen meghallgatjuk önt - mondta Munro, miután Duncan befejezte a fordítást.

- Az erődöt nem lehet tovább tartani - jelentette ki Montcalm. - Érdekeink úgy kívánják, hogy tegyük a föld színével egyenlővé; de önöktől és bajtársaiktól semmit sem akarunk megtagadni, ami az ilyen bátor katonáknak méltán kijár.

- Mi lesz a zászlóinkkal? - kérdezte Heyward.

- Hazavihetik Angliába, és megmutathatják királyuknak.

- Fegyvereink?

- Tartsák meg; senki sem forgathatja őket jobban.

- S hogyan történik majd az erőd átadása?

- Minden vonatkozásban úgy, hogy az önök becsületén ne essék csorba.

Duncan mindezt tolmácsolta parancsnokának, s Munro meglepődve és meghatódva vette tudomásul az ellenség nagylelkű ajánlatát.

- Eredj, Duncan - mondotta -, eredj, és tárgyald meg a márki úrral a részleteket. Öregkoromra két olyan dolgot kellett megérnem, amit eddig elképzelhetetlennek tartottam volna. Tapasztalnom kellett, hogy egy angol ember nem mer segíteni a barátján, s hogy egy francia nem él vissza fölényes helyzetével.

Munro elbúcsúzott a francia parancsnoktól, s fejét lehorgasztva visszatért az erődbe. Duncan egy ideig még ott maradt Montcalmnál, s a feltételek részleteiről tárgyalt vele. Estefelé ő is visszatért, azonnal jelentkezett Munrónál, majd rövid tanácskozás után kihirdették a katonáknak, hogy az ostrom véget ért. Munro aláírta a szerződést, melynek értelmében az erődöt másnap reggel át kell adni; a helyőrség szabadon elvonulhat fegyvereivel, zászlóival, poggyászával és csorbítatlan katonai becsületével.

Ez az éjszaka - 1757. augusztus 9-ének éjszakája - pontosan úgy telt el a George-tó partján, mintha a két ellenfél valahol Európában találkozott volna. A legyőzöttek szomorúan készülődtek a távozásra, a győztesek ujjongtak. A franciák előőrsei felől vidám kiáltozás hallatszott, az angolok pedig fenyegetően visszaküldtek minden ellenséges katonát, aki a kitűzött időpont előtt közeledni próbált az erődhöz. Végül azonban az örömkiáltások és a dühös válaszok is elhallgattak, s még mielőtt megvirradt volna, mélységes némaság borult a tájra. Aki nem ismerte a való helyzetet, nem is sejtette, hogy két hadsereg várja a reggelt a "szent tó" partjain.

E csöndes hajnal előtti órában történt, hogy egy magas férfi kilépett a francia főparancsnok sátrából. Állig beburkolózott köpenyébe, talán a hűvös levegő miatt, talán azért, hogy ne ismerjék fel olyan könnyen. A bejáratnál őrt álló gránátos tisztelegve köszöntötte,

s a köpenyes férfi megindult a sátrak között a William Henry-erőd irányába. Úgy látszik, jól ismerte a jelszót, mert mindenütt átengedték, és az őrszemek egyszer sem intéztek hozzá további kérdéseket.

Ily módon sikerült eljutnia a francia tábor széléig, oda, ahol az utolsó őrszem járkált fel s alá. Ez is a szokásos kiáltással fogadta:

- Állj, ki vagy?

- Jó barát - hangzott a válasz.

- Jelszó?

- Győzelem - felelte a köpenyes férfi.

- Akkor szabad az út! - mondta az őrszem, s előreszegezett puskáját ismét a vállára vetette. - Ma reggel korán felkelt, parancsnok úr.

- Ébernek kell lenni, fiam - felelte a parancsnok; szemébe nézett a katonának, majd továbbsétált az angol erődítmény felé. Az őrszem feszes vigyázzba vágta magát, tisztelgett, majd visszatért őrhelyére, s közben ezt mormogta a fogai között:

- Csakugyan ébernek kell lenni! Úgy látszik, olyan parancsnokunk van, aki sohasem álmos!

Montcalm - mert ő volt a köpenyes férfi - úgy tett, mintha nem hallotta volna az őrszem szavait, továbbment, s meg sem állt, amíg el nem ért a tóparti fövenyes síkságra, eléggé közel az erőd egyik vízi bástyájához. Mivel a holdfény eléggé megvilágította a tájat, Montcalm nem lépett ki a síkra, s egy fatörzsnek támaszkodva, jó ideig némán szemlélte az angol sáncokat. Figyelmesen szemügyre vett mindent: talán

azt fürkészte, hogy az angolok betartják-e a megállapodást. Úgy látszik, megelégedésére szolgált, amit észlelt; azután felnézett a keleti hegyek csúcsára, mintha türelmetlenül várná a napkeltét, s éppen vissza akart fordulni, amikor valami neszt hallott.

Az angol sáncok tetején váratlanul megjelent egy férfi, s a francia tábor sátrai felé nézett. Aztán nekitámaszkodott a mellvédnek, s a víz fölé hajolt, amely remegve tükrözte vissza sok ezer csillag fényét. Hatalmas alakja, szomorú tartása azonnal elárulta: Munro volt, az angol parancsnok, aki e csendes órában egyedül búcsúzott az erődjétől. Montcalm tapintatból, de óvatosságból is, hátrább lépett, hogy ne zavarja meg szomorú tűnődésében a vesztes hadvezért, aki éppoly bátran harcolt, mint ő, csak kevesebb szerencsével. De még mielőtt a francia parancsnok eltűnhetett volna a fák között, egy újabb hang ütötte meg a fülét. A tó vize megcsobbant, s Montcalm látta, hogy egy sötét alak kilép a partra. Puska volt a kezében; halkan odalopózott vele a fák közé, ahol Montcalm állt. Azután lövésre emelte a fegyvert, és célba vette a mellvédnek támaszkodó angol parancsnokot. De még mielőtt a fegyver eldördülhetett volna, Montcalm odalépett, és a puskás ember vállára tette a kezét.

- Uff! - kiáltotta a merénylő, akit ilyen váratlanul megakadályoztak tervének keresztülvitelében.

A francia parancsnok nem válaszolt; csak intett a puskás indiánnak, hogy kövesse. Amikor már elég messzire voltak az előbbi helytől, s nem kellett attól tartani, hogy Munro vagy az angol őrszemek észreveszik őket, Montcalm félrelebbentette köpenyét, és megmutatta a mellén csillogó Szent Lajos-keresztet. Aztán szigorúan így szólt:

- Mit jelent ez? Nem tudod, hogy az angolok és a franciák eltemették a csata bárdot?

- S most mihez kezdjenek a huronok? - kérdezte az indián, meglehetősen tört franciasággal. - Harcosaink egyetlen skalpot sem szereztek, és a sápadtarcúak most békét kötnek!

- Ugyan, Ravasz Róka! Meglep a buzgóságod, hisz nemrégen még az ellenségünk voltál. Hányszor ment le a nap, amióta Ravasz Róka az angolok hadicölöpjébe vágta a tomahawkját?

- Hol van most már az a nap? - morogta az indián. - Eltűnt a hegyek mögött, de majd feljön újra, és bevilágít az erdőkbe. Ravasz Róka hű fia törzsének. Igaz, jó ideig felhők és hegyek választották el népétől, de most már kitisztult az ég, és megszűnt a viszály.

- Az irokézek hallgatnak Ravasz Róka szavára - mondta Montcalm -, bár tegnap még skalpjaikat féltették tőle, ma már ő a legnagyobb szónokuk a tanácsban.

- Magua nagy főnök - jelentette ki az indián, a mellére ütve.

- Akkor vegye rá népét, hogy tisztességesen viselkedjék tegnapi ellenségeinkkel szemben.

- Miért vezette ide harcosait a kanadai sápadtarcú főnök? - kérdezte Magua. - Miért támadta meg az angolok földvárát?

- Hogy megadásra kényszerítsem. Ez a föld az én királyomé, s azt a parancsot kaptam, hogy kergessem el róla az angolokat. Megvertük őket, elmennek, tehát nem ellenségeink többé.

- Jó. Magua pedig azért ásta ki a csatabárdot, hogy vérrel fesse pirosra. De a csatabárd még mindig tisztán csillog; majd ha piros lesz, Magua ismét elássa.

- De Magua megfogadta, hogy nem mocskolja be a franciák liliomos címerét - mondta a márki. - Királyunk ellenségei Maguának is ellenségei, de aki nem ellenség, az már jó barát.

- Jó barát! - kiáltotta gúnyosan az indián. - Adja ide a kezét a sápadtarcú főnök.

Montcalm teljesítette a kérést, bár meglehetősen vonakodva; tudta, hogy a szövetséges indián törzsek között pusztán szigorúsággal nem tarthatja fenn a tekintélyét, néha engedményekre is szükség van. Magua megfogta a francia parancsnok mutatóujját, s mellének egyik mély sebforradására helyezte.

- Tudja a sápadtarcú főnök, hogy mi ez?

- Melyik harcos ne tudná? Egy ólomgolyó megsebezte Maguát.

- És ez? - kérdezte az indián, egy másik sebhelyre téve a parancsnok ujját.

- Ez nem olyan, mint a másik. Ezt a sebet mitől kapta Magua?

- Az angolok ajándéka: szép emlék az angolok wigwamjaiból - felelte Magua keserűen nevetve, de közben csaknem fuldoklott a haragtól.

Aztán erőt vett magán, s indián méltósággal hozzátette:

- Eredj, tanítsd békességre az embereidet. Ravasz Róka tudja, hogy miként szóljon az irokéz harcosokhoz.

Az indián egy szót sem szólt többet, s nem is várt választ; hóna alá vette puskáját, s némán megindult az erdőben az irokézek táborhelye felé. Az őrszemek sűrűn megállították, s a jelszót kérdezték tőle, de Magua nem méltatta őket válaszra, és büszkén továbbment; a katonák csak azért nem bántották, mert tartásáról és vakmerőségéről azonnal felismerték az indiánt.

Montcalm még sokáig ott maradt a parton, és nyugtalanul gondolt az irokéz főnök elkeseredett szavaira. Egyszer már megtörtént, hogy hasonló körülmények között a vad indiánok nem tartották be a fegyverszüneti megállapodást, s így foltot ejtettek a francia seregek becsületén. A parancsnok most teljes mértékben átérezte, milyen roppant felelősséget vállal magára az, aki bármilyen eszközt megragad, hogy elérje célját: sokszor úgy adódik, hogy nem bírja többé megállítani az elindított gépezetet. De azután mégis elhessegette magától kínzó gondolatait, visszatért sátrába, s kiadta a parancsot, hogy riasszák fel a tábort.

A francia dobok megperdültek, azután hasonló válasz érkezett az erődből, s a völgyet csakhamar betöltötték a katonazene hangjai.

A győztesek kürtjei hosszan és vidáman harsogtak, amíg az utolsó francia katona is el nem foglalta helyét; az angol sípok csak egyetlen éles jelt adtak, majd elnémultak.

Közben megvirradt, s mire a francia hadsereg

felsorakozott, hogy fogadja parancsnokát, a napsugarak már szikrázva verődtek vissza a fegyverekről. Egy tiszt felolvasta a győzelmi jelentést; kijelölték a legjobb csapatot, melynek az a megtisztelő feladat jutott, hogy elsőnek vonuljon az erőd kapuihoz; végül a hatalomátvétel többi előkészülete is megtörtént.

Egészen másféle képet nyújtott az angol tábor. A figyelmeztető jeladás után mindenki sietve készülődött az elvonulásra; a katonák mogorván vállra vetették töltetlen puskáikat, és menetoszlopba álltak; látszott rajtuk, hogy büszkeségük rettenetes sérelmet szenvedett, s a fegyelem csak nehezen fojtja el bosszúvágyukat.

Asszonyok és gyerekek szaladgáltak ide-oda, egyesek a csomagjaikat keresték, mások az ismerős katonákat, akik olyan hősiesen védték őket.

Munro is megjelent a néma katonák között; rettenetesen fájt neki a váratlan csapás, de a balszerencse közepette is igyekezett férfi módra viselkedni.

Duncan szinte könnyekig meghatódott a parancsnok láttára. Odament hozzá, és megkérdezte, hogy miben lehetne szolgálatára.

- A lányaim - hangzott a rövid, de sokatmondó válasz.

- Még nem gondoskodott róluk, alezredes úr?

- Ma csak katona vagyok, Heyward őrnagy - felelte Munro. - Minden ember, akit itt lát, a gyermekem.

Duncan nem kérdezősködött tovább. Azonnal Munro szállása felé sietett, hogy megkeresse a nővéreket. Ott

álltak útra készen a parancsnoki épület küszöbén; az erőd női lakosságának jó része köréjük csoportosult, mert úgy érezte, hogy a parancsnok lányai mellett nagyobb biztonságra számíthat. Cora sápadt volt, s arca nyugtalan, de azért még mindig határozott; Alice kisírt szeme azonban elárulta, hogy a fiatalabbik lány sokkal kevésbé tudja legyűrni a keserűségét. Mindketten nagy megkönnyebbüléssel fogadták a fiatal őrnagyot.

- Az erőd elesett - mondta Cora szomorúan mosolyogva -, de remélem, a becsületünk nem szenvedett csorbát.

- Ezt senki sem vonja kétségbe. De kedves Cora, most már ne emészd magad a mások bajával, és önmagadra is gondolj egy kicsit. A katonai szokás és a büszkeség, amelyet te olyan nagyra tartasz, azt kívánja, hogy apád és én egy ideig a katonák között maradjunk. De az ilyen elvonulások közben mindenféle zavar támadhat, és nektek szükségetek van valakire, aki megvéd az esetleges veszélyektől.

- Senkire sincs szükségünk - felelte Cora. - Ki merné megtámadni vagy akár csak megsérteni is egy ilyen apa lányait, éppen ilyen körülmények között?

- Nem szívesen hagylak benneteket magatokra - folytatta az őrnagy, és nyugtalanul körülnézett. - Ne feledd, hogy Alice nem olyan erős, mint te, s ki tudja, milyen szenvedéseket kellene kiállnia...

- Nyugodj meg - vágott a szavába Cora -, nem hallod? A szerencse véletlenül utunkba küldte egy régi jó barátunkat.

Duncan felfigyelt, s rögtön meg is értette, hogy Cora mire gondol. A szomszéd épületből kihallatszott az

énekmester csengő hangja: David utoljára énekelt zsoltárt a William Henry-erődben. Duncan azonnal besietett hozzá, megvárta, amíg a zsoltár véget ér, majd elmagyarázta Davidnak, hogy szeretné, ha a nővérek mellett maradna, és segítségükre lenne az úton.

- Nagyon szívesen, barátom - felelte a furcsa szerzet. - Most már szívesen, mert befejeztem az éneklést. Igaz, szerettem volna rázendíteni még egy zsoltárra, de a kötelességemet már az előbbivel is teljesítettem, s így mindent megtehetek a hölgyekért, amit kívánsz.

- Arra kell vigyáznod, hogy senki se közeledjék durva szándékkal hozzájuk, és ne csúfolja őket apjuk balszerencséje miatt - mondta Duncan. - Lehetséges, hogy az indiánok vagy az elvetemültebb francia katonák gorombáskodni próbálnak majd; ebben az esetben add értésükre, hogy ha nem távoznak azonnal, feljelented őket Montcalmnál. Elég, ha ezt a nevet kimondod előttük.

- S ha nem elég, van egy fegyverem, amelytől bizonyára megijednek mindannyian - felelte David, előhúzva a zsoltároskönyvet. - E kötetecskében olyan szavak találhatók, amelyek a legháborgóbb lelkeket is lecsillapítják, ha kellő ritmussal és nyomatékkal adjuk elő a dalt. Végszükség esetén eléneklem az indiánoknak, hogy

Miért dühöng a vad pogány...

- Jó, jó - mondta gyorsan Heyward, hogy megakassza a kitörni készülő zenei áradatot -, értjük egymást; menjünk hát oda, ahova a kötelesség szólít.

Gamut készséggel beleegyezett, s mindketten visszamentek a lányokhoz. Cora udvariasan fogadta

az új s egy kissé furcsa kísérőt, Alice arcán pedig újra felvillant valami a természetes vidámságból, amikor megköszönte Heywardnak, hogy ilyen remekül gondoskodott róluk. Duncan biztosította őket, hogy a körülményekhez képest mindent megtett értük; csak arról van szó, hogy ne érezzék magukat egyedül, veszélytől nem kell tartani. Majd közölte, hogy ha néhány mérföldnyi út már mögöttük lesz, visszatér hozzájuk. E szavakkal elbúcsúzott a két lánytól, és a katonákhoz sietett.

Közben az angol dobosok megadták a jelt az elvonulásra, és Munro csapatai elindultak. A két nővér összerezzent a dobszóra: körülnéztek, s meglátták a francia gránátosok fehér egyenruháját. Az ellenség már elfoglalta az erőd kapuit. E pillanatban mintha valami sötét felhő szállt volna a lányok feje fölé. Cora és Alice ijedten felnézett. Egy hatalmas francia zászló lobogott fölöttük.

- Menjünk - mondta Cora. - Egy angol katonatiszt lányainak nincs többé semmi keresnivalójuk ezen a helyen.

Alice belekapaszkodott nővére karjába, és mindketten elindultak a síró nők tömegével együtt.

Amikor kiléptek a kapun, az ott álló francia tisztek udvariasan tisztelegtek előttük. A két lány gyalog ment, mert a betegeknek és a sebesülteknek minden teherhordó állatra szükségük volt, s Cora úgy döntött, hogy inkább gyalogosan vállalja az út fáradalmait, semhogy megnehezítse a szenvedők helyzetét. Még így is sok béna és elgyengült katonának kellett gyalog vánszorognia az elvonuló oszlop mögött, mivel itt a vadon kellős közepén nem állott rendelkezésre elegendő jármű vagy ló. Nemsokára azonban mindannyian úton voltak: a szenvedő sebesültek

csakúgy, mint a néma katonák, a rémült asszonyok és gyerekek.

Miután elhagyták az erődöt, és kiértek a nyílt terepre, egyszeriben áttekinthették az egész helyzetet. Jobboldalt, nem nagyon messze, a francia hadsereg állt, s figyelmesen, de némán szemlélte a legyőzöttek elvonulását. Montcalm katonásan felsorakoztatta őket, s a franciák egyetlen gúnyos szó nélkül, tisztelettudóan várták, hogy kevésbé szerencsés ellenfeleik eltávozzanak. Az angolok csaknem háromezren lehettek, több kapun keresztül áramlottak ki az erődből, a síkság közepén egyesültek, s onnét egyetlen oszlopban haladtak tovább az erdő szélének egyik pontja felé, ahol a Hudson folyóhoz vezető széles út nyílott. Végig az erdő szélén sötét arcú irokézek álltak, s úgy lestek az elvonulókra, mint a dögkeselyűk. Látszott rajtuk, hogy csak a francia hadsereg jelenléte fékezi őket. Néhányan mégis odamentek, és elvegyültek a vesztesek tömegében, türelmetlen és vad pillantásokat vetve rájuk.

Az élcsapat, amelyet Heyward vezetett, már eltűnt az erdőben, amikor Cora veszekedő hangokra lett figyelmes. Egy gyarmati katona, aki lemaradt alakulatától, hogy magával cipelhesse hitvány cókmókját, most csúnyán megfizetett a fegyelmezetlenségéért. Indiánok támadtak rá, és meg akarták rabolni: a katona elkeseredetten védekezett. Mindkét részről egyre többen avatkoztak bele a viszályba, s az irokézek száma mintegy varázsütésre megszaporodott: már százan voltak ott, ahol az előbb csak tízen. Ekkor látta meg Cora, hogy Magua feltűnik honfitársai között, és jól ismert ékesszólásával beszédet intéz hozzájuk. Az asszonyok és gyerekek tömege megállt, s mindannyian összebújtak, mint a rémült madarak. De az indián rablónak végül is sikerült megszereznie, amit akart, az angolok pedig

lassan továbbvonultak.

Az irokézek most visszahúzódtak, s úgy látszott, hogy nem akarnak többet kötekedni az ellenséggel. De amikor az asszonyok tömege közelebb ért hozzájuk, az egyik vad huron szeme megakadt egy tarka kendőn. Az indián odalépett, megragadta a kendőt, és le akarta tépni a tulajdonosáról. Az asszony talán nem is ragaszkodott volna a kendőjéhez, de megijedt, s ahelyett, hogy elengedte volna, betakarta vele a gyerekét, s a melléhez szorította. Cora éppen oda akart kiáltani az asszonynak, hogy ne törődjék az értéktelen kendővel, amikor az irokéz elengedte a megkívánt tárgyat, s inkább a gyereket tépte ki az asszony kezéből. Az anya rémülten felsikoltott, s visszakövetelte a gyereket. Az irokéz erre bal kezével felemelte a csecsemőt, jobb kezét pedig előrenyújtotta, annak jeléül, hogy szívesen elcseréli a gyereket a kendőért.

- Nesze..., itt van... minden! - kiáltotta a kétségbeesett asszony, és tépdesni kezdte magáról a ruháját. - Vegyél el mindent, amit csak akarsz, de add vissza a gyermekemet!

Az indián azonban észrevette, hogy a kendőt közben egy másik társa kaparintotta meg; éktelen haragra lobbant, hozzácsapta a gyereket egy sziklához, majd odadobta az anya lába elé. Az anya úgy nézett a kis holttestre, mintha eszét vesztette volna, majd lerogyott melléje. Ugyan ki írhatná le szenvedését? De nem kellett sokáig szenvednie, mert szörnyű dühében s a vér látványától megittasulva, az irokéz felemelte tomahawkját, és lesújtott vele. Az anya holtan terült el gyermeke mellett.

Ekkor Magua mindkét kezét a szájához emelte, és felhangzott az iszonyatos csataüvöltés.

E jelre több mint kétezer irokéz tört ki az erdőből, és rávetette magát az elvonulók tömegére.

Nem akarjuk részletezni, hogy milyen szörnyűségek következtek ezután. Tombolt a halál, méghozzá a legborzasztóbb és legkegyetlenebb formájában. Ha valaki ellenállt, csak még jobban felingerelte a gyilkosokat. Az irokézek sokszor észre sem vették, hogy áldozatuk már meghalt, és további csapásokat mértek rá a tomahawkjukkal.

Az angol katonák gyorsan harcvonalba fejlődtek, hogy fenyegető előnyomulásukkal visszaszorítsák az ellenséget. Ez a lépés némi sikerrel járt ugyan, de sok eredménye nem lehetett, hiszen a puskák nem voltak megtöltve, és az irokézek sok katona kezéből kicsavarták a fegyvert.

Ebben a helyzetben mindenki elvesztette az időérzékét. A két nővér talán csak tíz perce állt rémülten az erdő szélén, de ez a tíz perc örökkévalóságnak tetszett. Sikoltozó társnőik összezsúfolódtak körülöttük, semerre sem menekülhettek. Mindenfelől sikolyok, nyögések, könyörgő és szitkozódó hangok hallatszottak. E pillanatban Alice meglátta apja hatalmas alakját, amint a nyílt terepen a francia hadsereg felé siet. Montcalmhoz igyekezett, minden kíséret nélkül, mit sem törődve a veszéllyel. Legalább ötven csatabárd és lándzsa villant fel mellette, de Munro nyugalma és rangja még most is tiszteletet parancsolt az indiánoknak. Az öreg katona szó nélkül félretolta az ellene lendülő fegyvereket, de sokszor még erre sem volt szükség, mert az irokézek karja önmagától lehanyatlott. Szerencsére a bosszúszomjas Magua éppen abban a csoportban kereste gyűlölt ellenségét, amelyből Munro a francia parancsnokhoz igyekezve

kivált.

- Apám, apám..., itt vagyunk! - sikoltotta Alice, amikor Munro nem nagyon messzire elhaladt mellettük. - Gyere ide, apám, mert meghalunk!

Ez a kétségbeesett kiáltás többször is elhangzott, de minden eredmény nélkül. Igaz, Munro egyszer megállt, talán hallott valamit és körülnézett; de Alice éppen ekkor ájultan rogyott a földre, és Cora letérdelt mellé, úgyhogy egyikük sem látszott ki a tömegből. Munro csalódottan megrázta a fejét, és továbbment.

- Kisasszony - mondta Gamut, akinek semmi hasznát nem lehetett venni, de akinek mégsem jutott eszébe, hogy elhagyhatná "védenceit" -, itt az ördögök tombolnak, ez a hely nem keresztényeknek való. Meneküljünk innét.

- Eredj! - felelte Cora, s a még mindig eszméletlen Alice-re pillantott. - Mentsd meg a bőröd! Rajtunk úgysem segíthetsz.

David megértette a lány elszánt hangjából, hogy hiába próbálná menekülésre bírni. Körülnézett, látta az irokézek sötét alakjait, aztán kihúzta magát, és így szólt:

- Ha Saul szívét annak idején meglágyíthatta egy hárfa muzsikája, amiként a biblia írja, talán itt sem marad haszontalan az énekszó.

Ezzel mindjárt ki is eresztette a hangját, de úgy, hogy még a szörnyű mészárlás közepette is meg lehetett hallani. Az irokézek közül többen is odarohantak a két nővérhez, hogy megfosszák őket értékes ruháiktól, és lenyúzzák a skalpjukat; de amikor észrevették David Gamut furcsa és mozdulatlan alakját, földbe

gyökerezett a lábuk. Azt hitték, egy fehér harcossal állnak szemben, aki dalolva készül a halálra. Meglepetésük csakhamar elismeréssé változott, s nem bántották sem az énekest, sem a lányokat. David felbuzdult a sikerén, és torkaszakadtából énekelt tovább, abban a hiszemben, hogy a szent dalok csodát művelnek. De a hangja végül is eljutott egy távoli irokéz fülébe, aki összevissza szaladgált a tömegben, mintha a közönséges áldozatokkal nem volna megelégedve, s valami nemesebb és hozzá méltóbb zsákmányt keresne. Ez az irokéz Magua volt; vadul felordított örömében, amikor látta, hogy régi foglyai megint a hatalmába kerültek.

- Gyere - mondta, mocskos kezével megragadva Cora ruháját -, a huron főnök wigwamja még mindig nyitva van. Nem jobb ott, mint itt?

- Pusztulj innen! - kiáltotta Cora, eltakarva a szemét.

Magua gúnyosan felnevetett.

- Talán nem tetszik a kezem? - kérdezte. - Igaz, piros a vértől, de ez a vér fehérek ereiben folyt!

- Szörnyeteg! Nemcsak ez a vér, tengernyi vér tapad a kezedhez: mindez a te műved!

- Magua nagy főnök! - felelte a diadalmas irokéz. - Eljön-e vele a fekete hajú lány Kanadába?

- Soha! Inkább ölj meg, hogy teljes legyen a bosszúd!

Magua tétovázott egy pillanatig, azután felkapta az eszméletlen Alice-t, és gyorsan beszaladt vele az erdőbe.

- Megállj! - sikoltotta Cora, utána rohanva. - Engedd el

azt a gyermeket! Gazember! Mit akarsz tenni?

De Magua úgy tett, mintha süket volna; úgy látszik, tudta, hogy Alice-szel a karjában bárhová elcsalhatja Corát.

- Kisasszony! Kisasszony! Megállj! - kiáltotta Gamut a kétségbeesett Cora után. - A szent dal máris érezteti hatását, s nemsokára vége lesz e szörnyű vérontásnak!

De Cora éppoly kevéssé hallgatott Davidra, mint Magua Corára. A hűséges énekmester nem tehetett mást, utánaszaladt Corának, és közben szorgalmasan énekelt tovább, szokása szerint lendületes hadonászással kísérve a dallamot. Cora talán ennek köszönhette, hogy az útjukba kerülő irokézek nem bántották; az indiánok őrültet láttak Davidban, és köztudomású, hogy minden indián törzs tiszteli az őrülteket.

Végül Magua megállt egy tisztáson; már előzőleg ide vezette a két lány lovait, amelyeket a menekülők néhány nappal azelőtt, a William Henry-erőd felé igyekezve, szabadon bocsátottak, s az irokézek megtaláltak. Cora csakhamar odaért; ekkor Magua feltette Alice-t az egyik lóra, és intett Corának, hogy szálljon fel a másikra.

Bármennyire ijesztő volt is ez az új fogság, Cora mégis megkönnyebbült, hogy legalább a szörnyű vérengzést nem kell tovább néznie. Felkapaszkodott a lovára, és könyörögve nyújtotta karját Magua felé, hogy tegye át hozzá Alice-t. Annyi szeretet és kétségbeesés volt ebben a mozdulatban, hogy még az irokéz sem bírt ellenállni neki. Elhelyezte hát Alice-t Cora előtt a nyeregben, megfogta a kantárszárat, és elindult az erdő sűrűjébe. David, aki szintén odajött

közben, látta, hogy Magua vele egyáltalában nem törődik; felült hát a másik lóra, és a nővérek után eredt.

Nemsokára elértek a hegy lábához, és kapaszkodni kezdtek felfelé. A rázós út eszméletre térítette Alice-t, Cora figyelmét most részben a húga kötötte le, részben a tomboló irokézeknek még mindig hallható üvöltése, s így jóformán nem is látta, hogy merre haladnak. De amikor felértek a hegy kopár csúcsára, Cora megismerte azt a helyet, ahol az erőd felé jövet Sólyomszemmel megálltak. Magua itt megengedte, hogy leszálljanak a lóról, s mivel a kíváncsiság még az iszonyatnál is erősebb, a két nővér visszafordulva lenézett a szörnyűségek színhelyére.

Odalent még mindig folyt az öldöklés. Látszott, amint a szerencsétlenek rémülten futnak mindenfelé kegyetlen üldözőik elől, míg a keresztény francia király hadserege mozdulatlanul szemlélte az eseményeket. Montcalm nem adott parancsot katonáinak, hogy lépjenek közbe, s ez soha le nem mosható foltot ejtett a különben oly neves francia hadvezér becsületén. A gyilkolás mindaddig dúlt, amíg az irokézek bosszúszomját háttérbe nem szorította egy még erősebb szenvedélyük: a zsákmányra áhító mohóság. Ekkor, és csakis ekkor, kezdtek megritkulni a sebesültek sikolyai és a gyilkosok üvöltései; végül már csak azok a diadalmas ordítások hallatszottak, amelyekkel az irokézek hírül adták egymásnak, hogy egy-egy értékesebb holmi akadt a kezükbe.

IX.
A LEÁNYRABLÓ NYOMÁBAN

Az a borzalmas esemény, melyet az előző fejezetben

inkább csak megemlítettünk, semmint részletesen leírtunk, "a William Henry-i mészárlás" címen szerepel az amerikai gyarmatok történelmében. Említettük, hogy a francia parancsnokság pályafutása során egyszer már előfordult ilyesmi, s ez a második eset újabb sötét folttal szennyezte be Montcalm jó hírét. Ma már a William Henry-erőd eleste s a mészárlás, ami utána következett, kezd feledésbe merülni, és Montcalmról szólva csak arra emlékeznek az emberek, hogy ez a dicső hadvezér később hősi halált halt az abrahami síkon. Pedig nem ártana felidézni Montcalm és a William Henry-erőd történetét annak igazolására, hogy bármilyen kiváló is egy hadvezér, erkölcsi bátorság nélkül nem lehet nagy ember.

Három nap telt el azóta, hogy a franciák bevonultak az erődbe. Akkor a vérengzés szörnyű lármája verte fel a környék csendjét, most ismét néma csend honol mindenütt. A franciák és az indiánok eltávoztak, s a diadalmas hadsereg kurjongatásaitól hangos tábor helyén csak néhány üres kunyhó maradt. S ami a legszembeszökőbb változás: a franciák lerombolták az erődöt, tönkretették ágyúit, feldúlták a sáncokat.

De megváltozott az időjárás is. A nap sűrű párafelhők mögé bújt, s az a sok száz ember, aki nemrég az augusztusi hőségben izzadt, most novemberi hűvösséget érzett volna, ha még él, s nem fekszik holtan az erdő szélén. A hegyek gomolygó fehér párája most sötét viharfelhők formájában tért vissza. A Horikán-tó már nem hasonlított tükörhöz: zöld hullámai dühösen csapkodták a partokat, mintha tiltakoznának az ellen, hogy az emberek bemocskolták őket. A szél váltakozva fújt, minden irányból; néha egészen alacsonyan süvített, mintha gyászéneket akarna suttogni a halottak fülébe, máskor nagyokat füttyentett, felszállt a magas fák közül, és megtépte lombjukat. A szél hátán hollók úsztak, de amikor

elérték az erdő szélét, nyomban leszálltak lakmározni a halottak testéből.

Három napig volt ilyen elhagyatott és sivár a William Henry-erőd környéke. A harmadik nap estéjén, alig egy órával naplemente előtt, végre ismét emberi alakok bukkantak fel az erdőből, és megindultak az erődítmény romjai felé. Eleinte lassan és óvatosan haladtak, mintha irtóznának a sok borzalom színhelyétől, s nem akarnák felidézni a rettenetes emlékeket. Talán attól is tartottak, hogy ami egyszer megtörtént ezen a helyen, megtörténhetik újra. Öten voltak. Legelöl egy fürge fiatal indián járt; minden dombocskára felkapaszkodott, hogy körülnézzen, s ha nem észlelt semmi gyanúsat, intett társainak. Egyébként a többiek elővigyázatos magatartásán is meglátszott, hogy régen átestek már a vadonbeli harcok tűzkeresztségén. Még egy indián volt köztük, ez valamelyest oldalt haladt, és éber szemmel figyelte az erdő szegélyét. A másik három férfi fehér ember volt, de nem a fehérek szokásos ruháit viselték. Kockázatos úton jártak; egy hadsereg nyomában, az ősrengetegben - öltözékük és felszerelésük olyan volt, amilyet ez a kockázatos vállalkozás megkövetelt.

A szörnyű látvány, amely az erdő és a tó között tárult a szemük elé, különbözőképpen hatott erre az öt utasra. Az élen haladó indián fiú, erősen küzdött érzéseivel, amikor meglátta a mészárlás áldozatait; bármennyire igyekezett is nyugodtnak látszani, arca elárulta, hogy micsoda vihar dúlhat a szívében. A másik indiánnak azonban a szempillája sem rebbent. Merev arccal, rendületlenül ment előre a halottak között, mintha nem először látna ilyet. A három fehér ember sem viselkedett egyformán. Egyikük magas termetű, ősz hajú férfi volt; tartásáról lerítt, hogy hosszú esztendőket töltött katonai szolgálatban, s nemegyszer láthatott hullákkal zsúfolt csatatereket;

útközben most mégis felnyögött néha. Bal oldalán egy fiatalember haladt, s minduntalan megborzongott, de igyekezett uralkodni magán, hogy nyugtalanságával még jobban el ne mélyítse az öreg fájdalmát. Csak a leghátsó utas viselkedett egészen őszintén, mit sem törődve azzal, hogy a többiek belelátnak a szívébe. Arca ugyan éppoly merev volt, mint az indiáné, de időnként keserűen kifakadt, s nem titkolta, hogy mi a véleménye az ellenség iszonyatos bűnéről.

Az olvasó bizonyára máris felismerte az öt férfiban régi jó barátainkat: a két mohikánt, Sólyomszemet, Munrót és Heywardot. Munro azért tért vissza, hogy megkeresse lányait, s természetesen vele tartott Heyward is, valamint a három jó barát, aki az eddigi veszélyek során már jó néhányszor bebizonyította ügyességét és hűségét.

Amikor Unkasz - mert ő járt elöl - elért a síkság közepére, hirtelen felkiáltott, és megvárta társait. A fiatal mohikán néhány női holttestet is észrevett azon a helyen a halottak között. Bármennyire iszonyatos látvány volt ez, Munro és Heyward lehajolt, s kutatni kezdett a holttestek tömegében. Végül megkönnyebbülve kiegyenesedtek: a két lány nem volt a halottak között. Egy ideig némán s elgondolkozva álltak ott, majd Sólyomszem megszólalt:

- Nem vagyok bosszúvágyó, de ezért a bűnért lakolnia kell az ellenségnek! Esküszöm, hogy ha még egyszer szembekerülök vele, nem marad tétlen a puskám. Hát te, Csingacsguk, mit mondasz? - fordult a mohikán főnök felé. - Eltűrjük-e, hogy az irokézek büszkén mesélhessenek rémtettükről az asszonyaiknak, amikor megérkeznek majd a havas Kanadába?

Csingacsguk arca elsötétült egy percre; aztán

meglazította kését a hüvelyében, s egyetlen szó nélkül elfordult a halottaktól.

- Montcalm, Montcalm! - folytatta Sólyomszem, aki nem akarta palástolni az érzelmeit. - Ezért meg kell kapnod a méltó büntetést! Nézzétek, mohikánok, amott egy indián harcos hullája fekszik, és meg van skalpolva. Látom a szemeden, Csingacsguk: ezért még megfizet egy huron, mielőtt az őszi szél végleg elfújná a vér szagát. Ez a rézbőrű a mi oldalunkon harcolt. Gyertek, barátaim, menjünk tovább!

- Uff! - kiáltott a fiatal mohikán, s mereven előrenézett.

- Mi az, fiam? - suttogta a vadász, s azonnal lekuporodott, mint az ugrásra készülő párduc. - Bárcsak egy elkésett irokéz volna, aki visszatért, hogy tovább fosztogassa a halottakat. Fogadom, hogy a Szarvasölő egykettőre elbánna vele!

Unkasz nem is válaszolt, csak előbbre szaladt néhány lépéssel, majd diadalmasan felemelte a földről Cora zöld fátylának egy foszlányát. A többiek azonnal köréje sereglettek.

- A gyermekem! - kiáltotta Munro izgatottan. - Szerezzétek vissza a gyermekemet!

- Unkasz megpróbálja - hangzott a fiatal mohikán rövid válasza.

De az apa mintha nem is hallotta volna, görcsösen szorongatta a zöld foszlányt, s közben rémülten nézett az erdő felé. Remény és félelem háborgott egyszerre a szívében.

- A lányok nem várták be itt a halált - mondta Heyward. - Meg kellene tudnunk, hogy merre menekültek.

- Úgy van! - felelte a vadász. - Cora bizonyára elfutott, s közben a fátyla beleakadt valamibe. Unkasz, Csingacsguk: gyertek, keressük meg a nyomait; a ti szemetek olyan éles, hogy talán még a repülő madár nyomát is meglátjátok a levegőben.

Mindannyian az erdő szélére siettek, s ott Unkasz megint felkiáltott. Egy bükkfa legalsó ágán megtalálta az említett fátyolnak egy másik foszlányát.

- Csak lassan, lassan! - mondta a vadász, és hosszú puskájával útját állta Heywardnak, aki türelmetlenül előre akart sietni. - Most már tudjuk, hogy mi a teendőnk, de nem szabad eltaposnunk a szép tiszta nyomokat. Minden elhamarkodott lépésért hosszú órák fáradságos kutatásával kell fizetnünk. De nyomon vagyunk, s már ez is valami.

- Istennek hála! - kiáltotta Munro. - Mondd, drága barátom, merre menekültek, és hol lehetnek most?

- Sok mindentől függ, hogy milyen ösvényt választottak. Ha egyedül vágtak neki az erdőnek, nemigen juthattak messzire; viszont ha az irokézek fogságába kerültek, most talán közelebb vannak Kanada határához, mint hozzánk. De számít az? - folytatta Sólyomszem, látva Munro és Heyward elcsüggedését. - A mohikánok meg én itt állunk az ösvény egyik végén, s mérget vehettek rá, hogy előbb-utóbb megtaláljuk a másikat, még ha több száz mérföldet kellene is megtennünk. Vigyázz, Unkasz, ne ugrándozz ide-oda: olyan türelmetlen vagy, mintha nem az erdőben nevelkedtél volna, hanem a településeken!

- Uff! - kiáltotta Csingacsguk, aki a bokrok alját vizsgálta az említett bükkfa közelében; most

kiegyenesedett, és maga elé mutatott a földre, mintha valami utálatos kígyót fedezett volna fel.

- Egy férfi lábnyoma! - kiáltotta Heyward, követve Csingacsguk pillantását. - Abból a pocsolyából lépett ki, és félreismerhetetlen nyomot hagyott. Ezek szerint a két lány fogságba esett.

- Jobb így, legalább nem halnak éhen a vadonban, meg aztán több ember több nyomot hagy - felelte a vadász. - Lefogadom ötven hódbőrbe ötven kovakő ellenében, hogy a mohikánok meg én egy hónapon belül megtaláljuk őket. Hajolj csak le, Unkasz, és nézd meg, hogy miféle mokasszin hagyta azt a nyomot; mert innen is látom, hogy mokasszin volt, és nem cipő.

A fiatal mohikán letérdelt a nyom mellé, félresöpörte a faleveleket, majd olyan tüzetes vizsgálatnak vetette alá, mint manapság, a hamis pénzek korában, a banktisztviselők egy-egy gyanús bankjegyet. Végül felállt, s látszott rajta, hogy meg van elégedve a vizsgálat eredményével.

- Nos, fiú - kérdezte a vadász -, mit mesél a nyom? Rájöttél, hogy milyen ember viselhette azt a mokasszint?

- Ravasz Róka!

- Micsoda, megint az a gazember? Úgy látszik, nem akarja abbahagyni a csavargást, amíg a Szarvasölő egy-két barátságos szót nem intéz hozzá.

Heyward megijedt a felfedezéstől, s nem akarta elhinni.

- Egyik mokasszin olyan, mint a másik; talán téved a

fiú - mondotta.

- Egyik mokasszin olyan, mint a másik! - kiáltotta a vadász. - Akár azt is mondhatnád, hogy egyik láb olyan, mint a másik; márpedig tudjuk, hogy vannak hosszú lábak és rövidek, szélesek és keskenyek, lapos és boltozatos talpúak, s a lábujjak állása sem mindig egyforma. Két idegen mokasszin éppen annyira különbözik egymástól, mint két könyv; csak a mokasszinok nyomát nehezebb elolvasni, mint a könyveket. No de hadd nézem meg magam is, több szem többet lát! - Sólyomszem lehajolt, majd rögtön közölte az eredményt: - Igazad van, fiú, erre a mokasszinra foltot varrtak; ráismerek ugyanarra a nyomra, amelyet a múltkor követtünk az erdőben, miután a lányok először estek fogságba. Az is világosan kiderül, hogy a mokasszin gazdája iszákos: nem olyan a járása, mint a józan embereké. De nézd meg te is, Csingacsguk; a múltkor, miután elhagytuk a vízesést, pontosan megmérted a nyomokat.

Csingacsguk azonnal szót fogadott; rövidesen végzett a vizsgálattal, kiegyenesedett, és egyetlen szóban fejezte ki az eredményt:

- Magua!

- A kérdés tehát el van döntve: Magua itt járt a fekete hajú lánnyal.

- És Alice? - kérdezte Heyward.

- Neki még egyetlen nyomát sem láttuk - felelte a vadász, s figyelmesen szemügyre vette maga körül a fákat, a bokrokat, a földet. - De mi van ott? Unkasz, hozd csak ide azt a tárgyat onnan, a tüskebokor alól!

Unkasz azonnal felvette azt a valamit, és átnyújtotta

Sólyomszemnek. A vadász megnézte, majd hangtalanul felnevetett a maga szokott csendes módján.

- Az énekmester fegyvere, a hangsíp! Most már semmiképpen sem téveszthetjük el a nyomot. Nézz csak körül, Unkasz, s olyan lábnak keresd a nyomát, amilyen egy égimeszelőhöz illik. Szavamra, kezdem hinni, hogy David barátunk észre tért, s a kornyikálás helyett valami jobb foglalkozást választott.

- Annyi biztos, hogy híven teljesítette, amit rábíztam, s Cora és Alice nem maradt egyedül - mondta Heyward.

- Hogyne - mondta Sólyomszem megvetően, s leengedve puskája agyát a földre, rátámaszkodott -, ha énekelni akarnak, nem lesznek egyedül. De vajon ellátja-e őket az énekmester vadászzsákmánnyal, tájékozódik-e a fák mohos oldaláról, s el tudja-e metszeni egy huron torkát? Mert ha nem, akkor minden veréb okosabb nála. Nos, fiú, találtál valamit?

- Itt mintha egy cipő nyomát látnám - felelte Unkasz helyett Heyward -, lehet, hogy a barátunké?

- Óvatosan söpörd le róla a leveleket, hogy el ne mázold. Úgy van, egy cipő nyoma, de nem az énekesé, hanem a fekete hajú lányé.

- Hol van? Mutassátok, hadd látom a gyermekem lábnyomát! - kiáltotta Munro, s a többieket félretolva, letérdelt a nyom mellé. Az öreg katonának könnybe lábadt a szeme; Heyward attól tartott, hogy mindjárt sírva fakad, s ezért gyorsan így szólt a vadászhoz:

- Minthogy csalhatatlan jelek birtokában vagyunk, azonnal induljunk útnak. Gondolj arra, hogy a foglyok szemében minden pillanat egy örökkévalóságnak

látszik.

- Nem az a szarvas jut a legmesszebbre, amelyik a leggyorsabban ugrik - felelte Sólyomszem, s nem vette le a szemét a különböző nyomokról. - Most már tudjuk, hogy merre ment az a gazember huron, a fekete hajú lány meg az énekmester, de hová lett az aranyhajú? Őrá nem gondoltok? Őt nem akarjátok megtalálni?

- Hogy is mondhatsz ilyesmit! - kiáltotta Heyward. - Esküszöm, hogy nem lesz egy pillanatnyi nyugtom, amíg meg nem találjuk.

- Akkor lehet, hogy két részre kell oszlanunk, s míg az egyik csapat ezt a nyomot követi, a másik megkeresi az aranyhajú lányét - felelte Sólyomszem. - Egyelőre azonban maradjunk együtt, és induljunk meg az eddigi nyomok után. Ha semmit sem találunk, ketten visszatérnek az erődhöz, és tovább kutatnak. Indulj hát, Unkasz, és tartsd rajta a szemed a száraz leveleken. Én majd a bokrokat figyelem, apád pedig a földet. Siessünk, barátaim, mert a nap mindjárt lebukik a dombok mögé.

- Én miben lehetnék a segítségetekre? - kérdezte nyugtalanul Heyward.

- Te? - felelte a vadász, aki már meg is indult rézbőrű barátaival. - Csak abban, hogy mögöttünk maradsz, és nem taposod el a nyomokat.

Nem jártak még messze, amikor a két mohikán hirtelen megállt, s a szokottnál is figyelmesebben nézett maga elé a földre. Azután néhány szót váltottak egymással, elég hangosan, úgyhogy a vadász is meghallotta.

- Megtalálták az aranyhajú lány nyomát! - kiáltotta

Sólyomszem, és odasietett, most már nem törődve a saját feladatával. - Nézd csak, mi van ott! Megint annak a két különös járású lónak a nyomai! Most hát meg van oldva a rejtély, s minden világos, mint éjfélkor az északi csillag. A lovak itt vártak, egy fához kötözve; Magua felültette rájuk a lányokat, és megindult velük azon az ösvényen Kanada felé.

- De Alice nyomát még mindig nem látom - mondta Duncan.

- És az a csillogó kis gomb, amit Unkasz éppen most emelt fel a földről?! Add csak ide, fiam, hadd nézzük meg közelebbről!

Heyward azonnal felismerte a kis gombot, és boldogan a szívéhez szorította.

- Most aztán ne késlekedjünk tovább! - kiáltotta a fiatal őrnagy. - A lovak már messze járhatnak a lányokkal, talán már elhagyták a Szent Lőrinc-folyót, sőt a Nagy-tavakat is.

- Fiatal vér, heves vér - felelte nyugodtan a vadász. - Ne feledd, hogy nem mókusvadászatra indulunk, hanem olyan útra, amely hosszú napokig eltarthat. Át kell vágnunk a rengetegen, olyan helyeken, ahol nemigen jár ember, és ahol nem sokat ér a könyvekből szerzett tudomány. Ilyen út előtt a rézbőrűek mindig elszívnak egy pipát a tanácsban. Én ugyan nem vagyok indián, de a legtöbb szokásukat átvettem, mert bölcsnek tartom. Most hát visszamegyünk az erőd romjai közé, ott megpihenünk éjszakára, és reggel azután frissen, kipihenten követhetjük a nyomokat. Elvégre férfiak vagyunk, nem pedig fecsegő asszonyok vagy hirtelenkedő kamaszok.

Heyward belátta, hogy minden tiltakozás hiábavaló.

Munrón ismét erőt vett a csüggedés, s nem szólt egy szót sem. Így aztán a fiatal őrnagy nagyot sóhajtva karon fogta parancsnokát, s megindult vele a mohikánok meg a vadász után, akik már vissza is fordultak.

Mikor az erődhöz értek, a leszálló este árnyai még ijesztőbbé tették a romokat. Sólyomszem és a mohikánok azonnal hozzáláttak a táborhely elkészítéséhez. Néhány üszkös gerendát nekitámasztottak egy koromtól fekete falnak, s Unkasz némi rőzsét halmozott fel a gerendák között. Heyward bevezette parancsnokát ebbe a kezdetleges kunyhóba; a fájdalomtól megtört öreg katona azonnal leheveredett, s a fiatal őrnagy visszatért barátaihoz.

Közben Sólyomszem s a két indián megrakta a tábortüzet, elkészítették vacsorájukat, s most nagyokat haraptak a magukkal hozott medvehúsból. Duncannek nem volt étvágya, odébb sétált, s felkapaszkodott az egyik vízi bástya romjaira. A szél már elült, s a tó hullámai nyugodtabban és szabályosabban ütődtek a homokos partnak. A felhők oszladozni kezdtek: a nagyobbak s feketébbek a láthatár felé szálltak, de a könnyebbek még ott úsztak a tó fölött. Néhol kibukkant közülük egy-egy csillag: egy-egy vörhenyes fénypont. A hegyek között megsűrűsödött a sötétség; lent a síkon olyan némaság honolt, mint egy halottasházban.

Duncan sokáig állt odafenn, s nézte a hallgatag, kietlen tájat. Hol a tábortűzre pillantott, hol a csillagok halványabb fényére, hol pedig messzebb a sötét síkságra, amelyen a halottak feküdtek. Egyszerre mintha egészen halk és bizonytalan neszeket hallott volna a távolból. A fiatal őrnagy azt hitte, hogy képzelődik, s a víz felé fordult, amelynek felszíne visszatükrözte a csillagok pislákoló fényét. De a

hallása nem hagyta nyugton, s Duncan aggódni kezdett az esetleges veszély miatt. Végül a nesz hangosabbá vált: mintha valaki vagy valami gyorsan futna odalent a sötét síkságon.

Az őrnagy most már nem bírta türtőztetni magát, és halkan leszólt Sólyomszemnek, hogy kapaszkodjon fel hozzá. A vadász fogta a puskáját, és szót fogadott, de arcán látszott, hogy teljesen biztonságosnak tartja a helyzetüket.

- Hallod? - kérdezte Duncan, miután a vadász megállt mellette. - Mintha valami mozogna odalent a síkon. Montcalm seregei talán mégsem távoztak el végleg, vagy talán az irokézek tértek vissza fosztogatni.

- Nem valószínű - felelte nyugodtan a vadász, miután sikerült végre lenyelnie egy nagy darab medvehúst, ami akadályozta a beszédben. - Az indiánok rendszerint csak addig törődnek az ellenséggel, amíg meg nem skalpolták. Azután már hagyják békében nyugodni.

- De mégis, tisztán hallok valamit! Vagy talán csak a szél rázza az ágakat?

Sólyomszem ügyet sem vetett erre a kérdésre.

- Igen, hadd nyugodjanak a halottak békében - folytatta az előbbi gondolatát. - Egyébként a prédikátorok is ugyanezt mondják a telepeken. Szerintük a túlvilágon örök nyugalom vár az emberre. Nos, őrnagy úr, ha ez igaz, én nem örülök neki, mert jobban szeretem a mozgást, a tevékenységet, a vadászatot, mint azt a túlvilági nyugalmat, amiről a prédikátorok mesélnek.

- Most megint: nem hallod? - vágott a szavába

Duncan.

- Talán az éhes farkasok kimerészkedtek az erdőből - felelte Sólyomszem. - De nem: most már jobban hallom. Mi lehet ez?

Feszülten figyeltek néhány pillanatig, majd a vadász intett Heywardnak, hogy menjenek át egy másik helyre, ahová már nem ér el a tábortűz fénye. Itt tovább füleltek, de minden eredmény nélkül.

- Ide kell hívnunk Unkaszt - súgta végül a vadász. - A fiúnak indián füle van, s felfogja és megérti az olyan hangokat is, amelyek nekünk semmit sem mondanak.

A fiatal mohikán éppen az apjával beszélgetett a tábortűz mellett, amikor egyszerre csak bagolyhuhogást hallott. Azonnal felugrott és körülnézett. Sólyomszem megismételte a jelt, s néhány pillanat múlva Unkasz felkapaszkodott Heyward és a vadász mellé.

Sólyomszem röviden megmagyarázta a fiúnak, hogy miről van szó. Unkasz azon nyomban hasra vetette magát, és Heyward úgy látta, hogy többé nem mozdul.

Az őrnagy türelmetlenül várt egy ideig, de mivel nem történt semmi, közelebb lépett ahhoz a helyhez, ahol Unkasz lehasalt. Kíváncsi volt rá, milyen módon próbál a fiatal mohikán újabb értesüléseket szerezni. Az őrnagy lehajolt, és legnagyobb meglepetésére azt tapasztalta, hogy Unkasz eltűnt.

- Mi történt Unkasszal? - kérdezte a megdöbbent Heyward Sólyomszemtől, és hátrahőkölt. - Ezen a helyen vágódott hasra, és meg mertem volna esküdni, hogy azután nem is mozdult.

- Csitt! Halkabban beszélj, mert nem tudjuk, ki ólálkodik a közelben. Ami Unkaszt illeti, lement a síkra, s az irokézek, ha csakugyan visszatértek, emberükre találnak ebben a fiúban.

- Úgy gondolod, hogy Montcalm nem vitte magával minden indián szövetségesét? Riasszuk fel társainkat, és fogjunk fegyvert. Öten vagyunk, s megszoktuk, hogy szembenézzünk az ellenséggel.

- Egyetlen szót se szólj, ha kedves az életed - mondta Sólyomszem. - Látod Csingacsgukot? Nyugodtan ül a tábortűz mellett, ahogy indián főnökökhöz illik. Ha csakugyan ólálkodik valaki a sötétben, Csingacsguk arcáról nem jöhet rá, hogy gyanítjuk a veszélyt.

- De észreveheti és megölheti Csingacsgukot. A mohikán főnök alakja világosan látszik a tűz fényében, s ha támadás készül, minden bizonnyal ő lesz az első áldozat.

- Tagadhatatlan, hogy most igazat beszélsz - felelte Sólyomszem egy kissé nyugtalanabbul. - De hát mit tehetünk? Ha eláruljuk, hogy gyanút fogtunk, hamarabb zúdul ránk a támadás, semmint felkészülhetünk rá. Csingacsguk egyébként hallotta a jelt, amit Unkasznak adtam; most mindjárt figyelmeztetem, hogy történt valami; a többit bízzuk rá az ő indián okosságára.

A vadász most a szájához emelte két ujját, s egy halk sziszegő hangot hallatott. Duncan az első pillanatban összerezzent: azt hitte, hogy egy kígyó csúszott el mellette. Csingacsguk mindeddig tűnődve ült a tűz mellett, s fejét az öklére támasztotta; de amikor meghallotta a sziszegést, hirtelen kiegyenesedett, és a szeme felvillant. Többet azonban nem mozdult, s noha puskája közvetlenül mellette hevert, nem nyúlt utána.

Azután úgy tett, mint a fáradt ember, aki pihenésre vágyik: kényelmesebb tartást vett fel, s közben a másik öklére támasztotta a fejét, hogy a jobb keze szabad legyen. Látszólag ernyedten és mit sem sejtve üldögélt tovább.

Heyward azonban látta, hogy a mohikán főnök nem egészen hunyta le a szemét, és az orrlyukai kitágulnak. Az előbbi mozdulata után úgy helyezkedett el, hogy jobban fülelhessen, és szempillái alól belefúrta éles tekintetét a sötétbe.

- Látod, milyen okos, milyen kitűnő ember! - súgta Sólyomszem, megszorítva Heyward karját. - Tudja, hogy egyetlen mozdulatával is elárulna bennünket, s akkor az ellenség...

Nem fejezhette be a mondatot, mert váratlanul felvillant és eldördült egy puska. A tábortűzből, ahová Heyward olyan figyelmesen nézett az előbb, szikrák pattantak fel, és kavarogva betöltötték a levegőt. Azután az őrnagy látta, hogy Csingacsguk eltűnt. A vadász megmarkolta és előreszegezte a puskáját, mint aki türelmetlenül várja, hogy mikor bukkan fel az ellenfél. Úgy látszott azonban, hogy a sikertelen merénylettel véget is ért a támadás. Sólyomszem és Heyward egyszer-kétszer mintha sietős léptek zaját hallotta volna a távolból, azután megcsobbant a víz, majd közvetlenül utána egy másik puska is eldördült.

- Ez Unkasz! - mondta Sólyomszem. - Kitűnő puskája van a fiúnak. Ráismerek a hangjáról, mint apa a gyermekére, mert a fegyver az enyém volt, amíg jobbat nem szereztem.

- Mit jelenthet ez? - kérdezte Duncan. - Úgy látszik, az ellenség észrevett bennünket, és nincs remény a menekülésre.

- Az első lövés, amely a tábortüzet érte, csakugyan azt bizonyítja, hogy nem a jóakaróink érkeznek baráti látogatásra - felelte Sólyomszem.

E pillanatban Csingacsguk visszatért a fénykörbe.

- Mi újság, Kígyó? - szólt rá a vadász. - Sokan vannak az irokézek, és támadásra készülődnek, vagy csak az egyik kóbor gazember tért vissza, hogy megskalpolja a halottakat, és azután eldicsekedjék csodálatos hőstetteivel a kanadai asszonyoknak?

Csingacsguk nyugodtan visszaült előbbi helyére, s nem válaszolt, amíg gondosan meg nem vizsgálta a tábortűz parazsát. Végül kikotorta belőle a golyót, amelyet ellene szánt az ellenség, s csakis ekkor szólalt meg, felemelve hüvelyk ujját:

- Egy.

- Mindjárt gondoltam - bólintott Sólyomszem, s leült a mohikán főnök mellé. - Hallottuk, hogy elérte a tavat, és Unkasz csak azután tüzelt utána. Most majd hazamegy, és elhenceg azzal, hogy milyen bátran harcolt ellenünk. Nem baj, hadd menjen! Érdekes, minden népben vannak becsületes emberek, de az irokézek között valahogy kevesebbet találni. A gazember nem sok híján kioltotta az életedet, Kígyó.

Csingacsguk felemelte a golyót, egy futó pillantást vetett rá, majd megvetően eldobta. Azután ismét olyan mozdulatlan lett, mint az előbb; az eset, úgy látszik, teljesen hidegen hagyta. E pillanatban Unkasz is visszatért, s letelepedett a tűz mellé, szemlátomást éppoly nyugodtan és közömbösen, mint az apja.

Heyward mindezt rendkívül érdeklődve és

csodálkozva figyelte. Az volt az érzése, mintha a két mohikán valami titkos módon, szavak nélkül is érintkezne egymással. Minden fehér fiatalember izgatottan kezdte volna mesélni és eltúlozni, hogy mi történt odakint a sötétben, de a mohikán ifjú egy szót sem szólt: nyilván úgy gondolkozott, hogy a tettek önmagukért beszélnek. Végül is Heyward nem bírta tovább türtőztetni a kíváncsiságát.

- Mi lett az ellenséggel, Unkasz? - kérdezte. - Hallottuk a puskádat, és reméltük, hogy nemhiába sütötted el.

A fiatal főnök belenyúlt vadászingének egyik zsebébe, s kivette a győzelmi jelvényt, a skalpot. Csingacsguk átvette tőle, s egy pillanatig nagyon figyelmesen vizsgálgatta. Azután megvetően visszadobta, és így kiáltott:

- Oneida!

- Oneida! - kiáltotta Sólyomszem is, aki eddig csaknem olyan mereven és közömbösen ült, mint indián barátai, de a skalpra hirtelen felfigyelt. - Ha az oneida indiánok errefelé járnak, akkor minden oldalról veszélyeknek vagyunk kitéve az úton. Lám, egy fehér ember semmi különbséget nem lát a két indián skalp között, de Csingacsguk egyetlen pillantásra megmondja, hogy a skalp gazdája melyik törzsből való. Hiába kérkednek tudományukkal a fehérek, ebben sohasem érhetik utol a rézbőrűeket, pedig itt a vadonban ilyen tudásra van szükség. De hallgassunk meg téged is, Unkasz: szerinted miféle indián volt a skalp gazdája?

Unkasz felemelte a fejét, ránézett a vadászra, s lágy hangján így szólt:

- Oneida.

- Megint csak oneida! Ha egy indián kijelent valamit, az rendszerint igaz; de két indián egybehangzó kijelentésére már feltétlenül mérget vehet az ember.

- Az a szerencsétlen oneida indián biztosan azt hitte, hogy franciák vagyunk - mondta Heyward -, különben nem támadta volna meg a barátunkat.

- Még hogy összetévesztett egy mohikánt, aki a harci színeit viseli, egy huronnal! Ez éppen olyan, mintha te összetévesztenéd Montcalm fehér kabátos gránátosait a vörös egyenruhás angol katonákkal - felelte Sólyomszem. - Nem, nem, a gazember pontosan tudta, hogy kire süti el a puskáját, és ez nem is csoda, hiszen az oneida indiánok mindig gyűlölték a mohikánokat. Igaz, hogy az oneidák is az angol királyt szolgálják, akárcsak jómagam, de azért megismertetném őket a Szarvasölővel, ha találkoznám velük!

- Ez nem lenne méltó hozzád, s a szerződéseink megszegését jelentené - mondta Heyward.

- Ha az ember sokat érintkezik egy néppel - folytatta Sólyomszem -, s az a nép becsületes, és ő sem gazember, akkor megszeretik egymást. Igaz, hogy a fehérek ravaszsága sok zavart keltett a törzsek között, s ma már nem lehet pontosan tudni, hogy voltaképp ki kinek a barátja. A huronok és az oneidák például majdnem ugyanazt a nyelvet beszélik, és mégis skalpolják egymást; a delavárok között viszályok dúlnak: egy részük az irokézek oldalán harcol, nagyobb részük pedig az irokézek ellen. Így hát minden össze van zavarva. De az indiánok mégsem szeretik olyan gyakran felcserélni a barátaikat az ellenségeikkel, mint ahogy azt a politikai változások kívánják. Ezért a mohikánok és az oneidák éppoly kevéssé barátkoznak egymással, mint a fehér

emberek a kígyókkal.

- Rosszul esik, hogy ilyesmit kell hallanom; azt hittem, hogy az angol fennhatóság alatt élő indián törzsek teljesen azonosították magukat a mi ügyünkkel.

- Igen, ezek a törzsek szövetségre léptek velünk - felelte Sólyomszem -, de az egymás közti viszályokat mégis előbbre valónak tartják, mint a fehér emberek közötti viszályokat, s e szerint viselkednek. Ami engem illet, én szeretem az igazságot, és nem vagyok gyűlölködő, de mégis ki kell jelentenem, hogy a merénylő oneidát csak az éjszaka mentette meg a puskámtól.

Ezzel a vadász le is zárta a beszélgetést. Heyward behúzódott a sebtiben készült kunyhóba, de nemigen tudott megnyugodni. Csupán kezdő volt az erdei hadviselésben, s a merénylet óta szüntelenül attól tartott, hogy újabb támadás következik. Sólyomszem és a két mohikán azonban teljesen nyugodt volt. Miután megállapították, hogy az oneida indián egyedül követte el a merényletet, nem törődtek vele többé, s tudták, hogy reggelig már semmitől sem kell tartaniuk.

Ilyen körülmények között a három jó barát tökéletes biztonságban érezte magát, s így semmi sem tartotta őket vissza attól, hogy elkezdjék a tanácskozást, amiért tulajdonképpen visszajöttek az erőd romjai közé. Heyward látta a kunyhóból, hogy újabb fadarabokat raknak a tűzre, s komolyan letelepednek körülötte. A fiatal őrnagy úgy helyezkedett el, hogy jól láthassa a következő jelenet minden részletét.

Rövid hallgatás után Csingacsguk rágyújtott a pipájára, melynek a feje faragott kőből volt, a szára pedig fából. Jó nagyot szippantott belőle, majd továbbadta a pipát a vadásznak. Ilyen módon a pipa

háromszor járt körbe, mielőtt bárki is megszólalt volna. Végül Csingacsguk, aki a legidősebb volt közöttük, és a legelőkelőbb címet viselte, néhány szóval előadta, hogy mit kell megtárgyalniuk. Sólyomszem elmondta a véleményét, Csingacsguk válaszolt neki, de úgy látszik, nem értett vele egyet. A tanácskozás jó ideig kettőjük között folyt, és Unkasz meg sem szólalt, amíg Sólyomszem egyszer ki nem kérte a véleményét. Heyward ugyan nem értette, hogy mit beszélnek, hiszen mindhárman a delavár nyelvet használták, de a viselkedésükből mégis úgy látszott, hogy Csingacsguk és Unkasz másképpen vélekedik a dolgokról, mint Sólyomszem.

A vita egyre hevesebbé vált, mindazonáltal bármelyik fehér gyülekezet példát vehetett volna e három férfi mérsékelt és fegyelmezett viselkedéséről. Sólyomszem éppoly figyelmesen hallgatta meg Unkaszt, mint az apját; senki sem volt türelmetlen, s mielőtt válaszolt volna a másik fél ellenvetéseire, néhány pillanatig csendesen gondolkodott a hallottakon.

Heyward csak a mozdulataikból sejthette, hogy miről vitatkoznak. A két mohikán gyakran mutogatott az erdő felé: nyilván azt akarták, hogy a megtalált nyomok után indulva kövessék Maguát és foglyait. Sólyomszem karja viszont többször is a tó felé lendült: ő tehát a mellett kardoskodott, hogy a vízen folytassák útjukat.

A mohikánok szívósan ragaszkodtak álláspontjukhoz, és már-már úgy látszott, hogy ők kerülnek ki győztesen a vitából. Ekkor Sólyomszem hirtelen lerázta közönyét, felállt, és nagy ékesszólással kezdett beszélni, akárcsak az indián szónokok. Lendületes mozdulatokkal jelezte a nap égi pályáját, mégpedig annyiszor, ahány napig szerinte az erdei útnak tartania

kellett. Azután világosan látni lehetett, hogy a kunyhóban alvó öreg katona magas koráról és gyengeségéről beszél. Néhányszor előrenyújtotta tenyerét, s ilyenkor Duncan tudta, hogy róla van szó, mert őt nevezték az indiánok Nyitott Kéznek, bőkezűsége miatt. A fiatal őrnagy elszégyellte magát arra a gondolatra, hogy Sólyomszem talán az ő jelenléte miatt is ajánlja a könnyebb utat. Azután Sólyomszem valósággal eljátszotta, mint egy színész, a kenuk lágy ringatózását, s az ellentét kedvéért a fáradt erdei utasok botladozását. Végül az oneida indián skalpjára mutatott, nyilván annak jeléül, hogy ezt a helyet gyorsan el kell hagyni, mégpedig nyomtalanul.

A mohikánok komolyan hallgattak, és Sólyomszem beszédének vége felé már jól látszott rajtuk, hogy kezdik elfogadni a vadász érveit. Olykor helyeslően közbe is kiáltottak. Egyszóval Unkasz és apja őszintén és minden hamis szégyenkezés nélkül feladta korábbi álláspontját, s magáévá tette Sólyomszem nézeteit. Csakugyan, ez a két indián oly becsületesen és őszintén viselkedett, oly könnyedén és természetesen mondott le korábbi felfogásáról, miután jobb belátásra tért, hogy a civilizált európai hatalmak bármelyik parlamentjében egyszer s mindenkorra befellegzett volna politikai pályafutásuknak.

Abban a pillanatban, hogy eldöntötték a vitás kérdést, a három férfi már meg is feledkezett az egész vitáról, kivéve annak eredményét. A győztes Sólyomszem egyáltalán nem vágyott a többiek elismerésére vagy dicséretére; végignyúlt a földön a tábortűz parazsa mellett, és csakhamar elaludt.

A mohikánok ily módon négyszemközt maradtak, s viselkedésük teljesen megváltozott. Csingacsguk egyszeriben levetette az indián főnökök komor és

méltóságteljes magatartását, s szerető, apai hangon beszélgetni kezdett a fiával. Mindketten mosolyogtak, sőt egyszer-kétszer halkan fel is nevettek. A két félelmetes harcos most mindenkinél szelídebb és derűsebb embernek látszott.

Körülbelül egy óra telt el így, majd Csingacsguk hirtelen véget vetett a beszélgetésnek, beburkolózott takarójába, és ő is lefeküdt. Unkasz azonnal elhallgatott, összekotorta a parazsat, hogy egy ideig még melegítse apja lábát, majd nyugovóra tért a romok között.

Heywardba az egész tanácskozás, de különösen ez az utóbbi jelenet ismét bizalmat öntött; a fiatal őrnagy követte a tapasztalt erdei harcosok példáját, s még messze volt az éjfél, amikor utolsónak végül ő is álomba merült.

X.
VÁRATLAN TALÁLKOZÁS

Az égen még ragyogtak a csillagok, amikor Sólyomszem sorra felköltötte az alvókat. Munro és Heyward ledobta magáról köpenyét, amellyel takarózott, és kibújt a hevenyészett kunyhóból. A vadász megvárta őket, és suttogva így szólt hozzájuk:

- Maradjatok csendben! Minden szó veszélyes lehet, mert a fehér emberek hangja nemigen tud alkalmazkodni a vadon törvényeihez, amiként az énekmester példájából is láttuk. Gyerünk, ereszkedjetek le utánam az árokba, de vigyázzatok, hogy hova léptek, mert minden tele van a falak törmelékével.

Valamennyien követték, bár a két fehér ember nemigen értette, miért van szükség ily rendkívüli óvatosságra. Lent az árokban, amely három oldalról vette körül a földvárat, csak nagy üggyel-bajjal tudtak előrehaladni a romok között. Végül azonban mégis kiértek valahogy a Horikán-tó homokos partjára.

- Eddig minden rendben van - mondta elégedetten a vadász. - Éjjeli szállásunkról egészen idáig köveken és gerendaroncsokon jöttünk, márpedig azokon nem hagy nyomot a mokasszin. Ha a katonai csizmátokat viselnétek, veszélyesebb volna a helyzet, de az indiánok szarvasbőr lábbelije teljes biztonságot nyújt. Unkasz, húzd közelebb a kenut a parthoz, de úgy, hogy ne érintse; az ellenségnek nem szabad tudnia, hogy milyen úton hagytuk el az erődöt.

Unkasz végrehajtotta az utasítást; Sólyomszem lefektetett egy deszkát a romoktól a kenuig, s intett a két katonatisztnek, hogy szálljanak be. Miután valamennyien elhelyezkedtek, visszalökte a deszkát, s így semmi sem jelezte, hogy ember járt a parton. A mohikánok óvatosan evezni kezdtek; mikor már elég messzire voltak az erődtől, Heyward úgy vélte, hogy végre megszólalhat.

- Miért kellett ilyen gyorsan és titokzatosan távoznunk? - kérdezte.

- Ha az oneida vér képes volna pirosra festeni ezt a hatalmas tavat, akkor a tulajdon két szemeddel látnád, hogy miért - felelte Sólyomszem. - Elfelejtetted azt a gazembert, akit Unkasz megölt?

- Persze hogy nem felejtettem el. De a mohikánok szerint egyedül volt, s a halottaktól már nem kell félni.

- Igen, a merényletet egyedül hajtotta végre! De egy

ilyen népes törzs tagjának nem kell attól tartania, hogy ha elesik, a társai nem állnak bosszút érte.

- No de a mi jelenlétünk és elsősorban Munro alezredes tekintélye elegendő védelmet nyújtana szövetségeseink haragja ellen, különösen ilyen esetben, amikor az az oneida annyira megérdemelte a sorsát! - kiáltotta Heyward. - Remélem, nem ez az elgondolás indított arra, hogy eltérj az eredeti útiránytól.

- Azt hiszed, az a gazember nem sütötte volna el éppen úgy a puskáját, ha őfelsége a király áll az útjában? - kérdezte Sólyomszem. - Ha a fehérek egyetlen szóval jobb belátásra tudják bírni az indiánokat, miért nem csitította le a francia parancsnok az irokézeket?

- Montcalm márkit csak az isten mentheti fel a bűne alól - mondta Heyward.

- Úgy bizony, mert ő nemcsak szavakkal, hanem katonai erővel is megfékezhette volna a vadakat. Nem, nem - folytatta a vadász, visszapillantva a homályos partra, amely gyorsan távolodott tőlük -, én nem bízom a csitító szavakban, s ezért választottam a vízi utat. Ha szerencsénk van, és a halak nem árulják el a gazembereknek, hogy merre jöttünk, átevezhetjük az egész tavat, amíg az oneidák a nyomunkra bukkannak.

- Ellenség előttünk, ellenség mögöttünk: úgy látszik, ezen az úton sok veszély vár ránk.

- Veszély? - kérdezte a vadász. - No, nem olyan nagy a veszély, mert ha nyitva tartjuk a szemünket, és éberen fülelünk, egy-két órányi úttal mindig magunk mögött hagyhatjuk az ellenséget. De még ha lövöldözésre kerülne is a sor, akkor sem olyan nagy a veszély,

hiszen vagyunk itt egypáran, akik eléggé jól bánunk a puskával. Talán egy kis csatározás, egy kis összecsapás, egy kis közelharc az igen; de az ilyesmit nem nevezném veszélynek.

Úgy látszik, Heyward másképp vélekedett a veszély fogalmáról, mint a vadász, mert nem válaszolt, és szótlanul nézte a vizet, amelyen a kenu oly gyorsan siklott előre. Éppen megvirradt, amikor a tó szűkületéhez értek, és óvatosan kerülgetni kezdték a számtalan apró szigetet.

Montcalm hadserege is ezen az úton távozott az erődből, s a franciák talán itt hagytak néhány kisebb alakulatot hátvédnek. Ezért a kenu utasai megint elhallgattak, s vigyáztak minden mozdulatukra.

Csingacsguk letette az evezőjét, s a csónakot Unkasz és a vadász igazgatta tovább a zegzugos, szűk csatornákon. A mohikán főnök éberen figyelte a szigetecskéket, hogy nem bújik-e meg rajtuk valaki.

Heywardot akaratlanul is megragadta a vadregényes táj szépsége; nyugtalansága fokozatosan megszűnt, s már-már azt hitte, hogy fölösleges volt előbbi izgalma, amikor Csingacsguk váratlanul jelt adott társainak, s a kenu megállt.

- Uff! - kiáltotta Unkasz, amikor apja a kenu oldalára koppintva jelezte, hogy veszélyhez közelednek.

- Mi történt? - kérdezte a vadász. - A tó olyan sima, mintha sohasem fújt volna fölötte a szél, s most újra mérföldekre elláthatunk a felszínén. Egyelőre azonban még egy halászmadár sem mutatkozik.

Csingacsguk szótlanul felemelte evezőjét, és az egyik szigetecskére mutatott. Duncan odanézett, de a sziget

olyan csendesnek és békésnek látszott, mintha emberi láb még sohasem taposott volna rajtuk.

- Nem látok semmit - mondta az őrnagy -, csak vizet és földet. Gyönyörű látvány!

- Csitt! - szakította félbe a vadász. - Úgy van, Csingacsguk, te sohasem cselekszel ok nélkül. Csak egy kis árnyék az egész, de most már én is belátom, hogy nem természetes. Őrnagy úr, látod azt a halvány ködöt, amely a sziget fölött gomolyog? Voltaképpen nem is nevezhetjük ködnek, inkább egy bárányfelhő foszlányához hasonlít.

- Azt hiszem, csak a pára száll fel a vízből.

- A vízi párákra minden gyermek ráismerne. Ez a felhőcske azonban alulról gyarapszik, s ott sötétebb is. Egy tábortűz füstjét látjuk; sőt most már azt is meg tudom mondani, hogy a tűz csaknem leégett.

- Akkor evezzünk oda gyorsan, és nézzünk körül - mondta a türelmetlen Duncan. - Olyan kicsi a sziget, hogy nem lehetnek rajta sokan.

- Ha a könyvekből szerzett tudásod alapján ítéled meg az indiánok ravaszságát, akkor rossz útra térsz, s néha a biztos halálba rohansz - felelte Sólyomszem, s a rá jellemző alapossággal szemügyre vette a szigetet. - Véleményem szerint csak két megoldás között választhatunk: az egyik az, hogy visszafordulunk, és nem gondolunk többet a nyomok követésére...

- Soha! - kiáltotta Heyward, a körülményekhez képest egy kissé túl hangosan.

- Jó, jó - folytatta Sólyomszem, s egy mozdulattal gyorsan lecsitította az őrnagyot -, teljesen egyetértek

veled, de mindent el akartam mondani. A másik megoldás az, hogy amilyen sebesen csak lehet, továbbhaladunk, ámbár ha a szigeteken franciák vagy irokézek rejtőzködnek, valóságos vesszőfutás lesz az utunk. Jól beszéltem, Csingacsguk?

A mohikán főnök válasz helyett belemerítette evezőjét a vízbe, és nagy csapásokkal lendítette tovább a kenut. A többiek követték példáját, és néhány pillanat múlva olyan helyre értek, ahonnan már jól látszott a kis sziget északi partja, teljes hosszában.

- Ott vannak - súgta a vadász. - Két kenu és egy tábortűz füstje. A gazemberek még nem kukucskáltak ki, különben már hallanánk a csataüvöltést. Rajta, barátaim, mindjárt elhagyjuk őket, és lőtávolon kívül leszünk!

Ebben a pillanatban eldördült egy puska, s a golyó ugrándozva felszántotta a víz sima felszínét. Azután éles kiáltás hallatszott, annak jeléül, hogy a szigeten tanyázók észrevették Sólyomszem és társai kenuját. Egy szempillantás múlva előbukkantak az indiánok, beleugrottak a két kenuba, és üldözőbe vették barátainkat. Nem lehetett kétség afelől, hogy rövidesen csatára kerül a sor, de azért Duncan semmilyen változást nem tapasztalt a három erdei harcos magatartásán. Csak az evezőket húzták erősebben és egyenletesebben, s a könnyű kis csónak úgy szökött előre, mintha önálló akaratú élőlény volna.

- Tartsd meg ezt a távolságot, Csingacsguk - mondta Sólyomszem, nyugodtan hátrapillantva a bal válla fölött. - Nem kell sietni, csak közelebb ne engedd őket. Nincs olyan puska az egész irokéz törzsben, amely idáig el tudná küldeni a golyót, de a Szarvasölő könnyen megbirkózik ekkora távolsággal.

Sólyomszem meggyőződött róla, hogy a mohikánok nélküle is tartani tudják a kellő távolságot; ekkor letette evezőjét, és felemelte a hírneves puskát. Háromszor is célzott vele, de mindannyiszor leengedte a fegyvert, és odaszólt izgatottan várakozó társainak, hogy engedjék valamivel közelebb az ellenséget. Végül, úgy látszik, meg volt elégedve, kinyújtott bal kezével alátámasztotta a csövet, s éppen tüzelni akart, amikor Unkasz egy váratlan kiáltással megakadályozta szándékában.

- Mi a baj, fiú? - kérdezte Sólyomszem. - Kiáltásoddal megmentetted egy huron életét; de legalább volt-e rá okod?

Unkasz előremutatott egy sziklás sziget felé: onnan éppen elindult egy harmadik kenu, s így az üldözöttek két tűz közé kerültek. A veszély most olyan nyilvánvaló és közvetlen volt, hogy kár lett volna minden szóért. Sólyomszem letette puskáját, és ismét az evező után kapott. Csingacsguk pedig a bal oldali part felé kormányozta a kenut, hogy minél jobban eltávolodjék az új ellenségtől. Közben a hátuk mögül szüntelenül hallatszott a másik irokéz csapat ordítása. Ez az izgalmas helyzet Munrót is felrázta fásultságából.

- Evezzünk ki a sziklás partra - mondta az öreg katona -, és fogadjuk puskával a vadakat. Soha többé nem bízom azokban, akik a francia királyt szolgálják!

- Aki eredményt akar elérni az indián harcokban - felelte a vadász -, annak nem szabad büszkén lenézni a rézbőrűeket, jobban teszi, ha tanul tőlük. Gyerünk közelebb a parthoz, Csingacsguk; a szemközti kenut sikerült elkerülnünk, s most már ez is csak hátulról követhet bennünket.

Így is történt; a harmadik irokéz csónaknak irányt kellett változtatnia, és néhány pillanat múlva üldözők és üldözöttek csaknem párhuzamosan siklottak a vízen, körülbelül kétszáz yardnyi távolságra egymástól. Most minden attól függött, hogy ki a gyorsabbik. A könnyű csónakok olyan sebesen haladtak, hogy a víz felborzolódott előttük, és apró hullámai ide-oda ringatták a kenukat. Az irokézeknek vigyázniuk kellett, hogy fel ne boruljanak, no meg a sebességet sem akarták csökkenteni, s ezért mind ez ideig nem folyamodtak a puskáikhoz. Másrészt világosan látszott, hogy a menekülők nem bírhatják sokáig a roppant erőfeszítést, s az üldözők túlerőben voltak. Duncan döbbenten vette észre, hogy Sólyomszem nyugtalan pillantásokat vet maga köré, mintha valamilyen segédeszközt keresne, amellyel meggyorsíthatja a menekülést.

- Amennyire csak lehet, a sziklák árnyékában haladj, Csingacsguk - mondotta a rendületlen vadász. - Látom, az egyik gazember elengedte az evezőt, és puskát fogott. Ha csak egyikünk is megsebesül, mindnyájan elbúcsúzhatunk a skalpunktól. Haladj az árnyékban úgy, hogy az a sziget elválasszon üldözőinktől.

Csingacsguknak sikerült végrehajtania Sólyomszem tervét. Nem messzire előttük egy hosszúkás sziget emelkedett ki a vízből, a mohikán főnök ügyesen melléje kormányozta a csónakot, s az üldözők kénytelenek voltak a sziget másik oldalán haladni, hogy időt ne veszítsenek a fordulással. Az ellenfelek most egy ideig nem látták egymást, mert a szigetet sűrű növényzet borította; a menekülők megkettőzték erőfeszítésüket. A két csónak végül elérte a sziget túlsó végét; a két párhuzamos vonal valamivel közelebb került egymáshoz, de az üldözöttek jóval előbbre voltak.

- Látom, hogy értesz a kenukhoz, Unkasz - mondta Sólyomszem mosolyogva. - Éppen a legjobbat választottad ki a huronok kenui közül, amelyek az erőd mellett maradtak. Rajta, barátaim, most az evező dönti el a küzdelmet, s nem a fegyver.

- Úgy látom, lövésre készülődnek! - kiáltotta Heyward.

- Feküdj le a csónak aljába, Munro alezredessel együtt - felelte a vadász. - Legalább annyival kisebb lesz a célpont.

Heyward azonban így válaszolt:

- Rossz példa lenne, ha a katonatisztek elbújnának, míg a harcosokat nyugodtan célba veheti az ellenség.

- Ilyenek a fehér emberek! - kiáltotta a vadász. - Az ilyesfajta bátorság éppoly oktalan, mint a fehéreknek sok más tulajdonsága. Azt hiszed, hogy Csingacsguk vagy Unkasz vagy akár jómagam egy pillanatig is tétováznánk, ha fedezék állna a rendelkezésünkre, s a fedezéken kívül semmi hasznunkat sem látnák a barátaink?

- Igazat beszélsz, barátom - felelte Heyward -, de a szokásaink mégsem engedik, hogy teljesítsük a kívánságodat.

Ebben a pillanatban a huronok elsütötték a puskáikat, s golyóik közvetlenül az üldözött kenu mellett fütyültek el. Unkasz hátrapillantott Munro és Duncan felé, de Csingacsguk rendületlenül evezett tovább. Egy újabb golyó azonban eltalálta evezőjét, s kiütötte a kezéből. A huronok felüvöltöttek, s újabb sortüzet intéztek a menekülők ellen. Unkasz most úgy irányította a csónakot, hogy Csingacsguk kikaphassa

a vízből az imént előrerepült evezőjét. Ez sikerült is, a mohikán főnök felkapta az evezőt, a mohikánok csatakiáltását hallatva meglóbálta a feje fölött, majd újult erővel belemerítette a vízbe.

- Nagy Kígyó! Hosszú Puska! Fürge Szarvas! - kiáltották egyszerre az üldözők, s még buzgóbban eveztek a híres ellenfelek után. Sólyomszem egy pillanatra felemelte bal kezével a Szarvasölőt, és megrázta a levegőben. Az irokézek üvöltve válaszoltak erre a kihívásra, majd újabb sortűz következett. De a golyók csak a víz tükrét szántották fel, s egyik se érte a csónakot. A mohikánok mozdulatlan arccal eveztek tovább, de Sólyomszem Heywardhoz fordult, s a maga csendes hangtalan módján felnevetve, így szólt:

- A gazemberek nagyon szeretik a saját fegyvereik muzsikáját, de nincs olyan ügyes lövész a huronok között, aki egy táncoló kenut eltalálna. Az egyik harcosuk abbahagyta az evezést, csak tüzel, s mi legalább másfélszer olyan gyorsan haladunk, mint ők!

Csakugyan, Duncan némi megnyugvással tapasztalhatta, hogy a távolság egyre nő az üldözők és üldözöttek között. A huronok újra tüzeltek, és egy golyó eltalálta Sólyomszem evezőjét, de a vadászban nem tett kárt.

- Jól van - mondta a vadász. - Úgy látom, elérkezett az ideje, hogy a Szarvasölő is részt vegyen a társalgásban.

Átadta evezőjét Heywardnak, majd vállhoz emelte a puskát, gyorsan célzott és lőtt. A huronok legelső kenujában egy harcos megtántorodott, és a vízbe ejtette puskáját. Társai ebben a pillanatban abbahagyták az evezést, s a három üldöző kenu megállt egymás mellett. Csingacsguk és Unkasz arra

használta fel a szünetet, hogy kifújja magát egy kissé, csak Duncan dolgozott tovább lankadatlanul.

- Lassabban, őrnagy úr, lassabban - mondta a vadász, aki közben újra megtöltötte a puskáját. - Máris túlságosan eltávolodtunk a gazemberektől, s így a puskám nem mutathatja be minden gyönyörű tulajdonságát. Azok a gazemberek meg, úgy látszik, tanácsot ülnek. Hadd jöjjenek közelebb egy kicsit, s fogadom, hogy egyetlen lövésük sem talál, míg a Szarvasölőnek minden golyója halálos lesz.

- Ne feledkezzünk meg utunk céljáról - felelte Duncan. - Használjuk ki előnyünket, és szökjünk meg végleg az ellenségtől.

- Szerezzétek vissza a gyermekeimet! - mondta rekedten Munro. - Ne játsszatok egy apa fájdalmával, adjátok vissza a lányaimat!

Sólyomszem megsajnálta az öreget. Bármennyire vágyott is a küzdelemre, letette puskáját, s miután még egy sóvárgó pillantást vetett a lemaradt ellenséges kenukra, felváltotta az evezésben kimerült Duncant. Néhány pillanat múlva már olyan messzire voltak az ellenségtől, hogy Heyward megkönnyebbülten fellélegezhetett.

A tó most kiszélesedett, s a szigetek megritkultak. Minthogy nem kellett már sietni, a mohikán főnök lassan és óvatosan kormányozta a csónakot a jobb oldali part felé, nem messzire a tó északi csücskétől. Szerencsésen partot értek, és kiszálltak a kenuból. Sólyomszem Heywarddal együtt felkapaszkodott egy dombocskára, s visszanézett. A távolban egy kis fekete pont látszott a víz színén.

- Látod? - kérdezte a vadász. - Mit gondolsz, mi az?

- Biztosan valami madár.

- Tévedsz: az irokézek egyik kenuja. Egyelőre leráztuk őket magunkról, de a gazemberek alig várják az estét, hogy kikössenek, és tovább üldözzenek az erdőben. Végképp meg kell szabadulnunk tőlük, különben sohasem csípjük el Maguát.

- Akkor hát ne késlekedjünk, vágjunk neki az erdőnek! - mondta Heyward.

- Nem tetszik nekem az a füst, amely a kenu mögött száll fel a szigetről - csóválta meg a fejét Sólyomszem. - Egészen biztos, hogy nemcsak mi látjuk. Az irokézek minden bizonnyal így adnak jelt társaiknak. De hát kár a sok szóért, inkább lássuk, mi a teendő.

Sólyomszem leereszkedett a dombocskáról, s mélyen elgondolkozva visszament a partra. Közölte megfigyelésének eredményét a két mohikánnal; rövid beszélgetés következett, majd gyorsan határoztak, és hozzá is láttak a határozat végrehajtásához.

Kiemelték a kenut a vízből, a vállukra vették, és megindultak vele az erdőbe. Igyekeztek olyan széles csapást törni, és olyan feltűnő nyomokat hagyni maguk mögött, amilyet csak lehetett. Csakhamar elértek egy patakhoz, átgázoltak rajta, s tovább menve, végül egy nagy kiterjedésű, csupasz sziklához jutottak. Ezen már nem látszott a lépteik nyoma; a társaság itt megállt, s rendkívül óvatosan, hátrafelé haladva, visszatért a patakhoz: vigyáztak rá, hogy pontosan az előbbi nyomokba lépjenek. Azután a vízben gázolva, folyás iránt mentek egészen a torkolatig, ahol a patak beleömlött a tóba. Itt sűrű bokrok nőttek, és jó darabon eltakarták a partot. Sólyomszem intett, hogy bocsássák vízre a kenut,

beleültek, és a bokrok fedezéke mögött evezve továbbindultak. Végül a vadász jelt adott, hogy ismét partra szállhatnak.

A társaság most megpihent, és estig nem is mozdult el az új kikötőhelyről. Amikor besötétedett, megint vállukra vették a kenut, és belevetették magukat a sűrűbe. Egy idő múlva megálltak, gondosan elrejtették csónakjukat az avarban, majd folytatták útjukat.

Olyan területen jártak, amelyet az Egyesült Államok mai lakossága sem ismer jobban, mint Arábia sivatagait vagy a tatár sztyeppeket. Meglehetősen kietlen és terméketlen vidék ez; itt húzódik a vízválasztó, egyfelől a Champlain-tó, másfelől a Hudson, a Mohawk és a Szent Lőrinc-folyó között. Azóta számos település létesült e terület peremén, de a belsejében még ma is csak vadászok és indiánok járnak.

Sólyomszem és a mohikánok azonban már többször átvágtak e völgyeken és hegyeken, s így most is teljes biztonsággal haladtak előre. Fáradságos út volt, s csak a patakok iránya meg a csillagok után lehetett tájékozódni. Egy helyen Sólyomszem ismét pihenőt rendelt el, a mohikánokkal együtt tüzet rakott, s miután közölte, hogy ott maradnak éjszakára, lefeküdt. Munro és Duncan követte a példáját, s bármennyire türelmetlenek voltak is, mindketten elaludtak. Már megvirradt, és a nap eloszlatta a hajnali párákat, amikor az utasok továbbindultak.

Újabb mérföldeket tettek meg az erdőben Sólyomszem vezetésével. A vadász egyre óvatosabb lett. Gyakran megállt, szemügyre vette a fákat, s valahányszor egy patakhoz értek, gondosan megvizsgálta a víz mennyiségét, sebességét és színét. Sokszor nem is akart egymagában dönteni, s a két mohikánhoz

fordult. Egy ilyen megbeszélés alkalmával Heyward észrevette, hogy Unkasz figyelmesen és érdeklődve áll a két idősebb harcos mellett, de mégsem kapcsolódik bele a tanácskozásba. Az őrnagy szerette volna megkérdezni a fiatal mohikán főnöktől, hogy neki mi a véleménye. Unkasz azonban nyugodtan és méltóságteljesen állt, mint aki nem tartja szükségesnek, hogy felhívja magára az idősebbek figyelmét. Végül a vadász angolra fordította a szót, és megmagyarázta, hogy mi okoz fejtörést neki meg Csingacsguknak.

- Az erőd mellett megállapítottam, hogy Magua az északi utat választotta, és hazafelé indult Kanadába - mondta Sólyomszem. - Ebből nem volt nehéz arra következtetnem, hogy éppen erre kell áthaladnia. Most azonban itt vagyunk, nem messzire a Scaroon folyótól, és eddig még nem akadtunk a nyomára. Tévedni emberi dolog; meglehet, hogy rossz irányban haladunk.

- Isten őrizz az ilyen tévedéstől! - kiáltotta Duncan. - Menjünk hát vissza egy darabon, és vizsgáljuk meg jobban az ösvényeket. De Unkasz nem tudna valami tanácsot adni ebben a szorult helyzetben?

A fiatal mohikán egy pillantást vetett apjára, de éppoly nyugodt és tartózkodó maradt, mint addig. Csingacsguk elkapta pillantását, s egy mozdulattal intett neki, hogy beszéljen. Unkasz komor arca azonnal felderült. A fiú nagyot ugrott, mint a szarvas, előreszaladt, és felkapaszkodott egy kis magaslatra. Itt aztán diadalmasan megállt, és lemutatott a földre, amelyen olyasféle jelek látszottak, mintha valami nagy állat járt volna rajta.

- Megvan a nyom! - kiáltotta a vadász, Unkasz után sietve. - A fiúnak éles a szeme, és korához képest

nagyon okos.

- Érthetetlen, hogy ilyen sokáig eltitkolta előlünk, amit tudott - dörmögte Heyward a vadász mellett.

- Még különösebb lett volna, ha felszólítás nélkül beszélni kezd. A sápadtarcú fiatalemberek, akik könyvekből tanulnak, és az elolvasott oldalak számával mérik a tudásukat, néha gőgösen versenyre kelhetnek az apjukkal; de ott, ahol a tapasztalat a tanítómester, a tanítvány ismeri az évek értékét, és tiszteli az idősebbeket.

- Nézd! - mondta Unkasz észak és dél felé mutatva, és a többiek világosan látták a nyomokat. - A fekete hajú lány arra ment, ahol az örök fagy uralkodik.

- Nincs az a vadászkutya, amelyik tisztább nyomot kívánhatna - felelte a vadász, s máris előreindult. - Nagy szerencsénk van, még csak nem is kell folyton az ösvényhez nyomnunk az orrunkat. Úgy, úgy, már látom a két pata nyomait: ez a huron úgy utazik, mint egy sápadtarcú tábornok. Nézz körül, Csingacsguk - tette hozzá a vadász nevetve, talán még kerékvágást is találsz; Magua olyan biztonságban érzi magát, hogy előbb-utóbb még kocsira ül. Úgy látszik, nem törődik azzal, hogy Amerika három legélesebb szemű harcosa követi.

A vadász jókedve s ez a váratlan siker új reményt öntött a társaság minden tagjába. Gyorsan haladtak s olyan önbizalommal, mintha csak országúton járnának. Ha egy szikla, patak vagy egy kissé keményebb földdarab néhol megszakította a nyomokat, a vadász már messziről észrevette a folytatását, s nemigen fordult elő, hogy egy-két pillanatra meg kelljen állniuk. Feladatukat megkönnyítette az a körülmény, hogy Magua

mindvégig a völgyben haladt, s így az út irányát jó darabon előre lehetett látni. Igaz, a huron főnök néha megtévesztő nyomokat is hagyott maga után, ahol egy patak vagy szikla lehetővé tette az ilyesmit, de Sólyomszem rövid keresés után mindannyiszor rábukkant az igazi nyomra.

A délután közepe felé átkeltek a Scaroon folyón, s a lenyugvó nap irányában haladtak tovább. Egy völgyben megtalálták Magua és a foglyok ideiglenes táborhelyének nyomait. Látták a kioltott tábortüzet, egy szarvas maradványait, s még azt is megállapították, hogy Magua hová kötözte a lovakat. A táborhely mellett egy patakocska folyt, s bár a táborhely körül mindenfelé rengeteg nyom látszott, Magua útja itt mintha végleg megszakadt volna.

A paták nyomait könnyű volt követni, de úgy látszott, hogy a lovak céltalanul kószáltak ide-oda, eleséget keresve. Unkasz mindazonáltal türelmesen haladt utánuk, s végül egy egészen friss patanyomra bukkant. Csakhamar meg is találta a lovakat; piszkosak és csapzottak voltak, mintha már több napja kószálnának gazda nélkül a közelben. A mohikán fiú visszavezette a két lovat a tábor helyre.

- Mit jelent ez? - kérdezte Duncan elsápadva, és úgy nézett körül, mintha attól tartana, hogy a bokrok valami szörnyűséges titkot rejtenek.

- Azt jelenti, hogy utunk vége felé közeledünk, és az ellenség földjén járunk - felelte a vadász. - Ravasz Róka itt már otthon érezte magát, nem sietett annyira, s azért bocsátotta szabadon a lovakat. Tudom, mitől tartasz, de Maguának semmi oka sem lehetett arra, hogy kezet emeljen a lányokra. Nem, nem; hallottam, hogy a kanadai indiánok mostanában erre járnak vadászni, s nem lehetünk messze a táboruktól. Magua

bizonyára oda ment. A lovakat itt hagyta, keressük hát meg a gyalogosok nyomait.

Sólyomszem és a két mohikán azonnal nekilátott az új feladatnak. Néhány száz lépésnyi körzetben felosztották maguk között a terepet, és minden talpalatnyi helyet alaposan szemügyre vettek. A vizsgálat azonban nem járt semmilyen eredménnyel. Találtak ugyan számtalan emberi lábnyomot, de egyik sem vezetett ki a vizsgálat köréből. A vadász és társai csakhamar visszatértek a táborhelyre, éppoly tanácstalanul, mint azelőtt.

- Ebben valami ravaszság rejlik! - kiáltotta Sólyomszem, látva a többiek csalódott arcát. - Kezdjük elölről a vizsgálatot, még tüzesebben! Nem szeretném, ha egy irokéz azzal dicsekedhetne odahaza, hogy a lába nem hagy nyomot.

A társaság újult erővel látott neki a kutatásnak. Minden lehullott falevelet, minden száraz ágat és követ megmozdítottak, hogy nem rejlik-e alatta a nyom. Unkasz a keskeny patakocska mentén haladt, a forrás felé. Itt, mintha eszébe jutott volna valami, letérdelt, göröngyöket kotort maga elé, és elrekesztette velük a szivárgó erecskét. A víznek irányt kellett változtatnia, s addigi medre csakhamar száraz lett. A fiatal mohikán odanézett, és diadalmasan felkiáltott. Mindannyian hozzá futottak. Unkasz egy mokasszin nyomára mutatott a mederben. Bár a nyom eddig víz alatt állt, a gyenge kis erecske nem mosta el egészen.

- Ez a fiú valamikor büszkesége lesz népének és réme a huronoknak - mondta Sólyomszem, olyan érdeklődéssel szemlélve a nyomot, mint egy régész valami őskori leletet. - Csakhogy ez nem indián láb nyoma! A sarka mélyebben nyomódott a földbe, s a lábujjak csaknem négyszögletes formában

helyezkednek el. Szaladj vissza, Unkasz, és mérd le egy faággal az énekmester lábnyomát. Több helyütt is megtalálod a táborhely közelében.

A fiatal mohikán csakhamar visszatért; a két méret egyezett, és Sólyomszem most már teljes bizonyossággal kijelentette, hogy a mederben látható nyomok David Gamuttól származnak.

- Olyan világos előttem az egész csel, mintha tulajdon két szememmel láttam volna végrehajtását - tette hozzá a vadász. - Magua előreindította az énekmestert, és azután mindig a nyomaiba lépett.

- Igen - kiáltotta Duncan -, de nem látom a...

- A lányok nyomait - fejezte be a mondatot Sólyomszem. - Magua nem bízhatott meg bennük, tartania kellett attól, hogy szándékosan nyomot hagynak maguk után, s ezért bizonyára ölben vitte őket: előbb az egyiket, azután hátrafele lépkedve a nyomokban, visszatért, s felkapta a másikat is. A fejemet teszem rá, hogy nemsokára ismét meglátjuk a két lány kis lábnyomait. Magua ugyanúgy térítette el útjából az erecskét, mint Unkasz, de sokkal lazább torlaszt emelt, hogy a víz önmagától is elmossa, mikor ő már elég messze jár, s visszatérjen eredeti medrébe.

Ezek után mindannyian megindultak a mederben, éberen figyelve a nyomokat. Az eltérített erecske egy idő múlva visszakanyarodott eredeti medrébe, de Sólyomszem most már nem törődött ezzel, a vízben gázolt tovább, s csak arra figyelt, hogy a nyomok nem tűnnek-e fel valahol a parton.

Több mint egy fél mérföldet haladtak így, amikor a patak egy magas szikla tövéhez ért. Itt megálltak, és körülnéztek, hogy nem ezen a helyen lépett-e ki Magua

a mederből.

Unkasz éles szeme csakhamar felfedezett egy lábnyomot a part menti füvön. A fiatal mohikán kilépett a vízből, s belevetette magát a bokrok közé. Nemsokára harsány kiáltással jelezte, hogy megtalálta a nyom folytatását.

- Minden úgy van, ahogy gondoltam - mondta Sólyomszem, amikor valamennyien odaértek Unkaszhoz. - Most már éppoly tisztán láthatjátok megint a foglyok nyomait, mint az előbbi táborhelyen.

- Attól tartok, hogy a lányaim nem sokáig bírták a járást ezen a nehéz terepen - mondta Munro, a két kicsi lábnyom fölé hajolva.

- Nem kell félned - felelte a vadász, megrázva fejét. - A nyomokból látszik, hogy a lányok még nem fáradtak el. Nézd, Cora lába alig érintette a földet, itt pedig Alice könnyedén átugrott egy gyökeret. Az énekmester nyomain már jobban látszik a fáradtság, de a két lánynak nincs semmi baja.

A tapasztalt vadász szavai megnyugtatták Munrót és Heywardot; a társaság gyorsan evett valamit, majd folytatta útját. A nap már lefelé hanyatlott az égen, és ezért gyorsabban kellett haladniuk. Szerencsére Magua itt már nem kísérletezett újabb cselekkel, s így a társaság nem vesztett több időt. Körülbelül egyórányi járás után Sólyomszem mégis lassítani kezdett; most már nem nézett mindig előre, hanem gyanakvó pillantásokat vetett jobbra is, balra is, mintha érezné, hogy egyre veszélyesebb helyen jár.

- Huron szagot érzek - mondta Sólyomszem a két mohikánnak. - Amott véget ér az erdő, és azt hiszem, nem lehet messze a táboruk. Csingacsguk, kerülj

jobbra, és mászd meg azt a dombot; Unkasz menjen baloldalt, a patak mentén, én pedig követem a nyomot. Ha bármi történne, varjúkárogással figyelmeztessük egymást. Nem lesz feltűnő, mert épp az előbb láttam egy varjút a levegőben; ez is annak a jele, hogy táborhely közelébe értünk.

A mohikánok szó nélkül elindultak, amerre Sólyomszem mondta, a vadász pedig óvatosan továbbment az ösvényen a két katonatiszttel. Heyward most a vadász oldalán haladt: alig várta már, hogy megpillantsa, akiket olyan fáradságos úton követett idáig. Sólyomszem egyszerre csak rászólt, hogy menjen előre az erdő széléig, amelyet szokás szerint bokrok vettek körül, és ott várja meg, amíg ő, a vadász, alaposabban megvizsgál néhány gyanús nyomot. Duncan szót fogadott, és csakhamar olyan látvány tárult a szeme elé, amely meglepte érdekességével és újszerűségével.

Az erdő csakugyan véget ért, bár a távolban folytatódott. A fákat jókora területen kiirtották, s a szelíd nyári este rózsás fénye elárasztotta a tisztást. Az erdei patak nem messzire Duncantől kifutott a völgybe, és tóvá szélesedett. E tó partján vagy száz földkunyhó állt. Tetejüket gömbölyűre készítették, hogy az eső lecsurogjon róla. Látszott, hogy a tábor nem olyan, mint amilyet ideiglenesen építenek az indiánok, így hát mégsem valami kóborló vadászcsapat tanyázhatott benne. Duncan azonban egyelőre nem látott semmilyen mozgást a kunyhók között. Végül mintha négykézláb mászkáló alakok bukkantak volna fel, s valami súlyos tárgyat vonszoltak maguk után. Az őrnagy mindebből semmit sem értett, és a riasztó látvány már-már arra késztette, hogy varjúkárogással figyelmeztesse társait, amikor levelek zizegését hallotta.

Duncan összerezzent, a hang irányába fordult, és néhány száz lépésnyi távolságban megpillantott egy idegen indiánt. Sikerült megőriznie lélekjelenlétét, nem mozdult többet, s ahelyett, hogy jelt adott volna társainak, feszülten figyelte az idegent.

Az őrnagy csakhamar megállapította, hogy az indián nem fedezte fel őt. Mozdulatlanul állt a tisztás szélén, s akárcsak Duncan, a földkunyhókat nézte. Arcát teljesen eltakarta a festék, de mégis inkább bánatosnak hatott, mint vadnak. A feje le volt borotválva, csak a búbján maradt meg a szokásos varkocs, melyből három-négy sólyomtoll csüngött bágyadtan lefelé. Rongyos vászoninget viselt, de a lábszára csupasz volt, és látszott, hogy a tüskék összevissza karmolták. Egészben véve nagyon nyomorúságos képet nyújtott, csak szarvasbőr mokasszinja volt ép.

Duncan még mindig kíváncsian szemlélte ezt az alakot, amikor Sólyomszem halkan és óvatosan megjelent mellette.

- Látod, elértük a táborukat - súgta az őrnagy. - Amott pedig egy irokéz áll, méghozzá olyan helyen, hogy nem lopózhatunk tovább észrevétlenül.

Sólyomszem követte Duncan mutatóujjának irányát, majd szótlanul célba vette az idegent. Azután mégis leengedte a puskát, s fejét csóválva így szólt:

- Az az ember nem irokéz, s még csak nem is kanadai. Az ingét bizonyára egy sápadtarcútól szerezte; talán ő is részt vett a mészárlásban, és kifosztotta a halottakat. Nem látod véletlenül, hová tette a puskáját vagy az íját?

- Nem, eddig még nem láttam fegyvert nála - felelte

Duncan. - Azt hiszem, nem kell tartanunk tőle; csak az a veszély, hogy figyelmeztetheti társait, akik, mint látod, ott kuporognak és mászkálnak a tó partján.

A vadász meglepődve szembefordult Heywarddal, majd hosszasan, de hangtalanul felnevetett.

- A társai! - mondta végül, alig jutva lélegzethez a nevetéstől. - Akik ott mászkálnak a víz partján! Látszik, hogy a településeken jártál iskolába, s nem a vadonban. Tudod, mi mozog odalent? No, majd mindjárt rájössz... Hanem előbb mégiscsak megnézem azt az alakot, mert hosszú lábai vannak, és nincs rá semmi ok, hogy megbízzunk benne. Vedd célba, amíg a háta mögé lopózom, és megpróbálom élve elfogni. De semmi esetre se tüzelj.

Sólyomszem már félig eltűnt a bokrok között, amikor Heyward utána nyúlt és visszatartotta.

- Akkor sem lőhetek, ha úgy látom, hogy odalentről támadnak az irokézek? - kérdezte nyugtalanul az őrnagy.

Sólyomszem ránézett egy pillanatra, megint kitört belőle a hangtalan nevetés, majd így felelt:

- Akkor minden golyódat ellőheted.

A következő pillanatban már el is tűnt a levelek között. Duncan néhány percig izgatottan várakozott. Végül újra meglátta a vadászt, aki a földön csúszva, hátulról közeledett az indiánhoz. Már csak néhány lépés választotta el tőle; ekkor lassan és hangtalanul felállt. E pillanatban hangos csobbanások hallatszottak a tó felől, Duncan gyorsan odafordult, s látta, hogy a négykézláb mászó alakok belevetik magukat a vízbe. Aztán az őrnagy ismét megmarkolta a puskáját, és

megint az indián felé fordult. Ez nyilván nem sejtette, hogy milyen veszély közeledik hozzá hátulról, mert előrenyújtotta nyakát, s ő is a tavat és a tóba ugráló furcsa alakokat figyelte. Közben a háta mögött Sólyomszem felemelte a kezét, de azután minden látható ok nélkül leengedte. Újabb hosszú, hangtalan nevetés következett, majd Sólyomszem odalépett az áldozathoz, de ahelyett, hogy torkon ragadta volna, barátságosan megveregette a vállát, és hangosan felkiáltott:

- Mi az, barátom? Tán csak nem a hódokat akarod énekszóra tanítani?

- De bizony éppen arra gondoltam - hangzott a készséges válasz. - Olyan eszes állatok, olyan ügyesen építik kunyhóikat, és olyan jól értenek mindenhez, hogy talán még az éneklést is megtanulhatnák.

Az olvasó elképzelheti, mennyire meglepődött Duncan, és mennyire elszégyellte magát, amikor kiderült roppant tévedése. A négykézláb mászkáló alakok nem irokézek voltak, hanem hódok; a kunyhók pedig nem indián épületek, hanem hódvárak; a magányosan szemlélődő alak pedig nem valami veszélyes harcos, hanem a szelíd énekmester!

XI.
A BÁTRAK ÉS A GYÁVÁK

Amikor Heyward az előző fejezetben leírt jelenet színhelyére ért, Sólyomszem még mindig az oldalát fogta nevettében. Aztán a vadász többször is megforgatta Gamutot, s kacagva kijelentette, hogy az irokézek szemlátomást nagy mesterei a férfidivatnak.

- Hát csakugyan énekszóra akartad tanítani a hódokat? - kérdezte megint a vadász. - Talán nem is lenne olyan nehéz dolgod, mert ezek a ravasz állatok félig már elsajátították nemes tudományodat: éppoly ütemesen csapkodnak a farkukkal, mint te a kezeddel. S milyen hamar beleugráltak a vízbe! Éppen idejében, mert Szarvasölő közébük durranthatott volna. Láttam már írni-olvasni tudó bolondokat, akiknek feleannyi eszük sem volt, mint egy öreg, tapasztalt hódnak. Hát ehhez a muzsikához mit szólsz, barátom?

Sólyomszem nagyot károgott, mire David ijedten a füléhez kapta két kezét, s még Heyward is összerezzent: a varjút kereste, noha jól tudta, hogy a hang nem madártól származik.

- Látod - folytatta nevetve a vadász, s a társaság többi tagjára mutatott, aki a megbeszélt jelre azonnal felbukkant -, az ilyen muzsikának megvan a haszna, mert két jó puskát szólít magunk mellé, nem is beszélve a késekről és a tomahawkokról. De látjuk, hogy nincs semmi bajod; mondd hát el, hogy mi történt a lányokkal.

- A pogányok foglyai - felelte David -, és a szívük csupa aggodalom, de egyébként épek és sértetlenek.

- Mind a ketten? - kérdezte izgatottan Heyward.

- Mind a ketten. Utunk fárasztó volt, és az élelem kevés, de máskülönben nem adódott okunk panaszra, legfeljebb az, hogy fogolyként egy távoli és idegen országba vezettek bennünket.

- Isten áldjon meg ezekért a szavakért! - kiáltotta Munro remegve. - Akkor hát épen visszakapom gyermekeimet!

- Nem hinném, hogy olyan hamar kiszabadulnának - felelte David. - Az irokézek főnökét megszállta a gonoszság, és úgy látszik, semmi sem hat a lelkére; hiába próbálkoztam szóval és énekkel.

- Hol van a gazember? - szakította félbe a vadász.

- Ma jávorszarvas-vadászatra ment a fiatalabb harcosokkal; de úgy hallottam, holnap továbbindulnak az erdőn át Kanada felé. Az idősebbik nővért egy szomszédos törzsre bízták, amely ott tanyázik a hegyen túl; a fiatalabbik a huronok asszonyai között maradt. Egyébként a huronok nincsenek messzire innen; mindössze kétmérföldes út vezet a táborukig.

- Alice, kedves Alice! - mormolta Heyward. - Már a nővére sincs mellette, hogy megvigasztalja!

- Én mindent elkövettem, hogy megvigasztaljam dalaimmal - mondta az énekmester -, de be kell vallanom, hogy minden igyekezetem ellenére is többet sír, mint amennyit mosolyog.

- És neked miért engedik meg az irokézek, hogy szabadon járkálj, amerre jólesik?

- Nem akarok dicsekedni - felelte szerényen David -, de ez csakis a zsoltárok erejének köszönhető. Az erőd mellett, a mészárlás idején, meglepődve tapasztaltam, hogy a szent dalok nem csitítják le a vérszomjas irokézeket, bár nekem nem esett bántódásom. Most azonban úgy látszik, hogy a zsoltárok csodatevő ereje visszatért, és még a pogányok lelkét is megbabonázta. Ezért járkálhatok szabadon, amerre tetszik.

Sólyomszem felnevetett, majd a homlokára mutatva, jobban megmagyarázta a huronok elnéző

magatartásának okát.

- Az indiánok sohasem bántják az együgyűeket - mondotta. - De ha szabad vagy, miért nem fordultál vissza azon az úton, amelyen jöttetek? Nem gondoltál arra, hogy hírt kellene vinned az Edward-erődbe?

- A gyenge lányokat énrám bízta az őrnagy - felelte David, kihúzva magát. - Inkább elmennék velük a világ végéig, semhogy méltatlan legyek arra a bizalomra, amellyel Duncan Heyward megtisztelt.

Csingacsguk és Unkasz elismerő kiáltásokat hallatott, s még Sólyomszemet is meghatotta ez az együgyű bátorság.

- Nem a te hibád, barátom - mondta a vadász -, hogy az éneklésen kívül semmi másra nem tanítottak meg. Nesze, itt van a hangsípod; már éppen tüzet akartam rakni vele, de látom, hogy derék ember vagy, hát visszaadom, ha már annyira ragaszkodsz hozzá.

Gamut arcára földöntúli boldogság ült ki, amikor átvette a hangsípot. Azonnal belefújt, és örömmel állapította meg, hogy a hitvány kis szerszám éppoly jól működik, mint azelőtt. Mindjárt rá is zendített volna egy dalra, de a türelmetlen Heyward nem engedte, és újabb kérdéseket intézett hozzá a nővérek helyzetéről.

David most részletesen elmesélte útjukat. Kiderült, hogy Magua gondosan vigyázott a lányokra; úgy látszik, fontos volt neki, hogy mindketten sértetlenül jussanak el az út céljához.

Amikor elérték az irokéz tábort, Magua indián szokás szerint szétválasztotta a foglyokat. David nem tudta megmondani, hogy mi a neve annak a törzsnek, amelyhez Corát elküldték; csak annyit tudott, hogy

azok az indiánok is Montcalm szövetségesei, akárcsak az irokézek, de nem vettek részt a William Henry-erőd elleni támadásban.

Amikor Gamut idáig ért az elbeszélésben, Sólyomszem félbeszakította:

- Nem láttad annak a szomszédos törzsnek a késeit? Milyen dísz van a markolatukon?

- Ilyen hívságos dolgokkal nem törődöm; mindvégig csak azon voltam, hogy megvigasztaljam a lányokat.

- Egyszer majd megtanulod, hogy az indiánok kése nem valami hívságos dolog - felelte a vadász, s látszott rajta, hogy mélyen megveti az ostoba énekmestert. - De azt csak láttad, hogy milyen harci színeket viseltek?

- Mindenféle vad színeket - mondta David. - S a színek között mindenféle vad ábrákat. Különösen az egyik volt ijesztő.

- Kígyó volt? - kérdezte gyorsan a vadász.

- Nem. Teknősbéka.

- Uff! - kiáltotta egyszerre a két mohikán, Sólyomszem pedig megcsóválta a fejét: látszott rajta, hogy ezt az értesülést fontosnak tartja, de nem éppen kellemesnek. Aztán Csingacsguk beszélni kezdett delavár nyelven, s közben többször is a mellére mutatott. Duncan észrevette, hogy sok egyéb ábra között ott is szerepel egy teknősbéka. Az őrnagy éppen meg akarta kérdezni, hogy miről folyik a szó, amikor Sólyomszem kérés nélkül is megadta a felvilágosítást.

- Egyelőre még nem tudhatjuk, hogy a hír, amit megtudtunk, nekünk kedvez-e vagy pedig ellenségeinknek - mondta a vadász. - Csingacsguk mohikán főnök, s mint tudjátok, törzse régóta együtt él a delavárokkal. Márpedig a teknősbéka jelét csak delavár és mohikán főnökök viselhetik. Világos tehát, hogy az énekmester Csingacsguk népének egyik csapatával találkozott. Ez azonban egyáltalán nem megnyugtató, sőt nagyon is aggasztó; mert a jó barát, aki elfordul tőled, sokszor veszélyesebb az ősi ellenségnél.

- Nem egészen értem - mondta Duncan.

- Hosszú történet ez, s nem akarom részletesen elmondani, mert rosszul esik rágondolnom. Elégedj meg annyival, hogy a sápadtarcúak, mint már említettem egyszer, az egyes törzseken belül is viszályt keltettek, s most gyakran testvér harcol testvér ellen. Ezzel magyarázható, hogy a delavárok egy része és az irokézek most ugyanazon a hadiösvényen járnak.

- Azt hiszed hát, hogy Cora a delavárok között van?

Sólyomszem némán bólintott. A türelmetlen Duncan néhány kétségbeesett javaslatot tett a lányok kiszabadítására. Munro ismét lerázta fásultságát, figyelmesen hallgatta a vakmerő terveket. Sólyomszem azonban meggyőzte a fiatalembert arról, hogy ilyen körülmények között csak a legnagyobb óvatossággal érhet célt.

- Jó lenne - tette hozzá a vadász -, ha visszaküldenénk az énekmestert a táborba, hogy közölje legalább Alice-szel a jelenlétünket. Azután egy megbeszélt jelre ismét visszatérne hozzánk, és elmondaná, amit látott. Mondd csak, barátom, meg tudod különböztetni a

varjú hangját az úgynevezett kecskefejő madár fütyülésétől?

- Hogyne - felelte David -, mindig is szerettem a kecskefejő hangját.

- Nos - mondta a vadász -, jól jegyezd meg, hogy ha háromszor hallod egymás után a kecskefejőt, mi adunk jelt az erdőből. Akkor pedig rögtön gyere oda, ahonnét a hangot hallod.

- Megállj! - szakította félbe Heyward. - Én is vele megyek.

- Te?! - kiáltotta megdöbbenve Sólyomszem. - Hát ráuntál az életedre?

- David példája azt bizonyítja, hogy az irokézekből sem hiányzik az irgalom.

- Igen, de David olyan hangon tud kornyikálni, ahogy épelméjű ember egy se.

- Én is el tudom játszani a bolond szerepét, az őrült szerepét, a hős szerepét, akármit, csak megmentsem azt, akit szeretek. Ne is próbálj visszatartani: elhatározásom végleges.

Sólyomszem egy pillanatig elképedve nézte a fiatal őrnagyot. Duncan, aki eddig mindenben engedelmeskedett a tapasztaltabb és ügyesebb vadásznak, most hirtelen önállósította magát, s látszott rajta, hogy semmi sem tántoríthatja el szándékától. Még mielőtt Sólyomszem válaszolhatott volna, az őrnagy így folytatta:

- Változtassátok el külsőmet, mázoljátok be az arcomat: mindent vállalok. Nem fogom szégyellni, ha

olyan leszek, mint a bolondok.

- Azt hiszem, nincs is rá nagy szükség, hogy bolondnak tüntessünk fel téged - morogta halkan a vadász, majd hangosabban hozzátette: - Mi most hadat viselünk, és ilyenkor legalább felderítőket szokás előreküldeni, hogy állapítsák meg, miféle ellenséggel kerültünk szembe.

- Ide hallgass - vágott a szavába Duncan -, az énekmestertől most már tudunk annyit, hogy odaát a völgyekben két indián törzs tanyázik. Az egyik törzs valószínűleg a delaváróké, s most ez őrzi Corát. A másik törzs azonban kétségkívül irokéz, tehát nyílt ellenségünk. Alice az irokézek fogságában van. Menjetek ti a delavárokhoz, s tárgyaljatok velük Cora kiváltásáról. Én az irokézek táborába megyek, s vagy kiszabadítom Alice-t, vagy meghalok.

A fiatal őrnagynak valósággal szikrázott a szeme a harci kedvtől, s bár Sólyomszem világosan látta egy ilyen vállalkozás veszélyeit, mégsem tudta, miként beszélhetné le róla az őrnagyot. Egy kicsit talán tetszett is neki a vakmerő terv. Így hát nem vitatkozott tovább, és legyintett, annak jeléül, hogy belenyugszik Duncan akaratába.

- Gyere - mondta jóindulatúan mosolyogva -, Csingacsguknál éppen elegendő festék akad. Ülj le arra a tönkre, s ha megkérjük a mohikán főnököt, néhány perc alatt úgy elváltoztat, hogy magad sem ismernél rá az ábrázatodra.

Duncan szót fogadott, s a mohikán, aki figyelmesen hallgatta őket, azonnal nekilátott a munkának. Gyorsan és ügyesen telefestette az őrnagy arcát mindenféle torz figurákkal, amelyek alkalmasak voltak arra, hogy megnevettessék az indiánokat. Gondosan

ügyelt, hogy sem az ábrák színe, sem a rajza ne emlékeztessen a harcosok díszeire. Egyszóval bohócot csinált Duncanből. Mivel az őrnagy kitűnően beszélt franciául, számítani lehetett arra, hogy sikerül rászednie az irokézeket. Az indián törzsek között ugyanis gyakran jártak efféle vándor komédiások.

Miután Csingacsguk elkészült a furcsa díszekkel, Sólyomszem még sok tanácsot adott az őrnagynak, s megbeszélte vele, hogy siker esetén hol és milyen jelre találkoznak majd. Munro nehezen vált meg fiatal barátjától, olyannyira, hogy Heyward már-már nyugtalankodni kezdett az öreg katona miatt. Sólyomszem ekkor félrevonta az őrnagyot, s közölte vele, hogy Munrót Csingacsguk oltalma alatt valami biztos helyen akarja hagyni, míg ő maga és Unkasz elmegy a másik törzshöz, a delavárokhoz. Aztán megismételte tanácsait, s egy forró kézszorítással elbúcsúzott a fiatalembertől.

Duncan és David egyenesen keresztülvágott a tisztáson, elhaladt a hódok tava mellett. Az őrnagy csak most kezdte átérezni a vállalkozás veszélyességét. Tudta, hogy együgyű társának segítségére nemigen számíthat. Az alkonyat homálya még ijesztőbbé tette körös-körül az erdőket, s a néma kunyhók is nyomasztólag hatottak Heyward kedélyére. Ekkor azonban felmerült előtte Alice arca, és Heyward egy csapásra megfeledkezett minden veszélyről.

Csakhamar elhagyták a tisztást, és jó fél óra hosszat haladtak az erdőben. Aztán egy másik tisztásra értek ki; úgy látszik, itt is a hódok döntötték ki a fákat, hiszen köztudomású, hogy éles fogaik szapora munkájának a vastagabb törzsek sem bírnak ellenállni. A hódok azonban valamilyen okból eltávoztak innen, nyilván oda, ahol Duncan először megpillantotta őket.

A tisztáson most másféle kunyhók látszottak: ötven-hatvan durva faépület, amelynek réseit ágakkal és földdel tömték be az építők. A kunyhók egyáltalán nem voltak csinosak, és minden rendszer vagy szabály nélkül álltak egymás mellett. Duncannek meg kellett állapítania, hogy ez a falu minden tekintetben elmarad a hódoké mögött. Végül az indiánokat is meglátta, kísértetiesen jártak-keltek a homályban. Duncan összeszorította a fogát, és Daviddal együtt megindult az irokéz tábor felé.

Az indián táborok többek között abban is különböznek a fehérekétől, hogy ritkán találni körülöttük fegyveres őröket. Az indián ugyanis már messziről felismeri a veszélyt, s rendszerint olyan helyen üt tanyát, ahová az ellenség csak hosszú és fáradságos úton juthat el.

A közeledő ellenségnek előbb találkoznia kell az erdőbe kiküldött harcosokkal, de ha ezeknek az éberségét sikerül kijátszania, közvetlenül a tábor mellett már nem tartóztatja fel senki. Ráadásul az irokézek most még a szokottnál is nagyobb biztonságban érezhették magukat, hiszen tudták, hogy szövetségeseik, a franciák nemrég roppant csapást mértek az ellenségre, s ez jó ideig lehetetlenné tett minden ellentámadást.

Ezzel magyarázható, hogy Heyward és David akadálytalanul bejutott az irokéz faluba. A kunyhók között ugrándozó és bukfencező irokéz gyerekekkel találkoztak; ezek megijedtek tőlük, és hangosan kiáltozva szétfutottak. Néhány lépésnyi távolságban lehasaltak a fűbe, s meztelen, barna testüket elnyelte a szürkület. Duncan azt hitte, hogy a föld megnyílt alattuk, de azután észrevette a villogó szemeket.

Ez az előjáték nem volt nagyon biztató, mert Duncannek most már be kellett látnia, hogy furcsa

külsejével meglehetős feltűnést kelt, és az idősebbek alaposan szemügyre fogják venni. A fiatal őrnagy már-már arra gondolt, hogy visszafordul. Erről azonban szó sem lehetett, mert a gyerekek visítása felkeltette a harcosok figyelmét, s egy tucatnyi sötét alak kilépett a legközelebbi kunyhóból, komoran megállt, és mozdulatlanul várta, hogy a jövevények közelebb érjenek.

David, aki már ismerte a terepet, egyenesen a harcosok felé vezette társát. A kunyhó, amelyből kiléptek, a falu legnagyobb épülete volt: ebben tartották gyűléseiket az indiánok. Gamut egyenesen bement a kunyhóba, s Heyward követte, bár megrémült egy kissé, amikor az irokézek mind utána tódultak. Tudta azonban, hogy most minden a lélekjelenlététől függ, s így erőt vett magán. Követve Gamut példáját, Heyward is letelepedett a kunyhó földjén.

Az irokézek körülvették a két jövevényt, s egy sercegő fáklya fényében jobban megnézték őket. Duncan megpróbálta leolvasni az arcukról, hogy milyen indulattal fogadják, de az irokézek vonásai nem árultak el semmit. A főnökök, akik elöl álltak, hosszú ideig szótlanul bámultak rá, s nem lehetett megállapítani, hogy a tisztelet vagy a bizalmatlanság teszi-e oly merevvé az arcukat. Az árnyékban álló harcosok kevésbé voltak fegyelmezettek, és Duncan látta, hogy érdeklődve lesik minden mozdulatát.

Végül egy idősebb irokéz, akinek már őszbe csavarodott a haja, de azért még mindig szép szál ember volt, előbbre lépett és megszólalt. Irokéz nyelven beszélt, s így Duncan semmit sem értett a szavaiból; de mozdulataiból arra következtetett, hogy az öreg főnök nem haragszik. Mikor az irokéz elhallgatott, Duncan megrázta a fejét, és egy

mozdulattal jelezte, hogy nem értett semmit.

- Testvéreim nem értenek franciául? - kérdezte Heyward az említett nyelven, és azt várta, hogy valaki majd rábólint.

Az irokézek közül többen is feléje fordultak, mintha jobban akarnák hallani a szavait, de senki sem válaszolt.

- Nagyon sajnálnám - folytatta Duncan -, ha e bátor és bölcs törzsnek egyetlen tagja sem értené azt a nyelvet, amelyen Lajos, a franciák királya beszél. Őfelségének rosszul esne, ha azt hinné, hogy rézbőrű harcosai ilyen kevéssé tisztelik.

Hosszú és néma szünet következett; egyetlen mozdulat vagy arckifejezés sem árulta el, hogy az őrnagy megjegyzése milyen hatást keltett. Duncan, aki tudta, hogy a hallgatás mindennél nagyobb erénynek számít az indiánok között, most örömest alkalmazkodott szokásaikhoz, mert így legalább elrendezhette gondolatait. Végül az öreg ismét megszólalt, ezúttal franciául:

- Mikor a király a rézbőrűekhez beszél, vajon az irokézek nyelvét használja?

- Őfelsége nem tesz különbséget gyermekei között, akármilyen színű a bőrük - felelte Duncan kitérően. - De annyi bizonyos, hogy általában meg van elégedve a bátor irokézekkel.

- És mit fog mondani a Legnagyobb Főnök, amikor hírül veszi, hogy az irokézek övén számtalan skalp fityeg, amely öt nappal ezelőtt még az angolok fejét borította? - kérdezte az öreg főnök.

- Ellenségei voltak az angolok - mondta Duncan, és önkéntelenül is megborzongott -, s minden bizonnyal így szól majd: "Jól van; irokéz harcosaim jól cselekedtek."

- A kanadai francia parancsnok nem így gondolkodik. Ahelyett, hogy előrepillantana, és megjutalmazná indiánjait, ő visszafelé fordítja a szemét. A halott angolokat nézi, és nem az irokézeket. Mit jelent ez?

- A francia parancsnok nagy harcos, és nem mondja ki minden gondolatát - felelte Duncan. - Most azzal kell törődnie, hogy az ellenség ne menjen utána.

- A halott harcosok kenui nem úszhatnak többé a Horikán-tó vizén - mondta komoran az irokéz főnök. - A francia parancsnok a delavárokra hallgat, akik nem barátaink, és összevissza hazudoznak.

- Ez nem lehet igaz! Nézzetek meg engem: olyan ember vagyok, aki ért a gyógyítás művészetéhez, s a francia parancsnok küldött az irokézek közé, hogy ápoljam sebesültjeiket és betegeiket.

Duncannek ezt a bejelentését újabb hallgatás fogadta. Minden szempár az őrnagyra meredt, mintha azt fürkésznék, hogy igazat mondott-e vagy sem. Duncan csaknem remegett a szúrós pillantások kereszttüzében. Szerencséjére az öreg főnök ismét megszólalt:

- A kanadai orvosok festeni szokták az arcukat? Mi úgy hallottuk, hogy fehér a bőrük.

- Amikor egy indián főnök látogatóba megy a sápadtarcúakhoz, leveti szarvasbőr gúnyáját, s olyan inget visel, amelyet a fehérektől kap - felelte Duncan szilárd hangon. - Én is azért viselem e színeket, mert

indián testvéreim megajándékoztak velük.

Helyeslő moraj jelezte, hogy az irokézek meg vannak elégedve Duncan szavaival. Az őrnagy megkönnyebbülve fellélegzett, mert úgy látta, hogy a vizsgálat nehezebbik része már véget ért. Ekkor egy másik harcos emelkedett szólásra, de még mielőtt kinyithatta volna a száját, az erdő felől rettenetes, éles üvöltés hallatszott. Duncan minden egyébről megfeledkezve felugrott, olyan iszonyatos volt a hang. Ugyanakkor a harcosok kirohantak a kunyhóból szörnyű kiáltozás közepette, amely nem sokkal hangzott kellemesebben, mint az előbbi üvöltés. Duncan nem bírta türtőztetni magát, utánuk szaladt, s csakhamar ott állt az irokézek tömegének közepén. Ott volt minden férfi, asszony és gyerek, az idősek és a betegek csakúgy, mint a fiatalok és a fürgék; egy részük hangosan kiáltozott, mások ujjongva tapsoltak. A hangzavar eleinte csaknem megsüketítette Heywardot, de azután rájött a csődület és a lárma okára.

Jóllehet a nap már lenyugodott, annyira még világos volt, hogy a tisztást körülvevő fák között látni lehessen a szerteszét futó ösvények nyílásait. Egy csapat irokéz harcos kilépett az egyik ösvényen az erdőből, és lassan megindult a tábor felé. Vezetőjük egy rudat tartott a kezében, és erről több emberi skalp lógott. Duncan most értette meg, hogy a harcosok csapata sikeres portyáról tért haza, és az előbbi üvöltéssel a győzelmet adta hírül a falubelieknek. Már csak néhány száz lépés választotta el őket a kunyhótól; ekkor a harcosok megálltak, és a vezető ismét felkiáltott. Azonnal rendkívüli mozgás támadt a falubeliek között. A férfiak kirántották késüket, és két sorban helyezkedve el, afféle kis utcácskát alkottak a hazatérők csoportja és a kunyhók között. Az asszonyok botokat, fejszéket kaptak fel, ami éppen a

kezük ügyébe akadt, és odarohantak, hogy ők se maradjanak ki a kegyetlen játékból. Példájukat még a gyerekek is követték: amelyik tehette, kilopta apja övéből a tomahawkot, és beállt a felsorakozott férfiak közé.

A tisztáson szanaszét kisebb rőzserakások hevertek, s egy öreg irokéz asszony sietve igyekezett meggyújtani minél többet, hogy a következő jelenet megfelelő világítást kapjon. A hazatérő harcosok most előbbre toltak két férfit: nyilván ezekre várt a főszerep a készülő színjátékban. Arcukat ugyan nem világította meg a fény, de magatartásukon jól látszott, hogy mindegyikben másféle érzések dúlnak. Az egyik szálfaegyenesen állt, hősiesen szembenézve sorsával; a másik lehorgasztotta a fejét a félelem vagy a szégyen súlya alatt. Duncan önkéntelenül is rokonszenvet érzett az előbbi büszke harcos iránt, s azt kívánta, bárcsak sikerülne élve megúsznia azt az utat, amely a felsorakozott irokézek között a faluig vezetett.

E pillanatban felhangzott a vesszőfutás kezdetét jelző üvöltés. A lehorgasztott fejű, rémült alak nem mozdult, de a másik hirtelen felugrott, s fürgén, mint a szarvas, berohant a félelmetes utcácskába. Jobbján is, balján is felemelkedtek a tomahawkok, kések, botok, de az áldozat - aki fiatal embernek látszott - egyszerre csak oldalt fordult, s átugrott a sorfalat alkotó gyerekek feje fölött. Legalább száz torok dühös ordítása fogadta ezt az eseményt, a sorfal hirtelen felbomlott, s az irokézek összevissza szaladgálva próbálták elfogni a szökevényt.

Roppant kavarodás támadt. Az üldözők lángoló fadarabokat kaptak fel, és a tisztás megtelt kísérteties árnyakkal. Duncan látta, hogy a menekülőnek nemegyszer már csaknem sikerült elérnie a tisztás

szélét, de még mielőtt belevethette volna magát az erdőbe, néhány irokéz oldalról elébe vágott és visszaűzte. A fogoly megfordult, és átfutott a tisztás másik oldalára. Itt is irokézek fogadták. A fáklyák fényében ijesztően villogtak a kések és a tomahawkok. Így folyt tovább a kegyetlen hajsza. Végül a fogoly éppen Duncan felé futott, de egy magas, jól megtermett irokéz idejében észrevette, és villámgyorsan utána eredt. Miután a menekülő elsuhant mellette, Duncan előrenyújtotta a lábát, gáncsot vetett az üldözőnek, és az teljes hosszában elvágódott. Ily módon a fogoly némi egérutat nyert, s mivel úgysem remélhette már, hogy sikerül elérnie az erdőt, egyenesen berohant a faluba, és megállt a korábban már említett nagy kunyhó előtt. Itt egy festett cölöp volt leverve a földbe; az idegen nekitámaszkodott: nyilván jól ismerte az évszázados indián szokásokat és törvényeket, s jól tudta, hogy aki eljut az ilyen cölöphöz, azt már nem bánthatja a törzs, amíg a főnökök tanácsa ítéletet nem mond róla.

Duncan gyorsan elhagyta előbbi helyét; még mielőtt az üldöző feltápászkodhatott volna, ő is a nagy kunyhó felé sietett. A foglyot időközben már körülvették az irokézek, s bár egy ujjal sem nyúltak hozzá, vad szitkokat és kihívó, gúnyos kiáltásokat zúdítottak rá. A fogoly azonban mindvégig megőrizte nyugalmát, és a legarcpirítóbb sértésekre sem válaszolt. Az öregasszony, aki az előbb a tüzeket gyújtogatta, most utat tört magának, s megállt a fogoly előtt. Úgy látszik, ő volt a gúnyolódás és az ingerlés nagymestere, és a többiek ezért adtak neki helyet.

- Te hitvány delavár! - visította a vén banya. - Népedben nincs is férfi, csak asszony, s magad is az vagy! A kapa jobban illik a kezedbe, mint a puska! A huron lányok majd szoknyát varrnak neked, s férjhez adunk valakihez!

A hallgatóság harsány nevetéssel fogadta ezeket a szavakat, de a fiatal fogoly nem mozdult. Az öregasszony ettől még dühösebb lett, és pergő nyelvvel szórta tovább a szitkokat. Két sovány karja ijesztően kalimpált, a szája habzott. Végül egy türelmetlen irokéz fiú is csatlakozott hozzá, és meglóbálta tomahawkját. A fogoly csak ekkor fordult oda, és megvetően végigmérte az éretlen tacskót. E mozdulat lehetővé tette Duncannek, hogy az arcába pillantson, s az őrnagy rémülten fedezte fel, hogy a fogoly nem más, mint Unkasz.

Végül egy idősebb harcos elkergette az asszonyokat és a gyerekeket, megfogta Unkasz karját, és bevezette a kunyhóba. A főnökök, és a kiváló harcosok, valamennyien követték őket, s velük együtt Heywardnak is sikerült besodródnia, anélkül, hogy az irokézek felfigyeltek volna rá.

Odabent az irokézek rang szerint helyezkedtek el. Középen, a tetőbe vágott nyílás alatt, Unkasz állt egyenesen és mozdulatlanul. A másik indián, akit Unkasszal együtt hoztak ki az erdőből a harcosok, most félrehúzódott, és olyan kicsire húzta össze magát, amilyenre csak tudta. Arca rettenetes félelmet árult el. Végül az idős főnök, aki Duncant is kihallgatta, Unkasz felé fordulva megszólalt:

- Asszonyok népéből származol, delavár, de férfi módra viselkedtél. Enni is adnék neked, ha nem úgy szólna a törvény, hogy a huronok barátjukká fogadják azt, akivel együtt esznek. Napkeltéig pihenj békében; akkor majd meghallod az ítéletünket.

- Egyszer hét nap és hét éjszaka követtem étlen-szomjan a huronokat - felelte hidegvérrel Unkasz. - Törzsem fiainak nem kell ennivaló ahhoz, hogy

megállják a helyüket.

Az öreg főnök úgy tett, mintha nem hallotta volna ezt a büszke kijelentést.

- Két fiatal harcosom üldözőbe vette társadat - folytatta az irokéz főnök. - Majd ha visszatérnek, a tanács kimondja, hogy élet vagy halál vár-e rád.

- Nincs fülük a huronoknak?! - kiáltotta gúnyosan Unkasz. - Amióta elfogtatok engem, kétszer hallottam egy ismerős puska hangját. Fiatal harcosaitok sohasem térnek vissza!

A fiatal mohikán Sólyomszem puskájára célzott, s nyugodtan várta a bejelentés következményeit. Az öreg főnök azonban nem árult el semmilyen izgalmat, s csak ezt kérdezte:

- Ha a delavárok olyan ügyesek, miért áll most közöttünk egyik bátor harcosuk?

- Azért, mert utánafutott egy gyáván menekülő irokéznek, és csapdába esett. Még az óvatos hódot is el lehet fogni.

Unkasz e szavakkal a gyáván meghúzódó irokézre mutatott. Minden szem arra fordult, s halk, fenyegető moraj támadt a gyülekezetben. Ezt odakint is meghallotta a tömeg, s az asszonyok és a gyerekek a bejárathoz tódultak, onnan lesték, hogy mi fog történni.

Közben az idősebb főnökök néhány rövid mondatot váltottak. Egyetlen szó sem hangzott el, amely ne a legtömörebb és leghatározottabb módon fejezte volna ki a beszélő véleményét. Azután hosszú, ünnepélyes csend támadt. Mindenki tudta, hogy valami súlyos és

jelentős ítélet fog elhangzani. Odakint lábujjhegyre álltak a kíváncsiak, a gyávasággal vádolt fiatal harcos pedig egy pillanatra megfeledkezett szégyenéről, s felemelte arcát, hogy lássa, mire számítson. A csendet végül is az öreg főnök törte meg. Felállt a földről, és ellépve Unkasz mozdulatlan alakja mellett, méltóságteljes tartásban megállt a vádlott előtt. E pillanatban a vénasszony, akiről már szó esett, besurrant a kunyhóba. Lángoló fáklya volt a kezében, és azzal valami furcsa táncba kezdett, érthetetlen szavakat motyogva. Bár tulajdonképpen nem lett volna szabad bejönnie, a főnökök nem szóltak rá.

Az öregasszony táncolva megközelítette Unkaszt, s felemelte a fáklyát, hogy annak vörös fényében a fogoly arcának legkisebb rezdülését is jól lehessen látni. A fiatal mohikánnak a szempillája sem rebbent, s nyugodtan állta a vénasszony szúrós, fürkésző tekintetét. A banya csakhamar abba is hagyta a vizsgálatot, s a gyáva irokéz felé fordult. Duncan látta, hogy a vádlottnak minden arcizma rángatódzik. Az öregasszony halk, gyászos vonításba kezdett e látványra, de az öreg főnök utána nyúlt, és szelíden félretolta.

- Hajló Nád - mondta az öreg főnök, nevén szólítva a remegő fiatal vádlottat -, arcod és alakod tetszetős, mégis jobb lett volna, ha meg sem születsz. A faluban hangos vagy, de a csatában néma. Tomahawkodat kérkedve csaptad bele a harci oszlopba, de az ellenség nem ismerkedett meg fegyvereddel. Az ellenség jól ismeri a hátad formáját, de a szemed színét nem tudja. Háromszor intézett hozzád kihívást, s te háromszor maradtál adós a válasszal. Nevedet soha többé nem ejti ki a törzs: máris elfelejtettük.

A főnök e szavak közben kihúzta kését; a vádlott felnézett rá, s látszott rajta, hogy szégyen, rémület és

büszkeség viaskodik benne. Végül egy pillanatra mégis a büszkeség győzött: a fiatal irokéz kiegyenesedett, s tárt mellel állt a kés elé. Mikor a penge lesújtott, és szívébe hatolt, az áldozat még mosolygott is, mintha kevésbé szörnyűnek találná a halált, mint amilyennek képzelte. Aztán élettelenül összeesett, és elnyúlt Unkasz lába előtt.

A vénasszony panaszosan felvisított, ledobta a fáklyát, s minden sötétségbe merült. A borzalmas jelenet nézői kitódultak a kunyhóból, és Duncan éppen követni akarta őket, amikor Unkasz utána nyúlt.

- A huronok kutyák - súgta a fiatal mohikán. - Unkasz sohasem fog megijedni egy gyáva kutya vérétől. Munro és Csingacsguk biztonságban vannak; Sólyomszem puskája nem alszik. Eredj most! A huronok előtt nem ismerjük egymást.

XII.
EGY KÜLÖNÖS MEDVE

Heyward kilépett a kunyhóból, és tanácstalanul megállt a sötétben. Amióta Daviddel együtt a táborba érkezett, nem látta az énekmestert, márpedig csak ő adhatott felvilágosítást arról, hogy az irokézek hol tartják fogva Alice-t. Az őrnagy megindult a kunyhók között, s mindegyikbe bepillantott, abban a reményben, hogy előbb-utóbb felfedezi a lányt vagy az énekmestert. Igyekezett némi rendszerességgel haladni a sötétben, s meg volt győződve arról, hogy egyetlen kunyhót sem hagyott ki, de bármilyen alaposan vizsgálódott is, sem Davidet, sem Alice-t nem találta meg. Mikor már az egész falut bejárta, visszament ahhoz a kunyhóhoz, melyben az előbb a gyűlés lejátszódott.

Az irokéz harcosok közben visszatértek, s megint elfoglalták helyüket a fogoly Unkasz mellett. Heyward meglepődve tapasztalta, hogy a fiatal mohikánt nem kötözték meg, s még a kivégzett irokéz harcost sem vitték el a lába elől. Az őrnagy nem tudta, hogy a huronok szándékosan cselekedtek így: arra számítottak, hogy Unkasz megijed a holttesttől, és kirohan, akkor pedig a kunyhók között megbújt harcosok elfogják, és szégyenszemre visszavezetik.

Amikor Heyward belépett a kunyhóba, tartott attól, hogy a közfigyelem ismét rá terelődik, és a huronok folytatják a kínos kihallgatást. Úgy látszott azonban, hogy aggodalma fölösleges. Az irokézek csendben letelepedtek a földre, s pipázgatva várták, hogy a távollevő vadászok is megérkezzenek. Végül két fiatalabb harcos előlépett, felemelte a holttestet, és kivitte. Duncan, aki eddig viszolygott a véres látványtól, most leült a többiek mellé. Ekkor egy öreg irokéz észrevette, és franciául megszólította:

- A francia parancsnok nem feledkezett meg gyermekeiről, az irokézekről. Köszönettel tartozom neki. Lányomat, aki egy fiatal harcosunk felesége, megszállta a rossz szellem. Ki tudod-e űzni belőle?

Heyward látott már indián varázslókat, akik ráolvasással és mindenféle hókuszpókuszokkal próbálták kiűzni a betegekből a rossz szellemet. Tudta, hogy tőle is ilyesmit várnak. Megijedt arra a gondolatra, hogy ha a szelleműzés nem sikerül, az irokézek leleplezik, s minden bizonnyal kegyetlenül meg is büntetik. Mégis erőt vett magán, s amilyen nyugodt hangon csak bírt, így válaszolt:

- A rossz szellemek különbözőek; egyesek nem bírnak ellenállni a tudományomnak, mások erősebbek.

- Testvérem hírneves orvos - mondta az öreg irokéz -, ugye, megpróbálja kedvemért a szelleműzést?

Heyward bólintott. A huronnak ez a válasz is elég volt, visszatette szájába pipáját, s nem mozdult többé. Ekkor a kunyhó bejáratában megjelent egy irokéz harcos alakja, halkan bejött, s leült nem messzire Duncantől. Az őrnagy rémülten ismerte fel a jövevényben Maguát.

Mindenki Magua felé fordult, de egyetlen szó sem hangzott el. Valamennyien csendben szívták a pipájukat; Magua is kivette övéből a tomahawkját, amelynek foka egyúttal pipafej is volt, megtömte, rágyújtott, és a tomahawk kifúrt nyelén keresztül szívta a füstöt. Arca olyan közömbös és mozdulatlan maradt, mintha nem is lett volna hosszú ideig távol a törzstől. Tíz perc telt el így, Duncannek úgy tetszett, hogy tíz évszázad, s a kunyhó megtelt pipafüsttel. Végül az egyik főnök Magua felé fordulva megszólalt:

- Üdvöz légy! Sikerrel járt-e a vadászat? Talált-e, testvérem, jávorszarvast?

- Harcosaim roskadoznak a zsákmány alatt - felelte Magua. - Menjen elébük Hajló Nád, és segítsen nekik.

Néma csend támadt, amikor Magua ajkáról elhangzott az a név, amelyet soha többé nem volt szabad kiejteni az irokéz törzsben. Valamennyien kivették szájukból a pipát, és maguk elé bámultak a földre. Egy ősz irokéz azonban lassan felemelkedett, végigpillantott a gyülekezeten, majd így felelt Maguának:

- Aki a fiamról beszél, hazudik. Nem volt fiam. Az a név, amelyet az előbb kimondtál, örökre feledésbe merült. Elfelejtettük azt is, aki viselte. Víz folyt ereiben,

nem pedig huron vér. A Nagy Szellem úgy akarta, hogy haljon ki a családom; s én örülök, hogy a család minden gyengesége velem együtt sírba száll majd. Beszéltem.

Az öreg e szavak után kiment a kunyhóból, s a többiek, akik úgy hitték, hogy minden bűn és minden erény örökölhető, egy szóval sem tartották vissza. Majd az egyik főnök Maguához fordult, hogy tájékoztassa mindarról, ami távollétében történt.

- A delavárok idesompolyogtak táborunkhoz, mint a medve, ha mézre vágyik - mondta a főnök. - De a huronok nem aludtak.

Magua arca elborult egy pillanatra, majd felkiáltott:

- A kanadai delavárok?

- Nem. Azok, akik megmaradtak régi földjükön. Egy harcosukat foglyul ejtettük.

- Hol szárad a skalpja? - kérdezte Magua.

- Még nem végeztünk vele. A lába fürge volt, de a kezébe inkább kapa illik, semmint tomahawk - felelte az irokéz főnök, Unkasz mozdulatlan alakjára mutatva.

Magua óvakodott attól, hogy kíváncsinak mutatkozzék, mint az asszonyok. Nyugodtan tovább szívta pipáját, s fel sem nézett, bármennyire megdöbbentette is, amit az előbb Hajló Nád apjától, majd a másik irokéz főnöktől hallott. Végül kiverte pipájából a hamut, visszatette övébe a tomahawkot, s csakis ekkor pillantott arra, ahol Unkasz állt. Magua arca hirtelen eltorzult, nem bírta tovább fegyelmezni magát, s melléből roppant erővel szakadt fel a kiáltás:

- Fürge Szarvas!

Valamennyien talpra ugrottak: ez a meglepetés még az irokézek önuralmánál is erősebbnek bizonyult. Mindannyian a gyűlölt s mégis tisztelt nevet kiáltozták; a bejáratnál leselkedő asszonyok és gyermekek hosszú, éles üvöltésekkel kapcsolódtak be a kórusba. Végül mindenki visszaült a helyére, mintha szégyellné előbbi gyengeségét; de még sokáig nézték szótlanul a foglyukat, aki oly sokszor bizonyult a legjobb irokéz harcosoknál is ügyesebbnek és bátrabbnak. Unkasz élvezte a hatást, s diadalmas mosoly ült ki az arcára.

Magua meglátta ezt a mosolyt, felemelte karját, és így kiáltott a fogoly felé:

- Meghalsz, mohikán!

- A gyógyító vizek nem kelthetik már életre a halott irokézeket - felelte Unkasz. - Csontjaikat eső mossa, nap szárítja; az irokéz férfiak asszonyok, az irokéz asszonyok baglyok. Eredj, hívd össze a huron kutyákat, hogy egyszer igazi harcost is lássanak. Orrom elfintorodik ebben a kunyhóban: egy gyáva nyúl vérének szagát érzi.

Ezek a gúnyos és sértő szavak az irokézek elevenébe találtak. A gyülekezet dühösen felmorajlott, s Magua élt az alkalommal, hogy tovább szítsa társainak haragját. Kiegyenesedett, és hosszadalmas beszédbe fogott, jól ismert ékesszólásával. Néhány dicsérő szót intézett a jelenlevőkhöz, majd ismét előadta a vízesésnél lefolyt harc történetét. Sokszor emlegette Hosszú Puskát, de azt bölcsen elhallgatta, hogy a lányokat önmagának akarja megszerezni. Végül azzal zárta le beszédét, hogy az irokézeket szörnyű sérelmek érték a két mohikán és a fehér vadász részéről; mindezekért Unkasznak halállal kell lakolnia.

Magua szavainak nem maradt el a hatása. Különösen az egyik vad és ijesztő külsejű harcosban lobbant fel a harag lángja. Miután Magua elhallgatott, ez a harcos megragadta tomahawkját, és eldobta Unkasz felé. Magua azonban még idejekorán észrevette, és sikerült egy kissé meglöknie a karját. A tomahawk így csak a tolldíszt vágta le Unkasz fejéről, majd rezegve megállt a kunyhó falában.

Duncan, aki látta az előbbi mozdulatot, azonnal talpra ugrott, és el volt szánva arra, hogy élete árán is a fogoly segítségére siet. Mivel a fegyver elkerülte a célt, szerencsére nem kellett közbelépnie. Az őrnagy most Unkaszra pillantott, és szívében a rémületet egy csapásra felváltotta a bámulat. A fiatal mohikán úgy állt előbbi helyén, mint egy márványszobor, s bátran szembenézett az irokézekkel.

- Nem! - mondta Magua, miután meggyőződött arról, hogy a tomahawk nem tett kárt a fogolyban. - Fényes nappal érje a halál, lássák az asszonyok is, amint remeg a húsa, különben olyan lesz a bosszúnk, mint az éretlen kamaszoké. Vigyétek innen biztos helyre; hadd lássuk, hogy a delavárok tudnak-e éjjel aludni, és reggel meghalni.

Két fiatal harcos azonnal megkötözte a fogoly kezét, majd kivezette a kunyhóból. Unkasz egy pillanatra megállt a küszöbön, és visszapillantott: Duncan látta, hogy arcáról még mindig nem tűnt el a remény.

Ezek után Magua is eltávozott, anélkül, hogy tovább érdeklődött volna a történtekről. Heyward szívéről nagy kő esett le, mert az egész idő alatt attól tartott, hogy ha megmutatják Maguának, a ravasz irokéz esetleg ráismer. A kunyhóban ismét csend lett, a harcosok letelepedtek előbbi helyükre, és szótlanul

pöfékeltek tovább.

Körülbelül egy fél óra múlva az a főnök, aki nemrég Duncan orvosi segítségét kérte, befejezte a pipázást, felállt, és intett az őrnagynak, hogy kövesse. Heyward most már szívesen engedelmeskedett, s odakint egy jó nagyot szippantott a hűvös nyáresti levegőből.

Az öreg irokéz végigment a kunyhók között, amelyekben Heyward hiába kereste Alice-t és az énekmestert, majd elhagyva az ideiglenes falut, megindult a tisztás pereme felé. Közvetlenül az erdő szélén jókora domb emelkedett. Az öreg főnök éppen arra vezette Duncant, s átvágva az erdőszéli bokrokon, a domb felé kanyargó szűk ösvényre lépett. Hátuk mögött a tisztáson még játszadoztak az irokéz gyerekek; újabb rőzsét hordtak a tüzekre, amelyeknek nemrég Unkaszt és a gyáva harcos vesszőfutását kellett volna megvilágítaniuk; most az irokéz fiúk eljátszották, hogyan ugrott át Unkasz a sorfalon, és hogyan üldözték a harcosok, amíg a szökevény a festett cölöphöz nem ért. A tüzek fénye megvilágította az ösvényt, amelyen az öreg főnök és Duncan haladt. Egyszerre csak észrevették, hogy egy sötét, hatalmas alak áll előttük.

Néhány lépéssel közelebb mentek hozzá, s akkor látták, hogy egy jól megtermett medve állja az útjukat. Az öreg főnök meghökkent egy pillanatra, de miután jobban szemügyre vette az állatot, nyugodtan elhaladt mellette. Duncan tudta, hogy az indiánok néha megszelídítik az elfogott medvéket: ez is ilyen állat lehet, s most bizonyára kiszökött az erdőbe valami finom falat után. Bár a két hátsó lábán álló medve fenyegetően morgott, viselkedése egyébként nem vallott rossz szándékra. Duncan mégis némi rossz érzéssel követte a főnököt, a medve azonban őt sem bántotta. Hanem amikor visszapillantott, ijedten

tapasztalta, hogy a medve megindult utánuk.

A főnök közben elért a domb lábához, amely csupa szikla volt. Duncan most értette meg úticéljukat: a sziklában barlang nyílott, s bejáratát egy fakéregből készült ajtó zárta el. Az öreg főnök szó nélkül kinyitotta ezt az ajtót, és belépett a barlangba; Duncan utána sietett, de amikor az ajtót be akarta húzni maga mögött, tapasztalnia kellett, hogy a medve is ott áll, és nem engedi. Az őrnagy nem tehetett mást, elengedte az ajtót, és szinte futva iparkodott vezetője után; a medve követte. Hosszú keskeny folyosón jártak most, a sziklás domb mélyén, s Duncan igyekezett minél közelebb maradni az irokéz főnökhöz, hogy ha a szelídített medvéből mégis kitörne eredeti vadsága, legalább ketten védekezhessenek. A medve nagyokat morgott mögötte, s egyszer-kétszer el is érte mancsaival a vállát.

Heyward maga sem tudta volna megmondani, hogy mennyi ideig tartott ez a nyugtalanító út a barlangfolyosón. Végül egy forduló után megkönnyebbülten látta, hogy valami fény világít előttük, s nemsokára kiértek a folyosóból.

A barlang itt kiszélesedett; a hatalmas üreget fából, fakéregből és kőből készített falak osztották több részre. Néhol nyílás volt a sziklatetőben, nappal arról kaptak fényt az üreg rekeszei, most pedig fáklyák helyettesítették a napfényt. A huronok itt halmozták fel legértékesebb holmijukat, s itt feküdt a beteg asszony is, abban a rekeszben, ahová az öreg irokéz és Duncan belépett.

A beteg ágyát több irokéz asszony vette körül, s Heyward nagy örömmel fedezte fel közöttük az énekmestert. Egyébként elég volt egy pillantást vetnie a betegre, máris megállapíthatta, hogy akkor sem

tudna segíteni szegényen, ha csakugyan orvos volna. Az asszony kétségkívül halálán járt; kapkodó, szaggatott lélegzése elárulta, hogy már nem élhet sokáig.

David éppen elővette hangsípját, majd rázendített egy zsoltárra, mert a szent dalok erejét csodatevőnek hitte. Az indiánok türelmesen végighallgatták, tisztelve együgyűségét. Mikor az ének véget ért, Duncan ijedten hátrafordult, mert úgy hallotta, mintha az utolsó ütemeket egy félig emberi, félig állati hang ismételgetné a háta mögött. Az őrnagy odanézett, s a barlangrekesz egyik homályos sarkában meglátta a hatalmas barnamedvét, amint morogva himbálja magát az ének ütemére. Ez a látvány a jelenlevők közül Davidet képesztette el a legjobban. Ha eddig kételkedett volna a dal csodatevő hatásában, az énekmester most már szentül hitt benne. Egy ideig meredten bámult a dünnyögő fenevadra, de aztán, úgy látszik, a félelem mégis legyőzte elképedését, és David kiszaladt a helyiségből. Útközben még odakiáltotta Heywardnak:

- Itt van, és alig várja, hogy meglásson téged!

Amint eltávozott az énekmester, a medve abbahagyta a különös dünnyögést, de azért tovább himbálózott jobbra-balra. Heyward éppen azon tűnődött, hogy mit jelenthetnek David iménti szavai, amikor az irokéz főnök odalépett a beteg ágyához, és egyetlen mozdulattal távozásra szólította fel a kíváncsi asszonyokat. Ezek csak vonakodva engedelmeskedtek, mert nagyon szerették volna látni a messze földről érkezett orvos tudományát. Végül mégiscsak elhagyták a helyiséget, s amikor már a lépteik visszhangja sem hallatszott a folyosó felől, az öreg főnök Heywardhoz fordulva így szólt:

- Most pedig, testvérem, mutassa be a tudományát.

Heyward ismét rádöbbent a szerepével járó veszélyekre. Kétségbeesetten próbálta felidézni emlékezetében azokat a ráolvasó és ördögűző táncokat, amelyeket olykor az indiánoknál látott, s amelyekkel az indián varázslók a tudatlanságukat és tehetetlenségüket szokták leplezni.

Nagyon valószínű, hogy izgalmában elárulta volna magát valami gyanús mozdulattal, de szerencsére alig kezdte el a hókuszpókuszt, amikor a medve vadul felmordult. Heyward háromszor is újrakezdte a "varázslatot", de a medve fenyegető magatartása miatt egyszer sem tudta folytatni.

- Úgy látom, a varázslók féltékenyek egymásra - mondta az öreg irokéz. - Inkább egyesült erővel próbáljátok meggyógyítani a lányomat, aki egyik legjobb harcosunk felesége. Nyugodj már meg! - tette hozzá, az elégedetlen medvéhez fordulva. - Elmegyek.

A főnök csakugyan kiment, s Duncan egyszerre csak magára maradt e sivár, elhagyatott barlangban a haldokló asszonnyal és a félelmetes fenevaddal. A medve feszülten figyelt, amíg a távozó főnök lépteinek zaja el nem halt a szűk folyosón, majd imbolyogva odament Duncanhez, s megállt előtte a két hátsó lábán, egyenesen, mint egy ember. Duncan nyugtalanul pillantott maga köré, valami fegyvert keresve, mert azt hitte, hogy a medve támadása most már nem késhet sokáig.

Úgy látszott azonban, hogy az állat rosszkedve hirtelen elmúlt. Már nem morgott, és ijesztő mozdulatokkal sem juttatta kifejezésre haragját; hatalmas teste megrázkódott, mintha valami belső erő mozgatná. Két mellső lábának roppant tányértalpaival

ügyetlenül bökdöste a saját orrát, s míg Heyward izgatottan bámult rá, a félelmetes medvefej váratlanul hátrahanyatlott, s a helyén megjelent Sólyomszem nyílt és mosolygó arca.

- Csitt! - mondta a vadász, nehogy Heyward felkiáltson meglepetésében. - A gazemberek nincsenek messze, s ha olyan hangokat hallanak, amelyek nem tartoznak a varázslathoz, egyszerre a nyakunkon lesznek mindannyian.

- De hát miféle maskara ez, és miért vállalkoztál erre a veszélyes kalandra!

- Hja, a véletlen gyakran keresztezi az ész szándékát - felelte a vadász. - De mivel minden történetet legjobb az elején elkezdeni, elmesélek mindent szép sorjában. Miután elváltunk egymástól, Csingacsgukot és az öreg parancsnokot egy üres hódvárban helyeztem el, ott nagyobb biztonságban vannak a huronoktól, mintha az Edward-erődben volnának; az északi indiánok ugyanis szent állatnak tisztelik a hódot, mert a hódprémkereskedők még nem jutottak el hozzájuk. Azután Unkasz meg én elindultunk a másik tábor felé, ahogy megbeszéltük. Láttad a fiút?

- Láttam; eddig nem esett bántódása, de holnap reggel ki akarják végezni.

- Sejtettem, hogy ilyen ítéletet hoznak ellene - mondta Sólyomszem kevésbé vidám hangon, majd így folytatta: - Tulajdonképpen a fiú balszerencséje miatt jöttem ide, mert nem tűrhettem tétlenül, hogy az irokézek elbánjanak a barátommal. Micsoda ünnep lenne a gazembereknek, ha egyazon kínzócölöphöz kötözhetnék hozzá Fürge Szarvast meg Hosszú Puskát, ahogy engem neveznek!

- Mondd tovább a történetet - szakította félbe a türelmetlen Heyward -, nem tudhatjuk, hogy melyik pillanatban térnek vissza a huronok.

- Sose félj tőlük! A varázslóknak időt kell adni, akárcsak a fehér telepesek között kóborló papoknak. Minket éppoly kevéssé fognak egy ideig megzavarni, mint a sápadtarcúak a misszionáriusokat, akik hosszú prédikációba kezdenek előttük. Nos, Unkasz meg én találkoztunk a gazemberek egyik csapatával; a fiú túlságosan előre merészkedett; nem is nagyon hibáztatom, hiszen oly forró a vére; azután az egyik huron gyáván megfutott, Unkasz űzőbe vette, és csapdába esett.

- Az a huron drágán fizetett a gyávaságáért - mondta Heyward.

Sólyomszem sokatmondóan végighúzta mutatóujját a torkán, mintha azt jelezné, hogy érti, mire céloz Heyward. Majd így folytatta:

- Gondolhatod, hogy miután a fiú fogságba esett, én a huronok nyomában maradtam. Volt közöttünk némi csatározás, és egy-két gazemberre rásütöttem a puskámat, de hát ez nem tartozik ide. Aztán láttam, hogy puskával már nem megyek semmire, s nesztelenül megközelítettem a tábort. Szerencsémre az erdő szélén találkoztam az irokézek legnagyobb varázslójával, aki éppen maskarába öltözött; nyilván csatába készült a rossz szellem ellen. Nem sokat tétováztam, fejbe kólintottam a puskám agyával, aztán odakötöztem egy fához, felpeckeltem a száját, s a varázsló helyett én bújtam a medve bőrébe.

- És remekül játszottad a medve szerepét: az igazi medvék elbújhattak volna melletted!

- Nagyon rossz tanítvány volnék - felelte Sólyomszem -, ha az erdőben töltött hosszú évek után nem tudnám élethűen utánozni az ilyen állat mozdulatait. Csak azt sajnálom, hogy az irokéz varázslók nem párduc- vagy vadmacskabőrt viselnek, mert akkor hatásosabb szerepkörben mutathattam volna be a képességeimet. Egy ilyen otromba, cammogó medve mozdulatait nem nehéz utánozni. No de sok munka áll még előttünk; hol van Alice?

- Kerestem már a falu minden kunyhójában, de még a nyomát sem találtam sehol.

- Nem hallottad, hogy amikor az énekmester kiszaladt, azt kiáltotta: "Itt van, és alig várja, hogy meglásson téged"?

- Azt hittem, hogy erre a beteg asszonyra céloz - felelte Duncan.

- Szegény együgyű David, nagyon megijedt tőlem, és nem fejezte ki magát elég világosan; de biztos vagyok benne, hogy másra gondolt. Ez a barlang, úgy látom, több rekeszre oszlik. A medve nagyon jól tud mászni, hát én most felmászom a falra, és átkukucskálok azon a résen. Talán még mézesbödönök is rejtőznek ebben a sziklában, én pedig olyan állat vagyok, tudod, amelyik odavan minden édességért.

Sólyomszem nevetve felkapaszkodott az egyenetlen falon, és tréfából még most is utánozta a medve mozdulatait; de amikor a réshez ért, elhallgatott, Duncannek is intett, hogy maradjon csendben, majd gyorsan lesiklott a falról.

- Ott van - súgta -, és azon az ajtón keresztül bejutsz hozzá. Szerettem volna mindjárt megvigasztalni egy-két szóval, de egy ilyen szörnyű állattól csak megijedt

volna. Egyébként, ami azt illeti, őrnagy úr, a kifestett arcoddal te sem vagy valami szívderítő látvány.

Duncan, aki máris az ajtóhoz ugrott, most hirtelen visszafordult.

- Csakugyan olyan ijesztő a külsőm? - kérdezte egy kissé bánatosan.

- No, egy éhes farkas vagy egy rohamozó hadsereg nem ijedne meg tőled; én jól emlékszem rá, hogy volt idő, amikor megnyerőbb képet mutattál. Az indián asszonyoknak talán semmi kifogásuk nem lenne a díszeid ellen, a sápadtarcú lányok azonban jobb szeretnek sápadt arcokat látni - nevetett a vadász. Aztán körülnézett, s egy parányi kis forrásra mutatott, amely itt a barlangban fakadt a sziklából. - Nézd csak, azzal a vízzel könnyen lemoshatod Csingacsguk remekművét, s ha majd visszatérsz, én kenek rá újabb díszeket. Remélem, kaptál Csingacsguktól egy kis pótfestéket, hogy ha lekopik a díszed, kiigazíthasd?

Heyward bólintott, és már oda is szaladt a vízhez, hogy lemossa az arcát. Miután megszabadult az ijesztő díszektől, feltépte az ajtót, és átment a barlang másik rekeszébe. Alice egy távoli sarokban ült, sápadtan és nyugtalanul. Szerencsére az énekmestertől tudta, hogy Heyward az irokéz táborban van, egyébként most biztosan elájult volna a meglepetéstől.

- Duncan! - kiáltotta a lány, megpillantva szerelmesét.

- Alice! - felelte Heyward, s odaszaladt a szanaszét heverő ládák, zsákok, fegyverek között.

- Tudtam, hogy nem fogsz elhagyni - mondta Alice, és sápadt arca most tűzpirosra gyúlt. - Egyedül jöttél?

Bármennyire örülök is neked, szeretném tudni, hogy mi lett a többiekkel. David nem ért rá mesélni, csak annyit mondott, hogy itt vagy.

Duncan látta, hogy a lány minden ízében remeg, s így először is beszámolt az elválásuk óta történt eseményekről. Elmondta, hogy a William Henry-erőd melletti mészárlásban a lányok apjának nem esett bántódása, s Munro a közelben várja őket. Aztán elmesélte, hogyan jött ő Daviddel az irokéz táborba, s hogyan találkozott a medvebőrbe bújt Sólyomszemmel.

- Most pedig, Alice - tette hozzá -, nagy lelkierőre van szükség. Sólyomszem segítségével talán sikerül megszöknünk a vad irokézek közül, de csak akkor, ha bátor és erős leszel. Ne feledd, hogy apád a közelben vár, s nemcsak a magad boldogsága, hanem az övé is a te viselkedésedtől függ.

- Mindent megteszek apám kedvéért - felelte Alice.

- És egy kicsit az én kedvemért is, ugye? - kérdezte Heyward, gyengéden megszorítva a lány kezét.

Alice meglepetten nézett rá.

- A hely és az idő nem nagyon alkalmas arra, hogy most valljam meg érzelmeimet - folytatta Duncan. - Mégis meg kell mondanom, hogy mit érzek irántad. Apáddal már beszéltem erről.

- És Cora? Remélem, Duncan, nem feledkeztetek meg Coráról...

- Nem, dehogyis feledkeztünk meg róla! Mindent el fogunk követni a kiszabadítása érdekében. Apád egyformán szereti mindkét gyermekét. Én a legjobb

barátja vagyok Corának, de hozzád még szorosabb érzelmi kapocs fűz, s meg is kértem a kezedet apádtól.

- Duncan - felelte Alice, egyenesen a szemébe nézve a fiatalembernek -, erről csak akkor beszélünk legközelebb, ha megint együtt leszünk mindannyian.

- Nem is kívánok egyebet - akarta mondani Duncan, de ekkor valaki hátulról a vállára ütött. Az őrnagy megfordult, és szemközt találta magát Maguával. Az irokéz mély torokhangon felnevetett, s arcáról vadság és gyűlölet sugárzott.

- Mit akarsz?! - kiáltotta Alice. Duncan erre a hangra magához tért. Az első pillanatban már arra gondolt, hogy birokra kel Maguával, s vagy megöli, vagy elpusztul. Most azonban Alice hangja eszébe juttatta, hogy a lánynak még szüksége van rá, tehát nem kockáztathatja életét ilyen kétes kimenetelű párviadalban.

Magua arca közben visszanyerte szokott kifejezését; az irokéz összefonta kezét a mellén, s így szólt angolul:

- A sápadtarcúak csapdába ejtik a ravasz hódot; de a rézbőrűek még a sápadtarcúakat is csapdába tudják ejteni.

- Tégy, amit akarsz! - kiáltotta Heyward izgatottan. - Megvetlek téged is, a bosszúdat is!

- Akkor is így fogsz beszélni, ha majd a kínzócölöphöz kötözünk? - kérdezte Magua gúnyosan.

- Ott is, mindenütt, akár az egész törzsed színe előtt!

- Ravasz Róka nagy főnök! - felelte az indián. - Most

elmegy, és idehívja harcosait, hadd lássák, milyen bátran viseli egy sápadtarcú a kínzásokat.

Sarkon fordult, és éppen ki akart menni a helyiségből, amikor valami morgás megállásra késztette. A medve megjelent az ajtóban, szokásos cammogó járásával.

Magua egy pillanatig jobban szemügyre vette, akárcsak a beteg asszony apja, hogy nem igazi medvével áll-e szemben, hanem csak a varázslóval. Ravasz Róka megvetette a varázslókat és babonáikat, s amikor most felismerte az álruhát, szó nélkül ki akart menni a medve mellett. Egy hangosabb és fenyegetőbb morgástól azonban megint visszariadt. Aztán bosszúsan legyintett, mintha unná már a tréfát, s határozottan megindult az ajtó felé. A medve nem tágított, s mellső lábaival hadonászni kezdett a levegőben.

- Bolond! - kiáltotta Magua. - Eredj, játssz a gyerekekkel és az asszonyokkal, a harcosokat pedig hagyd békén.

Ezzel ismét ki akart menni, még csak arra sem érdemesítve a varázslónak vélt alakot, hogy megfenyegesse késével vagy tomahawkjával. Egyszerre csak a medve kinyújtotta két karját, s olyan erővel szorította magához az irokézt, ahogy csak valódi medvék tudnak szorítani. Heyward, aki lélegzet-visszafojtva figyelte ezt a jelenetet, most felkapott néhány szarvasbőr szíjat a földről, odaszaladt, és megkötözte Magua kezét-lábát. Az irokéz közben moccanni sem bírt, olyan erősen fogták az acélizmú Sólyomszem karjai. Végül Sólyomszem elengedte a megkötözött Maguát, Duncan pedig lefektette a földre.

Mindeddig Magua még csak meg sem mukkant. De amikor Sólyomszem magyarázat helyett hátratolta a

medve fejét, és megmutatta saját arcát, az irokéz önkéntelenül is felkiáltott meglepetésében:

- Uff!

- Látom, megjött a hangod - mondta Sólyomszem nyugodtan. - Most azonban ismét elküldjük, hogy ide ne csődítsd a barátaidat.

Sólyomszem nem sokat tétovázott, s egykettőre felpeckelte a harcképtelen ellenség száját. Azután Duncanhez fordult:

- Gyerünk, hadd festem be az arcod, és aztán meneküljünk!

Sólyomszem csakhamar elkészült a díszekkel, s intett, hogy mehetnek a kijárat felé.

- Nem lehet! - mondta Duncan. - Nézd, Alice-nek remeg a lába, egy lépést sem bír megtenni. Menekülj hát magad, s engem bízz a sorsomra.

- Minden bajból van kiút! - felelte a vadász. - Itt éppen elég indián ruhát látok, takard be velük Alice-t, vedd a karodba, és gyere utánam.

Így is történt. Visszatértek a másik helyiségbe, ahol a beteg asszony feküdt, majd továbbmentek a szűk folyosón. Mikor a fakéregből készült kis ajtóhoz értek, hallották, hogy odakint számos irokéz gyűlt össze: a varázslat eredményét várták.

- Én nem szólhatok hozzájuk - súgta Sólyomszem. - Azonnal felismernek hangomról, hogy nem a varázsló beszél. Te beszélj velük, barátom; mondd meg nekik, hogy bezártuk a rossz szellemet a barlangba, és az asszonyt olyan helyre visszük, ahol gyógyító füvek

találhatók.

Az ajtó kinyílt egy kissé, valaki be akart kukucskálni, mert már nem győzte türelemmel a várakozást. Így hát Sólyomszem nem folytathatta utasításait; bátran meglökte az ajtót, és kilépett a szabadba, egy pillanatig sem feledkezve meg arról, hogy medve módra kell cammognia. Duncan szorosan mögötte haladt, s egyszerre csak a beteg asszony izgatott rokonai és barátai között találta magát. A tömeg hátrább húzódott, s az öreg irokéz, a beteg asszony apja, megszólította Duncant:

- Testvéremnek sikerült elűznie a rossz szellemet? Mit hoz a karjában?

- A lányodat - felelte Duncan komolyan. - A betegség elszállt belőle, de ott maradt a szikla üregében. Most elviszem az asszonyt ide az erdőbe, nem messzire, hogy gyógyító hatású füvekkel megerősítsem. Mire felkel a nap, már otthon lesz a férje wigwamjában.

Az öreg főnök lefordította e szavakat irokéz nyelvre, és a tömeg helyeslően felmorajlott. A lány apja maga intett Duncannek, hogy csak menjen tovább, majd szilárd hangon így szólt a többiekhez:

- Jól van; én harcos vagyok, bemegyek a barlangba, és megvívok a rossz szellemmel.

Heyward, aki már boldogan sietett tovább, e szavakra ijedten megállt és hátra fordult.

- Megőrültél, testvérem?! - kiáltotta. - Ha bemész, a betegség téged fog megszállni; vagy ha mégsem bírna veled, kifutna a lányod után az erdőbe, és újra hatalmába kerítené! Nem, várakozzatok idekint, s ha a rossz szellem megjelenik az ajtóban, verjétek agyon

dorongjaitokkal.

Ez a figyelmeztetés megtette hatását a babonás irokézekre. Az öreg főnök s egy fiatalabb harcos, aki minden bizonnyal a beteg asszony férje volt, kézbe vette tomahawkját, s elhelyezkedett a barlang bejáratánál, hogy azonnal rátámadhasson a rossz szellemre, amint kidugja a fejét; az asszonyok és a gyerekek közben vastagabb faágakat kerestek, ugyanilyen céllal. Az álvarázslók ezalatt gyorsan eltávoztak Alice-szel.

Sólyomszem azért kockáztatta meg ezt a cselt, mert bízvást számíthatott az irokézek babonás elképzeléseire; ugyanakkor azonban azt is tudta, hogy a bölcsebb főnökök inkább csak eltűrik a babonákat, de nem hisznek bennük. Most tehát minden attól függött, hogy mikor jut a varázslat híre a többi főnök fülébe, s ezért sietni kellett. Mikor a tisztáshoz értek, Sólyomszem hátrapillantott, hogy nem követi-e őket valaki a rokonok közül, majd a fák között maradva, gyorsan jobbra fordult, s úgy vezette tovább Duncant az erdőben. Nemsokára egy kitaposott ösvényre értek.

- Ez az ösvény egy patakhoz vezet - mondta Sólyomszem. - Haladj tovább a patak északi partján, amíg egy vízesést nem látsz, attól jobb kéz felé egy szikla emelkedik, kapaszkodj fel rá, és meglátod a delavárok tábortüzét. Eredj le hozzájuk, és kérj oltalmat; ha csakugyan delavárok, nem fogják megtagadni. Messzebbre nem menekülhetsz a lánnyal. A huronok hamarosan ráakadnak a nyomotokra, és egykettőre utolérnek. Eredj, s a gondviselés vigyázzon rátok!

- És te? - kérdezte Heyward meglepetten. - Csak nem akarsz elválni tőlünk?

- A huronok fogva tartják a delavárok büszkeségét, a mohikánok nemes fájának utolsó hajtását - felelte a vadász. - Visszamegyek, és megpróbálom kiszabadítani.

Duncan és Alice most könyörögni kezdett Sólyomszemnek, hogy tartson velük, s ne kockáztassa életét oly kevés reménnyel kecsegtető vállalkozásban. De hiába volt minden könyörgés, minden érv. A vadász ugyan végighallgatta őket, de aztán olyan hangon válaszolt, hogy Duncan és Alice nem is merte tovább kérlelni.

- Hallottam - mondta Sólyomszem -, hogy van egy érzés, amely mindennél erősebb köteléket teremt a fiatal férfiak és lányok között. Lehet, hogy így van. Én azonban nem ismerem ezt a köteléket: én a vadonban élek, és nem a településeken. A mohikán fiút én tanítottam meg a fegyverforgatásra, és ő bőkezűen meg is fizetett a fáradozásaimért; nemegyszer megmentette az életemet. Sok csatában harcolt az oldalamon, s amíg jobbról az ő puskáját hallottam, balról pedig a Csingacsgukét, tudtam, hogy az ellenség nem kerülhet a hátamba. Télen és nyáron, éjjel és nappal jártuk együtt a rengeteget, közös zsákmányból falatoztunk, s amíg egyikünk aludt, a másik őrködött. Esküszöm, előbb fog kipusztulni minden hűség erről a világról, s előbb válik a Szarvasölő olyan értéktelen holmivá, mint az énekmester sípja, semhogy a mohikán fiú meghalna, amiért nem volt barátja, aki segítsen rajta!

Duncan szótlanul megszorította a vadász kezét; Sólyomszem megfordult, és eltűnt az erdőben. Alice, aki most már megnyugodott egy kissé, lekéredzkedett Heyward karjából a földre. Néhány pillanatig még szomorúan álltak a sötétben, aztán a két fiatal megindult a delavár falu felé.

XIII.
RAVASZ RÓKA UTOLSÓ KÍSÉRLETE

Sólyomszem pontosan tudta, hogy milyen akadályok és veszélyek várnak rá. Visszatérőben az irokéz tábor felé, azon gondolkodott, miképpen játszhatná ki az ellenség éberségét. Ismerte az irokézeket, s tisztában volt azzal, hogy nem lesz könnyű túljárni az eszükön.

Amikor közelebb ért a kunyhókhoz, óvatosabban kezdett lépkedni, s alaposan szemügyre vett mindent, ami elébe került. Az egyik kunyhó valamivel távolabb állt a többitől, s úgy látszott, mintha építői nem is fejezték volna be - talán éppen kifogytak a fából. A félig kész kunyhó résein azonban valami gyér világosság szűrődött ki, annak jeléül, hogy mégsem lakatlan. Sólyomszem lassan odalopózott, követve az óvatos hadvezérek példáját, akik a döntő támadás előtt az ellenséges előőrsök állásáról akarnak megbizonyosodni.

Bár a kunyhó körül senki sem látszott, Sólyomszem változatlanul tovább játszotta a medve szerepét, hogy ha mégis észrevennék, ne támadjanak rá azonnal. Medve módra felkapaszkodott a kunyhó falán, és benézett egy kis nyíláson. Kiderült, hogy ez a hely David Gamut szállása. Ide húzódott be gondjaival és bánatával a hűséges énekmester. A tűz mellett ült, néha egy-egy ágat dobott rá, s egész lényéből roppant mélabú áradt.

Öltözéke egy kicsit megváltozott, amióta a hódok tisztásának szélén találkozott Sólyomszemmel és társaival: most a háromszögletű kalapját is viselte; úgy látszik, néhány ruhadarab nem keltette fel az

irokézek érdeklődését, s visszaadták foglyuknak.

Sólyomszem sejtette, hogy mi emészti az énekmestert, s min tűnődik olyan bánatosan: bizonyára még mindig nem tudta kiverni fejéből a csodálatosan dünnyögő medvét, amely elűzte a beteg asszony ágya mellől. A vadász leereszkedett a falról, körbejárta a kunyhót, hogy megbizonyosodjék róla, nincs-e valaki a közelben, majd az alacsony ajtóhoz lépve, hirtelen megjelent David előtt. A szerencsétlen énekmester most még jobban megrémült, s a hangsípja után kapkodott, hogy e csodatevő szerszámmal elűzze a félelmetes jelenést.

- Te sötét és titokzatos szörnyeteg! - kiáltotta David, miközben remegő kézzel feltette vaskeretes szemüvegét, s a zsoltároskönyvért nyúlt. - Nem ismerlek téged, sem a szándékaidat; de ha támadásra készülsz a templom egyik legszerényebb szolgája ellen, hallgasd előbb végig e szent dalokat, s aztán bánd meg bűneidet!

A medve megrázta bozontos testét, majd egy jól ismert hang így válaszolt:

- Tedd el azt a fütyülőszerszámot, s tanítsd meg szerénységre a torkodat is! Öt rövid és érthető angol szó most többet ér egyórai kornyikálásnál.

- Ki vagy te? - kérdezte David levegőért kapkodva, s képtelen volt rázendíteni a dalra.

- Éppen olyan ember, mint jómagad. Hát ilyen hamar elfelejtetted, hogy kitől kaptad vissza azt az ostoba szerszámot, amelyet most a kezedben tartasz?

- Lehetséges volna ez? - suttogta David egy kissé megkönnyebbülve, mert agyában mégiscsak

derengeni kezdett már valami. - Sok csodálatos dolgot láttam, amióta a pogányok között tartózkodom, de ilyen csodát még egyet se!

- Ugyan, szó sincs itt csodáról! - felelte Sólyomszem, s a medvefejet hátratolva, kimutatta saját becsületes arcát. - Medvebőrbe bújtam, s ezzel minden meg van magyarázva. Most pedig lássunk munkához.

- Előbb mondd el, hogy mi történt a lánnyal és azzal a fiatalemberrel, aki oly bátran vállalkozott a kiszabadítására - kérte David.

- Most már messze járnak mind a ketten, s az irokéz gazemberek tomahawkja nem érheti utol őket. De meg tudnád-e mondani, hogy hol van Unkasz?

- Meg van kötözve, és úgy tudom, az irokézek elhatározták, hogy kivégzik. Végtelenül sajnálnám, ha egy ilyen derék fiatal indián tudatlanul költözne a másvilágra, s ezért már meg is próbáltam hatni rá egy szent dallal, amely...

- El tudsz vezetni hozzá? - vágott a szavába Sólyomszem.

- Nem lenne nehéz - felelte David tétovázva -, de azt hiszem, a te jelenléted inkább súlyosbítaná, semmint enyhítené a fiatal indián helyzetét.

- Elég a beszédből, vezess! - mondta Sólyomszem; ismét eltakarta az arcát, és kilépett a kunyhóból.

Útközben a vadász kifaggatta az énekmestert, s megtudta, hogy az irokézek egyszer már beengedték Unkaszhoz Davidot, hiszen nem tartották épelméjűnek, s ezért tisztelték. Azonkívül az énekmester valamelyest össze is barátkozott az egyik

őrrel, aki tudott egy kicsit angolul. David ugyanis vallási előadásokat intézett az őrhöz, s bár az irokéz nem sokat törődött a kegyes szavakkal, mégis tetszett neki, hogy az énekmester ilyen buzgón foglalkozik vele.

Sólyomszem mindezt türelmesen végighallgatta, s néhány utasítást adott Davidnak. Végül elértek ahhoz a kunyhóhoz, amelyben az irokézek Unkaszt fogva tartották. Mivel ez a kunyhó éppen a falu közepén állt, nehezebb volt észrevétlenül megközelíteni vagy elhagyni, mint bármely másikat. Sólyomszem azonban nem is törődött azzal, hogy észreveszik-e vagy sem. Bízott álöltözetében és színjátszó képességében, s a legegyenesebb úton tartott a kunyhó felé. Az időpont kedvező volt; az előbb még nagy lármával hancúrozó gyerekek már aludtak, s az asszonyok és a harcosok legnagyobb része is visszavonult szállására. Mindössze négy-öt férfi őgyelgett Unkasz börtöne előtt, s időnként be-benézett a fogolyhoz.

Amikor meglátták a félkegyelmű Gamutot és a törzs jól ismert varázslóját, készséggel kitértek az útjukból. A kunyhó előtti helyet azonban nem hagyták el, sőt látszott rajtuk, hogy most még inkább ott akarnak maradni, mert kíváncsiak a varázsló szokásos hókuszpókuszaira.

Sólyomszem nem szólíthatta meg az irokézeket, hiszen elárulta volna magát a hangjával, s ezért Davidra kellett bíznia az egész beszélgetést. Szerencsére az énekmester nem felejtette el az útközben kapott utasításokat, s a következő szavakkal fordult ahhoz az őrhöz, aki tudott egy kicsit angolul:

- A delavárok asszonyok! Honfitársaim, az ostoba angolok azt mondták nekik, hogy ragadjanak tomahawkot, és támadják meg az irokézeket. Ezért a

delavárok egy pillanatra megfeledkeztek asszonyi mivoltukról. De akarod-e hallani, testvérem, amint Fürge Szarvas visszakéri szoknyáját, és sírva fakad a kínzó oszlopon?

- Uff! - kiáltotta az irokéz, akinek a legnagyobb gyönyörűséget nyújtotta volna David szavainak a beteljesülése.

- Akkor álljon félre, testvérem, hogy a varázsló meg én bemehessünk, és ráfújhassunk a kutyára.

Az irokéz lefordította társainak David szavait, s erre valamennyien helyeslő kiáltásokat hallattak. Félrehúzódtak a kunyhó bejáratától, és intettek a varázslónak, hogy lépjen be. A medve azonban leült a földre, és morogni kezdett.

- A varázsló attól fél, hogy leheletét a testvérei is megérzik, s akkor belőlük is elszáll a bátorság - mondta David. - Menjetek hát egy kicsit messzebbre!

Az irokézeket semmi sem ijeszthette volna meg jobban, s így azonnal szót fogadtak; valamivel távolabb helyezkedtek el, de úgy, hogy azért jól lássák a kunyhó bejáratát. Ekkor Sólyomszem felállt, és cammogva bement a fogolyhoz. Odabent sötét volt, csak egy leégett tűz parazsa világított.

Unkasz a kunyhó legtávolabbi sarkában feküdt gúzsba kötve. Amikor meglátta a félelmetes állatot, lebiggyesztette az ajkát. Azt hitte, ellenségei egy igazi medvét küldtek be hozzá, hogy megijesszék. Sólyomszem számított arra, hogy az ellenség kívülről figyeli, s ezért nem leplezte le magát mindjárt, hanem fenyegető medvetáncba kezdett. A fiatal mohikán ugyan az igazinak vélt medvétől sem ijedt meg, de ijedelme különben is gyorsan elmúlt volna, mert éles

szeme azonnal észrevette, hogy a táncoló alak nem egészen úgy mozog, mint az igazi medvék. Sólyomszem bizonyára elszégyellte volna magát, ha tudja, hogy most sokkal kisebb sikert arat a medve szerepében, mint nemrég Heyward előtt.

Egy ideig folytatta a táncot, majd látva, hogy David az utasítások szerint éppen az ajtónyílásban helyezkedett el, s az irokézek nem pillanthatnak be, megállt. Mielőtt kibújt volna a medvebőrből, kígyósziszegést hallatott, hogy Unkasz tudomást szerezzen ottlétéről, s még véletlenül se kiáltson fel meglepetésében. Unkasz azonnal felfigyelt, Sólyomszem gyorsan levetette magáról a medve bőrét, odasietett a fogolyhoz, elvágta kötelékeit, majd kezébe adta a kést. A fiatal mohikán talpra ugrott.

- Az irokézek odakint vannak - mondta Sólyomszem, s egy másik kést vett elő az övéből. - Ha bejönnek, védekezünk.

- Menjünk innen - súgta Unkasz.

- Hová?

- A delavárokhoz.

- Jó - mondta Sólyomszem -, de mit csinálunk az irokézekkel, akik az ajtó előtt állnak? Öten vannak, s az énekmesterre egyáltalán nem számíthatunk a harcban.

- Az irokézek hencegő kutyák - felelte Unkasz gúnyosan. - Szent állatuk a jávorszarvas, de olyan lassan másznak, mint a csigák. A delavárok a teknősbéka gyermekei, s mégis gyorsabban futnak a szarvasnál.

- Van igazság abban, amit mondasz, fiú; nem is kétlem, hogy jó pár mérfölddel megelőznéd az irokézeket, s még ki is fújnád magad, mielőtt üldözőid a másik faluhoz érnének. De az én erőm a karomban van, nem pedig a lábamban. Könnyen be tudnám verni a fejét akármelyik irokéznek, de versenyfutásban ők lennének a győztesek.

Unkasz, aki már az ajtó felé lépett, most visszafordult, és megint a kunyhó sarkába húzódott. Sólyomszem azonban hangosan gondolkodott tovább, s végül is a következő megállapításra jutott:

- Mondom, én nem tudok olyan gyorsan futni, mint te, ez azonban még nem ok arra, hogy fogságban maradj. Indulj hát el egyedül, Unkasz, én pedig felveszem a medvebőrt, és megpróbálom ravaszsággal jóvátenni a lassúságomat.

A fiatal mohikán nem válaszolt; nyugodtan keresztbe tette a karját, és nekitámaszkodott a kunyhó falának.

- Nos - kérdezte Sólyomszem -, miért késlekedsz? Elég időm lesz átöltözni, hiszen az irokézek előbb téged vesznek űzőbe, s csak azután térnek ide vissza.

- Unkasz marad - felelte a fiatal mohikán.

- Miért?

- Hogy együtt harcoljon apja testvérével, és együtt haljon meg a delavárok barátjával.

- Tudtam - mondta Sólyomszem, acélos ujjaival megszorítva Unkasz kezét -, tudtam, hogy úgysem hagysz el, hiszen mohikán vagy! Hát akkor próbáljunk valamilyen cselhez folyamodni. Vedd fel a medvebőrt; biztos vagyok benne, hogy csaknem olyan jól el tudod

játszani a medve szerepét, mint én.

Unkasz erre nem szólt semmit, bár titokban meg volt győződve arról, hogy Sólyomszem egyáltalán nem nyújtott tökéletes alakítást a medve szerepében. A fiatal mohikán belebújt a medvebőrbe, s türelmesen várta idősebb barátjának utasításait.

- Nos, énekmester uram - fordult Sólyomszem Davidhoz -, most rajtunk a sor, hogy ruhát cseréljünk. Vedd fel a vadászingemet és a sapkámat, nekem pedig add ide a kabátodat és a háromszögletű kalapodat. A zsoltároskönyvet, a szemüveget és a hangsípot is el kell kérnem tőled, de becsületszavamat adom rá, hogy ha még egyszer találkozunk az életben, hiánytalanul visszakapsz mindent.

David szó nélkül beleegyezett a cserébe. Sólyomszem gyorsan magára vette a kölcsönkapott ruhadarabokat, s miután orrára felkerült a vaskeretes pápaszem, fejére pedig a háromszögletű kalap, a csillagok fényében bárki összetéveszthette volna Gamuttal, hiszen körülbelül egyforma magasak voltak. Miután a ruhacsere megtörtént, Sólyomszem az énekmesterhez fordult.

- Nagyon nagy benned a félsz? - kérdezte az átöltözött énekmestertől.

- Hivatásom békés természetű, és sohasem forgattam fegyvert - felelte David. - Mindazonáltal senki sem mondhatja, hogy akár a legnagyobb veszélyek közepette is megfeledkeztem volna kötelességemről és hitemről.

- Most csak egy pillanatnyi veszélynek akarlak kitenni - mondta a vadász. - Ez a pillanat akkor következik majd be, amikor az irokézek rájönnek, hogy becsaptuk

őket. Ha első haragjukban nem vernek agyon téged, később már nem fognak bántani: hiszen tudod, félkegyelműnek tartanak, s mint ilyet, rendkívül tisztelnek. Ha vállalod, hogy itt maradsz, ülj le ott az árnyékban, és tégy úgy, mintha te volnál Unkasz, egészen addig, amíg az irokézek fel nem fedezik az igazságot. Akkor, mint mondottam, egy-két nehéz pillanat vár rád. Nos, válassz: vagy kirohanunk együtt mind a hárman, vagy itt maradsz.

- Választottam - felelte David szilárd hangon. - Itt maradok a fiatal mohikán helyén. Ő bátran és odaadóan harcolt érettem, s én hálából mindent megteszek, hogy életben maradjon.

- Igaz férfi módjára beszéltél; azt hiszem, csak a rossz iskoláidon múlott, hogy nem lettél különb ember. Helyezkedj el, úgy, ni; jobban húzd be a fejed és főként a lábad, különben az irokézek túl hamar rájönnének, hogy ez a hosszú alak nem lehet Unkasz. Maradj csendben, ameddig csak lehet, s ha megszólalsz, mindjárt ereszd ki a hangod, ahogy szoktad; hadd jusson az irokézek eszébe már az első pillanatban, hogy nem vagy beszámítható. Ha mégis megskalpolnának, biztos lehetsz abban, hogy Unkasz meg én bosszút állunk érted.

- Megállj! - mondta David, látva, hogy Sólyomszem és a fiatal mohikán indulni készül. - Istennek hitvány, alázatos szolgája vagyok, akihez nem illik a bosszú. Így hát ne bántsátok ellenségeimet; bocsássátok meg nekik, ha végeznek velem.

Sólyomszem meghatódott az énekmester együgyűségétől; nem válaszolt semmit, csak megszorította David kezét, s a medvebőrbe bújt Unkasszal együtt kilépett a kunyhóból.

A vadász tudta, hogy amint megjelenik az ajtónyílásban, mind az öt irokéz rámereszti a szemét; ezért rögtön alkalmazkodott új szerepéhez, és tőle telhetőleg megpróbálta utánozni David mozdulatait. Jobb kezét fel-alá lóbálta, mint Gamut szokta éneklés közben, sőt valami zsoltárforma dallamra is rázendített. Szerencsére az irokézek füle nem volt zeneileg iskolázott, különben azonnal rájöttek volna a turpisságra. Amikor odaértek az irokézek csoportjához, az angolul beszélő harcos kinyújtotta karját, és megállította az énekmesternek vélt alakot.

- Mit csinál a delavár kutya? - kérdezte az irokéz, s előrehajolt, hogy a homályban jobban lássa az énekmester arckifejezését. - Megijedt? Mikor hallhatjuk a nyögéseit?

Ekkor a medve olyan vadul mordult fel, hogy az irokéz harcos önkéntelenül is elengedte az állítólagos énekmester karját, és hátrahőkölt. Egy pillanatig maga sem tudta, igazi medvével áll-e szemben vagy csak a törzs varázslójával. Sólyomszem folytatta fülsértő éneklését, s az irokézek szent borzadállyal húzódtak vissza tőle. A medve és az énekmester megszemélyesítője akadálytalanul haladhatott tovább.

Unkasznak és a vadásznak minden lelkierejére szüksége volt, hogy nyugodtan és lassan ballagjon tovább a kunyhók között. Észrevették ugyanis, hogy az irokézek kíváncsisága kezdi legyőzni a félelmüket, s a harcosok odasettenkednek a börtönkunyhó bejáratához. Nyilván türelmetlenek voltak, és máris szerették volna látni a varázslat eredményét. Ha David most ügyetlenül megmozdul, vagy másképpen elárulja magát, az irokézek azonnal a két szökevény után erednek, és minden bizonnyal foglyul ejtik őket.

Ilyesmi azonban egyelőre nem történt, s Unkasz és

Sólyomszem már az erdő széléhez közeledett, amikor rettenetes kiáltás hallatszott a börtön-kunyhó felől. A fiatal mohikán azonnal levetette magáról a medvebőrt.

- Nyugalom! - mondta a vadász, s megfogta Unkasz karját. - Még nem történt semmi. Csak meglepetésükben kiáltottak fel.

De a következő pillanatban már számtalan üvöltés remegtette meg a levegőt. Sólyomszem tüstént odaugrott egy erdőszéli bokorhoz, s kihúzott alóla két puskát.

- Most már jöhetnek! - kiáltotta a vadász, meglóbálva feje fölött a Szarvasölőt, míg Unkasz a másik fegyvert vette magához. - Ha utolérnek is, drága árat kell fizetniük a skalpjainkért!

Ezek után a szavak után futva megindultak mind a ketten, és csakhamar eltűntek az erdő sűrűjében.

De térjünk vissza a börtön-kunyhóhoz. Mikor az irokézek, úgy gondolták, hogy a varázsló félelmetes lehelete már eloszlott, óvatosan odalopóztak s benéztek. A hunyó parázs fényében csakugyan azt hitték, hogy a foglyukat látják. Végül mégis bekövetkezett az a baleset, amelytől Sólyomszem annyira tartott; az énekmester belefáradt a kényelmetlen tartásba, hiszen jócskán össze kellett húzódzkodnia, hogy hórihorgas alakja rövidebbnek látszódjék. Izmai fokozatosan elernyedtek, a bal lába mindinkább kinyúlt, s végül elérte és megrúgta a parazsat. Az irokézek eleinte azt hitték, hogy a varázslat ereje torzította így el a foglyukat. Ekkor azonban David, aki nem tudta, hogy figyelik, a fejét is megmozdította, és éppen az irokézek felé fordult. Unkasz nemes arca és az énekmester együgyű vonásai között akkora volt a különbség, hogy az

irokézeknek azonnal fel kellett ismerniük a cserét. Berohantak a kunyhóba, durván felrángatták Davidot a földről, s miután körülnéztek, megértették, hogy mi történt. Ekkor hangzott fel az első kiáltás, amelyet a szökevények is hallottak.

Az irokézek nem tudtak hová lenni éktelen haragjukban. Tomahawkjukat lóbálva fordultak David felé, s az énekmester szentül meg volt győződve róla, hogy ütött az utolsó órája. Ennek ellenére nem feledkezett meg barátairól, s hogy még egy utolsó szolgálatot tegyen nekik, torkaszakadtából énekelni kezdett: így akarta a lehetőségekhez képest feltartóztatni az irokézeket. A harcosok csakugyan megzavarodtak egy kissé; hirtelenében nem tudták, mit tegyenek; végül mégsem bántották a félkegyelmű Davidot, hanem kirohantak a kunyhóból, és kiáltásaikkal felriasztották a falut.

Az indián harcosok nagyon éberen alszanak, s a riasztó kiáltásokra csakhamar felugrottak, és harcra készen kirohantak kunyhóikból. A szökés híre hamarosan elterjedt közöttük, s az egész törzs a tanácskozás céljait szolgáló kunyhó köré sereglett, türelmetlenül várva a főnökök határozatát. Ebben a körültekintést és ügyességet kívánó helyzetben nagy szükség lett volna a ravasz Magua tanácsaira. Többen is az ő nevét kiáltották, s mindenki csodálkozva nézett körül, hogy Ravasz Róka miért nincs közöttük. Végül is futárokat küldtek a kunyhójába.

Közben a legügyesebb és leggyorsabb lábú fiatal harcosok parancsot kaptak, hogy járják körbe az erdő szélét, s állapítsák meg, nem ólálkodnak-e a közelben a szomszédos delavárok. A gyerekek és az asszonyok ide-oda rohangáltak; egyszóval rettenetes volt a kavarodás a táborban. Végül a rend mégiscsak helyreállott, s a legidősebb és legkiválóbb főnökök

bevonultak tanácskozni a kunyhóba.

Odakint egyszerre csak nagy kiáltozás támadt: a kiküldött harcosok egyik csapata tért vissza. A tömeg utat nyitott nekik, s a kunyhó bejáratában csakhamar megjelent néhány fiatal harcos a törzs varázslójával, akit Sólyomszem harcképtelenné tett, és egy fához kötözött.

Bár a huronok különbözőképpen vélekedtek erről a varázslóról - egyesek tisztelték, mások szélhámosnak tartották -, most mindannyian figyelmesen hallgatták végig. Amikor a pórul járt varázsló befejezte elbeszélését, a beteg asszony apja előlépett, és ő is közölte, amit tudott, így hát világosan kiderült, hogy a medve bőrébe bújva egy ellenséges harcos járt a barlangban.

Az irokézek most hozzáláttak a további vizsgálathoz. Ravaszul és körültekintően jártak el, mint ahogy szoktak. Ahelyett, hogy tömegestül betódultak volna a barlangba, kiválasztottak tíz okos és bátor harcost, s ezeket küldték előre. A tíz irokéz a beteg asszony apjának vezetésével megindult a hosszú folyosóban. Amikor beértek a nagy üreg első rekeszébe, megdöbbenve tapasztalták, hogy az asszony még mindig ott fekszik ágyán, a kanadai fehér orvos tehát nem őt vitte ki az erdőbe! Az apa izgatottan az ágyhoz lépett, s a fekvő asszony fölé hajolt, mintha nem akarna hinni a szemének. De az első pillantás mindjárt meggyőzte az igazságról: mégis a lánya feküdt ott, méghozzá holtan.

Az öreg irokéz egy pillanatra átengedte magát bánatának, s eltakarta szemét. Aztán visszanyerte önuralmát, a többiekhez fordult, s halott lányára mutatva így szólt:

- Leányom eltávozott közülünk! A Nagy Szellem haragszik gyermekeire.

E gyászos bejelentést ünnepélyes csend fogadta. Rövid szünet után az egyik idősebb harcos meg akart szólalni, amikor valami sötét tömeg kihengeredett a szomszédos helyiségből, s feléjük gurult. A homályos barlangban nem látták mindjárt, hogy mi az, s fegyvereikhez kapva hátraugrottak. Azután valaki felkapott egy fáklyát, odatartotta, s mindannyian felismerték Magua vad és eltorzult arcát. Az irokézek hangosan felkiáltottak meglepetésükben.

Csakhamar előkerültek a kések, és átvágták Magua kötelékeit. Ravasz Róka felállt, és megrázta magát, mint egy oroszlán a barlangjában. Egyetlen szó sem hagyta el az ajkát, de keze görcsösen játszott a kése markolatával, szeme pedig villogva fürkészte a többieket, mintha azt keresné, hogy kin tölthetné ki a bosszúját.

Nagy szerencse, hogy Unkasz, Sólyomszem és David nem voltak jelen ebben a pillanatban, mert Magua kétségkívül azonnal megölte volna őket. Iszonyú haragjában nem halasztotta volna tovább a kivégzést, hogy az ellenséget még szörnyűbb kínzásoknak vethesse alá. Fogait csikorgatva kénytelen volt megállapítani, hogy minden oldalról a barátai veszik körül, s nincs áldozat, akire rávethetné magát. A többiek jól látták ezt az őrülettel határos dühöt, és hosszú ideig néma csendben várakoztak. Végül a legidősebb főnök megszólalt.

- Testvérem találkozott egy ellenséges harcossal - mondotta. - Itt van-e a közelben, hogy a huronok bosszút állhassanak?

- Halál a delavárra! - kiáltotta Magua mennydörgő

hangon.

Ismét hosszú, sokatmondó csend támadt. Végül megint az előbbi öreg főnök szólalt meg:

- A delavárnak gyors a lába, és nagyokat tud ugrani, de a fiatal harcosok már a nyomában vannak.

- Megszökött? - kérdezte Magua mély torokhangon.

- Egy gonosz szellem járt közöttünk, és a delavár elködösítette a szemünket.

- Egy gonosz szellem! - kiáltotta Magua gúnyosan. - Ez az a szellem, amely annyi irokéz életét kioltotta, amely a vízesésnél harcolt ellenünk, amely a gyógyító forrás mellett kiszabadította foglyainkat, s mely nemrég megkötözte Ravasz Róka karját.

- Kiről beszél testvérem?

- Arról a kutyáról, akinek sápadt arca mögött indián ravaszság rejlik: Hosszú Puskáról.

A rettenetes név hallatára felkiáltottak. Az elszörnyedés azonban csakhamar helyet adott a gyűlöletnek; az irokézek arra gondoltak, hogy ellenségük, akit annyira szerettek volna kézre keríteni, itt járt közöttük, és mégis sértetlenül hagyta el a tábort. Haragjuk vadul fellángolt, mintha Magua szenvedélye a többiekre is átragadt volna. Egyesek a fogukat csikorgatták, mások dühösen üvöltöztek, ismét mások eszeveszetten csapkodtak a levegőbe, mintha gyűlöletük tárgya ott volna előttük.

Elsőnek Magua csillapodott le, gondolataiba merült, majd olyan arcot vágott, mint aki tudja, hogy mi a teendő.

- Üljünk tanácsot - mondta Ravasz Róka méltóságteljesen. - Magua beszélni akar.

Társai némán engedelmeskedtek, s a harcosok csoportja visszatért a nagy kunyhóba. Amikor mindannyian elhelyezkedtek, Magua felállt, és elmondta, hogy mi történt. Az irokézek most már megértették Duncan és Sólyomszem cselfogását, s a legbabonásabbak sem hittek többé az állítólagos varázslatban. Nem férhetett kétség ahhoz, hogy bosszantóan, felháborítóan, szégyenletesen becsapták őket. Amikor Magua befejezte előadását, és leült, a főnökök komoran összenéztek, mintha nem tudnák ésszel felfogni ellenségeik vakmerőségét és sikerét. Végül tanácskozni kezdtek a bosszú lehetőségeiről és módozatairól.

Miután újabb harcosokat küldtek ki az erdőbe, hogy kövessék a szökevények nyomát, az idősebb főnökök sorra felemelkedtek, és előadták véleményüket. Magua némán és tisztelettudóan végighallgatta őket. A ravasz irokéz visszanyerte önuralmát, s most szokásos óvatosságával és ügyességével készült a továbbiakra. Álláspontját csak akkor óhajtotta előadni, amikor a többi főnök már mind kifejtette a magáét. Közben az üldöző harcosok közül egynéhányan visszatértek, és jelentették, hogy a szökevények nyomai a szomszédos delavár faluba vezetnek. Említettük már, hogy amikor Magua megérkezett az irokézek közé, azonnal különválasztotta foglyait. Alice-t a közelben tartotta, tudva, hogy ezzel a tússzal bármit elérhet Coránál. Ezt a különválasztást az indián szokások követelték meg, amellett Magua még arra is számított, hogy megnyeri a veszélyes szomszédok jóindulatát, ha egy ideig rájuk bízza a foglyot.

Maguában két indulat dolgozott: egyrészt a

bosszúvágy Munro ellen, másrészt az a törekvés, hogy visszalopja magát az irokézek kegyeibe, és tekintélyes főnök legyen közöttük. E kettős cél érdekében már eddig is mindent elkövetett.

A főnökök egy része most vad és vérszomjas tervekkel állt elő; meglepetésszerűen üssenek rajta a delavár táboron, és szerezzék vissza foglyaikat. Mindannyian azzal érveltek, hogy becsületük, érdekük és elesett bajtársaik emléke is megtorlást kíván. Maguának azonban könnyű volt rámutatni e tervek veszélyességére és kimenetelük kétséges voltára. Beszélt a nehézségekről, a rendkívüli kockázatról, s csak miután sikerült minden ellenérvet megcáfolnia, akkor adta elő a maga javaslatát.

Szokása szerint mindenekelőtt a többiek hiúságát kezdte legyezgetni. Felsorolta, hogy a huronok hányszor bizonyították be erejüket és bátorságukat, amikor valamilyen sérelmet kellett megtorolni, majd dicshimnuszt zengett a bölcs ravaszságról. Például felhozta a hódokat: mennyivel ravaszabbak a többi állatnál; az emberek azonban ravaszabbak a hódoknál, a huronok pedig a többi embert is felülmúlják ravaszságban. Miután elég sokáig dicsőítette a ravaszságot, megmagyarázta, hogy mennyire szükség van rá a jelenlegi helyzetben. A kanadai francia parancsnok - mondotta - haragszik az irokézekre, amióta ezek vörösre festették tomahawkjukat a William Henry-erődből elvonuló angolok vérével; a szomszédos törzs, amely éppen olyan népes, mint az irokézeké, idegen nyelvet beszél, nem szereti őket, és örömmel látja, hogy a huronok kiestek a francia parancsnok kegyeiből. Nem szabad hagyni, hogy az irokézek helyett a delavárok szerezzék meg a kanadai parancsnok jóindulatát.

Magua látta, hogy az idősebb főnököket már

megnyerte ravaszságával, csak a fiatalabb harcosok berzenkednek még. Ekkor ügyesen tovább szőtte a beszéd fonalát, s utalt arra, hogy ha eleinte óvatosan járnak el, később lecsaphatnak az ellenségre, és az utolsó szálig elpusztíthatják. Ilyen módon végül is sikerült megnyernie mindkét pártot, a higgadtakat csakúgy, mint a heveseket. A törzs elhatározta, hogy megfogadja a szavát, és Maguára bízta a vezetést.

Az újdonsült főnök ezek után felderítőket küldött szét minden irányba; elrendelte, hogy az irokézek kémei közelítsék meg a delavár tábort, a harcosok térjenek vissza kunyhóikba, de legyenek hívásra készen, az asszonyok és gyerekek pedig ne mutatkozzanak többé, s ne is hangoskodjanak.

Miután ezek a rendeletek elhangzottak, Magua végigsétált a falun, néhol benézett egy-egy kunyhóba, biztató szavakat intézett barátaihoz, megerősítette az ingadozókat, és hízelgő szavaival mindannyiukat behálózta. Végül visszahúzódott a saját kunyhójába, amelyben egyedül lakott: felesége az egyik főnökhöz került, miután Maguát elűzték az irokézek, s azóta meg is halt, gyerekei pedig nem voltak.

A törzs nyugovóra tért, de Magua egész éjszaka virrasztott, s tovább szőtte terveit. Néha egy-egy ágat dobott a tűzre, s ha valaki most bepillant hozzá, megijedt volna a lángok fényében vöröslő arctól.

Jóval napkelte előtt a harcosok szállingózni kezdtek Magua kunyhójába. Körülbelül húszan gyűltek össze. Magukkal hozták puskájukat és egyéb hadi felszerelésüket, de harci színeket nem viseltek. Magua ügyet se vetett rájuk, amikor beléptek, s a jövevények egy része csendben letelepedett az árnyékba, mások pedig szobormereven álldogáltak a kunyhó fala mellett.

Mikor valamennyien együtt voltak, Magua felállt, és jelt adott az indulásra. Az irokézek libasorban követték vezetőjüket, s a csapat hangtalanul és észrevétlenül elhagyta a tábort. Inkább kísértetekhez hasonlítottak, semmint vakmerő harcosokhoz.

Magua nem azt az ösvényt választotta, amely egyenesen a delavár faluhoz vezetett, hanem a kanyargó patak mentén haladt, amíg a hódok tavához nem ért. A nap már felvirradt, amikor kiléptek a hódok által vágott tisztásra. Magua mellén jól látszott a "totemje", vagyis annak az állatnak a rajza, amelyet jelvényül választott és odafestett: egy róka. Egy másik irokéznek a hód volt a totemje, s ez a harcos valósággal bűnnek tartotta volna, ha a hódvárak mellett elhaladva nem köszönti ezt az állatot. Meg is állt, s olyan szavakat intézett a hódokhoz, mintha értelmes lények volnának. Rokonainak nevezte őket, és köszönetet mondott nekik, amiért eddig olyan sikeresen megoltalmazták minden harcban. Azt is eszükbe juttatta, hogy sohasem bántalmazta őket, bár néhány kapzsi kereskedő az irokézekhez is eljutott, és magas árat kínált a hódbőrökért. Végül megemlítette a mostani vállalkozást, és udvariasan kérte a hódokat, hogy őrködjenek fölötte változatlanul, s legalább részben ruházzák át rokonukra hírneves bölcsességüket.

A többi irokéz tisztelettudó és figyelmes tartásban hallgatta végig ezt a beszédet. Közben néhány fekete alak felbukkant a tó vizéből, s a hódok rokona ebből nagy örömmel arra következtetett, hogy szavai nem voltak hiábavalók. Éppen végére ért a beszédnek, amikor egy hatalmas hód kidugta a fejét az egyik kunyhóból, pedig ez sérültnek és lakatlannak látszott. Az irokéz nagyon jó jelnek vélte ezt a bizalmat, s bár a hód gyorsan visszahúzódott, hálaadó szavakban tört

ki, és megköszönte rokonának ezt a figyelmességét.

Amikor Magua úgy gondolta, hogy az irokéz harcos már eleget hódolt családi érzéseinek, jelt adott az indulásra. A harcosok hangtalan léptekkel továbbmentek, s ekkor a tiszteletre méltó külsejű hód ismét kidugta fejét a fedezékből. Ha az irokézek most visszapillantanak, tapasztalhatták volna, hogy az állat szinte emberi érdeklődéssel tekint utánuk. Végül, amikor az irokézek elhagyták a tisztást, és belevetették magukat az erdőbe, az állat teljesen kibújt várából, egyetlen mozdulattal lerázta fejéről a bundát, s arca helyén előbújtak Csingacsguk komor vonásai.

XIV.
TAMENUND

A delavárok törzse, illetve törzsüknek az a része, amely most a közelben táborozott, körülbelül ugyanannyi harcost számlált, mint az irokézeké. Akárcsak szomszédaik, a delavárok is Montcalmmal jöttek angol területre, és jó mélyen behatoltak a mohawk indiánok vadászmezőire. Mégis éppen abban a pillanatban tagadták meg segítségüket a francia parancsnoktól, amikor ennek a legnagyobb szüksége lett volna rá. A franciák nemigen értették e furcsa tartózkodás okát. Leginkább arra gyanakodtak, hogy a delavároknak eszükbe jutott régi szerződésük, amelyet az angolokkal s a velük szövetséges indiánokkal kötöttek, s ezért nem akarnak harcolni régi szövetségeseik ellen. Álláspontjukat egy tömör indián üzenetben fejezték ki: csatabárdjaik tompák, és idő kell, amíg kiélesítik. Montcalm jobbnak látta, ha nem erőlteti tovább a dolgot, s inkább megelégszik a delavárok tétlen barátságával, semhogy szigorú intézkedések által esetleg nyílt ellenséggé változtassa

őket.

Aznap reggel, amikor Magua elhaladt néma csapatával a hódvárak mellett, a delavár faluban oly nagy volt a nyüzsgés, mintha máris dél lett volna. Az asszonyok kunyhóról kunyhóra szaladgáltak, egyesek a reggelit készítették, mások izgatottan suttogtak barátnőikkel. A harcosok csoportosan álldogáltak, inkább tűnődve, semmint beszélgetve, s ha néhány szót szóltak, érződött a hangjukon, hogy alaposan megrágták a mondanivalójukat. A fegyverek és vadászszerszámok ott voltak a kezük ügyében, a kunyhók falának támasztva, de senki sem készült az indulásra. Néha egy-egy harcos odalépett fegyvereihez, és alaposabban vette szemügyre, mint amikor csak az erdő vadjai ellen készülődik az ember. Néha valamennyien a falu közepén álló legnagyobb kunyhó felé fordultak, mintha oda irányulna minden gondolatuk.

Egyszerre csak a falu szélén álló lapos szikla tetején egy ember jelent meg. Fegyver nem volt nála, és úgy festette ki arcát, hogy a színek inkább enyhítsék, semmint fokozzák kifejezésének vadságát. Amikor a delavárok szeme elé került, megállt, s a barátság jeléül előbb az égre emelte, majd mellére szorította két kezét. A falu lakosai halk, üdvözlő morajjal fogadták köszöntését, s hasonló baráti jelekkel biztatták, hogy jöjjön közelebb. A sötét alak leereszkedett a szikláról, s méltóságteljes léptekkel megindult a falu közepe felé. Mindenki néma csendben figyelte, csak az idegen karját díszítő ezüst csecsebecsék s a mokasszinjára varrt csengettyűk csilingelése hallatszott. A főnökök csoportjához érve megállt, s ekkor a delavárok látták, hogy a jövevény nem más, mint Ravasz Róka, az általuk jól ismert irokéz főnök.

Fogadtatása némán és komolyan zajlott le. Az elöl álló

harcosok félrehúzódtak, utat nyitva legjobb szónokuknak, s ez csakhamar elő is lépett.

- Üdvözöljük a bölcs huront - mondta a delavár szónok. - Reméljük, azért jött hozzánk, hogy "szukkotas"-t[6] egyék testvéreivel.

- Úgy van - felelte Magua méltóságteljesen bólintva.

A delavár főnök kinyújtotta karját, megfogta Magua csuklóját, s így üdvözölték egymást újra. Aztán a delavár behívta a vendéget saját kunyhójába, hogy megossza vele a reggelijét. Magua elfogadta a meghívást, s a két harcos három-négy idősebb delavár társaságában nyugodtan elsétált, míg a többiek rendkívül kíváncsian törték a fejüket a szokatlan látogatás okán, de egyetlen szóval sem árulták el kíváncsiságukat.

Az étkezés alatt nagyon óvatos beszélgetés folyt: nem is esett szó másról, csak Magua legutóbbi vadászatáról. Miután az asszonyok elvitték az üres tányérokat és kulacsokat, a házigazda és a vendég belekezdett a sok ravaszságot igénylő beszélgetésbe.

- Vajon a nagy kanadai parancsnok arca ismét a huronok felé fordult? - kérdezte a delavárok szónoka.

- Mikor nem fordult feléjük? - felelte Magua. - A parancsnok így szólít bennünket: "Szeretett gyermekeim."

A delavár komolyan bólintott, bár tudta, hogy Magua hazudik, majd így folytatta:

- Harcosaitok tomahawkja nemrég nagyon piros volt.

- Úgy van; de most már fényes és tompa, mert az

angolok halottak, s a delavárok a szomszédaink.

A delavár főnök egy kézmozdulattal nyugtázta ezt a baráti kijelentést, és nem válaszolt. Aztán Magua, mintha az előbbi megjegyzésről eszébe jutott volna a William Henry-erőd mellett lezajlott mészárlás, ezt kérdezte:

- Sok gondot okoz testvéremnek a foglyom?

- Szívesen látjuk.

- A huronok és delavárok között rövid és szabad az út; küldjétek vissza foglyomat asszonyainkhoz, ha bajotok van vele.

- Szívesen látjuk - ismételte meg előbbi szavait a delavár, még nyomatékosabban.

Magua csalódottan elhallgatott néhány pillanatra, de úgy tett, mintha a burkolt visszautasítás nem esne rosszul neki, s nem volna fontos, hogy minél hamarabb visszakapja Corát.

- Vajon harcosaink elegendő vadászterületet hagynak a delavároknak? - kérdezte végül.

- A delavárok biztos urai a maguk dombjainak - felelte a másik egy kissé gőgösen.

- Jól van. A rézbőrűek között igazság uralkodik. Miért élesítenék ki tomahawkjaikat, s miért fennék egymásra a késeiket? Nincs-e körülöttük annyi sápadtarcú, mint ahány fecske ősszel gyülekezni szokott?

A delavárok, akik bekísérték a vendéget a kunyhóba, helyeslően felmorajlottak. Magua várt egy kicsit, hogy hallgatói között még barátságosabb legyen a

hangulat, majd így szólt:

- Nem jártak-e idegen mokasszinok az erdőben? Nem látták-e testvéreim fehér emberek lábnyomait?

- Hadd jöjjön a kanadai parancsnok - felelte a delavár főnök kitérően -, gyermekei szívesen fogadják.

- Ha a nagy főnök jönne, betérne az indiánok wigwamjaiba, hogy békepipát szívjon velük. A huronok is szívesen fogadnák. De az angoloknak hosszú a kezük, és sohasem fárad el a lábuk. Harcosaim olyasmit álmodtak, hogy angol lábnyomok vannak a delavár falu körül.

- Ha az angolok idejönnek, ébren találják a delavárokat.

- Jó. Az a harcos, aki nyitva tartja a szemét, jól látja az ellenséget - mondta Magua, belátva, hogy így nem sikerül megpuhítania a delavárokat. - Hoztam ajándékokat testvéreimnek. A delavárok nem léptek hadiösvényre, mert más terveik voltak; de barátaik nem feledkeztek meg róluk.

E szavakkal felállt, és elővette az ajándékokat: nagyobbrészt értéktelen csecsebecséket, amelyeket a William Henry-erőd mellett lemészárolt asszonyoktól rabolt.

Magua az ajándékok szétosztásában is igen ravasznak bizonyult. A nagyobb értékű tárgyakat a tekintélyesebb főnököknek adta, a többieket pedig hízelgő szavakkal kárpótolta. Mindennek nem maradt el a hatása; s végül is a delavárok arca megenyhült egy kissé.

- Testvérem bölcs főnök - mondta szónokuk. -

Szívesen látjuk.

- A huronok szeretik barátaikat, a delavárokat - felelte Magua. - Miért is ne szeretnék? Ugyanaz a nap süt rájuk, és derék harcosaik ugyanazokon a mezőkön vadásznak majd haláluk után. A rézbőrűek legyenek jó barátok, és nyitott szemmel figyeljék a sápadtarcúakat. Nem bukkant, testvérem, kémek nyomaira az erdőben?

- Láttunk idegen mokasszinnyomokat, amelyek a kunyhóink közé vezettek - felelte a delavár főnök, akit Kemény Szívnek hívtak.

- És testvérem elkergette a kutyákat? - kérdezte Magua.

- Nem tehettem ilyesmit. A delavárok mindig szívesen fogadják az idegeneket.

- Igen, az idegeneket, de nem a kémeket!

- Talán az angolok asszonyokat küldenek kémkedni? Nem azt mondta-e az irokéz főnök, hogy csatában ejtette foglyul az asszonyokat?

- Igazat mondtam. Az angolok kémeket küldtek az erdőbe. Ott jártak a mi wigwamjainkban, de nem találtak szíves fogadtatásra. Akkor a delavárokhoz menekültek, mert azt mondják, hogy a delavárok az ő barátaik, és szembefordultak a kanadai francia parancsnokkal!

Ez a kijelentés az elevenébe talált a delavároknak. Tudták, hogy a franciák rossz szemmel nézik őket, mivel a törzs nem vett részt a harcban, s most meglehetős feszültség uralkodott a franciák és a delavárok között. A delavárok azonban nem akarták

túlfeszíteni a húrt, hiszen falvaik a franciák területén voltak. Éppen ezért fejcsóválva és egy kissé megriadva fogadták Magua szavait.

- A francia parancsnok nyugodtan a szemem közé nézhet - mondta Kemény Szív. - Igaz, hogy harcosaim nem léptek rá a hadiösvényre, de szeretik és tisztelik a nagy fehér főnököt.

- Vajon elhiszi ezt a főnök, ha megtudja, hogy legnagyobb ellensége a delavárok táborában tartózkodik? Ha megtudja, hogy egy véres kezű angol békepipát szív veletek? Ha megtudja, hogy az a sápadtarcú, aki a parancsnoknak annyi jó barátját megölte, most a delavároktól kap eleséget és szállást? Nem, ne higgyétek, hogy a nagy fehér főnök bolond!

- Ki az az angol? - kérdezte Kemény Szív. - Ki ölte meg a nagy főnök barátait? Ki ez a halálos ellenség?

- Hosszú Puska.

A delavár harcosok megrezzentek a jól ismert név hallatára. Csak most tudták meg, hogy Franciaország indián szövetségeseinek egyik legnagyobb ellensége van a kezük között.

- Mit akar ezzel mondani, testvérem? - kérdezte Kemény Szív sokkal izgatottabb hangon, mint amilyet az indiánok általában használni szoktak.

- Egy huron sohasem hazudik! - felelte Magua hűvösen, fejét hátratámasztva a kunyhó falának. - Számolják meg foglyaikat a delavárok, s találni fognak közöttük egyet, akinek a bőre se nem vörös, se nem fehér.

Hosszú csend támadt. A házigazda félrehúzódva

néhány szót váltott társaival; végül is úgy határoztak, hogy elhívják a törzs többi kiválóságát is, és futárokat küldtek értük.

A harcosok egymás után beállítottak, s a házigazda mindegyikkel közölte, hogy mit mondott Magua. Óriási volt a meglepetés; a hír szájról szájra terjedt, végül már az egész tábor tudott róla. Az asszonyok abbahagyták munkájukat, a gyerekek játékukat, és a delavárok szónokának kunyhója köré sereglettek. Mindannyian kíváncsian várták, hogy mi fog történni.

Amikor az izgalom lecsitult egy kissé, a törzs vénei tanácskozni kezdtek a teendőkről. Magua közben meg sem moccant, úgy tett, mintha egyáltalán nem érdekelné, hogy mi lesz a határozat.

A delavárok tanácskozása nem tartott sokáig. Miután véget ért, a főnökök bejelentették, hogy gyűlésre kell összehívni az egész törzset. Mivel ilyen ünnepélyes gyűlésekre nagyon ritkán került sor, s az egész törzset csak különösen fontos esetekben szokták összehívni, Magua tudta, hogy közeledik a döntő pillanat. Felállt, kiment a kunyhóból, s némán megindult arra a helyre, a tábor elé, ahol a harcosok már gyülekezni kezdtek.

Körülbelül egy fél óráig tartott, amíg mindenki megjelent, beleértve az asszonyokat és a gyerekeket is. Azért kellett ennyi idő, mert az ilyen ünnepélyes gyűléseket mindig különböző szertartások előzik meg. Mire azonban a napkorong a fák koronája fölé emelkedett, a törzsnek minden tagja a helyén ült, s komoly és figyelmes arccal várta a további fejleményeket. Több mint ezren voltak.

Az indiánok között sohasem akad olyan türelmetlen ember, aki feltűnési viszketegségben szenved, és szónoki hevében mindenféle oktalan tervekkel áll a

többiek elé, csak azért, hogy a saját hírneve gyarapodjék. Az efféle elhamarkodott fellépéssel indián gyűléseken csak árthat magának az ember. Most sem türelmetlenkedett senki, s a delavárok szótlanul várták, hogy a törzs legöregebb és legtapasztaltabb főnökei a gyűlés elé tárják az ügyet. Addig a legsikeresebb harcos vagy a legtehetségesebb szónok sem szólalhatott meg. A jelen esetben egy öreg főnöknek kellett volna elmondania, hogy miről van szó, de egyelőre ő is hallgatott; úgy látszik, fölöttébb súlyosnak találta a kérdést, s még nem rendezte el a gondolatait. A némaság már sokkal hosszabb ideje tartott, mint ahogy az ilyen gyűlések előtt szokásos, de semmi jel nem vallott a várakozók türelmetlenségére, s még a legfiatalabb gyerekek is csendben maradtak. Néha fel-felnéztek a földről, s az egyik kunyhó felé pillantottak, amely csak annyiban különbözött a többitől, hogy szemlátomást több védelmet nyújtott az időjárás viszontagságai ellen.

Végül halk moraj hallatszott, s a törzs egy emberként talpra állt. Abban a pillanatban az említett kunyhó ajtaja kinyílt, három férfi jelent meg a küszöbén, és lassan megindult a gyűlés színhelye felé. Mindhárman öregek voltak, a gyűlés legidősebb résztvevőinél is öregebbek; de a középső aggastyán, aki a két szélsőre támaszkodva haladt, olyan magas kort ért meg, mint nagyon kevés ember. Valamikor erős lehetett és egyenes, mint a cédrus, de most meggörnyedt, hiszen több mint száz esztendő nehezedett a vállára. Járása már nem volt oly rugalmas és könnyed, mint az indiánoké általában; rogyadozó lábainak meg kellett küzdeniük minden lépésért. Sötét, ráncos arca különös ellentétben állt hófehér hajával, amely hosszú fürtökben omlott a vállára.

Az aggastyán öltözéke olyan volt, mint a törzs többi

tagjáé, csak sokkal díszesebb és gazdagabb. Ruhája a legfinomabb bőrökből készült, és különböző régi fegyvertények ábrázolása látszott rajta. Mellét ezüst-, sőt aranyérmek is díszítették: ezeket nyilván a sápadtarcúaktól kapta jutalmul hosszú élete folyamán. Arany kar- és lábpereceket is viselt a csuklóján, illetve a bokája fölött. Mivel már régóta nem gyakorolta a harcosok mesterségét, a haját sehol sem borotválta le, s a hófehér fürtöket egy nemesfémből készült fejék díszítette. Hatalmas tollkorona egészítette ki a fej díszét. Az aggastyán tomahawkja ezüsttel volt berakva, késének markolata pedig tömör aranyból készült.

Miután az izgalom és az öröm első hulláma, amely az aggastyán megjelenését fogadta, lecsendesedett egy kissé, a delavárok visszaültek helyükre, s mindannyian Tamenund nevét suttogták. Magua már sokszor hallott e nagy hírű, bölcs és igazságos delavár főnökről; messze földön ismerték, s azt tartották, hogy valamilyen titkos kapcsolatban áll a Nagy Szellemmel. Érthető tehát, hogy Magua kíváncsian előbbre lépett, s igyekezett minél jobban szemügyre venni azt az embert, akinek döntésétől minden terve függött.

Az aggastyán lehunyta a szemét, mintha belefáradt volna már az emberi önzés látásába. Arcszíne sötétebb volt, mint a többi indiáné, bőrét különböző tetovált ábrák borították. Ügyet sem vetve a figyelő Maguára, elhaladt mellette, s helyet foglalt a gyűlés közepén, mint egy uralkodó vagy mint egy apa.

Leírhatatlan az a tisztelet és szeretet, amellyel a delavárok az aggastyánt körülvették. Némi szünet után a legkiválóbb főnökök felálltak, odaléptek Tamenundhoz, s megfogva az aggastyán kezét, a saját fejükre tették, mintegy áldását kérve. A fiatalabbak

csak az aggastyán köntösét érintették meg, vagy még azt se: már az is kitüntetés volt, ha mellette állhattak. E tisztelettudó szertartás végeztével a főnökök visszahúzódtak a helyükre, s újra csend támadt.

Tamenund egyik kísérője végül súgva utasítást közölt a fiatalabb harcosokkal; ezek felálltak, s bementek a már említett kunyhóba, amely aznap reggel mindannyiuk gondolatát lekötötte. Néhány perc múlva visszatértek a foglyokkal, akikről a gyűlésnek ítélkeznie kellett. A tömeg utat nyitott nekik, majd összezárult, s a delavárok szoros embergyűrűvel vették körül az ítélkezés színhelyét.

A foglyok közül Cora állt legelöl, gyöngéden belekarolva Alice-be. Bátorsága most sem hagyta el, s bár mindenfelől oly zord arcokat látott, ő csak a sápadt és remegő Alice-t figyelte. Nem messzire tőlük Heyward állt, mögöttük pedig Sólyomszem. Unkasz nem volt jelen.

Miután ismét helyreállt a csend, Tamenund egyik öreg kísérője így szólalt meg igen jó angolsággal:

- Foglyaim közül melyik a Hosszú Puska?

Senki sem válaszolt. Duncan végigjáratta pillantását a sötét, hallgatag tömegen, s meglátta Maguát.

Sejtette, hogy ezt a gyűlést az irokéz miatt hívták össze, s Maguának valamiféle titkos szándékai vannak. Heyward mindenáron meg akarta hiúsítani Magua terveit. A múltkor már látta, hogyan bánnak el az indiánok foglyaikkal, s most attól tartott, hogy Sólyomszem azonnal a kínzóoszlopra kerül. Viszonozni akarta Sólyomszem eddigi szolgálatait, s ezért így szólt:

- Én vagyok az!

- Te vagy hát az a harcos, akiről annyit hallottunk! - mondta a főnök. - Mi vezérelt a delavárok táborába?

- A szükség. Élelmet, szállást és barátokat kerestem.

- Ez nem lehet igaz! Az erdők tele vannak vaddal. Egy harcos nem kíván más födelet a feje fölé, mint a csillagos égboltot. A delavárok pedig ellenségei és nem barátai az angoloknak.

Duncan zavarba jött, s nem tudta, mit válaszoljon. Ekkor a vadász, aki mindeddig figyelmesen hallgatott, előbbre lépett.

- Ne higgyétek, hogy félek, vagy szégyellem magam, s azért nem jelentkeztem, amikor Hosszú Puskát kerestétek - mondta Sólyomszem. - Azért hallgattam, mert nem ismerem el az irokézeknek azt a jogát, hogy nevet ragasszanak rám. De kétségtelenül én vagyok az, akit a sápadtarcúak Nathanielnek vagy röviden Nattynek kereszteltek el, a delavárok Sólyomszemnek, az irokézek pedig Hosszú Puskának.

Most minden szempár, amely eddig Heywardot nézte, Sólyomszem felé fordult. Nem lepődtek meg, hogy ketten is maguknak követelik a híres nevet. Mindazonáltal a delavárok tudni akarták az igazságot, s miután véneik néhány szót váltottak egymással, az előbbi főnök Maguához fordult:

- Testvérem azt mondta, hogy egy kígyó csúszott be a táborunkba. Melyik az?

Magua Sólyomszemre mutatott.

- Elhiszik a bölcs delavárok, amit egy farkas üvölt?! -

kiáltotta Duncan, aki most még biztosabb volt abban, hogy régi ellenségének gonosz szándékai vannak. - A kutya sohasem hazudik, de mikor mondott igazat a farkas?

Magua szeme fellobbant; de hirtelen eszébe jutott, hogy meg kell őriznie önuralmát, s ezért némán elfordult Duncantől. A delavárok ismét tanácskoztak egy ideig, majd közölték határozatukat Maguával:

- Testvéremet hazugnak nevezték, s barátai haragszanak ezért. Be akarják bizonyítani, hogy Magua igazat mondott. Adjatok puskát a foglyok kezébe, hadd lássuk, melyik az igazi.

Az ifjabb harcosok azonnal engedelmeskedtek. Sólyomszem és Heyward kapott egy-egy puskát. Aztán a delavárok felszólították, hogy lőjenek célba egy agyag edényre, amelyet körülbelül ötvenlépésnyi távolságban állítottak fel egy fatönkön.

Heyward tudta, hogy Sólyomszem sokkal jobb lövész, mint ő. Mégis beleegyezett a versenybe, mert húzni akarta az időt, amíg tudomást nem szerez Magua terveiről. Rendkívül óvatosan emelte vállához a fegyvert, háromszor is célzott, majd tüzelt. A golyó közvetlenül az agyagedény mellett csapódott be a fába, s a delavárok felmorajlottak, annak jeléül, hogy Duncant kitűnő lövésznek tartják. Még Sólyomszem is bólintott, mintha azt mondaná, hogy nem tételezett fel ennyit a fiatal őrnagyról.

- Ha te vagy Hosszú Puska - fordult a delavár főnök Sólyomszemhez -, közelítsd meg jobban a célpontot golyóddal.

Sólyomszem felnevetett, majd célzás nélkül elsütötte puskáját. Az agyagedény apró cserepekre törve hullott

le a fatönkről.

A delavárok felzúgtak. Legnagyobb részük most már nem kételkedett abban, hogy Sólyomszem a Hosszú Puska: de olyan hangok is hallatszottak, hogy a telitalálat csak véletlen volt. Heyward mindenképpen meg akarta erősíteni ezt a nézetüket.

- Véletlen volt! - kiáltotta az őrnagy. - Ez az ember nem is célzott!

- A felhők közül leszálló sólyom akkor tér vissza, amikor akar - mondta a delavár főnök. - Hadd tüzeljenek még egyszer!

Sólyomszem mohón felkapta a puskát, amelyet a fiatal harcosok közben újra megtöltöttek.

- Most aztán elválik, hogy ki a jobb lövész! - kiáltotta. - Amott arra a fára egy csupor van felakasztva: az legyen a célpont!

Duncan követte Sólyomszem pillantását, és felkészült a lövésre. A célpont afféle kis indián csupor volt, s valami bőrszíjon lógott egy fenyőfa ágáról, jó százlépésnyi távolságban. Az őrnagyban akaratlanul is fellobbant a versengés szelleme: már nem is az eredeti szándék vezérelte, csak a győzelem vágya. Akkor sem célozhatott volna figyelmesebben, ha élete függ ettől a lövéstől; végül meghúzta a ravaszt. Három-négy fiatal harcos azonnal odarohant, és hangos kiáltásokkal jelentette, hogy a golyó a csuprot szinte súrolva csapódott be a fába. A delavárok nagy tetszéssel fogadták ezt a jelentést.

- Angol katonától nem is kívánhatunk jobbat! - mondta Sólyomszem, s megint jót nevetett a maga hangtalan módján. - Én azonban sohasem engedhettem meg

magamnak hosszú vadászéletem folyamán, hogy ilyen pontatlanul célozzak, mert akkor sok nyest, amely most igen előkelő hölgyek télikabátját díszíti, még mindig vígan futkározna az erdőben. Azonkívül sok irokéz is szabadon garázdálkodna tovább. Remélem, hogy annak az asszonynak, aki a csupor tulajdonosa, van még egypár ilyen edénye, mert ezzel bizony soha többé nem merheti a vizet!

Sólyomszem célzott, s egy pillanatig olyan mereven állt, mintha puskájával együtt szoborrá változott volna. Végül tüzelt; a fiatal harcosok odaszaladtak, és jelentették, hogy sehol sem találják a golyót.

- Eredj! - fordult megvetően Sólyomszemhez az öreg delavár főnök. - Farkas vagy, aki egy kutya bőrébe bújt. Nem vagyok rád kíváncsi: Hosszú Puskával akarok beszélni.

- Ha azt a puskát adtátok volna a kezembe, amelynek ezt a nevet köszönhetem - felelte Sólyomszem nyugodtan -, akár a szíjat is átlőttem volna, hogy a csupor sértetlenül essék le a földre. Ostobák, ha meg akarjátok találni egy jó lövész golyóját, ne a célpont mellett keressétek, hanem benne!

A fiatal delavárok azonnal megértették Sólyomszem szavait - mert ezúttal delavár nyelven beszélt-, letépték a csuprot a fáról, visszafutottak vele, és nagyokat kiáltva felmutatták. A golyó egy kis kerek lyukat ütött a csupor fenekén, majd elrepült valahová. A delavárok között óriási, lelkes zaj támadt.

- Miért akartad betömni a fülemet? - kérdezte végül az öreg főnök, Duncanhez fordulva. - Azt hiszed, hogy a delavárok bolondok, és nem tudják megkülönböztetni a fiatal párducot a macskától?

- Még mindig azt állítom, hogy az irokéz hazudik - felelte Duncan.

- Jó. Ki fogjuk deríteni, hogy ki a hazug, és ki mond igazat. Testvér - tette hozzá a főnök Maguához fordulva -, a delavárok figyelmesen várják szavaidat.

Ravasz Róka felállt, s a delavárok gyűrűjének közepére lépett. Egy pillantást vetett a foglyokra, majd így kezdte beszédét:

- A Nagy Szellem különböző színű bőrt adott az embereknek. Vannak, akiket feketére festett, s azt mondta, hogy ezek legyenek a rabszolgák, és holtuk napjáig dolgozzanak, mint a hódok. Ti is hallhattátok már a feketék nyögéseit a Nagy Sós-tó partján, amikor a hatalmas kenuk hozták s vitték őket. Másoknak sápadt arcot adott a Nagy Szellem, s elrendelte, hogy legyenek kereskedők, hunyászkodjanak meg asszonyaik előtt, mint a kutyák, s bánjanak kegyetlenül a rabszolgáikkal, mint a farkasok. Adott nekik nyelvet, amely álnokabb, mint a vadmacskáé; szívet, amely gyáva, mint a nyúlé; elmét, amely ravasz, mint a disznóé, de nem úgy, mint a rókáé; adott nekik kezet, amely hosszabb, mint a jávorszarvas lába. Álnok nyelvével a sápadtarcú megtéveszti az indiánokat; gyáva szíve arra ösztönzi, hogy másokat fogadjon harcolni maga helyett; ravaszságával a világ minden javának megkaparintására törekszik; karjával magához ragad minden földet a sós víz partjától egészen a Nagy-tavakig. Mohósága beteggé teszi. A Nagy Szellem éppen elég ajándékot hullajtott az ölébe, de neki minden kell. Ilyenek a sápadtarcúak.

Magua mély lélegzetet vett, majd így folytatta:

- Vannak azután emberek, akiknek rézszínű bőrt adott a Nagy Szellem. Nekik adta ezt a földet úgy, ahogy

megteremtette; nekik adta az erdőket és az erdei vadakat. A szél tisztásokat készített nekik az erdőben; a nap és az eső megérlelte gyümölcseit, s télen eljött hozzájuk a hó, hogy figyelmeztesse őket a hálaadás kötelességére. A rézbőrűeknek nem kellettek utak, a nélkül is átláttak a hegyeken. Míg a hódok dolgoztak, ők pihentek az árnyékban, s nézték. Nyáron élvezték a hűs szelet, télen meleg állatbőrökbe öltöztek, és nem fáztak. Néha ugyan harcoltak egymás ellen, de csak azért, hogy bebizonyítsák férfiasságukat. Bátrak voltak; igazságosak voltak; boldogok voltak.

A szónok elhallgatott, s körülnézett, hogy lássa, milyen hatást keltettek a szavai. A delavárok minden oldalról feszült figyelemmel csüngtek rajta.

- A Nagy Szellem különböző nyelveket adott rézbőrű gyermekeinek - folytatta Magua -, hogy minden állatfajta megérthesse őket. A rézbőrűek egy részét a havas tájakon helyezte el, rokonukkal, a medvével együtt. Másoknak a lenyugvó nap vidékén adott hazát, a boldog vadászmezőkhöz vezető út mentén. Ismét másokat az édesvizű Nagy-tavak vidékével ajándékozott meg; de legnagyobb és legkedvesebb gyermekeinek a Sós-tó partjait adta. Tudjátok-e, testvéreim, mi a neve ennek a népnek, amelyet legjobban kedvelt a Nagy Szellem?

- A delavár nép! - kiáltották egyszerre többen is.

- A delavár nép - mondta utánuk Magua, és tiszteletadást színlelve meghajtotta a fejét. - A delavárok törzse volt ez a szerencsés nemzet. Saját földjükön láthatták, hogy a nap felkel a sós vízből, és lenyugszik az édesvízbe. De miért emlékeztessem hagyományaira ezt a népet én, az irokéz? Miért juttassam eszébe sérelmeit, egykori nagyságát, hőstetteit, dicsőségét, boldogságát, veszteségeit,

vereségeit, nyomorúságát? Nem látta-e mindezt a legidősebb delavár? Látta, és igazolhatja szavaimat. Beszéltem. Nyelvem nem szól többet, mert a szívem nehéz lett, mint az ólom. Hallgatok.

Miután csend lett, mindenki Tamenund felé fordult. Az aggastyán eddig ki sem nyitotta a száját, mozdulatlanul ült, s csak néha nyitotta fel a szemét Magua beszéde közben. Most a két másik öreg főnökre támaszkodva felállt, s a halotti csendben mély torokhangon így szólt:

- Ki szólítja a delavárokat? Ki beszél az elmúlt időkről? Nem úgy van-e, hogy a tojásból kibújik a féreg, a féregből lepke lesz, s a lepke elröpül és kimúl? Miért kell a delavárokat az elmúlt szerencsére emlékeztetni? Inkább köszönjük meg Manitunak, a Nagy Szellemnek, amit meghagyott.

- Irokéz harcos vagyok - mondta Magua, közelebb lépve a főnökhöz -, Tamenund jó barátja.

- Jó barátja! - ismételte meg az aggastyán, s az arca elkomorult. - Talán az irokézek a világ urai? Mit keresel nálunk?

- Igazságot. Foglyaim itt vannak testvéreimnél, értük jöttem.

Tamenund az egyik kísérőjéhez fordult, és magyarázatot kért. Aztán szembenézett Maguával, és halkan, nem szívesen így szólt:

- Az igazság a nagy Manitu törvénye. Gyermekeim, adjatok enni ennek az idegennek. Azután vedd a foglyaidat, és távozz velük, irokéz!

Az aggastyán leült, és ismét lehunyta a szemét. Négy-

öt fiatalabb harcos Sólyomszem és Heyward mögé lépett, s ügyesen megkötözte őket szarvasbőr szíjakkal, Magua diadalmas pillantást vetett maga köré. Mielőtt azonban átvehette volna foglyait, Cora előrerohant Tamenundhoz, és így kiáltott fel:

- Igazságos és tiszteletre méltó delavár, a te bölcsességedhez és hatalmadhoz folyamodunk! Ne hallgass erre az álnok és ravasz szörnyetegre, aki hazugságokkal mérgezi meg a füledet, mert vérre szomjazik! Te sokat éltél, sok gonoszságot láttál a világon, segítsd hát meg azokat, akik igaztalanul szenvednek!

Tamenund szeme lassan kinyílt, s ránézett Corára. A lány térdre hullt előtte, s mellére szorította két kezét. Végül az aggastyán így szólt:

- Ki vagy te?

- Angol lány vagyok. Tudom, hogy nemzetem most az ellenséged. De én sohasem vétettem ellened, s még akkor sem árthatnék népednek, ha akarnék. Légy hozzám irgalmas!

- Mondjátok, gyermekeim - kérdezte az aggastyán, a delavárokhoz fordulva -, hol van most törzsünk állandó lakhelye?

- Az irokézek hegyei között, a Horikán-tó tiszta forrásain túl.

- Sok tikkasztó nyár múlt el azóta, hogy utoljára ittam ősi folyóink vizéből - folytatta Tamenund. - Az angol sápadtarcúak szomjasak voltak, és mind elvették. Meddig jönnek még utánunk?

- Mi nem megyünk utánatok, és nem kívánunk semmit

- felelte Cora. - Foglyok vagyunk, s akaratunk ellenére kerültünk ide. Nem kérünk egyebet, csak békében hazamehessünk. Nem te vagy Tamenund, a delavárok apja és bírája?

- Én vagyok Tamenund, aki már számlálni sem tudja az éveit.

- Most hét esztendeje történt, hogy egy fehér főnök foglyul ejtette néped egyik harcosát. Ez a harcos azt állította, hogy a bölcs és igazságos Tamenund véréből származik. "Eredj - mondta a fehér főnök -, származásod miatt szabadon engedlek." Emlékszel ennek a fehér főnöknek a nevére?

- Emlékszem rá, hogy amikor vidám gyermek voltam, egyszer a Sós-tó partján álltam - felelte Tamenund. - Láttam egy hatalmas kenut, amelynek hófehér szárnyai voltak, mint a hattyúnak, s napkelte felől érkezett ebbe az országba.

- Nem, én nem olyan régi időkről beszélek. A legfiatalabb harcosod is emlékezhetik arra a jótettre, amit említettem.

- Akkor történt ez, amikor az angolok és a hollandusok a delavárok vadászmezőiért harcoltak? Tamenund akkor főnök volt, s abban az időben cserélte fel íját a puskával...

- Nem, nem! - vágott a szavába Cora. - Amit én mondok, az úgyszólván tegnap történt. Biztosan nem feledkeztél meg róla.

- Tegnap történt - felelte az aggastyán -, hogy a delavárok elvesztették földjüket. Addig minden az övék volt: a Sós-tó halai, a levegő madarai és az erdő vadjai.

Cora csüggedten lehajtotta a fejét, s egy pillanatig hevesen viaskodott elkeseredésével. Aztán ismét felnézett Tamenundra, és így szólt:

- Magamnak nem kérek semmit. Csak arra kérlek, hogy a húgomat oltalmazd meg a gonosz irokéztől. Apánk öreg és megtört ember; megszakadna a szíve, ha elvesztené legkisebb lányát.

- A sápadtarcúak büszkék és mohók - felelte Tamenund, mintha nem is hallotta volna Cora könyörgését. - Napkelet felől hatoltak be az országunkba, és napnyugatig meg sem akartak állni. Rosszabbak a sáskáknál, mert a sáskák pusztítása után újra kivirulnak a földek.

- Megértem, hogy gyűlölöd a sápadtarcúakat, és nem hallgatsz rájuk - mondta Cora. - De van itt még egy fogoly, akit nem vezettek elébed. Ő is delavár, vagy legalábbis rokona a delavároknak. Hallgasd meg ezt a foglyot, mielőtt teljesítenéd az irokéz kérését.

Tamenund most néhány szót intézett az egyik delavár főnökhöz, s az így felelt:

- Igaz, van még egy rézbőrű foglyunk is, de éppoly gyűlölt ellenség, mint ezek, mert az angolok zsoldjában áll. A kínzóoszlopra fogjuk kötözni.

- Vezessétek ide! - mondta az aggastyán.

Hosszú ideig néma csend volt. Azután néhány delavár harcos elővezette Unkaszt.

Az ifjú mohikán megállt Tamenund előtt, s egyenesen a szemébe nézett.

- Milyen nyelven beszél a fogoly? - kérdezte az aggastyán.

- A delavárok nyelvén, akárcsak ősei - felelte Unkasz.

A tömeg önkéntelenül is felkiáltott. Még Tamenund is kizökkent nyugalmából, s tágra meredt szemmel nézett a fogolyra.

- Delavár vagy! - mondta végül az aggastyán. - Öreg vagyok, s láttam, amint a delavárokat elűzték ősi földjükről, mint a szarvast, az irokézek hegyei közé. Hallottam a sápadtarcúak fejszecsapásait, amint kiirtották erdőinket. Láttam, hogy az emberek megszelídítették a vadállatokat, és hasznos munkára fogták őket. De olyan delavárt még nem láttam, aki aljasul, kígyó módra becsúszott volna saját népének táborába, hogy vétkezzen testvérei ellen.

- Tamenund azért beszél így - mondta Unkasz -, mert az irokéz megmérgezte a fülét hazug szavaival.

Az aggastyán összerezzent erre a hangra, mintha valami távoli emlék merült volna fel benne.

- Álmodik-e Tamenund?! - kiáltotta végül. - Miféle hang ez? Visszafelé halad az idő? Ismét kisütött volna a delavárok hőskorának napja?

Kísérői, a két öreg főnök, nem értették, hogy mire gondol az aggastyán. Sokáig várták a magyarázatot, de mivel Tamenund nem szólt semmit, az egyik főnök a fogolyra mutatva így szólt:

- Ez a kutya delavárnak mondja magát, mert retteg Tamenund ítéletétől. Az angolok kopója, és szűkölve várja gazdái parancsát.

- Ti vagytok a kutyák - felelte Unkasz -, és boldogan csaholtok, amikor a francia parancsnok elébetek veti egy szarvas maradványait!

Legalább húsz kés villant meg a levegőben, és ugyanannyi harcos ugrott talpra, hogy megtorolja ezt a sértő s talán nem is alaptalan kijelentést. Aztán Tamenund egy mozdulata rendet teremtett.

- Delavár! - mondta az aggastyán. - Nem vagy méltó erre a névre. Népem hosszú évek óta nem látta a tündöklő napot, s az a harcos, aki balsors idején hagyja el törzsét, kétszeresen áruló. Manitu törvénye igazságos. Gyermekeim, a fogoly a tiétek. Bánjatok vele a törvény szerint.

E szavakat ujjongó kiáltások fogadták. Végül egy főnök hangosan bejelentette, hogy a foglyot a rettenetes tűzpróbának fogják alávetni. Nagy mozgolódás támadt, a delavárok hozzáláttak a kínzás előkészületeihez. Heyward kétségbeesetten viaskodott őrzőivel; Sólyomszem nyugtalanul pillantott maga köré; Cora pedig ismét az aggastyán lába elé vetette magát, és irgalomért könyörgött.

Csak Unkasz maradt éppoly nyugodt és rendületlen, mint addig. Mikor a delavárok megragadták, és letépték róla vadászingét, a szeme sem rebbent. Aztán két delavár harcos hátracsavarta a karját, s az időközben felhalmozott máglya felé vezette. Éppen hozzá akarták kötözni a rőzsehalomból kiemelkedő oszlophoz, amikor az egyik delavár hirtelen megtorpant, és Unkasz mellére mutatott. A többiek odatódultak, és megdöbbenve bámulták a fiatal mohikán mellére tetovált teknősbékát.

Unkasz csak egy pillanatig élvezte a delavárok meghökkenését. Aztán egyetlen mozdulattal intett

őrzőinek, hogy távozzanak tőle, méltóságteljesen visszatért a kör közepére, és csengő hangon így szólt:

- Delavárok! A Teknősbéka törzséből származom! Azt hiszitek, fogna rajtam a tüzetek? Vérem minden lángot eloltana!

- Ki vagy te? - kérdezte Tamenund, s kísérőire támaszkodva felállt.

- Unkasz, Csingacsguk fia és a Szent Teknősbéka, Unamisz unokája - felelte szerényen a fogoly, elfordulva a törzstől és tisztelettudóan főt hajtva az agg főnök előtt.

- Nincs messze Tamenund utolsó órája! - kiáltotta az aggastyán. - Most már örökre lehunyhatja a szemét. Köszönöm Manitunak, hogy van, aki átveszi helyemet a tanácsban. Unkasz, az egykori nagy Unkasz utódja megkerült! Jöjj közelebb, hadd lássa a haldokló sas a felkelő napot!

Unkasz fellépett a dombocskára Tamenund elé; most az egész törzs jól látta mindkettőjüket. Tamenund megfogta a fiatal mohikán karját, s hosszan a szemébe nézett.

- Gyermek vagyok-e, s nem telt el annyi esztendő? - kiáltotta végül az aggastyán. - Álom volt csupán, hogy népemet szétszórták az angolok? Tamenund nyilától ma már nem rettegnek az őzek; karja száraz, mint a halott tölgyfaág; a kígyó gyorsabban fut, mint ő; s mégis itt áll előtte Unkasz, a nagy Unkasz, akivel együtt harcolt régen a sápadtarcúak ellen! Unkasz, törzsének párduca, a mohikánok legbölcsebb főnöke! Mondjátok, delavárok, aludt-e Tamenund száz esztendőn át?

Mindenki visszafojtotta lélegzetét, senki sem mert válaszolni.

Unkasz azonban visszanézett az agg főnökre, s így szólt:

- Négy nemzedék született s halt meg, amióta Tamenund barátja harcra vezette népét. Sok főnök ereiben folyt a Teknősbéka vére, de mindannyian eltávoztak a boldog vadászmezőkre, kivéve Csingacsgukot és fiát.

- Igaz..., igaz - felelte Tamenund, mintha hirtelen fény gyúlna emlékezetében. - Bölcseink gyakran mondták, hogy az angolok területén él még két harcos, akinek ereiben az ősi vér folydogál. Miért volt helyük oly sokáig üres a delavárok tanácsában?

A fiatal mohikán most felemelte a fejét, s hangosan, hogy az egész törzs meghallja, így felelt:

- Egykor a Sós-tó mellett éltünk, és hallottuk hullámainak dühös morgását. Akkor mi voltunk ennek a földnek az urai. Aztán megjelentek a sápadtarcúak, s mi a folyó mentén beljebb húzódtunk az erdőbe. A delavárok elmentek. Kevés harcosuk maradt az ősi folyó partján. Akkor atyáim így szóltak: "Itt fogunk vadászni. A folyó vize a Sós-tóba ömlik. Ha továbbmegyünk a lenyugvó nap felé, olyan folyókat találunk, amelyek a nagy édesvizű tavakba ömlenek; ott a mohikánok meghalnának, akárcsak a tenger halai az édesvizű patakokban. Majd ha elérkezik az ideje, és Manitu ismét szólít bennünket, leúszunk a folyón a tengerhez, és visszaszerezzük birodalmunkat." Így gondolkoznak a Teknősbéka gyermekei, delavárok. Szemünk a felkelő napot nézi, nem pedig a lenyugvót. Tudjuk, hogy merről jön, de nem tudjuk, hová megy. Beszéltem.

Unkasz körülnézett, s látta, hogy a delavárok megnyugvással és tisztelettel fogadták szavait. Ekkor lelépett a magaslatról, odament a foglyokhoz, s késével átvágta Sólyomszem kötelékeit. A delavárok szótlanul félrehúzódtak. Unkasz kézen fogta Sólyomszemet, és az aggastyán elé vezette.

- Tamenund - mondta Unkasz -, nézd meg ezt a sápadtarcút: igaz ember, és barátja a delavároknak.

- Milyen nevet vívott ki magának a tetteivel?

- Mi Sólyomszemnek nevezzük - felelte Unkasz, a delavár kifejezéssel élve -, mert a szeme éles, és sohasem téveszti el a célt. Az irokézek Hosszú Puskának hívják, mert sok harcosuknak kioltotta az életét.

- Hosszú Puska! - kiáltotta Tamenund a vadászra pillantva. - Fiam, nem jól beszéltél, amikor jó barátnak nevezted.

- Azt nevezem jó barátnak, aki jó barátnak bizonyult - felelte nyugodtan az ifjú főnök. - Ha Unkaszt szívesen látják a delavárok, Sólyomszem is a barátai között van.

- Ez a sápadtarcú megölte sok fiatal harcosomat. Nevét annak köszönheti, hogy rettenetes pusztítást vitt végbe a delavárok között.

- Ez nem igaz! - mondta Sólyomszem, aki úgy vélte, elérkezett az idő, hogy ő is megszólaljon. - Nem tagadom, hogy sok irokéz elesett a kezemtől, de még sohasem fogtam a puskámat delavár harcosra. A delavárok között nevelkedtem, mindent tőlük tanultam, s mindig a barátjuk voltam.

A törzs felmorajlott, annak jeléül, hogy kezdi belátni a tévedését.

- Hol van az irokéz? - kérdezte Tamenund. - Igaz-e, hogy meg akarta téveszteni a fülemet?

Magua, aki dühösen nézte végig Unkasz diadalát, most az aggastyán elé lépett.

- Az igazságos Tamenund nem fogja visszatartani azt, amit egy irokéz kölcsönadott a delavárok törzsének - mondotta.

- Felelj, testvérem fia - fordult Tamenund Unkaszhoz -, jogosan követel vissza téged az irokéz? Ő adott át téged a delavároknak mint foglyot?

- Nem. A párduc beleeshetik azokba a csapdákba, amiket asszonyok állítottak, de erős, és ki tud szabadulni.

- És Hosszú Puska?

- Szemébe nevet az irokézeknek. Eredj, Magua, kérdezd meg népedtől, hogy szereti-e a medvét.

- Hát a sápadtarcú férfi és leány, aki együtt jött táborunkba?

- Sólyomszem kiszabadította őket. Az irokéznek nincs joga felettük.

- S a fekete hajú lány, akit harcosaimra bízott az irokéz?

Unkasz nem válaszolt.

- Felelj: igaz-e, hogy a fekete hajú lányt az irokéz hozta táborunkba? - ismételte meg a kérdést Tamenund.

- Ő az enyém! - kiáltotta Magua. - Mohikán, te sem tagadhatod, hogy az enyém!

- Unkasz hallgat - mondta Tamenund, az ifjú főnök szemébe nézve.

- Magua igazat mondott - felelte halkan Unkasz.

Hosszú csend támadt; érezni lehetett, hogy a delavárok nem szívesen hallják Magua jogainak elismerését. Végül Tamenund megszólalt:

- Távozz, irokéz.

- Úgy, ahogy jöttem, igazságos Tamenund - kérdezte Magua -, vagy a delavárok igazságát dicsérve, jogos foglyommal? Ravasz Róka wigwamja üres. A fekete hajú lánynak ott a helye.

Tamenund gondolkozott egy ideig, s végül, mintha nehezére esnék, kimondta a határozatot:

- Magaddal viheted, ami a tiéd. A nagy Manitu azt akarja, hogy a delavárok igazságosak legyenek.

Magua odalépett Corához, és megragadta a karját. A delavárok kelletlenül félrehúzódtak.

- Megállj! - kiáltotta Heyward, és előreugrott. - Légy irgalmas, irokéz! Busás váltságdíjat kapsz ezért a lányért.

- Nem kell! - felelte Magua. - A bosszú minden váltságdíjnál előbbre való!

- Bölcs Tamenund! - kiáltotta Heyward. - Tűröd ezt? Légy irgalmas!

- Hallottad szavaimat - felelte az aggastyán, ismét lehunyva a szemét. - Férfiak nem beszélnek kétszer.

Most Sólyomszem megfogta Heyward karját, és így szólt:

- Egy bölcs főnök nem másíthatja meg a szavait. Hanem ide hallgass, irokéz! Úgy látszik, ez a háború még sokáig fog tartani, s akkor jó néhány harcosod megbánja, ha találkozik velem az erdőben. Gondold csak meg: vajon nem örülne-e jobban a néped, ha a fekete hajú lány helyett engem vinnél magaddal fogolynak?

- Hosszú Puska cserébe ajánlja életét a fekete hajú lány életéért? - kérdezte Magua, s azonnal elengedte Corát.

- Nem, nem azt mondtam - felelte Sólyomszem, látva, hogy Magua szeme felcsillan. - Igazságtalan csere volna, hiszen egy harcos sokkal többet árthat nektek, mint amennyit egy asszony használhat. De beleegyezem abba, hogy a fogságotokban töltöm a telet, ha szabadon bocsátod a lányt.

Magua tagadóan megrázta a fejét.

- Jó - tette hozzá Sólyomszem -, akkor még a puskámat, a Szarvasölőt is megkapod ráadásul. Hidd el nekem, hogy ennek a puskának nem akadsz párjára egész Amerikában.

Magua erre se válaszolt.

- Hát akkor, úgy látszik, fel kell áldoznom magam -

folytatta Sólyomszem, Unkaszhoz fordulva. - Isten áldjon, fiú; előbb-utóbb úgyis elestem volna a harcban. Mondd meg apádnak, hogy sohasem volt nála jobb barátom; te pedig fogadd el tőlem emlékbe ezt a puskát. Magua, legyen, amint akarod! Engedd el a fekete hajú lányt: a foglyod vagyok.

A tömeg felmorajlott erre a nagylelkű ajánlatra. Magua nem tudta, mit szóljon; Corára pillantott, s a bosszúvágy felülkerekedett szívében.

- Nem! - mondta Ravasz Róka eltorzult arccal. - Adjátok ide a foglyomat, akit rátok bíztam. Elviszem a fekete hajú lányt. Gyerünk!

- Mehetünk - felelte büszkén Cora. - Isten veletek, barátaim! Sólyomszem, köszönöm, amit tenni akartál értem. Nemes szívedre gondolva könnyebben fogok elviselni minden szenvedést. Vigyázz Alice-re, Heyward, és vigasztaljátok meg apámat! Nincs több szavam. Indulj, Magua: követlek.

- Indulj hát! - kiáltotta Heyward. - De ne feledd, hogy a delavárok törvényei engem nem kötnek: én szembeszállhatok veled!

Magua szeme gonoszul felcsillant.

- Gyere hát te is velünk - mondta Heywardnak -, az erdőben összemérhetjük erőnket!

- Megállj! - kiáltotta Sólyomszem, elkapva Heyward karját. - Te nem ismered az irokézek ravaszságát. Csapdába ejtenek és megölnek.

Most Unkasz fordult az irokézhez.

- Magua - mondta a fiatal főnök -, a delavárok

törvényei Manituhoz igazodnak. Nézd a napot: már kibújt a fák mögül. Utad rövid és könnyű. Mikor a nap odafönt lesz, azon a helyen, üldözőbe veszünk.

- Károgj csak, varjú! - kiáltotta Magua gúnyosan nevetve. - Eredjetek az utamból, delavárok, és vegyétek fel szoknyátokat! Az irokézek nem félnek tőletek. Kutyák, nyulak, tolvajok vagytok: köpök rátok!

A tömeg alig bírta türtőztetni magát, mégis alkalmazkodott az indián vendégbarátságnak mindennél szentebb törvényeihez, és szótlanul nézte, amint Magua diadalmasan eltűnik az erdőben foglyával együtt.

XV.
LESZÁMOLÁS

Mindaddig, amíg Corát és Maguát még látni lehetett, a delavárok tömege mozdulatlanul állt, mintha megbabonázták volna; de abban a pillanatban, hogy az irokéz és foglya eltűnt, lázas mozgolódás támadt. Unkasz, aki a főnökök sziklájáról sokáig nézett Cora után, most leereszkedett, némán átvágott a tömegen, és bement abba a kunyhóba, amelyből elővezették. Az idősebb főnökök látták szemének haragos villanásait, s utána mentek. Tamenund kísérőire támaszkodva eltávozott, Sólyomszem és Heyward pedig elvezette a félig ájult Alice-t. Az asszonyok és a gyerekek visszavonultak, s egy óra hosszat csak a harcosok jártak ide-oda a táborban.

Végül egy ifjú harcos kilépett Unkasz kunyhójából, felkapaszkodott a falu melletti sziklás magaslatra, lehántotta egy törpefenyőről a kérgét, majd szótlanul visszatért a kunyhóba. Nemsokára egy másik harcos

jött ki a törpefenyőhöz, s fejszével levágta ágait. A csupasz fatörzset végül egy harmadik delavár sötétpirosra festette; mindezeket az előkészületeket komor szemmel nézték a többiek.

Jó idő múlva megjelent Unkasz, odament a fatörzshöz, és ütemes léptekkel, szinte táncolva, többször körbejárta. Közben énekelt, néha rendkívül magas és csengő hangon, néha mélyen és panaszosan. A dal rövid volt, és szavai többször megismétlődtek, de a különböző hangsúly más-más értelmet adott neki. Nem lehet pontosan lefordítani ezt az indián éneket, csak megközelítőleg adhatjuk vissza, ilyenformán:

Manitu! Manitu! Manitu!
Nagy vagy, jó vagy, bölcs vagy:
Manitu! Manitu!
Igazságos vagy.

Sok foltot látok az égen, a felhők között:
sok fekete, sok piros foltot:
látok, ó, látok az égen
sok-sok felhőt.

Az erdőkben, a levegőben, ó, hallok:
kiáltást, ordítást, üvöltést:
az erdőkben, ó, hallok
hangos kiáltást!

Manitu! Manitu! Manitu!
Én gyenge vagyok, te erős vagy, én lassú vagyok,
Manitu! Manitu!
Segíts rajtam.

Unkasz minden szakasz végén felemelte a hangját, és szünetet tartott. Az első szakasz ünnepélyes volt, a második egy kissé ijesztő; a harmadikat a félelmetes csatakiáltás dallamára énekelte Unkasz; a negyedik

könyörgően és szerényen hangzott. A fiatal mohikán háromszor ismételte meg ezt a dalt, s közben szünet nélkül táncolt a piros oszlop körül.

Kisvártatva csatlakozott hozzá az egyik delavár főnök is. Éppen úgy járta a táncot, mint Unkasz, de valami mást énekelt: a saját harci dalát. Lassanként a többi nevesebb harcos is bekapcsolódott a táncba. A látvány csakugyan ijesztővé vált; végül Unkasz belecsapta tomahawkját a harci oszlopba, s egy éles kiáltást hallatott: a maga külön harci kiáltását. Ez azt jelentette, hogy az ifjú mohikán főnök lesz a többiek vezetője a tervezett vállalkozásban.

Most egyszeriben mintha felszabadult volna a delavárok minden elfojtott szenvedélye. A fiatalabb harcosok, akik nem vehettek részt a táncban, odarohantak a többiekhez. Vadul csapkodni kezdték tomahawkjaikkal és késeikkel az oszlopot, amely az ellenséget jelképezte; végül a fatörzs szilánkokra szakadt, és csak a gyökerei maradtak meg. De ezzel még nem volt vége a szertartásnak. A delavárok felkapták a törpefenyő szilánkjait és forgácsait, s úgy bántak velük, mintha megannyi ellenség volna a kezük között. Egyes fadarabokat képletesen megskalpoltak, másokat kettéhasítottak tomahawkjukkal, ismét másokat átfúrtak késükkel.

Unkasz, miután belevágta tomahawkját a fatörzsbe, kilépett a körből, s az égboltra emelte szemét. A nap már nem járt messze attól a ponttól, ahol a fegyverszünet végét kellett jeleznie. Unkasz egy sokatmondó kézmozdulattal s egy félelmetes kiáltással adta hírül ezt a körülményt; a jelképes harc erre csakhamar véget ért, s a delavárok hozzáláttak a komolyabb előkészületekhez.

A tábor arculata egy csapásra megváltozott. A

harcosok kifestették magukat, és felkapták fegyvereiket. Az asszonyok kifutottak a kunyhókból, s ujjongó vagy panaszos dalokat énekelve, minden értékesebb holmijukat az erdőbe vitték. Biztos helyre szállították a betegeket és az öregeket is. Ez utóbbiak között volt Tamenund, aki távozása előtt még rövid tanácskozást folytatott Unkasszal. Heyward a delavár asszonyokra bízta Alice-t, majd Sólyomszem keresésére indult, s közben rendkívül kíváncsi arccal figyelte a delavárok előkészületeit.

Sólyomszem azonban nem először látott ilyen előkészületeket, s nem először hallott indián harci dalt. Nyugodtan végignézte a szertartást, majd elküldött egy indián fiút arra a helyre, ahová a táborba érkezésekor elrejtette a Szarvasölőt és Unkasz puskáját. Sólyomszem ezzel a megbízatással ki akarta tüntetni a fiút. Heyward közben odaért hozzá, most ketten várták, hogy a megbízott visszatérjen a fegyverekkel.

Az indián fiú nagyon ügyesen hajtotta végre a megbízást. Sólyomszem utasításait követve, hason kúszva közelítette meg a rejtekhelyet, s csakhamar kezében volt mind a két fegyver. Visszafelé azonban már nem volt olyan óvatos; a tábor mellett emelkedő sziklán megállt egy pillanatra, és ujjongva felemelte a két puskát. Ekkor egy lövés dördült el az erdőből, az indián fiú megvonaglott, de még volt annyi ereje, hogy leugorjék a szikláról, és odafusson Sólyomszemhez.

A vadász örömmel vette át puskáját, majd pillantása az indián fiú karjára esett.

- Megsebesítettek a gazemberek! - kiáltotta a vadász. - Sebaj, nem veszélyes, egy kis égerfagyanta hamarosan meggyógyít. Addig is hadd kötözzem be a karodat, úgy, ni! Jól van, fiam, ez a lövés harcossá

avatott. Ismerek sok fiatalembert, aki nem büszkélkedhetik ilyen sebekkel. Eredj, egyszer még főnök lesz belőled!

A fiú boldogan távozott; büszkébb volt vérző sebére, mint bármely udvaronc a kitüntetésére; s amikor a többi delavár fiú közé ért, mindannyian roppantul csodálták és irigyelték.

A lövés mindenesetre jó volt arra, hogy a delavárok némileg tájékozódhassanak az ellenség holléte felől. Azonnal ki is küldtek egy csapatot az erdőbe, hogy kergesse el a leselkedő irokézeket. De összetűzésre nem került sor, mert az irokézek önmaguktól visszavonultak, miután látták, hogy az ellenség túlerőben van. A delavárok egy ideig követték őket, aztán megálltak az erdőben, további parancsokra várva. Nem akartak túl messzire eltávolodni a többi harcostól, nehogy az irokézek tőrbe csalják őket.

Unkasz most magához hívatta a főnököket, és mindenkinek kijelölte a feladatát. Sólyomszemet mint tapasztalt harcost megbízta egy húsz delavárból álló csapat parancsnokságával. Ugyanilyen megbízatást akart adni Heywardnak is, tiszteletből katonatiszti rangja iránt, de a fiatal őrnagy szerényen nemet mondott, s inkább azt kérte, osszák be mint egyszerű harcost Sólyomszem mellé. Miután a delavár főnökök megértették a rájuk bízott feladatot, mindannyian megindultak az erdőbe.

Némán, óvatosan hatoltak előre a sűrűben, de semmilyen akadály nem került az útjukba, és semmilyen riasztó jelet nem tapasztaltak. Végül találkoztak az előreküldött csapattal, megálltak, és a főnökök "suttogó tanácsot" ültek.

Néhány perce tanácskoztak már, amikor szemből

egyszerre csak felbukkant egy ember a fák között. A delavárok, akik eddig is nagyon óvatosak voltak, most még jobban behúzódtak a fatörzsek mögé.

- Sólyomszem - mondta Unkasz halkan -, látod szemben azt az irokézt? Sohase térjen vissza társai közé!

- Ütött az utolsó órája - felelte kurtán a vadász, és lövésre emelte puskáját. De ahelyett, hogy meghúzta volna a ravaszt, egyszerre csak felnevetett: - Már én is azt hittem, hogy egy irokézzel állok szemben! De amikor valami jó célpontot kerestem a bordái között, egyszerre csak észrevettem, hogy ez az énekmester!

Sólyomszem letette puskáját, majd hason csúszva megindult David Gamut felé, aki éppen megállt egy kis tisztáson. A vadász nem merészkedett tovább, hiszen nem tudhatta, merről leselkednek az irokézek. Azon törte a fejét, miképpen adhatna jelt Davidnak; végül eszébe jutott az a dünnyögés, amellyel a medve bőrében egyszer már annyira megijesztette az énekmestert. Az iskolázott fülű David azonnal ráismert a hangra, s néhány pillanat múlva már ott volt Sólyomszem mellett. A vadász mosolyogva, de szótlanul üdvözölte, majd elvezette a többiekhez.

- Nos, barátom, itt már beszélhetünk - mondta Sólyomszem. - Meséld el szépen, hogy mit csinálnak az irokézek, de egyszerű szavakkal, minden zene nélkül.

David egy kissé ijedten pillantott a delavár főnökök komor arcára, majd összeszedte magát, és így válaszolt:

- Az irokézek nagyon sokan vannak, és minden jel szerint valami gonosz szándékkal vonultak ki az

erdőbe. Mielőtt elindultak volna, olyan éktelen zenebonát csaptak, hogy megijedtem tőlük, és a delavárok felé menekültem.

- Ha egy kicsit gyorsabban szeded a lábad, a delavárok között is éppen olyan zenebonát hallhattál volna - felelte a vadász. - De hagyjuk ezt; inkább arra vagyunk kíváncsiak, hogy hol vannak az irokézek.

- Itt vannak az erdőben, a falu és a tisztás között. De olyan sokan vannak, hogy azt hiszem, jobb lenne visszafordulnotok.

Unkasz egy pillantást vetett a fák mögött rejtőző harcosai felé, s csak annyit kérdezett:

- Magua?

- Ő is ott van. Magával hozta Cora Munrót, s miután elhelyezte a barlangban, visszatért az irokézek élére.

- A barlangban hagyta! - kiáltott fel Heyward. - Ez nagyon fontos hír! Nem tehetnénk valamit, hogy minél hamarább kiszabadítsuk?

Unkasz a vadászra nézett.

- Mit szól Sólyomszem?

- Az lesz a legjobb, ha én most elválok tőletek a húsz emberemmel - felelte a vadász. - A patak mentén elmegyünk a hódok tavához, s ott csatlakozik majd hozzánk Csingacsguk és Munro alezredes. Kiáltással fogjuk jelezni, hogy találkoztunk. Akkor vezesd előre a harcosaidat, Unkasz, és kergesd mifelénk az irokézeket. Ha lőtávolba érnek, tüzet nyitunk rájuk, és fogadom, hogy egy részük sohasem áll többé talpra, a többiek pedig megfutamodnak. Azután bevonulunk a

faluba, és kiszabadítjuk Corát. Ha visszatérünk vele, folyhat tovább a harc. Nos, őrnagy úr, lehet, hogy ez a terv nem nagyon tudományos, de egy kis bátorsággal és türelemmel végre lehet hajtani.

- Nagyszerű terv! - kiáltotta Duncan, megértve, hogy Sólyomszem is elsősorban Cora kiszabadítását tartja szem előtt. - Lássunk hozzá azonnal!

Unkasz még néhány szót váltott a főnökökkel, s mindenki elfoglalta kijelölt helyét.

Sólyomszem összegyűjtötte harcosait, hóna alá vette a Szarvasölőt, majd némán jelt adott, hogy kövessék, és előreindult. Jó darab utat megtettek a patak mentén, amikor az egyik delavár hátulról megérintette Sólyomszem vállát, s halk szóval jelezte, hogy valami nincs rendben. A vadász megfordult, és látta, hogy az énekmester is a harcosok között van.

- Tudod-e, barátom, hogy milyen veszélyes útra indulunk? - kérdezte Sólyomszem. - Talán harminc, de talán már öt perc múlva is megütközünk az irokézekkel.

- Sejtettem, hogy harcba indultok - felelte David. - Én ugyan békés ember vagyok, és egészen más a hivatásom, mint a harcosoké, de miután mostanáig kitartottam az angol parancsnok lánya mellett, azt hiszem, én is részt vehetek a kiszabadításában.

Sólyomszem meglepődve nézett rá.

- Nem tudsz bánni semmilyen fegyverrel - mondta aztán. - Puszta kézzel hiába jössz az irokézek ellen.

- Nem vagyok fegyvertelen - felelte David, és elővett a zsebéből egy kis tárgyat. - Van parittyám, mint bibliai

névrokonomnak, Dávidnak, s talán én is leteríthetek vele egy irokéz Góliátot.

- Ugyan! - mondta Sólyomszem, a parittyára nézve. - Nyilakkal, sőt késekkel szemben is hasznát vehetnéd a fegyverednek, de az irokézek kitűnő puskákat kaptak a franciáktól. Mindegy, már tapasztaltuk, hogy különös szerencséd van a csatákban, és sohasem esik bántódásod, gyere hát velünk; kiáltani te is tudsz, ha a harcosok kieresztik a hangjukat.

- Köszönöm, barátom - felelte David -, bár igazán nem vagyok vérszomjas, rosszul esett volna, ha visszaküldesz.

- Ne feledd - mondta még a vadász -, hogy harcolni megyünk, nem pedig muzsikálni. Amíg a harci kiáltás fel nem hangzik, csak a puskák beszélhetnek.

David beleegyezően bólintott, Sólyomszem pedig továbbvezette a csapatát. Körülbelül egy mérföldet haladtak a patak mentén, a meredek part oltalmában. Végül egy szoroshoz értek, átmentek rajta; amikor ismét kiértek a nyílt terepre, puskák dördültek el körülöttük, egy delavár felugrott, mint a sebzett szarvas, és holtan esett össze.

- Tartottam tőle, hogy efféle meglepetések érhetnek! - kiáltotta Sólyomszem. - Hasra, emberek, azután pedig tűz!

A delavárok azonnal szót fogadtak, és csakhamar elkezdődött a fegyverek párbaja. Az irokézek, úgy látszik, nem lehettek sokan, mert visszahúzódtak, és Sólyomszem fától fáig ugrálva követhette őket csapatával. Ez azonban nem tartott sokáig. Az irokézek erősítést kaptak, puskáik ropogása sűrűbb lett, és Sólyomszem nem szoríthatta hátrább őket. Egy

ideig állóharc folyt a két fél között. Végül Sólyomszem belátta, hogy az ellenség túlereje nőttön-nő. Nem tudta, mitévő legyen. A visszavonulás ebben a helyzetben veszélyesebb volt, mint a helytállás, de a delavárok így sem tarthatták magukat sokáig, mert az ellenség kezdte bekeríteni őket. E válságos pillanatban hirtelen csatakiáltások hangzottak fel arról, ahol Unkasz várakozott.

Sólyomszemnek és társainak nagy kő esett le a szívéről. Az Unkasszal szemben álló irokézek, úgy látszik, lebecsülték az ellenfél erejét, s most nem bírtak ellenállni az ifjú mohikán heves támadásának. Sólyomszem ellenfelei azonnal visszahúzódtak, és veszélyeztetett társaik segítségére siettek. Sólyomszem üldözőbe vette őket, és a delavár csapat fedezékből fedezékbe ugrálva nyomult előre. A menekülő irokézek végül bevették magukat egy bozótba, és onnan tüzeltek vissza. Sólyomszem halk vezényszavakat adott embereinek; mindannyian hasra feküdtek, és kúszva közeledtek az ellenséghez. Végül felugrottak, mindenki kiválasztott magának egy irokézt, és rávetette magát. Már az erdő szélén voltak, ott, ahol a hódok tisztása kezdődött. Ekkor hátulról hirtelen eldördült egy puska, majd félelmetes csatakiáltás hallatszott.

- Ez Csingacsguk! - kiáltotta Sólyomszem. - Most két tűz közé szoríthatjuk az ellenséget!

A csatakiáltást természetesen az irokézek is meghallották. Annyira megijedtek tőle, hogy elengedték azt, akivel éppen birkóztak, és hanyatt-homlok menekülni próbáltak. Sokan elestek közülük, de egy részüknek mégis sikerült megszabadulnia üldözőitől.

Nem akarunk sok szót vesztegetni arra, hogy az

irokézek megfutamítása után miképpen zajlott le a találkozás Sólyomszem és Csingacsguk, illetve Munro és Heyward között. A vadász néhány szóval mindent elmagyarázott barátjának, majd átadta neki a csapat parancsnokságát. Csingacsguk a rá jellemző méltósággal vállalta ezt a szerepet. A csapat élén visszatért a bozótba; itt megskalpolták az elesett irokézeket, és elrejtették saját halottaikat. Azután megálltak hallgatózni: Unkasz és a többi delavár még mindig vadul küzdött az irokézekkel, de a puskák dörrenései most közelebbről hallatszottak.

- Az ellenség nem bírja tartani magát - mondta Sólyomszem. - Unkasz rövidesen bekergeti az irokézeket abba a völgybe, s akkor mi oldaltámadást intézünk ellenük. Mit szólsz ehhez, Csingacsguk?

A mohikán főnök bólintott, majd elvezette társait egy olyan helyre, ahonnan rögtön lecsaphatnak, ha Sólyomszem feltevése igaznak bizonyul. Egy ideig figyelmesen várakoztak, végül nem messzire tőlük mozgás támadt, s egy-két indián alak fel is bukkant a fák között.

- Most már támadhatunk! - kiáltotta Heyward türelmetlenül.

- Még nem - felelte nyugodtan a vadász. - Nézd csak, az irokézek amott gyülekeznek. Megvárjuk, amíg sokan lesznek, és akkor közéjük lövünk; biztos, hogy egyetlen golyónk sem téveszti el a célt.

Úgy is lett. A kellő pillanatban Csingacsguk megadta a jelt, és a húsztagú csapat puskái eldördültek. Jó néhány irokéz felbukott, a többiek eszeveszetten menekültek. Az üldöző Unkasz és harcosai csakhamar kiértek a sűrűből, és találkoztak Csingacsguk csapatával.

A fiatal mohikán főnök a menekülők felé mutatott; a delavárok két részre oszlottak, és folytatták az üldözést. Unkasz egyszerre csak meglátta az irokézek között Maguát. Felkiáltott, és villámgyorsan utána rohant. De túlságosan is előremerészkedett, s Magua örömmel látta, hogy Unkasznak néhány pillanat múlva olyan helyre kell érnie, ahol védtelen lesz a golyójával szemben. Ravasz Róka megfordult, és maga köré gyűjtve társait, lövésre emelt puskával várta a fiatal mohikánt. Sólyomszem azonban észrevette a veszélyt, nagyot kiáltva oldalról támadt Magua felé, s az irokézek azonnal továbbmenekültek.

Unkasz egy pillanatra sem tévesztette szem elől Maguát, és lankadatlanul üldözte. Hiába kiáltott utána Sólyomszem, hogy vigyázzon, a fiatal mohikán mit sem törődött a menekülők golyóival, s a hajsza folytatódott. Szerencsére Sólyomszem és társai csakhamar Unkasz oldalára kerültek, különben a fiatal főnök bizonyára életével fizetett volna a vakmerőségéért. Közben menekülők és üldözők egyaránt beértek az irokéz faluba.

Az irokézek most megálltak a főnökök kunyhója mellett, és elkeseredett golyózáporral fogadták üldözőiket. Mindhiába. A delavárok tovább nyomultak előre. Egyre több irokéz esett el, csak Magua volt még sértetlen, noha bátran harcolt, és nem kímélte magát. Végül már csak ketten maradtak mellette. Ekkor Magua felugrott és továbbmenekült.

Unkasz villámgyorsan követte, s vele tartott Sólyomszem, Heyward és David is. Magua egy fa mögül még egyszer megpróbálta feltartóztatni üldözőit; ekkor már az irokéz falu tisztásának túlsó végén voltak. Végül Ravasz Róka belátta, hogy az ellenállás reménytelen, ismét hátrálni kezdett, elért a

barlanghoz, és berohant a nyílásán. Az üldözők utána.

A hosszú folyosón nyomultak tovább, asszonyok és gyerekek sivalkodását hallották. Heyward most már biztos volt a győzelemben, mert úgy gondolta, hogy Magua semerre sem menekülhet a barlangból. A tágas üreg belső rekeszében azonban senkit sem találtak. Most már óvatosabban haladtak tovább, rekeszről rekeszre, s egy újabb, titkos folyosóra akadtak. Arra menekültek el az irokéz asszonyok, s velük együtt Magua is! Unkasz nagyot ugorva futott tovább, s társaival együtt csakhamar kiért a szabad levegőre. Most sziklák között jártak, s egyszerre csak meglátták egy szoknya lobogását.

- Cora! - kiáltott fel Heyward.

- Cora! Cora! - visszhangozta Unkasz, s úgy rohant, hogy igazán méltó volt a Fürge Szarvas névre.

- A fekete hajú lány! - kiáltotta Sólyomszem. - Ne félj, Cora, mindjárt oda érünk!

Az út azonban egyre nehezebbé vált, s attól kellett tartani, hogy bármely pillanatban lezuhanhatnak a szikláról. Unkasz eldobta puskáját, továbbrohant; Heyward követte példáját. Most már jól látták Maguát, még egynéhány irokéz volt mellette. Némi egérutat nyertek, s egy magas szikláról tüzeltek üldözőikre.

- Maradjunk együtt! - kiáltotta Sólyomszem. - A gazemberek mindannyiunkat lepuffantanak odafentről, mi pedig nem lőhetünk rájuk, mert Corát maguk elé tartják pajzsnak.

De senki sem hallgatott a szavaira. Unkasz megkettőzte erőfeszítéseit, és közelebb került a menekülőkhöz. Jól látta, hogy Corát két irokéz

vonszolja magával, Ravasz Róka pedig az utat mutatja nekik. Mindenki érezte, hogy ez a nyaktörő hajsza nem tarthat sokáig. Csakugyan, a távolság egyre csökkent az üldözők és a menekülők között. Az irokézek éppen egy lapos sziklatetőre értek Corával, amikor Unkasz utánuk kiáltott:

- Megálljatok, irokéz kutyák! - s a fiatal mohikán főnök meglóbálta tomahawkját. - Állj meg, ha mondom, Magua!

- Nem megyek tovább! - kiáltotta Cora, és hirtelen megállt a sziklatető szélén, a roppant mélység fölött. - Öljetek meg, ha akartok, de nem megyek tovább!

A két harcos, aki idáig vonszolta, már fel is emelte tomahawkját, de Magua visszatartotta őket. Odaállt a lány elé, kirántotta a kését, és rákiáltott:

- Válassz, fekete hajú! Mi kell inkább: Ravasz Róka wigwamja, vagy kése?

Cora nem is válaszolt: térdre rogyott, s kitárta két karját.

- Nem hallod? - ordította Magua. - Válassz!

Cora azonban most sem szólt semmit. Magua minden ízében remegett; úgy látszik, mégsem volt könnyű rászánnia magát a szörnyű tettre. Végül mintha mégis döntött volna, felemelte a kést, de ebben a pillanatban félelmetes ordítás hallatszott, s Unkasz egy másik szikláról, szédítő magasságból leugrott melléjük. Magua hátrált egy lépést; az egyik irokéz felhasználta ezt az alkalmat, és egy szempillantás alatt leszúrta Corát.

Magua már nem is tudta, mit csinál dühében, csak

bosszút akart állni honfitársán, aki megfosztotta zsákmányától. De közben már Unkasz is ott termett, és a gyilkos irokézre emelte kését. Magua most az ifjú mohikán háta mögé került, és lesújtott rá. Ez a döfés azonban nem volt halálos; Unkasznak még maradt annyi ereje, hogy leszúrja Cora gyilkosát, majd Magua ellen forduljon. Ez a mozdulat felemésztette maradék erejét. Magua elkapta a fiatal mohikán elgyöngült karját, s kését háromszor egymás után megmerítette az immár tehetetlen ellenfél mellében.

- Irgalmazz neki, Magua! - kiáltotta Heyward, aki időközben felért arra a sziklára, amelyről Unkasz leugrott. - Irgalmazz, és te is számíthatsz az irgalmunkra!

Magua azonban Heyward felé dobta véres kését, és vad diadalordítást hallatott. Aztán megfordult, és tovább kapaszkodott felfelé a sziklák között. Néhány pillanat múlva Sólyomszem megjelent az előbbi helyen, de csak halottakat talált.

Az áldozatokról felpillantva meglátta Maguát, aki most már a legmagasabb szikla tetején állt. Csak egy szakadékot kellett átugrania, hogy végképp lerázza magáról üldözőit. Előbb azonban visszafordult egy pillanatra, s két karját kitárva így kiáltott:

- A sápadtarcúak kutyák! A delavárok asszonyok! Magua itt hagyja őket a sziklákon, a hollók martalékául!

Rekedten felnevetett, és át akarta ugrani a szakadékot. De az ugrás rövidre sikerült: Maguának éppen csak a túlsó szikla peremét sikerült elkapnia, s úgy maradt lógva a levegőben. Kétségbeesett erőfeszítéssel igyekezett felhúzódzkodni, s ebben a pillanatban eldördült Sólyomszem puskája. Magua elengedte a

szikla peremét, s hörögve lezuhant a szörnyű mélységbe.

A delavárok fényes győzelmet arattak az irokézek fölött. Minden ellenséges harcost megöltek, vagy fogságba ejtettek. Az irokéz falu környékén mindenütt lenyilazott vagy agyonlőtt férfiak hullái hevertek.

A felkelő nap mégis mélységes gyászban találta a delavárokat. Egyetlen örömkiáltás, egyetlen diadalmi ének sem ünnepelte a győzelmet. A sorra visszaszállingózott harcosok lemosták arcukról az ijesztő színeket, és csatlakoztak a többi gyászolóhoz.

Minden kunyhó üres volt. Férfiak, asszonyok és gyerekek odakint gyűltek össze, a tábor melletti szabad térségen.

Hat delavár lány egy kissé távolabb csoportosult a többiektől, s illatos erdei virágokat szórt egy dombocskára, amelyen Cora holtteste feküdt. A halott lány mellett Munro állt, kétrét görnyedve a fájdalomtól. David is ott volt, födetlen fővel, s tanácstalanul szorongatta zsoltároskönyvét. Heyward egy fának támaszkodott, és alig bírta visszafojtani zokogását.

Egy másik csoport a halott Unkaszt vette körül. Feldíszítették minden értékes holmival, ami a delavárok kunyhóiban akadt. Unkasz lábainál Csingacsguk ült, az apa, fegyvertelenül, harci színei nélkül, csak a teknősbéka látszott a mellén. Már órák óta nézte mozdulatlanul fiát. Olyan merev volt az arca, hogy a felületes szemlélő nehezen tudta volna megállapítani, melyik az élő, s melyik a halott.

Mellette állt Sólyomszem, a puskájára támaszkodva. Tamenund a már említett magaslaton foglalt helyet, és

szomorúan nézett le népére. A tömeg némán gyászolt. Egyetlen szó sem hallatszott, csak néha egy-egy halk sóhaj.

Végül Tamenund kinyújtotta karját, s egyik kísérőjének vállára támaszkodva felemelkedett.

- Delavárok - mondta fakó hangon az aggastyán -, Manitu felhő mögé rejtette arcát. Szemét elfordította tőletek, fülét betömte, szája nem ad választ. Nem látjátok őt, de látjátok akaratának következményeit. Manitu felhő mögé rejtette az arcát!

E szavak után ismét csend lett. Végül halk, zümmögő hangok elkezdték a gyászéneket. Csak az asszonyok énekeltek. Mikor a gyászdal véget ért, az egyik főnök lánya előlépett, őt választották ki a többiek, hogy gyászbeszédben méltassa az elesett harcos érdemeit. A beszéd nem volt hosszú, de annál meghatóbb. Végül a lány visszatért társnői közé.

Azután egy másik lány lépett ki a fiatalok csoportjából; ő Coráról beszélt. Alice-t is megemlítette, aki most sírva sír az egyik kunyhóban, s nincs ereje, hogy részt vegyen a gyászszertartáson. A beszéd végül dalba ment át: együtt énekelte az egész törzs.

Ekkor egy delavár főnök lépett Unkasz holttestéhez.

- Miért hagytál el bennünket, népünk büszkesége? - kérdezte. - Útban vagy a boldog vadászmezők felé, de száz irokéz jár előtted, hogy eltávolítsa a tüskéket utadról. Aki a harcban látott téged, nem hitte volna, hogy te is meghalhatsz. Lábad olyan volt, mint a sas szárnya, karod olyan súlyos, mint a fenyőfa lehulló ágai, hangod olyan, mint Manitué, amikor a felhők között mennydörög. Népünk büszkesége, miért hagytál el bennünket?

Ezt a főnököt sorra követték a többiek. Egymás után Unkasz elé járultak, és szóval vagy énekkel búcsúztatták a fiatal harcost. Mindenki azt várta, hogy Csingacsguk is megszólal. De Nagy Kígyót szinte letaglózta a fájdalom, s egyetlen hang se jött ki a torkán.

Végül az egyik főnök jelt adott a Cora mellett álló lányoknak, ezek felemelték a holttestet, és elvitték a megásott sírhoz. Munro némán követte őket, csak akkor szólalt meg, amikor a lányok már elborították virágaikkal az örök nyugalomra helyezett Corát:

- Köszönöm nektek, hogy megszépítettétek lányom utolsó útját.

Munrót Heyward támogatta vissza a sírtól a delavárok közé.

Ezek közben Unkasz holttestét is sírba helyezték. A gyászszertartás véget ért. Mindannyian Csingacsgukra néztek. Az apa eddig még nem beszélt. A mohikán főnök tudta, hogy szólnia kell. Végül is erőt vett magán, kiegyenesedett, és tiszta, érces hangon így szólt:

- Miért gyászolnak testvéreim? Miért sírnak a lányok? Azért, mert egy ifjú harcos eltávozott a boldog vadászmezőkre? Azért, mert egy főnök becsülettel befejezte életét? Jó volt, megtette kötelességét, bátor volt. Ki tagadhatja ezt? Manitunak szüksége volt egy ilyen harcosra, és magához szólította. Én, az idősebbik Unkasz fia és a fiatal Unkasz apja, olyan vagyok, mint egy kérgétől megfosztott fenyőfa a sápadtarcúak tisztásán. Népem eltávozott a Sós-tó partjairól és a delavárok dombjai közül. Egyedül vagyok...

- Nem, nem - kiáltotta Sólyomszem, aki eddig mereven nézte barátját, de most már nem bírta türtőztetni magát -, nem vagy egyedül Csingacsguk! Te rézbőrű vagy, én pedig sápadtarcú, de kora ifjúságunktól fogva egyazon úton jártunk, s mindvégig együtt maradunk az úton. Nekem sincs rokonom, nekem sincs népem. Unkasz a te fiad volt, nekem csak barátom; de esküszöm, sohasem felejtem el ezt a fiút, aki annyiszor küzdött mellettem háborúban, s annyiszor aludt mellettem békében. A fiú elment tőlünk, s ki tudja, mikor megyünk mi is utána; de nem vagy egyedül, Csingacsguk!

A mohikán főnök megszorította Sólyomszem kinyújtott kezét, s a két rettenthetetlen harcos így állt egy darabig Unkasz sírja előtt, nem szégyellve, hogy kicsordul a könnyük.

A tisztelettudó csendet nagy sokára Tamenund hangja törte meg.

- Elég - mondta az aggastyán. - Menjetek, delavárok: Manitu haragja még nem csitult le. Miért akarna még élni Tamenund? A sápadtarcúak urai lettek ennek a földnek, s a rézbőrűek napja még nem virradt fel újra. Eleget éltem. Hosszú életem reggelén boldognak és erősnek láttam népemet, s mielőtt estém elérkezett volna, holtan kellett látnom az utolsó mohikánt.

Jegyzetek

1. György angolul: George (ejtsd: dzsordzs) [VISSZA]

2. Szenczi Molnár Albert fordításából [VISSZA]

3. Szenczi Molnár Albert fordításából [VISSZA]

4. Franciául: Állj, ki vagy! (Ejtsd: ki vív) [VISSZA]

5. Jó éjszakát, bajtárs. (Ejtsd: bonn nüi, mon kámárád) [VISSZA]

6. Kukoricából és babból készült eledel [VISSZA]

J. F. COOPER

NYOMKERESŐ

Fordította és az ifjúság számára átdolgozta:
Szinnai Tivadar

TARTALOM

I. A KÉT CSÓNAK
II. SELLŐ ÉS ZUHATAG
III. A HŐS CSINGACSGUK
IV. DUNHAM ŐRMESTER LEÁNYA
V. ERŐD A TÓ PARTJÁN
VI. MABEL SIKEREI
VII. A LÖVÉSZVERSENY
VIII. A VITORLÁS KIFUT A TÓRA
IX. DAGADÓ VITORLÁKKAL
X. A GYANÚ ÁRNYÉKÁBAN
XI. A VIHAR JÁTÉKSZERE
XII. A PARTRASZÁLLÁS
XIII. AZ ELŐŐRS
XIV. A TITOKZATOS VENDÉG
XV. SZOMORÚ ESEMÉNYEK
XVI. IZGALMAS ÓRÁK
XVII. KÜZDELMES ÉJSZAKA
XVIII. AZ ÁRULÓ

XIX. A BÚCSÚ
XX. A MEGOLDÁS

James Fenimore Cooper (Réz Ádám utószava)

AZ IDEGEN NEVEK KIEJTÉSE

I. A KÉT CSÓNAK

Minden óriási térség - a tenger, a róna, a sivatag - megragadja az ember képzeletét, és szívét csodálattal tölti el. Végtelenségében ilyen fenséges volt az az észak-amerikai őserdő is, amelynek sűrű fái között most négy ember kapaszkodott felfelé. A kis halom tetejét csak nehezen tudták elérni. Régi viharok idején itt hatalmas fákat döntött ki a szél, egymásra halmozta őket, valóságos torlaszt emelt belőlük, éppen a domb gerincén, a kis magaslatot határoló szakadék előtt. A négy ember végre felért, és lihegve megállt. Ameddig a szemük ellátott, fák zöld koronái bólogattak a szélben.

A négy ember - két férfi és két nő - arccal nyugat felé fordult, nyilván az volt az útirányuk. Néhány percig elragadtatással bámulták a zöld szín különböző árnyalatait, azt a csodálatos színpompát, amely abban az időben[1] az Atlanti-óceán nyugati partszegélyének erdőségeit jellemezte.

Volt ott minden - kecses szilfák, nemes tölgyek, a juharfák különféle fajtái, széles levelű hársak, nyírfák, rezgő nyárfák. Imitt-amott egy-egy sudár fenyő emelkedett ki a lombrengetegből.

A kis csapat egyik tagja széles vállú férfi; naptól cserzett arca, domború mellkasa, de még imbolygó járása is elárulja, hogy sok évet töltött a tengeren.

Annál kecsesebbnek és törékenyebbnek tűnik fel mellette a karcsú, szőke, kék szemű fiatal lány, aki a nála jóval idősebb tengerész izmos karjára támaszkodik.

- Jaj, de gyönyörű - kiáltott fel lelkendezve. - Ilyen lehet az óceán is, amelyet annyira szeretsz, Charles bácsi! Ugye, az se szebb, kedves bácsikám?

Charles Cap mosolyogva nézett unokahúgára, Mabelre.

- Nono, Mágnes! - felelte. - Szép ez az erdő, nagyon szép, de a tengerrel mégsem lehet összehasonlítani!

Mágnesnek becézte a lányt - hogy miért, könnyű kitalálni. Valóban vonzó teremtés volt, bár korához képest túlságosan komoly és elgondolkodó természetű.

Charles Cap keresztbe fonta karjait, és úgy állt ott, egyik kezét piros posztómellénye hajtókája mögé csúsztatva. A piros mellény nagyon divatos volt akkor, és ebben az egy dologban Cap követte a divatot. Ruhája egyébként egyszerű volt, nem olyan pompás és hivalkodó, mint általában a tengerésztiszteké. Cap sok hajón szolgált már, és mindenütt megállta a helyét, mindenütt megbecsülték szorgalmát, bátorságát, szakértelmét. De a tiszti ranghoz más kellett - pénz, nemesi származás, magas pártfogók. Cap csak altiszt volt, akárcsak sógora, Dunham őrmester a hadseregben, Mabel apja, aki az Ontario-tó mellett épült Oswego-erődben teljesített szolgálatot. Mabel is egyszerű ruhát viselt, de kedves arca, értelmes homloka, szerény és mégis önérzetes viselkedése mindenkit arra késztetett, hogy tisztelettel beszéljen vele.

A kis csapat másik két tagja indián volt: egy komor arcú tuszkaróra férfi és asszonya. Némán és mozdulatlanul álltak ott, egy lépésnyire a fehér emberek mögött.

- Tudatlan kislány vagy te még, Mágnesem - mondta Charles Cap. - Ezt a csöpp kis erdőt emlegeted egy napon az óceánnal?

- Csöpp kis erdő? Hogy mondhatsz ilyet, Charles bácsi? Hiszen egy teljes hete, amióta Fort Stanwixből eljöttünk, nem láttunk mást, csak fákat, a fák hullámzó koronáit!

- Hullámok! Tudod is te, milyen az igazi hullám, a szél, a tenger örökös mozgása és morajlása! Szárazföldi emberek nem értik ezt!

- Nézd csak, bácsikám, mit látok! - kiáltott fel a lány. - Nem füst bodorodik-e ott a fák koronája fölött? Csak nincs valami emberi lakóház a közelben?

- Hát bizony az a füst emberi kézre vall - felelte a tengerész. - Alighanem valami kunyhó lesz. Mindjárt megkérdezem Nyílhegyet, mi a véleménye.

Előhúzta kezét mellénye kivágásából, és könnyedén megérintette a közelében álló indián férfi vállát, majd a füst vékony csíkjára mutatott, amely körülbelül egymérföldnyire tőlük lassan szállt fel a fák lombjai közül, és észrevétlenül szertefoszlott a remegő, vibráló levegőben.

A tuszkaróra indián jól megtermett férfi volt - egyike azoknak a méltóságteljes külsejű rézbőrű harcosoknak, akik a francia-angol gyarmati háborúban az angolok mellé álltak, bár a tuszkarórák néha megbízhatatlan szövetségeseknek bizonyultak. Jól

ismerte a fehér telepesek szokásait, egy kevéssé még a nyelvüket is. A velük való érintkezésben mindig vigyázott arra, hogy megőrizze fölényes büszkeségét. Charles Cap meglehetősen összebarátkozott vele egy hét alatt, amióta felfogadta vezetőnek, afféle őserdei kalauznak, a nehéz és hosszú útra Fort Stanwixből az Oswego-erődbe. De akárhogy megszokta is Nyílhegyet, eszébe se jutott volna tréfálkozni vagy bizalmaskodni vele. Az a füstcsík azonban olyan volt a zöld lombok tengerén, mint egy hirtelen felbukkanó vitorla az óceánon. Annyira meglepte a derék tengerészt, hogy megfeledkezett magáról - kis híja, hogy vállára nem csapott az indiánnak.

A tuszkaróra éles szeme tüstént megtalálta a vékony füstcsíkot, melyre felhívták figyelmét. Lábujjhegyre állt, kitágult orrlyukkal szimatolt egy teljes percig, aztán feszes tartása meglazult, és halkan nevetett. Arca nyugodt volt, de szeme szüntelenül a sűrűséget fürkészte, hogy idejekorán felismerjen minden kis jelet, amely valami veszélyre mutatna. Ez az út a két erőd közt nem volt veszélytelen, és ezt mindnyájan tudták. Mabel is.

- Úgy látszik, oneidák vagy tuszkarórák táboroznak a közelben, Nyílhegy - mondta Cap. - Nem lenne jó felkeresni őket, és beszélni velük? Ránk férne már egy kényelmesebb éjszaka. Talán meghálhatnánk a wigwamjaikban.

- Túl sok a fa - felelte az indián. - Ilyen helyen nincs wigwam.

- De indiánok bizonyára vannak. Talán a szabad ég alatt tanyáznak.

Az indián megrázta fejét.

- Nem tuszkaróra... nem oneida... nem mohawk - mondta. - Sápadtarcú rakott itt tüzet.

- Tyű, a teremtésit! Hallottad ezt, Mágnes? Nekünk, tengerészeknek, is jó szemünk van, de füst és füst között nem tudnánk különbséget tenni.

A fiatal lány szeme megcsillant, és viruló arca még jobban kipirult arra a gondolatra, hogy talán fehér emberekkel találkoznak itt váratlanul. Akármilyen valószínűtlennek tűnt is fel, el kellett hinnie. A lány is, nagybátyja is nagyra becsülte a tuszkaróra tudását és tapasztalatát. Cap nem kételkedve, inkább csak kíváncsiságból kérdezte meg:

- Nem mondanád meg, Nyílhegy, miből gondolod, hogy nem indián tűz az?

- Nedves fa - jelentette ki a tuszkaróra olyan hangon, mint egy tanár, ha számtani feladat megoldását mutatja meg a tanítványainak. - Sok víz: sok füst. Sok víz: fekete füst.

- Nem akarok ellenkezni veled, Nyílhegy, de az én szememben az a füst nem sok, és nem is fekete, hanem éppen olyan, mint egy párolgó teáskanna gőze.

- Sok víz - ismételte Nyílhegy makacsul. - Egy indián nem olyan ostoba, hogy nedves ágakból rakjon tüzet. A sápadtarcú nem törődik vele. Meggyújtja, ami a keze ügyébe kerül. Sápadtarcú nem ért hozzá. Sok könyv - kevés tudás.

- Van ebben valami, nem igaz, Mágnes? - nevetett Cap. - De mondd csak barátom, mit gondolsz... számításaid szerint milyen messze vagyunk úticélunktól? Attól a kis pocsolyától, amit ti Nagy-tónak neveztek?

- Ontario! - kiáltott fel az indián, szokásos egykedvűségéhez képest szinte lelkesen. - Nincs már messze. A nagy utazó is tudja ezt. Még egy nap, és ott leszünk.

- Sokat utaztam, annyi bizonyos - felelte Cap -, de ez az erdei vándorlás életem legegyhangúbb utazása. Szeretném már látni azt a Nagy-tavat. Ha csakugyan olyan közel van, jó szemű embernek már látnia kellene, nem? Különösen erről a magaslatról, ahonnan ellátni harminc mérföldnyire is!

Nyílhegy kinyújtotta karját, mereven tartotta ugyanabban az irányban vagy fél percig, aztán csak ennyit mondott: - Ontario!

Arcán öröm és elragadtatás tükröződött. A tengerész csodálkozva nézte.

- Nem érted, Charles bácsi? - mondta a lány. - Ti, tengerészek, akkor örültök így, ha megpillantjátok a szárazföldet. "Föld!" - kiáltjátok. Ő meg azt kiabálja: "Víz"!

- Ontario! - mondta Nyílhegy még egyszer, és újra északnyugat felé mutatott.

- Jól van, no, elhiszem! - dörmögte Cap bosszankodva. Úgy vette észre, az indián arcán gúnyos mosoly villan át. Bizonyára arra gondol, hogy az ő szeme különb, mint akármelyik fehér emberé. Ez bizony így van, üsse kő! - De ha azt gondolod, hogy fehér emberek raktak tüzet ott, akkor siessünk le hozzájuk. Szeretnék beszélni velük.

A tuszkaróra bólintott, és a társaság leszállt a fatörzsekről ahova az imént felkapaszkodott. Már éppen indulni akartak lefelé, amikor Nyílhegy

kijelentette, hogy jobb lesz, ha ő előremegy körülnézni. A többieknek azt tanácsolta, térjenek vissza a folyó partjához, a csónakjukhoz, amelyen idáig jöttek. A csónak mellett várják meg szép csendben, amíg jelentkezik.

- Igazad lehet - mondta a tengerész -, de ilyen ismeretlen és veszélyes terepen nincs kedvem elszakadni a vezetőmtől.

- Mit kíván fehér testvérem? - kérdezte az indián komolyan, mintha észre sem vette volna a sértő bizalmatlanságot, mely a tengerész szavai mögött rejlett.

- Csak a te társaságodat, Nyílhegy, semmi egyebet - felelte Cap. - Én is veled tartok, ha megengeded, és beszélek azokkal a fehér emberekkel, ha lehet.

A tuszkaróra beleegyezett, és halk hangon megfelelő utasítást adott türelmes és alázatos feleségének, Júniusi Harmatnak, aki az egész úton alig nyitotta ki száját, csak nézte az urát némán, hódolattal - nagy fekete szemében ilyenkor tisztelet, félelem és ragaszkodó szeretet tükröződött. Júniusi Harmat már el is indult a hátrahagyott csónak felé, de Mabel felemelte tiltakozó szavát. Eddig nagy erélyről és bátorságról tett tanúságot, de amit most kívántak tőle, kissé sok volt. Nem érzett semmi kedvet ahhoz, hogy az őserdő közepén egy csónak mellett gubbasszon, egy indián asszony társaságában. Így hát kifejezte azt az óhajtását, hogy ő is elkísérhesse az indiánt, és nagybátyja mellett maradhasson.

- Annyit ültem már a csónakban, hogy jól esik majd egy kis gyaloglás - tette hozzá.

- Jól van, kislányom, akkor gyere te is. Az egész

távolság nem lehet több egy jó kötélhossznál. Mire a nap lemegy, ott leszünk megint a csónakunknál.

Így aztán Júniusi Harmat egyedül tért vissza a csónakhoz, Mabel Dunham pedig a két férfival együtt nekivágott a sűrű bozótnak, hogy a szakadék lankásabb oldalán utat törjön a füst felé.

- Megyünk az orrunk után - jegyezte meg Charles Cap. - Az igazat megvallva, nem szeretem a tájékozódásnak ezt a módját. Ha Kolumbusz műszerek nélkül vág neki a tengernek, sohasem fedeztük volna fel Amerikát. - Elővette iránytűjét, és megmutatta az indiánnak. - Mondd csak, Nyílhegy, láttál már ilyen miskulanciát?

Az indián futó pillantást vetett a fekete dobozra.

- A sápadtarcúak kisegítő szeme - mondta megvetően. - De Sósvíznek most csak szeme legyen, nyelve ne.

Fehér útitársát Sósvíznek nevezte, az indiánok szokása szerint, akik rögtön jellemző neveket találtak ki, és aggattak rá mindenkire. Néha több nevet is adtak egy embernek, az évek során akár ötöt-hatot is.

- Tudod, mit akar mondani, bácsikám? - súgta Mabel. - Hogy maradjunk csendben. Úgy látszik, nem biztos benne, hogy barátságos fogadtatásban részesülünk.

- Hm... látom, a puskája töltését vizsgálgatja - dünnyögte Cap. - Akkor én is készenlétbe helyezem a pisztolyaimat.

Ezek az előkészületek nem ijesztették meg Mabelt, hiszen katona lánya volt. Könnyű, nesztelen léptekkel követte a két férfit, mintha maga is indián volna. Az első fél mérföld nem igényelt különösebb óvatosságot, elég volt az is, ha csendben maradtak.

Fejük fölött összeölelkeztek a fák ágai - mintha egy zöld alagútban lépkedtek volna. Az alagút oldalát hatalmas fatörzsek alkották, tetejét pedig sűrű lomb, melyen alig hatolt át a napfény. Ezek a fatörzsek jó néhány vadásznak, üldözött vadnak vagy harcosnak nyújtottak már rejtekhelyet.

Nyílhegy hirtelen megállt.

- Látod, Sósvíz? - súgta diadalmasan. - Sápadtarcúak tüze. Ahogy megmondottam.

- Isten bizony igaza van! - dörmögte Cap. - Fehér emberek! Ott ülnek, és olyan nyugodtan falatoznak, mintha egy nagy hajó étkezőjében üldögélnének!

- Nyílhegynek nincs egészen igaza - jegyezte meg Mabel -, mert két indiánt látok ott, és csak egy fehér embert.

- Sápadtarcú kettő - mondta az indián, felemelve két ujját. - Vörös bőrű egy!

- Bizonyára úgy is lesz - mondta Mabel. - Jobb szeme van, mint nekünk. Most csak azt kellene megtudni, hogy a két fehér ember barát-e vagy ellenség. Könnyen lehet, hogy franciák!

- Elég lesz egy kiáltás, hogy meggyőződjünk róla - felelte a nagybátyja. - De húzódj meg itt, e mögött a vastag fatörzs mögött, Mágnes, mert még eszükbe juthat golyókkal válaszolni. No, öntsünk tiszta vizet a pohárba!

Tölcsért formált a kezéből, és már kiáltani akart, de a tuszkaróra visszatartotta.

- A vörös bőrű, látom, mohikán - mondta. - A két

sápadtarcú meg jenki.

- Nagyszerű, ha igaz! - örvendezett Mabel. - Siessünk hát, bácsikám! Mondjuk meg nekik, hogy jó barátok közelednek.

- Várni! - intett a tuszkaróra. - A vörös bőrű nyugodt, vele nincs baj. De a sápadtarcúak elveszíthetik a fejüket. Ha meglátnak, ránk lőhetnek. Menjen csak a lány egyedül!

- Micsoda? - méltatlankodott a tengerész. - Küldjük előre a lányt, mi, erős férfiak meglapuljunk? Vigyen el az ördög, ha...

- Ne heveskedj, bácsikám - mondta Mabel. - Csakugyan, azt hiszem, a legjobb, ha engem látnak meg először. Csöppet sem félek. Én leszek a békehírnök.

- Nem tengerészmódszer, de ha te is így gondolod, nem bánom. Mindenesetre vedd magadhoz az egyik pisztolyomat.

- Nem, nem, védtelenül erősebb vagyok, azt hiszem - felelte a lány kipirulva. - Egy lány mindig számíthat a férfiak lovagiasságára. Különben sem értek a fegyverekhez, és nem is óhajtok megismerkedni velük.

A bácsi nem akadékoskodott tovább, és a lány előresietett. Szíve gyorsabban dobogott, mint máskor, de nyugodt léptekkel, tétovázás nélkül közeledett a tábortűzhöz. Akik ott ültek, eleinte nem vették észre, annyira lekötötte figyelmüket a legérdekesebb (és mi tagadás: legfontosabb) foglalatosság - az evés. Vacsorájukat csak akkor szakították félbe, amikor Mabel véletlenül egy száraz gallyacskára lépett, s az halkan megreccsent a lába alatt. Az alig hallható kis

neszre előbb a mohikán kapta fel a fejét. Mabelt most már legfeljebb háromszáz lépés választotta el tőlük, s a tábortűz fényénél látta, hogy a tuszkaróra nem tévedett, az idegenek egyike csakugyan indián. Néhány szót intézett társához, akit Mabel az imént indiánnak nézett, amíg Nyílhegy fel nem világosította, hogy az bizony fehér bőrű. Most felugrott, és a puskája után kapott, amely ott volt mellette egy fának támasztva. Néhány pillanatig mozdulatlanul állt, a közelgő alakra figyelve, amíg fel nem ismerte, hogy nem férfi. A mohikán már hamarabb észrevette ezt, visszaült helyére, és nyugodtan folytatta vacsoráját, mintha meg sem zavarták volna benne. Társa pedig, a fehér ember, otthagyta a tábortüzet és elébe ment Mabelnek.

Mabel most már tisztán látta, hogy fehér emberrel van dolga, noha öltözéke kétféle ízlés különös keveréke volt, félig az indiánok, félig meg a gyarmatosok szokását követte. Javakorabeli férfi volt, közepes termetű, arca nem szép, de nyílt és becsületes. Mabel csak egy pillantást vetett rá, és már tudta, hogy nem fenyegeti semmiféle veszedelem. Mégis meglassította lépteit, már csak az illendőség kedvéért is, mert nevelése visszatartotta attól, hogy olyan könnyedén szóba álljon egy idegen férfival.

- Ne féljen semmitől, kisasszony - mondta a vadászkülsejű férfi. - Szerencséjére olyan emberekkel találkozott itt az őserdő kellős közepén, akik tudják, hogyan kell viselkedni egy védtelen nővel szemben. Engem egyébként jól ismernek ezen a vidéken, és sok nevem közül egyik-másik talán már az ön fülét is megütötte. A franciák és a Nagy-tó túlsó oldalán lakó rézbőrűek Hosszú Puska néven emlegetnek. A mohikánok Sólyomszemnek hívnak, de ifjúkoromban Vadölőnek neveztek. A katonák és angol telepesek a Nyomkereső névvel tiszteltek meg, mert jó néhányszor

meggyőződtek róla, hogy mindig megkeresem az ellenség nyomát, esetleg azt az ösvényt, amely egy bajba jutott jó barát nyomára vezet.

Mindezt nem dicsekedve mondta el, hanem egy olyan ember önérzetével, aki ismeri a maga értékét, és tudja, hogy egyik nevével sincs oka szégyenkeznie.

Szavainak hatása tüstént megmutatkozott. Mabel abban a pillanatban, amint meghallotta az idegen férfi utolsónak felemlített nevét, összecsapta kezét, és lelkesedéssel visszhangozta:

- Nyomkereső!

- Igen, annak neveznek, kisasszonyom, és merem állítani, hogy sok lord kevesebb érdemmel viseli őseitől örökölt büszke címét és nevét. Ugyanis az igazat megvallva, én nem arra vagyok büszke, hogy meglelem a legelrejtettebb ösvényt is, hanem arra, hogy a nyomokból tájékozódni tudok ott, ahol nincs semmiféle ösvény. A katonák persze nem értik a különbséget, mint ahogy nem tudnak különbséget tenni ösvény és nyom között. Az elsőt ugyanis kellő figyelemmel meg lehet látni, míg az utóbbit felfedezni inkább ösztön vagy szimat dolga.

- Örülök, hogy találkoztunk - mondta Mabel. - Nemcsak azért, mert ön a híres Nyomkereső, hanem azért is, mert bizonyára ön az a jó barát, akit ígéretéhez híven édesapám küldött elébünk.

- Ha ön Dunham őrmester leánya, akkor a delavárok nagy prófétája sem ejthet ki igazabb szót!

- Én bizony Mabel vagyok, Mabel Dunham, amott meg a fák mögött nagybácsim vár, Charles Cap meg egy Nyílhegy nevű tuszkaróra. Tudtuk, hogy találkozni

fogunk önnel, de nem reméltük, hogy ilyen hamar sor kerül rá.

- Kár, hogy nem tisztességesebb törzsből választottak kísérőt - felelte Nyomkereső. - Meg kell mondanom, nem szeretem a tuszkarórákat, mert nagyon letértek apáik útjáról, és gyakran megfeledkeznek a Nagy Szellem intelmeiről. Az én szememben nem sokkal jobbak ők az alávaló mingóknál vagy másként irokézeknél, akik egy követ fújnak a franciákkal.

Mabel mosolygott. Tudta, hogy Nyomkereső ifjúkorában a delavárok közé került, szinte azok nevelték fel. Nem csoda, ha úgy gondolkodik, mint egy delavár indián, vagy úgy érez, mint a mohikánok, akik a delavárok rokonai és szövetségesei, de gyűlölik a mingókat és oneidákat.

- Nyílhegyről már hallottam - folytatta Nyomkereső. - Nagyravágyó főnök hírében áll.

- Annál jobb, hogy találkoztunk önnel! - nevetett Mabel.

- Bizony, szerencsés dolog, és én még jobban örülök neki, hiszen megígértem az őrmesternek, hogy gyermekét baj nélkül hazasegítem. Mi a csónakunkat a Vad Zuhatagnál hagytuk, mert úgy számítottuk, hogy körülbelül ott találkozunk önökkel. Rövid pihenés után elhatároztuk, hogy gyalog megyünk önök elé még néhány mérföldnyire, hátha szükségük lesz a segítségünkre. Örülök, hogy így történt. Nem hiszem, hogy Nyílhegy le tudta volna vezetni csónakjukat a folyó veszedelmes szakaszán.

- No de itt van már a bácsikám! - kiáltott fel Mabel.

Cap és Nyílhegy - látva, hogy a beszélgetés

barátságos mederben folyik - előbukkant a fák mögül, és odasietett hozzájuk.

Néhány szót váltottak Nyomkeresővel, azután az egész társaság csatlakozott a két másik emberhez, aki az egész idő alatt a tűz mellett ült, és buzgón falatozott.

A mohikán fel sem emelte fejét, de a másik fehér ember tisztelettudóan felállt, és meghajolt Mabel Dunham előtt. Egészséges, barna arcú ifjú volt, jóval fiatalabb, mint Nyomkereső. Mabel érdeklődve nézte, és a fiatalember is alaposan szemügyre vette a szép fiatal lányt.

- Hadd mutassam be barátaimat, akiket az ön édesapja küldött ki velem együtt egyetlen leánya és szeme fénye megoltalmazására - mondta Nyomkereső mosolyogva. - Ha megengedi, a nagy delavár főnökkel kezdem. - A tűznél ülő indiánra mutatott, aki erre felpattant, és délcegen megállt előttük, mozdulatlanul, mint egy szobor. - Van neki szép indián neve is, Csingacsguknak hívják, de nekünk ezt nehéz kimondani, és Nagy Kígyó néven emlegetjük. Nem mintha a kígyó alattomosságára céloznánk vele, csak gyorsaságára és ravaszságára gondolunk, két olyan tulajdonságra, amelyet az indiánok nagyra becsülnek. Azt hiszem, Nyílhegy tudja, mire gondolok.

A tuszkaróra előrelépett, és viszonylag barátságos arcot vágott.

- Két nagy indián harcos találkozása az őserdőben! - tréfálkozott Nyomkereső. - Egy kicsit olyan ez, Cap uram, mint amikor két vitorlás találkozik a nyílt tengeren. De ha már vízről van szó, hadd mutassam be fiatal barátomat, Jasper Westernt, aki nem

tengerész ugyan, de nagyon ért a hajózás tudományához, noha csak az Ontario-tó vizein gyakorolta.

- Örvendek - mondta Cap, amikor szívélyesen megszorította a fiatalember kezét. - Én meg hadd ismertessem meg a kis húgommal, Mabellel, akit én Mágnesnek szoktam becézni.

- Találó név! - jegyezte meg Jasper Western. - És aki ilyen mágnes után igazodik, azt hiszem, nem jut zátonyra!

- Zátony! - kiáltott fel Cap. - A tengerésznek is óvakodnia kell a zátonytól, de mégsem annyira, mint az édesvízi hajósoknak, akik gyakrabban találkoznak vele. Ezeknek az édesvizeknek az a legnagyobb hibájuk; hogy túl közel van hozzájuk a föld. Az Ontario-tó, mint hallom, nagyobbacska víz, de mégiscsak föld öleli körül.

- Hát a tengert nem, bácsikám? - szólalt meg Mabel, mintha a tavi hajós védelmére akarna kelni.

- Nem, Mágnes, ebben tévedsz. Az óceánt is partok határolják ugyan, de Földünk nagyobb része tenger. Így inkább azt kellene mondanunk, hogy a szárazföld van a tengerben, és nem a tenger a szárazföld ölében. Az egész Föld többé-kevésbé sziget - a fő a tenger!

Jasper Western nagy tisztelettel hallgatta Cap szavait. Nemcsak korának adózott tisztelettel, hanem mesterségének is. Gyakran álmodozott arról, hogy egyszer majd kipróbálja a hajózást a tengeren is; de sokkal jobban szerette a maga sima tükrű, szép nagy tavát, semhogy hajlandó lett volna véglegesen felcserélni akármiféle tengerrel is.

- Nyomkereső barátom már helyet készített önöknek a tűz és a párolgó tál mellett - mondta mosolyogva. - Kérem, telepedjenek le, és ízleljék meg a mi friss vadpecsenyénket.

- Örömest - felelte Cap. - Mert ebben az egy dologban a szárazföld kétségtelenül felülmúlja a tengert. Az óceánon nem lehet szarvasokat lőni.

A tűz gazdái igaz vendégszeretettel osztották meg vacsorájukat a jövevényekkel. Különösen Jasper buzgólkodott Mabel kínálgatásával. Odahúzott a tűzhöz egy tuskót, hogy a lány kényelmesen leülhessen, kiválasztott számára egy ízes darabot a vadpecsenyéből, és friss vizet hozott a közeli forrásból. Minden nő, akár fiatal, akár öreg, szereti a figyelmességet. A fiatal Jasperen meglátszott, hogy nem sokat forgolódott női társaságban, de természetes kedvessége, őszinte, mesterkéletlen udvariassága és az a leplezetlen hódolat, amellyel Mabelre nézett, határozottan rokonszenves volt.

Mialatt a fiatalok beszélgetve ismerkedtek egymással, a többiek körülülték a nagy közös tálat, amely bőségesen meg volt rakva ínycsiklandozó sült hússal. Az indiánok komoly arccal, némán táplálkoztak, étvágyuk kimeríthetetlennek látszott. A két idősebb fehér ember is jó étvággyal evett, de közben maradt idejük barátságos eszmecserére is.

- A vadászat haszna és öröme az egyetlen dolog, amit a szárazföldi emberektől irigyelni tudnék - mondta Cap. - Persze jó vadász sem lehet mindenki. Erre is születni kell.

- Itt az őserdőben, különösen azon a részen, amit mi határvidéknek nevezünk, sokféle képességre van szükség, hogy az ember megállja a helyét - felelte

Nyomkereső. - Érteni kell a puskához, dárdához, vadászkéshez, de még az evezőlapáthoz is.

- Elhiszem - mondta Cap -, de mi az a kormánykerék, a vitorlák és a kötélzet kezeléséhez képest! Az evezőlapátot ügyesen kell forgatni, ha az ember kenun utazik az itteni gyors sodrású folyókon, de a hajó egészen más!

- Tudom - bólintott Nyomkereső. - Minden foglalkozásnak megvan a maga csínja-bínja, és én senkit sem becsülök annyira, mint azt az embert, aki érti és szereti a maga mesterségét. És minden körben mások a szokások. Egy mingó egészen másképp festi magát, mint egy delavár indián. De azt hiszem, a legtalpraesettebb emberek azok, akik sokat tartózkodnak a szabad ég alatt, és legközelebb állnak a természethez.

- Ebben egyetértünk - mondta Cap. - Kövezett városi utakon sétafikálni, templomba járni, prédikációt hallgatni édeskevés ahhoz, hogy valakiből ember váljék! Add a fiút hajósinasnak, küldd ki a nyílt tengerre, szokja meg a viharokat, lásson távoli kikötőket, idegen népeket és tájakat, akkor majd kinyílik a szeme és az esze, megedződik a jelleme, egyszóval férfi lesz belőle. Egyébként pedig - eh, nem is érdemes sokat beszélni róla! Itt van például a sógorom. Nem mondom, derék ember, nem is akárki - de mégiscsak katona, semmi egyéb. Őrmester, igaz, de mégiscsak egy kis csavar a hadsereg gépezetében. Parancsokat teljesít, ebből áll az élete. Amikor nővéremnek, a szegény Bridgetnek udvarolt, hányszor mondtam neki: eszedbe se jusson egy katona felesége lenni! De tudja, milyenek a lányok, ha egyszer megtetszik nekik valaki. Dunham szépen haladt előre, azt mondják, ő a legfontosabb ember az egész erődben, de a szegény Bridget nem érte meg ezt,

hiszen már tizennégy éve, hogy meghalt.

- A katona hivatása is tiszteletre méltó - felelte Nyomkereső -, feltéve, hogy az igazság ügyéért harcol. És harcolni is többféleképpen lehet: alattomosan és becsületesen. Én sokat harcoltam a mingók ellen, de mindig fehér ember módjára. Barátom, Nagy Kígyó, indián módra harcol ugyan, és nekem nincs jogom ezt bírálgatni, hiszen sok csatát vívtunk már egymás oldalán. Az ő szokásai mások, de a becsület ugyanaz. Sokszor mondom neki, hogy csak egy pokol és egy mennyország van, bár az odavezető utak különbözők.

- Nem vitatom - szólt közbe Cap -, csak azt akarom megjegyezni, hogy a szárazföldön több út vezet a pokolba, mint a tengeren, ahol kevesebb a kocsma, és kevesebb a kísértés. Éppen ezért nem értem, mért beszélnek "tisztítótűzről", amikor inkább "tisztítóvízről" kellene beszélni, és a tenger igazán az. Nem tudom, hogy az önök tavai milyenek.

- A városokban könnyű bűnbe esni, megengedem - felelte Nyomkereső. - De a mi tavainkat erdők veszik körül, és az erdő jó nevelőiskola. Persze itt is élnek gonosz emberek, de olyanok is, akikről bárki példát vehet. Így hát azt mondom, ne általánosítsunk, hanem ítéljünk meg minden egyes embert érdemei és hibái, jó és rossz tulajdonságai szerint. Én erdei ember vagyok, ott érzem magam elememben igazán. Önt hajlama és sorsa a tengerre vezette. Ez a fiatal barátom pedig, aki olyan jól elbeszélget most az őrmester leányával, az Ontario-tó legjobb ismerője, de a folyókat is jól ismeri itt, minden édesvízben otthonos, a franciák el is nevezték Eau Douce-nak - ami "Édesvizet" jelent. Mindenesetre jobban tud evezni, mint tüzet rakni.

- Az én indiánom, Nyílhegy, ki is nevette ezt a tüzet -

mesélte Cap. - Azt mondta, hogy csak afféle sápadtarcú ember rakta tűz. Mert az indiánok, mondotta, nem raknak tüzet nedves gallyakból, nehogy a fekete füst elárulja őket.

- Úgy látszik, Jasper annyira szereti a vizet, hogy ha gallyakat gyűjt, akkor is a nedveset szedi össze - nevetett Nyomkereső. - De hogy a nedves gallyak, ha meggyújtjuk, fekete füstöt adnak, mi is tudjuk, nemcsak az indiánok. Nem olyan nagy tudomány ez, mint ahogy Nyílhegy képzeli.

- Nekem is volt dolgom idegen népekkel, csak nem indiánokkal, hanem hollandusokkal, malájokkal, meg kínaiakkal - mondta Cap. - Én is azt tapasztaltam, hogy nincs olyan nagy különbség köztük. Lényegüket tekintve minden nép egyforma. Mind szereti az aranyat, a dohányt meg a pálinkát.

- De azért az indián mégis más mint a többi - vitatta Nyomkereső. - Vagy látott már olyan embert, aki jajveszékelés nélkül tűri, hogy kések hasogassák a testét, vagy lángok pörköljék, miközben emberfölötti önuralommal énekli halotti dalát? Nincs sárga vagy fehér ember, aki ezt meg tudná tenni.

- Fehér embernek nem is kell megtennie. Mert, hála istennek, fehér ember sohasem juthat abba a helyzetbe, hogy megkínozzák.

- Téved, Cap uram! A kegyetlenség nem a színes emberek vagy a vademberek sajátos tulajdonsága, megtalálható a fehér emberekben is.

- Talán a franciákban, nem mondom - vélte Cap, és most már jóllakottan válogatott a húsdarabok közt. - Még szerencse, hogy a Nagy-tó választ el minket tőlük.

- A tó nagy, igaz, de nem elég széles, inkább hosszú és keskeny. Egyik végében vagyunk mi, a másik végében a franciák. Ha nem is mernek átkelni az Ontario-tavon, nagyon könnyen megkerülhetik.

- Ezek a vacak tavak! - kiáltott fel Cap. - Próbálná csak valaki megkerülni az óceánt!

- Miért? Az óceánnak nincs vége?

- Nincs. Se vége, se oldala, se feneke. Az a nemzet, amelynek országát óceán határolja, nyugodtan alhatik, nem kell félnie senkitől. Ott az embert nem fenyegeti az a veszély, hogy amíg alszik, rátörnek és megskalpolják.

- Csitt! Bocsánat, nem akarom, hogy az ifjú hölgy fülébe jusson. Minek ijesztgessük? Még szerencse, hogy inkább Édesvíz szavaira figyel, mint a mi beszédünkre. Mert mi tagadás, az út innen az erődig meglehetősen kockázatos. Sok ellenséges csapat ólálkodik itt. Legalább annyi itt az irokéz, mint a tó másik oldalán. Ezért küldött minket az őrmester önök elé.

- Micsoda? Ilyen vakmerők a gazfickók? Ennyire megközelítik őfelsége ágyúit?

- Hát a hollók nem köröznek e az elejtett vad fölött, ha ott is a vadász a közelben? Mindig akad fehér ember, aki egyik erődből a másikba igyekszik, és a mingók meg irokézek ezekre leselkednek. Mi hárman úgy tettük meg az utat, hogy én a folyó bal partját kutattam át, Nagy Kígyó meg a jobb parton fürkészte a gazfickók nyomát, míg Jasper, a biztos kezű hajós, egymaga evezett fel a kenuval. Az őrmester könnyes szemmel mesélgetett neki a lányáról, hogy milyen

szép, milyen jó, milyen engedelmes, és mennyire sóvárog utána, és mennyire aggódik érte. Azt hiszem, Jasper puszta kézzel is nekimenne akár száz mingónak, de nem hagyná cserben Mabel kisasszonyt. Minden veszéllyel szembeszáll érte.

- Miért? Olyan nagy volt a kockázat?

- De mennyire! Miközben az örvényt figyelte, vagy a víz sodrával küzdött, lesből lelőhették volna. Minden kockázat közül, amilyet az erdőben vállalni kell, a legveszedelmesebb egy ilyen vad folyón felevezni, ha a parti bozótban ellenség ólálkodik.

- Igaz, igaz. Nekem sem tetszik ez a százötven mérföldes erdei út, amelyre a sógorom kárhoztatott. Nyílt harcban, ha látom az ellenséget, örömest veszek részt, és nem hátrálok meg, amíg élek. De hogy lesből lőjenek le, mint egy vadat - brr! Ha nem szeretném úgy ezt a kis Mágnest, még most is megfordítanám a kormánykereket, és visszavitorláznék Yorkba, hátat fordítva annak az átkozott Ontariónak!

- Nem sokat segítene magán, kedves uram, mert az út visszafelé jóval hosszabb, és éppen olyan veszélyes, mint az, amely még előttünk áll. Bízza csak ránk, elvisszük az erődbe anélkül, hogy egyetlen hajszála is meggörbülne, inkább a saját skalpunkat adjuk oda!

Cap angolnabőrbe font, kemény, szoros copfot viselt a tarkóján, míg feje búbja majdnem egészen kopasz volt. Most gépiesen megtapogatta mind a kettőt, mintha meg akarna győződni róla, vajon megvannak-e még. Szíve mélyén bátor ember volt, de amikor új ismerőse a skalpolást emlegette, borsódzott a háta. Ám hiába, most már nem lehetett visszavonulni. Így hát káromkodott egyet magában, aztán megkérdezte:

- Milyen messze vagyunk még az erődtől?

- Mindössze tizenöt mérföldnyire. És gyors mérföldek ezek, mert a folyón tesszük meg, hacsak a mingók meg nem állítanak.

- Végig fák kísérnek, a szeles és szélmentes oldalon egyaránt?

- Hogyan?

- Úgy értem, jobbról-balról fák szegélyezik majd utunkat?

- Aha, értem! Az Oswego partjait már megtisztították a katonai csapatok, közvetlen közelben nincsenek fák. A folyó árja pedig, mint már említettem, rendkívül gyors.

- De mi gátolja ezeket a mingó ördögöket abban, hogy golyózáport zúdítsanak a nyakunkba, amikor a benyúló földnyelveket vagy sziklazátonyokat kerülgetjük?

- Hát az bizony megtörténhetik. De bízzunk a gondviselésben. Ha eddig vigyázott ránk, remélhetőleg most sem veszi le rólunk oltalmazó kezét.

- No, én jobb szeretek saját karomra támaszkodni!

- Én már sokszor voltam olyan helyzetben, hogy csak a csoda segített. Vagy nézze csak meg Nagy Kígyót itt. Bal füle körül még most is láthatja egy kés nyomát. Hosszú puskám egy golyója mentette meg akkor a skalpját. Ha egy fél perccel később érek oda, már nem él. Valahányszor a derék mohikán hálásan szorongatja kezemet, azt mondom neki, ne nekem köszönje, hanem a gondviselésnek. Igaz, hogy én sem

tétováztam, mert ha az ember tomahawkot lát villogni egy jó barátja feje körül, gyorsan határoz, és még gyorsabban cselekszik. Én is így tettem, mert ha nem vagyok elég fürge, Csingacsguk szelleme "ősei boldog vadászterületén" kergeti a szarvast talán éppen ebben a pillanatban!

- Hagyjuk ezeket a hátborzongató dolgokat, kedves barátom - mondta Cap. - Miután egy-két óra múlva lemegy a nap, használjuk fel a még hasznosítható perceket, és menjünk tovább. Ha készen vagy, Mágnes, indulhatunk.

Mabel elpirult és felugrott - jelezve, hogy máris kész engedelmeskedni. Az idősebbek beszélgetéséből egy szót se hallott, mert Édesvíz, vagyis a fiatal Jasper sokkal érdekesebb dolgokat mesélt neki. Leírta, milyen élet folyik az erődben, ahová most készülődtek, és ahol gyermekkorában fordult meg utoljára. De most abba kellett hagyni az izgalmas beszélgetést. A társaság felszedte sátorfáját, amit persze nem kell szó szerint érteni, de egy kis csomagolás mégis szükségesnek mutatkozott. Mielőtt elindultak volna, Nyomkereső - társai, sőt a két indián csodálkozására - gallyakat kotort össze, és a hamvadó tűzre vetette, még arra is volt gondja, hogy nedves ágak legyenek köztük, és sűrű, fekete füst szálljon felfelé.

- Ha módodban áll lábnyomaidat eltüntetni, Jasper - magyarázta fiatalabb társának oktató hangon -, elhagyott táborhelyed füstje inkább hasznos, mint ártalmas. Lefogadom, hogy legalább egy tucat mingó ólálkodik körülöttünk. És ha egyik-másik felkúszik a magasabb fákra vagy arra a dombtetőre, első dolga lesz füst után kémlelődni. Hadd lássák meg füstünket! Szívesen átengedem nekik, amit itt hagyunk.

- És ha követnek minket, hogy megtámadjanak? -

kérdezte Jasper, aki máskor nem sokat törődött a veszéllyel, de amióta megismerkedett Mabellel, úgy látszik, kerülni akarta a fölösleges kockázatot.

- Hadd kövessenek a folyóig! Ott aztán mingó ravaszságukra bízom, hogy eldöntsék, merre tűnt el a csónakunk: a folyón felfelé vagy lefelé? A víz az egyetlen dolog, amely teljesen eltünteti az ember nyomát. Így csakis az eszükre lesznek utalva. Annyit tudnak, hogy társaságunk eddig felfelé evezett a folyón. Nyilván feltételezik majd, hogy pihenőnk után megint a folyón felfelé folytatjuk utunkat. Ha arra üldöznek, annyi időt nyerünk, amennyi nekünk éppen elég.

- Igazad van, hiszen Mabel kisasszonyról nem tudhatnak semmit. Érkezését a legnagyobb titokban tartottuk.

- Én pedig gondoskodom róla, hogy most se tudják meg, látod-e, Jasper? - mondta Nyomkereső, és nagy gondossággal Mabel nyomaiba lépett, széles talpával széttaposva a lány kis lábnyomát.

- És a további tervek? - kérdezte Cap.

- Én úgy gondolom, hogy mindnyájan elférünk az önök csónakjában, és egy kis szerencsével eljuthatunk arra a helyre, ahol elrejtettük a csónakunkat. Akkor aztán kényelmesebben utazhatunk tovább.

- Ámen - hagyta rá Charles Cap.

II. SELLŐ ÉS ZUHATAG

A mai New York állam folyói: a Hudson, a Mohawk, az Oswego - valamint tavai: az Erie-, az Ontario-, a

Champlain- és a George-tó - többé-kevésbé összefüggő vízrendszert alkotnak. A tavakat ezek a folyók és természetes csatornák összekötik egymással. A Hudson ezerkétszáz méter magasan ered az Adirondack-hegységben, és a New York öbölbe torkollik. A beleömlő Mohawk folyó több tóval köti össze. Fontos vízi út még az Oswego is, amely az Oneida és egy másik kisebb folyó egyesüléséből keletkezik, és Oswego városánál torkollik az Ontario-tóba. Ezek a folyók többnyire gyorsan száguldanak lefelé, és kisebb-nagyobb vízeséseket alkotnak. Legveszedelmesebb szakaszaikat, ahol a medret sziklák szorítják össze, és a víz áramlása különösen sebes, sellőknek hívják.

Cap és társai Fort Stanwixből, a Mohawk partján épült erődből indultak el csónakon. Eljutottak az Oswego tó vizébe, és erdei sétájuk előtt elrejtették a kenut a parti bokrok közt. Júniusi Harmat ott guggolt, és várta visszatértüket.

- Fordítsuk meg a kenut, orrával ár ellen, majd a víz közepén ráérünk visszafordítani - indítványozta Nyomkereső, amikor a társaság odaért a folyóhoz. - Ha azok az átkozott mingók nyomunkra akadnak, megtalálják a kenu nyomát is a sárban. Hadd higgyék, hogy a folyón felfelé folytattuk utunkat.

A tanácsot készségesen követték, azután valamennyien beszálltak a kenuba, Nyomkereső kivételével, aki a parton maradt, hogy ellökje a könnyű járművet. Egy erős lökés után Nyomkereső könnyed ugrással a kenuban termett, anélkül, hogy egyensúlyából kibillentette volna, és a csónak orrában helyezkedett el. Mihelyt a folyó közepére értek, a kenut visszafelé fordították, és nesztelenül siklottak az árral lefelé.

A kenu egyike volt azoknak a kéregből épült, könnyű járműveknek, amelyeket az indiánok olyan ügyesen tudtak elkészíteni. Csekély súlyuk nagyon alkalmassá tette őket az itteni sekély, sziklás vízi utak akadályainak legyőzésére. Az is fontos volt, hogy a csónakot megerőltetés nélkül lehessen vinni vállon is, szükség esetén akár egy-két mérföldnyi távolságra, ha az utasok az egyik folyóból a másikba akartak eljutni. Ezt a kenut egy ember is fel tudta emelni, pedig jó hosszú volt és meglehetősen széles. Nagyon gondos munkával készült, minden kis részét pontosan összeillesztették; játszva elbírt volna több embert is, mint azt a hetet, aki most helyet foglalt benne.

Cap az alacsony padon ült a kenu közepén. Nagy Kígyó mellette térdelt. Nyílhegy és felesége előttük gubbasztott. Mabel félig hevert nagybátyja háta mögött, batyui és csomagjai között. Nyomkereső és Édesvíz állva evezett, egyik elöl, a másik a kenu végében. Közben halkan beszélgettek, nem feledkezve meg a szükséges elővigyázatosságról.

Akármilyen közel voltak is már az Oswego-erődhöz, a terep csöppet sem volt biztonságos.

Abban az időben két vízi úton bonyolították le a közlekedést és a katonai szállításokat New York gyarmat lakott része és a kanadai határvidék közt. Az egyik út a Champlain-tó és a George-tó vizein haladt át, a másik pedig a Mohawk folyón, az Erdő-patakon és az Oneida folyón keresztül. Mindkét útvonal mentén kisebb erődöket, előretolt katonai állomásokat építettek. De a Mohawk-parti erődöt az Oswego torkolatától legalább százmérföldnyi lakatlan vadon választotta el. Ezen vágott át Nyílhegy vezetésével Cap és Mabel.

- Néha sóvárogva gondolok azokra a békés időkre,

amikor nem kellett mással törődnöm, csak a vadakkal és halakkal! - mondta Nyomkereső. - Milyen szép napokat töltöttünk Nagy Kígyóval az erdőben meg a folyók mentén... Vadpecsenyével, lazaccal, pisztránggal csillapítottuk éhségünket, tiszta forrásvízzel a szomjunkat, nem volt semmi gondunk! Most meg folyton emberölésen törjük a fejünket. Nem is csodálnám, ha az őrmester leánykája azt gondolná rólunk, hogy vérszomjas vademberek vagyunk.

- Ha azok lennének, apám nem bízta volna önökre egyetlen leánya életét - felelte Mabel mosolyogva. - Leveleiben is gyakran írt Nyomkeresőről. Ifjú barátom - mindig így emlegette.

- Ifjú barátom! - kacagott Nyomkereső. - Ifjú már igazán nem vagyok. Legfeljebb az őrmesterhez képest, aki majdnem három évtizeddel idősebb nálam. Fiatalsággal itt csak ön dicsekedhetik, Mabel kisasszony, no meg Édesvíz barátom ott hátul, a csónak végében.

Mabel önkéntelenül is hátrapillantott, és tekintete a "tavi hajós" hódoló pillantásával találkozott. Gyorsan elfordította fejét, és a tükörsima vízre bámult.

Ebben a pillanatban tompa dübörgés hallatszott, amely csakhamar megismétlődött. Cap fülét hegyezte.

- Csak nem hullámverés? - kérdezte. - Ott volnánk már az önök híres tava közelében?

- Nem, nem, ott még nem tartunk - felelte Nyomkereső. - A folyó vizének dübörgését halljuk, amint a sziklákra zuhan, innen vagy fél mérföldnyire.

- A Vad Zuhatag? - figyelt fel a beszélgetésre Mabel is, és arca még jobban kipirult.

- Nem kell tőle félni - felelte Nyomkereső megnyugtató hangon.

- Nem volna jó közelebb húzódni a parthoz? - indítványozta Cap. - Az ilyen vízeséseket rendszerint sellők előzik meg, ezek a víz közepe felé sodornak, ahol az örvény szívóereje a legnagyobb.

- Bízza csak ránk, Cap mester - felelte Nyomkereső. - Igaz, hogy csak afféle édesvízi hajósok vagyunk, de ismerjük a folyóinkat, és úgy lesiklunk a zuhatagon, hogy észre se veszi!

- Lesiklunk? Csak nem akar ezen a törékeny faháncs alkotmányon belemenni a zuhatagba?

- Még mindig könnyebb, mint a zuhatag előtt kikötni a parton, kirakni a csónakot, és vállunkra emelni, úgy cipelni vagy egymérföldnyi úton, amíg meg nem kerüljük a zuhatagot.

Most Jasper vette át a szót:

- Úgy gondoltuk, hogy a kisasszonyt meg az indiánokat kitesszük a partra, ők poggyász nélkül könnyen lesétálhatnak, mi hárman pedig átvisszük a csónakot a zuhatagon.

- Önre feltétlenül szükségünk van, Mr. Cap - tette hozzá Nyomkereső, és Jasperre kacsintott -, hiszen megszokta a hullámokat, és segít egyensúlyban tartani a csónakot. Ha erősebben megbillen, Mabel kisasszony kelengyéje könnyen kirepül, vagy legalábbis tönkreázik.

Cap gondolkodóba esett. Mint tengerész, aki ismeri a víz erejét, nagyon jól tudta, milyen nehéz feladat

lesiklani egy zuhatagon. De büszkesége nem engedte, hogy elárulja tétovázását. Aztán az is elvette kedvét a szárazföldi sétától, amit a skalpolásról hallott. A csónakot - okkal vagy ok nélkül - afféle menedékhelynek tekintette, ahol biztonságban van az indiánok támadása elől.

- De ha indiánok ólálkodnak erre, hogy engedhetjük ki Mabelt a partra? - kérdezte.

- Ebből a szempontból a zuhatag környéke eléggé veszélytelen - felelte Nyomkereső. - A parti ösvény itt, ahol a csónakokat szokták átcipelni, meglehetősen forgalmas, és a mingók nem merészkednek ide. Jobb szeretnek olyan helyen garázdálkodni, ahol kockázat nélkül tehetik meg. Kormányozz jobbra, Jasper! Látod azt a vízbe nyúló fatörzset? Ott tesszük partra Mabel kisasszonyt, ott száraz lábbal kiszállhat.

Néhány perc múlva az egész társaság elhagyta a csónakot, Cap, Nyomkereső és Édesvíz kivételével.

- Csak nyugalom - mondta Nyomkereső.

- Ki izgatott? - felelte Cap fitymáló hangon. - Mi az a vacak zuhatag egy tengeri viharhoz képest?

- Hát azért az Oswego zuhatagát sem szabad lekicsinyelni - mondta Nyomkereső. - Nem olyan nagy, mint a Niagara- vagy a Glenn-vízesés, de legény legyen a talpán, aki megbirkózik vele. Álljon csak, Mabel kisasszony, arra a sziklára, onnan végignézheti, hogyan siklunk le.

A kenut már ellökték a parttól, és Mabel reszketve kapaszkodott fel a kijelölt sziklára; szeme Édesvíz karcsú, hajlékony és erős alakjára tapadt, amint ott állt a kenu farában, és biztos kézzel irányította a

pehelykönnyű jármű útját. De mihelyt a csónak a zuhatag közelébe ért, a lány halkan felsikoltott, és kezével eltakarta szemét. A következő pillanatban azonban újra szabaddá tette, és lélegzetét visszafojtva, elbűvölten nézte, mi történik. A két indián nyugodtan ült a fatönkön, és egykedvűen bámult a vízbe, míg Júniusi Harmat Mabelhez lépett, és gyermeki kíváncsisággal figyelte a kenu veszedelmes útját.

Mihelyt a csónak a folyó közepére ért, Nyomkereső térdre ereszkedett, és úgy evezett tovább, ügyelve arra, hogy lassú, könnyű mozdulatai ne zavarják Édesvíz munkáját. A "tavi hajós" mozdulatlanul állt a kenu végében, és merően nézett egy pontra a zuhatagon túl - nyilván a lesikláshoz legkedvezőbb irányt kereste.

- Kissé jobbra, fiam, nyugatra - dünnyögte Nyomkereső -, amerre a folyó erősebben tajtékzik. Édesvíz nem felelt, mert a kenu már belekerült a folyó legerősebb sodrába, és orra egyenesen a zuhatag felé mutatott. Futása meggyorsult. Cap fülét megütötte a víz egyre hangosabb dübörgése.

- Lenyomni az orrát! Minél lejjebb! - kiáltotta aggódva, amint a csónak elérte a zuhatag kezdetét.

- Lent lesz az orra, éppen eléggé lent lesz - felelte Nyomkereső halkan kuncogva. - Fel a farát, Jasper!

A többi olyan volt, mint amikor az ember behunyt szemmel halad át valami szeles helyen. Édesvíz megfelelő mozdulatot tett a lapátjával, és a kenu besiklott a zuhatag csatornájába. Cap egy pillanatig úgy érezte, mintha egy sistergő katlanba pottyant volna. Látta, hogy a kenu orra előrebillen, a dühösen habzó ár őrült sebességgel száguld el mellette, és úgy

dobálja a könnyű járművet, mint valami dióhéjat. Aztán, nagy örömére és meglepetésére, érezte, hogy most már sima vízen siklanak a zuhatag alatt, ahová Jasper biztos evezőcsapásai kormányozták a kenut.

Nyomkereső hangosan és boldogan nevetett, amint felkapaszkodott térdelő helyzetéből. Valahonnan gyorsan előszedett egy bádogbödönt és egy szarukanalat, aztán nyugodtan meregette a kenu fenekéről a vizet, amely a lesiklás percében odaloccsant.

- Tizennégy kanál víz, Jasper - mondta szemrehányó hangon -, pedig nagyon méltányosan mértem. A múltkor tíz kanállal siklottunk le.

- Cap mester túl erősen támaszkodott hátra - felelte Édesvíz. - Alig tudtam beigazítani a hajót.

- Lehetséges..., sőt egészen biztosan úgy volt, ha mondod..., de a múltkor mégiscsak tíz kanál vizet kaptunk.

Cap most hatalmasat köhintett, és megtapogatta copfját, mintha meg akarna győződni róla, hogy még ott van-e a helyén, és hátranézett, hogy szemügyre vegye a veszélyt, amelyet ilyen szépen átvészelt. Most már meg is értette, miképpen sikerülhetett. A folyó legnagyobb része kilencvenfokos szögben, egészen függőlegesen zuhant le tíz-tizenkét lábnyira, de közepe táján sodra olyan erős volt, hogy kivájta a sziklamedret: itt a víz egy szűk csatornán legfeljebb negyvenfokos szögben száguldott keresztül. Ezen a keskeny csatornán siklott le a csónak, töredezett sziklák fenyegető szilánkjai közt, örvények fölött, vadul tajtékzó, tomboló vízen - a legkisebb eltérés elég lett volna ahhoz, hogy a gyenge alkotmány pozdorjává zúzódjék. Viszont az is igaz, hogy a kenu könnyűsége

elősegítette a sikert; lehetővé tette, hogy a kormányos biztos szeme és erős karja hajszálpontosan betartsa az egyetlen helyes irányt, kikerülje a fenyegető szirteket, és átsegítse a csónakot a legveszedelmesebb ponton - a többit aztán elvégezte a folyó szédítő gyors sodra.

Minden tengerész ösztönszerűen retteg a sziklazátonyoktól. Cap elismerő csodálattal adózott a két fiatalabb férfi ügyességének és bátorságának. De érzelmeit nem árulta el, és csak ennyit mondott:

- Szép volt - semmi különös, de jó munka.

- Én bizony nem mondanám, hogy semmi különös - felelte Nyomkereső. - Nem ismerek még egy embert, aki ilyen biztosan meg tudná tenni, bár nagy üggyel-bajjal átevickél néha itt egy-egy kontár, ha szerencséje van. Bevallom, magam sem vállalkoznék rá egyedül. Jasper keze és Jasper szeme kell hozzá, hogy szárazon átkeljünk. Tizennégy kanálnyi víz nem sok, bár kissé restellem, hogy nem tíz kanál volt, mint a múltkor. Ha már olyan nézőközönségünk van, mint az őrmester leánya, jobban is kitehettünk volna magunkért. De a dicsőség mindenesetre Jasperé.

- Miért egyedül az övé? Hallottam, amint ön dirigálta, hogy mit tegyen.

- Nem dirigáltam, csak belekotyogtam. Ez csak emberi gyarlóság, tengerész barátom, és főképpen a fehér ember gyarlósága. Ha egy indián ül a kenuban, meg se mukkan. De mi, fehérek, mindig okosabbak akarunk lenni felebarátainknál. Pedig nem helyes ilyen pillanatokban megzavarni a kormányost. Egy hajszálnyi tévedés jobbra vagy balra már végzetes lehetett volna. De én tudtam, hogy nem lesz semmi baj. Jasperral lesiklanék akár a Niagarán is!

- A Niagarán! Ne tréfáljon, Nyomkereső! Csak nem akarja elhitetni velem, hogy a Niagarán is le lehet siklani egy ilyen törékeny jószággal?

- Miért ne? Semmi sem könnyebb, csak érteni kell hozzá. A legnagyobb tengerjáró vitorlást is le lehet vinni rajta, nem igaz, Jasper?

- Szent igaz - felelte a fiatalember -, csak az a kérdés, mielőtt lesiklanál vele, hogy viszed fel.

Cap nem látta, hogy Nyomkereső megint a barátjára kacsintott. Ugratni akarta a tengerészt, mert kissé megelégelte, hogy olyan fölényesen beszél, és folyton a tengerrel hozakodik elő.

Közben eljutottak arra a helyre, ahol Jasper elrejtette a maga csónakját a bokrok közé. A társaságnak most már két csónak állt a rendelkezésére. A következőképpen helyezkedtek el: Cap, Jasper és Mabel ott maradt a kenuban. Nyomkereső, Nyílhegy és Júniusi Harmat átült a másik csónakba, míg Nagy Kígyó a parton cserkészett, a bokrokat kutatta át, az ellenség nyomait fürkészte.

Mabel még nem nyerte egészen vissza piros arcszínét, pedig most már nem volt semmi ok a sápadozásra. A csónak gyorsan, de nyugodtan siklott lefelé a folyón, Jaspernek csak időnként kellett lapátját megmozdítania, hogy helyes irányba terelje. De a lány még mindig úgy látta maga előtt, amint bátran és nyugodtan áll az alábukó csónakban, feszült figyelemmel lesve a tajtékzó vizet, amely hol elborította, hol meg feltárta barna kőmedrét, mintha valami gépezet rángatná ide-oda. Mabel szívét összeszorította a félelem, de ezt tüstént felváltotta a jóleső megnyugvás, amit nők éreznek, ha egy erős

férfi karja oltalmat ígér nekik. Amióta elhagyta a Stanwix-erődöt, Mabel most, a Vad Zuhatag után érezte magát először teljes biztonságban. A másik csónak a közelben haladt, és Nyomkereső időnként egy-két szót váltott a leánnyal, míg Édesvíz csak akkor szólt, ha kérdeztek tőle valamit.

- Nos, hogy tetszett a lesiklás? - kérdezte Nyomkereső a lánytól. - Milyen látvány volt a partról nézve?

- Izgalmas és gyönyörű - felelte Mabel. - Nem győztem csodálni mindkettőjük nyugalmát és bátorságát.

- Mr. Cap is bátran viselkedett - mondta Nyomkereső. - De ne gondolja, hogy azért tettük, mert hősködni akartunk. A kirakodás és a zuhatag szárazföldi megkerülése nagy időveszteséggel járt volna. Márpedig minden perc drága, amíg ezek az átkozott mingók errefelé kószálnak; nem igaz, Édesvíz?

- Most már nem kell tartani semmitől - felelte a fiatalember. - A kenuk gyorsan siklanak, és két óra múlva megérkezünk.

- Hála istennek! - mosolygott a lány.

- Nincs olyan mingó, aki egyetlen hajaszálát is meggörbíthetné önnek, kedvesem, amíg mi itt vagyunk - mondta Nyomkereső. - Megfogadtuk, hogy baj nélkül elszállítjuk az édesapjához. De nézd csak, Jasper: mi az ott a vízben, a kanyarnál, a bokrok alatt? Mintha egy ember állna a sziklán, a part mellett.

- Az bizony Nagy Kígyó, és erősen integet. Csak tudnám, mit akar!

- Igen, Nagy Kígyó, szavamra! És azt akarja, hogy evezzünk oda. Úgy látszik, valami baj van, különben

nem tartóztatna fel minket. De ne veszítsük el a fejünket, végtére is férfiak vagyunk! Csak az bosszant, hogy épp az imént emlegettük, mennyire nem fenyeget már semmiféle veszedelem. Hiú hetvenkedés volt, és a mingók hamarosan meghazudtolták. Vigye el őket az ördög!

Az Oswego vize itt sebesen folyt, és ágyát sok helyen sziklák szorították össze. A kenu kormányzása a zuhatagon túl is nagy figyelmet és ügyességet követelt. A mohikán jól tudta ezt, és olyan helyet választott ki, ahol a csónakot meg lehet állítani.

Nyomkereső egy erős evezőcsapással a part felé fordította a kenu orrát. Ugyanezt tette Jasper is. A következő percben mindkét csónak nesztelenül suhant el a parti bokrok mellett. Mihelyt a mohikán közelébe értek, megálltak.

- A nagy főnök nem szokott ok nélkül aggodalmaskodni - mondta Nyomkereső a delavárok nyelvén. - Miért intett nekünk, hogy álljunk meg?

- Mingók ólálkodnak az erdőben.

- Ezt már napok óta sejtettük. A nagy főnök talán nem tudta?

A mohikán kőből faragott pipafejet nyújtott át Nyomkeresőnek.

- Egészen friss nyom közelében találtam - mondta. - A nyom az erőd felé vezet.

- Talán a mi katonáink egyike vesztette el - mondta Nyomkereső. - Közülünk sokan szívnak indián pipát.

- Nézze meg jobban, fehér testvérem - felelte a

mohikán.

A pipát habkőből faragták, szépen és gondosan. Közepén kis keresztet lehetett látni.

- Látom - dünnyögte Nyomkereső. - Nem indián, hanem kanadai pap faragta. Mikor veszítette el a gazdája? Mit gondol Csingacsguk?

- Még parázslott benne a dohány, amikor ráakadtam.

Nyomkereső kiszállt a csónakból. A mohikán megmutatta neki azt a helyet, ahol a pipát találta. Mindketten lehajoltak, és alaposan megvizsgálták a nyomokat. A vizsgálódás jó tíz percig tartott. Azután Nyomkereső egyedül tért vissza a csónakhoz, míg indián barátja eltűnt az erdőben.

- Mi újság, kedves mester? - kérdezte Cap. - Csak nem vágták el az utunkat.

Nyomkereső egyszerű, nyílt arca többnyire nagy önbizalmat árult el. Most is nyugodt volt, de homlokán egy kis gondfelhő suhant át.

- Lehet, hogy úgy van, Cap uram - felelte. - Egyelőre csak annyit tudok, hogy mingó lábnyomok húzódnak az erdőben, alig százlépésnyire tőlünk. És ami még rosszabb, a lábnyomok iránya az erőd felé mutat. Ha a mingók lesben állnak, bajos lesz áthaladni az irtáson, amely az erődöt körülveszi.

- Csak nem mernek ezek a rézbőrű ördögök odáig szemtelenkedni? Az erőd ágyúinak torkába?

- Ez nem olyan erőd, mint Cap uram képzeli. Mindössze néhány könnyű ágyúja van, azok is a folyó torkolatát őrzik. A mingók értik a módját, hogy

láthatatlanná váljanak. A kidőlt fatörzsek kitűnő rejtekhelyet nyújtanak nekik. Ágyúval lőni rájuk csak puskaporpazarlás volna. Így hát mi sem mehetünk tovább, egyelőre nekünk is el kell rejtőznünk. Szerencsére ezen az oldalon magas a part, és jól eltakarja a csónakokat. A vérszomjas ördögök már előttünk vannak, lejjebb a folyón. De jó lenne visszacsalni őket a hátunk mögé! Azt mondom, Jasper, próbálkozzunk meg egy kis csellel. Látod azt a terebélyes gesztenyefát a folyó túlsó kanyarulatánál, amelyet nemrég hagytunk el?

- Azt a fát, a kidőlt fenyő mellett?

- Azt hát! Fogd a kovát meg a taplót, és kússz vissza a parton odáig. Rakj egy kis máglyát, és gyújtsd meg. Talán a füst visszacsalogatja az átkozott fickókat. Közben mi kissé lejjebb evezünk, és keresünk valami jó rejtekhelyet a kenuk számára.

- Rendben van, Nyomkereső - felelte Jasper. - Tíz perc múlva olyan tűz lesz ott, hogy csuda!

- Persze nedves fát is tégy rá, hogy jó nagy füstje legyen - mosolygott Nyomkereső.

Mabelnek nem tetszett, hogy Jaspert ilyen veszedelmes útra küldik, de mielőtt kinyithatta volna a száját, hogy tiltakozzék, a fiatalember már felkapaszkodott a partra, és eltűnt a bozótban. A kenukat közben lecsurgatták a folyón egy olyan helyre, ahonnan az említett terebélyes gesztenyefát már nem is lehetett látni.

- Tyű, micsoda füst, az áldóját! - suttogta Nyomkereső, és hátrafelé mutatott, ahol már kanyargó füstoszlop emelkedett a folyó fölé.

- Túl sok füst, túl sok ravaszság - csóválta fejét kétkedően a tuszkaróra.

Nyomkereső nem felelt neki. Figyelmét lekötötte egy kis öblösödés, a part beszögellése. Éppen akkora volt, hogy a két kenu besuhanhatott, és egymás mellett elfért benne. Jobb rejtekhelyet álmodni sem lehetett volna. A kis öblöt sűrű bokrok szegélyezték, ágaik a víz fölé hajoltak, lombjaik valóságos kupolaként borultak a két csónak fölé.

- Itt jó lesz - dünnyögte Nyomkereső elégedetten. - De hozzá is segíthetünk egy kicsit, hogy még jobb legyen.

Kimászott a partra, és intett a tuszkarórának, hogy kövesse. Vigyázva, hogy zajt ne csapjanak, hosszú, lombos ágakat tördeltek le a közeli fákról. Ezeket letört végükkel az iszapba dugták, a csónakok elé. Valóságos sövényt varázsoltak oda - lombfüggönyt, mely teljesen eltakarta a kis öblöt és a benne rejtőzködő kenukat.

- No, mindjárt meglátjuk, elég ügyesek voltunk-e - kuncogott Nyomkereső. - Ott jön Édesvíz, kíváncsi vagyok, megtalál-e minket. Annyit látok, hogy van esze. A parti sekély vízben gázol felénk, hogy ne hagyjon nyomokat.

Jasper, miután feladatát elvégezte, visszatért oda, ahol tíz perccel előbb kimászott a partra. Mivel a csónakokat már nem találta ott, utánuk eredt, mégpedig kellő óvatossággal, a vízben gázolva, hogy nyomait eltűntesse. Közben fürkészve nézegette a partot, de nem vett észre semmit. Már-már elhaladt a kis öböl mellett is, amikor Nyomkereső kidugta fejét a lombfüggöny mögül, és halkan füttyentett neki.

- Nagyszerű! - mosolygott Nyomkereső elégedetten,

amikor barátja belépett a kis természetes lugasba. - Ha nem füttyentek neked, gyanútlanul továbbmentél volna. Úgy látszik, jó búvóhelyet találtunk itt.

- Csak az a kár, hogy nem gyújthatok rá a pipámra! - sóhajtott fel Cap.

- Bizony, nem volna tanácsos - felelte Nyomkereső. - A dohányfüst egykettőre elárulna minket a mingóknak. A szemüket még talán kijátszhatjuk, de az orrukat semmiképpen sem. Mi újság, Jasper? Hallottál valamit?

- Nagy Kígyó közeleg - felelte a fiatalember.

- Akkor maradjunk csendben. Szeretném tudni, hogy egy indián szeme észrevesz-e valamit ott, ahol te nem láttál semmit.

A mohikán ugyanabból az irányból közeledett, mint Jasper az imént. Amikor a kanyarulathoz ért, ahol könnyen el tudott tűnni azoknak a szeme elől, akik a folyón feljebb leselkedtek, gyorsan lehajolt, és óvatosan meglapult a part menti bokrok közt.

- Nagy Kígyó látja a gazfickót - súgta Nyomkereső. - Azok meg lépre mentek. Kutya legyen a nevem, ha nem készülődnek támadásra a füst ellen!

Halkan nevetett, és oldalba bökte a tengerészt, akivel egy csónakban ült. Cap előrehajolt, és feszülten figyelte a mohikán mozdulatait, éppen úgy, mint a másik csónakban Mabel és Jasper. Nyílhegy és felesége a parton gubbasztott, és közönyösen bámult maga elé.

A mohikán jó néhány percig hasalt a bokrok közt, aztán hirtelen becsúszott a vízbe. Úgy látszik,

észrevett valamit, ami sürgős intézkedést követelt. De akárhogy sietett is, nem feledkezett meg az óvatosságról. Minden irányban körülnézett, és arra is ügyelt, hogy nyomait eltüntesse. A sekély vízben gázolva szemügyre vett a parton minden kis helyet, ahol csak egy kenu elrejtőzhetik.

- Szólj neki, nehogy továbbmenjen - súgta Jasper türelmetlenül.

- Csigavér! - felelte Nyomkereső. - Mikor tanuljuk ezt meg az indiánoktól? Ne félj semmit, Csingacsguk szeme olyan csalhatatlan, mint egy vizsla szimata.

Igaza volt. A mohikán már továbbgázolt néhány lépéssel, de hirtelen megállt, pillantását a lombfüggönyre szegezte, majd visszalépett, és a lombokat maga előtt szétválasztva, már ott is állt a kis öböl bejáratában.

- Itt vannak a mingók? - kérdezte Nyomkereső.

- Irokézek - helyesbítette a mohikán.

- Irokéz, mingó, ördög - nekem ugyanaz! Húzódjunk félre, nagy főnök, és beszéljük meg a dolgot.

Kiléptek a partra, jó messze Nyílhegytől, és suttogva beszélgettek a delavárok nyelvén. Amikor tanácskozásukat befejezték, Nyomkereső visszatért a csónakokhoz, és beszámolt társainak arról, amit megtudott.

A mohikán jó darabon követte az ellenség nyomait. Az irokézek az erőd felé vonultak, de amint megpillantották Jasper füstjét, visszafordultak. Csingacsguk nagy veszélybe került. Ugyancsak ügyesen kellett bujkálnia, hogy fel ne fedezzék, amint

elhaladnak mellette. Szerencsére a füst annyira lekötötte az irokézek figyelmét, hogy most nem néztek körül olyan alaposan, mint máskor. Tizenöten voltak, és könnyedén egymás nyomába lépkedve siettek a füst felé. Amikor elvonultak, Csingacsguk a folyóhoz lopódzott, és a kanyarban újra elbújt a bokrok közt, onnan figyelte, mit csinálnak az irokézek.

Hogy mit gondoltak, nem tudhatta, de könnyű volt kitalálni. Nyilván dühbe gurultak, amikor rájöttek a cselre, és véres bosszút fogadtak. Csapatuk két részre oszlott. Hat-nyolc harcos Jasper nyomait követte a parton, a folyón lefelé, a többiek eltűntek az erdőben.

Miután Nyomkereső mindezt elmondta társainak, egyetértettek abban, hogy életüket nem fogják olcsón odaadni.

- Induljunk el tüstént a kenukkal - javasolta Jasper. - A folyó sodra gyors, és ha erősen evezünk is hozzá, egérutat nyerhetünk.

- Igen, a kenu gyors, de a mingó puskagolyók még gyorsabbak - felelte Nyomkereső. - Mi vár Mabelre, ha golyózáporba kerülünk?

- Mabel kisasszony és az indián asszony feküdjön hanyatt a csónakban, mi, férfiak pedig...

- Nos? - kérdezte Nyomkereső.

- Egyszer úgyis meg kell halni! - heveskedett Jasper.

- Lassan a testtel, öcsém! Már én is forogtam néhányszor életveszedelemben, elhiheted, de sohasem vesztettem el a fejemet. A megfontoltság nagyon jól összefér a bátorsággal.

- Bocsáss meg, Nyomkereső, nem akartam bátorságodat kétségbe vonni. Őszintén kérlek, ne haragudj.

Nyomkereső nem szokott sokáig neheztelni. Megragadta barátja feléje nyújtott jobbját, és keményen megszorította.

- Jól van, Jasper - mondta -, de mielőtt döntenénk...

Valaki megérintette a vállát. Elhallgatott, és hirtelen megfordult. Ekkor látta, hogy Mabel egyenesen áll a csónakban, és ujját ajkához emeli. Ő érintette meg Nyomkereső vállát egy nádszállal, hogy figyelmeztesse valamire. Nyomkereső előrehajolt, és kikémlelt a lombokon keresztül.

- Átkozott mingók! - súgta Jaspernek. - Elő a fegyverekkel, de a legnagyobb csendben!

Jasper kényszerítette Mabelt, hogy kuporodjék le a csónakba, maga pedig vállához emelte puskáját. Cap mindkét pisztolyát, készenlétbe helyezte. Csingacsguk és Nyílhegy nesztelenül közelebb csúszott. Az indián asszony térdére hajtotta fejét, és beborította pamutszoknyájával. Nyomkereső olyan helyre állt, ahonnan áttekinthette a terepet, és jól célozhatott. Bízott puskájában, hisz még sohasem hagyta cserben.

Pedig amit látott, csöppet sem volt megnyugtató. Három irokéz bukkant fel a vízben, a kanyarnál, alig kétszáz lépésnyire a kenuk rejtekhelyétől. Derékig meztelenül álltak a vízben, arcuk és testük rikító hadiszínekben pompázott. Tétovázva álltak ott, nyilván nézeteltérés volt köztük a további teendők tekintetében. Az egyik irokéz lefelé mutatott a folyón, a másik fölfelé, a harmadik pedig át, a túlsó partra.

III. A HŐS CSINGACSGUK

Izgalmas pillanat volt. Az utasoknak kettős támadásra kellett felkészülniük. A folyamban gázoló és csalódásukban dühösen hadonászó irokézeken kívül a csapat másik fele is bizonyára közeledett a parton. Nyomkereső belátta, hogy sürgősen tenni kell valamit. Összedugta fejét Jasperrel és a két indiánnal.

- A helyzet komoly - súgta nekik -, egyelőre csak három skalpoló fenevad jön felénk, mi pedig öten vagyunk férfiak, Cap nélkül is négyen. Jasper, te szedd le azt a fickót, aki halálfejet mázolt az ábrázatára. Csingacsgukra bízom az irokéz főnököt, Nyílhegy meg tartsa szemmel azt a fiatalt. Egyetlen golyónak sem szabad kárba vesznie. Én leszek a tartalékhad arra az esetre, ha egy negyedik ördög is felbukkan. Addig ne lőjetek, amíg nem adom meg a jelt, hiszen a lövés messze elhangzik, és nyakunkba zúdítja az egész bandát. Jasper, ha valami gyanús neszt hallasz a hátunk mögül, a partról, elindítod a kenut az őrmester leányával, és megpróbálsz eljutni vele az erődbe.

Alighogy kiadta ezeket az utasításokat, Nyomkereső elhallgatott. Az ellenség közeledése a legnagyobb csendet parancsolta rájuk. A vízben gázoló irokézek lassan jöttek a folyón lefelé, míg a bokrok leveleinek zizegése és ágainak pattogása arra vallott, hogy a parton is közeledik néhány. A két ellenséges csapat nem lehetett messze egymástól, mert időnként integettek, és egy-egy szót kiáltottak át egymásnak. Ezek a szavak jóformán a bujkálók feje fölött röpködtek. Mabelt és kísérőit csak a bokrok vékony függönye takarta el az irokézek szeme elől. Egy erősebb szélroham elég lett volna ahhoz, hogy elárulja hollétüket. Szerencsére az indiánok inkább egymás

fejét lesték, mint a partot. Beszélgetésük olyan indián nyelven folyt, amelyet Nyomkereső tökéletesen értett - még Jasper is megértett belőle néhány szót.

- Teljesen elmosta nyomaikat a víz - mondta az egyik indián, aki már olyan közel volt hozzájuk, hogy Jasper akár meg is dobhatta volna a kenuja fenekén heverő lazacszigonnyal.

- A sápadtarcúak kenui megszöktek - felelte egy másik indián a partról.

- Ott vannak a harcosaink lejjebb a folyón. Majd puskagolyóikkal leterítik őket.

- Legyen a szemed éles, mint a sasé - mondta az öregebbik. - Már egy hónapja járjuk a hadiösvényt, és eddig csak egy skalpot zsákmányoltunk. Egy lány is van a sápadtarcúak között. Élve kell elfogni. Több fiatal harcosunk nem talált még feleséget.

Az utolsó szavakat Mabel nem értette meg, de Jasper szeme vadul felvillant, és arca lángba borult.

Az indiánok most abbahagyták a beszélgetést, de a bujkálók jól hallották a parton óvatosan lépkedő lábak neszét. Nemsokára nyilvánvaló volt, hogy parti üldözőik már továbbhaladtak a kis öbölnél, de a vízben gázoló csoport még nem ért egészen oda. Most alaposan szemügyre vettek minden bokrot, szinte minden fűszálat. De néhány perc múlva ezek is túljutottak a rejtett kis öblön, és Nyomkereső már-már kinyitotta száját arra a nesztelen, néma nevetésre, mellyel ilyen pillanatokban ki szokta fejezni örömét. De az öröm korai volt, mert az elvonuló csoport utolsó tagja, egy fiatal indián hirtelen megállt, és gyanakodva bámult vissza pontosan a két kenut eltakaró lombokra. Megállt, és pillantását makacsul a lombfüggönyre

szegezte.

Még szerencse, hogy fiatal harcos volt, aki életében először járt hadiösvényen, és gyanújával nem mert feltűnést kelteni. Tudta, hogy korához illő módon, szerényen kell viselkednie, és attól is félt, hogy kinevetik, ha gyanúja alaptalannak bizonyul. Ezért nem szólt társainak, csak lemaradt mögöttük, és egyedül közeledett a bokrokhoz, amelyek szinte megigézték a szemét. Igen, valami különös volt ott - a levelek színe, alakja vagy egyéb szokatlan dolog, maga sem tudta, micsoda. Finom érzékszervei, amelyek a hadiösvényen még a szokottnál is élesebbek, éberebbek voltak, valamit jeleztek. Mi lehet az? Semmi esetre sem akart lármát csapni. Ha csakugyan felfedez valamit, a dicsőséget nem kell megosztania senkivel. De az a fő, hogy nem nevethetik ki. Az indiánok ebben a tekintetben nagyon érzékenyek voltak, és semmitől sem rettegtek úgy, mint a gúnyolódástól.

Így történt aztán, hogy ez a fiatal indián egészen elszakadt társaitól, akik már vagy százlépésnyire voltak tőle, míg őt alig egy lépés választotta el Nyomkeresőtől. Még közelebb húzódott a gyanús lombokhoz, de most egyszerre nem látott rajtuk semmi gyanúsat. Mégis tévedett volna? Kételyeivel viaskodva, tétovázva állt a sebes sodrású vízben.

Ilyen helyzetben minden ember arra törekszik, hogy kételyeitől megszabaduljon, és a valóságról bizonyságot szerezzen. Kinyújtotta kezét, és karjával szétválasztotta a lombokat. Rémülten visszahőkölt, amint közvetlen közelében megpillantotta a sápadtarcúakat, akik mozdulatlanul meredtek rá, mint megannyi kőszobor. De mielőtt felkiálthatott volna meglepetésében, Csingacsguk karja villámgyorsan felemelkedett, és tomahawkja lecsapott ellensége

kopaszra borotvált fejére. A mohikán már erélyesen utána kapott, hogy skalpját megszerezze, de a folyó sodra megfosztotta a már biztosnak vélt hadizsákmánytól. A vértajtékos hullámok gyorsan magukkal sodorták a fiatal indián holttestét.

Mindez egy percnél is rövidebb idő alatt zajlott le, olyan hirtelen és váratlanul, hogy még Nyomkereső is meghökkent tőle, pedig látott már egyet-mást, és kellő tapasztalata volt az erdei harcokban.

- Egy percet se vesztegessünk tovább! - sziszegte Jasper. - Tegye azt, amit én, Mr. Cap. Ön pedig, Mabel kisasszony, tüstént nyúljon el a csónak fenekén!

Máris megragadta a kenu orrát, és derékig vízben gázolva, maga után vonszolta a könnyű járművet. Amennyire csak lehetett, a part közelében maradt, hogy a bokrok eltakarják a kenut, amíg el nem jut egy kiálló földnyúlványig, ahonnan már könnyen beszökhetik a folyó közepébe, a víz fő sodrába. Ezzel helyet csinált a másik csónaknak is. A mohikán partra ugrott ugyan, és eltűnt a bokrok között, de Nyomkereső követte Jasper példáját. Megragadta csónakja orrát, és behúzta a mélyebb vízbe, hátraszólva Nyílhegynek és feleségének, hogy szálljanak be. Amikor a földnyúlványhoz ért, úgy érezte, hogy a teher, amit vonszol, megkönnyebbült. Hátrapillantott, és látta, hogy a csónak fara üres. A tuszkaróra házaspár megszökött. De nem volt ideje árulásukon bosszankodni, mert fülét vad ordítozás hangja ütötte meg. Az ár most sodorta oda a fiatal irokéz holttestét társaihoz, és azok jajveszékeltek. A meglepetés, gyász és düh hangját csakhamar puskaropogás váltotta fel.

Nyomkereső most előrenézett. Az első kenu már elhagyta a földnyelvet, és a folyó túlsó partja felé

tartott. A csónak farában Jasper állt nyíl egyenesen, rendületlenül, Cap pedig elöl ült; mindketten erős karcsapásokkal eveztek, igyekeztek minél gyorsabban áthajtani a csónakot a túlsó partra. Nyomkereső egy szempillantás alatt megértette tervüket és szándékukat. Maga is beugrott kenujába, és társai után eredt. Gyorsan lapátolt, de szándékosan mögöttük maradt, magára vonva az ellenség golyóit, hogy testével fedezze Jasperék menekülését.

- Használd ki az ár erejét, Jasper - kiáltotta barátja után -, és köss ki a galagonyabokroknál! Csak a lánnyal törődj, a mingókat meg bízd rám és Nagy Kígyóra!

Jasper meglengette evezőjét, jelezve, hogy megértette. Csónakja már közeledett a túlsó parthoz. A golyók sűrűn pattogtak és fütyültek a másik kenuban egyedül álló ember feje körül.

- Pazaroljátok csak a golyóitokat, bamba népség! - dünnyögte Nyomkereső, aki magányos erdei kóborlásai során felvette azt a különös szokást, hogy időtöltésül magában beszélt.

- Lövöldözzetek csak, én meg közben növelem a távolságot, mely köztünk van. Nem akarlak szidalmazni benneteket, mert nem szeretem becsmérelni az ellenséget. De meg kell mondanom, hogy nem vagytok jobbak a városi naplopóknál, akik az utcán verebekre lövöldöznek. Hűh, ez jó célzás volt - kapta fel a fejét, amint az egyik golyó hajszálnyira a füle mellett süvített el -, de csigavér! Az a golyó, amelyik csak horzsolja a bőrödet, semmivel sem ártalmasabb, mint az, amelyik messze elkerül. Jól van, Jasper! Ügyesen evezel! Nem hagyod cserben az őrmester leánykáját!

Közben Nyomkereső eljutott a folyó közepéig, körülbelül egy vonalba ellenségeivel, míg a másik kenu, amelyet Cap és Jasper erős karjai vittek, már majdnem elérte a túlsó partot, mégpedig pontosan az előre kijelölt helyen. Az öreg tengerész derekasan megállta helyét, hiszen elemében volt, azonkívül nagyon szerette kis húgát, no meg a saját életét is. Nem vesztette el a fejét a puskatűzben. Még néhány jó evezőcsapás, és a kenu befúródott a bokrok közé. Jasper gyorsan kisegítette Mabelt a partra, és egyelőre mindhárman biztonságban érezhették magukat.

Nem úgy Nyomkereső. Önfeláldozó bátorsága valóban nagy veszedelembe sodorta. Éppen amikor közelebb jutott az ellenséghez, a parton ólálkodó irokézek lerohantak a víz peremére, és csapatuk egyesült azokkal, akik a vízben gázoltak le idáig. Nyomkereső kenuja mindössze százyardnyira volt a reá meredező puskacsövektől.

Nyomkeresőt valóban csak hidegvére és ügyessége mentette meg. Tudta, hogy szüntelenül mozognia kell, mert ettől függ az élete; hiszen álló célpontot ilyen közelről játszva eltaláltak volna. Ennélfogva sűrűn változtatta a kenu irányát, hol a folyó fő sodra, hol meg a part felé. Szerencsére az irokézek nem tudták megtölteni puskáikat a vízben, a parti csapatot meg a sűrű bokrok zavarták meg abban, hogy szemükkel kövessék a menekülő kenut. Nyomkereső már-már fellélegzett, amikor hirtelen új veszély jelentkezett. A puskaropogásra megérkeztek azok az irokézek, akik az Oswego alsó folyásánál lestek a sápadtarcúakra.

Nem voltak többen, mint tízen, de ügyesen helyezkedtek el ott, ahol a folyó összeszűkül, és sellőt alkotva száguld zátonyok és sziklák fölött. Nyomkereső látta, hogy ha belekerül ebbe a sellőbe,

kénytelen lesz megközelíteni azokat a sziklákat, ahol fogcsattogtatva vártak rá a vérszomjas irokézek. Minden erejét összeszedve arra törekedett, hogy elérje a folyó nyugati partját, hiszen az ellenség a keleti parton gyülekezett. A gyors átkelés emberfölötti erőt követelt, a csónak sebességének csökkenése pedig biztos halált jelentett volna. Ebben a kényszerhelyzetben Nyomkereső vakmerő elhatározásra jutott. Kenuját a folyó legsekélyebb része felé kormányozta, és amikor odaért, felkapta puskáját és lőszeres zsákját, kiugrott a zátonyra, aztán szikláról sziklára szökellve igyekezett elérni a nyugati partot. A könnyű csónak megperdült a tajtékzó árban, oldalára billent egy csuszamlós sziklán, félig megtelt vízzel, majd újra visszabillent, és végül kivetődött a keleti parton, nem messze attól a helytől, ahol az irokézek tanyáztak.

De Nyomkereső élete még nem volt biztonságban. Távolról sem. Gyors és merész ugrása az első pillanatban olyan elismerő álmélkodást keltett, hogy az irokézek szinte beledermedtek, hiszen az indiánok semmit sem becsülnek annyira, mint a gyorsaságot és bátorságot. De a bosszú és a skalpolás vágya csakhamar felülkerekedett bennük, és felrázta őket bámulatukból. Újra ropogni kezdtek a puskák, és a sziklákhoz csapódó víz robaján kívül a golyók süvítése is majdnem megsiketítette Nyomkeresőt. De mintha varázslat óvta volna, a golyók több ízben horzsolták durva erdei öltözékét, benne azonban nem tettek kárt.

Közben többször kénytelen volt begázolni a majdnem hónaljáig érő vízbe. Puskáját és lőszerét magasra tartva kereste a gázlót, a tomboló árban. Ez nagyon kimerítette, és örült, amikor egy lapos sziklára bukkant, amely magasan kiemelkedett a vízből, és felül egészen száraz volt.

Erre a kőre rakta ki lőporos szaruját, és maga is elnyúlt mellette. A szikla hajlása olyan volt, hogy nemcsak pihenőt, de némi fedezéket is nyújtott, egy kis védelmet az indián puskagolyók ellen. Sóvárogva nézett a nyugati partra, ahol barátai bujkáltak.

Már csak ötvenlábnyi távolság választotta el tőlük, de a víz sötét színe és gyors, sima áramlása arra vallott, hogy nem lehet továbbgázolni. A víz itt nagyon mély volt - ha ki akar jutni a partra, úsznia kell.

A lövöldözésben most egy kis szünet állt be. Az indiánok, akik csoportba verődtek a kenu körül, megkaparintották az evezőket is, és készülődtek átkelni a folyón.

- Nyomkereső! - hangzott a bokrok közül, a nyugati partról.

- Mi az, Jasper?

- Ne búsulj! Mi is itt vagyunk, és nem engedjük, hogy akár egyetlen mingó is átjusson erre az oldalra! De nem lenne jobb, ha veszni hagynád a kenudat, és átúsznál hozzánk?

- És a puskám? Igazi vadász nem hagyja el a puskáját, amíg él. Én még el se sütöttem ma. Viszket az ujjam, hogy megnyomjam a ravaszt, különösen ha arra nézek, ahol azt a nyomorult Nyílhegyet látom a mingók közt. Szeretném megfizetni a bérét, amit olyan hűségesen kiérdemelt. Hogy van az őrmester leánya?

- Jól. Itt nem érheti golyó. Legalábbis egyelőre biztonságban van.

- Amíg a mingók át nem jutnak arra a partra.

- Majd gondunk lesz rá, hogy át ne jussanak.

- Igazad van, Jasper. A te fegyvered is biztos, ami meg az enyémet illeti, nem akarok dicsekedni, de az én puskám...

- A híres Szarvasölő - vágott szavába Jasper.

- No igen, a Szarvasölő ritkán téveszti el a célt.

- Persze. De azért jobban szeretném, ha te is meg a híres puskád is itt lennétek már mellettem. Cap mester arra gondol, hogy kiküldi elébed a mi kenunkat. Nézd csak, egy vastag ágat dob most a folyóba, hogy kipróbálja a víz sodrát. Figyeld csak! Ha jó irányba megy, emeld fel a karod, és már küldjük utána a kenut. Ha véletlenül úgy megy majd, hogy nem tudod elkapni, az se baj, az ár majd kisodorja lejjebb a partra.

Jasper még be sem fejezte, amikor feltűnt a vízben az úszó faág. Az ár gyorsan vitte, de Nyomkereső elkapta, és felemelte a magasba, jelezve, hogy az elgondolás jó. Cap a következő percben nagy szakértelemmel ugyanabba az irányba lökte el a kenut. Nyomkereső szerencsésen elkapta.

- Haha! - nevetett elégedetten. - Most igyekezzenek a mingó lövészek! Ez az utolsó alkalom, hogy ilyen jó céltáblául szolgálok nekik.

A könnyű jármű átcikázott a vízen Nyomkeresővel. Jasper ügyesen megragadta, és kivonszolta a partra. Előbb elrejtették a csónakot a bokrok közé. A két jó barát csak azután szorította meg egymás kezét.

Közben az ellenség sem maradt tétlen. Három irokéz

megkísérelte az átkelést a másik kenun. Azt hitték, hogy a fehér bőrűek már továbbszöktek, azért vetemedtek erre a könnyelműségre. Egyikük a kenu végében állt és evezett, a másik kettő előtte térdelt, és puskáját lövésre készen tartotta. Az evezős értette dolgát, a könnyű csónak sebesen siklott a sima vízen.

Jasper a bokrok közt célba vette az evezőst.

- Lőjek?

- Még nem, fiam, még nem. Hiszen csak hárman vannak. Ha Cap mester jól tudja kezelni a pukkasztóját, amit az övében visel, azt se bánnám, ha a mingók partra szállnának. Akkor legalább a kenut is visszakapnánk.

Ebben a pillanatban puska dördült el a túlsó parton. A csónak farában álló indián nagyot ugrott a levegőbe, azután a folyóba zuhant, az evezőlapátot még mindig görcsösen megmarkolva.

- No, ez megkapta a magáét! - mondta Jasper. - De ki lőtt rá?

- Nem lehet más, mint Nagy Kígyó! - ujjongott Nyomkereső.

- Bátor és hűséges szívű jó barát! Sajnálom ugyan, hogy beleavatkozott, de nem tudhatta, hogyan állunk. Látta, hogy veszély fenyeget, és segíteni akart.

A kenu, amely elvesztette irányítóját csakhamar belekerült a sellő vadul iramló vizébe. A két harcos rémülten kapkodott, de a víz erejével szemben tehetetlen volt. A többi irokézt - Csingacsguk szerencséjére - valósággal megigézte a látvány. Csak a küszködő kenut figyelték, és megfeledkeztek a

mohikánról. A kenu megperdült, és ide-oda hánykolódott. A két mingó - mi egyebet is tehetett volna? - elnyúlt a kenu fenekén, úgy próbálta egyensúlyát megóvni. De hiába. A kenu nekiütődött egy sziklának, és felborult. A két mingó a folyóba pottyant. Ezeknek a sellőknek a vize nem szokott mély lenni, kivéve a közepe táján, ahol szinte csatornát váj magának. A mingóknak nem kellett attól tartaniuk, hogy megfulladnak, de puskájukat elvesztették. Hol úszva, hol gázolva igyekeztek visszajutni a keleti partra. A gazdátlan csónak a folyó közepén egy szikla hátán zátonyra jutott, és egyelőre mind két fél számára hasznavehetetlenné vált.

- Most következünk mi, Nyomkereső! - kiáltott fel Jasper, amint a két mingó a folyó sekélyebb vizébe érve lábalt a part felé. - A jobb oldali fickó az enyém, a másikat intézd el te!

Már lőtt is, de az utolsó percek eseményei annyira felizgatták, hogy golyója célt tévesztett. Nyomkereső nem is lőtt, leeresztette fegyverét.

- Ne haragudj, Édesvíz, én nem lövök - mondta. - A delavárok közt nőttem fel, és gyűlölöm ősi ellenségüket, a mingókat, de embert csak akkor ölök, ha elkerülhetetlen. Még az erdei vadnak sem oltom ki ok nélkül az életét.

- Oda nézz! - vágott a szavába Jasper, a túlsó partra mutatva.

- Azt hiszem, ez az az eset, amikor válladhoz kell emelned híres Szarvasölődet!

Nyomkereső átnézett a szemközti partra. Egy fiatal irokéz harcos - nyilván égett a vágytól, hogy kitüntesse magát - a bozót felé lopakodott, melynek

sűrűjében Csingacsguk elrejtőzött.

A mohikánt nem lehetett látni a folyó nyugati partjáról. Csingacsguk azt hitte, a mingók se látják. Megtévesztette és biztonságba ringatta az, hogy az ellenség pillanatnyilag nem törődött vele. A kiugró partvonal itt olyan volt, hogy a mohikánt körülbelül egyenlő távolság választotta el Jasperéktől és attól a helytől, ahol a fiatal mingó leselkedve megállt.

Az Oswego szélessége itt körülbelül kétszáz yard volt, és a fiatal mingó is ennyire közelítette meg észrevétlenül Nagy Kígyót.

- A barátunk egész biztosan ott van a bokrok között - tűnődött Nyomkereső, aki most már egy pillanatra sem vette le szemét arról a helyről. - Nem értem, hogy lehet ilyen könnyelmű. Az a mingó ördög már egészen közel jutott hozzá. Meglátszik rajta, hogy rosszban sántikál.

- A lelőtt mingó hulláját most veti fel a víz - mondta Jasper. - Megakadt egy sziklán, és az ár kiemelte a fejét meg az arcát.

Nyomkereső oda se nézett, csak megjegyezte:

- Nincs ebben semmi csodálatos. Az emberi test, ha elhagyja az élet, pontosan úgy viselkedik a vízben, mint egy fatuskó. Ez a mingó már nem árthat senkinek. Annál veszedelmesebb az a másik fickó odaát. Hű, a mindenségét!

Hirtelen felkapta fegyverét, a finom művű, szokatlanul hosszú puskát, mely csodálatos pontosan működött. Vállához emelte, és abban a pillanatban már el is sütötte. A fiatal mingó a túlsó parton éppen célzott a maga fegyverével, amikor a Szarvasölő csövéből

kiröppenő golyó eltalálta. A mingó is elsütötte még a fegyverét, igaz, de csöve már a levegőben kalimpált, maga a lövész pedig a bokrok közé zuhant sebesülten, ha ugyan nem élettelenül.

- Magának köszönheti! A csúszó-mászó féreg! - dünnyögte Nyomkereső, amint gondosan újra megtöltötte puskáját. - Csak nem hagyom az én Csingacsguk barátomat! Nem azért nevelkedtünk együtt, és vívtunk annyi harcot a Horikán, a Mohawk, az Ontario mentén és a francia terület más határain!

- Nagy Kígyó az imént harcba szállt érted, te meg tüstént megháláltad - bólintott Jasper. - Remek lövés volt. A mingók egészen megriadtak tőle! Nézd csak, hogyan bújnak vissza rejtekükbe.

- Célba találni nem nagy dolog, Jasper, különösen ilyen jó fegyverrel. Kérdezz meg akárkit a 60-asok közül, majd elmesélik hogy lehet lőni a Szarvasölővel, és hányszor mentette meg az életemet, amikor, mint a darazsak, úgy zümmögtek a golyók a fejem körül.

Jasper nem felelt semmit. Előrehajolt, és a folyóba bámult.

- Mondd, mi az? - kérdezte. - Kutya vagy szarvas úszik erre a part felé?

Nyomkereső is előrehajolt, és csodálkozva nézte.

Valami állat küszködött ott az árral - vagy fatörzs csupán? De amint tüzetesebben megfigyelték, észrevették, hogy ember, mégpedig indián. Ki tudja, milyen cselt forral?

- Valamit tol maga előtt, ahogy úszik, és a feje olyan, mint az ár sodorta bozót! - mondta Jasper.

- Indián ravaszság, fiam. De a mi eszünkön nem tud kifogni.

A titokzatos alak átúszta már a folyó szélességének kétharmadát, amikor végre felismerték.

- Nagy Kígyó, szavamra! - kiáltott fel Nyomkereső, és úgy kacagott, hogy még a könnyei is potyogtak belé, olyan gyönyörűséggel töltötte el a mohikán ügyes fortélya. - Lombos ágakat és gizgazt kötött a fejére, puskaporos szaruját a tetejébe rakta, puskáját meg arra a reves fatörzsre, amit maga előtt tol. Így tér vissza barátaihoz, a mingók szeme láttára. Nem az első eset, hogy megtréfáljuk a vérszomjas fenevadakat!

- Biztos, hogy Nagy Kígyó? Nem ismerem meg az arcvonásait.

- Arcvonásai? Ki beszél arcvonásokról, amikor egy indiánról van szó? Itt a festék a döntő, és ilyen színekre csak egy delavár mázolja magát! Csingacsguk színei ezek, és éppen olyan büszkén viseli, mint a te hajód a tavon Szent György keresztjét. Egyébként a szemét figyeld, öcsém, arról ismered meg az igazi indián főnököt. Csatában égő tűz, egyébként hideg, mint a jég, de hidd el, Édesvíz - és Nyomkereső itt sokatmondó mozdulattal fiatal barátja karjára tette a kezét -, láttam már könnyezni is. Nemes szív dobog vörös bőre alatt, bár sok dologban másképp érez és gondolkodik, mint mi.

- Nagy ember, tudom - mondta Jasper. - Aki csak egy kicsit ismeri, nem vonhatja kétségbe kiválóságát.

- Volt alkalmam meggyőződni róla, nem is egyszer - felelte Nyomkereső büszkén. - Sokszor megosztottam

vele bánatát és örömét. Mert igazi jellemvonásai nemcsak a sorscsapások alatt mutatkoznak meg, hanem akkor is, ha törzse asszonyai körében vigad. De csitt! Már túl sokat beszéltem róla, az ilyen fecsegés nem az ő ízlése szerint való. Az igazi mohikán a megtestesült szerénység, csak akkor hetvenkedik, ha kínzócölöphöz kötik!

Nagy Kígyó közben kiért a partra, pontosan azon a helyen, ahol barátai álltak. Mert már régen felfedezte őket a túlsó, a keleti partról, és úgy számította ki úszását, hogy éppen előttük kössön ki. Amint kiemelkedett a vízből, megrázta magát, mint egy kutya, és szokásos nyugodt hangján csak ennyit mondott:

- Uff, megjöttem!

IV. DUNHAM ŐRMESTER LEÁNYA

Nyomkereső örömmel üdvözölte Csingacsgukot, de meg is szidta egy kicsit vakmerőségéért. Csingacsguk azt felelte:

- Nagy Kígyó mohikán harcos. Ha a hadiösvényen jár, nem gondol másra, csak az ellenségre, akit ősei számtalanszor megvertek.

Nyomkereső mondani akart valamit, de a mohikán már nem volt mellette. Valamit meglátott a vízben, szeme felvillant, és újra belevetette magát a folyóba.

- Mi lelte Nagy Kígyót? - csodálkozott Jasper. - Ottfelejtett talán valamit?

- Nem, nem - felelte Nyomkereső. - Nem ismer feledékenységet, de van egy szenvedélye, amit mi nem tudunk megérteni. A mi katonáink isznak,

káromkodnak, az indián meg skalpokat gyűjt. Akármilyen borzasztó is a mi szemünkben, az ő felfogásuk szerint ez a legnagyobb dicsőség.

- Hiába, a vadak mégiscsak vadak. A halott ellenséget megcsonkítani!

- Mondom, hogy ők másképp gondolkodnak. A 60-asok bármelyik fiatal kapitánya szívesen kockáztatja életét, hogy egy francia zászlót zsákmányoljon. Csingacsguk dicsősége a skalp. Nézd, hogy úszik a mohikán a holttest felé, amelyet arra a sziklazátonyra sodort a víz!

Ebben a pillanatban nagy ordítozás tört ki a túlsó parton. A mingók észrevették Nagy Kígyó szándékát, és tízen is beugrottak a vízbe, hogy megmentsék halott társukat a gyalázattól. De Csingacsguk nem törődött sem velük, sem a golyózáporral, amelyet felé zúdítottak. És amikor a friss skalpot övére tűzte, olyan diadalkiáltást hallatott, hogy az egész táj visszhangzott belé.

Amikor Csingacsguk visszatért, arca nyugodt és egykedvű volt. A nap már lement, és az alkonyati félhomály utolsó percei következtek. A férfiak haditanácsot tartottak.

- Azt hiszem, itt a kedvező pillanat - mondta Nyomkereső. - A folyó nemsokára sötétségbe borul, és egy kis szerencsével eljuthatunk csónakon az erődbe.

- Ez az egyetlen, amit tehetünk - helyeselt Jasper. - Hátra van ugyan még egy veszedelmes sellő, de még mindig jobb, mint gyalog gázolni a parti bozótban és mocsarakban. Mabel kisasszony nem is bírná a fáradságot.

- Még egy sellő? - csóválgatta fejét Cap. - A Vad Zuhatagon szépen átjutottunk, de akkor sütött a nap. Sötétben már jóval nehezebb. De magam is azt mondom, kockáztassuk meg.

- Igen ám, de előbb vissza kell szerezni a másik csónakot - mondta Nyomkereső. - Mit gondolsz, Jasper, be lehetne úszni érte? Vállalkozol rá?

- Dunham őrmester leányáért mindenre a világon - felelte Jasper. - Nagy Kígyó majd segít. Látom, már neki is vetkőzött.

Előhúzták a lombok rejtekéből a megmaradt csónakot. Mabel és nagybátyja beült, Nyomkereső meg a kenu hátsó részében állva várta az indulás pillanatát. Jasper és a mohikán erős karcsapásokkal úszott a zátony felé. Nemsokára sekélyebb részhez értek, ahol gázolni lehetett. Most már olyan sötét volt, hogy csak tapogatózva kereshették a csónakot. Nagy Kígyó hirtelen megragadta Jasper kezét.

- Egy mingó! - súgta, és rámutatott valami árnyékra, amely néhány lépésnyire tőlük bukkant fel a vízen. - Egy szót se! Itt csak Nagy Kígyó ravaszsága segíthet.

Jasper visszahúzódott, a mohikán pedig egyenesen a most felbukkant alak felé tartott.

- Uff! - mondta a mingó a maga nyelvén. - A kenut már megtaláltam, de egyedül nem tudom kivonszolni.

- Majd én segítek - felelte Nagy Kígyó. - Menj csak előre. Követlek.

A mingó elindult, mögötte a mohikán, aztán kis távolságra tőlük Jasper. El is érték a csónakot. A

mingó a kenu orrát fogta, a mohikán a közepe táján ragadta meg, Jasper meg a végén lapult, remélve, hogy a sötétség eltakarja sápadt arcát.

- Emeld! - mondta az irokéz. Egyesült erővel felemelték a kenut a szikláról, egy percig megbillentve tartották, hogy kiöntsék belőle a vizet, aztán óvatosan rátették a hullámokra. Az irokéz vonszolni kezdte a csónakot a keleti part felé.

Jasper és a mohikán tudta, hogy több irokéz is keresi a kenut a vízben. Ezt abból is látták, hogy az ő mingójuk cseppet sem lepődött meg, amikor Nagy Kígyó odalépett hozzá a vízben. Ilyen körülmények között a csónak visszaszerzése olyan feladatnak látszott, hogy átlagos bátorságú ember visszariadt volna tőle. De a mohikán szerette a veszélyt, Jasper meg Mabelre gondolt. Semmi körülmények között sem szabad megengednie, hogy a kenu a mingók birtokába jusson. Már elő is húzta vadászkését, hogy felhasítsa a csónakot, ha látja, hogy át kell engednie az ellenségnek.

Hasonló gondolatok jártak Csingacsguk fejében is. Egyszer már fel is emelte tomahawkját, hogy az előtte gázoló irokéz fejébe vágja, de az aggodalom, hogy a zaj odacsődítheti a többi mingót, meggondolásra késztette. A következő pillanatban azonban már meg is bánta, hogy tétovázott. Mert miközben a csónakot tolták, egyszerre azon vették magukat észre, hogy négy újabb mingó közé kerültek. Ezek is megragadták a csónakot, és rángatták a keleti part felé. Céljuk nyilván az volt, hogy a partról néhány harcos fegyverestül átkeljen majd a nyugati partra, amelyet úszva nem tudtak megközelíteni, hiszen puskaporuk elázott volna.

Az öt mingó és két ellenfele így jutott el a folyó keleti

"csatornájához", vagyis ahhoz a sávhoz, ahol a víz annyira elmélyült, hogy nem lehetett átgázolni rajta. Az irokézek egyike, aki valami vezérféle volt, kijelentette, hogy a csónak partraviteléhez két ember is elég, a többi siessen fegyvereiért.

Így is történt. A kenu mellett az a mingó maradt, aki a csónakot megtalálta. Másodiknak Jaspert hagyták ott - persze irokéznek vélték a sötétben. Csingacsguk majdnem egészen a víz alá bukott, és láthatatlanná vált.

Amint a "csatornába" értek, furcsa huzavona kezdődött. A mingó teljes erőből vonszolta a csónakot, de érthetetlenül egyre nehezebben boldogult. A mohikán ugyanis Jasperrel együtt ellenkező irányba ráncigálta a kenut. A mingó végre gyanút fogott, majd felismerte a helyzetet, és elengedte a csónakot, hogy torkon ragadja Csingacsgukot. A két indián egymásnak esett, és vad birkózás kezdődött a vízben. A kenut most már nem fogta más, csak Jasper egyedül.

A fiatalember első gondolata az volt, hogy a mohikán segítségére siet, de akkor a kenu elúszott volna. Belátta, hogy a csónak megtartása mindennél fontosabb - ettől függ Mabel élete. Így hát - vonakodva bár - sorsára bízta a mohikánt, és átvitte a kenut a túlsó partra.

Amikor elmondta társainak, hogy mi történt, mindnyájan hallgatásba burkolóztak. Mélységes csendben figyelték, nem hallanak-e valami zajt a túlsó partról, mely elárulná a küzdelem kimenetelét. De nem hallottak mást, csak a folyó zúgását.

- Fogd ezt a lapátot, Jasper - szólalt meg végre Nyomkereső -, és kövess minket a saját csónakodon.

Nem várhatunk itt tovább.

- És Nagy Kígyó?

- Nem segíthetünk rajta. Talán valahogy megmenekül.

Ebben a pillanatban vad ordítás verte fel a táj csendjét.

- Örülnek a kutyák! - dünnyögte Nyomkereső, és arca elkomorodott. - Úgy látszik, Nagy Kígyó élve vagy holtan a kezükbe került.

- És mi?

- Nem tudunk rajta segíteni - ismételte Nyomkereső. - Sürgősen el kell hagynunk ezt az istenverte helyet!

A kis társaság nagyon szomorúan kelt útra. Bántotta őket, hogy nem tehetnek semmit Nagy Kígyó megsegítésére. Mabel arca mégis kipirult örömében, amikor a folyó sodra elkapta a csónakot, és gyorsan vitte lefelé. Arra gondolt, hogy hosszú útja utolsó szakasza ez, és ha sikerül, végre viszontláthatja édesapját. A felhők szétszakadoztak az égen, de az esti sötétség már fekete fátylat borított a földre. A víz fölé hajló ágak is segítettek elrejteni a tovasikló csónakokat. Jasper végtelen óvatossággal, könnyedén evezett, nehogy a víz legkisebb loccsanása is árulójuk lehessen.

- Mabel - súgta, amikor olyan közel jutott a másik kenuhoz, hogy kezével megfoghatta -, remélem, nem fél?

- Katona leánya vagyok, Jasper Western. Még ha félnék is, akkor sem vallanám be.

- Bízzék bennünk mindnyájunkban, és a szerencsénkben is. Amíg élek, magát nem érheti semmi baj.

- Én pedig megígérem, Jasper, hogy akármi történik is, nem fogom helyzetét ostoba siránkozással megnehezíteni.

- Derék beszéd - szólt közbe Nyomkereső. - Ez a kislány méltó az apjához, Dunham őrmesterhez. Istenem, hány csatában küzdöttünk egymás oldalán! Osztozkodtunk jóban és rosszban. Akkor is mellette voltam, amikor vállán súlyosan megsebesült. A hátamon vittem át a folyón, nehogy a mingók kezébe kerüljön.

- Igen, hallottam erről az esetről - bólintott Mabel. - Sokszor emlegettük hálával Nyomkereső nevét.

- A barátság nem számít hálára - mondta Nyomkereső elgondolkodva. - Olyan érzés az, amely önmagában hordja jutalmát. Sok szép napot töltöttem Dunham őrmesterrel az erődben.

- A vadász és a katona hivatása majdnem ugyanaz - jegyezte meg Cap csipkelődő hangon. - Csak az egyik emberekre, a másik állatokra lövöldözik.

- Nem úgy van az! - vitatta Nyomkereső. - Az igazi katona nem ont vért céltalanul, a vadász sem öldököl oktalanul. Az én mesterségem a katona és a vadász között áll. Rendszerint én látom el a csapatokat eleséggel, ha hosszabb portyára indulnak. Egyébként a békességet szeretem, és boldog lennék, ha a franciák nem háborgatnák a tóvidék nyugalmát.

Mialatt így beszélgettek, a két kenu simán siklott le a folyón. Az evezőket most már csak a kellő irány

megtartására használták. Jasper úgy számítgatta, hogy két óra alatt eljuthatnak az erődbe. Csend volt, csak a víz csobogott, és ezer meg ezer fa sóhaja remegett a levegőben. Egy ízben Nyomkeresőnek úgy rémlett, mintha farkasordítást hallana a távolból, de rájött, hogy csak képzelődik. Tovább fülelt, és nemsokára alig észrevehető nesz ütötte meg fülét. Mintha egy kis ágacska hullt volna le a parton, mintha szellő sodorná tovább. Vagy óvatos emberi léptek zaja volna ez?

Jasper megint megközelítette a másik kenut.

- Nem hallod, Nyomkereső? - kérdezte, mert ő is felfigyelt a furcsa zajra. - Én azt mondom, a mohikán követ minket. Húzódjunk közelebb a parthoz. De nem lehet! Nem tehetjük ki fölösleges veszélynek Mabel kisasszonyt.

- Tudod mit? Evezz előre, és közelítsd meg a partot, mi pedig a folyó közepén maradunk. Mire utolérünk, talán már többet tudunk.

Mabelnek nem tetszett a dolog, de nem mert tiltakozni. A szorongás kínos percei következtek. Jasper eltűnt a kenujával, Mabelék csónakja pedig egészen lassan haladt. Nyomkereső beszédes kedve is elmúlt. Némán meredt a sötétségbe.

- Nézze csak..., nincs ott valami? - suttogta végre Mabel.

- Igaza van! Jasper kenuja! - sóhajtott fel Nyomkereső megkönnyebbülten. - Őszintén szólva megbántam már, hogy egyedül elengedtem. De most már nincs semmi baj.

A másik kenu körvonalai a sötétben is kibontakoztak,

amint a folyó közepe felé közeledett. Tisztán ki lehetett venni Jasper alakját a csónak farában. De mintha egy másik ember is kuporgott volna elöl a kenuban.

- Csingacsguk! Testvérem! - kiáltott fel Nyomkereső, és hangja remegett örömében. - Mohikánok nagy főnöke! Már attól féltem, hogy soha többé nem látlak viszont!

- Uff! - nevetett halkan a mohikán. - Három skalp lóg az övemen! Három mingó tanulta meg, hogy Nagy Kígyóval nem tanácsos birokra kelni. Most már a folyó fenekén pihenik ki utolsó csatájuk fáradalmait.

Hirtelen elhallgatott, szinte szégyenkezve, mert érezte, hogy túlzásba vitte a dicsekvést. Máskor nem szokott ilyen sokat beszélni. De Nyomkereső és Édesvíz nem érte be ennyivel. Addig faggatták a mohikánt, amíg el nem mesélte kalandját.

Iszonyú lehetett a kézitusa, amely a folyóban végbement, de erről csak néhány szóval emlékezett meg. Aztán elmondta, hogy kénytelen volt a keleti parton kievickélni. A sötétben minden nehézség nélkül elvegyült az irokézek közt, és kihallgatta beszédjüket. Megtudta - azelőtt is sejtette, de most bizonyossá vált -, hogy Nyílhegy elárulta a fehér bőrűeket, akik útjuk kezdetén felfogadták. Egyébként nyomatékosan sürgette őket, hogy igyekezzenek túljutni a folyó utolsó sellőjén, mert az irokézeket most már fűti a bosszúvágy, és biztosan számítanak arra, hogy még a sellő előtt elfogják őket.

- Hát akkor rajta! - mondta Jasper. - Az én kenum egészen üres. Azt javaslom, Mabel kisasszony szálljon át ide. Már csak azért is, mert az én kezem biztosabb a vízen, ezt Nyomkereső is elismeri.

- Nem vitatom - felelte Nyomkereső. - A víz a te birodalmad, és igazad van, ha úgy véled, hogy az őrmester leánya a te kenudban nagyobb biztonságban érezheti magát. Gyere hát közelebb a hajóddal, hadd adjam át neked ezt a drága kincset!

- Úgy vigyázok rá, mint a szemem fényére - mondta az ifjú. Mabel átlépett egyik csónakból a másikba, és leült egy batyura.

Ezek után a csónakok elváltak egymástól. A beszélgetés teljesen abbamaradt, amint a rettegett sellő közeledett. Mindnyájan tudatában voltak helyzetük komolyságának. Az ellenség bizonyára megelőzte őket, és a sellő előtt les rájuk, talán mindkét parton, ha sikerült puskástul átúszniuk. Jasper mégis bizakodó volt. Nem tette volna meg javaslatát, ha nem hisz abban, hogy megbirkózik a sellővel, és így kijátssza az irokézeket. Ezek ugyanis azt hiszik, hogy nincs ember, aki sötét éjszaka ilyen vakmerőségre vállalkoznék. A mingók éppen ezért hagytak fel a támadással. Biztosra veszik, hogy kiszemelt áldozataik a sellő előtt kénytelenek lesznek valamelyik parton kikötni, ahol aztán kézre kerítik őket.

A két kenu némán siklott tova. De amikor a sellő zúgása hallhatóvá vált, Cap mesternek erőt kellett vennie magán, hogy el ne árulja izgatottságát. Még nem felejtette el a Vad Zuhatagot, pedig akkor világos volt. Csak egyben tévedett; az Oswego zuhataga és az Oswego sellője más-más természetű.

Mabelt valami különös nyugalom fogta el. Teljesen megbízott kormányosában.

- Ez az a hely, amelyről beszélt? - kérdezte tőle, amikor az ő fülét is megütötte a víz harsogása.

- Igen, igen, de nem kell félnie semmitől. Ez a folyó meg én régi jó barátok vagyunk, ismerjük egymást. Azt hiszem, Nyomkereső túlságosan közel jutott a folyó közepéhez. A sellő mélye inkább a keleti part mentén húzódik. Sajnos, hiába figyelmeztetném, most már nem hallaná meg a hangomat. Kapaszkodjék meg jó erősen a kenuban, Mabel kisasszony, és most isten neki!

A gyors ár szinte magába szívta a kenut. A következő három-négy percben a lány nem látott semmit, csak a körülötte tajtékzó habokat, és nem hallott mást, csak a víz bömbölését. Tízszer is azt hitte, hogy összetörik a csónak, vagy nekiütődik a szikláknak, de mindig sértetlenül siklott tovább. Kormányosa erős karja biztosan irányította útját. Egy ízben mintha Jasper is elvesztette volna uralmát a törékeny jármű fölött, s a csónak teljesen körbeperdült. De Jasper kétségbeesett erőfeszítéssel visszavezette az elveszett "csatornába". A következő pillanatban kitartó bátorsága elnyerte jutalmát: a kenu most már nyugodtan úszott a mély vízen, és túl volt minden veszélyen.

- Megcsináltuk, Mabel! - kiáltott fel a fiatalember vidáman. - Most már biztos, hogy még ma este apja karjai közt gondolhat vissza utunkra.

- Hála istennek! És ezer köszönet önnek, Mr. Western!

- De hol a másik csónak?

- Amott látok valamit a vízen - mondta a lány.

Néhány evezőcsapással odaértek. A másik kenu hánykolódott ott gazdátlanul, fenekével felfelé fordulva. De nem is volt idejük megijedni, mert Cap már fel is bukkant a habok közt. Amikor a kenu

felborult, nem vesztette el a fejét, de nem úszott ki a partra, inkább a vízben tartotta fenn magát, bizton remélve, hogy Jasper kihalássza. Nyomkereső és a mohikán azonban inkább kilábalt a partra. Jasper nem is csodálkozott rajta. Tudta, hogy mindketten féltik a puskájukat. Sorsuk cseppet sem aggasztotta a fiatalembert. Tudta, hogy ezt a két kiváló harcost nem érheti semmi baj. Reggelre bizonyára viszontlátja őket az erődben.

Az út hátralevő része már gyerekjáték volt. Nemsokára újabb moraj hallatszott, de ez inkább távoli mennydörgéshez hasonlított. A lány már újabb sellőtől tartott, de Jasper megnyugtatta: ez már a tó hullámverése. A kenu nemsokára besiklott egy öbölbe, majd zajtalanul kikötött a kavicsos parton. A többi olyan nagy élmény volt, és olyan hirtelen következett be, hogy Mabel alig tudta, hogyan történt. Őrszemek mellett haladtak el - kinyílt egy erős kapu -, és a fiatal lány izgalomtól dobogó szívvel borult rég nem látott édesapja vállára.

V. ERŐD A TÓ PARTJÁN

Nincs édesebb, mint az első jó alvás a hosszú fáradság után, különösen ha együtt jár a biztonság visszanyerésének érzésével. Nem csoda, hogy Mabel pompásan aludt Dunham őrmester egyszerű faházikójában. Még a dobszó sem tudta felkelteni, mely az erőd katonái számára a reggeli foglalatosság kezdetét jelezte.

Az Oswego-erőd abban az időben az angolok legtávolabbi katonai állomása volt. Helyőrsége egy skót ezred néhány századából állt, soraikba azonban amerikai önkénteseket is felvettek. Ez az intézkedés tette lehetővé, hogy Mabel apja szerény, de nem

jelentéktelen állást töltsön be az erődben. Noha nem is volt tiszt, mint szolgálatvezető őrmester nagy tekintélyre tett szert, s ezt jellemével és személyes tulajdonságaival ki is érdemelte. Az erőd parancsnoka, Lord Duncan of Lundie, többre becsülte, mint akármelyik hadnagyát.

Az öreg skót őrnagy nagyon jól tudta, hogy baj esetén a katonai szaktudás és bátorság többet ér minden nemesi címernél. Hadi terveit többnyire az őrmesterrel beszélte meg, akinek véleményével a hadnagyok nemigen mertek ellenkezni. Ami pedig a zászlósokat illeti, a legnagyobb tisztelettel néztek fel az őrmesterre. Dunham egyébként zárkózott ember volt, és Nyomkeresőn kívül senkivel sem barátkozott.

Maga az erőd alkalmas volt arra, hogy az indiánok támadását visszaverje, de komoly ostromnak nem bírt volna ellenállni. Vaskos gerendákból rótt, vizesárkokkal és földsáncokkal védett palánkjai nagy kiterjedésű udvart, valóságos gyakorlóteret vettek körül. Az ugyancsak gerendákból épült barakkok, tiszti házak, raktárépületek külön kis erődök voltak az erődön belül. Az egyik oldalon meglehetősen magas bástya büszkélkedett. De ágyúk dolgában az erőd rosszul állt. Néhány könnyűágyútól eltekintve, tüzérségről szó sem lehetett, hiszen nehézágyúk odaszállítása majdnem legyőzhetetlen akadályokba ütközött.

Reggeli után Mabel könnyű lábbal és könnyű szívvel kapaszkodott fel a füves úton, amely a bástyára vitt. A meglepetés felkiáltása hagyta el ajkát. A látvány, amely fogadta, minden várakozását felülmúlta. Azt se tudta, merre nézzen először.

Déli irányban az a sűrű erdő terült el, amelyen napokon át igyekezett idejutni nagybátyjával együtt. A

palánktól kopár övezet választotta el, ahol minden növényzetet kiirtottak.

Mögötte, ameddig a szem ellátott, sötét erdő terült el. Nem szakította meg más, csak az Oswego folyó világosabb csíkja, amely a hasonló nevű tóba torkollt.

Mabel, amint ott állt, érezte, hogy nyakát friss szellő csapja meg. Hátrafordult, és most nézett csak nagyot igazán. Északra, keletre és nyugatra - óriási félkörben - nem látott mást, csak vizet. Tükre nem volt üvegeszöld, mint a többi észak-amerikai tóé, sem mélykék, mint az óceáné, hanem áttetsző borostyánszínű. Innenső partja a végtelenbe nyúlt. Szirtek és benyúló kisebb sziklafokok, öblök tették változatossá, túlsó partja pedig ködbe veszett. Egyetlen vitorla sem fehérlett rajta, felbukó halak és madarak sem zavarták a hatalmas tó fenséges nyugalmát.

Mabel Dunham egyszerű leány volt, de melegszívű és értelmes. Nem sokat tanult, mint abban a korban a lányok általában. Amióta anyja meghalt, egy tiszt özvegye nevelte, kinek férje valamikor egy ezredben szolgált Dunham őrmesterrel. Ez a hölgy megtanította Mabelt a háztartás, varrás, kézimunka fortélyaira, jó modorra és hasonló ismeretekre. A lánynak érzéke volt minden szép iránt, és a természetet is szerette.

Most egy férfi közeledett felé. Mabel örömmel ismerte fel Nyomkeresőt.

- Hála istennek, hogy nem lett semmi baja! - kiáltott fel. - És Nagy Kígyó? Ő is épségben megérkezett?

- Meg, meg. Egyikünk sem olyan ügyetlen, hogy vízbe fúljon. Szépen kievickéltünk a partra, puskánkat magasra emelve. Aztán meglapultunk a parton, és

kivártuk az alkalmas pillanatot, hogy bejussunk az erődbe. A türelem a vadászember egyik legfőbb erénye. És mondja csak, Mabel, mit szólt az édesapja, amikor meglátta?

- Boldog volt. Ön mióta ismeri apámat?

- Tizenkét éves voltam, amikor először vitt erdei útjára magával, és annak már huszonöt esztendeje. De nézze csak, az ott Jasper barátunk hajója!

A legközelebbi öböl felé mutatott, ahol sok, partra vontatott csónak hevert a homokban, beljebb pedig egy csinos hajó ringatózott a vízen. Formás, karcsú, egyárbocos vitorlás volt, körülbelül negyventonnás. Erős árboca, kötélzete és sötét színe olyan volt, mint egy hadihajóé. A vitorlás neve Scud volt, ami száguldást jelent. A hajó meg is érdemelte ezt a nevet. Árbocán a királyi zászlót lobogtatta a szél.

- Jaj, de gyönyörű! - kiáltott fel lelkesen Mabel. - Több ilyen vitorlás van a tavon?

- A franciáknak három van - felelte Nyomkereső. - Egy nagy tengerjáró, egy kétárbocos és egy olyan egyárbocos, mint a Scud, csak azt Squirrel-nek[2] hívják. Ez a kedves mókus nagyon haragszik Jasper hajójára, mert valahányszor a Scud kifut a tóra, a Squirrel utánaered.

- De a Scud, remélem, nem ijed meg tőle.

- Bátorságban nincs hiány, de mi haszna, ha csak egy kis könnyűágyúval van felszerelve, és legénysége Jasperen, a parancsnokon kívül mindössze két fő, a Squirrelnek pedig több nagy ágyúja és húsz embere van?

Mintha csak a hajók emlegetése csalta volna elő odújából, Cap bukkant most fel, és csatlakozott a kis társasághoz. Nagy érdeklődéssel nézegette a vitorlást, bár megjegyezte, hogy ez csak holmi kis játékszer az ő hajójához, a Dorothyhoz képest, amellyel már Dél-Amerikában is járt. De mindjárt hozzátette, hogy szívesen tenne meg egy kis utat ezzel a vacak vitorlással.

- Erre hamarosan alkalma lesz - felelte Nyomkereső -, mert az őrmester most készül egy kis hajóútra az Ezer Szigetek felé néhány katonával, akik felváltják majd az ottani előőrsünket. Erre az útra Mabelt is magával akarja vinni. Ha kedve tartja, Cap mester, ön is velük tarthat. A hajó kapitánya persze Jasper lesz.

- Igaz ez, Mágnes? - kérdezte Cap.

- Azt hiszem, apám így tervezi - felelte a lány, és alig észrevehetően elpirult. - Egyébként még nem volt alkalmam hosszasabban beszélni vele. De már itt is jön apa, mindjárt megkérdezheted tőle, bácsikám.

Az őrmester magas termetű, szigorú arcú és katonás modorú ember volt. Azok közé tartozott, akik a kötelességet tekintik a legszentebb dolognak a világon. Szolgálati ügyekben nem ismert tréfát.

- Hallom, sógor, hogy expedíció elindítását tervezed az Ezer Szigetek felé. Nyomkereső azt mondja, én is veletek tarthatok.

- Ezt mondtad, Nyomkereső? - nézett az őrmester szemrehányón barátjára. - Attól tartok, megfeledkeztél a katonai titoktartásról.

- Igaz, igaz - vakargatta fejét Nyomkereső. - De azt hittem, a családon belül nincs szükség titkolózásra.

- Minden katonai mozdulat olyan természetű, hogy minél kevesebbet beszélnek róla, annál jobb - felelte az őrmester. - Ismered a franciákat, nem? Szóval, kedves sógor - fordult Caphez -, a napokban csakugyan elvitorlázunk, még az is lehet, hogy az Ezer Szigetekre. Abban az esetben, ha én is megyek, magammal viszem Mabelt, és ha akarod, téged is. Idődlesz rá bőven, mert egyelőre még nem utazhatsz haza. Előbb egy kicsit átfésüljük az erdőt. Most az egyszer kivételesen nem Nyomkereső, hanem a mohikán lesz a főnök. Nyomkereső már igazán rászolgált egy kis szabadságra.

- Köszönöm, Thomas. Ezúttal elfogadom. Szintén kivételesen.

- Hát akkor minden rendben van. De igazán ideje reggelizni. Kedves sógor, fáradj át az én hajlékomba, és ne vesd meg az egyszerű katona szerény asztalát!

Dunham őrmester csak szerénykedett, amikor egy egyszerű katona szerény asztalát emlegette. Az igazság az, hogy ezen az isten háta mögötti katonai állomáson az emberek olyan pompásan étkeztek, hogy akármelyik angol gróf is megirigyelhette volna. Történetünk idején, sőt még fél évszázaddal később ez az egész Északnyugati-terület (ahogy akkor nevezték) jóformán lakatlan erdőség volt. A természet pazar kézzel osztogatta itt ajándékait - vadat, halat, ízletes húsú madarak tömegét -, de nem volt elég ember, aki elfogyassza. A gyéren kóborló indián törzsek és a néhány előretolt helyőrség katonái kedvük szerint fosztogathatták az erdőt, meg se látszott rajta. Mint ahogy a búzaföldön sem látszik meg, ha egy kolibricsapat lakmározik belőle, vagy egy virágos réten, ha egy méhraj dézsmálja meg.

Oswego helyzete és fekvése különösen kedvező volt ebből a szempontból. Az a rész, ahol a folyó a tóba ömlött, szinte két kimeríthetetlen éléskamra közös ajtaja volt. A folyóban nyüzsögtek a halak, és a horgász alig vetette ki zsinegét, máris egy szép fekete sügér harapott a horogra. Más hal is volt bőven, hiszen a folyó vizét sűrűn belepték a különféle rovarok felhői. A tóban olyan lazac élt, mely ízletességben bátran versenyezhetett az észak-európai vizek híres lazacaival. A tó azonkívül pompás vándormadarakban bővelkedett; volt ott vadlúd, vadkacsa, az erdőben meg őz, jávorszarvas, nyúl, mókus, még medve is.

Az Oswego táján lakó legegyszerűbb ember is olyan ínyencfalatokhoz jutott, aminőkért a londoni és párizsi éttermekben nagy pénzeket fizettek a gazdagok.

Ilyen körülmények között természetes, hogy a reggeli, mellyel az őrmester vendégeit kínálta, lukulluszi volt. Az asztalon főtt lazac párolgott, forró vadpecsenye ínycsiklandozó illata növelte a vendégek étvágyát (ha ugyan szükség volt erre).

- Amint látom, nem éheznek ezen a vidéken - jegyezte meg Cap, amint jól megrakta tányérját. - Ez a lazac olyan pompás, hogy még egy skótot is kielégítene.

- Igaz, igaz - felelte az őrmester -, de az emberi természet olyan, hogy nem becsüli azt, aminek bőviben van. A mi katonáink fitymálják a legfinomabb halat és vadat. Az ő szemükben a közönséges katonai kétszersült nagyobb csemege, mert ideszállítása nehéz és hosszadalmas.

- Lám, az indián sokkal hálásabb természetű - vetette közbe Nyomkereső. - Még sohasem láttam rézbőrűt, aki elégedetlenkedett volna azzal az élelemmel, amit az erdő nyújt. Csak mi, fehér emberek fogadjuk

hálátlanul a természet ajándékait.

- Hát bizony - mondta Dunham őrmester -, az öreg Duncan of Lundie, az 55-ösök őrnagya is azt szokta mondani, a hazai zabkenyér ezerszer jobb az Oswego halainál, egy korty skót forrásvíz meg jobban oltja a szomját, mintha kiinná az egész tavat itt.

- Van az őrnagy úrnak családja? - érdeklődött Mabel. - Felesége, gyermekei?

- Nem, kislányom. Bár azt mondják, van otthon menyasszonya. De a hölgy, úgy látszik, inkább vár, semhogy megossza férjével egy vad ország fáradalmait, ami véleményem szerint egy katonafeleség első kötelessége. Te, tudom, nem vagy ilyen.

- Remélem, sógor, jobb sorsot szánsz neki - mondta Cap. - Elég, hogy a húgomból katonafeleség lett, isten nyugosztalja szegényt. Most már ideje, hogy a tengerészekre is gondoljunk, ha Mabelt férjhez adjuk.

- Én meg azt mondom... - kezdte az őrmester, de leánya kérő tekintete elhallgattatta.

- Édesapám! - tiltakozott Mabel pirulva.

- A kisasszonynak igaza van - mondta Nyomkereső. - Ezt a kérdést nem illik a jelenlétében megtárgyalni. Beszéljünk másról. Hogy ízlik a vadpecsenye, Cap uram?

- Ez a vaddisznó elég ízletes - vélte Cap.

- Csak ne kéne megnyúzni - felelte Nyomkereső.

- Hogyhogy megnyúzni?

- Mert amit falatozni tetszik, nem más, mint sündisznó - felelte Nyomkereső mosolyogva.

Cap kitért az ugratás elől.

- Jól van, no - mondta. - Az a fő, hogy nem nekem kell a tüskéivel vesződnöm.

- Hogy viselkedett Mabel az úton? - kérdezte az őrmester.

- Nagyszerűen - felelte Nyomkereső. - Sok újoncot megszégyeníthetett volna bátorságával és kitartásával.

- No, ennek örülök! Mert az újoncoktól sem követelünk kezdetben sokat. Hosszú évek kellenek ahhoz, hogy egy újoncból igazi katonát faragjunk. Nem is csoda. Igazi katonának lenni, különösen egy ilyen távoli erődben, a legnagyobb dolog a világon.

- Mit hallok?! - mondta éles hangon Cap. Vitatkozó kedve, úgy látszik, feléledt. - Ne haragudj, sógor, de ebben már nem értek egyet veled. Ha még egy tengerész kiképzéséről beszélnél, azt mondanám, igazad van. Tengerésznek lenni, az aztán a nagy dolog! Mi, öreg tengeri medvék, azt szoktuk mondani, egy matróz éppen hat katonával ér fel.

- Nem akarom a tengerészeket ócsárolni - felelte az őrmester -, de azt mondom, nézd meg az 55-ösöket a legközelebbi parádén. Az egész zászlóalj csupa válogatott legény. Nem afféle népfölkelők, akiket Yorkban láttál gyakorlatozni.

- Ugyan, mi a különbség?! - legyintett Cap. - Minden katona egyforma. Vörös kabát, magas kucsma, rizspor

meg tajtékpor. Bezzeg a tengerész!

- Hagyjuk ezt, sógor - intette le az őrmester. - Figyeld meg a mi katonáink fegyelmét, viselkedését. Hiszen egy teljes évig vesződünk az újoncainkkal, amíg megtanítjuk őket tisztességesen enni!

- Az 55-ös nagyszerű ezred - bólintott Nyomkereső. - Nemcsak az evésben tünteti ki magát. Sok erdei harc hirdeti dicsőségüket. Az erdő még békében is kitűnő nevelőiskola.

- A tenger se kutya! - vitatta Cap.

- Bácsikám - fordult hozzá Mabel -, ha megreggeliztél, meg szeretnélek kérni, gyere fel velem még egyszer a bástyára. Szeretném alaposabban megnézni a tavat, és egy fiatal lány, azt hiszem, nem sétálgathat egyedül az erődben, különösen az első napon, amikor megérkezett.

Cap megérezte, mi indítja erre a kérésre Mabelt. Mivel szíve mélyén nagyon szerette unokahúgát meg a sógorát is, könnyen beletörődött abba, hogy a vita folytatását máskorra halassza. Teljesen lemondani persze nem akart róla, annál sokkal makacsabb természetű volt. Most felállt az asztaltól, és elkísérte Mabelt, magára hagyva sógorát és annak testi-lelki jó barátját. Dunham őrmester kissé diadalmaskodó mosollyal nézett utána.

- Tudja is ő, mi az igazi katona! - mondta. - Azt hiszi, csak a tengerész legény a talpán. Az az újonc, akit én képeztem ki, békében és háborúban egyaránt megállja a helyét, és példamutatóan viselkedik akár piros, akár fekete kabátban, de még ingujjban is. No de ha már így kettesben maradtunk, váltsunk egy-két bizalmas szót, Nyomkereső barátom - mondta, és a vadász

vállára tette súlyos kezét. - Hogy tetszik neked a lányom?

- Büszke lehetsz rá, Thomas. Szép is, jó is, bátor és okos, modora egy igazi ladyé. Azt hiszem, a gondviselés a legszebb tulajdonságokkal ajándékozta meg.

- Örülök, hogy így beszélsz, Nyomkereső. Hogy ő miképp vélekedik rólad, már elmondta nekem. Elragadtatással beszélt hidegvérű bátorságodról és gondoskodó jóságodról. Az ilyesmi sokat számít a fehérnép szemében. Így hát azt mondom, vedd fel a szebbik ruhádat, húzd ki magad, és udvarolj neki egy kicsit.

- Nem hiszem, Thomas, hogy ez elég volna. Ma korán reggel - mit reggel, már hajnalban - úgy kitisztítottam a Szarvasölőmet, hogy ragyog, mint az ezüst. Egyebet nem tehetek.

- Nem is kell! Nincs szebb a világon, mint egy ragyogó puskacső.

- Lord Howe másképp gondolkodott, pedig híres katona volt.

- Igen, ő feketére futtatta be a puskák csövét az ezredében. Azt mondta, a katona élete többet ér a hivalkodásnál. Lehet, hogy igaza volt, és katonáit így nehezebb felfedezni. De én azt mondom, a katona csak akkor bujkáljon, ha igazán elkerülhetetlen, egyébként meg büszkén csillogtassa szép mestersége jelvényeit. Sokat beszélgettél Mabellel a kenuban?

- Nem mondhatnám. Nem vagyok nagy mestere a társalgásnak. Nem tudok az asszonyok nyelvén beszélni.

- Oda se neki! Én se tudtam, mégis meghódítottam Mabel anyját. Igaz, akkor huszonkét évvel fiatalabb voltam. Nem értem, miért vagy olyan bátortalan. Elfelejtetted, hogy miben állapodtunk meg?

- Megbeszéltük, hogy abban az esetben, ha sikerül elnyernem a lányod tetszését, abbahagyom a vadászéletet, az erdei kóborlást, és megtelepszem az erődben mint az ezred polgári alkalmazottja, aki segít az élelmezésben, és kalauzolja az osztagokat, ha kiküldetésbe mennek. De mióta láttam a lányt, azt gondolom, nem vagyok hozzá illő.

- Én meg azt mondom, hogy igen! - csapott az őrmester az asztalra. - Teringettét! Csak értek az emberek megítéléséhez? Hosszú szolgálatom alatt ennyit csak megtanulhattam!

- Igen, igen, de itt nem a te ítéleted a döntő, hanem a lányé. Azt hiszem, kissé nyers és faragatlan vagyok, aztán öregebb is, mint kellene. Egy szó, mint száz, Mabel finom úrikisasszony, és egy tiszt jobban illik hozzá, mint egy magamfajta öreg vadász. Nem akarom az útját állni. Talál különbet is nálam.

- Különbet nehezen - jelentette ki az őrmester. - Lehet, hogy a városban egyik-másik ficsúr túltenne rajtad, de itt a határvidéken olyan emberek kellenek, mint te vagy. Régi kedvenc tervem, hogy te légy a vőm, és senki más, sőt arra is gondoltam, hogy beléptetlek a hadseregbe. Micsoda 55-ös válnék belőled! De amint jobban meggondoltam, rájöttem, hogy a katonai kötöttség nem neked való. Viszont arról, hogy a vőm légy, nem szívesen mondanék le.

- Nagyon kedves, hogy így érzel, Thomas. Ha fiatalabb és jóképű volnék, mint például ez a Jasper Western,

akkor nem mondom, pályáznék is a kezére. Így azonban, úgy vélem, ő a megfelelő jelölt.

- Hát erről még beszélünk - mondta az őrmester. - Mindenesetre szép tőled, hogy ilyen önzetlenül gondolkodol. Akármit hoz is a jövő, remélem, mit sem változtat barátságunkon.

- Barátok voltunk, még mielőtt Mabel megszületett, és azok is maradunk, amíg élünk - felelte Nyomkereső meggyőződéssel.

Az őrmester egyelőre le akarta zárni ezt a témát.

- Hallottad, mit tervez az őrnagy? - kérdezte. - Lövészversenyt akar rendezni. Szeretném, ha te is résztvennél, és megmutatnád, mit tudsz.

Nyomkereső szerényen megjegyezte:

- Nem az én érdemem, hanem a puskámé. Senkinek sincs olyan jó fegyvere, mint az én Szarvasölőm.

Ilyen volt az az ember, akit Dunham őrmester lánya férjéül kiszemelt. Lehet, hogy nem a fiatal lányok szemével nézte a dolgot. De mint katona, el se tudott volna képzelni egyenesebb gondolkodású, tisztább szívű, jobb és megbízhatóbb férjet az ő Nyomkereső barátjánál, s ezért nagyon szerette volna családjába befogadni.

VI. MABEL SIKEREI

Egy hét telt el, és ez elég volt ahhoz, hogy Mabel megismerje, sőt megszokja az erőd egyhangú, hétköznapi életét. A viruló fiatal lány megjelenése bizonyos feltűnést keltett az erődben, noha

viselkedése finom, szerény és csendes volt. Már az első napokban átesett a bemutatkozásokon. Apja középhelyet foglalt el a tisztek és legénység között. Ezért leányát csak néhány embernek mutatta be - olyanoknak, akik közel álltak hozzá. De nem egy tiszt mindent elkövetett, hogy megismerkedjék az őrmester leányával. Köztük volt Muir szállásmester is, aki már többször kipróbálta a házasélet áldásait. Jelenleg özvegy volt, és nagyon szeretett volna megházasodni.

A hét végén Duncan of Lundie őrnagy esti parancskiadás után magához hívatta Dunham őrmestert. Az öreg parancsnok egy mozgatható faházban lakott, amelyet sínekre raktak úgy, hogy kerekeken tetszés szerint el lehetett tolni az erőd bármelyik pontjára. Ha megunta az egyik helyet, házastul máshová költözött. Mostanában az erőd nagy udvarának közepén lakott, és az őrmester ott kereste fel.

- Isten hozta, kedves barátom, kerüljön beljebb! - mondta az őrmesternek, aki feszes vigyázzállásban jelentkezett az erődparancsnok dolgozószobájának küszöbén. - Jöjjön be, és foglaljon helyet. Ma nem azért hívattam, hogy zsoldjegyzékről vagy élelmezési kérdésekről tárgyaljunk. Egyszerűen beszélgetni akarok magával, mint ember az emberrel. Hogy az egyik tiszt, a másik altiszt, az egyik skót, a másik jenki, csak nem jelent sokat régi bajtársak közt, igaz-e? Mit szól az időjáráshoz? Szép napunk volt ma, nemdebár?

- Nagyon szép, őrnagy úr - felelte az őrmester, és leült a székre, amelyet a parancsnok egy kézmozdulattal kijelölt számára. - Remélem, így is marad egész nyáron.

- Magam is azt remélem. A termés jónak ígérkezik, és

örülök, hogy az 55-ösök éppen olyan jó farmerek, mint katonák, ámbár csak szabad idejükben játszogatnak a föld túrásával. Még Skóciában sem láttam szebb burgonyát, mint itt, az erőd parcelláin.

- Jövőre megpróbálkozom zöldborsóval is, őrnagy úr, persze csak a tiszti asztal számára.

- Nagyszerű! Ha így haladunk, nem is lesz kedvem hazamenni. Különösen ha megkapom a rég megígért alezredesi kinevezést.

- Az ezred büszke lesz rá, hogy parancsnokát előléptették - mondta az őrmester.

- Bizony, szép dolog alezredesnek lenni, Dunham. Sajnálom, hogy magának ez sohasem juthat osztályrészül. De vigasztalódjék azzal a gondolattal, hogy kevés embernek van olyan szép és kedves leánykája, mint magának.

- A lány anyjára üt, őrnagy úr, és ezzel mindent megmondtam.

- Nem is kell dicsérni. Mindenki látja, milyen szép virágszál. Nem egy tiszt venné el szívesen feleségül. Itt van például Davy Muir, a szállásmester. Engem kért meg, hogy beszéljek helyette.

- Nagyon megtisztelő - felelte az apa -, de remélem, a hadnagy úr talál majd rangjának megfelelőbb leányt.

- Miért beszél így? Mi kifogása van Muir ellen?

- Semmi. Csak az, hogy Mabelt másnak szántam.

- És ki az, ha szabad tudnom?

- Nyomkereső, őrnagy úr.

- Nyomkereső?

- Igenis, őrnagy úr. A legbátrabb, legbecsületesebb emberünk, és a leghűségesebb jó barát.

- Mindezt elismerem, de a társadalmi állása... vadász és erdei vezető... csak nem hasonlítható össze egy királyi hadnaggyal? És mit szól hozzá a kislány?

- Még nem beszéltem vele erről.

- Micsoda? No, akkor nem kétlem, hogy többre becsül egy aranygombos, vállrojtos kabátot az egyszerű vadászzekénél! Nyomkereső derék ember, de tulajdonképpen nem is katona, csak amolyan lógós a hadseregben. Semmi kilátása előléptetésre.

- Köszönöm a gondoskodását, őrnagy úr, de engedje meg, hogy lezártnak tekinthessem ezt a vitát. Mabel sohasem lesz Muir hadnagy úr felesége.

- Jól van, nem szólok bele többet a családi dolgaiba.

Az őrmester felállt, de az őrnagy visszanyomta a székbe.

- Még nem végeztünk - mondta. - Említettem már, hogy ki akarom küldeni magát az Ezer Szigetekre a következő hónapra. Valamennyi tisztem járt már ott, váltakozva teljesítettek ott szolgálatot. Szeretném, ha most maga váltaná le az előőrsünket. Kijelölte már az embereket?

- Minden rendben van, őrnagy úr.

- Akkor holnapután indulnak, esetleg már holnap este.

Talán jobb lesz sötétben elvitorlázni.

- Jasper is így gondolja, őrnagy úr. Mindenki tudja, hogy az ilyen vízi expedíciókhoz Jasper ért a legjobban.

- Édesvíz? - mosolygott Lundie. - Hát őt is magával viszi?

- A Scud sohasem vitorlázik el nélküle.

- Tudom. De most van más megoldás is. Hallom, egy tengerész vendégünk van itt az erődben.

- Az én sógorom, őrnagy úr. Engedelmét kérem, hogy őt is magammal vigyem, de csak mint kísérőt. Nem szeretném Jaspert megbántani.

- Rendben van, tegyen úgy, ahogy jónak látja. Nyomkeresőt is elviszi?

- Ha őrnagy úr megengedi.

- Legyen. Megjegyzem, ez az utolsó ilyen kirándulás. Elhatároztam, hogy az előőrsöt visszavonom. A tapasztalatok nem igazolják szükségességét. Az eredmény nem éri meg a kockázatot.

Dunham tisztelgett, és olyan szabályosan fordult sarkon, mintha rugóra járna. De az őrnagy megint visszatartotta.

- Igaz is, őrmester. Tudja, hogy a fiatalabb tisztek már régóta könyörögnek egy céllövőversenyért. Nos, a versenyt holnap megrendezzük. Minden jelentkező részt vehet. - Egy papírlapot vett elő, arról olvasta: - A díj, amint látom, egy ezüstveretű lőporos szaru, bőrkulacs megfelelő tartalommal, továbbá selyem női

főkötő. Hm. Kissé furcsán hangzik, de megértem. A győztes felajánlhatja szíve hölgyének.

- Nagyon érdekes lesz, őrnagy úr. Szabad kérdeznem, hogy Nyomkereső is részt vehet-e a versenyben?

- Miért ne, ha kedve tartja? De én úgy vettem észre, hogy egy idő óta csak nézőként vesz részt a hasonló versenyeken. Talán nem bízik már a képességeiben.

- Nem az az oka, őrnagy úr. Éppen ellenkezőleg. Tudja, hogy verhetetlen, és nem akarja elrontani a többiek mulatságát. Elmaradása csak finom érzését, tapintatosságát mutatja. De most szeretném, ha ő is részt venne a versenyen.

- Jól van, Dunham. Nagyon kellemes beszélgetés volt. A viszontlátásra.

Az őrmester távozott, az őrnagy meg mosolyogva nézett utána. Kissé gúnyos mosoly volt, de nem Dunhamnek szólt, hanem Muir hadnagynak, aki nemsokára meg is jelent a kerekeken járó házban.

- Eljöttem, őrnagy úr, hogy megtudjam, mit tartogat számomra a sors - mondta erősen skót színezetű angolsággal. - Mi tagadás, ez a lány valósággal forrongást idézett elő a szívemben.

- Elég gyorsan forr fel a szíved, Davy - felelte az őrnagy. - Hiszen alig egy hete, hogy először láttad.

- De mindjárt láttam, hogy megfelel nekem. Mi van ezen különös?

- Csak az, hogy túl gyakran esik meg veled. Ha jól emlékszem, négyszer házasodtál meg.

- Csak háromszor. Ma nagyon epés vagy, Lundie.

- Epés? Inkább mélabús. Eszembe jutnak a régi idők. Amikor még kamaszok voltunk, és együtt kószáltunk a hazai hegyek közt, én, a földesúr fia, meg te, a...

- A helybeli lelkész fia, igen. A sors azóta is igazságtalan hozzám. Belőled nemsokára alezredes lesz, és én még most is csak hadnagy vagyok. Nekem mindig csak morzsák jutottak.

- No és a négy feleség, Davy?

- Csak három, ha mondom. Ne ugrass, Lundie, ha nem akarod régi barátságunkat veszélyeztetni.

- Jól van, legyen három.

- Az őrmester lánya lesz a negyedik.

- Alig hiszem, Davy.

- És miért, ha szabad kérdeznem?

- Mert a lányt már másnak ígérték.

- Menyasszony?

- Nem, de már kiválasztották a jövendőbelijét.

- És ki legyen az?

- Nyomkereső!

- Micsoda?! Egy közönséges vadász és erdei vezető?

- Társadalmi állása jobban illik az őrmester leányához, mint a tied. Korban is inkább hozzá illik. Hány éves is

vagy tulajdonképpen?

- Negyvenhét. A legszebb férfikor.

- Ezt mondod te. Lehet, hogy a lány másképp vélekedik.

- Majd meglátjuk. Olyan könnyen nem mondok le róla. Majd megmutatom neki, hogy én is legény vagyok a talpamon! Hallom, újabb expedíció indul az Ezer Szigetek felé. Alázatosan kérem beosztásomat az expedíciós csapatba.

- Semmi okom, hogy kérését megtagadjam, hadnagy úr - nevetett az őrnagy, majd újra tegezésre fordította a szót. - De ha meg akarod mutatni, hogy legény vagy a gáton, erre hamarabb is nyílik alkalom. Nevezz be a holnapi céllövőversenyre.

- Ezt már úgyis elhatároztam, őrnagy úr - felelte a szállásmester, és feszes tisztelgéssel elbúcsúzott az erőd parancsnokától.

VII. A LÖVÉSZVERSENY

Észak-Amerika keleti részén forrók a nyarak. Ezt a hőséget alig lehetett észrevenni Oswegóban, történetünk idején, mert egyrészt az erdő küldte felé hűsítő páráit, másrészt pedig a hatalmas tó felől többnyire friss szellő fújdogált. Mindez csökkentette a nap hevét, és az estéket különösen kellemessé tette.

De most már szeptember felé járt az idő, ami azt jelentette, hogy hőség már semmiképpen sem fenyegetett, a mérsékelt meleg viszont felvidította és tettekre serkentette az embert. Ilyen üdítő nap volt az is, amelyet az erőd parancsnoka a lövészverseny

megtartására kiválasztott.

Oswegóban nem volt sok lehetőség a szórakozásra. Ezért a lövészverseny is nagy eseménynek számított. A versenyzőkön kívül megjelent az erőd apraja-nagyja, férfiak és nők egyaránt.

Mindenki a látványosság örömeire gondolt, de a parancsnok nem mulasztotta el a biztonsági intézkedéseket sem. A nagyobbik gyakorlótér, amelyet az ünnepély színhelyéül kijelöltek, az erdő és az erőd közt létesített mesterséges tisztáson terült el. Duncan of Lundie nagyon jól tudta, hogy az erdőben nem bízhatik meg túlságosan, a sűrű fák közül bármikor érhetik kellemetlen meglepetések. Mindkét ellenséget - a franciákat és a zsoldjukban álló vagy velük szövetséges indián törzseket - háború idején alattomos ravaszság jellemezte. Az őrnagy ezért tapasztalt tisztek vezetésével járőröket küldött ki az erdő átfésülésére; azonkívül egy teljes századot készenlétben tartott, hogy fegyveresen őrködjenek az erőd biztonságán. Így a többiek nyugodtan átengedhették magukat a lövészverseny örömeinek.

A nagyobbik gyakorlótér az erődtől kissé nyugatra terült el, és egy része a tó partját foglalta el. Innen pompás kilátás nyílt minden irányban. Ezen a területen kivágtak minden fát, kiirtottak minden bokrot, még a fatönköket is kiásták, hogy gyakorlatozásra alkalmas, sima területet nyerjenek. Azonkívül megvolt az az előnye is, hogy egyik oldalát a víz, másikat az erőd védte. A gyakorlatozó katonákat csak az erdő felől lehetett megtámadni.

Az erőd katonái közt körülbelül ötven lövész volt: nyolc-tíz ember, aki elismert mestere volt a célzásnak; vagy húsz olyan, aki azt hitte magáról, hogy ért a puskához; végül húsz olyan, aki nem dicsekedhetett,

de nem is akart dicsekedni a tudományával.

A cél egy tábla volt, amelyre fehér festékkel felmázolták a szokásos köröket. Távolsága száz yard volt. A verseny előtt afféle bemelegítőt tartottak. Mindenkinek megengedték, hogy fegyverét kipróbálja.

A katonák zöme skót volt, mert az ezredet Skóciában, Stirling környékén toborozták. Említettük már, hogy később amerikaiakat is felvettek az ezredbe. Az előbbi csoportot "királyiak"-nak, az utóbbiakat "gyarmatiak"-nak nevezték. Általában a "gyarmatiak" voltak a jobb lövészek, ami nagyon bosszantotta a skót katonákat, mert sehogy sem akarták elhinni, hogy a New York gyarmatban született fiúk jobban értenek a puskához, mint ők. Persze megvolt ennek a természetes magyarázata. Az ezredbe olyan jenkik kérték a felvételüket, akik már előbb is harcoltak az indiánok ellen, vagy legalábbis ügyes vadászok voltak.

A tér árnyékos oldalán padokat állítottak fel. Itt foglaltak helyet az erőd hölgyei, többnyire tisztek feleségei. Egyszerű asszonyok voltak, de sokat adtak a rangjukra, és kissé leereszkedően beszéltek az altisztek vagy közlegények asszonyaival. Mabel is megjelent a hölgyek közt. Tulajdonképpen ő volt az egyetlen eladó lány az erődben; volt ugyan rajta kívül még vagy tíz lány, de ezek még gyerekek vagy kamasz lányok voltak.

A folyó partján álló padok közelében tették közszemlére a verseny győzteseinek szánt díjakat. A tiszti feleségek ültek az első sorban. Mabel közvetlen mögöttük a második sorban kapott helyet. A hölgyek sűrűn pislogtak hátrafelé, és kíváncsian méregették az őrmester leányát, aki szemét lesütve, szerényen ült a helyén.

Mihelyt a hölgyek elhelyezkedtek a padokon, Lundie jelt adott a verseny megnyitására. Segédtisztje, egy idősebb főhadnagy volt a ceremóniamester. Hangos szóval kihirdette a verseny feltételeit. Úgynevezett kiesési versenyt rendeztek, amely egyre nehezebb versenyszámokból áll. Aki a könnyebb feladatnak nem felelt meg, kiesett, és nem vehetett részt a verseny magasabb fokain.

Az első fokozat abból állt, hogy el kellett találni a "bikaszemet" - így nevezték a kerek fehér foltot a céltábla közepén. Majdnem mindenki betalált, de néhány katona golyója a "bikaszemet" körülvevő körök valamelyikébe fúródott. Ezek tüstént kiestek a versenyből.

A kontárok közé tartozott az őrnagy is, aki tiszteletbeli kötelességének tartotta, hogy az első lövést ő adja le. Hanyag mozdulattal vállához emelte puskáját, és szinte célzás nélkül elsütötte. A golyó a "bikaszemtől" tenyérnyi távolságra fúródott a céltáblába.

- Duncan őrnagy úr kiesett a versenyből! - hirdette ki a segédtiszt határozott hangon, amely a bíráskodás teljes pártatlanságát kívánta jelezni. Mert a kisemberek szemében semmi sem olyan kedves, mint az a tudat, hogy a szabályok és törvények mindenkire érvényesek, még a "nagykutyákra" is. Hogy ez a szigorú igazságosság többnyire csak látszat, az már más lapra tartozik.

Az őrnagy mosolyogva hátralépett. Ebben a pillanatban Jasper Western jelent meg a nézőtéren, Nyomkereső társaságában, aki zsebre tett kézzel ballagott, kedvenc puskáját, a Szarvasölőt nem hozta magával.

Muir hadnagy odalépett hozzájuk, és kötekedve

megszólította Jaspert:

- Remélem, részt vesz a versenyen, Édesvíz úr! Mutassa meg, hogy a puskával is olyan jól tud bánni, mint az evezőlapáttal!

Jasper csinos arca kipirult. Gyors pillantást vetett Mabelre, aki kissé előrehajolva figyelte a versenyt. Jasper a lövőhelyre lépett, puskáját látszólag hanyag mozdulattal vállához emelte, és rövid célzás után elsütötte. A golyó pontosan a "bikaszem" közepébe fúródott. Az eddig látott legjobb lövés volt.

- Kitűnő, Jasper mester! - mondta Muir hadnagy, mihelyt az eredményt megállapították. - Ez a lövés még egy öreg katonának is becsületére vált volna. De a mozdulatai nem katonásak. Ahogy odaáll, ahogy a puskát fogja, ahogy céloz, kész nevetség. Nézzen ide, fiatalember, megmutatom, hogy kell ezt csinálni!

Valóban katonás mozdulattal kapta vállához fegyverét, de még nem lőtt. Szeme csücskéből a közönséget figyelte, különösen Mabelt.

- Maga is itt van, kedves Nyomkereső? - kérdezte gunyoros hangon. - Szintén részt vesz a versenyben?

- Nem én, hadnagy úr! A díjakra nincs szükségem. Mit csináljak egy főkötővel?

- Hogyhogy mit csináljon vele? Felajánlhatja egy hölgynek tisztelete jeléül.

- Elég a szócséplésből, hadnagy úr - szólt rá a segédtiszt türelmetlenül. - Tessék lőni, vagy átadni a helyet a következő versenyzőnek.

- Jól van, akkor lövök - felelte Muir.

Elegáns mozdulattal elsütötte fegyverét, aztán leeresztette.

- Teljesen eltévesztette a táblát! - kiáltotta a megfigyelő, aki nem szerette Muir hadnagyot, és örült, hogy ennyire felsült. - Még a táblát se találta el.

- Lehetetlen! - kiáltott fel Muir, és arca vérbe borult haragjában meg szégyenében. - Ilyesmi soha nem esett meg velem!

- Mindenkit érhet baleset - nevetett Lundie. - Ha bakot lőttél, állj félre és hallgass.

- Nem, nem őrnagy úr - jegyezte meg Nyomkereső nyugodt hangon. - A szállásmester úr jó lövész, és most is célba talált, ami egyébként nem nagy művészet. Golyója pontosan Jasper golyója után ment. Vizsgálják csak meg jobban a céltáblát.

Nyomkereső tekintélye olyan nagy volt, hogy szavait senki sem vonta kétségbe. Tudták, hogy szeme olyan, mint a sasé. Mégis vagy tízen rohantak a céltáblához, hogy megvizsgálják.

Igaza volt Nyomkeresőnek. Muir golyója éppen abba a lyukba fúródott, amelyet Jasper golyója ütött a táblán. Meg is találták mind a két golyót a fatörzsben, amelyre a céltáblát felerősítették. Az egyik golyó a másikat takarta.

- No lám! - hetvenkedett Muir fölényesen. - Nem megmondtam, hogy megmutatom, hogyan kell lőni? Jól megnézte, Nyomkereső mester?

- Mindenkitől szívesen tanulok... ha lehet - felelte Nyomkereső kissé kétértelműen.

- Hát akkor mutassa meg, mit tanult! - mondta az őrnagy. - Tessék beállni a sorba, és részt venni a versenyen!

- Azt már nem! - tiltakozott Muir hadnagy. - Finomabb puskája van mint bárkinek az erődben. Nem volna igazság, ha a híres Szarvasölőjével lepipálna bennünket.

- A Szarvasölőt el se hoztam - felelte Nyomkereső. - Igazán nem akartam versenyezni ma. De mivel látom, hogy az őrnagy úr akarja, a hadnagy úr meg ellenzi, kénytelen vagyok a magasabb rangú tisztnek engedelmeskedni. Add csak ide a puskádat, Jasper! Semmivel sem jobb fegyver, mint a hadnagy úré.

Muir hadnagy megbánta hetvenkedését, de már későn. Kénytelen volt belenyugodni abba, hogy Nyomkereső is odaálljon a lövőhelyre. Most minden szem őfelé fordult. A híres vadász a legnagyobb nyugalommal emelte vállához a puskát. Minden mozdulata tökéletes önuralomra vallott. Nem volt az a típus, melyet jóképű férfinak szoktak nevezni, de megjelenése bizalmat és tiszteletet keltett. Izmos alakja tökéletes lett volna, ha nem annyira szikár. Hájról persze szó sem lehetett nála, csupa kidolgozott izom volt rajta, ami kissé szögletessé tette. De mozdulatai természetesek, szinte kecsesek voltak. Ruganyossága és nyugodtsága nagyon rokonszenves volt. Becsületes, nyílt arcát vörösbarnára sütötte a nap, és cserzette a szél. Egész lénye erőt és bátorságot sugárzott. Csak egy pillanatig célzott, és máris leeresztette elsütött fegyverét. Feje körül még el sem oszlott a kis füstfelhő, de már puskája csövére támaszkodva, mosolyogva nézett az őrnagyra.

- Ha nem tudnám, hogy képtelenség, azt mondanám,

hogy Nyomkereső golyója is elkerülte a céltáblát! - kiáltott fel az őr nagy.

- Ne mondja, őrnagy úr - felelte Nyomkereső. - Nem én töltöttem meg a puskát, és nem tudom, mi volt benne. De ha ólomgolyó volt, ott kell lennie a szállásmester úr és Jasper golyója fölött.

Már kiabáltak is a céltábla mellől, hogy ott a golyó.

- No, akkor egyformán jól lőttünk - mondta Muir Nyomkeresőnek. - Bár az is lehet, hogy csak szerencséje volt.

- Nálam ez nem szerencse dolga - felelte Nyomkereső megbántva. - És hogy kettőnk közül ki céloz jobban, kiderül majd a következő menetben vagy az utolsóban.

Meg is kezdték a verseny második részét. A középső fokozat abból állt, hogy egy szöget ütöttek könnyedén a céltáblába; fejét egy kis festékkel bemázolták, ezt kellett eltalálni.

Erre a versenyre vagy hatan jelentkeztek. Az első három nem állta meg a próbát. Golyójuk megközelítette a szöget, de nem találta el. Negyediknek a szállásmester állt ki. Golyója horzsolta a szög fejét, le is tört belőle egy darabkát, aztán közvetlenül a szög mellett fúródott a deszkába.

- Elég szép, de nem az igazi, hadnagy úr - jegyezte meg Nyomkereső. - Különb kalapács kell ahhoz, hogy beverje azt a szöget.

- Nem hiszem, hogy volna olyan kalapács az 55-ös ezredben - felelte Muir.

- Én sem hiszem - mondta Nyomkereső. - De itt van Jasper, ő nem tartozik az ezred kötelékébe.

Még ki sem mondta, és Jasper golyója máris eltalálta a szöget, és majdnem teljesen beverte a céltáblába, legfeljebb egyhüvelyknyire állt még ki.

- Kitűnő! - mondta Nyomkereső, és Jasper helyébe lépett. - Nem kell új szöget odatenni, sose vesződjetek vele! - kiáltotta a megfigyelő felé. - Jasper golyója leszedte róla a festéket, de így is látom. Márpedig amit látok, azt száz yard távolságból akkor is eltalálom, ha nem nagyobb, mint egy szúnyog.

A puska dörrent, és a szög teljesen belemélyedt a fába.

- Igen, igen, így tökéletes - ismerte be Muir kelletlenül. - De én is eltaláltam. Az a hajszálnyi különbség szóra sem érdemes.

- Majd a krumpli eldönti a vitát - jegyezte meg az őrnagy. - Muir hadnagy úr skót, és szívesebben látná, ha bogáncs volna a cél. De Amerikában vagyunk, és itt a krumpliért lelkesednek. No, lássuk, ki mit tud!

Ebben a menetben már nem volt nagy tolongás. Mindössze hárman vettek benne részt, Muir, Jasper és Nyomkereső. A hadnagy nem sok reményt fűzött harmadik fellépéséhez, de nem akart megfutamodni. Duncan őrnagy mosolygott a bajusza alatt. Tudta, hogy Muir most mindjárt megszégyenül a lány előtt, akinek annyira szeretne tetszeni. Az őrnagy örült neki, hiszen sehogy sem helyeselte az egész ügyet.

Miután a krumpli ma már nemigen szerepel ilyen versenyeken, nem árt, ha egy kis magyarázatot fűzünk hozzá. Ez a versenyszám a mozgó célt képviselte. Egy

nagyobbfajta krumplit hoztak elő, és egy katona felállt vele vagy húsz yardnyira a versenyzőtől. Amikor a segédtiszt elkiáltotta a vezényszót: "dobás!" - a katona felhajította a krumplit a levegőbe, és gyorsan félreugrott. A versenyzőnek el kellett találnia a burgonyát, mielőtt földet ért volna.

A szállásmester már sokszor megpróbálkozott ezzel a nehéz feladattal, de csak ritkán sikerült a célt eltalálnia. Most már ideges volt, maga sem bízott a sikerben. Örült volna, ha puskája csütörtököt mond. Hiába - a lövés eldördült, de a burgonyában nem tett kárt.

- A hadnagy úr kiesett - jelentette ki a segédtiszt. - Az első díjért már csak ketten vetélkednek.

- Nagyon izgatott vagyok - súgta Jasper Nyomkeresőnek.

Nyomkereső két perc szünetet kért a segédtiszttől, félrevonta barátját, és bátorítani kezdte.

- Mi lelt, Jasper? Csak nem félsz ettől a próbától? Nehezebb pillanatokban is megálltad a helyedet. Csigavér! Nem lesz itt semmi hiba.

- Sohasem kívántam úgy a sikert, mint most.

- Vagyis túl akarsz tenni öreg barátodon, mi? Pedig tudod, hogy ezen a téren én vagyok a mester.

Jasper összeszorította ajkát, az egyik pillanatban elpirult, a másikban elsápadt. Végül megragadta barátja kezét, megszorította, és így szólt:

- Fél karomat odaadnám érte, ha én ajánlhatnám fel azt a főkötőt Mabelnek!

- Úgy? Hát innen fúj a szél? Mindenáron győzni akarsz? Akkor ne sopánkodj, hanem szedd össze minden erődet! Aki nagyon akar valamit, többnyire el is éri. Folytassuk a versenyt!

A burgonyát feldobták, Jasper tüzelt, és a megfigyelő megállapította, hogy golyója pontosan a közepén fúrta át a mozgó célt.

- No, lássuk az utolsót! - kiáltott fel az őrnagy. - A verseny most dől el, vagy eldöntetlen marad. Dobás!

A krumpli felrepült a levegőbe. Mindenki úgy látta, hogy Nyomkereső szokatlanul hosszasan céloz.

A lövés eldördült. A megfigyelő arcán csalódás tükröződött.

- Ugyanoda ment a golyó? - kérdezte az őrnagy.

- Nem! - hangzott a válasz. - Csak a héját súrolta.

- Hogy lehet ez, Nyomkereső? Csak nem Édesvíz a legjobb lövész az erődben?

- Úgy látszik, így van - felelte Nyomkereső. - A főkötő az övé.

Már hozták is a díszes főkötőt, és átadták a győztesnek.

- Nem eladó? - kérdezte tőle Muir hadnagy. - Szívesen adnék érte egy aranyat, sőt kettőt is. A pénzt mégiscsak jobban használhatná.

- Semmi pénzért nem eladó, hadnagy úr - felelte Jasper. Erélyesen megrázta fejét, és elindult a kis

terasz felé, ahol a padok álltak. A tiszti feleségek összedugták fejüket. Jasper nem törődött velük, egyenesen Mabelhez lépett, és felé nyújtotta a versenydíjat.

- Mabel kisasszony..., engedje meg, hogy felajánljam önnek, ha nem veti meg.

- Már hogy vetném meg, Jasper? - felelte a lány. - Örömmel elfogadom, és mindig hálával gondolok majd arra, akitől kaptam. Önre és barátjára - fordult mosolyogva Nyomkereső felé, aki éppen most ért oda.

- Nagyon kedves - mondta. - De bocsásson meg, Mabel, ha elcipelem innen Jaspert. Most osztják ki a kisebb díjakat, és udvariatlanság volna, ha félrehúzódnánk.

Mabel magára maradt, de csak egy pillanatra. Azután körülvették a hölgyek, kikapták kezéből a főkötőt, megvizsgálták, megsimogatták szalagjait, megtapogatták a selymét, és az egészet alaposan megkritizálták. Néhányan ugyanazt tették, amit Muir hadnagy: pénzt kínáltak a csinos főkötőért.

Mabel udvariasan elutasította az ajánlatot, elköszönt a hölgyektől, és hazament. A tó partján ballagott, egyik kezében a főkötőt lóbálgatva. Nemsokára lépéseket hallott a háta mögött. Azt hitte, Jasper jön utána. De nem Jasper volt, hanem Nyomkereső. Kezében azt a puskát szorongatta, amellyel negyedórával azelőtt a burgonyára lőtt.

- Örülök, hogy Jasper volt a győztes - mondta Mabel, amikor Nyomkereső hozzá csatlakozott.

- Megérdemelte - felelte Nyomkereső, de arca elsötétült.

- Miért mondja ezt olyan furcsa hangon? Hát nem találta el Jasper a burgonyát?

- Pontosan a közepén találta el. Szép lövés volt. Magam sem célozhattam volna jobban.

- De rosszabbul igen - mondta a lány kissé éles hangon. - Miként a példa mutatta - tette hozzá.

Nyomkereső felelni akart valamit, de lenyelte. Meglátszott rajta, hogy önmagával küszködik.

- Nézze csak! - kiáltott fel hirtelen. - Látja azt a két sirályt, amely a tó tükre fölött repül?

- Hogyne látnám! - felelte a lány.

Nyomkereső lekapta puskáját, és megvárta, míg a két sirály egy vonalba nem kerül, bár néhány yard választotta el őket egymástól. A lövés eldördült, és mindkét sirály holtan zuhant a tóba. Ugyanaz a golyó ölte meg mind a kettőt.

- Hiába, meg kellett mutatnom - dünnyögte Nyomkereső és halkan nevetett magában. - Hálátlan fickó az, aki megtagadja képességeit, melyekkel a természet megajándékozta.

Mabel szemében megértés villant fel.

- Szóval ön is hozzájárult ahhoz, hogy Jasper legyen a győztes.

- Egy szóval sem mondtam - tiltakozott Nyomkereső.

- Szó nélkül is tudomásul veszem. A főkötőt kettejük közös ajándékának tekintem.

- Csacsiság, Mabel. Igazán semmi különös nincs abban, ha egy magamfajta ember, aki az erdőben nőtt fel, ért egy kicsit a puskához. Nem akartam részt venni a versenyben. Sajnálom, hogy nem álltam ellen a beugratásnak.

- Én meg sajnálom, nagyon sajnálom, hogy miattam kellemetlen percei voltak, és árnyék borult az én két megmentőm barátságára. Remélem, hogy ez az árnyék hamarosan eltűnik. És hogy ne maradjon tüske a szívében, fogadja el tőlem ezt, és tegye el emlékül. - Ruhája gallérjáról kis ezüst dísztűt szedett le, és átnyújtotta Nyomkeresőnek. - Tekintse örök hálám jelképének.

- Ugyan, Mabel! Mit csináljak vele? Nem való ez egy vadász embernek!

- Tűzze a vadászingére! Remélem, szerencsét hoz.

Mosolyogva kezet nyújtott Nyomkeresőnek, és magára hagyta.

VIII. A VITORLÁS KIFUT A TÓRA

Néhány órával később Mabel Dunham gondolatokba merülve sétálgatott a bástyán, ahonnan pompás kilátás nyílt a tóra és a folyóra egyaránt. Enyhe, csendes este volt, annyira csendes, hogy bizonytalannak látszott, vajon a vitorlás egyáltalában elindulhat-e. Pedig a fegyvereket, lőszereket és egyéb készleteket már berakták, Mabel útikosara is a fedélzeten volt. De a kis csapat, melyet az expedícióra kijelöltek, még a parton tartózkodott. Jasper kivontatta hajóját a folyó kis öbléből, olyan mélyen a folyóba, hogy tetszés szerinti időpontban kivitorlázhasson a

torkolaton. De a hajó egyelőre még egyetlen horgonyon himbálózott, és a katonák a parton lebzseltek.

Mabel megállt a bástya mellvédjén, és elnézte a tündéri képet. Életében először úgy érezte, hogy a város minden kényelmével és kultúrájával együtt sem ér fel ezzel a tájjal. Itt is lehet élni, a város fényétől távol, elégedetten, sőt boldogabban, mint ott.

- Gyönyörű esténk van, Mabel - szólalt meg mellette nagybátyja hangja. - Valósággal kicsábítja az embert a szabadba.

- Hogy tetszett a lövészverseny, bácsikám?

- Sok hűhó semmiért - felelte Charles Cap. - Néhány puska pukkant és kész. Játék ez, semmi több. Gyerekjáték egy ütközethez képest, amikor egy nagy hajó sortüzet ad, és mérföldnyi távolságban elpusztít mindent. Jaj annak a hajónak, amelyet eltalálnak! Ott nem lehet kiúszni a partra, mint itt! És a tenger sohasem olyan csendes, mint ez a tó. Az óceán valósággal lélegzik, mintha tüdeje volna.

- Kérlek, ne kicsinyeld le a mi kedves tavunkat! Jasper végtelenül büszke rá.

- Jól teszi. Jasper derék fiatalember, csak még sokat kell tanulnia. Persze hajózási dolgokra gondolok. Van is egy tervem vele meg a barátjával, mihelyt hazaérkezünk az Ezer Szigetekről.

- Szabad megkérdeznem, mire gondolsz? Vagy titok?

- Előtted nem titok, Mágnes, csak arra kérlek, ne említsd apádnak. Neki is megvannak a maga előítéletei, és félek, hogy akadályokat támaszthat. Én

úgy gondolom, hogy Jasper is, Nyomkereső is többre hivatott, mint egy ilyen kis erődben lézengeni.

Magammal vinném őket a tengerpartra, hadd lássanak valami újat. Jaspernek elég lenne egy év is, hogy kitűnő tengerészt faragjak belőle. Nyomkereső is remek fickó, nyugodt, bátor, jó szemű, de neki valamivel több időre lenne szüksége, hogy tengerésznek nevezhesse magát.

- És azt hiszed, bácsikám, hogy kötélnek állnak? - kérdezte Mabel mosolyogva.

- Ha van egy csöpp eszük, két kézzel kapnak a kitűnő alkalmon. De itt jön Nyomkereső, mindjárt megkérdezhetjük, hogyan vélekedik erről a dologról.

- Nem zavarom a családi együttest? - kérdezte Nyomkereső, amikor odaért. - Talán olyan dolgokról beszélgetnek, amelyhez semmi köze egy idegennek.

- Először is ön nem idegen, kedves Nyomkereső - felelte Cap. - Másodszor pedig éppen önről beszélgettünk.

- Remélem, nem mondtak rólam semmi rosszat, Sósvíz barátom. Nem haragszik, ugye, ha indián szokás szerint így szólítom?

- Semmi kifogásom ellene - felelte Cap. - Elvem, hogy mindenütt a helyi szokásokhoz kell alkalmazkodni. Tudja, mit beszéltünk önről? Találgattuk, hogy hajlandó lesz-e velem jönni, ha meghívom egy hosszabb tengeri kirándulásra.

- Mi keresnivalóm volna nekem a tengeren?! - kiáltott fel Nyomkereső. - Vagy a nagy kikötővárosokban? Vadásszak az utcákon? Kövessem a piacra induló

asszonyok lába nyomát? Álljak lesben kutyákra vagy csirkékre? Ha igazán a javamat akarja, amiben egy percig sem kételkedem, ne fosszon meg engem a fáimtól, erdei ösvényeimtől, tisztásaimtól.

- Ha szereti a szabadságot, a nyílt tengeren kaphatja meg igazán. Ott lehet csak szabadon lélegzeni.

- Nem, kár minden szóért. Minden embernek megvannak a maga képességei és adottságai. Én vadásznak születtem, erdei vezetőnek, nyomok felfedezőjének. Isten látja lelkemet, nem is vágyom másféle életre.

- Nem is szeretném önt másnak látni, mint ami - jegyezte meg Mabel. - Csak a nagybátyám akarja megváltoztatni. Én meg azt mondom, maradjon az, aki eddig volt.

- Hallja ezt, Sósvíz? Akkor hát továbbra is szárazföldi csavargó maradok, bár kivételesen néhány hétre Jasper barátom vitorlásának a vendége leszek.

- Ön is velünk tart? Jaj, de örülök neki! - ujjongott Mabel. - Ketten leszünk csak nők a hajón, egy katona felesége meg én. Kissé szorongva gondoltam, arra, mi vár rám. De ha olyan védelmezőm lesz, mint Nyomkereső; nem kell félnem semmitől.

- Az őrmester nem vinné magával, ha úgy látná, hogy a legkisebb veszély is fenyegeti.

- Tulajdonképpen hová megyünk, és mi a kirándulás célja? - kérdezte Cap. - A sógoromtól nem is merem megkérdezni, annyira szűkszavú, ha katonai dolgokról van szó. Nem hallottál valamit, Mabel?

- Semmit, bácsikám. Én sem szoktam megkérdezni

apát, ha szolgálati ügyről van szó. Azt mondja, ez nem tartozik rám, és igaza is van. Csak annyit tudok, hogy mihelyt az idő engedi, indulunk, és körülbelül egy hónapig leszünk távol.

- Talán Nyomkereső mester többet tud, és megbocsátja egy öreg tengerész kíváncsiságát.

- Nem nagy titok, Sósvíz, bár természetes, hogy tilos beszélni róla. Legalábbis a katonáknak. Én azonban nem vagyok katona, és kedvem szerint beszélhetek. Teljesen jogosnak tartom a kíváncsiságát. Ha már velünk tart, tudni akarja, hová megyünk. Hallott már az Ezer Szigetekről?

- Az itteni méreteket ismerve, úgy gondolom, az elnevezés bizonyára túlzás. Alkalmasint három vagy négy szigetről van szó.

- Nem hiszem - felelte Nyomkereső. - Elég jó szemem van, de még nem sikerült megszámolnom azokat a szigeteket. Lehet, hogy a számuk nem pontosan ezer, csak néhány száz, de az is éppen elég.

- És mi az expedíció célja?

Nyomkereső fejét vakarta.

- Ez már kényesebb kérdés - mondta. - De utóvégre az őrmester sógorával beszélek, és rajta kívül nem hallja más, csak a kedves leánya. Talán nem követek el hibát, ha beszélek róla. Maga régi tengerész, Cap mester. Bizonyára hallott egy Frontenac nevű kikötőről.

- Nem jártam ugyan ott, de hallottam róla.

- Akkor azt is tudja, hogy a Nagy-tavak valóságos

láncot alkotnak. A víz egyik tóból a másikba ömlik, amíg el nem éri az Erie-tavat, amely nyugat felé éppen olyan óriási víztömeg, mint a mi Ontariónk. Végül valamennyi tó vize egy folyón át a tengerbe ömlik. Van egy szoros, ahol a tó összeszűkül. Az a hely se nem tó, se nem folyó. Ott vannak a szigetek, ahová készülünk. Frontenac pedig a franciák előretolt állomása ugyanezeken a szigeteken. Minden készlet és lőszer, amit a tavak környékére küldenek, Frontenac kikötőjén halad keresztül. Az ellenség onnan kap utánpótlást, számunkra meg onnan ered minden baj.

- Tűrhetetlen! - kiáltott fel Cap.

- Lundie, a mi erődünk parancsnoka, egy előőrsöt küldött ki a szigetekre azzal a feladattal, hogy vágják el néhány francia hajó útját. Mi azt az előőrsöt fogjuk felváltani. Nem értek el sok eredményt, bár meg kell adni, hogy elfogtak két bárkát, amely indián árukkal volt megrakva. Az őrnagy, úgy hallom, mégis elhatározta, hogy ez lesz az utolsó kísérlet.

- A Scud! - kiáltott fel Mabel.

Jasper hajója a folyó felé fordult.

- Úgy látszik Jasper kihozza a hajóját - mondta Nyomkereső. - Alighanem egy kis szelet vár.

Elhallgatott, és most már mind a hárman a vitorlás lassú mozgását figyelték. Teljes szélcsend volt. A lenyugvó nap utolsó sugarai szikráztak a víz tükrén. Az egyárbocos eddig a folyó egy kis öblében horgonyzott, vagy száz yardnyira a torkolattól. Itt elég helye volt manőverezni a folyóban, melynek ezt a részét használták kikötőnek. Most azonban nem volt értelme kibontani a vitorlákat. A hajót csupán az ár

vitte ki az öbölből. Mihelyt a horgonyt felszedték, a hajó lassan a folyó közepe felé fordult, és onnan a torkolatba sodródott. Öt perc sem telt bele, és már kiért a tóba. Itt nem vetett horgonyt, hanem csendesen ringatózott a sima vízen, körülbelül negyedmérföldnyire a parttól, az úgynevezett külső kikötőben. Itt a folyó sodra már nem érezhető.

- Nekem nagyon tetszik ez a hajó - mondta Mabel, aki egy pillanatra sem vette le szemét a vitorlásról. - Ugye, szép, bácsikám? Te biztosan találsz hibát benne, alakjában, talán az irányításában is. De az én tudatlan szememben tökéletes!

- Nem mondom, Mágneském, elég ügyesen használja ki a folyó árját. De egy olyan öreg tengeri medve, mint én, bizony talál hibát benne.

- Nézze, Cap mester - szólalt meg Nyomkereső, aki nem tudta hallgatni, ha Jaspert vagy akármit, ami Jasperrel volt kapcsolatban, ócsárolni próbálták. - Nem maga az egyetlen tengeri medve, akivel találkoztam. Mások is azt mondják, hogy a Scud csinos hajó, és nagyon jól mozog. Magam nem sokat értek hozzá, de ismerem Jaspert, és tudom, hogy hajóját rendben tartja.

- Egy szóval sem mondtam, hogy esetlen hajó, de vannak elég nagy hibái.

- Miféle hibák, bácsikám? - kérdezte Mabel. - Meg kell mondani Jaspernek, hogy a hibákat kijavítsa.

- Micsoda hibák? Fel se lehet sorolni.

- Mégis, említs meg néhányat. Hadd mesélje el Nyomkereső a barátjának.

- Hát... hol is kezdjem? Nézd csak meg azt a főárbocot! Véleményem szerint legalább egy lábbal magasabb a kelleténél. Aztán nem tetszik az árbockötélzet. A horgonykötél sem tökéletes. Ha most hirtelen horgonyt kellene vetni, csúnyán összegabalyodnék.

- Majd megmondom Jaspernek. Azt hiszem, szívesen tanul a bírálatból.

- Ne rontsd el a kedvét, Mágneském. Utóvégre az ő hajója, igazgassa saját belátása szerint. Bizonyára vannak érdemei a hajónak is meg Jaspernek is.

- Magam is azt hiszem - mondta Nyomkereső. - Amíg ő a kapitány, a Scud nem kerül a franciák vagy átkozott mingó barátaik kezére. Ki törődik a szabályos kötélzettel, amíg a hajó dagadó vitorlákkal repül a vízen, és fittyet hány a franciák dühének? Lehet, hogy Jasper az óceánon kezdő lenne, de itt, a mi tavunkon a legügyesebb hajóskapitány.

Cap leereszkedően mosolygott, de jobbnak látta abbahagyni a bírálgatást. Közben a kutter szinte észrevétlenül sodródott a tó felé. Éppen ebben a pillanatban felrepült az ormányvitorla, s kidagadt a part felé, noha a bástyán semmiféle szelet nem lehetett érezni. A hajó könnyű teste engedelmeskedett a vitorláknak, és a Scud vígan siklott a tó tükrén, végül pedig megállt pontosan egy vonalban a bástyával, ahol az erőddel szemben lehorgonyzott.

- Ismerd be, hogy ez ügyes volt - szólalt meg egy hang Charles Cap füle mellett. - Ne sajnálj tőle egy dicsérő szót, kedves sógor! Mert én erősen bízom az ügyességében. Csak azért jöttem fel, hogy figyelmeztessem a társaságot: fél óra múlva egészen besötétedik, és a csónakok készen állnak az utasok behajózására.

A behajózás nem volt valami nagy ügy. Dunham őrmester expedíciós csapata mindössze tíz közkatonából és két altisztből állt, továbbá Muir hadnagyból, aki csak félhivatalosan vett részt a kiránduláson. Velük tartott még Nyomkereső és Cap is. Aztán ott volt Jasper és két embere, akik közül az egyik még nem ment egészen emberszámba, mert csak tizennégy éves volt. A hajó két női utast is vitt magával: Mabelt és az egyik katona feleségét.

Dunham őrmester egy nagy bárkán szállította át embereit a hajóra, aztán visszatért a partra, hogy átvegye parancsnoka utolsó utasításait. Megmutatta sógorának és leányának a csónakot, amelyen átevezhetnek a hajóra, azután felkereste Lundie őrnagyot. A parancsnok a bástyáról figyelte a behajózást.

Már majdnem egészen besötétedett, amikor Charles Cap húgával kievezett a veszteglő hajóhoz. Tíz-tizenöt evezőcsapás elég volt ahhoz, hogy a sima vízen a kutterhoz érkezzenek. Jasper már várta őket. Mivel a Scud fedélzete legfeljebb háromlábnyi magasságban volt a tó tükre fölött, nem volt nehéz beszállni. Mihelyt a fedélzetre léptek, Jasper megmutatta nekik szállásukat.

A kis hajón négy kabin volt, tisztek, katonák és családtagjaik befogadására. A legszebb a kis hátsó kabin volt, mely négy személynek nyújthatott fekvőhelyet. Nagy előnye az volt, hogy ablakai a tóra néztek, és így utasai kellő világosságban és friss levegőben részesültek. Ha nők voltak a hajón, ezt a kabint nekik tartották fenn. Mabel másodmagával foglalta el a négyszemélyes kabint, tehát kényelmesen el tudtak helyezkedni.

A fő kabin jóval nagyobb volt, és felülről kapta a világosságot. Ez volt Jasper szállása, melyet megosztott Muir hadnaggyal, Dunham őrmesterrel és sógorával. Nyomkereső nem telepedett le sehol; tetszés szerint kóborolt az egész hajón, kivéve természetesen a nők kabinját. A katonák és altisztek a fedélzeti rácsozat alatt elterülő helyet foglalták el, míg a hajó személyzete, mint általában szokás, a hajó előrészében hált. A vitorlás alig ötventonnás volt, de húszegynéhány ember kényelmesen elfért benne; szükség esetén háromszor annyit is be tudott volna fogadni.

Mabel elhelyezte holmiját a csinos kis kabinban, azután kiment a fedélzetre. Itt mozgalmas élet folyt. Emberek sürögtek-forogtak, hátizsákjukat és egyéb holmijukat keresgélve. De mindez csendben, fegyelmezetten történt. Minden ember és minden tárgy hamarosan megtalálta a maga helyét.

A sötétség most már láthatatlanná tette a partot. Az alaktalan fekete tömeg összeolvadt volna az éggel, ha az utóbbit nem választja külön valami titokzatos sugárzás. Azután sorra kigyúltak a csillagok, és enyhe fényük a mélységes nyugalom hangulatával töltötte be a világot. Volt ebben a képben valami izgató és egyben megnyugtató is; Mabel, aki a tatfedélzeten üldögélt, átérezte mind a kettőt. Mellette Nyomkereső állt, szokása szerint hosszú puskájára támaszkodva.

- Önnek, azt hiszem, mindez nem nagy újság - mondta halkan a lány -, de én nem győzöm csodálni. Különösen az lep meg, hogy a máskor oly hangos katonák most milyen csendesen viselkednek.

- Aki indiánok ellen harcol, annak ezt meg kell tanulnia. A népfölkelők általában túl sokat locsognak,

de a sorkatonák, akik már jó néhányszor megküzdöttek a mingókkal, ismerik a csend értékét. A néma hadsereg az erdőben kétszer olyan erős, mint a zajos. A katona legyen szófukar. A sok beszéd nőknek való.

- De most nem vagyunk az erdőben. Csak nem akarja azt mondani, hogy itt a hajón is fenyegetnek a mingók?

- Kérdezze meg Jaspert, hogyan lett ilyen fiatalon ennek a hajónak a parancsnoka, akkor mindent meg fog érteni.

- És hogyan kapta meg a parancsnokságot? - kérdezte Mabel leplezetlen érdeklődéssel.

- Hosszú történet ez, Mabel, kérje meg egyszer az édesapját, hogy mesélje el. Ő ugyanis ott volt, míg én éppen akkor az erdőt jártam. Jaspert hiába kérdezné, nem szeret vagy nem tud mesélgetni. A dolog lényege az, hogy a Scud majdnem a franciák meg a mingók kezére került, amikor Jasper okosan és vakmerően megmentette.

Mabel elhatározta, hogy kifaggatja apját erről a dologról még ma este, ha lehetséges. Fiatal képzeletét legjobban az fogta meg, hogy a történet hőséhez hiába fordulna felvilágosításért.

- De öntől is szeretnék kérdezni valamit - mondta Nyomkeresőnek kissé tétovázva, mert nem tudta, illik-e ilyesmit kérdeznie. - Ha az Ezer Szigetekre érünk, a hajó a közelünkben marad-e, vagy otthagy minket valamelyik szigeten?

- Ez attól függ, hogyan alakulnak a dolgok. Ahogy Jaspert ismerem, nem fogja hajóját tétlenségre

kárhoztatni, ha lát valami lehetőséget a cselekvésre. Többet nem mondhatok, mert nagyon keveset értek ezekhez a vízi dolgokhoz. Ha már vízi járműről van szó, akkor is inkább a kenuhoz értek egy keveset. A tó hőse Jasper, ezt mindenki tudja az egész környéken.

- És a mi delavár barátunk, Nagy Kígyó - kérdezte Mabel -, miért nincs velünk ma?

- Ugyanolyan joggal azt is kérdezhetné, mért vagyok én itt - mondta Nyomkereső. - Nagy Kígyó ott van, ahol lennie kell, én nem vagyok az elememben. A mohikán két-három katonával a tó partját járja, és felderítő-szolgálatot végez. Mire a szigetekre érünk, ő is ott lesz, és beszámol megfigyeléseiről. Az őrmester sokkal jobb katona, semhogy megfeledkeznék a hátvédről, ha szembefordul az ellenséggel. Igazán kár, Mabel, hogy a maga édesapja nem tábornok, mint egyik-másik angol úr, aki, úgy látszik, tábornoknak született, és itt kontárkodik. Ha Thomas Dunham tábornok lehetne, esküszöm, néhány hónap alatt kisöpörné a franciákat Kanadából.

- Hát szembekerülünk az ellenséggel? - kérdezte Mabel, és szíve kissé elszorult, mert most eszmélt rá először arra, hogy a kirándulás veszéllyel is járhat. - Talán összecsapásra is kerül a sor?

- Ha úgy lenne is, Mabel, van itt elég férfi ahhoz, hogy megvédje magát. De különben is, maga katona lánya, és már bebizonyította, hogy nem gyáva. Remélem, szép szemét ezen a hajón nem kerüli majd az álom.

- Nem leszek soha nyűgös vagy siránkozó, azt megígérhetem - felelte Mabel.

- Pontosan olyan, mint az édesanyja volt. Az őrmester is így jellemezte, amikor kiküldött maga elé. "Meglátod

- mondta -, hogy Mabel nem gyenge szívű teremtés, aki elcsüggeszti környezetét a harc órájában, hanem példát mutat a bátorságban, és legyőzi aggodalmait." Így mondta az őrmester, és szavamra, igazat beszélt.

- De miért dicsérgetett annyira az édesapám maga előtt, kedves Nyomkereső? - kérdezte a lány.

Nyomkereső annyira irtózott minden alakoskodástól, hogy Mabel egyszerű kérdése egészen zavarba hozta. Az igazat, érezte, nem mondhatja meg; viszont színészkedni sem tudott. Végül kissé esetlenül másra terelte a szót.

- Nagyon jól tudja, Mabel - mondta -, hogy a maga édesapja meg én meghitt jó barátok vagyunk, és egyetlen titkos gondolatunk sincs egymás előtt. Az őrmester magát szereti a legjobban az egész világon; természetes, hogy szeret magáról beszélni. És tudta, hogy én szívesen hallgatom, hiszen engem a delavárok neveltek fel, és igazi családom nincs. Így hát az őrmester családját tekintettem a magaménak.

- Szóval annyit hallott rólam, hogy már kíváncsi volt rám. Vallja be - mondta a lány mosolyogva -, hogy csalódott várakozásában.

- Ezt határozottan tagadom. Legfeljebb annyit ismerek be, hogy nekem inkább a delavárok közt van a helyem, és nem is tudom, hogy beszéljek egy olyan kis tündérrel, mint maga.

- Az irokézektől meg a franciáktól nem fél. Csak nem akarja elhitetni velem, hogy tőlem fél egy kicsit?

- Azt nem mondtam. Csak úgy gondoltam, akinek harc a mestersége, ne barátkozzék fiatal hölgyekkel, mert a vége az lesz, hogy nem érzi jól magát az erdőben.

Remélem, nem bántottam meg ezzel.

- Nem, Nyomkereső. Én nem kívánom megváltoztatni. Maradjon az, aki: bátor, hűséges, lelkiismeretes, igazi jó barát! Ezt már mondtam egyszer magának, és komolyan gondolom.

Túl sötét volt ahhoz, hogy lássák egymás arcát, csak a hangjuk csengéséből lehetett következtetni arra, hogy mit gondolnak. Mabel hangja csupa kedvesség és őszinteség volt. Nyomkereső mégis zavarba jött. Miután nem tudott mit mondani, elköszönt a lánytól, és átment a hajó másik oldalára. Vagy tíz percig állt ott mozdulatlanul, megint a puskájára támaszkodva. A csillagokat bámulta mélységes csendben, talán egészen önfeledten.

Közben a bástyán olyan beszélgetés folyt le Lundie és Dunham között, amely nagyon meglepte a derék őrmestert.

- Megvizsgálta az emberek hátizsákját? - volt az őrnagy első kérdése.

- Igenis, őrnagy úr - felelte Dunham, és átnyújtotta írásba foglalt jelentését, amelyet Lundie zsebre rakott, mivel már sötét volt ahhoz, hogy elolvassa.

- A fegyverek tiszták? A lőszer elegendő?

- Minden a legnagyobb rendben van, őrnagy úr.

- Milyen embereket választott ki az útra?

- A legjobbakat, uram.

- Szüksége is lesz a legjobbakra, őrmester. A szigeti expedícióval nem most próbálkozunk meg először. Az

első kísérletek kudarccal végződtek, pedig a legügyesebb zászlós volt a parancsnok. Miután annyi áldozatot hoztam már érte, nem akarok tervemről egészen lemondani. Még egyszer megpróbálom, de ez lesz az utolsó. Minden öntől és Nyomkeresőtől függ.

- Számíthat ránk, őrnagy úr. A feladat nem haladja meg erőnket. Nyomkeresőben még sohasem csalódtunk.

- Benne nem, elismerem. Nem mindennapi ember.

- Éppen azért szeretném hozzáadni a leányomat, őrnagy úr.

- Majd meglátjuk, mit hoz a jövő. Muir hadnagy is részt vesz az expedíción mint megfigyelő. Remélem, nem akadályozza meg, Dunham őrmester, hogy Muir hadnagy beszélgessen Mabel kisasszonnyal, ha útközben alkalma nyílik rá. Mindkét férfinak egyenlő esélyt kell biztosítani, ez az igazság.

- Nem állok útjába. Figyelembe fogom venni az őrnagy úr óhajtását.

- Köszönöm, Dunham. Ne is beszéljünk róla többet. Jól számította ki az élelmezési adagokat?

- A tervezettnél jóval hosszabb ideig is kibírjuk. De ha elfogy, az se baj. Amíg két olyan vadászunk van, mint Nyomkereső és Nagy Kígyó, nem kell félnünk az éhségtől.

- Az esetleges vadászzsákmányt ne vonjuk be a számításainkba, Dunham őrmester. Nem szeretem ezt. Őfelsége katonáinak ellátása a kincstár feladata.

- Parancsára, őrnagy úr.

- Jól van. Mit is akartam még mondani? Igen, megvan... Mondja csak, milyen ember az a Jasper vagy Édesvíz?

- Kipróbált ember, őrnagy úr.

- De kamaszkorát francia telepeken töltötte, amint hallom. Még az is lehet, hogy francia vér csörgedezik az ereiben.

- Egy csöpp se, őrnagy úr. Apja régi bajtársam volt, anyja pedig egy derék angol család ivadéka.

- Hát akkor a fiú miért beszéli olyan jól a kanadai francia telepesek nyelvét?

- Ebben nincs semmi rejtélyes, őrnagy úr. A fiú korán árvaságra jutott, és egy tengerészünk vette pártfogásba, az nevelte fel. Nagyságod jól tudja, hogy egyetlen igazi kikötőnk sincs az Ontario-tavon. Így csak természetes, hogy a fiú nevelőapjával együtt sok időt töltött a tó túlsó oldalán, ahol a franciák néhány nagyobb kikötőt tartanak fenn. A gyereknek jó feje volt, és játszva megtanulta a franciák nyelvét. Az Édesvíz elnevezést is a kanadaiak akasztották rá, akik elsajátították az indiánoktól azt a szokást, hogy mindenkit jellegzetes tulajdonságáról nevezzenek el.

- Hát ha a franciáktól tanulta a tengerészetet, nálunk aligha állja meg a helyét.

- Bocsánat, uram, a mesterséget angol tengerésztől tanulta, aki világéletében őfelsége zászlaja alatt hajózott.

- Hát ez igaz, őrmester. A fiatalember derekasan viselkedett, azért bíztam rá a Scud parancsnokságát.

- Akkor nem értem, mért kételkedik benne, őrnagy úr.

- A katona kötelessége az éberség, ennek sohasem szabad ellanyhulnia. Két álnok ellenséggel állunk szemben: a franciákkal és a mingókkal - erről sohase feledkezzék meg!

- Remélem őrnagy úr, nincs valami különös oka arra, hogy ezt a kérdést megpendítse.

- De igen, van, bár nem szívesen beszélek róla. Névtelen levelet kaptam, melyben valaki arra szólít fel, hogy figyeljem Jasper Western vagy más néven Édesvíz minden lépését, mert a jelek arra mutatnak, hogy az ellenség lepénzelte. A levélíró ígéri, hogy hamarosan részletes adatokkal is szolgál.

- Névtelen leveleket nem szabad figyelembe venni, őrnagy úr. Aki vádol, álljon ki nyílt sisakkal. Ha névtelenül teszi, csak önmagát leplezi le, saját jellemét mutatja ki. Az ilyen fickó nem érdemel hitelt.

- Önnek igaza van, természetesen. Mint magánember én sem gondolkodom másképpen. De mint katona köteles vagyok mindent megvizsgálni. Háborúban csellel élünk, sőt csalással is. Elképzelhető, hogy francia kémek furakodnak sorainkba. Én sok mindent láttam és tapasztaltam már. Legyen körültekintő, őrmester. Magától még sokat várok. Muir hadnagy nemsokára nyugalomba vonul. Remélem, hogy sikerül önt neveztetni ki helyébe.

- Köszönöm, őrnagy úr - felelte Dunham minden lelkesedés nélkül. Feljebbvalói már húsz éve hitegetik ilyen ígéretekkel, de az előléptetésből sohasem lett semmi.

- Nem felejtette itt az ágyút?

- Nem, uram. Jasper már hajnalban átszállította a kutterra.

- Vigyázzon a munícióra. A tó páráitól könnyen átnedvesedik minden. Jó katona mindig szárazon tartja a puskaporát.

- Magam is úgy vélem, őrnagy úr.

- Hát akkor rendben van, őrmester. Nincs több mondanivalóm, legfeljebb az, hogy baj esetén támaszkodjék inkább Muir hadnagy úrra, mint Jasperre.

- Megértettem, őrnagy úr.

- Hát akkor sok szerencsét! Ne felejtse el, hogy az oroszlán barlangjába megy. Isten vele, Dunham őrmester!

Az őrmester tisztelettel megszorította feljebbvalója feléje nyújtott kezét. Lundie visszatért szállására, Dunham pedig lesietett a bástyáról a partra, és csónakon átvitette magát a kutterra.

Igaza volt, amikor utálkozva beszélt a névtelen levélről. Nincs aljasabb dolog, mint elhinteni az emberek közt a bizalmatlanság magvait. Mert a bizalmatlanság a legálnokabb emberi tulajdonság, és a nemes lelkű jellemmel összeférhetetlen. A bizalmatlan ember mindenben és mindenkiben gyanakodik, nem lehet egyetlen igazi barátja sem, és nem tud lelkesedni semmiért. Hát érdemes így élni?

Ilyen gondolatok jártak az őrmester fejében, amikor parancsnokától elbúcsúzott, de azért nem felejtette el

az őrnagy utasításait. Akármennyire szerette is Jaspert, elhatározta, hogy ezentúl éberen figyeli minden lépését a Scud fedélzetén.

Az őrmester volt az utolsó utas, akire a hajó várt. Mihelyt a csónakból a fedélzetre lépett, felhúzták a horgonyt, és a hajó orrát kelet felé fordították. A szél még nem erősödött meg, és világosság helyett halványan derengő fény enyhítette valamicskét a tó tükrének sötétségét.

Bámulatos csend uralkodott a hajón. Mintha minden utasa érezte volna, hogy bizonytalan, sőt veszedelmes vállalkozás kezdete ez a perc. A sötétben nesztelenül mozgó alakok szinte ünnepélyessé tették a hangulatot. A csendet persze a fegyelem is elősegítette. A katonáknak sokszor lelkükre kötötték már, hogy minden ilyen művelet tökéletes csendet követel meg. A hajó többi utasa magától értetődő módon követte a katonák példáját.

Mint láttuk, a vitorlás ügyesen kijutott a folyóból a tóra, felhasználva a folyó sodrását. De a következő fél órában a hajó szinte mozdulatlanul vesztegelt a tó tükrén. Az emberek belefáradtak a nagy hallgatásba, és suttogva beszélgettek.

Dunham őrmester, miután meggyőződött arról, hogy leánya és hálótársa az elülső fedélzeten tartózkodik, megkereste Nyomkeresőt, és bevitte a hátsó kabinba. Óvatosan bezárta az ajtót, és még arról is megbizonyosodott, nem hallgatózik-e valaki.

- Ülj le, kedves barátom - mondta. - Beszélni szeretnék veled.

- Bizony már régen nem beszélgettünk. Az erődben a szolgálat annyira igénybe veszi minden percedet,

hogy alig lehet hozzád férni. Még szerencse, hogy ott van Jasper is, különben egészen leszoknék a baráti beszélgetésről.

- Jó, hogy szóba hozod. Éppen róla akarok beszélni. Duncan őrnagy valami titokzatos felvilágosítást kapott, mely szerint Édesvíz hamis ember, és az ellenség zsoldjában áll. Szeretném tudni, mi a véleményed erről.

- Ha nem ülnék ebben a csinos kabinban, köpnék egyet: ez a véleményem.

- Persze, persze. De az őrnagy azzal gyanúsítja, hogy francia kém, és elárulhat minket. Megparancsolta, hogy figyeljem a fiút, mert a túlságos bizalom még megbosszulhatja magát.

- Duncan of Lundie mondta ezt neked?

- Ő maga, személyesen. Természetesen tiltakoztam, de a parancsot teljesítenem kell, az is természetes. Mondd csak, hiszel te az előérzetekben?

- Miben?

- Hát olyan sejtelemben, amely előre megmondja, mit hoz a jövő. A mi ezredünk derék skót katonái kissé babonásak, és hisznek az ilyesmiben.

- Én meg azt hiszem, hogy az őrnagy gyanakvása is tisztára ilyen babona.

- Megpróbáltam kiverni a fejéből, de hiába. Az előítélet csúnya dolog, nem hallgat a józan ész szavára.

- Nem tudom, mi az előítélet. Csak azt tudom, hogy Jaspert kamaszkora óta ismerem, és ezerszer

meggyőződtem a becsületességéről. Éppen úgy megbízom benne, mint Nagy Kígyóban.

- Pedig a mohikán gyakran él csellel a hadiösvényen. Mért ne tennék ezt a franciák is?

- Elhiszem, hogy szívesen vásárolnának meg közülünk valakit. De hogy Jasper megvásárolható - ezt sohasem fogom elhinni!

- Rendben van. De nem vetted észre, hogy zárkózottabb, mint máskor? Komoran tesz-vesz a fedélzeten, gondolataiba merül, félrehúzódik..., csak nem rossz a lelkiismerete?

- Én mindezekre a finomságokra nem adok semmit - felelte Nyomkereső szinte haragosan. - Csak annyit mondhatok, hogy nem tételezek fel Jasperről semmi aljasságot. Hogy ma hallgatag? Máskor se szokott sokat beszélni. Nem szereti a lármás hajókat, és ebben Charles Cap is igazat ad neki. Hívd be a sógorodat, Thomas, hallgassuk meg az ő véleményét is.

- Jól van, nem bánom - dünnyögte Dunham bosszúsan.

Amikor a tengerészt előkerítették, és újra bezárkóztak, az őrmester sokáig némán bámult maga elé. Végre Nyomkereső szólalt meg.

- Azért hívtuk be, Cap mester - kezdte -, hogy megkérdezzük nem vett-e észre valami szokatlant vagy különöset Édesvíz viselkedésében ma este?

- Nem... hm..., igazán nem. Azt csinálta, amit indulás előtt csinálni kell. Nem mondom, hogy a legjobban, de ahhoz képest, hogy még nem látott igazi hajót, elég

ügyesen intézkedett.

- Igen, tudom, hogy ön nem ért egyet vele mindenben, ami a hajózást illeti. De most nem erről van szó.

Nyomkereső néhány szóval elmondta neki az őrnagy aggodalmait.

- A fiú beszél franciául? - csodálkozott Cap.

- Mégpedig kitűnően - mondta az őrmester.

Cap elgondolkozott, azután legyintett.

- Nem jelent semmit - mondta Nyomkereső. - Magam is jól beszélem a mingók nyelvét, miután egy ideig fogoly voltam a nyomorult fickók között, de ki merné állítani, hogy a barátjuk vagyok?

- De Jasper nem francia fogságban tanulta meg a nyelvüket, hanem kamaszkorában sajátította el, amikor az ember esze a legfogékonyabb, és a szíve is könnyen hajlik erre-arra.

- Ebben igaza van a sógoromnak, Nyomkereső - mondta Cap. - Az őrmester észrevétele arra vall, hogy jól ismeri az emberi természetet. Ha az óceánon találkozom egy matrózzal, aki idegen nyelveken beszél, azt mondom, ez a bogara vagy a kedvtelése, és tehetsége is van hozzá. De itt, ilyen háborús viszonyok közt, a francia tudás bizony kissé gyanús.

- Lárifári! - kiáltott fel Nyomkereső türelmetlenül. - Ha beszél is franciául, nem kiabál át a tó túlsó oldalára, hogy titkainkat elárulja. Ez majdnem olyan lehetetlen, mintha valaki Yorkból akarna átkiabálni Párizsba. Ostobaság! Jasper tisztességes ember, mindig az volt, és nem változott meg.

Cap felállt, és a kabin ablakához lépett, hogy kiköpjön rajta. Időnként okvetlenül köpnie kellett, mint mindenkinek, aki a bagórágás meglehetősen undorító szokásának hódolt.

- Szép dolog a barátság - mondta -, de mit akarnak tőlem?

- Hallottad már - felelte az őrmester. - Azt akartuk tudni, láttál-e valami gyanúsat. Azt mondod, nem láttál. Akkor csak arra kérlek, tartsd nyitva a szemed.

- Vannak dolgok, amiket csak utólag lát meg az ember, és többnyire olyankor, amikor már késő - vakargatta fejét a tengerész. - Ha most kilépünk a fedélzetre, láthatjuk, hogy Édesvíz az árbocokkal meg a kötelekkel vesződik, és minden gondja a hajó elindítása. De ha néhány hét múlva kiderül, hogy a franciák megtudtak valamit, amit kizárólag csak tőle tudhattak meg, utólag talán eszünkbe jut egy olyan mozdulata, amelyre már ebben a szent pillanatban is felfigyelhettünk volna.

- Egy szót se hiszek az egészből! - jelentette ki Nyomkereső. - Hajlandó vagyok jótállni Jasper ártatlanságáért.

- Nekem is ezt súgja a szívem, de felelősségem nem engedi, hogy a szívemre hallgassak. Maradjunk annál, hogy mind a hárman nyitva tartjuk szemünket, és figyelmeztetjük egymást, ha szükséges.

A furcsa és kellemetlen találkozás ezzel véget ért.

IX. DAGADÓ VITORLÁKKAL

Mialatt a hátsó kabinban a három férfi tanácskozott, a fedélzeten a szokásos módon folyt az élet. Jasper, akárcsak egész környezete, epedve leste a szelet. A katonák, akik megszokták a korai felkelést és korai lefekvést, visszavonultak szállásukra, a hajóűrbe. Odafenn a hajó személyzetén kívül nem maradt más, csak Muir hadnagy és a két nő. A szállásmester ott legyeskedett körülöttük, és igyekezett magát kellemessé tenni. Mabel csak mosolygott igyekezetén, amelyet afféle katonai udvariaskodásnak tekintett csupán. Egyébként átengedte magát a szép este és a vízen való ringatózás kellemes élményének.

A vitorlákat felvonták, de még szélcsend volt. A hajó a parttól negyedmérföldnyire vesztegelt. Jasper a tatfedélzeten serénykedett. Időnként megütötte fülét egy-egy szó a társalgásból, de sokkal tartózkodóbb volt, semhogy kéretlenül részt vegyen benne maga is; különben is elfoglalta saját munkája. Pedig Mabel kék szeme különös várakozással kísérte minden mozdulatát. A szállásmester néha kénytelen volt többször megismételni bókjait és szellemességeit, mert a lány csak szórakozottan hallgatta, inkább a hajó kis eseményeit figyelte. Végre Muir is elhallgatott, és mélységes csend ülte meg a tájat. Kis idő múlva azonban egy evezőlapát zuhant le valamelyik csónak fenekére a part mellett, a bástya alatt. A kis neszt olyan tisztán lehetett hallani, mintha a vitorlás fedélzetén keletkezett volna. Azután halk moraj támadt, mintha az éjszaka nagyot sóhajtana, a vitorlák megremegtek, a vitorlarúd recsegett. Ezeket a jól ismert jeleket a hajótest nyikorgása követte, és nemsokára duzzadni kezdtek a vitorlák.

- Itt a szél, Anderson - mondta Jasper öreg matrózának. - Vedd át a kormányt!

Anderson tüstént engedelmeskedett a parancsnak.

Néhány perc múlva a Scud öt mérföld sebességgel siklott a tó hátán. Mindez mélységes csendben történt.

- Lazítsd a vásznat, és tartsd az irányt! Maradjunk csak a part közelében! - adta ki Jasper a következő parancsot.

Ebben a pillanatban lépett ki a három férfi a hátsó kabinból.

- Úgy látom, Jasper fiam, nem óhajt közelebb kerülni kedves francia szomszédainkhoz - szólította meg Muir kötekedő hangon Jaspert. - Nem mintha kifogásolnám óvatosságát. Én sem szeretem a fránya franciák szagát.

- Nem azért teszem, hadnagy úr. A szél miatt ragaszkodom ehhez az oldalhoz. A parti szellő a közelből hat a legerősebben, persze annyira közel mégsem megyek, hogy a parti fákat horzsoljam. Nemsokára kiérünk a Mexikói-öbölbe, és akkor úgyis el kell távolodnunk a parttól.

- Ez persze nem azonos a Mexikói-öböllel, ahol már magam is jártam, amikor Dél-Amerika felé hajóztam - kapcsolódott a beszélgetésbe Cap. - De mondja csak, Édesvíz mester, sohasem szokták használni a vitorlarudalót?

Jasper csinos arcán megvető mosoly suhant át.

- Alkalomadtán sorra kerül az is - felelte. - Maga kissé lenézi ezt a hajót, Cap uram. De mielőtt hazaérünk, kitapasztalhatja még, mit tud ez a kis jószág, amit maga csak játékszernek tekint. Úgy veszem észre, erős keleti szelet kapunk; itt a szél gyorsabban fordul meg, mint az óceánon. Maga még nem látta, milyen a szél az Ontario-tavon, ha egyszer úgy istenigazában

fújni kezd.

- Nono! - legyintett a tengerész. - Ha már szélről van szó, én is tudnék mesélni egyet-mást.

- Nem kételkedem benne - felelte Jasper szelíden. - Remélem, ez a parti szellő is elvisz az első szigetekig. Ha már egyszer ott leszünk, nem kell attól tartanom, hogy a frontenaci megfigyelő bárkák észrevesznek és követnek.

- Gondolod, hogy a franciák a nyílt tavon is tartanak kémeket? - kérdezte Nyomkereső, aki az utolsó szavaknál lépett oda hozzájuk az őrmesterrel együtt.

- Nem gondolom, hanem tudom - felelte Jasper. - Kettőhöz közülük majdnem személyesen volt szerencsém hétfő este. Egy kéregkenu érkezett a kisöbölbe, és egy tisztet meg egy indiánt tett partra. Ha kéznél lettél volna, mint máskor, talán sikerül elfognunk őket.

Ha nincs olyan sötét, Nyomkereső arca elárulta volna lelkiismeret-furdalását. Elvörösödött arra a gondolatra, hogy hétfő este az őrmesternél üldögélt, és Mabel édes hangját hallgatta, amint régi skót balladákat énekelt apjának és vendégének. Ott ült kényelmesen a fehér asztal mellett, és elhanyagolta kötelességét! Így gondolkodott, így érzett ez a rendkívüli ember, aki mindig sokkal szigorúbb volt önmagához, mint másokhoz.

- Bevallom, hibáztam, Jasper - dünnyögte. - Bizony kár, hogy kivételesen nem voltam veled a kutteron!

- Hiszen az estét velünk töltötte - jegyezte meg Mabel ártatlanul. - Egy ember, aki annyit harcolt, mint maga, és olyan sok időt töltött az erdőben, igazán rászolgált

arra, hogy egy estét kényelemben töltsön, régi barátja társaságában.

- Igen, de ha máshol lett volna dolgom! - sóhajtott Nyomkereső. - Lehet, hogy rászolgáltam a pihenésre, de a fejmosásra is.

- Fejmosás, Nyomkereső? Eszembe se jutott ilyesmi. Még ha tudom is, hogy hol vagy, akkor sem zavartalak volna meg egy vacak indián kém miatt.

- Pedig azt kellett volna tenned, Jasper! Csak azt kaptam, amit megérdemeltem. Hibáztam, no! Gyarló emberek vagyunk.

- Ne beszélj így! Csak nem hiszed, hogy meg akartalak bántani?

- Szorítsunk kezet, és felejtsük el. Nem te bántottál engem, hanem a lelkiismeretem.

Ebben a pillanatban Cap kissé megrúgta az őrmester lábát, és jelentős pillantást vetett rá, amelyet azonban nem lehetett látni a sötétben.

- Miből gondolja, hogy kémek voltak? - kérdezte Cap.

- Nagy Kígyó másnap megtalálta a nyomaikat. Egy pár katonai csizma és egy pár mokasszin nyomait. Azonkívül egyik vadászunk másnap reggel látta a kenut, amint Frontenac felé igyekezett a tavon.

- És a nyomok az erőd felé vezettek, Jasper? - kérdezte Nyomkereső olyan halkan, mint egy leszidott és megszeppent iskolás fiú. - Mondd csak: az erőd felé osontak?

- A folyó torkolatáig tudtuk követni a nyomokat, de

csak a túlsó parton. Nem tudtuk megállapítani, hogy átkeltek-e a folyón.

- És miért nem vette űzőbe a csónakot, Jasper? - kérdezte Cap. - Kedd reggel friss szél fújt. Olyan heves szél volt, hogy ez a kutter kilenc csomóval száguldhatott volna.

- Talán az óceánon, Cap mester, de nem itt - szólt közbe Nyomkereső. - Itt a tavon könnyű egérutat nyerni, és nyomtalanul eltűnni. Különösen egy mingónak.

- Én utolértem volna! - jelentette ki Cap fölényesen.

- Talán egy öreg tengerésznek sikerült volna - felelte Jasper. - Én reménytelen vállalkozásnak tartom az ilyen kéregkenu üldözését. Könnyű, mint a tojáshéj, és csak úgy röpíti az evező!

Cap nem folytatta a vitát, de később, amikor Jasper a vitorlákkal foglalatoskodott, félrevonta sógorát és Nyomkeresőt. Kijelentette előttük, hogy amiket most hallott, meglehetősen "gyanús körülmények". Honnan tudja Jasper olyan biztosan, hogy az egyik indián volt? Mert mokasszint viselt? Nemrég maga is vásárolt egy pár mokasszint - mondta Cap. Nyomkereső más véleményen volt.

- Igaz, hogy sápadtarcúak is viselnek mokasszint - mondta -, de egy indián lába nyomát könnyű megkülönböztetni egy fehér emberétől, akármilyen lábbelit visel is. Különb bizonyítékot kérek, ha el akarja hitetni velem, hogy Jasper nem jár egyenes úton.

- Miért? Még nem hallott árulókról? Minden embernek vannak gyengéi. Senkiben sem lehet feltétlenül

megbízni - mondta Cap.

Nyomkereső bosszúsan elfordította fejét, és hallgatott.

Mialatt a hajófar rácsozata fölött ez a vita folyt, Mabel a hajó másik végében üldögélt. Az utolsó hetek élményei még nem halványultak el emlékezetében. A kalandos utazás, megismerkedés sok érdekes, idegen emberrel, találkozása apjával, akit jóformán alig ismert és most ez a hajókirándulás - csupa olyan dolog volt, mely tápot adott tűnődéseinek. Szinte el se tudta hinni, hogy mindez vele történt meg, vele, aki csak néhány hete fordított hátat a városnak és a civilizált élet minden kényelmének. Mabel érzelmeit felkavarta a sok esemény. Új ismerősei közül Nyomkeresőre úgy nézett fel, mint egy igazi hősre, Jasper iránt pedig rokonszenvet és barátságot érzett.

Mi lett volna, ha valaki megmondja neki, mivel gyanúsítják Jaspert?

Már negyedórája ült ott ábrándozva, egyedül. A meleg estét a friss szellő és az óriási erdőkből áradó illat még kellemesebbé tette. A vitorlás vígan siklott tova a tó sötét tükrén. Mabel egy kis neszt hallott a háta mögött. Megfordult, és meglátta Jaspert.

- Jól haladunk, ugye? - szólította meg a fiatalembert. - Ilyen sebességgel hamarosan elérjük úticélunkat, nem?

- Édesapja nem mondta meg önnek, hová megyünk?

- Nekem nem mondott semmit. Sokkal katonásabb annál, semhogy családi körben ilyen ügyekről beszéljen. Messze van még a cél?

- Nagyon messze nem lehet, mert ha ebben az irányban haladunk, hatvan vagy hetven mérföld után már a Szent Lőrinc folyóba jutnánk, ahol a franciák nem részesítenének minket valami barátságos fogadtatásban. Nem, Mabel, semmiféle utazás nem tarthat nagyon sokáig ezen a tavon.

- Nagybátyám is folyton ezt hangoztatja.

- Igen, lenézi az édesvízi hajósokat. Attól félek, hogy szíve mélyén maga is lenéz engem, Mabel!

- Akkor nem tud a szívemben olvasni, Édesvíz. Milyen jogon nézhetne le egy magamfajta tudatlan és tapasztalatlan lány egy olyan embert, mint maga, akire ezt a gyönyörű hajót bízták? Tudom, nem gyerekjáték a Scud vezetése. Az én szememben nincs különbség az Ontario-tó és az Atlanti-óceán között.

- Örülök, hogy így beszél. Már azt hittem, átvette nagybátyja nézetét.

- Nyugodjék meg, Jasper. Cap bácsi szavaira nem kell sokat adni. Nagyon szeret zsémbelődni. Yorkban az ottani nyárspolgárokat ócsárolta, most meg az édesvízi hajósokon gúnyolódik. Csak a tengerészeket isteníti. Apám egészen másképp gondolkodik.

- Tudom, de ő meg a katonákat tartja a legtöbbre. Bizonyára azt akarja, hogy ön is egy katona felesége legyen.

- Miket beszél, Édesvíz! Ugyan kihez mehetnék feleségül az erődben? Az én helyzetem nagyon kényes. Egy tiszt nem ereszkedik le hozzám, viszont egy közkatonához én nem mennék, megmondom őszintén.

Mabel elpirult, aztán elnevette magát, hogy zavarát leplezze. Úgy érezte, illetlenül viselkedett.

- Ez már igaz - mondta Jasper. - Ön igazi lady, Mabel, ha nem is abban az értelemben, ahogy a tisztek gondolják.

- Semmiféle értelemben, Jasper! - vágott a szavába a lány. - Ne értsen félre. Nincs bennem ilyen irányú hiúság. Őrmester leányának születtem, és elégedett vagyok sorsommal, nem vágyom magasabb körökbe.

- Miért? Volt rá eset, hogy őrmesterből tábornok lett. Miért ne lehessen egy őrmester lánya valamelyik erődbeli tiszt felesége?

- Szerencsére egyik tisztnek sem jut eszébe, hogy megkérje a kezemet - nevetett Mabel.

- Nem olyan biztos. Én legalább tudok egy tisztről az 55-ös ezredben, aki nagyon szeretné elvenni magát.

Mabel gyorsan felvonultatta maga előtt az ezred fiatalabb tisztjeit, és megrázta fejét.

- Nincs az 55-ösök közt egyetlen tiszt sem, aki ilyen bolondságot követne el. De ha akadna, én nem követném el azt a bolondságot, hogy hozzámenjek.

- Kikosarazná? - kiáltott fel mohón Jasper. - Szavát adja erre?

- Milyen jogon kéri a szavamat, Édesvíz? - mosolygott Mabel.

- Csak azon a jogon, hogy szeretném boldognak látni, Mabel, és tudom, hogy Muir hadnagy oldalán nem lenne boldog.

- Muir? Apám nem olyan kegyetlen, hogy ezt a sorsot szánja nekem.

- Akkor mért van itt a szállásmester? Azelőtt sohasem tartotta szükségesnek, hogy részt vegyen a Scud útjain. Hát nem látja, hogy a maga kedvéért tart most velünk?

Mabel nem felelt rögtön. Női ösztöne már régebben megsúgta, hogy Muir hadnagy a csodálói közé tartozik. Persze egy pillanatig sem gondolt arra, hogy udvarlását komolyan vegye. Valami visszatartotta attól, hogy kitárja szívét Jasper előtt, de mégis meg akarta nyugtatni.

- Egy dologban biztos lehet, Jasper - mondta. - Sohasem leszek Muir hadnagy felesége. Még akkor sem, ha ezredesnek léptetnék elő. Hagyjuk ezt a témát. Beszéljünk inkább az utunkról. Mikor lesz vége?

- Ez bizonytalan. A szelek játéka vagyunk. Nyomkereső sem tudja soha, mikor jön haza az erdőből. Ha reggel elindul szarvast űzni, nem tudja, hol hál meg éjszaka.

- De mi nem űzünk szarvast, és most nincs reggel. A hasonlat sántít.

- Lehet, hogy feladatunk nehezebb, mint a szarvast űző vadászé. Többet nem mondhatok.

- Hé, kormányos! - kiáltott ebben a pillanatban egy harsány hang. - Hej-hó! Azt hiszem, van valami előttünk! Nem csónak az?

Cap hangja volt. Jasper a hajó orrához szaladt, és kihajolt a korláton. Valami kis tárgyat lehetett kivenni a

sötétben. Körülbelül száz yardnyira lehetett a vitorlástól, a szélmentes oldalon. Jasper kimeresztette szemét. Most már látta, hogy egy kéregkenu szeli a habokat a hajó orra előtt. Szeme hozzászokott a sötétséghez, és nagyon éles volt. Igen, kenu, kétségtelenül.

- Talán az ellenségé! - kiáltott fel. - Megpróbálom utolérni.

Közben Nyomkereső is ott termett, és meghallotta Jasper hangos tűnődését.

- Nem lesz könnyű dolog - mondta. - Evezőse teljes erővel dolgozik.

- Utána! - kiáltotta Jasper. - Szorítsuk be, vágjuk el a széltől, akkor nem menekül!

Jasper félrelökte a kormányost, és maga vette kezébe a kereket. Ügyes és hozzáértő mozdulatokkal szemlátomást csökkentette a távolságot a hajó és a kenu közt. Végül annyira megközelítette, hogy meg tudták csáklyázni. A kenu kénytelen volt megadni magát. Két utasa engedelmeskedett a parancsnak, hogy szálljanak át a hajóra. Amikor a fedélzetre léptek, kiderült, hogy a kenu két utasa Nyílhegy és a felesége.

X. A GYANÚ ÁRNYÉKÁBAN

Az indián házaspár felbukkanása nem keltett különösebb meglepetést a hajó utasainak zömében. Csak Mabel és társasága tudta, milyen körülmények közt szakadt el tőlük Nyílhegy és Júniusi Harmat erdei útjukon. Nyomkereső volt az egyetlen, aki a foglyok nyelvét folyékonyan beszélte. Első dolga volt Nyílhegyet egy kuckóba tuszkolni és kihallgatni. A

beszélgetés hosszú ideig tartott. Nyomkereső igyekezett kihúzni belőle, hogy miért hagyta cserben Mabeléket az Oswego folyónál, és mit csinált azóta.

Nyílhegy az indiánok egykedvű belenyugvásával válaszolt kérdéseire. Ami a szökést illeti, egyszerű, de elfogadható okokkal mentegetőzött. Amikor látta, hogy a mingók felfedezték a sápadtarcúak búvóhelyét, természetszerűen csak a saját biztonságára gondolt. Habozás nélkül bevetette magát az erdő sűrűjébe, mert egy percig sem kételkedett abban, hogy a többieket ott nyomban lemészárolják. Vagyis azért futamodott meg, hogy mentse az irháját.

Nyomkereső úgy tett, mintha elhinné.

- Ezt meg tudom érteni - felelte. - Testvérem bölcsen cselekedett. De miért követte példáját az asszony is? Őt nem fenyegette veszedelem.

- Hát a sápadtarcú asszonyok nem követik férjüket? Nyomkereső hátrahagyta volna az asszonyt, akit szeret?

Jól vitatkozott, nem lehetett felhozni ellene semmit. "Igaz, igaz - gondolta Nyomkereső. - Mi is csak így cselekedtünk volna. Férj és feleség egy test, egy lélek. Mabel például, ha férje van, a világ minden kincséért sem maradt volna hátra egyedül."

- Okosan beszélsz, tuszkaróra - mondta Nyílhegy nyelvén. - Szavaid okosak és becsületesek. De miért maradt testvérem olyan hosszú ideig távol az erődtől? Barátai sokat gondoltak rá, és szerették volna viszontlátni.

- Ha az ünő követi a hím szarvast, a hím ne kövesse ünőjét? - felelte a tuszkaróra mosolyogva, és

mutatóujját jelentőségteljesen Nyomkereső vállára tette. - Júniusi Harmat, miközben Nyílhegy után sietett, eltévedt az erdőben. Nyílhegy nem nyugodott, amíg meg nem találta. De ez nem ment gyorsan. Az asszony már egy másik indián wigwamjába került, és egy másik férfira mosott és főzött.

- Értem, tuszkaróra. Az asszony a mingók kezébe került, és testvérem a nyomába eredt.

- Nyomkereső mindjárt meglátja, mi vezette lépteimet. Olyan gyorsan felismeri, mint a mohát a fatörzsön.

- És meddig tartott, amíg testvérem visszaszerezte asszonyát, és hogyan sikerült visszaszereznie?

- Három nap és három éjjel követtem a nyomát. Egy alkalmas pillanatban a nevét suttogtam. Ez elég volt ahhoz, hogy visszatérjen hozzám.

- Rendes asszony nem is tehet mást. De mondd csak, tuszkaróra, hogy jutottál ahhoz a csónakhoz? És miért eveztél a Szent Lőrinc-folyó felé, és nem az erőd irányába?

- Nyílhegy meg tudja különböztetni sajátját másokétól. Ez a kenu az enyém. A parton találtam, az erőd közelében.

- Elhiszem. A kenu azé, aki megtalálja. Csak az a furcsa, hogy az erődből senki sem látta testvéremet, amikor a csónakért ment.

Az indián tétovázás nélkül megfelelt erre is.

- Nyomkereső ismeri a harcosok lelkét - mondta. - A jó harcos retteg a szégyentől. Az apa megkérdezte volna tőlem, hol hagytam a leányát, és pirulnom kellett volna

válasz helyett. Ezért Júniusi Harmatot küldtem el a kenuért, és őt nem szólította meg senki. A katonák is tudják, hogy tuszkaróra asszony nem szívesen beszél idegen férfival.

Mindez megfelelt az indián szokásoknak. Nyílhegy, amikor szerződtették, mindjárt megkapta Captől a kikötött bér felét. A másik felét akkor kellett volna megkapnia, amikor elvezette a társaságot az erődbe. Feladatának nem tett eleget, és ezért nem is jelentkezett bére másik feléért. Meg se próbálta valami hazugsággal kimenteni magát.

- Mindez olyan simán folyik, mint patak a domboldalon - mondta Nyomkereső egy kis gondolkodás után. - Úgy látom, testvérem igazat beszél. Nem volt szíve szembenézni a bánkódó apával.

Nyílhegy derékban kissé előrehajolt, egyetértését jelezve.

- Testvéremnek már csak egy kérdésre kell válaszolnia, és eloszlik a felhő a tuszkaróra wigwamja és a fehér bőrűek erődje között - folytatta Nyomkereső. - Ha ezt a kis ködöt is eloszlatja, akkor Nyílhegy megint leülhet a mi tüzünk mellé, mert újra barátunknak tekintjük, és elfelejtjük, hogy rossz szívvel gondoltunk rá. Miért nézett Nyílhegy kenuja a Szent Lőrinc-folyó felé, ahol a mi ellenségeink élnek?

- Miért néz Édesvíz hajója ugyanabba az irányba? - kérdezte válasz helyett a tuszkaróra nyugodtan és fölényesen. - Egy tuszkaróra nem evezhet ugyanabban az irányban, mint egy jenki?

- Az igazat megvallva, mi felderítőúton vagyunk. Ez a király ügye, nem lehet beszélni róla. Nekünk jogunk van arra vitorláznunk, amerre akarunk, ha az okát nem

is mondjuk meg.

- Nyílhegy látta a nagy kenut a folyóban. Nagyon szerette volna viszontlátni gazdáját. De Édesvíz közben elindult a Szent Lőrinc-folyó felé. Nyílhegy erre utána evezett.

- Ha ez igaz, akkor testvérem szívesen látott vendégünk lesz. Eszik az ételünkből, és iszik az italunkból, de aztán el kell hagynia a hajót, mert mi a király ügyében járunk. Most megkérdezem társaimat, barátnak vagy ellenségnek tekintik-e a tuszkarórát.

Nyomkereső ezzel visszatért társaságához, és beszámolt a kihallgatás eredményéről. Maga arra hajlott, hogy Nyílhegy vallomását elfogadja, bár elismerte, hogy óvatosságra van szükség. Ám a többiek - Jasper kivételével - erélyes rendszabályokat követeltek.

- A fickót tüstént vasra kell verni! - jelentette ki Cap, mihelyt Nyomkereső befejezte beszámolóját. - Aztán, majd ha visszaérkezünk az erődbe, át kell adni a haditörvényszéknek.

- Lehet, hogy a letartóztatás elkerülhetetlen - felelte az őrmester -, de a bilincs fölösleges. Úgysem szökhetik meg a hajóról. Reggel majd újra kikérdezzük.

Előhívták Nyílhegyet, és közölték vele, mit határoztak. Az indián komoly arccal meghallgatta, és nem tett ellenvetést. Ellenkezőleg: azzal a hideg és méltóságteljes nyugalommal fogadta a hírt, mellyel az észak-amerikai bennszülöttek szoktak sorsukba beletörődni. Úgy állt ott, mintha nem róla volna szó, és ő csak nézője vagy megfigyelője lenne az eseményeknek. Jasper újra szél ellenébe állította a vitorlákat, és a Scud folytatta útját.

Most már igazán ideje volt lefeküdni. A fedélzeten már nem is volt senki, csak Cap, az őrmester, Jasper és a hajó kétfőnyi személyzete, továbbá a foglyok. Nyílhegy büszkén és tartózkodón állt a korlátnál, egylépésnyire tőle pedig a felesége némán és alázatosan, ahogy indián asszonyhoz illik.

- A feleségét majd elhelyezzük a hátsó kabinban, Nyílhegy, a lányom is ott alszik - mondta az őrmester barátságosan, mielőtt maga is nyugovóra tért volna. - Nyílhegy meg a fedélzeten hálhat, abba a vitorlarongyba burkolózva.

- Köszönöm, atyám. A tuszkaróra nem szegény. Vannak jó meleg takarói. Feleségem majd felhozza a kenuból.

- Ahogy testvérem kívánja. Sajnos, szükségesnek véljük, hogy visszatartsuk itt, de jó bánásmódban lesz része. Küldje le feleségét a takarókért. Maga is menjen vele, és hozza fel az evezőlapátokat. - A háta mögött álló Jasperhez fordult: - A lapátokat vegye őrizetbe, Édesvíz, a biztonság kedvéért.

Jasper bólintott. Nyílhegy is fejbiccentéssel jelezte, hogy engedelmeskedik az utasításnak, hiszen nyilvánvaló volt, hogy az ellenállásnak semmi értelme. De Nyílhegynek egyszerre megjött a hangja, mihelyt felesége után a csónakba lépett. Éles hangon leszidta az asszonyt, az meg alázatosan hallgatta a korholást, és sietett jóvátenni hibáját, amelyért kikapott. Félredobta a kezében levő pokrócot, és egy másikat ráncigált elő, amely - úgy látszik - jobban tetszett urának és parancsolójának.

- Mit késlekedik annyit, Nyílhegy? - mondta az őrmester. A hajókorlátnál állt, és türelmetlenül nézte

az indiánok pepecselését. - Későre jár az idő, és álmos vagyok! Nálunk, katonáknál az a jelszó: korán ágyba, korán talpra! Reggel ötkor ébresztő!

- Nyílhegy jön már - felelte a tuszkaróra, és kenuja orrához lépett.

Most váratlan dolog történt.

Kés pengéje villant fel a sötétben, és elvágta a kötelet, mely a kenut a hajóhoz erősítette. A könnyű kéregcsónak abban a pillanatban eltávolodott a vitorlástól. A csel végrehajtása olyan gyorsan és ügyesen történt, hogy mire az őrmester felocsúdott meglepetéséből, az indián házaspár már jókora egérutat nyert. Az őrmester káromkodása odacsődítette a fedélzeten tartózkodókat.

Jasper menten megértette, mi történt. Saját kezűleg húzta fel az ormányvitorlát, és fordította a vitorlarudakat a szélbe. A Scud dagadó vitorlákkal repült a csónak után. Mindez gyorsan és nagy szakértelemmel történt, de a tuszkaróra is kitűnően tudott evezni. Parancsára felesége délnyugati irányba kormányozta a kenut, a szél és egyszersmind a part irányába.

- Nem tudjuk elfogni! - kiáltott fel Jasper, miután felmérte a helyzetet és a két jármű sebességét. - Ezzel a hajóval nem érjük utol.

- Csónakot kell lebocsátani! - kiáltotta az őrmester, aki olyan mohón figyelte az üldözést, mint egy gyerek, ha egy versenyfutónak szurkol.

- Hasztalan - felelte Jasper. - Ha Nyomkereső itt volna a fedélzeten, még meg lehetne kísérelni, de mire felhívjuk..., a csónakot vízre bocsátani három-négy

percet vesz igénybe - ennyi előny éppen elég Nyílhegynek.

Cap és az őrmester belátta, hogy Jaspernek igaza van. A part alig félmérföldnyire húzódott tőlük, és míg a vitorlás ennek az útnak a felét megteszi, a csónak már réges-rég kikötött. A kenut persze megkaparinthatják, de mit érnek vele? Nyílhegy a parti bozótban könnyen eljut a franciákhoz, ha hozzájuk készül. A Scud kénytelen-kelletlen visszafordult eredeti irányába. Jasper állt a kormánynál, és mélységes csendben fordította meg a hajót, egyetlen hanggal sem árulta el bosszúságát. Cap megfogta sógora zubbonyának gombját, és félrevonta az őrmestert az egyik sarokba, ahol zavartalanul lehetett beszélni. Amikor meggyőződött róla, hogy nincs a közelben senki, kipakolt.

- Ide hallgass, Dunham sógor! - mondta vészjósló arccal. - Itt sürgős intézkedésre van szükség. Csak gyors elhatározás segíthet a bajon.

- Ilyen a katona élete, sógor - felelte az őrmester. - Az embernek fel kell készülnie a váratlan fordulatokra is, ha nem akar skalpjától megválni.

- A tuszkaróra szökése gyanús körülmény. Olyan körülmény, amely Jasper ellen szól.

- Részint ellene szól, részint mellette. Segített elfogni az indiánt. Az én hibám, hogy megszökött.

- Ne okoskodj! Hallgasd meg egy öreg tengerész tanácsát. Minden percnyi tétovázás veszélyezteti a hajó és utasai biztonságát. A kutter most hat csomó sebességgel szeli a vizet, és ezen a vacak tavon olyan kicsi minden távolság, hogy hajnalra francia kikötőben találhatjuk magunkat, és néhány órával később már

talán egy francia tömlöcben.

- Igaz, igaz. Te mit tanácsolsz, Charles?

- Véleményem szerint ezt az Édesvíz mestert nyomban őrizetbe kell venni, és leküldeni a hajóűrbe egy őr felügyelete alatt. A kutter parancsnokságát átveszem én. Mindehhez teljes jogod van, hiszen a hajó a hadseregé, és a rajta levő egységnek te vagy a parancsnoka.

Cap minden percet sajnált, Dunham őrmester azonban egy teljes óráig gondolkodott javaslatán. A cselekvésben általában gyors volt, de a meggondolásban lassú és óvatos. Az erődben sokat kellett foglalkoznia a katonákkal, és nagy emberismeretre tett szert. Ennek alapján jó véleményt formált Jasperről, és meg is kedvelte. Most azonban lelkébe hatolt a gyanú finom és alattomos mérge; a franciák cselszövéseitől mindig irtózott, azonkívül az őrnagy is lelkére kötötte az éberséget. Ilyen körülmények között nem csoda, hogy megfeledkezett Jasper makulátlan múltjáról és kitűnő szolgálatairól. De még mindig habozott. Zavarában a szállásmestertől kért tanácsot, aki rangban fölötte állt, bár most nem volt a felettese. Tudjuk azonban, mi a baj, a tanácskérés és tanácsadás körül. Aki tanácsot kér, rendszerint elárulja, milyen tanácsot szeretne kapni. És aki tanácsot ad, gyakran kedveskedni szeretne a tanácskérőnek. Muir hadnagy is kedvében akart járni Mabel apjának, és azt tanácsolta, vegye el a parancsnokságot Jaspertől, és adja át a sógorának.

Ekkor az őrmester Jasperhez lépett, minden magyarázkodás nélkül közölte vele elhatározását. Kötelessége arra kényszeríti - mondta -, hogy átmenetileg megfossza Jaspert minden rendelkezési jogától, és a parancsnokságot Capnek adja át. Jasper

önkéntelenül is felkiáltott meglepetésében. Tiltakozására azt a választ kapta, hogy a katonai szolgálat néha teljes titoktartást követel, és ebben az esetben sem enged meg magyarázatot vagy indokolást. Jaspert ez nem nyugtatta meg, de sokkal fegyelmezettebb volt, semhogy elárulja méltatlankodását. Alárendeltjeivel tüstént közölte, hogy további intézkedésig Mr. Cap parancsait tartoznak követni. Csak akkor jött ki a sodrából, amikor értésére adták, hogy a leváltás nemcsak rá, hanem régi munkatársára, a kormányosra is vonatkozik, aki úgy ismerte a tavat, mint a tenyerét. Jasper most már mogorva arcot vágott, és nem rejtette véka alá érzelmeit.

Mihelyt Jasper és a kormányos lement a rácsozat alá, a rácsajtónál álló őr parancsot kapott, hogy kísérje különös figyelemmel e két ember mozdulatait; ha bármelyikük újra fel akar jönni a fedélzetre, ne engedje, hanem tüstént értesítse az új parancsnokot. Erre az óvatosságra azonban nem volt semmi szükség. Jasper és segédje, mihelyt lementek a hágcsón, tüstént elnyúltak szalmazsákukon, és meg se mozdultak egész éjjel.

Amikor Cap átvette a hajó vezetését, hivatalos hangon így szólt sógorához:

- Most pedig, őrmester uram, legyen szíves megadni nekem az útirányt és a távolságokat, hogy helyesen vezethessem a hajót.

- Csakhogy én semmit sem tudok ezekről, Cap mester - felelte Dunham, fejét vakarva. - Csak annyit tudok, amennyi az írott parancsban áll: "A legrövidebb úton érje el előretolt állásunkat az Ezer Szigeteken, ott kössön ki, váltsa le előőrsünket, és a tőlük nyert

felvilágosítások alapján tegye meg a szükséges intézkedéseket."

- De csak elő tud keríteni egy hajózási térképet, amely feltünteti a tó legfontosabb adatait?

- Nem hiszem, hogy Jasper valaha is látott ilyesmit.

- Az isten szerelmére, Thomas! - hagyta el a hivatalos hangot Cap kétségbeesésében. - Csak nem akarod azt mondani, hogy egyetlen térkép sincs az egész hajón?

- Se toll, se tinta, még egy darabka papiros sem! A mi embereink minden tudományos segédeszköz nélkül hajókáznak a tavon.

- Micsoda? Csak nem képzeled, hogy ezer sziget közül térkép nélkül megtalálom az igazit, amikor még a nevét sem ismerem, nem is szólva a fekvéséről meg a távolságról!

- Ami a nevét illeti, sógor, azzal ne sokat törődj. Itt rengeteg kis sziget van, és egyiknek sincs neve. A földrajzi fekvése sem érdekes, csak oda kell találni. Talán az egyik matróz meg tudja mondani az irányt.

- Nono, álljunk csak meg egy percre, sógor! Ha én vagyok ennek a hajónak a kapitánya, nem kérhetek tanácsot a szakácstól vagy a kabinosfiútól. Azt hiszem, katonáéknál is így van ez: a parancsnoknak tudnia kell, mit akar, és parancsolnia kell még akkor is, ha sötétben tapogatózik. Még egy admirális is elveszíti tekintélyét, ha egy matróztól kér útbaigazítást. Nem, uram, elsüllyedek, ha kell, de akkor is megőrzöm tekintélyemet.

- Elsüllyedésről szó sem lehet, sógor. Én bízom az ügyességedben. Fogadjunk, hogy eljutunk arra a

szigetre, ahová el kell jutnunk!

A dicséret kissé lecsillapította Cap mestert.

- Igazad van, sógor. Ne veszítsük el a fejünket. Vannak kerülő utak is, elismerem. Lesülne a pofámról a bőr, ha egy matróztól kellene segítséget kérnem. De úgy is lehet tapogatózni, hogy az illető ne vegye észre. Majd elbeszélgetek az emberekkel, és kihúzok belőlük mindent. Láttam már ilyesmit. Fiatalkoromban néhány hónapig egy olyan kapitány keze alatt dolgoztam, aki azt se tudta, mi fán terem a navigáció, és mégsem süllyedt el, pedig megérdemelte volna.

- Egyelőre minket sem fenyeget ilyen veszély - felelte az őrmester. - Jelenleg még a helyes irányban haladunk. De néhány óra múlva feltűnik az első hegyfok, akkor aztán tudnunk kell, merre és hogyan menjünk tovább.

- No, akkor megyek ahhoz a fickóhoz, aki a kormánykeréknél áll, és kifaggatom.

Cap odalépett a kormányhoz, és néhány percig a legnagyobb nyugalommal nézegette az ember munkáját.

- Jó itt a levegő, fiam - jegyezte meg leereszkedő hangon.

- Arra nincs panasz, uram - felelte a helyettes kormányos.

- Remélem, az Ezer Szigetek közelében sem fordul meg ez a kedvező szél.

- Tudja a jó isten! - vonogatta vállát a segédkormányos.

- Ha a tengeren járnánk, nem érhetne meglepetés - folytatta a tapogatózást Cap. - De ebben a kis tócsában még nem totyogtam. Remélem, maga ismeri azokat a vacak szigeteket. Hogy is hívják azt, ahová megyünk?

- Tudja a jó isten!

- De sokat emlegeti! - fakadt ki Cap. - Csak nem katolikus?

- Nem én! Általános hitű vagyok.

- Ejha! - dünnyögte az őrmester, aki a közelben hallgatózott, mert kíváncsi volt, hogyan "tapogatózik" a sógora. Az őrmester nagyapja kvéker hitű volt, apja presbiteriánus, ő maga meg az anglikán hitre tért át, amikor belépett a hadseregbe. De általános vallás! Ilyet még nem pipált. Csak nem kötekedik ez az ember a sógorral?!

- Nézze csak, John - folytatta Cap -, mert Jacknek hívják, ugye?

- Nem, uram, Robertnek hívnak.

- Hisz az majdnem ugyanaz! Hát nézze csak, Robert, tudom, hogy maga csak szerénykedik. Biztosan mindent tud azokról a fránya szigetekről.

- Nem én, uram. Még a tó legöregebb matróza sem állíthatja magáról, hogy ismeri ezeket a rejtélyes szigeteket. Ami pedig azt a szigetet illeti, ahol az előőrsünk táborozik, még a mingók is többet tudnak róla, mint mi.

- Hogyan? Hát még nem vetett ott horgonyt soha?

- De nem ám! A horgonyt mindig Jasper mester engedi le.

- De a városra vagy falura csak emlékszik?

- Micsoda városra?

- Hát ott a szigeten, a templom tornyára..., talán messze ellátszik a vízen.

- Nincs ott, kérem, semmi, még egy kutyaól sem!

- Hát akkor hogy talált oda? Aludt talán a kormánykeréknél, hogy nem emlékszik semmire?

- Aludtam bizony, de nem a kormánykeréknél, hanem lenn a priccsemen. Édesvíz jóval megérkezés előtt mindenkit leküldött a fedélzetről. Ugyanígy a hazaindulásnál is. Senki közülünk nem ismeri az utat. Csak Jasper és a kormányos tudja, hogyan lehet azt a szigetet megközelíteni.

- No, tessék! - dünnyögte Cap bosszúsan, és sógorát karon fogva, továbbsétált vele. - Nincs kinél tapogatózni, mert ezek a fickók nem tudnak semmit. Jasper szándékosan tudatlanságban tartotta őket. Hát ez nem gyanús körülmény? Hogy a fenébe találjam meg az utat ahhoz az istenverte szigethez?

- A kérdés bizony elég természetes, Cap sógor. Feltenni könnyebb, mint felelni rá. De nincs-e olyan tudomány, amit navigációnak neveznek? Azt hittem, egy vérbeli tengerész játszva megold ilyen kis feladatot. Hát hogy fedeztek fel ismeretlen szigeteket?

- Egy szigetet felfedezni jóval könnyebb, mint ezer közül egyet megtalálni. Egy gombostűt még

megtalálnék ezen a fedélzeten, akármilyen öreg vagyok is már, de egy szénakazalból nem tudnám előhalászni.

- No és a tengerészösztön?

- Nem vagyok vizsla, hogy a szaglásom után igazodjam!

- Akkor próbálkozz meg újra azzal a fickóval a kormánynál!

Nem hiszem, hogy olyan tudatlan volna, mint ahogy színleli.

- Hm..., meg lehet próbálni.

Visszasétáltak a kormányhoz, és Cap újra "leereszkedett".

- Mondja csak, fiatalember - kezdte Cap. - Nem tudja véletlenül a kérdéses sziget földrajzi hosszúságát és szélességét?

- Micsodát, uram? Nem értem, mire gondol.

- Hogyhogy nem érti? Tudja, mi a szélesség?

- A vitorlavászoné?

- A fenét! Hosszúságról se hallott még?

- A horgonykötél hosszúságáról?

- Nem tudja, mi a kompasz? Az iránytű?

- Hogyne tudnám, uram! Északnyugat, délnyugat, észak- északnyugat!

Diadalmasan nézett Cap mesterre, aki dünnyögött valamit, és továbbsétált.

Az őrmester elnyomta ásítását. Körülnézett. A hajó egyenletesen haladt a könnyed szélben. Minden olyan nyugodt és békés volt. Az őrmester lehevert egy összegöngyölt vitorlára a fedélzeten. Csak pihenni akart egy kicsit, de a következő percben mély álomba merült. Cap tovább járkált fel és alá a fedélzeten. Vasszervezete dacolt álmossággal és fáradtsággal. Egész éjjel egy pillanatra sem hunyta le a szemét.

Fényes nappal volt, amikor Dunham őrmester felébredt. Meglepetésében felkiáltott, és talpra ugrott. Még körül se nézett, de már tudta, hogy az időjárás teljesen megváltozott. Körös-körül sűrű köd, legfeljebb egymérföldnyi távolságba lehetett látni. A tó erősen hullámzott, és tükrét tajték borította.

Cap jelentése szerint a szél éjféltájban teljesen elült, és ugyanakkor feltűntek az első szigetek körvonalai. Egy óra tájban észak-keleti szél kerekedett, melyet szemerkélő eső kísért. Fél kettőkor Cap kénytelen volt néhány vitorlát bevonni.

- Nem mondhatom, hogy a hajó rosszul viselné magát - mondta az öreg tengerész -, de a szél meglepett. El se tudtam volna képzelni ilyen légáramlatot egy tó fölött. Szavamra, ha egy csepp kis sós ízt éreznék a levegőben, azt hinném, a tengeren vagyok.

- Mióta haladunk ebben az irányban, sógor? - kérdezte az óvatos őrmester. - És mennyire becsülöd a sebességet?

- Még nincs három órája, hogy jónak láttam ebbe az irányba fordulni. Tudom, merre van New York partja,

hát az ellenkező irányt állítottam be. Magam vettem át a kormánykereket. A sebesség nem nőtt, inkább csökkent, miután kevesebb vitorlával haladunk.

- Könnyen lehet, hogy a part nincs már messzebb öt vagy hat tengeri mérföldnél - mondta az őrmester. - Úgy tudom, egy nagyobb öbölbe kell érkeznünk. Azon töprengek, nem kellene-e felhívnunk Jaspert.

- Kínos dolog - felelte Cap. - Semmi sem ássa alá a fegyelmet annyira, mint amikor a feljebbvaló beismeri tudatlanságát.

- Lehet, hogy a tengeren így van, sógor. De a hajóért és az embereim életéért én vagyok felelős. Inkább a tekintélyemet áldozom fel, mint őket. Lelkiismeretem azt parancsolja, hogy függesszem fel Jasper fogságát.

- Hogy egyenesen Frontenacba vigyen minket! Nem, sógor, a hajó jobb kezekben van most! Majd én elmanőverezek vele, míg lecsillapodik a szél. Csak egy őrült gondolhat kikötésre ilyen viharban. Bízd csak rám! Charles Cap nehezebb helyzetben is megállta a helyét.

Dunham őrmester kelletlenül engedett sógora rábeszélésének. Nagy bizalma volt Cap tengerésztudományában, és remélte, hogy most sem fog csalódni benne. Mi egyebet is tehetett volna? Ha megalázkodik, és megkéri Jaspert, vegye át újra a hajó vezetését ezt is csak azzal a feltétellel teheti, hogy tüstént forduljanak meg, és induljanak vissza az erődbe. Mert a történtek után nem folytathatja útját Jasper vezetése alatt. Viszont visszafordulni, a kapott feladatot nem teljesíteni, hazasietni..., egyértelmű volna a megfutamodással. Dunham őrmester egész lénye tiltakozott az ilyen meghátrálás ellen. Nagyot sóhajtott hát, és sógorára bízta a kormányt, valóságos

és képletes értelemben egyaránt.

XI. A VIHAR JÁTÉKSZERE

Amint a nap előrehaladt, sorra felbukkantak a fedélzeten a hajó utasai - legalábbis azok, akiknek nem tiltották meg, hogy kilépjenek a fedélzetre. A tó még nyugodt volt, de aki ismerte természetét, tudta, hogy vihar közeleg: a nagy viharok egyike, amelyek ezen a vidéken ősszel tombolni szoktak. Földet nem lehetett látni sehol. A látóhatár minden irányban a végtelenbe veszett, a komor és titokzatos semmibe. A hullámok kurták és fodrosak voltak, a tó tűkre pedig elvesztette pazar kék színét, mely a déli égbolt színpompájával vetekedett; a víz most haragoszöld volt és fakó, mintha elnyelte volna a ragyogó napsugarakat.

A katonák csakhamar megelégelték a barátságtalan látványt, és visszahúzódtak a fedélzet alá. Odafenn a hajó személyzetén kívül nem maradt más, csak a hadnagy, az őrmester, Cap, Nyomkereső és Mabel. A lány arca borús volt, amióta Jaspert őrizetbe vették. Nyomkereső későn aludt el az éjszaka, de a néhány órai virrasztás és a néhány órai alvás mintha megerősítette volna abban a hitében, hogy Jasper ártatlan.

Lassan telt az idő. A szél egyre fokozódott, és a víz egyre erősebben hullámzott. A hajó himbálózása arra kényszerítette Mabelt, hogy kabinjában keressen menedéket. Példáját Muir hadnagy is követte. Cap rendületlenül állt a kormány mellett.

Amint a hajó mélyebben belesodródott a tóba, a szél ereje nőttön-nőtt. Cap arra gondolt, hogy egy ilyen vékony dongájú hajócska semmiképpen sem bír

hosszabb ideig szembeszállni a vihar dühével. Ez a mérlegelés azonban nem ijesztette meg az öreg tengerészt. Sőt ellenkezőleg - mint a vadász, akit fellelkesít a kürt hangja, vagy a csataló, amely vígan horkan és rúgkapál, ha meghallja a dobszót -, Cap úgy érezte, hogy most van csak igazán elemében. A vihar felajzotta benne a tapasztalt tengerész minden jó tulajdonságát. A vitorlás matrózai csakhamar megbecsüléssel tekintettek rá, és készségesen engedelmeskedtek utasításainak, pedig kezdetben görbe szemmel néztek rá. Nem értették, miért távolították el régi parancsnokukat; az intézkedés, melynek okát senki sem közölte velük, felháborította őket, és ezt duzzogva éreztették az új parancsnokkal. Cap szakértelme azonban más viselkedésre késztette őket.

- Nem is bánom ezt a vihart, Dunham sógor! - kiáltott fel Cap, amikor az őrmester elment mellette. - Régi ismerősök vagyunk. Jó komám ez a szél, elég sokat birkóztam már vele. Pontosan olyan, mint az óceáni szelek. Nem hittem volna, hogy itt is előfordulhat. Kezdek több tisztelettel nézni erre a köpőcsészére.

Elégedetten dörzsölgette kezét, szinte örült az alkalomnak, hogy megmutathatja, hogyan viselkedik ilyen időben egy igazi tengeri medve.

A szél szüntelenül tombolt. A felkorbácsolt hullámok sziszegve és tajtékozva zúdultak a vitorlásra. A szertefröccsenő víz olyan volt, mint egy függöny, egészen eltakarta a hajó egyik oldalát. Pedig abban az irányban a partot lehetett sejteni. Mintha végtelen sűrű erdő sötétlett volna a látóhatáron, komoran és fenyegetően.

Az óvatosság arra kényszerítette az öreg tengerészt, hogy elfordítsa a hajó orrát a part irányából. A könnyű

hajó engedelmeskedett a kormánylapátnak, és megint a tó belseje felé száguldott.

Hosszú órák teltek el így, szüntelen idegőrlő küzdelemben. Cap mindig résen volt, és ügyesen alkalmazkodott a szél szeszélyeihez. Egyetlen meggondolatlan mozdulat elég lett volna ahhoz, hogy a vitorlás felboruljon. Így hánykódott a hajó a két part közt, melyet egyre jobban eltakart a köd. Cap már-már úgy érezte magát, mintha tengeren járna, és olyan szemmel nézett erre a kis "köpőcsészére", ahogy huszonnégy órával előbb elképzelhetetlennek tartotta volna. Egész nap egyetlen perc pihenője sem jutott. Alkonyodott, beesteledett, már késő éjszakára járt megint, de a szél dühe nem csökkent, sőt erősödött. A kis hajó játékszer volt a vihar kezében, a szél ide-oda dobálta, mint egy könnyű kis labdát, és a rázúduló víz szinte összeroppantotta. A hajó utasai - Cap és talán Jasper kivételével - még sohasem éltek át ilyen féktelen vihart. Az emberek úgy érezték, hogy életük nagyobb biztonságban volna, ha Jasper vezeti a hajót. Ám Cap arra sem volt hajlandó, hogy tanácsot kérjen a fiatal Édesvíztől. "Már különb viharokat is láttam a tengeren!" - gondolta magában, és még erősebben markolta a kormánykereket.

A hajnal sem hozott semmi változást. A látóhatárt elmosta a szemerkélő eső és köd. A tó olyan volt, mint egy párolgó vízzel telt katlan. Jasper és a kormányos lent maradtak a fedélzet alatt, de a többiek feljöttek reggelizni. Némán sorakoztak fel, csajkájukkal a kezükben, és lopva Cap arcát figyelték.

Cap nyugodtabban viselkedett, mint valaha, arca a legkisebb aggodalmat sem árulta el. Karját keresztbe téve állt a fedélzeten, a gyakorlott tengerész ügyességével őrizte meg egyensúlyát a himbálózó hajón. Kissé előrehajolt, úgy figyelte a tajtékzó

hullámokat. Ebben a pillanatban az őrszem elkiáltotta magát:

- Vitorla a látóhatáron!

A figyelmeztetés óriási meglepetést keltett. Máskor sem volt gyakori dolog, hogy a Scud hajóval találkozzék a tavon, hát még ilyen szokatlanul erős viharban. A Scud utasai úgy érezték magukat, mint egy ember, aki egyedül tör utat magának az erdő sűrű bozótjában. Egy másik hajó felbukkanása szinte természetellenesnek, kísértetiesnek rémlett.

Az az idegen hajó körülbelül háromszáz ölnyi távolságban bukkant ki hirtelen a ködből. Útiránya szerint hamarosan horzsolnia kell a Scudot, vagy legalábbis nagyon közel kell elhaladnia mellette. Kitűnően felszerelt, hatalmas árbocos hajó volt. Csak egyetlen kis vitorlát húzott fel, de a szél ereje olyan nagy volt, hogy így is ijesztő gyorsan közeledett. Sebessége legalább négy csomó lehetett.

- Szerencsés fickó - dünnyögte Cap. - Ő legalább pontosan tudja, hol van, különben nem tartana olyan nyugodtan egyenesen déli irányba.

- Jól beleszaladtunk, kapitány úr - felelte a matróz, aki nemrég váltotta fel Cap mestert a kormánynál. - Ez a francia király hajója, a Montcalm. Bizonyára a Niagara folyó torkolata felé tart, ahol a gazdája szép kis kikötőt és erődöt épített. Jól beleszaladtunk, mondhatom!

- Dögvész reá! - szitkozódott Cap. - Gyáva francia módra iszkol a biztos kikötőbe, mihelyt megpillant egy brit hajót!

- Bárcsak követhetnők a példáját! - sóhajtott a helyettes kormányos. - Így azonban a tó végében

terpeszkedő öbölbe rohanunk, és nem tudom, hogyan kecmergünk majd ki belőle.

- Ugyan, ugyan, hol van még a tó vége! Ne féljen, amíg engem lát, és amíg jó angol hajótörzs van a lába alatt! Nem vagyunk olyan pulyák, hogy megijedjünk egy kis széltől, és mindjárt kikötőbe kívánkozzunk. Vigyázz a kormányra!

A felkiáltást az csalta ki Capből, hogy a francia hajó hirtelen nekilódult, és nagy tömegével már-már rázúdult a kis Scudra. A két hajót alig száz yard választotta el egymástól, és kétséges volt, vajon összeütközés nélkül el tudnak-e haladni egymás mellett.

- Balra! Kormány balra! - ordította Cap.

A francia hajó legénysége a fedélzet bal oldalára tódult, néhány puskát is szegeztek az angol vitorlásra, mintha el akarnák hessegetni. Mindkét oldalon öklök emelkedtek a levegőbe, de ilyen viharban senki sem gondolhatott arra, hogy ütközetbe bocsátkozzék. Két-három könnyűágyú volt a francia hajón, de ásítozó torkuk vízben ázott, és őrültség lett volna megszólaltatni őket.

A Montcalm oldala feketén csillogott, kötélzetét vadul rázta a szél, eresztékei recsegtek-ropogtak, de a káromkodás hangjai, amelyek ilyen helyzetben könnyen előtörnek a matrózok torkán, belevesztek az orkán bömbölésébe.

- Balra, ha mondom! - igyekezett Cap túlordítani a vihart.

A helyettes kormányos engedelmeskedett, és a vitorlásnak sikerült kikerülnie a francia hajót, bár

olyan közel siklott el mellette, hogy Cap önkéntelenül hátrahőkölt, mintha azt várta volna, hogy a Scud orra belefúródik a francia hajó oldalába. De nem így történt. A kutter már elszáguldott a francia hajó fara mellett.

A fiatal francia kapitány, a Montcalm parancsnoka, felugrott a far-rácsra, és azzal a jellegzetes udvariassággal, melyről a franciák még a legválságosabb percekben sem feledkeznek meg, sapkájához emelte kezét, és mosolyogva tisztelgett a gyorsan távolodó vitorlásnak. Volt valami bájos kedélyesség ebben a mozdulatban, de Cap nem vette észre. Igazi angol bulldog módjára vicsorította fogát, és fenyegetően rázta öklét a francia hajó felé.

- Be kár, hogy nem ereszthetünk egy sortüzet beléjük! Akkor ennek a tejfölösszájúnak ajkára fagyna a vigyorgás!

Most már az őrmester is ott volt, és sapkájához emelt kézzel viszonozta a fiatal francia tiszt udvariasságát.

- Nem tudom, miért morogsz rá, sógor - mondta. - Most véletlenül tisztességesen viselkedett. Ez persze csak formaság. Hogy valójában mit gondolt, az más lapra tartozik.

Bizonyos irigységgel nézett a Montcalm feketén csillogó tömegére, magas árbocára és széles vitorláira, amíg a hajó végleg el nem tűnt a szitáló esőben. Ő is arra gondolt, hogy az a másik hajó nemsokára biztos révbe jut, míg a Scud kénytelen folytatni reménytelen harcát a viharral. De katonás büszkesége nem engedte, hogy elárulja nyugtalanságát. Különben is bízott sógora szakértelmében. Majd csak lesz valahogy - gondolta -, és lement kabinjába.

Néhány óra múlva megint beesteledett. A sötétség még fokozta volna a veszélyt, ha a szél szerencsére nem hagy alább egy kicsit. De még így is eléggé himbálózott a hajó, és csapkodtak a hullámok. A Scud olyan könnyű volt, hogy a legkisebb szél is játszva röpítette tovább.

Cap olyan fáradt volt, hogy mély álomba merült. Hajnaltájban arra riadt fel, hogy valaki a vállát rázogatja. Felült, és kitörölte szeméből az álmot. Nyomkereső állt ott mellette.

Amíg a vihar tombolt, Nyomkereső ritkán mutatkozott a fedélzeten. Szerénysége és tapintatossága nem engedte, hogy ott lábatlankodjék, ahol mások dolgoznak. Most azonban szükségesnek tartotta, hogy beleszóljon Cap dolgába.

- Bizonyára rászolgált egy kis pihenésre, Cap mester - mondta -, de sajnos, a helyzet olyan, hogy most nem szabad aludnia. Nézzen csak körül! Mindjárt látni fogja, hogy a parancsnok most nem alhatik!

- Hogyan? Micsoda? - dörmögte Cap, amint lassan, fokozatosan öntudatra ébredt. - Mit beszél, Nyomkereső? Hát már maga is a zúgolódók és zsémbeskedők sorába lépett? Idejövet az erdőben, amikor maga volt a parancsnok, én készségesen meghajoltam a maga tudása előtt, és nem kontárkodtam bele abba, amihez maga jobban ért! Elvártam volna, hogy maga is hasonlóképpen viselkedjék!

- Ha csak rólam volna szó, Cap mester, ki se nyitnám a számat - felelte Nyomkereső. - De nők is vannak a hajón, és az ő nevükben beszélek.

- Aha, most már értem! De Mabel katona leánya, és tengerész unokahúga, nem igaz? Nem szabad elveszítenie a fejét egy kis viharban. Fél talán?

- Nem tudom, hogy fél-e, mert nem jajgat, és nem panaszkodik. De bizonyára azt gondolja, hogy jobb volna, ha Jasper nem a rács mögött kuksolna, hanem a fedélzeten tenné meg a szükséges intézkedéseket. Végtére is nincs még egy ember, aki úgy ismerné ezt a hajót és ezt a tavat, mint ő.

- Köszönöm szépen! Ezt jól megmondta. Negyven évet töltöttem a tengeren, és most ezen a kis tavon akarnak megtanítani a mesterségemre! Átkozott vihar, már megint tombolni kezd! És mi az ottan, a szél alatti oldalon? - dörzsölgette szemét. - Esküszöm, hogy föld!

Nyomkereső nem felelt tüstént. Előrehajolt, tenyerét szeme fölé tartotta. Arcán megdöbbenés tükröződött.

- Föld az, bizony - ismételte Cap -, alig félmérföldnyire tőlünk! És előtte szirtek ágaskodnak ki a vízből, két félkörben, jobbról és balról! Egészen olyanok, mint egy mesterséges hullámtörő!

Ebben a pillanatban Dunham őrmester sietett a hajó orra felé.

- Úgy látszik, baj van, sógor - mondta. - Magam is látom, de az emberektől is hallom. Azt mondják, a szél ellenállhatatlanul sodor a part felé, és egy-két órán belül zátonyra futunk. Remélem, csak vakrémület az egész.

Cap nem felelt, csak hosszasan nézett a part irányába. Arckifejezése nem volt túlságosan bizakodó. Azután az ellenkező irányba nézett, és olyan dühös arcot

vágott, mintha veszekedni akarna a tomboló széllel.

- Ide hallgass, sógor - folytatta az őrmester. - Én azt mondom, hívjuk fel Jaspert, és kérdezzük meg, mi a véleménye. Egyelőre nincs francia veszély, csak a sziklák fenyegetnek. A fiú talán meg tud menteni minket. Semmi kedvem vízbe fulladni.

- Átkozott vihar! - szólalt meg végre Cap. - Ilyen konok, ilyen huzamos szél ezen a csöppnyi tavon! Igazán rendkívüli. Jól van, nem bánom, hívjuk fel a fiatalembert.

Cap eddig olyan csökönyös volt, hogy hirtelen engedékenysége meghökkentette az őrmestert. Tüstént Jasperért küldött. A fiatalember nem váratott magára sokáig. Arca és magatartása mélységes megbántottságot fejezett ki. De amikor körülnézett a fedélzeten, azon nyomban megfeledkezett sérelmeiről.

Előbb a szél irányába nézett, a hajósok szokása szerint, azután a látóhatárra szegezte tekintetét, végül pedig a szélmentes oldalra fordult, és megpillantotta a fenyegetően sötétlő magas sziklapartot. Most már megértette a helyzetet.

- Azért hívattuk, Jasper úr - mondta Cap, karját keresztbe fonva -, hogy meghallgassuk a véleményét a kikötési lehetőségekről. Miután nők is vannak a hajón, bízom a lovagiasságában, hogy hajlandó lesz segíteni nekünk ebben a nem egészen veszélytelen helyzetben.

- Inkább meghalok, semhogy Mabel kisasszonyt valami baj érje - felelte a fiatalember komoly elszántsággal.

- Tudtam! Tudtam! Ezt vártam tőled! - kiáltott fel Nyomkereső, és kezét szeretettel Jasper vállára tette. -

Az én barátom olyan hűséges, amilyen csak egy tiszta szívű ember lehet!

- Fölösleges érzelegni - felelte Cap. - Beszéljünk úgy, ahogy tengerészekhez illik. Ismer a közelben valami kikötőt?

- Nincs itt kikötő. Itt csak egy nagy öböl van a tó végében, ahol még sohasem jártunk. Nem is könnyű az öbölbe bejutni.

- És milyen ez a part?

- Cseppet sem biztató. Sűrű vadon borítja egyik irányban a Niagara torkolatáig, a másikon meg Frontenacig. Úgy hallom, csupa őserdő, ezernyi mérföldre.

- Legalább nem találkozunk franciákkal! És bennszülöttek vannak errefelé?

- Indiánok mindenütt akadnak, bár remélhetőleg ezen a parton nem nagy számban. Lehet, hogy mindjárt beléjük botlunk a parton. De az is lehet, hogy hónapokat tölthetünk ott, és egyetlen rézbőrűt sem látunk.

- Akkor talán megkockáztathatjuk. De mondja csak, Jasper úr, ha ez a kis kellemetlenség közbe nem jön, mit csinálna most a vitorlással?

- Ön tapasztaltabb tengerész nálam, Mr. Cap - felelte Jasper. - Nem vagyok olyan szerénytelen, hogy tanácsot adjak önnek.

- Igen, igen... rendes körülmények közt úgy is volna helyes... de most rendkívüli körülmények közé kerültünk. Beismerem, ennek a kis tócsának is

megvannak a maga szeszélyei. Maga ismeri őket, tehát joga van tanácsot adni akárkinek. Nos, mit tenne, ha szabad kérdeznem?

- Azt hiszem, uram, horgonyt kell vetni, mégpedig egy órán belül.

- Horgonyt vetni? Kint a nyílt tavon?

- Nem, uram, hanem odaát, a part közelében.

- Csak nem akarja azt mondani, hogy amikor ilyen vihar tombol, horgonyt vessünk a szél alatti parton?

- Ha meg akarja menteni a hajót, nem tehet egyebet, Cap uram.

- Ide hallgasson, fiatalember! Én már negyven éve járom a tengert, de ilyesmit még nem hallottam.

- Pedig ezt tesszük ezen a tavon, ha szorul a kapca - felelte Jasper.

- Elég, elég, nem is hallgatom tovább! - kiáltott fel Cap türelmetlenül. - Nem teszem meg, egyszerűen nem tudom megtenni! Ellenkezik mindennel, amit tanultam és tapasztaltam. Köszönöm, Jasper úr, visszamehet az alsó kabinba.

Jasper meghajolt, és szótlanul visszatért a rácsajtóhoz. De mielőtt lement volna a létrán, aggódó pillantást vetett előbb a szél irányába, majd a part felé, végül gondterhelt arccal, homlokát ráncolva ereszkedett le a hágcsón.

Az őrmester megengedte Jasper Westernnek, hogy naponta egy fél órát a fedélzeten tartózkodjék, és egy

kis friss levegőt szívjon. Jasper mindjárt élt is az engedéllyel, és felment a fedélzetre. A hátsó kabin ajtajánál majdnem összeütközött Mabellel. A lány kabintársa, a katona felesége rosszul bírta a hajó himbálózását. Rosszullétében Mabel ápolta, de megunta már az asszony nyögdécselését. Pihenésül felment a fedélzetre, és akkor találkozott Jasperrel.

Mabel nem osztotta nagybátyja bizalmatlanságát a fiatalember iránt. Amikor Jaspert félig-meddig szobaáristomra ítélték, akkor sem hitte el az ellene emelt vádat, de természetszerűen kissé elhidegült iránta. Jasper megérezte ezt, és minden kertelés nélkül szóvá tette.

- Mondja meg őszintén, Mabel - kezdte -, maga is árulónak tart engem?

- Eszembe se jutott, hogy annak tartsam - felelte a lány. - Aki jobban ismeri önt, nem tarthatja bűnösnek. Ne is vegye a szívére az egész dolgot. Bizonyára félreértés az egész, és hamarosan tisztázódik.

- De a maga apja, Mabel...

- Apám katona, és kötelessége a legnagyobb elővigyázatosságot tanúsítani. Azt hiszem, még neki nincs kifogása az ön személye ellen.

- Ne haragudjon, Mabel, hogy a bajaimmal terhelem. Nem szoktam panaszkodni. De gondoljon arra, hogy sohasem volt leánytestvérem, és anyám meghalt, mikor még kisgyermek voltam. Néha szükségét érzem a női gyengédségnek.

Ez a néhány szó vagy talán a fiatalember hangja mélyen meghatotta Mabelt. Elhatározta, hogy megpróbál segíteni Jasperen. De mielőtt hozzálátott

volna, megkérdezte:

- Mondja, kedves Jasper: hajlandó-e becsületszavát adni nekem, hogy a vád, amit ön ellen emelnek, teljesen alaptalan?

- Esküszöm mindenre, ami szent!

A lány elgondolkodott.

- Miért nem mondta ezt meg az édesapámnak?

- Nem védekezhetek egy vád ellen, amelyet nem is ismerek.

Nem közöltek velem semmit, csak azt, hogy nem vezethetem tovább a hajót. Akármilyen bántó, beletörődnék, ha...

- Ha? - kérdezte a lány, amikor Jasper zavartan elhallgatott.

- Ha nem félnék, hogy ez az intézkedés az ön életét veszélyezteti.

- Azt hiszi, hogy a hajó veszélyben forog?

- Attól tartok. Néhány órán belül elsüllyedhet, ha nem azt teszik vele, amit javasoltam. De a nagybátyja hallani sem akar róla. Tapasztaltabb nálam, nem szállhatok vitába vele. De érzem, hogy nekem van igazam.

Mabel sokáig hallgatott, de végül így szólt:

- Kérem, Jasper, keresse meg apámat, és mondja meg neki, hogy jöjjön az én kabinomba, mert sürgősen beszélnem kell vele.

Néhány perc múlva megjelent az őrmester a kabinban. Amikor megtudta, hogy leánya Jasper érdekében próbál közbenjárni, megharagudott.

- Ez szolgálati ügy, nem családi téma, Mabel!

- Apám! Nemcsak rólad és rólam van itt szó, hanem a hajó valamennyi utasának életéről.

- Ezt a nótát már hallottam. Cap is ért annyit a hajóhoz, mint bárki más.

- De megmakacsolta magát, apám. Lásd be, hogy ezt nem szabad engedned.

- Amit Jasper javasol, képtelenség.

- Ezt Cap bácsitól hallottad. Hallgass meg valaki mást is. Például az öreg kormányost.

- Látod, ez nem is ostoba dolog. Ezt az egyet megteszem a kedvedért.

Előhívták Jasper régi munkatársát, aki most fogolytársa is volt.

Még fel se lépett a fedélzetre, máris aggódva nézett körül. Úgy látszik, odalenn is hallották, hogy a hajó helyzete válságos. Néhány percig nem szóltak hozzá, hagyták, hadd tájékozódjék. Azután megkérdezték tőle, mit tenne ebben a helyzetben.

- Horgonyt kell vetni - felelte habozás nélkül. - Ez az egyetlen mód, ha meg akarják menteni a hajót a biztos pusztulástól.

- Horgonyt vetni? Itt, a nyílt vízen? - kérdezte Cap

ugyanúgy, mint az előbb Jaspertől.

- Nem idekinn, hanem a hullámtörők közelében - felelte az öreg kormányos.

Kijelentése nem győzte meg Cap mestert. Első gondolata az volt: ez a két ember összejátszik. Bizonyára azért akarnak horgonyt vetni, hogy megszökhessenek, akárcsak az a ravasz indián házaspár.

Az őrmester, miután visszaküldte az öreg kormányost szállására, szemére vetette sógorának makacsságát.

- Ide hallgass, Dunham őrmester! - felelte Cap. - Akármennyire tisztelem az eszedet, nem engedem, hogy horgonyt vessünk. Lehorgonyozni a szél alatti parton, amikor ilyen vihar tombol, kész őrület. Az aláírók, akik a hajó biztosítását vállalták, engem fognának pörbe a Scud pusztulásáért.

- Ennek a hajónak nincsenek aláírói, sógor. A kockázat teljesen a kincstáré, és a felelősség teljesen az enyém. Hallgassuk meg még egyszer Jaspert.

- Olyan gyorsan sodródunk a hullámtörő felé, hogy lehorgonyzás nélkül biztosan pozdorjává törik a sziklák a hajót - jelentette ki Jasper dühösen.

- És mit segít ezen a horgony? - kérdezte Cap ugyanolyan dühösen.

- Legalábbis nem árthat, és nem ronthat a helyzeten! - vágott vissza Jasper. - A horgony mindenesetre enyhíti az összeütközés erejét. Legalább azt engedje meg, Cap úr, hogy én meg a kormányos megtegyük a szükséges előkészületeket az esetleges lehorgonyzásra.

- Bánom is én, csináljon, amit akar! - kiáltott fel Cap türelmetlenül, és elrohant.

Az őrmester utána szaladt, és elkapta a karjánál.

- Olyan reménytelennek tartod a helyzetet? - kérdezte.

- Hát nem látsz? - förmedt rá Cap. - Félórán belül odacsap a szél azokhoz a sziklákhoz. Nincs ember, aki megakadályozhatná!

A kilátások valóban nem voltak biztatóak. A Scud most már alig egymérföldnyire volt a parttól, és a szélvihar kilencvenfokos szögben, merőlegesen sodorta a sziklasor felé. A szél olyan erős volt, hogy képtelenség lett volna újabb vitorlát felhúzni, és valami manőverezést megkísérelni. A fővitorla darabja, mely a magasban volt, csak arra szolgált, hogy megóvja a hajót a felborulástól. A szél ezt a vitorladarabot is úgy rángatta és szaggatta, hogy aggasztó volt nézni. A szemerkélő eső elállt, de a tajték felcsapott a magasba, és valóságos ködfüggönyt vont a hajó köré. Fenn a magasban a nap már kibújt a felhők közül, és pazarul sütött. Jasper mindjárt észrevette, és jó jelnek tekintette: úgy látta, a vihar kitombolta magát, és nemsokára lecsillapul. De a tónak az a darabja, amely a hajó és a part közt terült el, még mindig ijesztő volt. A hullámtörő sziklákat vadul ostromolták a hullámok, és a sziklasoron túl köd ülte meg a tájat. A part magas volt, mint az Ontario-tó partja általában és végtelen erdők sötétzöld sűrűsége borította.

Dunham őrmester bátor ember volt, és sok nehéz helyzetben tett már tanúságot férfias állhatatosságáról. De akkor olyan ellenséggel állt szemben, mellyel összemérhette fegyverét. Most

azonban ki volt szolgáltatva a természet vak erőinek. A saját életét most sem féltette. Erős, egészséges ember volt, és tudta, hogy utolsó leheletéig nem adja fel a küzdelmet. De mi lesz Mabellel? Elhatározta, hogy ha leánya nem bírja a harcot, mindketten egyszerre pusztulnak el.

Mialatt az őrmester és Cap sötét gondolatokba merülve nézte a víz háborgását, Jasper és emberei szorgos munkához láttak az elülső fedélzeten. Jasper, mihelyt engedélyt kapott az előkészületek elvégzésére, magához intett öt-hat katonát, akik készségesen segítségére siettek. Az ilyen helyeken nem szokták a belső horgonyt igénybe venni. Jasper két kishorgonyt vonszolt elő, és drótköteleket erősített hozzájuk. A két horgonyt készenlétbe helyezte a hajó orrától jobbra és balra. Miközben emberei ezzel vesződtek, a fedélzetre felcsapó hullámok valósággal megfürdették őket. Néha percekig ki se látszottak a vízből.

Jaspernek valami dolga volt a hátsó fedélzeten. Amikor visszajött, Nyomkeresőbe botlott.

- Hogy állunk? - érdeklődött Nyomkereső. - Úgy látom, már nagyon közel vagyunk a parthoz.

- Az a kis távolság elég félelmetes - felelte Jasper.

- Nem volna jó leereszteni a csónakot? Talán ki tudnád vinni Mabelt a partra.

- Ebben a hullámverésben soha! - felelte Jasper.

- Hát ha te mondod, akkor igazán lehetetlen.

Az őrmester odalépett hozzájuk.

- Ha horgonyt akarunk vetni, mért nem tesszük meg máris? - kérdezte Jaspert. - Minden perc késedelem növeli a veszélyt.

Jasper ránézett, és ünnepélyesen kijelentette:

- Ön derék ember, Dunham őrmester, bár most igazságtalanul bánt velem. Tudom, hogy szereti a leányát. Mért nehezíti meg, hogy megmentsem az életét? Hogy mikor kerül sor a horgonyra, bízza rám. Nem fogom elmulasztani a kellő pillanatot.

Az őrmester hol a fiatalemberre nézett, hol meg a sógorára, aki összefont karokkal állt a korlátnál, néhány lépésnyire tőlük. Komor arca, összeráncolt homloka mutatta, hogy elégedetlen mindennel, ami most történik. Jasper észrevette az őrmester tétovázását. Megragadta az alkalmat, és így szólt:

- Engedjen a kormányhoz, őrmester úr. Csak tíz percet kérek!

- Tessék - mondta az őrmester.

Cap meghallotta, de csak a vállát vonogatta. Megfordult, és kibámult a tóra.

Jasper a kormányhoz ugrott, és megragadta a fogantyút. Intésére felhúztak két vitorlát. A hajó orra hirtelen elfordult, és ebben a pillanatban két ember bedobta a két kishorgonyt a habokba. A horgonykötelek hamarosan megfeszültek.

- Micsoda dolog ez?! - rohant oda Cap. - Nem ebben állapodtunk meg! El akarja süllyeszteni a hajót?

- Most nem érek rá magával vitázni! - felelte Jasper.

A kishorgonyok megkapaszkodtak a tó fenekén, a hajó lassan jobbra fordult, és orrával egyenesen a tó felé nézett.

- Áruló! - kiáltotta Cap, öklét rázva Jasper felé. - Ha túléljük, felelni fog ezért! Ha rajtam múlnék, most mindjárt felköttetném magát az árbocra!

- Fékezd magad, sógor - intette le az őrmester. - Ne zavard most Jaspert! Ha ő is elveszti a fejét, akkor igazán végünk van.

- De egyenesen nekiviszi a hajót a szikláknak! A hullámtörő már itt van az orrunk előtt! A kishorgonyok nem elég erősek ahhoz, hogy visszatartsák a hajót! Mondja, ember - kiáltotta egészen elvörösödve Jasper felé -, mire számít maga tulajdonképpen?

- Az alsó áramlatra - felelte Jasper.

- Alsó áramlat? - ismételte Cap gúnyosan. - Ki az ördög hallott már ilyent? Majd éppen ez ment meg minket az elmerüléstől!

- A tengeren talán elképzelhetetlen, de a tó más, elhiheti nekem! - mondta Jasper.

- A fiúnak igaza lehet - szólt közbe az őrmester. - Már hallottam ilyesmiről mesélni a tavi matrózoktól. Nagyon kérlek, ne avatkozz bele.

Cap morgott és káromkodott, de kénytelen volt belenyugodni. Jasper az őrmesterhez fordult, és megmagyarázta, mire alapítja tervét. Az a víztömeg, amelyet a vihar felzúdít a partra, kénytelen valami módon visszatérni a tóba. A felületen nem teheti meg, a hatalmas szél és a tarajos hullámok nem engedik. Ezért alul áramlik vissza a tóba, valami láthatatlan

úton. Így erős ellenáramot idéz elő a víz mélyebb rétegeiben. Ezt nevezik a tavi hajósok alsó áramlatnak. Ha sikerül ezt az áramlatot kihasználniuk, az megerősíti a horgonyokat, és segít visszatartani a hajó fenekét a sziklától. Vagyis más szóval a felső áramlat és az alsó áramlat szinte kiegyenlíti egymást, a hajó pedig nyugalmi állapotba jut.

Tetszetős és ötletes elmélet volt, csak az maradt még hátra, hogy érvényességét gyakorlatilag is bebizonyítsák. A hajó még mindig a sziklák felé sodródott, bár észrevehetően lassabban. Végül az emberek a hajó orrán örvendezve újságolták, hogy a horgonykötél már nem feszül meg annyira, mint az előbb. A hullámtörő első sziklái most körülbelül száz lépésnyire voltak a hajótól. A tajték dühöngve csapott fel a sziklákon, majd visszazuhant a kavargó hullámokba. Jasper előreszaladt, és kihajolt a korláton. Arcán diadalmas mosoly tükröződött, amint ujjongva mutatott a kötélsodronyra. Az imént még olyan volt ez a sodrony, mint egy vasrúd, most pedig nagy ívben meggörbült, ami arra vallott, hogy a hajó nyugodtan himbálódzik a vízen.

- Az alsó áramlat! - kiáltott fel Jasper boldogan, és visszarohant a kormányhoz, hogy segítsen a hajónak megnyergelni a hullámokat. - A jó szerencse éppen az alsó áramlat kellős közepébe vezérelt minket, és most már nincs semmi veszély!

- A jó szerencse! - kapott a szón Charles Cap. - Tehát nem a tudás, hanem a jó szerencse! - gúnyolódott. - Ezentúl a jó szerencsét nevezzük majd ki kapitánynak. De meg kell hagyni, ennek a köpőcsészének furcsa tulajdonságai vannak.

Beszélhetett, amit akart, az emberek ügyet se vetettek rá. Mindenki boldog volt, hogy a hajó megmenekült, és

ezt nem a jó szerencsének, hanem Jasper ügyességének, tudásának, bátorságának tulajdonították.

Vagy fél óra hosszat még aggodalommal lesték a szelet, de az egyre jobban gyengült. Cap ki is jelentette, hogy megmenekülésüket kizárólag ennek a körülménynek köszönhetik.

- Alsó áramlat, felső áramlat, lárifári! - dünnyögte. - A szél az utolsó pillanatban elült, mielőtt a hajót a sziklához csaphatta volna, ez az egész.

Az emberek már mosolyogtak rajta. És mosolyogva engedték át magukat a visszanyert biztonság édes érzésének - a fáradtabbak pedig az édes álomnak is, ami persze sokkal kellemesebb, mint az örök álom, a halál, amelyet már egészen közelinek éreztek.

XII. A PARTRASZÁLLÁS

Már majdnem dél volt, amikor a vihar ereje megtört; éppen olyan hirtelen szűnt meg, mint amilyen váratlanul kitört. Két óra tájban a szél teljesen elállt, a tó tükre azonban még nem simult ki egészen, szelíden fodrozódott. A hullámok még mindig szüntelenül kergették egymást a part felé, a hullámtörő sziklák sora fehér tajtékban fürdött, de a táj képe már mosolygósra vált.

Egyelőre azonban szó sem lehetett arról, hogy a Scud folytassa útját a kedvezőtlen irányból fújó könnyű szélben! El is határozták, hogy a délutánt még itt töltik. Jasper felszedette a két kishorgonyt, hogy abban a pillanatban elindulhasson, mihelyt az idő megengedi. Közben azok, akiknek nem kellett vesződniük a hajó kiszolgálásával, már arra

gondoltak, miféle szórakozással üssék agyon az időt.

Mabel sóvárgó pillantást vetett a part felé, mint általában minden utas, ha huzamosabb ideig volt egy hajó foglya. Nyomkereső kitalálta kívánságát. Kijelentette, hogy most már gyerekjáték partra szállni. A hajón volt egy könnyű kéregcsónak, a legjobb alkalmatosság ilyen hullámverésben. Az őrmester kezdetben ellenkezett ugyan, de aztán beadta a derekát, és azt mondta, hogy maga is körülnéz a parton. Így hát három ember szállt be a lebocsátott csónakba: Dunham őrmester, Mabel és Nyomkereső. Mabelnek most már nem volt újság a kenu. Kényelmesen elhelyezkedett a csónak közepén, apja a pehelykönnyű jármű orrában foglalt helyet, míg Nyomkereső hátul evezett. Nem kellett ugyan sokat lapátolnia, mert a partot ostromló hullámok maguk repítették a kenut, néha olyan hevesen, hogy alig lehetett kormányozni. Mabel szíve többször elszorult rémületében, mielőtt elérték volna a partot, de Nyomkereső hideg nyugalma és izmos karja visszaadta bizalmát. Mabel valóban nem volt gyáva, és egy-két pillanattól eltekintve, amikor már-már azt hitte, hogy a kenu felborul, gyönyörűségét lelte a hullámokban való ringatózásban. Az egész mulatság néhány percig tartott, annak ellenére, hogy majdnem negyedmérföldnyi utat tettek meg a partig.

Amikor kikötöttek, az őrmester megcsókolta leányát, és kis időre elbúcsúzott tőle. Vállára kapta puskáját, és kijelentette, hogy megpróbál vadat ejteni az erdőben.

- Nyomkereső majd vigyáz rád, kislányom, és el is szórakoztat, amíg oda leszek. Majd elmeséli néhány érdekesebb kalandját a mingókkal folytatott harcokból.

Nyomkereső nevetett. Azt mondta, szívesen vigyáz Mabelre, de harci kalandjaival nem szokott dicsekedni. Az őrmester felkapaszkodott a meredek lejtőn, és csakhamar eltűnt az erdőben. Nyomkereső és a lány a másik irányba indult. Nekik is fel kellett kapaszkodniuk, de hamarosan kijutottak egy sziklafokra, amely mélyen benyúlt a tóba, és pompás panorámát ígért. Mabel itt leült egy ledőlt sziklára, hogy visszanyerje lélegzetét és erejét. Nyomkeresőn meg se látszott a fáradtság. Szokása szerint hosszú puskájára támaszkodott, úgy állt ott. Néhány percig némán nézték a tájat. Mabel elragadtatása nem ismert határt.

Elég magasan voltak ahhoz, hogy messzire ellássanak a tavon. Az óriási víztükör töretlenül nyúlt el északkelet felé, fodrozódó hullámai meg-megcsillantak a nap sugaraiban. A parton, ameddig a szem ellátott, minden csupa erdő volt. A vihar túlsodorta a vitorlást a francia erődök vonalán. A franciák a Nagy-tavak lefolyóit követve, a legfontosabb közlekedési pontokon építettek erődöket. Az egyik ilyen erőd a Niagara folyó partján épült, abban a híres szorosban, amely az Erie- és Ontario-tavakat köti össze. A Scud már több mérfölddel nyugatra került a Niagara torkolatától. Most már felhúzták a kishorgonyokat, és a vitorlás a rendes horgonyán himbálózott a csendes vízen.

- Milyen messze vagyunk itt minden emberi lakóhelytől - mondta Mabel. - Ez igazán olyan, mint a világ vége.

- Mindenesetre szebb, mint a nagyvárosok lármája és tülekedése - felelte Nyomkereső. - Igaz, hogy én csak vadász vagyok, de semmiféle várossal nem cserélném fel ezt a helyet. Egyszer már jártam itt, ha nem is pontosan ezen a sziklafokon. Nagy Kígyóval volt

találkám néhány száz lépésnyire innen, annál a terebélyes tölgyfánál, amelyet jól lehet látni erről a pontról is.

- Hogyan? Ilyen pontosan emlékszik minden fára?

- A fák nem olyan jelentéktelen dolgok, mint ahogy képzeli - felelte Nyomkereső. - Ezek a mi utcáink és házaink; a mi palotáink és templomtornyaink. Hogyne emlékeznék rájuk! Akkor úgy állapodtam meg a mohikánnal, hogy hat hónap múlva találkozunk annál a bizonyos tölgyfánál, mégpedig pontosan déli tizenkét órakor. Néhány hónap múlva mindketten legalább háromszáz mérföldnyire voltunk a megbeszélt fától, de én keletre, a mohikán meg nyugatra.

- És találkoztak a megbeszélt órában?

- Amikor ahhoz a fához értem, Nagy Kígyó már várt rám a fa törzsének támaszkodva. Nadrágja csupa rongy volt, mokasszinja csupa sár. Egy mocsáron kellett átvergődnie, de legyőzött minden akadályt. Nem is csodálkoztam pontosságán. Tudtam, hogy amilyen biztosan felkel a nap a keleti dombok mögött, olyan biztos, hogy barátomat ott találom. Csingacsguk még sohasem váratta meg barátját, és nem is hagyta cserben a veszély órájában.

- És hol van most a nagy delavár főnök? Miért nincs velünk?

- A mingók nyomait követi. Nekem is ott kellene lennem. De hiába - ember vagyok én is, nekem is vannak gyöngéim.

- El se hiszem, Nyomkereső. Maga olyan ember, akinek a lényével nem fér össze semmiféle

gyengeség.

- Ha az erőmre és egészségemre gondol, Mabel, akkor igaza van. Ebben a tekintetben elkényeztetett a gondviselés, bár azt hiszem, a hosszú erdei sétáknak is részük van benne, no meg a tiszta lelkiismeretnek is. De mégis ember vagyok, mint a többi, nem mentes az emberi érzelmektől.

Mabel csodálkozva nézett rá. Női ösztöne megsúgta, mire célozgat ez az ember. De úgy tett, mintha nem értené, és megpróbálta más irányba terelni a beszélgetést:

- Igen, az erdő nagyon egészséges. Nemcsak az ember tüdejének tesz jót, hanem az idegeinek is. Milyen megnyugtató ez a nagy csend, ez az óriási némaság.

- Az erdő sohasem néma, Mabel, csak meg kell érteni a beszédét. Néha napokig kószáltam benne egészen egyedül, de sohasem éreztem hiányát a társaságnak.

- Tudom, Nyomkereső. Maga jobban érzi magát a fák társaságában, mint az emberek közt.

- Ezt már nem mondanám. Néha irigylem az embereket, és szeretnék úgy élni, mint ők. Én a természet ölén élek, és mégis azt hiszem néha, hogy a többiek természetesebben élnek. És talán boldogabban.

- Boldogabban? Én azt hiszem, maga boldogabb náluk - mondta a lány. - Ez a tiszta levegő, a hűs és árnyékos erdő, a szépséges fák, a tökéletes nyugalom bőségesen kárpótolja magát az élet sok kis kényelméért. Hiszen hiányt nem szenved semmiben, az erdő ellátja mindennel, ami kell.

- Azt hiszi, az erdő vadjai beérik a táplálékkal és a forrás vízével? Nézze csak azt a vadgalambot! Kirepült a tó fölé, de már fordul is vissza, és párját keresi. Az erdőben élő lények sincsenek magányra kárhoztatva.

- Értem, mire gondol, Nyomkereső - felelte Mabel mosolyogva. - A vadász is megtalálhatja párját az erdőben. Hallom, az indián lányok nagyon kedvesek és hűségesek.

- Engem nem érdekelnek, Mabel. Én olyan lányra gondolok, mint maga.

- Mint én?! - kiáltott fel Mabel csodálkozva. - Csak nem kíván magának olyan tudatlan, hiú, léha, semmihez sem értő élettársat, mint én lennék?

Mabel nyelvén volt még ez a pár szó is: "És olyan fiatalt!" - de ösztönös tapintatossága arra késztette, hogy ne mondja ki, és ne bántsa meg vele Nyomkeresőt.

- Miért ne, Mabel? - felelte a férfi. - Ha maga tudatlan is az erdei dolgokban, annál többet tud abból, ami a városban kell. Hiúságnak, léhaságnak nyomát sem fedeztem fel magában. És hogy nem ért semmihez? Egy olyan okos lány, mint maga, hamarosan megtanulna mindent, amire itt szükség van. Különb feleséget el sem tudok képzelni.

- Feleséget? Nyomkereső! Hát nem tréfál? Maga komolyan beszél?

Csodálkozása nem volt egészen őszinte. Mi tagadás, már régen észrevette, milyen hódolattal néz rá ez az ember, de arra persze nem gondolt, hogy ez még leánykéréshez fog vezetni. Mabel egyszerre

elkomolyodott, és szánakozva nézett a vadász nyílt szemébe, nyers, becsületes arcába.

- Ezt a dolgot egyszer s mindenkorra tisztáznunk kell, Nyomkereső - mondta kedvesen és barátságosan. - Tisztáznunk kell, nehogy elhomályosítsa barátságunkat, amelyet nagyon sokra becsülök.

- Örömmel hallom! - kiáltott fel Nyomkereső. - Akkor az őrmesternek mégis igaza volt.

- Édesapámnak? Talán az ő ötlete volt, hogy a maga felesége legyek?

- Csakugyan ő vetette fel ezt a gondolatot először. Magam nem is mertem volna felvetni. Még amikor szóba került, akkor sem tudtam elképzelni. Egyre csak azt hajtogattam magamban, hogy ezerszer különb élettársat érdemel.

- Nem hiszem, hogy létezik különb - felelte Mabel. - A maga egyszerűsége, becsületessége, bátorsága nem mindennapi.

- Mabel!

- Az isten szerelmére, ne értsen félre! Igenis, becsülöm, tisztelem, kedvelem magát, boldog vagyok, hogy ismerem, büszke vagyok a barátságára, úgy nézek fel magára, akár az édesapámra... de hogy a felesége legyek, az teljesen lehetetlen...

Nyomkereső arca hirtelen megváltozott. Úgy elsötétült, hogy a lány szinte megijedt. Hosszú hallgatás következett. Nyomkereső merően maga elé nézett, arcán fájdalmas csalódás tükröződött. Kezével nyakához kapott, mintha fojtogatná valami. Egész lényén meglátszott, mennyire szenved.

- Nyomkereső, kedves Nyomkereső - kérlelte Mabel remegő hangon, és érezte, hogy szeme könnybe lábad. - Én igazán... igazán nem akartam megbántani. De nem szabad, hogy így gondoljon rám. Kérem, nagyon kérem, verje ki ezt a fejéből.

- Megtörtént, Mabel, megtörtént. Ne féljen semmit, nem fogom többé szóba hozni.

- Maga haragszik! Nem, ne tegye azt! Adja ide a kezét, hadd szorítsam meg! Hadd érezzem, hogy nem haragszik rám, hogy nem gyűlöl! Kérem, mosolyogjon rám megint!

- Mabel, mit beszél? Haragudni magára, gyűlölni magát? Nem, nem, erre sohasem kerülhet sor. - Elfordult, és közben így dünnyögött: - Az őrmester... sajnos... tévedett.

Mabel felugrott a szikláról, és szembefordult a férfival.

- Igen, félreértés volt - mondta. - Nem tudom, nekem is részem van-e benne? Ha úgy volna, sohasem bocsátanám meg magamnak. Felejtsük el, és legyünk jó barátok.

Nyomkereső mintha nem is hallotta volna, mit mond. És amikor megszólalt, nem is neki felelt, inkább magában beszélt:

- Megmondtam az őrmesternek... mindjárt megmondtam, hogy lehetetlen. Egy ilyen szép fiatal lány nem hozzám való. Nem arra született, hogy egy vadász kunyhójában éljen. Persze ha fiatalabb volnék és jóképű, mint Jasper...

- Ne beszéljünk Jasperről - vágott a szavába Mabel

türelmetlenül. - Neki semmi köze ehhez az egész dologhoz.

- Miért, Mabel? Nagyon derék fiú, semmi rosszat nem tudnék mondani róla.

- Hagyjuk Jaspert - ismételte Mabel. - Zárjuk le ezt az egész kérdést. Beszéljünk másról.

- Az őrmester tévedett - hajtogatta makacsul Nyomkereső. - Csak ne tévedjen másodszor is.

- Mire gondol?

- Eddig is őszintén beszéltünk, Mabel, most sem akarok kertelni. Muir hadnagyra gondolok. Kor tekintetében nem illik jobban magához, mint én, de tiszti vállbojtot visel. Attól tartok, ez nem lehet közömbös egy fiatal lány számára. A tiszti sátor pazarabb és kényelmesebb, mint a legénységi szállások. De úgy gondolom, a boldogság nem ilyen külsőségektől függ.

- Ebben teljesen egyetértünk, Nyomkereső. A tiszti vállbojt és a tiszti sátor az én szememben nem számít.

- Lundie őrnagy nem örülne, ha hallaná.

- Mit törődöm az őrnaggyal? Ő az 55-ösök parancsnoka. Elrendelheti, hogyan meneteljenek a katonák, de nekem nem parancsolhat. Egyébként honnan tudja, hogy az őrnagy Muir hadnagyot szemelte ki férjemül?

- Az őrnagy maga mondta nekem. Megtudta, hogy az őrmester jelöltje én vagyok, és le akart beszélni szándékomról. De engem nem tudott meggyőzni. Annál már jobban ismerem Davy Muirt. Tiszti hölgy

rangjára emelheti magát, de boldoggá nem teheti soha. Éppen ellenkezőleg, már jó néhány lányt tett boldogtalanná.

- Egészen felesleges engem figyelmeztetnie. Muir hadnagy úr keressen magának feleséget ott, ahol akar. Tőlem csak kosarat kaphat.

- Köszönöm, Mabel. Akármilyen nehéz most a szívem, ennek a kijelentésének végtelenül örülök.

- Akkor elég ebből, Nyomkereső - mondta Mabel. - Puskalövést hallok. Úgy látszik, apámnak sikerült vadat ejtenie. Nem lehet már messze, keressük meg!

- Az őrmester! - sóhajtott fel Nyomkereső. - Milyen kár, hogy annyira tévedett!

A beszélgetés elakadt. Néhány perc múlva közelgő lépések neszét lehetett hallani. Száraz gallyak recsegtek valakinek a lába alatt.

- Itt van már apa! - kiáltott fel Mabel. - Fogadjuk vidám arccal, ahogy jó barátokhoz illik, és őrizzük meg egymás titkait.

A bokrok közül előbukkant az őrmester vállas alakja. Jó katona módjára alaposan szemügyre vette leányát és Nyomkeresőt, aztán kedélyes hangon odaszólt Mabelnek:

- Megkérnélek valamire, kislányom. Te olyan ügyes és fürge vagy. Lelőttem egy madarat, ott hullt le a parti fenyők közt. Szaladj csak le, és keresd meg! Aztán nem kell újra felfáradnod ide. Váltunk egy-két szót Nyomkeresővel, azután mindjárt utánad megyünk. A parton találkozunk.

Mabel engedelmeskedett. A fiatalság ruganyos lépteivel szaladt le a meredek domboldalon. De csak a lába volt könnyű, szívére - úgy érezte - mázsás súly nehezedett. Mihelyt a fák eltakarták apját és Nyomkeresőt, leroskadt egy fa tövébe, és keservesen zokogott. Az őrmester szerencsére nem látta. Apai büszkeséggel, kedvtelve nézett utána, amíg el nem tűnt a fák mögött - nem sejtette, hogy a lány vidám szökdelése csak színlelés.

- Olyan a járása, mint egy fiatal őzé - mondta az őrmester. - Szebb, mint az anyja volt. Remélem, nem mulasztottad el a jó alkalmat, és nyíltan beszéltél vele. A nők szeretik az őszinte beszédet ilyen dologban.

- Igen, beszéltem vele - felelte Nyomkereső. - Tökéletesen megértettük egymást.

- No, ennek örülök. Csodálkozott Mabel?

- Nagyon is, attól tartok. Meglepetés volt számára.

- A meglepetés szükséges dolog szerelemben és háborúban egyaránt - mosolygott az őrmester. - De mindkét esetben nehéz megállapítani, hogy a meglepetés hatásos volt-e.

Nyomkereső arca megrándult, amint az őrmester tréfálkozását hallgatta. Nehezére esett a színészkedés. Ebben a tekintetben olyan volt, mint egy gyerek: minden gondolata és érzése az arcán tükröződött. De most el akarta rejteni érzelmeit, hiszen megígérte Mabelnek, hogy titkát nem árulja el.

- Thomas barátom! - mondta kissé ünnepélyesen. - Régi bajtársak vagyunk, ugye? Sok harcot vívtunk meg egymás oldalán, ugye? Nem lehetséges, hogy már nem is tudjuk egymást tárgyilagosan megítélni? A

te szemedben bizonyára szebb, derekabb, okosabb ember vagyok, mint a valóságban. Igazán semmi csodálatos nem volna abban, ha a leányod más szemmel nézne engem, mint te, a régi jó cimbora!

- Mit akarsz ezzel mondani? - kérdezte az őrmester gyanakodva. - Már megint szerénykedni kezdesz? A szerénység nagyon dicséretes egy regrutában vagy egy fiatal tisztben is, de nem egy öreg katonának való! Az igazi katona meg a szerelmes udvarló is legyen önérzetes, bátor, vakmerő. Mitől félsz, te bolond?

- Nagyon különböző emberek vagyunk, Mabel meg én.

- Hát aztán? Az ellentétek vonzzák egymást. Csak semmi szerénység! Inkább légy önhitt és pökhendi, mint Muir hadnagy!

- Sokra megy a pökhendiségével! Felfújhatja magát, mint egy páva, akkor sem ér el Mabelnél semmit.

- Az már igaz! Sohasem egyezném bele, hogy Mabel az ő felesége legyen. Vőmül téged neveztelek ki - akarom mondani, szemeltelek ki!

- Nézd, Thomas, bízzuk a választást Mabelre. Olyan fiatal, olyan derűs, olyan boldog. Nem venném a lelkemre, hogy megfosszam a kacagásától, hogy a legkisebb árnyékot is vessem rá...

- Megkérted a kezét, vagy nem? - rivallt rá az őrmester.

- Őszintén feltártuk gondolatainkat egymás előtt - felelte Nyomkereső még mindig kitérően.

- Csak nem mert az a lány szembeszegülni akaratommal? Csak nem merte kikosarazni apja legjobb barátját?...

Nyomkereső elfordította fejét, nehogy arca elárulja szomorúságát.

- Mabel sokkal jóságosabb, semhogy megbántson valakit... még egy kutyát se tudna megbántani - felelte. - Nem kértem meg félreérthetetlenül a kezét, és így nem is kosarazhatott ki.

- Akkor meg te vagy a hibás! - pattogott az őrmester. - Csak nem képzeled, hogy Mabel a nyakadba ugrik, még mielőtt megkérnéd? Dunham őrmester lánya nem tenne ilyet! Majd én beszélek vele még ma este a te nevedben és érdekedben!

- Nagyon kérlek, ne tedd ezt. Bízd a dolgot rám és Mabelre. Nem szabad elsietni... Ígérd meg, hogy nem avatkozol bele!

Dunham őrmester nagy nehezen megígérte, hogy így lesz. El se tudta képzelni, hogy egy ember, akit ő annyira kedvel és tisztel, ne nyerné meg a leánya tetszését is. Ő maga olyan lányt vett feleségül, aki sokkal fiatalabb volt nála, és ezért nem tekintette komoly akadálynak a korkülönbséget Mabel és Nyomkereső közt. Ami pedig Mabel iskolázottságát, magasabb műveltségét illeti, annak sem tulajdonított jelentőséget. Az ő szemében a jó katona volt az első ember a világon, és csak a katonai tudás meg a katonás tulajdonságok értek valamit.

Amikor Nyomkereső és Dunham őrmester leballagott a domboldalon a tó partjára, vitájuk folytatódott. Az apa érvek egész sorával bizonygatta, hogy Mabelt és Nyomkeresőt isten is egymásnak teremtette. Nyomkereső észre se vette, és megint reménykedni kezdett.

- A szállásmesterről pedig ne is halljak - fejezte be az őrmester. - Mabel rá se nézhet egy emberre, akinek már négy vagy öt felesége volt. Véleményem szerint kétszer még meg lehet házasodni, kivételesen... de többször, az már a jó erkölcsökbe ütközik. Ne is beszéljünk róla többet. Mabel a te feleséged lesz és kész!

XIII. AZ ELŐŐRS

Mabel már várt rájuk a parton. A csónakot hamarosan elindították. Nyomkereső ugyanolyan ügyesen evezett az erős hullámverésben, mint az imént, amikor partra szálltak. Mabel megint kipirult, és szíve is gyorsabban vert izgalmában, de úgy értek el a vitorláshoz, hogy egy csepp víz se freccsent a csónakba.

Az Ontario-tó olyan, mint az indulatos ember. Könnyen dühbe gurul, de ugyanolyan gyorsan meg is békél. A hullámtörő sziklák sora most olyan volt, mint két nagy fehér kar, mely meg akarja ölelni a tavat. A Scud orra alig emelkedett ki a vízből. Jasper már felhúzta a vitorlákat, és csak a szelet leste. Éppen alkonyodott, amikor a fővitorla meglebbent, és a hajó törzse szántani kezdte a vizet. Könnyű déli szellő fújdogált, és a hajót a part mentén tartották, hogy mihelyt lehet, kelet felé fordulhassanak. Csendes éjszaka következett. Akinek nem volt dolga a fedélzeten, nyugodtan és békésen aludt.

Egy kis probléma merült fel a kapitányi tisztség körül, de végül kiegyeztek. Jasperre egyesek még mindig bizalmatlanul néztek, ezért az őrmester ellenőrző joggal ruházta fel sógorát, míg a hajó tényleges vezetése Jasper kezében maradt. A fiatalember ebbe csak azért egyezett bele, mert féltette Mabel biztonságát. A vihar elült ugyan, de Jasper tudta, hogy

most meg a Montcalm leselkedik rájuk. Aggodalmát nem árulta el senkinek, de mindent megtett, hogy elkerülje a találkozást az ellenséges hajóval. Biztosra vette, hogy a francia kapitány, mihelyt a szél elült, felszedte horgonyait a Niagara torkolatában, és kifutott a tóra, hogy felkutassa a Scudot. Bizonyára a két part közt cirkál, olyan vonalon, ahonnan messze ellátni.

Jasper ezért elhatározta, hogy az egyik part mentén igyekszik elosonni, hátha sikerül észrevétlenül továbbjutnia, ha gerendáinak és vitorláinak körvonalai elmosódnak a parti fák hátterében. Végül a déli partot választotta erre a célra, mert ez volt a szelesebb oldal, de azért is, mert az ellenség itt kevésbé számíthat felbukkanására, hiszen ez az útvonal a legjobban kiépített francia erőd mellett visz el.

Reggel szépen kisütött a nap, és kicsalta az utasokat a fedélzetre. Élvezték a jó levegőt, a víz csillogását, és kíváncsian bámulták a látóhatáron kibontakozó képet. Kelet, nyugat és észak felé nem lehetett látni egyebet, csak a felkelő nap fényében szikrázó víztükröt; déli irányban pedig a végtelen őserdő pazar zöldje pompázott. Hirtelen azonban kinyílt a látóhatár, és egy nagy, kastélyszerű épülettömb vastag falai bukkantak elő. Bástyák, blokkházak és magas palánkok védték a várkastélyt. Az egyik magas árbocon fehér francia lobogót lengetett a szél.

Cap káromkodott egyet meglepetésében, és gyanakvó pillantást vetett Jasperre.

- De utálom látni azt a piszkos abroszt! - fordult a sógorához. - Mi meg olyan kitartóan közeledünk ahhoz a parthoz, mintha Indiából hazatérő tengerészek volnánk, és a feleségünk meg a gyermekeink várnának ránk ott, abban a kikötőben. Mondja csak, Jasper, mi

keresnivalónk van errefelé?

- Igyekszem a part közelében maradni, abban a reményben, hogy az ellenséges hajó nem vesz észre. Azt hiszem, itt keres minket a legkevésbé.

- Igen, igen, ebben van valami ráció, de... remélem, itt nem lesz semmiféle alsó áramlat.

- Ne szidja az alsó áramlatot, Mr. Cap, hiszen mindnyájan annak köszönhetjük, hogy életben maradtunk!

- Lárifári! És mondja csak, micsoda erőd ez tulajdonképp?

- Nem lehet más, mint a franciák niagarai erődje - felelte Jasper helyett az őrmester. - Örülök, hogy elhaladunk mellette, legalább alkalmam van szemügyre venni egy kicsit. Mindenki jól nyissa ki a szemét, és legyen résen, hiszen az ellenség orra előtt fickándozunk.

Szerencsére eléggé megerősödött a szél ahhoz, hogy gyorsan továbbhajtsa a vitorlást. Amint a torkolat közelébe értek, mennydörgésszerű robajt hallottak. Mintha valami óriási orgona búgott volna a távolban. Hangja olyan erős volt, hogy a tóba szakadó folyó partjai megremegtek bele.

- Itt nagyon erős a hullámverés! - kiáltott fel Cap.

- Ekkora hullámverés nincs sehol a világon, Mr. Cap - felelte Nyomkereső. - Mintha az óceán minden vize zuhanna le azokon a sziklákon. Tudja, mi ez? A jó öreg Niagara-vízesés.

- Csak nem akarja azt mondani, hogy ez a hatalmas

folyó azokról a dombokról zuhan alá?

- Pedig úgy van! Ah, Mabel, ha egyszer megmutathatnám magának a világnak ezt a csodáját! Csak tíz-tizenöt mérföldet kellene megtennünk felfelé ezen a folyón.

- Maga már járt ott, Nyomkereső? - kérdezte a lány kíváncsian.

- Jártam bizony, és amíg élek, nem felejtem el. Nagy Kígyóval együtt cserkésztünk itt a francia erőd körül. Egy barátom a 60-as ezredből lelkemre kötötte, hogy nézzem meg a zuhatagot. Én ugyanis eredetileg a 60-asokhoz tartoztam, csak később kerültem az 55-ösök közé. Így hát elindultunk a folyó mentén felfelé. De nem is volt szükségünk a folyóra, eléggé útba igazított az egyre erősbödő robaj, amely igazán olyan volt, mint a szüntelen mennydörgés. Aztán egyszerre kilyukadtunk a folyónál, valamivel a zuhatag fölött. Egy fiatal delavár is volt velünk, aki egy kéregkenut talált valahol, és meg akarta mutatni nekünk, hogy le tud vele siklani a zuhatagon. Hiába magyaráztuk neki, hogy terve őrültség, és ne kísértse meg a gondviselést. A fiatal delavár roppant hiú volt, és szerette a veszélyt, a kockázatot. Hiába akartuk visszatartani, megtette, amit a fejébe vett. A kenu még bele se ért a folyó sodrába, már repült, mint a kilőtt nyíl. A fiatal delavár minden ügyessége hasztalannak bizonyult. Pedig hősiesen küzdött életéért, mint egy szarvas, ha az üldöző kutyák elől beleveti magát az ár sodrába. Először azt hittük, hogy sikerül lesiklania, de rosszul számította ki a távolságot. Amikor látta, visszafelé fordította kenuját, és olyan kétségbeesetten küzdött, hogy rossz volt nézni. Még akkor is megsajnáltam volna, ha nem delavár, hanem mingó! Néhány percig ellen tudott állni a zuhatag hatalmas erejének, de azután engednie kellett, lépésről lépésre,

hüvelykről hüvelykre. Végre oda ért, ahol a víztömeg alábukik egy óriási szikla fölött. A kenu a levegőbe repült, majd lezuhant a mélységbe, és örökre eltűnt. Később beszéltem egy mohawkkal, aki alulról nézte a tragédiát. Azt mesélte, hogy a delavár még a levegőben is vadul forgatta evezőjét, amíg el nem nyelte a milliónyi cseppre töredező víztömeg.

- És mi történt a szerencsétlennel? - kérdezte Mabel szánakozva.

- Nyilván egyenesen eljutott ősei boldog vadászmezőire. Mert hiú volt és hetvenkedő, de bátor is, és Manitu, a Nagy Szellem éppen úgy szereti a bátrakat, mint a keresztények istene.

Ebben a pillanatban ágyú dördült el az erőd szélén álló sáncházból. A nem túlságosan súlyos ágyúgolyó a vitorlás árboca mellett süvített el, intő jeléül annak, hogy nem tanácsos jobban közeledni. Éppen Jasper állt a kormánykeréknél, és gyorsan irányt változtatott, de közben mosolygott, mintha nem is venné rossz néven a barátságtalan fogadtatást, melyben a francia erőd a vitorlást részesítette. A Scud jó messze került a parttól, nehogy újabb üdvözletet kapjon, de mikor elhagyta az erődöt, megint visszakanyarodott a part közelébe. Amikor a folyó torkolata előtt elhaladtak, Jasper megbizonyosodott arról, hogy a Montcalm nem horgonyoz a torkolati kikötőben. Egy matrózt küldött fel az árbockosárba, az nemsokára visszajött, és jelentette, hogy sehol egyetlen vitorla. Jasper erősen remélte, hogy csele sikerül, és míg a francia kapitány a tó közepén leselkedik rá, addig ő egérutat nyer a part mentén.

Egész nap déli szél fújt, és a Scud hat-nyolc csomó sebességgel folytatta útját a tükörsima vízen. Körülbelül egymérföldnyire tartották magukat a

parttól. Az erdő szakadatlan zöldje kissé egyhangú képet mutatott, de nem volt teljesen unalmas. Itt-ott egy-egy földnyelv nyúlt be a tóba, másutt meg a víz alkotott egészen szép kis öblöket. De sehol sem találkoztak a civilizáció jeleivel. Folyók ömlöttek a tóba, nagyobb öblök is tűntek fel, amelyek természetes csatornák útján érintkeztek az Ontariotóval, de emberi lakóhelynek sehol semmi nyoma.

Nyomkereső a fedélzeten állt, és tiszta gyönyörűséggel nézte a tájat. Nem tudott betelni az óriási erdő szépségével, és nem tudott ellenállni a kísértésnek, hogy ne meséljen Mabelnek régi barangolásairól a tölgyek, hársak és juharfák világában, ahol igazi szabadság várja a vándort és a természet ezernyi szépsége. Cap is odafigyelt néha, de egészen másképpen gondolkodott. Méltatlankodott, hogy itt nem látni kereskedelmi hajókat, világítótornyokat, telepeket, templomokat, még tűzjeleket sem. Ez nem part - jelentette ki, és hozzátette, hogy ennek a tájnak nincs semmi jövője, ebből soha nem lesz semmi. Itt még ezer év múlva sem lesz egyéb, csak ez az unalmas és teljesen értéktelen erdő.

Amikor a nap leáldozott, a Scud már száz mérföldet tett meg hazafelé vezető útján. Dunham őrmester ugyanis kötelességének tartotta, hogy a történtek után visszaforduljon, és Duncan őrnagytól újabb utasításokat kérjen. Jasper egész éjjel a part közelében vitorlázott, és noha hajnaltájban cserbenhagyta a szél, sikerült Oswego erődjét kétmérföldnyire megközelíteni.

Mire megpirkadt, a vitorlás már majdnem elérte az Oswego torkolatát. Tisztán lehetett hallani az erődből a reggeli ágyúlövést, mely ébresztőül szolgált. Jasper

már kiadta a parancsot, hogy vonják be a vitorlákat, és irányozzák a hajót a kikötő felé.

Ekkor hangos kiáltás hallatszott a hajó orra felől. Kelet felől, ahol párás volt a látóhatár, egyszerre előbukkant a Montcalm a ködből. Majdnem ágyúlövésnyire állt az angol erődtől, és nyilván a Scudra leselkedett. Mellette elhaladni teljesen lehetetlen volt. A veszélyes pillanat gyors döntést követelt. Az őrmester rövid tanácskozás után megint megváltoztatta tervét, és kiadta a parancsot Jaspernek, hogy forduljon vissza a tó belseje felé. Cél és irány ugyanaz, ami eredetileg volt: az Ezer Szigetek egyike, ahol az angol előőrs táborozik.

Jasper ügyesen befogta az alkalmas szelet, és minden késedelem nélkül irányt változtatott. Pedig már üdvözlő ágyúlövések dördültek el az Oswego-erődben, zászlókat vontak fel a bástyán fogadásukra, és egész tömeg nyüzsgött a parton. De a rokonszenv volt minden, amit Lundie a Scudnak nyújtott, segíteni nem tudott rajta. A Montcalm, szinte az erőddel dacolva, maga is elsütötte néhányszor ágyúit, nagy francia lobogót húzott fel a főárbocra, és dagadó vitorlákkal indult a Scud üldözésére.

A két hajó néhány órán keresztül pontosan ugyanabba az irányba repült teljes sebességgel. Az angol hajó mindent elkövetett, hogy növelje, a francia hajó meg, hogy csökkentse a köztük levő távolságot. Déltájban azonban már nyilvánvalóvá vált, hogy a Scud fürgébb. Ehhez hozzájárult Jasper ügyes manőverezése is. A közelben néhány sziget bukkant fel, és Jasper azt javasolta, próbáljanak itt bújócskát játszani. Cap és Muir ezt a javaslatot gyanúsnak tartotta, annál is inkább, mert Frontenac erődje nem volt messze. De ebben a kényes helyzetben nem mertek nyíltan ellenkezni Jasperrel. Cap fülébe súgta a

szállásmesternek, hogy reméli, Édesvíz nem forral valami nagy gonoszságot; csak nem lesz olyan vakmerő, hogy a hajót a francia kikötőbe vigye, és az ellenség kezére játssza!

Jasper Western most nem törődött azzal, hogy sanda szemmel néznek rá. Az a fő, hogy békében hagyják, és nem avatkoznak bele a dolgába. Most aztán megmutatta, mit tud. Két sziget közt elrejtőzött vitorlásával, majd a másik oldalon kiosont, és sikerült lerázni magáról az üldöző francia hajót. Alkonyatkor újabb szigetek közé keveredett. Még mielőtt besötétedett volna, bejutott a szűk csatornák egyikébe, amely meglehetősen tekervényes, szinte útvesztőhöz hasonló sikátoron át a régóta keresett előőrs felé vezetett. Kilenc órakor azonban Cap erélyesen követelte, hogy vessenek horgonyt, mert az apró szigetek szövevényében és a nagy sötétségben aggodalmai megerősödtek. Félt a zátonyoktól, meg attól is, hogy hirtelen a francia erőd ágyúinak torkába szaladnak. Jasper örömest engedelmeskedett, hiszen az őrnagytól azt az állandó érvényű utasítást kapta, hogy az előőrsök szigetét csak a legnagyobb óvatossággal szabad megközelítenie. Csupán akkor köthet ki a szigeten, ha a fedélzeten nem tartózkodik senki, aki láthatja, és esetleg árulójuk lehetne.

A vitorlást bevitték egy félreeső kis öbölbe, ahol még nappal is bajos lett volna felfedezni, éjszaka pedig tökéletesen el volt rejtve. A fedélzeten nem volt senki, csak Jasper és a kormányos meg egy magányos őrszem, aki nem is értett a hajó mozdulataihoz, és ügyet sem vetett rájuk. Rajtuk kívül mindenki aludt. Cap mestert annyira kimerítették az előző negyvennyolc óra fáradalmai, hogy szokatlanul mély és hosszú álomba merült. Hajnaltájban kezdett csak mocorogni, amikor tengerészösztöne megsúgta, hogy a hajó megint mozgásban van. Felugrott, és látta,

hogy a Scud lassan, óvatosan halad a szűk csatornában.

- Mit jelentsen ez, Western mester? - kérdezte nyers hangon. - Amíg mi alszunk, suttyomban bevisz minket Frontenacba?

- Nem Frontenacba, hanem a rendeltetési helyünkre - felelte Jasper. - Az őrnagy úrtól azt a parancsot kaptam, hogy a legnagyobb titokban közelítsem meg a szigetet. Az őrnagy úr nem óhajtja, hogy a bejáratot mások is megismerjék.

- Nem akarom magát a parancs megszegésére buzdítani. De mindentől eltekintve, még nincs elég világos ahhoz, hogy ilyen sziklás, zátonyos szorosban egyedül botorkáljon. Még egy hivatásos yorki hajóscsapat is bajosan tudna itt előrejutni.

- Mindig mondtam, uram - felelte Jasper mosolyogva -, hogy legokosabb, ha rám bízza a hajót, amíg meg nem érkezünk.

- Meg is tettem volna, fiatalember, ha nem merülnek fel bizonyos körülmények, amelyek meggondolásra intettek.

- Nos, uram, remélem, most már vége lesz. Egy órán belül megérkezünk, ha a szél is úgy akarja, aztán a pokolba azokkal az átkozott "körülményekkel"!

Cap elhallgatott. Nem is merte zavarni Jaspert. A környék igazán nem hasonlított egy olyan közismert erőd és kikötő bejáratához, mint Frontenac. Az apró szigetek - ha számuk nem is fedte szó szerint az Ezer Szigetek elnevezést - szinte kiismerhetetlenek voltak, és itt-ott akadt köztük nagyobb is. Jasper elhagyta azt a vízi útvonalat, amelyet főcsatornának lehetett volna

nevezni, és a friss szélben, a kedvező áramlatot felhasználva, olyan szűk szorosokon tört át, hogy a hajó néha mindkét oldalon a parti fák lombjait súrolta. Máskor meg kis öblökön haladt át, fehér szirtek és zöld bokrokkal borított parányi szigetecskék közt. A víz olyan átlátszó volt, hogy mérőónra nem is volt szükség. Le lehetett látni fenékig, és a víz olyan sekély volt, hogy Capnek borsódzott a háta: minden pillanatban attól tartott, hogy a hajó megfeneklik.

- Nem, ez már igazán sok! - panaszkodott Nyomkeresőnek. - Ilyen úton haladni, ellenkezik a hajózás minden szabályával.

- Én meg a hajózás magasiskolájának nevezném - felelte Nyomkereső. - Jasper barátunk művész a maga nemében, és mint a vizsla, biztos szimattal követi célját. Életemet rá, hogy baj nélkül elvisz oda, ahova készülünk!

- Se révkalauz, se mérőón, se világítótorony, se bója, semmi nyom...

- Ez az! - vágott a szavába Nyomkereső. - Semmi nyom! Ez a legrejtélyesebb előttem az egész dologban. A víz nem őrzi meg a nyomot, Jasper mégis olyan biztosan és merészen mozog itt, mintha mokasszinok nyomát látná a hullámokon.

- Ördöge van! Azt hiszem, még az iránytűhöz sem ért!

- Ormányvitorlát behúzni! - kiáltotta Jasper a kormányos felé. - Szelíden balra! Egész könnyedén! No, most jó..., oldalt a parthoz..., ott már lesz valaki, hogy elkapja a kötelet!

Mindez olyan gyorsan történt, hogy Cap meg se tudta figyelni a Scud mozdulatait. Egyszerre csak odasimult

a sziklás parthoz, ahol izmos karok nyúltak ki, hogy odakössék. Egyszóval elérték az előőrsöt, és az 55-ös katonákat olyan örömmel fogadták bajtársaik, mint ahogy azokat várják, akik felváltásra érkeznek.

Mabel kimondhatatlan örömmel ugrott ki a partra. Apja is olyan fürgén követte, hogy nyilvánvaló volt, mennyire torkig volt már a vitorlással. Az Előőrs-sziget valóban paradicsom volt olyan emberek számára, akik hosszabb idő óta egy csöpp hajóban voltak kénytelenek szorongani. Ezek a szigetek itt nem voltak dombosak, de elég magasan feküdtek a víz színe fölött ahhoz, hogy a tartózkodás rajtuk kellemes, egészséges és biztonságos legyen. Minden szigetet többé-kevésbé erdő borított - mégpedig olyan erdő, ahol kevés ember járt még azelőtt. Az előőrs céljaira kiválasztott sziget nem volt nagy, legfeljebb húsz acre [3] területű. Valami természeti katasztrófa a sziget egy részén lekopasztotta az erdőt, valószínűleg már évszázadokkal azelőtt, és itt egy füves tisztás keletkezett. Részben ez, részben a pompás vizű és bőségesen bugyogó forrás keltette fel annak a tisztnek a figyelmét, aki a szigetet katonai célra kiválasztotta. Viszont ez hátrányos is lehetett, mert a tisztásról meg a forrásról bizonyára tudtak az indiánok is, akik az Ezer Szigetek táján szoktak lazacfogásra készülődni. Akárhogy is, annyi bizonyos, hogy a sok sziget közt ez volt a legszebb.

Az Előőrs-szigetet sűrű bokrok övezték, és a katonák ugyancsak ügyeltek arra, hogy ez a bozót épségben megmaradjon, hiszen valóságos függönyül szolgált és elrejtett mindent, ami beljebb volt. Eme természetes rejtekhely mélyén hét-nyolc alacsony kunyhót építettek, részint tiszti és legénységi szállásul, részben pedig konyha, raktár, kórház és más szükséges dolgok céljaira. A kunyhókat a szokásos

módon fatörzsekből építették, és fakéreggel fedték, amelyet messziről hoztak, nehogy az irtás feltűnő legyen. Immár jó néhány hónapja laktak ezekben a faházakban, és ezért a szokottnál kényelmesebben rendezték be őket.

A sziget keleti végén keskeny, de meglehetősen hosszú földnyelv nyúlt a tóba. Olyan sűrű fák és bokrok borították, hogy teljesen lehetetlen volt átlátni rajtuk. Ezt a földnyelvet vagy helyesebben félszigetet egészen szűk nyak kötötte össze a szigettel. Itt erős blokkházat építettek. Olyan vastag törzseket használtak fel erre a célra, hogy a sáncház falai golyóállók legyenek. A gerendák összeillesztése is különös gonddal történt. Az ablakok helyett lőréseket építettek bele, az ajtó is keskeny, de vaskos volt. A tető különösen erős, faragott tönkökből épült, és annyi fakérget raktak rá, hogy a ház a legnagyobb esőben sem ázhatott be. A blokkház emeletes volt. Földszintjén helyezték el az előőrs élelmiszer és lőszerkészleteit. Az emeleten lakott az őrség. Még egy alacsony padlás is tartozott hozzá. Az emeleten és a padláson tizenöt fekvőhely fért el. Mindez egyszerű és olcsó volt, mégis elég ahhoz, hogy megvédje az előőrsöt minden kellemetlen meglepetéstől. Az egész épület negyven láb magas volt, de még a tetejét sem lehetett látni a tenger felől, annyira eltakarták a sudár fák. Még a bástyaszerű torony sem emelkedett ki a lombok közül.

A kis erőd kizárólag a védekezés céljait szolgálta. Építőinek még arra is volt gondjuk, hogy huzamosabb ostrom esetén se szűkölködjenek vízben a védők. A ház egyik oldalán keskeny sziklahasadék bocsátotta be a forrás vizét. Itt az emelet eléggé kiugró volt ahhoz, hogy egy vödröt lehessen a vízbe lebocsátani. Az emeletre csak létrákon lehetett feljutni. Baj esetén az egész előőrs ebbe az erődbe vonulhatott vissza.

De a sziget legnagyobb erőssége a fekvése volt. Vagy húsz kisebb-nagyobb sziget kellős közepén feküdt, olyan helyen, hogy alig lehetett megközelíteni. Szűk és sziklazátonyos csatornák választották el a többi szigettől. Egy nagyon alkalmas kis öböl szolgált kikötőül. Jasper itt horgonyzott le. A Scud annyira megbújt a vízbe hajló fák közt, hogy ha vitorláit lebocsátották, tulajdon gazdája sem talált volna rá. Ez nem tréfa, mert többször is megesett, hogy a hajó személyzete, amikor halászkirándulásról tért vissza, félóráig is keresgélt-kutatott, amíg rátalált. Egyszóval a hely igazán megfelelt az előőrs céljainak.

A Scud megérkezését követő óra lázas izgalomban telt el. Az előőrs régóta türelmetlenül leste a leváltó osztagot. Alaposan megunták már ezt a magányos helyet, és alig várták, hogy Oswegóba visszatérhessenek. Mihelyt az őrmester átvette a szolgálatot, a régiek türelmetlenül siettek a vitorlás fedélzetére. Jasper szívesen töltött volna néhány napot a szigeten, de mohón sürgették, hogy induljon vissza.

Előbb azonban Muir hadnagy, Cap és az őrmester titkos megbeszélést tartott a zászlóssal, akit leváltottak. Közölték vele a gyanút, melyet Jasperrel szemben tápláltak. A zászlós megígérte, hogy résen lesz. Három órával azután, hogy a Scud kikötött a szigeten, már fel is szedte a horgonyát, és elindult hazafelé.

Az egyik házikót Mabel rendelkezésére bocsátották. A fiatal lány igazi női ösztönnel és ügyességgel gondoskodott nemcsak saját kényelméről és apjáéról is, hanem csinossá és otthonossá varázsolta az egész házikót. A szomszédos házban rendezték be a tiszti étkezőt, ahol az expedíció vezetői étkeztek. A katona

felesége főzött, mosogatott és takarított. A közelben volt a parancsnoki épület, valamennyi közt a legszebb házacska. Itt végezte az őrmester hivatalos teendőit.

Amikor elkészült a berendezkedéssel, Mabel kisétált a tisztásra, melynek egyik csücskét nem takarták el a sűrű lombok. Ez volt a tisztás egyetlen pontja, ahonnan messze ki lehetett látni a tóra. Mabel sokáig állt ott merengve és nézelődve. A sima víztükör alig fodrozódott, a hullámok csobogása nem zavarta meg Mabel gondolatait. Képzeletében újra elvonultak a közelmúlt képei és eseményei.

- A világ legszebb hölgye a világ legszebb helyén! Éppen összeillenek! - szólalt meg hirtelen Davy Muir hangja. Az ördög tudja, hogyan csöppent oda ilyen váratlanul.

- Nem mondom, Mr. Muir, hogy gyűlölöm a bókokat - felelte Mabel -, de ez a túlzott dicséret kissé meghökkent. Úgy látszik, nem tart engem elég értelmesnek ahhoz, hogy okosabb beszélgetést kezdjen velem.

- Lám, lám! A szép Mabel elméje olyan éles, mint egy jól kiköszörült kard, és éppen annyira kész visszavágni. Nem lovagias egy szegény ördöggel szemben, aki négy éve gubbaszt már egy isten háta mögötti erődben, s már elfelejtette a szellemes társalgás fogásait. Kissé bizonytalanul topogok ezen a talajon.

- Pedig már néhány órája, hogy szilárd talajra lépett, és a Scud ott száll már nélkülünk a szelek szárnyán. Istenem, milyen gyönyörű! Nézze csak! Fáj a szívem, hogy nem vagyok a fedélzetén.

- Attól tartok, magácska nem is a fedélzetet sajnálja,

mint inkább a kapitányát. Pedig ez a Jasper kissé gyanús fickó. Kedves édesapjának és tisztelt nagybátyjának nincs valami jó véleménye róla.

- Nem kétlem, hogy az idő meg fogja szüntetni bizalmatlanságukat - felelte a lány. - Különben is inkább magam alkotok véleményt mindenről.

- De az édesapjára csak hallgat? Dunham őrmester kiváló altiszt. Ha nyugalomba vonulok, könnyen lehet, hogy ő lesz az utódom. Mondhatnám, ő lép az én cipőmbe.

- Ez kölcsönös. Ön is léphet az ő cipőjébe. Legalábbis ha az ön korára gondolok, úgy nézhetek önre, akár az apámra.

- Kígyó! - kiáltott fel a hadnagy látszólag tréfásan, de valójában bosszankodva. - Én kedveskedni akarok neki, ő pedig meg akar marni.

- Mondjunk le kölcsönösen szándékainkról! - felelte Mabel.

- Hát nem hajlandó engem a barátai közé sorozni? Biztosíthatom, érek annyit, mint ez a gyanús Édesvíz vagy az alpári Nyomkereső.

- Már Nyomkeresőt is kikezdi? Kérem, ne mondjon róla semmi rosszat, mert nem vagyok hajlandó meghallgatni.

- Nagyon nehéz róla jót mondani.

- Miért? A puskával tud bánni, vagy nem? Ezt az egyet ön sem tagadhatja.

- Mondjuk, hogy ehhez ért. De egyébként olyan

műveletlen, mint egy indián.

- Lehet, hogy nem tud latinul, de jobban ismeri az irokéz nyelvet, mint bármely más fehér ember. Márpedig ez hasznos tudomány itt a határvidéken.

- Igen ám, de... - kezdte a hadnagy.

- Igen ám, de nem tudom folytatni a kellemes beszélgetést - vágott a szavába Mabel. - A viszontlátásra, hadnagy úr!

Ezzel sarkon fordult és elszaladt, faképnél hagyva a szállásmestert.

Mabel gyors felfogású volt, de nem komisz, és nem szemtelen. Ez alkalommal azonban úgy érezte, hogy kivételesen gorombáskodnia kell.

Remélte, hogy sikerült egyszer s mindenkorra leráznia ezt a csöppet sem rokonszenves udvarlót.

Rosszul ismerte Davy Muirt. A szállásmester nem volt olyan érzékeny lélek, hogy az elutasítás visszariasztotta volna további próbálkozásoktól.

Gúnyosan nézett a lány után, és szeméből nem sok jót lehetett kiolvasni. Ebben a pillanatban a tisztásra vezető ösvényen Nyomkereső bukkant fel, mintha megérezte volna, hogy itt róla beszéltek.

- Az őzike elszaladt, hadnagy úr - mondta szokásos halk nevetésével. - Fürgébb és fiatalabb, mint ön. Ne fusson utána, úgysem éri utol.

- Ezt én is elmondhatnám magáról! Magához még annyira sem illik, mint hozzám, ha erre célozgat.

- Bizony, igaza van. Egy ilyen öreg erdei medve sehogy sem illik a fiatal őzikéhez.

- Örülök, hogy belátja. Így nem szükséges elárulnom, amit Mabel mondott magáról. Pedig mint régi bajtársa, szinte kötelességemnek érzem, hogy kinyissam a szemét.

- Régi bajtársak akkor lennénk, ha ön nem az erődben töltötte volna azokat az éveket, amelyeket én az erdőben töltöttem, örökös harcban az indiánok ellen.

- Akár a fronton, akár a támaszponton, ugyanabban a hadjáratban vettünk részt. Nem tehetek róla, hogy szállásmesteri kötelességem a raktárakhoz kötött, amikor a harc inkább kedvemre való. De nem is kíváncsi, mit mondott magáról az a szemtelen kis fruska?

Nyomkereső kelletlenül elfordult. A vele született finom érzés és tapintat visszatartotta attól, hogy firtassa, mit is beszéltek róla a háta mögött.

- Nem baj, akkor is megmondom - folytatta Muir. - Hadd lássa, mennyi rosszindulatú gonoszság bujkál ebben a kis ördögben. Remélem, nem veszi a szívére, Nyomkereső. Ne is törődjék vele!

- Bevallom, nagyon is törődöm Mabel kisasszony véleményével. Akármit mondott is, nyilván nem kedvező számomra. Bizonyára a faragatlanságomra, műveletlenségemre célzott.

- Bizony - bólintott buzgón Muir.

- Sajnos, igaza van - folytatta Nyomkereső, és úgy megszorította puskája csövét, mintha össze akarná roppantani. - És ha szabad kérdeznem, mit hozott fel

ön, a régi bajtárs, mentségemre?

- A múltjára figyelmeztettem, mostoha körülményeire, amelyek arra kényszerítették, hogy félvad életet éljen.

- És mit felelt erre Mabel kisasszony?

- Hallani sem akart erről többet. Türelmetlenül dobbantott, aztán elszaladt. Ezt már maga is látta.

- Haj, haj! - sóhajtott Nyomkereső. - Az őrmester tévedett.

- Ugyan, mit siránkozik, mint egy vénasszony? Kapja vállára a puskáját, és menjen vissza az erdőbe, ott a helye, nem ilyen léha kis fruskák közt. Kerülje Mabelt. Majd észreveszi, hogy kitér az útjából. Ezzel bosszanthatja fel a legjobban.

- De én nem akarom bosszantani. Mabel nem az ellenségem. Egyetlen kellemetlen pillanatot sem akarok szerezni neki.

- Akkor igyekezzék kitüntetni magát a szemében - mondta a hadnagy. - Tudja, hogy itt úgyszólván az oroszlán karmai közt vagyunk. Megsúgom magának, nem bízom túlságosan Lundie bölcsességében. Apja sem volt éppen okos ember. Ismertem jól, őlordsága birtokán születtem. De olyan könnyelműségre, mint a fia, ő nem vetemedett volna. Egész biztos, hogy a mingók dühödten keresik ezt a szigetet. Az őrmester Frontenac felől várja őket, de az indiánok olyan ravaszak, hogy bizonyára az ellenkező irányból közelednek majd. Mi volna, Nyomkereső; ha csónakba ülne, és kievezne néhány mérföldre York irányába? Ha felderítené a terepet, nagy szolgálatot tenne az ezrednek.

- Abban az irányban cserkészik Nagy Kígyó is. Ő ismeri a szigetünket, és okvetlenül hírt ad magáról, ha valami gyanúsat észlel.

- Igen ám, de ő is csak indián. És amit az ember a tulajdon szemével lát, mégiscsak többet ér.

Vagy tíz percig vitatkoztak így. Nyomkereső sokkal egyenesebb lelkű volt, semhogy átlátott volna Muir szándékán. Nem gondolt arra, hogy a ravasz hadnagy így akar megszabadulni egyik vetélytársától. Ha Nyomkereső mégsem ment lépre, csak annak köszönhette, hogy Dunham őrmester tudta nélkül semmit sem akart tenni.

Nem sokkal később az őrmester magához kérette Muir hadnagyot, és zárt ajtó mögött hosszan tanácskozott vele. A megbeszélés végeztével a hadnagy elsietett, és továbbította az embereknek az őrmester parancsait. A blokkházat katonák szállták meg, és készülődésbe fogtak. Mindez arra vallott, hogy hamarosan - talán még az éjszaka folyamán - történik valami.

Alkonyatkor az őrmester vendégül látta vacsorára Nyomkeresőt. A vacsorán természetesen sógora is részt vett. Az ízlésesen terített asztalnál az őrmester leányához fordult, és így szólt:

- Ezen az asztalon megtalálunk mindent, ami jó és ínycsiklandozó. Mondhatnám, békebeli asztal. De ne felejtsük el, hogy háború közepette élünk. Remélem, kislányom, akkor is megállod a helyedet, ha puskaporos lesz a levegő.

- Mint Jeanne d'Arc, édesapám? - mosolygott Mabel.

- Mint kicsoda? - kérdezte az őrmester.

Nyomkereső is értetlen arcot vágott. Mabel elpirult. Elkésve eszmélt rá, hogy tapintatlanságot követett el, amikor olyan nevet emlegetett, amelyet sem apja, sem Nyomkereső nem ismerhetett.

- Egy katonalány, akiről az iskolában tanultunk - mondta. - Bocsáss meg, hogy félbeszakítottalak.

- Hm..., azt akartam mondani, ne csodálkozz, ha reggel minket nem találsz itt. Még napfelkelte előtt kievezünk a tóra.

- Csak nem akartok itthagyni minket, Jennie-t és engem, a szigeten egyedül?

- Nem, kislányom. Itt marad még rajtatok kívül Muir hadnagy is, Cap bácsid, aztán McNab káplár három katonával. Távollétünkben belőlük áll majd a sziget helyőrsége. Jennie veled marad majd ebben a házban, Cap sógor meg az én irodámba költözik.

- És Muir hadnagy úr? - kérdezte Mabel egy kis aggodalommal. - Remélem, ő nem költözik ide.

- Csak nem félsz attól, hogy alkalmatlankodni fog? - dörmögött az őrmester. - Megmondtam már, hogy hiába legyeskedik körülötted, te sohasem leszel a felesége. Te is megmondhatnád neki kereken.

- Még csak az kellene! - méltatlankodott Cap bácsi is. - Egy ember, aki csak félig katona, félig meg raktárnok-féle! Nem is szólva arról, hogy isten tudja, hány felesége volt már. Remélem, nem ő lesz a hátrahagyott helyőrség parancsnoka?

- Nem, ő csak megfigyelőként jött velünk. A parancsnok McNab káplár lesz, és kérlek téged, sógor,

támogasd, amennyire csak tudod. A káplár derék ember, és jó katona, teljesen megbízhatunk benne.

- De miért hagysz itt, édesapám? - kérdezte Mabel. - Miért nem viszel most is magaddal?

- Bátor kislány vagy, Mabel, igazi Dunham! Szívesen megosztanád velem a veszélyt, de ezúttal nem engedhetem meg. Még sötétben indulunk el, nehogy bárki is kileshesse tervünket. A két nagyobb csónakon megyünk, a kisebbik csónakot meg a kéregkenut itt hagyjuk nektek. Abban a csatornában fogunk cirkálni, amelyet a francia hajók szoktak használni. Meglehet, hogy egy hétig is lesben állunk, hogy elfogjuk utánpótlási bárkáikat, amelyek ott haladnak majd el, útjukban Frontenac felé, megrakva indián árukkal. A szállítmányt mi fogjuk megkaparintani.

- Nem egészen tiszta ügy - jegyezte meg Cap, fejét vakargatva. - Legalábbis a tengeren ezt kalózkodásnak neveznék, ha nem szabályos hadihajó követi el.

- Én katona vagyok, és Lundie őrnagy parancsát teljesítem. Őfelsége fontos érdekei fűződnek ahhoz, hogy ezeket a bárkákat elfogjuk, és Oswegóba vigyük. Meg vannak rakva takarókkal, puskákkal, lőporral, apró csecsebecsével - csupa olyan áruval, amit a franciák indián törzsek megvásárlására használnak fel, hogy aztán ránk támadjanak, és vérbe tapossák az emberiesség törvényeit. Ha elvágjuk ezeknek a rakományoknak az útját, felborítjuk a franciák átkos terveit, és időt is nyerünk, mert új rakományok nem érkezhetnek meg már ebben az évben az óceánon keresztül.

- De apám, a mi királyunk nem fogad zsoldjába indián törzseket? - kérdezte Mabel.

- Persze hogy megteszi, de az egész más. Amit György király jogosan tesz meg, az a legnagyobb jogtalanság Lajos király részéről.

- Nem értem, édesapám. Ha mindketten ugyanazt teszik...

- Ejnye no, kislányom! Csak nem hasonlíthatod össze a kettőt? Az angolok emberségesek és lovagiasak, a franciák alattomosak és gyávák.

- Ez így van - erősítette meg Cap bácsi. - Mindenki tudja.

- Aztán a skalpunkról van szó - jegyezte meg Nyomkereső. - Mindent el kell követnünk, hogy a skalpunkat megvédelmezzük.

A három férfi teljesen egyetértett ebben a kérdésben. Mabel nem feszegette tovább a dolgot. Igazságérzete visszautasította az emberek előítéleteit, de olyan fiatal volt még, hogy már illendőségből is elhallgatott. A vacsora nemsokára véget ért, és a két vendég eltávozott.

Amikor az őrmester magára maradt leányával, sokáig szótlanul nézte. Még sohasem látta Mabelt ilyen szépnek. Ennek nagyon örült, de homlokát mégis gondok barázdálták. Katona volt, nem törődött a személyes veszedelemmel, mely életét fenyegette, s a haditanács alatt mindenre gondolt, csak önmagára nem. Most azonban, hogy egyedül maradt azzal a lénnyel, akit legjobban szeretett a világon, a kockázatot Mabel szempontjából mérlegelte.

Családi emlékekre terelődött a szó. Mabel apja mellé ült, és kezét szorongatta.

- Azt mondod, anyám alacsonyabb termetű volt, mint én? - kérdezte. - Én mindig azt hittem, hogy jóval magasabb volt nálam.

- Mert a gyermek szemével néztél rá, és ezt az emléket őrizted meg róla. Te most már magasabb vagy, és erősebb is, mint ő.

- És a szeme, édesapám?

- Egészen olyan, mint a tiéd, kék és szelíd, barátságos. Csak a te szemed egy kissé vidámabb, nevetősebb.

- Ha azt akarod, hogy ilyen maradjon, apám, vigyázz magadra a közeli napokban.

- Ne aggódj, Mabel. Különben is meg kell tennem a kötelességemet. Könnyű szívvel indulnék erre az expedícióra, ha tudnám, hogy te már férjhez mentél.

- Kihez, apám?

- Tudod, hogy én Nyomkeresőt szeretném élettársadul. Komoly, megbízható ember, meg tudna oltalmazni minden bajtól.

- Ha fiatalabb volna, én sem kívánnék különbet! - felelte Mabel.

- Én nem vagyok zsarnoki apa, kislányom. De ha utolér a katonák végzete, könnyebben halnék meg, ha tudnám, hogy életedet jó kezekbe tettem le.

Mabel sokáig hallgatott. Lopva figyelte apja szemét, homlokát. Hirtelen mélységes szeretet és gyöngédség öntötte el szívét. Arra gondolt, hogy mindaz, amit ő vár az élettől, nem ér fel egy boldog pillanattal, amit apjának szerezhet.

- Mindig engedelmes leányod voltam - mondta halkan. - Most sem akarok ellenszegülni akaratodnak.

- Elfogadod Nyomkeresőt? - kiáltott fel az őrmester egészen felindulva. - Nem is tudod, gyermekem, mennyire megnyugtat ez a szavad!

- Jól van, apám. De nekem is vannak kikötéseim. Én nem varrhatom magam senkinek a nyakába.

- Nyomkereső szeret, és egyszer már megkérte a kezedet.

- Várjuk meg, amíg újra megteszi. Addig pedig nem szabad megtudnia, mit beszéltünk róla ma. Megígéred, hogy így lesz, édesapám?

Dunham őrmester megszorította leánya kezét, azután felállt.

- Még pihennem kell néhány órát hajnal előtt - mondta. - Attól tartottam, hogy nem tudok majd aludni. De most érzem, hogy már régen nem aludtam olyan édesen, mint a következő pár órában fogok.

Mabel egy csókkal búcsúzott apjától, azután mindketten nyugovóra tértek.

XIV. A TITOKZATOS VENDÉG

Már fényes nappal volt, amikor Mabel felébredt. Mélyen és nyugodtan aludt, hiszen lelkiismerete tiszta volt. A hajnali mozgolódás lármájából semmit sem hallott. Talpra ugrott, gyorsan rendbe szedte magát, és kisietett a szabadba. Gyönyörű reggel volt, a felejthetetlenül szép őszi reggelek egyike.

A sziget most teljesen elhagyatottnak látszott. Mabel hiába nézett körül, sem apját, sem Nyomkeresőt nem látta sehol. Szíve egyszerre nehéz lett, mert eszébe jutott, hogy azok, akik közel állnak hozzá, veszedelmes kirándulásra indultak. Az otthon maradottak egy kis tábortűz körül csoportosultak. Cap bácsin és a szállásmesteren kívül a káplár és három katona vette körül az asszonyt, aki a reggelit főzte. A barakkok üresen és némán húzódtak meg a fák árnyékában, a blokkház tornya azonban napfényben fürdött. Egyetlen felhő sem volt látható. Az ég kék mosolya békét és biztonságot sugallt.

Mabel látta, hogy társait teljesen elfoglalja a legérdekesebb emberi tevékenységek egyike - a reggelizés. Észrevétlenül kisétált a sziget végébe. Megállt a víz peremén, kezével szétválasztotta a bokrok ágait, és elnézte a partot ostromló kis hullámok játékát. Gondolataiba merülve állt ott néhány percig.

Ekkor hirtelen megpillantott valamit a szemközti sziget partján: egy másik emberi alakot, aki a bokrokat szétválasztva, ugyanúgy, mint ő, kikandikált a lombok közül. A távolság a két sziget közt nem volt több száz yardnál. Mabel hirtelen visszahúzódott, mert tudta, hogy női mivolta aligha védi meg egy irokéz puskagolyótól. Egy darabig a lombok rejtekéből lesett át a túlsó partra. Már éppen el akart sietni, hogy értesítse nagybátyját, amikor észrevette, hogy egy égerfaág nyúlik fel odaát a bokrok közül. Valaki integetett neki, mégpedig nem fenyegetően, hanem barátságosan.

Sok lány már régen elszaladt volna, de az amerikai határvidék élete akkoriban a nőket is megedzette, és kifejlesztette bennük legjobb tulajdonságaikat. Mabel

a sok indiántörténetre gondolt, amelyet gyerekkora óta hallott. Ezek a történetek nemcsak férfiak, de asszonyok és lányok bátorságáról, lélekjelenlétéről, kitartásáról szóltak. A határvidéki telepesek felesége, nővére, leánya sokszor derekasan megállta helyét a legválságosabb órákban is. Mabel sem akart gyengébbnek mutatkozni. Arra gondolt; hogy katona leánya. Az égerfa integetése barátságos közeledést jelzett. Nem tér ki előle - gondolta Mabel -, nem is futamodik meg. Letört egy ágat, felnyújtotta, és utánozta a szemközti jeladást.

Ez a némajáték mindkét részről vagy öt percig tartott. Ekkor egy emberi arc jelent meg odaát. Mabel tisztán látta, hogy vörös bőrű arc - egy indián nő arca. A következő pillanatban már azt is tudta, ki áll ott vele szemben. Júniusi Harmat volt, Nyílhegy felesége. Hosszú utazása idején Mabel megkedvelte ezt a szelíd, egyszerű asszonyt, aki rettegésnek is beillő tisztelettel tekintett fel férjére. Néhányszor útjuk folyamán Mabelnek úgy rémlett, hogy Nyílhegy kellemetlen módon mereszti rá szemét, és ilyenkor felesége szomorúan lehorgasztotta fejét, miközben lopva hol őt, hol meg férjét figyelte. Mabel ilyenkor megsimogatta az asszony kezét, értésére adva, mennyire sajnálja, hogy akaratán kívül szomorúságot okozott neki. Júniusi Harmat megértette, és azóta mintha tanújelét adta volna rokonszenvének és baráti érzületének.

Nehéz megmondani, mi az, ami az embert bizalomra ösztönzi. Mabel valahogy semmi félelmet sem érzett, és bátran előlépett a bokrok közül, ezzel is jelezve, hogy kész minden üzenetét átvenni. Erre az indián asszony is viszonozta bizalmát, és kilépett a szemközti part szélére. A két fiatal teremtés (a tuszkaróra asszony még Mabelnél is fiatalabb volt) nyíltan kimutatta barátságos szándékait. Mabel

hívogatóan integetett, az indián asszony meg rögtön eleget tett a meghívásnak. Egy percre eltűnt, azután felbukkant megint egy kéregkenuval együtt, amelyet orránál fogva húzott elő a bokrok közül.

Mabel most meghallotta nagybátyja harsány hangját, amint az ő nevét kiáltotta. Jelekkel értésére adta az indián asszonynak, hogy tűnjön el, azután visszaszaladt a tisztás felé. A társaság már a fűben ült a kis tábortűz körül, és falatozott. Cap hősiesen fékezte pompás étvágyát, hogy Mabelt szólítgassa. Mabel messziről közölte vele, hogy még nincs étvágya, de mindjárt ott lesz. Cap vállat vont, Mabel pedig visszasietett a partra. Örült, hogy a többiek reggeliznek. Ez a kedvező pillanat - gondolta -, ki kell használni.

Újra integetni kezdett Júniusi Harmatnak. Jelezte, hogy most már jöhet, tiszta a levegő. Az indián asszony megértette. Kenuja tíz-tizenkét zajtalan evezőcsapással átkelt a vízen, és kikötött Mabel mellett. Mabel kinyújtotta kezét, és elvezette vendégét a saját házikójába. Úgy jutottak oda, hogy nem látta őket senki. Mabel leültette vendégét szobájában, és jelekkel megkérte, hogy várjon. Azután elszaladt a tábortűzhöz, ahol még nem fejeződött be a reggelizés. Cap egy tányéron jókora adag főtt lazacot nyújtott át unokahúgának. Mabel szórakozottan kóstolgatni kezdte, miközben a többiek folytatták beszélgetésüket.

- Gondolja, hogy megtámadhatnak minket? - kérdezte Cap a skót káplártól. - Veszélyt szimatol?

- Nem szimatolok semmit, csak ezt a finom lazacot - felelte a káplár. - De háborúban minden lehetséges. Nem csodálnám, ha a franciák megtámadnának. De mit féljünk? Féljenek ők!

- No, hat férfi és két nő nem éppen sok egy ilyen támadás elhárítására - mondta Cap.

- Maroknyi csapat is csodákat művelhet, ha helyén az esze és a szíve - vélte a káplár.

Mabel megtörölte száját a zsebkendője csücskével.

- Pompás ez a lazac, de csak a felét tudtam megenni - mondta. - A többit elteszem későbbre.

A tányérral együtt visszatért szobájába. Gondosan elreteszelte az ajtót, és leült az indián asszony mellé.

- Nézd, mit hoztam neked - mondta mosolyogva, és az asszony felé nyújtotta a tányért.

Júniusi Harmat megrázta a fejét.

- Egyél, Harmat - biztatta Mabel, de az asszony arca komoly maradt. - Nagyon örülök, hogy viszontlátlak - mondta Mabel. - Beszélj! Mi hozott ide? Hogyan fedezted fel, hogy itt vagyunk?

- Csendesen beszélni - felelte Júniusi Harmat, és ujját ajkához emelte. - Júniusi Harmat barát - tette hozzá súgva.

- Hiszek neked, Harmat. Minek jöttél?

- Barát beszélni baráttal - felelte az asszony, és nyíltan Mabel szemébe nézett.

- Egyedül vagy odaát? Nem árulsz el? Nem adsz el a franciáknak? Az irokézeknek? Nyílhegynek?

Júniusi Harmat minden kérdésre erélyesen megrázta fejét.

- Nem akarod a skalpomat? - mutatta Mabel.

A tuszkaróra asszony kitárta karjait, és szívére szorította Mabelt olyan gyengéd szeretettel, hogy a lány szeme könnybe lábadt meghatottságában. Megsimogatta az asszony arcát, és így jelezte, hogy nem kételkedik őszinteségében.

- Ha valami mondanivalód van a barátnődnek, hát ki vele! - mondta. - Fülem nyitva. Hallgatlak.

- Júniusi Harmat fél - felelte az asszony. - Ha beszél, Nyílhegy megöli.

- Nyílhegy nem fogja megtudni. Mabel nem mondja meg neki - biztatta a lány.

- Nyílhegy haragudni - ismételte az asszony. - Tomahawkja belevágni ide - mutatott a tarkójára.

- Nem, soha - nyugtatta meg Mabel. - Mit akarsz tőlem, beszélj!

- Blokkház jó..., oda menni, ott maradni!

- Azt akarod mondani, hogy menjek a blokkházba? Miért? Nyílhegy engem is megöl?

- Nyílhegy nem. Nyílhegy szereti sápadtarcú lány.

Mabel elpirult, de nem adta fel a kérdezősködést.

- Nyílhegynek nincs oka engem se szeretni, se gyűlölni - mondta. - Itt van talán a közelben?

- Ember mindig övé asszony közel - felelte Júniusi Harmat.

- Igazad van, Harmat. Szóval menjek a blokkházba. De mondd csak, mikor menjek? Még ma? Most mindjárt? Gyorsan?

- Blokkház nagyon jó..., ott nem skalp - felelte az asszony.

- Értem..., sajnos, nagyon is értem. Nem akarsz beszélni apámmal?

- Ő nem itt..., ő elmenni.

- Honnan tudod, Harmat? A sziget tele van katonákkal.

- Nem tele..., sok elmenni. - Júniusi Harmat felemelte négy ujját. - Itt csak ennyi vörös kabát.

- Hát Nyomkereső? Nem akarsz beszélni vele? Ő ismeri az irokéz nyelvet.

- Nyelv elmenni vele - nevetett az asszony. - Nyelv szájában. Elmenni vele.

Volt valami ragályos a tuszkaróra asszony gyerekes kacagásában. Mabel vele nevetett egy pillanatig, pedig szívét rémület szorongatta.

- Úgy látszik, mindent tudsz rólunk, Harmat. De ha Nyomkereső el is ment, itt van Édesvíz. Ismered. Nem akarsz beszélni vele? Elszaladok és idehívom.

- Édesvíz is elmenni..., csak szíve itt - mutatott az asszony Mabelre, és megint kacagott.

Mabel sokat hallott már az indiánok okosságáról és jó szeméről. Egy pillanat alatt többet figyeltek meg, mint sok fehér ember egy egész nap alatt. Mabel nem tudta,

higgyen-e Júniusi Harmatnak, vagy gyanakvással hallgassa-e szavait.

- Tudom, hogy te sem beszélhetsz kedved szerint - mondta. - Remélem, szeretsz, és nem akarsz félrevezetni. Nagybátyám is itt van a szigeten. Majd ha visszakerülünk Oswegóba, szép ajándékot kapsz tőle.

- Vissza Oswegóba? Ki tudja? - rázta fejét az asszony. - Blokkház nagyon jó - mondogatta megint.

- Értem, Harmat. Megfogadom tanácsodat. Ott alszom ma éjjel. Nagybátyámnak is megmondom.

Júniusi Harmat hevesen megrázta fejét.

- Nem, nem, nem! - tiltakozott. - Nem mondani Sósvíz semmi! Sósvíz sokat beszélni. Erdőben is sokat beszélni. Nem érteni semmihez, csak beszélni. Nyílhegy megtudni, és megölni feleség.

Mabel látta, hogy az indián asszony bizalmatlan Cap iránt, és nem erőltette a dolgot.

- Honnan tudod, hogy Nyomkereső és Édesvíz nincs itt?

- Mind elmenni - jelentette ki Júniusi Harmat. - Nyílhegy látni hajó, látni csónak is.

- Szóval már régóta figyeltetek minket - mondta Mabel elkedvetlenedve. - Úgy látom, pontosan tudsz mindent.

Júniusi Harmat megint felemelte négy ujját, aztán külön a mutatóujját.

- Négy vörös kabát - mondta, azután hozzátette: - meg

Sósvíz meg szállásmester. Sápadtarcú lány blokkházba menni. Blokkház jó..., ott nem skalp.

- Úgy beszélsz, mintha már láttad volna azt a blokkházat. A testvéreid ismerik?

Júniusi Harmat óvatosan körülnézett, aztán így felelt:

- Sok tuszkaróra, sok mohawk..., mindenütt lenni..., itt, Frontenacban, Oswegóban. Nem szabad beszélni..., Nyílhegy megölni...

- Itt nem hall és nem lát senki - nyugtatta meg Mabel.

- Irokéz sok szem..., látni minden..., tudni minden.

- Honnan?

- Jenki megsúgni..., van olyan jenki is..., jenki, de francia beszélni.

Mabel szíve elszorult. A gyanú, amellyel Jaspert illették..., a gyanú, melynek sohasem akart hitelt adni..., talán mégis igaz? Hirtelen olyan nyugtalanság fogta el, hogy nem tudott ülve maradni. Idegesen járkált fel és alá a szobában, aztán megállt a tuszkaróra asszony előtt.

- Harmat - mondta, és mélyen a szemébe nézett -, mi barátok vagyunk, ugye? Ha az, amiről itt beszélsz, komolyan bekövetkezik..., ha közvetlen veszély fenyeget, adj valami jelt. Tudnom kell, hogy ne érjen váratlanul, készületlenül. Ígérd meg, hogy figyelmeztetsz.

Júniusi Harmat bólintott, hogy megértette.

- Hozni nekem galamb - mondta.

- Galambot? Honnan hozzak neked galambot?

- Másik házban galamb. Nekem idehozni. Nekem most visszamenni kenuhoz.

- Értem... De mi lesz, ha meglát valaki?

- Előbb kimenni és körülnézni. Aztán énekelni. Énekelni, és hozni galamb.

Mabel bólintott, hogy megértette. Kimegy, körülnéz, és ha tiszta a levegő, énekel valamit. Közben megfogja a galambot, és odaadja Júniusi Harmatnak. A galamb majd visszarepül ide, ha elengedik. Így is történt. Messziről látta, hogy a katonák mindegyike foglalatoskodik valamivel. A közelben volt egy rozoga kis ház, amelyet ólnak használtak. Volt ott vagy egy tucat galamb. Mabel ügyesen megfogta az egyiket, ruhája alá rejtette, és visszasietett a házba, miközben látszólag önfeledten egy dalt dúdolgatott.

Mire a házba ért, nem talált ott senkit. Júniusi Harmat már kiosont. Mabel utána ment, és a parton találta meg, a kenuja mellett. Az asszony átvette a galambot, és egy kosárba rejtette.

- Blokkház jó..., nem skalp - ismételte még, és ellökte a parttól a csónakot. Mabel utána nézett. Egy intést várt, egy mosolyt, egy kis biztatást. De a tuszkaróra asszony nesztelenül evezett, és vissza se pillantott.

Mabel elgondolkodva baktatott vissza a házikójába. Útközben megpillantott valamit, ami nagyon megerősítette gyanúját. Egy kis fa alacsony ágán piros rongydarabot lengetett a szél. Olyan volt, mint egy zászló. De ki köthette oda?

Nem volt nehéz megállapítani, hogy ez a fa éppen olyan helyen áll, hogy a bokrok résein keresztül a túlsó partról is látni lehet. Szándékosan választották ki ezt a fát, és a piros zászló jelent valamit. Valami fontos tényt közöl azokkal, akik alighanem a túlsó parton lapulnak és leselkednek. Mabel gondolkozás nélkül odaszaladt a fához, és letépte róla a rongydarabot. Azután sietve folytatta útját. Meg akarta keresni a katona feleségét, hogy magával vigye a blokkházba. Ekkor egy hang állította meg:

- Hová siet úgy, szép Mabel? És mi az, amit ujjacskái körül csavargat? Valami sál? Vagy zsebkendő talán?

- Dehogyis..., egy rongydarab..., olyan, mint egy zászló..., egy zászlóból kitépett vászondarab - felelte Mabel nagy zavarban.

- Zászló? Miféle zászló? Csapatzászló nem lehet - az 55-ösök zászlaja selyemből van, ez meg vitorlavászon, közönséges vitorlavászon, csak pirosra festették. Mutassa csak! - Muir kivette a rongydarabot Mabel kezéből. - Aha, tudom már! Ez a Scud zászlajának foszlánya. Most jut eszembe, hogy már a vitorláson feltűnt nekem, milyen rongyos az a jelzőzászló, milyen viharvert. Vallja be, hogy Édesvíztől kapta! Értékesebb emléktárgyat nem tudott adni magának?

- Nem kaptam tőle semmit! - tiltakozott Mabel. - Ezt a vászondarabot most láttam először. Az imént találtam ennek a fiatal tölgyfának egyik ágán. Nem tudom, ki köthette oda.

- A tölgyfa ágán? Ejnye no! A dolog egyre érdekesebb lesz. De az első kérdésemre nem felelt, kedvesem. Azt kérdeztem, hová siet, szép Mabel.

- Elhatároztam, hogy átköltözöm a blokkházba - felelte

a lány. - Jennie-t keresem, őt is magammal akarom vinni. Az a legbiztosabb hely az egész szigeten.

- Sajnálom, hogy megint vitatkoznom kell magával. Az én véleményem éppen az ellenkező. Ha a szigetet megtámadják, elsősorban a blokkházat veszik ostrom alá. Onnan nincs menekülés. Olyan, mint egy egérfogó.

- Ha önök is mindnyájan beveszik magukat oda, a blokkház sokáig ellenállhat az ostromnak.

- Lám, lám, milyen nagy hadvezér maga! Akárcsak az apja! - csúfolódott a hadnagy. - Bízza ezt olyanokra, akik jobban értenek hozzá. De ha el akarnék bújni, a maga helyében én inkább a csónakban keresnék menedéket, és nem a blokkházban. No de ez a maga dolga. Nem is tartóztatom tovább. Isten vele, szép Mabel!

Mabel örült, hogy megszabadulhat tőle. Nem felelt semmit, csak elszaladt. A szállásmester ott maradt a kis tölgy mellett, és tűnődve nézett a lány után, majd a kis rongydarabra, amit a kezében forgatott. Tétovázása nem tartott sokáig. Hirtelen elhatározással a tölgyfához ugrott, hogy újra odakötözze a rongyot. A kis jelzőzászló megint vígan lebegett a szélben, de nem ott, ahol az előbb, hanem jóval feljebb, egy másik ágon, amelyet a túlsó partról jobban lehetett látni, innen a sziget felől pedig alig.

XV. SZOMORÚ ESEMÉNYEK

Miközben a katona feleségét kereste, Mabel arra gondolt, milyen furcsa, hogy itt mindenki olyan nyugodt és gondtalan, az ő szíve meg aggodalommal van tele. Mintha az egész felelősség az ő vállára

nehezedett volna. Egyetlen vágya az volt, hogy nagybátyját meg a katonákat is a blokkház biztonságot nyújtó falai közt lássa. De nem beszélhetett velük nyíltan, hiszen megígérte Júniusi Harmatnak, hogy látogatását titokban tartja.

Szerencsére Jennie-nek nem kellett sokat magyaráznia. A derék skót asszony rettegett az indiánoktól. Örömmel fogadta Mabel indítványát, hogy költözzenek át a blokkházba.

Amikor legfontosabb holmijukat átvitték, Mabel megpróbált a káplárral beszélni. McNab káplár, aki most Dunham őrmestert helyettesítette, bátor katona volt, de kissé korlátolt. Gyengéi közé tartozott az is, hogy lenézett mindenkit, aki nem skót, elsősorban pedig az amerikai születésű katonákat, a jenkiket vagy "gyarmatiakat". Már az is bosszantotta, hogy Dunham őrmester parancsainak kell engedelmeskednie. Most azonban, amíg az őrmester távol van, saját feje szerint intézhet mindent.

- Most maga a sziget felelős parancsnoka - kezdte Mabel, amikor sikerült félrevonnia a káplárt egy kis beszélgetésre. - Apám elég nehéz feladatot bízott magára.

- El tudom látni a szolgálatot éppen úgy, mint ő - felelte a káplár ingerülten.

- Nem kételkedem a hozzáértésében, Mr. McNab. Csak attól tartok, hogy egy ilyen öreg katona túlságosan foghegyről veszi az ellenséget és a veszélyt is.

- Skót vagyok, kisasszony, ha nem tudná! A skótok megszokták a harcot, és mindig túlerő ellen küzdöttek.

- Ismerem a skót történelmet, káplár úr. A hölgy,

akinek házában nevelkedtem, skót származású, és sokat mesélt nekem a skót szabadsághősökről.

- No, hát akkor ismer minket egy kicsit! Tudhatja, hogy nem ijedünk meg a magunk árnyékától. Maga se féljen, amíg engem lát.

- Teljesen megbízom magában, Mr. McNab. De még nyugodtabb lennék, ha katonáival együtt megszállná a blokkházat. Ott teljes biztonságban várhatnánk meg apámék visszatértét.

- Biztonság! Mi katonák vagyunk, nekünk másra is kell gondolni. És a becsület? A dicsőség? Az 55-ösök nem bújnak el deszkák mögé, hanem szembenéznek az ellenséggel!

- Apám azt mondta, hogy a blokkház...

- Tudom, tudom - vágott a szavába a káplár türelmetlenül. - Eleget hallottam ezt a nótát. Ismerem a jenkik harci módszerét. Az első a fedezék, a jó vastag gerenda. Még szép, hogy nem másznak a fa tetejére, mint a macska. Nem, köszönöm szépen. Én skót vagyok, és csak skót módra tudok harcolni. Legyen egészen nyugodt, kisasszony, ha én...

Ebben a pillanatban a káplár a levegőbe ugrott, aztán előreesett, és végigvágódott a porban. Mabel hüledezve nézte. Mindez olyan gyorsan és váratlanul történt, hogy meglepetésében szinte nem is hallotta a puska durranását, melynek csövéből a gyilkos golyó útjára indult. Mabel nem sikoltott, nem is ájult el. Természetes ösztöne arra késztette, hogy segíteni próbáljon a sebesültön. De amint fölébe hajolt, már csak utolsó szavait hallhatta:

- Igaza volt..., gyorsan... a blokkházba...

Egy pillantás meggyőzte Mabelt arról, hogy a káplár meghalt.

A lány úgy érezte, hogy lába megdermedt. De legyőzte gyengeségét, megfordult, és a blokkház felé szaladt. Amint be akarta nyomni az ajtót, megrökönyödéssel tapasztalta, hogy belülről is nyomják ellenkező irányban. Jennie állt ott belülről, és rémületében csak a saját biztonságára gondolt. Miközben Mabel az ajtón dörömbölt, és bebocsátásért könyörgött, újabb puskaropogás hallatszott. Ezúttal öt vagy hat puska dördült el egyszerre. Mabelnek végre sikerült benyomnia az ajtót annyira, hogy karcsú alakja beférjen a résen. Addigra nyugalma is visszatért. Szíve már nem dobogott olyan hevesen, és gondolkodni is tudott. Félretolta Jennie-t, és belülről elreteszelte az ajtót. Három vasrúd szolgált az ajtó megerősítésére. Mabel csak az egyiket rakta fel, hogy gyorsabban kinyithassa az ajtót, ha mások is itt keresnének menedéket. Amikor ezt elintézte, felmászott a létrán a felső szobába, ahol a lőréseken át szemügyre lehetett venni nemcsak a blokkház környékét, hanem jóformán az egész szigetet.

Mabel első pillantásra egyetlen élő lelket sem látott a szigeten, se barátot, se ellenséget. Franciákat vagy indiánokat keresve meresztette szemét a kis fehér felhő felé, amely a bokrok fölött lebegett, és elárulta, melyik irányból jöttek a puskagolyók. A füstfelhő a szomszédos kis sziget felé mutatott, ahonnan Júniusi Harmat evezett át reggel. Hogy az ellenség a másik szigetről lövöldözött-e, vagy már átkelt az Előőrs-szigetre, azt Mabel természetesen nem tudta megállapítani. Most egy másik lőréshez lépett, ahonnan kilátás nyílt arra a helyre, ahol McNab káplárt utolérte a halál. Mabel megborzadt, amint a lőrésen kitekintett. A káplár mellett ott feküdt három katonája

is mozdulatlanul, holtan. Az első puskalövés hallatára rohantak oda a káplárhoz. A második puskaropogás sortűz volt, mely mind a három katonát leterítette. A tragikus áldozatok száma ezzel már négyre emelkedett. Mabel szorongó előérzete azt súgta, hogy lesz még több is.

Nagybátyját és Muir hadnagyot nem látta sehol. Mabel izgatottan dobogó szívvel vizsgált meg minden fát, minden bokrot a lőréseken keresztül, még a második emeletre is felkapaszkodott, a blokkház padlásszobájába, ahonnan legmesszebb lehetett ellátni. Nem csodálkozott volna, ha nagybátyja holttestét is felfedezi a fűben, mint McNabét és katonáiét. De Cap nem volt sehol. Mabel most a kis öböl felé fordult, ahová a csónakot kötötték ki. A csónak még ott volt a parton. Úgy látszik, Muir hadnagynak nem sikerült elérnie a csónakot, ha ugyan ez volt a szándéka. A sziget néma volt, mint a sír, és olyan gyászos, mint egy temető.

- Az isten szerelmére, Mabel kisasszony! - kiáltott fel alulról Jennie. - Csak nem haltak meg a katonáink? Nem értem, hogy egyik se jött még ide!

Mabelnek most jutott eszébe, hogy az egyik katona ennek a szegény asszonynak az ura. Hogy mondja meg neki, mi történt?

- Reméljük, hogy nincs semmi bajuk, Jennie - mondta. - De eszébe se jusson kinyitni az ajtót! Várjon, amíg én szólok.

- Tessék mondani: nem látja valahol az én Sandymet? Inteni kellene neki, hogy itt vagyunk. Mindjárt nyugodtabb lenne a jó ember, ha tudná, hogy én biztonságban vagyok.

"A jó ember! Mindjárt nyugodtabb lenne! Elég nyugodt szegény így is, nyugodtabb már nem is lehet" - gondolta Mabel.

- Miért nem felel, Mabel kisasszony? Látja az uramat, vagy nem látja?

- Néhány embert látok McNab káplár holtteste körül - felelte Mabel, mert nem merte letagadni.

- És Sandy is köztük van? - kérdezte az asszony erélyes, követelő hangon.

- Nem tudom... Valószínű... Négy embert látok ott, négy piros kabátost - hebegte Mabel.

- Sandy! - kiáltotta az asszony szinte eszét vesztve. - Miért nem vigyázol magadra? Rögtön gyere ide! Ne törődj a paranccsal meg a dicsőséggel! A feleséged fontosabb! Sandy! Sandy!

Mabel csörömpölést hallott, majd az ajtó csikorgását. A lőrésen át legnagyobb rémületére megpillantotta Jennie-t, amint a bokrok közt a füves tisztás felé rohan, ahol az elesett katonák hevertek egy halomban. Már ott is volt a végzetes helyen... Amit látott, annyira megrendítette, hogy az első pillanatban nem is tudta felfogni.

- Mit bolondozol, Sandy?! - kiáltotta. - Hát nem hallod, hogy hívlak? Meg akarod várni, hogy azok az átkozott indiánok legyilkoljanak? Gyere a blokkházba, de rögtön!

Megragadta férje karját, és rángatni kezdte. Ekkor eszmélt csak rá a szörnyű valóságra. Akkorát sikoltott, hogy talán a másik szigeten is hallani lehetett, aztán lerogyott férje holtteste mellé. És

mintha sikolya lett volna a jeladás, ebben a pillanatban vagy húsz indián rohant elő a bokrokból, ijesztő hadiszínekre mázolt képpel, tomahawkjukat lóbálva. Előbb Jennie-vel végeztek, azután megskalpolták mind az öt áldozatukat.

Mindez hihetetlenül rövid idő alatt játszódott le. Mabel szinte megkövülten állt a lőrés mögött, és ha végignézte is a borzalmas jelenetet, nem ébredt tudatára a valóságnak. Mintha csak egy borzalmas álom lett volna az egész. Ám az indiánok vad diadalordítása magához térítette. Hirtelen ráeszmélt arra, hogy Jennie, amikor eszeveszetten kirohant, nyitva hagyta maga mögött az ajtót. Mabel szíve vadul dobogott. A létra felé rohant, hogy lesiessen a földszintre. De még az első emeletre sem ért, amikor meghallotta az ajtó sarkainak csikorgását. Térdre roskadt, és elkészült a halálra. Talán már jönnek is az indiánok fel a létrán.

Aléltan fülelt. Ekkor megint csörömpölést hallott. Nem tomahawkok csattogtak, hanem valaki odalenn az ajtóra erősítette a keresztvasat. Előbb az egyiket, aztán a másikat..., mind a hármat. Talán csak nem Cap bácsinak sikerült elérnie a blokkház menedékét? Vagy egy indián jött be, isten tudja, milyen gonosz szándékkal?

Mabel egészen elvesztette fejét rémületében. Az emeleti szobában több hordó állt a fal mellett. Mabel az egyik hordó mögé bújt, és lekuporodva várta sorsát. Közben gondolkodás nélkül a padlónyílást leste, a létralejáratot. Úgy rémlett neki, hogy léptek neszét hallja..., a létra fokai recsegtek egy láb súlya alatt..., egyik fok a másik után. Ekkor egy indián feje búbját is látta már, azt a koromfekete hajat, amit nem lehet mással összetéveszteni.

Nem Cap bácsi jön, hanem Nyílhegy maga! Mabel szemében vad ijedelem lobogott, amint a rikító színekkel bemázolt, kegyetlen kifejezésű arc felbukkanását várta. A következő pillanatban fel is bukkant - Júniusi Harmat szelíd, csinos, kedves arca.

Mabel talpra ugrott, és a tuszkaróra asszony nyakába borult. Júniusi Harmat megtapogatta, mintha végképpen meg akarna győződni arról, hogy Mabel van itt.

- Nagyon jó - mondta örömmel. - Blokkház nagyon jó..., nem skalp.

- Nagyon jó! - ismételte Mabel keserűen, és szemében az átélt borzalmak rémülete tükröződött. - Nem tudod, mi történt a nagybácsimmal? Hol van Sósvíz? Beszélj!

- Nem itt, blokkház? - kérdezte Júniusi Harmat némi csodálkozással.

- Nem, nincs itt. Egészen egyedül vagyok a házban. Jennie, az a másik asszony, aki velem volt, kirohant a férjéhez, és életével fizetett meggondolatlanságáért.

- Harmat tudni..., Harmat látni minden. Nagyon rossz. Nyílhegy nem sajnálni semmi asszony - még a felesége se.

- De a te életed legalább biztos, hála istennek!

- Harmat nem tudni..., Nyílhegy őt is megöl, ha megtud minden.

- De nem tudja meg! Tőlem soha. Mondd csak, Harmat, lehetséges, hogy nagybátyám még él?

- Harmat nem tud. Sósvíz van csónak. Talán kievez

tóra.

- De hisz a csónak még ott van a kis öbölben!

- Nem bánni csónak, nem bánni semmi. Elbújni itt. Blokkház jó..., nem skalp.

- Ez a támadás nagyon gyorsan jött és váratlanul, Harmat.

Az indián asszony szeme felcsillant.

- Nyílhegy nagy harcos! - mondta büszkén és boldogan.

- Te még örülsz neki! Te, aki olyan szelíd vagy, nem örülhetsz ilyen vérontásnak.

A tuszkaróra asszony homloka elborult, és Mabel úgy vette észre, hogy arca kegyetlen kifejezést ölt.

- Jenki nagyon kapzsi! - kiáltotta. - Mindig harácsolni! Elrabolni minden vadászterület! Elkergetni a Hat Nép ősi földről! Sápadtarcú mind rossz! Gonosz nép - gonosz király!

Mabel tudta, hogy ebben a kifakadásban sok igazság van.

- Én nem tehetek róla, Harmat - mondta szomorúan. - Most mi lesz velem? A tieid hamarosan megtámadják ezt az épületet.

- Blokkház jó..., nem skalp.

- De ha megtudják, hogy itt egyetlen férfi sincs? Magad mondtad, hogy pontosan tudjátok, hány ember maradt a szigeten.

- Nyílhegy már tudni - felelte az asszony, és diadalmasan felemelte hat ujját. - Minden harcos tudni. Négy már skalp oda - csak kettő még hátra.

- Ne beszélj így, Harmat. Még hallani is borzalmas. De most jut eszembe, hogy a tieid mégsem tudják, milyen védtelen vagyok. Talán azt hiszik, itt van a nagybátyám is meg a szállásmester. Csak ne gyújtsák fel a házat. Azt hallottam, az ilyen faházak könnyen tüzet fognak.

- Blokkház nem! - rázta fejét Júniusi Harmat.

- Honnan tudod, kedvesem? Miből gondolod?

- Blokkház nedves..., sok eső. Blokkház jó..., nem skalp.

- Azt hiszed, itt baj nélkül kivárhatom, amíg apám visszatér?

- Őrmester elmenni..., nagy víz, semmi nyom..., Harmat nem tud semmi.

A kitérő válasz cseppet sem nyugtatta meg Mabelt. Aggodalma még fokozódott, amint az asszony sötét szemébe nézett, és észrevette ajkán a károrvendő mosolyt. Nem, nem bízhat meg a tuszkaróra asszony szavaiban. Meg is akarta mondani neki, de ekkor erős dörömbölés hallatszott alulról, az ajtó felől.

- Itt vannak! - kiáltott fel Mabel. - De az is lehet, hogy a nagybátyám vagy a szállásmester. Most még Muirt is szívesen látnám. Istenem, istenem, mit tegyek?

- Miért nem megnézni? Kis ablak falban... azért lenni.

Mabel kapott a jó tanácson. Ahhoz a nyíláshoz sietett, amelyet az emelet kiugró részébe vágtak. Gyorsan kiemelte a résbe illesztett vastag védődeszkát, és lenézett az ajtóra. De rögtön visszariadt, és arca is elárulta, hogy indiánok döngetik az ajtót odalenn. Júniusi Harmat rögtön megértette.

- Tuszkaróra - mondta, és ujját ajkához emelte. - Most csend lenni.

- Négyen vannak - súgta Mabel rémülten. - Arcuk csupa ijesztő festék. Nyílhegy is köztük van.

Júniusi Harmat erre szó nélkül a sarokhoz lépett, ahol a puskák álltak. Egyiket kezébe vette, a lőréshez ugrott, és már ki akarta dugni rajta a fegyver csövét, amikor Mabel visszatartotta.

- Nem, Harmat, ne tedd azt! - könyörgött. - Csak nem akarod megölni a férjedet?

- Nem bántani Nyílhegy - felelte az asszony. - Nem bántani senki. Csak ijeszteni.

Mabel megértette Júniusi Harmat szándékát, és nem ellenezte tovább. Az asszony kidugta a résen a fegyvert, és elsütötte. Aztán halkan kacagott.

- Hogy szaladni mind! - mondta. - Bújni bokorba, fa mögé! Persze azt hinni, itt Sósvíz meg a szállásmester.

- Hála istennek, hogy azt hiszik! - sóhajtotta Mabel, és leroskadt egy ládára a hirtelen kimerültségtől, amely minden nagy öröm vagy bánat kísérője. Júniusi Harmat leült hozzá, átölelte vállát, és arcát simogatta.

- Nyílhegy nagy harcos - mondta furcsa, hízelgő

hangon. - Tuszkaróra lány mind nagy szem rávetni. Sápadtarcú lány nem látni?

- Harmat! Mit jelentsen ez? Mit akarsz mondani?

- Fehér lány nagyon félni, mikor Harmat puska kidugni Nyílhegy felé.

- Megőrültél? Csak nem akartam, hogy egy asszony megölje a férjét! Csak ezt a bűnt akartam megakadályozni. Éppen elég szörnyűséget láttam ma. Mit képzeltél?

- Nem tudni. Szegény tuszkaróra asszony bolond. Nyílhegy nagy főnök..., álmában mindig sápadtarcú lány emlegetni.

- De hiszen neki már van felesége!

- Júniusi Harmat szép..., mindenki mondani. De nagy főnök wigwamjában több feleség is lenne.

- Micsoda? Nyílhegynek több felesége van?

- Nem, nem..., csak gondolni. Nagy főnök, nagy vadász, szabad több feleség.

Mabel már régen sejtette, hogy erről van szó, de Júniusi Harmat most mondta ki először félreérthetetlenül. Szóval Nyílhegynek csak egy felesége van, de rangja szerint több is megilletné, és követni akarja más nagy főnökök példáját. Mabelt megbotránkoztatta, hogy a tuszkaróra asszony olyan nyíltan beszél erről, mintha helyeselné. Pedig titokban biztosan rosszul esik neki, és a féltékenység még bosszúra is ösztökélheti. De amint Júniusi Harmatra pillantott, megnyugodott. Az asszony arca nem árult el gyűlöletet, sőt ellenkezőleg, őszinte szeretet sugárzott

belőle.

- Nem fogsz elárulni, Harmat? - kérdezte Mabel. - Nem fogod fejemet tomahawk alá kergetni?

- Fehér Liliom nem bántani tomahawk - felelte az asszony, és megsimogatta Mabel fejét. Fehér Liliomnak is azért nevezte, hogy kifejezésre juttassa szeretetét. - Nyílhegy nem bánt Fehér Liliom. Ha kap még egy feleség, inkább Fehér Liliom, mint más.

- Ne is beszélj erről, Harmat. Minálunk ez nem szokás. Nem foglalom el a te helyedet Nyílhegy wigwamjában.

Harmat elégedetten mosolygott. Tudta, hogy az indián asszonyok közt szépségben senki sem vetekedhetik vele. A fehér lány más, ő könnyen el tudná hódítani tőle a férjét. Lopva Mabel arcát, haját, szemét nézte, szinte tanulmányozta. El kellett ismernie, hogy nagyon szép, de valahogy nem tudott haragudni rá. Hiába, megkedvelte a sápadtarcú lányt, szívébe fogadta.

Ha Nyílhegy tudná, hogy itt van!

- Harmat szereti Fehér Liliom - mondta az indián asszony. - Harmat nem sír, ha Fehér Liliom a másik feleség. Wigwam szép nagy, két feleség is van hely.

- Nagyon köszönöm, Harmat, hogy ilyen jó vagy hozzám, de mondtam már, hogy erről szó sem lehet. Azt hiszem, egyáltalában nem is megyek férjhez soha.

- Miért nem? Ha nem kell Nyílhegy, van más. Édesvíz is nagy főnök.

- Más gondom van, Harmat. A nagybátyámért aggódom. Szeretném tudni, él-e még, és hol van.

- Harmat kimenni és megnézni.

- Igazán? Megtennéd nekem? Nem kerülsz bajba, ha meglátnak?

Az indián asszony erre elmesélte neki, hogy Nyílhegy kegyvesztett lett saját népénél, és most átmenetileg az irokézekkel tart. Kétszínű játékot játszik. Barátságot színlel az angolokkal szemben, néha szolgálatokat is tesz nekik, de valójában a franciáknak dolgozik. Kenuján hosszú utakat tesz az Ontario-tavon, és mindig magával viszi a feleségét. Harmat nyugodtan kimehet, nem meri bántani senki. Ki is megy, és körülnéz, ha ez megnyugtatja Mabelt. Csak ki kell várni a kedvező pillanatot.

A különböző ablakréseken át alaposan megvizsgálták a helyzetet. A sziget meghódítói a jelek szerint nagy lakomára készültek, miután kifosztották a raktárakat, és megkaparintották az angolok készleteinek egy részét. A legtöbb készlet a blokkházban volt, de a többi épületben is akadt elég zsákmány. A halottakat már eltávolították, a fegyvereket egy halomba rakták, és kiválasztották a lakoma színhelyét. Egyébként nem gyújtották fel vagy rombolták le a házakat, mert azt akarták, hogy békés képe legyen mindennek, hiszen az őrmester és kísérete visszatérését várták, és így remélték tőrbe csalni őket. Júniusi Harmat hívta fel Mabel figyelmét arra, hogy az egyik indián harcos felmászott egy magas fára, és ügyesen elhelyezkedett egy vastag ágon a lomb között. Őrszem volt, akit azért küldtek fel, hogy idejében jelezze bármely hajó vagy csónak közeledését. Úgy látszik, egyelőre nem siettek a blokkházat megostromolni. A csónakot azonban már felfedezték a kis öbölben, és elvitték arra a helyre, ahol saját kenuikat rejtették el a bokrok közt.

Júniusi Harmat most kijelentette, hogy itt az alkalmas

pillanat. Mabel némi bizalmatlansággal nézte, hogyan ereszkedik le a létrán. Utána sietett, hogy rögtön bereteszelhesse mögötte az ajtót. Júniusi Harmat nem viselkedett gyanúsan. Az ajtót csak résnyire nyitotta ki, és gyorsan kiosont rajta. Mabel remegő kézzel akasztotta vissza a keresztvasakat a helyükre. Miután meggyőződött róla, hogy jól elreteszelte a bejáratot, visszatért az első emeletre, s figyelemmel kísérte, mi történik odakinn.

XVI. IZGALMAS ÓRÁK

Gyötrelmes lassúsággal telt az idő, amíg Mabel a tuszkaróra asszony visszatérését leste. Szorongó szívvel hallgatta az indiánok kurjongatását, amely a vastag falon is áttört. A diadalmas harcosok jócskán felöntöttek a garatra, és a szesz hatása alatt megfeledkeztek szokásos óvatosságukról. Déltájban úgy rémlett Mabelnek, hogy egy fehér embert is lát a dőzsölő indiánok közt. Ennek a fehér embernek az öltözéke elütött az angolokétól, arca is sötétebb volt, viharvert, napbarnított. Mabel az első pillanatban megörült neki, mert úgy képzelte, hogy egy fehér embertől több könyörületet várhat, mint az irokézektől. Nem tudta, hogy a fehér tiszteknek milyen kevés befolyásuk van még azoknál az indiánoknál is, akik a szövetségeseik. Az irokézek, ha megrészegednek a vértől és a pálinkától, nem fogadtak szót senkinek.

Mabel úgy érezte, hogy ennek a napnak sohasem lesz vége. Minden óra olyan hosszú volt, mint máskor egy hét. Vajon hitelt adhat-e Júniusi Harmat biztató szavainak? Az indiánok csakugyan nyugtot hagynak-e a blokkháznak, csak azért, hogy az őrmestert tőrbe csalják? A pillanatnyi helyzet mintha ezt a feltevést igazolta volna.

Amíg világos volt, Mabel még valahogy megbirkózott aggodalmaival. De amint sötétedni kezdett, félelme egyre fokozódott. Estére az indiánok tobzódása már nem ismert határt. A viharvert külsejű, barna arcú idegen tiszt - nyilván francia - hiába próbálta megfékezni őket. Végül jónak látta magukra hagyni a garázdálkodókat, és átevezett a másik szigetre, ahol valamiféle sátra vagy hálóhelye volt. Úgy látszik, nem érezte magát biztonságban saját szövetségesei körében. De mielőtt visszahúzódott volna, eloltotta és széttaposta az indiánok tábortüzét, nehogy felgyújtsák még a blokkházat, ami további terveit keresztezte volna. Még arra is ügyelt, hogy magával vigyen minden tűzszerszámot. Szívesen elvitte volna a fegyvereket is, de ezt már nem tudta megtenni, hiszen az indián harcosok is becsület kérdésének tekintették, hogy egy percre se váljanak meg késeiktől és tomahawkjaiktól. A puskákat egy halomba rakták ugyan, de szemmel tartották, és lehetetlen volt észrevétlenül hozzáférni.

A máglya kioltása okos dolog volt. Alighogy a francia tiszt magukra hagyta őket, az indiánok máris arról kezdtek beszélni, hogy jó lenne a blokkházat felgyújtani. Nyílhegy is megelégelte a részegek lármáját, és félrevonult az egyik faházba. Leheveredett a szalmára, és megpróbált egy kicsit aludni. Ugyancsak rászorult az alvásra az utolsó néhány éjszaka szüntelen átvirrasztása után. Közben az egyik részeg indítványára nyolc-tíz indián közelítette meg a blokkházat.

Most következett a legfélelmetesebb pillanat. Az indiánok olyan részegek voltak, hogy nem törődtek semmivel - még azzal sem, hogy talán puskacsövek merednek rájuk a lőrésekből. Már-már elfelejtették, hogy a házban emberek vannak, akik védekezni tudnak. Mint a pokolbeli ördögök, vad kurjongatással

rohanták meg a blokkházat. Az ital felizgatta őket, de nem ittak még annyit, hogy tántorogjanak. Egyszerre, szinte "testületileg" mentek neki az ajtónak, de a vastag gömbfák meg se reccsentek. Még száz ilyen ember rohamának is ellenálltak volna. Mabel azonban nem tudta, mennyit bír ki az ajtó, és minden újabb kísérletnél úgy érezte, hogy szíve a torkában dobog. Csak akkor tért újra magához, amikor kitapasztalta, hogy az ajtó - mintha kőből épült volna - meg se moccant nehéz sarkaiban.

Amikor a zaj kissé alábbhagyott, Mabel összeszedte bátorságát, és kikandikált a lőrésen. A hirtelen beállott csend, melyet sehogy sem tudott megmagyarázni, kíváncsivá tette. Semmi sem olyan ijesztő annak, aki veszélyben forog, mint a bizonytalanság: az, hogy nem tudja, mit hoz a következő pillanat.

Mabel a lőrésen keresztül megállapította, hogy két-három indián a kioltott máglyához siet, és a hamuban kotorászva még teljesen el nem hamvadt parazsat keres, hogy a tüzet felélessze. Szenvedélyes vágyuk, hogy a blokkházat elpusztítsák, a szokottnál is leleményesebbé tette őket. Fehér ember már feladta volna a kísérletet, hisz reménytelennek látszott ebből a sok hamuból lángot előcsalni. De az erdő fiai ilyen dolgokban ezerszer ügyesebbek a civilizált embereknél. Száraz levelek segítségével, amelyeket csak ők tudtak bámulatos gondossággal kiválasztani, sikerült a tüzet felélesztenük, azután már csak vékony gallyakat kellett rádobálni, hogy a láng újra vígan lobogjon. Amikor Mabel az emelet kiugró részén lepillantott, az indiánok már máglyát raktak az ajtó előtt, és nemsokára fenyegetően pattogott, ropogott a tűz. Az indiánok diadalmas ordításban törtek ki. Mabel szíve elszorult, de nem tudott elszakadni leshelyétől, annyira izgatták a pusztító munka fejleményei. De nemsokára olyan magasra csaptak fel a lángok, hogy

kénytelen volt visszahúzódni. Rémülten szaladt a szoba másik végébe, de elfelejtette eltorlaszolni a nyílást, és máris füst öntötte el az emeletet. Mabel behunyta szemét, és úgy érezte, hogy vége van, fel kell adnia a harcot. Kis idő múlva azonban újra kinyitotta szemét, és legnagyobb meglepetésére észrevette, hogy a tűz nem erősödik, inkább lohad. A sarokban egy hordó víz állt. Mabel gondolkodás nélkül, inkább ösztönére hallgatva felkapott egy vödröt, megtöltötte, és kiloccsantotta a lőrésen. Amikor újra lenézett, szíve nagyot dobbant örömében. Valaki szétrugdosta az égő gallyakat, és elfojtotta a tüzet. "Ki lehet az? - gondolta Mabel. - Milyen jó barátot küldött a jóságos gondviselés segítségemre?"

Könnyű léptek neszét hallotta alulról. Valaki az ajtót döngette, de nem fenyegetően, inkább bebocsátást kérőn.

- Ki van odalenn? Te vagy az, kedves bácsikám?

- Én vagyok az, nem Sósvíz! Eressz be gyorsan!

Mabel lesietett a létrán, és gyorsan kiemelte a keresztvasakat. Ezúttal megfeledkezett minden óvatosságról, és egészen kitárta az ajtót, olyan heves mozdulattal, mintha ki akarna rohanni a szabadba. Júniusi Harmat rántotta vissza az ajtó mögé, azután gondosan bereteszelte megint. Mabel a nyakába borult.

- Édes Harmat! Védőangyalom! De örülök, hogy visszajöttél! - kiáltotta.

- Fehér Liliom olyan szorosan ölel, mindjárt megfojt! - nevetett az asszony. - Fehér Liliom gyorsan sír, gyorsan nevet. Előbb jól bezárni ajtót!

Mabel karon fogta a tuszkaróra asszonyt. Néhány perc múlva egymás mellett ültek az emeleti szobában egy padon, kéz a kézben, bizalmas kettesben. Örültek egymásnak: az egyik azért, hogy jót tett, a másik, mert jót tettek vele.

- Beszélj, Harmat - kezdte Mabel. - Láttad a szegény nagybácsimat? Vagy hallottál felőle valamit?

- Semmi, semmi. Sósvíz talán kimenni tóra. Szállásmester is eltűnni. Júniusi Harmat néz itt, néz ott, néz mindenütt. Semmi, semmi.

- Hála istennek! Akkor talán sikerült elmenekülniük, ha nem is tudjuk, hogyan. Azt hiszem, egy francia tisztet láttam a szigeten.

- Igen, francia kapitány idejönni és elmenni. Szigeten csak indián - sok indián.

- Jaj, Harmat, nincs semmi mód arra, hogy édesapámat megmentsük?

- Sok indián harcos lesni és várni. Jenki meghal.

- Ne beszélj így, Harmat! Te, aki megmentetted az életemet, nem kívánhatod apám halálát.

- Harmat nem ismeri apa. Harmat nem szereti apa. Harmat saját népe szeretni. Nyílhegy a férj. Nyílhegy szeretni skalp, sok skalp.

- Harmat, nem ismerek rád! Az nem lehet, hogy te olyan kemény szívű légy!

A tuszkaróra asszony sötét szeme hidegen nézett Mabelre. Arckifejezése most barátságtalan volt.

- Fehér Liliom jenki lány? - kérdezte, helyesebben nem is kérdezte, csak megállapította.

- Persze hogy jenki lány vagyok! És szeretném megmenteni honfitársaimat a skalpolástól.

- Szeretni, de nem tudni. Júniusi Harmat nem jenki. Férj tuszkaróra. Szív tuszkaróra! Fehér Liliom talán visszatartani jenki katonák, elvenni győzelem gyümölcse?

- Talán nem tenném meg - felelte Mabel, kezét szívére szorítva -, de ez egészen más. Te szeretsz engem, Harmat! Meg akarod menteni az életemet! Miért teszed, ha csak tuszkaróra módra tudsz érezni?

- Júniusi Harmat nagyon szeret Fehér Liliom. De csak Fehér Liliom. Apa nem, nagybácsi nem, többi jenki nem!

Mabel kezébe temette arcát, és keservesen zokogott. Eltartott néhány percig, amíg újra beszélni tudott.

- Tudni akarok mindent - mondta. - Mondd meg, Harmat, a legrosszabbat is. A te néped ma este eszik-iszik, mulat, ünnepel. Mi a szándékuk holnapra?

- Júniusi Harmat nem tudni... félni Nyílhegy... nem kérdezni... Legjobb itt elbújni.

- Nem támadják meg újra a blokkházat? Láttad, milyen csúnyán viselkednek, ha nekidühödnek.

- Nem jönni vissza... sok tüzes víz, sok rum... Nyílhegy aludni... francia kapitány elmenni... legjobb itt maradni.

- Gondolod, hogy nyugodtan alhatok - legalább ma

éjszaka?

- Lehet aludni... nem támadni... Sok tüzes víz, sok rum. Ha Fehér Liliom bátor, most sok minden tenni.

- Mit tehetnék? Ragadjak fejszét vagy puskát?

- Fehér Liliom nem tenni... puska, tomahawk nem Fehér Liliom kezébe... Legjobb itt elbújni... blokkház jó, nem skalp.

- Magad is belátod, hogy harcolni nem tudok. De esetleg megszökhetnék. Csónakon.

- Fehér Liliom tud evezni? - kérdezte Júniusi Harmat kétkedően.

- Nem olyan jól, mint te. De talán el tudnék jutni egy másik szigetre, ahol nincs senki. Talán tudnék jelet adni apámnak, hogy figyelmeztessem. Vagy Nyomkeresőnek.

- Fehér Liliom szeret Nyomkereső?

- Mindenki szereti, aki csak ismeri. Te is szeretnéd, ha tudnád, milyen jószívű.

- Nem jószívű! Jó szem, jó puska, nem jó szív! Megölni sok irokéz! Nyílhegy megskalpolni Nyomkereső, ha lehet.

- De nem lehet! Nyomkereső vigyáz magára. És rám is vigyázna, ha tudná, milyen bajba kerültem. Csónakba ülök, és elébe megyek. Csak megvárom, míg mindenki elalszik.

- Júniusi Harmat nem engedi... kiabálni... hívni Nyílhegy!

- Meg tudnád tenni? Hát nem szeretsz?

- Júniusi Harmat szeretni irokézek, és szeretni Fehér Liliom.

- Értem, kedvesem. Engem is szeretsz, de a népedet is. Egyiket sem akarod elárulni. Én is ilyen vagyok. De egyet mondj meg: ha nagybátyám kopogtatna, beengednéd?

- Igen, beengedni. Itt fogoly. Júniusi Harmat nem szeret skalp. Fogoly igen.

A beszélgetés még sokáig folyt, hol nyíltan és őszintén, hol meg óvatosan. Júniusi Harmat igyekezett megnyugtatni Mabelt, de nagyon vigyázott, nehogy elárulja az irokézek további terveit. Mabel nem faggatta. Tudta, hogy ő sem mondana semmi olyat, amivel az angol és jenki katonák helyzetét veszélyeztetné. Júniusi Harmatban is volt annyi lelki finomság, hogy nem tett fel kellemetlen kérdéseket. Ahhoz azonban nem volt elég okos, hogy egy-egy elejtett szóval akaratlanul is el ne áruljon egyet-mást abból, amit voltaképpen el akart titkolni. Mabel nagyon figyelt ezekre az elejtett szavakra, és lassanként kialakított magában egy összefüggő, ha nem is teljesen világos képet a történtekről.

Nyílhegy, úgy látszik, már régóta összeköttetésben állt a franciákkal, de eddig kétszínű játékot űzött, és most vetette le álarcát először. Nem merte többé rábízni magát az angolokra, mert az utolsó időkben észrevette, hogy gyanakodva néznek rá. Különösen Nyomkeresőtől félt. És dacos indián vakmerőséggel most nyíltan kimutatta árulását. Ő eszelte ki a támadást a sziget ellen, és ő is vezette a támadást, bár nem önállóan, hanem egy francia kapitány felügyelete

mellett. Júniusi Harmat szavaiból nem világlott ki, hogy a franciák ismerték-e már az utat az Előőrs-szigetre, vagy Nyílhegy mutatta-e meg nekik. De azt az asszony is elismerte, hogy ő meg férje együtt lesték a Scud elindulását, és kenujukon meg akarták előzni, hogy hírt adjanak róla a franciáknak. Ez azonban nem sikerült, mert a kutter elfogta a kenut. Ha meg is szöktek, eredeti úticéljukat nem tudták elérni. A hírt a franciákhoz egy sápadtarcú juttatta el, egy ember, aki Lundie őrnagy környezetéhez tartozik. Mabel nagyon szerette volna ezt a kérdést tisztázni, de nem volt rá lehetőség. Júniusi Harmat csak homályosan célzott rá, és Mabel nem merte firtatni. Szíve mélyén remélte, hogy nem Jasper Western az áruló.

Júniusi Harmat bevallotta, hogy őt Nyílhegy küldte a szigetre. Feladata az volt, hogy kikémlelje, hány katona maradt itt. Az asszony azt bizonygatta Mabel előtt, hogy elsősorban az ő kedvéért vállalkozott erre a feladatra - azért, hogy Mabelt megmentse. Dunham őrmester távozásáról már tudtak, azt is pontosan tudták, hány embert vitt magával. Céljait is sejtették, bár nem ismerték pontosan.

Júniusi Harmat szeretett csacsogni, Mabel pedig izgatottan leste minden szavát. Így, beszélgetés közben, gyorsan múlt az idő. Már késő éjszaka volt, mire elálmosodtak. Mabel ledőlt a katonák számára elkészített szalmazsákok egyikére, és csakhamar mély álomba merült. Júniusi Harmat egy másik szalmazsákra heveredett le, közvetlenül mellette. Ő is hamar elaludt, és mintha az egész sziget elszenderedett volna. Egyetlen hangot sem lehetett hallani, csak a fák lombjai susogtak, amint a szél borzolgatta őket, néha meg egy-egy hullám csobbant meg a parton.

Amikor Mabel felébredt, már egészen világos volt.

Napfény áradt be a szoba egyik oldalának lőrésein. Júniusi Harmat még aludt - olyan nyugodtan és édesen, mintha az utolsó napok eseményei a legkisebb hatást sem tették volna rá. Ám Mabel lelkét, mihelyt visszanyerte öntudatát, máris megülte a gond. Első dolga volt a lőrésekhez szaladni, hogy körülnézzen, és megtudja, nem változott-e meg a helyzet odakünn.

Minden lőrésen kikandikáltak, de az első pillantásra nem vettek észre semmit. A nyugodt éjszakát csendes, békés reggel követte. Egy kis halomnyi hamut és füstös ágat lehetett látni az eltaposott máglya helyén, ahol McNab és bajtársai reggelijüket főzték... egészen olyan volt, mintha csak az imént keltek volna fel mellőle. És körös-körül a kis házikók is olyanok voltak, mintha lakóik most ébredeznének békés szunyókálásukból.

Mabel, miközben a szemét meresztgette, felkiáltott megdöbbenésében. Most vette csak észre azt a három embert, aki félig hátradőlve, beszélgetve heverészett a fűben. Az 55-ösök vörös egyenruháját viselték, és látszólag pompásan érezték magukat. De amikor Mabel jobban megnézte őket, megborzadt vértelen, sápadt arcuk és üveges, halott szemük láttára. Mindegyiknek a kezét-lábát más-más tartásba rakták, és az egész elrendezés csúfondáros volta háborította fel legjobban Mabelt. Micsoda tiszteletlenség a halottakkal szemben! Amint jobban körülnézett, Mabel felfedezett egy negyedik katonát is, aki a vízparton üldögélt, hátát egy juharfának támasztva, horgászbottal a kezében.

Mabel visszahúzódott a szobába, leroskadt szalmazsákjára, és kötényébe temette arcát. Ekkor Júniusi Harmat hívta oda az egyik lőréshez. Ujjával

valami érdekeset mutatott. Az egyik házikó ajtajában a szegény halott Jennie állt, egy seprűnyélre támaszkodva. Kissé előrehajolt, mintha a fűben heverő katonák beszélgetését hallgatná. Fejkötője szalagjait vígan lengette a szél...

- Istenem, de borzasztó! - kiáltott fel Mabel. - Harmat, Harmat, de kegyetlenek a te rokonaid!

- Okosak - rikoltotta Júniusi Harmat, és arckifejezése elárulta, hogy nem talál ebben a hadicselben semmi kivetnivalót, sőt büszke honfitársai leleményességére. - Tuszkaróra harcos nagyon ravasz! Sápadtarcú katona most irokéz szolgálni! Idecsalni őrmester, és sápadtarcú mind csapdába esni.

Ujjongása jó lecke volt Mabelnek: figyelmeztette, hogy ez az indián asszony, akármilyen kedves hozzá, mégiscsak ellenségeihez tartozik... Más a gondolkodása, más a jelleme, más a felfogása jóról és rosszról. Néhány percig rá se tudott nézni. Júniusi Harmat nem vette észre Mabel elhidegülését. Magában dúdolgatva elkészítette az egyszerű reggelit mindkettőjüknek. Mabel alig nyúlt hozzá, de az indián asszony jó étvággyal evett, mintha nem történt volna semmi. Azután megint az ablakrésekhez sietett kémlelődni. Mabelt is ellenállhatatlan erővel vonzotta az ablak, noha újra megborzadt, amint megpillantotta a kísérteties képet - a cselfogásból mesterséges testtartásba helyezett halottak csoportját. Mintha gonosz szellemek űztek volna tréfát velük és vele.

Hiába leskelődött, egyebet nem látott sem reggel, sem délelőtt, sem délután. Az egész nap eseménytelenül telt el. Egyetlen indián sem bújt elő rejtekhelyéről, még a francia kapitány sem bukkant fel. Csak az árnyékok változtatták hosszúságukat és irányukat a nap állása szerint. Csak a természet végezte

megszokott munkáját, zavartalanul és tökéletesen közömbösen, mit sem törődve azzal, milyen jó vagy rossz, okos vagy ostoba dolgokat művelnek teremtményei ezen a kis szigeten.

A következő éjszaka is zavartalan volt. Mabel elalvás előtt arra gondolt, hogy sorsa csak akkor fog eldőlni, ha édesapja visszaérkezik. Addig alighanem bántalom nélkül maradhat a blokkházban. Ez a gondolat kissé megnyugtatta.

Másnap reggel megint az ablakhoz szaladt, hogy megnézze, mi újság odakinn. Ugyanaz a kép fogadta, mint tegnap, csak az időjárás változott meg. Friss déli szél kerekedett, az ég még nem volt nagyon felhős, de a levegőt közelgő vihar előjelei töltötték be.

- Úgy érzem magam, mint egy börtönben - panaszkodott Mabel. - Ezt nem lehet sokáig kibírni.

- Csitt! - felelte Júniusi Harmat. - Figyelj csak! Mintha emberek jönni, nem?

- Istenem! - sóhajtott fel Mabel. - Megint kezdődik ez a gyűlöletes vérontás!

- Nem, nem! Sósvíz! - kiáltott Júniusi Harmat, és kacagva kukucskált ki a keskeny ablakon.

- Cap bácsi! Az én drága bácsikám! Akkor életben van, hála a jó istennek! Jaj, Harmat! Ne engedd, hogy őt is megöljék!

- Júniusi Harmat gyenge virágszál... Harcos nem hallgat rá, akármit beszélni! De Sósvizet senki nem bántani! Nyílhegy is itt, de nem bántani!

Közben Mabel is az ablaknál termett, és első

szempillantásra megértette, mi történik odalenn. Nyolc vagy tíz indián két foglyot vezetett a blokkház elé. Minden óvatosság nélkül közeledtek, mert most már tudták, hogy egyetlen férfi sincs a blokkházban. Nyílhegy vezette őket. Felsorakoztatta embereit és foglyait a ház előtt. Mabel fellélegzett, amikor látta, hogy a francia kapitány is köztük van. A két fogoly - mondanunk sem kell - Cap bácsi és a szállásmester volt.

Halk beszélgetés kezdődött a francia kapitány, Nyílhegy és a két fogoly közt. A francia kapitány barátságosan, Nyílhegy fenyegetően beszélt, de mindketten erősen igyekeztek valamire rábírni a foglyokat. Végre a szállásmester előlépett, és erős hangon kiáltozni kezdett:

- Mabel! Szép Mabel! Nézzen ki az egyik lőrésen, és vegyen szemügyre minket! Remélem, megesik a szíve rajtunk! Az indiánok kezére kerültünk, és még ebben az órában kivégeznek, hacsak maga meg nem könyörül rajtunk. Ha kinyitja a kaput, és megadja magát, akkor megkegyelmeznek nekünk. Most magán múlik, hogy életben maradunk-e, vagy megskalpolnak minket.

Mabelnek valami azt súgta, hogy Muir szavaiból hiányzik az őszinteség, mintha kötekedő gúnyolódás vagy legalábbis léha nemtörődömség bujkált volna a hangjában. Ez megerősítette Mabelt abban az elhatározásában, hogy semmi körülmények közt sem nyitja ki az ajtót. Nem is felelt a szállásmesternek, hanem Cap bácsit szólította meg.

- Te mért nem beszélsz, bácsikám? - kérdezte a lőrésen keresztül. - Te mit tanácsolsz? Mit tegyek?

- Végre hogy hallom a hangodat, Mabel! Hála istennek!

- örvendezett Cap. - A te édes, csengő hangocskád, Mágneském, eloszlatja fejem fölül a legsötétebb felhőket! Már attól féltem, hogy te is a szegény Jennie sorsára jutottál! De nem, élsz! Mintha több tonnányi ballaszt gördülne le szívemről! Azt kérdezed, mit csinálj, édes gyermekem... Magam sem tudom, mit tanácsoljak neked, egyetlen húgom egyetlen gyermekének! Keservesen megbántam, hogy elhoztalak egy civilizált városból, ide az isten háta mögé! Átkozott legyen a nap, amikor a tengert felcseréltem az erdővel és ezzel a nyomorúságos édesvízzel!

- De mégis, bácsikám... mit gondolsz, veszélyben van az életed? Segítene rajtad, ha kinyitnám az ajtót?

- Tudja az ördög - mert a jó isten, úgy veszem észre, ide se néz! De vigyen el az ördög, ha bárkinek is, aki még nem került ezeknek az átkozott vadaknak a kezébe, azt tanácsolnám, hogy nyisson ki egy ajtót, amit magára zárhat! Ne nyiss ki te, édes húgocskám, semmit! Ami pedig a szállásmestert illeti meg engem, mindketten megettük már kenyerünk javát, és igazán nem fontos, hogy hátralevő néhány évünket is lemorzsolhassuk. Igazán mindegy, hogy valamicskével előbb vagy egy kicsit később kerülünk végső bíránk elébe. Egyébként pedig lennénk csak kinn a nyílt tengeren, tudnám, mit kell csinálnunk. Így azonban, ebben az édesvízi sivatagban, nem tudok rajtad segíteni; Mágneském. Legföljebb azzal, hogy a lelkedre kötöm: ne menj lépre semmiféle indián ravaszkodásnak! Az istennek se nyiss kaput, ha mondom!

- Ne hallgasson rá, Mabel kisasszony! - szólalt meg újra a szállásmester. - A szerencsétlenség és szomorúság megzavarta a szegény öreg eszét. Maga is láthatja, hogy nem tudja, mit beszél! Az ellenség

kezébe kerültünk, foglyok vagyunk, ki vagyunk szolgáltatva a francia kapitány és a hős Nyílhegy kényének-kedvének! Még isteni szerencse, hogy ilyen lovagias ellenféllel van dolgunk! A katonákat már nem lehet feltámasztani. A háború áldozatokat követel, és ők feláldozták életüket a királyért és a hazáért. De mi ketten, a maga nagybátyja, Mabel kisasszony, és én - még élünk! Nem is fenyegeti életünket erőszak, ha okosan viselkedünk, ahogy legyőzötthöz illik. Igazán semmi okunk panaszra. A hős Nyílhegy, aki olyan, mint egy spártai vagy római hadvezér, mint a mi régi hőseink, akikről történelmi könyveink szólnak, Nyílhegy kegyesen bánt velünk, és nagy mérsékletről tett tanúságot. Egyetlen hajunk szála sem görbült meg, holott indián jog és szokás szerint a skalpunk az ő birtoka és tulajdona. De ha ellenkezésünkkel felbőszítjük, ha engedetlenségünkkel megharagítjuk, isten irgalmazzon nekünk! Akkor szomorú jövőt jósolok magának is, szép Mabel, meg a nagybátyjának is.

- Önmagáról nem is beszél! Milyen szerény! - felelte Mabel. - Nekem azonban az életösztön azt súgja, hogy húzódjak meg a blokkház vastag falai mögött. Ez nem bőszítheti fel a győztes ellenséget. Nyílhegy tudja, hogy én nem árthatok neki, tőlem nem kell tartania. És ha nem nyitok ajtót, azért cselekszem így, mert még nem vetettem számot sorsommal, és magam sem tudom, mit tegyek.

- Értse meg, Mabel kisasszony, hogy megadtuk magunkat! - rikoltotta a szállásmester. - Én mint őfelsége tisztje, az egyetlen angol tiszt ezen a szigeten, feladtam a harcot, és beszüntettem az ellenállást. Annak rendje és módja szerint, szabályosan kapituláltam, vagyis megadtam magam az ellenségnek, nemcsak a magam, hanem mindnyájunk nevében. Ez a blokkházra is vonatkozik.

Nyissa hát ki az ajtót; szép Mabel, és ne okoskodjék! Biztosíthatom, hogy a legudvariasabb bánásmódban lesz része.

- Nem kinyitni! - súgta Júniusi Harmat, aki közben odalopózott Mabel mellé. - Blokkház jó. Nem skalp.

Éppen idejében szólt bele, mert Mabel ingadozni kezdett, és már-már arra gondolt, hogy talán legokosabb volna az ellenséget engedékenységgel kiengesztelni. Muir és Cap bácsi úgyis az ellenség kezében vannak. Az indiánok tudják, hogy nincs férfi a blokkházban. Ha nekidühödnek, tomahawkjaikkal is betörhetik az ajtót, hiszen puskagolyótól nem kell félniük. De Júniusi Harmat biztató szavai véget vetettek tétovázásának.

- Fehér Liliom még nem fogoly - súgta az indián asszony. - Bátran beszélni! Júniusi Harmat megijeszti őket.

Mabel erre erélyesen visszautasította Muir követelését, és kijelentette, hogy nem enged be a házba senkit. Cap bácsi arca, nem árult el valami nagy örömet, de nem csatlakozott Muirhoz, és nem igyekezett megpuhítani Mabelt.

- Így becsüli meg őfelsége nevét, Mabel kisasszony? - méltatlankodott Muir. - Én a király tisztje vagyok, és az ő nevében parancsolom meg önnek, hogy nyissa ki az ajtót!

- Úgy tudom, hadnagy úr, hogy ön csak megfigyelőként jött a szigetre, és nem parancsnoka az expedíciónak - felelte Mabel. - Ennélfogva nincs joga a blokkházat feladni vagy velem rendelkezni. Nem értek katonai dolgokhoz, de emlékszem, apám egyszer megjegyezte, ha egy tiszt fogságba esik, átmenetileg

elveszti rendelkezési jogait.

- Ostoba beszéd, Mabel, azonkívül árulás a király ellen! Gondolkodjék csak egy kicsit. Remélem, hamarosan észhez tér. A tiszt mindig tiszt marad, akármilyenek is a körülmények.

- Átkozott körülmények! - dünnyögte Cap.

- Nem hallgatni rá! - súgta Júniusi Harmat hevesen. - Blokkház jó. Nem skalp.

- Nincs mit meggondolnom, hadnagy úr - mondta Mabel. - Itt várom meg apám visszatérését. Már nem várathat magára sokáig.

- Balga teremtés! Úgy beszél, mintha azt tenné, amit akar! Azt hiszem, ebből a tévhitéből hamarosan kiábrándítják.

- Úgy látom, ön túlságosan lebecsüli ennek a blokkháznak az ellenálló erejét. Figyelje csak egy kicsit a felső emeletet! Azt hiszem, ön ábrándul majd ki a tévhitéből!

Intett Júniusi Harmatnak, aki rögtön megértette, mit akar. Gyorsan felosont a létrán, és a következő percben egy puskacső bújt ki a felső emelet egyik lőrésén. A csel bevált. Mihelyt az indiánok megpillantották a puskacső végét, hanyatt-homlok hátraszaladtak, és a bokrok mögött kerestek fedezéket. A francia kapitány nem szaladt el, de idegességében elővette burnótszelencéjét, és nagyot szippantott. Muir és Cap nyugodtan a helyén maradt, tudva, hogy ez a puskacső őket nem fenyegeti.

- Az isten szerelmére, Mabel kisasszony! - kiáltott fel Muir. - Kivel zárkózott be a blokkházba? Ki az, aki

puskával fenyegetőzik odafenn? Micsoda meggondolatlanság! Vagy talán valami boszorkányság van a dologban?

- És ha Nyomkereső puskája ez? - kiáltott le Mabel rejtélyesen. - A franciák és indián szövetségeseik nagyon jól tudják, hogy Nyomkereső puskája nem szokott célt téveszteni.

Nyomkereső nevének említése a francia kapitányt is meghökkentette. Jó idegzetű ember volt, aki megszokta már a határvidéki harcok különleges veszedelmeit. De annyi történetet hallott már a Szarvasölőről, Nyomkereső legendás hírű puskájáról, hogy jónak látta követni az indiánok példáját. Maga is elindult a bokrok felé, miután parancsolóan intett foglyainak, hogy kövessék. Mabel örült, hogy egyelőre megszabadult ellenségeitől, bár fájó szívvel intett búcsút Cap bácsinak a lőrésen keresztül. Az öreg tengerész vonakodva követte a francia kapitányt és Muir hadnagyot. Mindhárman eltűntek a bokrok sűrűjében.

Júniusi Harmat a csapóajtón keresztül felment a háztetőre terepszemlét tartani. Amikor visszajött, azt jelentette, hogy az egész indián csapat a sziget legtávolabbi csücskébe vonult, és nagy falatozásba kezdett. Muir és Cap is velük eszik, jó étvággyal és látszólag gondtalanul. Ez a hír kissé megnyugtatta Mabelt. Úgy vette észre, hogy egyelőre nem lesz semmi baj. Talán még arra is lesz módja, hogy valamiképpen értesítse apját a csapdáról, melyet állítottak neki. Tudta, hogy az őrmester visszatérését a közeli órákban várják. Talán estig eldől apja sorsa és az övé is.

De a következő három-négy órában nem történt semmi. Megint teljes csend és nyugalom borult a

szigetre. Múlt az idő, és Mabel még nem határozott el semmit. Júniusi Harmat lement a földszintre vacsorát főzni. Mabel pedig a csapóajtón át kibújt a háztetőre, ahonnan nagyon jó kilátás nyílt minden irányban. Csak a magasabb fák koronái zárták el itt-ott a kilátást. Mabel csak kuporogva mert körülnézni. Attól tartott, hogy egy indián megláthatja, és első indulatában golyót röpít felé.

A nap már leáldozott, és Mabel nem látott semmi biztatót, pedig háromszor is felkapaszkodott kisebb-nagyobb időközökben a háztetőre. Mielőtt besötétedett, elhatározta, hogy még egyszer felmegy és körülnéz. Abban reménykedett, hogy talán most jön meg az apja, felhasználva az alkonyatot. Ha sötétben köt ki, akkor a csapda talán nem lesz annyira veszélyes, mint nappal. Mabel arra gondolt, hogyha egészen besötétedik, talán tűz segítségével is jelt adhat magáról. Gondosan körülnézett, és már-már vissza akart húzódni, amikor figyelmes lett valamire. Az Előőrssszigetet több más apró sziget vette körül, és köztük hat-nyolc keskeny vízi utat vagy lagúnát lehetett látni. És az egyik lagúnában, amelyet valósággal eltakartak a parti bokrok, mintha egy kéregkenu simult volna a parthoz. A kenuban kétségtelenül ült valaki. Ellenség vagy jó barát? Ha ellenség - gondolta Mabel -, már nem sokat ronthat a helyzetén, de ha jó barát, megmentheti. Mabel már előzőleg elkészített egy kis zászlót. Most felemelte, és jelt adott a kenuban ülő idegennek, gondosan ügyelve arra, hogy a jeladást a szigeten ne vehessék észre.

Mabel nyolcszor vagy tízszer is megismételte a jelzést, de eredménytelenül. Már csüggedten abbahagyta, amikor szíve nagyot dobbant. A kenuban ülő idegen viszonozta a jelzést. Evezőjét felemelte, és többször meglengette. Azután felemelkedett a kenuban, hogy megmutassa magát. Csingacsguk volt!

Végre, végre egy jó barát! Nem is akárki, hanem olyan ember, aki tud segíteni rajta. Mabel csüggedtsége elmúlt, bátorsága visszatért. A mohikán főnök meglátta, és egészen biztosan megismerte. Most nyilván csak arra vár, hogy egészen besötétedjék. Akkor aztán a segítségére siet. Nyilván tudja, hogy ellenség van a szigeten, és nagy óvatosságra van szükség.

És Mabelnek ekkor jutott eszébe, hogy az ő dolga sem olyan könnyű. Tegyük fel, hogy Csingacsguk ide tud jutni, és bezörget az ajtón. Hogyan bocsátja be anélkül, hogy Júniusi Harmat észrevegye? Már alkalma volt meggyőződni arról, mennyire ragaszkodik az indián asszony övéihez. Csupán Mabelt akarja megmenteni, egyébként szívből kívánja Nyílhegy és társai győzelmét. Minden eszközzel megakadályozza majd, hogy egy ellenséges indián jusson be a blokkházba.

A következő fél óra volt talán a leggyötrelmesebb időszak Mabel Dunham fiatal életében. Úgy látta, hogy kezében van a megmenekülés lehetősége, de ugyanakkor ki is csúszik a kezéből. Ismerte Júniusi Harmat elszántságát, amely minden jóindulatánál erősebb. Hogyan fegyverezze le? Belátta; hogy csak csel útján érheti el célját. Nyílt és őszinte természete irtózott minden ravaszkodástól, de most kénytelen volt Júniusi Harmatot félrevezetni. Hiszen nemcsak a saját életéről volt szó, hanem esetleg apjáéról is.

Amikor besötétedett, szíve olyan hevesen vert, hogy majd kiugrott. Fejében egyik terv a másikat kergette. Mindegyiket sorra elvetette vagy megváltoztatta. Csingacsguk minden percben megjelenhetik az ajtó előtt. Hogyan vegye észre, és ha észreveszi, hogyan engedje be? Hogyan játssza ki az indián asszony éles

szemét, éberségét? Pedig gyorsan kell határoznia. A mohikán halkan kopoghat csak, és ha nem bocsátják be rögtön, el kell tűnnie, nem időzhet az ajtó előtt. Már így is óriási kockázatot vállal, ha beteszi a lábát a szigetre.

Mabel végül odalépett az indián asszonyhoz. Igyekezett nyugodt hangon beszélni, és még arckifejezésén is uralkodni.

- Nagyon félek, Harmat - mondta. - A te néped most azt hiszi, hogy Nyomkereső itt van a házban. Nem jönnek ide, hogy ránk gyújtsák a házat?

- Blokkház nem égni. Blokkház jó. Nem skalp.

- Mégis félek, Harmat.

- Nem félni. Félni rossz. Blokkház jó. Nem skalp.

- Tudod mit, Harmat? Szeretném, ha felmennél a tetőre, és körülnéznél. Ha készül ellenünk valami, te inkább észreveszed.

- Nem félni - hajtogatta az indián asszony. - Harcosok most aludni. Előbb enni-inni, most aludni. De ha Fehér Liliom akarni, Harmat megnézni.

- Tedd meg, kedvesem, légy olyan jó. Nagyon nézz körül, mindenfelé, érted?

Az asszony elindult a létrán felfelé. De a második fokon tűnődve megállt. Mabel szíve akkorát dobbant, hogy attól tartott, Júniusi Harmat is meghallja. Most tűnődik valamin - nyilván gyanakszik.

Mabel jól sejtette, az indián asszony csakugyan gyanakodott. Az jutott eszébe, hátha Mabel meg akar

szökni. De rövid tűnődés után kinevette önmagát. A sápadtarcú lány nem tudja elhagyni a szigetet, ha pedig itt kell maradnia, mégiscsak a blokkház a legbiztonságosabb, ezt maga is belátja. Júniusi Harmat következő gondolata az volt, hogy talán az őrmester közeledik, és Mabel valami módon észrevette. Ám ez a gondolat addig se nyugtalanította az indián asszonyt, mint az előbbi. Ostobaság feltételezni a sápadtarcú lányról, hogy észrevehet valamit, amit az indiánok még nem láttak meg. Az irokézek szeme sokkal élesebb. Ha van valami észrevennivaló, előbb látják meg, mint ez a lány.

Júniusi Harmat lassan folytatta útját a létrán. Amikor a második emeletre ért, Mabelnek az első emeleten szerencsés gondolata támadt.

- Hallod-e, Harmat? - kiáltott fel az indián asszony után. - Én közben lemegyek hallgatózni az ajtóhoz. Te odafenn figyelsz, én meg odalenn. Így nem érhet semmi meglepetés.

Júniusi Harmat ezt egészen fölösleges óvatosságnak tartotta, de csak Mabel ijedelmének tulajdonította. Mabel rémüldözése olyan nyilvánvaló volt, hogy Júniusi Harmat mindent ráhagyott. A csapóajtón kibújt a tetőre, Mabel pedig lemászott a létrán a földszintre. Most már olyan nagy volt a távolság köztük, hogy nem lehetett beszélgetni. Júniusi Harmat vagy öt percig meresztgette szemét minden irányban odafenn, Mabel pedig dobogó szívvel hallgatózott az ajtó mögött. Úgy figyelt, hogy minden érzéke szinte a fülébe költözött.

Júniusi Harmat nem látott semmit odafenn. Nem is csodálkozott rajta, hiszen már olyan sötét volt, hogy legfeljebb a távoli bokrok körvonalait lehetett kivenni. Viszont Mabel leselkedése annál eredményesebb volt odalenn. Úgy rémlett neki, hogy valami neszt hall az

ajtó külső oldaláról. Szólni nem mert, de mégis életjelt akart adni magáról. Így hát az jutott eszébe, hogy halkan dúdolgat egy dalt. Ezzel nem teszi gyanússá magát, mégis értésére adja Csingacsguknak, hogy itt van. Olyan csend volt, hogy Mabel dúdoló hangját Júniusi Harmat is meghallotta odafenn, amint elindult lefelé a létrán. Ugyanebben a pillanatban halk kopogás hallatszott az ajtón. Mabel megdöbbent. Tudta, hogy nincs veszteni való idő. Félt és reménykedett egyszerre, de a remény legyőzte félelmét. Reszkető kézzel nyúlt a keresztrudakhoz. Amikor az első rudat félrehúzta, már hallotta Júniusi Harmat mokasszinjának csikorgását. Amikor a második keresztrudat is elhúzta, az indián asszony alakja is felbukkant a létra közepén.

- Mit csinálni, Fehér Liliom?! - kiáltott fel haragosan. - Megszökni? Megőrülni? Blokkház jó - nem skalp!

Mire Mabel a harmadik rúdhoz ért, Júniusi Harmat már ott volt mellette. Egy kis birkózás támadt köztük, ha nem is túlságosan heves, mert egyikük sem akart erőszakoskodni.

Júniusi Harmat akarata bizonyára győzött volna, ha nem taszít valaki kívülről jó nagyot az ajtón. Ez a lökés elég volt ahhoz, hogy a harmadik keresztrúd is engedjen. Az ajtó kinyílt. Egy magas férfi lépett be rajta. Mabel és Júniusi Harmat, mintha összebeszélt volna, riadtan szaladt a létrán felfelé. Az idegen előbb gondosan bereteszelte az ajtót, azután alaposan körülnézett a földszinti helyiségben, végül óvatosan követte a két megriadt nőt fel a létrán. Júniusi Harmat még besötétedés előtt eltorlaszolta az első emelet lőréseit, és gyertyát gyújtott. Most ott állt Mabellel együtt az égő gyertya pislákoló fényében, és dobogó szívvel leste a férfit, kinek óvatos léptei alatt a létra jóformán meg se reccsent.

Amikor felért, Mabel és Júniusi Harmat arcán csodálkozó meglepetés tükröződött. Egyikük sem számított arra, amit látott, mert aki előttük felbukkant a létrán, nem volt más - mint Nyomkereső!

XVII. KÜZDELMES ÉJSZAKA

Három érzés fogta el Mabelt szinte egyszerre, abban a pillanatban, amikor meglátta Nyomkereső arcát: a kellemes meglepetés; a visszatérő biztonságérzet; végül az a remény, hogy most már talán megtud valamit apjáról.

- Nyomkereső! - kiáltotta. - De örülök, hogy itt van! Mondja csak, mi van az édesapámmal?

- Az őrmesternek eddig még a hajaszála sem görbült meg, és győzelmesen megvalósította terveit. Persze hogy mi lesz a vége, azt még nem lehet tudni. Háborúban minden lehetséges. De mit látok - nem Nyílhegy felesége lapul és leskelődik ott a sarokban?

- Ne beszéljen róla ilyen hangon, Nyomkereső. Neki köszönhetem az életemet. Azt is, hogy jelenleg már félig-meddig biztonságban érzem magam. Mesélje tovább - mi történt apám csapatával, és hogy került ide maga? Azután majd elmondom, milyen borzalmas dolgok történtek itt a szigeten.

- Erre az utóbbira nem kell sok szót vesztegetni, Mabel. Elég, amit láttam, és már mindent sejtek. Ami pedig a mi kirándulásunkat illeti, minden úgy sikerült, ahogy reméltük, hiszen Nagy Kígyó nyitva tartotta szemét, és közölt velünk mindent, amit tudni akartunk. Rajtaütöttünk három bárkán, elűztük róluk a franciákat, a bárkákat pedig parancs szerint

elsüllyesztettük a csatorna legmélyebb pontján. Felső-Kanada ugyancsak szűkében lesz az áruknak ezen a télen. Nem lesz se golyó, se lőpor, se pálinka; a mohawk harcosok és vadászok kiábrándulnak egy kicsit francia gazdáikból. Nekünk semmi veszteségünk sem volt, de azt hiszem, az ellenség sem veszített sok embert. Vagyis olyan portya volt ez, mely Lundie kedvére való: sok eredmény, kevés veszteség.

- Sajnos, nem így van, Nyomkereső - sóhajtott fel Mabel. - Ha Duncan őrnagy megtudja az egész történetet, attól tartok, megbánja, hogy belefogott.

- Tudom, mire gondol. De hallgassa csak végig. Mihelyt az őrmester sikeresen teljesítette a parancsot, engem és Nagy Kígyót két kenun sürgősen visszaküldött ide, hogy hírt adjunk önnek a történtekről, míg ő a két nehéz bárkával lassabban jön utánunk, és úgy hajnaltájban ér ide. Én ma délelőtt váltam el Csingacsguktól, és megbeszéltem vele, hogy két különböző lagúnán közelítjük meg a szigetet, és jól körülnézünk, mielőtt kikötünk. Azóta nem láttam a mohikán főnököt.

Mabel örvendezve közölte, hogy látta a mohikánt, és jeleket is váltott vele. Nem is Nyomkeresőt várta, hanem arra számított, hogy Nagy Kígyó jön a blokkházba.

- Szó sincs róla! - mosolygott Nyomkereső. - Egy ilyen harcos a világért sem bújik fedezék mögé, amíg a szabadban is hasznosan tevékenykedhetik. Magam sem jöttem volna ide, Mabel, ha nem ígértem volna meg apjának, hogy megvigasztalom magát, és gondoskodom a biztonságáról. Jaj nekem! Mindent tudok! Mielőtt kikötöttem, alapos felderítő munkát végeztem, és szívem megtelt keserűséggel. A legrosszabb az aggodalom volt: maga is az áldozatok

közé tartozik, Mabel kisasszony!

- Micsoda szerencsés véletlen tartotta vissza attól, hogy tüstént ki ne kössön, és az ellenség kezébe ne kerüljön?

- Ugyanaz a szerencsés véletlen, amely a vizslát a szarvas nyomára vezeti, a szarvast pedig képessé teszi arra, hogy idején megneszelje a veszélyt. Nem véletlen ez, hanem a természet bölcsessége. Egyébként az a nyomorúságos csel, amelyet a mingók itt alkalmaztak, talán megtéveszthetí a király tisztjeit vagy az 55-ös ezred katonáit, de nem olyan embert, aki az erdőben nőtt fel, mint én. Az első, akit megpillantottam, az álhorgász volt. A gazfickók ügyesen ültették oda a szegény halottat, de az én gyakorlott szemem mindjárt észrevett egyet-mást. A horgászbotot túl magasan tartotta, és az 55-ösök, ha azelőtt nem is értettek hozzá, Oswegóban megtanulták, hogy kell horgászni. A szegény ember túlságosan mozdulatlan is volt. Mindjárt megértettem, mi történt. De ha nem is látok semmit, nem szoktam vak bizalommal kikötni sehol. Megesett, hogy egész éjszaka lapultam az erőd közelében, és nem mentem be, csak azért, mert távollétemben megváltoztatták az őrök elhelyezését, és ezt gyanúsnak tartottam. Nagy Kígyó ugyanígy jár el, és kizárt dolog, hogy lépre menjen a mohawk csalafintaságnak.

- És apám? - kérdezte Mabel gyorsan.

- Az őrmester jó katona, de nem indiánok tanítványa, mint én. Szerencsére itt van Nagy Kígyó. Bizonyára azon igyekszik most, hogy figyelmeztesse a közeledőket. Csak az a baj, hogy két úton is lehet idejönni.

- Nyomkereső! - mondta Mabel ünnepélyesen. - Maga

egyszer majdnem megkérte a kezemet. Eddig is tiszteltem és becsültem, de ha megmenti apámat, imádni fogom magát!

- Ne beszéljünk most erről, drága Mabel. Nem kell nekem buzdítás ahhoz, hogy az őrmesterre gondoljak. Régi bajtársak vagyunk, és már több ízben megmentettük egymás életét.

- Akkor ne vesztegessünk el egyetlen percet sem! - felelte Mabel. - Szaladjunk ki a maga kenujához, és evezzünk apám elé be!

- Nem, ezt nem tanácsolom. Bízzuk csak nyugodtan Nagy Kígyóra. Nem kétséges, ő megtalálja a módját annak, hogy az őrmestert figyelmeztesse. Magának itt a legjobb. A blokkház gömbfái még frissek, nem lesz könnyű felgyújtani. Ami pedig a támadás más módját illeti, akár egy egész törzzsel is felveszem a harcot. Az egész irokéz népség kevés ahhoz, hogy kifüstöljön ebből a kis erődből. Az őrmester meghúzódik majd reggelig valami közeli szigeten. Meghallja a puskalövéseinket. Úgy menthetjük meg a legbiztosabban, ha itt maradunk, és kezünkben tartjuk a blokkházat.

- Legyen úgy, ahogy jónak látja, Nyomkereső. Remélem, apát nem hibáztatják majd azért, ami a szigeten történt.

- Szörnyű igazságtalanság volna, de minden lehetséges. A katonai dicsőség igen bizonytalan dolog. Láttam már a delavárokat megfutamodni, de olyan vereség volt az, mely minden győzelemnél dicsőségesebbnek nevezhető. Persze ezt csak az tudja, aki részt vett a csatában. Egyébként csak az eredmény számít. Így hát a katonát szerencséje szerint becsülik. Hős az, akit sohasem hagyott

cserben a szerencséje. Legalábbis a legtöbb ember így gondolkodik. Nekem, ha ellenséggel állok szemben, az az elvem, hogy szívvel-lélekkel harcolok, amíg a csata tart, de ha győztem, kíméletes vagyok. Nem száll fejembe a dicsőség, és nem nézem le a legyőzött ellenséget.

- Apám igazán nem sejthette, hogy az ellenség ismeri ennek az előőrsnek a helyét.

- Úgy van. Magam sem tudom, hogy jöttek rá a franciák. Ezt a rejtett szigetet jól választottuk ki. Csak árulás vezethette ide az ellenséget.

- Árulás? Hát az is lehetséges?

- De mennyire, Mabel! Vannak emberek, akiknek a csalás, a színlelés, a hazugság a kenyerük.

- Jasper Western nem ezek közé tartozik! - kiáltott fel Mabel akaratlanul.

- Egyetértünk. Nem tudom, ki dugta ezt a bogarat az őrnagy fülébe. Elég baj, hogy az őrmester, a hadnagy, még a maga nagybácsija is gyanakodni kezdett. Ami engem illet, hamarabb elhiszem, hogy a nap éjjel süt és a csillagok nappal ragyognak az égen, mint azt, hogy Édesvíz becstelenségre képes.

- Isten áldja meg ezért a szóért, Nyomkereső! - mondta Mabel könnyezve, és forrón megszorította Nyomkereső kezét. - De beszéljünk valami másról. Nem gondolja, hogy ki kellene engednünk Júniusi Harmatot?

- Már magam is törtem rajta a fejemet. Hiszen álomra se hajthatjuk a fejünket, amíg ő itt van. Legjobb volna felküldeni a második emeletre, és elhúzni a létrát.

Akkor legalább nem férhet az ajtóhoz.

- Nem tehetem vele. Hisz ez olyan, mintha börtönbe zárnám. Nem viszonozhatom így a jóságát. Én nyugodtan elengedném. Nem hiszem, hogy bármit is tenne, ami árthat nekem.

- Attól félek, nem ismeri eléggé, Mabel. Ha nem is vérbeli mingó, velük csavargott, és hozzájuk idomult. De figyeljen csak! Miféle csobogás az?

- Én is hallom! Mintha evező hasítaná a vizet. Úgy látszik, valami bárka vagy csónak!

Nyomkereső becsukta a földszintre vezető csapóajtót, eloltotta a gyertyát, aztán az egyik ablakréshez sietett. Néhány percig feszült figyelemmel meresztette szemét a sötétbe. Mabel a háta mögül nézett ki, de nem látott semmit. Nyomkereső szeme megszokta a sötétséget. Most már észrevette a két csónakot, amely elsuhant a lagúnán, és parthoz simult, körülbelül ötven yardnyira a blokkházon túl. Hogy barátok vagy ellenségek-e, nem lehetett megállapítani. Nyomkereső azt súgta Mabel fülébe, hogy az apja aligha lehet még itt. De a következő percben emberek ugráltak ki a csónakból, és háromszoros hurrát lehetett hallani. Tehát angolok! Nyomkereső a csapóajtóhoz ugrott, felemelte, és lerohant a létrán. Mabel követte, és segített neki leszedni az ajtóról a keresztrudakat. Még csak az elsővel készültek el, amikor puskaropogás hallatszott. Nyomkereső most már minden óvatosságot félretéve, kiszabadította az ajtót, és kirohant a szabadba. Mabel gondolkodás nélkül követte.

Néhány lépés után megálltak hallgatózni. Nyomkeresőnek úgy rémlett, hogy halk nyöszörgés hallatszik a parti bokrok felől. Mabel is meghallotta, és már szaladt is a part felé.

- Vissza! - súgta Nyomkereső halkan, de erélyesen, és megragadta a lány karját. - Biztos halálba rohan, és nem segít vele senkin. Vissza kell térnünk a blokkházba!

- És közben apám elvérzik! Egész biztos, hogy golyó érte, különben már itt lenne.

Nyomkereső nem vitatkozott vele, hanem felkapta, mint egy gyereket, és bevitte a házba. Még egy perc, és már bereteszelte az ajtót. Éppen elkészült vele, amikor vad ordítozás tört ki valahol a bokrok közt. Kétségtelenül az ott leselkedő indiánok diadalordítása volt.

Nyomkereső gyertyát gyújtott, és alaposan megvizsgálta a földszinti helyiséget, majd az első emeletet. Arról akart meggyőződni, hogy mialatt odakünn tartózkodtak, a házba nem lopózott-e be valaki. A vizsgálat eredménye az volt, hogy csak ketten vannak a blokkházban - ő és Mabel. De hová lett Júniusi Harmat? Nyilván felhasználta az alkalmat, és megszökött, amíg nyitva volt az ajtó. Nyomkereső most nem ért rá törődni vele. Gondosan megtörölte kedves puskáját, a Szarvasölőt, és felkészült minden eshetőségre.

- Amitől úgy féltem, bekövetkezett! - zokogott Mabel. - Édes, drága jó apám! Katonáival együtt megölték vagy elfogták...

- Azt még nem tudhatjuk - felelte Nyomkereső. - A diadalordítás még nem jelent semmit. Ha a mingók győztek volna, már itt ugrálnának a ház körül.

- Én már hallok is valamit - mondta Mabel.

Nyomkereső figyelt. Mintha az iménti nyöszörgés megismétlődött volna. Most már egészen közelről hallatszott, az ajtó másik oldala felől. Nyomkereső habozott. Szíve azt súgta, hogy rohanjon ajtót nyitni. De hátha csak hadicsel? - gondolta. - Hátha az indiánok utánozzák egy sebesült nyögdécselését, és ezzel a csellel próbálnak bejutni az ajtón. Az indián harcok során már sok fehér telepes és katona fizetett életével azért, hogy nem volt eléggé óvatos és körültekintő.

- Előbb felmegyek, és leszólok az ablakrésen - mondta. - Oltsa el a gyertyát, Mabel.

Felment az emeletre; és száját az ablakrésre szorítva, suttogó hangon megkérdezte:

- Ki az ott lent? Ha jó barát, nevezze meg magát. Akkor rögtön beengedjük.

- Nyomkereső! - felelte egy ismerős hang, melynek hallatára nagyot dobbant Mabel szíve. - Tudsz valamit a leánykámról? Az isten szerelmére, beszélj!

- Apám, itt vagyok! Nincs semmi bajom! - ugrott a réshez Mabel. - Hála istennek, hogy te is élsz!

Az őrmester boldogan felsóhajtott, de hálálkodó szava fájdalmas nyögésbe fulladt.

- Megsebesültél, apám? - súgta Mabel. - Szaladunk le az ajtóhoz, hogy bejöhess!

Nyomkeresővel együtt lesietett a létrán. Villámgyorsan leszedték a keresztrudakat. Még jóformán a kilincshez se nyúltak, amikor az ajtó benyomódott, és Dunham őrmester, aki eddig háttal támaszkodott neki, bezuhant a nyíláson. Mabel elkapta, és gyengéden

karjaiban tartotta az alélt embert, míg Nyomkereső újra bereteszelte az ajtót. Azután minden figyelmüket a sebesültnek szentelték.

Mabel csodálatosan viselkedett ezekben a súlyos percekben. Nem jajveszékelt, nem vesztette el a fejét. Gyertyát gyújtott, vizet hozott, inni adott apjának, és először is megmosta csapzott homlokát. Azután megágyazott neki az egyik szalmazsákon. Összegöngyölt ruhákból vánkost rakott a feje alá, és betakarta. Mindez gyorsan és halkan történt. Mabel egy könnyet sem ejtett, még mosolygott is apjára, és a kezét csókolgatta. Az őrmester bágyadt mosollyal köszönte meg gondoskodását. Közben fel-felszisszent, mert sebe erősen sajgott. Nyomkereső megvizsgálta és kimosta a sebet. Megállapította, hogy egy puskagolyó fúrta át az őrmester mellét. Aggódva nézte, de nem szólt semmit. Csak annak örült, hogy Mabel még nem is sejti, milyen súlyos az édesapja állapota.

Attól a pillanattól kezdve, hogy a gyertya kigyulladt, az őrmester le nem vette szemét Mabel arcáról. Erős fájdalmai ellenére boldogság tükröződött arcán... az a boldogság, melyet akkor érzünk, ha visszakapunk egy drága kincset, amit elveszettnek hittünk.

- Csakhogy megmenekültél gyilkos golyóiktól! - sóhajtotta. - Szeretném tudni, mi történt, hogy történt. Az egész szomorú históriát. Beszélj, Nyomkereső!

- Bizony szomorú történet, őrmester - felelte Nyomkereső. - Magam sem értem, hogy is következhetett be. Kétségtelen, hogy árulás okozta.

- Az őrnagynak igaza volt! - sóhajtotta Dunham.

- De nem úgy, ahogy gondolod! Az áruló nem Jasper volt!

Mabel hálás pillantást vetett rá, aztán köténye csücskét arca elé tartotta, hogy eltakarja feltoluló könnyeit.

- Ami történt, megtörtént, nem tudunk rajta változtatni - folytatta Nyomkereső. - Emlékszel arra a helyre, ahol Nagy Kígyó meg én elváltunk tőled? Ha legalább attól kezdve óvatosabb lettél volna!

- Igen, hibáztam - bólintott a sebesült.

- Nem a támadásról beszélek, őrmester. Vakmerő rajtaütés volt, de jobban nem lehetett megcsinálni. Még akkor sem jöttél zavarba, amikor kiderült, hogy a francia bárkán egy kis rézágyú is van.

- Elvettük tőlük! - mondta büszkén az őrmester.

- El ám! De hadd meséljem el, hogyan jöttem ide. Körülbelül tízmérföldnyire a szigettől elváltam Nagy Kígyótól. Hogy mi lett vele, nem tudom. Mabel azt mondja, hogy látta itt a közelben. A nemes szívű mohikán bizonyára megteszi a magáét, ha mi nem is tudunk róla. Úgy érzem, hamarosan felbukkan. Igazi nagy főnök, bölcs és bátor, helyén van az esze és a szíve. No de hadd folytassam! Amikor a szigethez közeledtem, úgy viselkedtem, mintha ellenséges táborba indulnék. Pedig még nem tudtam semmiről. Az első, amit gyanúsnak találtam, a füst hiánya volt. Nem láttam füstöt sehol. Pedig ismerem az 55-ösöket, és tudom, sohasem lehet a fejükbe verni, hogy ne rakjanak tüzet. Aztán megpillantottam az álhorgászt, ahogy már Mabelnek is elmondtam. A pokoli csel értésemre adta, hogy itt nagy baj történt. Rögtön tisztában voltam mindennel, mintha a szemem előtt

játszódott volna le az egész. Mondanom sem kell, hogy első gondolatom az volt, mi történt Mabellel. Szerencsére megtaláltam a blokkházban, és a többit már tudod.

Az apa szerető pillantást vetett leányára, aki mellette térdelt; és megint a kezét csókolgatta.

- Remélem, jól megértitek egymást, gyermekem - mondta az őrmester, és megvonaglott fájdalmában. Homlokán hideg veríték ütött ki. - Nem felejtetted el, amit mondtam, Mabel?

- Nem, apám... minden úgy lesz, ahogy akarod.

- Nyújtsd a kezed Nyomkeresőnek. Ha a jó isten visszavezérel titeket az erődbe..., én már nem láthatom meg..., az 55-ösök tábori lelkésze összead benneteket. Nyugodtan halok meg, ha tudom, hogy van, aki leányomat megoltalmazza.

Az őrmester ezután vizet kért, és ivott néhány kortyot. Majd szaggatott mondatokban elmesélte, mi történt azóta, hogy elvált Nyomkeresőtől és a mohikántól. Első elhatározása az volt, hogy egy közeli szigeten üt tábort éjszakára, és csak hajnalban köt ki az Előőrs-szigeten. De türelmetlenségében, hogy lányát viszontlássa, megváltoztatta tervét. Nem is lett volna semmi baj, ha az egyik csónak nem horzsolja a keskeny lagúna zátonyát. A csónak nem feneklett meg, de megreccsent, és ez a kis nesz elárulta közeledésüket.

Teljesen gyanútlanul kötöttek ki, fegyvereiket a csónakban hagyták, és előbb a hátizsákokat rakták ki. Az indiánok tüze váratlanul érte őket. Olyan közelről lőttek, hogy a sötétség ellenére is jóformán minden golyó talált. Öt-hat katona elesett, mindössze két-

három embernek sikerült megmenekülnie. Isten tudja, mi lett velük. Dunham is sebet kapott, és a porban heverve várta végzetét. De az indiánok valami okból nem rohantak elő rejtekhelyükről.

Az őrmester ekkor meghallotta Mabel hangját. Minden erejét összeszedte, és a blokkházig kúszott, ott feltápászkodott és az ajtónak támaszkodott...

Az őrmestert kimerítette a beszámoló. Pihenésre volt szüksége. Mabel mellette maradt, és vizes borogatást tett a sebére. Nyomkereső felment terepszemlét tartani.

Mielőtt a réshez lépett volna, sorra megvizsgálta és megtöltötte a falhoz támasztott fegyvereket. Körülbelül egy tucatnyi puskát talált a házban, lőszert pedig bőségesen.

Mabel mozdulatlanul figyelte apja arcát. Az őrmester behunyt szemmel feküdt most, és a jelek szerint elszundított. Csend volt, olyan csend, hogy még Nyomkereső mokasszinjának halk neszét is jól lehetett hallani, amint a felső szobában tevékenykedett.

A sebesült nyugodtan lélegzett, de nem aludt. Abban a lelkiállapotban volt, amikor a világ minden öröme és bánata elhalványul, és az ember megbékél az elmúlás gondolatával.

Talán fél óra telt el így, a legnagyobb csendben. Ekkor Mabel, aki apja lélegzetét figyelte, óvatos kopogást hallott. Biztosra vette, hogy Csingacsguk érkezett meg. Az ajtóhoz lépett, félretolta a két felső keresztrudat; és a harmadikhoz nyúlva megkérdezte, ki van ott. Nagybátyja hangja felelt, és sürgős bebocsátásért könyörgött. Mabel kinyitotta az ajtót. Cap belépett. A lány nem is üdvözölte, hanem előbb

gondosan visszatolta a reteszeket helyükre. Az elővigyázatosságot úgy megszokta már, hogy szinte gépiesen cselekedett.

A kemény szívű tengerész majdnem sírva fakadt, amikor meglátta sógorát és Mabelt. Boldog volt, hogy az őrmester itt van, és csak akkor szomorodott el; amikor állapotáról értesült. Cap az indiánok fogságából szökött meg. Hanyagul őrizték, mert előzőleg pálinkával itatták foglyaikat, és azt hitték; hogy mámorukban mély álomba merültek. A pálinkát azért nem sajnálták tőlük, mert nem akarták őket megölni, de azt sem akarták, hogy figyeljék előkészületeiket az őrmester tőrbecsalására. Muir el is aludt, vagy legalábbis mély álmot színlelt. Cap a puskaropogás zajára előrohant a bokrok mögül. Meglátta Nyomkereső kenuját, elhatározta, hogy megszökik rajta, és magával viszi Mabelt is. Ezért sietett ide a blokkházba. Tervét természetesen megváltoztatta, amikor sógorát meglátta.

- Most már elegen vagyunk ahhoz, hogy megvédjük a blokkházat a pokol minden ördöge ellen is - mondta. - Mert ezek a mingók nem jobbak az ördögöknél!

- Végre hogy megismerte őket - bólintott Nyomkereső, aki nagyon haragudott a mingókra. - Az indián törzsek nem egyformák. Ha véletlenül delavárok fogságába esnék, maga is kitapasztalná a különbséget.

- Barátunk, Nagy Kígyó, gentleman, ha indián is - hagyta rá Cap bácsi. - De ezek a mingók igazi vademberek. És milyen alattomosan támadtak ránk! Mint a nyulakat, úgy ölték le McNab káplárt és embereit. Véletlenül egy barlangot találtunk, Muir hadnagy meg én, és sikerült elbújnunk. Rengeteg sziklabarlang van ezen a szigeten. Az egyikben úgy meglapultunk, mint egy hajó fenekén. Ott is

maradtunk volna, ha végül ki nem űz az éhség. Átkozott gyomor! Sohasem hagyja nyugton az embert.

- Bácsikám! - szólalt meg Mabel szemrehányó hangon. - Apám nagyon-nagyon beteg.

- Én meg itt mindenről megfeledkezve mesélgetek! Bocsáss meg; Mágneském! - felelte Cap, hangját lehalkítva. - Azt hiszem, rád fér egy kis pihenés, kislányom. Vagy menj fel Nyomkeresővel az emeletre, és nézzetek körül. Majd én vigyázok apádra. Hadd maradjak egy kicsit egyedül vele. Talán van valami mondanivalója számomra.

Mabel engedelmeskedett. Cap néhány percig némán ült sógora szalmazsákja szélén. A sebesült végül kinyitotta szemét.

- Ne búsulj, sógor - mondta gyenge hangon. - Késő bánat, eb gondolat.

- Bizony, bizony - sóhajtott Cap bácsi. - Ha az egyik kenut előreküldöd felderítésre, kikerülhetted volna ezt a szerencsétlenséget.

- Tudom, sógor. De megtörtént, és nem zúgolódom. Katonasors..., ki előbb, ki utóbb... Csak a szegény Mabel...

- Tudom, tudom..., súlyos gond. De mit akarsz, sógor? Nem vinnéd magaddal, még akkor sem, ha megtehetnéd. Majd gondoskodunk róla, hogy szépen férjhez menjen, és mellette maradok én is..., feltéve, hogy kievickélek ebből a pácból, és nem hagyom itt a skalpomat ezen az átkozott szigeten.

- Mabelnek már van jövendőbelije, Cap. Nyomkeresőt választottam ki neki.

- Nézd, sógor, minden embernek megvan a maga véleménye; én bizony nem őt választanám. Nem mintha kifogásom lenne a kora ellen. Magam is javakorabeli ember vagyok, és úgy vélem, egy ötven év körüli férfi a legeszményibb férj. Csakhogy Mabel tanultabb, műveltebb lány már, semhogy egy ilyen egyszerű ember élettársa legyen.

- Én meg azt mondom, jobb élettársat el sem lehet képzelni. Bárcsak együtt jöttünk volna vissza mindvégig!

- Hát bizony nagy kár, de mit csináljunk...

- Az én hibám volt, és szegény Mabel adja meg az árát! De nem egészen én vagyok a hibás. Az árulásnak is nagy része van benne. Ki gondolta volna, hogy ez a Jasper...

- Úgy látszik, az édesvíz nem edzi az ember jellemét. Sokat beszéltünk erről Muir hadnaggyal, amíg abban a barlangban lapultunk. Váltig magyarázta, hogy Jasper árulásának köszönhetjük az egészet. De nézd csak, milyen óvatosan jön le Nyomkereső a létrán! Olyan, mint egy indián, aki skalp után oson.

Nyomkereső csak néhány fokot jött lefelé. Ujját ajkához emelte, hogy csendre intse Cap mestert. Aztán suttogó hangon szólt neki, hogy adja át a helyét Mabelnek, maga pedig jöjjön fel az emeletre.

Cap engedelmeskedett. Megvárta, míg Mabel lejön, aztán felkapaszkodott az emeletre.

- Most óvatosnak és vakmerőnek kell lennünk egyszerre - mondta halkan Nyomkereső. - A gazfickók komolyan nekiláttak, hogy felgyújtsák a blokkházat,

mivel tudják, hogy másképp nem bírnak velünk. Az a csavargó Nyílhegy uszítja őket, megismertem a hangját. Fel kell készülnünk, Sósvíz, mégpedig hamar! Szerencsére van itt négy vagy öt hordó tele vízzel, azt hiszem, elég lesz. Nagy Kígyóra is számíthatunk, előbb-utóbb segítségünkre siet.

Nyomkereső kinyitotta az egyik lőrést. Előbb elfújta a gyertyát, nehogy fénye megkönnyítse valamelyik irokéznek a célzást. Aztán odaszorította arcát a réshez, és hallgatózott.

- Nyomkereső mester! - hallatszott alulról. - Egy barát szeretne beszélni magával. Jöjjön bátran az ablakhoz, nem érheti semmi baj, amíg az 55-ösök hadnagyával tárgyal.

Cap bácsi is megismerte Muir hangját, és kíváncsian várta, mi lesz ebből.

- Itt vagyok, hadnagy úr, mit kíván tőlem? - felelte Nyomkereső. - Ismerem az 55-ösöket, derék ezred, bár a magam részéről a 60-asokat jobban szeretem. Az indiánok közül meg a delavárokat kedvelem jobban, mint a mohawkokat. No de ez mellékes. Halljuk: mit óhajt? Mert bizonyára nemcsak egy kis beszélgetés kedvéért jött ide a blokkházhoz, ilyen késő éjszakai órában, amikor jól tudja, hogy kedvenc játékszerem, a Szarvasölő itt van a kezem ügyében.

- Ah, magától nem félek, Nyomkereső barátom! Eszembe se jut arra gondolni, hogy belém ereszt egy golyót. Azért jöttem, hogy baráti tanáccsal szolgáljak. A bátorság és a kitartás szép dolog, de csak bizonyos határig. Az ellenség olyan túlerőben van, hogy minden ellenállás esztelenség. Nagyon sajnálnám, ha a maga makacssága újabb bajokat okozna. Adja fel a blokkházat, azzal a kikötéssel, hogy magát

hadifogolynak tekintsék, és ennek megfelelő bánásmódban részesítsék.

- Jó tanács, mondhatom - felelte Nyomkereső. - És olcsó is..., magának legalábbis nem kerül semmibe. De rosszul ismer, ha azt hiszi, hogy én megadom magam, amíg van lőszerem, vizem és harapnivalóm. Márpedig itt egyikben sincs hiány.

- Hát ha mindenáron Cap mester sorsára akar jutni, aki ott fekszik holtan a bokrok közt...

- Hol fekszem én?! - rikoltotta egy másik lőrésből az állítólagos halott. - Vegye tudomásul, hogy élek, és virulok, sőt még egy puskát is el tudok sütni, ha kell!

- Ez bizony az ő hangja! - ismerte el Muir. - Hogy került oda? No, mindegy, örülök, hogy él. Azt hittem, fűbe harapott. De ha Cap barátunk ott is van maga mellett, a sógorára keresztet vethet, mert a szerencsétlen őrmester sortűz áldozata lett embereivel együtt. Lundie az oka, az a vén szamár! Sajnálom a szegény őrmestert, aránylag fiatalon halt meg.

- Ebben is téved, hadnagy úr - felelte Nyomkereső, és egy kis cselhez folyamodott, hogy a blokkház védelmét erősebbnek tüntesse fel. - Az őrmester is itt van velünk, és semmi baja. Egy keveset ő is ért a puskához, nem?

- Csupa jó hír! - lelkendezett a szállásmester. - Örülök neki a szép Mabel kedvéért. De ha az ifjú hölgy itt van még, sürgősen hagyja el a blokkházat, nehogy tűzhalált haljon. Maga erdei ember, ismerheti ennek az elemnek pusztító erejét.

- Igen, tudom, hogy a tűz nemcsak ebédfőzésre használható. Ismerem, ahogy ön mondja, ennek az

elemnek a pusztító erejét. De az én Szarvasölőm tüze sem megvetendő, elhiheti. Aki tűzcsóvával ide merészkedik, megpörköli az irháját! Gyújtónyilakkal is kár próbálkozni, mert a blokkház vaskos rönkjeit nem zsindely takarja, és vizünk is van, mint már mondtam, bőségesen. A lapos tető megkönnyíti a tűzoltást. Békés ember vagyok, ha békében hagynak, de aki megpróbálja rám gyújtani a házat, pórul jár.

- Ez amolyan üres hősködés, Nyomkereső! Ha maga igazi katona lenne, belátná, hogy ebben a helyzetben ki kell tűzni a fehér zászlót.

- Elég a szóból! Nagyon furcsállom a beszédét, szállásmester úr. Egy királyi tiszttől más beszédet vártam volna. Adjuk át a szót a fegyvereknek.

- Van lelke azt a szegény lányt kitenni ilyen veszélynek?

- Mabel Dunham az apja mellett van, és a világért sem hátrálna meg. Jó éjszakát, hadnagy úr! Végeztünk.

Visszahúzódott a lőréstől, és utasította Cap mestert, hogy menjen fel a tetőre, és készüljön fel a tűzoltó teendőire. Cap kibújt a csapóajtón. Nagy ordítozás, majd puskaropogás fogadta. Sűrűn kopogtak a golyók a farönkökön. Az ostrom komolyra fordult. Gyújtónyilak is röpködtek a levegőben. Cap alig győzött utánuk kapkodni. Néhány perc alatt vagy tíz lángoló nyilat taposott el.

A lárma és puskaropogás nem ijesztette meg Cap mestert, Nyomkeresőt még kevésbé. Mabelt annyira elfoglalta apja ápolása, hogy semmi mással nem törődött. Az őrmester meghallotta a csatazajt, szeme mintha kigyúlt volna egy pillanatra, és arca is kipirult, amint az ismerős hangokra figyelt.

- Roham! - hebegte. - Gránátosok, előre! Ki meri megtámadni erődünket? A tüzérség mért nem nyit tüzet?

Miközben lázában félrebeszélt, csakugyan megszólalt egy ágyú a közelben. A nehézlövedék eltalálta a blokkházat. A gerendák recsegtek-ropogtak. Mabel önkéntelenül felsikoltott. Azt hitte, az emeleten vége mindennek. A borzalmat még az is növelte, hogy a beteg kissé feltápászkodott, és hörgő hangon kiáltotta:

- Roham! Előre!

Szerencsére Nyomkereső megjelent a létrán, és leszólt, hogy megnyugtassa a lányt:

- Ne féljen, Mabel! Ez afféle igazi mingó munka - nagyobb a lárma, mint a baj. A csavargók kézre kerítették a kiságyút, amit az őrmester zsákmányolt a francia bárkán. Most a blokkház ellen fordították és elsütötték. Szerencsére csak egy golyó volt benne, és így máris kitombolták magukat. Egy kis kárt okoztak az emeleti raktárban, de oda se neki! Az a fő, hogy senki sem sebesült meg. Cap bácsi le se jött a háztetőről, én pedig annyiszor voltam már puskatűzben, hogy egy ágyútól sem ijedek meg, különösen ha mingó kézben van.

Cap csakugyan megérdemelt minden dicséretet. Még az indiánok is csodálattal adóztak bátorságának. Úgy járkált odafenn, mintha egy hajó fedélzetén sétálgatna valami kisebb viharban. Eszébe se jutott fedezéket keresni az indián hadviselés szokása szerint, hanem vakmerő módon teljes célt mutatott az ellenségnek. Szinte egyszerre jelent meg vödrével a tető minden pontján, hol ide rohant, hol oda, a kellő időpontban a

kellő helyre zúdítva a vizet. Mindezt olyan nyugalommal cselekedte, mintha csak a fedélzet felmosása lenne a feladata. Az indiánok ordítozását tulajdonképpen ő váltotta ki. Amikor rendíthetetlen nyugalmát látták, eleinte vad düh öntötte el őket, és úgy üvöltöztek, mint egy farkascsorda. Ennek a sápadtarcúnak, úgy látszik, meg se kottyannak a golyók. Jobbra-balra fütyülnek el a füle mellett, még a ruháját is megszaggatják, de egyetlen horzsolást sem ejtenek rajta. Valami bűbájosság lehet a dologban. Amikor az ágyúgolyó áttörte a tetőgerendákat, az öreg tengerész elejtette vödrét, de nem esett hasra. Sapkáját lengette, és háromszoros hurrával üdvözölte a veszedelmes vendéget. Persze örömében hurrázott, hogy a lövedék nem tett benne kárt. De ez a móka mentette meg igazában az életét. Ettől a pillanattól fogva az indiánok nem lőttek többé rá, még a lángoló nyilakat sem röpítették a blokkház felé. "Sósvíz megőrült!" Mintha összebeszéltek volna, valamennyien egyszerre jutottak erre a megállapításra. Mindenki ismeri az indiánoknak azt a nagylelkű vonását, hogy egy ujjal sem bántják azt, akit őrültnek tartanak.

Nyomkereső viselkedése egészen más volt. Minden mozdulatát hosszú tapasztalaton alapuló gondos számítás vezette. Mindig óvatosan közelítette meg a lőréseket, nehogy fölöslegesen kitegye magát a veszélynek. Ennek az embernek a bátorsága közmondásos volt. Egy ízben már a kivégzőoszlophoz kötözve nézett farkasszemet kínzóival, akik késeikkel hadonásztak az orra előtt. Nem ismerte a félelmet. De ha most látta volna valaki, aki még nem hallott róla soha, talán mosolyog túlzott óvatosságán. Persze nem azért volt olyan körültekintő, mert a saját életét féltette. Mabelre gondolt, a fiatal lány biztonságára és jövőjére, ezért nem mulasztott el semmiféle elővigyázatossági rendszabályt. Ma bölcs volt, mint a

kígyó, és rendíthetetlen, mint a kőszikla.

Az ostrom első tíz percében fel sem emelte puskáját, hiszen tudta, hogy az ellenséges golyók amúgy sem tesznek kárt a blokkház kemény gerendáiban. Ott volt, amikor a kiságyút zsákmányolták, és tudta, hogy csak egy golyó volt hozzá. Semmi oka sem volt az ellenség tüzétől félni, hiszen legfeljebb egy-egy különösen szerencsés golyó juthatott be véletlenül a lőrésen. Ez meg is esett néhányszor, de a golyó olyan szögben repült, hogy nem okozhatott semmi bajt, amíg az indiánok ilyen közel voltak; viszont ha messzebbről lőnek, aligha találják el a szűk nyílást. Ám amikor mokasszinba bújtatott lábak gyors neszét hallotta, tudta, hogy ütött a cselekvés órája. Lehívta Cap bácsit a tetőről, ahol megszűnt már minden veszély, és megkérte, hogy tartsa készenlétben a vizet annál a nyílásnál, amely alatt az ellenség máglyát próbál gyújtani.

Kevésbé gyakorlott harcos talán lázasan sietett volna meghiúsítani a veszedelmes kísérletet. Nyomkeresőnek eszébe se jutott elsietni a dolgot. Célja nemcsak az volt, hogy eloltsa a tüzet, amelyet egy percig sem vett komolyan. Fontosabb volt, hogy megleckéztesse az ellenséget, és elvegye a kedvüket attól, hogy - legalábbis az éjszaka hátralevő óráiban - megismételjék a támadást. Ezért várnia kellett, amíg a máglya első fényénél hasznát veheti céllövő tudományának. Hadd hordják csak ide az irokézek a sok száraz rőzsét, rakják csak meg a máglyát, lobbantsák lángra, és térjenek vissza akadálytalanul rejtekhelyeikre! Nyomkereső csak annyit engedett még Cap mesternek, hogy egy vízzel telt hordót odagurítson a lyukhoz, közvetlenül a készülő máglya fölé, hadd legyen kéznél a kellő percben. Ez a perc azonban, megítélése szerint, csak akkor következik be, amidőn az ágaskodó lángok megvilágítják a

környező bokrokat, és éles szeme felfedezheti három vagy négy indián körvonalait, amint a bokor mögött lapulva lesik a tűz elharapózását.

- Készen van, Cap mester? - kérdezte végre. - A lángok már erősen nyalják a gerendákat. Itt a hordó? Jó helyen van? Egy csepp víznek sem szabad kárba vesznie.

- Rendben! - felelte kurtán a tengerész.

- Várja meg a parancsot! Csatában vagy válságos percekben ne legyen az ember se vakmerő, se türelmetlen. Várjuk ki a kedvező pillanatot.

Miközben ezeket az utasításokat kiadta, maga is megtette a szükséges előkészületeket. A Szarvasölőt szép nyugodtan a vállához emelte, gondosan célzott, majd elsütötte a fegyvert. Az egész körülbelül fél percig tartott. Azután megint behúzta a fegyvert, és szemét a lőréshez tapasztotta.

"Egy gazfickóval kevesebb - dünnyögte magában. - Láttam már ezt a pofát azelőtt, tudom, vérszomjas fickó volt. Istenem! A maga felfogása szerint helyesen cselekedett, viszont én is csak azt teszem, amit tennem kell. Még egy ilyen találat, és akkor talán nyugtunk lesz reggelig."

Újra megtöltötte puskáját, és megint a bokrok közé durrantott. Egy másik indián is a fűbe harapott. A többi nem várta meg a harmadik lövést. Az egész banda, amely a blokkház körül a bokrokban kuporgott, talpra szökkent, és már azzal sem törődve, látják-e vagy sem, szétszaladt a szélrózsa minden irányában.

- No, most aztán öntheti, Cap mester! - mondta Nyomkereső. - Ma éjszakára elvettem a kedvüket a

gyújtogatástól.

- Zuhany! - kiáltotta Cap, nagy gonddal megbillentette a hordót, és egy csapásra eloltotta a lángokat.

Az éj hátralevő része tökéletes nyugalomban telt el, Nyomkereső és Cap felváltva őrködött, valójában egyik sem aludt. Mindketten megszokták az őrtállás fáradalmait, és hosszú ideig meg tudtak lenni alvás nélkül, mint ahogy szinte érzéketlenül tűrték az éhséget és szomjúságot is.

Mabel apja szalmazsákja mellett virrasztott. Arra gondolt, hogy az ember boldogsága mennyire függ képzelt dolgoktól. Eddig apátlanul nőtt fel, de nem érezte magát árvának. Most pedig, amikor számolnia kellett apja halálával, úgy érezte, hogy a világ üres lesz nélküle, és soha életében nem lehet már boldog.

XVIII. AZ ÁRULÓ

Mihelyt megpirkadt, Nyomkereső és Cap megint felment a tetőre terepszemlét tartani. A tető egy részét alacsony oromzat vette körül. Ez meglehetős védelmet nyújtott a lövészeknek, ugyanis lefekhettek a mellvéd mögé, és onnan lőhettek a szigetre; még az idevezető csatornákat és lagúnákat is lehetett látni.

Friss déli szél fújt. A víz haragoszöld volt, de csak gyengén hullámzott. A nagyjában ovális alakú sziget kelet-nyugati irányban nyúlt el. Ügyes hajósnak nem esett volna nehezére a sziget bármelyik hosszanti partja mellett elvitorlázni. Cap tüstént megállapította ezt, és meg is magyarázta Nyomkeresőnek. Mindketten örültek neki, mert abban reménykedtek, hogy Oswegóból kapnak majd segítséget. Miközben a vizet bámulták, Cap hirtelen felkiáltott:

- Vitorla a láthatáron!

Nyomkereső gyorsan abba az irányba nézett, mint Cap, és csakhamar észrevett valamit, ami igazolhatta az öreg tengerész örömét. Valami kis fehérség emelkedett ki a szomszédos szigetek sík terepe mögül. Nemsokára meg is lehetett különböztetni a víztől, fűtől és bokroktól egy hajó vitorláját, amint a part mögött elsuhant. Mintha egy fehér ló nyargalt volna a zöld fűben..., vagy inkább olyan volt, mint egy bárányfelhő, ha gyorsan kergeti a szél.

- Ez nem Jasper - mondta Nyomkereső csalódott hangon, mert az elsuhanó járműben nem ismerte fel barátja hajóját. Nem, nem. A fiú már rég messze jár innen. Ez valami francia bárka lehet, amit szövetségeseik, az átkozott mingók megsegítésére küldtek.

- Ez alkalommal tévedett, Nyomkereső barátom - jelentette ki Cap ellentmondást nem tűrő hangon. - Ez bizony a Scud orra és árboca, ha a vitorlák elhelyezése nem is olyan, mint máskor.

- Ha csakugyan Jasper közeleg, akkor hurrá! - kiáltott fel Nyomkereső. - Ilyen szövetségessel az egész mingó népet megfutamítom! De nehogy a fiúnak eszébe jusson egyszerűen kikötni! Isten őrizz, hogy ő is csapdába essék, mint az őrmester!

- Sajnos, a veszély fennáll. Micsoda háború ez? Itt bójákkal kellene kijelölni a kikötőhelyet, ahol horgonyt lehet vetni, kórházsátor is kellene, ahol a sebesülteket bekötözik. Ez nem háború, hanem közönséges mészárlás. Ha a fiú a part mellett horgonyt vet, vége! Persze ha titokban összejátszik a franciákkal, akkor meg...

- Már megint ezzel hozakodik elő, Cap mester! Öt perc múlva megtudunk mindent. De akárhogy is, azt hiszem, annyit elvárhat tőlünk, hogy figyelmeztessük, vigyázzon magára.

De jeladásra nem került sor. Először is nem tudták, hogyan csinálják meg, másodszor meg nem is volt rá idő, mert a Scud már tajtékot verve hasította a hullámokat a sziget széloldalán. Egyetlen lelket sem lehetett látni a fedélzetén, akinek jelezni lehetett volna. Még a kormányállás is elhagyatottnak tűnt fel, noha a hajó biztosan és határozottan tartotta irányát.

Cap néma csodálattal nézte a szép kis hajót. Amint a Scud közelebb ért, Cap látta, hogy a kormánykerék működik - kötelekkel irányítja valaki láthatatlanul. A korlát mögött deszkákat fektettek élükre, és ez mindjárt megmagyarázta az egész titokzatosságot: az emberek nyilván a deszkák mögött fekszenek, mert számítanak arra, hogy a hajót golyózápor fogadhatja. Ez részben megnyugtató, részben pedig aggasztó volt.

- Nem esnek bele vakon a csapdába - mondta Nyomkereső. - Viszont azt is látom, hogy Nagy Kígyó még nem jutott el Oswegóba, hogy hírt adjon rólunk, és segítséget hozzon. Nem számíthatunk másra, csak a saját erőnkre. Most, hogy itt van Jasper is, megállunk a magunk lábán. Jasper egymaga felér egy század katonával. Ön, Cap mester, kiváló tengerész, minden hajóhoz ért. Jasper jobban ismeri ezt a nagy tavat, mint bárki más, én pedig felveszem a versenyt a mingókkal. A legjobb eséllyel harcolhatunk a kis Mabelért.

- Meg is tesszük! - felelte Cap derűsen, mert most már bízni kezdett abban, hogy nem kell búcsút vennie skalpjától!

- Istenemre! - kiáltott fel Nyomkereső boldogan. - Nagy Kígyó is a Scud fedélzetén van, látom a kenuját a hajó farán! Most már nem félek semmitől! Jaspert nem érheti kellemetlen meglepetés. Nagy Kígyó elmondott neki mindent. Egy mohikán többnyire hallgat, de beszélni is tud, ha kell. Éspedig pontosan mondja el a történetet - vagy hallgat, s nem fecseg, mint a mingók.

Az olvasó bizonyára már régen észrevette, milyen jó véleményt táplált Nyomkereső a mohikánokról és a velük rokon delavárokról, viszont mennyire megvetette a mingókat. Főleg azért haragudott rájuk, mert hazudtak - mint egynémely rossz író, aki nem látja meg a legérdekesebb dolgokat, amelyek az orra előtt játszódnak le, mert egyetlen tudománya légből kapott hazugságok pókhálóit szövögetni.

- Lehet, hogy az a kenu mégis a kutterhoz tartozik - mondta Cap aggodalmaskodva. - Jaspernek is volt egy kenuja, amikor elvitorlázott.

- Nem, nem, Cap mester - nyugtatta meg Nyomkereső. - Ha én egy kenut látok, ezer közül is felismerem. Ez bizony Nagy Kígyó kenuja, és már tudom is, hogy került oda. Mihelyt a nagy főnök megállapította, hogy a blokkházat a mingók ostrom alá vették, elindult az erőd felé, hogy segítséget hozzon. De útközben találkozhatott a kutterral, és idehozta, hogy hamarabb segíthessen rajtunk. Remélem, hogy még Jasper a kapitány!

- Mi tagadás, most jó volna - vakargatta a fejét Cap. - Mert akár tisztességes ember, akár áruló, megmutatta a viharban, hogy legény a talpán.

- És amikor lesiklott a zuhatagon? - kérdezte Nyomkereső. Könyökével Cap hasába bökött, és

hangtalanul nevetett a maga furcsa módján.

A Scud most már olyan közel volt, hogy Cap nem is felelt az ugratásra. A helyzet ebben a pillanatban olyan különös volt, hogy részletesebb leírást követel. El kell mondanunk egyet-mást, hogy az olvasó tisztán lásson.

A szél viharossá erősödött. A kisebb fák meghajtották koronájukat, mintha le akarnának feküdni, és a bokrokon keresztül száguldó szél olyan volt, mint a régi római harckocsik zúgása, amint letiporták az ellenséget. A levegőben vadul röpködött a sok falevél, amelynek ebben az évszakban egy kis szellő is elég volt, hogy tovasöpörje. Szigetről szigetre röpködtek, mint egy madárcsapat. De a széltől eltekintve a sziget néma volt, mint a sír. Hogy a mingók még ott voltak, a kenuik árulták el, amelyek az 55-ösöktől zsákmányolt csónakokkal együtt himbálóztak a vízen, abban a kis öbölben, amelyet kikötőnek szemeltek ki. A Scud váratlan megjelenése kellemetlen meglepetés lehetett a mingók számára, de ezt nem árulták el semmivel. Ha a hadiösvényt járták, annyira fegyelmezettek voltak, hogy érzelmeiknek és indulataiknak nem adtak hangos kifejezést. Az odvában leselkedő róka ösztönös ravaszságával lapultak rejtekhelyükön. Bizonyára nagy aggodalommal bámulták a rejtélyes hajót, melynek útját látszólag nem irányította senki. Hogy fedélzetén egyetlen élő lelket sem lehetett látni, ijesztő és vészjósló lehetett az indiánok szemében. Még a bátrabbak is kételkedni kezdtek abban, hogy ez a szerencsés kezdetű kaland jó véget ér. Nyílhegy sokat érintkezett a fehérekkel a tó mindkét oldalán, és megismerte szokásaikat. De még ő is babonás borzongással bámulta a legénység nélkül közelgő vitorlást, és örült volna, ha már hátat fordíthat ennek az átkozott szigetnek.

Közben a hajó egyre jobban közeledett. A lagúna közepén dagasztotta a tajtékos vizet, meg-meghajolva a szélroham előtt, majd újra kiegyenesedve, mint egy filozófus, aki leszegi fejét a nekizúduló szélben, de újra felemeli, ha a vihar továbbvonult. Ámbár kevés vitorlát húzott fel, sebessége nagy volt. Mindössze tíz perc múlhatott el azóta, hogy árboca először bukkant fel a távoli fák koronái mögött - és már egy vonalban volt a blokkházzal. Cap és Nyomkereső kihajolt az oromzaton, amint a hajó elhaladt sasfészkük előtt. Ekkor legnagyobb örömükre Jasper talpra szökkent a fedélzeten, és három harsány hurrával üdvözölte őket. Cap - mit sem törődve a kockázattal - az oromra ugrott, és karját lengetve viszonozta az üdvözlést. Szerencséje volt, senki se lőtt rá, mert az indiánok jobbnak látták némán lapulni. Nyomkereső nem szédült meg a perc drámai izgalmától, és csak a gyakorlati követelményekre gondolt. Amint megpillantotta barátját, sztentori hangon átkiáltott hozzá:

- Hurrá, most már miénk a győzelem! Sózzál oda nekik a bokrok közé, úgy szétrebbennek majd, mint a fürjek!

Jasper meghallott talán egy-két szót, de a többit elnyelte a szél. A Scud pedig már tovasuhant, és a következő percben eltűnt a berek mögött, melynek fái elzárták a kilátást a blokkház elől.

Két-három szívszorongató perc után a fehér vitorlák újra megcsillantak a kis ligeten túl. Jasper lassított, megfordította az ormányvitorlát, és a hajó irányt változtatva, befordult a másik lagúnába. A szél elég erős volt ahhoz, hogy lehetővé tegye a műveletet. A fordulat könnyedén ment végbe, a vitorlák meg se feszültek, a pompás kis hajó készségesen engedelmeskedett a lapátnak. Most már látták, hogy Jaspernek esze ágában sincs horgonyt vetni. Célja

egyelőre a felderítés volt. De amikor körülvitorlázta az egész szigetet, és újra eljutott abba a lagúnába, ahol először felbukkant, megint irányt változtatott. A fővitorla akkorát csattant, mint egy ágyú, és Cap már-már attól tartott, hogy megreped.

- Szerencsére őfelsége nem sajnálja hajóitól a legjobb vásznat - dünnyögte. - Mi tagadás, a fiú ért a vitorlához!

- Ért bizony, ha nem is szagolt még sós vizet, és csak itt tanulta a mesterségét, az Ontario-tavon - bólintott Nyomkereső. - Mindig mondtam, ezzel a tehetséggel született, nagy hajókon volna az igazi helye.

- Jön is már! - ujjongott Cap, amint a Scud befordult eredeti irányába. - Mindjárt meglátjuk, mit akar. Mert az nem lehet a célja, hogy fel és alá sétifikáljon, mint egy kislány a bálon.

A Scud most már olyan közel járt a parthoz, hogy a két férfi a blokkház tetején azt hitte, végre igazán horgonyt vet. A rejtekhelyükön leselkedő mingók alig tudták örömkiáltásukat visszafojtani; a lapuló tigris érezhet így, amikor látja, hogy kiszemelt áldozata gyanútlanul közeleg. Ám Jasper tudta, mit csinál. Ismerte a víz mélységét a sziget körül, és tudta, hogy a hajó bátran megközelítheti a partot, nem futhat zátonyra. Olyan közel merészkedett, hogy magával sodorta a két katonai csónakot, amely a kis öbölben ringatózott kikötve. Egyszerűen maga után húzta, majd vontatókötélre vette őket. Igen ám, csakhogy az indiánok a saját csónakjaikat is rákötötték a két zsákmányolt katonai csónakra! Így aztán Jasper egy csapásra megfosztotta az indiánokat járműveiktől és attól a lehetőségtől, hogy szükség esetén elhagyhassák a szigetet, ha csak úszva nem. Rá is eszméltek a mingók, egyszerre felugrottak, dühös

ordításban törtek ki, és elsütötték puskáikat, de tüzelésük nem árthatott a hajónak. Miközben a mingók így megfeledkeztek magukról dühükben, két puska dördült el az ellenséges oldalon. Az egyik a blokkház tetején szólalt meg, és nyomában egy irokéz holtan esett össze: koponyáját fúrta át a golyó. A másik puska a Scud mellvédje mögött dördült el. A mohikán fegyvere volt. Ha nem is talált célba olyan hajszálnyi pontossággal, mint a Szarvasölő, mégis nyomorékká és harcképtelenné tette az egyik mingót. A Scud fedélzetéről hurrázás hallatszott, az indiánok pedig tüstént lehasaltak - úgy eltűntek, mintha a föld nyelte volna el őket.

- Nagy Kígyó üdvözlete volt ez - mosolygott a második lövés után Nyomkereső. - Jó puskája van, ha nem is olyan, mint az én Szarvasölőm. No, ha Jasperen kívül a mohikán is itt van, aztán mi ketten, maga meg én, megtanítjuk ezeket a csavargókat kesztyűbe dudálni!

A Scud közben folyton mozgásban volt. Amint a sziget végébe ért, Jasper szabadon eresztette zsákmányát; a szél menten elsodorta a csónakokat, amelyek végül a szélenyhe oldalon vetődtek partra, egy mérföldnyire a blokkháztól. A Scud most már a másik csatornában hasította a habokat. A blokkház tetejéről látni lehetett, hogy a fedélzeten történik valami. Amikor a kutter megint a fő öbölbe ért, ahhoz a helyhez, ahol a mingók lapultak, szétrepült egy ponyva, és egy ágyú torka meredt fenyegetően a mingók felé. A Scud egyetlen ágyúja abban a pillanatban el is dördült, és kartácstüzet zúdított a bokrokra. Az indiánok úgy felugrottak, mint egy felrebbentett fürjcsapat. A Szarvasölő is beleszólt a dologba, és egy irokéz megint fűbe harapott. Csingacsguk sem volt rest, és második lövésével megsántított egy indiánt. A menekülők hamarosan újabb búvóhelyet találtak. Az erőviszonyok megváltoztak. De mielőtt az újabb

támadás megindulhatott volna, felbukkant Júniusi Harmat nagy fehér zászlóval a kezében. Mellette Muir és a francia kapitány lépkedett, felemelt kézzel jelezve, hogy fegyverszünetet kérnek.

A tárgyalások a blokkház alatt kezdődtek meg, Nyomkereső biztos fegyvere lehetetlenné tett minden cselt vagy ravaszkodást. Jasper is hamarosan horgonyt vetett a közelben, és ágyúját a tárgyalókra szegezte. A fedélzeten most már nyugodtan felálltak az emberek. Csak Csingacsguk maradt tovább is láthatatlan, inkább szokásból, mint bizalmatlanságból.

- Győztek, Nyomkereső - kiáltotta a szállásmester -, és Sanglier kapitány úr személyesen kéri, szabják meg feltételeiket! A kapitány úr reméli, hogy szabad elvonulást engedélyeznek az ellenfélnek, mely csak kötelességét teljesítette hazája és uralkodója iránt, éppen úgy, mint önök. Felhatalmaztak arra, hogy felajánljam a sziget kiürítését, a foglyok kölcsönös kicserélését és a skalpok visszaszolgáltatását. Miután az ellenfélnek málhája nincs, azt hiszem, hadisarcról nem lehet szó.

A tárgyalás olyan hangosan folyt, hogy egyformán lehetett hallani a blokkház tetején és a kutter fedélzetén.

- Mit szólsz ehhez, Jasper? - kiáltott át a hajóra Nyomkereső. - Hallottad a feltételeket. Hagyjuk szaladni a csavargókat, vagy pörköljük meg őket?

- Mi történt Mabellel? - kérdezte a fiatalember, és gondfelhő borította el csinos arcát. - Ha csak egy hajaszála is meggörbült, nem kegyelmezünk a gazfickóknak!

- Mabelnek semmi baja! Sebesült apját ápolja odalenn.

Az őrmester állapota súlyos, de Mabel...

- Itt vagyok! - csendült fel a lány hangja, amint most előbújt a csapóajtón. - Én azt mondom, legyen vége a vérontásnak. Elég baj az is, ami eddig történt. Ha el akarnak vonulni, menjenek isten hírével. Ne tartsuk vissza őket! Apám, sajnos, utolsó óráit éli, hadd haljon meg békességben.

- Ne szólj bele, Mágneském, ehhez nem értesz - intette le Cap. - Ha elengedjük őket, legközelebb megint a torkunknak esnek. A hadisarcról sem mondhatunk le olyan könnyen.

- Nem tudom - mondta Nyomkereső. - Inkább Mabel kisasszonynak adnék igazat. Elég volt a vérengzésből. Folytassa, hadnagy úr. Mit akarnak még mondani a franciák és szövetségeseik?

- Nyomkereső régi harcos, és tudja, hogy a hadiszerencse forgandó - mondta Muir. - Ezért nem szabad a győzelmet kihasználni. Az ellenfél sem bánt kegyetlenül legyőzött foglyaival. Ezt Cap mester is tanúsíthatja.

- Mi ketten nem voltunk legyőzött foglyok, mert nem is harcoltunk - felelte Cap. - Én csak azt tanúsíthatom, hogy együtt bujkáltunk egy sziklaodúban.

Jasper és Nyomkereső jót nevetett. Cap meg hangosan hahotázott. A francia kapitány is mosolygott. A derűs hangulat megkönnyítette a tárgyalások befejezését. Nemsokára megállapodásra jutottak. A szigeten levő mingókat fegyvertelenül felsorakoztatták a tisztáson, vagy száz lépésnyire a blokkháztól. A Scud rájuk szegezte ágyúját, hogy sakkban tartsa őket. Nyomkereső kijött a blokkházból, és ellenőrizte a megadási feltételek betartását. Az

indiánok kénytelenek voltak minden fegyverüket lerakni, még késeiket és tomahawkjaikat is. Nyomkereső ragaszkodott ehhez a kikötéshez, tekintettel arra, hogy az ellenfél számbelileg négyszeres túlerőben volt. A francia tiszt, akit Sanglier kapitánynak emlegettek, bár nem ez volt az igazi neve, tiltakozott a fegyverletétel ellen, amelyet megalázónak tartott. Fegyveres elvonulást szeretett volna, de nem tudta elérni. Nyomkereső szemtanúja volt már néhány vérfürdőnek, amit az indiánok rendeztek, és tudta, hogy semmiféle ígéretben vagy fogadkozásban sem szabad megbíznia. Makacsul ragaszkodott az ellenfél lefegyverzéséhez. Másik kikötése az volt, hogy a kapitány adja ki foglyait, akiket ugyanabban a sziklabarlangban őriztetett, ahol Muir és Cap talált korábban menedéket. Előhozták a foglyokat. Hatan voltak, köztük két könnyebb sebesült. A másik négynek semmi baja sem volt, és csak cselből vágódott hasra, mintha elesett volna, ami az indián harcokban megszokott fogás volt. Mind a hatan visszakapták puskájukat, és csatlakoztak Nyomkeresőhöz, aki ilyenformán már számba vehető haderővel rendelkezett. Az ellenségtől elkobzott fegyvereket behordatta a blokkházba, és szabályos őrséget állított fel az ajtóban és a parton is. A többi katona, sajnos valóban elesett. Az irokézek a súlyosan sebesült katonákat is leöldösték.

Amikor ezek az intézkedések lehetővé tették, Jasper újra elindította hajóját, és összeszedte a partra vetett csónakokat, majd visszavontatta őket a blokkház közelébe. Itt az indiánok mind csónakba szálltak. Jasper harmadszor is vontatókötélre fogta a csónakokat, kivitte őket a tóba, és a szigettől néhány mérföldnyire valamennyit szélnek eresztette. Minden csónakban csak egy evezőt hagytak meg. Jasper tudta, hogy a szél kihasználásával így is eljutnak a kanadai partra.

Az ellenség soraiból nem maradt a szigeten más, csak Sanglier kapitány, Nyílhegy és Júniusi Harmat. A kapitány még néhány írásbeli feljegyzést akart kicserélni az egyetlen jelenlevő angol tiszttel, Muir hadnaggyal, Nyílhegy pedig saját elhatározásából maradt vissza. Bizonyára megvoltak az okai arra, hogy elszakadjon irokéz szövetségeseitől. Két kenut visszatartottak hármuk számára, hogy később elhagyhassák a szigetet.

Az első csendes percek eszébe juttatták Nyomkeresőnek, hogy már huszonnégy órája böjtöl, és barátai is éhesek lehetnek. Cap segítségével tüzet rakott a szabadban, és kiadós reggelit főzött. Mabelt is kényszerítette, hogy egyék valamit. Közben beszaladt az őrmesterhez, és vigasztalgatta, bár látta, hogy felépüléséhez nincs semmi remény. Amikor visszatért a tűzhöz, ott találta Jaspert is.

Enni kell a legizgalmasabb körülmények között is, az emberi szervezet megköveteli a magáét. A katonák mohón estek neki az ételnek, de senkinek sem volt kedve beszélgetni vagy tréfálkozni, mint falatozás közben szokás. Mindnyájan tudták, hogy az őrmester végét járja, és együtt éreztek vele.

Muir félrevonta Nyomkeresőt egy kis magánbeszélgetésre. Modora most is olyan volt, mint máskor; az a túlzott udvariasság jellemezte, mely nemcsak mesterkélten, hanem szinte sértően hat az emberre. Sokan azt mondják, hogy a fiziognómia és a frenológia - vagyis az arcvonások és a koponyaalkat tana - nem komoly tudományok, de Nyomkereső úgy vélte, hogy Muir arcából és fejformájából is ki tudja olvasni kétszínűségét, alattomosságát. Ez az elfajzott skót émelygősen édes mosollyal leplezte álnok

szándékait, és skót tájszólással sima nyelve hazugságait. Előléptetését és kenyerét Lundie családjának köszönhette, mégis minden alkalmat megragadott az őrnagy ócsárlására. Persze csak a háta mögött szidta, szemtől szemben hízelgett neki. Mindezt Nyomkereső már régen észrevette. Kedvetlenül ballagott a szállásmester mellett, várva, mit akar neki mondani. Nagyobb ellentétet el sem lehet képzelni, mint ami a két ember közt mutatkozott. Az egyik magas volt, a másik inkább köpcös. Az egyik bőbeszédű, a másik hallgatag. Az egyik ravasz, a másik nyílt és egyszerű. Csak egyben hasonlítottak: a bátorság mindkettőjükben körültekintő óvatossággal párosult.

- Kedves barátom - kezdte Muir -, meg kell mondanom, hogy ön ugyancsak kitüntette magát ebben a kalandban. Kár, hogy nem tiszt, és nem is válhatik azzá, de mint katonai vadász és erdei vezető is kaphat kitüntetést. Majd szólok az őrnagy úrnak néhány szót az ön érdekében.

- Köszönöm, ne fáradjon - felelte Nyomkereső száraz hangon. - Ha akarok valamit az őrnagy úrtól, meg tudom mondani magam is.

- Igaz, igaz, nincs szüksége az én támogatásomra. De a tanácsomat megszívlelheti. Azt ajánlom, vegye feleségül Mabelt. Nagyon jól fog járni vele. Mindketten jól járnak egymással.

- Csodálatos tanács! Azt hittem, Mabel kisasszony kezére a hadnagy úr is pályázik.

- Csak pályáztam, kedves barátom. De meggondoltam a dolgot. Belátom, hogy magának több esélye van. Csak ne tétovázzon sokáig. Addig üsse a vasat, amíg meleg.

- Nem hiszem, hogy ildomos volna erről a kérdésről beszélni, amikor a szegény őrmester haldoklik.

- Éppen azért, kedves barátom. Nagy vigasztalás lenne számára az a tudat, hogy a lánya jó kezekben van. Mert a nő gyenge folyondár. Kell egy karó, amire bizton támaszkodhat.

- Maga csak tudja, szállásmester úr - jegyezte meg csendesen Nyomkereső.

- Ejnye, milyen kópé! Ki se néztem magából. Még ugratja is a szerencsétlen flótást, akinek elszerette a szíve választottját!

- Vigasztalódjék, még nem jött hozzám feleségül - mondta Nyomkereső. - Egyelőre nem is kerülhet rá sor, amíg az őrmester halálán van. Aztán... majd meglátjuk.

- Igen, meglátjuk. Akárhogy lesz is, elviselem férfiasan. De valamivel kárpótolhat engem, kedves barátom.

- Éspedig?

- Nézze csak..., az én helyzetem itt nagyon furcsa. Én vagyok az egyetlen tiszt, és mégsem én rendelkezem. Mint megfigyelő vettem részt az expedícióban, csupán megfigyelői minőségben. Bizonyos okok arra késztettek, hogy másnak engedjem át a parancsnokságot. Képzelheti, mennyire bántott ez. Míg mások kitüntették magukat, én nem voltam több, mint afféle - megfigyelő!

- Nem tudom, mi lett volna, ha ön a parancsnok - felelte Nyomkereső. - Hiszen az első puskalövésre

elbújt egy odúba!

- Igen, igen..., de mivel az őrmester, hogy úgy mondjam, harcképtelenné vált...

- Sajnos!

- Mégiscsak át kell vennie valakinek a parancsnokságot!

- Hogy az 55-ösöknek ki a parancsnoka, nem tartozik rám. Ön a rangidős, vegye át a parancsnokságot! Bár könnyen lehet, hogy nem tetszik majd a katonáknak. Talán felhánytorgatják majd, hogy megadta magát, és nem a saját erejéből szabadult ki a fogságból. De mondom, ez nem tartozik rám.

- Azzal is beérem, hogy nem ellenzi - mondta Muir, kezét dörzsölve. - Ne féljen semmit, viszonozni fogom előzékenységét. Majd ha megírom a jelentésemet, nem feledkezem meg az ön érdemeiről.

- Nincs szükségem feldicsérésére. Lundie őrnagy tudja, ki vagyok, és a tábornok is hallott már rólam eleget. Velem ne törődjék. De ha okvetlenül dicsérni akar valakit, ne feledkezzék meg Mabel apjáról. Egyébként csináljon, amit akar, bánom is én!

Muir arca tökéletes megelégedést fejezett ki. Tüstént összehívta a katonákat a tűz köré. Egy kis beszédben közölte velük, hogy átveszi a parancsnokságot, és feltétlen engedelmességet követel mindenkitől. A katonák minden csodálkozás nélkül tudomásul vették ezt. Végtére is hadnagy, tehát megilleti a parancsnokság, ha eddig valami okból át is engedte az őrmesternek.

Sanglier kapitány is ott ült a tűz mellett. Egy filozófus

nyugalmával, egy öreg katona egykedvűségével, egy francia nagyvilági mozdulataival és egy éhes strucc falánkságával figyelte lábosát, melyben reggelijét főzte. A kapitány már harminc évet töltött a kanadai gyarmatokon. Vasszervezete, rideg könyörtelensége és szervezőképessége alkalmassá tette arra, hogy a franciákkal szövetséges indián törzsek katonai irányítója legyen, afféle összekötő tiszt, aki a felsőbb parancsnokság utasításait végrehajtja. Olyan sokáig élt a mohawkok és irokézek között, hogy megismerte, sőt átvette szokásaikat. Nemegyszer vezette őket portyára, és ilyenkor furcsa módon kétféleképp viselkedett: néha szemrebbenés nélkül nézte a legkegyetlenebb vérontást, máskor meg igyekezett indiánjait emberségesebb viselkedésre kényszeríteni. Valójában közönséges kalandor volt, aki kénye-kedve és szeszélye szerint engedett jó és rossz ösztöneinek. Régebben vérszomjas kegyetlenségével szerzett magának hírnevet. Ezért is nevezték Sangliernak, ami vadkant jelent. Mások Kőszívű Kapitány néven emlegették. Az igazi nevét nem tudta senki. Újabban azonban mintha megbánta volna fiatalkori garázdálkodását, enyhíteni igyekezett rossz hírét.

Nyomkereső itt a tűznél beszélgetett először Sanglier kapitánnyal. A két ember sokáig szótlanul méregette egymást. Mindegyik érezte, hogy most méltó ellenfélre akadt. Mindketten megszokták az őserdőt, és megedződtek benne, egyébként alig volt köztük hasonlatosság. Az egyik pénzért és előléptetésért kockáztatta életét, a másik azért, mert sorsa ide vetette, és segíteni akart honfitársain. Nyomkereső sohasem volt nagyravágyó. Talán most foglalkozott először a jövőjével, akkor is csak Mabellel kapcsolatban. Bizonyos tisztelettel nézett Sanglier kapitányra mint bátor harcosra, de megvetette hideg önzését, kapzsiságát és barbárságát. A kapitány is bizonyos ellenszenvvel nézett Nyomkeresőre.

Gyakran hallott egyenességéről és igazságérzetéről, önzetlenségéről is - csupa olyan dologról, amit nem tudott meg érteni.

Végül a kapitány két ujját sapkájához illesztette, és kissé meghajolt. A vad őserdei élet sem fosztotta meg teljesen udvarias modorától, mely fiatal korában ragadt rá, sem attól a kedves kedélyességtől, amely a legtöbb francia vérében van.

- Monsieur - mondta barátságos mosollyal -, örülök, hogy személyesen is megismerkedhetem önnel, kinek hírnevét már régen hallottam. Beszél irokéz nyelven?

- Szükség esetén meg tudom értetni magam velük, de meg kell mondanom, nem szeretem sem őket, sem a nyelvüket. A mingó vér sohasem tagadja meg magát. Egyébként én is ismerem önt, gyakran láttam csatában, és el kell ismernem, mindig az első vonalban.

- Szerencsémre nem kötöttem közelebbi ismeretséget az ön híres puskájával, mely sok emberemet leterítette - felelte a kapitány. - De ejnye no, mi van itt? Mit csinálnak ezzel a derék fiatalemberrel?

A tábortűz túlsó oldalára mutatott, ahol két katona Muir parancsára durván megragadta Jaspert, és meg akarta kötözni.

- Valóban, mit jelent ez?! - kiáltott fel Nyomkereső, és egy ugrással barátja mellett termett. - Kinek van szíve így bánni Jasper Westernnel? - rivallt a két katonára, és izmos karjával félrelökte őket. - Ki meri megtenni ezt az én szemem láttára?

- Én rendelkeztem így, a saját felelősségemre - felelte Muir hadnagy. - Kérem, ne avatkozzék bele! Csak nem

akar szembe szegülni egy királyi hadnagy parancsaival?

- Éppen olyan hűséges alattvalója vagyok a királynak, mint bárki más, de ez már égbekiáltó igazságtalanság! Jasper nem ezt érdemli tőlünk. Hát nem ő mentette meg az életünket, a skalpunkat? Nem ő változtatta kudarcunkat győzelemmé? Nem, hadnagy úr! Ha így kezdi parancsnoki teendőit, akkor megtagadom az engedelmességet!

- Ez bizony úgy hangzik, mint a függelemsértés - méltatlankodott Muir -, de Nyomkereső barátunktól nem vesszük komolyan. Igaz, hogy Jasper látszólag jó szolgálatot tett nekünk most, de ezzel még nem tette jóvá az egész múltját. Duncan őrnagy úr maga figyelmeztette Dunham őrmestert, hogy tartsa szemmel ezt az embert. Hát nem győződtünk meg róla, hogy elárult minket? Nem szenvedtünk miatta eleget? Hallgasson rám, Nyomkereső, és ne higgyen olyan könnyedén a látszatnak. A képmutatás gyakori bűn, mondhatnám az emberi természethez tartozik.

Sanglier kapitány gúnyosan vonogatta vállát, és hosszasan nézett hol Jasperre, hol meg Muirra.

- Engem nem érdekel, mit locsog maga képmutatásról meg az emberi természetről! - fakadt ki Nyomkereső hevesen. - Én csak azt tudom, hogy Jasper a barátom, és a legtisztességesebb ember a világon! Nem tűröm, hogy bárki is kezet emeljen rá! Még Lundie őrnagy parancsára sem tűrném, hát még az önére, Muir hadnagy! Az 55-ösöknek parancsolgathat, de semmi hatalma fölöttem vagy Jasper fölött!

- Bravó! - jegyezte meg Sanglier elismerő hangon, mintha megtetszett volna neki Nyomkereső erélyes fellépése.

- Legyen észnél, barátom! - kérlelte Muir. - Ne legyen vak, ha mondom. Az őrnagy úr tudta, mit beszél. És ha nem hisz neki, nézzen csak ide! - tette hozzá, és előkotort valamit a zsebéből. - Látja ezt a kis vörös kelmét? Mabel Dunham találta itt a szigeten, egy fa ágára kötözve, éppen egy órával az ellenséges támadás megindulása előtt. Ez volt az áruló jeladása. És ha jobban megnézi, láthatja, hogy a Scud zászlajáról tépték le. Kell-e meggyőzőbb bizonyíték?

- Hitemre, ez már kissé sok! - dünnyögte foga között a francia kapitány.

- Nem vagyok kíváncsi a bizonyítékaira! - ripakodott a szállásmesterre Nyomkereső. - Jasper becsületessége minden gyanú fölött áll. El a kezekkel a barátomról, mert különben mindjárt csatára kerül a sor! Gondolja meg, Muir hadnagy! Ne becsülje túl az erejét! Maga és az 55-ösök az egyik oldalon, a másikon én meg a Szarvasölőm, aztán Nagy Kígyó, Jasper és a Scud legénysége.

- Très bien! - tapsolt a francia. - Nagyon jó!

- Ne hozzon kínos helyzetbe, Nyomkereső! Arra kényszerít, hogy egészen nyíltan beszéljek. Sanglier kapitány úr itt és Nyílhegy, ez a derék tuszkaróra közölte velem, hogy ez a szerencsétlen fiú árulásra vetemedett. Ilyen minden kétséget kizáró, mondhatnám hivatalos közlés kötelességemmé teszi, hogy az árulót letartóztassam.

- Scélérat! - mondta a francia. - Gazfickó!

- Sanglier kapitány vitéz katona, és nem tiporhatja sárba egy egyszerű hajós becsületét - szólalt meg Jasper. - Lát itt árulót, kapitány úr?

- Nagyon helyes - hagyta rá Muir -, döntse el a kapitány úr a vität. Lássuk, mi az igazság! Én is megkérem, kapitány úr, nyilatkozzék: lát itt árulót?

- De mennyire! - felelte Sanglier. - Bizony hogy látok!

- Elég a hazugságból! - kiáltotta most Nyílhegy mennydörgő hangon, és keze fejével indulatosan mellbe vágta Muirt. - Hol vannak az én harcosaim? Hol a jenki skalpok? Hol a sok ígéret?

Muirból nem hiányzott a személyes bátorság. Hiúsága sem engedte, hogy ilyen hangon beszéljenek vele. Nyílhegy féktelen mozdulatát is félreértette, komoly támadásnak vélte. Elöntötte a düh, hátralépett, és kezével egy puska után kapott. Arca egészen ólomszínűvé vált, és elárulta gyilkos szándékát. Ám Nyílhegy gyorsabb volt nála. Szeme felvillant, keze villámgyorsan öve alá nyúlt, és egy elrejtett kést rántott elő. Egy szempillantás alatt markolatig döfte a szállásmester szívébe. Muir tüstént összeesett, és üveges szemmel meredt a világba, mint azok az emberek, akiket hirtelen lep meg a halál. Sanglier kapitány elővette szelencéjét, egy kis tubákot szippantott, és nyugodt hangon megjegyezte:

- Vége a dalnak... - Vállát vonogatva hozzátette: - Egy csirkefogóval kevesebb.

Mindez olyan hirtelen történt, hogy senki sem akadályozhatta meg. Nyílhegy elordította magát, és a bokrok közé ugrott. A megdöbbent jenkik még nem ocsúdtak fel eléggé ahhoz, hogy utána vessék magukat. Csingacsguk volt az egyetlen, aki nem veszítette el lélekjelenlétét. A bokrok még be sem zárultak a menekülő tuszkaróra mögött, amikor újra megnyíltak az üldözésére siető mohikán előtt.

Jasper Western folyékonyan beszélt franciául. Sanglier viselkedése és szavai gondolkodóba ejtették.

- Beszéljen nyíltan, Monsieur - fordult hozzá. - Én vagyok az áruló?

- Le voilà! - felelte a francia hidegvérrel. - Itt a mi kémünk - a mi ügynökünk - a mi barátunk! Szavamra: sötét csirkefogó volt!

Mialatt beszélt, Sanglier a holttest fölé hajolt, és bedugta kezét a szállásmester zsebébe. Egy erszényt húzott ki belőle, és tartalmát kiürítette a fűbe. Több Lajos-arany gurult szét, és a katonák fürgén felszedték. A francia kalandor megvetően elhajította az erszényt, és újra levese fölé hajolt, amelyet olyan nagy gonddal főzött magának. Megízlelte, és megfelelőnek találta, azután kanalazni kezdte, olyan egykedvű nyugalommal, hogy még a leghidegvérűbb indián harcos is megirigyelhette volna.

XIX. A BÚCSÚ

A katonák eltávolították Muir holttestét a tábortűz mellől. Elvitték a bokrok mögé, és betakarták egy köpönyeggel. Közben Csingacsguk is visszajött, és némán leült a tűz mellé. Sanglier kapitány és Nyomkereső mindjárt észrevették a még egészen friss skalpot, mely a mohikán övén függött. Egyikük sem kérdezett tőle semmit. A francia a legkisebb kíváncsiságot sem árulta el, de részvétet sem. Egyszerűen tudomásul vette, hogy Nyílhegyet utolérte végzete, és újra lábosa fölé hajolva, nyugodtan folytatta a reggelizést. Volt ebben a viselkedésben bizonyos büszkeség, az indiánoktól ellesett belenyugvás a sors fordulataiba, de egy kis ridegség

is. Nyomkereső viselkedése hasonló volt, de másféle érzéseket takart. Sohasem szerette Muirt; sima nyelve és színészkedő udvariassága nem is tetszhetett egy nyíltszívű, őszinte embernek. A hadnagy hirtelen halála mégis meghökkentette, de még nagyobb megdöbbenést keltett benne az árulás, melyet a francia kapitány végérvényesen leleplezett. Szeretett volna erről többet is megtudni. A kapitány nem zárkózott el a további felvilágosítás elől. Úgy érezte, most már nem köti a titoktartás, és nincs oka bármit is elhallgatni.

Elmondta, hogy Muir már régen felajánlotta szolgálatait a franciáknak. Amikor önként ajánlkozott a kém aljas szerepére, eldicsekedett azzal, hogy gyermekkora óta ismeri Lundie őrnagyot. Ez a kapcsolat - mondta - lehetővé teszi számára, hogy titkos értesülések birtokába jusson. Ajánlatát a franciák örömmel fogadták. Maga Sanglier tárgyalt vele több ízben Oswego közelében, sőt egy éjszakára magában az erődben is elrejtőzött. Később Nyílhegy tartotta fenn a kapcsolatot köztük. Azt a bizonyos névtelen levelet, mely felkeltette az őrnagy gyanúját Édesvíz ellen, maga Muir fogalmazta meg. Eredeti levelét eljuttatta Frontenacba, ott más írással lemásolták, aztán visszaküldték Oswegóba. A levelet Nyílhegy vitte el, és éppen erről a titkos útjáról tért vissza, amikor a Scud elfogta. A szállásmester szemrebbenés nélkül feláldozta Jaspert; azért terelte rá a gyanút, hogy szabad kezet nyerjen, és nyugodtan elárulhassa az előőrs helyét az ellenségnek. Szolgálatait arannyal fizették - ebből a júdáspénzből találtak néhányat az erszényében. Az őrmestert azért kísérte el útjára, hogy hadmozdulatairól értesítéseket küldhessen a franciáknak. Nem volt szerelmes Mabelbe. Csak azért udvarolt neki, hogy ürügye legyen részt venni az expedícióban. Azt kérte, hogy megfigyelőként vehessen részt benne. Így aztán -

gondolta - nem terheli majd felelősség a kudarcért. Sanglier kapitány mindezt jól tudta, és gúnyos szavakkal emlékezett meg Muir ravaszságáról.

- Aljas kutya - mondta ajkbiggyesztve. - Háborúban szükség van kémre. Nehezen nyeljük le; mint az undorító orvosságot. Lenyeljük, de megvetjük. A holttest a magáé. Hazaviheti az erődbe, ha akarja.

- Először magam is arra gondoltam, hogy elviszem Lundie őrnagynak. De nem érdemel meg tisztességes temetést. Majd elföldeljük itt, ahol legsötétebb árulását elkövette. Jasper, fiam - fordult most Nyomkereső a fiatal hajóshoz -, gyere csak egy percre! Beszélni szeretnék veled.

Félrevonta a fiatalembert, és vállára tette kezét.

- Remélem, rám nem neheztelsz. Én egy pillanatig sem hittem el a vádat, amit ellened emeltek. Pedig a körülmények nagyon gyanúsak voltak, és magam sem tudtam, mit gondoljak. Annyi eszem nem volt, hogy a szállásmester viselkedését figyeljem.

- Persze, a hadnagyi rang! - felelte a fiatalember keserűen.

- Az emberi rang, édes fiam! Minden ember arra született, hogy tisztességesen éljen, és megbecsülje embertársait. Mindig ezt tartottam szem előtt, és ezért nem tételeztem fel Muirról sem ilyen aljasságot.

- Micsoda agyafúrtság! Megjátszotta, hogy szerelmes Mabelbe, pedig minden érzés hiányzott belőle!

- Igazad van, Jasper, ez volt a legnagyobb aljassága. Egy férfi, aki nem bánik tisztességesen egy nővel, nem is nevezhető embernek. Még szerencse, hogy

Mabel megszabadult tőle. Szegény apjának jó szeme volt. Hallani sem akart a szállásmesterről. Rám bízta a leányát, és most az én kötelességem gondoskodni róla. Istenem - tette hozzá sóhajtva -, úgy érzem, nem vagyok rá méltó!

Jasper nagyot nézett, amikor ezt hallotta. Nehezen értette meg, nem akarta megérteni. Arca elsápadt, szemébe könny szökött. De erőt vett magán, és így felelt:

- Ne mondd ezt, Nyomkereső! Még egy királynő kezére is méltó vagy.

- Igen; fiam, a te nézeted szerint. De ez nem elég. Igaz; hogy meg tudok ölni egy szarvast, szükség esetén egy mingót is. Az erdőben jobban el tudok igazodni, mint bárki más, és megtalálom az ösvényt akkor is, ha senki sem látja. Kétségtelen, hogy Mabel, ha valaha a feleségem lesz, nem szenvedne szükséget semmiben. Asztalán mindig lenne vadpecsenye és hal. De ez nem elég. Egy fiatal lánynak más is kell - udvarlás, művelt társalgás, sok minden, amihez én nem értek.

- Nem szoktál ilyen kishitű lenni!

- Nagyon kedves, hogy bátorítasz. De én tudom, hogy Mabelnek más kell. Fiatalabb és csinosabb, mint én. Például olyan ember, mint te vagy.

- Mit beszélsz, Nyomkereső! Én éppen olyan faragatlan vagyok, mint te, de nincs olyan hírnevem, mint neked...

- Tudod, Jasper, hogy kemény ember vagyok, mégis úgy érzem, nagyon lesújtana, ha Mabelt elveszíteném.

- Ne beszéljünk róla - felelte Jasper. - Ha apja neked

ígérte, és a lány is beleegyezik, ebbe már nem szólhat bele senki.

Lehorgasztotta fejét, és elindult a tábortűz felé.

Nagy zavarban volt, nem is tudta volna a beszélgetést folytatni. Szerencsére ebben a pillanatban ért oda Cap, aki eddig a blokkházban üldögélt a haldokló szalmazsákja mellett. Nem is tudta, mi történt azóta, hogy az ellenség megadta magát.

Ő is lehorgasztott fejjel lépett a tűzhöz.

Viselkedésében nyoma sem volt most annak a kötekedő fölényességnek, amely gyakran felbosszantotta környezetét.

- Szomorú dolog az élettől búcsút venni - mondta. - Itt van Dunham őrmester, a kiváló katona, aki annyiszor szembenézett már a halállal, és most mégis olyan nehezen tud megválni az élettől.

- Talán csak nem sürgeti a végét, Cap uram? - felelte Nyomkereső szemrehányó hangon. - Az élet szép és érdekes még akkor is, ha öregek és betegek vagyunk. Ezt mindenkinek meg kell értenie.

Cap hüledezve nézett rá.

- Teljesen félreérti a szavaimat, Nyomkereső. Az őrmester nemcsak a sógorom, de a legjobb barátom is. Örülök minden percnek, melyet még köztünk tölt, és saját éveimből adnék neki, ha ezzel meghosszabbíthatnám az életét. Én csak arra gondoltam, hogy a lánya miatt aggódik, és ezért nem tud nyugodtan meghalni. Pedig ez a sors vár mindnyájunkra, még a legkiválóbb emberre is. De hol van a szállásmester?

- Teljesen egyetértek önnel, mégis szeretném szavait kijavítani - felelte Nyomkereső, nem Cap utolsó kérdésére, hanem előbbi megjegyzésére. - Igen, mindenkinek meg kell halnia, nemcsak a legkiválóbbnak, de a legalávalóbbnak is. A szállásmester már nem búcsúzhatik el az őrmestertől, mert megelőzte. Pedig álmában sem jutott eszébe, hogy ő fog előbb meghalni, mint szegény szerencsétlen barátom.

- Micsoda? Nem értem, mit beszél.

- Nem is könnyű megérteni - felelte Nyomkereső, aztán röviden elmondta, mi történt, miután a tárgyalást befejezték.

- Hihetetlen! - álmélkodott Cap.

- Ha nem hiszi, menjen oda a bokor mögé, ott megláthatja a holttestét. A tuszkaróra olyan hirtelen végzett vele, mint a csörgőkígyó, ha ráveti magát áldozatára. Nem gondoltam volna, hogy olyan indulatos ember. Régen forrhatott benne a düh Muir ellen.

Cap sokáig hallgatott. Végül néhány köhintés után csak ennyit mondott:

- Nem irigylem magát, Nyomkereső, hogy itt kell élnie, ilyen vademberek közt. Alig várom már, hogy megint ott legyek a tengeren. Az árulót azonban nem sajnálom - még csúnyább halált érdemelt volna. De a francia kapitányt sem irigylem, hogy ilyen piszkos emberekkel kellett kezet fognia. Persze, egy francia...

A kapitány gúnyosan meghajolt. Nyomkereső udvariasságból a pártjára kelt.

- Hagyjuk ezt - mondta. - Francia vagy angol, egyre megy. Más nyelven beszélnek, más királyt szolgálnak, de emberek..., közös bennük, ami jó, de gyarlóságaik is közösek. Láttam már franciát megfutamodni, de angolt is. Van nagyszerű indián, mint Csingacsguk, és van aljas is, mint Nyílhegy volt. Az embert kell nézni, és nem azt, hogy milyen fajta.

- Ki lesz most az 55-ösök vezetője? - kérdezte Cap.

- Van itt egy őrvezető, aki életben maradt - felelte Nyomkereső. - De azt hiszem, nincs már itt sok keresnivalónk. Egyetlen dolgunk eltemetni a halottakat, és felgyújtani a blokkházat meg a többi épületet, nehogy az ellenség vegye hasznát. Arról már szó sem lehet, hogy ez a sziget a mi támaszpontunk legyen. A franciák tudnak róla, ostobaság volna itt maradnunk. Ne maradjon itt semmi. A munkának ezt a részét elvégzem majd én Nagy Kígyóval. Van már tapasztalatunk a támadásban és a visszavonulásban egyaránt.

- Szegény Dunham! - sóhajtott Cap. - Ki gondolta volna, hogy egy elhagyott szigeten fejezi be életét?

- Mit tegyünk? - kérdezte Nyomkereső. - Legjobb annak, aki keveset hagy itt. Magam is mindig úgy képzeltem el a halált, hogy földi javak miatt nem kell sóhajtoznom. Nem mondom, nehezen válnék meg kedvenc puskámtól. De azonkívül mi jószágom van még? A pipám, amit Nagy Kígyótól kaptam ajándékba, néhány emléktárgy, egy jó takaró - egész vagyonom befér egy hátizsákba.

- Én is körülbelül így vagyok vele - felelte Cap. - Bejártam a világot a Jóreménység fokától az Északi-sarkig, és sok vihart átvészeltem. Azt tapasztaltam,

hogy ha egy tengerész dollárokat kuporgat a ládájában, jobban fél a vihartól, mint az, akinek egész vagyona elfér a zsebében. A tiszta lelkiismeret többet ér minden vagyonnál.

- Ebben aztán igazán egyetértünk, Cap mester - bólintott Nyomkereső. - Magam is azt tapasztaltam, hogy a dollárok és centek hajszolása lealacsonyítja az embert. A kapzsiság a legundorítóbb bűn.

- Jól beszél, Nyomkereső. Csak azt nem tudom, úgy beszél-e, mint egy filozófus, vagy mint egy jó keresztény.

- Nem kereszteltek meg ugyan, de azért jó kereszténynek tartom magamat. Véleményem szerint még egy tisztességes delavárt is jó kereszténynek lehet tekinteni, ha egyenes lelkű, emberséges, és csak önvédelemből nyúl a fegyveréhez.

- Furcsa gondolat, mondhatom. Kíváncsivá tesz, Nyomkereső! Milyen felekezethez tartozik? Minek vallja magát tulajdonképpen? Melyik templomban érzi magát otthonosan?

- Erre könnyen felelhetek, tengerész barátom. Az erdő az én otthonom. A szabad ég alatt mindig templomban érzem magam. A fák és a virágok az én oltáraim, és a természet szépsége, nagysága, bölcsessége tölti el áhítattal szívemet. Ezt mondtam egy misszionáriusnak is, akit Rómából küldtek ide. Egy hosszú erdei úton a vezetője voltam, és sokat beszélgettünk ilyen dolgokról. Megmondtam neki, hogy nem akarok sem pápista, sem református, sem egyéb lenni. Beérem azzal, hogy jó keresztény vagyok.

- Akkor mondjon az őrmesternek valami vigasztalót. Menjünk be hozzá. Nincs mellette más, csak Mabel.

- Szegény kislány! Azt hiszem, neki is támogatásra van szüksége. Nehéz dolog egy haldokló mellett virrasztani. Nem egy haldoklót láttam már életemben. Van, aki elfásul utolsó óráiban, de van olyan is, aki örül, hogy leteheti végre az élet nehéz terhét. Azt hiszem, az ember tisztán lát utolsó pillanataiban, és múltja emlékeivel foglalkozik.

- Vagy a bűneit bánja meg - mondta Cap. - Szerencsére nincsenek nagy tartozásaim ebben a tekintetben. Nem mondom, hogy a múltam teljesen tiszta, de nem raboltam, nem gyilkoltam, nem kalózkodtam. Egy kis csempészést talán szememre lehet vetni, de hol az a tengerész, aki nem követ el ilyesmit? Azt hiszem, minden mesterségnek megvan a gyenge oldala.

- Bizony így van. Az erdei vezetők közt is sok csirkefogó akad. Magam háromszor estem kísértésbe. Egyszer találtam egy bokorban egy nagy csomag állatbőrt, szépen összekötözve. Tudtam, hogy egy francia prémvadászé, aki a közelben dolgozik, de gyakran eltéveszti a határvonalat. Nyugodtan elvihettem volna prémjeit. De eszembe jutott, hogy mennyi gonddal és fáradsággal gyűjtötte össze, és milyen nagy reményeket fűzött zsákmánya értékesítéséhez. Nem nyúltam hozzá; ott hagytam a bokorban. Sok ember kinevetett volna, de a következő éjjel olyan jól aludtam, hogy azt a nyugalmat, azt a pompás érzést nem cseréltem volna el semmivel. Egy más alkalommal egy szép puskát találtam az erdőben. Majdnem olyan jó volt, mint a Szarvasölő. Nem tartottam meg, visszaadtam a gazdájának. A harmadik kísértés volt a legnagyobb. Egyszer egy mingó táborhelyre akadtam. Hat mingó aludt ott mélyen, talán tüzes vizet ittak előző este. Puskáik, késeik ott hevertek mellettük, csak a kezemet kellett kinyújtanom

értük. Jó alkalom lett volna Nagy Kígyó számára - hat skalpot szerzett volna egyszerre, minden fáradság nélkül. Én nem bántottam őket, még a puskájukat sem vettem el. Nem nagy dicsőség akkor végezni az ellenséggel, ha alszik.

- No, hát ez már aztán ostobaság volt! - vélte Cap.

- Nem olyan biztos. Jelet hagytam hátra annak bizonyságául; hogy ott jártam. A mingók nagyot néztek, amikor felébredtek. Legalább leckét adtam nekik a lovagiasságból. Nem hiszem, hogy fogott volna rajtuk, de azért egy kissé gondolkodóba estek, azt hiszem. Ki tudja, melyik fehér telepes köszönhette később az életét éppen ennek?

Cap dünnyögött valamit, elárulva, hogy ezt a gondolatmenetet nem tudja követni.

Közben a blokkház ajtajához értek. Arcuk elkomolyodott, amint felkészültek arra, ami rájuk várt.

A jó katona az ütközet hevében nem sokat törődik a halállal. De a kavarodás elmúltával a nyugalom és a komoly töprengés órái következnek. Az ember múltját vizsgálgatja, és jövőjét találgatja. Dunham őrmester bátor katona volt, mindig megtette kötelességét. Most, hogy a végét járta, érezte, hogyan távolodik a világi dolgoktól, melyek egyre jobban elhalványodnak, egyre kevésbé érdeklik. Azt mondják, a halál nagy kiegyenlítő, megszünteti a különbséget az emberek közt, de a szerencse és kudarc, a jó és rossz sors között is. Az életre visszapillantva, sok dologról kiderül, hogy merő hiúság volt.

Cap fején találta a szöget, amikor Nyomkeresőt filozófusnak nevezte. Ez a kiváló vadász egyszerű, de

gondolkodó ember volt. Talán az erdő magánya tanította elmélkedésre. Mint mondotta, sok halált látott már életében.

Most mégis meghatottsággal, tisztelettel lépett Dunham őrmester fekhelyéhez. Cap már sokkal felületesebb és fecsegőbb volt. Amint sógora felemelte fejét, Cap kinyitotta zsilipjeit, és valóságos szóáradattal öntötte el. Részletesen elújságolta Muir és Nyílhegy halálát. Észre se vette, hogy Júniusi Harmat is ott kuporog a sarokban. Az indián asszony meghallotta a hírt. Nem szólt semmit, nem jajveszékelt. Nesztelen léptekkel kiosont a házból.

Dunham üres tekintettel meredt sógorára. A hírek nem érdekelték. Már szinte elfelejtette, ki is volt az a Nyílhegy, és Muir halála is hidegen hagyta. Csak egy körülmény keltette fel érdeklődését. Elhaló hangon Jaspert szólította. Tüstént érte küldtek, és a fiatalember hamarosan megjelent. Az őrmester jóságosan nézett rá. Tekintete még azt is kifejezte, hogy sajnálja az igazságtalanságot, ami Jaspert érte. Most négyen vették körül a haldoklót: Nyomkereső, Cap, Jasper és Mabel. A három férfi állt. Mabel pedig apja szalmazsákja mellett térdelt, kezét szorongatta, és nedves kendővel hűsítette homlokát.

- Muir és Nyílhegy megérdemelte korai végét - jegyezte meg Nyomkereső. - A te eseted egészen más. Világéletedben megtetted kötelességedet, és nincs mit megbánnod.

- Igen, ami ezt illeti, nyugodt lélekkel halok meg - mondta az őrmester halkan.

- Apám! Édes, drága jó apám! - zokogott Mabel.

- Te vagy az, kislányom? - kérdezte Dunham, és

tekintetét a hang irányába fordította.

- Itt vagyok melletted! - felelte Mabel. - Nem akarsz imádkozni, édesapám?

- Nem szoktam..., nem is emlékszem már az ima szavaira..., de utánad mondom, ha akarod.

Mabel vallásos nevelésben részesült. Hite valójában nem volt más, mint a fiatalság kiapadhatatlan reménysége. Amikor letérdelt a haldokló szalmazsákja mellé, nem lehetett megindulás nélkül nézni. Elmondta a miatyánkot, és a többiek halkan utána suttogták.

Ez a jelenet különféleképpen hatott azokra, akik részt vettek benne. Mabel vigasztalást merített belőle. Dunham megnyugodott. Cap babonás borzongással gondolt a halál nagy titkára. Nyomkereső mozdulatlanul állt, puskájára támaszkodva. Amint Mabel hangját hallgatta, izmos ujjai olyan erővel szorították a puska csövét, hogy szinte összeroppantották. Ami szívét felkavarta, nem a halál közelsége volt, hanem a fájdalom, amit barátja, és a részvét, amit Mabel iránt érzett. Jasper pedig - anélkül, hogy maga is észrevette volna - önkéntelen mozdulattal letérdelt a szalmazsák másik oldalán, Mabellel szemben, és arcát eltakarva átengedte magát a nagy szomorúságnak, mely szívére nehezedett.

Dunham őrmester kezét Mabel kezére tette, és behunyta szemét.

- Köszönöm, drága gyermekem..., igazán megvigasztaltál - rebegte.

Mabel letörölte könnyeit, és mosolyt erőltetett arcára apja kedvéért, de az őrmester már nem látta.

- Búcsúzzunk, Mabel..., hol a kezed, gyermekem?

- Itt van, apám..., itt van mind a kettő.

- Nyomkereső - pillantott az őrmester fekhelye másik oldalára, ahol Jasper térdelt. A haldokló tévedésből az ő kezét fogta meg. - Ne felejtsd el, amit mondtam..., ez az erős kéz... vigyázzon... Mabelre..., isten áldása... mindkettőtökre.

Jasper nem merte elhúzni kezét. Senkinek sem jutott eszébe durván közbeszólni; és felvilágosítani a haldoklót tévedéséről. Az őrmester keze Jasper és Mabel kezén nyugodott az utolsó pillanatig.

Cap felkiáltása tette nyilvánvalóvá; hogy a halál bekövetkezett. Mabel nem vette észre. De amikor felpillantott, látta, hogy Jasper forró részvéttel néz rá, és érezte, hogy megszorítja kezét. Mabel felugrott, visszahúzódott egy sarokba, és heves zokogásban tört ki. Nyomkereső karon fogta a kissé vonakodó Jaspert, és kivezette a blokkházból.

A két férfi némán elhaladt a tábortűz elhamvadt parazsa mellett, átvágott a tisztáson, és elérte a sziget túlsó partját. Itt megálltak, és Nyomkereső szólalt meg először.

- Vége; vége, Jasper! - mondta fájdalmas hangon. - Szegény Dunham befejezte földi pályafutását. Egy gaz mingó keze oltotta ki életét. Ki tudja, nem vár-e ugyanilyen sors rám vagy terád is, akár holnap vagy holnapután?

- Nem lehet! - kiáltott fel Jasper. - Mi lenne akkor Mabellel?

- Igen, igen, igazad van... - Nyomkereső arcán

szokatlan csüggedés és tétovázás tükröződött. - Az emberek nagyon irigyek..., különösen olyan kis helyen, mint az Oswego-erőd. Néha már arra gondolok, milyen kár, hogy Mabel nem figyelt fel rád, és te nem szerettél belé. Mert akárhogy nézem is a dolgot, ti ketten jobban összeillenétek. Attól tartok, te inkább boldoggá tudnád tenni, mint én.

- Ne beszéljünk erről! - felelte Jasper rekedt hangon, türelmetlenül. - Apja még utolsó percében is kifejezte óhaját, hogy te légy Mabel gondviselője, és úgy látom, a lány is beleegyezett. Mit kell erről még beszélni? Ami engem illet, elfogadom Cap mester ajánlatát, és elmegyek vele a tengerre.

- Te, Jasper Western? Itt hagynád ezt a gyönyörű tavat, a végtelen erdőt? Mi keresnivalód van zsúfolt városokban, piszkos kikötőkben vagy akár zord tengeren? Mindig úgy képzeltem, hogy egymás mellett éljük le életünket, mindig számítottam rád, fiam. Úgy gondoltam, hogy Mabel meg én egy kis házikót építünk, és idővel te is ott telepszel le, a szomszédságunkban. Már ki is néztem egy szép helyecskét vagy ötven mérföldnyire az erődtől. Pompás kis öböl van ott, ahol horgonyt vethetsz a kutterral, ha egy szabad napod van. Úgy gondoltam, két kunyhót építünk egymás mellé, és a másikba te költözöl majd be a feleségeddel, hiszen előbb vagy utóbb te is találsz megfelelő élettársat magadnak. Nappal együtt vadásznánk az erdőben, és este családunk várna..., milyen boldogan élhetnénk, szépen négyesben!

- Úgy beszélsz, mintha már volna valakim - felelte Jasper, és mosolyt erőltetett arcára. - Nem hiszem, hogy valaha is találok embert, akit úgy szeretnék, mint téged és Mabelt.

- Köszönöm, fiam, szívből köszönöm! - kiáltott fel Nyomkereső, és megszorította Jasper kezét. - Szép dolog a barátság, és örülök, hogy kiterjesztetted Mabelre is. Mert a szeretet, amiről beszélsz, nem lehet más, mint baráti érzés, ugyebár? Nálam más a helyzet. Bevallom, újabban gyakran álmodom Mabelről. Például az erdőben kószálok, és egy fiatal őzre akadok. Már felemelem a Szarvasölőmet, hogy megszerezzem a finom pecsenyét. De az őzike rám néz, és szeme olyan szelíd, mint Mabelé. Mintha azt mondaná: "Ugye, nincs szíved engem bántani?" Aztán már hallom is Mabel hangját..., boldogan dalol, mint az énekesmadarak! De vannak rossz álmaim is. Néha verítékezve riadok fel..., azt álmodom, hogy valami gaz mingó elrabolta Mabelt - hogy elvesztettem mindörökre! Meg tudod ezt érteni?

- Megérteni? Én? Hát mit gondolsz, Nyomkereső - amit álmodni is olyan gyötrelmes, milyen lehet a valóságban? Te csak álmodban szenvedsz néha, én meg éjjel-nappal, minden órában és minden percben! Kétségbeejtő!

Ezek a szavak önkéntelenül törtek ki Jasperből. A keserűség söpörte el tartózkodását, amelyet addig tanúsított. Nyomkereső nagyot nézett. Egy percig némán bámult barátjára. Egy hosszú percig tartott, míg ráeszmélt arra, amit egyszerű lelke nem is sejtett addig. De most egyszerre emlékezetébe tolultak a jelek és bizonyítékok, amelyek eddig kikerülték figyelmét.

Jasper kitörése olyan heves és természetes volt, hogy Nyomkereső szíve megesett rajta. "Hogy is lehettem olyan vak, hogy még nem vettem észre?" - gondolta magában. Eszébe jutott Jasper fiatalsága és kellemes külseje. Magától értetődik, hogy Mabel, ha nincs tekintettel apja kívánságára, Jaspert választaná.

Nyomkereső nemes gondolkodása menten levonta azt a következtetést, hogy jog szerint félre kell állnia - Jaspernek több joga van a lányra. Karon fogta barátját, és vasizmaival arra kényszerítette, hogy üljön le egy kidőlt fatörzsre, és aztán maga is letelepedett melléje.

Miután elárulta érzelmét, Jasper megijedt, és elszégyellte magát hevességéért. Mindent odaadott volna, hogy kitörését meg nem történtté tegye, de erre persze nem volt lehetőség. Mindig őszinte volt barátjához, most sem kezdhetett színlelésbe. Így hát hallgatott, és remegve várta, mit mond Nyomkereső.

- Jasper - szólalt meg végre a vadász ünnepélyes hangon -, ez igazán nagy meglepetés volt számomra. Tehát így állunk! Titokban szerelmes vagy Mabelbe! Szívemből sajnállak. Én igazán meg tudom érteni, milyen érzés az, egy ilyen lányt szeretni, ha nem vagyunk bizonyosak benne, hogy viszonozza érzelmeinket. Ezt a dolgot tisztáznunk kell, Jasper, nehogy felhő legyen köztünk, miként a delavárok mondják.

- Mit lehet itt tisztázni? Szeretem Mabelt, és Mabel nem szeret engem, téged választott. Az egyetlen, amit tehetek, hogy elfogadom nagybátyja meghívását, és vele megyek a tengerre.

- Még csak az kellene, Jasper! Csak nem akarsz engem büntetni vele? És egyáltalában, honnan tudod, hogy Mabel engem választott? Miből gondolod? Képtelenség!

- Mabel nem olyan lány, aki férjhez menne egy emberhez, akit nem szeret.

- Csak apja kedvéért ígérte meg. Mint kötelességtudó

gyermek, nem akart ellenszegülni haldokló apja akaratának. És még valamit: megmondtad-e valaha is Mabelnek, hogy szereted?

- Nem mondtam meg, és nem is mondom meg soha. Annyival tartozom a barátságunknak.

- Elhiszem, öcsém. Képesnek tartalak arra is, hogy csupa barátságból beállj Sósvízhez hajóinasnak, és nyomtalanul eltűnj az életünkből. De ennek nem szabad megtörténnie. Mabelnek meg kell tudnia mindent, és aztán legyen úgy, ahogy ő akarja, még ha a szívem meg is szakad belé. Szóval erről nem is beszéltetek még?

- Nyíltan semmiképpen sem. De egy olyan barát előtt, mint te vagy, nem hallgathatok el semmit. Tudod, hogy fiatal emberek szavak nélkül is megértik egymást. Kitalálják egymás gondolatát ezernyi módon, apró semmiségekből. Ismered ezt, ugye?

- Nem én, Jasper - felelte Nyomkereső őszintén. - Én sohasem voltam olyan helyzetben, hogy megismerjem a viszonzott szerelem néma jeladásait. Mabel mindig nyíltan megmondta nekem, amit meg akart mondani. De jeleket nem küldött felém.

- Hát nem mondta neked, hogy a feleséged akar lenni?

- Mondta, de nem ilyen határozottan. Azt is mondta, hogy tisztel és becsül, és hálás nekem - de azt soha, hogy szeret. Az őrmester meg vigasztalt, hogy jól nevelt lány nem is beszélhet másképp - Mabel anyja is ilyen volt. Végül abban a hitben ringattam magam, hogy minden rendben van.

Jasper minden áldozatot meghozott volna barátjáért, mégis - mi tagadás - leírhatatlan öröm és

megkönnyebbülés fogta el, amint Nyomkereső utolsó szavait hallgatta. Nem mintha új reményt merített volna belőlük. De vigasztalást talált abban, hogy más férfi sem jelent többet Mabelnek, mint ő.

- Meséld csak el, milyen az a beszélgetés szavak nélkül, az a néma jelbeszéd - faggatta Nyomkereső. - Én is beszéltem már így Csingacsgukkal meg egyetlen fiával, Unkasszal, mielőtt meghalt szegény. De nem tudtam, hogy fiatal lányok is értik ezt a fajta beszédet. Miből áll az?

- Semmi az egész. Csupán egy pillantás, egy mosoly vagy csak a kéz remegése, ha hozzád ér. Én mindjárt észrevettem, mert engem elfogott a remegés már akkor is, ha ruhám Mabel ruhájához ért. Nyíltan sohasem beszéltem vele szerelemről, és most már igazán céltalan.

- Jasper - felelte Nyomkereső ellentmondást nem tűrő hangon -, tegyük félre most ezt a kérdést. Egyelőre beszéljük meg az őrmester temetését és a mi távozásunkat a szigetről. Ha mindezt elintéztük, lesz még időnk bőven Mabelről beszélni. Ezt a kérdést alaposan meg kell vizsgálni, hiszen Dunham őrmester énrám bízta leánya sorsát.

Jasper örült, hogy nem kell folytatnia ezt a fájó témát. A két jó barát megbeszélte a legsürgősebb tennivalókat, azután ki-ki ment a maga dolga után.

Délután eltemették a halottakat. Az őrmester sírját a nagy tisztás közepén ásták meg, egy óriási szilfa árnyékában. Mabel zokogva nézte végig a szertartást, de patakzó könnyei megvigasztalták. Az éjszaka, éppen úgy, mint a következő nap; teljes nyugalomban telt el. Még nem indulhattak, mert Jasper kijelentette, hogy a szél még túlságosan erős, és nem tanácsos

kimerészkedni a tóra. A viharos idő tartotta vissza Sanglier kapitányt is, aki Dunham őrmester halála után harmadnapra hagyta el a szigetet, amikor a szél mérséklődött. Mielőtt kenujába szállt, jól megszorította Nyomkereső kezét. A két férfit ég és föld választotta el egymástól, de megtanulták - ha nem is megérteni, de megbecsülni egymást.

XX. A MEGOLDÁS

Az utolsó napok eseményei majdnem levették lábáról Mabelt. Naponta többször borzongás fogta el, amint eszébe jutott Jennie hirtelen halála és a többi borzalmas jelenet, melynek tanúja vagy részese volt. Mégis fokozatosan magához tért, és nem engedte át magát annak a bénító bánatnak, amit egy közeli hozzátartozónk halála szokott felidézni bennünk. Ebben segítségére volt az a gyász is, mely Júniusi Harmatot földhöz sújtotta, és huszonnégy órára szinte elkábította, magával tehetetlen bábbá silányította. Mabel hálát érzett a fiatal indián asszony iránt, és mindent elkövetett, hogy megvigasztalja. Reggeltől estig vele törődött, és közben kissé megfeledkezett a saját bánatáról. Sikerült is megnyugtatni Júniusi Harmatot azon a csendes, kedveskedő módon, amelyhez a nőknek különös tehetségük van.

A Scud elindulását a harmadik napra tűzték ki. Jasper megtette már a szükséges előkészületeket. Mindazt, amit magukkal akartak vinni, berakták a hajóba, és Mabel elbúcsúzott Júniusi Harmattól. Mindenki elhagyta a szigetet, vagy beszállt a kutterba, csak négyen időztek még a parton: az indián asszony, Mabel, Nyomkereső és Jasper. A két férfi elbúcsúzott Júniusi Harmattól, aki visszahúzódott a bokrok közé, hogy megint sírjon egy sort. A parton három kenu maradt; az egyiket Júniusi Harmatnak szánták, a

másik kettőnek az volt a rendeltetése, hogy kivigye Nyomkeresőt és társait a vitorlásra. Mielőtt beszálltak volna, Nyomkereső intett társainak, hogy kövessék. Elvezette őket ugyanahhoz a kidőlt fatörzshöz, ahol néhány nappal előbb Jasperrel beszélgetett. Leült a fatörzs közepére; aztán leültette Mabelt és Jaspert jobbra-balra maga mellé.

- Foglaljatok helyet - mondta nekik. - Valami nehéz teher nyomja a lelkemet, és itt az ideje; hogy legurítsam, ha ugyan valaha is meg tudok szabadulni tőle.

Elhallgatott. A szünet két-három percig tartott. Nyomkereső arcán meglátszott, hogy tusakodik magában, de a másik kettő számára sem volt könnyű ez a néhány perc.

- Mabel - szólalt meg aztán Nyomkereső. - Beszélnünk kell egymással, mielőtt csatlakoznánk nagybátyjához. Sósvíz már a vitorlás fedélzetén van, ott is aludt az utolsó három éjszakán. Azt mondja, ha el is kergettük a mingókat, mégiscsak a Scud az egyetlen hely, ahol az ember skalpja biztonságban van. Istenem, mért is fecsegek ilyen ostobaságokat! Úgy látszik, nem merek rátérni a tárgyra. Mabel, maga tudja, mi volt boldogult apja utolsó kívánsága, amelyet már hetek óta emlegetett.

Mabel arca már visszanyerte pompás színét a friss reggeli levegőn. De Nyomkereső szavaitól megint elsápadt. Komolyan, de szelíden és jóságosan nézett Nyomkeresőre, sőt mosolyogni is próbált, csak nem sikerült neki.

- Tudom, nagyon jól tudom - felelte. - Apám kívánságát teljesítem. Meghálálom, Nyomkereső, amit értünk tett, és hűséges felesége leszek.

- Attól tartok, Mabel, hogy a hála nem a legalkalmasabb érzés egy ilyen frigy megkötésére. Ehhez más is kell.

Mabel arca megint kipirult.

- Nem volna helyesebb máskorra halasztani ezt a beszélgetést? - kérdezte remegő hangon. - Nem vagyunk egyedül, és azt hiszem, egy harmadik számára kellemetlen, sőt kínos ilyen családi ügyeket végighallgatni.

- Csakhogy ebben az esetben éppen azért teszem szóvá, mert Jasper is itt van - mondta Nyomkereső. - Az őrmester azt hitte, hogy én eszményi élettársa lehetnék magának. Voltak bizonyos kételyeim, de végül hagytam, hogy levegyen a lábamról. Így alakult ki a helyzet köztünk. De amikor megígérte nekem, Mabel, hogy a feleségem lesz, valamit kihagyott a számításból. Hogy is mondjam csak? Néha beérjük egy darab száraz kenyérrel is. De ha jó vadpecsenye van előttünk, inkább azt választjuk.

- Nem értem a hasonlatot. Ha ezt a vitát okvetlenül szükségesnek tartja, kérem, beszéljen világosabban.

- Igen... arra gondoltam, hogy amikor engedett apja kívánságának, még nem ismerte Jasper Western érzelmeit.

- Nyomkereső! - kiáltott fel a lány, és színe most váltakozott csak igazán viharosan: az egyik pillanatban halálsápadt, a másikban bíborpiros volt. De nem vette észre senki. Nyomkereső olyan izgatott volt, hogy nem látott semmit. Jasper pedig arcát kezébe temette.

- Beszéltem a fiúval... egybevetettem álmaimat az ő álmaival, érzéseimet az ő érzéseivel. Attól tartok, túlságosan egyformán érzünk ahhoz, hogy mindhárman boldogok legyünk.

- Nyomkereső! Hogy beszélhet így? Elfelejti, hogy ha nem is forma szerint, de jegyesek vagyunk - mondta Mabel olyan elhaló hangon, hogy alig lehetett megérteni.

- Tudom, nem egészen illő, Mabel... és azt is tudom, hogy nagyon kínos erről beszélni. Mégis meg kell kérdeznem: ha maga tudja, hogy Jasper mit érez maga iránt, akkor is beleegyezett volna abba, hogy egy olyan koros, otromba és faragatlan ember felesége legyen, mint én vagyok?

- Minek ez a kegyetlen próbatétel? Hová vezethet? Különben is: Jasper Western sohasem nyilatkozott. Talán nem is érez ilyesmit.

- Mabel! - szakadt ki a felkiáltás Jasper ajkán, elárulva érzelmeit. De tüstént erőt vett magán, és egy szót se szólt többet.

Most Mabel is kezébe temette arcát, és úgy ültek Nyomkereső jobbján meg balján, mint két bűnös a bírája mellett. Jasper elhatározta, hogy inkább letagadja szerelmét, semmint gyötrelmet okozzon önzetlen barátjának. Mabelt még váratlanabbul érte ez a beszélgetés; annyira meghökkent, hogy maga se tudta, örüljön-e vagy búsuljon.

- Nyomkereső - hebegte -, micsoda vad beszéd! Mire való mindez?

- Vad beszéd? - felelte Nyomkereső, és nevetni próbált a maga hangtalan módján, de inkább keserves

sóhajtás fakadt az ajkán, mint nevetés. - Lehet, hogy vad. Hiába - tette hozzá olyan hangon, mintha fojtogatná valami -, hiába, én csak vadember vagyok!

- Kedves Nyomkereső! Legjobb barátom! Tudnia kell, éreznie kell, hogy nem ezt akartam mondani! - vágott a szavába Mabel. - Eszem ágába se jutott olyasmit mondani, amivel megbánthatom. Ha bátorság, őszinteség, nemes lélek, önzetlen viselkedés és még sok más nagyszerű tulajdonság kiemelhet egy embert a többi közül, akkor minden lánynak imádattal kell felnéznie magára!

- Micsoda hang, micsoda szavak, Jasper! - mosolygott Nyomkereső. - Megszédülök, mintha bort ittam volna. De nem szabad megszédülnöm. Újra megkérdezem, Mabel: ha tudta volna, hogy Jasper Western is szereti magát, ugyanúgy, mint én, vagy talán még jobban, bár ez aligha lehetséges, ha tudta volna, hogy álmában a maga arcát látja tükröződni a tóban, hogy még imádott hajójáról is megfeledkezik, mert szüntelenül magára gondol, hogy megcsókolná a földet is, ahol a maga lába nyomát sejti - ha mindezt tudta volna, Mabel, akkor is nekem ígéri a kezét?

Mabel, ha akart volna, akkor sem tudott volna válaszolni erre a kérdésre, mert kezét arcára szorította, egészen eltakarta, bár ujjain keresztül látni lehetett, milyen pírban ég. De akármilyen zavarban volt, a kíváncsiság zavaránál is erősebbnek bizonyult: ugyanis ujjain keresztül kandikálva, lopott pillantást vetett Jasper arcára, mintha nem tudna hinni Nyomkereső szavainak, és saját szemeivel akarna meggyőződni arról, mit árul el Jasper arca. És úgy látszik, sokat árult el, mert Mabel tüstént lehajtotta fejét, és majdnem a föld alá süllyedt zavarában.

- Ne siesse el a választ, Mabel, gondolja meg alaposan

- folytatta Nyomkereső -, mert egy lány életében nincs komolyabb pillanat, mint az, amikor eldönti, kinek adja a kezét. Jasper meg én már beszéltünk erről, mint jó barátok. Mindig tudtuk, hogy a legfontosabb dolgokról egyformán vélekedünk, de nem gondoltuk volna, hogy még ebben is ennyire megegyezik az ízlésünk! A fiú bevallotta nekem, hogy beleszeretett magába abban a pillanatban, amikor először meglátta. És azóta mindig magával van gondolatban, és éjjel-nappal retteg, hogy valaki elrabolja magát, vagy más módon fosztja meg őt magától.

- Jasper!

- Meg kellett mondanom, Mabel, mert nem lett volna tisztességes dolog, ha nem hozom szóba. Most álljon fel szépen, és válasszon köztünk! Az őrmester azt akarta, hogy a leánya védője és oltalmazója legyek, nem pedig zsarnoka. Beszéljen velem olyan nyíltan, mintha az édesapjával közölné szíve vágyát, óhajtását!

Mabel felállt, és szembenézett két kérőjével. Arca most már lázasan piros volt, mintha zavarába szégyenkezés is vegyült volna.

- Mit kíván tőlem, Nyomkereső? - súgta. - Maga mondja meg, mit tart helyesnek.

- Jó, hát akkor megmondom! Itt állok, az erdő embere, az egyszerű szavak és érzések embere... Hogy mit akarok? Igazságot akarok tenni. Ketten szeretjük magát - én semmivel sem kevésbé, mint Jasper. Ebben hát egyformák vagyunk. Mint vadász, azt hiszem, az első vagyok, ezen a téren nem múlhat felül senki. Énmellettem soha életében nem szenvedne szükséget halban, vadban, ennivalóban. Jobban el tudnám látni, mint bárki. De elismerem, hogy Jasper is tudna gondoskodni magáról. Ebben is egyenlők

vagyunk. Egyébként azonban nem versenyezhetek vele. Fiatalabb nálam, csinosabb, műveltebb. Franciául beszél, én meg csak néhány indián nyelvjárást beszélek tökéletlenül. Jasper könyveket is olvas, talán ugyanazokat a könyveket, mint maga... vele meg tudna beszélni mindent. Egy szó, mint száz: nem mondom, hogy én érdemtelen lennék magára, de Jasper inkább illik magához, mint én - ez az igazság.

- Nyomkereső! Nagylelkű, nemes szívű barátom! - kiáltott fel Mabel. Elkapta a vadász kezét, csókjaival borította. - Nem engedem, hogy önmagát ócsárolja! Hogy csupa jóságból és szerénységből félreálljon! Nem akarom megszegni az ígéretemet!

- Ígéret! Hol vagyunk már attól? Ha arra gondolok, hogy beszélt magáról Jasper! A szépségéről, a modoráról, a viselkedéséről! Az ördög látott ilyen félénk fiatalembert! Hogy mindezt nekem mondta el, ahelyett, hogy a maga fülébe súgja!

- Jasper! Igaz ez? - kiáltott fel Mabel. Sokáig visszafojtott érzései hirtelen kitörtek, és ellenállhatatlan erővel elsöpörték eddigi tartózkodását. - Jasper, Jasper! Hát mért nem mondta meg nekem?

A fiatalember ránézett, és gyámoltalan mozdulattal kitárta karjait. Mabel a vállára borult, és sírt, mint egy gyermek.

Sokáig tartott, míg Jasper egy értelmes szót tudott kinyögni. De akkor Nyomkereső már nem volt ott, már régen magukra hagyta a szerelmeseket.

- Ó, Jasper! - kiáltott fel Mabel hirtelen, és hangja csupa önvád volt. - Hol van Nyomkereső? Édesvíz felocsúdott, és remegve körülnézett. Nem félelmében

remegett, hanem aggodalmában, hogy fájdalmat okozott barátjának. Hiába nézett minden irányba, nem találta sehol. Nyomkereső tapintatosan visszavonult, és olyan lelki finomságról tett tanúságot, hogy egy igazi lovagnak is becsületére vált volna. A két szerelmes néhány percig némán leste visszatérését. Nem is csalódtak - Nyomkeresőben nem lehetett csalódni. Nemsokára felbukkant a fák közt, és lassan, elgondolkodva közeledett feléjük.

- Most már értem, Jasper, mire gondoltál, amikor a jelbeszédről meséltél nekem, amelynek kimondásához nem kell nyelv, és megértéséhez nem kell fül - mondta, amikor odaért. - Igen, most már értem magam is, és belátom, hogy a beszélgetés kellemes fajtája lehet, különösen ha egy olyan lány a társunk, mint Mabel Dunham.

Jasper és Mabel úgy ült ott, mint az első emberpár, amikor az első bűn tudatára ébredt. Egyikük sem mert szólni, még egymásra pillantani sem mertek. Mindketten úgy érezték, hogy boldogságukban nem szabad megfeledkezniük barátjukról.

Jasper halálsápadt volt, Mabel pedig tűzpiros. Talán még sohasem volt ilyen szép. Nyomkereső leplezetlen elragadtatással nézte, majd hirtelen nevetni kezdett, szokása szerint egészen hangtalanul. De hamarosan visszanyerte komolyságát, és kijelentette:

- Lehetett volna annyi eszem, hogy megkíméljem magamat ettől a csalódástól! Remélem, inkább tévedés volt, mint bűn, és nem kell súlyosan megbűnhődnöm érte. Mi tagadás, ez az utolsó óra elég keserves volt.

- Óra! - visszhangozta Mabel csodálkozva. - Csak nincs még egy órája, hogy magunkra hagyott minket?

- Ugyan, ne tréfálj! - tiltakozott Jasper is. - Legfeljebb tíz perce lehet, hogy elmentél.

- Lehet, hogy neked van igazad, de nekem úgy rémlett, mintha egy nap lett volna. Hiába, így van ez. A boldog ember szemében egy percnek tetszik az, amit a szerencsétlen flótás egy egész napnak érez. No de elég a szóból! Még azt találjátok hinni, hogy megbántam, amit elhatároztam. Nem, Jasper, Mabel a tiéd, és remélem, boldogabbá teszed, mint én tettem volna. Kár, hogy az őrmesterre hallgattam. Csakhogy az ember szívesen hiszi el azt, ami jólesik neki. Nem akarok másodszor is ebbe a hibába esni. Eleinte úgy gondoltam, hogy a szomszédságtokban fogok letelepedni, és csendes tanúja leszek boldogságtoknak. De most már belátom, bölcsebb, ha megválok az 55-ösöktől, és visszatérek a 60-asokhoz, úgyis az volt az eredeti ezredem. Dunham őrmester kedvéért vállaltam munkát az erődben. Nem sajnálom, hogy megtörtént, máskülönben nem ismerkedtem volna meg veled, Jasper.

- És én? - kérdezte hevesen Mabel. - Azt talán nem bánta volna, ha soha az életben nem találkozik velem?

- Nem, Mabel, ezt a gondolatot űzze ki fejéből - tiltakozott Nyomkereső. - Hát megbánhatja az ember, ha a napsugár csak néhány órára is bearanyozza, rideg otthonát? Sohasem felejtem el, mit köszönhetek magának. Sok-sok szép órát, melyben érdemtelenül boldog voltam. Nem a maga hibája, hogy többről álmodtam, mint ami jár nekem. No de legfőbb ideje beszállni a hajóba! Cap mester bizonyára türelmetlenül járkál a fedélzeten, és szidja Jaspert, amiért elmulasztja a kedvező szelet. Ne várassátok tovább, mert még csónakba talál ülni, hogy értetek jöjjön.

- Értűnk? - csodálkozott Mabel - Hát nem mind a hármunkért?

- Nem, Mabel. Én itt maradok. Most kell elbúcsúznunk.

- Csak nem akarsz elválni tőlünk? - tiltakozott Jasper is.

- De igen, Mabel... de igen, Jasper... Higgyétek el, ez a legokosabb. Veletek maradnék, amíg élek, ha csupán az érzéseimre hallgatnék; de a józan ész azt követeli, hogy váljunk el egymástól, mégpedig most mindjárt. Ti visszatértek Oswegóba, és mihelyt megérkeztek, összeházasodtok. Ez annál sürgősebb, mert Cap bácsi már alig várja, hogy viszontlássa a tengert, Mabel pedig nem maradhat egyedül. Ami engem illet, vár az erdő, ott az én helyem. Egy búcsúcsókot, Mabel! - fejezte be beszédét Nyomkereső, és ünnepélyesen odalépett a lány elé. - Jasper nem tilthatja meg ezt az első és utolsó csókot, mielőtt elválunk.

- Ó, Nyomkereső! - kiáltott fel Mabel, és a vadász karjaiba omlott. Újra meg újra arcon csókolta. - Isten áldja meg, legjobb barátom, kedves, drága Nyomkereső! Még viszontlátjuk egymást! Eljön hozzánk, ha megöregszik. Nálunk lakik majd, és én a leánya leszek.

- Igen, a leánykám - felelte Nyomkereső nagyot sóhajtva. - Meg kell tanulnom, hogy annak tekintsem. Kétségtelen, hogy inkább lehet a gyermekem, mint a feleségem. Isten veled, Jasper! Most aztán igazán indulás!

Nyugodt léptekkel vezette őket a kenu felé. Amint odaértek, még egyszer megfogta Mabel kezét, kartávolságra tartotta magától a lányt, és sóvárogva

nézett rá, miközben egy könnycsepp gördült le napbarnított arcán. Mabel letérdelt előtte.

- Áldjon meg, Nyomkereső - mondta, maga is könnyezve. - Mintha az apám volna!

Nyomkereső a lány fejére tette kezét, majd felemelte, és besegítette a kenuba. Amikor eleresztette, olyan mozdulatot tett, mintha elszakítaná magát tőle. Azután karon fogta Jaspert, kissé félrevonta, és így szólt hozzá:

- Te igazán jószívű, finom lelkű ember vagy, Jasper. De Mabelhez képest mindketten otromba fajankók vagyunk. Vigyázz rá, és sohase bántsd meg durva szóval, még egy barátságtalan pillantással sem. Remélem, hogy megértitek egymást, és igazán boldogok lesztek.

Megszorította kezét, és őt is besegítette a kenuba. Aztán puskájára támaszkodva nézett a kenu után, amíg a vitorlás oldalához nem ért. Mabel keservesen sírt, és egy pillanatra sem vette le szemét Nyomkeresőről, amíg a vitorlás el nem takarta.

Nyomkereső megszokta a magányt; de most, amikor a vitorlás elindult, és eltűnt a messzeségben, életében először úgy érezte, hogy a magányosság nyomasztóan nehezedik rá. Az utóbbi időben ugyanis észrevétlenül megbarátkozott azzal az elképzeléssel, hogy élete hátralevő részét családi körben fogja eltölteni, és neki is része lesz a társas élet örömeiben. Most mindez, ahogy mondani szokták, egy csapással semmivé vált. Nyomkereső ott maradt egyedül, társtalanul, reménytelenül. Még Csingacsguk is elhagyta, bár csak rövid időre. Pedig a mohikán társasága is sokat jelentett volna ebben az órában, Nyomkereső életének legválságosabb órájában.

Még sokáig állt ott, puskájára támaszkodva, arra a pontra bámulva, ahol a hajót elnyelte a köd. Lába mintha megdermedt, megbénult volna. Csak a nagyon izmos és fegyelmezett emberek képesek sokáig így állni, ilyen szoborszerű mozdulatlanságban. Végre megrázkódott, hátralépett, és nagyot sóhajtott.

Ezt a rendkívüli embert sohasem hagyták cserben ösztönei - mindig megsúgták neki, mit kell tennie. Gondolatai még Mabellel foglalkoztak, maga előtt látta rózsás arcát, kék szemét, kedves mosolyát. Szíve elszorult a gondolatra, hogy a lány egyre távolodik tőle. De bánatában sem veszítette el a fejét. Elindult egyenesen arra a helyre, ahol Júniusi Harmatot megtalálhatta - vagyis Nyílhegy sírjához. Ott hosszabb beszélgetésre került sor a tuszkarórák nyelvén, melyben Nyomkereső meglehetősen járatos volt.

Júniusi Harmat haja vállára omlott, és arcát is elborította, úgy ült ott egy kövön, a sír mellett. Nem látott, nem hallott, Nyomkereső közeledését sem vette észre. Sőt valójában azt hitte, hogy a Nagy Fehér Vadász is elhagyta a szigetet, ő meg egyedül maradt itt. Nyomkereső mokasszinba bújtatott lába ugyanolyan nesztelenül járt, mint az indiánoké.

Megállt Júniusi Harmat közelében, és néhány percig némán figyelte az indián asszonyt. Szemmel látható nagy bánata, kétségbeesett vigasztalansága rokon volt azzal, amit ő maga érzett. Valahogy vigasztalást talált ebben a látványban. Józan esze azt súgta neki, hogy Júniusi Harmat bánata nagyobb és jogosabb, mint az övé. A fiatal indián asszonyt váratlanul és erőszakosan fosztották meg férjétől, urától és parancsolójától, gondviselőjétől és eltartójától.

- Júniusi Harmat - szólalt meg hirtelen olyan hangon,

mely elárulta rokonszenvét. - Nem vagy egyedül bánatodban. Emeld fel a fejed, és nézz fel... egy jó barátod áll itt, és segíteni akar rajtad.

- Harmat nem van jó barát - felelte az asszony. - Nyílhegy már messze a boldog vadászmezőkön, és senki nem törődik szegény özvegyasszony. A tuszkarórák elkergetik wigwamjaikból, az irokézek gyűlölik látni. Hagyd Júniusi Harmat - hagyd meghalni férje sírján!

- Ez nem helyes beszéd - nem is akarom hallani. Ellenkezik a józan ésszel. Nem hiszel a nagy Manituban, Júniusi Harmat?

- Manitu eltakarta arcát, mert haragszik. Magára hagyta Júniusi Harmatot... meghalni egyedül.

- Hallgass rám, fiatalasszony! Tapasztalt ember vagyok, ismerem az ember természetét, az indiánokét is. Ha a sápadtarcúak Manituja megharagszik gyermekeire gonoszságukért, gyásszal és bánattal sújtja őket, hogy önmagukba nézzenek és megjavuljanak. Így van ez nálatok is. A Nagy Szellem a javadat akarja. Azért szólította el Nyílhegyet, hogy megszabadulj gonosz nyelvétől, még mielőtt magad is mingóvá aljasulnál.

- Nyílhegy nagy főnök volt! - felelte az asszony dacosan és büszkén.

- Voltak érdemei, igaz. De hibái is. Ne félj, Harmat, nem maradsz te sokáig magadra. Engedj utat gyászodnak, a természet is megköveteli ezt. Sírd ki magad, búsulj szíved szerint! De majd eljön az ideje, hogy könnyeid elapadnak, és újra mosolyogsz. Akkor lesz egy kis beszédem veled.

Nyomkereső ezzel elindult a part felé, aztán csónakjába ült. A nap folyamán Júniusi Harmat néhány puskalövést hallott a távolból. Amikor bealkonyodott, Nyomkereső újra felbukkant a szigeten. Néhány vadmadarat hozott teljesen elkészítve. Olyan finom illatuk volt, hogy még egy haldoklónak is étvágya támadt volna rájuk. Így ment ez napról napra. Júniusi Harmat makacsul ragaszkodott férje sírjához, és nem volt hajlandó elmozdulni onnan, de az ételt elfogadta Nyomkereső kezéből, és szemmel láthatóan örült társaságának is. Egy közeli viskóban aludt. Nyugodtan hajtotta fejét álomra, mert tudta, hogy hatalmas védője van, aki vigyáz rá. Pedig Nyomkereső a szomszéd szigeten aludt: ott állította fel sátrát.

A hónap végén az idő hűvösre fordult. Az előrehaladott ősz lehetetlenné tette a táborozást. A fák lehullatták leveleiket, az éjszakák szelesek voltak. Ideje volt téli szállásról gondoskodni.

Ekkor, az utolsó pillanatban jelent meg újra Csingacsguk. Hosszú, bizalmas tanácskozást folytatott Nyomkeresővel. Júniusi Harmat messziről figyelte őket. Egy ideje már észrevette, hogy Nyomkereső milyen levert. Néha megsimogatta a férfi kezét, és elhalmozta hálája, tisztelete, rokonszenve néma jeleivel, így próbálta megvigasztalni és felvidítani.

- Köszönöm, Harmat - mondta Nyomkereső az utolsó napon is. - Tudom, hogy jót akarsz, de hasztalan. Egyébként ez az utolsó napunk a szigeten. Hajnalban megyünk tovább. Neked is velem kell jönnöd.

Júniusi Harmat az indián nők alázatos szelídségével fejezte ki beleegyezését. A nap hátralevő részét Nyílhegy sírjánál töltötte. Sokáig ült a sírnál, és

imádkozott az elköltözöttért. Hitte, hogy valamikor még találkoznak a vitéz harcosok örök honában. Persze nem tudta volna megmondani, hogyan képzeli ezt.

Hajnalban elindultak mind a hárman. Nyomkereső gondos és körültekintő volt, mint mindig, Nagy Kígyó nyugodt és szófukar, Júniusi Harmat bánatos, de szófogadó. Két kenun vágtak neki a tónak, az asszony csónakját ott hagyták a parton. Csingacsguk vezetett, Nyomkereső az asszonnyal mögötte haladt. Két napig eveztek nyugat felé, a két éjszakát pedig útba eső szigeteken, szabad ég alatt töltötték. Szerencsére az idő megint megenyhült, a tó üvegsima és nyugodt volt. Ezt az évszakot azon a vidéken "indián nyár" néven emlegetik, amely sokszor szebb az igazi nyárnál. Júniusi Harmat egész idő alatt ködös kábulatban gubbasztott a csónakban, vagy takaróiba burkolózva hevert a táborhelyeken.

A harmadik nap délelőttjén eljutottak az Oswego torkolatába. De az erőd hiába várta őket szerető megbecsüléssel. Csingacsguk egy pillantást sem vetett a partra, csak elevezett az erőd mellett, és eltűnt a folyó sötét hullámain. Nyomkereső néma igyekezettel követte. A bástya tele volt emberekkel, akik az ő fogadásukra csődültek össze. Ám Lundie, aki már tudott mindenről, és megértette régi jó embere lelkiállapotát, csendre intette katonáit, és még azt sem engedte meg, hogy egy hurrá kiáltással üdvözöljék a két csónak utasait.

A nap éppen delelőre hágott; amikor Csingacsguk behatolt a kis öbölbe, ahol a Scud horgonyzott a védett révparton. Egy kis tisztás terült el ott. A tó szegélyén újonnan épült gerendaház nézett a vízbe. Egyszerű, nyers épület volt, magányos és elhagyatott, de a határvidék körülményeihez képest kényelmes és

otthonos.

Jasper ott állt a parton, és amikor Nyomkereső kikötött, kezét nyújtotta, hogy partra segítse. Találkozásuk csendes, de szívélyes volt. Egyikük sem kérdezett semmit, hiszen Csingacsguk már előzőleg közölte mindegyikkel azt, amit tudni szerettek volna. Nyomkereső halkan nevetett, amint barátja arcába nézett. Örült, hogy olyan boldog és megelégedett.

- És hol van ő, Jasper? Hol van? - súgta Nyomkereső végül, mert a találkozás első percében nem volt ereje és bátorsága ezt a kérdést feltenni.

- A házban vár rátok, szeretett barátom - felelte Jasper. - Nézd csak, Júniusi Harmat már ott is van.

- Nem csodálom, hogy megelőzött, könnyebb a lába meg a szíve is. Nálatok minden rendben van, ugye? Megtaláltátok a tábori lelkészt?

- Igen, megesküdtünk egy héttel azután, hogy elváltunk tőled. Ugyanaznap elutazott Cap mester..., a barátod, Sósvíz... hát nem is érdeklődöl utána?

- Nem én. Nagy Kígyó elmondott mindent. Azt is tudom, mi történt veletek; csak a ti szátokból akarom hallani, milyen boldogok vagytok. Mabel sírt vagy nevetett, amikor a lelkész összeadott benneteket?

- Sírt is, nevetett is, de miért kérdezed?

- Semmi, semmi. Nem is gondoltam másképp. Könny és mosoly, így is kell lennie. És mit gondolsz, Jasper, eszébe jutottam akkor?

- Akkor és azóta, Nyomkereső, mindennap, minden órában. Nemcsak gondol rád, de emleget is. Sokat és

gyakran beszéltünk rólad. Senki sem szeret nálunk jobban az egész világon.

- Ki is szeretne? Legfeljebb Csingacsguk. Ez is rendben van. No de ne halasszuk tovább! Essünk túl rajta, ha már meg kell lennie. Előre, Jasper, vezess! Hadd lássam édes arcát még egyszer.

Jasper előresietett, és egy perc múlva ott álltak Mabel előtt. A fiatalasszony ragyogó mosollyal fogadta egykori imádóját, de lába úgy reszketett, hogy alig tudott állni. Modora azonban nyílt volt és csupa szeretet. A látogatás egy óra hosszat is elnyúlt, mert Nyomkeresőt ott fogták ebédre. Aki szereti az emberi lelkeket elemezni, sok érdekes megfigyelésre tehetett volna szert e rövid idő alatt. Különösen Mabel viselkedése volt érdekes. Jasperrel szemben párhetes asszonyok módjára tartózkodó volt, de Nyomkeresővel szemben szinte gyermeki elfogulatlansággal viselkedett. Egész kitáruló lényével értésére akarta adni, és éreztetni akarta vele háláját, megbecsülését, szeretetét. Nyomkereső mindezt komolyan fogadta, de szíve elszorult, és már alig várta, hogy elköszönhessen.

Végre elérkezett ez a perc is. Csingacsguk már elhelyezte a csónakot a házhoz tartozó fészerben. Most ott állt az erdőbe vezető ösvény kezdetén, szinte az erdő kapujában. Látszólag egykedvűen várta barátját.

- Néha azt gondoltam, sorsom elviselhetetlen - mondta Nyomkereső a búcsúzkodásnál -, de ez az indián asszony megtanított a türelemre.

- Júniusi Harmat nálam marad - jelentette be Mabel.

- Igen, magam is úgy gondoltam. Ha valaki

felébresztheti életkedvét, úgy maga az, Mabel; bár nem vagyok bizonyos benne, hogy sikerül. Az a szegény asszony elvesztette törzsét és férjét, nehezen találhatja meg újra a helyét. Szegény fejem! Mit fecsegek itt! Mintha közöm volna más emberek házasságához és bajaihoz! Nem elég nekem a magam gondja? Ne is szóljatok, Mabel, Jasper, eresszetek utamra, hadd menjek férfi módjára, békességgel! Láttam a boldogságtokat. Esküszöm, nem fáj, örülök neki. De nem csókolom meg újra, Mabel, soha az életben. Itt a kezem, Jasper, szorítsd meg jól... Nem, Mabel; ezt igazán nem engedhetem... És elkapta kezét, melyet Mabel mindenáron meg akart csókolni, és megöntözött könnyeivel.

- Nyomkereső, mikor látjuk megint? - kérdezte.

- Ezen én is gondolkoztam már. Eljövök újra, majd ha úgy érzem, hogy egészen a húgomnak tekinthetem... vagy inkább a lányomnak, hiszen elég fiatal ahhoz. De egyelőre nem lehet. Isten vele! Isten vele! Bizony, az őrmester tévedett...

Ez volt Nyomkereső utolsó beszélgetése Jasper Westernnel és Mabel Dunhammel. Hirtelen elfordult, mintha a szavak torkát fojtogatnák, és a mohikán után sietett. Nagy Kígyó meg se várta - amint látta, hogy közeleg, vállára kapta puskáját, aztán nekivágott az erdőnek. Nyomkereső hamar utolérte.

Mabel, Jasper és Júniusi Harmat le nem vette tekintetét a távolodó alakról. Még egy intést reméltek, búcsúzó kézmozdulatot vagy szempillantást, de hiába - Nyomkereső nem nézett vissza. Egyszer-kétszer úgy látták, hogy megrázza fejét; keserű mozdulata elárulta, hogy tudja: nézik, figyelik. De szilárd léptekkel rótta az ösvényt, és nemsokára eltűnt a sűrű fák között.

James Fenimore Cooper
(Réz Ádám utószava)

Jasper és felesége nem látta Nyomkeresőt többé soha. Még egy további évet töltöttek az Ontario-tó partján, azután Cap ismételt kérésének és sürgetésének engedve, átköltöztek hozzá New Yorkba, ahol Jasper hamarosan a köztiszteletben álló gazdag kereskedők sorába került. A későbbi évek folyamán Mabel háromszor is kapott nagy időközökben értékes csomagot; szép és ritka prémek voltak benne, de egyetlen sor írás sem. Még később, amikor Mabel már felnőtt, daliás fiúk anyja volt, egyszer meglátogatta az ország belsejét. Fiai kíséretében, akik közül a legidősebb már igazi dalia volt, és meg tudta védeni édesanyját, egészen a Mohawk folyó partjáig merészkedett. Ez alkalommal úgy rémlett neki, hogy egy különös ruhába öltözött ember figyeli a fák sűrűjéből. Ez az ember mintha követte volna - messziről és feltűnés nélkül. Mabel kérdezősködni kezdett utána, és megtudta, hogy híres vadász, aki kissé különc, de nagyon tisztességes és nemes szívű ember. Ez már a forradalom után történt, amikor a nyugalom és biztonság kezdett helyreállni. Mrs. Western azt is megtudta, hogy ezt az embert Bőrharisnya néven ismerik. Többet nem sikerült megtudnia, de különös követője néhány álmatlan éjszakát okozott neki, és bánattal felhőzte még mindig bájos arcát.

Ami Júniusi Harmatot illeti, a kettős társtalanság, amelyről Nyomkereső beszélt, búskomorrá tette, és aláásta egészségét. Mabel házikójában halt meg, a tó partján. Holttestét Jasper elvitte az Előőrs-szigetre, és Nyílhegy sírja mellé temette el.

Lundie őrnagy megvalósította régi tervét: nyugalomba

vonult, és hazatért Skóciába, ahol feleségül vette nem éppen fiatal menyasszonyát, aki sok éven át türelmesen várt rá.

AZ IDEGEN NEVEK KIEJTÉSE

Mivel Cooper öt indiánregényében a szereplők elég nagy része ismételten előfordul, mind az öt regény szereplőinek és földrajzi neveinek teljes jegyzékét közöljük.

Abiram - ébirem
Abner - ébner
Adirondack - edirondek
Aggy - egi
Albany - elbeni
Alice - elisz
Allegheny - eligeni
Asa - észe

Bat, Obed - bet, oubed
Ben Pump - ben pamp
Bessy - beszi
Bumppo, Nathaniel - bampo, neszéniel
Bush, Ishmael - bus, ismeil

Cap, Charles - kep, csárlsz
Catskill - ketszkil
Chesapeake - csizepik
Champlain - csemplén
Cora - kora
Corbeau Rouge - korbó rúzs

Delaware - delevár
Dick - dik
Don Augustin de Certavallos - don augusztin de

szertavaljosz
Doolittle, Hiram - dúlitl, hájrem
Duke - djúk
Dunham, Thomas - danem, tomasz

Eau Douce - ó dúsz
Edwards - edvordsz
Edward - edvord
Effingham - efingem
Elisabeth - elizabesz
Erie - írí

Fort Stanwix - fort sztenviksz
Fritz - fric
Frontenac - frontönak

Gamut, David - gamet, dévid
George - dzsordzs

Hetty - heti
Heyward, Duncan - héjvord, danken
Hollister, Betty - holiszter, beti
Hover, Paul - hover, pól
Hovey, Thomas - hovi, tomasz
Hudson - hadzn
Hutter, Thomas - hater, tomasz

Jefferson - dzseferzon
Jennie - dzseni
John - dzson
Jones, Richard - dzsounsz, ricserd

Kentucky - kentaki

La Longue Carabine - lá long kárábin
Le Balafré- lö báláfré
Le Cerf Agile - lö szerf ázsil
Le Garzon qui Bondit - lö garszón ki bondi

Lequoi - lökoá
Le Renard Subtil - lö rönár szübtil
Louisa - luiza
Louisiana - luízjána
Lundie, Duncan of - landi, danken ov

Mabel - mébel
March, Henry - márts, henri
McNab - mekneb
Middleton, Duncan Uncas - midlton, danken ankasz
Mohawk - mohók
Montcalm - monkálm
Muir, Davy - mjúr, dévi
Munro - manrou

Natty - neti

Ohio - ohájou
Ontario - onterjo
Oswego - oszvígo
Otsego - otszígo

Panthére - panter
Penguillan, Benjamin - pengvilen, bendzsemin
Pennsylvania - penszilrénia
Pettibone, Remarkable - petibourn, rimárkebl
Platte - plet

Quebec - kebek

Ransom, Jared - renszom, dzsered
Riddle, Jotham - ridl, dzsoutem

Sanglier - szanglié
Schoharie - szkohári
School, Dirky - szkúl, dörki
Scud - szkad
Squirrel - szkvirel

Susquehanna - szaszkvehena

Temple, Marmaduke - templ, mármedjúk
Tennessee - teneszi

Uncas - ankasz
Uncle Sam - ankl szem

Virginia - vördzsínia

Wade, Ellen - véd, elen
Washington, George - vosingtn, dzsordzs
Western, Jasper - vesztern, dzseszper
White, Abiram - vájt, ébirem
William, Henry - viljem henri

Jegyzetek

1. Körülbelül kétszáz évvel ezelőtt

2. Squirrel angolul mókust jelent

3. Földmérték Angliában, az angol gyarmatokon és Észak-Amerikában (0,70 kat, hold)

J. F. COOPER

BŐRHARISNYA

Fordította és az ifjúság számára átdolgozta:
RÉZ ÁDÁM és SZINNAI TIVADAR

TARTALOM

I.

KIÉ A ZSÁKMÁNY?

II.
KÉT CSALÁD

III.
MARMADUKE TEMPLE OTTHONA

IV.
A KÉT ORVOS

V.
TEMPLETON ÉS LAKÓI

VI.
A PAPKISASSZONY

VII.
ESTE A KOCSMÁBAN

VIII.
KARÁCSONYI PULYKALÖVŐK

IX.
AZ ÚJ TITKÁR

X.
ERDEI LOVAGLÁS

XI.
EMBEREK, HALAK, MADARAK

XII.
TEMPLE BÍRÓ ROSSZKEDVŰ

XIII.
VESZÉLYES KALAND

XIV.
DOOLITTLE BOSSZÚT FORRAL

XV.
A KASTÉLY ÉS A KUNYHÓ

XVI.
AZ ÍTÉLET

XVII.
AZ ÖKÖRFOGAT

XVIII.
ÉG AZ ERDŐ!

XIX.
CSINGACSGUK HALÁLA

XX.
ÖREGEK ÉS FIATALOK

I.
KIÉ A ZSÁKMÁNY?

A hatalmas Susquehanna folyó New York államban ered, és Pennsylvania legszebb tájait öntözi. Igazán festői vidéken halad át. Hegyek és völgyek, fennsíkok és tavak váltogatják egymást, az erdők zöldje és a vizek ezüstje versengve gyönyörködteti az ember szemét. A hegyek nem zordak, inkább barátságosak, a legtöbb egészen a csúcsáig megművelhető. És egyre több ember akadt, aki megművelje az évezredek óta békésen szunnyadó földet, feltörje, és termékennyé tegye.

A függetlenségi háború előtt az akkor még gyarmatnak nevezett New York kilenctized része lakatlan volt. Csak egy keskeny földsávon éltek

állandó telepesek, a Hudson mindkét partján, és talán még a Mohawk meg a Delaware folyók mentén. Számuk alig érte el a kétszázezret, de egy nemzedékkel később már a másfél milliót is meghaladta. És a természeti kincsekben bővelkedő ország még sokkal több embernek ígért munkát, megélhetést, boldogulást.

Az események, amelyeket a figyelmes olvasó könyvünkből megismerhet, 1793-ban kezdődtek, éppen tíz évvel az után, hogy Anglia kénytelen volt elismerni amerikai gyarmatai függetlenségét. Akkoriban kezdett benépesedni az a vidék, amelyet a Susquehanna két ága fogott közre. Az egyik ág tulajdonképpen az Otsego-tó kifolyása, és miután a másik ággal egyesült, még sok száz kilométeren át könnyítette meg a partjain újonnan alakult telepes falvak életét.

Egy dermesztően hideg decemberi napon, röviddel alkonyat előtt, pompás szán haladt lassan a hegyi úton felfelé. Az évszakhoz képest csodálatosan tiszta volt az ég, csak néhány kisebb felhő vitorlázott rajta nyugati irányban. Az út egy szakadék mentén tört a hegygerinc felé. Több láb magas hó borított el mindent, csak egy keskeny, kitaposott ösvény árulta el, hol az út - a szán éppen hogy elfért rajta.

A szán elé fogott két pompás pej lovat egészen belepte a dér, lélegzetük fehér füstként tört elő orrlyukaikból. A fekete lószerszámot díszítő nagy rézcsatok úgy ragyogtak a lehanyatló nap fényében, mintha színaranyból készültek volna.

A bakon húsz év körüli néger kocsis ült. Agamemnonnak hívták. Fényes, fekete bőrén szürke foltok ütköztek ki a nagy hidegtől. Bizonyára jobban fázott, mint a gazdái, de nyílt, jóindulatú arcán vidám

mosoly ömlött el; otthonára gondolt, a jó meleg szobára és a közelgő karácsonyest örömeire.

A szánkó amolyan régimódi, öblös, kényelmes alkalmatosság volt, amelyben akár egy egész család is elfért volna. Ám ma a kocsison kívül csak két ember ült benne. A szán kívülről zöld volt, belül meg tűzpirosra lakkozták, talán azért, hogy ebben a hideg országban a melegség ábrándképét, illúzióját keltse. A szán alját és támláját piros posztócsíkkal szegélyezett nagy bivalybőrök borították. Ugyanilyen bőrök takarták be a két utas - egy javakorabeli férfi és egy fiatal lány - lábait. A férfi annyira bebugyolálta magát, hogy alig látszott ki belőle valami, de még így is sejteni lehetett, hogy jól megtermett ember. Sarkáig érő pompás bundát viselt és nyestprémmel bélelt szattyánbőr sapkát, melynek két lebenyét fülére húzta, és fekete szalaggal kötötte össze az álla alatt. A sapkáját díszítő nyestfarok oldalt lógott alá, és amint a szán siklott, ide-oda himbálózott. A sapka alól jóképű férfi nagy, kék szeme ragyogott elő; mosolyában jóság, okosság és emberséges, megértő humor tükröződött. A jobbján ülő lányból még kevesebbet lehetett látni. Puha flanellal bélelt finom gyapjúköpönyegét prémek és selyemfodrok díszítették. Feje egészen eltűnt pehellyel bélelt, óriási fekete főkötője alatt. Csak egy kis rés volt rajta, amelyen lélegzetet vett; néha elővillant mélyfekete szeme.

A két utas - nyilván apa és lánya - annyira elmerült gondolataiban, hogy egyiküknek sem jutott eszébe beszélgetni. A férfi arra a percre gondolt, amikor felesége zokogva ölelte magához egyetlen gyermeküket. A búcsú fájdalmát az a meggyőződés enyhítette, hogy a kislány elutazása feltétlenül szükséges, mert amit itthon, Templetonban, a kis telepes faluban tanulni lehet, már mind megtanulta, és

apja vagyonához, rangjához illő nevelést csak a távoli New Yorkban kaphat... Ennek most éppen négy éve. Akkor még senki sem sejtette, hogy anya és leánya örökre búcsúzik egymástól; Elisabeth Temple anyját néhány hónap múlva elragadta a hirtelen halál. A magára maradt Temple bíró első elhatározása az volt, hogy leányát hazahívja. De legyőzte magában a szeretet önző követelését, és megvárta, hogy Bessy[1] elvégezze a felsőbb leányiskolát. Most aztán végre hazahozta... Az ifjú hölgy is némaságba burkolózott. Az út minden fordulójánál kíváncsian nézett körül. Lépten-nyomon megelevenedtek gyerekkori emlékei. Hangulata nem volt olyan bánatos, mint apjáé. Szívét reménység és várakozás töltötte el.

A hegyet vörösfenyők borították, az a fajta, melynek törzse nyolcvan láb magasságig egészen kopasz, és csak azután terjeszti szét ágait. Minden élőlény eltörpült e hatalmas fák alatt. Koronáik méltóságteljesen ringatóztak, törzsük és ágaik halk, tompa hangon recsegtek-ropogtak, mintha nyögnének és sóhajtoznának.

A kívül zöld, belül piros szán - mintha szándékosan szállna szembe minden szomorú hangulattal - vígan siklott tovább. Egyszerre elnyújtott vonítás szakította meg a csendet. A szán gazdája, mihelyt megütötte fülét ez a hang, odakiáltott a fekete kocsisnak:

- Állj meg, Aggy! Ez az öreg Hektor hangja. Úgy látszik, Bőrharisnya vadászni ment, és kutyái vadra akadtak. Szedd össze a bátorságodat, Bessy! Ha nem ijedsz meg a puskaropogástól, szerzek egy kis pecsenyét a karácsonyi asztalra.

A néger kocsis örvendező vigyorgással állította meg a két pejkót, aztán kitárt karjaival csapkodta magát, hogy felmelegítse elgémberedett tagjait. Gazdája

felállt, és ledobta magáról a nagy bundát.

A sok bőrönd és doboz közül gyorsan előkotort egy kétcsövű puskát, lehúzta az ujjatlan kesztyűt, amit rendes bőrkesztyűjén kívül viselt, és megvizsgálta puskaporát. Éppen el akart indulni a sűrűbe, hogy alkalmas leshelyet keressen, amikor nem messze tőle pompás szarvasbika bukkant fel - ám amilyen hirtelen tűnt fel, olyan gyorsan el is menekült. A szán gazdája abban a pillanatban felkapta sörétes puskáját, és elsütötte. De úgy látszik, rosszul célzott, mert a szarvas elszáguldott. Az utas pillanatnyi késedelem nélkül újra lőtt, de nyilván megint eredménytelenül.

A lányka titokban örült apja kudarcának - helyesebben annak, hogy a szegény állatnak sikerült megmenekülnie. Ekkor éles csattanás hallatszott, amely erősen különbözött az előbbi lövések hangjától. A szarvasbika nagyot ugrott, felszökkent a magasba. Ugyanebben a pillanatban megint eldördült egy lövés, a vad fejjel előre a földre zuhant, és elnyúlt a kemény havon. A láthatatlan vadász diadalordításban tört ki. Néhány pillanat múlva két férfi jött elő a sűrűből.

- Maga az, Natty? Ha tudom, hogy erre a bikára les, nem lőttem volna rá! - mondta a szán gazdája, és elindult az elejtett vad felé. - Igaz, hogy nem sokat gondolkoztam. Amikor meghallottam az öreg Hektor ugatását, sehogy se tudtam türtőztetni magam. De nem hiszem, hogy a szarvasbikát én terítettem volna le.

- Hát azt verje ki a fejéből, bíró úr! - felelte a vadász, és hangtalanul nevetett. Meglátszott rajta, mennyire büszke az ügyességére. - Bizony, elpazarolta a puskaporát, uram; legfeljebb az orrát melegítette meg egy kicsit. De nem baj, hiszen könnyen kárpótolhatja magát. Van itt elég fácán és fajdkakas, a vadlibák meg

a háza kapujáig röpködnek, még ezzel a játékpuskával is leszedheti őket. Persze ha szarvashúsra vagy - ami még jobb falat - medvesonkára fáj a foga, akkor komolyabb fegyvert kell elővennie.

- Abban igaza van, hogy ez csak madarászpuska - felelte Temple bíró -, de elég jól visz, és egyik csöve öregsörétre volt töltve. A másik, elismerem, csak madárnak árthatott volna. A szarvast két találat érte, ugye? Az egyik a nyakát sebezte meg, a másik a szívét. Könnyen lehet, hogy az a lövés, amely végzett vele, az én puskámból eredt.

- Erről nevetséges vitatkozni! - mondta bosszús hangon a vadász. - Nézze csak meg a szarvas nyakát. Madarászflinta nem ejt ilyen sebet. Azonkívül maga sem tagadhatja, bíró úr, hogy a bika csak az utolsó lövéstől rogyott össze, márpedig az fiatalabb és biztosabb kézből eredt, mint az enyém, vagy akár a magáé, Mr. Temple. Nem vagyok gazdag ember, de könnyűszerrel le tudnék mondani erről a zsákmányról. Ha ragaszkodom hozzá, azért teszem, hogy megóvjam a szabad ember jogát ebben az egykor oly szabad országban, ahol már úgyis túlságosan elharapózott az erőszak.

- Nono, kedves Natty - csitítgatta a bíró -, én sem a pecsenye miatt kardoskodom, elhiheti! Csak szeretném lepipálni Dick barátomat, aki ebben az idényben már hétszer tévesztette el a célt, és eddig mindössze néhány szürkemókust meg egy mormotát zsákmányolt.

- Igen, igen a sok erdőirtás! - csóválgatta fejét a vadász. - Egyre nehezebb valamirevaló vadat felhajtani. Hol vannak már azok az idők, amikor az ember lépten-nyomon szebbnél szebb szarvasokra bukkant ezen a tájon, sőt holdfényes éjszakán medvét

is lőhetett, akár a kunyhója résein keresztül! Ah, itt jön az én derék Hektorom - tette hozzá, és gyengéden megsimogatta a szép kutya sárga és fekete foltoktól tarkálló hátát, fehér hasát és fehér lábait. - Nézze csak ezt a sebforradást a torkán, egy farkas fogainak nyomát, egy szörnyűséges téli éjszaka emlékét, amikor az éhes toportyánféreg egészen a kunyhómig merészkedett, mert odacsalta a vadpecsenye szaga, amit füstölésre a kéményembe akasztottam. Akkor Hektor mentette meg az életemet. Igen, a kutya megbízhatóbb, mint némely ember, hűségesebb, mint egy állítólagos jó barát, és hálásan nyaldossa azt a kezet, mely eteti, és gondoskodik róla!

A vadász beszéde, alakja és egész külseje olyan szokatlan volt, hogy már az első pillanatban magára vonta a szánkóban ülő fiatal lány figyelmét. Olyan sovány volt, hogy a valóságosnál jóval magasabbnak látszott. Gyér haja vörösszőke, rókaprém sapkája olyan szabású, mint Temple bíróé, csak egyszerűbb kivitelű. Arcán alig volt hús, mégsem tartotta volna senki betegesnek, sőt ellenkezőleg, szikrásságában is duzzadt az egészségtől. Vörösre cserzett arca elárulta, hogy majdnem egész életét a szabad ég alatt töltötte. Bozontos pillái alól szürke szempár nézett nyugodtan a világba. Sovány és csupasz nyaka éppen olyan vörös volt, mint az arca. Zekéjének gallérja alól kockás ing kandikált elő. Nyers kidolgozású szarvasbőr télikabátját a derekára kötött tarka gyapjúsál fogta össze. Lábán sündisznósertékkel díszített indián mokasszint viselt. Kopott szarvasbőr térdnadrágjához hosszú bőr lábszárvédőt erősített. Ennek a különös, de ügyes ruhadarabnak köszönhette, hogy Bőrharisnya néven emlegették az egész környéken. A bal vállán csüngő ökörszarut belülről olyan alaposan kicsiszolták, hogy olyan jól lehetett látni benne a puskaport, mintha üvegből lett volna. A szaru száját fakorong tömte be, míg elkeskenyedő végét kis dugó

zárta el. Bőrharisnya nyakában vadásztarsoly lógott. Most egy kis bádogmércét vett ki belőle, melynek segítségével újra megtöltötte puskáját. Feltűnően hosszú puska volt; agyával a földre állítva, csöve csaknem a vadász sapkájáig nyúlt fel.

Temple bíró közben alaposan megvizsgálta az elejtett vad sebeit.

- Nehezen tudok lemondani a dicsőségről, hogy ezt a pompás szarvasbikát én lőttem le, Natty Bumppo! - mondta Bőrharisnyának. - Ha mégis én találtam el a nyakán, akkor a zsákmány jogilag engem illet meg, mert a lövés, amely a szívébe talált, már fölösleges volt.

- Ez csak olyan csűrés-csavarás - felelte Bőrharisnya, és vadásztarsolyából egy bádogdobozt, abból meg egy darabka bezsírozott szarvasbőrt vett elő. Puskagolyót csavart bele, és betolta puskája csövébe. - Mindenesetre - folytatta - könnyebb jogi érvekkel előhozakodni, mint egy felszökkenő szarvast eltalálni. Ehhez, mint már mondottam, fiatalabb, biztos kéz kell, nyugodjék bele, bíró úr.

- És mi az ön véleménye, fiatalember? - fordult most a bíró Bőrharisnya társához, aki csak most lépett elő egy fa mögül. - Mi volna, ha a sorsot kérdeznénk meg, kit illet meg a zsákmány és a dicsőség? Feldobom ezt az ezüstdollárt - fej vagy írás! Ha fej, én nyertem, viszont a dollár az öné, vigaszdíjképpen. Nos, mit szól hozzá?

- Csupán annyit, hogy a szarvast én ejtettem el, tehát az enyém - felelte az ifjú, puskájára támaszkodva.

- Leszavaztak - mosolygott a bíró. - Ketten egy ellen, mivel Aggy rabszolga, Bessy meg kiskorú, tehát

egyiknek sincs szavazati joga. De vásárt azért csaphatunk, nem? Mit kér a szarvasért, Natty?

- Nem én lőttem le, nincs jogom eladni.

- Ejnye, de csökönyösek! - mondta a bíró még mindig barátságosan. - Nos, fiatalember - fordult a másik vadászhoz -, ideadja három dollárért?

- Előbb tisztázzuk a tényállást - felelte az ifjú udvarias, de határozott hangon. Modora és szavai nagyobb műveltségre vallottak, mint egyszerű öltözéke. - Engedje meg, hogy megkérdezzem: hány öregsörét volt a puskájában?

- Öt, uram - felelte a bíró, a fiatalember biztos modorán kissé megütközve. - Remélem, öt sörét elég ahhoz, hogy egy ilyen szarvassal végezzen?

- Egy is elég lehet, csakhogy... - és az ifjú ahhoz a fához lépett, amelynek törzse mögül az imént előbukkant. - Ön is tudja, hogy ebben az irányban lőtt, nem igaz? Nézze csak, itt négy friss horzsolás van a fa kérgén.

A bíró is odalépett, megvizsgálta a fa kérgét, megcsóválta fejét, majd mosolyogva felelte:

- Az ön észrevétele saját maga ellen bizonyít. Négy sörét csakugyan ezt a fát találta el, de hol az ötödik?

- Itt! - felelte az ifjú kurtán, és felcsapva vastag köpönyegét, ruháján egy lyukra mutatott, melyből lassan szivárgott a vér.

- Teremtő atyám! - kiáltott fel a bíró rémülten. - Ostobaságokon vitatkozom, mialatt egy embertársam az én hibámból szenved, noha fájdalmát ilyen

hősiesen, panasz és zokszó nélkül viseli el! Gyorsan - szálljon fel a szánomra! A falu szerencsére már csak egy mérföld innen, ott találunk seborvost. Mindent megteszek önért, amit csak lehet - saját költségemre, természetesen! Ön az én vendégem lesz - házamban marad, amíg sebe be nem gyógyul, vagy amíg jólesik önnek: azt se bánom, ha örökre!

- Köszönöm a jó szándékát, uram - felelte a fiatalember -, de ajánlatát nem fogadhatom el, mert van egy jó barátom, aki aggódna értem, ha hallaná, hogy megsebesültem, és nem térnék vissza hozzá. Különben is könnyű sebről van szó, a sörét csontot nem tört, csak a húst tépte fel. Remélem azonban, most már elismeri jogomat a szarvasbikára.

- Hogy elismerem-e? De mennyire! Sőt egyszer s mindenkorra feljogosítom, hogy erdőségeimben annyi szarvast lőjön, amennyit akar, sőt medvét is, ha úgy tetszik! Eddig Bőrharisnya volt az egyetlen ember, akinek ezt a jogot megadtam. De ezt a szarvasbikát itt szívesen megvásárolnám - íme, ez a bankó biztosan elég lesz érte.

Az öreg vadász már az előbb felkapta fejét, de illedelmesen megvárta, míg a bíró befejezi szavait, és csak akkor jegyezte meg:

- Élnek még itt emberek, akik úgy vélekednek, hogy Nathaniel Bumppónak senkitől sem kell engedélyt kérnie, ha ezekben az erdőkben vadat akar ejteni. Az én jogom sokkal régebbi keletű, semhogy bárki is megfoszthatna tőle. De ha egyáltalában van törvény erre - bár a természet nem ismer ilyet, és minden megnyilvánulása azt hirdeti, hogy a hegy, a folyó, az erdő mindenkié, valamennyi teremtménye egyformán -, és ha már emberi törvényről beszélünk, akkor inkább a sörétes puska használatát kellene megtiltani,

mert olyan megbízhatatlan fegyver, hogy sohasem lehet tudni, kit találunk el vele!

A fiatalember oda se figyelt Bőrharisnya zsémbelődő dörmögésére, de a feléje nyújtott bankjegyet tiltakozó mozdulattal visszautasította.

- Pedig sok mindent vásárolhatna rajta - erősködött a bíró. - Fogadja el, kérem, száz dollár nagy pénz!

Az ifjú tétovázott, de csak egy pillanatra, azután határozottan megrázta fejét. A hidegtől szinte kicsattanó arca még jobban kipirult, mintha restellné iménti gyengeségét.

Mialatt ezek az események leperegtek, a fiatal lány felállt a szánban. A hideggel mit sem törődve, kibújt takarói alól, és szinte könyörgő hangon mondta:

- Fiatalember..., uram..., bizonyára nem akarja édesapámat megbántani azzal, hogy nem engedi jóvátenni, amit ön ellen akaratlanul vétett. Csak nem kívánhatja tőlünk, hogy önt most itt, az erdő közepén, sorsára bízzuk? Kérem, jöjjön velünk a házunkba, ahol orvosi ápolásban részesülhet.

Ki tudja, mi volt az oka - talán a fiatalember sebe sajgott most jobban, vagy nem tudott ellenállni a csinos lány kellemes, dallamos hangjának -, annyi bizonyos, hogy nem vonakodott tovább. A bíró barátságosan karon fogta, és gyengéd erőszakkal kényszerítette, hogy szálljon be a szánba.

- Templeton a legközelebbi lakott hely a környéken, és az egyetlen hely, ahol megfelelő ápolást kaphat. Natty kunyhója legalább hárommérföldnyire van innen. Majd elhívatjuk az orvost, hogy sebét megvizsgálja és bekötözze. Natty majd értesíti a barátját, hogy ne

aggódjék.

Bőrharisnya puskájára támaszkodva hallgatta a beszélgetést. Fejét kissé oldalra hajtotta, mintha gondolkodnék, aztán egyszerre megszólalt:

- Magam is azt hiszem, legokosabb, ha a bíróval tartasz. Lehet, hogy a sörét mélyen befúródott, és nem vállalkozom rá, hogy kivágjam, kezem már nem olyan biztos, mint régen. Valamikor, háborús időkben - lesz már harminc esztendeje is -, hetven mérföldet gyalogoltam puskagolyóval a derekamban, egészen egyedül, a legvadabb őserdőben..., végre nem bírtam tovább, kénytelen voltam a golyót húsomból vadászkésemmel kivágni. Az öreg Indián John tudja, mikor történt ez. Vele együtt indultam el egy irokéz üldözésére, akinek már öt fehér skalp lógott az övén, és még mindig nem érte be velük. De aztán elszakadtam Indián Johntól, és egyedül végeztem az irokézzel, igaz, hogy magam is megsebesültem, mielőtt örökre ártalmatlanná tettem...

Natty kihúzta magát, és szája, szeme, egész arca diadalmasan nevetett, de csak némán, egészen hangtalanul.

Közben a fiatal hölgy buzgón segített apjának a poggyászt átcsoportosítani, hogy a szánban helyet szorítsanak még két utasnak. A fiatalember nem bírt már a sok kérésnek ellenállni, és beszállt a szánba. A néger kocsis gazdája segítségével felrakta az elejtett szarvasbikát a poggyász tetejére, azután felszólította Bőrharisnyát, hogy üljön fel ő is.

- Nem, nem - rázta a fejét az öreg -, ma még sok elintézni való dolgom van. Menjenek csak haza, és hívják el az orvost, hadd vizsgálja meg a fiú vállát. Ha pedig ki kell vágnia a sörétet a sebből, hozok majd

olyan füveket, amelyektől gyorsabban és biztosabban meggyógyul, mint a külföldi kenőcsöktől. - Már menni akart, de eszébe jutott valami, újra a bíróhoz fordult, és a lelkére kötötte: - Ha útközben véletlenül Indián Johnnal találkoznak, vegyék fel a szánra, és vigyék magukkal, hogy a doktor segítségére legyen. Nagyszerűen ért a szúrt és lőtt sebek kezeléséhez.

Megint elindult, de most a fiatalember tartotta vissza, heves mozdulattal megragadva a fekete kocsis karját, aki ostorával éppen a lovak közé akart csapni.

- Megállj, Natty! Egy szót se erről a sebről, meg arról sem, hová mentem, érted? Ha csak egy cseppet is szeretsz, nem felejted el, mire kértelek.

- Jól van, no! - felelte az öreg megértő szemhunyorgatással. - Nyugodtan rábízhatod magad Bőrharisnyára! Nemhiába töltött ötven esztendőt az őserdőben, és tanulta meg a hallgatást az indiánoktól!

- Még valamit, Natty! - mondta a fiatalember sebtében. - Csak azt várom meg, hogy kiszedjék belőlem a sörétet, aztán rögtön felkereslek. Elhozom a szarvas egyik combját is, hogy legyen mit enni vacsorára.

- Ugyan! - legyintett Bőrharisnya, és ujját ajkához emelve, csendet kért. Azután az út szélén óvatosan továbbosont, szemét egy fenyőfára emelve. Mihelyt egy olyan helyre ért, melyet megfelelőnek tartott, megállt, egyik lábát jól hátravetette, felhúzta puskáját, és lassan vállához emelte, olyan szögben, hogy csöve majdnem függőlegesen meredt a levegőbe.

Pillantását követve, nemsokára a szán utasai is észrevették a célba vett zsákmányt. A fenyő legalsó ágán - körülbelül hetvenlábnyi magasságban - egy fácán lapult a törzshöz, a kutyaugatástól megriadva. A

vadász megnyomta puskája ravaszát, és a madár abban a pillanatban lehullt a hóba.

- Vissza, te csibész! - kiáltott Bőrharisnya a fa felé száguldó öreg Hektorra, még a puskavesszővel is megfenyegette. - Ide, ha mondom!

A kutya engedelmesen visszajött. Bőrharisnya újra megtöltötte puskáját, és csak azután emelte fel az elejtett fácánt a hóból. Megmutatta a többieknek, hogy pontosan a fejét lőtte el.

- Látod, fiam, máris megvan a vacsora, nem kell a szarvascombodra várnom - mosolygott az ifjúra. - És ne felejtsd el, amit Indián Johnról mondtam. Többet ér tíz tanult orvosnál.

Puskáját vállára vetve, erélyes léptekkel indult el a sűrűség felé. Az erdő csakhamar elnyelte Bőrharisnyát és kutyáját.

II.
KÉT CSALÁD

Marmaduke Temple bíró dédapja Angliából vándorolt ki Amerikába, jó száz évvel történetünk kezdete előtt. Kvéker volt, egy olyan vallásfelekezet híve, melyet hazájában kegyetlenül üldöztek. A kvékerek egyik vezetője, William Penn, Amerikába hajózott, ahol a róla elnevezett Pennsylvania gyarmat megalapítója lett. Ezen az óriási területen sok kvékert telepített le. Marmaduke Temple dédapját is ő hívta át az Újvilágba.

A Temple-ős nem volt afféle szegény kivándorló. Vagyonát pénzzé tette, és átvitte új hazájába, ott birtokot vásárolt - addig még soha meg nem művelt,

ekét, kapát, fejszét sohasem látott réteket és erdőségeket. Nem kellett oda semmi, csak minél több dolgos kéz. Penn példáját követve, Temple is sok kvékernek adott munkát, otthont, kenyeret.

Fiai azonban, ahogy ez már lenni szokott, jobban értettek a vagyon eltékozlásához, mint gyarapításához. Úrhatnám életmódot folytattak, nem dolgoztak, csak mulatozáson járt az eszük. Apjuk halála után hamarosan elverték örökségüket, és már-már koldusbotra jutottak. De ugyanaz a családi gőg, mely cifrálkodásra és herdálásra buzdította őket, most nem engedte, hogy a szegénységbe beletörődjenek. Szívós munkával és takarékossággal sikerült újra felvergődniük. Marmaduke apja már abban a helyzetben volt, hogy fiát taníttatni tudta. Felsőbb iskolába is járatta, persze nem Pennsylvaniában, mert abban az időben ott még nem volt ilyesmi.

Marmaduke Temple a kollégiumban összebarátkozott egy iskolatársával, akit Edward Effinghamnek hívtak, és egy nyugalmazott angol őrnagy fia volt. Ez a barátság kihatott Marmaduke egész életére, és hozzásegítette ahhoz, hogy idővel Pennsylvania leggazdagabb és leghatalmasabb embereinek egyike legyen.

Effingham őrnagy régi nemesi családból származott, melynek még a királyi udvarban is nagy tekintélye volt. Az őrnagynak soha életében nem jutott volna eszébe Angliát elhagyni, de a szolgálat Amerikába szólította, ahol derekasan kivette részét a franciák és a velük szövetséges indián törzsek ellen viselt harcokból. Kiváló katona volt, számos csatában tett tanúságot bátorságáról és megbízhatóságáról. Negyvenévi szolgálat után vonult nyugalomba őrnagyi rangban, ami akkor nagy szó volt, mert a katonai rangokat igen szűkmarkúan osztogatták. Közben

annyira megkedvelte Amerikát, hogy már nem volt kedve Angliába hazatérni. New Yorkban telepedett le, egy nagy házban, mely az akkori viszonyok közt palotának is beillett volna, és gyakran látta vendégül a város legelőkelőbb polgárait.

Az őrnagy megvetette az üzleti tevékenységet, sőt előítélettel viseltetett minden keresőfoglalkozás iránt. Úgy vélte, nemesember és katona nem foglalkozhatik mással, csak közügyekkel. Pénzdolgokban annyira finnyás volt, hogy nyugdíjáról is lemondott. Ezt a lépést azzal indokolta, hogy magánvagyona bőségesen biztosítja megélhetését, tehát semmiféle nyugdíjra nincs szüksége. Különféle állásokat kínáltak fel neki, de ezeket is visszautasította, nem akarta függetlenségét feláldozni. Felesége halála óta egyre jobban visszahúzódott, és emberkerülővé vált. Minden idejét, gondját, szeretetét egyetlen fia, Edward nevelésének szentelte. Az emberek még mindig tisztelettel beszéltek róla, de már kezdték különcnek tartani.

Edward húsz-egynéhány éves korában beleszeretett egy társaságbeli fiatal lányba, és feleségül vette. Apja ekkor olyasmit tett, amit ismerősei sehogy sem tudtak megérteni. Házát és egész vagyonát, birtokait, értékpapírjait fiának adta át. Neki már olyan kevésre van szüksége, mondotta, hogy nem érdemes vagyona kezelésével vesződnie. Az emberek fejüket csóválgatták. Megjósolták, hogy az őrnagy hamarosan megbánja majd ezt a lépését.

Pedig erről szó sem lehetett. Edwardban nem volt semmi kapzsiság, és álmában sem gondolt volna arra, hogy apja bizalmával visszaéljen. Az egész vagyonátruházást lényegtelen dolognak tekintette - mintha valaki a pénztárcáját egyik zsebéből a másikba rakná át.

Nemsokára Marmaduke életében is nagy változás következett be. Apja meghalt, és több üzleti vállalkozást hagyott rá. Nem voltak rossz vállalatok, de kifejlesztésükhöz sok pénzre lett volna szükség. Marmaduke csupa tettvágy volt, csupa vállalkozókedv. Bízott magában, terveiben, tehetségében. Felkereste barátját, Edwardot, és segítséget kért tőle.

Előbb arra gondolt, hogy nagyobb összegű kölcsönt kér hosszabb időre Edwardtól. De beszélgetés közben más ötlete támadt. Mi volna, ha barátját társul fogadná üzleti vállalkozásaihoz? Mért ne legyen Edward az üzlettársa - úgynevezett "csendestárs", aki nem szól bele semmibe, csak rábízza pénzét gyümölcsöztetésre?

Edwardnak nem kellett sok rábeszélés. Üzleti ügyekhez éppen olyan kevés érzéke volt, mint az apjának. Tulajdonképpen örült, hogy a vagyon kezelésével járó gondokat másnak adhatja tovább. Marmaduke-ban feltétlenül megbízott, és ajánlatát kölcsönösen előnyösnek tekintette. Az is teljesen megfelelt neki, hogy "csendestárs" lesz csupán. Mint régi katonacsalád sarja, nem szerette volna nevét egy cégtáblán látni vagy váltókon, szerződéseken, üzleti papírokon. Intézze csak ezeket az ügyeket Marmaduke egyedül.

Gyorsan megállapodtak mindenben. Néhány hét múlva Pennsylvania fővárosában, Philadelphiában egy új kereskedelmi cég alakult Marmaduke Temple vezetésével. Edward Effingham nem szerepelt benne, csak a pénzt adta hozzá, és a szóbeli megállapodás értelmében a mindenkori nyereség fele őt illette meg.

Az őrnagy minderről nem tudott semmit. Edward nem kérte ki apja beleegyezését, de még utólag sem merte

bevallani neki, hogy barátja mire vette rá.

Edward hallgatásának két oka volt. Az egyik az, amiről már beszéltünk: az őrnagy előítélete az üzletemberekkel és minden üzlettel szemben. De volt itt valami más is: az őrnagy nem szerette a kvékereket. Túlságosan csendes, békés, puha embereknek tartotta őket, még a határszéli harcokban sem tapasztalta, hogy lelkesedéssel fogtak volna fegyvert, pedig saját otthonuk megvédéséről volt szó. Vallásuk megalapítója, George Fox egyik beszédét ezekkel a szavakkal fejezte be: "Reszkessetek az Úr haragjától!" Híveit akkor kezdték "kvéker"-eknek, vagyis "reszketős"-öknek nevezni. Effingham őrnagy nem szerette a reszketős embereket.

Ilyen körülmények között hogy is vallhatta volna be Edward az apjának, milyen megállapodást kötött egy gyarmati kereskedővel, aki hozzá még kvéker is?!

A titkos kapcsolattal Marmaduke sem hencegett el senki előtt. Neki is előítéletekkel kellett megküzdenie. Ahogy tollasodott, és nagy lábon kezdett élni, hittestvérei egyre görbébben néztek rá. A kvéker életszabályokat nem könnyű a modern üzleti élettel összeegyeztetni. Marmaduke sokat vétett a kvéker szokások és szabályok ellen. De vétkeit akkor koronázta meg, amikor megházasodott, és nem kvéker családból választott magának feleséget. Az új asszonyt korai halála napjáig sem fogadták be a kvékerek maguk közé.

Marmaduke okosan és ügyesen vezette a cég ügyeit. Edwardnak a haszonból tetemes összeg jutott minden évben, de ezeket a pénzeket sem vette ki, hanem többnyire a vállalatra bízta gyümölcsöztetésre.

Pedig a politikai helyzet üzleti szempontból nem volt

már kedvező. Az őrnagy is aggódva figyelte a tizenhárom amerikai gyarmaton egyre jobban eluralkodó nyugtalanságot, mely 1766-ban a "bélyegadó" kivetésével kezdődött. Hét évvel később már annyira elmérgesedett a dolog, hogy a bostoniak megrohantak egy angol teaszállító hajót, és egész rakományát a tengerbe dobták. Az őrnagy egész múltja és neveltetése tiltakozott a "rebellisek" viselkedése ellen, és "szentnek" tartotta a király jogait. Marmaduke viszont szívvel-lélekkel a nép pártjára állt, hiszen józan esze is tisztán látta a gyarmatok függetlenségi mozgalmának feltartóztathatatlan győzelmét.

Marmaduke és "csendestársa" közt egyre gyakoribb lett a politikai vita. Nézeteltérésük mindjobban kimélyült. A forradalmi hullám közben elöntötte a gyarmatokat. A philadelphiai kongresszus 1775-ben elhatározta a nemzeti hadsereg felállítását. Már az első véres összecsapás is előrevetette árnyékát.

Az őrnagy már öreg volt ahhoz, hogy részt vegyen a harcokban. De Edward fegyvert ragadott. Elkeseredéséhez a gyász is hozzájárult, fiatal felesége éppen ezekben az időkben halt meg. Röviddel a lexingtoni csata[2] előtt Edward minden vagyonát és értéktárgyait Marmaduke-nak adta át megőrzés végett, aztán bevonult a királyi csapatokhoz. Marmaduke viszont a forradalmárokhoz csatlakozott. A két jó barát közt minden kapcsolat megszakadt.

Marmaduke nem fogott ugyan fegyvert, de más tekintetben nagy szolgálatokat tett a forradalom ügyének. Az új fővezértől, Washington tábornoktól fontos megbízásokat kapott, melyeknek kifogástalanul eleget tett. Segített a forradalmi csapatokat felszerelni és ellátni élelemmel. De miközben feladatait sikeresen teljesítette, nem feledkezett meg üzleti érdekeiről sem.

Amikor a hadihelyzet úgy alakult, hogy kénytelen volt Philadelphiát elhagyni, előzőleg gondoskodott arról, hogy vagyonát - beleértve az Edward által rá bízott értékeket is - tökéletes biztonságba helyezze. És amikor a forradalom győzött, és a királypártiak elkobzott vagyonát elárverezték, Marmaduke New Yorkban termett, és potom áron hatalmas birtokokat vásárolt össze.

Most haragudtak csak meg rá hittestvérei igazán. Sok kvéker az irigység bűnébe esett, amikor látta, hogy a nemrég még csak szerény jómódban élő Marmaduke hirtelen ennyire megtollasodik. Mások azt vetették szemére, hogy felekezeti ügyek helyett országos politikával foglalkozik.

De a gáncsoskodók lassanként elhallgattak. Marmaduke vagyona, tekintélye, befolyása minden bírálatnál erősebbnek bizonyult.

A háború befejezése után - amikor Anglia is elismerte az amerikai gyarmatok függetlenségét - Marmaduke minden figyelmét újonnan szerzett birtokai fellendítésére fordította. Rengeteg pénzével, józan okosságával, gyakorlati érzékével példátlan sikereket ért el. Birtokainak értékét néhány év alatt tízszeresére emelte.

Marmaduke valóságos kiskirályként uralkodott birtokain. Mesés vagyonának örököse egyetlen leánya, Elisabeth volt.

Mihelyt sikerült birtokain annyi embert letelepítenie, amennyit a törvény a nagyobb közigazgatási egységektől megkövetelt, Marmaduke az egész környéket önálló megyének nyilváníttatta.

Az újonnan létesített megyék élén akkor a főbíró állt. Az akkori szokások szerint mindenki természetesnek tartotta, hogy ezt a címet Marmaduke Temple nyerte el. Tanult londoni bírák talán mosolyogtak rajta, de Marmaduke elég eszes és tapasztalt volt ahhoz, hogy hivatalát kifogástalanul betöltse. Mindenki tudta róla, hogy igazságos és tiszta kezű. Általában az ország legkiválóbb bírái közé sorolták.

Ezzel befejezzük a magyarázgatást; a regény alakjai ezentúl beszéljenek és cselekedjenek a maguk szakállára, még akkor is, ha nincs nekik.

III.
MARMADUKE TEMPLE OTTHONA

Egy kis időbe telt, amíg Marmaduke Temple annyira megnyugodott, hogy szánjának új utasát jobban szemügyre vehette. Megállapította, hogy a fiatalember legfeljebb huszonkét-huszonhárom éves lehet és szálfatermetű. Durva szövetből készült bő köpönyegét gyapjúsállal kötötte össze a derekán, akárcsak barátja, az öreg vadász. Mr. Temple most az ifjú arcát vizsgálgatta, mely az imént, amikor beült a szánba, még meglehetősen gondterhelt volt. Nehezen egyezett bele abba, hogy a bíróval tartson, és úgy látszik, még most sem törődött bele egészen. Némán és elgondolkodva ült a bíró mellett. Mr. Temple egy ideig lopva figyelgette, végül mosolyogva megjegyezte:

- Attól tartok, hogy az iménti megdöbbenés egészen megzavarta a fejemet. Az arca rendkívül ismerős nekem, fiatal barátom. De a neve sehogy se jut az eszembe.

- Csak három hete, hogy erre a vidékre érkeztem -

felelte az ifjú hűvös hangon -, ön pedig, úgy hallom, már előbb elutazott.

- Holnap lesz öt hete, hogy nem láttam Templetont. Mégis, esküdni mernék, hogy önnel már találkoztam valahol! De az is lehet, hogy már nem tudok különbséget tenni káprázat és valóság között. Mit gondolsz, Bessy, egészen megzavarodtam? Talán már nem is vagyok alkalmas arra, hogy esküdtszéki tárgyalásokon elnököljek..., talán még arra sem, hogy otthon, Templetonban a karácsonyi vacsorán az asztalfőn üljek!

- Mindkettőre alkalmasabb vagy, édesapám, mint arra, hogy sörétes puskáddal szarvasbikát lőj - hangzott a pajkos felelet a csuklya alól.

A bíró tréfásan megfenyegette ujjával Bessyt, és nem szólt semmit. A kaptató végére értek, és most már nyílsebesen suhant a szán a hegygerincen. Néhány perc múlva eljutottak arra a helyre, ahol az út lefelé kezdett ereszkedni. Innen már jól látszott a falu. A bíró örvendezve pillantotta meg saját háza négy füstölgő kéményét.

- Nézd csak, Bessy! Az otthonunk, az édes otthon! Az enyém, a tiéd és az öné is, fiatal barátom, ha nálunk marad, aminek nagyon örülnék - tette hozzá, az ifjúhoz fordulva.

A két fiatal pillantása önkéntelenül is keresztezte egymást. A lány igyekezett közömbös, sőt hűvös arcot vágni, de hirtelen elpirult, és ez meghazudtolta színészkedését. A rejtélyes, talán kissé gúnyos mosoly, mely a fiatalember ajka körül játszadozott, arra vallott, hogy nem óhajt a kedves családi kör tagja lenni.

Szerencsére apát és leányát most annyira lenyűgözte a szemük előtt kitáruló látvány, hogy minden egyébről megfeledkeztek. Annál jobban gyönyörködhettek benne, mert az ereszkedő meglehetősen meredekké vált, és Agamemnon kénytelen volt lovait erősen visszatartani.

Elisabeth mohó kíváncsisággal nézett körül. A falu annyira megváltozott a szorgalmas telepesek keze alatt, hogy a lány alig ismert rá. Ez volna boldog gyermekkora színhelye? A táj a régi, de a sok új ház!

Előttük, mélyen a lábuk alatt, hegyek koszorújától körülvett lapály csillogott, szikrázott a hóban. Makulátlan tisztaságában olyan volt, mint egy földre szállt felhő. Itt is, ott is kis fekete pontok suhantak tova rajta - a faluból távozó vagy a falu felé igyekező szánkók. Körös-körül teraszosan megművelt földdarabok emelkedtek lépcsőzetesen a hegyeket borító erdők felé. Imitt-amott tisztások fehérlettek elő, és az elszórt füstgomolyok arra mutattak, hogy az erdőben is élnek emberek. Azokból a tisztásokból idővel önálló telepek lesznek, városok is talán. Itt minden így kezdődött: erdőirtás, néhány kunyhó építése, a tisztáson a föld feltörése, az első termés, majd egyre nagyobb megművelt terület..., oázisok az erdőben és az oázisok bátor lakói, akik tudják, hogy jövőjük a két kezük munkájától függ, csak saját erőfeszítésüktől várhatnak mindent... A távolban félig jéggel borított tó ragyogott; jó nagy patak ömlött ki belőle, és utat tört magának a síkságra. A tó déli partja, ahol a patak kiszakadt belőle, meredek volt, de nem nagyon magas. Ott kezdődött a kis völgy, mely keskeny volt, de messze elnyúlt, és mélyén egyre több kedves, szerény faház sorakozott egymás mellé. Ez volt a tóparti falu, Templeton - mindössze ötven vagy hatvan ház. Meglátszott rajtuk, milyen sebtében építették. De az is meglátszott, hogy lakói örömmel

csinosítgatták új otthonukat. A színpompa talán kissé nevetséges, de határozottan szívderítő volt. Az egyik telepes fehérre festette házát, a másik zöldre vagy élénkpirosra. A csúnya és unalmas barna volt a legritkább. Némelyik házra, elkészülte után alig egy évre, már emeletet húztak.

A házak elrendezése arra vallott, hogy van itt egy tervező, aki a jövőre gondol, és álmaiban már egy leendő várost lát vagy legalábbis városkát. Néhány ház - a legszebbek közül való - hasonló stílusban épült, és mintha egy készülő főteret fogna közre. Festésük, mázolásuk is egyöntetű. A zöld ablakzsaluk kellemesen ütöttek el a szürke tótól, a hóborította hegyektől, a patak ezüstös csillogásától. Minden ház kapujától jobbra-balra jegenyék vagy szálas fenyők strázsáltak. Itt lakott Templeton "arisztokráciája" - elsősorban maga Marmaduke Temple, az egész környék földesura, aztán két tanult jogászember, két boltos, aki kereskedőnek nevezte magát, mert ezt az elnevezést előkelőbbnek tartotta, aztán egy orvos - vagy legalábbis felcser, aki mindenhez értett, egyszerűen, mert kellett értenie mindenhez. Hogy a doktori cím jogosan megillette-e vagy sem, nem firtatta senki. Ezeken kívül volt még egy-két kiválóság a falu másik végében is.

A bíró rezidenciája kiemelkedett a szomszédos házak közül. Nagy kiterjedésű gyümölcsös és díszpark vette körül. A kaputól a házig vezető ösvényt gyönyörű kettős fasor szegélyezte - csupa lombardiai jegenye -, ezeket a különösen szép fákat nemrég hozták be Itáliából, és honosították meg itt.

A ház a bíró unokaöccse, Richard Jones felügyelete alatt épült. Richard Jones tetterőtől duzzadó, vállalkozó szellemű, túlságosan mozgékony, túlságosan hangos és határtalan önbizalommal

megáldott férfiú volt. Templetonban és környékén nem történhetett semmi az ő közreműködése nélkül. Miután építész vagy építőmester sohasem járt ezen a tájon, egészen természetes, hogy Richard Jones vállalkozott a bíró házának felépítésére. Úgy kezdte, hogy előbb egy ideiglenes házat csapott össze. Ebben lakott a család három évig. Közben Richard elkészítette a végleges ház tervét. Ebben mindenesetre segítségére volt egy Hiram Doolittle nevű vándoriparos, aki végül is Templetonban telepedett le. Hogy mi volt a tulajdonképpeni szakmája, talán maga sem tudta, de ha "általános kontárnak" nevezzük, nem járunk messze az igazságtól, így hát Mr. Richard Jones meg ő meglehetősen összeillő pár volt. Együttes erővel nemcsak Marmaduke házát építették fel, hanem irányt szabtak az egész falu, sőt az egész környék építészetének. Legalább húszmérföldes körzetben a "kastélyt" (így nevezték a bíró házát) tekintették minden jobbfajta épület mintaképének.

Richard és tiszteletre méltó segédje először kőből akart építeni, de csakhamar rájöttek arra, hogy a kő nagyon kemény, tehát nehezen faragható. Ezért áttértek a fehérfenyőre, melynek fája olyan puha, hogy a vadászok néha fejpárnának használják. Az első terv szerint a tető lapos lett volna, de Marmaduke nem egyezett bele, a hótömegekre gondolva, melyek néha hónapokon keresztül három-négy láb magasságban beborítanak mindent. Erre a két műkedvelő építész az ellenkező végletbe csapott át, és olyan magas, meredek tetőt épített, melyről minden hónak le kell csúsznia. Amikor a ház elkészült, Jones és Doolittle hosszasan vitatkoztak azon, milyen színűre mázolják. Előbb a kékkel próbálkoztak, majd egy olyan szürkével, melyet Richard "felhőszínnek" nevezett. Azután következett a "láthatatlan zöld". Végül megállapodtak a sárgában, melyet Richard "napsugárszínnek" keresztelt el. Nem akarjuk tovább

ecsetelni az ajtófélfát, ablakrámákat és zsalukat, de van egy részlet, melyet nem hagyhatunk említés nélkül. Richard Jones fejében korszakalkotó ötlet született meg a kéményekkel kapcsolatban. A kémények - mondta - legyenek olyan alacsonyak, hogy a ház homlokzatát díszítő oszlopok folytatásának tűnjenek fel. Nagyon fájlalta, amikor a tető felmagasítása ezt a kéménytervet lehetetlenné tette. Megint átesett a ló másik oldalára, és szokatlanul magas kéményeket húzatott. Ez legalább gyakorlati haszonnal járt, mert elősegítette a füst eltávozását. Mire a ház elkészült, kiderült, hogy legérdekesebb dísze és jellegzetessége az ég felé törő négy hórihorgas kémény.

Marmaduke Temple az egész építkezést kedélyesen fogta fel. A ház belül tágas és kényelmes volt, a többivel nem törődött. Kissé torz az egész, kissé nevetséges, no de üsse kő! Annál jobban csodálkozott, amikor észrevette, hogy a faluban épülő új házak egytől egyig az ő fura kéményeit utánozzák.

A szán már megtette a fele utat a hegygerinc és a völgy között. Utasainak figyelmét éppen a forduló előtt csengők vidám csilingelése keltette fel. Egy másik szán igyekezett gyorsan az ösvényen felfelé. A sűrű bokrok még eltakarták, de a következő percben a két szán hirtelen szembekerült egymással. Utasai csak most ismerték meg egymást.

Ezt a szánt négy ló húzta - két almásszürke és két hollófekete; szükség is volt mind a négyre, mert óriási szánt röpítettek felfelé - máskor fát szoktak szállítani rajta. A szerszámzaton számos apró csengő himbálózott. Bak nem is volt ezen a szánon, hanem egy írópolcot kötöttek rá keresztbe, ott ült a szán kocsisa, piros arcú, zömök ember, nagy köpönyegbe

burkolózva. Fejét gőgösen magasra emelte, és erős kézzel, bátran hajtotta a szánt a szakadék mentén.

A kocsis mögött egy hórihorgas alak ült a szánon, bojtos hálósapkával a fején. Kissé kidülledt szeme olyan volt, mint két világoskék üveggolyó. Sápadt, szinte sárgás arcára még a hideg levegő sem tudott egy kis pirosságot varázsolni. Háttal ült a kocsisnak, a szán harmadik és negyedik utasa felé fordulva.

Ezek közül az egyik köpcös, idősebb ember volt. Dús, szőke fürtjeit prémsapka takarta, de még így is észre lehetett venni, hogy azok a dús, szőke fürtök egy paróka tartozékai. Élénk fekete szeme fiatalosan csillogott, de petyhüdt arcvonásai elárulták magas korát.

Mellette egy vézna kis ember kuporgott. Szemmel láthatóan didergett kopott fekete felöltőjében. Széles karimájú fekete kalapja jobb napokat látott ruhadarab volt, de a sok kefélés már erősen megviselte.

Mihelyt a két szán szembekerült egymással, a nagyobbik jármű kocsisa rárivallt a négerre:

- Hé, Agamemnon, húzódj félre a szánoddal, akár a kőfejtésbe is, különben nem férünk el itt! Isten hozott, Marmaduke bátyám! Isten hozott, fekete szemű húgocskám! Amint látjátok, kijöttünk elétek, hogy díszkísérettel vonuljatok be a Temple-kastélyba! Monsieur Lequoi úgy megörült érkezésteknek, hogy még a hálósapkáját is elfelejtette kucsmával felcserélni. Fritz barátunk még a sörét sem hörpintette ki, úgy sietett. Grant tiszteletes meg éppen a prédikációját írta, de abbahagyta a közepén, nehogy lemaradjon. Szóval itt van az egész kompánia, főbíró uram!

- Hát ez igazán szép tőled, kedves Dick![3] - szakította félbe unokaöccse szóáradatát Marmaduke. - Neked meg különösen köszönöm, Fritz! Öreg barátom, ez már aztán túlzás! Hetvenéves embertől senki sem kívánhatja, hogy ilyen hidegben elébe menjen a negyvenöt évesnek, akármennyire szereti is! Üdvözlöm, Monsieur Lequoi! Önt is, nagytiszteletű uram! Engedjék meg, hogy bemutassam a kisasszony lányomat! Az én drága Bessymet, akiről már olyan sokat hallottak.

- Ez nekem nem elég! Bessytől nekem egy csók jár! - felelte a szőke parókás, aki jól beszélt angolul, de kiejtése elárulta német származását.

- Meg is kapja, Hartmann bácsi! - felelte Elisabeth. - Tudom, hogy ön családunk régi jó barátja.

Monsieur Lequoi üggyel-bajjal feltápászkodott a szánon, és ünnepélyesen meghajolt Bessy előtt, még a hálósapkáját is megemelte.

- Takard be a fejed, mert még megfagysz! Ó, te udvarias francia! - kacagott a nagyobbik szán kocsisa, akiről most már tudjuk, hogy nem más, mint a bíró jobb és bal keze, a sokat emlegetett Richard Jones. Harsányan kacagott saját szavain - tréfáinak mindig ő maga volt a leghálásabb publikuma.

Monsieur Lequoi újra elfoglalta helyét. A fekete ruhás Grant tiszteletes halkan és szerényen köhécselt. Richard még jobban megmarkolta a gyeplőket, és nekilátott a szán visszafordításának, ami nem volt könnyű feladat ilyen szűk ösvényen. A néger udvariasan felajánlotta, hogy kifogja a vezeték lovakat, de Richard fölényesen leintette:

- Ugyan minek? Hisz ezek a lovak olyan kezesek, mint

a bárányok! A vezeték lovakat magam törtem be, a rudasok meg olyan közel vannak az ostoromhoz, hogy nem mernek rakoncátlankodni. Monsieur Lequoi ért a lovakhoz. Kérdezzétek meg tőle: van-e itt mitől tartani?

A francia sokkal udvariasabb volt, semhogy ellentmondjon Richardnek, ha már őrá hivatkozott. Szeme megrebbent ugyan, amint a közelben ásító szakadékba pillantott, de nem szólt semmit. A német is hallgatott. Arcán egyetlen izom sem rándult meg, bár nagy figyelemmel kísérte a lovak mozgását. Grant tiszteletes mindkét kezével megkapaszkodott a szán peremében, készen arra, hogy bármely pillanatban kiugorjék.

Richard erélyes ostorpattogtatása rábírta a lovakat, hogy az út bal szélén a kőfejtést kitöltő hóba húzódjanak. A türelmetlen állatokat már az is idegessé tette, hogy a keményre fagyott hóréteg lépten-nyomon beszakadt patáik alatt, de amikor csüdjüket véresre sebezte a jég, megmakacsolták magukat, és az istennek sem akartak még jobban letérni az útról. A lárma és ostorpattogás annyira megzavarta a két vasderest, hogy hátraugrottak, és farolásra kényszerítették a mögöttük toporzékoló két fekete lovat is. Richard még rá sem eszmélt a veszélyre, amikor a szán hátsó fele már a levegőben lebegett, a több mint száz láb mély szakadék fölött.

A francia, aki arccal hátrafelé ült, rémülten felsikoltott.

- Ah, Monsieur Dick! Mon Dieu, que faites-vous?[4] Az isten szerelmére, mit csinál?

- Az ördög bújjon beléd, Richard! - káromkodott a német is, flegmatikus nyugalmából kizökkenve. - Bele akarsz vinni minket a szakadékba?

- De kedves Mr. Jones, szíveskedjék vigyázni egy kicsit! - könyörgött a lelkész. - Ha lezuhanunk itt, mindnyájan elpusztulunk!

- Előre, megátalkodott bestiák! - ordította Richard, lábával dobbantva dühében és izgalmában. - Előre, ha mondom! - csapott ostorával a lovak közé. - Azt a két vasderest még ma eladom, akár ingyen is! Ilyen konok lovakkal még sohasem volt dolgom! Hó, hó, gyia! Engedje el a lábamat, Monsieur Lequoi, az isten áldja meg! Ha ilyen görcsösen belém kapaszkodik, nem csoda, ha nem bírok azokkal az átkozott lovakkal!

- Teremtő atyám! - kiáltott fel a bíró, kezeit összecsapva. - Végük van, végük van!

Elisabeth is felsikoltott, Agamemnon fekete arca hamuszürkére változott.

A fiatal vadász, aki az egész jelenet alatt némán, kissé bosszús arccal hátratámaszkodott, ebben a pillanatban kiugrott a bíró szánjából, és a vasderesek mellett termett. Richard még mindig vad dühvel, eszeveszetten csapkodta őket ostorával. A teljesen megzavarodott lovak félelmetesen felágaskodtak, a szán még jobban hátracsúszott, a katasztrófa elkerülhetetlennek látszott. Ám az ifjú habozás nélkül megragadta a vezeték lovak zabláját, és olyan hevesen megrántotta, hogy a lovak hatalmas ugrással visszatértek az útra, és engedelmeskedtek a biztos, nyugodt kéz szorításának.

A szán ily módon kikerült veszedelmes helyzetéből, a lovak visszarántották az út közepére, de ott mindjárt felborult. A német és a lelkész minden baj nélkül elterült a földön. Richard nagy ívben a levegőbe repült. Az első pillanatban még görcsösen szorongatta

a gyeplőt, aztán eleresztette, végül a kőfejtést borító hóban kötött ki, vagy tizenöt lábnyira a szántól. A francia már régebben felkészült az életmentő ugrásra, amelyet most nem egészen jószántából hajtott végre. Akarva, nem akarva, fejest ugrott egy hókupacba, mely félig elnyelte. Csak hihetetlenül vékony, hosszú lábai látszottak ki belőle, azok is úgy kalimpáltak, mint madárijesztő a szélben.

Hartmann volt az első, aki feltápászkodott. Hamar visszanyerte hidegvérét, és inkább csak tréfából vetette Richard szemére:

- No, te jól elbántál velünk, mondhatom! Ezentúl kétszer is meggondolom, mielőtt szánkázni megyek veled.

Grant tiszteletes egész testében reszketve a hóban térdepelt. Nem lehetett tudni, azért teszi-e, mert nincs ereje felkelni, vagy hálát akar-e adni az Egek Urának csodába illő megmeneküléséért. Révedező szemmel a magasba bámult, és érthetetlen szavakat rebegett. Még Richard is meghökkent, de csak egy pillanatra. Amikor látta, hogy barátai közül senki sem törte ki a nyakát, maga is él, sőt a lovak is megvannak, elégedetten megjegyezte:

- No, ez igazán jól végződött! Mit szóltok, milyen pompás ötlet volt tőlem, hogy jól meghúztam a gyeplőt? Különben valamennyien a szakadékba zuhantunk volna. Mindig mondom, az ember sohase veszítse el a lélekjelenlétét!

- Sokra mentél volna a lélekjelenléteddel, ha nincs itt ez a derék fiatalember, aki bátor elhatározásával megmentette mindnyájatok életét! - felelte a bíró. - De hová lett Monsieur Lequoi?

- Ó, mon cher juge[5] itt vagyok, élek! - hangzott a hókupac mélyéből. - Jöjjön, Monsieur Agamemnon, szabadítson ki innen!

A néger és a lelkész megragadta a francia egy-egy lábát, és kiráncigálták a magas hóból. Monsieur Lequoi néhány percig pislogva állt ott, mintha nem tudná, hol van. De amikor látta, hogy egyetlen tagja sem tört el, meg a feje is a helyén van, megnyugodott, sőt mosolyogva fordult Richardhez:

- Csodálatos ember ön, Monsieur Dick! Kíváncsi vagyok, milyen tréfát eszel ki legközelebb. De meg kell mondanom, ez a legutolsó kissé vastag volt. Trés fort, Monsieur, trés fort![6]

- Zárjuk le ezt a kalandot - jelentette ki a bíró, és erélyes mozdulatokkal kidobálta a bőröndöket a szánból. - Megfagyunk itt, és a tiszteletes úrnak a templomba kell sietnie. Szálljanak fel, uraim, elférünk az én szánomon valamennyien. Dick barátunk Agamemnon segítségével összeszedi majd ezt a holmit, és a másik szánon utánunk hozza. Ezt a szarvast is tegyétek át a másik szánra. Neked meg azt tanácsolom, Dick, tanulj meg lovakkal bánni.

A néger vigyorgott. Dick arca elkomorodott, a többiek felkászolódtak a bíró szánjára. Marmaduke kezébe fogta a gyeplőt, és elhajtott. Dick dühösen nézett utána.

- Ilyet mondani! Nekem! Ki tud itt úgy bánni lovakkal, mint én? A két rudast is én törtem be! No, rakjuk fel a holmit, mert már magam is fázni kezdek!

Tekintete hirtelen megakadt a hóban heverő szarvason, melyet eddig alig vett észre.

- Micsoda? Egy szarvasbika? Vadászzsákmány? Igen, ott a két seb! Marmaduke lőtte volna? Hihetetlen! Kétszer célzott, és mind a kétszer eltalálta? Olyan büszke lesz, hogy nem lehet majd vele bírni! Micsoda szerencsés véletlen! Mert véletlen volt, lefogadom! Mondd csak, Aggy, milyen messze volt a bíró a szarvastól, amikor elsütötte a puskáját?

- Nem tudom, Massa[7] Richard... talán öt yardnyira - felelte a néger, és gyorsan lehajolt, hogy szorosabbra húzzon egy szíjat a ló hasán. Valójában azért hajolt le, hogy vigyorgása ne árulja el.

- Öt yard? Ilyen közelről könnyű eltalálni. Múlt télen, amikor én lőttem szarvasbikát, legalább tízyardnyira volt tőlem, ha nem tizenötre. És nem kellett kétszer elsütnöm a puskámat, egy golyó is elég volt.

- Igen, Massa Richard, emlékszem. Az emberek azt mondták, hogy Natty Bumppo golyója volt.

- Az emberek hazudnak, te fekete ördög! Irigy és alattomos valamennyi! Eleinte még a bíró házát is bírálgatták, csak azért, mert én építettem. A Szent Pál-székesegyház szebb, elismerem. De itt Templetonban ki tudna különbet építeni, mint én?

- Meg Massa Doolittle - jegyezte meg a néger ártatlan arccal.

- Micsoda? Igen, igen. De nemcsak Templetonban, hanem messze földön sincs párja a kastélynak. A connecticuti telepesek nagyra vannak a városházával, amit Weatherfieldben építettek, de én nem láttam, és nem hiszek nekik. Minden connecticuti hazudós - a felét sem lehet elhinni annak, amit mesél. Emlékszel, Aggy, amikor Hollister kapitánynak cégért festettem a vendéglője ajtaja fölé? Olyan "Bátor Dragonyos"-t[8]

pingáltam neki, hogy csodájára járt mindenki. Akkor jött az a fickó, aki a házakat meszeli a faluban, és segített nekem a dragonyos paripájának farkát másodszor is átmázolni, mert nem volt elég fekete. Én mondtam neki, hogy és mint csinálja, aztán eldicsekedett, hogy együtt festettük a fogadó cégérét!

Richard elhallgatott. Biztatást várt, helyeslést, együttérzést, de hiába. Agamemnon a szánkóval foglalatoskodott, és hallgatásba burkolózott. Ez nagyon felbosszantotta Richardet, hiszen Agamemnon névleg az ő rabszolgája volt. Valójában Marmaduke vásárolta meg, de mint kvéker nem tarthatott rabszolgát, és ezért Agamemnont Richard nevére íratta. Akkoriban az északi államok polgárai - főleg New York államban - már nemigen vásároltak rabszolgát, vagy ha megtették, azzal a kikötéssel vásárolták meg, hogy öt-hat év múlva szabadon bocsátják. Nemsokára törvénybe is iktatták, hogy a néger rabszolgákat, ha egy bizonyos kort elérnek, szabadon kell bocsátani. Azonkívül New York állam törvényei arra kötelezték a polgárokat, hogy rabszolgáikat megtanítsák írni és olvasni.

Richard néhány percig szótlanul járkált a szán körül, majd újra rákezdte:

- Remélem, az a fiatalember, aki odaugrott a lovakhoz, nem connecticuti. Egészen fölösleges volt beavatkoznia, de még elhíreszteli, hogy a lovakat ő fékezte meg... - Kissé zavarba jött, és köhécselni kezdett. Mégiscsak restellte egy kicsit, hogy ócsárolja azt az embert, aki az életét megmentette. - Ki az a fiatalember, Aggy? Nem emlékszem, hogy már láttam volna valahol.

Erre a néger elmesélte, hogy az idegent a hegygerincre vezető úton vették fel a szánra, de a

többiről hallgatott, a fiatalember megsebesülését sem említette meg.

Richard nem csodálkozott. Mindennapos, megszokott dolog volt, hogy aki itt kocsin vagy szánon utazik, a gyalogosan baktatót felszedi, még akkor is, ha idegen.

- Jóképű fiatalember - jegyezte meg tűnődve. - Nem is haragszom rá, hogy a lovaimhoz kapott, hiszen csak jót akart. Kíváncsi vagyok, minek jött Templetonba. Talán földet akar vásárolni - mit gondolsz, Aggy?

- Egészen bizonyos, Massa Richard - felelte a néger. Rettentően félt Richardtől, és nem akart ellenkezni vele.

- Volt nála fejsze - vagy legalább egy batyu a vállán?

- A vállán? Nem. Csak puskája volt.

- Micsoda? Puskája? - csodálkozott Richard, és Agamemnonra bámult. Csak most vette észre a néger zavarát, mely fürkésző szeme hatása alatt rémületté változott. Richard hirtelen a homlokára csapott. - Értem már! Puskája volt! Akkor ő találta el a szarvast! Istenemre, így történt! Mindjárt sejtettem, hogy nem Marmaduke volt! Mikor tudott eltalálni egy száguldó vadat? De most már elég a kertelésből, Aggy! Halljuk, mi történt! Majd megtáncoltatom én a bíró urat! Az idegen lőtte meg a szarvast, ugye? És a bíró megvásárolta tőle a zsákmányt, nem igaz? És nem volt nála pénz..., azért hozta magával a szánon, hogy otthon kifizesse, mi?

A felfedezés egészen boldoggá tette. Vígan dörzsölgette kezeit, de annál jobban megnyúlt Agamemnon arca. Nagyot nyelt, és hebegve felelte:

- Massa Richard elfelejti, hogy az állatot két lövés érte.

- Ne hazudj, te fekete ördög, mert megkeserülöd! - kiáltotta Richard, és fenyegetően felemelte ostorát. - Halljuk, mi történt! Tudni akarok mindent!

Agamemnon kénytelen volt a tényállást bevallani. De aztán kétségbeesetten könyörgött Massa Richardnek: az istenért, el ne árulja a bíró úrnak, hogy tőle tudta meg a dolgot!

- Ne félj, nem mondom meg neki. Milyen ravasz kópé! Más ember vadásztudományával szeretne kérkedni! No, majd én befűtök neki! De nem mindjárt: előbb dicsekedjék fűnek-fának, annál nagyobb mulatság lesz a körmére koppintani... Mozgás, Aggy! Igyekezzünk haza! Ott akarok lenni, amikor a fiatalember sebét kimossák. Az a jenki doktor nem sokat ért ugyan hozzá, de majd segítek neki!

Richard visszaült a rögtönzött bakra, Agamemnon is elhelyezkedett mögötte, aztán hajrá! Miközben a szán vadul száguldott az ösvényen lefelé, Richard Jones hátra-hátrafordult, és beavatta a négert gondolataiba:

- Amit az imént meséltél, Aggy, abból is látni, hogy a megvadult lovakat én fékeztem meg, és nem a fiatalember... Akinek átlőtték a jobb vállát, annak nincs ereje ilyesmihez. És az öreg Natty is ott volt, azt mondod? Annál jobb. Sajnálom ezt a derék fiút, hogy egy olyan kuruzsló kezébe kerül, mint a mi doktorunk!

A szán csilingelve közeledett a falu felé. Richard elhallgatott, mert most már össze kellett szednie minden ügyességét, hogy bevonulása hozzá méltó legyen. Meg akarta mutatni a jégvirágos ablakok mögül bámészkodó asszonyoknak és gyerekeknek, hogyan tud ő négy lovat hajtani.

Nyers gerendákból rótt, kezdetleges fahíd tette lehetővé a közlekedést a száguldó patak vize fölött. Richard Jones tüzes paripái itt érték utol Marmaduke Temple kényelmesen haladó szánját. Még egy kis dombon kellett átvágni, és már ott voltak a falu kellős közepén. A Fő utca, ahogy Templeton lakói valójában egyetlen valamirevaló útjukat nevezték, vagy százlábnyi szélességű volt, de kocsik és szánok részére mégis jóval keskenyebb járható csík maradt. Az út két oldalát ugyanis óriási farakások foglalták el, amelyek, ahelyett, hogy megfogyatkoztak volna, napról napra szemlátomást nőttek. Pedig, miként az ablakokon át látni lehetett, minden házban pazarul lobogott a tűz.

A keleti hegyek csúcsain még fel-felcsillant a búcsúzó nap visszfénye, de az alkonyat egyre sűrűbb ködfátyolba borította a világot. A befagyott tó tükre még világított, de az egyes házak körvonalai már elmosódtak. Telepesek jöttek haza az erdőből, fejszével a vállukon, és előre örültek a jó meleg kályhának, melynek táplálására egész nap az erdőben szorgalmatoskodtak. Csak egy pillanatra álltak meg, hogy a tovasuhanó szánokat megbámulják, Temple bírót megsüvegeljék, és Richardnek integessenek, aztán ki-ki hazasietett.

Mihelyt a szánok elhaladtak, az ablakokon lehúzták a papirosból készült rolót, mely kirekesztette a zord téli világot, és szigetté varázsolta a kedves, meleg szobát.

Marmaduke befordult háza kapuján a kopasz, fiatal jegenyék kettős fasorába. Mögötte Richard szánja csilingelt. A következő pillanatban lázas sürgés-forgás kezdődött a házban.

A magas, de a ház méreteihez képest túl kicsire sikerült kőtornácot, Richard és Doolittle négy faoszloppal ékesítette, amelyek egyrészt a ház fényét emelték, másrészt a tornác zsindellyel fedett tetejét támasztották alá. Richard kissé nagyképűen "portikusz"-nak[9] nevezte ezt a bejáratot. Öt-hat kőlépcsőn lehetett a tornácra feljutni. A kőlapokat kellő gondosság nélkül rótták össze, és a fagy hatása alatt hézagok támadtak köztük. De a kontármunkának egyéb következményei is voltak. A lépcsővel együtt az egész kőveranda lesüppedt, és az oszlopok egyszerűen elszakadtak tőle: körülbelül egylábnyi magasságban lebegtek a tornác fölött, melyen azelőtt nyugodtak. Az ács volt ugyanis az egyetlen ember, aki alapos munkát végzett; a tornác teteje olyan jól megkapaszkodott a ház falában, hogy az oszlopok támogatása nélkül is szilárdan a helyén maradt, sőt még az alapjuktól elszakadt és a levegőben lebegő oszlopokat is megfogta; vagyis az a furcsa helyzet állt elő, hogy a tető tartotta az oszlopot, nem az oszlop a tetőt. Végül néhány fatuskót vertek ékül az oszlopok alá, hogy le ne szakadjanak.

A tornácról nagy, üveges ajtó nyílt az egyik terembe. Az ajtóban két-három szolgáló és egy komornyikféle bukkant fel.

Ennek az embernek a külseje olyan furcsa volt, hogy részletesebben kell ecsetelnünk. Fedetlen fővel lépett ki a tornácra, és nyilván ünneplő ruháját viselte. Alacsony, legfeljebb ötlábnyi termetű volt, de olyan izmos és széles vállú, hogy gránátosnak is beillett volna. Valami érthetetlen okból mindig kissé előredőlt, talán azért, hogy túl hosszú karjait járás közben könnyebben lóbálhassa. Tömpe orra, mint egy mopszlikutyáé, égnek meredt - esős időben alighanem ernyőt kellett fölébe tartani. Szája óriási volt, és két hibátlan, ragyogó fehér, de ijesztően nagy fogsor

villant elő ajka mögül. Hosszú, szürke kabátján tallérnyi nagyságú rézgombok csillogtak; ha valaki közelebbről megvizsgálja, még felfedezhette volna rajtuk a belevésett horgonyábra kopott nyomait. Kabátja szárnya lábikráját verdeste, és imbolygó járását még feltűnőbbé tette. Kabátja alatt meglehetősen elnyűtt ujjast és piros bársony térdnadrágot viselt, kék-fehér csíkos harisnyával. Cipőjét hatalmas csatok díszítették.

Ez a nem mindennapi külsejű egyén azt állította magáról, hogy az angliai Cornwall grófságban született, és gyermekkorát az ottani cinkbányák közelében töltötte, ifjúságát pedig mint hajóinas egy csempészbárkán, Falmouth és Guernsey szigete közt. Innen az angol királyi tengerészet karjaiba szédült - nem éppen jószántából -, de nem becsülték érdemei szerint, és csak a konyhában foglalkoztatták. Itt tanulta meg, hogyan kell a chowdert, vagyis az amerikai halászlét elkészíteni, meg a kétszersültből, hagymából és sózott húsból készült matrózcsemegét meg néhány más, csupán a nyílt tengeren kedvelt ételt.

Azonkívül, mint mondogatni szokta, alkalma nyílt arra, hogy "körülnézzen a nagyvilágban". Valójában azonban nem látott mást, mint Portsmouth, Plymouth és néhány francia kikötő matrózkocsmáit. Ha ezekben az években szamárháton barangol szülőföldje cinkbányái körül, akkor sem lett volna kevésbé világlátott. Az 1783. évi békekötés után Anglia sok tengerészét szélnek eresztette, köztük hősünket is, aki kijelentette: most, hogy a világ civilizált tájait olyan alaposan megismerte, szeretne Amerika ősvadonjaival is megismerkedni. Kalandos útjáról sokat tudott mesélni, de mi jónak látjuk a hősköltemény t rövidebbre fogni. Elég annyi, hogy matrózunk végül Temple bíró házában kötött ki, még jóval azelőtt, hogy

Elisabeth kisasszony nevelőintézetbe került. Sokoldalú, ügyes embernek bizonyult, és gyorsan haladt a személyzeti ranglistán felfelé, míg végül Richard Jones, Marmaduke tulajdonképpeni főudvarmestere, meg nem tette helyettesének. A kiváló férfiú neve Benjamin Penguillan volt - legalábbis ő ezt állította. De Templeton ezt a nevet nehézkesnek tartotta, és egy másikat eszelt ki helyette. Az új névhez egy legendás történet fűződik, melyet Benjamin gyakran mesélgetett, és melynek során őfelsége egyik hajóját hősiesen megmentette az elsüllyedéstől. Hőstette abból állt, hogy három nap és három éjjel egy pillanatra sem mozdult el a szivattyú mellől, csak pumpált, pumpált, ébren és félálomban, a végkimerülésig. Kitüntetést nem kapott, csak azt érte el vele, hogy Templetonban ez a gúnynév ragadt rá: Ben Pump.

Mellette egy idősebb, úgy ötven év körüli asszonyság jelent meg, nyilván azzal az eltökélt szándékkal, hogy nem hagyja háttérbe szorítani magát, és megőrzi tekintélyét, mely rangjánál fogva megilleti. Színpompás perkálruhája nem nagyon illett szikár, csontos alakjához és éles arcvonásaihoz. Fogai bizony nem voltak épek, csak néhány sárga csonk éktelenkedett a szájában. Első szempillantásra meglátszott rajta, hogy bűnös szenvedélynek hódol: a tubákolásnak - mégpedig olyan túlzott mértékben, hogy orra és ajka környéke egészen sárga volt a sok beszippantott dohánytól. Rangban mindjárt Ben Pump után következett, kulcsárnő volt és a szolgálók parancsnoka. Őt is elég furcsa névvel áldotta meg végzete: Remarkable Pettibone-nak hívták. Elisabethet még nem ismerte; a bíró feleségének halála után került a házba.

Rajtuk kívül három-négy szolgálatkész lény mozgott az üvegezett ajtó körül; ezek már alárendelt beosztású

segédlények voltak, többnyire színes bőrűek. A ház másik végéből rohantak elő, az alagsorban elhelyezett konyha felől.

A kutyaházak felől hatalmas hangzavar árulta el a ház négylábú kültagjainak örvendező részvételét a gazda üdvözlésében. A kutyahangok egész skálája szólalt meg ott, a farkaskutya torokból fakadó, öblös üvöltésétől a foxik bosszús kaffogásáig. Richard Jones úgy viszonozta az üdvözlést, hogy élethűen utánozta a különböző hangokat, mire a kutyák gyorsan elhallgattak, nyilván, mert belátták, hogy nem vehetik fel vele a versenyt. Csak egyetlen állat volt, mely kezdettől fogva csendben maradt: egy óriási angol bulldog, melynek nyakörvén kis kerek rézlap fityegett, a belevésett M. T. betűkkel. Az általános ribillió kitörésekor a bíróhoz szaladt, aki barátságosan megveregette tarkóját. A kutya ezután Elisabeth lábához simult. A lány lehajolt, és mindkét karjával megölelte a kutya nyakát, szemébe nézett, és csak ennyit mondott: Old Brave.[10] A kutya sok éve nem látta, de kétségtelenül megismerte. Mert miközben a lány, apja és Monsieur Lequoi karjába csimpaszkodva, felment a síkos lépcsőn a tornácra, a bulldog olyan epedő szemmel nézett utána, hogy szinte beszélt, majd amikor az üvegajtó becsukódott mögötte, bánatosan lekuporodott ólja előtt.

Elisabeth követte apját a nagy terembe, melyet csak homályosan világított meg a régimódi, magas réztartókban álló két gyertya. Az egyik fal közepén hatalmas kályha terpeszkedett, és olyan hőséget árasztott, hogy körülötte szinte remegett a levegő. Vörösen izzó lapján egy vödör víz párolgott, hogy a szoba levegője ki ne száradjon.

A padlót süppedő szőnyegek borították. A kényelmes, erős bútorokat részint a városban vásárolták, egy

részüket azonban Templetonban élő iparosok készítették. Az elefántcsont berakásokkal és rézverettel díszített mahagóni tálaló szinte roskadozott a sok ezüstedény súlya alatt. Jobbra-balra tőle egy-egy cseresznyefából készített egyszerűbb és kisebb asztal állt. A sarokban is volt egy asztalka, juharfából, a másik sarokban meg ódivatú állóóra. A hétméteres szoba legnagyobb fala mentén óriási méretű pamlag nyújtózkodott, virágos huzattal borítva. Fekete csíkos, sárga székek álltak körülötte és a szoba több más helyén szerteszórva. A kályha közelében, díszes mahagóni tokban, Fahrenheit-fokokat feltüntető hőmérő függött a falon, barométerrel párosítva. Benjamin egy óramű pontosságával, minden harminc percben megjelent itt, és tanulmányozta a műszereket. A terem két végében egy-egy közepes nagyságú üvegcsillár lógott le a mennyezetről.

A szomszédos szobákba nyíló ajtókat pompás faragványok ékesítették. Richard - kifinomult ízlésével - csúcsíves szobormélyedést csináltatott minden ajtó fölé. Mindegyikben egy-egy feketére lakkozott gipsz mellszobor állt. Richard ízlése döntötte el azt is, hogy a szobrok kit ábrázoljanak. Az egyik kis talapzaton Homérosz nézett szembe az emberrel - olyan élethűen, hogy szinte megszólalt, legalábbis Richard ezt hajtogatta. A másik fülkécskéből kedves, kecskeszakállas ember kandikált elő, aki Richard szerint Shakespeare-t ábrázolta. A harmadik műalkotás nem szobor volt, hanem urna, mely állítólag Dido[11] hamvait tartalmazta, legalábbis az alakjáról Richard erre következtetett. A negyedik fülke lakója kétségtelenül Franklin volt, hagyományos sapkájában és pápaszemével. Az ötödik igazán nem lehetett más, mint Washington. A hatodik fülkében egy ismeretlen hős húzódott meg; nyitott inggallért viselt és homlokán babérkoszorút. Történetünk idejében még nem dőlt el, vajon Julius Caesar-e vagy a híres Faust

doktor. Mindkét feltevést számos érv és ismérv támasztotta alá.

A terem falait ólomszínű, sötét tapéta borította, melynek mintája Britannia nemtőjét ábrázolta, amint zokogva borul a híres Wolfe tábornok sírjára, aki 1759-ben Quebec mellett legyőzte Montcalm francia tábornokot, és ezzel megszerezte Kanadát Angliának, de ő maga halálosan megsebesült. A főhelyet a gyászoló istennő foglalta el, a hős tábornok a tapéta szélére szorult. Minden papírcsík ugyanazt az ábrát tüntette fel, de oly módon, hogy a tábornok karja a szomszédos papírcsíkra került. Richard, aki saját kezűleg ragasztotta fel a tapétákat, hanyagul dolgozott, és a csíkokat nem illesztette pontosan egymás mellé, így aztán Britannia szíve duplán is megeshetett a tábornokon, mert nemcsak hősi halált halt, de fél karja elszakadását is el kellett szenvednie.

A tábornoki kar kegyetlen feldarabolója ostorpattogtatással hívta fel magára a cselédség figyelmét, amikor beállított a szobába.

- Hé, Ben Pump, hol ténferegsz megint? Hát ilyen sötétségben kell fogadni a ház kisasszonyát? Bocsáss meg, szépséges kuzinom[12], hogy nem ragyognak a csillárok tiszteletedre. De ami késik, nem múlik! Tüstént intézkedem. Ha kiteszem a lábamat a házból, már semmi se megy úgy, ahogy kellene. Gyertyákat ide, Benjamin, de gyorsan, villámgyorsan! Hisz ebben a félhomályban egymás arcát se láthatjuk! Ide hallgass, Marmaduke bátyám! Elhoztuk azt a szép szarvast - mit csináljunk vele?

- Bocsánat, nagyságos úr, a gyertyákról most hallok először - mosakodott Benjamin. - Ha korábban méltóztatott volna intézkedni, mondjuk, tegnap vagy csak ma reggel, akkor nem lenne oka a panaszra.

Nekem jutott eszembe, hogy díszkivilágítás kell ide, és el is szalasztottam a fehérnépet meg a "fekete népet" gyertyákért, már be is rakták a csillárokba meg a kandeláberekbe. De amikor a szán csilingelését meghallották, elvesztették az eszüket. Mind odacsődült az ajtóhoz, és a nagy bámészkodásban elfelejtették a gyertyákat meggyújtani. Tíz perc múlva olyan világosság lesz itt, mint a mennyországban! A kedves, aranyos, jó Bessy kisasszony nagyon megváltozott volna, amióta kinőtt a gyerekcipőkből, ha egy ilyen kis semmiség miatt megharagudna ránk!

Ha ezt a feleletet várta: "Dehogy haragszom, jó öreg Ben bácsi!" - akkor nagy csalódás érte, mert Bessy is, édesapja is szótlanul, néma elfogódottsággal állt meg a küszöbön. Mindketten ugyanarra az asszonyra gondoltak, aki még velük volt, amikor Bessy utoljára járt ebben a teremben; arra az asszonyra, kiben Bessy édesanyját, a bíró pedig hűséges hitvesét veszítette el.

Nemsokára felgyulladtak a gyertyák, és a terem fényárban úszott. A nagy világosság elűzte apa és leánya komor gondolatait. Első dolguk volt kikecmeregni a sok meleg ruhából, melybe az úton bebugyolálták magukat. Ugyanezt tette a társaság többi tagja is.

Remarkable Pettibone gazdáira vetette magát, azzal az ürüggyel, hogy segít róluk bundáikat lehámozni. Igazi célja az volt, hogy féltékenyen és kíváncsian szemügyre vegye az ifjú hölgyet, aki ezentúl a ház úrnője és az ő parancsolója is lesz. A kulcsárnő kissé megijedt, amikor Elisabeth levetette télikabátját, köpönyegét, kendőit, sálját, felsőcipőjét és felsőharisnyáját, sőt bő fekete főkötőjét is, és egy hollófekete hajú szépség állt előtte - nem gyermek már, hanem ifjú hölgy, akinek egyébként kedves arcán egy kis gőg, egy kis dac és akaratosság is bujkált.

Homloka nyílt és tiszta, arca üde és rózsás, ajka piros, egész lénye eleven - de gyermeki bája már asszonyos méltósággal keveredett. Elisabeth magas termetű volt, jó alakú, és korához képest kissé telt - ebben anyjához hasonlított. Fekete szemét és hosszú, selymes pilláit is boldogult édesanyjától örökölte, apja kék szemű volt; de egyébként, ami arcvonásait illeti, a lány apjához hasonlított. Nyugodt és kiegyensúlyozott lelkiállapotban arca szelíd volt és megnyerő, csak az a baj, hogy könnyen kijött a sodrából, és ilyen pillanatokban meglehetősen rideg tudott lenni. A szemét elfátyolozó nedves csillogás tekintetét még szebbé, még melegebbé tette; most, hogy a sok gyertya fénye visszatükröződött mélyfekete szemében, Pettibone asszonyság érezte, hogy uralma ebben a házban véget ért.

Miután felsőkabátjukat ledobták, önkéntelenül is szemügyre vették egymás öltözékét. Monsieur Lequoi nagy rézgombokkal díszített dohányszínű mentéje, parókája és magas csizmája erősen elütött Marmaduke egyszerű fekete ruhájától. Richard Jones palackzöld szalonkabátba préselte domborodó pocakját. A golyó alakú gránátgombokkal díszített kabátot felül nyitva hordta, hogy mindenki jól láthassa és megcsodálhassa zöld bársonnyal szegett piros posztómellényét. Lábát szarvasbőr térdnadrágba és fehér szárú csizmába bújtatta, bokáján sarkantyú pengett.

Elisabeth végre körülnézhetett. Vajon milyen most a régi otthon, melyre annyit gondolt? Nagyon megváltozott-e? A bútor, amelyet a teremben látott, kissé szedett-vedett volt, és ha minden darabja nem is illett össze, rossz vagy silány alig akadt közte. A szőnyeg a padló minden csücskét betakarta, és bizonyára sok pénzbe került. A réz gyertyatartók, üvegcsillárok és aranyozott kandeláberek nem voltak

éppen a legmodernebbek és legízlésesebbek, de ragyogtak a tisztaságtól, és kitűnően megfeleltek céljuknak - világosságot és derűs hangulatot árasztottak a teremben.

Miközben vizsga szemmel valami hibát keresett, Elisabeth tekintete a nagy terem egyik sarkába tévedt. Ott, a bejárat közelében, magára hagyottan állt a vendégük, az idegen ifjú, akit szánjukon magukkal hoztak. Senki sem törődött vele, úgy látszik, mindenki megfeledkezett róla. Amikor belépett, gépies mozdulattal lekapta fejéről kucsmáját, mire sűrű fürtjei előbuggyantak. Nemes vonású arca nagyon megnyerő volt. Ahogy büszkén hátravetette fejét, elárulta, hogy ez a fényűzés, melyre a megtollasodott telepesek olyan büszkék voltak, semmi újat nem mond neki, sőt kissé megvetően nézi.

Kezét, mellyel prémsapkáját fogta, hanyag mozdulattal Elisabeth kis zongoráján nyugtatta. Másik karját kinyújtva tartotta, és ujjaival puskája csövét fogta át. Egyszerű ruhája erősen elütött a terem másik végében csoportosuló és egymással versenyt udvariaskodó urak öltözékétől. Elisabeth nem bírt elszakadni tőle. Időnként arra fordult, ahol az idegen ifjú állt, és újra meg újra rávillantotta csodálkozó pillantását. Az ifjú homlokán a redők elmélyültek, miközben tekintete lassan és mérsékelt érdeklődéssel vándorolt egyik tárgyról a másikra. Arckifejezése néha haragosnak rémlett, majd a hasogató fájdalom hatására megint megváltozott. Egyszer be is hajlította kinyújtott karját, és arcát kezébe temette.

- Édesapám! - kiáltott fel Elisabeth. - Az idegen úrról egészen megfeledkezünk! - Önkéntelenül, szinte kényszer hatása alatt nevezte "úrnak".

Minden szem az ifjú felé fordult, aki ismét büszkén

hátravetette fejét, és így szólt:

- A sebem, remélem, jelentéktelen - és különben is, azt hiszem, a bíró úr már elküldött az orvosért.

- Úgy van - bólintott Marmaduke. - Nem feledkeztem meg látogatása céljáról, fiatal barátom, sem arról, amivel önnek tartozom.

- Hohó! - kiáltott fel Richard és furfangosan gonoszkodó arcot vágott. - Én megmondom, mivel tartozol neki, Duke! Mindenekelőtt a szarvasbika árával, amelyet állítólag te ejtettél el! Ejnye, ejnye, kedves bátyám, hát engem akarsz lóvá tenni? No, elég a szóból, én majd elintézem az ügyet! Itt van öt dollár a szarvasáért, fogja, fiatalember, és akkor már csak a fájdalomdíj van hátra, azt is megkapja ráadásul a bíró úrtól, így ni, mindent elintéztem, nem kell már búsulnod, kedves Duke bátyám. Ha a szarvast nem is találtad el, vigasztalódj, legalább sikerült ezt a fiatalembert eltalálnod. Beismerem, lepipáltál. Mert ilyen eredményt nekem még nem sikerült felmutatnom!

- Remélem, nem is sikerül soha - felelte a bíró komolyan. - Nem kívánom, hogy úgy furdaljon a lelkiismeret, mint engem ebben az órában. Ne aggódjék, kedves barátom - fordult most az idegenhez -, úgy látszik, sebe nem súlyos, különben nem bírná karját ilyen könnyen mozgatni.

- Úgy beszélsz, mintha értenél valamit a sebészethez - fölényeskedett Richard. - A dolog nem olyan egyszerű, mint képzeled. A sebészet olyan tudomány, melyhez sokévi tapasztalat kell. Én értek hozzá valamelyest, mert nagyapám, mint tudod, orvos volt, és az ilyesmi többnyire öröklődik. Apai ágon egész családom foglalkozott orvosi dolgokkal.

- Tudom, Dick, sok embert küldtek a másvilágra, akár így, akár úgy - felelte a bíró mosolyogva.

Richardnek hirtelenében nem jutott eszébe megfelelő válasz, így hát zsebre vágta kezét, és egy dalt kezdett fütyörészni, hogy mutassa, mennyire nem érdekli az egész vita. De a vágy, hogy diadalmaskodjék nagybátyján, megint felülkerekedett benne, és így folytatta:

- Látom, nem hiszel a szerzett tulajdonságok örökölhetőségében. Ez mutatja, milyen tájékozatlan vagy. Fogadjunk, hogy még ez a fiatal vadász is, aki világéletében nem látott egyebet, csak medvéket, szarvasokat meg mormotákat, kitapasztalta az örökléstan elemeit.

- Annyit mindenesetre tapasztaltam, hogy a rossz tulajdonságok nem öröklődnek minden esetben, kivétel nélkül - felelte a fiatalember, és jelentőségteljes pillantást vetett előbb a bíróra, azután a leányára.

- Richard nagyságos úrnak igaza van - szólt bele Ben Pump, és szemhunyorgatva nézett Mr. Jonesra. - Jobb családokban a legkisebb fiúból rendszerint orvos lesz. A legidősebb a birtokot örökli, a következő a vitézséget, mert katonai pályára megy, a legfiatalabb meg a tudományosságot. Egyszer, amikor egy kalózhajóval találkoztunk a nyílt tengeren...

- Elég, elég, Benjamin! - vágta el Elisabeth a szóáradatot. - Lesz még alkalom, hogy izgalmas matrózkalandjaival szórakoztasson minket, de most más dolgunk van. Legyen szíves, gondoskodjék megfelelő szobáról, ahol ennek az úrnak a sebét be lehet kötözni.

- Bízd csak rám, Bessy kuzin - avatkozott bele Richard. - Jöjjön velem, fiatalember. Majd én alaposan megvizsgálom a sebét.

- Jobb szeretném megvárni az orvost - felelte az idegen hűvös hangon. - Azt hiszem, hamarosan itt lesz.

Richard arca elkomorodott. A válaszban ellenséges érzést vagy legalábbis bizalmatlanságot látott, és ez felháborította. Hátat fordított a fiatalembernek, és Grant tiszteleteshez lépve, a fülébe súgta:

- Kellemetlen alak! Meglátja, nemsokára elhíreszteli majd, hogy közbelépése nélkül valamennyien kitörtük volna a nyakunkat, és ő mentette meg az életünket. Pedig ön is látta, hogy a lovak jó kézben voltak, és én tereltem őket vissza az út közepére. Ha az idegen nem rántja meg a zablát, senki sem esett volna ki a szánból. Remélem, nagytiszteletű uram, nem ütötte meg magát nagyon ennek a szeleburdinak a hibájából.

A lelkész kissé zavarba jött. Szerencsére ebben a pillanatban lépett a szobába az orvos, és megjelenése lehetővé tette, hogy ne válaszoljon.

IV.
A KÉT ORVOS

Elnathan Todd doktort kiváló embernek tartották Templetonban és környékén. Külseje mindenesetre kiváló vagy legalábbis rendkívüli volt. Termete hat és fél láb magas, keze és lába pedig hasonlóképpen óriási méretű. Még a nyaka is feltűnően hosszú volt. Ám ezzel meg is szűnt az arányosság. Feje alakjához mérten nagyon kicsi volt, válla pedig olyan keskeny,

hogy hosszú, lötyögő karjai szinte a hátából nőttek ki. Aki egyszer látta, sohasem felejtette el.

Gyermekkorában sápadt, beteges kisfiú volt. Anyja rögtön látta, hogy sohasem lesz alkalmas nehéz munkára.

"Elnathan doktor lesz - jelentette ki ellentmondást nem tűrő hangon. - Úgyis nagyon szereti a növényeket, és összeszed minden gizgazt, amit úton-útfélen talál. És az a szokása, hogy mindent megszagol."

Különösen gyógyszereket szeretett szagolgatni, még meg is kóstolta őket. Apja keserű pirulákat kapott epefájdalmai ellen. Amikor be kellett vennie, olyan keserves arcot vágott, hogy szánalom volt ránézni. Elnathan porcukorba mártogatta ezeket a pirulákat, és vidáman bekapta, hogy apjának jó példát mutasson.

Ezzel aztán el is dőlt a jövője. Tizenöt éves korában az addig szabadon csatangoló fiút befogták, mint egy fiatal csikót. Otthon szőtt és diópáccal barnára festett kelméből anyja ruhát varrt neki, és iskolába küldte. Nemsokára örömmel hallotta, hogy a fiú jól tanul. A tanító nem győzte dicsérni. Valóságos csodagyerek - mondta -, és máris kiütközik belőle az orvosi tehetség. Elnathan ugyanis folyton azt magyarázta iskolatársainak, milyen egészségtelen túl sokat enni. Hogy megóvja őket az ebből származó veszedelmektől, önfeláldozóan felfalta társai uzsonnájának nagyobbik felét.

Miután megtanult írni, olvasni és számolni, a fiút beadták inasnak a falusi doktor házába, akinek gyermekkora és neveltetése nem sokban különbözött Elnathanétól. A fiú itt hol a lovakat vitte itatni, hol meg a betegeknek szánt kék, sárga meg piros italokat

keverte és kotyvasztotta. Könyvből is tanult egy keveset; néha lehevert egy almafa alá a Ruddiman-féle latin nyelvtannal a kezében. Mestere nem sokat adott a könyvekből meríthető tudományra.

Már két éve élt a doktor házában, amikor egy téli napon - se szó, se beszéd - megházasodott, fiatal feleségével együtt szánkóra ült, és eltűnt a faluból.

Sokáig nem hallottak felőle semmit, míg végre kiderült, hogy Elnathan, helyesebben szólva doktor Todd - mert most már így hívták - Templetonban telepedett le, ahol orvosi gyakorlatot folytat. Ha a londoni jogászok megmosolyoghatták Marmaduke szakképzettségét, melynek alapján bírói tisztséget viselt, mit szóltak volna a leideni vagy edinburghi egyetem professzorai Aesculapius[13] isten templetoni papjának működéséhez, ha véletlenül tudomást szereznek róla? Csakhogy más az elmélet, és más a gyakorlat. Doktor Todd éppen olyan jól megállta helyét mesterségében, mint Temple bíró a maga hivatalában.

Todd sokat tanult tapasztalataiból. Még azt is tudta, mi az orvosi etika. Nagyra becsülte páciensei életét, és óvakodott minden könnyelmű kísérletezéstől, különösen, ha jobb módú emberekről volt szó. De jaj volt annak a csavargónak, aki véletlenül a kezébe került! Ilyen esetben Todd szabadjára engedte kutatószenvedélyét, és szerencsétlen páciensén kipróbált mindent, ami csak az eszébe jutott. Ez volt az ő orvosi etikája.

Táskájában rengeteg saját készítményű gyógyszert hurcolt magával, de szerencsére a legtöbb üveg és tégely ártalmatlan kotyvalékokat tartalmazott. Ha nem is böngészett orvosi könyveket, megtanulta egy csomó betegség latin nevét, és ezeket gyakran

emlegette. Bizonyos betegségek megfigyeléséből megtanulta kezelésüket is. Így például egész jól értett a gyomorrontás, megfázás és sok lázas betegség kezeléséhez. Az új telepesek körében gyakoriak voltak a könnyebb bőrbetegségek. Ezeket Todd doktor kenőcsei biztosan meggyógyították.

Legkevesebbet értett a sebészethez, és rettegett is tőle. Égési sebeket kenőcsökkel gyógyított, de fogat is kellett húznia, és néha kénytelen volt egy-egy szerencsétlenül járt favágó sebét összevarrni. Ilyenkor fellélegzett, amikor munkáját elvégezte.

Most is bizonyos aggodalommal lépett be Templeton első emberének pompás házába. A sok jól öltözött ember, akit ott talált, még növelte zavarát. A cselédtől, akit érte küldtek, már hallotta, hogy lősebről van szó. Ezért magával hozta szerszámait. Miközben a "kastély" felé baktatott, megroncsolt tüdő és halálos haslövés rémképei lebegtek szeme előtt.

Elisabeth az ajtóig sietett elébe, gondfelhőkkel szép homlokán. El akarta mondani, miről van szó, de a bíró megelőzte:

- Isten hozta, kedves doktor! Egy kis baleset történt. Egy szarvasra céloztam, és véletlenül megsebesítettem ezt a fiatalembert.

- Mondd csak el pontosan, hogy történt - szólt közbe Richard. - Ha doktort hívatunk, első kötelességünk az őszinteség. A doktornak tudnia kell mindent.

- A többi nem tartozik rá - hárította el Marmaduke. - Elég annyi, hogy az én hibámból megsebesült, tehát kezelésbe kell venni. A költségeket természetesen én viselem.

A doktor vizsgálódó pillantást vetett a sebesültre, aki közben levetette kabátját; alatta háziszőttesből készült ujjast viselt, mint a telepesek általában. Már ezt is le akarta vetni, amikor pillantása Elisabethre tévedt.

- A fiatal hölgy megijed, ha vért lát - mondta. - Azt hiszem, egy másik szobát kapunk a seb kezelésére.

- Igen, igen - mondta Richard -, én már intézkedtem.

- Teljesen fölösleges - legyintett a doktor fölényesen. Mihelyt megtudta, hogy betege egy ismeretlen, jelentéktelen fiatalember, mindjárt visszanyerte hidegvérét. - Semmiség az egész. És ebben a szobában jó világos van. Maradjunk csak itt.

Mialatt beszélt, acélkeretes pápaszemet vett elő, és az orrára rakta. Nem látott ugyan jobban vele, mint puszta szemmel, de rosszabbul sem. Hogy mégis miért viselte, azt a kulcsárnő találta ki. Benjaminhez fordulva megjegyezte:

- Egy ilyen szemüveg nagyon emeli az ember tekintélyét. Nézze csak, Todd doktor milyen jól fest így!

- Most egy kis csendet kérek! - szólt rá a doktor éles hangon, mire a kulcsárnő sértődött arccal kiment a szobából. Elisabeth rövid habozás után követte.

A férfiak magukra maradtak. Kíváncsian közelebb léptek a sebesülthöz, csak Hartmann maradt ülve. Hosszú cseréppipájából füstfelhőket eregetett, és gondolataiba mélyedt.

Elnathan még soha életében nem találkozott lőtt sebbel, de egyetlen hanggal sem árulta el, hogy nem ért hozzá. Lassan és ünnepélyesen megtette az

előkészületeket. Mindenekelőtt egy kis gyolcsot kért. Benjamin behozott neki egy ócska, de vakítóan tiszta inget. A doktor ügyes mozdulatokkal csíkokra tépte, és ezzel is bebizonyította nézőinek, hogy milyen gyakorlott sebész.

Az egyik csíkot Richard felé nyújtotta, és így szólt:

- Nem volna szíves segíteni nekem, Mr. Jones? Megkérném, készítsen tépést. Amint tudja, nagyon kell vigyázni, hogy ne lógjanak ki szálak a széléről, mert egy ilyen pamutszál könnyen megfertőzheti a sebet. A tiszta munka a legfontosabb.

Richard büszke pillantást vetett unokabátyjára, és fontoskodva munkához látott. Arckifejezése azt hirdette: "Látjátok? Nélkülem minden megáll ebben a házban."

Doktor Todd orvosságos üvegeket, tégelyeket, kenőcsöket és sebészeti műszereket rakott az asztalra. Valahányszor kivett egy tárgyat táskájából, a csillár felé tartotta, és hosszasan felülvizsgálta. A műszereket piros selyemkendővel gondosan megtörölte, hogy egy kis porszem se maradjon rajtuk. Az üvegcséket, melyekben különböző színű folyadékok voltak, sorjában egymás mellé állította. Csillogtak az ollók, kések és ijesztő fűrészek.

- Valóságos kiállítás! - jegyezte meg Hartmann a távolból, füstfelhői mögül.

- Rend a lelke mindennek - felelte a doktor. - Aki becsüli a munkáját, becsüli a szerszámait is. Utóvégre...

- Nagyon helyes - vágott a szavába a ház ura kissé türelmetlenül -, de ne vesztegessük az időt! Minél

előbb kezeljük a sebet, annál jobb.

A fiatalember közben minden segítség nélkül szabaddá tette vállát, és most már jól lehetett látni, hol hatolt be a sörét. A hidegben a vérzés elállt, és Todd doktor már első pillantásra látta, hogy az eset nem olyan komoly, mint idejövet aggódva gondolta. Felbátorodva közeledett a sebesülthöz, aztán kijelentette, hogy mindenekelőtt meg kell állapítania, meddig hatolt be a sörét. Egy hosszú tokból kötőtűhöz hasonló vékony csövet vett elő, és a seb felé közeledett vele, de a fiatalember erélyes mozdulattal félrelökte Todd kezét.

- Szondára semmi szükség! - mondta. - A sörét nem ért csontot, ott van a bőr alatt, és szonda nélkül is el lehet távolítani.

- Hát, ha olyan biztosan tudja! - felelte a doktor fejcsóválva, és visszatette a tűt tokjába, majd Richard felé fordult, megszemlélte az elkészített tépéseket, és elismerően bólogatott. - Köszönöm, kitűnően csinálta. De további segítségére is szükségem van. Legyen szíves, fogja meg a páciens karját, mialatt a sörétet kiszedem. Számítok a nyugalmára.

- Arra számíthat is - felelte Richard. - Családomban több orvos volt, szinte azt mondhatnám, orvoscsaládból származom. Legalábbis apai részről.

- Akkor valamicskét bizonyára ért az ilyen lőtt sebekhez - mondta a doktor elismerő hangon.

- Én is értek hozzá! - kiáltott fel Benjamin. - A hajón is volt orvos, és gyakran néztem, hogyan szedi ki a golyót a sebekből. Amikor a kalózok megtámadtak minket...

- Csendet kérek! - ismételte meg a doktor ünnepélyes felszólítását. - Kezdődik a műtét.

Az egyik késsel kis keresztvágást eszközölt a sörét közelében, azután elővett egy csillogó acélfogót, hogy a kitágított sebből kiemelje a sörétet. A páciens ebben a pillanatban türelmetlenül rándított egyet a vállán, mire a sörét magától kiesett. A doktor ügyes mozdulattal utána kapott, és a következő pillanatban már tenyerén mutogatta a sörétet a körülötte állóknak. Mindenki azt hitte, hogy a sörétet ő szedte ki.

- Pompásan sikerült! - kiáltott fel Richard lelkesen, mintegy viszonozva a doktor előbbi elismerő szavait. - Már sok ilyen műtétet láttam, de egyik sem ment ilyen gyorsan és simán.

- Úgy van - igazolta Benjamin is. - A legügyesebb hajóorvos sem csinálta volna jobban. Pedig nálunk, a hajón, nagyon gyakori a lőtt seb. Most már csak össze kell varrni, és a fiatalember visszamehet az erdőbe, ahonnan jött.

- Nem kell varrni, elég egy tapasz is - jelentette ki a doktor -, egy perc alatt megleszek vele.

- Köszönöm, ne fáradjon tovább! - kiáltott rá a sebesült. - Van itt valaki, aki azért jött, hogy gondoskodjék rólam. A többit, uraim, bízzuk rá!

Minden szem a bejárat felé fordult. Indián John állt a küszöbön.

Mielőtt az európaiak Amerika őslakóit hazájuktól megfosztották, a mai New England és az úgynevezett Közép-Nyugat területén két nagy indián nép élt, mely számos törzsre oszlott.

Mindkét népnek megvolt a maga külön nyelve, és mivel szüntelenül háborúskodtak egymással, nem keveredtek össze. Az előretörő fehéreknek hosszú, nehéz harcok után sikerült néhány törzset leigázniuk: ezek nemcsak függetlenségüket veszítették el, de puszta létezésüket és fennmaradásukat is veszély fenyegette.

A két nagy nép egyike öt törzsből állt, melyhez később egy hatodik is csatlakozott. Az angolok ezt a nagy népet irokézeknek, néha megvetően mingóknak nevezték. Ők maguk ezt a nevet szerették használni: "Öt Nép" vagy "Hat Nép". Eredetileg öt törzs tartozott hozzájuk - a mohawkok, az oneidák, az onondagák, a cayugák és a szenekák. Szövetségük már kétszáz éve állt fenn, amikor a tuszkarórák is csatlakoztak hozzá, és azóta hat szövetséges nemzetről beszéltek.

A másik nagy néphez a következő törzsek tartoztak: elsősorban a lenni-lenappok, akiket a fehérek delavároknak hívtak, mert a hasonló nevű folyó partján szoktak összegyűlni és tanácsot ülni; azután a mohikánok, végül a nantikók indiánok. A mohikánok a Hudson folyó és a tengerpart között elterülő óriási földsávot népesítették be, míg a nantikókok hazája a Chesapeake-öböl környéke volt, az a vidék, ahol később Washington és Baltimore városa épült.

Természetesen ez a két törzs volt az első, melyet a fehérek otthonukból kiűztek. Nyílt harcban nem tudták céljukat elérni, a mohikánokat és nantikókokat csellel és ravaszsággal győzték le. A mohikánok számos bátor és híres harcosa a delavárok törzsénél keresett menedéket. Legkiválóbb tulajdonságaikat - vitézségüket, kitartásukat, nyíltságukat, büszkeségüket - szinte beleoltották a delavárokba, és fenntartották bennük a harc lobogó szellemét. Végül

azonban a fehérek túlereje, azonkívül a sok betegség és nélkülözés alaposan megritkította a harcosok sorait. Az öreg indián, aki most Marmaduke Temple házában megjelent, a híres mohikán törzsnek utolsó képviselője volt.

Sokáig élt angolok közt, akikkel ősi ellenségei legyőzésére szövetséget kötött. A telepesek mind ismerték, és nagy tisztelettel emlegették nevét. Később felvette a keresztény hitet, és a keresztségben a John nevet kapta. Családja és minden közeli hozzátartozója áldozatul esett a hosszú harcoknak. Amikor törzse utolsó tábortüzei is kialudtak a Delaware folyó partjain, egészen magára maradt. Most már csak egyetlen kívánsága volt: hogy ha meghal, ott temessék el, azon a földön, ahol ősei évszázadokon át szabadon és boldogan éltek.

Csak néhány hónappal ezelőtt tűnt fel ezen a hegyvidéken. Bőrharisnya kunyhójában szívélyes fogadtatásra talált. A két öreg harcos ízlése, életmódja, szokásai meglehetősen egyformák voltak, és senki sem csodálkozott rajta, hogy olyan jól összefértek. Ugyanabban a kunyhóban éltek, ugyanazt az ételt fogyasztották, és minden érdeklődésük közös volt. Említettük már, hogy ezt az egykori nagy indián főnököt a telepesek Indián John néven emlegették, de Natty Bumppo, ha a delavárok nyelvén beszélt vele, mindig Csingacsguknak szólította, ami annyit jelent: Nagy Kígyó. Ezt a nevet a nagy főnök még fiatalkorában kapta, és a harcban tanúsított éleseszűségével érdemelte ki. Lehet, hogy ez a megtisztelő név élete alkonyán szomorú gondolatokat ébresztett benne. Amióta arcát ráncok lepték el, és törzséből egyedül ő maradt életben - ünnepélyes alkalmaktól eltekintve -, egyszerűen Johnnak nevezte magát.

A fehérek és indiánok tanultak egymástól, sőt némely tekintetben egymás szokásait is átvették. A rézbőrűek körében új szükségletek támadtak, megkívántak sok dolgot, amire azelőtt nem is gondoltak. Indián John ruhája már a fehérek és rézbőrűek öltözetének keveréke volt. De a nagy hideg ellenére is fedetlen fővel járt. Hosszú haja homlokába, sőt arcába hullt. Büszke homloka széles és nemes formájú volt, orra hosszú és vékony, szája nagy és kifejező.

Szeme inkább apró volt, de most, amint a teremben körülnézett, mintha felvillant volna a gyertyák fényében.

Amikor észrevette, hogy minden szem őt figyeli, lecsúsztatta válláról a durva pokrócot, mely felsőtestét takarta. Lassú léptekkel, méltóságteljesen haladt át a termen. Derékig meztelen volt, csak egy ezüstérem csüngött vékony szíjon a nyakában. George Washington arcképe volt rajta. A mohikán széles, hatalmas válla még most is erős volt, de karján elpetyhüdtek az egykor kidagadó izmok. Az érmen kívül más díszt nem viselt. Kezében kis kosarat tartott, melynek rostjai különös fekete és piros ábrákban fonódtak össze.

Mindnyájan félrehúzódtak egy kicsit, hogy az indián hozzáférhessen a sebesülthöz. Indián John nem szólt semmit, csak a fiatal vadász vállára meredt, azután átható pillantást vetett a bíróra. Mr. Temple csodálkozva látta, hogy a máskor oly szerény és zárkózott indián viselkedése mennyire megváltozott: most haragosan, szinte kihívóan nézett rá. De Mr. Temple nem akart tudomást venni róla. Barátságosan kezet nyújtott az indiánnak, és így szólt:

- Isten hozott, John! Ez a fiatalember sokat tart a te gyógyítótudományodról. Ezért jobban szeretném, ha

te kötöznéd be a sebét doktor Todd helyett.

A mohikán halk torokhangon beszélni kezdett:

- A fiatal sast megsebezte valaki..., egy ember, akinek nem vétett soha.

- Jó öreg John, derék mohikán, miért szólsz hozzám ilyen vádoló hangon? Csak nem gondolod, hogy szándékosan ontottam egy ember vérét? Szégyelld magad, öreg John!

- A legjobb szívben is felütheti fejét a gonosz szellem - felelte az indián -, de fehér testvérem igazat beszél. Eddig sem ontotta vérét senkinek, még akkor sem, amikor a nagy angol király gyermekei indián vérrel festették pirosra az ország folyóinak vizét.

- Ne ítélj, hogy ne ítéltessél, John - mondta Grant tiszteletes úr. - Mi oka lehetett volna a bíró úrnak arra, hogy a fiatalembert megsebezze? Hiszen nem is ismerte!

John némán és tisztelettel várt, míg a lelkész befejezi szavait. Aztán Mr. Temple felé fordult, és kezét nyújtotta neki.

- Igen, fehér testvérem ártatlan. Nem akart semmi rosszat.

Marmaduke mosolyogva szorította meg a mohikán főnök kezét. Nem neheztelt az öregre, aki ezek után a sebre fordította figyelmét. Doktor Todd nem sértődött meg azon, hogy hatáskörébe beavatkoztak. Visszalépett, és udvarias kézmozdulattal átadta helyét az indiánnak. Elnéző mosolya mintha azt mondta volna, hogy a munka oroszlánrészét már úgyis elvégezte, ami még hátra van, az a kis semmiség,

történjék a páciens szeszélye szerint.

Még Richard is hajlandó volt a háttérben meghúzódni.

- Jól van, kedves mohikán barátom. Örülök, hogy eljöttél. Ha egy sebet vágni kell, olyan orvosra van szükség, mint doktor Todd. De ha nyílt sebet kell kezelni, az indiánok mindenkinél jobban értenek hozzá. Segítsek egy kicsit, John?

A mohikán kőmerev arccal hallgatta végig ezt a szóáradatot, azután Mr. Jones kezébe adta a kosárkát, melyben gyógyfüveit hozta el. Hadd tartsa, ha mindenáron segíteni akar. Richard később így mesélgette az esetet: "Doktor Todd meg én kivágtuk a sörétet, aztán én meg Indián John bekötöztük a sebet."

Míg a mohikán a sebbel foglalatoskodott, a fiatal vadász sokkal türelmesebben viselkedett, mint az imént, amikor Todd piszkálgatta sebét. Igaz, hogy az indián nem is adott okot a türelmetlenségre. Gyorsan és ügyesen elkészítette a borogatást puhára kalapált fakéregből, melyet gyógyfüvek nedvében áztatott még puhábbra.

Az őserdő indiánjai közt kétféle javasembert lehet találni. Az egyik ráolvasással gyógyít, és természetfölötti erők segítségét ígéri. Hisznek is benne, és tekintélye nagyobb, mint megérdemli. A másik fajta nagy türelemmel tanulmányozza a különböző növények hatását az emberi szervezetre, és sokszor valóságos csodát művel a gyógyítás terén, de csakis a természet erőinek ügyes és hozzáértő felhasználásával. Indián John is így gyógyított.

Mialatt Richard segítségével felrakta a borogatást, Todd vette át a kosarat, hogy Richard keze szabad

legyen. Kíváncsian sandított a kosárba. Észrevett benne néhány darabka fakérget. Gyorsan kicsente, és a zsebébe dugta. Azt hitte, nem látja meg senki. De amikor észrevette, hogy Marmaduke kék szeme kérdően figyel rá, kissé zavarba jött.

- Kétségtelen - súgta a bírónak -, hogy a rézbőrűek értenek a gyógyítás művészetéhez. Tudományuk apáról fiúra száll. Vannak betegségek, melyekhez többet értenek, mint mi. Üszkösödő sebet vagy vízkóros beteget nyugodtan rájuk lehet bízni. Ezt a kis fakérget hazaviszem, hogy alaposan megvizsgáljam. Ha a fiatalember sebére fölösleges volt is rátenni, fogfájás vagy zsába ellen talán magam is felhasználhatom. Tanulni nem szégyen, még az indiánoktól sem.

Meg is vizsgálta otthon, de nem tudományos módszerrel. Nem őrölte meg, hogy összetételét kiderítse, hanem ellenkezőleg, az apró darabokat összeillesztette, és ily módon próbálta kitalálni, melyik fának a kérge lehet.

A mohikán gondosan felrakta a majdnem pépszerű puhaságú kérget a sebre, gyolcsdarabbal be is kötözte, azután Richardre bízta, hogy a kötést tűvel és cérnával összevarrja. Ilyen modern szerszámokhoz nem értett. Hátralépett, és megvárta, míg Mr. Jones elkészült munkájával.

- Kérek egy ollót - mondta Richard -, le akarom nyírni a kilógó szálakat. Nézd csak, John, a tépést, amit csináltam, két vászonréteg közé raktam. A te péped bizonyára jót tesz majd a sebnek, az én kötésem pedig megóvja a hidegtől. Jól csinálom, ugye?

Most, hogy a műtét befejeződött, Elisabeth újra bejött a terembe. Utána Remarkable is visszasettenkedett.

Amikor Richard ollót kért, a kulcsárnő zöld moaréselyem ruhája zsebéből egy ócska, majdnem fekete ollót vett elő.

- Tessék, Mr. Jones - nyújtotta Richard felé. - Igazán szépen varrta össze a kötést. Egy asszony se csinálta volna meg különbül.

- Egy asszony! - biggyesztette ajkát Richard megvetően. - Mit értenek az asszonyok a sebészethez? Azt hiszi, ilyen ollóval hozzányúlok? Legyen szíves, Todd doktor, adjon kölcsön egy rendes ollót... így ni, most már készen vagyunk. Nyugodt lehet, fiatalember, nem lesz semmi baj. Hacsak az a hirtelen mozdulat, mellyel lovaimat visszarántotta, nem okoz gyulladást a seb körül. Kár volt beleavatkoznia. De nem veszem rossz néven, tudom, jó szándék vezette..., aztán bizonyára meg is ijedt az ágaskodó lovaktól. Nos, most már igazán, készen vagyunk!

- Köszönöm, uraim - mondta a fiatalember, amint felállt, és ruháját rendbe hozta. - Nem is élek vissza tovább szíves türelmükkel. Most már csak a szarvasbika van hátra, Mr. Temple.

- Az a magáé, fiatalember - felelte Marmaduke -, és ha átengedte nekem, annak rendje és módja szerint megfizetem. Keressen fel holnap reggel, s akkor mindent megbeszélünk. Elisabeth - fordult a leányához -, adass ennek az úrnak egy kis uzsonnát, míg Aggy újra befogja a szánt, hogy visszavigye vendégünket a barátjához.

- Sajnos, a szarvas egy részét magammal kell vinnem, anélkül nem mehetek el - felelte a fiatalember, aki szemmel láthatóan két ellenkező érzés közt ingadozott.

- Nem leszünk kicsinyesek - szólt bele Richard. - Mr. Temple holnap kifizeti önnek az egész szarvasbikát, a kulcsárnőnek meg szólok, hogy vágja ki a gerincét, a többit pedig rakassa fel a szánra. Nem lehet oka panaszra, fiatalember. Véletlenül megsebesítették, de sebét rendbe hozták, Philadelphiában sem kötözhették volna be jobban. Zsákmányát jó áron eladta, és a legnagyobb részét még el is viheti.

- Köszönöm nagylelkűségét, uram, és bizonyára hálás vagyok a gondoskodásért is - mondta az idegen kissé gúnyos hangon. - Csak az a baj, hogy az elejtett vadnak éppen azt a részét akarják kivágni, amit magamnak szeretnék megtartani. Nagyon sajnálom, de a gerincről nem mondhatok le. Feltétlenül ragaszkodom hozzá.

- Feltétlenül? Így nem lehet beszélni! - berzenkedett Richard.

- Márpedig én így beszélek - jelentette ki a fiatal vadász csökönyösen, és homlokát ráncolva, kihívóan körülnézett. Ekkor pillantása találkozott Elisabeth csodálkozó tekintetével, mire sokkal udvariasabb hangon hozzátette: - Természetesen csak abban az esetben, ha jogom van hozzá. Ha a törvény mást mond...

- A törvény szerint önnek van igaza - vágott a szavába Marmaduke kissé bosszúsan. - Benjamin, gondoskodj róla, hogy az egész szarvast felrakják a szánra, és a fiatalurat elvigyék Bőrharisnya kunyhójába. Most még a nevét szeretném tudni, fiatalember, ha már a véletlen összehozott bennünket.

- Nevem Edwards - mondta az idegen -, Oliver Edwards, és ha szüksége van rám, könnyen

megtalálhat. Nem fogom kerülni önt, mert nem vétettem senkinek, és bátran nézhetek minden bíró szemébe.

- Apám meghívta önt, és remélem, lesz szerencsénk holnap délelőtt - szólalt meg most Elisabeth. - Semmi értelme, hogy ilyen barátságtalanul váljunk el egymástól.

A fiatal vadász ránézett. Olyan hosszasan felejtette rajta szemét, hogy a szép lány egészen belepirult. Most a fiatalember jött zavarba. Lassan lehajtotta fejét, és szemét a szőnyegre szegezve felelte:

- A meghívást köszönettel elfogadom. Azt is köszönöm, hogy a szánt most a rendelkezésemre bocsátotta, bíró úr...

Egy pillanatig még gondolataiba mélyedten állt ott, azután felkapta fejét, meghajolt, és határozott léptekkel elhagyta a szobát.

- Önfejű fiatalember! - csóválta fejét Marmaduke, amikor becsukódott az ajtó Oliver Edwards mögött. - Hogy megkötötte magát! Bizonyára sajog a sebe, azért olyan ingerült. Holnapra kezesebb lesz, meglátjátok.

Ezt a lányának mondta, de Elisabeth nem felelt semmit. Miként Oliver az előbb, ő is a vastag gyapjúszőnyeg mintáját tanulmányozta, aztán szótlanul kiment a szobából. Richard felkiáltott:

- Nem értelek, Duke! Én a te helyedben inkább bíróság elé vittem volna a dolgot, de nem adom oda a gerincet annak a fickónak! Hát kié minden hegy és völgy és erdő itt a környéken? Milyen jogon vadászgat itt Bőrharisnya meg ez a fiatalember a te engedélyed nélkül? Egyszer Pennsylvaniában tanúja voltam,

amikor egy farmer kiparancsolt az erdejéből egy odatévedt idegent, aki az ő vadászterületén akart szerencsét próbálni. Most jut eszembe, Benjamin: nézd csak meg, mit mutat a hőmérő! Azt mondom, Duke, teljesen igaza volt annak a farmernek. Ha egy ilyen kisgazda, akinek mindössze száz holdja van, korlátlanul uralkodhatik a maga birtokán, mennyivel inkább megteheted te, akinek hatvanezer holdad van. A mohikán még hagyján. Előbb volt itt, mint mi, talán van is egy kis joga vadászni, hisz különben is nem tesz sok kárt. Mondja csak, Monsieur Lequoi, hogy van ez Franciaországban? Maguk is olyan udvariasak a vadorzókkal?

- Szó sincs róla, Monsieur Dick - felelte a francia -, mi csak a hölgyekkel vagyunk udvariasak.

- Igen, a hölgyekkel, tudom. Bizony, Duke helyében táblákat tennék ki az erdőbe, jelezve, hogy magánterület, ahol idegeneknek vadászni szigorúan tilos. Ha akarod, Duke, mindjárt megfogalmazom a tábla szövegét. Egy órán belül meg lesz.

- Ugyan, Richard! - intette le Hartmann, és kiverte pipája hamuját. - Hetvenöt éves vagyok, és több mint egy fél évszázadot töltöttem ezekben az erdőkben, a mohawk indiánok közt. Ha én mondom, elhiheted: vadásznak nem lehet megtiltani, hogy elsüsse a puskáját.

- A törvény mindenkire vonatkozik - vitatkozott Richard. - Eszembe se jutna megszegni, pedig magam is vadász vagyok. Egyszer száz lépés távolságból lyukasztottam ki egy feldobott kis rézpénzt.

- De annál több nagy ezüstdollárt tévesztettél el tíz lépésről, Dick! - nevetett a bíró. - De most már üljünk le vacsorázni. Látom Remarkable arcán, hogy minden

készen van. Monsieur Lequoi, nyújtsa a karját Bessynek, vezesse ma ön az asztalhoz.

- Ah, Mademoiselle, boldog örömmel! - kiáltott fel a francia. - Eddig csak a háziasszony hiányzott a kastélyból, most már igazi földi paradicsom lesz!

A teremben nem maradt más, csak Mr. Grant és a mohikán, a többiek bevonultak az ebédlőbe. Benjamin a tornácra nyíló üvegajtónál állt, várva, hogy az indiánt kiengedje.

- Figyelj rám, John - mondta a lelkész -, holnap lesz Megváltónk születésnapja, és remélem, te is részt veszel a ma esti ünnepi istentiszteleten.

- John ott lesz - felelte az indián kurtán.

- No, ennek örülök! De szeretném, ha szívvel-lélekkel ünnepelnéd a mi Jézuskánkat, aki az egész emberiségért halt meg, az indiánokért éppúgy, mint a fehérekért. Az égben nincs különbség fehér és színes bőrű közt, mint ahogy a földön is bűn különbséget tenni közöttük.

- Sok sápadtarcú nem tartja bűnnek - felelte az indián.

- Sajnos, így van, John. Imádkozni fogok, hogy Isten világosítsa meg elméjüket.

Az indián kiegyenesedett, és büszkén felvetette fejét. Hatalmas termetével magas kora ellenére is olyan volt, mint egy szobor. A lelkész kezét nyújtotta felé.

- Isten áldjon meg, derék John! A te törzsed Nagy Szelleme nem lehet más, mint a mi Istenünk, akinek szemében egyformán kedves az erdők lakója és a paloták ura. Jó éjszakát, John, a holnapi

viszontlátásra!

Amikor a mohikánt az ajtón kibocsátotta, Benjamin jóindulattal meg akarta veregetni a vállát, de a törzsfőnök olyan pillantást vetett rá, hogy gyorsan visszahúzta a kezét, és csak ennyit mondott:

- Minden jót, öreg John. Vigyázz magadra! Csavard be magad jobban a takaródba, mert olyan hideg este van, hogy beléd fagy a szusz.

Az indián nem felelt semmit. Kilépett az ajtón, és eltűnt a sötétségben.

V.
TEMPLETON ÉS LAKÓI

Bizonyára feltűnt a figyelmes olvasónak, hogy történetünkben a legkülönbözőbb nemzetiségű emberek szerepelnek - indiánok, angolok, de németek és franciák is. Ez egy kis magyarázatra szorul.

Akkortájt kezdődtek Európában azok az események, amelyek megrázták az addigi társadalmi rend alapjait, és világszerte megváltoztatták az emberek gondolkodását. XVI. Lajos királyt lefejezték. Sok ezer híve külföldre menekült. Monsieur Lequoi is akkor hagyta el Franciaországot, és az Amerikai Egyesült Államokban telepedett le. Egy párizsi cég, mely kereskedelmi kapcsolatban állt Temple bíróval, ajánlólevelet adott Monsieur Lequoi-nak, aki így jutott el Templetonba. Marmaduke látta, hogy a francia "jobb napokat látott" úriember, és elhatározta, hogy a hóna alá nyúl. Lequoi-nak nagy ültetvényei voltak valamelyik nyugat-indiai szigeten. Először oda akart utazni, de letett szándékáról, mert San Domingo és

más szigetek ültetvényesei is kénytelenek voltak a forrongások elől Amerikába menekülni. A legtöbbjük bizony nagy nyomorúságban élt. Lequoi-nak szerencsére sikerült vagyona egy részét magával hozni. Ahhoz nem volt elég, hogy munka nélkül éljen, de valami szerény vállalkozásba belefoghatott vele.

Marmaduke javaslatára vegyeskereskedést nyitott Templetonban. Raktáron tartott minden elképzelhető árucikket - fűszereket, dohányt, puskaport, rövidárut, vasárut, különösen jó késeket, szerszámokat és konyhaedényeket. A közhasználatú holmin kívül, ami a legkisebb helyeken is nélkülözhetetlen, tartott még fényűzési cikkeket is, például tükröket és hangszereket. Udvarias modora megnyerte a templetoniak rokonszenvét, és az asszonyok hamar észrevették, hogy kitűnő ízlése van. A színes, virágos kelmék, amiket raktáron tartott, szépek és divatosak voltak - és nem sokkal drágábbak, mint a városban. Különben is ki állt volna oda alkudozni egy ilyen finom úriemberrel, aki választékos beszéde során a legérdekesebb témákat érintette, és csak úgy mellékesen mutogatta, meg ajánlgatta áruit! Ilyen körülmények közt az új vegyeskereskedés hamarosan felvirágzott, és Monsieur Lequoi a falu vezető embereinek sorába emelkedett.

A másik európai, aki Templetonban nagyon jól érezte magát, Friedrich Hartmann volt - a kedves, öreg Fritz bácsi. Több német honfitársával együtt a Rajna mellől vándorolt ki a Mohawk folyó partjára, még Anna királynő idejében. Hartmannban meg lehetett találni mindazokat a jó és rossz tulajdonságokat, erényeket és bűnöket, amiket - kissé felületes általánosítással - a németeknek szoktak tulajdonítani. Szorgalmas volt és kitartó, konok és erőszakos, becsületes és kíméletlen. Marmaduke mindebből csak a jót vette észre, ami nem is csoda, hiszen évtizedes barátság fűzte a német

telepeshez. Hartmann minden három-négy hónapban otthagyta birtokát és szép kőházát a Mohawk partján, hogy néhány napra, esetleg egy-két hétre a templetoni "kastély" vendége legyen. Ezt az időt mulatozással szokta eltölteni, de ivócimborája nem annyira Marmaduke, mint inkább Richard volt. A kulcsárnőnek sok galibát okozott, Remarkable mégis nagyon örült neki, ha megszállt náluk, mert az egész házat felvidította. Most a karácsonyi ünnepeket töltötte náluk. Éppen egy órája, hogy megérkezett, amikor Richard máris magával cipelte, és kiszánkázott vele Marmaduke meg Elisabeth elé.

Grant tiszteletes úrról is szeretnénk elmondani egyet-mást, de mielőtt belefognánk, vissza kell pillantanunk a múltba, azokba az időkbe, amikor ez a telep meg alakult.

Az első telepeseknek nem volt más gondjuk, mint megküzdeni a természettel, a vadonnal, az őserdővel - nem is gondolhattak még egyébre. Előteremteni a mindennapi kenyeret, fedélhez jutni, védekezni a zord tél ellen - éppen elég munkát adott. De amikor a házak felépültek, az utcák kialakultak, és a kis telep már kezdett nem is faluhoz, hanem városkához hasonlítani, az emberek igénye megnőtt, kulturális szükségleteik is támadtak. Az első két dolog, amire gondoltak, a templom és az iskola volt. Templetonban egyszerre teremtették meg mind a kettőt.

Richard Jones pendítette meg a kérdést először. Gyűlést hívott össze, melyben a falu elhatározta, hogy felépíti az "Akadémiát". A kissé nagyképű elnevezés Richard ötlete volt. Egy házat értett rajta, mely nem lakásul, nem magtárul, még csak nem is istállóul szolgáljon, hanem lelki és szellemi hajlékul. A telket Temple bíró ajándékozta, sőt az építési költségeket is magára vállalta. Ami magát az építkezést illeti, ezt

természetesen a már jól bevált építészpárra, Richardre és Doolittle úrra bízták.

El is készült a mű. Nem akarunk róla sokat regélni. Elég annyi, hogy gerendákból összerótt és fehérre meszelt, hosszúkás épület volt. Számos ablakán pazarul áradt be a napfény. Homlokzatát Richard képzeletében megszületett és Hiram keze alatt megvalósult faragványok díszítették. Teteje közepén négy oszlopon nyugvó harangtorony döfködte hegyes csúcsát az ég felé. A földszinten volt az iskola, két tanteremmel. Az emelet egyetlen nagy terem volt, mely különböző célokra szolgált: a fontosabb pereket itt tárgyalták, és itt rendeztek mindenféle összejöveteleket, melyeken közös ügyekről tanácskoztak. Időnként Richard táncdélutánokat, sőt táncestélyeket rendezett ebben a teremben. Végül pedig vasárnaponként itt volt az istentisztelet - mégpedig felekezeti különbség nélkül. Ha egy vándorprédikátor bukkant fel a környéken - legyen az baptista, metodista, unitárius vagy akár anglikán -, többnyire meghívták, hogy beszéljen ebben a teremben, és fáradságát a prédikáció előtt eszközölt gyűjtésből jutalmazták. Azokon a vasárnapokon, amikor nem akadt hivatásos prédikátor, egy-egy tekintélyesebb falubeli beszélt, esetleg Richard könyvből olvasta fel Sterne valamelyik prédikációját. Ilyen körülmények közt nem csoda, ha Templetonban minden felekezet elterjedt, és sokféle szekta elburjánzott; de rendszeres istentiszteletről egyik sem tudott gondoskodni.

Az emberek, különösen az idősebbek, nem tudtak ebbe a helyzetbe belenyugodni. Elégedetlenségük két irányban nyilvánult meg. Először is állandó lelkészt követeltek. Másodszor pedig méltóbb templomot akartak, olyat, mely kizárólag istentiszteletek megtartására szolgál.

Akkoriban nem volt könnyű tanult lelkészt találni. De Marmaduke nem nyugodott, amíg fel nem fedezte Grant tiszteletes urat, és rá nem bírta, hogy Templetonba költözzék. Richard sebtében összerótt egy szerény lelkészlakot, ahol Grant tiszteletes családjával együtt meghúzódhatott. Az új templom építése már régebben megkezdődött.

Grant csak nemrég érkezett meg Templetonba. Miután a püspöki, vagyis anglikán egyházhoz tartozott, melynek a faluban kevés híve volt, nem sokat törődtek vele. Ekkor Richard kihirdette, hogy az új lelkész karácsony estéjén szeretne az egész telepnek bemutatkozni.

A legtöbb telepes már kíváncsiságból is elhatározta, hogy elmegy. Egyelőre várakozó álláspontra helyezkedtek, az új lelkészt még nem bírálgatták. Richard Benjamin segítségével már kora reggel hatalmas rakomány örökzöld gallyat hozott az erdőből. Felvitték az emeleti terembe, és magukra zárták az ajtót.

Az ebédlő, ahová Monsieur Lequoi karján Elisabeth belibegett, majdnem ugyanolyan tágas és díszes volt, mint a nagy társalgó, ahonnan jöttek. Egy tucat zöld kárpitozású szék sorakozott a szépen terített asztal körül. A székek kárpitozása ugyanabból a moaréselyemből készült, mint Remarkable ruhája, de ezen senki sem ütközött meg, és ha jól meggondoljuk, igazán nem is volt rajta semmi megütköznivaló.

Az egyik fal közepét hatalmas kandalló foglalta el. Fölötte aranyozott keretbe foglalt, nagy, díszes tükör lógott a falon. A kandallóban vígan pattogott a tűz, melyet juharfahasábokkal tápláltak. Marmaduke

bosszús hangon szólt oda unokaöccsének:

- Már megint cukorfát használtok fűtésre! Hányszor megmondtam, hogy az én házamban nem tűröm ezt a pazarlást. Fáj a szívem, ha látom, hogy ezek az égő hasábok szirupot izzadnak ki, és édes nedvük teljesen kárba vész!

- Kibírod ezt a kárt, Duke! - nevetett Richard.

- Igen, kibírom, de aki olyan nagy erdőségek ura, mint én vagyok, jó példával járjon elöl. A mi farmereink amúgy is hajlamosak a rablógazdálkodásra. Azt hiszik, az erdő kimeríthetetlen. Ha még húsz évig folytatjuk így, nem lesz tüzelőnk!

- Hogy mondhatsz ilyet, Duke! Hogy ezek az erdők kimerüljenek?! Éppen úgy azt mondhatnád, hogy a tengerből kifogy a hal! Vagy hogy a tó vize elapad, mert kivájt fatörzsek segítségével vízvezetéket kezdtem építeni, és idehozom a vizet a házba! Nevetséges!

- Mi a nevetséges abban, ha azt mondom, hogy az erdőt, országunk legszebb ékességét és a természet legpazarabb ajándékát, nem szabad könnyelműen tékozolni? Van más tüzelő is a fán kívül. Mihelyt a fagy enged, néhány szekérrel kimegyek a hegyekbe szenet feltárni. Pompás feketeszén van mindenütt, ahol csak leásunk. Nem is kell sokat ásni, hogy felszínre kerüljön.

- Ugyan, Marmaduke! A te közgazdasági ötleteid! Ki fog itt szénfeltárással vesződni? Mire való az? Bízd csak rám ezeket a dolgokat, többek közt a fűtést is. Ma azért fűtöttem be ennyire, mert tudtam, hogy Bessy húgom átfázva érkezik haza, és azt akartam, hogy hamar magához térjen.

- Jól van, ezúttal megbocsátok neked. Jó szándékaid kivételesen mentségül szolgálnak a pazarlásra. De uraim, mire várunk? Foglaljanak helyet, Elisabeth, te ülj az asztalfőre, ezentúl téged illet meg az a hely. Lám, itt van már a pulyka is. Richard, kímélj meg a fáradságtól, szeleteld fel, kérlek, helyettem.

- Örömmel! - felelte Richard. - Annál is inkább, mert dicsekvés nélkül mondhatom, hogy kitűnően értek hozzá. Nagytiszteletű uram, mondja el már az asztali imádságot, nehogy kihűljön az étel. Hopp, most látom, Mr. Grant még nincs itt! Nem baj, majd elmondom helyette. "Jövel, Urunk, légy vendégünk, áldd meg, amit adtál nékünk." No, lássunk neki végre! Mit parancsolsz, Bessy húgom, szárnyat vagy a melle húsát?

A bíró szeme a kulcsárnő kipirult arcára tévedt és megjegyezte:

- Elismeréssel kell adóznunk a mi kedves házvezetőnknek! Remarkable igazán pompás vacsorát főzött.

- Örülök, hogy ízlik, bíró úr, csak attól tartok, a mártás túl sokáig állt a tűzhelyen. Nem szeretném, ha a kis Bessy...

- Mi az, hogy "kis Bessy"? A lányom már felnőtt hölgy, és mától fogva ő a ház asszonya. Megkövetelem, hogy a házban mindenki Miss Temple-nek szólítsa! - mondta Marmaduke kissé indulatosan.

- De bíró úr! - csapta össze kezét a kulcsárnő. - Egy ilyen fiatal teremtés! Persze ha a bíró úr felesége még élne, minden parancsát elfogadnám, de így - mégiscsak más.

A bíró olyan dühös pillantást vetett rá, hogy Remarkable elhallgatott. Különben is ebben a pillanatban érkezett meg Grant tiszteletes, és üdvözölte a jelenlevőket. Mindenki elfoglalta helyét.

Az asztalra kerülő ételek jellemzően visszatükrözték az ország és a kor ízlését. Elisabeth előtt óriási sült pulyka terpeszkedett, Richard előtt egy másik, de azt pároltan készítették el. Az asztal közepén két magas, több emeletes tál tornyosodott, melynek minden részében más-más étel kellette magát: az egyik tálon mókusfrikandó, a másikon sült halak tömege, a harmadikon rántott hal, a negyediken vadas ragu párolgott. A toronytálak és sült pulykák közt az egyik oldalon medvepecsenye, a másikon bárányhús csiklandozta kedvelőinek étvágyát. De voltak ott főzelékestálak is, színültig tele mindenféle főzelékkel, amit december táján ott elő lehetett teremteni. Az asztal négy sarka kalácstól roskadozott, és óriási csészékben valami rejtélyes étel csillogott, melyről kóstolásnál kiderült, hogy befőtt. Minden teríték mellett üvegtányéron egy-egy kis pástétom kínálkozott elő- vagy utóételnek, tetszés szerint. Kancsókban állt az asztalon a bor, a rum, a pálinka, a borókalikőr, az almamust, a sör - továbbá egy habzó ital, melyet sör, pálinka és cukor keverékéből házilag állítottak elő. A hatalmas asztalon arasznyi hely se maradt, melyet ne raktak volna meg valami inni- vagy harapnivalóval.

A bíró és vendégei nem is kérették magukat. Nekiestek a sok jónak, és buzgón dicsérték Remarkable szakácsművészetét. Hartmann és Richard falt a legmohóbban, ami elég furcsa volt, hiszen éppen ők ketten vacsorának is beillő, hatalmas uzsonnát kebeleztek be, mielőtt szánon kimentek a bíró és leánya elébe. Hartmann bizony a nagyehetők céhébe tartozott; általában nem törődött vele, mit eszik, csak

sok legyen. Richard már válogatósabb volt, inkább azt az elvet vallotta: sokat, de jót. Most persze a mennyiség és a minőség egyaránt kielégítő volt.

A ház ura visszatért előbbi megjegyzésére a farmerek rablógazdálkodására vonatkozóan. A franciához intézte szavait:

- Ön kereskedőember, Monsieur Lequoi, tehát számítással él. Bizonyára nem helyeselheti a tékozlást.

- Nem, Monsieur. A fényűzést bizonyos esetekben helyeselni tudom, de nem tévesztem össze az esztelen tékozlással.

- No, látja! Én csak az utóbbi ellen tiltakozom. A múltkor is láttam, hogy egy ember, akinek egyetlen vastag faágra volt csak szüksége a sövénykerítése megfoldozására, egy egész fenyőt vágott ki, aztán ott hagyta az erdőben.

- Már megint a vesszőparipádon nyargalsz, Duke! - szólt hozzá Richard. - Annyi a fa nálunk, hogy ha bemegyek az erdőbe, azt se tudom, merről fúj a szél. És olyan magasak, hogy a nyakam is belefájdul, amíg a felhőkre bámulok, mert különben nem tudnék tájékozódni.

- Úgy van, uram, az égre nézzen az, aki tájékozódni akar - helyeselt Benjamin. - Ezt minden tengerész tudja. És azt mondják, az ördögből sohasem lesz jó tengerész, mert nem szeret fölfelé nézni. Az iránytű meg a kompasz nem elég, hiszen gyakran megesik, hogy...

- Jól van, hagyd már abba - szakította félbe Marmaduke, mert észrevette, hogy Ben bizalmaskodó

locsogása nem tetszik Elisabethnek. - Ne felejtsd el, hogy most már egy hölgy is ül az asztalnál, márpedig a hölgyek nem szeretik, ha...

- Ha más beszél, nem pedig ők! - adta vissza a kölcsönt a javíthatatlan szolga, mert most ő vágott a gazdája szavába. - Itt van például Remarkable Pettibone - tette hozzá, vigyorogva. - Ha egyszer kinyitja a zsilipet, úgy dől belőle a szó, mint lyukas hordóból a víz! Nem csodálom, hogy vénkisasszony maradt!

Ez már sok volt a kulcsárnőnek. Vérpiros arccal felugrott, és kirohant a szobából.

Marmaduke megragadta az alkalmat, amit az általános elképedés nyújtott, és más irányba terelte a beszélgetést.

- Mondd csak, Richard, nem tudsz valami közelebbit arról a fiatalemberről, akit olyan ügyetlenül megsebesítettem? Az erdőben akadtam össze vele, ahol Bőrharisnyával együtt vadra lesett. Bizonyára rokonai egymásnak. A fiatalember elég választékosan beszél, ami itt nálunk, az erdőben, ritka dolog. Nem figyelte a beszédét, Monsieur Lequoi?

- De igen, Monsieur. Észrevételét én is aláírom. A fiatalember fellépése és modora - excellent![14]

- Láttam már ilyen csodagyereket! - jegyezte meg Richard ajkbiggyesztve. - Itt van például Nehemia szomszéd fia, aki a Hód-réten lakik. Még sohasem volt a városban, mégis olyan tökéletesen fejezi ki magát, mint egy pap. Igaz, hogy én is tanítottam egy kicsit... No, ami azt a fiatalembert illeti, lehet, hogy jól beszél, de a lovakhoz nem ért. Rögtön láttam, amikor odaugrott a szánhoz.

- Úgy látom, kissé hálátlan vagy, Dick - csóválta fejét a bíró. - Nem gondolod te is, Bessy?

- Én úgy láttam, hogy a fiatalember bátran és lovagiasan viselkedett - felelte a lány kissé elpirulva. - Nem is értem, Richard kuzin mért beszél ilyen hangon egy idegen úrról, aki sohasem bántotta.

- Idegen úrról? - felelte Richard eltúlzott álmélkodással. - Hát nálatok az iskolában mindenkit úrnak neveznek?

- Az én szememben úriember az, aki nőkkel szemben udvariasan és tapintatosan viselkedik - felelte Elisabeth kissé ingerült hangon.

- Tapintatosan! - utánozta Richard. - Csak azért, mert nem akart egy dúsgazdag lány előtt, aki az egész Temple-birtok örököse, ingujjban mutatkozni?

- Ugyan, hallgass már! - förmedt rá Hartmann. - A fiatalember pompásan viselkedett. Megmentette az életedet meg az enyémet meg Grant tiszteletes úrét, és Monsieur Lequoi életét is. Én az ilyesmit nem tudom olyan könnyen elfelejteni. Azért azt mondom, amíg nekem házam van, ez a fiatalember is vendégszerető ágyra lel benne, ha a Mohawk-partra veti sorsa.

- Jól van, bánom is én, fektesd akár a saját ágyadba, Fritz bátyám! Ámbár azt hiszem, még soha életében nem aludt egy rendes ágyban, és nincsenek is ilyen túlzott igényei. Natty Bumppo kunyhójában bizonyára beéri egy szalmazsákkal is.

- Én is felajánlottam neki, hogy költözzék hozzánk - tűnődött Marmaduke hangosan. - Azt mondtam neki, legyen a vendégem, akár mindörökre. De úgy látszik,

nincs ínyére, nem igaz, Bessy?

- Jaj, édesapám - felelte Elisabeth duzzogva -, hát azt hiszed, annyira megnéztem azt az urat, hogy érzelmeit az arcáról tudjam leolvasni? Valószínűleg fájt a sebe, és azért volt olyan rosszkedvű. Egyébként azt hiszem, Benjamin többet tud róla, hiszen gyakran jár a faluban, és így talán nem ma látta először, talán beszélt is már vele...

Benjamin örült, hogy nemcsak megadták neki a szót, hanem valósággal ráparancsoltak, hogy beszéljen.

- Igenis, Miss Temple, már többször láttam a fiatalembert a faluban - felelte. - De sohasem egyedül, hanem mindig Natty Bumppo oldalán, mintha elválaszthatatlan volna tőle. Neki is nagyszerű puskája van. Jó vadász lehet. Bőrharisnya éppen múlt szombat este mesélgette Betty Hollister söntésében, hogy az a vad, melyet a fiatalúr célba vesz, már nem is él - igen, így mondta.

- És Natty Bumppo kunyhójában lakik? - kérdezte a bíró kíváncsian.

- Kétségtelen - felelte Benjamin. - Pénteken lesz három hete, hogy először mutatkozott itt Bőrharisnya társaságában. Közösen ejtettek el egy farkast, és elhurcolták a faluba, hogy felvegyék az érte járó jutalmat. Bumppo mindjárt le is nyúzta az irháját, olyan ügyesen, hogy az emberek csúnya dolgot mondtak róla. Azt mondták, bizonyára azért olyan ügyes ebben a munkában, mert keresztény emberek skalpolása közben gyakorolta, amíg az indiánok között élt. Ha ez igaz volna, megérdemelné a "kilencfarkú macskát" vagy legalábbis a huszonöt botot.

- De nem igaz, azt magad is tudod, Benjamin - felelte a

bíró. - Bumppo indián szövetségesei oldalán harcolt, de nem a fehér telepesek, hanem más indián törzsek ellen. Ha megrágalmaznák, vagy életére törnének, a törvény karja megvédené Bőrharisnya becsületét és életét, éppen úgy, mint minden más tisztességes emberét.

- Egy puska biztosabb védelmet nyújt, mint a törvény karja - jegyezte meg Hartmann kurtán.

Ekkor a beszélgetést egy hajóharang kongása szakította félbe. Az "Akadémia" tornyának harangja szólította a hívőket, jelezve, hogy az istentisztelet mindjárt megkezdődik.

Grant tiszteletes úr felállt, és szemét a mennyezetre emelve, buzgó áhítattal mondta el az étkezés utáni hálaadó imát, azután a még mindig kongó harang hangjainál elindult az ajtó felé. Az egész társaság követte.

Richard, Monsieur Lequoi és Benjamin gyalog mentek az "Akadémia" felé vezető úton, vidáman tiporva a csikorgó havat. A bíró leányával és Fritz barátjával szánon tette meg a rövid utat; a lelkészt is magukkal vitték.

A hold feljött, és enyhe fénnyel árasztotta el a közeli hegykoszorút és a fenyvesek sötét tömegét. Az égen gyengén pislákoltak a csillagok. A levegő tiszta és áttetsző volt. A hold fényét nemcsak a tó csillogó tükre verte vissza, hanem a mindent elborító hótakaró is.

Miközben a szán végigsuhant a Fő utcán, Elisabeth azzal szórakozott, hogy a házakra erősített cégtáblákat betűzgette. Sok új nevet fedezett fel, melyet most látott először. De mintha a házak is

megváltoztak volna. Az egyikhez még egy szobát ragasztottak, a másikat átmázolták, a harmadik új tetőt kapott - sok meg egészen új volt. Viszont egypár szegényesebb viskó egészen eltűnt. Minden házból emberek áradtak ki a szabadba, az "Akadémia" felé.

Elisabeth hiába keresett köztük ismerős arcot. Viszont az is igaz, hogy bebugyolálták magukat köpenyeikbe és hókámzsáikba, így hát a baráti arcokat is bajos lett volna felismerni. Ha valakinek a fejtartása vagy a járása ismerősnek tetszett is, nem volt idő jobban megnézni, mert a következő pillanatban már eltűnt a házak előtt tornyosuló fakupacok mögött. Már majdnem az iskola közelébe értek, amikor Elisabeth végre egy jól ismert arcot és házat pillantott meg.

Ha Templetonban egyáltalán volt valami értelme ennek a szónak: közlekedési gócpont - úgy az nem lehetett más, mint az a sarok, amely mellett a szán most elhaladt. Itt, ebben az utcakereszteződésben állt az a ház, melyre Elisabeth felfigyelt. Az előtte elterülő, sok lábtól taposott térség és a szélben himbálózó bádogcégér egyaránt elárulta, hogy itt van Templeton leglátogatottabb kocsmája.

Emeletes ház volt. Tetőablakai, élénk színre mázolt ablakrámái, a nyitott ajtón keresztül jól látható nagy kandalló, melyben vígan pattogott a tűz - mindez olyan barátságos és hívogató volt, hogy nem csoda, ha a legtöbb templetoni nem tudott elmenni a kocsma előtt anélkül, hogy be ne térjen. Az ajtó fölött vasrúd meredt elő, azon lógott a cégér, mely kivont karddal és hatalmas pisztollyal felszerelt vitézt ábrázolt, medvebőr kucsmával a fején, amint ágaskodó paripáján ül. A kép minden részletét jól lehetett látni a kellemes holdfényben, még a cégér feliratát is, mely így szólt: "A BÁTOR DRAGONYOSHOZ"

Ekkor egy férfi és egy nő lépett ki a kocsma ajtaján. A férfi katonásan kihúzta magát, de a mellette lépegető asszonyság sokkal marconább külsejű volt. Kerek, piros arcához és szigorú tekintetéhez sehogy sem illett a csipkés főkötő, amit viselt. Az érdekes pár egyenesen a szán felé tartott. Temple bíró intett a kocsisnak, hogy álljon meg.

- Üdvözlöm, bíró úr, hazatérése alkalmából! - kiáltotta a kocsmárosné erősen észrevehető ír hanghordozással. - És lám, megjött a kedves Miss Lizzy[15] is! Hogy megnőtt! Igazi ifjú hölgy lett belőle! Nem csodálnám, ha minden fiatalember rajta felejtené a szemét - ha ugyan volnának ezen a vidéken fiatalemberek! Szép jó estét, Hartmann úr! Lesz önhöz szerencsénk ma este? Készítsek egy jó erős puncsot? Vagy a szentestét inkább a kastélyban tölti?

- Örülök, hogy látom, kedves Mrs. Hollister - mondta Elisabeth. - Úgy megörültem, amikor megpillantottam a házát meg a cégtáblát, amit Richard festett valamikor. Kár is lett volna megváltoztatni.

- A "Bátor Dragonyos"-t? Azt nem változtatjuk meg, akármit hoz is az új divat. Se a nevet, se a cégért. Boldogult első uram nevezte el így a kocsmát, és amíg én élek, a "Bátor Dragonyos" marad! Hogy sürgött-forgott a lelkem, hogy leste a vendégek kívánságait egészen az utolsó napig! És milyen hirtelen halt meg szegény! Amikor Mr. Jones a cégtáblát festeni kezdte, az én ötletem volt, hogy a "Dragonyos" az uramat ábrázolja. A hosszú bajuszát meg a kucsmáját Mr. Jones egész jól eltalálta, még az arcban is van egy kis hasonlatosság, csak a szeme nem sikerült, az ő szeme egészen más volt. De nem tartóztatom fel önöket tovább. Nos, Hartmann úr, hogy döntött? Eljön ma este?

A német kurtán, de határozottan igent mondott, Marmaduke még néhány szót váltott Mr. Hollisterral, a kocsmárosné második férjével, aztán a szán tovasiklott. Pár perccel később megállt az "Akadémia" kapuja előtt, ahol mindnyájan ki szálltak.

Richard, aki a rövidebb úton jött, már ott volt. Fel és alá járkált a ház előtt, és néhány barátságos szót váltott mindenkivel, aki az istentiszteletre érkezett.

Az egyik gyalogos megállt egy félig kész kőház előtt, amely az "Akadémiával" szemközt épült. Ez volt az "Új Szent Pál", ahogy a készülő végleges templomot nevezték. Hogy melyik felekezet otthona lesz, még senki sem tudta, egyszerűen, mert ez a kérdés még nem dőlt el. Richard az anglikánoknak ígérte, de nem tőle, inkább Temple bírótól függött, két okból is. Először, mert az új templom építési költségeit jórészt ő fizette, másodszor pedig olyan nagy tekintélye volt a faluban, hogy a többség ahhoz a felekezethez csatlakozott volna, amelyet ő pártol. De Marmaduke nem volt hajlandó ebbe a kérdésbe beleavatkozni. Azt akarta, hogy a lakosság többsége döntse el.

Ami az építkezés vezetését illeti, ebben nem volt helye a vitának. Mindenki természetesnek tartotta, hogy Mr. Jones és Hiram Doolittle építse fel az új templomot is.

A munkát úgy osztották meg, hogy Mr. Jones készítette el a tervezést, a tényleges munkálatokat meg Doolittle vezette.

A munka során sok nézeteltérés támadt köztük. Richard mindig túllőtt a célon, és olyan terveket készített, amelyeket nem lehetett megvalósítani. A londoni Szent Pál-székesegyház lebegett szeme előtt, azt akarta kicsiben leutánozni. A templomot azért is nevezte el jó előre Új Szent Pál-templomnak. Persze, a

megvalósítás során nagyzoló álmaiból nem lett semmi.

Az a gyalogjáró, aki az épülő templom előtt sétálgatott, nem volt más, mint Hiram Doolittle. Magas, szikár ember volt, és éles arcvonásai jókora adag ravaszságot árultak el.

Richard átment hozzá az utca túlsó oldalára.

- Jó estét, Hiram!

- Jó estét, Mr. Jones! - felelte Hiram mogorván.

- Nézegeti a házat?

- Hát igen..., nézegetem.

- Szép lesz, ugye? - kérdezte Richard mohón.

- Hm..., majd meglátjuk - felelte az ezermester tartózkodón.

- Kár, hogy az ablakok méretét lealkudta, Hiram.

- Kár, hogy nem élünk Londonban, Mr. Jones!

Richard látta, hogy Hiram megint a terv megnyirbálásán töri a fejét. Csak nem akarja a tornyot alacsonyabbra építeni? Akárhogy is, a mai este nem alkalmas a veszekedésre.

- Grant tiszteletes megérkezett - mondta. - Mindjárt kezdik. Menjünk be mi is.

VI.

A PAPKISASSZONY

Richard és Benjamin mindent elkövetett, hogy az emeleti termet feldíszítse, de fáradozásuknak nem volt sok látszatja. A nyers deszkákból összerótt, festetlen, támlátlan padok nem voltak alkalmasak az ünnepi hangulat emelésére. Az ugyancsak nyers deszkafalakra hiába festettek jámbor mondásokat, hiába aggattak fel fenyőágakat és örökzöld koszorúkat, a terem nagyon szegényes maradt. A szószéket egy ládaszerű alkotmány helyettesítette, oltárul pedig egy ragyogó fehér damasztabrosszal letakart mahagóni asztal szolgált, melyet a bíró házából hoztak át a templomba. A kéttucatnyi gyertya csak gyéren világította meg a tágas termet, az ablakokról még hiányoztak a zsaluk. A terem rideg és kopár lett volna, ha két végében nem lobog és pattog a kandallókban a jól megrakott tűz. Ez aztán igazán ünnepies és barátságos volt.

Az egyik oldalon a férfiak, a másikon a nők helyezkedtek el. Csak Marmaduke Temple ült a leányával együtt a szószék körül felállított padok egyikén. Ezeket a padokat az előkelőségeknek tartották fenn. Itt foglaltak helyet a bíró vendégei is.

Richard külön széken ült, kissé oldalt, mert ő töltötte be az egyházfi hivatalát. Benjamin a tűzzel foglalatoskodott, hol az egyik kandallóba, hol a másikba dobott egy-egy óriási fahasábot.

Az asszonyok ünneplő ruhájukban pompáztak. Többnyire messzi földről hozott és a régi időkből megmaradt jobb ruhadarabok voltak ezek, amelyek nem nagyon illettek a telepesek egyszerű életéhez. Minden nőnek volt egy-egy különösen díszes ruhadarabja, melyet ebből az alkalomból magára öltött - az egyik egy szép selyemkendőt, a másik egy szép

blúzt vagy kabátot. Egységes divatról Templetonban szó se lehetett. A férfiak öltözéke is szedett-vedett volt. Az egyik telepes a függetlenségi harcokból megmaradt tüzéregyenruháját vette fel, egyszerűen, mert az volt a legjobb ruhája. Több fiatalabb férfin a könnyűgyalogság piros hajtókás kék nadrágját lehetett látni.

Az arcokon áhítatosság és kíváncsi várakozás tükröződött. Egyébként az arcok sem voltak egyforma jellegűek. Európának talán valamennyi nemzete kivette részét az amerikai őserdő meghódításában; az ő képviselőik és leszármazottaik voltak ezek a telepesek, bár valamennyien igyekeztek amerikaiakká áthasonulni, asszimilálódni. Kivéve persze az angolokat, akik semmit sem engedtek hazai szokásaikból.

Elisabeth hamarosan észrevette, hogy a kíváncsiság nemcsak az új lelkésznek, de neki is szól. Lesütött szempillái alól lopva figyelgette a jelenlevőket. Később, amikor az általános lábdobogás és köhécselés elhallgatott, összeszedte bátorságát, és jobban körülnézett. Nagy csend volt, csak a tűz ropogását lehetett hallani. Minden szem Mr. Grant felé fordult.

Ekkor hangos csoszogás hallatszott megint kívülről. Mintha valaki a talpát csiszolgatta volna, hogy megszabadítsa a rátapadó hótól. Azután halkan, óvatosan kis társaság lépett be az ajtón. A mohikán volt, két barátja - az öreg Bőrharisnya és a fiatal idegen - kíséretében. Mindhárman mokasszint viseltek, ez tette lehetővé, hogy olyan nesztelenül közeledjenek a szószék felé.

Az indián büszke fejtartással haladt keresztül a termen. Amikor észrevette, hogy Mr. Temple mellett

van egy üres hely, mindjárt ott telepedett le, olyan méltóságteljes arccal, mintha magától értetődő volna, hogy ez a díszhely megilleti. Mihelyt leült, szorosan takarójába burkolózott, még az arca is alig látszott ki belőle. Így ült aztán az egész istentisztelet alatt, mozdulatlanul, de figyelmesen. Natty a falhoz lépett, és lekuporodott egy nagy fahasábra, mely az egyik kandalló közelében hevert. Puskáját lába közé szorítva, nem nézett se jobbra, se balra, inkább gondolataiba mélyedt, melyek - arcából ítélve - nem lehettek túlságosan derűsek. A fiatal vadász a terem közepén ült le egy padra, elvegyült a férfiak közé. Újra csend lett, még mélységesebb, mint az imént.

Most felállt a lelkész, és megkezdte az istentiszteletet. Meleg, csengő hangja betöltötte a termet. Voltak, akik áhítattal hallgatták; mások meg forgolódtak, nézelődtek, úgy viselkedtek, mintha színházban volnának.

Elisabeth ekkor egy fiatal lányt vett észre, aki a lelkész közelében zsoltároskönyve fölé hajolt. Alakja finom, vékony, törékeny volt, arca pedig bájos, kedves, de nagyon halovány; az áhítatosságon kívül valami különös mélabú áradt el rajta. Elisabeth mindjárt első pillantásra olyan rokonszenvet érzett iránta, hogy kedve lett volna most mindjárt odasietni hozzá, és megszorítani a kezét.

A szertartást befejező ámenből, melyet az egész terem visszhangzott, kiemelkedett Richard csengő baritonja. Ezután a lelkész megkezdte kíváncsian várt prédikációját. Egyszerűen beszélt, és hangjával meg szavaival megnyerte a hallgatóság tetszését, különösen, amikor az alázatosság erényéről beszélt.

- Minden gondolkodó ember - mondta -, ha magába száll és elmélkedik, okvetlenül ráeszmél arra, milyen

hasznos és szükséges az alázatosság, mely megóv sok bűntől és megerősíti szívünket, átsegít életünk nehéz óráin, és megkönnyíti az elkerülhetetlen megpróbáltatások elviselését. Az alázatosságra már maga a természet is megtanít bennünket, ha erejét, végtelenségét, gazdagságát szemléljük. A tengeren, a szirtek csúcsán, az éjszaka sötétjében és a nap tűző fényében egyaránt érezhetjük, milyen parányok vagyunk. És amikor megértjük gyengeségünket, segítőkészséggel kell fordulnunk azok felé, akik még nálunk is gyengébbek. Az alázatosságból fakad a könyörületesség erénye, az a belső hang, mely arra indít, hogy töröljük le a könnyeket, enyhítsük a nélkülözést, és amennyire erőnk engedi, vessünk véget a szenvedésnek a mi kis körünkben.

Ezzel a gondolattal, mellyel a hallgatóság minden tagja egyetérthetett, akármilyen felekezethez tartozott is, fejezte be beszédét a lelkész, és miután áldást osztott, az istentisztelet véget ért.

Amikor a hívek szétszéledtek, Mr. Grant a kedves, halovány arcú, komoly tekintetű fiatal lánnyal együtt a bíróhoz lépett.

- Ez, ha megengedik, hogy bemutassam, Louisa, a kislányom.

Marmaduke hallotta már, hogy a lelkész is özvegyember, akárcsak ő maga - de hogy neki is van leánya, méghozzá körülbelül olyan korú, mint Elisabeth, csak most jutott a tudomására.

Végtelenül megörült neki, legalább lesz Elisabethnek egy pajtása, barátnője, aki nemcsak korban, hanem talán gondolkodásban és műveltségben is éppen hozzá illik. Úgyis aggódott már, hogy Bessy a városi

iskola után elhagyatottnak érzi majd magát Templeton magányában.

Louisa kissé elfogódottan fogott kezet Bessyvel, aki tüstént a nyakába borult és megcsókolta, hiszen már első pillantásra rokonszenvesnek találta. Tíz perc se kellett hozzá, és a két fiatal lány úgy összebarátkozott, mintha gyerekkoruk óta ismerték volna egymást. Mindjárt meg is beszélték, hogy másnap találkoznak, sőt terveket szőttek a következő napokra is.

- Csak lassan, lassan, Miss Temple - emelte fel kezét a lelkész félig komoly, félig tréfás tiltakozással. - A lányom eddig nem is tudta, mi a szórakozás, nem szeretném, ha hirtelen túlságosan belevetné magát. Ne felejtse el, hogy Louisa az én háztartásom vezetője, és sok dolga, kötelessége van. Nem fogadhat el annyi meghívást!

- Egy okkal több, hogy kipihenje magát! - felelte Elisabeth. - És mi lenne, ha egy időre egészen feladnák a háztartást? Hiszen csak ketten vannak, és biztos vagyok benne, hogy apám örülne, ha huzamosabb ideig vendégül láthatná önöket házunkban. Itt, az őserdő közepén a társas életnek nagyobb jelentősége van, mint máshol, és komoly ok nélkül nem szabad kitérni előle. Apám azt szokta mondani, hogy a gyarmatokon a vendégszeretet nem is erény, inkább önzésből fakadó szükségesség, és nem a vendég tartozik hálával vendéglátó házigazdájának, hanem megfordítva!

- Ez a mondás csak azt mutatja, milyen nagylelkű ember az ön édesatyja, kisasszonyom. De nem szabad visszaélni bőkezűségével és jóságával. Ne féljen, hogy nem láthatja a lányomat elégszer, hiszen ne felejtse el, hogy én nemcsak Templeton, de az egész környék lelki gondozója vagyok, és sokat leszek úton,

hogy távolabb lakó híveimet is meglátogathassam. És még valami - tette hozzá, aggódva pillantva a távozó hívek után. - Ha az embereket meg akarom nyerni, nem szabad túl sokat mutatkoznom a kastély fényűző termeiben. Ez csak irigységet keltene, és elidegenítene a szegényebb emberektől.

Mialatt ez a beszélgetés folyt, a mohikán főnök mozdulatlanul ült a padon, takarójába burkolózva, mintha nem is látná, mi történik körülötte. Natty Bumppo sem állt fel a fahasábról, ahol kuporgott; fejét egyik kezére támasztotta, míg a másikkal puskáját fogta. Időnként türelmetlen, nyugtalan pillantással nézett körül, s ha mégis ülve maradt, erre az illendőség késztette: nem állhatott fel előbb, mint az öreg törzsfőnök, akit mindig nagy tisztelettel és tapintattal vett körül.

A két öreg erdőlakó ifjú barátja is ott maradt a teremben. Az egyik kandalló előtt állt, és az elhamvadó tűzbe bámult, társaira várakozva. Amikor a bíró és családja elhagyta a termet, Indián John felállt, vállára csúsztatta takaróját, és megrázta fejét, hogy homlokába hulló sűrű fekete haja hátrasimuljon, azután odalépett Grant tiszteleteshez, kezet nyújtott neki, és ünnepélyesen kijelentette:

- Köszönöm, tiszteletre méltó atyám. Szavaid megvigasztalták Csingacsguk szívét. Ha a Nagy Szellem egyszer magához szólít, és újra látom népemet a hegyeken túl, ahol a nap lenyugszik, megmondom nekik, hogy olyan fehér embert is találtam, kinek igazság és könyörületesség lakozik a szívében.

A Nagy Szellem emlegetése kissé meghökkentette a lelkészt, de elnézően mosolygott.

- Örülök, nagy főnök, hogy beszédem elnyerte tetszésedet - mondta, majd a fiatal vadászhoz fordult: - Még nem volt alkalmam megköszönni önnek, amit értünk tett. A biztos haláltól mentett meg minket. Leányom nagyon szeretné megismerni. Ha nincs jobb dolga, örülnék, ha most velünk tartana, és vendégül láthatnám szerény otthonomban. Remélem, barátai, a nagy főnök és Mr. Bumppo is eljönnek.

- Nekem, sajnos, vissza kell térnem wigwamomba - mondta Bőrharisnya. - Elintézni való dolgaim vannak, amiket nem halaszthatok holnapra. De fiatal barátom hazakísérheti önt, uram, neki nem esik nehezére tanult emberekkel beszélgetni. Az öreg John is, azt gondolom, szívesen felkeresi. Őt annak idején, a nagy háborúban, a morva barátok megtérítették, és szeret szent emberekkel beszélni. Én azonban egyszerű, tudatlan ember vagyok, még a betűt se nagyon ismerem. Fiatalkoromban becsülettel szolgáltam a királyt és hazáját, harcoltam a mingók meg a franciák ellen, de társalogni nem tudok. És őszintén szólva, nem is szeretek szobában kuksolni, már most is úgy érzem, nem kapok elég levegőt. Az erdőben őszültem meg. Majdnem minden évben vagy hétszáz hódot ejtettem, nem is szólva a többi vadról. Hétszáz hód nem kis szám, de így volt, elhiheti. Kérdezze csak meg Csingacsgukot. A mohikán főnök tudja, hogy az én számat valótlan szó nem hagyta el soha.

- Mindenki tudja, hogy Natty Bumppo nagy katona, és nagy vadász, nincs szükség tanúra, aki megerősítse - felelte a lelkész. - De nem szabad mindig a múltba nézni, a jövőre is kell gondolni. Nemcsak gondolni, de felkészülni rá. Bizonyára sokszor hallotta már a mondást: "Fiatal embereket is utolérhet a halál, de az öregeket semmiképpen sem kerüli el."

- Sohase voltam olyan balga, hogy azt higgyem,

örökké fogok élni - felelte Natty, és a maga jellegzetes módján, hangtalanul nevetett. - Aki éveken át indiánokkal harcolt, mint én, aki figyelemmel kísérte az állatok életét is, jól tudja, hogy a halál bármely pillanatban utolérhet bennünket. Erős és egészséges vagyok, mert az Onondaga tiszta vizét ittam, és nem cseréltem fel a tüzes vízzel, mint sokan. Nem érzem még éveim súlyát, de a halál sem lepne meg, ha megsuhintaná fölöttem kaszáját.

- Okos beszéd - mondta a lelkész. - Most már csak egy lépés kell a helyes felismerésig. Remélem, ezentúl gyakrabban üdvözölhetem ebben a teremben. Itt készülhet fel legjobban a nagy útra, melyre minden embernek rá kell lépnie. Mi a véleménye a hanyag vadászról, aki nem visz magával puskavesszőt vagy kovakövet?

- Nem olyan öreg hiba! - nevetett Bőrharisnya. - Akármelyik fáról lehet puskavesszőt vágni, és a hegyek közt nem nehéz tűzkövet találni. Inkább az a baj, hogy kár kimenni az erdőbe. A vad egyre ritkább, a puskapor meg egyre drágább, és ami a legszomorúbb, a jogot erőszak váltotta fel. Ezt a legjámborabb prédikáció sem tudja elfeledtetni.

A lelkész észrevette, hogy ügyetlen példázatával csak lovat adott Bőrharisnya alá. Nem akart vele vitatkozni. Elbúcsúzott tőle, és Indián John meg a fiatal vadász kíséretében leányával együtt elindult hazafelé.

A Fő utcáról csakhamar letértek egy gyalogösvényre, mely oly keskeny volt, hogy csak egyenként tudtak egymás mögött haladni. A hold magasan állt az égen, sugarai szinte merőlegesen hullottak alá. A négy ember árnyéka kirajzolódott az ösvényt szegélyező hóban.

A lelkész haladt elöl, és időnként hátrapillantott. Mögötte az indián lépegetett fedetlen fővel, még mindig szálfaegyenesen. Sötét szeme néha tüzesen felvillant a holdfényben. Ki tudja, mire gondolt, milyen szenvedélyes érzések tomboltak benne? A harmadik Louisa volt - maga az ifjúság, az öreg mohikán főnök egyenes ellentéte. Az ifjú vadász zárta le a sort. A lány kék szeme néha találkozott az övével, amint egy-egy pillanatra megálltak pihenni.

- Amint beszédéből és viselkedéséből látom, ön kitűnő nevelésben részesült, Mr. Edwards - mondta a lelkész. - Tulajdonképpen hová való?

- Ebben az államban születtem.

- Igazán? Sohasem gondoltam volna. Inkább úgy beszél, mint a fővárosiak. Hogy érezte magát Temple bíró házában? Hogy tetszett a társaság?

- Erről nem sokat mondhatok - felelte a fiatalember. - Nem vagyok túlságosan társaságkedvelő.

- Igen, észrevettem a viselkedésén. Mindig ilyen tartózkodó? Louisa, vigyázz! Most át kell mennünk a patakon. A jég erős, nem szakad be, csak könnyű elcsúszni rajta.

A fiatalember karon fogta a lányt, és átsegítette a befagyott patakon. Amikor felkapaszkodtak a túlsó partra, a lelkész így folytatta:

- Nem ismerem az érzelmeit, fiatalember, de ha neheztel Temple bíróra, nincs igaza. A bíró derék ember, és nem tehet róla, hogy megismerkedésük ilyen szerencsétlen körülmények közt történt.

Ekkor előlépett az indián, és ő válaszolt az ifjú helyett.

- Amit tiszteletre méltó atyám mond, bizonyára helyes, de csak fehér emberekre vonatkozik. Ennek a fiatal sasnak az ereiben azonban delavár főnökök vére csörgedez. Piros vér, tüzet nem lehet jámbor szavakkal eloltani.

A lelkész tiltakozóan felemelte kezét.

- Ejnye, ejnye, John! Hát erre tanítottak a morva barátok?

Az indián nem felelt, csak megrázta fejét. Vadul fellobbanó szeme most már megint nyugodt és egykedvű volt.

A kis szóváltás nem kerülte el Louisa figyelmét. Megállt, és a mohikánra bámult.

A fiatalember félreértette tétovázását.

- Fárasztó út ez, nem igaz, Miss Grant? - kérdezte. - Látom, lába besüpped a hóba, és nem tud velünk, férfiakkal lépést tartani. Kérem, kapaszkodjék meg a karomban. Most már, azt hiszem, célnál vagyunk. Az a világos ablak odaát bizonyára már az ön otthona.

- Igen, az a mi házunk, és jól megraktam a kályhát, mielőtt elindultam a templomba. A parázs visszfénye világítja meg olyan barátságosan az ablakot. Egyébként téved, ha azt hiszi, hogy elfáradtam. Nem vagyok olyan fáradékony. Azért álltam meg, mert véletlenül az ön indián barátjára pillantottam, és bevallom, megijedtem tőle. Az arca olyan vad és fenyegető volt. Most hallom, hogy önök rokonok. Ha így van, akkor nem félek tőle, hiszen ön iránt valami megmagyarázhatatlan bizalmat érzek.

A fiatalember hirtelen mozdulattal lekapta süvegét. Sűrű, barna haja szép, magas homlokába hullt. Büszkén, öntudatosan állt ott. Amikor átsegítette Louisát egy hóbuckán, már közvetlenül a ház előtt, a lány lopva ránézett, és megint megállt.

- Ön nem ismeri eléggé az indiánokat, Miss Grant - mondta a fiatalember. - Különös nép ez, és nem könnyű megérteni. A bosszú náluk nem bűn, hanem erény. Gyerekkoruk óta azt tanulják, hogy kötelességük minden sértést megtorolni. Mondhatom, a bosszúvágy a legnagyobb szenvedélyük, melytől csak a vendégszeretet óvhat meg, mert az még a bosszúvágynál is erősebb bennük.

- De ön, remélem, nem ebben a szellemben nevelkedett? - kérdezte a lány megdöbbenve, és önkéntelenül kihúzta karját a fiatalember karja alól.

- Édesapjának azt válaszolnám, hogy az anglikán hitben nevelkedtem, és ő bizonyára beérné vele. De önnek, úgy érzem, nagyobb, teljesebb őszinteséggel tartozom. Lehet, hogy családom indián kapcsolatai tehetnek róla, de meg kell mondanom, a keresztény megbocsátást nem tudom megérteni. Ez a langyos érzés nekem is idegen. De amennyire tőlem telik, igyekszem sötét hajlamaimat leküzdeni.

Közben utolérték a lelkészt és Indián Johnt, akik már ott álltak a magányos ház küszöbén. Körös-körül minden kopár volt, egyetlen fát vagy bokrot sem lehetett látni. A ház kívülről rideg és barátságtalan volt, mint a legtöbb telepes családé. Odabenn azonban ragyogó tisztaság és kellemes meleg fogadta őket.

A ház egyetlen tágas helyiségből állt, mely lakószobául és konyhául is szolgált. A tűzhelyen úgy

lobogtak a nagy fahasábok, hogy a gyertya, melyet Louisa meggyújtott, szinte fölöslegesnek tetszett. A padlót rongyszőnyeg borította. A kerek teázóasztal, az íróasztal és a könyvespolc - mindhárom mahagónifából - szerény jólétről tanúskodott. A többi bútor - a székek, a konyhaasztal, az egyszerű szekrény, a fogas - falusi asztalos kezdetleges munkája volt. A falakat néhány kép és rajz díszítette.

A képek közt volt egy meglehetősen gyermekded rajz, melyen fiatal nő borult könnyezve egy sírra. A háttérben egy templom csúcsíves ablakait lehetett látni.

A sírkövön sok név egymás alatt. Valamennyi a Grant családhoz tartozott, és a név mellett születési és halálozási évszámokat tüntetett fel az, aki a rajzot készítette.

A fiatalember futó pillantást vetett erre a rajzra, és már tisztában volt a lelkész családi körülményeivel. Mr. Grant özvegyember volt, Louisa pedig hat testvér közül az egyetlen, aki életben maradt.

Amikor mindnyájan helyet foglaltak a tűz mellett, a lelkész a fiatalemberhez fordult:

- Indián John érdekes dolgokat mesélt nekem önről. Ha jól értettem, azt mondta, hogy ön delavár származású. Kérem, ne értsen félre, ha ezt szóvá teszem. Az én szememben - és véleményem szerint minden rendes ember szemében - a származás vagy a bőr színe nem számít; se nem bűn, se nem érdem. Mindenkit jelleme és egyéni tulajdonságai alapján kell megítélni. De John indián hagyományokról beszélt, melyek a bosszút dicső színben tüntetik fel. Ez az, amivel nem tudok egyetérteni.

A mohikán türelmesen megvárta, amíg a lelkész el nem hallgat, és csak akkor emelte fel karjait, azzal a kifejezőerővel, mely az indiánok mozdulatait olyan beszédessé teszi.

- Tiszteletre méltó atyám még az élet virágában van, lábai fürgék, fáradhatatlanok. Kapaszkodj fel egyszer a legmagasabb hegy csúcsára, és nézz körül. Mindaz, amit szemed onnan láthat, a napkeleti égtől addig, ahol a nap lenyugszik, a fiatal sast illeti meg - az egész környék az ő jogos birtoka. Delavár vére nem nyugodhatik bele abba, hogy kifosztották. Ha a kvéker bíró olyan igazságos, ahogy te állítod, akkor egy nap odalép a fiatal sashoz, és azt mondja neki: "Osszuk meg a földet kettőnk között, mint ahogy a Susquehanna kettéosztotta a végtelen prérit! "Delavárok fia, vedd át osztályrészed, és légy újra főnök őseid birtokán!"

- Arról ne is ábrándozz! - kiáltott rá az ifjú keserűen. - Sohasem fogja azt megtenni! A farkas nem engedi ki karmaiból a zsákmányt, amit egyszer már megragadott! A kígyó se, amit csellel és ravaszsággal hatalmába kerített!

- Csak ne olyan hevesen, fiam! - csitította a lelkész. - Mérsékelje magát. Vannak dolgok, amiket ön nem érthet meg, mert nagyon egyoldalúan lát mindent. Igaz, hogy ez a föld valamikor az őslakóké volt, akiktől, mint ön mondja, csellel és erőszakkal vették el. De ne felejtse el, hogy háború volt, és a hatalmas változások, melyek népek sorsát döntötték el, az egyes embert sem kerülhették el. Ha végignéz a világtörténelmen, hány példát lát erre? Hatalmas királyokat, büszke birodalmakat söpört el az idő. Hol vannak a filiszteusok, akik Izrael gyermekeit egykor rabigába hajtották? Hol van Babilon, melyet megrontott a fényűzés? Az indián népek sorsa keserű

és tragikus, de Temple bíró nem tehet róla.

A fiatalember felugrott, és egy pillanatig mindenki azt hitte, hogy a lelkész szavába vág; de erőt vett magán, visszaült a székre, és kezébe temette arcát. Louisa hüledezve nézte. A lelkész halkan csillapítgatta:

- Ne félj, kislányom, mindjárt megnyugszik. Hiába, indián vér van az ereiben. Sem a vallás, sem a nevelés nem tudja egészen legyőzni. Nekünk is segítenünk kell, hogy beilleszkedjék a mi társadalmunkba.

Halkan beszélt, de a fiatalember, úgy látszik, meghallott szavaiból egyet-mást. Felemelte fejét, és most már nyugodt hangon ennyit mondott:

- Bocsásson meg, Miss Grant..., hevességem elragadott. Ne féljen, nem leszek mindig ilyen. De ne kívánják tőlem, hogy a delavárokat megtagadjam. Büszke vagyok rájuk és atyai barátomra is, a nagy mohikán főnökre!

A lelkész már megbánta, hogy olyan kérdést tett szóvá, mely vendégeit ennyire felkavarja. Mindent elkövetett, hogy a beszélgetést más irányba terelje. Ez sikerült is neki. Az est hátralevő része már sokkal kedélyesebben telt el. Azután felálltak a vendégek, és elbúcsúztak. A kapu előtt elváltak egymástól. A mohikán visszatért a faluba, a fiatalember pedig elindult abban az irányban, ahol Bőrharisnya kunyhója húzódott meg az erdőben.

VII.
ESTE A KOCSMÁBAN

Templeton még messze volt ahhoz, hogy városkának

lehessen nevezni, de már két kocsmával dicsekedhetett. Az egyik - az előkelőbb - A Bátor Dragonyoshoz címzett fogadó volt. Sokáig egyedül uralkodott az ital után epedő szomjas torkok felett. Idővel azonban versenytársa támadt. Az utca túlsó oldalán új italozó nyílt meg egy nagyobb faházban, melynek oromzatát dús faragványok díszítették. A bejárat fölé cégtáblát akasztottak, melyen óriási betűk hirdették, hogy itt van a "Templetoni Kávéház és Vendéglő. Tulajdonosok: Habaku Foote és Josua Knapp".

Ezek az urak sok vendéget elhódítottak a régi kocsmától, elsősorban azzal, hogy náluk hitelbe is lehetett inni. De a falu zöme nem pártolt el a "Bátor Dragonyos" gazdáitól - a sánta Hollister kapitánytól és feleségétől, akikkel már volt alkalmunk megismerkedni.

Temple bíró és barátai, ha kedvük szottyant kocsmában iddogálni, csak a "Bátor Dragonyos"-t látogatták.

Az ivó tágas helyiség volt, három fala mentén asztalokkal és padokkal. A negyedik fal mellett két hatalmas kályha ontotta a meleget; köztük néhány ajtó nyílt a konyhába és a folyosóra. Az egyik sarkot az alacsony korláttal különválasztott söntés foglalta el, ahol Hollisterné asszony trónolt palackokkal és poharakkal megrakott polcok előtt, miközben Hollister kapitány, a függetlenségi harcok rokkant veteránja, az asztaloknál ülő vendégeket szolgálta ki, vagy a tűzzel foglalatoskodott.

- Kedvesem - szólt rá a felesége félig barátságosan, félig bosszúsan -, hagyd már azt a piszkavasat! Inkább hozd rendbe az asztalokat. Hát nem látod a piszkos poharakat? A kályha mellett még ott a korsó, amelyből

tegnap este Todd doktor ivott. Nemsokára itt lesz újra. Itt lesz a bíró is a barátaival. Az ügyvédek is eljönnek, azt mondták. Igyekezz hát egy kicsit! Én meg kinézek a konyhába. Judith, az a fekete bestia, csak akkor dolgozik rendesen, ha a körmére nézek. Megmondtam neki, hogy ma este ragyogjon minden a tisztaságtól, különben repül. Aztán kereshet helyet magának odaát a "kávéházban"!

Több megvetést nem lehet hangba sűríteni, mint ahogy ezt a szót Hollisterné kiejtette.

Hollister őrmesteri rangban harcolta végig a háborút - a kapitányi rangot csak később adományozta magának, ahogy ez akkoriban szokásos volt -, és nem tartozott a gyáva emberek közé, de feleségével nem mert ellenkezni. Sietett az asztalokat rendbe tenni és a poharakat elmosni.

Az asszonynak egyébként igaza volt. Negyedóra múlva benépesedett az ivó. Majdnem minden asztalt vendégek ültek körül. Hollister kapitány alig győzte a sok munkát. Vastag fatálcákon hordta a sörrel vagy almamusttal telt korsókat. Már szédült egy kicsit, mert a legtöbb asztalnál megkínálták az itallal, amit hozott.

Todd doktor két ember társaságában ült a sarokasztalnál. Az egyik Doolittle volt, az ezermester, a másik pedig egy fiatal ügyvéd. Templetonban két ügyvéd is élt, ez volt a fiatalabbik. Külföldi posztóból varrt, divatos szabású, derékban szűk, hosszú kabátot viselt, melynek zsebéből hol egy nagy burnótszelencét, hol meg egy vastag ezüstórát húzott elő. A szelencéből mindig egy csipetnyi tubákot vett ki, az orrába dugta, és hatalmasat tüsszentett. Az óráját pedig büszkén mutogatta: lószőrből font láncon kis kulcs fityegett rajta, azzal kellett felhúzni.

- Hallom, hogy ma súlyos operációt végzett, doktor - fordult Toddhoz.

- Az eset nem volt olyan súlyos. Sörétet kellett eltávolítanom a páciens vállából.

- És ki volt a sebesült? Igaz, hogy Natty Bumppo fia?

- Dehogy a fia! Csak a barátja.

- Úgy? A barátja! No, azt mindenki mondhatja! És ki sebesítette meg? Igaz, hogy a bíró? És miért tette?

- Túl sokat kérdez, kedves barátom. Mindez nem tartozik rám.

- Nem úgy van az! - heveskedett az ügyvéd. - Végtére is civilizált országban élünk, ahol nem lehet megengedni, hogy valaki csak úgy ukmukfukk belelőjön embertársa vállába. Tenni kell valamit ellene, nehogy az ilyen dolgok megismétlődhessenek. Hajlandó nekem ebben segíteni?

Todd most már megértette, miben sántikál az ügyvéd. Egy kis botrányt szeretne kavarni, amin kereshet valamit; ha egyebet nem, hát azt, hogy beszéltessen magáról. "Nem, komám - gondolta Todd -, nem kaparom ki neked a gesztenyét a tűzből! Nem leszek bolond Temple bíróval összeveszni..."

- Ugyan, Mr. Lippet! - felelte. - Egy kis baleset volt, semmi egyéb. Kár volna ebből nagy ügyet csinálni. Örüljünk, hogy a sörét nem ért nemesebb szervet. Az ember válla nem olyan kényes, sokat kibír, nem igaz?

- Én nem tudnám ilyen könnyen venni a dolgot - folytatta az ügyvéd makacsul. - Mit szól hozzá, maga, Mr. Doolittle? Magának már hivatalból is közbe kellene

lépnie!

Hiram Doolittle békebíró volt és a községtanács tagja. Kisebb ügyeket maga szokott elintézni, csak a fontosabbak kerültek Temple bíró elé. De ezt csak nem lehet kis ügynek nevezni? Ha meg nagy ügy, mért avatkozzék bele?

- A sértett félnek joga van a hatósághoz fordulni - felelte. - Amíg nem tesz feljelentést, semmi közöm az egészhez.

Az ügyvéd mondani akart valamit, de ebben a pillanatban kinyílt az ajtó, és Natty Bumppo lépett be az ivóba.

Az öreg vadász ide is magával hozta elmaradhatatlan kísérőjét, hosszú csövű puskáját, mely az évtizedek során sok jó szolgálatot tett már neki. Leült a sarokba, az egyik kályha mellé, és a puskát szokása szerint térde közt tartotta. A kocsmáros odalépett hozzá, kezet fogott vele, és megkínálta egy korsó sörrel. A két embert a barátság szálai fűzték egymáshoz, már csak azért is, mert fiatalkorukban mindketten katonák voltak.

- Éppen rólad beszéltünk, Natty - kezdte Hollister kapitány. - Tudod, azzal a balesettel kapcsolatban... Vannak, akik úgy vélik, hogy nem kellene a dolgot annyiban hagyni, és...

- Én meg azt mondom, örüljünk, hogy nem történt nagyobb baj, és felejtsük el az egészet! - vágott a szavába a kocsmárosné. - Temple bíró derék ember, akit nem kell a kötelességére figyelmeztetni. Bizonyára kártalanítja majd a fiatalembert ezért a kis kellemetlenségért.

Az öreg vadász hangtalanul nevetett, majd így szólt:

- Amikor megláttam azt a sörétes puskát a bíró kezében, rögtön tudtam, hogy nem sokra megy vele. Ilyen fegyverrel csak az tud pontosan célba találni, akinek biztos keze és nagyon jó szeme van. Nagy Kígyó például, akarom mondani, Indián John, aki most nálam lakik, még sörétes puskával is elejti a szarvast.

- Nem is tudtam, hogy olyan nagy vadász! - kiáltott fel a kocsmárosné. - Ki se néz az öregből!

- Látták volna fiatalkorában! - mosolygott Bőrharisnya. - Például az ötvenhetes háborúban Milyen daliás férfi volt, legalább három hüvelykkel szálasabb, mint most! Meztelen felsőtesttel járt az erdőben, melle hadiszínekre mázolva, arcának egyik fele vörös volt, másik fele fekete. Fejét kopaszra nyírta, csak egy hosszú csimbók maradt a koponyája közepén, ahova sastollakat tűzött. Félelmetes harcos volt, de sohasem kegyetlen, és mindig igazságos! Ha a fehér ember nem olyan kapzsi és telhetetlen, ha meghagyja az indiánoknak ősi vadászterületüket, akkor nem folyt volna annyi vér a Susquehanna forrásvidékén.

Az ajtóra bámult, mintha emlékezetébe idézné a régi időket, amikor az első telepeseknek jól be kellett reteszelni éjszakára házuk ajtaját. De a zörej, amely kívülről hallatszott, nem indián támadás jele volt. Marmaduke Temple érkezett meg társaságával. Nyomukban Indián John lépett be a kocsmába..., éppen az az ember, akiről beszéltek.

Az új vendégek megjelenése megbontotta az asztalok addigi rendjét. Az ügyvéd felhasználta a kavarodást arra, hogy elosonjon; nem volt kedve a bíróval szembekerülni. De a legtöbb jelenlevő örömmel üdvözölte Temple bírót. Ezalatt Hartmann kényelembe

helyezkedett. Levetette parókáját, és meleg gyapjúsapkát húzott kopasz fejére, aztán letelepedett egy öblös karosszékbe. A kocsmáros már hozta legkedvesebb hosszú szárú pipáját - a németnek mindenütt volt egy pipája, ahol csak tartózkodni szokott. Jól megtömte, rágyújtott, és az első füstfelleg után, amit a mennyezet felé eregetett a söntés felé fordult.

- Hé, Betty! - rikoltotta, - Gyerünk azzal a punccsal!

Marmaduke a hosszú padra ült, Hartmann mellé. Ugyanott foglalt helyet Richard is. Monsieur Lequoi hosszasan udvariaskodott, mielőtt lehorgonyzott. Székét hol jobbra húzta, hol balra, hol előretologatta, hol hátra, amíg végre egy olyan helyet talált, ahol úgy érezte, nincs senkinek az útjában, még a kályhából kiáradó meleget sem veszi el senkitől. A mohikán a pad végében talált helyet, közel a söntéshez. A kocsmárosné, mihelyt meglátta, egy öblös korsót nyújtott felé.

- John bácsi, kóstolja meg ezt az almamustot! Egy pohárka pálinkát is öntöttem bele, hogy erősebb legyen. Olyan finom, hogy még egy indián főnök is megihatja, igaz-e, John?

Az öreg mohikán húzott egyet a korsóból, aztán komolyan bólintott.

- Mi újság, Jotham? - fordult az egyik telepeshez Marmaduke. - Hallom, hogy eladtad a házadat. Jó árat kaptál érte?

- Meglehetősen. A szántóért tíz dollárt kaptam holdanként, az erdőért meg másfelet. A házat megbecsültettük, és azt mondták, testvérek közt is megér nyolcvanat. Így hát ebben maradtunk. Most

aztán gazdag ember vagyok. Összesen majdnem háromszáz dollár ütötte a markomat.

- És hol fogsz lakni, ha eladtad a tetőt a fejed fölül?

- A szomszéd faluban tanítót keresnek. Tudok írni, olvasni meg számolni is.

Elhatároztam, hogy felcsapok tanítónak.

- És ha nem bírsz a gyerkőcökkel?

- Akkor sincs nagyobb baj. Eredetileg csizmadia voltam. Legfeljebb visszatérek a régi mesterségemhez.

- Isten éltessen, Jotham! - nevetett Marmaduke.

Most Hiram Doolittle settenkedett oda hozzá, és megkérdezte:

- Mi újság a nagyvilágban, bíró úr? Igaz az, hogy a franciák nem nyugszanak?

- Hát amióta lefejezték a királyukat, nem lehet bírni velük. Azok a jakobinusok!

- Ó, szegény, boldogtalan királyom! - sopánkodott Monsieur Lequoi.

- És mit csinál a kongresszus? - érdeklődött tovább Doolittle.

- Egy új törvényt hozott a halak és vadak védelmére - mesélte Marmaduke. - Kíméleti időt rendelt el, amikor nem szabad halászni, sem rőtvadat lőni. Nagyon okos intézkedés.

- Okosabb lett volna az esztelen erdőirtást megtiltani - szólt bele Bőrharisnya. - Attól ritkult meg a vad. Nem a vadászok az okai, hanem a telepesek.

- Maga mindent a vadászok szemével néz, Natty! - mondta Hartmann. - De nemcsak vadászokból áll ám a világ! Ezen az óriási földön mások is akarnak élni. Itt szántóföldek lesznek, falvak, városok..., ez az igazság.

- Az igazságról ne beszéljünk! - fakadt ki Bőrharisnya keserűen. - Micsoda törvény az, mely megfosztja az erdő őslakóit megélhetésüktől?

- Ó, szegény, boldogtalan királyom! - zokogott Monsieur Lequoi, és kirohant az ivóból. A többiek utána néztek, és látták, hogy izgatottan hadonászva botorkál boltja felé a magas hóban.

- Bolond francia! - nevetett Hartmann. - Ugyanolyan bolond, mint az öreg Natty, aki tudhatná, hogy nem lehet visszasírni a régi időket!

- Bolond mindenki, aki búsul, amikor vigadni is lehet! - kiáltott fel Richard. - Ejnye, Hollisterné asszonyság, hol késik az a finom puncs?

- Éppen most készült el - felelte a kocsmárosné.

Hollister kapitány hatalmas, gőzölgő tálat állított a söntésasztalra. Felesége merítőkanalat vett elő, és hozzálátott a töltögetéshez. Az első poharat Richard kapta ki a kezéből. Nagyot húzott belőle, és csettintett.

- Isteni nedű! - kiáltotta lelkesen. - Meg kell mondanom, hogy Hollisterné asszony nagyszerűen ért a puncsfőzéshez. Isten éltesse az emberi kor legvégső határáig!

- Köszönöm, Mr. Jones - felelte az asszony kipirulva. - Örülök, hogy ízlik. Remélem, a többiek is így vélekednek.

- Figyelem, uraim! - folytatta Richard. - Ide hallgass, kedves Duke bátyám! Távolléted alatt egy bordalt írtam, és még zenét is költöttem hozzá.

- Halljuk! Halljuk! - hallatszott mindenfelől.

Richard rákezdte:

Ha csőstül jönnek a bajok,
nem férfi az, ki nyavalyog,
igyál, igyál!

Ne lógasd orrod, mint a ló,
embernek bánat nem való,
igyál, igyál!

És míg a csengő telt pohár
a cimborák közt körbejár,
igyál - igyál - igyál!

Ha váratlan szerencse ér,
öröm magában mit sem ér,
igyál, igyál!

Hadd ossza meg a jó barát
ezt éppúgy, mint a jó borát,
igyál, igyál!

És míg a csengő telt pohár
a cimborák közt körbejár,
igyál - igyál - igyál!

A dal általános tetszést aratott. Richard közkívánatra megismételte másodszor is. Harmadszorra már az

egész társaság együtt énekelt vele.

- Hát te mit szólsz ehhez, öreg főnök? - fordult Richard a mohikánhoz. - Van olyan szép, mint a ti harci dalaitok?

- Szép, szép - bólogatott Indián John, aki a kocsmárosné jóvoltából már alaposan felöntött a garatra, nem is szólva azokról a korsókról, amiket a bőkezű Marmaduke és Hartmann is rendelt neki. A német egészen ellágyult a puncstól, és szeretett volna megölelni mindenkit.

- Bravó, Richard! - kiáltotta. - Gyönyörű dalt költöttél. De hadd halljunk valami mást is! Fogadjunk, hogy Bőrharisnya is tud énekelni. Halljunk egy szép vadászdalt! Vagy énekelje el nekünk az őserdő dalát!

De Bőrharisnya nem állt kötélnek. Azt felelte, hogy vadászdalt csak a szabad ég alatt lehet énekelni, nem való az ide, a zárt szobába.

- Hát akkor énekeld az enyémet, öreg fiú! - kiáltotta Richard, és két korsó punccsal kezében odalépett Natty elé. Az egyiket neki, a másikat a mohikánnak nyújtotta át. Mindketten egy hajtásra kiitták.

Bőrharisnyán nem látszott meg, hogy ivott, de Indián John nagyon furcsán kezdett viselkedni. Ültében felsőtestét himbálta, és fejével is ütemesen bólogatott. Közben halkan, szinte nyögve, dünnyögve dúdolgatott magában, delavár nyelven. Hangja elveszett az általános lármában, de Bőrharisnya, aki mellette ült, és ismerte a delavárok nyelvét, megértette a mohikán dúdolását.

- Mi jut eszedbe, Nagy Kígyó? - súgta neki. - A mohikánok harci dalát énekeled? Csatába készülsz

talán? Hol van itt az ellenség?

- Sólyomszem bölcs ember..., de most... nem tudja..., mit beszél - felelte John. - Én Csingacsguk vagyok, a delavárok főnöke..., híres harcos..., tomahawkom piros volt a gaz mingók vérétől!

- Itt nincsenek mingók - csitítgatta Bőrharisnya.

- Van más tolvaj is a mingókon kívül..., aki elvette tőlünk az erdő vadját, a folyó halait..., aki elrabolta a fiatal sas birtokait...

A mohikán szeme a levegőbe meredt, mintha a messzeségbe bámulna. Arca eltorzult, félelmessé vált. Hangja egyre erősebb lett, és most már vijjogó hangon énekelte az ősi delavár harci dalt. Hirtelen mozdulattal felszegte fejét, és amint haját hátravetette homlokából, tekintete egészen megváltozott. Szeme most vadul lobogott. Reszkető kézzel övébe dugott tomahawkja után nyúlt. De Bőrharisnya lefogta öreg barátja kezét.

- Vigyázz, Nagy Kígyó! - súgta a fülébe delavár nyelven. - A vérontás ideje lejárt. Magad is tudod, ez az átkozott tűzital szállt csak a fejedbe. Hiába, indiánnak nem szabad pálinkát innia.

Az öreg John feje lehanyatlott, szemében kialudt a tűz. Amikor Richard újabb kancsót nyújtott felé, John bambán rávigyorgott, mindkét kezével megragadta a kancsót, mohón kiitta az utolsó csöppig, aztán félig eszméletlenül az asztalra roskadt.

- Az öreg John jól teleszívta magát! - röhögött Richard.

- Gyere, kapitány, fektessük le valahova, hisz ilyen állapotban nem tud hazamenni. Vigyük ki a pajtába, a

szalmán majd kialussza magát. Én majd kifizetem, amit ivott, meg az éjjeli szállást is.

Két oldalról belekaroltak, és kivezették - helyesebben szólva kivonszolták - a pajtába. Lefektették a törekbe, és betakarták egy vastag lópokróccal. John már nem tudta, mit csinálnak vele.

Amikor Richard visszatért az ivóba, Hiramba botlott, aki vigyorogva nézett rá.

- Mit bámulsz, Hiram? - kiáltott rá Richard. - Inkább énekelj velem:

És míg a csengő telt pohár
a cimborák közt körbejár,
igyál - igyál - igyál!

- Micsoda pacsirta lett belőled! - hahotázott Doolittle. - De mondd csak: mi lesz a templomunkkal? Mikor építjük tovább?

- Nem templom lesz, hanem dóm, érted? Dóm - székesegyház! Szobrokkal, freskókkal, orgonával, mellékoltárokkal! Nem elég az egy torony, amit terveztünk. Két torony lesz rajta! Marmaduke fizeti, van pénze elég. Ugye, fizeted, kedves bátyám? Hoci a pénzt, öregem!

- Olyan lármát csapsz, Dick, hogy nem értem, amit Todd doktor mond nekem - intette le Marmaduke. - Szóval, hány hét alatt gyógyul meg? És mit gondol, nem kell félni, hogy a seb gennyesedni kezd ilyen hidegben?

- Szó sincs róla, bíró úr - felelte a doktor. - Az a seb, amit én kötöztem be, nem gennyesedik. Szerencsére jó kézbe került.

Richard már a terem másik végében koccintgatott. Kacagva mesélte, hogyan fektették le az öreg mohikánt a pajtában, hiszen úgyse tudott volna hazamenni.

Csak egy dologban tévedett Richard Jones. Arra nem gondolt, hogy a társaság többi tagja is csak nehezen kerül haza. Hajnaltájban, amikor Marmaduke hazafelé botorkált, egyszerre csak azon vette magát észre, hogy egyedül baktat, társait elveszítette. Megfordult, és a lábnyomokat követve visszafelé bukdácsolt, hogy megkeresse őket. Ekkor furcsa látványra bukkant. Cimborái ott hevertek a hóban. Richardnek csak a feje látszott ki, de azért vígan bömbölte:

És míg a csengő telt pohár
a cimborák közt körbejár,
igyál - igyál - igyál!

Mi történt ezalatt a kastélyban?

A legtöbb gyertyát eloltották. A nagy társalgóban csak négy gyertya égett a négy sarokban, a magas, nehéz gyertyatartókban, nehogy a ház teljes sötétségbe boruljon.

A kulcsárnő nyájas arccal forgolódott Elisabeth körül, de szíve mélyén csak úgy forrt a méreg. Ebben a házban eddig az ő akarata szerint történt minden, és esze ágában sem volt kezéből kiengedni a hatalmat. Hogy egy ilyen fiatal fruska parancsolgasson neki! Inkább más helyet keres magának! De nem akarta elhamarkodni a dolgot. Elhatározta, hogy előbb kitanulmányozza Elisabeth természetét. Megpróbált beszélgetést kezdeni vele, de Elisabeth csak ennyit válaszolt:

- Az út nagyon kifárasztott, és szeretném kipihenni magam. Legyen szíves, nézze meg, jól ég-e a tűz a szobámban.

Remarkable-nek már az ajkán volt a hetyke válasz: a kisasszony maga is megnézheti, ha érdekli - de fékezte magát. Rövid habozás után teljesítette a parancsot, aztán jelentette, hogy a tűz rendben van. Erre Elisabeth jó éjszakát kívánt a kulcsárnőnek meg Benjaminnek, aki éppen egy kosár fát hozott be, aztán magukra hagyta őket, és visszavonult szobájába.

Mihelyt az ajtó becsukódott Miss Temple mögött, a házvezetőnő zavaros locsogásba fogott. A kisasszonyról beszélt. Eleinte dicsérte, majd egyre nyíltabban bírálgatta. Benjamin egykedvűen hallgatta. Megpiszkálta a tüzet, egy pillantást vetett a hőmérőre, majd a tálalóhoz lépett, melynek igazi helye tulajdonképpen a szomszédos ebédlőben lett volna. Benjamin kinyitotta az egyik ajtócskát, amely mögött ragyogó palackok sorakoztak. Néhány percig elbűvölten nézte a csábító látványt, aztán kiválasztott egy palackot és két pohárral együtt az egyik kis asztalkára rakta. Két kényelmes széket húzott oda, és így szólt a kulcsárnőhöz:

- Most a mi szentesténk következik, Miss Remarkable... Parancsoljon, foglaljon helyet. Odakinn süvít a szél, de nem tesz semmit. Annál kedélyesebb idebenn egy üveg jó itóka mellett. Poharazgatás közben aztán elmesélheti, mi a véleménye a kisasszonyunkról, hisz látom, az nyomja a begyét.

- Nagyon kedves, Mr. Penguillan...

- Nevezzen csak Ben Pumpnak, mint a többiek. Így rövidebb, különösen találó ma este, mivel eltökélt

szándékom, hogy ennek a palacknak a tartalmát átpumpálom a saját bendőmbe. De azért magának is marad, Miss Remarkable.

Az ösztövér kulcsárnő úgy kacagott, hogy csontjai szinte zörögtek, akár a száraz kóró.

- Maga kópé! - visította. - Mindig tudtam, hogy az italokat meg szokta dézsmálni, de szemet hunytam rá. Sajnos, a jó világnak befellegzett. Nagy változások várhatók a házban.

- Változások? Miféle változások? - kérdezte Benjamin, és a sárgásan csillogó nedűre pislogott, melynek szintje máris alább szállott az üvegben.

- Hát hogy egyébről ne beszéljek, ez a ház eddig arról volt nevezetes, hogy ételben-italban nem volt hiány. Kérem, töltsön nekem még egy pohárkával, Ben! Gazdánkról sok mindent lehet mondani, csak azt nem, hogy fukar volna. No de most itt a lánya, és úgy látom, eltökélt szándéka, hogy kezébe veszi a kormányt. Sötét jövő vár ránk, kedves Ben.

- Ilyen az élet, Miss Remarkable - vonogatta vállát a komornyik. - A szél gyakran megfordul, akárcsak a tengeren. De a jó hajós minden szélben megállja a helyét.

- Maga könnyen beszél, Benjamin! De kíváncsi vagyok, mit szólna, ha kormányos volna egy hajón, és egy szép nap valami tejfölösszájú fickót tennének meg felettesének.

- Velem ez nem történhetik meg - felelte Ben nagy önbizalommal. - Mert ha megteszik, már itt se vagyok. Egy olyan ember, mint én, könnyen el tud helyezkedni.

A kulcsárnő megint megnedvesítette ajkát az itallal, és így szólt:

- Hát persze..., egy férfi, az egészen más. De én is megmutatom, hogy velem sem lehet kukoricázni. Én is megállom a helyem az élet tengerén, ahogy mondani szokták.

- Hagyjuk csak a tengert, kedves Miss Remarkable - mondta Ben, aki sűrűn töltögetett magának, és már a hatodik vagy hetedik pohárkánál tartott. - A tenger még az életnél is viharosabb, ha mondom. Én nem félek sem az egyiktől, sem a másiktól. Micsoda pompás itóka ez! Ilyet nem mérnek a "Bátor Dragonyos"-nál. Egyszer a Biszkájai-öbölben olyan viharba kerültünk, hogy azt hittük, ütött az utolsó óránk. Akkora hullámok söpörtek végig a fedélzeten, mint ez a ház. Képzelje csak, Miss Remarkable, hullámvölgy, hullámhegy, megint egy hullámvölgy, újabb hullámhegy, és...

- És? - kérdezte a kulcsárnő izgatottan.

- És mégis itt vagyok! - fejezte be diadalmasan Benjamin. - Erre iszom egyet.

- Ha arra gondolok, hogy Miss Elisabeth... - kezdte újra a kulcsárnő, de a komornyik a szavába vágott.

- Mi baja van a kisasszonnyal? Bántotta magát?

- Nem bántott éppen, de nem várok tőle semmi jót.

- Én meg csak jót várok tőle, ha éppen tudni akarja! Bájosabb teremtést még sohasem láttam. Milyen gyönyörű szeme van, milyen selymes haja, milyen pompás alakja! Az orrszobor a hajón, amelyen szolgáltam, valami királynőt ábrázolt, de nyomába se

jött a mi kisasszonyunknak!

- Lehet..., de nekem Louisa Grant jobban tetszik. Sokkal szerényebb és finomabb modora van. Miss Temple nagyon magasan hordja az orrát. Szóba sem áll az emberrel.

- Ugyan, ugyan...

- Eh, magával nem lehet okosan beszélni! Úgy látszik, részeg.

- Micsoda? Engem mer részegnek nevezni? Maga papagáj!

- Maga medve! Nem is tudom, mi ütött belém, hogy leültem magával eszmecserét folytatni! Jó éjszakát!

Remarkable Pettibone felugrott, és dühösen kirohant a szobából. Még az ajtót is becsapta maga mögött.

VIII.
KARÁCSONYI PULYKALÖVŐK

Másnapra megenyhült az idő. Hajnaltájban felhők lepték be az eget, és eltakarták a felkelő napot. A hold ködfátyol alá rejtőzött. Déli szél kerekedett, és a háztetőkön megroskadt a hó.

Elisabeth már kora reggel kibújt a házból. Köpenyébe burkolózva sietett a hátsó kerten át az erdő felé. Ekkor megállította Richard hangja:

- Kellemes karácsonyt, Bessy húgom! Látom, a korán kelők szektájába tartozol. De engem nem lehet megelőzni! Fogadtam édesapáddal, hogy én leszek az

első, aki a házban kellemes ünnepet kíván mindenkinek, legyen az férfi vagy nő, fiatal vagy öreg, fehér vagy színes bőrű. Várj egy kicsit, magamra kapom a kabátomat, és veled tartok. Látom, körül akarsz nézni Templetonban. Majd én elkísérlek, és megmutatom, mi történt itt, amíg távol voltál.

Elisabeth mosolyogva nézett vissza. Richard, amint hálósapkás fejét kidugta az ablakon, valóban komikus látvány volt.

- Jól van, megvárlak! - kiáltotta, és visszaszaladt a házba.

Néhány perc múlva megint előbukkant, egy nagy, pecsétes levéllel a kezében. Richard már teljesen felöltözve állt a tornác előtt.

- Gyere, húgom! - kiáltotta, és vidáman belekarolt. - Mit szólsz ehhez a pompás levegőhöz? A hideg is engedett. Szebb sétaidőt képzelni sem lehet. - Agamemnonhoz fordult, aki az istálló felől közeledett. - Helo, Aggy! Boldog karácsonyt! Gyere ide, te fekete ördög! Nesze egy dollár, kapd el! Nem kívánok érte egyebet, csak azt, hogy figyeld, mikor kelnek fel az urak odabenn, különösen a bíró úr. Ha látod, hogy már kecmereg, szaladj utánunk, és jelentsd! Nem akarom, hogy megelőzzön valaki.

A pénz a hóba esett. A néger felszedte, és megígérte, hogy nyitva tartja a szemét. Vidáman hajigálta az ezüstdollárt a levegőbe, és újra meg újra elkapta. Azután örömtől sugárzó arccal rohant a konyha felé, hogy szerencséjével eldicsekedjék.

- Ne aggódj, Richard - mondta Elisabeth. - Mielőtt lejöttem, bekukkantottam apa szobájába. Még mélyen aludt. Azt hiszem, megnyered a fogadást.

- Nézd csak, Bessy, nem akarok apádról rosszat mondani, de bosszant, hogy mindig az első akar lenni mindenben. Hát majd én megmutatom neki! Csak egy semmiségbe fogadtunk, de mihelyt versenyről van szó, a legkisebb díj is csábító.

- Természetesen - felelte a lány. - Ez a szép a versenyben.

- Látom, okosabb vagy, mint az apád.

- Ne csepüld az apámat. Ha tudnád, mit intézett el Albanyben, mindjárt másképp beszélnél. Gondolatban máris hálásan kezet csókolnál neki.

- Miért? Az én érdekemben tett valamit?

- Igen, ilyesmiről van szó.

- Ne légy már olyan rejtélyes, Bessy! Látod, megöl a kíváncsiság.

- Apám megbízott azzal, hogy ma reggel adjam át neked ezt a levelet. Ez az ő karácsonyi ajándéka.

Magasra emelte a pecsétes levelet. Richard csak most vette észre. Kikapta Elisabeth kezéből, és felbontotta.

Amikor elolvasta, táncolni és kurjongatni kezdett örömében.

- Hű, az áldóját! Jaj, de boldog vagyok! Igazad van, Bessy! Ha apád itt volna, bizony megcsókolnám a kezét. Tudod, mi van ebben a levélben?

- Persze hogy tudom. A kinevezésed. Apám kérésére téged neveztek ki Templeton seriffjének. Éppen neked

való hivatal.

- Apád nagyszerű ember, Bessy! Már eddig is sokat tett értem, de most örök hálára kötelezett. Nem fogja megbánni. Úgy ellátom a hivatalomat, hogy büszke lesz rám. Még ma hozzálátok, és kidolgozom a munkatervemet. Mintajárássá fejlesztem Templeton környékét.

- Igenis, seriff úr. De most hagyja a hivatalos teendőket. Most az én gavallérom. Mutassa meg, mit fejlődött Templeton az utolsó néhány évben.

- Hogy mit fejlődött? Rengeteget! Gyere, Bessy!

A "városnézés" nem tartott sokáig. Fél óra alatt megtekintették Templeton minden nevezetességét. A falu másik végére érve, Richard megmutatta azt a tisztást, ahol egy új utcát akartak nyitni. Egyelőre még egyetlen ház építését sem kezdték el.

A tisztáson túl, a sűrű fák közt három ember álldogált. Annyira elmerültek beszélgetésükbe, hogy észre sem vették a közeledőket. De azok rögtön megismerték Bőrharisnyát, Indián Johnt és a fiatal vadászt. Éppen a fiatalember beszélt, és Bőrharisnya figyelmesen hallgatta. Az öreg mohikán lehorgasztott fővel állt mellettük, csüggedten, szinte szégyenkezve.

- Forduljunk vissza - súgta a lány. - Nincs jogunk más emberek titkait kilesni.

- Nincs jogunk? - súgta vissza Richard, és megtapogatta a zsebébe dugott levelet. - Nekem mint seriffnek kötelességem minden titkot megismerni. Hátha összeesküvést szőnek a járás békéje és biztonsága ellen!

Elisabeth tiltakozásával mit sem törődve, maga után vonta a lányt egy hatalmas fatörzs mögé. Itt senki sem láthatta őket, de jól hallhattak mindent.

- Jól van, megszerezzük a pulykát, ha olyan nagyon akarod - felelte éppen Natty a fiatalembernek. - Volt idő, amikor annyi vadpulyka röpdösött itt az erdőben, hogy még hétköznap is pulykasültet vacsoráztunk. Nem tagadom, kitűnő falat, többet ér a fogolynál vagy fürjnél. Csak az a baj, hogy tegnap a francia boltosnál jártam, és minden pénzemért puskaport vásároltam. Ez az egy dollárom maradt. Ha be is nevezhetünk vele a versenyre, csak egy lövésre szerezhetünk jogot. Hallom, Billy Kirby is benevez. Billy a legjobb lövész a telepesek közt. Már előre dicsekszik, hogy a pulyka az övé lesz. Nem kockáztathatunk semmit. A mi egyetlen lövésünket Nagy Kígyóra kell bíznunk. Az ő szeme még éles, és a keze biztos. Az én kezem újabban már remeg egy kicsit, különösen, ha izgatott vagyok.

- John nem lő - motyogta az öreg mohikán.

- Mért beszélsz így, Nagy Kígyó? - fordult hozzá Bőrharisnya. - Itt az utolsó dollárom, nem bízhatom másra, csak terád. A fiatal sas szíve csügg azon a pulykán, meg kell neki szereznünk. Én nem bízom már a kezemben. Az indiánok keze mindig biztosabb, mert meg tudják őrizni nyugalmukat, semmi sem hozza ki őket a sodrukból.

- Annak már vége! - sóhajtott a mohikán. - Volt idő, amikor a mingó asszonyok szíve elszorult, valahányszor hallották, hogy Csingacsguk puskája eldördül. Csingacsguk sohasem lőtt ugyanarra a célpontra kétszer. Még a sas is elkerülte a wigwamját, nehogy tollaival fizessen merészségéért. De ma... Csingacsguk már öreg.

- Hetven év még nem nagy kor az indiánoknál - vitatkozott vele Bőrharisnya. - Mit számít hetven tél egy ilyen nagy vadásznak?

- Nem a hetven tél - rázta fejét a mohikán szomorúan. - Nem a fehér ember tomahawkja sújtotta földhöz Csingacsgukot..., a tüzes víz aljasította le!

- Akkor mért nem kerülöd, nagy főnök? - kiáltott rá Oliver haragosan. - Egy ilyen kiváló ember mért engedi, hogy állattá aljasítsák?

- Állattá? Ezt kell hallania Csingacsguknak? - ismételte a szót halkan a mohikán. - De igazad van, fiatal sas! Őseim a Nagy Sós-tó partján éltek boldogan. A tüzes víz kergette el őket onnan. Addig nem háborgatta nyugalmukat senki. Nyugodtan ültek a tanácstűz mellett, és amit ott elhatároztak, úgy is történt. Ha mingó szemtelenkedett oda, csatabárdunk lecsapott rá, és skalpja már az övünkön csüngött. Csingacsguk akkor még fiatal harcos volt. Aztán jöttek a fehér kereskedők. Az egyik hosszú késeket hozott, a másik tüzes vizet, és ellepték a partot. Egyre messzebb hátráltunk az erdőbe, ők meg utánunk gurították a pálinkás hordócskáikat. Kiengedték, és ránk szabadították a Gonosz Szellemet. A fiatal sas igazat mondott - Csingacsgukot állattá aljasították.

- Bocsáss meg, nagy harcos! - kiáltott fel Oliver, és megragadta az öreg indián kezét. - Nem te vagy a hibás, hanem azok, akik kapzsiságból romlásba döntötték a te nagyszerű népedet. Ne haragudj rám, John! Ne felejtsd el, hogy én is a te családodhoz tartozom, és büszke vagyok rá!

A mohikán sötét arca kissé felderült.

- Nem haragszom rád, fiam. Minden szavad arra vall,

hogy igazi delavár vagy. Nem haragszom rád, de ha az a lövés olyan fontos, Csingacsguk nem kísérelheti meg.

Richard a fa mögött izgatottan súgta Elisabeth fülébe:

- Hallottad? Most már semmi kétség, hogy Oliver indián származású. Még büszke is rá, hogy indián vér csörgedezik az ereiben. És hogy odavan azért a pulykáért! No, én is adok nekik egy dollárt, hadd lőjenek kétszer. Lakjanak jól egyszer pulykapecsenyével.

És már a zsebébe nyúlt, hogy pénzt vegyen elő, de Elisabeth megfogta a karját.

- Ne tedd azt, Dick, ne bántsd meg!

- Megbántani? Hát azt hiszed, olyan érzékeny? Fogadjunk, hogy egy pohárka rumot is elfogadna!

- Hát akkor bízd rám, majd én beszélek vele - mondta Elisabeth.

Hirtelen kilépett a fa mögül, és elszántan elindult a tanácskozók felé. Az ifjú vadász szemmel láthatóan megijedt, amikor megpillantotta. Már-már elrohant, de meggondolta magát, levette süvegét, köszöntötte Miss Temple-t, aztán puskája csövére támaszkodva várta, hogy odaérjen hozzájuk. Bőrharisnya és a mohikán semmivel sem árulta el meglepetését.

- Hallom - kezdte a lány -, hogy itt még mindig dívik a karácsonyi pulykalövés szokása. Én is szeretnék szerencsét próbálni. Persze csak akkor, ha önök közül valaki volna szíves átvenni ezt a dollárt, és benevezni helyettem.

- Meglehetősen kegyetlen sport ez, nem méltó egy ifjú hölgyhöz - jelentette ki Oliver olyan heves hangon, mely sok mindent elárult.

- Miért, uram? Ha kegyetlen sport, férfiakhoz sem illik. Ha már népszokás, én is részt akarok venni benne. Különben sem öntől kértem segítséget. Mr. Bumppo régi kedves ismerősünk, nem hinném, hogy kérésemet megtagadná - mondta, és már nyújtotta is a dollárt Bőrharisnya felé.

Natty zsebre tette a dollárt, megtöltötte puskáját, és vállára vette. Hangtalanul nevetett, aztán megjegyezte:

- Ha Billy Kirby nem szégyenít meg, és a lőpor, amit a franciától vettem, nem nedves, fél órán belül átnyújtom önnek, kisasszony, a környék legszebb hízott pulykáját.

- Bocsánat, Miss Temple, de én már előbb jelentettem be igényemet arra a pulykára. Nagyon sajnálom, de nem léphetek vissza a versenytől.

- Akkor ebből a társaságból ketten fognak célba lőni - felelte a lány nyugodtan. - Az ön jogát nem vitatja el senki. Az én lovagom Mr. Bumppo. Bízom a szemében és a kezében. Előre, uraim, mi is megyünk!

Bőrharisnya nagy léptekkel elindult a verseny színtere felé, ahol már sok ember gyűlt össze. Hangos kacagásukat messziről lehetett hallani. Richard szándékosan lassított, és amikor már elegendő távolság választotta el Bőrharisnyától és barátaitól, unokahúgához fordult.

- Nem értelek, Bessy. Ha éppen pulykapecsenyére fáj a fogad, nálunk otthon egy tucatból is válogathatsz.

- Nem érted, Dick - mosolygott Elisabeth. - Énnekem éppen az a pulyka kell, amelyért a falubeliek versenyeznek.

- Jól van, nem bánom. Véleményem szerint neked is lehet valami szeszélyed. Legyen a kedved szerint.

Elisabeth belekarolt, és Richard elvezette arra a tisztásra, ahol már az egész falu ifjúsága összegyűlt, hogy részt vegyen a céllövőversenyben, vagy legalábbis nézője legyen.

A karácsonyi pulykalövészet az amerikai telepesek legrégibb hagyományai közé tartozott. Rendszerint valami különösen szép, kövér pulykát választottak ki erre a célra. Itt most egy nemrég felszabadított néger rabszolga rendezte meg a mulatságot. Ketrecben három-négy hizlalt pulykát hozott ki a tisztásra. Ezek közül a legszebb volt az első díj. A többi pulykára már fél és negyed dollárral is be lehetett nevezni. A néger így is jóval többet keresett pulykáin, mintha a piacon adta volna el. A verseny szabályai egyszerűek voltak, mindenki könnyen megérthette.

Vagy harminc fiatalember gyűlt össze a tisztáson, valamennyi puskával a vállán. Azonkívül ott volt a falu egész ifjúsága. Áhítatos tisztelettel és kíváncsisággal vették körül a lövészeket, akik teli szájjal hencegtek régebbi hőstetteikkel.

A leghangosabb Billy Kirby volt. Ez a fiatal favágó óriásnak is beillett volna, és egész lénye alakjához idomult. Rettentő lármás, tapintatlan és dicsekedő volt. Csak kedélyes arca enyhítette durva hangja hatását. Heteken át tétlenül lebzselt a kocsmák körül, és csak kisebb alkalmi munkákat vállalt, éppen annyit, hogy megtömhesse bendőjét, és torkát pálinkával

locsolhassa. Mindenkivel összeveszett, akinek dolgozott. Sokat verekedett a falusi legényekkel, és egyetlen kakasviadalt sem mulasztott el. Néha mintha megkomolyodott volna, kiment az erdőbe, és tisztességesen dolgozott egy-két hétig, aztán megint hosszabb ideig lustálkodott és korhelykedett.

Volt egy titkos álma, mégpedig az, hogy a környék legjobb céllövőjének ismerjék el. Irigységgel nézett Bőrharisnyára. Most nyílt először alkalma arra, hogy tudását vele összemérje.

Amikor Natty és kísérői a tisztásra értek, Billy már nagyban alkudozott a pulykák tulajdonosával. A néger természetesen minél többet szeretett volna a versenyzőkből kipréselni. A legszebb madarát nem volt hajlandó egy dolláron alul puskacső elé bocsátani. Azonkívül igyekezett a lövészek dolgát mindenképpen megnehezíteni, hogy jó sok dollárt zsebeljen be, amíg pulykáját eltalálják. A céltábla egy fenyőtönk volt, a mögé kötötték a madarat, melynek csak a hosszú nyaka meg a feje és a vörös taréja látszott ki a hóból. Ha a lövés nem talált, a néger megkapta a dollárt, és a madár is az övé maradt. Ám ha a golyó a pulyka fejének egyetlen tollát is megtépázta, akkor a lövész már el is vihette.

A céltábla közelében guggoló néger éppen ezt a játékszabályt magyarázgatta a versenyzőknek, amikor Bőrharisnya felbukkant. Elisabeth megjelenése arra késztette a jelenlevőket, hogy kerüljék a durvább kifejezéseket.

- Félre az útból, taknyosok! - fejezte ki magát Billy Kirby finoman. - Ha nem kotródtok innen, mindjárt egy marék sörétet eresztek belétek. Te pedig, Brom, már búcsúzhatsz is a pulykádtól.

- Megállj! - kiáltott oda Oliver. - Utána én is szerencsét próbálok. Itt a dollár, Brom, kapd el! A következő lövés az enyém.

- Miért siet úgy kifizetni? - mordult rá a favágó. - Sok pénze lehet, hogy így szórja. És mit csinál, ha megpörkölöm a madár begyét?

- Lassan a testtel, Billy Kirby - szólt közbe Bőrharisnya. - Nem olyan könnyű ebből a távolságból azt a kis fejet eltalálni. De harmadiknak benevezek én is, arra az esetre, ha sem neked, sem a barátomnak nem sikerül. Ma el tudom képzelni, hiszen a sebe fáj, és a karja kissé merev.

- Maga is itt van, öreg vadász? - nézett le rá a fiatal óriás. - No, annál jobb! Legalább erős verseny lesz. De én vagyok az első!

- De tisztességesen, Billy, tartsa be a szabályokat! - kiáltott rá a néger. - Okosan, kis madaram! Vigyázz magadra! Ne nyújtsd ki annyira a nyakadat!

Ennek a nagy kiabálásnak az volt a célja, hogy megzavarja a lövészt, de Billy Kirbyt nem volt könnyű kihozni a sodrából. Nyugodtan, megfontoltan célzott. A lárma elnémult egy pillanatra. Aztán eldördült a lövés. A pulyka oldalt csavarta el a nyakát meg a fejét; csapkodni próbált szárnyaival, de oda volt kötözve; erre újra befészkelődött a hóba, és nyugodtan megült ott, csak a szeme pislogott kissé ijedten. A néma várakozást a néger ujjongása szakította félbe. Boldogan himbálózott jobbra-balra, majd kurjongatva hempergett a hóban.

- Jól csináltad, okos kis madaram! - kiáltotta végül, és valósággal megölelte a pulykáját. - Az volt a legjobb, hogy a nyakadat elcsavartad, éppen abban a

pillanatban, amikor elsütötte a puskáját! Felsült, Mr. Kirby! Hoci még egy dollárt, akkor újra lőhet.

- Azt már nem! Előbb én következem! - kiáltotta Oliver. - Helyet, hadd próbáljak szerencsét!

- Ejnye, ejnye, fiam! Kár a pénzért! - csóválta fejét Bőrharisnya. - Sebesült vagy, mindig elfelejted. Hadd lőjek én előbb. A pulyka dolgában majd megegyezünk.

- Nem, most én vagyok soron - makacskodott Oliver.

A nézők még mindig azon vitatkoztak, jól célzott-e Kirby. Többen azt állították, hogy lövése talált volna, ha a pulyka nem fordítja el hirtelen a fejét.

Oliver odaállt a kijelölt helyre, és ideges mozdulattal vállához emelte puskáját.

- Ha már okvetlenül lőni akarsz, ne tétovázz! - mondta Bőrharisnya. - Ne adj időt a madárnak, hogy sokat mozgolódhasson.

- Ez nem sport! - tiltakozott a néger. - Menjen onnan, Mr. Bumppo, ne adjon tanácsot a fiatalúrnak. Mindenki úgy lő, ahogy tud.

Oliver erre megnyomta a ravaszt. A pulyka meg se moccant. Amikor megvizsgálták a lövés eredményét, kiderült, hogy Oliver golyója még a fenyőtönköt sem találta el.

Elisabeth csodálkozva látta, mennyire leveri a kudarc a fiatalembert. Istenem, hát annyira szeretné megkapni azt a pulykát? De most az ő lovagja került sorra, és a lány megfeledkezett Edwardsról.

A néger megkönnyebbülését újabb izgalom váltotta

fel. Fényes, fekete arcán szürke foltok ütköztek ki; duzzadt ajka összepréselődött ragyogó fogsora előtt; széles orrcimpája még jobban kitágult.

Natty nyugodtan eltávolította a bőrből varrt tokot, mely puskája závárzatát védte, és közben egykedvűen mesélgetett:

- Nem az első eset, hogy céllövőversenyen veszek részt. Ezzel a puskával győztem a hollandok ellen is. Nagyot néztek, amikor elvittem előlük az első díjat - egy lőporos szarut egy font lőporral és három ólomrudat golyóöntéshez.

Amikor előkészületeivel végzett, odaállt, kinyújtott bal kezével megfogta a puska csövét, és hosszasan célzott. Mindenki feszült figyelemmel várta a puska eldördülését - de hiába. Csak a ravasz kattanását lehetett hallani.

- A ravasz elkattant! - rikoltotta a néger; mint egy őrült, úgy pattant fel guggoló helyzetéből, és a madara elé ugrott, két karját védően kitárva. - A lövés megtörtént, Mr. Bumppo. Nincs tovább! Vesztett! Semmi közöm hozzá, hogy a fegyvere csütörtököt mondott!

- Majd mindjárt közöd lesz hozzá, ha nem takarodsz el onnan - kiáltott rá Bőrharisnya. - Téged biztosan eltalállak, arra mérget vehetsz. Micsoda ostobaság! Hogy lőttem volna, amikor még nem lőttem?!

- Ez nem sport! - kajabált a néger, és a nézőkhöz fordult, tőlük remélve támogatást. - Mr. Kirby! Mr. Jones! Kérem, tegyenek igazságot!

- Hát szó, ami szó - mondta Kirby -, itt az erdőben az a szokás, hogy az el nem pukkant lövés is számít. Én következem. Hé, Brom, itt a pénzed! Kifizetem a

második lövést.

- De jól ismered az erdei szokásokat! - szólt rá Natty epésen. - Nem is csodálom, hogy jobban ismered, mint én. Hiszen te ostorral a kezedben, ökörfogattal jöttél ide a többi telepessel együtt, én meg puskával a vállamon, mokasszinnal a lábamon jártam ezt az erdőt, amikor te még a világon se voltál.

- Döntse el Mr. Jones! - mondta a néger. - Ő mindent tud.

Talán ez a hízelgő dicséret vette le a lábáról Richardet. Annyi bizonyos, hogy a négernek adott igazat. Előrelépett, és új hivatalának megfelelő méltósággal beszélni kezdett:

- Az a kérdés, joga van-e Nathaniel Bumppónak újabb nevezési díj befizetése nélkül másodszor is lőni Abraham Trellborn pulykájára. Nincs jogszabály, mely eldöntené ezt a kérdést. De nekem döntenem kell, mert az én feladatom az egész járás rendjét és nyugalmát biztosítani. Még csak az kellene, hogy az emberek gyilkos fegyverrel a kezükben szenvedélyesen összevesszenek, és szabadjára engedjék haragos indulataikat! Ami a vitás kérdést illeti, írásbeli vagy szóbeli megállapodás híján legfeljebb valami hasonló esetről lehetne példát venni. A párbajban a fegyver kattanása lövésnek számít. Így hát annak sem volna sok értelme, hogy a szegény pulykát esetleg órák hosszat lehessen a fegyver kattogtatásával rémítgetni. Véleményem szerint Nathaniel Bumppo újra szerencsét próbálhat, de csak akkor, ha megint fizet!

Akármilyen tekintélyes szájból fakadt is ez az ítélet, Bőrharisnya nem fogadta el.

- Az indiánoknál - mondta - az a szokás, hogy ha a férfiak sehogy sem tudnak megegyezni, az asszony, a squaw dönti el a kérdést. Legyen most is úgy. Mondja meg Miss Temple, mi történjék.

- Attól tartok - felelte Elisabeth -, hogy Natty bácsinak most az egyszer nincs igaza. De hogy ne fizessen rá a szívességére, vállalom a második benevezés költségét. - Elővett egy újabb ezüstdollárt, és odadobta a négernek.

Erre már Bőrharisnya sem szólhatott semmit. Megvizsgálta puskáját, és felkészült az új lövésre. Előbb azonban Kirby következett; ő is befizette második lövése díját.

A favágó tudta, hogy céllövői hírneve forog kockán. A puskát arcához emelte, hosszasan, körülményesen célzott, aztán leeresztette fegyverét, majd újra felemelte, újra célzott, de még mindig tétovázott. A néger izgatottan figyelte, a nézők is feszült figyelemmel kísérték, mi lesz. Kirby végre elsütötte fegyverét. Utána a néger olyan diadalordításban tört ki, hogy visszhangzott tőle az erdő.

Billy Kirby sehogy sem tudott kudarcába beletörődni. Sokáig vizsgálgatta a pulykát, és mindenáron be akarta bizonyítani, hogy golyója a madár tollait horzsolta, de a nézők mind kinevették. Erre Billy a négerre támadt:

- Még te is röhögni mersz, te sátánfajzat? Ostoba voltam, hogy beneveztem! Nem is hiszem, hogy van ember, aki ilyen apró madárfejet el tudna találni.

- No, majd én megmutatom - szólalt meg ekkor Bőrharisnya, és Billy helyébe lépett. Gondosan, nagy szakértelemmel célzott. Amikor a lövés eldördült, és

Bőrharisnya hangtalan nevetéssel leeresztette puskáját, Elisabeth már tudta, hogy a lövés talált. A következő percben a kamaszok megrohanták a célt, és egyikük már hozta is a szétzúzott fejű, élettelen madarat.

- Tegyétek a kisasszony lábához - rendelkezett Bőrharisnya. - Az ő megbízásából neveztem be a versenyre, a pulyka az övé.

- Bravó, Natty bácsi, ezt igazán nagyszerűen csinálta! - dicsérte meg Elisabeth, majd kissé elpirulva, a fiatalemberhez fordult, és így folytatta: - Sokat hallottam Bőrharisnya céllövő művészetéről, és egyszer saját szememmel akartam látni, azért neveztem be. A pulykára semmi szükségem. Nagyon örülnék, ha elfogadná tőlem ajándékul.

Az ifjú arcán ellentétes érzelmek viharzottak át - öröm, restelkedés, visszautasító büszkeség. Végül az öröm győzött. Köszönete jeléül meghajolt, és némán felvette a madarat a földről.

Ebben a pillanatban valaki Richard vállára tette a kezét. Az újdonsült seriff méltatlankodva megfordult, hogy tiltakozzék az ilyen tiszteletlenség ellen, de tekintete Marmaduke mosolygó arcába ütközött.

- Kellemes karácsonyi ünnepeket, Dick! - mondta Marmaduke. - Örülök, hogy én üdvözölhetlek először, és a fogadást is megnyertem. Igaz, jó messzire kellett kutyagolnom érte. Mit kerestek itt tulajdonképpen?

- Kérdezd meg a kedves lányodat, az ő szeszélye! - kiáltott fel Richard bosszúsan, de eszébe jutott a pecsétes boríték, és hirtelen megváltoztatta hangját: - Kedves Duke! Hálásan köszönöm, amit értem tettél. Ennél nagyobb örömet nem is szerezhettél volna

nekem. Amíg élek, hűséges embered leszek. Megígérem, nem fogsz szégyent vallani velem!

- Hát ha így áll a dolog - mosolygott Marmaduke -, menjünk haza ebédelni. Bölcsebbet nem cselekedhetünk, ugye?

IX.
AZ ÚJ TITKÁR

A bíró karon fogta leányát, és odament vele arra a helyre, ahol Oliver állt puskájára támaszkodva; még mindig a lába előtt heverő pulykára nézett, mélyen eltűnődve. Körülötte már a következő madárra alkudoztak a falubeli legények.

- Akaratom ellenére fájdalmat okoztam önnek - szólította meg a bíró az ifjút. - Most azonban alkalmam van hibámat jóvátenni. Unokaöcsémet, aki eddig a jobb kezem volt, fontos állásba nevezték ki, és nem lesz ideje az én ügyeimmel foglalkozni. Pedig éppen most van szükségem egy ügyes emberre, aki a tollforgatáshoz is ért. Viselkedéséből úgy látom, hogy ön iskolázott ember, aki megfelelő műveltséggel rendelkezik. Ezért arra kérem, legyen a munkatársam - magántitkárom, birtokaim intézője, vagy minek nevezzem. Nálam kell laknia, és szolgálataiért megfelelő fizetést kap.

Ezen a vidéken minden fiatalember két kézzel kapott volna a fényes ajánlaton. De Olivér arcán boldogság helyett kedvetlenség tükröződött. Már-már nyersen elutasította a bíró ajánlatát, de amikor Elisabethre pillantott, erőt vett magán, és udvariasan felelte:

- Köszönöm kitüntető bizalmát, uram. Nem titkolom,

hogy jelenleg is rossz anyagi helyzetben vagyok, és rám férne a fizetés, melyet természetesen becsületesen megszolgálnék. Sajnos, azonban más kötelességeim is vannak, melyekkel ez a felkínált állás összeférhetetlen. Így hát továbbra is vadászszerencsémre bízom magam, és eltartásomról majd az erdő gondoskodik.

Richard Elisabeth fülébe súgta:

- Hallod, Bessy? Így beszél egy félvér..., természetesen irtózik a rendszeres munkától. Ezek úgy megszokták a csavargást, hogy szabadságukat a világ minden kincséért sem adnák oda.

Marmaduke nem tágított.

- Gondolja meg, barátom - folytatta. - A vállsebe most nem teszi alkalmassá nehezebb munkára. Legalább addig költözzék hozzám, amíg teljesen fel nem gyógyul. A vadászat nagyon bizonytalan kenyér. Szívlelje meg egy tapasztalt ember tanácsát. A vadászélet, ha időnként kellemes is, sok hátránnyal jár. Mindenesetre elvonja önt a magasabb célkitűzésektől.

- Ebben nincs igaza, bíró úr - szólt bele Bőrharisnya, aki eddig észrevétlenül meghúzódott Oliver mögött. - Nem bánom, ha házába fogadja ezt az ifjút, de azért nem kell a vadászatot becsmérelni előtte. Én negyven évet töltöttem az erdőben, és köztük ötöt a legsűrűbb, legsötétebb vadonban. De mutasson nekem egy másik hatvannyolc éves embert, aki erőben és egészségben túltesz rajtam! Mindig a vadászatból éltem, mégpedig könnyen és gond nélkül. Ami pedig a becsületet illeti, ebben a mesterségben is makulátlanul megőriztem, és tiszta szívvel nézhetek az emberek szemébe.

- Ön kivétel, Bőrharisnya - felelte a bíró. - Korához képest csodálatosan fiatal, és foglalkozásához képest csodálatosan mértékletes. De az a fiatalember jobban tenné, ha megszokná a komolyabb munkát. Nálunk jó dolga lenne. Az egész ház szívesen látná, beleértve a lányomat is.

- Úgy van - mondta Elisabeth, és Richard hozzátette:

- Ha pedig nagyon szereti a pulykapecsenyét, biztosíthatom, hogy nálunk gyakran kerül az asztalra.

Marmaduke elmondta a fiatalembernek, mik volnának a teendői; azt is közölte vele, mennyi fizetést kapna. Oliver nagy figyelemmel hallgatta. Feldúlt arca belső tusakodásra vallott. Időnként felcsillant a szeme, de aztán érthetetlen módon megint elborult, és barátságtalanná vált. Ekkor hirtelen előlépett Indián John, a fiatal vadász elé állt, felegyenesedett, és így szólt:

- A bíró úgy beszél hozzád, mint atyai barátod, szívleld meg szavait. És azt mondom, az erdők nagy ura és a fiatal sas bátran élhetnek egy fedél alatt. Miquon gyermekei nem szeretik a vérontást. Tanulj meg várni, fiam, ha delavár vagy. Az igazi indián tudja, mi a türelem.

Ez a talányos vagy képletes beszéd bámulatos hatást tett az ifjúra. Most már nem vonakodott tovább, elfogadta a bíró ajánlatát. Csak kölcsönös próbaidőt kötött ki, melynek elteltével bármelyikük felbonthatja a megállapodást. Ebben maradtak. Oliver megígérte, hogy másnap elfoglalja állását, aztán elköszönt, és két öreg barátja társaságában eltávozott.

A hazafelé vezető úton a bíró hangosan tűnődött:

- Igazán kedves voltam hozzá, és mégis olyan nehezen melegedett fel. Isten tudja, miért irtózik úgy tőlem. Vagy talán tőled fél, Bessy?

- Dehogyis! - felelte Richard a lány helyett. - Hát nem ismered a félvéreket, Duke? Rosszabbak, mint az indiánok. Nem tudnak civilizált ember módjára viselkedni. Nem vetted észre, Bessy, hogy remegett a térde, és hogy villámlott a szeme?

- Biz' isten nem figyeltem a térdét, sem a szemét! De egy kis szerénység ráférne, magam is azt gondolom. Csodálom türelmedet, édesapám. Amikor láttam, mennyire húzódozik attól, hogy családi körünk tagja legyen, nagyon bosszankodtam. Azt képzeli talán, a mi számunkra megtiszteltetés? Melyik szobát adjuk át neki? És hol fog étkezni?

- Semmi esetre sem Benjaminnel meg a kulcsárnővel egy asztalnál - vélte Richard. - Arról meg szó sem lehet, hogy a feketékkel együtt étkezzék. Igaz, hogy félig indián, de az amerikai indiánok sem szívelik a négereket. Nem hiszem, hogy ez a Mr. Edwards kapható lenne arra, hogy a cselédséggel üljön egy asztalhoz.

- Örülhetünk, ha leereszkedik a mi asztalunkhoz - jegyezte meg Marmaduke.

- Szóval te is úgy gondolod, édesapám, hogy Mr. Edwards gentleman?

- Feltétlenül. Már csak azért is, mert most már az én titkárom. Ennek megfelelően kell bánni vele.

- No, hallod, Duke! - kiáltott fel Richard. - Nem olyan könnyű valakiből urat faragni. Ehhez legalább három nemzedék kell. Tudom, hogy nálunk is úgy volt. Apám

doktor volt, az ő apja is doktor, annak az apja meg, ha nem is doktor, de legalább angol születésű.

- Ez aztán az amerikai demokrácia! - nevetett Marmaduke. - Már az is rang, hogy angol származású, mi?

- Hallanád csak a nagynénémet - felelte Richard. - Egészen felfuvalkodik, ha a családunkról beszél, és órák hosszat megállás nélkül tudna róla mesélni.

- Az én szememben ez nem számít - jelentette ki Marmaduke. - Aki dolgos és becsületes, egyenrangú akárkivel. Nem igaz, Elisabeth?

- Az én apám a legokosabb ember a világon - felelte a lány mosolyogva.

Közben a három erdőlakó szótlanul ballagott a domb felé, ahol Natty kunyhója állt. Oliver csak akkor szólalt meg, amikor átvágtak a tó jegén.

- Szóval levettek a lábamról. Beleegyeztem. Családunk ellenségének szolgája leszek. Ezt se hittem volna!

- Mingó talán, hogy így beszélsz róla? - kérdezte a mohikán. - Az igazi delavár nyugodtan kivárja, mit akar vele a Nagy Szellem. Igazi delavár nem siránkozik asszony módra.

- Az idők megváltoztak - mondta Bőrharisnya. - Azt rebesgetik, új törvényeket kapunk. Már rá sem ismerek az erdőkre meg a folyókra, a telepesek annyira felforgattak mindent. A bíró sok szépet ígért neked. Ki tudja, mi lesz belőle? A fehér emberek ígéretére nem lehet adni. Mi mindent ígértek az indiánoknak, amikor elrabolták földjeiket! Ezt én mondom, aki magam is

fehér ember vagyok, és Yorkban születtem, becsületes apától és anyától.

- Felejtsük el azt, ami volt! - sóhajtott Oliver. - Te is felejtsd el, öreg John, hogy delavár főnök fia vagyok, aki valamikor ura volt ezeknek a pompás hegyeknek, szépséges völgyeknek és erdőknek. Ne is gondolj rá, öreg John.

- Öreg John! - visszhangozta az indián, és megállt, mint mindig, ha elöntötte az indulat. - Testvérem fia, igazat beszélsz. John bizony öreg. Keze gyenge, mint egy squaw keze. Tomahawkja már csak arra jó, hogy fát hasogasson vele. Kosarat fon, abból tengeti életét.

- Hiába, enni kell, Csingacsguk - bólintott Bőrharisnya. - Öregkorunkra még inkább, mint azelőtt. Valamikor jól bírtam az éhséget is, akárcsak a fáradtságot. Egyszer, amikor nyomomban voltak az irokézek, hétfő reggeltől szerda estig egy falatot sem ettem.

- Eleget beszéltünk, barátaim - mondta az ifjú. - Megfogadtam tanácsotokat, elszegődtem a nagy úrhoz. A többit majd meglátjuk.

Egy szót sem szóltak, amíg el nem érték a kunyhót, melynek ajtaján több lakat őrizte Bőrharisnya szerény javait.

Közben a felhők sötét gomolyaggá sűrűsödtek, és csakhamar szakadt az eső. A pulykalövők közül azok, akik a távolabbi dombokon vagy a völgy mélyében laktak, bőrig áztak, mire hazaértek. Elisabeth még idejében fedél alá jutott. Barátnőjével együtt a kastély meleg szobájában az ablaknál állt, és csodálkozva nézte, milyen hirtelen megváltozott a táj képe. A házak és fenyők fehér hópompája fél óra leforgása alatt nyomtalanul eltűnt.

Amikor már olyan sötét volt, hogy a tárgyak körvonalai elmosódtak, Elisabeth elfordult az ablaktól, ahol addig kibámult. Karon fogta barátnőjét, és fel-alá sétálgatott vele a hatalmas teremben. Mindkét lány a nap eseményeire gondolt, Elisabeth elsősorban arra, hogy az új titkár felvételével a családi kör egy taggal kibővült.

Az asztalnál Temple bíró borozgatott vendégeivel. A vidám beszélgetést Benjamin megjelenése zavarta meg. Hatalmas kosár tűzifát cipelt be a szobába.

- Mi jut eszedbe, Ben Pump? - kiáltott rá az újsütetű seriff. - Az idő valósággal felmelegedett, te meg éppen most cipelsz be ennyi tüzelőt? Hát nem tudod, hogy a gazdánk sajnál minden egyes jávorfát, amit tüzelőnek kivágunk?

- Nem csodálom, hogy önnek melege van, Mr. Jones - felelte Benjamin. - Én is lángra gyúlnék attól a finom, tüzes bortól, ami az asztalon van. De ami az időjárást illeti, azt hiszem, értek hozzá valamelyest, nemhiába töltöttem huszonhét esztendőt a tengeren és hozzá még hetet itt az őserdőben.

- No és mit súgnak neked a tapasztalataid? Hogy ne bízzál ebben az enyhességben? - kérdezte Marmaduke.

- De nem ám, Mr. Temple! Ma délután erős déli szelet kaptunk, de már elállt. Most olyan szélcsend van, hogy a levegő jóformán meg se moccan. Északon, a hegyek mögött szakadoznak a felhők. A résen már látni néhány csillagot. Ez a figyelmeztetés arra, hogy jó lesz sok fát készíteni a kandalló mellé.

- Hát csak csináld, ha jónak látod - mondta Richard.

Két óra sem telt bele, és Ben óvatossága máris beigazolódott. Úgy lehűlt a levegő, hogy Monsieur Lequoi, amikor elindult hazafelé a holdvilágnál, kénytelen volt a háziaktól egy takarót kölcsönkérni és magára borítani. A lelkész és leánya nem ment haza. A bíró meghívására a kastélyban töltötték az éjszakát. Egyébként az egész társaság korán lefeküdt, hogy kipihenje a tegnapi dorbézolás fáradalmait.

Karácsony másodnapján arra ébredtek, hogy a tó úgy ragyog a napfényben, mint egy tisztára sikált ezüsttál. A fákon hegyes kis jégtűk mutatták, hogy a tél visszatért. Elisabeth megint az ablakot szállta meg.

- Nézd csak, Louisa! - kiáltotta. - Milyen csodálatos változás, és milyen gyorsan következett be!

- Csakugyan - felelte Louisa, az ablakhoz lépve. - De mondhatom, előnyére válik.

Elisabeth meghökkenve nézett a másik lányra. Most vette csak észre, hogy a kapuban apja beszélget egy nagyon jól öltözött, jóképű és elegáns fiatalemberrel.

- Félreértettél, Louisa - mondta nevetve. - Én a tájról beszéltem, amely hirtelen megint téliesre fordult. De igazad van, meseország ez: nálunk az emberek éppen olyan gyorsan alakulnak át, mint a természet.

Miss Grant vérpiros lett, és gyorsan elfordult az ablaktól.

- Én faluhelyen nőttem fel, Elisabeth - hebegte. - Egyszerű lány vagyok, és nem értek a színleléshez..., nem tudom gondolataimat elpalástolni, ahogy úri társaságban szokás. Amikor a változásról beszéltél, kinéztem az ablakon, és megláttam a fiatal Mr. Edwardsot. Természetesnek tartottam, hogy róla

beszélsz.

- Ne légy olyan érzékeny, Louisa, ha abba az irányba nézek, én is inkább róla beszéltem volna, mint a zúzmarás fenyőfákról. Alaposan kihúzta magát. Mintha ráöntötték volna a ruhát. Egy indián, aki ilyen jól öltözködik! Egy bennszülött!

- De egy művelt és kulturált bennszülött! - jegyezte meg Louisa, mintha szükségét érezte volna, hogy Olivert védelmébe vegye.

- Bizonyára valami törzsfőnök leszármazottja - nevetett Elisabeth. - Gyerünk ki a konyhába, és intézkedjünk, hogy készítsenek reggelit a nagy főnöknek!

A folyosón majdnem beleütköztek Temple bíróba.

- Láttad a titkár urat? - kérdezte lányától Marmaduke. - Most látom csak, milyen jó megjelenésű fiú. Megpróbáltam a múltjáról faggatni, de tüstént elkomorodott, mire más irányba tereltem a beszélgetést. Úgy látszik, jobb napokat látott fiatalember, és restelli, hogy ennyire lecsúszott. Mit gondolsz, mindig ilyen nehezen kezelhető lesz, vagy sikerül megszelídítenünk?

- A tudásvágynak azt a fajtáját, melyet kíváncsiságnak neveznek, nem szeretem túlságosan, édesapám - felelte Elisabeth csúfolódva. - Nekem igazán mindegy, mi volt azelőtt, és milyen családból származik. Még azt se bánom, ha Nagy Kígyó fia vagy unokája. És hogy mit hoz a jövő? Könnyen lehet, hogy egy szép napon indián módra leborotválja azt a szép, dús haját, és csak egy copfot hagy meg a feje búbján. Aztán kapja a puskáját, és eltűnik. Csak ne vigye el a fülbevalóimat, hogy a saját fülébe akassza! De most bocsáss meg,

egy kis dolgom van a konyhában.

Tíz perc múlva ezüsttálcán finom teát és pompás reggelit vitt be az egyik szolgáló a nappaliba. Az új titkár ott ült már fesztelenül és kényelmesen az egyik karosszékben. Úgy látszik, máris otthonosan érezte magát a házban.

Most egy időre hagyjuk magára a fiatal Oliver Edwardsot, abban a reményben, hogy hamarosan beletanul új mesterségébe, és lelkiismeretes munkájával kiérdemli Temple bíró megelégedését. Egyelőre nézzük meg, mit csinál a ház többi vendége.

Hartmann bácsi szabadságideje lejárt. Fájó szívvel utazott haza birtokára. Legalább három hónapba telik, amíg újra eljöhet Templetonba. Grant tiszteletes hosszabb útra indult, hogy a kisebb, elszórt telepeken élő híveit felkeresse. Lánya természetesen a kastélyban maradt, és Elisabeth vendége volt. Richard nagy buzgalommal látott neki új hivatalából adódó kötelességeinek. Miután Marmaduke éppen földet osztott az egyre nagyobb számmal érkező új telepeseknek, mindenkinek tele volt a keze munkával.

Elisabeth a következő hónapokban megfigyelte, hogy a hegyek lejtőjén egyre több tisztás keletkezett, ahol a jövevények ideiglenes kunyhót eszkábáltak össze maguknak, és birokra keltek a földdel, hogy megélhetésüket kicsikarják belőle. Egyre több ponyvás szekér tűnt fel az országúton mindkét irányból. Bútorokat, konyhaberendezést, batyukat szállítottak az új telepekre, onnan meg már küldték a gabonát eladni Albanybe. A ponyvás szekereken asszonyok és gyerekek érkeztek, kíváncsian néztek körül új hazájukban, és szemükben a remény csillogott; bíztak a jövőben és szerencséjükben.

Templeton szemmel láthatóan nőtt és fejlődött. Az iparosok alig győzték a munkát, és szépen tollasodtak. Egy ember, aki azzal foglalkozott, hogy a leveleket hordta szét, és újságot árult, szabályosan közlekedő postakocsi-szolgálatot szervezett Albany és Templeton között. Hetenként kétszer lehetett a postakocsival ide-oda utazni.

A kastély népe lopva az új titkárt figyelte, aki szorgalmasan dolgozott. A bíró házában lakott, de estéit gyakran Bőrharisnya kunyhójában töltötte. A három vadász barátsága, úgy látszik, nem lazult meg. Ezt mindenki természetesnek tartotta, csak Richard súgta epésen Marmaduke fülébe:

- Úgy veszem észre, a titkárod jobban érzi magát régi társaságában, mint közöttünk. Nem is csoda. Egy félvértől nem is lehet egyebet várni. De meg kell adni, ahhoz képest, hogy indián származású, elég civilizáltan viselkedik.

X.
ERDEI LOVAGLÁS

Karácsony után gyorsan telt az idő, egyik hét szinte kergette a másikat. Templeton lakói hovatovább búcsút mondtak a télnek, és figyelmüket a tavaszi munkákra fordították. Az utakról eltűnt a hótakaró, és járhatatlan sártenger maradt utána. A hóval együtt eltűntek a szánok is, melyek egész télen át vidám csilingeléssel száguldoztak a lankás domboldalon.

A kastély, melynek Louisa már szinte állandó lakójává vált, nem örült ennek az átmeneti időnek. Amíg az utakat hó borította, volt mulatság bőven. A befagyott tavon pompásan lehetett korcsolyázni, a szánkázást

sem lehetett megunni, különösen, ha Richard szervezte meg; ő rendszerint négy lovat fogott be a szánba, mely aztán gyorsabban száguldott, mint a szél.

A fiatalok azonban úgy megszokták a mozgást meg a szabad levegőt, hogy az általános olvadás idején sem tudtak róla lemondani. Most a lovaglás pótolta a téli sportokat. A két barátnő megbízható kis lovakon bejárta a környéket, még a legtávolabbi völgyekbe és szakadékokba is elmerészkedtek, ahol egy-egy telepescsalád igyekezett - a zord téllel és az őserdővel dacolva - boldogulását megtalálni. A lányok persze nem lovagoltak ki egyedül, egyik-másik férfi mindig elkísérte őket, sőt néha a család valamennyi férfitagja. Edwards többnyire velük tartott. A fiatalember egyre jobban beilleszkedett a kastély életébe. Mintha sikerült volna búskomorságát vagy múltjának sötét emlékeit elfelejtenie, korához illő jókedvvel vett részt mindenben, sőt néha pajkosság tekintetében a nála fiatalabbakon is túltett.

Március utolsó hetében a seriff rábeszélte a két lányt, kísérjék el egy nagyobb lovas kirándulásra. Meg akarta mutatni nekik a környék híres szirtfokát, mely egészen különös módon nyúlik szédítő magasságban a tó vize fölé.

- Azonkívül meglátogatjuk útközben Billy Kirbyt is, és megnézzük, hogyan főz cukrot az erdőben. Most a Ransome-birtokon dolgozik, Jared Ransom részére főzi a cukrot. Azt mondják, nagyszerűen ért hozzá.

- Billy ügyes ember - jegyezte meg a kotnyeles Benjamin, aki a kengyelt tartotta, míg a seriff felkapaszkodott lova hátára. - Úgy ért a fejszéhez, mint egy matróz a vitorlakötelekhez. De a juharfák megcsapolásában is nagy mester. Láttam már, hogyan

csinálja. Akkor Miss Pettibone is ott volt, és megkóstolta Billy cukorfőzetét, még az ujját is megnyalta utána, olyan finom volt.

A bíró is részt vett ezen a kiránduláson, sőt Monsieur Lequoi-t is magukkal vitték. A kis lovas csapat, amikor keresztülvonult a falun, megállt a francia boltja előtt. Monsieur Lequoi nem sokáig kérette magát; bezárta boltját, felkapaszkodott szelíd lova hátára, és csatlakozott a társasághoz.

A hegyoldalon itt-ott, ahol már egészen elolvadt a hó, gyér zöld foltokat lehetett látni: a téli búza zsenge zöldje ütközött ki ott.

- Remek idő! - kiáltott fel Richard lelkesen. - Az éjszakák még hűvösek, de a nap már melegen simogat.

- Igazi cukoridő - mondta a bíró. - Remélem, a juharfák édes nedve úgy csurog már a lékeken, mint megannyi igazi csapon. Csak az a kár, hogy nem bánnak ezekkel az értékes fákkal kíméletesebben.

- Már megint a vesszőparipádon nyargalsz! - nevetett Richard. - Inkább azon törnéd a fejed, Duke bátyám, hogyan lehetne az alkalmi cukortermelést komoly iparrá fejleszteni.

- Azt hiszed, a te buzdításodra várok? - felelte a bíró. - A legfőbb gondom az, hogy a lakosság anyagi boldogulását minden erőmből előmozdítsam. Azt persze nem tudod, hogy az itteni juharcukorból mintákat küldtem a fővárosba, és kísérletképpen egy kisebb mennyiséget finomíttattam. Hófehér süveg lett belőle, melynek cukortartalma igen magas. Remélem, hogy farmerjeink jobban felkarolják a cukorfőzést. Csak azt akarom, hogy ne pazarolják el olyan

könnyedén juharfáinkat, leendő jólétünk és gazdagságunk alapját. Nem pusztítani kell a fákat, hanem ápolni és szaporítani.

- Talán még kapáljuk is őket, mi? - gúnyolódott Richard. - Úgy látom, ez éppen olyan rögeszméd, mint az, hogy szenet próbáljunk kotorni a föld mélyéből. Nagy fantáziád van, mondhatom! Ami pedig ezt a cukorügyet illeti, jól tennéd, ha Monsieur Lequoi-tól kérnél tanácsot. Ő már járt Nyugat-Indiában, és látta, hogy termelik ott a cukrot. Mesélje el nekünk, Monsieur!

A francia, akihez Richard a felszólítást intézte, jámbor kis lován is kényelmetlenül érezte magát. A kengyelt olyan rövidre szíjazták, hogy amikor a lovacska felfelé poroszkált a lejtőn, Monsieur Lequoi térde majdnem az állát verdeste. Egyik kezével az erdei ösvényen szemét veszélyeztető gallyakat igyekezett elhárítani, a másikkal meg görcsösen kapaszkodott a gyeplőbe, nehogy táltosa gyorsabb iramba kezdjen. Így nem tudta válaszát szokásos udvarias taglejtéseivel kísérni.

- Sucre... sucre?[16] Azt bizony sokat csinálnak Martinique szigetén, ott a francia Kis-Antillákon, de nem fák nedvéből, hanem a... izé... hogy is mondják csak... hogy hívják azt a pálcát, amivel a rossz nebulókat szokták elnáspángolni? Parbleu![17] Az ördög vigye ezt a rossz ösvényt! Még a lelket is kirázza az emberből, nemhogy az angol szavakat az emlékezetéből! Szóval ez a náspángolásra való...

- Talán nádat akar mondani, Monsieur Lequoi - kacagott Elisabeth.

- Oui, oui, Mademoiselle..., merci[18], igen, nád, cukornád.

- Tudjuk - jelentette ki Richard fölényesen. - Az egyik növény, amelyből cukrot nyerünk, a cukornád, tudományos nevén saccharum officinarum, a másik meg a mi cukorjuharfánk, az acer saccharinum.

- Ni, hogy henceg a műveltségével, csak tudnám, honnan szedte! - súgta Elisabeth a titkárnak. - Mit gondol, görögül vagy latinul van ez?

A fiatalember mosolyogva nézett rá. Kitalálta, hogy a lány az ő tudását akarja próbára tenni. De nem állt kötélnek.

- Vagy talán irokéz nyelven - felelte. - Majd megkérdezem Bőrharisnya barátomat, ő jól beszél irokézül.

- Ön nem ismeri az indián nyelvet? - csodálkozott Elisabeth.

- Nem nagyon. Mindenesetre többet konyítok hozzá, mint Mr. Jones a latinhoz vagy a franciához, amit úgy szeret fitogtatni.

- Micsoda? Ön beszél franciául?

- Hogyne beszélnék, hiszen Kanadában leginkább franciául beszélnek, és még az irokéz törzsek is megértik.

- De hiszen az irokézek vagy mingók az ön legnagyobb ellenségei, nem?

- Hagyjuk csak..., vannak, akik többet ártottak nekem - felelte a fiatalember, és úgy megsarkantyúzta lovát, hogy az tovasuhant a sűrűbe. Nyilván nem volt kedve erről a témáról többet mondani.

Nemsokára feljutottak a hegyhátra, ahol egy szép kis juharerdő nyújtogatta ágait az ég felé. Majdnem minden fán mély bevágást lehetett látni, melybe égerfakéregből vagy ecetfából faragott csövecskét dugtak. Hársfából készített kis csésze lógott alatta, abba csurdogált az édes lé.

Hirtelen mélyen zengő férfihang ütötte meg fülüket. A fák sűrűjében énekelt valaki. A lovasok kitűnően megértették a szavakat is - a cukorfőzők dalát:

Ha ember kell, menj keletre,
ott se szeri, se száma,
ám ha fa kell, vadnyugaton
erdőnk csupa szálfa!

Ámulsz rajta, bámulsz rajta,
árnyas, hegyes, völgyes,
bőven van ott mindenfajta
fenyves, bükkös, tölgyes!

De leghasznosabb a juharfa,
ház épül belőle,
mézet is ad, tüzelőt is,
kályhád piros tőle.

Drága nedű, bögrécskémbe
csurranj-cseppenj szépen,
hadd legyen jó édes teánk
majd az egész télen!

A szöveg kezdetleges volt, de a dallam vérpezsdítő, pattogó. Ez a melódia akkortájt jött divatba, Yankee Doodle néven emlegették.

Richard paripája nyakát verdeste lovaglópálcájával a dal ütemére. És amikor a dal elhangzott, lelkes tapssal

jutalmazta.

- Remek volt! - kiáltotta egy ember felé, aki most bukkant fel a lombok közt. - Nagyon szép dal, Kirby, szeretném tudni, ki találta ki a szövegét.

A cukorfőző két ujját furcsa fejfedője pereméhez érintette, mely céljának kitűnően megfelelt, bár vajmi keveset hasonlított egy igazi kalaphoz.

- Hogy van, seriff? - kiáltotta Richardnek. - Mi újság a faluban?

- Semmi különös, Billy. És hogy megy a munka? Hol van a cukorfőzéshez szükséges négy üst? A teknők meg a vas hűtőserpenyők? Ilyen hanyagul, felszerelés nélkül főzöd a cukrot? Mindig azt hittem, te vagy a legjobb cukorfőző a környéken.

- Az is vagyok - felelte Kirby -, és nem kell hozzá olyan nagy felszerelés. Magának boltja van, uram - fordult aztán a franciához. - Mért nem nálam szerzi be a cukorkészletét? Egész évre ellátom a legfinomabb cukorral, mely tiszta, és olyan jóízű, hogy még New Yorkban sem kapni különbet.

A francia odaléptetett a kis tisztásra, ahol Billy Kirby fakéregből kis tetőt eszkábált össze, melynek árnyékában kész cukorsüvegeit raktározta el. Monsieur Lequoi leszállt lováról, és szakértő szemmel vizsgálgatta az árut. Marmaduke is leszállt a nyeregből, és a fatörzseket vette szemügyre. A bevágásokat túl nagynak találta, és rosszallóan csóválgatta fejét.

- Mesélje csak el, Kirby, hogyan dolgozik. Látom, csak két üstöt használ. Bizonyára sok tapasztalata van ezen a téren. Elég az a két üst?

- Éppen annyi, mintha kétezer volna, bíró úr. Nálam jobb cukrot nem hoz ki senki. Én a következőképpen csinálom. Először is gondosan kiválogatom a fákat, amiket meg akarok csapolni. Azután jön a csapolás. Ez február végén és március első felében történik.

- És milyen szempontok szerint válogatja ki a megfelelő fákat? Vannak ismertetőjelek, amelyek után igazodik?

- Természetesen. Sohasem fúrok meg satnya fát. Még arra is ügyelek, hogy a kérge friss és egészséges legyen.

- Hogyan különböztet meg egy egészséges fát a betegtől?

- Pontosan úgy, mint az orvos - kotnyeleskedett Richard. - Elég egy pillantás a páciens bőrére, arcára, rögtön látni, van-e láza.

- Úgy van - hagyta rá Billy. - Első pillantásra meg tudom állapítani, nincs-e a fának valami baja. Nos, amikor a nedve szivárogni kezd, előszedem az üstjeimet, és tűz fölé akasztom. Amikor a szirup besűrűsödik, mint most ebben az üstben, átkozottul vigyáznom kell, nehogy odaégjen. A szirupot egyik üstből a másikba méregetem, amíg nem éri el azt a sűrűséget, hogy szálakat ereszt. De most jön csak az igazi haddelhadd! Ha nem tudom kiszedni a kész cukrot, egy kis agyagot keverek az üstbe. Erre nem mindenki jött rá...

- Nagyon ügyesen csinálja, Kirby - mondta a bíró, a fák közt sétálgatva -, csak arra kérem, ne ejtsen a fákon ilyen szörnyű sebeket, amikor egy icipici kis metszés is elég volna. Ne felejtse el, hogy évszázadokig tart,

amíg egy ilyen juharerdő kifejlődik. Ha elpusztítjuk, közülünk már senki nem éri meg, hogy új fák nőjenek a régiek helyett.

A jeles favágó és cukorfőző tűnődve vakargatta fejét.

- Bizonyára igaza van, bíró úr, bár az ember azt hinné, hogy ha valamiből igazán sok van, úgy ezen a vidéken a fa az. Ha bűn kiirtani, akkor én egyenesen a pokolba kerülök, mert New York és Vermont államokban legalább ötszáz hektárt irtottam ki saját kezemmel, és remélem, eljutok az ezredik hektárig, addig nem is akarom fejszémet sutba dobni. Most cukrot főzök, mert jól megfizetik, egyébként a favágás a kedvenc foglalkozásom. Nekem a fa tüske a szememben, nem nyugszom, amíg ki nem döntöttem.

- Látjátok, ilyen felfogás uralkodik nálunk - fordult Marmaduke Temple a kísérőihez. - Én ezeket az ősrégi fákat nemcsak azért becsülöm, mert a táj legszebb díszei, hanem tudom, őrzői is. Ha lekopasztjuk ezeket az erdőket, bizonyos idő múlva még fű sem terem itt. Remélem, a törvényhozás hamarosan beleszól a dologba, és szigorú kézzel véget vet a nagy garázdálkodásnak.

Aggodalmaskodó észrevétele után Marmaduke újra nyeregbe szállt, és a kis csapat elbúcsúzott Kirbytől, hogy folytassa útját a különös szirtfokig. Richard azzal kecsegtette őket, hogy olyan kilátásban lesz részük, melyet nem fognak egyhamar el felejteni.

Az Otsego-tó környékén akkoriban - egy-két országúttól eltekintve - a közlekedés szűk erdei ösvényeken bonyolódott le; a hatalmas fák koronái többnyire árnyékba borították az alattuk kitaposott utat, a napfény csak a déli órákban tudott áttörni a sűrű lombokon. A vándorok lába mélyen besüppedt a

talajt borító puha avarba, mely alig takarta el a fák messze elágazó, sima vagy görcsös gyökereit. Az egyenetlen talajon nemcsak nehéz, néha valósággal veszedelmes volt előre haladni.

Ilyen ösvényen lovagolt a vállalkozó szellemű seriff a kis lovas csapat élén. Egy mély patakhoz értek, melyen nyers fatörzsekből összerótt, kezdetleges híd vezetett át; az egyes gerendákat olyan lazán rakták egymás mellé, hogy köztük ijesztő rések tátongtak. Richard lova előreszegte fejét, és szinte emberi óvatossággal lépkedett át a hídon. Miss Temple kancája azonban egyetlen bátor szökkenéssel vette a veszedelmes akadályt.

- Csak lassan, gyermekem - intette Marmaduke, aki éppen olyan óvatosan kelt át, mint Richard. - Ez a vidék nem alkalmas lovasművészeted bemutatására. New Jersey síkságain megteheted, de az Otsego-tó vidékén jobb lesz vigyázni.

- Akkor inkább lemondok a lovaglásról, édesapám - felelte a lány nevetve. - Ha várnom kell, amíg ezt az országrészt civilizálják, és rendes utakat építenek, bizonyára megőszülök és megöregszem - akkor pedig úgyis fuccs annak, amit te az én lovasművészetemnek nevezel.

- A haladás nem olyan lassú, mint képzeled - felelte a bíró. - Ha ismerted volna ezt a tájat a maga igazán vad ősállapotában, amikor először jártam itt, akkor másképpen beszélnél. Akkor még kisgyerek voltál, de talán emlékszel, hogyan búcsúztam el egy időre tőled meg édesanyádtól, amikor útra keltem, hogy ezt a vidéket szemügyre vegyem. Aki ma elnézi a roskadásig megrakott társzekereket, amelyek a mi terményeinket viszik Albanybe, és onnan iparcikkeket hoznak telepeseink számára, el se tudja képzelni,

hogy öt évvel ezelőtt még éhínség dúlt, és az itt élő kevés telepes örült, ha egy-egy szarvas került a puskája elé.

- Bizony, úgy volt! - kiáltott fel Richard. - Én is emlékszem arra az éhínségre. Akkor olyan karcsú voltam, mint egy menyét, arcom meg sápadt, mint egy lábadozó betegé. Hartmann bácsi összeszáradt töpörtyű volt, néha azt gondolom, hogy még ma se tudta kiheverni. Benjamin koplalt köztünk a legjobban; azt mondta, még a száraz kétszersültön élő hajótöröttek is többet esznek, mint akkor mi.

- Igazán nem értem - csodálkozott Elisabeth. - Hát a Susquehanna meg a Mohawk termékeny völgyei olyan kevés embert sem tudtak eltartani?

- Rettenetes aszály volt, gyermekem, világszerte, még Európában is. Ami kevés termett, lelkiismeretlen spekulánsok vásárolták össze, hogy uzsoraáron adják tovább, és meggazdagodjanak a nép nyomorából. Rengeteg bevándorló érkezett az országba, úgy ellepték a völgyeket, akár a sáskák. Hányszor láttam egy-egy bátor telepest, amint egy zsák liszttel a hátán kapaszkodott a hegyi hágókon, messze földről cipelve terhét, hogy megmentse gyermekeit az éhhaláltól!

- És te hogy tudtál azokkal a szörnyűséges állapotokkal megküzdeni, édesapám? - kérdezte Elisabeth. - Hiszen neked nem csak rólunk kellett gondoskodnod, ugye?

- Nem volt könnyű, kislányom. Több száz ember tőlem várt segítséget. Az éhség kikergette őket az erdőbe, ott kerestek akármit, ami csak ehető, este aztán fáradtan, kimerülten érkeztek haza. Egész rakomány búzát vásároltam Pennsylvaniában. Előbb Albanybe vitték, onnan meg bárkákon felhozták a Mohawk

folyón, aztán szétosztottam a rászorult telepesek között. Óriási vontatóhálókat kötöttünk, és a folyókban meg tavakban kutattunk hal után. És akkor csodával határos szerencse segített rajtunk. Egy nap óriási heringrajok jelentek meg az Otsego-tóban, miután több mint ötszáz mérföldes utat tettek meg a vad Susquehanna folyó kanyarulataiban. Nehéz munkával sikerült kifognunk őket, aztán szétosztottuk a zsákmányt. Még sót is szereztem hozzá az embereknek.

- Emlékszem - mondta Richard -, hogy a sót én osztottam ki Marmaduke utasításai szerint.

- Akármilyen elmaradottnak tűnik is fel ez a vidék a szemedben - folytatta a bíró, leányához fordulva -, a civilizáció netovábbja, ha azzal hasonlítjuk össze, amit első látogatásom alkalmából láttam itt. Már az első reggel hátrahagytam kísérőimet, és egyedül fellovagoltam ugyanennek a hegynek a csúcsára, ahol most járunk. Aztán legalább egy óra hosszat ültem ott, a magányos vadon látványában gyönyörködve. Amerre csak néztem, végtelen erdők terültek el mindenfelé. Az Otsego-tó tükrét vadmadarak seregei lepték el. Megfigyelőhelyemről jól láttam, amint egy hatalmas nőstény medve bocsaival együtt lefelé csörtet a fák közt, hogy a tó vizével szomját oltsa. De emberi kéznek sehol semmi nyoma. Csak hegyek, völgyek, erdők, vizek - semmi más.

- És ott töltötted az éjszakát, édesapám, egészen egyedül?

- Nem, kislányom. Amikor a magány már úgy rám nehezedett, hogy nem bírtam ki tovább, újra felültem lovamra, és leereszkedtem a völgybe, amelyet a tó partján felfedeztem. Ugyanaz a völgy volt, ahol ma Templeton házai állnak. Egy rendkívül magas fenyőfa

vonta magára figyelmemet. Nagyon szép hely volt, mindjárt megtetszett nekem. Később pontosan ott építtettem fel a házunkat. Valami szélvihar sok fát döntött ki egymás mögött, szinte egyenes vonalban. Ezen az erdőcsapáson át szép kilátás nyílt a tóra. Miután a magammal hozott ebédet elfogyasztottam, egyszerre csak észrevettem, hogy vékony füst száll az ég felé a tó keleti partján. Ez volt az emberi élet első és egyetlen jele, mellyel ezen a vidéken találkoztam. Sikerült a füst kiindulópontját megközelítenem. Csodálkozásomra és örömömre egy kunyhót fedeztem fel a hegy lábánál.

- Bőrharisnya kunyhóját! - kiáltott fel Edwards.

- Úgy van. És nemsokára felbukkant maga Natty is, egy elejtett szarvasbika terhe alatt görnyedezve. Ez volt ismeretségünk kezdete.

- És hogy fogadta Bőrharisnya a vendéget, uram? Hogy viselkedett? - kérdezte Edwards izgatottan.

- Barátságosan és fesztelenül - legalábbis estig, amikor a beszélgetés folyamán kiderült, mi járatban vagyok. Natty erre jégcsappá változott. A telepesek ideköltözését saját jogai csorbításának tekintette, sérelmesnek tartotta. A maga furcsa, bőbeszédű módján ki is fejtette nekem álláspontját. Nemigen tudtam megérteni, legfeljebb azt, hogy a vadászélet szabadságát félti.

- Ön akkor már megszerezte ennek az óriási területnek a birtokjogát, uram, vagy csak meg akarta tekinteni, mielőtt megszerzi? - kérdezte Edwards kissé éles hangon.

- Nem. A birtok már sok év óta az enyém volt.

- És nem beszélt Natty az indiánok régebbi jogairól? Hiszen ezen az alapon szokta a későbbi jövevények letelepedési jogát kétségbe vonni.

- Lehet, hogy említette, de nem tulajdonítottam neki jelentőséget. Az indiánok jogai a háború végén megszűntek, ez közismert dolog. De ha nem is volna így, én a birtokot az angol király helytartójától szereztem meg, és nincs bíróság, mely ezt el ne ismerné.

- Kétségtelen, hogy jogi szempontból, a törvény betűje szerint önnek van igaza - jegyezte meg a fiatal titkár hideg hangon, és lova gyeplőjét szorosabbra fogva elhallgatott.

Nemsokára elértek a szirtfokra, a híres szép kilátás színhelyére, de ma csalódás érte őket. Már korábban köd ereszkedett alá, és az egész völgyet eltakarta. Kénytelenek voltak visszafordulni, annál is inkább, mert az ég is fenyegető volt. A gomolygó felhők vihar közeledését jelezték.

Visszafelé is Richard lovagolt a kis csapat élén, nyomában pedig Monsieur Lequoi és Elisabeth. Marmaduke a leánya mögött poroszkált, és beszélgetett vele. A sötét, egyhangú erdei ösvényen Edwards Louisa mellé szegődött, mert látta, hogy a fiatal lány gyengén lovagol, és bátorításra szorul. Egyetlen napsugár sem tudott a sűrű lombokon áthatolni. Nyomasztó csend honolt az erdőben; ez is a vihar közeledésére vallott. Hirtelen Edwards kiáltása szakította félbe a csendet.

- Vigyázat! Egy fa - egy lezuhanó fatörzs! Gyorsan előre, akinek kedves az élete! - kiáltotta olyan hangon, hogy a lovasok ereiben megfagyott a vér.

- Egy fa! Mon Dieu! Jaj, istenem! Egy fa! - kiáltotta a francia is, behunyta szemét, szinte ráfeküdt lova nyakára, és sarkával úgy belevágott a vékonyába, hogy a szelíd lovacska meglepő gyorsasággal vágtatott tova, elhagyva még Richardet is.

Elisabeth visszatartotta kancáját, és riadtan nézett fel a magasba. Nem értette, mit jelent ez, amíg egy lezuhanó faóriás ropogásától észbe nem kapott. De apja már ott volt mellette, magával rántotta a kanca gyeplőjét, és így sóhajtott:

- Istenem! Óvd meg legalább a gyermekemet! - és erős karjával mindkét lovat egy szempillantás alatt előrerántotta.

Az ágak ropogását olyan robaj követte, amely hirtelen kitörő orkánra emlékeztetett. A következő pillanatban megrendült a föld az elkorhadt fa súlyától, amint alázuhant, éppen az ösvényen keresztbe.

Temple bíró gyors pillantással körülnézett - nem történt semmi baj? Négyen szerencsésen megelőzték a lezuhanó fát, de hol van Louisa és Edwards?

A fiatal Edwards az utolsó pillanatban felmérte a helyzetet. Megértette, hogy a sietés már késő, csak a biztos halálba rohannának. Amennyire csak lehetett, hátradőlt a nyeregben, baljával rövidre fogta lova gyeplőjét, míg jobb kezével Miss Grant lovát tartotta vissza. Mindkét ló fújtatott és remegett félelmében. Louisa kezéből kihullott a gyeplő. A fa ebben a pillanatban zuhant le, szinte az orruk előtt. A lány aléltan borult lova nyakára.

- Csak nem sebesültek meg? - kiáltott hátra a bíró.

- Nem, hála istennek! - felelte a fiatalember. - Ha az

öreg fának csak valamivel hosszabbak az ágai, akkor menthetetlenül végünk van!

Még ki se mondta, amikor észrevette, hogy Louisa meginog a nyeregben. Ha oda nem ugrik, földre zuhant volna. De Oliver utána kapott, és a lány abban a pillanatban már fel is ocsúdott rövid ájulásából, melyet a hirtelen ijedtség idézett elő. Leemelték a nyeregből, és leültették az avarba, hátát éppen a kidőlt fatörzsnek támasztva. Rövid idő múlva egészen magához tért, és újra lóra lehetett ültetni. Közrefogták - Temple bíró az egyik oldalról, Edwards a másikról -, és lassan poroszkálva követték a társaság másik felét.

- Az ilyen hirtelen alázuhanó, óriási fák, melyeknek törzse alul már régóta korhadt, rettentő veszedelmesek - jegyezte meg Marmaduke. - Szerencsére a vihar többnyire gondoskodik róla, hogy az erdő ilyen roncsai idejében kidőljenek, és ne veszélyeztessék többé emberek és állatok életét. Az ilyen zuhanás, amilyet most átéltünk, amikor csak egy hajszál választott el attól, hogy ne tudjuk átélni, meglehetősen ritka.

Közben Louisa annyira összeszedte magát, hogy most már gyorsabban folytathatták útjukat hazafelé. De még messze voltak Templetontól, amikor a vihar utolérte őket. Mire a kastélyba értek, Miss Temple kalapján a fekete tollakat megnyomorította a hó, mely vad északi szél kíséretében érkezett, és egykettőre elűzte a korai tavaszt. Estére megint vastag hótakaró borította a hegyeket meg a falut.

Amikor Edwards lesegítette Louisát a nyeregből, a fiatal lány megszorította kezét, és elhaló hangon rebegte:

- Köszönöm, uram..., ön megmentette az életemet...

XI.
EMBEREK, HALAK, MADARAK

Április végéig szeszélyes maradt az idő. Egyik nap tavaszi szelek söpörtek végig a völgyön, mintha a természet szunnyadó erőit akarnák felébreszteni, másnap meg csontig-velőig hatoló északi szél csapott az emberek arcába. Végül azonban a vissza-visszatérő tél kénytelen volt eltakarodni. A hó mindenütt elolvadt, és kizöldültek a búzaföldek. Az ekék megkezdték hasznos munkájukat. Vadludak rajai húztak a tenger felé, csúf rikácsolásuk betöltötte a levegőt.

A tó jégtakarója sem tudott a tavasznak ellenállni. Előbb a szélein töredeztek le furcsa kis kristályok, aztán a hullámok hatalmas rohama az egész jégmezőt meg repesztette.

Elisabeth egy szép reggel a fecskék vidám csivitelésére ébredt. Hangjukat túlharsogta Richard kiáltása az ablakon keresztül.

- Fel, fel, Álomszuszék kisasszony! A tó fölött seregestül rajzanak a vadgalambok. Benjamin már csomagolja a puskaport. Reggeli után tüstént indulunk a hegyekbe galambászatra!

Ennek a felszólításnak lehetetlen volt ellenállni. Tíz perc múlva Miss Temple és barátnője már lent voltak az ebédlőben. Az urak teljes díszben, türelmetlenül várták a reggelit; mindegyik sporthoz öltözött. Reggeli után haladéktalanul útra keltek.

A vadgalambok megjelenése az egész falut mozgósította. Férfiak, nők, gyerekek indultak vidám

izgalomban fel a hegyekbe, a legkülönbözőbb fegyverekkel felszerelve. Volt ott könnyű francia madarászpuskától és közönséges lovaspisztolytól kezdve hat láb hosszú csővel ellátott mordályig mindenféle lőszerszám. Egyik-másik kamasz diófacsemetéből hajlított íjat és nyilakat vitt magával, némely öreg pedig a régi időkből megmaradt "számszeríjat" akasztott a nyakába.

Olyan lármát csaptak, hogy a madarak megriadtak, és eltértek röpülésük egyenes irányától, a hegyek felé vették légi útjukat.

A keleti lejtő tisztásain és a hegy orma felé törő meredek ösvényen álltak fel a lövészek, és a vadászat nemsokára megkezdődött.

Bőrharisnya szikár alakja is felbukkant. Puskával a kezében, kutyái kíséretében lépkedett, nem nézve se jobbra, se balra. A kutyák megszaglászták az egyre nagyobb számmal lehulló elpusztult vagy csak megsebesült madarakat, aztán gazdájuk lábához kuporodtak, mintha undorodnának, éppen úgy, mint ő, ettől a sportszerűtlen öldökléstől.

A lövöldözés egyre élénkebbé vált, egész sortüzek durrantak el. Nyilak, sőt kövek repültek az ég felé. Annyi madár volt, és olyan alacsonyan szálltak, hogy még a hosszú bottal felszerelt kamaszoknak is sikerült sokat leütni közülük.

Mr. Jones, úgy látszik, lenézte a kisebbfajta mészárlás szokásos eszközeit. Benjamin segítségével nagyobb szabású hadműveletet készített elő. Templeton megalapításakor találtak egy kis "csatakígyót", mely a függetlenségi háborúból maradt vissza. Ehhez a pöttömnyi ágyúcskához néhány egyfontos golyó is tartozott. Már néhány évvel azelőtt megtisztították a

rozsdától, kerekekre szerelték, rendbe hozták. Azóta örvendetes események jelzésére használták. Így például július 4-én, a függetlenségi nyilatkozat évfordulóján kivontatták a hegyoldalra, és elsütötték. Hollister kapitány, aki katonai dolgokban Templeton legnagyobb szaktekintélye volt, egy ízben kijelentette, hogy a "csatakígyó" komolyabb célokra is alkalmas. Richard most a galambseregben látta azt az ellenséget, melynek megsemmisítésére az ágyút is igénybe kell venni. Lovat fogott elé, és felvontatta arra a tisztásra, melyet lövegállásul kiválasztott. Parancsára Pump tüstént hozzálátott az ágyú megtöltéséhez; a puskaporra néhány maroknyi sörétet töltött, azután katonásan jelentette, hogy a tüzérség felkészülve várja a következő parancsot.

A kis hegyi ágyú kíváncsi bámészkodók tömegét csábította a tisztásra. A falusi kamaszok diadalordításban törtek ki. Az ágyú csövét meredeken felfelé irányították, Richard pedig fogóval megragadott egy darab izzó faszenet, és egy kivágott fa tönkjére telepedett le, türelmesen várva azt a galambrajt, mely elég nagy ahhoz, hogy érdemes legyen ágyúval célba venni.

A puskák durranása, a nyilak süvítése, a falu fiataljainak ordítozása annyira megriasztotta a madarakat, hogy kisebb csoportokra szakadtak. A vadászat lankadatlanul folytatódott. Még élő, vonagló áldozatai az egész tisztást elborították, de az emberek még azzal sem törődtek, hogy felszedjék, és végezzenek velük.

Bőrharisnya némán, de szemmel látható rosszallással figyelte a történteket. Türtőztette magát, amíg oda nem vontatták a kiságyút. Ekkor kitört belőle a felháborodás.

- Így viselkednek a telepesek! - kiáltott fel hirtelen. - Negyven éve néztem végig minden tavasszal a galambok átvonulását. Senki sem háborgatta őket, amíg el nem kezdték irtani az erdőt. Mindig örömmel néztem a kedves madárrajokat, felélénkítették magányomat, és tudtam, olyan kedvesek és ártalmatlanok, akár a gyíkok a lábam előtt. Most meg fáj a szívem, ha a vadgalambok surrogását hallom, mert tudom, hogy minden kamasz és léhűtő csak erre vár, és már rohan a lemészárlásukra. Rendes ember nem nézheti megbotránkozás nélkül ezt a pusztítást, élőlények kegyetlen kiirtását, a természet hálátlan megcsúfolását!

A vadászok közt volt Billy Kirby is, egy ócska mordállyal, melyet újra meg újra megtöltött, és célzás nélkül elsütött. Diadalmasan ordított fel, valahányszor vadászdühének egy-egy áldozata a földre zuhant. Magára vette Natty megjegyzését, és méltatlankodva felelte:

- Mit nyavalyog, vén Bőrharisnya, néhány vacak galamb miatt? Ha kénytelen volna kétszer-háromszor is vetni, mert kicsipegetik a magot a barázdából, akkor nem sajnálná ezeket a falánk semmirekellőket! Hurrá, fiúk, sózzatok csak oda! Mulatságosabb, mint egy pulyka fejére célozgatni!

- Neked mulatságosabb lehet, Billy Kirby - vágott vissza Natty -, de az igazi vadász szégyellené, hogy ebből kivegye a részét! Ha én galambot akarok enni, kimegyek az erdőbe, kiválasztom azt az egyet, amelyikre fáj a fogam, célba veszem, és leszedem az ágról, amelyen ül. De ha még száz más galamb ül is mellette, a többinek egy tolla sem hull ki. Ezt persze nem érted, Billy Kirby, ez neked magas.

- Beszélj csak, öreg madárijesztő, zörögj csak,

kiszáradt kóró! - vicsorította rá a fogát a favágó. - A pulykalövés óta lettél ilyen hencegő. Ha már mindenáron egy magányos galambot akarsz lelőni, ott jön egy, ni, mutasd meg, mit tudsz!

Valóban kivált egy galamb a rajból, és a szüntelen lövöldözéstől riadtan éppen feléjük tartott. Cikcakkvonalban röpködött villámgyorsan ide-oda.

Natty elfogadta a kihívást. Arcához kapta puskáját, megvárta, míg a madár a látómezejébe került, aztán villámgyorsan célzott és tüzelt. Akár szerencsés véletlen volt, akár ügyességének megérdemelt jutalma: a madár megperdült a levegőben, és lezuhant; egyik szárnyát törte el a golyó. Néhány perc múlva Hektor már odatette a sebesült madarat gazdája lába elé.

Bőrharisnya legújabb mesterlövésének híre pillanatok alatt elterjedt. Nemsokára körülvették a lövészek, hogy a hír igazságáról meggyőződjenek.

- Jól hallottam, Natty? - kérdezte Edwards is. - Pontosan csak a szárnyát találtad el és egyetlen golyóval?

- Hát nem láttad még, hogy a búvármadarat is eltaláltam, amint szélsebesen csapott le a tó vizére? - felelte Bőrharisnya. - Nekem egy golyó is elég, és elég egy galamb is. Azt a tékozlást, ami itt folyik, nem is tudom nézni. A természetben minden hasznos célt szolgál, és az esztelen halálos pusztítás bűn a természet ellen.

- Ebben tökéletesen igaza van, Bőrharisnya - szólalt meg Temple bíró, aki az utolsó szavaknál ért oda. - Magam is azt hiszem, hogy ideje már ennek a garázdálkodásnak véget vetni.

- Előbb kellett volna kezdeni! Még mielőtt belefogtak az erdőirtásba! A fák is a természet alkotó kezének teremtményei, akár ezek a galambok. Nézze csak, milyen szomorúan, milyen szemrehányó tekintettel néznek ránk, a teremtés koronáira!

E szavak után Bőrharisnya vállára vette puskáját, és felvette azt az egy galambot, amelyet lőtt, aztán elhagyta a tisztást - kutyáival a nyomában. Óvatosan lépkedett, nehogy a szerteszét heverő madarakra taposson. Az erdő szélén megállt egy pillanatra, megcsóválta fejét, aztán eltűnt a sűrűségben.

Szavai mély hatást tettek Temple bíróra, de Richard Jones rá se hederített. Nem érdekelte semmi más, csak nagy csatateríve, melyet éppen most valósított meg. A lövészeket két sorba állította fel az ágyútól jobbra és balra, szigorúan meghagyva nekik, hogy ne lőjenek, amíg nem hallják meg a vezényszót.

- Vigyázz! - kiáltotta Benjamin, aki ez alkalommal a nagy hadvezér segédtisztjének szerepét játszotta. - Ha elhangzik Jones nagyságos úr parancsa, akkor lőjetek, egy pillanattal sem előbb. És alacsonyan célozzatok, hogy beletaláljatok a sűrűjébe.

Talán millió vadgalamb is elszállt Templeton fölött ezen a reggelen, de az a raj, mely most bukkant fel, minden képzeletet felülmúlt. Az egyik hegycsúcstól a másikig nyúlt, és olyan volt, mint egy szilárdan összeálló kék tömeg. Az emberek nyakukat forgatták, de nem tudták a madársereg végét felfedezni.

- Tűz! - kiáltotta most a seriff, és az izzó széndarabbal meggyújtotta az ágyúcska kanócát.

Az ágyúdörej és az utána következő sortüzek robaja

sokáig visszhangzott a hegyek közt. A megrémült madarak rendetlen csomókba verődtek, és sorra felszálltak a felsőbb régiókba, a legsudárabb fenyők csúcsánál is magasabbra. A raj, mely minden viharban rendületlenül szokta folytatni útját, most letért irányából, nem mert a veszedelmes tisztás fölött elrepülni. A tollas sereg néhány vezetője hirtelen a völgy felé fordult, és példáját százezren követték.

- Viktória! - kiáltott fel Richard. - Teljes a győzelem! Megfutamítottuk az ellenséget.

- Ezzel a győzelemmel nincs mit dicsekedni, Dick - jelentette ki Marmaduke haragosan. - Ezer meg ezer madár borítja a csatateret, és legnagyobb részük még él és kínlódik. Nem tűröm tovább ezt a sportot, ha ugyan megérdemli ezt a nevet.

- Miért ne volna sport? - vitatta Richard. - És ha nem sport, akkor is hasznos. Minden szegény asszony a faluban annyi galambpástétomot készíthet ma, amennyit csak akar.

- No, mindegy, a rajok már megfordultak, az öldöklésnek úgyis vége - mondta a bíró. - Fiúk - emelte fel hangját -, hat centet fizetek minden száz galambfejért! Lássatok munkához gyorsan, és hordjátok be a megölt madarakat a faluba.

A kitűzött díj csábítónak bizonyult. A sok kamasz és gyerek buzgón nekilátott a sebesült galambok nyakának kitekeréséhez.

Marmaduke Temple lehangoltan tért vissza otthonába: mint minden embert, aki méltó erre a névre, elszomorította ennyi élőlény oktalan szenvedése. Richard azonban még sokáig dicsekedett hőstettével.

Kitört a tavasz! Most már igazán diadalmaskodott. A rétek és tócsák hangosak voltak a madárdaltól. A nyárfák levelei megremegtek az enyhe tavaszi szellőben. A hegyoldal egyhangú barnaságát gazdag színpompa váltotta fel, a fenyők sötétzöldjébe az új hajtások gyengéd világoszöldje vegyült. A barázdabillegető, a vörösbegy, az ökörszem csicsergése töltötte be a levegőt. A halászsas magasan lebegett a tó fölött, zsákmányra leselkedve.

A tó tükrét csónakok népesítették be. Horgászok üldögéltek bennük, minden elképzelhető csalival igyekezve céljukat elérni. Richard is szerette a halat, de nem volt türelme horgászni. Miután bekövetkezett az az idő, amikor Temple bíró rendelete szerint hálóval is szabad volt halászni, Richard elhatározta, hogy ennek a vidám vállalkozásnak szenteli az első igazán sötét éjszakát.

- Neked is el kell jönnöd, Bessy - mondta -, meg Miss Grantnak és Mr. Edwardsnak is, természetesen. Majd megmutatom nektek, hogy kell halat fogni. Apád persze inkább a horgászbottal gubbaszt órák hosszat a tűző napon, és végül kihúz egyetlen pirinyó halat. Ez nekem unalmas. Nekem jó nagy vontatóháló kell, ötven-hatvan csomónyi hosszúságú, hozzá néhány jó evezős meg Benjamin kormányosnak. Ezrével fogjuk majd a halakat - ezt nevezem én halászatnak!

Egész délután a nagy vállalkozás előkészületeivel foglalatoskodott. Amikor a nap lenyugodott, és a hold első sugarai megjelentek, munkához láttak a halászok az Otsego-tó nyugati partján, jó félmérföldnyire Templetontól.

Meleg este volt, a levegő frissítő és kellemes. Elisabeth apjával, barátnőjével és Oliverrel a falun át

lesétált a tópartra.

- Nézzék csak! - kiáltott fel Edwards. - Már meggyújtották a jelzőtüzeket.

Meggyorsították lépteiket. Amikor a part rézsűje mentén eljutottak arra a helyre, ahol a bárka várakozott, a hold éppen eltűnt a nyugati hegyorom fenyői mögött. A csillagok is elrejtőztek. A halászok tüze világította meg egyedül a partot, derengő fénye félkörben terült el a víz tükrén.

A halászok - köztük Ben Pump és Billy Kirby - éppen a bárkát lökték el a parttól. Tatján egy kis dobogó volt, ott feküdt már a nagy kerítőháló készenlétben. A parttól százlábnyi távolságban már teljes sötétség borított mindent. A túlsó parton éppen csak sejteni lehetett egy hegylánc körvonalait.

Ben Pump vette át a hajómester hivatalát; az ő feladata volt a hálót kivetni. Billy Kirby és egy fiatalember, aki félakkora volt, mint ő, az evezőket forgatták. A többiek szerepe az volt, hogy később a hálót bevonják. Mindnyájan igyekeztek csendesen viselkedni, nehogy a fekete sügéreket elriasszák. Nem lehetett hallani mást, csak a hajómester halk vezényszavait: "Evező jobb - evező bal - lazábbra engedni!" A manőverezés elég soká tartott; valóban sok függött attól, hogy a háló kivetése ügyesen és szakértelemmel menjen végbe. Végre hangos csobogás hallatszott, aztán Benjamin hangja: "Kész!" Ez azt jelentette, hogy már vissza lehet evezni a part felé.

Ebben a pillanatban Richard felkapott egy égő fahasábot, és elrohant vele a part egyik pontjára, amely körülbelül olyan messze volt a haltanyától jobbra, mint a bárka kiindulási helye a haltanyától

balra.

- Irány a seriff! - vezényelt Benjamin. - Egyenesen a fényjel felé evezni, hogy jól sikerüljön a bekerítés!

Most már csak az evezőcsapásokat és a kötelek súrlódását lehetett hallani. A bárka közeledett a parthoz. Több kéz nyúlt ki a sötétben, és megragadta a köteleket. Az emberek nagy gonddal és figyelemmel nekiláttak a háló bevonásának. Richard a középen állt, és utasításokat osztogatott. Végre felmerült a háló.

Az eredményt még nem lehetett látni, csak találgatni. A vélemények nagyon eltérőek voltak.

Egyesek azt állították, hogy a háló könnyű, mint a pehely; mások meg esküdöztek, hogy olyan súlyos, mintha fatuskókkal volna tele. A seriff ügyet sem vetett az ellentmondó véleményekre. Az egyik csoporttól a másikhoz lépett, és néha maga is húzott egy keveset a kötélen, hogy megítélje, milyen lehet a zsákmány.

- Hé, Benjamin! - kiáltotta első alkalommal. - Rosszul vetetted ki a hálót! Olyan könnyű, hogy az ujjammal is ki tudnám húzni! Nézd csak, a kötél egész laza.

- Szó sincs róla! - felelte Ben rendületlen önbizalommal. - Látott már bálnavadászatot, Mr. Jones? Ugye, nem? De én láttam, sőt részt is vettem benne, tehát értek a dologhoz valamelyest. Ez a háló annyira tele van, hogy majd megreped! A zászlóshajóm fedélzetén sem vigyáztam úgy a kötélzetre, mint ezen a bárkán!

Richard rájött, hogy tévedett. Akkor látta be, amikor megpillantotta Billy Kirbyt, aki a vízben állt, és jól hátradőlve, minden erejét latba vetette, nehogy a

nehéz háló magával sodorja. Richard megnyugodott, és most már vígan biztatta a halászokat.

- Húzzátok, fiúk! Bele minden erőt! A végeit ki a partra, akkor egy se menekül!

- Ide vele! - üvöltötte Billy, és úgy megerőltette magát, hogy aki mögötte állt, annak már csak a laza kötél jutott súly helyett.

- Már látni a golyókat! - ordította valaki.

Az emberek megragadták a kötelet fenn és lenn, aztán újult erővel rángatták a part felé. A víz színén óriási félkör jelent meg; a háló felső inára kötött fagolyók voltak ezek, amelyek a háló falát függőleges irányban tartották. A félkör egyre szűkült, és a tömött háló lassanként a víz felszínére emelkedett. Az erős csobogás és pacskolás elárulta, hogy sok hal van benne, és nyugtalanul csapkodnak, a vesztüket érzik.

- Csak vigyázva, fiúk! - kiáltotta Richard. - Most már lassan. Nagyszerű fogás!

Minél közelebb húzták a hálót a parthoz, annál jobban lehetett látni a háló szemei közé akadt, tátogó halak tömegét.

- Hurrá! - ordította Richard. - Még néhány húzás, és a fogás biztonságban lesz!

- Rajta, fiúk! - biztatta őket Benjamin is. - Amott egy lazacpisztráng! A legjobb falat a világon!

- Lesz ott több is! - lelkesedett Billy Kirby. - Lefogadom, hogy legalább ezer feketesügért fogtunk!

A favágó olyan izgatott volt, hogy a hűvös idő ellenére

övig begázolt a vízbe, úgy rángatta a nehéz hálót a part felé. Még Marmaduke-ra is átragadt az általános izgalom, maga is megragadta a háló egyik végét. Edwards már előbb odaugrott. Amikor megpillantotta a vadul csapkodó halakat, magára hagyta a két lányt, és a halászok segítségére sietett.

Most már nagyon óvatosan kellett dolgozni. A nyüzsgő sokaságot a part egy nagy, teknőszerű mélyedésébe vonszolták. A természetes eleméből, a tó mélyéből kiragadott haltömeget nem lehetett megszámlálni, de a tapasztaltabb halászok becslése szerint számuk a kétezret is meghaladta. Marmaduke kezébe vett egy kétfontos példányt, és fejcsóválva megjegyezte:

- Megint az a szörnyű tékozlás! Látod, Bessy, ezek a halak, amelyekből annyi jut most mindenkinek, hogy a legszegényebb viskóban is fitymálva félredobják, világszerte a legízesebb csemegének számítanak. Az otsegói sügérnek nincs párja a föld kerekén! Ínyencek minden árat megadnak érte! De ha így pusztítják, hamarosan kihalnak.

- Hagyd már abba, kedves bátyám! - kiáltott rá Richard. - Olyan vagy, mint egy zsugori, aki egy zsák aranyon ül, és attól fél, hogy éhen hal. Egyszer a juharfákat sajnálod, aztán az erdő vadjait, most meg a halakat! Közben meg azon töröd a fejedet, hogy szén után kellene kutatni meg szénbányát nyitni, pedig a vak is látja, olyan sok itt a fa, hogy még egy akkora város is, mint London, száz évig tüzelhetne belőle! De ha már szénről van szó, bíró uram, van valami nagyon fontos jelentenivalóm. Holnap, hallom, kilovagolsz a keleti megyeszélre. Én majd elkísérlek, és útközben elmesélem neked, miről van szó. Ma megtudtam valamit, és ha ügyesen felhasználod, megduplázhatod a vagyonodat!

Marmaduke mosolyogva hallgatta unokaöccse fontoskodó szavait. A seriff észrevette, hogy nem veszik komolyan. Bosszúsan hátat fordított a bírónak, és visszatért a halászokhoz. Elrendelte, hogy osztályozzák a halakat, és minden fajtát külön-külön halomba rakjanak: akkor aztán, ahogy a szokás megköveteli, szét lehet osztani a zsákmányt a lakosság közt. Azt is megparancsolta, hogy tisztítsák meg a hálót, mert még éjfél előtt másodszor is szerencsét próbálnak vele.

Míg a zsákmány elosztása folyt, Elisabeth barátnőjével a tóparton sétálgatott. Amikor egy olyan helyre értek, ahová már nem jutott el a jelzőtűznek rakott és még mindig lobogó máglya fénye, a lányok visszanéztek, és távolról gyönyörködtek a mozgalmas képben.

- Nézd csak, Louisa - kiáltott fel hirtelen Elisabeth -, nemcsak mi jöttünk ki ma este a tóra! Odaát, a túlsó parton is tüzet gyújtottak. Körülbelül ott lehet Bőrharisnya kunyhója.

Csakugyan: a tó keleti partján kis imbolygó fény tűnt fel, időnként fellobbant, majd már-már kialudt. Mintha a part mentén mozgott volna. Nemsokára megerősödött, és olyan volt, mint egy tűzgolyó.

- Annyi mindenfélét mesélnek az emberek erről a Natty Bumppóról - jegyezte meg Louisa. - Azt mondják, fiatalkorában részt vett az indián harcokban.

- Az egész biztos - felelte Elisabeth. - Sőt az is biztos, hogy bátor, jó harcos volt.

- De mért őrzi kunyhóját olyan féltékenyen? Úgy hallom, egyetlen falubeli sem tette be oda a lábát, nem

enged be senkit.

- Azt mesélik, néhány gyerek egyszer a vihar elől ott keresett menedéket, de durván elűzte őket a küszöbéről. Hát nem furcsa?

- Nem éppen vendégszerető viselkedés, annyi bizonyos. Tudjuk, hogy neheztel a telepesekre és a civilizált világ szokásaira. De hallottad, mit mesélt apám az első látogatásáról ezen a vidéken. Bőrharisnya akkor még szívesen fogadta, csak később vált barátságtalanná. Mr. Edwards most is gyakran felkeresi. Márpedig őt igazán nem lehet afféle faragatlan indiánnak nevezni.

Louisa erre nem felelt semmit, csak még figyelmesebben bámulta, mi történik a túlsó parton. Az első tűzgolyótól kis távolságra egy másik fénypont gyulladt ki. A két lány nemsokára rájött arra, hogy ez a másik fénypont csak az elsőnek a tükörképe, melyet a víz ver vissza. Igen, a kis tűzgolyó a tó tükrén úszott, és most már megdöbbentő sebességgel közeledett a két lány felé.

- Te Bessy..., nem félsz? - súgta Louisa.

Olyan mozdulatot tett, mintha el akarna szaladni, de Elisabeth visszatartotta.

- Nézd csak! Egy csónak!

Igen, most már jól lehetett látni: hosszú, könnyű csónak siklott kecsesen a vízen, égő fáklyával a tatján. Most már Bőrharisnya szikár alakját is meg lehetett ismerni, amint egyenesen állt a törékeny jószágon, és kezében hosszú nyelű szigonyt forgatott. A közepén markolta meg, és hol az egyik, hol a másik végét merítette a vízbe. A fakéregből készült kenu szinte

repült a tó tükrén. Amint közelebb jött, a kenu végében egy másik evezős körvonalai is kibontakoztak a félhomályból.

Marmaduke is észrevette és odakiáltott:

- Hé, Bőrharisnya! Indián John! Gyertek ide, kaptok sügért! Annyi halat fogtunk, hogy nektek is jut. Vihettek belőle, amennyit csak akartok.

A csónak hirtelen irányt változtatott, aztán nyílsebesen, de simán kisiklott a fövenypartra.

- Nem, bíró uram - felelte Natty -, ebből a halból nem kérek; valahogy nincs rá étvágyam. Ha szigonnyal fogok magamnak egy-két angolnát vagy pisztrángot, aztán megsütöm, még az ujjamat is megnyalom utána, de így... Hiszen ennek a haltömegnek a fele a szemétdombra kerül. Nem mondom, ha hód volna vagy más olyan állat, melynek bundáját el lehet tenni, és mindig fel lehet használni, kibékülnék tömeges elejtésükkel.

- Ebben teljesen egyetértünk - felelte Marmaduke. - Már többször mondtam a seriffnek, hogy félakkora háló is elég volna, hogy az egész falu egy hétig halon éljen.

A két lányt is odahajtotta a kíváncsiság, ahol Natty csónakja a partra futott. Megcsodálták az egyszerű és mégis elmés, sőt művészi munkát, mellyel a kenu készült; váza vékony tölgyfa lécekből állt, s vékony fakéreg borította. Nem győzték csodálni, hogy vannak emberek, akik életüket ilyen törékeny jószágra merik bízni.

Észre se vették, hogy a fiatal Edwards is ott termett mellettük, csak akkor figyeltek fel, amikor váratlanul

megszólalt mellettük a sötétben. A kenuról kezdett magyarázgatni. Kijelentette, hogy teljes biztonságot nyújt, ha olyan ember irányítja, aki ért hozzá. Olyan lelkesen beszélt, hogy Elisabeth kedvet kapott a kenu kipróbálására. Megkérdezte apját, beülhet-e.

- Ha Bőrharisnya megengedi, nekem nincs kifogásom ellene - felelte a bíró. - Biztos kezű és nyugodt idegzetű emberek óriási utakat tettek meg valamikor ilyen alkalmatosságon.

- Ha a kisasszony látni szeretné, hogyan szerzi meg egy öregember a tóból reggelijét, nagyon szívesen magammal viszem. John barátom is azt mondja, teljesen veszélytelen. Neki csak tudnia kell, mert ő építette a kenut.

Natty a maga szokásos módján befelé nevetett, és bátorítóan intett Elisabethnek. A mohikán pedig odalépett hozzá, és leírhatatlanul kedves mozdulattal barna, ráncos kezébe vette a lány kis fehér kezét.

- Ne félj, Miquon unokája - mondta. - John örül, hogy vele tartasz. Bízd rá magad nyugodtan az öreg indiánra. Ha keze reszket is, elméje még tiszta. A fiatal sas is velünk jön, és vigyáz majd fehér nővérére, nehogy valami baja essék.

- Mr. Edwards - fordult a lány kissé elpirulva Oliverhoz -, az ön mohikán barátja ígéretet tett nekem az ön nevében. Hajlandó az ígéretet beváltani?

- Hogy elkísérjem egy kis csónakázásra? - felelte a fiatalember. - A legnagyobb örömmel!

- Én nem megyek - jelentette ki Louisa. - Csak nem bízom az életemet egy ilyen lélekvesztőre? Neked se tanácsolom, Elisabeth.

- Csöppet sem félek - felelte Elisabeth, és már be is szállt a csónakba, és leült arra a helyre, ahova az öreg indián mutatott. - Te maradj apám mellett, amíg visszajövök. Ne aggódjatok miattam!

Edwards egyetlen ugrással a csónakban termett, és leült a lány mögé. A mohikán ügyesen és könnyedén evezett. Elisabeth azt hitte, álmodik, olyan nesztelenül siklott a kenu a sötét vízen. Bőrharisnya szigonyával mutatta az irányt, ahova el akart jutni. Mindnyájan mélységesen hallgattak, nehogy a halakat elriasszák. A víz helyenként meglehetősen sekély volt; néhány káka vékony szára ringott az enyhe szélben. A feketesügér az ilyen sekély vízben szeret tartózkodni, csak itt lehet kifogni.

Elisabeth halak százait látta nyüzsögni a sekély, meleg vízben. Azt hitte, Bőrharisnya mindjárt bevágja készenlétben tartott szigonyát a halak sűrűjébe, és elejti biztos zsákmányát. Ám Nattynek furcsa szokásai voltak - a biztos zsákmány, úgy látszik, nem volt ínyére. Mivel egyenesen állt a kenuban, többet látott, mint barátai. Élénken forgatta fejét ide-oda, néhányszor ki is hajolt a csónak peremén, és szemét a vízbe meresztette, mintha tekintetével olyan mélyre akarna hatolni, amennyire az imbolygó fáklyafény csak megengedi. Végre szigonyával egy távolabbi pontra mutatott, és ezt súgta:

- Evezz el a nyüzsgésből, John! Ott látok egy magányos vízivándort. Az ilyen pompás példányok kerülik a sekélyt, és nem tartanak a többivel.

A mohikán fejbólintással jelezte egyetértését, és a következő pillanatban a kenu otthagyta a fekete sügérek gyülekezetét; egy olyan helyre siklott, ahol a tó legalább húsz láb mélységű volt. A fáklya fényénél

Elisabeth megpillantott a fenék közelében egy rendkívül nagy halat, mely csendesen ringatózott néhány kis ágacskán és vesszőcskén.

Natty figyelmeztetően ajkához emelte ujját, amint látta, hogy a lány kihajol a csónakon.

- Pszt! - súgta. - A lazacpisztráng nagyon óvatos hal. Azért is húzódik a mélybe. Most is tizennyolc láb mélyen lapul, az én dárdám meg csak tizennégy láb hosszú. Bele kell hajítanom a célba.

Miközben ezt súgta, már célzott is. Elisabeth látta, hogy a szigony fényes villája lassan és nesztelenül bemerül a vízbe. Úgy rémlett neki, a hal megérezte a fenyegető veszélyt, farkuszonya mintha nyugtalanul remegett volna. De elmenekülni már nem volt ideje. Bőrharisnya a következő pillanatban erősen kihajolt, és szigonyának nyele eltűnt az örvényben. Tisztán lehetett látni a nagy erővel elhajított, hosszú, sötét fegyver útját a kristálytiszta vízben. Amikor Bőrharisnya villámgyors mozdulattal utána kapott, és kirántotta a vízből, a felnyársalt hal már ott rángatózott a dárda végén.

- Elég is lesz - mondta Natty, és magasra emelte a szép zsákmányt.

Az indián megint helyeslően bólintott, és csak ennyit mondott:

- Jó.

Elisabeth úgy érezte, mintha megigézték volna, és most ébredne csak fel a bódulatból. Benjamin nyers hangja ébresztette fel. Evezőcsapásokat is hallott. A nagy bárka, mely közben elindult második útjára, Bőrharisnya kenuja felé közeledett, maga után

vonszolva a nehéz kerítőhálót.

- Félre innen, Bumppo mester! - kiáltotta Benjamin. - Fáklyájával elriasztja a halainkat!

A mohikán szó nélkül elevezett. Olyan helyre vitte a kenut, ahol nem zavarhatták a halászokat munkájukban, de megfigyelhették, mi történik a nagy bárkában. Úgy látszik, ott nem volt minden rendjén, mert Benjamin dühösen kiabált:

- Jobbra, Kirby! Hányszor mondjam még, hogy jobbra?! Az isten se látott még ilyen evezést! Ha összevissza rángunk, nem tudom a hálót rendesen kivetni. Most egy kicsit balra, de nagyon keveset!

- Ne parancsolgasson már annyit, hallja-e! - fortyant fel Kirby, és dacosan abbahagyta az evezést. - Ha nem tud udvariasan beszélni, akkor kiszállok. Azt hiszi, esztelen barmokkal van dolga?

- Egy szóval sem mondtam, hogy barmok - tiltakozott Ben. - De az esztelenséget aláírom. Ha mindenki úgy evez, ahogy kedve tartja, nem lesz ebből halászat soha.

A favágó már lecsillapodott volna, de Benjamin foga közt ekkor egy durva szitok csúszott ki.

- Víziló! - sziszegte, inkább csak úgy magában, de Kirby meghallotta. Megragadta az evezőt, és akkorát rántott rajta, hogy Benjamin, aki a bárka tatján, a kis dobogón állt, elvesztette egyensúlyát, és a vízbe esett.

Általános kavarodás támadt. A csattanásra, melyet a vízbe zuhanó nehéz test okozott, minden szem arra fordult. Megdöbbenéssel bámultak a vízben vadul kapálódzó Benre. Csak Billy Kirby röhögött olyan

harsányan, hogy gúnyos hangját visszaverték a keleti part sziklái.

Az emberek a meglepetéstől bénultan néztek a vízbe. Látták, hogy Benjamin lassan alámerül, és feje fölött összecsap a víz. Most eszméltek csak rá, hogy ez nem tréfadolog.

- Mi van veled, Benjamin?! - kiáltott fel Richard, aki a partról, ahol állt, nem láthatta tisztán, mi történik a bárka körül.

Benjamin persze nem felelt. Helyette Billy Kirby rikoltása hallatszott:

- Átkozott bolondja! Még úszni se tud! Egy matróz, aki nem tud úszni!

Az óriási favágó felállt a bárkában, és vetkőzni kezdett. Vad sietséggel tépte le magáról ruhadarabjait.

- Rajta, John, evezz csak oda! - sürgette az öreget Edwards. - A fáklyánk megmutatja majd, hova merült. Megpróbáljuk kihalászni.

- Mentse meg, az isten szerelmére! - könyörgött Elisabeth, és borzongva hajolt ki a kenu oldalán.

Néhány erős evezőcsapással oda értek, ahol Bent elnyelte a víz. Bőrharisnya kiáltása elárulta, hogy sikerült megpillantania a szerencsétlent a víz mélyén.

- Tartsátok itt a csónakot! - kiáltotta Edwards. - Vigyázzatok, nehogy tovasodorja a víz! Én majd utána ugrom.

- Lassan a testtel, fiú! - szólt rá Natty nyugodtan. - Nem kell beugranod. Én majd kicsáklyázom a

szigonyommal.

Benjamin, mielőtt alámerült volna, két kezével ösztönszerűen megkapaszkodott néhány kákacsomóban. Elisabeth szíve elszorult, amint megpillantotta az idős embert a tó vizében. Látszólag élettelenül nyúlt el odalenn, testét szelíden ringatták a hullámok. Arca és tagjai ólomszínűek voltak.

Mialatt Elisabeth a vízbe meredt, hirtelen észrevette, hogy Bőrharisnya szigonya már megcsillan Benjamin feje mellett. Nattynek egy ügyes mozdulattal sikerült a szigonyt Ben zekéjének gallérjába akasztani. Aztán lassan húzni kezdte az élettelen testet felfelé. Ben fakó arca nemsokára felmerült a víztükör fölé. Heves szuszogása elárulta, hogy még él, Natty szigonyával egy percig a levegőben tartotta. Ben Pump lassan kinyitotta szemét, és csodálkozva körülnézett. Mindez sokkal gyorsabban játszódott le, mint ahogy most elmondtuk.

Másodszor is kitört a kavarodás. Mindenki kiabált, mindenki beleszólt, mindenki segíteni akart. A bárka fél perc alatt odaevezett. Benjamint behúzták, és gyorsan partra szállították. Richard Kirby segítségével felcipelte az alélt embert a parti rézsün. A tűz közelébe ültették, és Richard nekilátott a felélesztési kísérleteknek vagy legalábbis annak, amit abban az időben vízből kimentett emberek felélesztésére alkalmasnak tartottak.

- Rohanj, Billy - kiáltott Richard -, hozd el a kastélyból a kis rumoshordót, amiben ecetágyat készítettem! Csak vigyázz, ki ne öntsd az ecetet! Útközben ugorj be Monsieur Lequoi boltjába, és hozzál tőle egy csomag dohányt és öt-hat agyagpipát. Még valamit, Billy! Kérj Remarkable-től egy kis sót, meg adja oda neked az egyik ócska flanell alsószoknyáját. És kérd el Todd

doktortól az érvágó lancettáját. Vagy tudod mit - legjobb, ha őt magát hozod el a lancettájával együtt, érted? Az istenért, Duke, mit csinálsz ott? Azt akarod, hogy a szerencsétlen megfulladjon? Tele van vízzel, és te ráadásul még rumot is töltesz belé? Inkább segíts nekem szétfeszíteni az ujjait, hogy a kezét dörgölhessem.

Benjamin az egész idő alatt dermedten, mozdulatlanul ült ott, egy fatönknek támasztva. Ujjai még mindig görcsösen szorongatták azt a néhány kákaszárat, melybe olyan erősen megkapaszkodott, hogy ezért nem tudott a vízből felmerülni, amíg ki nem csáklyázták. Nyitott szeme a tűz körül ácsorgó emberekre meredt, miközben tüdeje úgy dolgozott, mint valami fújtató. Mivel ajkát összeszorította, a levegőt az orrán keresztül szívta be és lökte ki, ami úgy hangzott, mintha zihálna.

Ám a rumos üveg, melyet Marmaduke az ajkához tartott, csodákat művelt. Benjamin ösztönszerűen kinyitotta száját, elengedte a kákacsomókat, és mindkét kezével a palack után kapott. Most már nem bámult szinte hülyén maga elé, hanem szemét háládatos pillantással ég felé emelte. Azután elégedetten átadta magát a váratlan gyönyörűségnek. Sajnos, az első hatalmas korty után lélegzetvétel végett szünetet kellett tartania, sőt a flaskót is kénytelen volt elengedni.

- Fényes alak vagy, Benjamin, mondhatom! - korholta szelíden a seriff. - Nem értem, hogy viselkedhetsz ilyen ésszerűtlenül. Előbb teleszívod magad vízzel, most meg...

- Rummal! - egészítette ki a mondatot maga a vízbefúlt. - Kérek még!

Kapott még egy korttyal. Arca bámulatosan rövid idő alatt visszanyerte megszokott kifejezését.

- Hát nem vagy víziló, Kirby! - fordult a favágó felé. - Így belökni valakit a vízbe! Szerencsére volt annyi lélekjelenlétem, hogy az összes hajóablakokat gyorsan becsukjam, és zárva tartsam, így aztán kevés víz hatolt be a hajóterembe...

- Micsoda teremről beszélsz? - csodálkozott a favágó.

- Az én hajóteremről, te marha! Fél életemet a tengeren töltöttem, de nálad nagyobb marhát még nem láttam. Hogy véletlenül a vízbe taszajtottál, az még megjárja. De amikor láttad, hogy nem tudok úszni, és még csak egy bója sincs a közelben, amiben megkapaszkodhatnék, mért nem dobtál utánam egy kötelet, mi? Sose lesz belőled tengerész! De szerencsére ott volt Natty Bumppo a közelben..., soha életemben nem felejtem el, amit értem tett!

Natty felelni akart valamit, de ekkor megszólalt Marmaduke. Erélyesen intézkedett, és megszabta, mit kell tenni. Richard kotnyeleskedésével mit sem törődve, elrendelte, hogy Benjamint vigyék vissza a faluba. A kerítőhálót kivontatták a partra. A benne ficánkoló néhány halat visszadobták a vízbe - ezúttal igazán "megúszták".

Majdnem az egész társaság visszatért a faluba - a halászok, Marmaduke, Elisabeth, Louisa, Richard, még Edwards is. Csak Billy maradt ott, Bőrharisnya pedig a mohikánnal átevezett a túlsó partra.

Edwards egy takarót borított a lányok vállára, mert az éjszaka már hűvösre fordult. Elisabeth vissza-visszapillantott. A parton ott ült Kirby egymagában, és halászlét főzött. A víz tükrén tovasikló kenu már-már

eltűnt a sötétségben. A fáklya pislogó fénye néha fel-felvillant, szinte búcsúzásképpen. Elisabeth sajnálta, hogy nem ül már a kenuban a két derék öreg mellett. Kíváncsi is volt, szerette volna belülről látni kunyhójukat, ahol olyan szép egyetértésben élnek együtt.

XII.
TEMPLE BÍRÓ ROSSZKEDVŰ

Richard Jones már hajnalpirkadáskor felébredt. Rendbe szedte magát, aztán elrendelte, hogy nyergeljék meg a hátaslovát meg Temple bíró paripáját is. Várt még egy kicsit, majd fontoskodó képpel felkereste a bírót hálószobájában. Az ajtó nem volt bezárva. Richard minden teketória nélkül belépett.

- Lóra fel, Duke! - kiáltotta vidáman. - Útközben elmesélem neked, amire tegnap csak célozgattam. Mindennek megvan a maga ideje! Ki is mondta ezt? Azt hiszem, Bölcs Salamon. Nos, igaza volt. Azért nem háborgattalak üzleti ügyekkel tegnap este, a halászat idején... De mi ütött beléd, Duke? Sápadt és rosszkedvű vagy, homlokodat ráncolod? Talán megfáztál? Mutasd csak a pulzusodat!

- Hagyd a pulzusomat, Dick - felelte a bíró. - Testi állapotom kitűnő, csak a lelkem beteg. Amikor a halászatból hazajöttünk, kibontottam a postámat, amely tegnap későn jött meg. A levelek közt találtam egyet, amely nagyon levert. Ezt itt, ni!

A seriff csodálkozva nézett a bíróra. Pillantása Marmaduke arcáról továbbsiklott a levelekkel, csomagokkal, újságokkal elborított asztalra. A rendetlenség az asztalon arra mutatott, hogy valaki itt

késő éjszakáig olvasott, írt, dolgozott. Richard az asztal után az ágyat vette szemügyre. A gyűrött takaró elárulta, hogy valaki fáradtan roskadt az ágyra, és még a takarót sem hajtotta vissza, hogy annak rendje és módja szerint elhelyezkedjék alatta..., még az is lehet, hogy ruhástul aludt el, talán észrevétlenül nyomta el az álom, alighanem hajnaltájt. A hatalmas gyertyák tövig égtek, és az olvadt viaszban hamvadtak el.

Marmaduke gyűrött arca, borús homloka, beesett szeme csöppet sem hasonlított rendes énjéhez, mely mindig derűs, erélyes, nyugodt szokott lenni. A seriff megcsóválta fejét, és aggódva vette kezébe a levelet, amelyet a bíró nyújtott felé.

- Micsoda? Angliából? Hajón érkezett? Hű, de izgatott lettem egyszerre, Duke! Bizonyára fontos hírek vannak benne!

- Olvasd csak! - felelte Marmaduke, idegesen járkálva fel és alá a szobában.

Richardnek, ha levelet olvasott, az volt a szokása, hogy egyes szavakat félhangon mormolt az orra alá.

- "London, 1793. február 12..." - kezdte. - No, ez a levél is rossz időben tette meg az utat..., szörnyű viharok dúltak a tengeren éppen akkor! "Tisztelt uram, augusztus 10-i, szeptember 23-i és december 1-i leveleit rendben megkaptam, és az elsőre azon nyomban válaszoltam, mert éppen indult a postahajó. Ám azóta..." - Richard itt dünnyögött valamit, de olyan halkan, hogy nem lehetett megérteni. - "Sajnálattal értesítem, hogy..." Hm, hm, ez bizony nagyon szomorú, hogy a kakas csípje meg! "A Gondviselés útjai kiszámíthatatlanok..." Mit papol nekünk ez az ügyvéd, ahelyett, hogy a tárgynál maradna! "Megállapítottam, hogy a hajó múlt év szeptember 1-

én indult el Falmouthból..." Hm, hm. "Ha sikerül további részleteket megtudnom, haladéktalanul közölni fogom Nagyságoddal..." Hm, hm, hm..., úgy látszik, nem sokat tud..., most már mindenféle pletykákkal tölti ki a levél hátralevő részét, úgy látom. "Párizs... a nemzeti konvent... a szerencsétlen Lajos király... az önök Washingtonja keményebb legény..., még jó, hogy mi György király alattvalói vagyunk..., jóindulatú ember, csak az a kár, hogy rossz tanácsadóira hallgat..." Ejnye no, egész politikai előadást tart itt nekünk..., no, hál' isten, befejezi már. "Ezzel zárom levelemet, és maradok kiváló nagyrabecsülésem kifejezésével Nagyságod szolgálatkész híve: Andreas Holt." Hát igen. Nagyon derék ember ez a Mr. Holt, nem tehet róla, hogy ilyen rossz híreket volt kénytelen közölni veled, szegény Duke bátyám! Most mit akarsz tenni?

- Hát mit tehetek? Akármennyire bánt is, bele kell törődnöm! De mondhatom, nagyon lever. Van itt még egy levél, Connecticutből jött, és megerősíti Holt híreit. A londoni levélben egyetlen vigasztaló hír van a sok rossz között: az, hogy legalább az utolsó levelemet megkapta, mielőtt hajója elindult..., ez kissé megnyugtat, bár a többi nagyon elkeserítő...

- Hát bizony! Szegény Duke! Minden igyekezeted hiábavalónak bizonyult! Most már én is mehetek a falnak szép terveimmel! A házhoz egy új szárnyat akartam építeni..., akkor aztán igazán olyan lett volna, mint egy kastély. No de elég a búsulásból, azzal úgyse megyünk semmire! Térjünk át a napi feladatokra. Úgy gondoltam, ma reggel kilovagolunk. Szeretnék neked valamit megmutatni. Bányáról van szó, olyasmiről, ami a szívügyed, Duke!

- Bánom is én a bányát! - kiáltott fel Marmaduke türelmetlenül. - Most egészen máshol jár az eszem. Ma

fontosabb dolgaim vannak, Dick. Szent kötelességet kell teljesítenem. A mai napot levélírásra kell fordítanom. Remélem, segítesz nekem, Dick. Ilyen bizalmas dologban nem szeretném Oliver segítségét igénybe venni.

- Igazad van, Duke. Természetes, hogy a rendelkezésedre állok. A kirándulást elhalasztjuk. Mindjárt intézkedem, hogy nyergeljék le a lovakat. De azt hiszem, szükségünk lesz Dirky van Schoolra. Rögtön elhívatom.

Említettük már, hogy Templetonban két ügyvéd is volt. Az egyikkel, Mr. Lippettel már találkoztunk a "Bátor Dragonyos" ivójában. A másik a holland származású Dirky van School volt, egy kissé bogaras, de nagyon tisztességes ember. A bíró hozzájárult Richard javaslatához, és mindjárt elszalasztottak valakit az ügyvédért. A három férfi aztán bezárkózott a bíró dolgozószobájába. S nem engedtek be senki mást, legfeljebb Elisabethet.

Marmaduke-nek nem voltak titkai a leánya előtt. Elisabeth teljesen megértette apja bánatát a rossz hírek miatt, melyeket kapott. Maga is elszomorodott, és máskor oly vidám arcát a gond felhői árnyékolták be.

Ha bántotta valami, rendszerint kézimunkájához menekült. A finom öltések nagy figyelmet igényeltek, és elterelték gondolatait arról, ami bántotta. Most is elővette kézimunkáját, és letelepedett vele a nappali egyik sarkába. Példáját Louisa is követte.

Oliver keresztülment a termen; meglátta a két lányt, és megállt Elisabeth előtt.

- Nem aludta ki magát, Miss Temple? Kissé sápadt ma,

nem? - kérdezte olyan őszinte együttérzéssel, hogy még a másik asztalkánál ülő Louisának is feltűnt. - Édesapja is lehangolt. Csak egy percig beszélhettem vele, aztán visszavonult szobájába.

- Apának ma nagyon sok dolga van - felelte halkan Elisabeth.

- De akkor mért nem engedi meg, hogy segítsek neki? Végtére is azért vagyok itt, nem igaz?

- Igen, igen, de... tisztára családi ügyekről van szó, amikbe nem lehet beavatni - mást.

- Mást? Azt akarta mondani: egy idegent! Hát még mindig idegennek tekint? Hiszen már hat hónapja élünk egy fedél alatt!

Elisabeth kezében megremegett a tű. Lopva felpillantott munkájából, és érezte, hogy elpirul.

- Hat hónap nem nagy idő - felelte. - Attól tartok, semmivel sem tudunk többet önről, mint az első napon, amikor először láttuk.

- Ön is így vélekedik, Miss Grant? - fordult Oliver a másik lányhoz.

- Én... én? - hebegte Louisa nagy zavarban. - Az én véleményem nem számít. Én csak egy szegény, egyszerű falusi lelkész leánya vagyok, nincs jogom önt bírálgatni..., különben sem adok semmit a pletykára.

- Pletykára? - mosolygott Oliver. - Hát mit pletykálnak rólam?

- Hogy a mohikán főnök rokona - tehát maga is félig-

meddig indián...

- Louisa! - kiáltott rá Elisabeth, de hiába: a megjegyzés már kicsúszott Louisa ajkán.

- Talán meglátszik rajtam? - kérdezte Oliver még mindig mosolyogva. - Igaz, a hajam fekete, de a bőröm fehér, vagy legalábbis nem barnább, mint az itteni telepeseké..., semmi esetre sem rézvörös.

- Ne mentegetőzzék, uram! - mondta Elisabeth. - Ha rokona Indián Johnnak, nincs oka szégyenkeznie a rokonság miatt. John bácsi nagy főnök volt, és valamikor az ő ősei uralkodtak ezen az egész környéken.

- Ez bizony elvitathatatlan - bólintott Oliver.

- Talán neheztel is ránk, és bitorlóknak tart - folytatta a lány -, de mit tehetünk? Apám szívesen gondoskodnék John bácsiról, ellátná mindennel, amire szüksége lehet, de az öreg hallani sem akar róla. Pedig ennél többet nem tehetünk. Nem azért vágtunk tisztásokat az erdőbe, építettünk házakat, egész falvakat, hogy néhány vadász kedvéért meghátráljunk. Ez az óriási ország arra való, hogy sok ezer embert tartson el, talán egymilliót is! Apám ezért dolgozik, és az ő munkáját szeretném folytatni magam is.

- Egy megfelelő férfi oldalán, mert másképp nem lehet - jegyezte meg Oliver.

- A házasságra céloz? Tudom, hogy egyedül nem boldogulnék..., csak az a baj, hogy ebben a vadonban nem könnyű megfelelő élettársat találni.

- Különösen önnek nem, Miss Temple! - kiáltott fel a

fiatalember hevesen. - Nem ismerek senkit, aki méltó volna az ön kezére!

Ezzel kisietett a teremből. Elisabeth csodálkozva nézett utána, míg Louisa a kézimunkája fölé hajolt, és buzgón öltögetett.

Oliver a folyosón majdnem belebotlott a köpcös kis hollandi ügyvédbe, aki vastag, zöld pápaszemmel az orrán, aktacsomóval a hóna alatt jött ki a bíró dolgozószobájából.

- Jó reggelt, Mr. van School - szólította meg Oliver. - Ma szokatlanul nagy sürgés-forgás van a házban.

- Jó reggelt, Mr. Edwards - felelte az ügyvéd. - Megfigyelése helyes, ma sok dolgunk van. Egyébként nagyon örülök neki, szeretem, ha sok a dolog.

- Nem segíthetek valamit? Nincs néhány irat, amit le kellene másolni?

- Másolnivaló mindig akad..., de ebben az esetben nem adhatok ki a kezemből semmit, hacsak Mr. Temple nem ad rá utasítást. Szokatlanul bizalmas természetű ügyeket tárgyaltunk ma.

- Kérem, említse meg a bíró úrnak, hogy szükség esetén rendelkezésére állok. Talán csak megfeledkezett rólam.

- Kérem, feltétlenül szólok neki. Nemsokára visszajövök, és akkor szólok - felelte az ügyvéd, és elsietett.

Edwards tűnődve nézett utána. Arra gondolt, ne kopogjon-e be a bíróhoz maga. De azután mégis úgy döntött, hogy nem háborgatja a bírót, amíg az nem

hívatja.

Erre azonban nem került sor. Marmaduke egész napját tárgyalások foglalták le.

És csak egy hét múlva - július elsején - közölte Richarddel, hogy az elhalasztott kirándulást megtarthatják végre.

Kellemes, enyhe reggel volt, amikor Marmaduke bíró és Richard nyeregbe szállt.

Az ifjú hölgyek sétára öltözve jelentek meg az előcsarnokban búcsúztatásukra.

- Mi az, Bessy, sétára indultok? - kérdezte a bíró. - Ne felejtsétek el, hogy már július van. Egy-két óra múlva már nagy hőség lehet. Csak olyan messzire menjetek, hogy délre hazajussatok. Ha a hegyekbe mentek, ne térjetek le az útról. Ez a vadon néha veszélyes is lehet.

- De nem nyáron - felelte Elisabeth. - Nagyon szeretünk az erdőben kószálni, én is meg Louisa is. Már többször észrevettem, nagyon egyforma az ízlésünk.

Marmaduke meglehetősen aggódva csókolta meg a leányát, aztán unokaöccse kíséretében lassan kilovagolt a kapun. Nemsokára elmaradtak mögöttük a falu házai.

Edwards akaratlanul is tanúja volt a búcsúzkodásnak. Horgászbottal a kezében indult a tó felé, de megállt a lányok közelében.

- Azt hiszem, Mr. Edwards valamit akar mondani - súgta barátnőjének Louisa.

Erre Miss Temple is megállt, és a fiatalember felé fordult. Oliver üdvözölte őket, majd így szólt:

- Édesapjának, úgy látom, nem tetszett, hogy egyedül mennek az erdőbe sétálni, Miss Temple. Felajánlhatom kíséretemet és védelmemet?

- Köszönöm, Mr. Edwards, de ahol nincs veszély, a védelem is fölösleges. Ott még nem tartunk, hogy ebben a szabad országban testőrségre legyen szükségünk. De ha úgy is volna, itt van az én megbízható testőröm. Brave, ide!

A hatalmas bulldog tüstént előjött kutyaházából, de lekuporodott a földre, és álmosan nyújtózkodott.

- Ide gyere, Brave! - hívta Elisabeth másodszor is. - Gazdádat nemegyszer megvédelmezted. A lányát meg cserbenhagynád, mi? Nem szép dolog, Brave!

A kutya, mintha minden szavát megértette volna, farkát csóválta, odajött Elisabeth mellé, és most már a lába előtt nyúlt el a kerti ösvényen.

- Amint látja, nincs szükségünk önre - mondta Elisabeth Olivernak kötekedve. - De ha mindenáron kedveskedni akar nekünk: fogjon a tóban néhány szép sügért, mert mi is szeretjük.

Ezzel elindult, nyomában a kutyával. Louisa megint súgott neki valamit:

- Azt hiszem, Elisabeth, megsértettük a fiatal gentlemant. Nézd csak, még mindig ott áll azon a helyen, ahol faképnél hagytuk, és olyan furcsán bámul utánunk.

- Hát csak bámuljon! - felelte Elisabeth. - Nem

szeretem, ha valaki annyira feltukmálja magát.

- Ezt ugyan Mr. Edwardsról nem lehet elmondani - jegyezte meg Louisa, de barátnője csak vállat vont, és meggyorsította lépteit.

Oliver is folytatta útját. Vállára vette horgászbotját, és fejét büszkén magasra emelve, a kapun és a Fő utcán át a tó partjára ballagott. Hamarosan elérte a kis kikötőpallót, ahol a bíró családjának csónakjait szokták kikötni. Kiválasztott egy könnyű kis csónakot, és erős evezőcsapásokkal elindult vele a tavon, Bőrharisnya kunyhója felé. Kimelegedve érte el a túlsó partot.

Edwards behúzta az evezőket, és a kis csónak partra siklott. A fiatalember óvatosan körülnézett, azután kis sípot vett elő és belefújt. Erre a hangra Natty két kutyája előrohant fakéregből készült házából. Izgatottan ugráltak ide-oda, és panaszosan vonítottak; közben vadul rángatták a bőrszíjakat, melyekkel az ólhoz kötötték őket.

- Csitt, Hektor! Maradj nyugton, Diana! Várjatok csak, jövök már!

Hangjának hallatára a kutyák lecsendesedtek. Oliver újra elővette sípját, és megint belefújt. Csak a visszhang felelt rá. Megint óvatosan körülnézett, aztán megközelítette a kunyhót. Kulccsal kinyitott több lakatot, aztán belépett az ajtón.

Körülbelül negyedórát töltött a kunyhóban. Amikor kijött, megint gondosan lelakatolta az ajtót. A vizsla megint ugrándozni kezdett, és vadul csaholt, mintha rá akarná beszélni Olivert, hogy szabadítsa meg a szíjától. Az öreg Hektor nyugodtabban viselkedett. Csak a fejét emelte fel, és panaszosan vonított egyet.

Olyan erős hangja volt, hogy talán mérföldekre is elhallatszott.

- Mi bajod van, öreg harcos? - szólítgatta Oliver. - Mit szimatolsz? Ha állat, nem kell félned, féljen tőled ő! Ha pedig ember, nagyon arcátlannak kell lennie, hogy egészen idáig merészkedjék!

Egy kidőlt fenyő ágain keresztültörve, a kunyhó mögött emelkedő szirtre kapaszkodott fel, mely a házat a vad téli szelektől védte. Ekkor Hiram Doolittle-t pillantotta meg, aki feltűnő gyorsasággal iszkolt a szirt felé, és már el is tűnt a bokrok mögött.

"Hogy kerül ide ez a fickó? - gondolta Oliver. - Semmi keresnivalója más ember háza táján. Remélem, csak kíváncsiságból ólálkodik itt. De akkor is gondom lesz rá, hogy leszoktassam róla!"

Visszatért a kunyhó ajtajához, és megerősítette a zárat: két vaskarikán láncot fűzött keresztül, és a lánc végeit újabb lakattal kapcsolta össze.

"Ez a Hiram békebíró, és valamit ért a joghoz - dörmögte magában bosszúsan. - Tudnia kellene, hogy van egy bűncselekmény, amit magánlaksértésnek hívnak! Úgy látszik, erre is meg kell még tanítani!"

E rövid monológ után leszaladt a tópartra, betolta csónakját a vízbe, beugrott, és megragadta a lapátokat. Néhány evezőcsapással eljutott a tó közepére. Ismerte azokat a helyeket, ahol a feketesügér tanyázni szokott. Az egyik éppen szemben volt Natty kunyhójával, ha nem is éppen közel hozzá. Oliver arra evezett, és nemsokára meg is pillantotta öreg barátai kéregkenuját. Egyenesen arra tartott, ahol Bőrharisnya és Indián John horgászott. Amikor elérte őket, csónakját ráakasztotta a kenura.

A két öreg barátságos fejbiccentéssel üdvözölte Olivert, de egyik sem húzta ki botját a vízből; nem zavartatták magukat kedvenc mulatságukban.

Edwards is rátűzte a csalit a horogra, és bedobta zsinegjét a vízbe.

- Ott voltál a wigwamban? - kérdezte Natty hosszú hallgatás után.

- Igen, minden rendben van, de azért mégis valami gyanús dolgot láttam - felelte Oliver. - Hiram Doolittle, ez az alattomos patkány, ott ólálkodott a kunyhó körül. Megerősítettem az ajtót, bár nem hiszem, hogy meg merné közelíteni. Túl gyáva ahhoz, azt hiszem.

- Sok jót én se tudnék róla mondani - bólintott Natty, miközben egy kifogott feketesügért vett le a horgáról. - Már régóta rágja a kíváncsiság, hogy a kunyhómban körülnézzen, de azt nem éri meg! Odáig ment, hogy nyíltan könyörgött, eresszem be. Valami kifogással elhárítottam. Úgy látszik, nem tud belenyugodni. Ilyen alakot tesznek meg békebírónak!

- Mert gyávának gyáva ugyan, de nem ostoba - mondta Oliver. - Azt a bamba seriffet az ujja köré csavarja. Azt hiszem, meg fogom leckéztetni.

- Mit leckéztetni? Ha még egyszer oda meri dugni az orrát, egyszerűen keresztüllövöm! - indulatoskodott Bőrharisnya.

- Natty, megint elfelejted, hogy más időket élünk - csitítgatta Oliver. - Gondolj a törvényre. Én se vagyok gyáva, de nem megyek fejjel a falnak.

- Okosan beszélsz - ismerte be Natty. - A fiúnak igaza

van, nem gondolod, John?

- Igazi delavár! - bólintott az öreg mohikán. - Bátor és okos. Nemhiába a testvérem fia! Büszke vagyok a fiatal sasra. Nagy főnök válik még belőle!

- Hagyjuk ezt - legyintett a fiatalember kissé türelmetlenül. - Ha nem is leszek nagy főnök, de hű barátotok maradok, amíg élek. De nem azért vagyunk itt, hogy bosszankodjunk. Milyen szép a természet! Nem tudok betelni ezzel a gyönyörű tóval!

Mindkét öreg bólogatott. Egy darabig csend volt. Mindenki a vizet figyelte. De Natty mást is látott: ifjúságának szép emlékképei elevenedtek meg előtte. Amikor megszólalt, hangja lágy volt, szinte suttogó:

- Huszonöt éve ismerem az Otsegót, és meg kell mondanom, az egész országban nincs tó, melynek tisztább vize és gazdagabb halkincse volna! Persze akkor még jóformán az enyém volt itt minden - a víz, a hegy, az erdő! Vad és hal annyi volt, amennyit a szívem csak kívánhatott. Napokon keresztül barangolhattam az erdőben anélkül, hogy emberrel találkozzam. Legfeljebb egy-egy irokéz csavargó bitangolt erre, amíg el nem vettem a kedvét tőle. Kissé nyugatabbra akadt néhány francia telepes is, aki indián squaw-t vett feleségül, és házat épített magának az erdőben. Megesett néha, hogy egy-két skót katona is eljutott a tavamhoz, kölcsönkérte a kenumat, és kifogott néhány sügért vagy lazacpisztrángot, megsütötték, aztán visszamentek az erődjükbe, és sokáig nem háborgatta megint a nyugalmamat senki. John volt az egyetlen, akinek örültem, és aki elég gyakran meglátogatott. Emlékszel, öreg barátom?

A mohikán Oliver felé fordította napbarnította ráncos

arcát.

- Az egész ország az én népemé volt. Lobogó tanácstűz mellett adtuk át testvéremnek, Tűzevőnek. Amit a delavárok egyszer elhatároztak, megmarad, amíg a víz lefelé folyik; amit egyszer megígértek, soha vissza nem vonják. Sólyomszem is ott ült a mi tanácstüzünknél, és a mi pipánkat szívta, mert szerettük és tiszteltük.

- Igen, megtiszteltetek vele, pedig én sohasem voltam indián; sohasem értettem annyit az erdőhöz meg a természethez, mint ti, és a bőröm is fehér. De szép élet volt itt, annyi bizonyos, és még ma is olyan szép volna, ha nem jön Marmaduke Temple a pénzével meg az átkozott új törvényeivel!

- Igen, szép lehetett - mondta Oliver is, és pillantása végigsimogatta az egész partot meg a hegyek lankáit is, ahol valamikor szakadatlan erdő zöldellt, de most nagy irtásokon és tisztásokon aranykalászok hullámzottak a szélben. Ez is egyike volt annak a sok újnak, amely megváltoztatta a táj képét.

- Hogy szép volt-e? Paradicsom volt! - sóhajtott Bőrharisnya, és szeme különös sóvárgással telt meg. - Különösen télen, amikor befagyott a tó, de tavasszal is, amikor a jégtakaró elolvadt. Egyetlen helyet láttam csak egész életemben, mely szebb ennél, viszont vadászatra és halászatra nem olyan alkalmas.

- Hol volt az? - kérdezte kíváncsian Oliver.

- Hogy hol? Odaát a Catskill-hegységben. Gyakran felmásztam oda farkasirhát meg medvebundát szerezni. Egyszer megkért valaki, hozzak neki egy párducbőrt. Jó pénzt ígért érte. Akkor is a Catskill-hegységbe mentem. Lábszárvédőm és mokasszinom

cafatokra szakadt, de megérte. Nem ismered a Catskill-hegységet, édes fiam? Hiszen látnod kellett bal kéz felől, amikor Yorkból jöttél a folyó mentén. Kék a hegység, mint egy darabka ég, és felhők is gomolyognak fölötte, mint a pipafüst a tanácstűznél, a főnök feje körül. Van ott egy kiugró szirt, olyan, mint egy óriási sasorr, alatta ezer láb mélység tátong.

- És mit látni onnan? - kérdezte Oliver.

- Az egész teremtett világot! - felelte némi túlzással Bőrharisnya, és erélyes mozdulattal újra kivetette zsinegét a vízbe. - Onnan láttam a hajókat a Susquehannán. Hetvenmérföldnyire követtem tekintetemmel a folyó útját. Láttam a hegyeket, völgyeket és tavakat, a távoli városokat - szóval mindazt, amit isten és ember alkotott. Tudod, milyen híres jó szemem volt, azért is neveztek az indiánok Sólyomszemnek. Akár hiszed, akár nem, még azt a helyet is láttam onnan néha, ahol most Albany városa terül el.

- Akkor érdemes volt felkapaszkodnod ilyen magasra.

- Bizony, érdemes volt. Nagy öröm elnézni a magasból házakat, lovakat, embereket - olyan parányiak, mint a játékszerek, a folyók meg csillogó ezüstszalagok. És még annak a vidéknek is van egy pontja, mely szebb, mint a többi: azt nevezem a világ legszebb helyének.

- Hol van az?

- Két tó közt, melyet hatalmas zuhatag köt össze. A lezúduló víz ereje olyan nagy, hogy sziklákat tör össze. Ketté is hasította a hegyet, mint egy szarvas patáját. Kétszáz lábnyi mélységbe zuhan le a víz, dörögve és tajtékozva. Előbb egy laposan előreugró, ötvenlábnyi széles sziklára zuhan, és onnan megint

százlábnyi mélységbe. Így dübörög alá teraszról teraszra, míg végre odalenn a síkságon megnyugszik és megszelídül.

- Még sohasem hallottam erről a helyről - csodálkozott Oliver. - Földrajzkönyvek sem említik.

- Azt nem tudom. Soha életemben nem olvastam egyetlen könyvet sem. De a természet könyvét jobban ismerem, mint a városiak.

Furcsa arckifejezéssel meredt a levegőbe. Oliver azt hitte, emlékein révedezik. De Natty visszafojtott lélegzettel figyelt valami távoli hangra, amelyet hármuk közül csak ő hallott meg egyedül.

- Ha nem tudnám, hogy jól odaszíjaztam a kutyákat, megesküdnék rá, hogy az öreg Hektor ugatását hallottam.

- Lehetetlen! - felelte Oliver. - Egy órája sincs, hogy saját szememmel láttam a háza előtt heverni. És emlékszem, vadonatúj szíja van.

A mohikán is felkapta fejét. Oliver hiába fülelt, nem hallott mást, mint legelésző barmok távoli bőgését. Kérdőn nézett Nattyre, aki tenyeréből tölcsért formált füle mellé, úgy figyelt. A mohikán is előrehajolt, aztán fölényesen nevetett, jelezve, hogy képzelődésnek tartja az egészet.

- Nevess csak, öreg barátom, nevess csak - mondta Bőrharisnya. - Akkor is kijelentem, hogy a kutyák elszabadultak, és most valami vadat űznek. Ilyen dolgokban nem szoktam tévedni. Bár nagyon szeretném, ha tévednék. Nem mintha a törvénytől félnék, mely ebben az évszakban tiltja a vadászatot, de nem is érdemes ilyenkor vadászni, a kutyák hiába

fáradoznak. Még most sem hallasz semmit?

Oliver megdöbbenve nézett rá. Most már ő is tisztán hallotta a közeledő kutyák csaholását. A hang hihetetlen gyorsasággal erősödött. Egyelőre még nem láttak semmit, hiába forgatták fejüket, és nyújtogatták nyakukat előre. Egyszerre azonban ágak ropogása hívta fel figyelmüket az égerfabozótra, elég közel hozzájuk. A következő pillanatban hatalmas ugrással pompás szarvasbika szökött ki a bozótból, leiramodott a part rézsűjén, és belevetette magát a tóba. Nyomában vad csaholással Hektor és Diana is kitört a sűrűből, követve a szarvast a vízbe.

XIII.
VESZÉLYES KALAND

- Tudtam! - kiáltott fel Natty. - A szarvas a kunyhónk mellett rohant el, és a kutyák megvadultak. Vissza, Hektor! Ki a partra, egykettő!

A kutyák ismerték gazdájuk hangját. Nagy kedvük lett volna folytatni a szarvasbika kergetését, de nem mertek nem engedelmeskedni. Vonakodva bár, de visszaúsztak a partra, és ott szaladgáltak, vészjósló csaholásukkal ijesztgetve a szarvast.

A rémült állat most vette csak észre az újabb veszedelmet: a három ember a két csónakon. Éppen félúton volt a part és a csónak közt. Erre gyorsan irányt változtatott, és a csónakok kikerülésével igyekezett átúszni a túlsó partra.

Bőrharisnya izgatottan csúszkált a kenu ülésén jobbra-balra.

- Gyönyörű állat! - dünnyögte. - És milyen pompás agancsa van! Minden ruhánkat rá tudnánk akasztani a kunyhóban!

Miközben félhangosan tűnődött magában, ösztönös mozdulattal eloldotta a kötelet, mely Oliver csónakját a kenuhoz kapcsolta.

- Végtére is már július van, a vadászati tilalom utolsó hónapja - folytatta töprengését. - Ilyenkor a szarvas húsa már ehető... Nem, nem hagyhatom elmenekülni, ha már itt van az orrom előtt! Utána, John! Evezz, ahogy csak tudsz!

- Megálljatok! - kiáltotta Oliver, amint látta, hogy a kenu villámgyorsan eliramodik mellette. - Tudjátok, hogy a bíró milyen szigorúan veszi a vadászati tilalmat. Ha valaki meglátja a partról...

Elkésett a figyelmeztetéssel. A kenu már messze járt tőle. A két öreget elfogta a vadászszenvedély, nem hallgattak az okos szóra.

A szarvasbika már csak ötven ölnyire volt tőlük; zihált, lihegett félelmében, de a megerőltetéstől is. Mögötte vadul himbálózva közeledett a kenu. Bőrharisnya már vállához emelte puskáját, de még nem bírta elhatározni magát, hogy elsüsse.

- Mit csináljak, John? A szegény állat hátrányba került, a víz nem a természetes eleme. Jobbra-balra cikázik, mozgékonyabb, mint a kígyó, de nem tud gyorsan úszni, könnyű utolérni.

Az öreg mohikán csakugyan könnyedén, minden megerőltetés nélkül evezett, mégis egyre csökkent a távolság a kenu és a szarvasbika között.

- Uff! - kiáltott fel John. - Most már dárdával is eltalálod. Elő a dárdát, Sólyomszem!

Natty megszokta, hogy legfontosabb fegyvereit és szerszámait, hacsak lehet, magával vigye. Puskájától, a híres Szarvasölőtől egy pillanatra sem vált meg soha, de most ott volt keze ügyében szigonyhegyű dárdája is, nem is szólva horgászbotjáról és néhány kisebb hálóról. Az öreg John tanácsát követve, kezébe vette a dárdát, de még nem hajította el.

- Kissé balra, John! - kiáltotta. - Még egy evezőcsapás, és akkor már jól tudok célozni!

Abban a pillanatban, amikor elhajította a dárdát, a szarvasbika félrekapta fejét. A dárda elzúgott mellette, agancsát is horzsolta, de nem tett kárt benne, és beleesett a vízbe.

- Vissza! Evezz vissza! - kiáltott Natty bosszúsan, mert a kenu már elhagyta azt a helyet, ahol a dárda a tóba esett. - Állj meg itt!

A dárdát már felvetette a víz. Bőrharisnya megragadta és kihúzta. John megfordította a kenut, és az üldözés folytatódott. A szarvasbika most egy kis időt nyert, és Olivernak is sikerült barátait utolérni.

- Hagyjátok! - kiáltotta. - Nem érdemes a büntetést kockáztatni!

De most már Indián John fekete szeme is lángolt, fakó arca kipirult. Még gyorsabban evezett és a szarvasbika cikázását követve, sűrűn változtatta a kenu irányát. A hajsza izgalma még Oliverra is átragadt. Az imént még lebeszélte barátait a vad elejtéséről, de néhány perc múlva maga is részt vett az üldözésben. Felkapta a kötelet, mely az előbb még

a kenuhoz kapcsolta, és hurkot kötött a végébe. Jól belefeküdt az evezőkbe, és amikor sikerült a szarvasbikát megközelítenie, kivetette rá a kötelet. A hurok beleakadt az agancsába, és ez megpecsételte a szegény állat sorsát. A többi már csak néhány pillanat műve volt. Bőrharisnya vadászkése adta meg a kegyelemdöfést. Az elejtett szarvasbikát a kenura vonszolták. Bőrharisnya hangtalan nevetéssel fejezte ki megelégedését.

- Fütyülök Marmaduke Temple törvényeire! - mondta kézlegyintve. - Jól kimelegedtünk, John, mi? Nem is emlékszem már az időre, amikor utoljára volt részem ilyen érdekes hajszában. Szarvas a víz hátán - nem mindennapi dolog!

Az indián arca, melyet a magas kor és népének szerencsétlen sorsa komorrá fagyasztott, most egészen felengedett. Olyan önfeledt öröm sugárzott róla, mintha évtizedeket fiatalodott volna néhány perc alatt. Nyilvánvaló volt, hogy a vadászatot sportnak és ifjúsága visszatérő emlékének tekinti, nem pedig haszonhajtó tevékenységnek..., nem a zsákmány értéke lelkesítette. Megtapogatta ugyan a szarvast, de csak felületesen, és csak ennyit mondott:

- Jó.

- Most még jó - felelte Oliver -, de mi lesz ezután? Mindhárman megszegtük a törvényt. A kutyák okozták az egészet. Hogy a fenébe tudták szíjukat elszaggatni?

- Ezt mindjárt megvizsgáljuk - jelentette ki Bőrharisnya. - Evezz ki a partra, John, nézzük meg a kutyákat!

Amikor megtapogatta a nyakörveket, melyek még mindig ott voltak a kutyák nyakán, az öreg vadász

megcsóválta a fejét.

- Nem a kutyák tépték el, nem is rágták le - mondta. - Ezt ember csinálta, nem is ember, hanem gazember. Éles kése van, mondhatom. Szegény Hektorom, ok nélkül szidtalak magamban..., te nem tehetsz róla!

- Úgy gondolod, hogy a szíjakat keresztülvágta valaki? - kérdezte Oliver.

- Nézd meg magad..., nyoma sincs rajta fogaknak vagy szakadásnak.

- Az a nyomorult ács merészelte volna?

- Hiram? Könnyen lehet. Nagyon szereti beleütni az orrát mások dolgába. Jaj neki, ha még egyszer a wigwamunk közelébe tolakszik!

Közben Indián John is megnézegette a nyakörveket, és delavár nyelven meg jegyezte:

- A szíjakat kés vágta el..., éles kés, hosszú nyelű kés... Akinek a kezében volt, félt a kutyáktól.

- Honnan tudod, John? Nem voltál ott! - mondta Oliver.

- Hallgass ide, fiam - felelte az öreg. - A kés éles volt, mert egyetlen vágással, simán elmetszette a szíjat. A kés nyele hosszú volt, mert a gazdája keze nem nyúlt odáig. És a gazdája gyáva volt, mert különben a nyakörveket vágta volna le, nem hagyta volna a kutyák nyakán.

- Igazad van! - kiáltott fel Natty. - Nem lehetett más, mint az a piszok ács! A kunyhó mögött, a kiálló sziklán leselkedett, onnan nyújtotta le kését, talán egy hosszú

rúdra kötötte előbb. Minden kitelik egy ilyen fickótól!

- De minek tette? Hisz sose bántottad. Mért akarna ártani neked?

- Ki lát bele egy ilyen alak sötét szándékaiba? És különben is - nincs nálunk semmi kiszaglászni való? No de majd én elintézem!

Natty vállára vette puskáját és nem a szokott úton, hanem nagy kerülővel indult kunyhója felé.

Mialatt a tó vizén és partján ezek az izgalmas dolgok lejátszódtak, Elisabeth és Louisa az erdőben sétálgatott.

Az ösvény, melyen ballagtak, éppen Natty kunyhója fölött vitt el egy olyan helyre, ahonnan jól lehetett látni a fatörzsekből összerótt házikót.

- Ha ezek a fák beszélni tudnának - mondta Louisa -, sok érdekes titkot árulhatnának el.

- Például Mr. Edwards származását, ugye? - kérdezte Elisabeth.

- Nem is arra gondoltam - felelte Louisa. - Ami ezt a kérdést illeti, Mr. Jones nagyon jó magyarázatot talált rá.

- Éspedig? Mit szimatolt ki az új seriff?

- Csak feltevésről van szó, mely nagyon valószínűnek tetszik. Mr. Jones azt mondja, hogy Bőrharisnya élete nagy részét az erdőben, indiánok közt töltötte, és nagyon összebarátkozott Johnnal, az egykori mohikán főnökkel. Szerinte a barátság abból származott, hogy

Natty megmentette egyszer John életét.

- No és? Mi köze ehhez Mr. Edwardsnak?

- Várj csak. Mr. Jones azt mondja, az angol királyok régebben magas rangú tiszteket küldtek ki az indián törzsekhez, hogy barátságukat megnyerjék. Ezek a követek sokszor éveket töltöttek a vadonban, és... fiatal emberek voltak..., megesett, hogy egy szép indián lány megtetszett nekik..., szóval nagyon helytelen, de így történt...

- Jól van, Louisa, elég volt - felelte Elisabeth mosolyogva, de Louisát már elragadta a lendület, és nem bírta magában tartani, amit el akart mesélni.

- Szóval ha az ilyen angol tiszteknek gyermekük született a vadonban, nem ott nevelték fel őket, hanem Angliába küldték, intézetbe, majd egyetemre, kollégiumba. Mr. Jones legalábbis így mesélte nekem. Azt hiszi, Mr. Edwards műveltsége is ezzel magyarázható. Mert akármiről beszélsz is vele, mindig kiderül, hogy éppen annyit tud, mint az édesapád.

- Csodás ember ez a Dick! Előtte nincs rejtély! - mondta Elisabeth kötekedve. - Kíváncsi vagyok, mit tud erről a kunyhóról itt a lábunk alatt. Az egyetlen emberi lakóhely itt az erdő közepén, de az ajtaja mindig zárva van, nem nyílik meg semmiféle látogató előtt. Vajon miért?

- Erről is beszéltem Richarddel - mondta a papkisasszony. - Úgy véli, Bőrharisnya nagyon félti a kis vagyonkáját. Berendezése, ruhája, felszerelése nem érhet sokat, és becsületes úton szerezte..., de azt a keveset, amije van, meg is akarja őrizni.

Beszélgetés közben lassan továbbsétáltak. Letértek az

ösvényről, és a magas fák árnyékában bandukoltak. Az idő melegre fordult, és a két lány egyre mélyebben hatolt az erdő sötét sűrűjébe, ahol a levegő hűvös és kellemes volt. Örömkiáltással üdvözöltek minden szép sudár fenyőt, minden érdekes alakú bokrot, minden szál virágot, amely az útjukba került.

Nemsokára egy szakadék szélére jutottak. Amint lenéztek a mélybe, az Otsego-tó fodros tükrét pillantották meg. Megálltak, és a völgyből felhangzó neszekre figyeltek: kerekek zörgésére, kalapácsütésekre és a civilizált élet egyéb jeleire, melyek olyan furcsán hangzottak itt a vadonban. Ekkor Elisabeth ijedten fel kiáltott:

- Figyelj csak! Egy gyerek sír! Hogy lehet, itt az erdőben?

- Menjünk a hang után - felelte Louisa. - Talán éhezik valaki, és segíthetünk rajta.

A két lány gyors, türelmetlen léptekkel sietett a bokrok felé, ahonnan a síró, nyöszörgő hangot hallották.

- Nézd csak, Elisabeth! Mi történt ezzel a kutyával?

Miss Temple gyorsan megfordult, és látta, hogy Brave nagyon furcsán viselkedik: szemét egy távoli dologra mereszti, fejét behúzza a nyakába, szőre felborzolódik félelmében vagy haragjában. Azonkívül halkan morgott, és fenyegetően vicsorította fogait.

- Brave! - csillapítgatta Elisabeth. - Nyugodj meg, derék kutyám. Vagy látsz talán valamit?

A kutya közelebb simult hozzájuk, de még dühösebben morgott, és időnként vadul ugatott.

- Mi baja lehet? - tűnődött Elisabeth. - Valami állat lehet a közelben, arra haragszik talán.

Barátnője nem válaszolt. Miss Temple megfordult, és látta, hogy Louisa krétafehér arccal áll mögötte, ujjával némán a magasba mutat, és reszket, mint a nyárfalevél. Elisabeth hirtelen megértette: valami baj fenyeget. Abba az irányba nézett, ahová a barátnője mutatott. Legnagyobb rémületére egy párduckölyköt vett észre, mely gonoszul meredt rá, és éppen ugrásra készülődött.

- Szaladjunk! - kiáltotta Elisabeth, és megragadta Louisa karját, aki ijedtében egészen megdermedt. A következő pillanatban Miss Grant ájultan zuhant a földre.

Elisabeth nem volt olyan gyáva, hogy barátnőjét cserben hagyja. Letérdelt mellé, és meglazította ruháját, hogy könnyebben tudjon lélegzeni.

- Ne félj, Brave - mondta remegő hangon.

Ebben a pillanatban egy másik, sokkal nagyobb párduc, melyet eddig észre se vettek, ugrott elő a fák közül. Egyelőre nem törődött velük, hanem a kölykét figyelte, mely puha, játékos mozdulatokkal közeledett a kutya felé. Mint egy cica, hempergett a fűben, egy fa kérgén köszörülte karmait, bukfencet vetett, farkával csapkodott, és úgy viselkedett, mintha egészen ártalmatlan jószág volna.

Brave bátran és mozdulatlanul nézett vele farkasszemet. Hátsó lába megfeszült, kis farka a levegőbe emelkedett. Egyetlen pillanatra se vette le szemét a párduckölyökről, amely egyre közelebb jött hozzá. Még egy ugrás, és már ott hempergett a kutya lába előtt. Most félelmetes morgás és visítás

hallatszott. Ami történt, egy pillanat alatt lezajlott. Brave torkon ragadta a párduckölyköt, és úgy odavágta egy fa törzséhez, hogy rögtön kimúlt.

Elisabethnek nem volt ideje örülni Brave győzelmének, mert az anyapárduc már rávetette magát a bulldogra. A vékony avaron vad, elkeseredett küzdelem kezdődött, melyet dühös morgás és hörgő hangok kísértek. Miss Temple még mindig eszméletlen barátnője mellett térdelt, és magáról megfeledkezve bámulta a két állat élethalálharcát, melytől az ő sorsa is függött. A párduc ugrásai olyan lendületesek voltak, hogy úgy rémlett, mintha a levegőben lebegne, miközben a bátor kutya elszántan védekezett; minden alkalommal lerázta magáról a dühöngő bestiát, noha számtalan sebből vérzett, és kisebb is volt támadójánál. Újra meg újra felegyenesedett, és rávetette magát a szörnyű fenevadra. De nemsokára lankadni kezdett, a párduc nagyobb ereje mindjobban megmutatkozott. Brave elterült a földön, és nem mozdult többé.

Elisabeth most már egészen védtelenül nézett szembe a vérengző vadállattal. A párduc előbb körülszaglászta leterített ellenfelét, majd kimúlt kölykét is, aztán karmait kifeszítve újabb ugrásra készült.

Elisabeth ereiben megfagyott a vér. Arca falfehér lett, szája félig nyitva maradt rémületében. El akart szaladni, de lábai nem engedelmeskedtek akaratának. Tudta, hogy nincs menekvés, és már leszámolt életével, amikor háta mögött halkan megzörrent a lomb.

- Pszt! - súgta valaki alig hallhatóan. - Hajtsa le a fejét, különben nem tudok célozni.

Az életösztön arra késztette a leányt, hogy

gondolkodás nélkül engedelmeskedjék. A következő pillanatban lövés dördült, és egy golyó süvített el közvetlenül a feje fölött. A párduc dühösen felhorkant, a levegőbe ugrott, majd visszazuhant a földre, oldalára gurult, és belemart saját húsába. Ekkor előugrott Bőrharisnya a fák közül, és rákiáltott kutyájára:

- Vissza, Hektor! Mit akarsz, te bolond? Egy ilyen dög olyan szívós, hogy az utolsó pillanatban is beléd marhat!

Natty kellő távolságban megállt a párduc előtt, és óvatosan, de minden félelem nélkül figyelte végvonaglását. Közben újra megtöltötte puskáját, csövét az állat felé fordította, és egy golyót küldött a fejébe. A második lövés után a párduc élettelenül nyúlt el a földön.

Natty sapkájában vizet hozott egy közeli forrásból, és segített Louisát magához téríteni. Amikor ájulásából felocsúdva kinyitotta szemét, nem győzött hálálkodni megmentőjének. Elisabeth is elárasztotta Bőrharisnyát a köszönet szavaival.

- Hagyjuk ezt most - hárította el a köszönetet Natty. - Ráérünk még az ilyesmiről beszélni. Most szedjék össze magukat, és induljanak vissza. Egy darabig elkísérem magukat.

Amikor kiértek az útra, elbúcsúzott a két lánytól, füttyentett kutyájának, és visszatért az erdőbe. A veszedelmes kaland színterére érkezve, óvatos lépések neszét hallotta a bokrok között. Egyszerre csak Hiram Doolittle lépett ki az egyik fa mögül.

- Mi újság, Natty? - kérdezte. - Lövést hallottam. Csak nem maga vadászik ebben a hőségben? Tudja, hogy tilalmi idő van! Nem ismeri a törvényt?

- Én csak az erdő törvényét ismerem. Ahhoz a törvényhez, amit maguk találtak ki, semmi közöm.

- Ne tréfáljon, öregem! Aki januártól augusztusig szarvast ejt el, tíz dollár bírságot fizet.

- És mennyit kap abból a feljelentő, Doolittle úr? - kérdezte Bőrharisnya éles hangon.

- A feljelentő... - ismételte Hiram meghökkenve. - A feljelentő... - hebegte. - A feljelentőt a bírság fele illeti meg. De most látom, Natty, a kabátja ujja csupa vér. Most próbálja tagadni, hogy maga lőtt.

- Eszem ágában sincs tagadni - felelte Natty. - Olyan szép lövés volt, hogy büszke vagyok rá.

- Hm, hm, büszke? És hol a zsákmány? Mi az, hogy a kutyái még nem hozták ide?

- A kutyáim tudják, mit csinálnak, Doolittle úr! Azt is tudják, kit kell megharapni! Ezt ne felejtse el!

- Ne tréfáljon, öregem! Aki januártól augusztusig szarvast ejt el, tíz dollár bírságot fizet.

- Jöjjön csak! - felelte Bőrharisnya. - Azt hiszem, legfeljebb tíz lépést kell tennie, hogy meglássa.

A következő percben Hiram összecsapta kezét.

- Jóságos ég! Hisz ez Temple bíró kutyája, az öreg Brave! Remélem, nem maga lőtte agyon, Natty? Nem tanácsolom, hogy magára haragítsa a bírót.

- Nézze csak meg jobban, Hiram!

- Hű a mindenit! A kutyát szétszaggatták! Milyen szörnyű sebek! Ki tehette ezt?

- Azt hiszem, egy párduc.

- Párduc? - ismételte Hiram, és villámgyorsan sarkon fordult, mintha el akarna szaladni.

- Ne rémüldözzön, ember! - mondta Natty, félrehúzva egy bokor ágait. - Nézze csak, ott a párduc, nem is egy, hanem kettő. Az egyiket a kutya tépte szét, a másikat én intéztem el. Remélem, nincs kifogása ellene. Vagy a törvény párducra is tilalmat rendel el?

- Ugyan kérem! A párduc bőréért jutalom jár.

Natty erre szó nélkül leült a földre, és ölébe vette a párduc fejét. Vadászkésével munkához látott, és néhány perc alatt lefejtette a bőrét.

- Ide nézzen, kedves uram - mondta aztán -, így kell egy párducot megnyúzni. De most jut eszembe, hogy maga békebíró, hatósági személy. Mindjárt kiutalhatja nekem a jutalmat.

- A jutalmat? - Hiram hegyes orra a levegőbe meredt. Ravasz kis szeme felcsillant. - Igaza van, Bumppo mester! Mindjárt kiállítom az utalványt. Menjünk be a kunyhójába, ott majd megesketem. A törvény ilyen esetben esküt követel. A bibliára tett kézzel kell esküt tennie arra, hogy a párducot maga ejtette el.

- Nekem nincs bibliám - felelte Natty. - Nem tartok semmiféle könyvet a kunyhómban. De különben is, nem értem, minek kellene megesküdnöm, amikor saját szemével látta az elejtett fenevadat?

- Jól van, eltekintek az eskütől - bólintott Hiram

engedékenyen. - De jegyzőkönyvet kell felvennem. Néhány sor írás az egész. Menjünk csak be magához, ott majd megcsináljuk.

Natty halkan nevetett.

- Nálam nincs se papír, se tinta. Minek az nekem? Nem tudok sem írni, sem olvasni. Nem, kedves uram, majd leviszem a párducbőrt a faluba, ott kiállíthatja nekem az utalványt. - Aggódva hajolt a kutyája fölé. - Milyen szűk a Hektor nyakörve! Az ördög vigye, még megfullad tőle. Nincs egy zsebkése, Hiram? Adja kölcsön egy pillanatra.

Hiram nem fogott gyanút. Zsebébe nyúlt, és elővette kését. Bőrharisnya levágta a kutya nyakörvét, és amikor visszaadta a kést, hanyagul megjegyezte:

- Jó éles kés, kitűnő acél. Bizonyára nem most vágtak először bőrszíjat vele.

Hiram most kapott észbe. Vörös lett, és dühösen rákiáltott Bőrharisnyára:

- Mit akar ezzel mondani? Csak nem gyanúsít azzal, hogy én eresztettem szabadon a kutyáit?

- Maga mondja! Én egy szót se szóltam! - felelte Natty.

- Vigyázzon magára, Natty! - dühösködött Hiram. - Engem akar lóvá tenni? Nagyon jól tudom, hogy maga mást is lőtt ma, nemcsak párducokat! Ezért felelni fog!

- Maga vigyázzon az irhájára, még egyszer mondom! - felelte Bőrharisnya. - Hiába próbálkozik, az én házam küszöbét nem lépi át! És ha tudtom nélkül próbál betolakodni, úgy pórul jár, hogy megemlegeti!

- Még fenyegetni mer? - sziszegte Doolittle. - Én a törvény őre vagyok. Maga megszegi a törvényt, és még szemtelenkedik?

- Mit csinálok én? - kérdezte Bőrharisnya, és egy lépést tett Hiram Doolittle felé.

Arca olyan fenyegető volt, hogy a békebíró jónak látta kereket oldani. Egyetlen ugrással a bokrok közt termett, azután eltűnt a sűrűben. Csak akkor kiáltott vissza, amikor már jó messze járt.

- Ezt még megkeserüli, Natty!

- Majd meglátjuk, ki keserüli meg! - kiáltott utána Bőrharisnya.

Nem folytatta, mert a szájaskodás nem volt kenyere. Már azt is sajnálta, hogy ennyire elragadtatta magát. De nem sejtette, hogy az összeszólalkozásnak még komoly következményei lesznek.

XIV.
DOOLITTLE BOSSZÚT FORRAL

Amikor a bíró a seriff kíséretében kilovagolt a kastély kapuján, olyan gondterhelt volt, hogy semmi kedvet sem érzett a beszélgetéshez. A két lovas az út első darabját szótlanul tette meg. Az erdő csendje lassanként megnyugtatta a bírót. Egy idő múlva ő szólította meg unokaöccsét:

- Nos, Dick, mi hát az a nagy titok, amelyre már tegnap kezdtél célozgatni? Mondd meg, miért cipeltél el erre a kirándulásra!

Richard hosszasan köszörülte a torkát, aztán ünnepélyesen kijelentette:

- Régi meggyőződésem, hogy a lángész mindenhez ért, és még tanulásra sincs szüksége.

- No, ez nagyon is vitatható - mosolygott Marmaduke. - Nekem homlokegyenest ellenkező a véleményem. De mivel a mi vidékünkön nem nyüzsögnek a zsenik, nehéz eldönteni, kinek van igaza.

- Pedig éppen egy olyan triumvirátusról akartam neked mesélni, melyben három zseniális ember szövetkezett egy nagy cél elérésére.

- Egyre rejtélyesebben beszélsz, Dick. Ki az a három zseni?

- Az egyik Hiram Doolittle, akit nemhiába hívnak ezermesternek. Magad is bizonyára elismered, hogy sokoldalú ember. Kitűnő ács, azonkívül békebíró, vagyis a seriff jobb keze, és...

- Elég, elég! - mondta Marmaduke. - És ki a másik?

- A másik Jotham Riddle.

- Micsoda? Az a lusta naplopó, aki minden munkáját megunja és abbahagyja? Előbb varga, aztán farmer, majd felcsap tanítónak. No, köszönöm szépen! És ki a harmadik zseni?

- Szerénységem tiltja megnevezni.

- Mindjárt sejtettem. És milyen célból fogtatok össze?

- Nyomozunk és kutatunk, Duke bátyám.

- Nem értem.

- Már régóta sejtjük, hogy ezek a hegyek gazdag természeti kincseket rejtenek a mélyükben. Sokat beszélgettünk erről.

- Ebben egyetértünk. Én is szén után kutatok, és remélem...

- Ugyan, hagyd már azt a szenet! Sokkal értékesebb leletről van szó! Mi ezüst után szaglászunk, az legalább kifizetődik, ha sikerül. Nézd, Duke, neked is érdeked, hogy sikerüljön, hiszen a föld a tied. Csak hálás lehetsz nekünk, hogy kutatunk és nyomozunk.

- A kutatást már értem. De miféle nyomozásról beszélsz?

- A nyomok Natty Bumppo kunyhójához vezetnek.

- Ugyan, mit beszélsz! Mi köze Nattynek ehhez a dologhoz?

- Látod, ez a zseniális, hogy rájöttünk. Gondold csak el! Bőrharisnya évtizedek óta él ezen a környéken, és jobban ismeri, mint a tenyerét. Legjobb barátja az öreg mohikán főnök, aki törzsének utolsó sarja, és vele együtt sírba szállnának népének ősi titkai is. Igen valószínű, hogy ez a két ember sokat tudna olyan helyekről beszélni, ahol ezüstércet lehet találni. De van egy körülmény, amely feltevésünket még jobban alátámasztja. A te titkárod váratlan felbukkanására gondolok.

- Hogyan?

- Nem vitás, hogy furcsa ember ez a Mr. Edwards. Állítólag félvér, az öreg John valamiféle rokona. De a

jelek szerint művelt, tanult ember, akin meglátszik, hogy jó társaságban forgolódott - az ördögbe is, mi keresnivalója van itt? Mért barátkozik a két egyszerű öregemberrel? Minden szabad idejét a kunyhójukban tölti. Mi lehet az oka?

- Te tudod?

- Sejtem. Az ezüst, kedves Duke, az ezüst! Fiatal barátunk az ezüstkincsre pályázik, azért szűrte össze a levet a két öreg vadásszal!

Marmaduke most már figyelmesebben hallgatta unokaöccse locsogását. Richard észrevette, hogy sikerült a bíró kíváncsiságát és érdeklődését felkeltenie.

- Ezért nyomozunk, látod - folytatta fölényesen. - Titokban figyeljük minden mozdulatukat. Többek közt saját szememmel lestem meg, amint Natty meg Indián John ásóval és csákánnyal fölszerelve indultak el a hegyekbe, és amikor késő este visszajöttek, zsákban valami gyanús holmit cipeltek kunyhójukba, miközben aggódva nézegettek jobbra-balra. Természetesen ezüstérc volt, nem lehetett egyéb, igaz?

- Mindenesetre furcsa - csóválta fejét Marmaduke.

- És gondolj csak arra, hogyan került Edwards erre a környékre. Natty már néhány hete eltűnt, isten tudja, merre járt. Az öreg John maradt egyedül a kunyhóban. És amikor Natty egy sötét este hazaérkezett, többen látták, hogy nagyobb kéziszánkót húzott maga után - olyan szánkót, amelyen gabonát szoktak őrlésre vinni a malomba. Valami nehéz terhet húzott Natty, medvebőrökkel gondosan betakarva. Nagy körültekintéssel, óvatosan bevitte a kunyhóba, azt hitte, senki se látta, de mi megfigyeltük. Mi oka

lehetett arra, hogy ilyen nehéz szánt vonszoljon, holott máskor erdei útjaira nem vitt magával egyebet, csak a puskáját meg a puskaporát?

- Vadászoknak jól jön egy ilyen szánkó, hogy az elejtett zsákmányt hazahozzák - vélte Marmaduke. - Magad is azt mondtad, hogy több hetes kirándulásról tért vissza.

- Igen ám, de a puskáját nem is vitte magával! Elromlott, és éppen akkor adta oda javítani a falubeli puskaműveshez. Nem, Natty akkor nem vadászni ment, egészen másban sántikált. A szánkón a szerszámai voltak, és talán kőzetmintákat, ércdarabokat hozott haza. Mindenesetre érdekes, hogy azóta féltékenyen őrzi kunyhóját, és még a közelébe se enged senkit.

- Azelőtt sem szerette a kíváncsiskodókat.

- Tudom. Hazatérése után két héttel bukkant fel ez a Mr. Edwards. Bezzeg ő szíves fogadtatásban részesült! Minden idejét Nattyvel együtt a hegyek közt töltötte. Állítólag vadászni mentek. De én biztosan tudom, hogy érc után kutattak. Lehet, hogy esténként próbaolvasztással töltik az időt. Valamit végre tenned kell, Duke. Nem nézheted tétlenül, hogy a te rovásodra meggazdagodjanak.

- Kézzelfogható bizonyíték nélkül nem tehetek semmit - felelte a bíró kedvetlenül.

- Nyugodt lehetsz, nekik is van eszük! - tüzelt Richard. - A dolog akkor kezdett gyanússá válni, amikor Natty a kéziszánnal hazajött. Doolittle véletlenül az erdőben járt, és meglátta az öregembert, amint erőlködve vonszolja szánját a hegyi ösvényen felfelé. Segíteni akart neki, de az öreg gorombán elkergette. A szánkó

pedig két napra rá eltűnt. Fejszével széthasogatták és eltüzelték. Hát nem furcsa? Jotham is haragszik rájuk, mert ő már régóta foglalkozik azzal a gondolattal, hogy ezüstre leljen. Úgy látszik, megelőzték.

Marmaduke már régóta megszokta, hogy minden oldalról megvizsgálja az elébe kerülő ügyeket. Ha peres ügyről volt szó, mindig türelmesen meghallgatta a másik felet is. Gondolatban most is az érem másik oldalát vizsgálgatta, ahogy mondani szokás.

- Ha ezüstöt találtak volna, nem élnének olyan szegényesen - mondta. - A fiatal Olivert bizonyára nem veti fel a pénz.

- Lehet, hogy éppen azért szaglászik ezüst után. Minden ember úgy próbál segíteni magán, ahogy tud.

A bíró sokáig hallgatott. Megint gondolataiba mélyedve poroszkált az erdei ösvényen. Egyszer csak így kiáltott fel:

- Lehetetlen! Teljességgel lehetetlen!

- Micsoda? - kérdezte Richard.

- Hogy emberismeretem ennyire megcsaljon! - felelte Marmaduke. - Olivert az első pillanattól kezdve nyílt, derék, jóravaló fiatalembernek tartottam. Igaz, hogy néha kissé komor és barátságtalan volt, de bizonyára neki is megvoltak a maga gondjai. Nem tudom feltételezni róla, hogy alattomos tervekkel foglalkozik.

- No, majd kiderül hamarosan - vélte a seriff.

- Richard - mondta a bíró ünnepélyesen -, nekem bizonyosság kell. Mondd, hova megyünk? Mi a célja ennek a lovaglásnak?

- Megmondom. Harmadik szövetségesünk, Jotham, rájött valamire. Hogy mi módon jött rá, nem akarja elárulni, azt mondja, esküje kötelezi hallgatásra. De ő már majdnem biztosan tudja, hol van az ezüst lelőhelye. Már meg is kezdte az ásást. Természetesen megmondtam neki, hogy ehhez a te beleegyezésed szükséges, mert a föld a tiéd. De ideiglenesen megengedtem neki, kezdje meg a feltárási munkálatokat.

- És hol az a hely?

- Itt a közelben. Mindjárt ott leszünk. És utána elviszlek egy másik helyre, ahol Bőrharisnya és barátja már hosszabb idő óta ás meg csákányoz, de mi csak egy hete jöttünk a nyomára.

Nemsokára célhoz értek: megpillantották Jothamet, aki már nyakig állt egy gödörben, és még mindig buzgón ásott.

Marmaduke faggatni kezdte, miért ás éppen itt. Miből gondolja, hogy éppen itt lehet ezüstércet találni? Jotham csökönyösen hallgatott. Egyre csak azt hajtogatta, hogy tudja, mit csinál, de okait nem volt hajlandó elárulni. Inkább arról beszélt, hogy siker esetén milyen rész illeti meg őt munkájáért. Erre viszont a bíró adott kitérő választ. Körülbelül egy órát töltöttek ott. Marmaduke és Richard alaposan megvizsgálta a kőzetet, azután újra lóra szálltak. Richard el akarta vezetni a bírót arra a helyre, ahol Natty, Indián John és Edwards állítólag titokzatos ásásba fogott.

- No, nem bánom, menjünk el oda is - mondta a bíró. - Nézzük meg, mit csinál az a másik triumvirátus.

- Nyugodtan megnézhetjük egészen közelről - felelte Richard. - Magammal hoztam a távcsövemet, és terepszemlét tartottam. Megállapítottam, hogy a jómadarak kenuba ültek, és kieveztek a tóra halászni. Így aztán zavartalanul körülnézhetünk.

Leszállt, és lovát odakötötte az egyik fához. Példáját Marmaduke is követte. Richard most egy alig észrevehető meredek ösvényen felfelé indult. Csakhamar egy barlanghoz értek, melynek szélessége húsz láb lehetett, mélysége pedig körülbelül kétszer annyi. A barlang bejárata előtt egy halomnyi frissen kiásott földet találtak. A barlang tetejét egy több lábnyira kiugró sziklalap alkotta, olyan sima volt, mintha emberi kéz faragta volna, pedig nyilván csak az esővíz csiszolta le.

Amikor Marmaduke alaposan megnézett mindent, Richard diadalmas arccal megkérdezte:

- Nos, mit szólsz hozzá? Igazat mondtam, ugye?

- Igen, nagyon furcsa az egész. Az ördög tudja, miért túrták itt fel a földet. De ércnek nyomát sem láttam.

- Hát mit gondolsz, az ezüst meg az arany úgy hever itt, akár a kavics? Várjunk egy kicsit. Ássanak csak tovább. Majd gondom lesz rá, hogy végül ők essenek bele a verembe, amit ástak.

A bíró zsebkönyvébe feljegyezte a hely ismertetőjeleit, hogy szükség esetén egyedül is idetaláljon. Azután megint lóra szálltak, és hazafelé indultak.

Az országútra érve elváltak egymástól. A seriffnek még sok dolga volt, amit sürgősen el akart intézni. Össze kellett szednie huszonnégy "jó és becsületes polgárt" - az esküdteket, akik a hétfőre kitűzött

törvénynapon az utóbbi hetek alatt felgyülemlett kisebb-nagyobb peres és büntetőügyekben ítélkezni fognak. Ezeket kereste fel a seriff, míg Marmaduke egyenesen hazafelé indult.

Tűnődve léptetett az egyre gyérülő fák között. Arra gondolt, hogy talán könnyelműen járt el, amikor egy ismeretlen fiatalembert teljes bizalommal házába fogadott, és titkári teendőkkel bízott meg.

Ekkor megpillantotta leányát, aki barátnőjével együtt lassan bandukolt a hegyi lejtőn le a falu felé. A bíró megsarkantyúzta lovát, odaugratott hozzájuk, aztán leszállt a nyeregből, és a két lányhoz csatlakozott.

Elisabeth tüstént beszámolt apjának életveszélyes kalandjáról. Apja megdöbbenve hallgatta. Rémületében megfeledkezett minden egyébről - nem érdekelték már az ezüstbányák, földesúri jogok meg effélék. Nattyre sem tudott haragudni többé. Nem a gyanús utakon járó, törvényekkel szembehelyezkedő vadorzót és csavargót látta benne, hanem azt az embert, aki egyetlen gyermekének életét megmentette.

Marmaduke majdnem egy óra hosszat beszélgetett leányával. Utána izgatottan járkált fel és alá a szobában. Elisabeth a pamlagon feküdt, arca piros volt, szeme különös fényben csillogott.

- Hajszálon múlt az életed, szegény gyermekem! - sóhajtott a bíró. - De a barátnődet a legnagyobb bajban sem hagytad cserben, bátor Elisabethem!

- A menekülés nem sokat használt volna - felelte a lány. - De erre a lehetőségre nem is gondoltam.

- Hát mire gondoltál abban a rettenetes pillanatban?

- Csak a szörnyű fenevadra! - kiáltott fel Elisabeth, és kezével eltakarta arcát. - Nem láttam semmit, csak a villogó szemét és vicsorgó fogait.

- Ne is beszéljünk róla többet! Nem is tudtam, hogy a mi erdeinkben élnek még ilyen fenevadak! Valószínűleg az éhség csalta elő távoli rejtekhelyéről.

Benjamin kopogott az ajtón. Belépett és jelentette:

- Doolittle úr van itt. Már jó fél órája várakozik. Megmondtam neki, hogy alkalmatlan pillanatban érkezett, de nem tágított. Nagyon erőszakos fickó. Valami panasszal jött Bumppo mester ellen, akinek a kisujja többet ér egy tucat Doolittle-félénél.

- Panasszal Bőrharisnya ellen? - kiáltotta Elisabeth, és felült a pamlagon.

- Biztosan valami jelentéktelen dolog - nyugtatta meg a bíró. - Ne aggódj, kislányom, a megmentődet én sem hagyom. Kéretem Doolittle urat.

- A törvénynap tárgysorozatáról szeretnék beszélni - kezdte Hiram, miután meghajlással köszöntötte a bírót és leányát. - Meglehetősen unalmas lesz. Jotham Riddle összeveszett azzal az emberrel, akinek a földjét eladta. De állítólag kiegyeztek már, és ügyük nem kerül a bíróság elé.

- No, ennek örülök - mondta a bíró. - Fáj a szívem, ha látom, hogy a telepesek apró-cseprő perlekedésre tékozolják erejüket és idejüket.

- Aztán itt vannak a pénzhamisítók - folytatta Hiram.

- Azokat bizony meg kell büntetni - bólintott a bíró.

- Volt még egy kis verekedés is a függetlenségi ünnepen, de nem olyan komoly, hogy bíróság elé vigyük. Ez az egész. De várjunk csak, van itt még valami. Néhány csavargó megszegte a vadászati tilalmat.

- Feltétlenül bíróság elé kell vinni! - kiáltott fel a bíró erélyesen. - Ez a törvény nagyon fontos, és nem tűröm, hogy megszegjék!

- Gondoltam, hogy Temple bíró ebben a dologban nem érti a tréfát - bólogatott Hiram nagy buzgalommal. - Ezért akarok feljelentést tenni.

- És kik a tettesek?

- Natty Bumppo és társai - felelte Hiram. - Azt hiszem, Natty még most is kunyhójában rejtegeti a törvény ellenére elejtett vadat, állítólag egy szarvast. Kötelességem házkutatást tartani nála. Kérem, legyen szíves a végzést aláírni.

A bíró most vette csak észre, milyen ravaszul kezdte ezt a beszélgetést Hiram, hogy lépre csalja.

- Házkutatási végzést? Hogy képzeli ezt? Minden bizonyíték nélkül? A polgárokat nem lehet komoly ok nélkül otthonukban háborgatni!

- Odakinn vár Jotham Riddle, és kész eskü alatt tanúvallomást tenni.

- Jó, jó - mondta a bíró kedvetlenül. - Menjen be a dolgozószobámba, és készítse elő az iratot. Mindjárt jövök, aztán aláírom.

Amikor megint magára maradt a leányával, így szólt:

- Ez a Hiram olyan, mint egy kullancs, nem tudom lerázni a nyakamról. Kényszerhelyzetben vagyok. Mindig annyira kikeltem a vadászati tilalom megszegői ellen, hogy most sem lehetek elnéző, még Bőrharisnyával szemben sem. De nem lesz semmi baj. Átkutatják a kunyhóját, megtalálják nála a szarvast, aztán kiróják a bírságot. Nem lesz nagy összeg, akár te is kifizetheted helyette. Egy része a feljelentőt illeti meg. Úgy látszik, a kapzsi Hiram erre pályázik.

Ezek a szavak kissé megnyugtatták Elisabethet. Apja megcsókolta, és elindult dolgozószobája felé. A folyosón Oliver Edwards jött vele szembe. Kipirult arccal lépett a bíró elé, és lelkendezve nyújtotta felé mindkét kezét.

- Fogadja szerencsekívánataimat, bíró úr! Még elgondolni is borzasztó, mi történt volna, ha Natty nem lép közbe. Épp most voltam nála, tőle hallottam, mi történt. A párduc lenyúzott bőrét is megmutatta. Félelmetes fenevad lehetett. Nem találok szót, mely kellőképpen kifejezné örömömet, boldogságomat, hogy kedves lányának és Miss Grantnak nem esett semmi baja.

- Nagyon köszönöm, Mr. Edwards. Menjen be a leányomhoz is.

A fiatalembernek nem kellett sok biztatás. Rohant a nappaliszobába, ahol Elisabeth sugárzó arccal várta. Nagyon sokáig elbeszélgettek, és úgy érezték, még sohasem kerültek ilyen közel egymáshoz. Azután Oliver elbúcsúzott, és elment a paplakba, hogy Louisát is üdvözölje szerencsés megmenekülése alkalmából.

Közben Hiram kicsikarta a házkutatási végzést a bírótól. Kezében a papírlappal, kisietett a kastélyból.

Most már csak egy bátor emberre volt szüksége, aki Bőrharisnya kunyhójába elkísérje. Legokosabb lett volna a seriffet kérni meg erre, de nem találta sehol. Volt Templetonban egy rendőr is, aki állását annak köszönhette, hogy fél lábára sánta volt. Mivel dolgozni nem tudott, megtették rendőrnek, nehogy éhen haljon. Egy ilyen rokkant nem volt alkalmas arra, hogy a végzésnek érvényt szerezzen. Ekkor Hiramnak eszébe jutott Billy Kirby. Tüstént meg is kereste a favágót.

Billy első kérdése, miután meghallotta, mit akar tőle Hiram, ez volt:

- Mit lehet ezen az ügyön keresni?

- Téged tulajdonképpen tanúnak viszlek magammal, és a tanút nem szabad díjazni - felelte Hiram. - De a feljelentőnek járó összeget megfelezem veled, ha segítesz. Magunkkal visszük Jothamet is. Hárman leszünk, nem kell félni semmitől.

- Félni? - csodálkozott a favágó. - Hát hova megyünk? Melyik házat kell átkutatni?

Hiram ugyanis eddig még nem nevezte meg, kiről van szó. Még most is tanácsosnak vélte a kertelést.

- Egy emberről - felelte -, aki azzal kérkedik, hogy összetöri a csontjait annak, aki a közelébe mer jönni, bárki legyen is az!

- No, ezt már szeretném látni! - kiáltott fel Billy. - Hogy az én csontjaimat összetörje valaki! - Kifeszítette mellét, és karját begörbítve, megtapogatta dagadó izmait. - Majd én ellátom a baját! Hogy hívják azt a nagyszájút?

- Natty Bumppóról van szó - vallott végre színt Hiram.

A favágó megállt, Hiramra bámult, majd hangos hahotázásban tört ki.

- Micsoda? Bőrharisnya? - Jó céllövő, azt elismerem, de verekedésben a kisujjam is sok neki! Egyszerűen szétmorzsolom! Ne felejtsd el, hogy már majdnem hetvenéves, de fiatal korában sem volt valami erős ember.

- Annál jobb - vélte Hiram. - Akkor nyugodtan eljöhetsz.

- Őszintén szólva, nincs nagy kedvem Bőrharisnyának kellemetlenséget okozni. Alapjában nagyon derék ember, és több joga van ebben az erdőben vadászni, mint bárki másnak. De nem bánom, veled megyek.

Megkeresték Jothamet is, és a három ember elindult Bőrharisnya kunyhója felé.

Hiram tanácsosnak tartotta, hogy megálljon egy kidöntött fenyőfa előtt, amely keresztbe feküdt az úton, mint egy sorompó. Jotham néhány lépéssel továbbmerészkedett, aztán ő is megállt, csak a favágó közelítette meg a kunyhót egyedül. Tenyeréből tölcsért formált, és így kiáltott:

- Halló, Bumppo mester! Jöjjön ki!

A kutyák éktelen csaholással előrontottak házukból. Az ajtón maga Natty dugta ki félig kopasz fejét.

- Vissza, Hektor! - kiáltotta. - Te bolond! Azt hiszed, megint párducra vadászunk?

Kilépett a kunyhó elé, és szeme fölé tartotta kezét, hogy megvédje a tűző naptól.

- Mit akarsz tőlem, Billy Kirby?

- Én magam tulajdonképpen semmit. Csak postás vagyok. Itt van egy végzés, Bőrharisnya. Ha nem tud olvasni, itt van a közelben Doolittle úr is, ő majd felolvassa magának. Mindössze arról van szó, hogy maga eltévesztette a naptárt. Július huszadikán azt hitte, már augusztus elseje van.

Natty arca elkomorodott. Visszahúzódott kunyhójába, ahol suttogva beszélt valakivel, majd újra kijött, és így szólt:

- Ide hallgass, Billy Kirby! Nekem nincs veled semmi dolgom, és nem is akarok összeveszni veled. Menj innen békességben. Mi jut eszedbe, egy öregembert háborgatni, aki nem vétett neked semmit?

- Jó, jó, csak azt mondja meg: igaz-e, hogy lelőtt egy szarvast?

- Ma csak két golyót eresztettem ki a puskámból, és párducot lőttem, semmi mást - felelte Bőrharisnya. - A bőrét lenyúztam, és épp most akartam elvinni a bírónak, hogy utalja ki az érte járó jutalmat. Ha nem hiszed, megmutatom.

Meglengette a két párducbőrt, a nagyot meg a kicsit, aztán odadobta Billy elé.

A barátságosan hangzó beszélgetéstől felbátorodva, Hiram is közelebb jött. Hivatalos hangon felolvasta a házkutatási végzést, és a végén különös nyomatékkal a bíró nevét is.

- Hát csakugyan Temple bíró írta alá ezt a rongy papírt? - csóválta fejét Bőrharisnya. - Nem hittem

volna róla. Úgy látszik, a vadállományát többre becsüli, mint az édesgyermekét. A kislányra nem haragszom. Tekintete olyan, mint egy ártatlan kis őzé. Nem hiszem, hogy része volna ebben a gazságban.

- Nem kell úgy elkeseredni, Natty - csitítgatta Hiram, aki szerette volna szépszerével elintézni azt, amiben sántikált. - Eresszen be a kunyhójába, és nyugodtan megbeszélhetünk mindent. Egy kis bírságot fizet, és el van intézve.

Hiram abban a hitben, hogy Nattyt levette a lábáról, elindult a kunyhó felé. De Bőrharisnya felemelte kezét.

- Vissza! - kiáltotta fenyegető hangon. - Ne kényszerítsen olyasmire, amit mindketten megbánhatnánk. Menjen haza, és mondja meg a bírónak, hogy tartsa meg a jutalmat a párducbőrért, számítsa be a bírságba, aztán hagyjon békében.

- Elég a szóból! - felelte Hiram. - Én hatósági személy vagyok, és kezemben a házkutatási végzés. Ha ellenszegül, csak maga fogja megbánni.

Még egyet lépett előre, és lábát már-már a kunyhó küszöbére tette, amikor azon vette magát észre, hogy repül. Bőrharisnya ugyanis vállon ragadta, és akkorát lódított rajta, hogy húszlábnyi távolságban ért földet. Úgy kalimpált és hempergett, hogy Billy Kirby harsogó kacagásban tört ki.

- No, ezt jól megcsinálta, öregapám! - kiáltotta Natty felé. - Csakhogy most mi következünk! Ez már rendes birkózás lesz. Velem nem bánik el olyan könnyen, mint Hirammel!

Bőrharisnya most már vállához emelte puskáját, és csövét a favágó felé fordította.

- Egy tapodtat se előre, Billy, ha kedves az életed! Nem szeretném, ha véred pirosra festené a zöld füvet.

- Halljátok ezt? - kiáltotta a favágó két társának, és hátrafordult, hogy megbeszélje velük a dolgot, de hol voltak már azok! Abban a pillanatban, ahogy meglátták Bőrharisnya kezében a puskát, hanyatt-homlok elszaladtak, és meg se álltak a faluig.

- No, ezek szépen cserbenhagytak - mondta Kirby gúnyos mosollyal. - Egyedül igazán nem fogok házkutatást tartani.

Bőrharisnya leeresztette puskáját, és így szólt:

- Mondtam már, hogy veled semmi dolgom, Billy Kirby. Azt hiszem, magad is belátod, hogy ilyen szedett-vedett alakokat nem engedhetek be a házamba. Légy szíves, tedd meg azt, amire kérlek. Neked bevallom, hogy csakugyan elejtettem ma egy szarvasbikát. Mindjárt kiadom a bőrét. Vidd el a párducbőrökkel együtt a bírónak. Kérd meg a nevemben, hogy számolja el az egyiket a másikkal. Ne legyen se bírság, se jutalom.

- Egészen biztos, hogy belemegy - mondta Kirby, aki most már cseppet sem neheztelt az öreg vadászra. - Ide a bőröket, a többit én majd elintézem.

Natty bement a kunyhóba, és kihozta a szarvas bundáját is. Billy Kirby elbúcsúzott tőle, és a bőrökkel együtt visszatért a faluba.

Templetonban addig már elterjedt az események híre. Az emberek kisebb csoportokban álldogáltak az utcán, és Hiram kudarcáról beszélgettek. Általában helytelenítették Natty viselkedését, és úgy vélték, ez

hatóság elleni erőszak, ami nem maradhat büntetlenül. Billy megérkezése a házkutatást fölöslegessé tette. Most már csak a büntetés kiszabása maradt hátra. Hiram nem titkolta, hogy az ügyet az esküdtek hétfői gyülekezete elé viszi.

XV.
A KASTÉLY ÉS A KUNYHÓ

Amikor Oliver befejezte látogatását a lelkész kis házában, a visszafelé vezető úton Mr. Lippetbe botlott, a fiatal ügyvédbe, akivel egyszer már találkoztunk, a "Bátor Dragonyos" ivójában. A két ember közt alig volt valami közös vonás, mely összefűzte volna őket, de mindketten Templeton műveltebb emberei közé tartoztak, akik bizony nem voltak sokan. Így illetlenség lett volna, ha szó nélkül mennek el egymás mellett.

- Jó estét, Mr. Edwards - kezdte az ügyvéd -, mit szól ehhez a szörnyű szárazsághoz? Bizony ránk férne egy kis eső. Ön bizonyára nehezen bírja a mi szélsőséges időjárásunkat.

- Úgy bírom, mint bárki más, hiszen itt születtem, ezen a vidéken - felelte Edwards.

- Igazán? Nem is tudtam. És mi a véleménye erről a botrányról?

- Nem tudom, mire céloz - mondta Oliver kissé hűvösen.

- Hát a Natty Bumppo ügyére gondolok. Már egész Templeton erről beszél.

- Micsoda? - csodálkozott Oliver.

- Hát még nem hallotta? Attól tartok, a derék Bumppo mesternek súlyos kellemetlenségei lesznek.

- De miért, az isten szerelmére?

- Úgy hallottam, rábizonyult, hogy ma reggel egy szarvast lőtt, és megszegte a vadászati tilalmat. Temple bíró nagyon komolyan veszi az ilyesmit.

- Ez az egész? - kiáltott fel Oliver megkönnyebbülten. - Legfeljebb bírságot fizet és kész.

- Hát ami ezt illeti, a bírság elég magas. Nem tudom, van-e Nattynek heverő tíz dollárja.

- És ha nincs? Nem vagyok gazdag ember, Mr. Lippet, de szükség esetén akár én is kifizetem a bírságot helyette, nehogy a derék öregember börtönbe kerüljön. Nem is hiszem, hogy erre sor kerülhet.

- No, majd meglátjuk - vonogatta vállát az ügyvéd. - Mert a szarvas elejtése semmiség ahhoz képest, ami ma délután történt. A bíró házkutatást rendelt el Nattynél.

- Házkutatást? - ismételte Oliver, és arca elsápadt megdöbbenésében. - És mit találtak a kunyhójában?

- Odáig nem jutottak el - felelte az ügyvéd. - Az öreg puskáját szegezte rájuk, és erre tanácsosnak látták eliszkolni.

- No, ezt szerettem volna látni! - mondta Oliver mosolyra derülve, és vígan dörzsölgette kezét.

- Az ügy nem olyan tréfás, mint gondolja - folytatta az ügyvéd. - Ez már hatóság elleni erőszak, amit nem

lehet egyszerű bírsággal elintézni. Ahogy én látom a dolgot, az öreg nem kerülheti el a börtönt.

- Ez igazán borzasztó volna - felelte Oliver megint elkomorodva. - Attól tartok, nem élné túl. Bőrharisnyával nem szabad ezt megtenni.

- Három éve, hogy diplomás ügyvéd vagyok - mondta Lippet -, de ilyen esetem még nem volt. A hétfői tárgyalásra az öregnek komolyan fel kellene készülnie.

Oliver egy percig némán bámult az ügyvédre, azután arra kérte, vállalja el Natty védelmét. Mr. Lippet csak ezt várta. Megígérte, hogy megtesz minden tőle telhetőt, hogy kihúzza Nattyt a csávából. Oliver elköszönt tőle, és a kastélyba sietett.

A kapuban Benjaminnel találkozott, és izgatottan megkérdezte tőle, beszélhetne-e Temple bíróval.

- Pillanatnyilag nemigen - felelte Benjamin. - Éppen Mr. Doolittle van nála. Bezárkóztak az irodába, és valami komoly dologról tárgyalnak.

- Natty Bumppo ügyéről talán?

- Arról bizony. Meg kell mondanom, hogy szívvel-lélekkel Bumppo mesterért szurkolok. Igazán derék ember. Az én barátságomra mindig számíthat ő is meg ön is, Mr. Edwards.

- Könnyen lehet, hogy hamarosan szükségünk is lehet a segítségére - felelte Oliver, és megszorította a volt matróz erős kezét. - A kisasszonyt hol találom?

- A nappaliban van - felelte Benjamin.

Elisabeth egyedül volt a nagy teremben. Még mindig a

pamlagon feküdt, összeráncolt homlokkal, mintha a feje fájna, vagy súlyos gondok bántanák.

- Miss Temple - kezdte a fiatalember -, remélem, nem zavarom. Okvetlenül beszélnem kell önnel.

Elisabeth felpillantott, fekete szeme könnyben úszott.

- Ó, ön az? Örülök, hogy itt van. Beszélt Louisával?

- Vele is meg az apjával is. Mindketten mélységes hálával gondolnak Nattyre, aki azóta maga is nagy bajba került.

- Tudom - felelte a lány. - Nagyon szerencsétlen dolog. Miért is ragadtatta el magát annyira, hogy kezet emeljen erre a békebíróra! Mr. Doolittle nagyon erőszakos ember. Nem ment le apám nyakáról, amíg alá nem írta a házkutatási végzést. De ha már aláírta, nem lett volna szabad szembehelyezkedni vele. A törvény törvény. Most már apám is kénytelen lesz a törvény betűjéhez ragaszkodni.

- El tudja képzelni, hogy a történtek után bezáratja Nattyt? - hüledezett a fiatalember.

- Nem! Magam sem hiszem, hogy erre sor kerülhet! - kiáltott fel Elisabeth. - Apám nemcsak bíró, hanem ember is, érző szívű ember, aki szereti gyermekét. Nem, Bőrharisnyának nem lehet bántódása!

- Nagyon köszönöm, Miss Temple! Mázsányi kő esett le a szívemről! Szóval, a bíró úr nem haragszik? Elengedi Natty büntetését?

- Itt jön apám, Mr. Edwards, beszéljen vele - mondta a lány.

Ám Mr. Temple arckifejezése nem jogosított nagy reménységre. Olyan szigorúan nézett a két fiatalra, hogy egyikük sem mert megszólalni. A bíró néhány percig komoran járkált a szobában, aztán hirtelen megállt előttük, és így szólt:

- Nagyon jól tudom, miről beszéltetek. De ha azt várjátok tőlem, hogy túltegyem magam a törvényen, nagyon tévedtek. Bőrharisnya makacssága mindent elrontott. Valósággal kihívta maga ellen az esküdtek haragját. Nem áll módomban megmenteni, akármennyire szeretném is!

- Apám!

- Nem, kislányom, ez nem olyan egyszerű, mint gondolod. Amikor aláírtam a végzést, azt hittem, Natty simán belenyugszik, és egy kis pénzbírsággal megússza az ügyet. Most azonban számolnia kell a törvény teljes szigorával.

- És milyen büntetés fenyegeti, uram? - kérdezte Oliver felindultságtól remegő hangon.

Marmaduke végignézett rajta, és csak nagy sokára felelte:

- Ön is az öreget pártolja, mi? Hiába, minden hiába! Magam sem tudom, mi lesz a folytatás! A bűnösség kérdésében az esküdtszék dönt. Ezt írja elő a törvény - és a törvény nekem is parancsol. Akármilyen szolgálatot tett is ez az ember nekem és leányomnak, amikor ítélnem kell, bíró vagyok, és nem apa! Ezt ne felejtse el, Mr. Edwards.

- Nem vagyok olyan ostoba, hogy egy pillanatra is elfelejtsem, kivel beszélek! - kezdte Oliver keserűen. - Csak arra gondoltam, hogy Natty barátom magas kora,

tisztes múltja és jogi dolgokban való járatlansága csupa enyhítő körülmény, melyet tekintetbe kell venni.

- Igen, csak az a kérdés, milyen mértékben. A büntetést talán enyhíthetem, de nem mellőzhetem. Hová jutnánk, ha bármely polgár fegyverrel a kezében állhatná útját a törvény végrehajtóinak? Visszasüllyednénk az ököljog korszakába!

- Egy ilyen embert otthonában zaklatni és fenyegetni, az ököljognál is igazságtalanabb! - kiáltott fel Oliver.

- Edwards! - kiáltott fel Elisabeth figyelmeztetően.

- Szóval azt veti a szememre, hogy igazságtalan vagyok? - mondta Temple még mindig nyugodtan. - Súlyosabb vádat aligha lehet egy bíró fejéhez vágni. De megbocsátok önnek, fiatalember. Tudom, testi-lelki jó barátja Nattynek, azért ragadtatta el magát ennyire.

- Igen, Natty a barátom, és büszke vagyok rá! Natty egyszerű ember, még olvasni se tud, de a szíve arany. Tűzbe menne azért, akit szeret.

- Tudom, nagyon derék, becsületes ember. Ezt készséggel elismerem, noha nekem nem sikerült a rokonszenvét elnyernem. Velem szemben mindig durcás és barátságtalan volt. Gondoltam, egy öreg ember rigolyája, elnéztem neki. De bíró vagyok, és ha vétkezett, kénytelen vagyok megbüntetni.

- Vétkezett? Hát vétek az, ha az ember ajtót mutat egy alattomos besúgónak? Nem, uram, ha itt valaki vétkes, nem Bőrharisnya az!

- Hanem kicsoda? - kérdezte Temple élesen.

Ekkor Edwardsból kitört a keserűség.

- Még kérdezi? Lépjen az ablakhoz, Mr. Temple, és nézzen körül! Vegye szemügyre a tavat, az erdőket, a hegyeket, az egész tájat - és kérdezze meg a lelkiismeretét, ha van, kit illet meg mindez. Ki a jogos tulajdonosa? Kitől bitorolják? És vegye szemügyre Nattyt meg az öreg mohikán főnököt! Egy nyomorúságos kunyhóban tengetik életüket, de még ott sem hagyják őket békességben! Ez talán igazság, tisztesség, emberség?

Marmaduke mélységes megdöbbenéssel hallgatta végig; és amikor befejezte, türelmetlen leányát csendre intve, így felelt a felindult fiatalembernek:

- Ilyen hangon még senki sem mert szólni hozzám, Oliver Edwards! Fülembe jutott, hogy ön az ország őslakóinak leszármazottja, vagy legalábbis annak tartja magát. Nos, akárhogy legyen is, ön elég tanult és művelt ahhoz, hogy megértse: azok a hajdani jogok már nem érvényesek. Az őslakók birtokjogai már réges-rég a fehér emberekre szálltak át, akik a saját törvényeik szerint rendezték el ezeket a dolgokat. Ez a birtok most az enyém - jogos tulajdonom isten és ember előtt! Nem gondoltam volna, hogy éppen egy olyan ember meri majd kétségbe vonni, aki házam fedele alatt él, és az én kenyeremet eszi. Ezek után útjaink elváltak, Mr. Edwards. Legyen szíves irodámba átfáradni, hogy járandóságait kifizessem. Sértő szavai után egy napig sem maradhat tovább a házamban. És saját érdekében figyelmeztetem: a jövőben vigyázzon jobban a nyelvére, mert hevességének sokkal súlyosabb következményei is lehetnek!

Ezzel sarkon fordult, és elhagyta a nappalit. Oliver szinte megkövülten nézett utána; aztán lassan felocsúdott, és Elisabethre nézett, aki még mindig ott ült a pamlagon, és arcát kezébe temette.

- Miss Temple - mondta a fiatalember -, bocsásson meg. Sajnálom, hogy megfeledkeztem magamról, méghozzá az ön jelenlétében. Hallotta édesapja döntését. Még ma este elmegyek. De nem szeretnék öntől is haraggal megválni.

Elisabeth lassan felemelte fejét: arcán fájdalmas vonás jelent meg, sötét szeme lázasan csillogott.

- Én is nagyon sajnálom, hogy így történt - felelte. - Remélem, hogy apám haragja nem lesz tartós. Önt is kérem, ne gondoljon reánk haraggal.

- Önre semmi esetre sem, Miss Temple.

- Köszönöm. Mondja meg Bőrharisnyának, hogy barátai is vannak ebben a házban, nemcsak bírái. Isten vele!

Oliver mondani akart valamit, de a lány már kisietett a szobából. Mire utána szaladt, már nem találta sehol. Oliver lehorgasztott fejjel, elgondolkozva hagyta el a kastélyt. Temple bírói felszólítását, hogy az irodában vegye fel a fizetését, nem vette figyelembe.

Richard csak késő este tért vissza hivatalos dolgáról. Előbb az esküdteket kereste fel, majd maga mellé vett néhány embert, és elindult velük az erdőben rejtőzködő pénzhamisítók elfogására. Útját teljes siker koronázta. A kis fegyveres csapat négy megkötözött emberrel jött haza. Erdei barlangjukban fogták el őket, ahol az ólommal kevert hamis ezüstdollárokat gyártották. Két társuk, aki a hamis dollárokat forgalomba hozta, már lakat alatt volt. Az ő vallomásuk alapján indult el a seriff a banda lefülelésére.

A faluba érve elvált a segédrendőröktől, akik útjára elkísérték. Intézkedett, hogy a foglyokat zárják be a fogdába, maga pedig a kastély felé tartott. Amikor befordult a tornác felé vezető fasorba, feltűnt neki valami.

- Brave, hol vagy? - kérdezte jó hangosan. - Mi az, annyira ellustultál jó dolgodban, hogy oda se hederítesz, ha valaki késő este bejön a házba? Hé, Brave, ide!

Korholó hangjára csakugyan megmozdult valami a kutyaól tájékán - valami sötét tömeg a még sötétebb éjszakában. De nem Brave volt, hanem Agamemnon, a fiatal néger kocsis.

- No, mi az, Aggy? Mit csinálsz ilyenkor a kertben? Mért van a kezedben az az ásó?

Közben a néger közelebb jött a seriffhez. Kezében remegett az ásó, szeméből könnyek szivárogtak.

- Jaj, Massa Richard..., hogy ezt kellett megérnem! Nem gondoltam volna, hogy nekem kell megásnom a sírját...

- Micsoda sírról beszélsz? Kinek a sírját ásod?

- A szegény Brave..., a derék állat..., hogy így kellett kimúlnia!

- Mi történt vele?

- Hát nem tetszett még hallani? Párduc tépte szét..., borzasztóan összemarcangolta..., még szerencse, hogy arra járt Natty Bumppo..., máskülönben a kisasszonyokat is széttépi az a ronda fenevad!

- Mit beszélsz? Egy szót se értek!

- Sétáltak az erdőben..., Miss Temple és Miss Grant..., akkor jött a párduc..., de Natty lekapta a puskáját, és bumm, bumm! Csak a szegény Brave pusztult bele... A bíró úr megparancsolta, hogy kaparjam el itt a kertben..., de vártam, meg akartam mutatni Massa Richardnek!

Intett a seriffnek, hogy várjon, és a konyhába szaladt. Néhány perc múlva égő lámpással jött vissza. Elvezette Richardet arra a helyre, ahol a kutya dermedt teteme a földön hevert. A jó Aggy saját köpönyegét terítette rá.

Richard még mindig nem értette, mi történt, de látta, hogy hiába faggatná Aggyt nem lehet vele okosan beszélni. A néger kocsis annyira szerette a kutyát, hogy elpusztulása nemcsak szomorúsággal töltötte el, de valósággal megzavarta az eszét.

Richard hátat fordított a felindultságában még mindig remegő embernek, és bement a házba. Megkereste Benjamint, és tőle tudta meg a nap izgalmas eseményeit. Benjamin igyekezett mentegetni Bőrharisnya viselkedését, de a seriff nem volt hajlandó tréfának tekinteni a dolgot.

- Hisz ez valóságos lázadás! - kiáltott fel méltatlankodva. - Semmibe venni a törvényt és a bíró írásbeli parancsát! Ezzel nemcsak a bírót sértette meg, hanem engem is. Ezt nem viszi el szárazon! Még ma este intézkedem!

Haragtól kipirult arccal rohant ki a házból. A segédrendőrökkel akart beszélni, akik vállalkoztak arra, hogy őrködnek a fogdában. Késő volt már, de

ismerte embereit, és tudta, hol találja meg őket. A fogda mellett volt egy kis kantin, egyenesen oda sietett.

A kantinban öt-hat ember üldögélt söre mellett. Richard értésükre adta, hogy ma este még egy fontos és talán nem egészen veszélytelen kirándulás vár rájuk. Kérésére az emberek gyorsan felszedelőzködtek és követték.

A kis csapat nesztelenül haladt a már alvó falun keresztül a nyers fatörzsekből összerótt híd felé. Amikor a falut maguk mögött hagyták, átvágtak a réteken, és a legrövidebb úton jutottak el a tó túlsó partjára. Richard itt megállította embereit, és suttogó hangon haditanácsot tartott. Csak most magyarázta meg nekik, hogy miről van szó.

- Elhatároztam - mondta -, hogy még ma este letartóztatom Natty Bumppót, akit általában Bőrharisnya néven emlegetnek ezen a vidéken. Szembeszállt egy hatósági közeggel, és megakadályozta, hogy házkutatást tartsanak nála. Puskát fogott a hatóság képviselőire. Veszedelmes ember, nem lesz könnyű elfogni. Legyetek bátrak, de óvatosak is. Most tisztes távolságban körülvesszük a kunyhóját. Mindenki húzódjon meg egy vastag fatörzs mögött vagy a bokrok sűrűjében, én magam pedig előremegyek. Ha elkiáltom magam: "Rajta! Előre!" - akkor mindnyájan rohanjatok a kunyhó felé, de olyan gyorsan, hogy Bőrharisnyának ne legyen ideje feleszmélni és megszökni. Rávetjük magunkat, megkötözzük, ha kell, és bevisszük a fogdába.

Az emberek elszéledtek az erdőben. Nem kellett biztatni őket, hogy "tisztes távolságban" maradjanak a kunyhótól, ahogy Richard mondta. Mindegyik igyekezett Natty kutyái és puskagolyói elől megfelelő

fedezéket találni. A következő percek izgalmas várakozással teltek el.

Amikor a seriff úgy vélte, hogy emberei már kellőképpen elhelyezkedtek, előresietett, és harsány hangon elordította a megbeszélt vezényszót. Az első választ nem is embereitől, hanem a kunyhóból várta. Ám a vad kutyaugatás vagy puskadördülés helyett csak száraz ágak ropogását hallotta és a szél suhogását a lombok közt. Kíváncsian és türelmetlenül felkapaszkodott a domboldalon, és eljutott arra a helyre, ahol évek óta és még ma reggel is Natty kunyhója állt. Most azonban hiába kereste szeme a kunyhót a félhomályban. Csak füstölgő romok jelezték a helyét.

Közben odaértek a segédrendőrök is. Álmélkodva vették körül a már majdnem elszenesedett gerendákat, a felgyújtott és leégett kunyhó romjait, melyek közt itt-ott még tápot talált a tűz, és fellángolt egy-egy percre a már majdnem kihamvadt zsarátnok.

Még magukhoz sem tértek megdöbbenésükből, amikor egy szikár alak lépett elő a sötétből abba a kis fénykörbe, melyet a parazsak világítottak meg. Bőrharisnya volt. Megállt a füstölgő romok előtt, félig a forró hamuba taposva, és komor arccal bámult a hívatlan vendégek koszorújára.

- Jó estét - mondta végre halk és mégis szívbe markoló, keserű, fájdalmas hangon. - Eljöttetek gyászomban gyönyörködni? Nem elég, hogy fejszét emeltetek az erdőre, mely fiatalkorom óta gondoskodott rólam, hogy elűztétek a vadat, mely táplált, hogy magányomat is megirigyeltétek? Nem elég, hogy még a fedelet is elraboltátok fejem felől, és addig hajszoltatok, amíg magam gyújtottam fel? Még abban is megzavartatok, hogy elbúcsúzzam

szegényes otthonom romjaitól? Mit akartok egy öregembertől, aki sohasem vétett nektek? Miért töltitek el keserűséggel a szívét? Rosszabbak vagytok a vadállatoknál, mert azok nem bántják a saját fajtájukat! Úgy álltok itt, mint a kopók! Mit akartok tőlem? Itt állok egyedül - egymagam fél tucat fiatallal szemben. Gyászolni jöttem ide, nem harcolni, verekedni. Vessétek rám magatokat, ha kedvetek tartja - ne féljetek, nem védekezem!

Elhallgatott, és mélységes szomorúsággal nézett egykori otthona üszkös maradványaira. Egy fénysugár vékony, szürkülő hajára esett. A telepesek önkéntelen tisztelettel visszahúzódtak, mintha alkalmat akarnának adni az öregembernek ahhoz, hogy eltűnjön a sűrűben, ahol hiába is üldözték volna. De Natty nem akart megszökni. Mozdulatlanul állt, és átható pillantással sorra szemügyre vette üldözőit. Talán azt mérlegelte, melyik lesz olyan arcátlan, hogy kezet emeljen rá. Richard volt az első, aki lerázta magáról azt a különös varázst, mely az öreg Bőrharisnyából áradt. Mentegetőzve magyarázgatta, hogy kénytelen kötelességét teljesíteni, és kijelentette, hogy ezennel letartóztatja Natty Bumppót - további sorsáról majd a bíróság dönt. Natty nem tiltakozott, nem ellenkezett. A segédrendőrök felbátorodtak, közrefogták, és a seriff vezetésével visszaindultak foglyukkal a faluba.

Útközben elhalmozták Nattyt kérdéseikkel. Bőrharisnya egyetlen kérdésre sem felelt, tökéletes hallgatásba burkolózott. Ki se nyitotta a száját, amíg rá nem zárták a fogda ajtaját.

XVI.
AZ ÍTÉLET

Megkondult az iskola kis harangja, jelezve, hogy az esküdtszéki tárgyalás megkezdődött. De már jóval előbb megélénkült az utca, sőt még a Templetonba vezető országút is. Kíváncsiak tömege igyekezett az érdekes eseménynek legalább szem- és fültanúja lenni. Egy jól öltözött farmer poroszkált az országúton pompásan tisztára csutakolt lova hátán. Napbarnította arcát büszkén magasba emelte, mintha azt mondaná: "Földemet kifizettem, házamat felépítettem, két kezem munkájával megkeresem kenyeremet, nem félek senkitől - és azonkívül még esküdt is vagyok!" Mellette egyik ismerőse lovagolt, hírhedt és javíthatatlan perlekedő, akinek véletlenül ma nem volt dolga a bíróság előtt, de a világért sem mulasztotta volna el a tárgyalást. Tíz óra tájban már csoportosan álldogáltak az emberek az utcán; itt egy farmer politikai fejtegetéseit hallgatták, amott az időjárásról beszélgettek. Sokan a nyitott üzletekbe kukkantottak be, fejszét, kaszát, sarlókat vizsgálgattak nagy szakértelemmel, vagy a megvételre kínált ruhaszöveteket és női cifraságot bámulták. A tömegben asszonyok is voltak, akik gyerekkel a karjukon fáradt léptekkel követték férjüket.

Richard karddal az oldalán lépett ki a "Bátor Dragonyos" ivójából. A díszes hüvelybe bújtatott kardot csak rendkívül ünnepélyes alkalommal övezte fel, és azt mesélgette róla, hogy egyik ősétől örökölte, aki Cromwell győzelmes csatáiban forgatta becsülettel és dicsőséggel. Most magasra emelte a kardot, és ezt rikoltotta:

- Utat a bíróságnak!

Az emberek utat nyitottak a menetnek, melyet segédrendőrök kísértek. Elöl Marmaduke lépkedett, oldalán a seriffel, mögöttük az esküdtek; többnyire komoly arcú farmerek, akik ma ünneplőbe öltöztek, és

észrevehetően tudatában voltak fontosságuknak. Méltóságteljes magatartásával is kitűnt közülük egy idősebb ember, aki régimódi katonai egyenruhát viselt, váll-lapján kis ezüstcsillagokkal. Ez az ember tiszti rangot viselt a népfölkelők csapataiban, és a hadbíróság tagja is volt, tehát mindenképpen értett a jogi dolgokhoz. Az esküdtek mögött jöttek az ügyvédek, nemcsak a két templetoni, hanem több környékbeli is. Egyik-másik pápaszemet viselt, hogy tudósabb külseje legyen. Az egyemeletes törvényház egyúttal fogdául is szolgált. A földszint apró, rácsos ablakai mögül sápadt arcú rabok néztek ki sóvárogva az utcára; ezek voltak a pénzhamisítók, akik csüggedten várták a tárgyalást, tudván, hogy helyzetük reménytelen. Egy pillanatra feltűnt köztük az öreg Bőrharisnya becsületes arca.

Az emeleten volt a bírósági terem. Elöl keskeny dobogón egyetlen pad, a terem többi részétől korláttal elkülönítve. A terem közepén nyersfából eszkábált egyszerű karosszék várta az elnököt. Előtte zöld posztós asztal, melyet padok vettek körül. Jobbra és balra lépcsőzetesen emelkedő padsorok az esküdtek számára; minden padsort vasrács választott el a többitől. A terem hátsó részében a hallgatóság kapott helyet.

Mihelyt a bíró elfoglalta a karosszéket, és a jegyző az ügyvédekkel együtt leült a zöld posztós asztalhoz, a tárgyalás elkezdődött.

Marmaduke Temple feleskette a bíróság tagjait, és rövid beszédet intézett hozzájuk. Arra kérte őket, hogy ítéljenek legjobb lelkiismeretük szerint, a törvény és az igazság szellemében, de lehetőleg minden időfecsérlés nélkül. Ezután felolvasták az első két megtárgyalandó ügyet - mindkettőnek a vádlottja Natty Bumppo volt.

Rövid szünet következett. A bíró halkan néhány szót váltott az esküdtek vezetőjével, az ügyésszel és a seriffel.

Ezután a seriff utasítására bevezették a vádlottat. A teremben felzúgott a moraj, amikor a sántikáló rendőr bevezette Bőrharisnyát, és leültette a kis emelvényen a vádlottak padjára. A bíró ceruzájával kopogott. Erre halálos csend lett a teremben. Mindenki előredugta fejét, nehogy elmulasszon valamit. A nagy csendben jól lehetett hallani a vádlott nehéz lélegzését.

Natty megszokott szarvasbőr nadrágját és lábszárvédőjét viselte, de kabát nem volt rajta, kockás tarka ingben jött be, melynek gallérját csak lazán tartotta össze egy szarvasín, szabadon hagyva napbarnította nyakát. A vadász viharvert arca idegesen megrándult. Életében először került bíróság elé. Nem is annyira nyugtalan, inkább kíváncsi volt. Először a zöld posztós asztalt vette szemügyre, aztán egyenként megnézte az esküdteket, végül a hallgatóság felé fordult. Most vette csak észre, hogy minden szem reá tapad. Végignézett az ingén és a nadrágján, nincs-e valami öltözködési hiba, mely magára vonja az emberek figyelmét. Amikor megállapította, hogy minden ok nélkül bámészkodnak így, szokásos hangtalan nevetésével fejezte ki megvetését.

- Vádlott, vegye le a sapkáját! - mondta Temple bíró.

Natty vagy nem hallotta, vagy szándékosan eresztette el a füle mellett.

- Nathaniel Bumppo, vegye le a sapkáját! - ismételte meg figyelmeztetését Marmaduke. Nevének hallatára Natty felkapta fejét, és megkérdezte:

- Tessék?

Lippet ügyvéd felállt a zöld asztal mellől, a vádlottak padjához lépett, és valamit súgott Natty fülébe. Natty erre bólintott, és lekapta sapkáját.

- Jelentem, bíró úr, a vádlott engedelmesen várja a vád ismertetését - hajolt meg Lippet a bíró felé.

Marmaduke intett az ügyésznek. Ezt a tiszteletbeli hivatalt a holland származású Dirky van School töltötte be. Megigazította orrán a pápaszemet, és az üveg fölött büszke pillantást vetett az asztalnál ülő ügyvéd kartársára. Azután hangosan felolvasta a vádiratot, mely a szokásos jogászi szóvirágokkal tarkítva, minél nehezebben érthető nyelven előadta, hogyan vetemedett Nathaniel Bumppo durva tettlegességre Hiram Doolittle ellen, akkorát lódítva a békebírón, hogy majdnem a nyakát törte. A közvádló a felolvasás után elővett zsebéből egy fekete tokot, belerakta szemüvegét, és hangosan rákoppantotta a tok fedelét. Csak azért, hogy a következő percben újra elővehesse, és visszarakhassa az orrára: szemmel láthatóan örömét lelte ebben a műveletben, mert többször is megismételte. Ezután átnyújtotta a vádiratot Mr. Lippetnek, udvarias, de önhitt mozdulattal, mely szinte ezt harsogta: "Szeretném látni, kedves kartársam, hol tud ebbe a tökéletes jogi fogalmazványba belekötni."

Natty nagy figyelemmel hallgatta a vádat. Amikor az ügyész befejezte, Natty felállt, és nagyot sóhajtott, de nem szólt semmit.

- Megértette a vádat, Nathaniel Bumppo? - kérdezte a bíró.

Az öregember lehorgasztotta fejét, majd újra felemelte, és hosszas gondolkodás után így szólt:

- Hogy egy kissé goromba voltam ahhoz a fickóhoz, nem tagadom, de megérdemelte..., egyébként azonban nem történt semmi baja, igazában nem bántottam. Már a korom sem engedi meg, hogy verekedésbe keveredjek, és úgy istenigazában elagyabugyáljak valakit.

Ezzel megint nevetni kezdett, inkább csak befelé, hangtalanul.

- Ügyvéd úr - mondta Marmaduke -, azt ajánlom, magyarázza meg ügyfelének, hogy ez a dolog sokkal komolyabb, mint gondolná.

Az ügyvéd megint odament Bőrharisnyához, suttogva tanácskozott vele, aztán jelentette, hogy ügyfele már megértette a vádat.

- Bűnösnek érzi magát, vagy nem? - kérdezte a bíró.

- Tiszta lelkiismerettel mondom, hogy nem érzem magam bűnösnek - felelte Natty. - Mindenkinek joga van az odúját betolakodók ellen megvédeni. Én az enyémet akár az életem árán is megvédtem volna.

Richard e szavak hallatára sokatmondó pillantást vetett Hiramra, aki fejbólintással jelezte, hogy ugyanazt gondolja.

- Jegyző úr - mondta a bíró -, írja fel, hogy a vádlott nem ismeri el bűnösségét. Most a sértett félé a szó.

Hiram Doolittle a zöld asztalhoz lépett. Ha vallomása nem is tartalmazott határozott hazugságot, mindenféle kerteléssel és mellébeszéléssel igyekezett az igaz

tényállást elhomályosítani. Vallomása hemzsegett az ilyen kitételektől: "A legjobb szándékkal közeledtem Nattyhez..., és csak a kötelességemet teljesítettem..., nem vezetett más, csak a közérdek..."

Ekkor felállt Mr. Lippet, és keresztkérdéseket intézett Hiramhoz:

- Ön bírói tisztet tölt be ebben a községben?

- Nem, kérem, én csak békebíró vagyok.

- Ez a tisztség feljogosítja rendőri teendőkre?

- Igen... nem... azt hiszem... nem értem ezt a kérdést.

- Azt szeretném tudni, joga volt-e Natty Bumppo engedélye nélkül, sőt akarata ellenére kunyhójába behatolni.

- Hm... azt hiszem..., ha a törvény betűje szerint nem is..., de az adott esetben..., tekintetbe véve a körülményeket..., az egyszerűség kedvéért...

- Még egyszer felteszem a kérdést - mondta Lippet jó hangosan, mert érezte, hogy előnyhöz jutott -, törvényes joga volt-e ahhoz, hogy ezt a szegény öregembert saját otthonában háborgassa?

- Nem akartam háborgatni! Nem tehetek róla, hogy olyan makrancos volt! Végtére is egy barátságos látogatás nem ellenséges cselekedet..., amikor egyik szomszéd bekukkant a másikhoz...

- Helyes. Szóval beismeri, hogy csak baráti vagy szomszédi látogatásról volt szó, nem pedig hatósági eljárásról. Kérem, uraim, jegyezzék meg a tanú saját szavait: egy szomszéd benéz a másikhoz baráti

látogatás céljából. Csakhogy az ilyesmihez kettő kell: aki látogatást akar tenni, és aki a látogatót szívesen fogadja. Mert anélkül nem megy. Most felteszem a kérdést, uram! Szívesen fogadta önt a házigazda, vagy felszólította, hogy ne lépje át a küszöbét? Esetleg többször és nyomatékosan is felszólította erre vagy nem?

- Igen, volt egy kis szóváltás köztünk, de a szavakra nem emlékszem pontosan.

- Nem is a szavakra vagyok kíváncsi, hanem a lényegre. Megtiltotta Bumppo, hogy otthonába tolakodjék?

- Én nem tolakodtam. Csak közölni akartam vele, saját érdekében, hogy...

- Tanú - vágott a szavába a bíró -, válaszoljon a kérdésre egyenesen és egyértelműen. Tiltakozott a vádlott a közeledése ellen?

- Hát... azt hiszem...

- Ne kerteljen! Tiltakozott vagy nem?

- Igen, kérem - vallotta be végül Hiram.

- Ügyvéd úr, folytassa kérdéseit.

Lippet látta, hogy az esküdtek hangulata kedvező a vádlott számára. Nem akarta ezt a hangulatot elrontani. Meghajolt a bíró előtt, és így szólt:

- Köszönöm, bíró úr, több kérdésem nincs.

Erre Marmaduke így foglalta össze az elhangzottakat:

- Az esküdtek hallották a tanúvallomást. Nekem nincs sok hozzáfűznivalóm. Ha egy hatósági személyt megakadályoznak hivatalos teendői elvégzésében, joga van végső esetben erőszakot is alkalmazni. Az önök ítéletére bízom, vajon ebben az esetben ki járt el jogtalanul.

Marmaduke halkan és minden indulat nélkül beszélt. Pártatlan magatartása nem tévesztette el hatását az esküdtekre. Vissza se vonultak tanácskozni, csak összedugták fejüket, és suttogó hangon váltottak néhány szót. Egy-két perc múlva vezetőjük már jelentette is, hogy az esküdtszék egyhangú véleménye szerint a vádlott "nem bűnös".

- Akkor e vádpont alól felmentették, Nathaniel Bumppo - jelentette ki a bíró.

- Hogy tetszik mondani? - kérdezte Bőrharisnya.

- Nem büntetik meg azon a címen, hogy Mr. Doolittle-t megverte vagy bántalmazta.

- Nem is vertem meg, csak egy kicsit megmarkoltam, nem éppen udvariasan...

- Jól van, jól - szakította félbe a bíró. - Mondtam már, hogy felmentették. Minden további szó fölösleges.

Örömsugár villant át az öregember viharvert arcán, amint az ítéletet végre megértette; gyorsan fejére csapta sapkáját, felemelte a korlátlécet, és meghatottságtól remegő hangon így szólt:

- Meg kell mondanom, bíró úr, sokkal tisztességesebben bántak velem, mint gondoltam volna. Isten áldja meg, hogy olyan jó volt hozzám! A viszontlátásra!

Igen ám, de a rendőr felemelte botját, és megakadályozta Bőrharisnyát a távozásban. Lippet megint súgott neki valamit, mire az öreg vadász csalódott arccal visszaült helyére, újra levette sapkáját, és idegesen hátrasimította szürkülő, gyér haját.

- Ügyész úr - mondta a bíró -, ismertesse a második vádat.

Van School megint felemelte hangját, és felolvasta második elmeszüleményét. Ebben azzal vádolta Nattyt, hogy fegyverrel a kezében, erőszakkal megakadályozta a hatóság képviselőjét a szabályos végzéssel elrendelt házkutatás végrehajtásában. Ez a vád sokkal súlyosabb volt, mint az előbbi, melyet legrosszabb esetben is csak egy kis verekedésnek lehetett volna minősíteni. Most hatóság elleni erőszakról volt szó, ami igazán nem tréfadolog. A hallgatóság feszült figyelemmel követte az eseményeket. Lippet aggódva sugdosott Natty fülébe; tudta, hogy mindjárt sorra kerül, és egyetlen elhamarkodott szóval könnyen bajba keverheti önmagát. De Natty hirtelen dühbe gurult, és megfeledkezett minden óvatosságról.

- Csupa szemenszedett hazugság! - kiáltotta felháborodásában. - Hogy Billy életére törtem? Nem igaz, soha nem törtem az életére senkinek! Még az irokézek is tanúsíthatják, hogy sohasem voltam vérszomjas. Mindig katona módjára harcoltam, és csak olyan ellenfélre lőttem, aki védekezni tudott. Úgy látszik, vannak emberek, akik azt hiszik, hogy az őserdőben nem tudják, mi a becsület!

- Maradjunk csak a tárgynál, Bumppo - mondta Marmaduke. - Hallotta, mivel vádolják. Bűnösnek érzi

magát?

- Hogyhogy bűnösnek? Billy Kirbynek semmi baja. Ha puskámmal komolyan céloztam volna rá, biztosak lehetnek benne, hogy nem állna itt!

- Szóval tagadja bűnösségét? Ártatlannak vallja magát, ugye? - segítette Lippet.

- Természetesen - felelte Natty. - Billy sem állíthatja, hogy rálőttem! Nem lövök én emberre! Emlékszel a pulykalövő versenyre a télen, Kirby? Az volt a remek sport! Nem is tudom, hogy ma eltalálnám-e azt a kis pulykafejet. Az ember keze és szeme lassanként bizonytalanná válik.

- Ez nem tartozik ide - mondta a bíró, de hangja nem volt szigorú, mert mélységesen meghatotta az öreg vadász együgyűsége. - Kérem, jegyző úr, írja fel, hogy a vádlott nem érzi magát bűnösnek.

Most Hiram második tanúvallomása következett. Ezúttal óvatosabban beszélt, igyekezett a tárgyilagosság benyomását kelteni. Elmondta, hogy már régóta gyanakodott Bőrharisnyára, és szerette volna látni, mit rejteget kunyhójában. Amikor a szabályosan kiállított végzéssel a zsebében házkutatásra indult, magával vitte Billy Kirbyt, aki ebben az esetben hatósági közegnek számított. Bőrharisnya ezt nagyon jól tudta, mégis puskát szegezett Billy ellen, és erőszakkal megakadályozta a házkutatást. Mindezt Jotham is megerősítette, akinek vallomása szinte szó szerint megegyezett Hiraméval. Lippet most is keresztkérdésekhez folyamodott, de minden erőlködése hiábavalónak bizonyult, nem sikerült Bőrharisnya javára szóló választ kicsikarnia.

Végül Billy Kirbyt szólították a bíróság elé. A favágó

nagyon zavarosan adta elő az esetet, de nem távolodott el az igazságtól, és nem is iparkodott Nattyt befeketíteni. Az ügyész megpróbálta határozottabb vallomásra bírni.

- Az iratokból látom, hogy önnek joga volt a végzés alapján a kunyhóba belépni. Csak azért nem tette meg, mert megijedt a vádlott puskájától, ugye?

- Dehogy ijedtem meg! - felelte a favágó. - Azt hiszi, olyan fából faragtak engem, hogy egy puskától megijedjek?

- Hiszen maga mondta, hogy azt hitte, Natty mindjárt keresztüllövi, nem?

- Első gondolatom persze hogy az volt. Maga se gondolt volna egyebet, ha az öreg célba veszi azzal a híres puskájával, amely még sohase lőtt mellé! De aztán eszembe jutott, hogy Bőrharisnya mégse tesz ilyet! Nem is került rá sor. Szépszerével megegyeztünk. Ideadta a párducbőröket, és visszabújt a kunyhójába, én meg hazamentem. Ez az egész.

- De mégiscsak megfélemlítette magát - erősködött az ügyész. - Életveszélyesen megfenyegette! Nem csoda, hogy félt!

- Nem féltem én, kérem, nem olyan fából faragtak! - ismételte Billy. - Nem félek én senkitől a világon!

- Tőlem nem is kell félnie - szólalt meg most Bőrharisnya. - Én nem bántok senkit, aki engem békében hagy. Magára sem haragszom. Itt a kezem rá! - És már nyújtotta is a kezét a favágó felé, aki odalépett a dobogóhoz, és jól megrázta az öreg Bőrharisnya még mindig erős kezét. Lippet mosolyogva nézte őket, örült a kibékülésnek, mely

mindenesetre enyhítette a vád súlyát.

- Szabad nekem is egy-két kérdést intéznem a tanúhoz? - fordult a bíró felé.

- Tessék - felelte Marmaduke.

- Ha jól értettem, nem is neheztel már Natty Bumppóra, igaz?

- Miért nehezteljek rá? Tulajdonképpen sajnálom, hogy beleavatkoztam az ügyébe.

- Nem is tanúskodott volna ellene, ha nem idézik be ide?

- Álmomban sem jutott volna eszembe.

- Köszönöm, bíró úr, nincs több kérdésem - mondta Lippet, és elégedett arccal visszaült a helyére, úgy érezve, hogy a bíró hozzá húz meg a védencéhez.

Az ügyész szükségesnek vélte, hogy újra szót kérjen, és a következő intelemmel fordult az esküdtekhez:

- Remélem, önök is észrevették, hova akart az ügyvéd úr kérdéseivel kilyukadni. Jóformán szájába adta a tanúnak a feleletet, amit várt tőle. Az is nyilvánvaló, hogy az ügyvéd úr hangulatot igyekszik kelteni a vádlott mellett. De önöket nem lehet befolyásolni. Nem hiszik el neki, hogy ami történt, ártalmatlan dolog, és nem veszélyezteti a társadalom érdekeit. Kérem, ítéljék meg az elkövetett bűnt teljes súlyossága szerint. Bízom belátásukban és lelkiismeretükben.

Marmaduke Temple viszont, amikor összefoglalta az elhangzottakat, nem szigorúságra, hanem tárgyilagosságra intette az esküdtszék tagjait:

- Önöknek, uraim, két dolgot kell mérlegelniük egyszerre. Nekünk, akik a civilizált világ határszélén élünk, fokozott gonddal kell ügyelnünk a törvény betartására, mert különben megint csak a vadonban vagyunk. Másrészről azonban feltehető, hogy ez az öreg ember, aki most a vádlottak padján ül, nem forralt magában semmiféle gonosz tervet a társadalmi rend felborítására. Talán csak a szokás ereje adta kezébe a puskát, mellyel nem is akart megölni senkit. Ebben az esetben is büntetést érdemel, de enyhébb elbírálást is.

Az esküdtek most sem hagyták el helyüket, csak egymáshoz hajoltak, és suttogva tanácskoztak. Végül vezetőjük bejelentette, hogy a vádlottat bűnösnek találták, de elismerik az enyhítő körülményeket.

A verdikt - vagyis az esküdtszék döntése - nem okozott meglepetést a hallgatóság körében. Általában igazságosnak és megfelelőnek tartották. Marmaduke Temple rövid szünet után meghozta és kihirdette az ítéletet.

- Nathaniel Bumppo - mondta -, álljon fel. A bíróság tekintetbe vette tiszta múltját, becsületes életét és azt is, hogy jogi dolgokban teljesen járatlan. De ugyanakkor a társadalom nem tekinthet el attól, hogy ilyen súlyos vétket megtoroljon. Végeredményben, különös tekintettel magas életkorára, nem alkalmazza a szokásos büntetést, mely a meztelen hátára mért, bizonyos számú korbácsütésből állna. Ehelyett most azonnal kalodába zárják, ahol egy órát kell töltenie. Ezután egyhavi szabadságvesztéssel büntettetik, továbbá száz dollár bírságot fizet. Kötelességemnek tartom figyelmeztetni, Nathaniel Bumppo...

- Inkább mondja meg, honnan teremtsem elő azt a száz dollárt - vágott a szavába Bőrharisnya. - Talán a

tarsolyomban őrzök ilyen rengeteg pénzt, annyi aranyat és ezüstöt? Nem, bíró úr, lássa be, hogy ez lehetetlen. És a szabadságomtól sem foszthat meg, akármilyen rövid időről legyen is szó!

- Ha valami ellenvetése van, joga van előadni - felelte a bíró szelíd hangon.

- Hát hogyne volna ellenvetésem! - kiáltotta Bőrharisnya felindultan, és görcsösen megszorította a korlát zárólécét. - Hogy fizessem meg a bírságot, ha nincs pénzem? Nagyon jól tudják, hogy nincs, nem is volt soha! De ha ragaszkodnak hozzá, mégis megfizetem. Engedjenek ki az erdőbe, isten szabad ege alá, melyet megszoktam, ahol otthon vagyok, és megígérem, éjjel-nappal vadászok, gyűjtöm a prémeket, amíg tartozásomat letörlesztem. Nem vagyok fiatal ember, vagy hetven év nyomja már a vállamat, de a szavamat állom, és a bírságpénzt még a tél beállta előtt előteremtem. De szégyen volna egy ilyen öreg embert, aki fél lábbal már a sírban van, fogdába zárni!

- A törvény könyörtelen, Bumppo - kezdte a bíró, de Bőrharisnya megint a szavába vágott.

- Ne beszéljen nekem a törvényről, Marmaduke Temple! Az a párduc is könyörtelen volt, és kis híja szét nem szaggatta a maga egyetlen lányát! Mit segített volna a törvény, ha én közbe nem lépek? Hát ennyi hálát sem várhatok egy embertől, aki igazságról beszél?

- Személyes érzelmeim nem befolyásolhatják az ítéletet - felelte a bíró.

- Gondolja meg, Marmaduke Temple! - folytatta az öreg szenvedélyes hangon. - Én már akkor jártam

ezeket az erdőket, amikor maga még karon ülő csecsemő volt. Úgy érzem, jogom van az erdőt járni hátralevő néhány évemben is. Elfelejtette, hogyan fogadtam magát, amikor először jött az Otsego-tó völgyébe? Amikor nem volt még fogda itt, ahová valakit bezárathatott volna! Átengedtem medvebőrömet, hogy puhán aludjék, és megkínáltam a legfinomabb szarvaspecsenyével, hogy éhségét csillapítsa. Pedig nem volt rá semmi okom, hiszen minden lépése, minden gondolata csak ártott nekem, és a megszokott életemet veszélyeztette. Most meg hálából börtönbe záratna. Gondolja meg, uram, és engedjen el. A bírság miatt ne aggódjék, amíg van hód a folyóparton és nyest az erdőben, előteremtem a bírságpénzt az utolsó centig. Lássa be, hogy ez az egyetlen megoldás. Hol vannak a kutyáim? Gyerünk, munkára fel!

Megint kísérletet tett arra, hogy elmenjen, de a rendőr visszalökte. Ebben a pillanatban lárma és mozgolódás támadt az ajtó közelében. Minden szem arra fordult. Benjamin lépett be a terembe, és tört utat magának a zöld posztós asztal felé. Amikor odaért, nagy üggyel-bajjal kirántott egy bőrzacskót a zsebéből, és az asztalra dobta.

- Ha a bíró úr nem bízik a szegény Natty szavában, én kifizetem helyette a bírság egy részét. Harmincöt spanyol tallér van ebben a zacskóban - ez minden megtakarított pénzem és egész vagyonom. Sajnos, nem tesz ki száz dollárt, de talán annyi is elég lesz előlegül, amíg Natty behozza a többit.

A különös felajánlás megdöbbentette a hallgatóságot. Mélységes csendben, szinte tátott szájjal bámultak az öreg komornyikra. De Richard Jonesnak sehogy sem tetszett a dolog. Felugrott, kardjával az asztalra csapott és felkiáltott:

- Csend legyen! - pedig senki sem szólt egy szót sem.

- Elég a szóból! - kiáltott fel a bíró is, türelmét vesztve. - Rendőr, vigye ki a vádlottat, és zárja kalodába. Jegyző úr, olvassa fel a soron következő ügyet.

Natty nem ellenkezett tovább. Lehajtott fővel követte a rendőrt. A tömeg utat nyitott nekik. Amint kiléptek az ajtón, a hallgatóság közül sokan kitódultak, hogy tanúi legyenek Bőrharisnya megszégyenítésének.

New York államban elbeszélésünk idején még érvényben voltak a régi testi fenyíték kegyetlen fajtái: a korbácsolás, a kikötés és a kaloda is. Többnyire börtönbüntetést alkalmaztak helyettük, de emlékeztetőül megtoldották valami testi fenyítékkel is. A börtönépület előtt ott álltak a kínzószerszámok a szabad ég alatt.

Ide vezette a rendőr Nattyt, aki a jelek szerint beletörődött a változtathatatlanba, és megadóan viselte sorsát. A rendőr felemelte a kaloda felső gerendáját, és megmutatta az öreg vadásznak a lábak számára kivájt mélyedéseket. Bőrharisnya szó nélkül leült a földre, és betette lábát a két kerek lyukba. Aztán körülnézett a bámészkodók sorában, mert - mint minden szenvedő ember - szükségét érezte a részvétnek. De akik körülállták, inkább csak kíváncsiságot árultak el. Sok együttérzést nem tanúsítottak iránta, viszont gúnyos vagy károrvendő megjegyzésektől is tartózkodtak.

A rendőr éppen vissza akarta rakni a kaloda felső gerendáját, amikor Benjamin is odaért, és kihívó hangon megkérdezte:

- Mire való ez a kényelmetlen pad? Az embernek

belefájdul a háta, és nem tud felkelni!

- Nagyon jól tudja, mire való, Mr. Penguillan - felelte a rendőr. - Különben se tőlem kérdezze, hanem a gazdájától.

- Szép kis dolog, Ben - panaszkodott a komornyiknak Bőrharisnya. - Ezért kellett megérnem hetven évet, hogy közszemlére tegyenek ki, mint vásáron a medvét a bámészkodók mulatságára! Azért harcoltam az ötvenhatos meg a hetvenhatos háborúban, hogy most ujjal mutogassanak rám a kamaszok, és minden járókelő kiröhögjön! Dicső dolog egy tisztességes embert így megalázni!

Benjamin keze ökölbe szorult. Fogcsikorgatva nézett körül. Ha most egy vigyorgó arcot lát, bizonyára öklével csapott volna bele. De a kaloda körül éppen csupa olyan ember állt, aki részvéttel nézte az öreg Bőrharisnyát.

A kaloda kétszemélyes volt; négy kerek nyílása két pár emberi lábat tudott befogadni. Benjamin most leült Natty mellé a földre, beledugta lábait a még üres kalodalyukakba, és nyugodtan odaszólt a rendőrnek:

- Most már ráillesztheti a felső gerendát!

A rendőr nagyot nézett.

- Nem kaptam parancsot arra, hogy magát is kalodába zárjam, Mr. Pump - mondta. - Legyen szíves, menjen innen, hadd teljesítsem a kötelességemet.

- Én itt maradok. És a lábamhoz ne merjen hozzányúlni, annyit mondok. A kalodát lezárhatja, ha akarja.

- Jó, legyen meg a kívánsága! Aki önként ül a kalodába, nem is való máshova - nevetett a rendőr, és lakattal bezárta a kettős kalodát.

A bámészkodók sorában is kitört a kacagás. Benjamin vadul rázta a kaloda felső gerendáját.

- Hé, rendőr, nyissa ki egy pillanatra! - ordította. - Csak addig, amíg egypár röhögő hülyét megtanítok tisztességre!

- Gondolta volna meg előbb - felelte a rendőr. - Most már csak egy óra múlva szabadul, az öreggel együtt.

Benjamin belátta, hogy hiába dühöng. Lecsillapodott, és éppen olyan megadóan üldögélt kényelmetlen helyzetében, mint az öreg Natty. Arcán harag helyett most már csak megvetés tükröződött, mely talán a szájtátóknak vagy talán az egész világnak szólt. Néhány percnyi hallgatás után kalodatársához fordult, és így vigasztalgatta:

- Fel a fejjel, Bumppo mester! Nem olyan nagy dolog az egész! Eszembe jut a régi hajóm. Hányszor láttam a fedélzetén, hogy matrózokat kikötöttek, mert egy pohárkával többet ittak a kelleténél! Az sokkal kínosabb volt, mint ez. Mi olyanok vagyunk, mint egy hajó, mely horgonyláncán ringatózva várja a kedvező szelet, hogy elmozdulhasson a helyéről. Egy kis türelem kell hozzá, semmi más!

Bőrharisnya feje már szédült az utolsó órák mozgalmas eseményeitől. Nem értette Benjamin hasonlatait.

- Hol a hajó? - kérdezte. - Miféle hajó?

- Mi vagyunk olyanok, mint a hajó - magyarázta kézzel-

lábbal a hajdani matróz; helyesebben szólva, csak a két kezével, mert a lábát nem tudta megmozdítani. - Itt rostokolunk a parton, de már nem sokáig. Egy óra múlva dagadó vitorlákkal újra nekivágunk a tengernek.

- Nem szeretem a tengert - dünnyögte Bőrharisnya.

- Tudom. A maga tengere az erdő, arról beszélek. Én is elmegyek magával hódra meg nyestre vadászni. Persze, ilyen dolgokhoz nem sokat értek. De segíthetek magának a csapdák felállításában meg egyebekben.

- Hamar megunná, Benny - felelte az öreg. - A magányt, a kényelmetlenséget. Itt mégis emberek közt van...

- Megutáltam az embereket! - kiáltott fel Benjamin. - Ami meg a kényelmetlenséget illeti, nekem meg se kottyan. Nem vagyok afféle vasárnapi matróz, aki csak szép időben szeret a hullámokon ringatózni. Bírom a vihart is. Persze jó volna hozzá egy kis szíverősítő. Például az a jóféle Jamaica-rum, amiből Hollisterné asszony nemrég kapott egy hordócskával. Megkérjük a rendőrt, szaladjon át, és hozzon nekünk egy-egy kupicával, jó?

Natty nem felelt. Mintha valakit keresett volna a már oszladozó tömegben. Nagyot sóhajtott, és arca elkomorodott. Alighanem eszébe jutott valami, amitől a szíve még jobban elnehezült.

Benjamin éppen azon törte a fejét, hallgasson-e, vagy eszeljen ki valami tréfát az öreg felvidítására, amikor Jotham kíséretében felbukkant Hiram Doolittle, és vigyorogva közeledett a kalodához. Arról az oldalról közelítette meg, ahol Benjamin ült, és szétvetett lábakkal megállt Bőrharisnya előtt. Az első percben

visszarettent attól a zord pillantástól, amelyet az öreg Natty reá vetett, de aztán összeszedte bátorságát, és torkát köszörülve készülődött arra, hogy beszélgetésbe kezdjen. Felnézett az égre, és közömbös hangon, mintha csak egy ismerősével akadt volna össze az utcán, megjegyezte:

- Úgy látszik, hiába várjuk az esőt, Natty. Azt hiszem, hosszabb szárazságra készülhetünk fel.

Natty arca hevesen megrándult, de elfordította fejét, és nem válaszolt. Ez a semmibevevés nem némította el Hiramot, inkább további beszédre ingerelte.

- Pedig ugyancsak kellene már az eső - folytatta. - A föld csontszáraz, és ha nem kapunk esőt, nagyon gyenge termésre számíthatunk.

Ez az egész beszédmód jellemző volt a Doolittle-féle emberekre. Képmutató módon közeledni próbált ahhoz az emberhez, aki ellen annyit vétett, mintha nem történt volna semmi, csak a hivatalos kötelességét teljesítette volna, amiért nem szabad haragudni. De Bőrharisnya nagyon is haragudott, és már nem is tudta türtőztetni magát.

- Nem is érdemlitek meg az eső áldását - fakadt ki felháborodva -, ha attól se riadtok vissza, hogy egy öregembert így megcsúfoljatok! Takarodjék innen, Doolittle! Szívem tele van keserűséggel, ne változtassa át gyűlöletté!

Benjamin eddig csendesen figyelte a fejleményeket. De Natty utolsó szavai után az öreg matróz hirtelen kinyújtotta kezét, és vasmarokkal megragadta Doolittle lábát. Akkorát rántott rajta, hogy a békebíró elvesztette egyensúlyát, és hasra esett. Benjamin még most sem engedte el; válla, karja, keze olyan izmos

volt, mint egy díjbirkózóé.

- Finom egy alak maga, Doolittle! - ordította. - Ne féljen semmit, úgy ellátom a baját, hogy megemlegeti ezt a napot! Majd elmegy a kedve attól, hogy tisztességes emberek ellen áskálódjék, és még röhögjön is rajtuk!

- Jotham! - kiáltotta Doolittle rémülten. - Szaladj, hívd ide a rendőrt! Eressze el a lábamat, Mr. Penguillan, tüstént eressze el, mert magát is feljelentem!

- Ne kajabáljon! Ha sokat jár a szája, megismertetem ezzel a pöröllyel itt, ni! - rivallt rá a matróz, és fenyegetően rázogatta öklét Hiram orra előtt.

- Ne merészeljen kezet emelni rám! - lihegte Hiram levegő után kapkodva, fulladozva.

- Kezet emelni? Miket beszél maga? Amire én gondolok, több lesz annál!

Mi tagadás, Benjamin haragjában tettlegességre vetemedett - vagy egyszerűen szólva: jól helybenhagyta a templetoni ácsot és ezermestert. Pörölyével célba vette a fickó sápadt arcát, és ütése telitalálat volt. Azután magához rántotta Hiramot, és úgy ütötte, pofozta. Hiram kétségbeesetten védekezett. A kézitusának számos nézője akadt; körülvették a két küzdő felet, és ki az egyiket, ki a másikat biztatta hangos kurjongással. Két suhanc elrohant a faluba, hogy Doolittle asszonyt értesítse a csáváról, amibe az ura került.

Benjamin közben úgy dolgozott, mint egy gőzgép. Egyik öklével leütötte Hiramot, hogy elterült a földön, de a másikkal felrángatta megint, hogy újra megpofozhassa; mert sportszerűtlennek tartotta, hogy ellenfelét akkor püfölje, amikor tehetetlenül hentereg a

földön. Ez a módszeres munka azzal az eredménnyel járt, hogy Hiram arca vérben úszott, még mielőtt Richardnek sikerült utat törnie a kalodához a tömegen keresztül. Mint később bevallotta, a botrányon és csendháborításon kívül az döbbentette meg, hogy éppen az ő két kedvence kapott hajba egymással.

- Doolittle uram, ejnye, ejnye, hát nem szégyelli magát? - méltatlankodott.

- A békebírónak jó példával kellene elöljárnia, maga pedig nem átallja megbontani a rendet! Mit akar attól a szegény Benjamintől, miért nem hagyja békében?

Benjamin ugyanis, amikor megpillantotta Richardet, eleresztette, és a dolognak most olyan látszatja volt, mintha Hiram lett volna a támadó fél.

- Ezt nem viszi el szárazon! - bömbölte Hiram. - Bíróság elé állítom, perbe fogom, börtönbe csukatom! Seriff úr, követelem, hogy azonnal tartóztassa le ezt az embert!

Richard lassanként ráeszmélt az igazi tényállásra, és most a komornyikot halmozta el szemrehányásaival:

- Megőrültél, Benjamin? Hogy kerültél a kalodába? És egyáltalában, mi keresnivalód van itten? Mindig azt hittem, olyan szelíd vagy, mint egy kezes bárány, most pedig utcai verekedésbe keveredtél? Jóságos ég, Doolittle uram, maga egészen elvesztette az emberi formáját! Az arca olyan, mint a lekváros lepény!

Hiramnak végre sikerült feltápászkodnia. Most már elég messze volt a kalodától, Benjamin karja már nem érhette el. Toporzékolt dühében, és tajtékzott a bosszúvágytól. A seriffnek eszébe jutott, hogy meg kell őriznie pártatlanságát. Akármilyen szomorú is,

börtönbe kell vetnie Benjamint. Mivel a Natty kalodabüntetésének ideje amúgy is lejárt, kinyitották a csúf szerszámot, és mindkét embert átvitték a fogdába. Benjamin nem ellenkezett; még örült is egy kicsit, amikor megtudta, hogy legalábbis ma éjszakára a börtöncellát is megoszthatja Bőrharisnyával.

A vasrácson keresztül még több emberrel beszélgetett, mielőtt besötétedett. Bőrharisnya ezalatt türelmetlenül járkált fel és alá a szűk cellában.

Estefelé Oliver Edwards bukkant fel az ablaknál. Hosszú, komoly beszélgetést folytatott öreg barátjával, mely egy kissé megnyugtatta és megvigasztalta Nattyt. Amikor Oliver eltávozott, Natty lefeküdt a priccsre, és öt perc múlva mélyen aludt.

Benjaminnek is hozott egy kis vigasztalást ez a sötét, csillagtalan este. Néhány jó barátja megkínálta abból a finom Jamaica-rumból, amit ma kezdtek kimérni a "Bátor Dragonyos" söntésében. Az utolsó, akivel Benjamin koccintott, Billy Kirby volt. Amikor Billy elment, Benjamin egy pokróccal befüggönyözte az ablakot, és maga is nyugovóra tért.

XVII.
AZ ÖKÖRFOGAT

Késő délután szerteszéledtek az esküdtek, a tanúk és a törvénykezési nap egyéb résztvevői. Estére a falu megint olyan csendes volt, mint máskor, a kihalt utcák sötétségbe borultak.

Temple bíró ebben az időben indult egy kis sétára leányával és a papkisasszonnyal, aki egy lépést lemaradt mellettük, hogy ne zavarja őket meghitt

beszélgetésükben. A Fő utca fiatal jegenyéi alatt ballagtak kissé leverten.

- Hiába búsulsz, Bessy - mondta a bíró -, nem lehetett mást csinálni. A törvénynek érvényt kell szerezni.

- Ó, a törvény! - sóhajtott Elisabeth. - Micsoda törvény az, amely arra kényszerít téged, hogy egy olyan derék embert, mint Bőrharisnya, egy kis vétség miatt így elkeseríts!

- Nem értesz te ehhez, Bessy - felelte az apja. - A társadalom rendjét nem lehet kényszerítő eszközök nélkül fenntartani. És ha eltűrjük, hogy a hatóság képviselőit bárki is erőszakkal visszatartsa kötelessége teljesítésétől, akkor megszűnik a rend, az életbiztonság, a kultúra - minden!

- Az embert kell nézni, nem az elveket - vitatta a lány.

- Vannak esetek, amikor a szív mást mond, mint az ész. Te ilyenkor persze a szívnek adsz igazat, én az észre hallgatok. De mindjárt bebizonyítom neked, hogy azért nem vagyok egészen süket a szív hangjaival szemben sem. Fogd ezt az erszényt, kétszáz dollár van benne. Menj el a fogdába, és kérd meg a foglárt, engedje meg, hogy Bőrharisnyát meglátogasd. Aztán ha beszélsz vele, add neki oda ezt a pénzt. Kifizetheti belőle a bírságot, és még marad is bőven. Egyébként mondhatsz neki, amit akarsz. Vigasztald meg, de ne felejtsd el, hogy a bíró, aki elítélte, az édesapád.

Miss Temple nem felelt semmit. Kebléhez szorította az erszényt, karon fogta barátnőjét, és előresietett vele, a bíró pedig tűnődve visszaballagott házába.

A két lány szótlanul sietett a fogda felé a fák

árnyékában. Ekkor kocsizörgés törte meg a csendet: egy ökörfogat döcögött el mellettük.

A két lány önkéntelenül is megnézte, ki ül a kocsi bakján. Egy fiatal paraszt volt. De mindkét lány álöltözetében is tüstént megismerte benne Olivert.

- Mr. Edwards! - suttogták egyszerre.

- Miss Temple! - felelte a fiatalember ugyancsak suttogva; mind a hárman lehalkították hangjukat, mintha csak összebeszéltek volna. - Mit keres ilyen későn az utcán, Miss Temple? Ah, most látom csak, hogy a barátnője is itt van! Bocsánat, Miss Grant, hogy nem vettem észre mindjárt. A paplakba mennek, ugyebár?

- Nem..., egy kis dolgunk van a fogdában - felelte Elisabeth. - Beszélni szeretnék Natty bácsival.

- Úgy? Én is oda készülök.

- Akkor arra kérem, engedjen be minket előbb. Csak tíz percről van szó.

- Kérem, kisasszonyom, ahogy parancsolja. Majd itt várok a szekérrel, amíg nem végeztek odabenn.

- Köszönöm. Most ökrös fogatot hajt? Igazán sajnálom, hogy ilyen alantas munkára kényszerült. Jó estét, uram!

- Jó estét, Miss Temple! Csak arra kérem, ne említse meg odabenn, hogy itt vagyok.

- Rendben van - mondta a lány, és rövid habozás után továbbsietett.

Louisa kisvártatva megjegyezte:

- Szegény Mr. Edwards! Az ilyesféle munka bizonyára nehéz és szokatlan neki. Tudod, mit csinálnék a te helyedben, Bessy? A pénz felét Mr. Edwardsnak adnám. Bőrharisnyának elég volna a fele is a bírság kifizetésére, nem igaz?

Elisabeth mosolygott magában, de nem felelt. Éppen a fogda elé értek. A foglár a kapuban álldogált. A két lány megjelenésén nem is csodálkozott. Hallott már a párduckalandról, és természetesnek tartotta, hogy a fiatal hölgyek segíteni szeretnének megmentőjükön. Első szóra beleegyezett, hogy meglátogassák Bőrharisnyát cellájában. A bíró lányának kérését különben sem lett volna ajánlatos megtagadni.

Amikor a kulcs megfordult a zárban, kihallatszott Benjamin nyers hangja:

- No, mi az? Ki motoszkál ott?

- Látogató, akinek örülni fogtok! - felelte a foglár. - De mit csináltatok ezzel a retesszel, hogy nem tudom visszatolni?

- Mit gondolsz, a fejünkre estünk? - felelte a hajdani matróz. - Te nem engedsz ki, én meg nem engedlek be. Egy jó nagy szöget vertem be az ajtóba, pontosan a retesz útjába. Csak olyan vendéget fogadunk, aki tetszik nekünk. Doolittle mestert például nem. No de várj csak, horgonyozz le egy kicsit odakint, mindjárt felhúzom a zsilipet, és szabad lesz az út.

Egy vésővel eltávolította a szöget, és az ajtó kinyílt. Hogy mért félt Benjamin váratlan látogatóktól, könnyű kitalálni. Barátai egy flaskót hagytak nála, amelyet előzőleg a "Bátor Dragonyos" nektárjával töltöttek

meg. Ezt a flaskót rejtegette Benjamin a priccse alatt. A fele már üres volt, de a másik felét is zavartalanul szerette volna elszopogatni, pedig már anélkül is himbálózott alatta a fedélzet, ahogy ő maga mondta volna.

- Bumppo bácsi - kezdte Elisabeth, amikor a fogda ajtaja becsukódott mögötte -, kedves jó Bumppo bácsi, de sajnálom, hogy így fordultak a dolgok! Jaj, mért nem engedte meg, hogy megtartsák a házkutatást? Ha belenyugszik...

- Belenyugodni? Soha! - felelte Bőrharisnya. - Ilyen csirkefogók nem léphetik át a házam küszöbét. Most már kotorászhatnak a hamuban, ha olyan kíváncsiak.

Hirtelen két tenyerébe temette arcát, annyira elszomorította az a gondolat, hogy nincs többé otthona.

- Azt a kunyhót felépítjük újra, és szebb lesz, mint volt - felelte Elisabeth, mintha kitalálta volna az öreg vadász gondolatait. - Bízza csak rám, ez az én gondom lesz. Elintézem, mire kiszabadul.

- Halottakat nem lehet feltámasztani - felelte Natty bánatosan. - Ha tudná, mit jelent negyven évig ugyanazon fedél alatt aludni.

- Az új fedél sokkal jobb lesz, kedves bácsi. Az a néhány hét hamar eltelik, és mire kijön innen, már várja az új otthona, ahol békésen és gondtalanul töltheti napjait, amíg csak él.

- Békésen és gondtalanul? - ismételte Natty eltűnődve. - Nem is volna rossz! Kár, hogy nem lesz belőle semmi. Nem maradhatok itt, ahol kalodába zártak, és így megcsúfoltak.

- Az ördögbe azzal a kalodával! - kiáltott fel Benjamin a flaskóval hadonászva, miután gyorsan még egy jó kortyot húzott belőle. - Az én lábam is benne volt, nem igaz? De azért semmivel se rosszabb láb, mint azelőtt!

- Nyugalomról akkor sem lehet szó - felelte Bőrharisnya. - Továbbra is járhatom az erdőt tűző napon, szélben, hóban! Keresem a szarvast, amikor legfeljebb egy menyétet vagy egy eltévedt rókát lehet felhajtani! Nem lesz könnyű annyi hódprémet szerezni, hogy a bírságot kifizessem. Már ezért is el kell mennem innen, százmérföldnyire is, Pennsylvania határára, mert errefelé már alig van hód. Tedd le azt a flaskót, Benny, mert ha még egyet nyakalsz belőle, nem jöhetsz velünk.

- Ne féljen, Bumppo mester! Ha itt az ideje, Ben megállja a sarat.

- Azt hiszem, máris itt az ideje - felelte az öreg hallgatózva. Kisvártatva hozzátette: - Az ökrök már fenik szarvukat a ház falán.

- Hát akkor add ki a parancsot, kapitány, és felhúzzuk a horgonyt! - kiáltott fel Ben, vidáman dörzsölgetve kezét.

- Remélem, nem árul el, kisasszonykám! - fordult Natty a lányhoz. - Eh, mit is beszélek! Csak nem árul el egy öreg embert, aki fulladozik itt, és friss levegőre, isten szabad egére vágyik! A száz dollárt meghozom, biztosak lehetnek benne, ősz végéig összeszedem. Ez a derék ember segít majd nekem.

- Szívvel-lélekkel! - mondta Benjamin. - Maga megfogja a hódokat, én meg lenyúzom és eladom a bőrüket.

- Mit terveznek? - kérdezte Elisabeth csodálkozva. - Nem mehet el innen, Natty bácsi. Harminc napot a fogdában kell töltenie. A bírság miatt ne törje a fejét. Elhoztam a pénzt, itt van ebben az erszényben. Tessék, vegye át, és holnap fizesse ki a bírságot. A többihez meg csak egy kis türelem kell. Barátnőmmel együtt gyakran meglátogatom. Ellátjuk mindenféle jóval, a ruháját is rendbe hozzuk.

- Igazán megtenné ezt? - Natty odalépett a lányhoz, és megszorította kis kezét. - Szeretettel gondozna egy öreg embert, csak azért, mert lelőtte azt a ragadozó macskát? Úgy látom, Elisabeth kisasszony, a hálátlanság nem olyan tulajdonság, mely öröklődik. Ne haragudjék, azt kell mondanom, maga különb az apjánál. De ezekkel a parányi ujjacskákkal nem megy sokra! A szarvasbőrt nehéz tűvel átszúrni, és cérna helyett szarvasínnal lehet csak megvarrni.

- Majd csak megleszünk valahogy - mondta a lány. - Egy hónap nem a világ.

- Egy hónap? - ismételte az öreg, és a maga csendes módján, hangtalanul nevetett. - Nem, kedvesem, egy hétig, egy napig, egy óráig sem bírom ki tovább. Temple bíró úr elítélhetett, becsukathatott, de ha fogva akar tartani, kősziklából építsen börtönt! Egyszer huszonhatodmagammal francia fogságba estem Frontenac közelében. Egy régi blokkházba zártak minket. Már az első éjszaka lyukat fűrészeltünk a gerendákba, akárcsak itt... - Az öreg óvatosan körülnézett, majd félretolta Benjamint, és felemelte a priccsére borított pokrócot, mely egy négyszögletes nyílást takart el. A nyílás egészen friss volt, kalapáccsal és vésővel vágták ki. - Ide csak egy rúgás kell - mondta Natty -, és szabad az út. Ez a darab deszka kirepül, és utána mi is!

Benjamin most átszellemülten, de szerencsére halkan énekelni kezdett.

- Csak attól félek, sok bajunk lesz vele - mutatott rá Natty. - Hogy cipeljük magunkkal az erdőbe? És mit csináljunk vele, ha felfedezik szökésünket? Ha szaladni kell?

- Nem szaladunk - mondta Benjamin. - Szembefordulunk velük, és lekaszaboljuk őket.

- Hallgass! - szólt rá Natty. - Még bajba sodorsz minket.

- Gondolja meg, Natty bácsi - kérlelte Elisabeth. - Az erszényt mindenesetre tegye el. Meg se nézi, mi van benne?

Natty kinyitotta az erszényt, és belenézett.

- Arany! - kiáltott fel szinte gyerekes örömmel. - Már rég nem láttam aranypénzt. A múlt háborúban néha aranyban fizették a zsoldunkat. Egy bajtársunk elesett, és egy egész tucat aranypénzt találtunk nála, az ingébe varrva. Nekem nem kellett a halott kincse, de a többiek levágták róla..., szép csillogó aranyak voltak, nagyobbak, mint ezek.

- Ezek angol guinea-k - mosolygott Elisabeth.

- És mért akarja nekem ajándékozni?

- Még kérdi? Mért mentette meg az életemet?

Bőrharisnya eljátszadozott az aranyakkal, ujjai közt áteresztette őket, miközben így dünnyögött:

- Azt mondják, Cherry Valleyben van egy puska, mely

biztosan talál ötszáz yard távolságra... Sok jó fegyver volt a kezemben, de ilyen még soha. Ötszáz yard, de jó volna..., ezekből az aranyakból futná egy ilyen puskára is..., de nem! Öreg vagyok én már új dolgokhoz, jó nekem a Szarvasölő is. Itt van, kislányom, vegye vissza a pénzét. Ideje indulnom..., hallom a hangját, ahogy az ökröket szólítgatja... De nem árul el, ugye? - kérdezte újra aggodalmaskodva.

- Elárulni? Magát? - felelte Elisabeth. - Ne adja vissza a pénzt, nagyon kérem. Még akkor is jó hasznát veheti, ha megszökik, és az erdőben bujdosik.

- Nem, nem - mondta Natty, és határozottan megrázta fejét. - Húsz puskáért sem fosztanám meg a pénzétől. De egyet tehet nekem, Miss Elisabeth, ha mindenképpen segíteni akar rajtam. Olyan dolog ez, amit nem bíznék senki másra.

- És mi lenne az, Natty bácsi? - kérdezte a lány mohón.

- Puskaporra van szükségem. Két ezüstdollárba kerül. Benjaminnek volna rá pénze, de mi nem mutatkozhatunk most a faluban. Legyen olyan szíves, menjen el a francia boltjába. Ő tartja a legjobb puskaport. Elintézné ezt nekem? Megtenné?

- Boldogan! - kiáltott fel Elisabeth. - Utánaviszem a puskaport, Bőrharisnya, még akkor is, ha fél napot kell gyalogolnom az erdőben. De hol találom meg magát?

- Hogy hol? - Natty egy pillanatig gondolkodott. - Ah, tudom már! Holnap a Látó-hegyen. Elébe jövök majd oda, kedvesem, amikor legmagasabban áll a nap. De vigyázzon, hogy apró szemű lőpor legyen, a legfinomabb fajta. Majd megismeri a fényéről, és természetesen az áráról is.

- Legyen nyugodt, elintézem - mondta Elisabeth.

Natty leült a priccsre, és lábával kirúgta a már átfűrészelt deszkadarabot. Nyitva volt az út a szabadba. A lányok hallották, hogyan kérődznek az ökrök. Most már megértették, mért öltözött Edwards parasztruhába.

- Gyere, Benny - sürgette Bőrharisnya a matrózt. - Sötétebb nem lesz már ma. Sőt ellenkezőleg, egy óra múlva felkel a hold.

Ezzel lehajolt, hogy átpréselje magát a falba vágott nyíláson.

- Várjon egy kicsit - kérte Elisabeth. - Ennek nem szabad a bíró lánya jelenlétében megtörténnie. Előbb távozunk.

Natty felelni akart valamit, de ekkor már léptek koppantak a folyosón. Bőrharisnya a lány kérése nélkül is kénytelen lett volna visszakozni. Éppen annyi ideje volt, hogy a pokróccal betakarja a nyílást. Az ajtó kinyílt, és a foglár jött be.

- Nem parancsol még hazamenni, Temple kisasszony? - kérdezte udvariasan. - Jó lenne, mert ilyenkor szoktuk bezárni a kaput.

- Köszönöm, megyünk - felelte Elisabeth. - Jó éjt, Bőrharisnya!

- Apró szemű legyen - súgta Bőrharisnya.

Elisabeth bólintott, és intett Louisának. A foglár nyomában kiléptek a cellából. A foglár csak egyszer fordította meg a kulcsot a zárban, és azt mondta, visszajön még elreteszelni az ajtót, csak előbb világít

a kisasszonyoknak. A kapuban a két lány elbúcsúzott tőle, és dobogó szívvel sietett a sarok felé.

- Most, hogy Bőrharisnya nem volt hajlandó a pénzt elfogadni - suttogta Louisa -, oda lehetne adni Mr. Edwardsnak, és akkor...

- Csitt! - mondta Elisabeth. - Most szöknek. Istenem, bárcsak sikerülne!

Közben kiértek a sarokra, és benéztek a kis utcába. Látták, hogy Natty és Edwards erőlködve rángatja a részeg Benjamint a nyíláson át a szabadba. Hirtelen fénysugár tört ki a cellából a nyíláson át az utcára. Natty és Edwards a foglár hangjára döbbent.

- Mit csináljunk ezzel a részeg fickóval? - mondta Edwards ingerülten. - Miatta jutunk bajba. Egy veszíteni való percünk sincs.

- Ki a részeg, te senkiházi?! - mondta Benjamin.

- Segítség! Fogják meg! Megszöktek! Megszöktek! - hallatszott egészen a sarokig a foglár kiáltozása.

- Benjamint itt kell hagynunk - mondta Edwards.

- Nem teszem - ellenkezett Natty. - A kalodát is megosztotta velem.

Elisabeth odaszaladt, és gyorsan ezt súgta:

- Ha részeg is, rá lehet fektetni a szekérre - ez az egyetlen megoldás.

- Kitűnő ötlet - mondta Oliver.

Még egyet rántottak Benjaminen, és feldobták a

szekérre, a széna közé. Szigorúan rászóltak, hogy fogja be a száját. Kezébe adták az ösztökét, és ráparancsoltak, hogy hajtsa csak az ökröket. A szekér el is indult egyetlen utasával. Edwards és Bőrharisnya most már nem ültek fel rá, hanem a házak mentén osontak tovább, és nemsokára eltűntek a sötétségben. A két lány is elsietett, nehogy Bőrharisnya üldözői meglássák őket.

Mert üldöző akadt bőven. Véletlenül éppen ekkor nyílt ki a "Bátor Dragonyos" ajtaja, és három-négy italos ember lépett ki rajta, köztük Billy Kirby is.

- Halljátok? - kérdezte a favágó. - Micsoda lárma az a fogda tájékán? Menjünk oda, nézzük meg, mi történt!

Mire odaértek, már egész kis csődület támadt a fogda előtt. Billy tüstént kitüntette magát. Amikor meghallotta, mi történt, harsány hangon kiáltotta:

- Utánuk! Az erdőbe! Negyedóra múlva túl lesznek ungon-berken! Siessünk! De jó lesz szétszéledni, mert Natty puskájával nem lehet tréfálni.

Vagy húszan rohantak az erdő felé a kocsmákból, de a házakból is. Nem egy farmer ugrott ki az ágyból, hogy részt vegyen az izgalmas üldözésben.

A két lány már majdnem hazaért, amikor meglátták a fák mögött lapuló Nattyt és Olivert.

- Miss Temple - mondta a fiatalember, odalépve hozzájuk -, talán most látjuk egymást utoljára. Engedje meg, hogy megköszönjem mindazt, amit értem tett. Ne haragudjék rám, ha nem is értheti meg tetteim rugóját.

- Erre most nincs idő - mondta Elisabeth. - Az egész falut fellármázták! Meneküljenek!

- Mondanom kell önnek még valamit, akkor is, ha az életembe kerül - kezdte újra a fiatalember, de Elisabeth a szavába vágott:

- A híd felé már elvágták az utat! Ha menekülni akarnak...

- Mit tegyünk?

- Sötét van még, és az utcák üresek. Ha a falun keresztül vágnak át, még eljuthatnak a tóhoz. Ott van apám csónakja. Evezzenek át a túlsó partra, onnan meg fel a hegyekbe!

- Köszönöm! A második jó tanácsa ma este! Isten áldja meg! - súgta Oliver, és Nattyvel együtt elrohant.

Elisabeth és Louisa meg se moccant, amíg a két szökevény el nem tűnt a sötétben. Csak akkor mentek be a kastélyba.

Mialatt a kastély szomszédságában ez a rövid jelenet lejátszódott, Billy Kirby utolérte az álmosan baktató fogatot. Legnagyobb megdöbbenésére saját szekerét és tulajdon ökreit ismerte fel benne. Mielőtt betért a kocsmába, odaállította ökreit az egyik üres telekre, és a derék jószágok, mint máskor is, türelmesen várták gazdájukat. Nem tehettek róla, hogy Oliver, aki már ismerte a favágó szokásait, és számolt velük, észrevétlenül elhajtotta a fogatot.

- Hé, hé! Hát ti hogy kerültök ide? Megállj!

- Semmi megállj! Tovább! - kiáltotta Benjamin a széna közül. Rá is akart vágni az ökrökre, de Billy vállát találta el.

- Hát te ki fia-borja vagy? És hogy kerülsz a szekeremre? - álmélkodott a favágó, aki a sötétben nem ismerte meg Benjamint.

- Hogy ki vagyok? Hát nem látod, hogy a kormányos vagyok? Azt hiszed, a hajó megáll a kedvedért? Előre, ökröcskéim!

- A te ökröcskéid? No, majd adok én neked, Ben Pump! - Felugrott a szekérre, és kikapta az ösztökét Ben kezéből.

- Ereszd el a kormánykereket! Nem a te kezedbe való! Zátonyra akarod juttatni a hajót, mi?! - ordított a hajdani matróz.

Billy végre megértette, hogy az öreg Ben jól felöntött a garatra. Valahogy nem tudott rá haragudni. Ittassága olyan körülmény volt, mely minden bűnét enyhítette. Röhögve nézte, hogyan hanyatlik vissza Ben a szénába, semmivel sem törődve, nem is tudva, hol van, és mi történik vele. Billy magával vitte - végig a Fő utcán, át a hídon, fel a hegyekbe, a tisztás felé, ahol másnap hatalmas fákat szándékozott kidönteni.

Elisabeth legalább egy óra hosszat állt a függöny mögött, hálószobája ablakában. Izgatottan figyelte a hegyek felé imbolygó fáklyákat, az üldözők kiáltozását. Ám a falusiak nemsokára csalódottan visszatértek. A falu megint olyan csendes lett, mint korábban volt, amikor Elisabeth barátnőjével együtt meglátogatta Bőrharisnyát a fogdában.

XVIII.
ÉG AZ ERDŐ!

Másnap reggel Elisabeth korán felkerekedett, és elindult Monsieur Lequoi boltja felé, hogy ígéretéhez híven puskaport szerezzen Bőrharisnyának. Természetesen magával vitte Louisát is. Amikor a két lány belépett a boltba, a francián kívül ott volt még az inasa is, továbbá Billy Kirby és még egy-két vevő.

Monsieur Lequoi nem sietett kiszolgálni őket. Postát kapott hazulról, ami már magában is olyan örvendetes esemény volt, hogy minden más eltörpült mellette. Leült egy halomnyi levél mellé, és kényelmesen olvasásukba mélyedt.

- Ah, Monsieur Billy - mondta Kirbynek -, ez a levél itt minden földi halandó legboldogabbikává tesz engem! Hazám, édes hazám, szépséges Franciaországom, nemsokára viszontlátlak!

- Jó hírt kapott, Monsieur Lequoi? - kérdezte Elisabeth. - Mesélje el. Hadd osztozzam én is az örömében!

A kereskedő most Miss Temple-hoz fordult, és anyanyelvén szapora szóáradatba kezdett. Izgatottan közölte, hogy végre komoly reménye van a mielőbbi hazatérésre.

Lequoi nem azért hagyta el hazáját, mintha ellenezte volna a forradalmat és a dolgok új rendjét Franciaországban. Inkább a gyávaság, az alaptalan félelem kergette külföldre. Most olyan híreket kapott, hogy nyugodtan hazatérhet.

Nagy boldogságában sem feledkezett meg szokásos udvariasságáról. Kijelentette, hogy a jövőben rettentően fogja nélkülözni Miss Temple kedves társaságát. A lány megvárta, amíg a bolt kiürül, és csak akkor adta elő kívánságát. A francia nem

kérdezősködött, lemérte és becsomagolta a két dollár ára finom puskaport. Mielőtt Elisabeth elköszönt volna, Monsieur Lequoi azt mondta neki, hogy elutazása előtt okvetlenül beszélnie kell vele. Ezt olyan ünnepélyesen jelentette be, hogy Elisabeth arra gondolt: bizonyára valami fontos dologról van szó. Megígérte, hogy meghallgatja, sőt a beszélgetés idejét is megadta. Örült, amikor végre sikerült az üzletből kiosonnia.

A két lány szótlanul folytatta útját a híd felé. A hídnál Louisa hirtelen megállt. Mondani akart valamit, de mintha nem merte volna elkezdeni.

- Rosszul érzed magad, Louisa? - kérdezte Elisabeth. - Olyan sápadt vagy, és a karod remeg.

- Félek. Ne nevess ki, Bessy, de nem megyek veled tovább. Amióta az a párduc megtámadott minket, nem merek az erdőbe menni. Hiába szeretnélek elkísérni, a lábam nem engedelmeskedik. Ez az irtózás erősebb nálam.

Elisabethet nagyon meglepte ez a kijelentés, de nem csodálkozott. Néhány percig gondolkodott, aztán így szólt:

- Rendben van, akkor egyedül megyek. Megígértem Bőrharisnyának, és nem akarom, hogy csalatkozzék bennem. Csak arra kérlek, kísérj el az erdő széléig, és várj meg ott. Nem szeretném, ha meglátna valaki, és azt gondolná, hogy egyedül kószálok az erdőben.

- Megvárlak - felelte Louisa észrevehető megkönnyebbüléssel. - Örömmel megteszek mindent, csak azt ne kívánd, hogy elkísérjelek a sűrűbe.

Az erdő szegélyén egy alkalmas helyet kerestek, ahol

Louisa letelepedhetik egy-két órára, anélkül, hogy az arra járkáló falubeliek észrevegyék. Itt Miss Temple elvált barátnőjétől, és egyedül ment tovább. Gyors léptekkel kapaszkodott fel a hegyi ösvényen, hiszen Monsieur Lequoi már amúgy is soká feltartóztatta. A levegő forró volt és száraz. A lány úgy eltikkadt, hogy szinte fulladozott. De nem állt meg pihenni, mert félt, hogy délre nem ér oda.

A Látó-hegy tetején - azon a helyen, melyről Temple bíró is mesélt, amikor megemlékezett első kirándulásáról erre a vidékre - jó nagy darabon kiirtották a fákat. Elisabeth erősen remélte, hogy itt találkozik Bőrharisnyával.

Leült egy kidöntött fatörzsre. Amikor kissé kipihente magát, felállt, és bejárta a tisztás környékét, de hiába. Natty nem volt sehol. Lassan végigsétált a hegygerincen. Arra gondolt, hogy Natty talán nem mer mutatkozni, és óvatosságból elbújt valahol a közelben.

- Natty! Bőrharisnya! - kiáltotta minden irányba, de nem kapott választ.

Kis idő múlva úgy rémlett neki, hogy halk neszt hall a hegygerinc végéből. Óvatosan megközelítette azt a kiugró sziklafokot, ahonnan gyönyörű kilátás nyílt az egész tájra. A lapos szikla olyan volt, mint egy terasz, mely alatt vagy százlábnyi mélység tátongott. Itt csak néhány fa tudott gyökeret verni. Mintha lombok susogtak volna a szélben. Elisabeth arra nézett, ahonnan ezt a különös susogást hallotta.

Egy óriási kidőlt tölgyfa törzsén az öreg mohikán ült magába roskadva. Sötétbarna arcát Elisabeth felé fordította, szemében vad tűz lobogott. Válláról lecsúszott a gyapjútakaró, válla, melle és majdnem az egész felsőteste meztelen volt. Nyakában a

Washington-érem lógott, az a kitüntetés, amelyet egyébként csak különösen ünnepélyes alkalommal szokott büszkén viselni. Sima fekete haja két fonatban lógott le arcától jobbra és balra, szabadon hagyva magas homlokát. Fülében ezüstkarikába erősített gyöngyöket és sündisznótüskéket viselt - a jellegzetes indián ékszert. Ráncos homlokát és orcáit rikító vörös festékcsíkok díszítették. Felsőtestét is tarka színekkel mázolta be. Olyan volt, mint egy fiatal indián, amikor elindul a hadiösvényen.

- John bácsi, kedves öreg John bácsi, hogy vagy? - kérdezte Elisabeth, amikor odalépett hozzá. - Már régóta nem mutatkoztál a faluban. Legutóbb egy fűzfavessző-kosárkát ígértél nekem, én meg egy tarka pamutinget tartogatok számodra.

A mohikán sokáig áthatóan nézett a fiatal lányra, aztán megrázta fejét, és halk, rekedt hangon válaszolt:

- Csingacsguk keze nem tud már kosarat fonni..., és ingre sincs többé szüksége. Hallgass meg, gyermekem. Hatszor tíz forró nyár múlt el, amióta Csingacsguk ifjúvá cseperedett..., délceg volt, akár a fenyő..., gyors, mint a Sólyomszem puskájából kiröppenő golyó..., erős, mint a bivaly, hajlékony, mint a párduc! Ha Csingacsguk törzse már egy hete üldözte az irokézeket az erdőben, Csingacsguk volt az, aki megtalálta lábuk nyomát; ha a törzs diadalünnepet ült, Csingacsguk sátra előtt lengette a legtöbb skalpot a szél. Ha a sok gyámoltalan squaw sírt és jajveszékelt, mert éhes gyermekeinek nem tudott enni adni, Csingacsguk volt az első, aki vadat ejtett, és ellátta hússal az éhezőket. Csingacsguk belevágta szekercéjét a tölgyfába..., akkor még nem font kosarat, és most már kosarat se tud fonni!

- Igen, azok az idők elmúltak, öreg harcos - mondta

Elisabeth. - Népedet szétszórta a vihar, te sem harcolsz többé. Szebb is a béke, mint az örökös háborúzás.

- Gyere, leányom, állj ide mellém. Innen láthatod az Otsego-tavat, a Susquehanna hatalmas forrását, ahol apád felállította első wigwamját. Akkor ez a föld már nem volt az indiánoké. Csingacsguk még ifjú volt, amikor törzse vénei a tanácstűz mellett elhatározták, hogy ezt a birodalmat Tűzevőnek adják. A végtelen erdőt, a réteket, mindent, ami itt élt és nőtt, az erdő vadját, a folyó halait, mindent Tűzevőnek ajándékoztak, mert szívükbe fogadták és megszerették. Mert erősebb volt nálunk. Az indiánok akkor már elpuhultak, vénasszonyokká váltak, de ő segítette népünket. Hálából elismertük, hogy ez a föld az övé..., egyetlen delavár sem ejtett itt vadat, lőtt le egy madarat az ő engedélye nélkül. Azt mondod, leányom, szép a béke? Csingacsguk látta, amikor a fehér emberek lejöttek Frontenacból, és leöldöstték fehér testvéreiket, akik békésen éltek Albanyben. Csingacsguk azt is látta, amikor istenfélő angolok és amerikaiak tomahawkkal beverték egymás fejét. Gyilkoltak, gyújtogattak, asszonyokkal, gyermekekkel kegyetlenkedtek - mindezt a föld birtokáért! Csingacsguk azt is megérte, hogy Tűzevőt és gyermekeit és unokáit földönfutóvá tették, elűzték örökségükből. Ezt nevezed istenfélelemnek, békességnek, becsületnek?

- Hiába, John, ez a fehér emberek törvénye. A delavárok is harcoltak az erdőért, takarókért, puskaporért, és még pálinkáért is.

- Tűzevő nem kapott a birtokáért semmit. Se aranyat, se ezüstöt, se takarókat, se puskákat, még pálinkát sem. Egyszerűen kirántották lába alól a földet, mint ahogy mi rántottuk le a skalpot legyőzött ellenségünk

koponyájáról.

- Ezt te nem tudod megítélni, John bácsi. Ha közelebbről ismernéd életünket, szokásainkat, törvényeinket, jobban megértenéd cselekedeteinket. Nem szabad apámról rosszat gondolnod, öreg mohikán. Az én apám jószívű és igazságos.

- Igen, Miquon testvére jó és igazságos. Meg is mondtam Sólyomszemnek, még a fiatal sasnak is.

- Kit nevezel fiatal sasnak? És mire célozgatsz homályos szavaiddal, John bácsi?

- Tudod te jól, mit kérdezed? A fiatal sassal egy fedél alatt éltél, és neki is van nyelve a szájában.

A fiatal lány mélyen elpirult. Eltartott néhány pillanatig, míg zavarát legyőzte. Akkor aztán nevetni kezdett, mintha az egész beszélgetést nem venné komolyan.

- Engem nem avatott be a titkaiba - mondta. - Indián vére nem engedi, hogy legbensőbb gondolatait elárulja egy asszonynak.

- Azt hiszed, az indián másféle, mint a fehér? A Nagy Szellem apádnak és neked fehér bőrt adott, nekem vöröset. De szívünket ugyanolyan vér dobogtatja. Amíg fiatalok vagyunk, forrón száguld a vér ereinkben. Amikor megöregszünk, kihűl, és lassú lesz. De a bőr színétől eltekintve nem vagyunk talán egyforma emberek? Valamikor Csingacsguknak is volt asszonya. Szép és derék squaw volt, mindig engedelmeskedett parancsaimnak. Azt hiszed, rosszabb volt, mint egy fehér asszony? Rosszabb feleség, rosszabb anya? Rosszabb anyja egyetlen fiamnak?

- És mi lett a családodból, John bácsi? Hol van a feleséged és a fiad? - kérdezte Elisabeth meghatottan.

- Hol van a jég, mely az Otsegót beborította? Elolvadt, és nyomait is elmosta a víz. Csingacsguk olyan sokáig él, hogy minden rokona és hozzátartozója megelőzte, előtte jutott el az örök vadászmezőkre. De most eljött az ő ideje is. Csingacsguknak is mennie kell, és készen áll az útra...

A mohikán elhallgatott, és fejére húzta a takarót. Miss Temple nem tudta, mit szóljon, mit gondoljon. Nagyon szerette volna megvigasztalni az öreg harcost, elterelni figyelmét szomorú emlékeiről. Mit is mondhatna ennek az öregembernek, akinek szavaiban, egész magatartásában még most is annyi büszkeség, annyi méltóság van? Sokáig tartott, míg Elisabeth megtörte a csendet, és megkérdezte:

- Hol van Bőrharisnya, John bácsi? Neki hoztam ezt a csomagot. Lőpor van benne, az ő kérésére vásároltam. Nem találom sehol. Nem vennéd át tőlem, hogy átadjad neki?

A mohikán visszahajtotta a takarót, és lassan felemelte fejét. Tűnődve nézett a csomagra, amit Elisabeth a kezébe adott.

- Ez itt az én népem legnagyobb ellensége - mondta. - A fehérek sohasem tudták volna elűzni a delavárokat e nélkül a por nélkül. De mit tehetünk? A Nagy Szellem a te népednek ajándékozta a képességet, hogy lőport tudjon készíteni és messziről ölő puskákat..., csak így sikerült nekik elűzni az indiánokat ősi földjükről. Nemsokára egyetlen rézbőrű sem lesz itt többé. Nagy Kígyó halálával az utolsó indián is eltűnik ezekből a hegyekből.

Az öreg harcos messze előrehajolt, térdére tett könyökére támaszkodott, és úgy pillantott le a mélységbe, mintha most búcsúzkodnék a völgytől és az Otsego tótól.

- Csingacsguk megtér őseihez - mondta. - Bőségben él majd az örök vadászmezőkön, ahol egyetlen squaw sem sír, mert kevés a hús, és egyetlen mingó sem fenyegeti nyugalmát. Gyermekeink gond nélkül űzik a vadat, és minden igaz indián testvéri szeretetben él egymás mellett.

- John bácsi, amiről itt beszélsz, nem más, mint a keresztények paradicsoma! - kiáltott fel Miss Temple. - Összekevered őseid hitével.

- Őseim..., apák és fiúk..., mind meghaltak, valamennyi oda van - nincs már fiam, csak egy, a fiatal sas..., benne is fehér ember vére csörgedez...

Elisabeth megragadta az öreg mohikán kezét.

- Mondd csak, John bácsi - kérdezte mohón -, ki ez a Mr. Edwards? Honnan jött ide? És mért szereted annyira?

Az indián megrázkódott, mintha a lány szavai visszarántották volna a valóságba. Megfogta a lány kezét, maga mellé vonta a fatörzsre, és a lábaik alatt kitáruló tájra mutatott.

- Nézd csak, leányom: ez az egész táj, ameddig a szemed ellát, egykor...

Nem tudta befejezni, mert hirtelen sűrű fekete füstfelhőt fújt el fejük fölött a szél. A füst más irányból is magasra csapott, mint fekete függöny zárta el a

kilátást szemük elől. Miss Temple rémülten felugrott. Felnézett a hegycsúcsra, és megdöbbenve látta, hogy teljesen füstbe burkolózott. Fejük fölött forrón száguldott a viharos erejű szél.

- Mit jelentsen ez, John bácsi? Minden oldalról füst vesz körül! Egyszerre olyan hőség lett, mint egy kemencében!

Még mielőtt a mohikán válaszolhatott volna, aggódó kiáltás hallatszott a fák közül:

- John! Hol vagy, John? Ég az erdő! Meneküljünk! Minden perc drága!

A mohikán főnök kezét szájához emelte, és ujjain keresztül hasonló hangot adott, mint az, amely az előbb idecsalta a lányt. Elisabeth lombok suhogását hallotta, majd nehéz lépteket, amint gyorsan csörtettek a bozóton keresztül. A következő pillanatban Oliver Edwards bukkant elő a fák közül..., arcán leírhatatlan iszonyat tükröződött.

- Fájt volna a szívem, ha így veszítelek el, öreg barátom! - mondta Oliver a sietéstől még mindig lihegve. - Állj fel és gyere! Lehet, hogy máris elkéstünk, a lángtenger már körülvette a hegyet. Talán még megmenekülhetünk a hegygerincen át. Ha nem, csak egyetlen út marad hátra: valahogy leereszkedni a szakadékba. Gyere, Csingacsguk, szedd össze magad! Minden perc drága!

A mohikán Elisabethre mutatott.

- A lányt mentsd meg, ne engem. Csingacsguk szívesen meghal itt.

- A lányt? - álmélkodott a fiatalember. - Kiről beszélsz?

Gyorsan abba az irányba fordult, ahová a mohikán mutatott. Csak ekkor pillantotta meg Elisabethet, aki félig rémülten, félig tétovázva állt a sziklafal mellett. Oliver arca - ha lehet - még nagyobb rémületet árult el. Szinte megnémult meg döbbenésében.

- Miss Temple! - kiáltott fel, amikor végre szólni tudott. - Maga itt? Hát ilyen halált tartogatott magának a sors?

- Nem, nem, ne beszéljen így, Mr. Edwards! - felelte a lány görcsös igyekezettel, hogy rémületét eltitkolja. - Remélem, egyikünk sem lesz kénytelen elpusztulni. Nagy a füst, de a tűz még messze van. Ha sietünk, nem ér utol.

- Nem ér utol? Mindenesetre kapaszkodjék a karomba. Valahogy át kell törnünk. Csak szedje össze minden erejét!

- Erősebb vagyok, mint gondolja, Mr. Edwards. De miért látja a helyzetet olyan sötéten? Vezessen vissza azon az úton, amelyen sikerült ide jutnia.

- Igaza van..., azt kell tennünk..., persze, persze! - felelte a fiatalember, és igyekezett rémlátásait elpalástolni. - A veszély nagy, de nem legyőzhetetlen. Nem tudom, mi ütött belém, hogy az előbb ok nélkül rémítgettem magát. Menjünk!

- De mi lesz John bácsival? Nem tud már sietni, mi meg nem hagyhatjuk itt meghalni.

A fiatalember arcán fájdalmas vonás villant át. A mohikán felé fordult, és szinte eszelős pillantást vetett rá. Azután karon fogta a szabódó Elisabethet, és

szinte erőszakkal magával vonszolta arra a helyre, ahol az imént sikerült a lángtengeren áthatolnia.

- Ne törődjék Johnnal - mondta kétségbeesetten, legyűrve fájdalmát. - Jobban ismeri az erdőt, mint bárki más. Sok ilyen tüzet látott már. Talán sikerül megmenekülnie.

- Maga az imént egész másképp beszélt! - kiáltott fel Elisabeth. - Nem szolgáltathatjuk ki John bácsit ilyen borzalmas halálnak! - Úgy nézett Edwardsra, mintha kétségbe vonná józan ítélőképességét. De a fiatalember makacsul ellenkezett:

- Csak nem képzeli, hogy egy indián elég? Ki hallott már olyat, hogy egy indián erdőtűzben pusztuljon el? Egy indián mindig megtalálja a módját annak, hogy megszabaduljon. Siessünk, Miss Temple, ahogy csak tud! Különben megfulladunk ebben a füstben.

- Edwards, hogy néz rám? A szeme olyan ijesztő. Mondja meg az igazat: csakugyan olyan nagy a veszély? Ne féljen, elkészültem mindenre.

- Látja azt a szirtet odaát? Ha sikerül eljutnunk oda, mielőtt a lángok utolérnek, megmenekülünk! - felelte a fiatalember izgatottságtól remegő hangon. - De rohannunk kell, életre-halálra!

A hegytetőt óriási fehér füstfelhők ülték meg, és egészen eltakarták a tüzet. A kiugró sziklaterasz nagy karéjban húzódó hegygerincben folytatódott. Innen sehogy sem lehetett megállapítani, tulajdonképpen hol tombol a tűz, és meddig tört már előre. De amikor a füst egy pillanatra szétvált, sziszegő, sistergő zaj vonta magára Elisabeth figyelmét. Amint odanézett, látta, hogy a füst és pára közül magasan fellobog a láng, de a következő pillanatban már a talaj mentén

száguld feléjük. A lángok mohón kaptak minden darabka fa, minden ágacska meg bozót után. Kétségbeesett erőfeszítéssel rohantak a lángok elől, de hirtelen néhány kidőlt, korhadt fába botlottak, mely egészen elzárta útjukat. Már-már hozzá akartak látni, hogy ezen az akadályon is átvergődjenek, amikor a forró szél éppen abba az irányba csapott át. A következő pillanatban a korhadt fatörzsek kigyulladtak, mint a tapló, és lángjuk felcsapott a magasba. A hőség olyan kibírhatatlan volt, hogy önkéntelenül megfordultak, és visszafelé futottak. Éppen idején, mert a hegygerinc egy szempillantás alatt kavargó lángtengerré változott.

Szerencsétlenségükre a hegynek arra a részére kerültek, ahová a falubeliek szoktak járni tüzelőért. Fahordás közben sok ágat és rőzsét elhullattak, és ezek a korhadt fadarabok a tűznek jó tápot adtak. Az egész hegygerincet elborította ez a könnyen lángra lobbanó fahulladék, mely a perzselő hőségben pillanatok alatt kigyulladt.

Edwards és Elisabeth megrökönyödve nézték a pusztító elem féktelen rombolását. A borzalom és a kíváncsiság furcsa keveredése szinte megbénította őket. Oliver tért magához elsőnek. Újra megragadta a lány karját, és megkísérelte megkerülni a füstfalat, abban a reményben, hogy talán valami résre akad. Félkörben szinte végigtapogatták a sima sziklafalat, és végül arra a reménytelen megállapításra jutottak, hogy a tűz teljesen bekerítette őket. Elisabeth feladta életét.

- Itt fejezzük be az életünket, Oliver - mondta elhaló hangon.

- Ilyet nem szabad mondania, Miss Temple! - felelte a fiatalember. - Még sok mindent megpróbálhatunk - tette hozzá olyan hangon, mintha eszébe se jutna

félni, de aggódó arca meghazudtolta színlelt bizakodását. - Vissza kell térnünk a sziklateraszra. Ott bizonyára találunk egy helyet, ahol le lehet ereszkedni a szakadékba. Feltétlenül megpróbáljuk, akármilyen kockázatos is.

- Igen, próbáljunk meg mindent - felelte a lány, és előresietett. De néhány lépés után megint felülkerekedett benne a félelem. - Apám, szegény boldogtalan apám! - zokogta görcsösen.

Edwards egy ugrással mellette termett. A füsttől vörösre mart szeme ide-oda villant, megvizsgált minden sziklahasadékot, melyen esetleg le lehetne jutni. De a sima, meredek, sikamlós sziklafalon egyetlen pontot sem talált, ahol megvethetné a lábát.

- Ha legalább Natty itt volna! - sóhajtotta. - Vagy a mohikánt sikerülne közönyéből felrázni. Mindkettő olyan ember, aki ügyességével és nagy tapasztalatával még ilyen helyzetben is megtalálná a menekülés útját!

- Nem engedem, hogy bárki is feláldozza értem az életét! - mondta Elisabeth. - Inkább vesszünk el együtt!

Oliver nem is hallotta. Ott volt már a mohikán mellett, aki készségesen odaadta takaróját. A halál közelsége sem hozta ki az öreg embert a sodrából. Nyugodtan, méltóságteljesen ülve maradt. Oliver csíkokra hasogatta a takarót, és a csíkok végét jó erősen egymáshoz csomózta. Még a zekéjét, sőt Elisabeth sálját is hozzákötötte, aztán ledobta a mentőkötelet a szakadékba. De a kötél rövidnek bizonyult, a szakadék feléig sem ért le.

- Hiába, nem megy! - kiáltott fel Elisabeth. - Meg kell

halni!

Sötét jóslata már régen bekövetkezett volna, ha a tűz ezen a sziklateraszon is olyan gyorsan tud elharapózni, mint az erdőben, ahol fáról fára, bokorról bokorra szökkent, kaján örömmel falva fel mindent, ami gyúlékony. Itt azonban a helyzet olyan volt, hogy ideig-óráig meghosszabbította Elisabeth és társai életét. Először is itt nagyon kevés fenyő, tölgy és juhar volt, mely a tűznek tápot adna. Alattuk nem volt bokor és bozót, csak kopár szikla. Azonkívül egy friss, bővizű forrás fakadt a kövek közt; vize messze elszivárgott, és nedvességgel itatta át a mohlepte sziklákat, hogy szirtről szirtre szökkenve, részint föld alatti csatornákon át folytassa útját, egészen le a tóba. Még a legforróbb és legszárazabb nyáron is fel lehetett ismerni a forrás közelségét; ha vize el is tűnt, a sziklák réseit nedvesen tartotta. Amikor a tűz elérte ezt a természetes akadályt, nem jutott tovább; a sziklateraszra nem törhetett be, amíg a talaj nedvességét fel nem szívta, és el nem párologtatta.

Ez a végzetes pillanat azonban rohamosan közeledett. A gőzölgő víz sistergése egyre gyengébb lett. A forró levegő remegett, és a száraz ágakat perzselte. Néha sötét füstfelhő zúdult a sziklateraszra. Ilyenkor Elisabeth nem látott semmit, csak az ágak ropogását hallotta és időnként a hatalmas robajt, mellyel egy-egy faóriás a földre zuhant. A lány szívét pánikfélelem töltötte el, de Edwards talán még nála is izgatottabb volt.

Csak a mohikán ült nyugodtan a helyén, pedig a halál őt fenyegette a legjobban. A távoli hegyeket nézte eltűnődve, de pillantása néha a két fiatal emberre tévedt, akiknek természetellenesen korai halála elkerülhetetlennek látszott. Ilyenkor a részvét kifejezése suhant át az öreg mohikán komoly arcán.

De aztán újra a hegyek felé fordult, és úgy nézte őket, mintha pillantásával be tudna hatolni a jövő titkaiba. Közben mély torokhangon dúdolgatott magában valamit; úgy hangzott, mint egy gyászdal.

- Mr. Edwards - súgta Elisabeth -, nem tudná John bácsit rávenni, hogy jöjjön ide, hozzánk közelebb? Ha már meg kell halnunk, haljunk meg legalább együtt és egyszerre.

- Csingacsguk nem mozdul el onnan - felelte a fiatalember, és hangjában tiszteletteljes borzadályt lehetett felfedezni. - Élete legszebb és legboldogabb pillanatának tekinti ezt. Már nagyon öreg, és terhére van az élet. Meg is sebesült az utolsó szerencsétlen vadászat alkalmával, ott a tó vizén. Ah, Miss Temple, igazán szerencsétlen vadászat volt. Attól tartok, ez zúdított ránk minden bajt.

- Ne beszéljünk ilyen végzetes órában semmiségekről! - intette a lány. - Más gondolata, más mondanivalója nincs talán?

- Ha a tűzhalálban lehet valami vigasztaló is - kiáltott fel Oliver szenvedélyesen -, úgy erőt merítek abból a gondolatból, hogy magával együtt halok meg!

- Hát igazán végünk van? - kérdezte a lány elhaló hangon.

- Nem! - pattant fel a fiatalember. - Ne adjuk meg magunkat! Azért sem!

- Hát el tudja képzelni, hogy még megmenekülhetünk? Nézze, a tűz már átlépte a forrás határvonalát, már közeledik hozzánk, ha nem is gyorsan, de egyre biztosabban. Nézze csak, már az a közeli fa is lángol!

Egy félig kiszáradt, öreg fenyőfa, melyet már percek óta nyaldostak a lángok, hirtelen fellángolt, mint egy fáklya. Néhány másik fa mintha csak erre a jelre várt volna, tűzoszlopként meredt mind az égnek. A szikrák egyik fáról a másikra pattantak. Még az a kidőlt fatörzs is, amelyiken az öreg mohikán ült, egyik végén lángra gyúlt. A lángok már az öreg mohikánt is körülvették. De még most sem mozdult el a helyéről.

Pokoli kínokat szenvedhetett, de nem jajveszékelt, és a két fiatal ember még most is hallotta egyhangú énekét. Elisabeth nem bírta nézni. A völgy felé fordult, ahol vadul tombolt a forró szél. A sűrű ködfelhők szétváltak egy percre, és látni lehetett odalenn a békés falut.

- Apám, édes jó apám! - zokogott a lány. - Legalább ettől a látványtól kímélt volna meg a sors!

A falu légvonalban olyan közel volt, hogy Elisabeth tisztán látta a kastélyt, sőt úgy tűnt neki, hogy apja is ott áll, és a tüzet bámulja, nem is sejtve, hogy édesgyermeke ezeknek a lángoknak a martaléka. Ez a látvány még gyötrelmesebb volt. Elisabeth eltakarta szemét.

A fiatalember némán nézte, azután térdre roskadt, és átkarolta a lány lábát, mintha saját testével akarná megvédeni a közelgő lángoktól. Közben szaggatott hangon beszélt:

- A kétségbeesés kergetett ebbe az erdőbe, erre a tájra..., de magának sikerült megfékezni bennem a vad és gonosz indulatokat... A szükség arra kényszerített, hogy letagadjam nevemet és származásomat, de a maga kedvessége mindenért kárpótolt..., már nem gondolok az igazságtalanságra, mely engem ért, mindenkinek mindent megbocsátok... Kedves, drága

Elisabeth, lehet, hogy magával együtt halok meg, de az biztos, hogy többé nem válunk el soha!

A lány meg se moccant, és nem felelt semmit. Talán apjára gondolt, vagy már búcsúzott magában mindentől.

Hirtelen ismerős hang hatolt a fülébe egészen közelről.

- Miss Temple! Miss Temple! Hol vagy, leányka? Szólj már, kiálts, adj élet jelt magadról! Örvendeztesd meg egy öregember szívét!

- Hallja?! - kiáltott fel Elisabeth. - Ez Bőrharisnya! Engem keres!

- Igen, ez Natty! - szakadt fel Edwards szívéből is a kiáltás. - Akkor van még remény!

Ebben a pillanatban olyan hatalmas láng csapott fel, hogy legalább egy percre elvakította őket. Rögtön utána hatalmas dörrenés hallatszott.

- A puskapor! - kiáltotta az iménti átható hang. - Felrobbant a puskapor, amit nekem hozott! Istenem, a szegény lánynak vége!

De már fel is bukkant Natty alakja a füst, gőzpára és lángok közepette. Feje fedetlen volt, gyér haját teljesen leperzselte a tűz, kockás vadászingén is több fekete lyukat égetett. Viharvert arca a forró levegőtől még barnább volt, mint máskor.

XIX.
CSINGACSGUK HALÁLA

Louisa Grant az első órában türelmesen várta barátnőjét azon a helyen, ahol elváltak. De amint az idő múlt, és Elisabeth nem jött vissza, Louisa egyre nyugtalanabbá vált. Végül olyan rémület fogta el, hogy már gondolkodni sem tudott. Képzeletében megjelentek mindazok a veszedelmek, amelyek az erdőben az emberre ólálkodnak - a legkülönbözőbb vadállatok formájában. Csak a vadállatoktól rettegett, a valóságos veszély eszébe se jutott. Pedig az ég lassanként elborult, és sűrű füstfelhők vonultak az égbolton a völgy fölött. Louisának sejtelme sem volt arról, hogy barátnője milyen kétségbeejtő helyzetbe került. Még az sem tűnt fel neki, hogy kisebb embercsoportok verődnek össze a hegy lábánál, tanakodva összedugják fejüket, és aggódva néznek a hegy csúcsa felé. Végül észre kellett vennie, hogy lenn a faluban a házak előtt is emberek álldogálnak, és csökönyösen néznek fel a magasba. Ezek a furcsa jelek csak növelték nyugtalanságát. Maga sem tudta, mitévő legyen: szaladjon-e haza, vagy tartson ki a megbeszélt helyen?

Hirtelen ágak ropogása és közelgő léptek zaja riasztotta fel töprengéséből. Már-már elszaladt, amikor Natty lépett ki a sűrűből, és barátságosan ránevetett. Megragadta a lány reszkető kezét, és szívélyesen megszorította.

- Örülök, hogy itt találom, gyermekem - mondta. - Képzelje csak, egyetlen lángtenger az egész hegytető. Most életveszélyes volna oda felmászni. Ahogy jövök le, egy könnyelmű emberrel találkoztam, amint a keleti lejtőn gödröket ásott, abban a reményben, hogy ércre bukkan. Egyébként egyike volt azoknak a gazfickóknak, akiknek újabban ezt a sok kellemetlenséget köszönhetem. Megmondtam neki, hogy ezt a tüzet is ők okozták. Amikor éjszaka engem

üldöztek, gyantás fenyőfáklyáikat elhajigálták a bozótban, ahol egy szikra is elég a legpusztítóbb tűzvész előidézésére. Figyelmeztettem, hogy minél gyorsabban hagyja el az erdőt, de szavaimat eleresztette a füle mellett. Veszettül ásott tovább, és kijelentette, hogy nincs olyan hatalom, mely éppen most, amikor már az érc nyomában van, visszatarthatná munkájától. Könnyen lehet, hogy azóta már tűzhalált halt, ha ember, és nem szalamandra! De mi történt magával, kislányom? Bántotta valaki, hogy olyan feldúlt? És hol a barátnője, egy nem éppen derék apa derék leánya? Miss Temple csak nem felejtette el ígéretét, amit egy öregembernek tett?

- Ott van... fenn a hegyen! - kiáltott fel Louisa. - Elhozta a puskaport, és most magát keresi!

Ez a hír olyan váratlan és megdöbbentő volt, hogy Natty visszahőkölt.

- Jóságos ég! Szegény gyermek! Isten irgalmazzon neki! Fenn van a hegyen, amely csupa láng? Nem vette észre a füstöt? Eszembe se jutott volna, hogy ilyen körülmények közt felmegy oda! Kislányom, ha szereti a barátnőjét, rohanjon le a faluba, ahogy csak a lába bírja, és lármázza fel egész Templetont. A telepeseknek van már tapasztalatuk, hogyan lehet egy ilyen erdőtüzet eloltani. Talán még meg tudják menteni Miss Temple-t. Szaladjon máris, nagyon kérem, ne vesztegessen el egyetlen pillanatot sem! Közben persze én is megpróbálok mindent, amit lehet!

Alighogy ezeket a szavakat kimondta, Bőrharisnya eltűnt az erdő sűrűjében.

- Mégis megtaláltam! - kiáltott fel később, amikor a

füstből kibukkanva megpillantotta Elisabethet és Olivert. - Hála istennek, végre megtaláltam! Jöjjön, jöjjön gyorsan! Most nincs idő magyarázkodni.

A szarvasbőr takarót, amit magával hozott, a lányra dobta, és jól becsavarta vele.

- És Csingacsguk? - kiáltott fel Edwards. - Nem hagyhatjuk itt az öreg harcost a lángok martalékául!

Natty abba az irányba nézett, ahová Edwards mutatott. Most látta csak meg az öreg mohikánt, aki még mindig mozdulatlanul üldögélt, noha már lába előtt kezdett elharapózni a tűz. Bőrharisnya pillanatnyi habozás nélkül odalépett hozzá, és szigorúan rárivallt:

- Kelj fel, Csingacsguk, és gyere! Csak nem akarsz itt maradni, és halálra pörkölődni, mint egy mingó, akit a kínzóoszlophoz kötöttek?! Teremtő atyám! A puskapor felrobbant, és az egész hátát megégette! Nem hallod, mit mondok, Csingacsguk? Gyere velem!

- A mohikán itt marad - felelte az öreg komoran. - Minek is menjen el? Valamikor messze látott, mint a sas a levegőégből. Ma gyenge a szeme. Lepillant a völgybe, látja még a tavat, de mohikánokat nem lát sehol. Itt mindenkinek fehér a bőre. A messzeségből atyáim hívnak, szólítgatnak: "Gyere!" A sok szép squaw és a sok fiatal harcos, törzsem színe-virága kiáltja felém: "Gyere!" A Nagy Szellem szólít: "Gyere!" Hagyd az öreg mohikánt békében meghalni.

- Elfelejted barátaidat?! - kiáltott rá Edwards.

- Hagyd! - intette le Natty. - Céltalan egy indiánt, aki már felkészült a halálra, rábeszélni arra, hogy kapaszkodjék élete roncsaiba. A maga jószántából nem jön már velünk.

Összeszedte a széthasogatott takaró csíkjait, összekötözte Csingacsgukot, aki akarattalanul tűrte, tegyen vele akármit is. Ügyesen felkapta a hátára az öreg mohikánt, és elindult vele. Olyan keményen és fürgén lépkedett terhével, ahogy senki se várta volna egy ilyen öreg embertől.

Úgy kilépett, hogy megelőzte a többieket. Éppen amikor a sziklatető széléhez értek, hátuk mögött recsegve-ropogva kidőlt egy hatalmas szálfa, melynek törzsébe a tűz belekapott. Egy perccel előbb pontosan azon a helyen álltak, ahol most por, füst és hamu kavargott. Komoly intelem volt ez, figyelmeztetés, hogy siessenek.

- Igyekezzetek mindig olyan helyre lépni, ahol a talaj még puhának tetszik - kötötte a lelkükre Bőrharisnya. - Lehetőleg a fehér füstben menjetek. Szorítsd rá jobban a takarót, Oliver, az megvédi egy kicsit a szegény kislányt.

Oliver engedelmeskedett. A két fiatal szorosan egymáshoz simulva követte Nattyt.

Bőrharisnyán kívül alig volt ember, aki ezt meg tudta volna tenni: egy emberrel a hátán, szilárd léptekkel sietni a sűrű füstben, mely megnehezítette a lélegzést, és majdnem megvakította az embert..., sietni gyorsan, bátran, lankadatlanul, és el nem téveszteni az ösvényt. A gyakorlott és tapasztalt Nyomkereső tétovázás nélkül vezette társait a sziklák közt egy olyan helyre, amelyet nem ért el a tűz. Ez a lapos szikla elég nagy volt ahhoz, hogy mindnyájan megpihenhessenek rajta. Itt sokkal tisztább a levegő.

Elképzelhetjük, ha szavakkal nem is tudjuk ecsetelni, micsoda hála töltötte el a két fiatal szívét. De Natty

talán még náluk is boldogabb volt. Gyengéden megtapogatta a mohikánt, akit a hátán cipelt idáig.

- Rögtön tudtam, hogy a francia boltos puskapora - mondta, vidáman dörzsölgetve kezét. - A pukkanása egészen más. A durvább lőpor még percekig sistereg. Amikor Sir William alatt szolgáltam Kanadában, az irokézek pocsék puskaport kaptak. Azt hiszem, neked már elmeséltem ezt az esetet, Oliver. Amikor a csetepaté kitört...

- Az istenért, Natty! Várj a történettel, amíg biztonságba nem jutunk. Hová akarsz vezetni minket?

- Természetesen a sziklabarlang fölé. Arra a sima kőlapra, amelyet mindenfelől sziklák vesznek körül. Ott biztonságban leszünk. Szükség esetén még a barlangba is bemehetünk.

A fiatalember ijedten megrázkódott. Hirtelen nagy izgatottság fogta el. Gondterhelt arccal kérdezte Nattytől:

- Biztos, hogy a tűz nem hatolt el odáig?

- Nyugodt lehetsz. Teljesen lehetetlen, hogy odáig jusson. Ha csak a puszta sziklák lángra nem lobbannak.

E megnyugtató szavak után folytatták útjukat. Mihelyt eljutottak az esőtől simára csiszolt, kiugró sziklalapra, Natty óvatosan leeresztette a mohikánt a földre, és háttal a sziklafalnak támasztotta. Elisabeth leroskadt a földre, és arcát kezébe temette; olyan viharos érzések kavarogtak benne, hogy egészen elalélt.

- Pihenjen egy kicsit, Miss Temple! Igazán ráfér - mondta Oliver.

- Kérem, hagyjon egy kicsit magamra - felelte a lány, de sugárzó szemmel nézett rá. - Egy kis időre van szükségem, hogy feleszméljek. Hát mégis életben maradok? Ezt a csodát a jó istenen kívül maguknak köszönhetem!

Natty a sziklalap peremére lépett és lekiáltott:

- Hé, Benjamin, hol van?

Rekedt hang válaszolta valahonnan a föld gyomrából:

- Itt vagyok, Bumppo mester! Ez a barlang olyan meleg, mint egy hajókonyha.

- Hozzon fel egy bögre vizet a forrásból! - mondta Natty. - Egy kis bort is beleönthet. De siessen!

- Bort! - hallatszott a dörmögés most már közelebbről. - Méghozzá vízzel hígítva! Meg nem innám a világ minden kincséért sem! De hol van már az a jó Jamaica-rum, amit az ökrös szekérre is magammal vittem? Az utolsó kortyot a derék Billy Kirbyvel osztottam meg, amikor lerakott az országútra, ahol aztán maga szépen felszedett, Bumppo mester.

Benjamin e szónoklat közben előbújt a barlangból, felkapaszkodott a sziklalapra, mely tulajdonképpen a barlang teteje volt, és átnyújtotta a kért frissítő italt. Elisabeth fél kezével megragadta a bögrét, másik kezével pedig könyörögve intett - megismételve kérését, hogy hagyják magára.

Natty és Oliver a lánynak hátat fordítva, a mohikán fölé hajolt.

- Sajnos, ütött az órája - sóhajtott Natty. - Látom a

szeméről. Amikor egy indián ilyen merően néz a magasba, alig várja, hogy elhagyja ezt a földtekét. Rettentő makacs emberek ezek. Ha egyszer a fejükbe vesznek valamit, a világért sem tágítanak tőle.

Oliver felelni akart valamit, de figyelmét hirtelen egy meglepő látvány kötötte le. Grant tiszteletes úr kapaszkodott fel lihegve a sziklaösvényen. Oliver elébe sietett, és felsegítette a sziklalapra. Ehhez azonban Natty karjára is szükség volt. Csak egyesült erővel bírták a kissé elhízott lelkészt felvonszolni.

- Hogy kerül ön ide? - kérdezte Oliver csodálkozva.

A lelkész előbb kifújta magát, és köszönetet mondott segítségükért, csak aztán felelte:

- Megtudtam, hogy lányom felment a hegyekbe. Amikor az erdőtűz kitört, a kínzó aggódás engem is ide kergetett. Félúton találkoztam a lányommal, és tőle megtudtam mindent. Ide siettem, abban a reményben, hogy talán sikerül Miss Temple nyomára bukkannom. Hála a jóságos Úristennek, hogy itt találom, méghozzá magukkal együtt! Látom, mindnyájan jól vannak.

- Sajnos, nem egészen - felelte Bőrharisnya. - Indián John a végét járja.

- Igazán? - kiáltott fel a lelkész. - Akkor kétszeresen kell hálát adnom a Gondviselésnek, hogy ide vezérelt... - A mohikánhoz lépett, és sokáig nézte szánakozó arccal, sőt meghatottan. - Sajnos, Natty, igaza van..., a végét járja. Már sok haldokló ágya mellett álltam, megismerem azt az arckifejezést, amely a halál közelségére vall. Ez a derék öreg harcos is eljutott a küszöbre, melyet minden embernek át kell lépnie. Vigaszomra szolgál, hogy keresztény hitben hal meg. Egy pogány törzs utolsó sarja, akit bölcs

belátása megmentett az elkárhozástól. John, öreg barátom, megérted szavaimat? Akarod, hogy elmondjam azt az imát, melyet egyházunk ilyen pillanatban előír számunkra?

Az indián most a lelkész felé fordította fakó arcát, és sötét szemével kifejezéstelenül rámeredt. Nem lehetett megállapítani, megismerte-e a lelkészt. A következő pillanatban megint elfordította fejét, lenézett a völgybe, és énekelni kezdett. Furcsa torokhangon énekelt, mely hol eltompult, hol meg észrevehetően elmélyült, végül pedig annyira megerősödött, hogy minden szavát tisztán meg lehetett érteni.

- Megyek - énekelte delavár nyelven -, megyek már! Megyek az igazak országába! Sok irokézt megöltem, megbüntettem! A Nagy Szellem hív az igazak országába! Megyek!

- Mit mond, Bőrharisnya? - kérdezte a lelkész. - Miről szól a dal? Isten dicsőségét énekli?

- Nem, saját hőstetteivel büszkélkedik - felelte Natty, és szomorúan elfordult haldokló barátjától. - Csingacsguknak joga van rá. Tudom, hogy minden szava igaz.

- De azért Isten óvja meg a hivalkodástól! Az alázatos bűnbánat az egyetlen kulcs, mely nyitja a Mennyek Országának kapuját. Saját tetteinket dicsérni abban a pillanatban, amikor a kapu elé lépünk, súlyos hiba. John, hagyd a hiú dicsőséget, a hívságos gőgöt, gondolj a lelked üdvösségére!

Az indián egy pillantásra sem érdemesítette a lelkészt. Újra felemelte fejét, és még hangosabban énekelte:

- Hol az az irokéz, aki azt merné állítani, hogy látta a

mohikán főnök hátát? Hol az a mingó, aki szembe mert szállni a mohikánnal? Ki az, aki hallotta a mohikánt hazudni? Soha nem hagyta el hazug szó a mohikán főnök ajkát! Még fiatal harcos volt, és már dicsőséggel járta a hadiösvényt. Az ellenség vére festette pirosra mokasszinja nyomát. És amikor megöregedett, mindenki őt hallgatta a tanácstűznél. Szavait nem szórta szerte a szél.

- Ugye, most megtagadta régi pogány hitét? - kérdezte a lelkész. - Ugye, ráeszmélt, hogy milyen szegény bűnös?

- Attól tartok, nem érti meg, uram, milyen ember ez. Tudja, hogy ütött az utolsó órája, de nem fél a haláltól. Boldogságnak tartja, nem szerencsétlenségnek. Tudja, hogy öreg, csontjai merevek. A fehérek elűzték a vadat az erdőkből. Még a fiatal vadászok is nehezen boldogulnak, őrá meg csak nélkülözés várna. Tudja, hogy az örök vadászterületen, ahová most átköltözik, mindig lesz vad bőven. Oda egyetlen gonosz vagy hazug indián sem teheti be a lábát. A főnök ott viszontlátja családját, egész törzsét. Mi keresnivalója van itt, amikor keze olyan gyenge, hogy fűzfa kosarat sem tud már fonni? Halála csak az én szívemet tölti el bánattal. Elvesztem hűséges barátomat. Szerencse, hogy csak rövid időre, mert hamarosan én is követem.

- Ha igazán a barátja - felelte a lelkész -, akkor kötelessége rávenni, hogy fordítsa gondolatait bűnbánatra.

- Lehet, hogy igaza van - mondta Natty -, de egy mohikán nem ér sokat az ön igazságával. Véleményem szerint helyesebb, ha nem háborgatjuk, haljon meg békességben. A szemén látom, hogy most boldog. Pedig már sok éve nem ismeri ezt az érzést. Amióta elűzték a delavárokat a Susquehanna forrásvidékéről

egyre messzebb, nyugatra, Csingacsguk szeme nem nevetett. Szomorúan morzsolgattuk napjainkat mindketten.

- Sólyomszem! - kiáltotta most a mohikán meglepő hangosan, összeszedve utolsó erejét. - Sólyomszem, hallgasd meg, amit testvéred mondani akar!

Bőrharisnya a haldokló fölé hajolt:

- Mit tehetek érted, Csingacsguk?

- Sólyomszem, apáim hívnak, és én megyek hozzájuk az örök vadászmezőkre. Az utat tisztán látom, szemem megint éles és fiatal. De akárhogy nézelődök is, sápadtarcút nem látok sehol. Csak bátor és igazságos indiánokat látok. Élj boldogul. Sólyomszem, nem találkozunk többé, hiszen te Tűzevővel meg a fiatal sassal együtt a fehérek égi honába kerülsz. Ám nekem ott a helyem, ahol őseim várnak. Gondoskodj róla, hogy íjamat, nyilaimat, tomahawkomat, pipámat és wampumövemet[19] velem temessék el, mert amikor a mohikán utolsó útjára indul, sötétség veszi körül, mint éjjel, ha elindul a hadiösvényen. Akkor nem lesz idő ezekre a dolgokra gondolni.

- Mit mond, Nathaniel? - kérdezte a lelkész egyre nagyobb aggodalommal. - Eszébe jut végre a Megváltó?

- Nem, uram, Csingacsguk a rézbőrűek istenére gondol, a Nagy Szellemre, aki megjutalmazza jótetteit. Mint népe minden fia, ő is hisz abban, hogy odaát megint fiatal lesz, és örökké űzheti a vadat egy gyönyörű erdőben. Különböző színű emberek vannak, és hitük is különböző, de azt hiszem, nagyjában mégis ugyanaz. Magam is nehezen tudom elképzelni, hogy a másvilágon ne legyen mellettem két jó kutyám, és ne

legyen kezemben a puskám, amelytől sohasem váltam meg. Lehet, hogy nem szép gondolat..., lehet, hogy jobban csüggök az életen, mint ahogy egy hetvenesztendős emberhez illik.

- Natty! - kiáltott fel a lelkész, de hatalmas mennydörgés akadályozta meg abban, hogy folytassa.

Hirtelen sötét felhők borították el az eget. A szél elállt, a levegő meg se mozdult. Még mindig tombolt a tűz a hegytetőn, de a lángok most már egyenesen ágaskodtak felfelé, mint megannyi gyertya. Baljós nyugalom nehezedett a tűztől elpusztított tájra. A következő pillanatban villámok hasították végig az eget, és vakító fénnyel világították meg a felhők tömegét. Utána újra megreccsent az ég: akkorát dördült, mintha kizökkentené a földet eresztékeiből. Hatalmas mennydörgés volt, és sokáig dübörgött a távoli hegyeken. A mohikán felegyenesedett, mintha parancsot várna. Sovány karjait nyugat felé nyújtotta, sötét arca felderült, de aztán hirtelen megmerevedett, és kifejezéstelenné vált, izmai elernyedtek. Az öregember hátrazuhant, ajka megrándult, karjai erőtlenül lehanyatlottak. Szeme nyitva maradt, és megtörten meredt a távoli hegyekre, mintha a halott harcos földi porhüvelye követni szeretné bátor lelkét az örök vadászmezőkre.

A lelkész néma megdöbbenéssel nézett a halottra. De amikor elhalt a mennydörgés a távoli hegyeken, áhítatosan lehajtotta fejét, és halk imát mormolt.

Amikor a lelkész visszahúzódott, Bőrharisnya lépett a halotthoz, ráncos, barna kezébe fogta az öreg harcos kihűlt kezét, fájdalmas pillantással nézett a dermedt arcra, és hosszú szünet után így szólt:

- Rézbőrű vagy sápadtarcú: ilyenkor már teljesen

mindegy, ő is megtalálta igazságos bíráját, és nincs olyan földi törvény, mely zaklathatná.

Most kövér esőcseppek hulltak az égből, furcsa koppanással csapódtak a sziklákra. Nyilvánvaló volt, hogy egy nagy zápor előhírnökei.

A mohikán holttestét gyorsan bevitték a barlangba. Natty kutyái vonítottak és szűköltek. Tudták, hogy az öreg mohikán, aki barátságos simogatással jutalmazta mindig örvendező csaholásukat - nincs többé.

Edwards Elisabeth felé fordult, és mentegetőző szavakat hebegett. Sajnálja - mondta -, de nem viheti be a barlangba: ott sötét van, nyomasztó a levegő, és különben sem illő, hogy Miss Temple ugyanabban a barlangban legyen egy halott indiánnal. A mentegetőzésre azonban alig volt szükség, hiszen Elisabeth beállt már egy sziklahasadékba, ahol egy kiugró szirt elég védelmet nyújtott a szakadó eső ellen. A vihar egyre vadabbul tombolt. Nemsokára emberi hangok hatoltak hozzájuk. Elisabeth nevét kiáltották. A következő percben emberek bukkantak elő az elszenesedett fatörzsek mögül: óvatosan nyomultak előre a kialudt tűz színhelyén.

Amikor az eső elállt, Oliver kikísérte Elisabethet az országútra. Mielőtt elbúcsúzott tőle, visszafojtott szenvedéllyel csak ennyit mondott:

- A titkok ideje lejárt, Miss Temple. Holnap ilyenkor feltárom önnek azt, amit eddig - talán gyengeségből - túl sokáig elhallgattam. Isten áldja meg, kedves Elisabeth! Hallom már édesapja hangját. Most nem szeretnék találkozni vele. Nem győzök hálálkodni a sorsnak, hogy megmentette az ön életét.

A fiatalember nem várta meg a lány válaszát; sarkon

fordult, és visszasietett az erdőbe. És noha Elisabeth is meghallotta a bíró hangját, nem szaladt felé repesve, hanem megállt, és addig nézett Oliver után, amíg az el nem tűnt a fák csapzott romjai közt. Csak akkor fordult meg és vetette magát apja karjai közé. Marmaduke egy szót sem tudott szólni, az utolsó órákban szinte beleőrült a lányáért való rettegésbe.

Nemsokára egy kocsi került elő. A bíró beszállt a leányával. Az emberek, akik részt vettek az erdő átfésülésében, örvendezve újságolták egymásnak, hogy sikerült Miss Temple életét megmenteni.

A heves zápor, mely eloltotta az erdőtüzet, késő este elállt. Alaposan megöntözte a földet, de éjjel mégis fel-fellobbant rövid időre a tűz imitt-amott az erdőben. Másnap reggel az egész hegyvidék több mérföldnyi körzetben szomorú látványt nyújtott. A bokrok és a kisebb fák teljesen elégtek. De az öreg fenyők és a szép kanadai lucok a tűzvész után is büszkén emelték fejüket a magasba.

Elisabeth csodával határos megmenekülése mindenféle szóbeszédre adott alkalmat. Az a hír is makacsul tartotta magát, hogy Indián John a lángok martaléka lett. Ezt a hitet megerősítette az a körülmény, hogy reggel eszméletlenül találták Jotham Riddle-t abban a gödörben, amit maga ásott. Félig megfulladt a füsttől, és testét égési sebek borították. Todd doktor véleménye szerint kevés remény volt arra, hogy életben maradjon.

Miközben a falu figyelmét ezek az izgalmas események foglalkoztatták, a pénzhamisítók követték Natty példáját: ők is lyukat vágtak cellájuk deszkafalába, és megszöktek.

Amikor a hír elterjedt a faluban, a telepesek elhatározták, hogy elfogják a szökevényeket. Ekkor került szóba az erdei barlang. Azt rebesgették, hogy a pénzhamisítók ott találtak menedéket. Mások hozzátették, hogy a barlangban mesés kincseket rejtegetnek, a hegyekben kibányászott ezüstöt, sőt talán aranyat is. Az emberek képzelete bőséges tápot adott a fecsegésnek.

A kedélyek nem tudtak megnyugodni. Az izgalom egyre nőtt, és a legképtelenebb hírek röpködtek a levegőben. Sokan tudni vélték, hogy Edwards és Bőrharisnya gyújtották fel az erdőt, tehát a keletkezett kárért is ők a felelősek. Ezt a hírt különösen azok terjesztették, akiknek hanyagsága idézte elő valójában a tüzet. Templeton lakosai egyhangúan követelték, hogy vonják felelősségre a bűnösöket. Sajnos, éppen a seriff állt az élére a vádaskodóknak. Déltájban kijelentette, hogy "a törvény teljes szigorával lesújt a bűnösökre". Mindjárt munkához is látott, és megszervezte a büntetőexpedíciót.

Néhány különösen izmos fiatalember idézést kapott a seriff hivatalába, ahol fontos feladatokat bíztak rájuk. Mindez a nyilvánosság előtt történt, de úgy, hogy a megbeszéléseket a közvetlen érdekelteken kívül senki sem hallotta. De annyit láttak, hogy ezek a fiatalemberek szolgálatkészen vállalták a megbízást, és tüstént útra keltek a hegyek közé. Olyan fontoskodó arcot vágtak, mintha buzgalmuktól függne a világ sorsa.

Pont tizenkét órakor dobpergés verte fel a falu csendjét. A "Bátor Dragonyos" kapuján Richard Jones lépett ki Hollister kapitány kíséretében. A kocsmáros, aki nagyon szeretett állítólagos kapitányi rangjával hivalkodni, most a templetoni polgárőrség egyenruháját viselte. Richard ünnepélyesen

felszólította, hogy álljon a karhatalom élére a törvény védelmében. Hollister kapitány ugyanolyan ünnepélyesen válaszolt. Nincs időnk arra, hogy a két kiváló férfiú nagyszerű beszédeit ismertessük. Akit különösen érdekel, megtalálhatja a múzeumban, mert mindkét beszéd teljes terjedelmében megjelent a furcsa kék papirosra nyomtatott helybeli újság hasábjain.

Amikor az előkészületek megtörténtek, a körülbelül huszonöt önkéntesből álló csapat kifogástalan csatarendben elvonult. Piros kabátos dobosok kísérték őket. A parancsnok, aki ezt a haderőt vezette, fiatalkorában két évtizedet töltött különféle kaszárnyákban és táborokban, puskaport is szagolt. Nem csoda, hogy a csapat elvonulása példás rendben zajlott le. Templeton lakói büszkén nézték végig, és megállapították, hogy polgárőrségük külseje és szelleme a világ bármelyik hadseregével felveheti a versenyt.

Mindenütt akadnak persze akadékoskodók. Templetonban is volt néhány ember, akinek nem tetszett a dolog. Lehet, hogy Temple bíró is közéjük tartozott volna ha egyáltalában tudomására jut az egész cécó. De úgy látszik, más sürgős dolga volt, mert nem mutatkozott. Volt azonban egy ellenzéki hang, melyet okvetlenül tudomásul kellett venni, mert Hollisterné hangja volt. A katonás kocsmárosné szemrehányást tett férjének, hogy kötélnek állt. Kár volt annyira lealacsonyodnia - mondta -, hogy egy ilyen szedett-vedett horda élére álljon! Hogy is tehette ezt egy ember, aki igazi, komoly háborúban vett részt, és őrmesterként szolgált a nagyszerű virginiai lovasságnál? Az ellenzék másik szószólója Monsieur Lequoi volt.

Csakhogy a polgárőrség fegyelmezett felvonulása

nem tévesztette el a hatását. Hollisterné elhallgatott, Monsieur Lequoi pedig sokkal udvariasabb ember volt, semhogy véleményével lármát csapjon. Benjamin jól odamondogatott volna nekik, de nem volt sehol. Ily módon a csapat elvonulása zavartalanul sikerült. Sokan csodálkoztak, hogy Temple bíró nem látható. Csakhamar megtudták, hogy a bíró megint magához hívatta Van School ügyvédet, és már órák óta tárgyal vele.

Pontosan két órakor indult el a csapat. A katonák olyan szabályosan vették vállra puskáikat, hogy ez egymagában is pompás látványosság volt. Azután újabb vezényszó hangzott el: "Balra át, indulj!" Miután azonban ebből az irányból várták az ellenség felbukkanását, a szájtátók nem nagyon igyekeztek a csapatot követni. A katonák rágyújtottak a Yankee Doodle pattogó dallamára. Hollister kapitány magasra emelte fejét, melyen büszkén fészkelt egy kis háromszögletű kalap. Kivonta hatalmas dragonyosszablyáját, és harsogó hangon adta ki parancsait. Mellette Richard és Doolittle haladt a csapat élén. A haderőt hat kisebb egységre osztották. Az első percek után - mi tagadás - kissé felborult a rend, és a menetelők egymásba gabalyodtak. De a híd előtt az erélyes parancsnoknak sikerült a rendet helyreállítania. Így vágtak neki a hegyoldalnak.

A csapat harci készségén mit sem változtatott az a kissé sajnálatos tény, hogy a seriff és a békebíró nem bírta szusszal a kaptatót. Lélegzetük elfogyott, lassan lemaradoztak, és végül már csak jó hátul kullogtak a csapat után. Felderítőket küldtek ki, akik hamarosan visszatértek, és jelentették, hogy az ellenség alighanem megneszelte a harci készülődést, és a jelek szerint kétségbeesett ellenállásra készül. Ez a hír a csapat egy részét elcsüggesztette, de volt néhány verekedő legény, aki a markába köpött, és azt mondta,

hogy annál jobb: ha harc, hát legyen harc! Ugyanígy vélekedett a parancsnok is. Mindenesetre félrevonult Richarddel és Hirammal haditanácsot tartani.

Így álltak a dolgok, amikor az országúton felbukkant Billy Kirby, hosszú nyelű fejszéjével a hóna alatt. Éppen a vezérkar felé baktatott, ökörfogata pedig még valahol messze mögötte ballagott. A favágó álmélkodva nézte a felvonulást. A seriff tüstént magához intette, és megmagyarázta neki, miről van szó. Semmi esetre sem akart ilyen erős segítségről lemondani, és kérte Kirbyt, hogy csatlakozzék hozzájuk. A favágó nem mert a seriffel ellenkezni.

A haditanács különféle határozatokat hozott, egyebek közt azt is, hogy mielőtt a támadást megkezdenék, az ellenséget megadásra szólítják fel. A haderőt két részre osztották. A csapat fele Hollister kapitány vezetése alatt egyenesen a Látó-hegynek tartott, hogy a barlangtól balra helyezkedjék el. A többi katona a seriff vezetésével jobb felől közelítette meg a barlangot. Ezekhez csatlakozott Todd doktor is, akit tulajdonképpen azért hoztak magukkal, hogy szükség esetén bekötözze a sebesülteket, ám az utolsó pillanatban hadnaggyá nevezték ki, és bevonták a hadműveletekbe is. A parancs úgy szólt, hogy mindkét csapat az ellenségtől észrevétlenül foglalja el helyét a barlang fölött, ahol az ellenség elsáncolta magát. A többi azután a fejleményektől függ. Hiram úgy érezte, hogy túl közel merészkedtek az ellenséghez. Mindenesetre maga mellé vette Billy Kirbyt. A favágót küldte előre, maga pedig elbújt tisztes távolban egy terebélyes fa mögé.

Úgy látszik, a katonák zöme pontosan úgy gondolkodott, mint Hiram Doolittle. Nem hatoltak annyira előre, mint a parancs szólt, és igyekeztek megfelelő fedezéket találni, mely mögött

elrejtőzhetnek. Végül mindkét csapatból csak egy-egy elszánt támadó vált ki: az egyik oldalon Hollister kapitány, a másikon Billy Kirby. A kapitány hatalmas szablyáját magasra emelve, vakmerően és kihívóan szembenézett az ellenséggel. Az óriási termetű Kirby viszont úgy baktatott előre, mintha csak sétálgatna: fejszéjét hanyagul lötyögtette hóna alatt.

A két tábor eddig egyetlen szót sem váltott egymással. Az ostromlottak elsáncolták magukat egy rakásnyi megszenesedett fatörzs mögött; ezeket félkörben helyezték el a barlang bejárata körül. Mivel az odavezető ösvények is csúszósak és meredekek voltak, jobbról pedig Benjamin, balról meg Natty mindenre elszánt arccal készült fel a sánc védelmére, a támadás nem volt éppenséggel veszélytelen. Billy Kirby mégis fütyörészve kapaszkodott felfelé, mintha csak szokásos útjait járná. Amikor körülbelül százlépésnyire közelítette meg a sáncot és Natty híres puskacsövét, hirtelen megállította Bőrharisnya harsány hangja:

- Vissza, Billy Kirby! Egy tapodtat se tovább! Nem kívánok neked semmi rosszat, de még egy lépés, és vér folyik itt! Isten bocsásson meg annak, aki először lő! De ha közelebb jössz, megteszem!

- Ugyan, ugyan, öreg barátom! - felelte Billy kedélyesen. - Nem kell mindjárt fenyegetőzni! Előbb hallgassa meg, mit akarok mondani. Egyébként semmi közöm az egészhez, nekem igazán mindegy, ki győz itten. De Mr. Doolittle, aki ott lapul a tölgyfa mögött, azt izeni, adja meg magát! Vállalkoztam rá, hogy átadom az izenetet, ez az egész.

- Látom azt a pondrót, azt az undok férget! - kiáltott fel Natty. - A kabátja szárnya kilátszik a fatörzs mögül. Ha megmoccan, játszva eltalálom! Akkor majd

megtanulja, hogy nem tanácsos ujjat húzni velem. De most már elég, Billy! Vissza! Tudod, milyen biztosan célzok!

- Nem kell úgy elbizakodni, Natty - felelte a favágó, de ő is tanácsosnak tartotta, hogy egy közeli fa mögé álljon. - Csak nem képzeli, hogy egy ilyen vastag fatörzsön keresztül is le tud lőni! Ne bolondozzon már!

Bőrharisnya arcáról is le lehetett olvasni, hogy nagyon szeretné elkerülni a vérontást, de nem riad vissza tőle, ha kényszerítik rá. Egyelőre megpróbálta a békés megoldást.

- Ide hallgass, Billy! Ha mindenáron körül akarsz nézni a barlangomban, várj még két órát, és akkor simán beeresztlek. Most azonban nem lehet. Már úgyis fekszik egy halott odabenn, egy másikat pedig csak kevés óra választ el a haláltól. Ha azonban erőszakkal próbáltok betörni, lesz itt több halott is, nemcsak a barlangban, de idekünn is!

A favágó erre minden óvatosság nélkül előlépett a fa mögül.

- Ez becsületes beszéd, Natty, és most már magam is azt mondom, hogy igaza van. - A favágó tenyeréből tölcsért formálva kiáltotta Doolittle felé: - Bőrharisnya azt mondja, várjatok két órát, és akkor bemehettek a barlangba. Azt hiszem, ez elég méltányos. Nem szabad a végsőkig felingerelni egy embert, különben megbokrosodik. Ugyanígy van az ökreimmel is. Ha túlságosan piszkálom őket, megvadulnak.

Már-már úgy festett a dolog, hogy békekötésre vagy legalábbis fegyverszünetre kerül a sor. De a halogatás nem tetszett Richardnek. Égett a türelmetlenségtől, hogy körülnézzen a titokzatos barlangban, és saját

szemével állapítsa meg, mi van ott. Durván beleszólt a barátságos beszélgetésbe:

- Elég a fecsegésből! Hivatalos hatalmamnál fogva felszólítom magát, Nathaniel Bumppo, hogy ne álljon a törvény útjába. Egy percet se várok. Maga pedig, Benjamin Penguillan, vegye tudomásul, hogy le van tartóztatva! Azonnal jöjjön ide, hogy bekísértessem a fogdába!

- Mindig engedelmeskedtem önnek, Mr. Jones - felelte Benjamin, és kivette szájából a pipát, melyből az egész idő alatt tökéletes nyugalommal eregette a füstöt -, és továbbra is szívesen eveznék az ön hajóján, ha becsületem megengedné.

- Adja meg magát! - ordította most Hollister olyan váratlanul és olyan harsány hangon, hogy katonái rémülten hátraugrottak. - Adja meg magát, amíg nem késő! Nem kegyelmezünk senkinek!

- Az ördög kért magától kegyelmet, Hollister! - felelte Benjamin, és kényelmesen feltápászkodott a fatönkről, amelyen ült. A "csatakígyó"-ra kacsintott, melyet barátai az éjjel felvonszoltak ide, a barlang elé, az erőd védelmére. - Vigyázzon magára, Hollister! És különben is mit ordít úgy? Olyan nagy hangja van, hogy még egy süket matróz is leszédülne tőle az árbockosárból.

- Még egy perc meggondolási időt adok! - vette át a szót Richard. - Ezt igazán nem vártam tőled, Benjamin! Ez a hála, amivel kenyéradó gazdádnak tartozol?

- Vissza, Mr. Jones! - szólalt meg most Natty, aki attól tartott, hogy Benjamin ellenállása meginog. - Ne jöjjön közelebb! Ha az a puskapor, amit Miss Temple hozott nekem, levegőbe repült is, van még elég lőporom ahhoz, hogy az egész sziklát felrobbantsam! Azt a

helyet is, ahol maga áll!

- Méltóságomon alulinak tartom, hogy a foglyokkal tárgyaljak - felelte a seriff, és jelt adott Hollister kapitánynak, aki előlépett, míg Doolittle gyorsan még hátrább húzódott.

- Szuronyt szegezz! - vezényelte a kapitány bömbölő hangon.

A parancs nem jött váratlanul, de a barlang védői mégis meghökkentek tőle. Hollister észrevette, és megnövekedett önbizalommal fordult katonáihoz:

- Emberek, bátorság! Rajta! Előre! Ne kíméljetek senkit! Döfjétek le, aki nem adja meg magát!

Szablyájával olyan erélyesen suhintott, hogy bizonyára kettéhasította volna Benjamint, akit maga elé képzelt, ha valóban ott állt volna előtte. De az egykori matróz éppen a "csatakígyó" mögé került, és égő pipájával véletlenül túlságosan megközelítette a puskaport. Az ágyúcska váratlanul elsült. Öt- vagy hattucatnyi ólomgolyó repült fel majdnem függőlegesen a magasba. A kartácstűz éppen azokra a fákra zúdult, amelyek mögött a kis csapat szuronyrohamra készülődött. A golyók szerencsére nem sebesítettek meg senkit, csupán Benjamin tántorodott meg a hirtelen robajtól, és terült el az ágyú mellett a földön. De a kartács mégis elsöpörte a támadókat. Nem maradt ott senki, csak Hollister kapitány egymaga, a többiek olyan gyorsan eliszkoltak, mintha a föld nyelte volna el őket.

Hollister maga vitézül viselkedett. Az általános kavarodást felhasználva, a sziklatetőre rohant, és mihelyt feljutott oda, elordította magát, ahogy csak a torkán kifért:

- Győzelem! Elfoglaltuk az erődöt!

Mindez nagyon katonás volt, és Hollisternak mint parancsnoknak csakugyan illett jó példával elöljárni. De a példaadásból mégsem lett semmi. Az elhamarkodott diadalordítás vesztét okozta Hollisternak, és megfordította a csata sorsát. Natty, aki eddig csak a favágót tartotta szemmel, mert őt tartotta az egyetlen veszedelmes ellenfélnek, a nagy lármára hirtelen megfordult. Megdöbbenéssel látta a földön elterült Benjamint, fenn a sáncon pedig Hollistert, aki még mindig diadalittasan üvöltözött. Natty villámgyorsan feléje szegezte puskája csövét, és a kapitány élete egy-két pillanatig komoly veszélyben forgott. Kis híja, hogy csakugyan hős nem lett belőle, aki puskagolyótól hal meg a csatatéren. De a sors másképpen akarta. Talán túlságosan közelinek tartotta a célpontot, vagy egyszerűen csak meggondolta magát - elég az hozzá, hogy nem húzta meg a ravaszt, hanem megfordította puskáját, és agyával úgy mellbe taszította az ellenséges fővezért, hogy az lefordult a szikláról, és lebukfencezett, mégpedig sokkal gyorsabban, mint ahogy az imént felkapaszkodott.

Mindez olyan hirtelen történt, hogy Hollister valósággal belezavarodott. Egyszerre úrrá lett rajta az a meggyőződés, hogy lóháton nyargal az ellenség felé. Jobbra-balra suhintott kardjával, minden egyes fára lecsapott vele, abban a hiszemben, hogy az ellenséget kaszabolja. Ekkor egy óriási, feketére égett tölgyfacsonk állta el útját, mint a mesebeli sárkány. Hollister kapitány Szent György lovag módjára suhintotta meg szablyáját, de túl nagy lendületet vett, és hasra esett éppen az úton és éppen a felesége lába előtt, aki vagy húsz templetoni suhanccal együtt feljött odáig, kíváncsian várva a harc kimenetelét. De úgy látszik, mást is várt és remélt, mert zsák volt a

kezében, és különös mohóság kifejezése ömlött el az arcán.

- Mit jelentsen ez, kapitány? - kiáltotta felháborodástól remegő hangon. - Amióta utoljára láttalak, megtanultál repülni? Istenem, micsoda szégyen! Meg kellett érnem, hogy saját szememmel lássam, vitéz férjem hogyan fut az ellenség elől. És még ha komoly ellenségről volna szó! Éppen most meséltem el ezeknek a fiúknak, hogyan sebesültél meg Yorktownban, a győzelmes csatában, és milyen derekasan viselkedtél akkor. Most meg az első ágyúlövés után kereket oldasz, és szégyent hozol a fejemre! No, ezt a zsákot bízvást eldobhatom, mert ha lesz is hadizsákmány, egy ilyen gyáva parancsnok feleségének nem jut belőle! Azt mondják, odafenn garmadában áll az arany meg az ezüst.

- Ki mondja, hogy kereket oldottam? - tiltakozott a régi dicső csaták hadastyánja. - Kilőtték alólam a paripámat, és majdnem maga alá temetett..., alig tudtam feltápászkodni.

- Megbolondultál, jó ember? - rivallt rá az asszony. - Nem te ültél lóháton, hanem az ördög nyargalt a te hátadon! Valamikor bátor őrmester voltál, most meg a polgárőrök gyáva kapitánya!

- Hallgass! Nincs jogod így beszélni velem!

- Te hallgass! Neked egyáltalában nincs jogod a szádat kinyitni!

Mialatt a derék házaspár így civakodott, fejük fölött a sziklatetőn végre igazán megindult a csata. Bőrharisnya, mihelyt a kapitányt megfutamította, a másik szárnyra vetette magát, ahol Kirby támadott. A favágónak gyerekjáték lett volna az öreg Bőrharisnyát

derékon kapni és Hollister után gurítani. De valahogy nem vitte rá a lelke. Szíve mélyén tisztelte és nagyra becsülte Nattyt, a szájaskodó Hollister csúfos megfutamodása pedig gúnyos kacagásra késztette.

- Hurrá, Hollister kapitány! Ez aztán hősi tett volt! Hogy kaszabolja a bozótot! A legkisebb facsemete sem kerülheti el sorsát!

Billy hasonló csúfondáros megjegyzéseket eregetett a menekülő polgárőrök után. Végül annyira erőt vett rajta a kacagás, hogy levetette magát a földre, lábaival kalimpált, és hempergett jókedvében.

Natty az egész idő alatt megőrizte komolyságát és fenyegető magatartását. Figyelme, mellyel az ellenség mozdulatait leste, egy pillanatig sem lanyhult el. Puskája a rögtönzött barikádon hevert lövésre készen. Billy kacagása annyira furkálta Doolittle kíváncsiságát, hogy meggondolatlanul előbújt rejtekhelyéről. Natty abban a pillanatban puskájához kapott. Hiram újra egy fa mögé bújt, ez azonban nem volt olyan vastag törzsű, mint az előbbi. A békebíró afféle keszeg ember volt, akitől a természet minden gömbölyűséget megtagadott. Pocakkal nem büszkélkedhetett, és minden szögletes volt rajta. Nem csoda, hogy ruhája lötyögött. Ha maga el is fért a fiatal fa mögött, buggyos nadrágja kikandikált mögüle. Natty menten célba is vette. A lövés eldördült, és Hiram nadrágjának cafatai a levegőbe repültek. Ezen annyira feldühödött, hogy még gyávaságáról is megfeledkezett. Előugrott a fa mögül, és magából kikelve, vérvörös képpel ordította:

- Ezt a nadrágot megfizeti, Natty Bumppo! Még ma bepörölöm érte! Majd leszoktatom arról, hogy más emberek ruháját tönkretegye!

Vakmerő kiállása felbátorította azokat a polgárőröket, akik a közelben bujkáltak. Előjöttek rejtekhelyükről, és már-már újabb támadásra indultak, amikor hirtelen felbukkant Marmaduke Temple alakja a hegyi ösvényen.

- Mi történik itt? - kiáltotta már messziről haragosan. - Mindent abbahagyni, de azonnal! Tüzet szüntess! Egyetlen lövést sem akarok hallani! Hol élünk, hogy a polgárok fegyverrel támadnak egymásra? Mire való a seriff, ha nem tudja fenntartani a rendet? Hol a békebíró, hogy a község nyugalmáról gondoskodjék?

- Ezek a derék önkéntesek a törvény megoltalmazására vonultak ki - kezdte Richard, de a bíró a szavába vágott:

- Nagyon helytelen eszközöket választottál! Nincs szükség vérontásra!

- Én is azt mondom! - szólalt meg most egy hang a Látó-hegy tetején. - Az isten szerelmére, hagyjátok abba a lövöldözést! Tegyétek félre a fegyvereket! Az út szabad! Kívánságtok teljesül! Mindenki beléphet a barlangba!

A felszólítás általános csodálkozást keltett, de nem maradt hatástalan. Natty letette puskáját, és keresztbe font karokkal leült egy fatörzsre, mintha megadná magát. A polgárőrök sorakoztak, de még nem léptek közelebb. Mindenki feszült érdeklődéssel leste, mi következik.

Néhány perc múlva Edwards lejött a hegycsúcsról. Mellette egy ember lépkedett, akiben álmélkodva ismertek rá Hartmannra. Senki sem tudta, hogy a német telepes megint itt van Templetonban. Az ő harsány hangja szólalt meg az imént, és térítette észre

a szemben álló feleket. Oliverrel együtt bement a barlangba. Mindnyájan némán és meghökkenve néztek utánuk.

XX.
ÖREGEK ÉS FIATALOK

Körülbelül tíz percig tartott, amíg Hartmann és Oliver újra megjelent. Közben Marmaduke, Richard és a legtöbb polgárőr felkapaszkodott a barlang elé. A katonák élénken megtárgyalták a nap eseményeit; mindegyik a maga hőstettét domborította ki. De a beszélgetés elnémult, amikor a két békeközvetítő kilépett a barlangból.

Nem egyedül jöttek ki. Nyers, cserzetlen szarvasbőrökkel borított karosszékben egy furcsa alakot hoztak magukkal, és óvatosan letették a félkörben álló emberek közé, pontosan a középre. Ennek az alaknak a ruhája kínosan tiszta és rendes volt, de rendkívül kopott, sőt több helyen kifoltozott. Posztója, melyből készült, valamikor sok pénzbe kerülhetett; abban az időben csak nagyon gazdag emberek varrathattak ruhát ilyen finom kelméből. Az öregember lábán indián mokasszin volt, az is a legfinomabb fajta, melyet művészi gonddal készült, eredeti indián ábrák díszítettek. A karosszékben elnyúló alak arca komoly és méltóságteljes volt. De amikor kinyitotta szemét, és közömbösen végigjártatta a jelenlevőkön, tekintete elárulta, hogy már abba a korba jutott, amit második gyermekségnek lehet nevezni.

A két embert és különös terhüket Natty követte. Puskájára támaszkodva megállt mögöttük, és meglátszott rajta, hogy most fontosabb dolgok

foglalkoztatják, mint a saját ügyei vagy a személyes biztonsága. Nyugodtan, minden félelem nélkül nézett üldözői szemébe. Hartmann a szék fölé hajolt, és megigazította a szarvasbőrt, amin az aggastyán ült. Aztán kiegyenesedett, mintha őrséget állna mellette; fedetlen fővel állt ott, és szemében, mely máskor csupa derű és életöröm volt, most komolyság és bánat tükröződött. Oliver a másik oldalon helyezkedett el; szinte gyengéd mozdulattal tette kezét a szék támlájára.

A jelenlevők elbűvölten bámulták ezt a különös némajátékot. Egyetlen hang sem hallatszott. Az aggastyán, miután pillantása egyik arcról a másikra suhant, megpróbált felemelkedni székében. Bágyadt mosoly derengett sápadt, petyhüdt arcán; nem a jókedv mosolya volt ez, hanem az udvariasságé, melyet a jólneveltség oltott belé. Tompa, remegő hangon mondta:

- Foglaljanak helyet, uraim. Az ülés mindjárt megkezdődik. Mindenki, aki jóságos és kiváló királyunkat szereti, szívből óhajtja, hogy ezek a gyarmatok hűségesek maradjanak hozzá. Foglaljanak helyet, kérem, őfelsége csapatai ma éjszaka ebben a völgyben tartanak pihenőt...

- Őrültségeket beszél! - súgta Marmaduke. - Mit jelentsen ez?

- Az urak a mi vendégeink - folytatta az aggastyán. - Gondoskodj róluk, fiam, hogy ne szenvedjenek szükséget semmiben. Kapjanak olyan vacsorát, mely méltó őfelsége tisztjeihez. Hiszen ízletes vadpecsenyében nálunk nem lehet hiány.

- Ki ez az ember? - kérdezte Marmaduke izgatottan, mert érdeklődése percről percre nőtt, és már sejteni

kezdett valamit.

- Ez az ember - felelte Edwards kimérten, de csakhamar felemelte hangját, mintha fellángolt volna benne a visszafojtott indulat -, ez az ember, uram, akit maga előtt lát, eddig egy nyomorúságos odúban élt, elrejtőzve a világ szeme elől, megfosztva mindentől, ami az öregkort elviselhetővé teszi! Pedig valamikor meghitt barátja és bizalmas tanácsadója volt azoknak, akik ebben az országban uralkodtak. Ez az ember, aki most gyengén és gyámoltalanul kuporog előttünk, valaha félelmetes hírű, vakmerő katonatiszt volt, akit az indiánok a Tűzevő névvel tiszteltek meg. Ez az ember, aki most rongyos és koldusszegény, akinek nincs otthona, valamikor hatalmas vagyon ura volt. Az a föld, amelyen ebben a pillanatban állunk, Marmaduke Temple, jog szerint az ő birtoka volt. Ez az ember...

- A rég elveszett Effingham őrnagy! - kiáltott fel Marmaduke szinte önkívületben. - Hát lehetséges..., ő volna igazán?

- Valóban elveszett - ismételte Edwards jelentőségteljesen, és pillantásával szinte keresztülfúrta Temple bírót.

- Úgy..., akkor ön... akkor ön...

- Én az unokája vagyok.

Egy teljes perc múlt el tökéletes csendben. Senki sem beszélt. A jelenlevők szeme a két emberre tapadt, akik közt ez a szóváltás folyt. Az elhangzott szavak olyanok voltak, mint az egymásnak csapódó kardpengék. Marmaduke mélyen lehorgasztotta fejét, de nem a szégyen, hanem a mélységes hála érzése hatalmasodott el rajta. Amikor végre felegyenesedett,

szeméből könnycseppek fakadtak, és legördültek arcán. Szívélyes mozdulattal megragadta a fiatalember kezét, és így szólt:

- Oliver, megbocsátok önnek mindent, minden nyers szót, az alaptalan gyanakvást! Most már megértem és belátom, hogy nem viselkedhetett másképpen. Mindent megbocsátok önnek, csak azt az egyet nem, hogy nagyapját egy ilyen szörnyű helyen rejtegette, amikor nemcsak házam, hanem egész vagyonom az ő kényelmét szolgálhatta volna!

- Minden szava igaz, elhiheti, fiam - mondta Hartmann, Oliverhez fordulva. - Hányszor mondtam magának, hogy Marmaduke szíve aranyból van! Ilyen jó barát nincs több a világon!

- Igen, mondta, de nem tudtam elhinni. Bocsássa meg, Mr. Temple, hogy sokáig olyan bizalmatlan voltam, és olyan rossz véleményt tápláltam önről. Nem tudtam, hol ápoljam beteg nagyapámat. Szíve ide vágyott, arra a tájra, ahol legszebb éveit töltötte. A faluba nem vihettem, mert felfedezték volna kilétét. Akkor jutott eszembe egy régi jó barátja, aki a Mohawk folyónál telepedett le. Tudtam, hogy Hartmann hűségében és becsületességében sohasem fogok csalódni. A derék Bőrharisnya hozta le nagyapámat előbb a Hartmann-farmra, majd ide, a saját kunyhójába. Hartmann néha példálózott, de nem akart ilyen fájdalmas témát feszegetni. Most már látom, hogy én voltam konok. Én is, apám is igazságtalanul gondoltunk önre.

- Az apjáról beszél..., az apjáról?! - kiáltott fel Marmaduke megrendülten. - Igaz, hogy az elsüllyedt postahajón a tengerbe veszett?

- Sajnos, igaz. Engem hátrahagyott Új-Skóciában, elég rossz anyagi körülmények közt, míg ő maga Londonba

utazott, hogy dűlőre vigye kártérítési ügyét. Éveken át hiába kérvényezett, hiába követelt a Koronától kártérítést a súlyos veszteségekért, melyeket kötelessége teljesítése közben szenvedett. Végre belátta, hogy ezt csak személyesen lehet elintézni. El is intézte. Egy évet töltött Angliában, azután Nyugat-Indiába készült, ahová királyi helytartónak nevezték ki. Útközben érinteni akarta Halifax kikötőjét, hogy apjával és velem találkozzék. Mindkettőnket magával akart vinni új állomáshelyére. De a sors másképpen döntött.

- Úgy? - álmélkodott Marmaduke. - Én meg abban a hitben éltem, hogy ön apjával együtt a tengerbe veszett.

A fiatalember elpirult, mert mindenki őt bámulta, több tucat csodálkozó szempár meredt rá. Marmaduke most Hollisterhez fordult, aki ott állt emberei közt.

- Kérem, vigye vissza katonáit a faluba, és szerelje le őket - rendelkezett a bíró. - Nagyon sajnálom, hogy a seriff buzgalmában túllépte hatáskörét. Richard, intézkedj, hogy sürgősen küldjék fel ide a kocsimat. Benjamin, elég az ostobaságokból! Foglald el újra állásodat a házamban!

Ezek az utasítások nem nyerték el az összes érdekeltek tetszését, de belátták, hogy elvetették a sulykot, és a bírónak igaza van. Marmaduke tekintélye különben is sokkal nagyobb volt annál, semhogy parancsát semmibe vegyék.

Mihelyt az emberek eltávoztak, Marmaduke az idős Effingham őrnagyra mutatott, és unokájától megkérdezte:

- Nem volna helyesebb az öregurat valami védettebb

helyre vinni addig is, amíg a kocsim megérkezik?

- Bocsánat, bíró úr, de azt hiszem, a friss levegő csak jót tesz neki. Valahányszor a körülmények megengedték, és nem kellett félnem attól, hogy meglátják, mindig kivittem nagyapámat a szabadba. Engem most más kérdés nyugtalanít. Nem tudom, megengedhetem-e, hogy Effingham őrnagy az ön házának vendége legyen.

- Nem értem meg az aggodalmát. Mi kifogása lehetne ellene? Az ön apja a legjobb barátom volt. Valamikor rám bízta egész vagyonát. El kellett válnunk. De annyira bízott bennem, hogy nem kért tőlem semmiféle írást vagy elismervényt. Hallani sem akart arról, hogy megállapodásunkat tanúk előtt kössük meg. Mindezt már tudja, vagy nem?

- De igen, uram - felelte Oliver Edwards, vagy helyesebben Oliver Effingham, akit most már bízvást emlegethetünk igazi nevén.

- Politikai nézeteink ellentétesek voltak - folytatta Marmaduke. - Az ön apja a király tántoríthatatlan híve maradt, én meg szívvel-lélekkel a gyarmatok szabadságharcát támogattam. De mindketten arra gondoltunk, hogy abban az esetben, ha a gyarmatok ügye győzedelmeskedik, a rám bízott vagyon biztos kézben van és megmarad. Nem is fenyegette semmi veszély, hiszen megállapodásunkról nem tudott senki. A háború kimenetelét ismerjük. Az ön nagyapja itt maradt Connecticutben, apja pedig rendszeresen támogatta, vagyis gondoskodott az eltartásáról. Ezt tudtam, noha nagyapjával még barátságunk legboldogabb korszakában sem tartottam fenn semmiféle kapcsolatot. Az ön apja a visszavonuló királyi csapatokkal együtt hagyta el a gyarmatok területét. Egész vagyonát elvesztette, és otthon remélt

kárpótlást kapni. Itteni birtokait elkobozták és elárverezték. Én vásároltam meg szabályszerűen, az érvényes törvények szerint.

- Még így is sokba került - jegyezte meg Oliver.

- Természetesen abból a pénzből vettem meg, amit apja a kezeimre bízott. Ezt azonban nem vallhattam be nyilvánosan, mert akkor sem a pénzt, sem a birtokot nem menthettem volna meg. Az én kezemben azonban mindkettő meggyarapodott. Szorgalmam és ügyességem révén megsokszoroztam a rám bízott értéket. De az ön apját egy pillanatig sem akartam megrövidíteni. Bizonyára tudja, hogy a háború után jelentős összegeket küldtem neki.

- Igen, megtette, amíg...

- Amíg leveleim felbontatlanul vissza nem érkeztek. Az ön apja, sajnos, ugyanolyan indulatos természetű volt, mint ön. Gyakran elhamarkodottan és meggondolatlanul cselekedett. Az én természetem - és talán a hibám is - éppen ellenkező jellegű. Túlságosan körültekintő vagyok, de előrelátó is. Mindenesetre nagyon fájdalmasan érintett, hogy az az ember, akit annyira szerettem, hét éven keresztül gyanakodva gondolt rám, és hitszegő barátnak tartott, csak azért, mert a körülmények nem engedték, hogy tartozásomat nyíltan elismerjem. Ha leveleimet mind megkapta volna, bizonyára másképp vélekedik rólam. De azt a levelet, amelyet Angliába küldtem utána, ottani ügyvédem jelentése szerint alighanem elolvasta még. Amikor meghalt, már tudta az igazságot, Oliver. Mint barátom halt meg, és nem vitte magával neheztelését a sírba. Én azt hittem, ön is azon a hajón volt, Oliver, és együtt vesztek a tengerbe.

- Apám valóban úgy tervezte, hogy magával visz

Angliába, de nem volt pénze két ember átkelését megfizetni - felelte Oliver. - Ezért maradtam Új-Skóciában, ott vártam a visszatérését. Ott is tudtam meg, hogy sohasem látom többé viszont. Ott álltam egyedül, teljesen pénztelenül.

- És mit csinált aztán?

- Elhatároztam, hogy felkeresem nagyapámat. Tudtam, hogy ő is sanyarú helyzetben van, hiszen apám halálával elesett attól a segélytől, amelyből életét tengette. Amikor arra a helyre értem, ahol bujkált, megtudtam, hogy már nincs ott. Titokban elutazott. Inasa, aki szegénységében cserbenhagyta, hosszas faggatás után elmesélte, hogy nagyapámat egy öregember vitte magával, aki valamikor az ő szolgálatában állt. Rögtön tudtam, hogy az nem lehet más, mint Natty. Apám ugyanis gyakran emlegette...

- Hogyan? Natty az ön nagyapja embere volt? - vágott a szavába Marmaduke csodálkozva.

- Hát nem tudta? - kérdezte a fiatalember.

- Honnan tudtam volna? Az ön nagyapjával, mint már mondtam, nem érintkeztem, apja pedig sohasem beszélt nekem Bumppóról. Nattyt úgy ismertem meg, mint egyszerű vadászt, aki a puskájából él. Sok ilyen ember jár ezen a vidéken, Bőrharisnya sem tűnt fel nekem különösképpen.

- Natty nagyapám alatt szolgált a nyugati hadjáratok idején. Mint vadász és erdei kalauz sokszor kitüntette magát megbízhatóságával és hűségével. Nagyapám nagyon megszerette. Bizalmi emberének tekintette, úgy küldte ide, erre a vidékre, melyet annak idején Csingacsguk javaslatára a delavároktól szerzett meg. Effingham őrnagy egyszer megmentette Csingacsguk

életét. A delavárok hálából törzsük tiszteletbeli tagjának választották.

- Ez hát az alapja az ön indián származásáról szóló mendemondának?

- Csak ez, semmi más - felelte Oliver mosolyogva. - Nagyapámat indián szokás szerint a mohikán főnök fiává fogadta, és ezáltal a törzs tagja lett. Ez az igazság az én indián származásom körül, uram, bár be kell vallanom, voltak idők, amikor szívből sajnáltam, hogy fehér ember vagyok, és nem igazi indián.

- Kérem, folytassa - mondta Marmaduke türelmetlenül.

- Már nincs sok mondanivalóm, uram. Eljöttem ide, az Otsego-tóhoz, mert hallottam, hogy Natty ezen a vidéken él. Könnyűszerrel nyomára bukkantam, és legnagyobb örömömre megtaláltam nála nagyapámat is. A derék Bumppo ápolta, és gondoskodott róla, kunyhójába rejtette a világ szeme elől. Nem akarta, hogy azt, akire valamikor a legnagyobb tisztelettel néztek, most kopottan és nyomorúságosan lássák az emberek, talán még mosolyogjanak is aggkori gyengeségein.

- És ön mit tett akkor?

- Mit tehettem volna? Utolsó pénzemen puskát vásároltam, durva vadászruhába öltöztem, és megtanultam Nattytől a vadászok egyszerű életmódját. A többit már mindenki tudja.

- És mért nem fordult az öreg Fritz Hartmannhoz? - kérdezte az öreg német szemrehányó hangon. - Mért nem kért Hartmann bácsitól segítséget?

- Ne haragudjanak, uraim, most már belátom, hogy

helytelenül cselekedtem - felelte a fiatalember. - Büszkeségem nem engedte, hogy bevalljam, amit ma is csak vonakodva mondtam el. Mindenféle vad, fantasztikus terveket szőttem. Legutóbb is még arra gondoltam, hogy nagyapámat jövő ősszel New Yorkba viszem, ahol távoli rokonaink élnek. De állapota most már olyan, hogy nem bírná ki a hosszú, nehéz utat. Sajnos, a jelek szerint ugyanabba a földbe kell majd eltemetnem, ahol öreg barátja, a mohikán főnök nyugszik.

Mivel kellemes, enyhe idő volt, a kis társaság jól érezte magát a szabadban, a barlang előtt. Elbeszélgettek sok mindenről, amíg közeledő kocsikerekek zörgését nem hallották. Marmaduke kocsija érkezett meg. Közben sok félreértés eloszlott, és velük együtt a gyanakvás is, amelyet Oliver a bíró személye iránt táplált. Most már semmi kifogást sem emelt az ellen, hogy nagyapját a kastélyba vigyék. Az öregember boldogan nyúlt el az ülés párnáin; gyermekes örömét lelte abban, hogy megint hintóban ülhet.

Oliver egész este nagyapja mellett maradt; gondos szeretettel maga fektette ágyba, aztán Natty váltotta fel, aki szívesen vállalkozott arra, hogy egykori parancsnoka ágya mellett virrasszon. Oliver csak akkor hagyta őket magukra, amikor Temple bíró megkérte, hogy fáradjon át a dolgozószobájába. Odakérette Hartmann bácsit is.

- Olvassa el ezt az okiratot, Oliver - kezdte Marmaduke. - Megállapíthatja belőle, hogy eszem ágában sem volt soha önt vagy a családját megrövidíteni. Sőt ellenkezőleg, minden gondom az volt, hogy az önök jogait még halálom után is elismerjem.

A fiatalember kezébe vette a papírlapot. Első

pillantásra látta, hogy Marmaduke Temple végrendelete. A dátum megegyezett azzal a nappal, amikor a bírón szokatlan levertség és rossz hangulat vett erőt. Oliver szeme könnybe lábadt, miközben a végrendeletet olvasta, és kezében megremegett a papírlap.

Az írás szabályos végrendelet volt, és elég körülményes az akkori idők szokásai szerint, de Van School ügyvéd jogászi cikornyái sem fosztották meg világos értelmétől. A bevezetés után különben is fel lehetett ismerni Marmaduke tulajdon stílusát. Erélyes, férfias, egyszerű nyelven ismertette az egész régi történetet: hogyan kötött egész életre szóló barátságot Effingham őrnagy fiával, hogyan állapodott meg vele, hogyan váltak el útjaik, és hogy vesztette el végképp a szeme elől. Beszámolt erőfeszítéseiről, hogy nyomára akadjon; a pénzösszegekről, melyeket küldött neki, és amelyek többnyire nem érték utol, hanem a levelekkel együtt visszaérkeztek a feladóhoz. Elmondta, hogyan próbálta megtalálni barátja apját, Effingham őrnagyot, aki rejtélyes módon eltűnt, meg a barátja fiát is, a reá bízott vagyon egyetlen örökösét, aki, úgy látszik, szintén a hullámok martaléka lett.

A végrendelet ezek után részletesen felsorolta mindazokat az összegeket és értékeket, melyekkel Marmaduke Temple az Effingham családnak tartozik. Nemcsak tartozását ismerte el ünnepélyesen végrendeletében, hanem a vagyon szaporulatát is, melyet saját munkáján kívül Effingham pénzének köszönhet. Végül úgy rendelkezett, hogy minden néven nevezendő vagyonának fele leányára, Elisabethre szálljon, másik fele pedig Oliver Effinghamre, ha még előkerül valahonnan. A vagyonának ezt a részét egy kirendelt gondnok kezelje 1810 végéig. Ha Oliver Effingham addig nem ad életjelt magáról, akkor az őt megillető hagyaték felgyülemlett

kamataival együtt törvényes örököseire, az Effingham család bármilyen távoli rokonaira szálljon. Így rendelkezett Marmaduke Temple testamentuma.

A fiatalember őszinte meghatottsággal olvasta Temple bíró becsületességének ezt a kétségtelen bizonyítékát. Szinte elbűvölten meredt a sűrűn teleírt papírlapra, amikor egy kedves hang szólalt meg halkan mellette.

- Még mindig kételkedik bennünk, Oliver?

- Magában sohasem kételkedtem, Elisabeth! - kiáltott fel a fiatalember szenvedélyesen, és megragadta a lány kezét. - Egyetlen pillanatig sem voltam rossz véleménnyel magáról.

- És az édesapámról?

- Nagyon derék ember, isten áldja meg! - mondta Oliver szégyenkezve.

- Köszönöm - mosolygott a bíró, és kezet szorított a fiatalemberrel. - Mindketten hibáztunk. Ön elhamarkodta következtetéseit, én meg most is lassú és nehézkes voltam. No de most már nincs több félreértés! Birtokom és egész vagyonom fele az öné, átveheti, mihelyt a szükséges jogi formaságoknak eleget tettünk. Ami a másik felét illeti, ha szemem nem csal, könnyen meglehet, hogy az is a magáé lesz.

Oliver a lány elé lépett. Mondani akart valamit, de nem talált szavakat. Elisabeth lesütötte szemét. A bíró megfogta lánya kezét, és gyengéden Oliver kezébe tette, aztán a német telepesre kacsintott, aki eddig némán ült a sarokban, egy öblös karosszékben.

- Ezt mégsem hagyhatom szó nélkül, Bessykém! - kiáltott fel Hartmann kedélyesen. - Ha még ma is az a

délceg ifjú volnék, aki valamikor Effingham őrnaggyal együtt katonáskodott, akkor ez az álmos mamlasz nem kaparintaná el Amerika legszebb kislányát az orrom elől!

- Nono! - fenyegette meg tréfásan az ujjával Marmaduke. - Lassan a testtel, Fritz barátom! Ne felejtsd el, hogy hétszer és nem kétszer tíz esztendő van a hátad mögött. Azonkívül láttam az ebédlőben, hogy Richard valami nagyszerű tojáspuncsot kotyvaszt. Nem érdekel?

- Richard nem, az ördög vigye el mindkét bal kezét, de a tojáspuncs annál jobban! A körmére kell néznem, nehogy ezt is ellője! - kiáltott fel Hartmann, és kisietett a szobából.

Marmaduke a fiatalokra pillantott, akik egyszerűen nem vettek tudomást a világról, csak egymást nézték. Marmaduke követte Fritz barátja példáját, és lábujjhegyen kiosont a szobából.

A fiatalok szava megeredt, mihelyt magukra maradtak. Sok mesélnivalójuk lehetett, mert még egy óra múlva is annyira elmerültek beszélgetésükben, hogy észre se vették, amint Monsieur Lequoi belépett a dolgozószobába. Kijelentette, hogy sürgősen beszélnie kell Temple kisasszonnyal. Oliver nem akadályozta meg - magukra hagyta őket.

A vén francia minden bevezetés nélkül ünnepélyesen megkérte Elisabeth kezét. Hozzáfűzte, hogy előkelő rokonsága van Párizsban, akik örömmel vezetnék be ifjú hitvesét a legjobb társaságba. Nyugat-indiai ültetvényeit sem hagyta említés nélkül. Elisabeth azt felelte a franciának, hogy sajnos, elkésett egy kicsit, mert egy órája sincs, hogy odaígérte kezét Mr. Oliver Edwardsnak, illetve Effinghamnek. Monsieur Lequoi

arcán mélységes csalódás tükröződött, de nem szólt semmit. Udvariasan meghajolt, és kisétált az ajtón.

Monsieur Lequoi bánatában a seriffhez és az öreg némethez csatlakozott. Miután három pohár puncsot töltöttek belé, kihúzták belőle, hogy milyen járatban van. A francia az italtól megvigasztalódott. Kijelentette, hogy mint a ház barátja és a francia nemzet fia kötelességének tartotta megtenni ezt a lépést. Merő udvariasságból kérte meg a rokonszenves házikisasszony kezét, de ebben semmiféle érzelmi momentumok sem játszottak közre. Az ötödik pohár puncs után könnyek közt beismerte, hogy megérdemelte a kosarat, amit kapott, mert Olivernek több joga van Elisabeth kezére, mint bárki másnak. Este kilenc óra tájban búcsúzott, de még akkor sem ment haza, hanem a lelkészlakba totyogott, ahol megismételte házassági ajánlatát, de ezúttal Louisának. Miután itt is kosarat kapott, bánatosan visszaballagott a kastélyba.

Már tíz óra is elmúlt, de Richard és Hartmann még mindig a puncs mellett üldögélt. Miután kifaggatták a franciát, és megtudták, mit keresett a lelkészlakban, egyesült erővel rábeszélték Monsieur Lequoi-t, hogy próbáljon szerencsét Remarkable Pettibone úrhölgynél. Az isten tudja, hányadik pohár puncs már meglehetősen fejébe szállt a franciának, de mégsem annyira, hogy rászánja magát erre az elkeseredett lépésre.

Lassanként elmúlt a nyár. Csendes nyár volt, de mégis történt egy és más, amit érdemes elmondani.

A legfontosabb esemény Elisabeth és Oliver esküvője és Effingham őrnagy halála volt. Mindkettő szeptember elején történt. Az őrnagy néhány nappal az esküvő után halt meg. Csendesen hunyta le

szemét, mint a kialudt gyertya. Akármennyire szerették is, elhunyta nem okozott igazán fájdalmas gyászt.

Marmaduke legsürgősebb gondja az volt, hogy összeegyeztesse bírói kötelességét azzal a szeretettel, amit a két szökött rab iránt érzett. Kénytelen volt Nattyt és Benjamint visszadugni a fogdába, de gondoskodott róla, hogy kivételesen jó ellátást kapjanak, ugyanakkor gyorsfutárt küldött Albanybe, és büntetésük elengedését kérte. Közben magához hívatta Hiram Doolittle-t, és megfelelő pénzösszeg ellenében rábírta, hogy feljelentését visszavonja. Miután az megtörtént, és az amnesztia megérkezett Albanyből, a két rabot szép csendben, minden feltűnés nélkül szabadlábra helyezték. A pár napi fogság nem viselte meg őket, nem ártott meg sem az egészségüknek, sem a kedélyüknek.

Néhány héttel később Doolittle arra az elhatározásra jutott, hogy semmi keresnivalója Templetonban. Belátta, hogy sem építészi, sem jogászi képességei nem felelnek meg többé a városka rohamosan növekvő igényeinek. Azonkívül nem sok kedvet érzett ahhoz, hogy Bőrharisnyával találkozzék. Így hát felszedte sátorfáját, és továbbvonult nyugat felé.

A szegény Jotham Riddle, aki életével fizetett balgaságáért, halála előtt bevallotta, hogy szerencsétlenségét egy jósnőnek köszönheti. Ez a vén boszorkány ültette a fülébe a bogarat, hogy az Otsego-tavat környező hegyek gyomrukban drága érceket rejtegetnek. Még azt is elhitette vele, hogy varázstükre segítségével meg tudja állapítani az ilyen rejtett kincsek helyét.

Monsieur Lequoi-t súlyos csalódás érte. Hazájába visszatérve megtudta, hogy Martinique szigetét

megszállták az angolok, és a szigettel együtt az ő ottani cukornádültetvényeit is birtokukba vették.

Következő levelében viszont boldogan közölte, hogy képességeinek megfelelő állást kapott Párizsban, mely kárpótolja veszteségeiért. A templetoni társaság szívből örült a jó hírnek és kedves francia barátjuk sikerének.

E rövid kitérés után térjünk vissza tulajdonképpeni történetünkhöz.

Képzeljen el az olvasó egy gyönyörű októberi reggelt, amikor az idő olyan enyhe és kellemes, hogy a legszebb nyárral is vetekszik. A nap szinte simogatja az embert, és a levegő, amit tüdejébe szív, egész lényét életerővel és életkedvvel tölti el. Egy ilyen októberi délelőtt történt, hogy Oliver belépett a Temple ház nagy ebédlőjébe, ahol Elisabeth éppen kiadta utasításait a ház népének a napi munkák elvégzésére. Oliver arra kérte, hagyjon abba mindent, és kísérje el egy kis tóparti sétára. Elisabeth tüstént észrevette, milyen borús Oliver homloka, és milyen bánatos a hangja. Nem kérdezősködött, hanem vállára kapott egy könnyű selyemsálat, hollófürtjeit széles karimájú szalmakalap alá rejtette, és Oliverba karolva elindult vele, amerre vezette.

Átmentek a hídon, aztán letértek az országútról, és már a tó partján ballagtak, de még egyetlen szót sem váltottak egymással. Elisabeth az útirányból már körülbelül kitalálta a séta célját, és sokkal jobban tisztelte férje érzelmeit, semhogy beszélgetésre kényszerítse.

Lassan megkerülték a tó csücskét, és a lankásan emelkedő ösvényről gyönyörködő pillantást vetettek a hatalmas vízre, melynek ezüsttükrét madarak ezrei

lepték el; ezek a vándormadarak már útban voltak melegebb tájak felé, de az Otsegotó kristálytiszta vize megállította őket rövid pihenőre. A látvány olyan szép volt, hogy Elisabeth önfeledten felkiáltott:

- Istenem, milyen szép itt! Te nem látod, Oliver?

- Hogyne látnám! De most Nattyt szeretném meglátogatni.

- Sejtettem - felelte Elisabeth. - Bizonyára örül majd, ha meglát minket. Nagyon szívesen veled tartok, Oliver, de figyelmeztetlek, hogy más barátaink is vannak, azokról sem szabad megfeledkeznünk.

- Louisára gondolsz?

- Igen, Louisára és az apjára.

- Én már elhatároztam, hogy egy szép farmot ajándékozok nekik, ahol gondtalanul élhetnek.

- A szándék nemes, de attól félek, hogy ezzel nem segítenél rajtuk. Hát el tudod képzelni, hogy Grant bácsi farmer legyen, és a földet túrja? Már ez a foglalkozás a kora miatt sem neki való.

- Az sem neki való, hogy Templeton környékén a távoli tanyákat járja, és messze földön szétszórt híveit látogassa. Túlságosan fárasztó munka.

- Teljesen egyetértek veled, Oliver. Már beszéltem erről apámmal. Azt mondja, szerez Grant bácsinak egy sokkal kényelmesebb lelkészi állást, egy nagyobb városban, a Hudson partján. Louisának is jobb lesz, mert több alkalma nyílik majd társaságba járni. Olyan társaságra gondolok, ami egy ilyen finom lelkű fiatal lánynak minden tekintetben megfelel.

- Értem, drágám. Nagyon örülnék, ha édesapád ezt el tudná intézni.

- Azt hiszem, már el is intézte - felelte Elisabeth.

Közben elérkeztek arra a helyre, ahol sok éven át Natty kunyhója állt. Elisabeth csodálkozva nézett körül. Itt egy kis darabon szorgos kezek eltakarították a gyomot meg a bozótot, és gyönyörű pázsitot ültettek. A zöld pázsitot alacsony kőfallal vették körül. A bejáratnál Natty puskáját pillantották meg, a kőfalhoz támasztva. Mellette Natty két kutyája hevert a fűben, olyan békésen és nyugodtan, mintha tudnák: ha most máshol laknak is, ez a régi hely az igazi otthonuk.

Gazdájuk a pázsit közepén egy fehér sírkő előtt kuporgott, és a máris újra elburjánzó gizgazt tépdeste, nehogy ellepjék a vízszintesen fekvő kőlapot. Az egyszerű sír mellett egy másikat is lehetett látni, sokkal díszesebbet, pompásabbat. A majdnem embermagas, négyszögletes márvány síremléket szobrász készítette, gazdagon díszített urna koronázta.

Bőrharisnya most feltápászkodott az alacsonyabb sír mellől, tűnődve nézte az egyszerű kőlapot, és hangosan így szólt:

- Nagyon jól sikerült, nagyon szép rajta minden. A feliratot, sajnos, nem tudom elolvasni. De a kőbe vésett rajzok élethűek - a tomahawk, a pipa, a mokasszin tökéletes. Vajon ki fog engem ilyen szépen eltemetni, ha az én időm is letelt?

Oliver mélységes meghatottsággal hallgatta ezeket a szavakat. Csöppet sem csodálkozott a monológon.

Bőrharisnya már régen átvette az indián szokást, hogy hangosan beszélt magában.

- Még korai erről beszélni, Natty - szólalt meg Bőrharisnya háta mögött. - De ha ez a perc végül bekövetkezik, mindig lesznek barátaid, akik a szomorú kötelességnek eleget tesznek.

Bőrharisnya hirtelen megfordult, de arca a legkisebb meglepetést sem árulta el, amint megpillantotta őket.

- Eljöttetek, gyerekek, a sírokat megnézni? - mondta. - Nagyon helyes. Az ilyesmi épületes látvány öregek és fiatalok számára egyaránt.

- Remélem, neked is tetszenek a sírok, Natty - mondta Oliver. - A te véleményed jobban érdekel, mint bárki másé.

- Miért? Nekem igazán kevés alkalmam volt ilyen pompás sírokat látni, tehát nemigen mondhatok ítéletet róluk - felelte Bőrharisnya szerényen. - Mindenesetre örülök neki, hogy az őrnagyot fejjel nyugatnak, a mohikánt meg fejjel keletnek helyeztétek örök nyugalomra.

- Úgy történt, ahogy te kívántad, Natty.

- Így is helyes, hiszen életükben úgy vélték, hogy ellenkező irányban haladnak. Ám a Legnagyobb Úr úgy akarta, hogy egymás mellett pihenjenek. Egy kertbe gyűjti az igazakat, akármilyen néphez tartoztak is életükben. A legfeketébb szerecsen is odakerülhet a legfehérebb király mellé.

- Úgy van - hagyta rá Elisabeth.

Oliver a síremlékhez lépett, és fennhangon olvasta

feliratát:

ITT NYUGSZIK
IDŐSB OLIVER EFFINGHAM
A 60. BRIT GYALOGEZRED ŐRNAGYA.
TALPIG BECSÜLETES EMBER VOLT,
VITÉZ KATONA ÉS JÁMBOR KERESZTÉNY,
ÉLETE NYARÁN HATALOM ÉS GAZDAGSÁG VETTE KÖRÜL,
ÉLETE ŐSZÉN GOND, BETEGSÉG ÉS NYOMORÚSÁG.
DE MINDVÉGIG KITARTOTT MELLETTE
HŰSÉGES SZOLGÁJA ÉS BARÁTJA,
NATHANIEL BUMPPO,
AKI ODAADÓAN ÁPOLTA, ÉS GONDOSKODOTT RÓLA.
MINDKETTŐJÜK EMLÉKÉT ŐRIZZE MEG EZ A KŐ

Amikor meghallotta nevét, Natty szeme felcsillant, és arcán mosoly ömlött el.

- Igazán ott van az én nevem is, Oliver? - kérdezte. - Márványba vésztétek az öreg Bőrharisnya emlékezetét? Hát ez nagyon szép tőletek, gyermekeim. Ha az ember megöregszik, akkor tudja csak megbecsülni az ilyesmit.

Elisabeth elfordult, hogy eltitkolja könnyeit. Oliver is többször kénytelen volt torkát köszörülni, amíg ki tudta mondani:

- Megérdemelted, Natty, hogy nevedet márványba véssük..., nem arany-, hanem gyémántbetűket érdemelnél...

- Mutasd, hol a nevem! - kérlelte Natty gyerekes kíváncsisággal. - Mutasd már, hadd lássam, hol van!

Oliver megfogta öreg barátja mutatóujját, és

végigvezette nevének betűin.

- Köszönöm, kedves gyermekeim - hálálkodott újra Bőrharisnya. - Most pedig olvassátok fel, mit írtatok a mohikán sírjára.

Oliver megint fennhangon olvasta:

ITT NYUGSZIK
A LEGBÁTRABB ÉS LEGNEMESEBB INDIÁN,
A DELAVÁR, VAGYIS MOHIKÁN TÖRZS FŐNÖKE,
INDIÁN JOHN,
MÁS NÉVEN
CSINGAGUK

- Nem Csingaguk, hanem Csingacsguk! - szakította félbe Bőrharisnya. - Ez delavár nyelven annyit jelent: Nagy Kígyó. Vigyázni kell az indián nevekkel, mind jelent valamit.

- Igazad van, Natty, majd gondoskodom róla, hogy kijavítsák - felelte Oliver. - De hallgasd csak, hadd olvassam tovább:

TÖRZSÉNEK UTOLSÓ SARJA VOLT,
NÉPE ERÉNYEIT, NEM HIBÁIT TESTESÍTETTE MEG.
TISZTELETTEL ÉS MEGBECSÜLÉSSEL
ŐRIZZÜK MEG EMLÉKÉT

- Igaz, szent igaz, Oliver! - bólogatott Bőrharisnya. - Ez a legkevesebb, amit elmondhatunk róla. Hej, ha ismerted volna fiatalkorában, ha mellette harcolhattál volna úgy, mint én! Emlékszem, egyszer tizenkét friss skalp himbálózott a derékszíján, amikor a hadiösvényről hazatértünk. De nem kell úgy megborzadnia, Elisabeth, hiszen borotvált fejű harcosok skalpjai voltak, akiket becsületes harcban ölt meg, ahol saját életét is egyforma eséllyel

kockáztatta. Istenem, ha most az erdőben barangolok, eszembe jut az az idő, amikor lépten-nyomon indián törzsek táboroztak, és tíz-húsz füstoszlop szállt fel a sűrű lombok közül..., és ha meggondolom, hogy hovatovább egyetlen rézbőrű sem akad már ezen a vidéken, egészen elszomorodik a szívem. Nem mondom, látni még néha egy-egy részeg indián csavargót, aki sohasem harcol, vagy egy jenki indiánt, afféle elfajzott alakot, aki se nem fehér, se nem rézbőrű, de hol vannak már az igazi indiánok! Bizony, gyermekeim, legfőbb ideje, hogy szedjem a sátorfámat, és én is továbbmenjek.

- Tovább? - visszhangozta Oliver megdöbbent csodálkozással. - Hová akarsz menni, Natty?

Bőrharisnya elfordította arcát, hogy felindultságát elleplezze. Lehajolt, és egy jól megtömött hátizsákot emelt fel a síremlék mögül.

- Csak nem akar elmenni, Natty bácsi? - kiáltott fel Elisabeth. - Nagyon kérem, gondolja meg! A maga korában már nem való az erdőben kóborolni. A józan ész is azt tanácsolja, hogy győzze le magában ezt a vadászszenvedélyt!

- A feleségemnek igaza van, Natty - mondta Oliver. - Nem látok semmi komoly okot arra, hogy megint nyakadba vedd a világot! Nagyon kérlek, tedd le azt a hátizsákot, vagy ha mindenáron vadászni akarsz, maradj legalább itt, ezen a környéken. De az is fölösleges! Mire való ez a sok kínlódás, fáradozás?

- Kínlódás, mondod? Fáradozás? Hiszen ez az egyetlen öröm, amit még tartogat számomra az élet! Az erdő, a kóborlás...

- Nem, Natty, nem szabad itt hagynia minket! - mondta

Elisabeth. Lehajolt, és finom ujjaival gyengéden megérintette a szarvasbőr takaróba burkolt zsákot. - Látom, hosszú útra készül..., ki tudom tapogatni a vízforraló üstöt meg a lőporos szarut... Ne engedd, Oliver! Tartsd vissza! Gondolj csak arra, hogy a mohikánt milyen hirtelen érte utol a halál.

- Hiszen tudtam, hogy ez lesz a legnehezebb - felelte Natty. - Nem is akartam tőletek elbúcsúzni. Csak azért jöttem ide, hogy szép csendesen megnézzem még egyszer a sírokat. Ne haragudjatok rám, és ne ellenkezzetek egy öregemberrel, aki úgy érzi, mennie kell..., hisz a szíve úgyis itt marad veletek...

- Neked valami terved van, Bőrharisnya, valami különös terved - csóválta a fejét Oliver. - Mondd, hová igyekszel, Natty?

A vadász közelebb hajolt hozzá. Komoly arccal és bizalmas hangon - mintha valami nagy titkot árulna el, mely aztán minden ellenvetést elsöpör - suttogta:

- Azt hallottam, a Nagy-tavak környékén még rengeteg vad van..., hatalmas vadászterület az, ahol ritkán jár fehér ember, de olyan jó vadász, mint én, soha. Torkig vagyok már az emberlakta területekkel, ahol hajnaltól késő estig fejszék csattogását és telepesek lármáját kell hallgatni. Igaz, hogy nagyon szeretlek benneteket, gyermekeim, de az erdőt is szeretem..., vágyódom a nagy erdők csendje után...

- Nagy erdők? - visszhangozta Elisabeth. - Miért? Hát ez nem erdő? Vagy nem eléggé nagy? Hiszen se vége, se hossza itt az erdőnek!

- Nem, kislányom..., hogy is magyarázzam meg? Egy embernek, aki a vadonban nőtt fel, ez nem erdő. Amióta a maga édesapja telepeseket csődített ide,

nem érzem jól magam ezen a tájon. Persze, amíg az öregember, aki e díszes síremlék alatt nyugszik, még élt, nem mozdulhattam el innen. De most, hogy nincs többé, és Csingacsguk is magamra hagyott, mi keresnivalóm volna itt? Hisz ti ketten nélkülem is boldogok vagytok. De a ti mulatságaitokban én nem tudok részt venni. Nekem más kell: az erdő, a vadon. Ez az, aminek még örülni tudnék. Most, hogy életem vége felé járok, mért tagadjam meg magamtól ezt az örömöt?

- Erdőnek elég ez is - hajtogatta Elisabeth makacsul, de Bőrharisnya is hajthatatlan maradt.

- Nem, Elisabeth, nem! Nem erdő az, ahol az ember lépten-nyomon irtásokra talál, ahol több az ember, mint a vad!

- De te nem szenvedsz hiányt semmiben, Natty! Mondd meg, mi hiányzik neked, és a föld alól is előteremtjük! - kiáltott fel Oliver könyörgő hangon, szinte kétségbeesetten.

- Tudom, te jót akarsz, édes fiam. De a te ízlésed nem az én ízlésem, és az utam is máshova vezet. Úgy vagyok ezzel, mint a két halott itt a kövek alatt. Amíg éltek, az egyik kelet felé ment, a másik nyugat felé, hogy végül egymás mellett pihenjenek. Remélem, mi is találkozunk még valamikor az igazak honában.

- Ez egészen új nekem! És olyan váratlanul jött! - kiáltott fel Elisabeth, és alig tudta visszafojtani kitörő könnyeit. - Azt gondoltam, együtt akar élni velünk, Natty, és együtt is maradunk, amíg csak élünk!

- Kár minden szóért - mondta Oliver. - Látom már, a sok évtizedes szokás hatalma erősebb minden új köteléknél. Nem is kérlellek tovább, Natty. Csak egy

utolsó ajánlatot teszek még neked. Kikeresünk egy szép, magányos helyet a legtávolabbi hegyek valamelyikén, és ott rendes kis házat építtetek neked. Akkor legalább abban a tudatban élhetünk, hogy megvan minden szükséges kényelmed, és egyszer-egyszer meg is látogathatunk!

- Ne féltsétek az öreg Bőrharisnyát, gyermekeim! Szükségtelen gondoskodni róla, meg tud még állni a maga lábán! Tudom, hogy szeretetből tartóztattok, és minden szavatok a szívetekből fakad. De hiába, másképp gondolkodunk. Én az erdőt és a magányt szeretem, ti meg a sok embert, a zajos társaságot; én akkor eszem, ha éhes vagyok, ti meg minden alkalommal; én beérem a tiszta forrásvízzel, nektek az ivás is mulatság. Aztán isten minden teremtménye más-más célt tölt be: engem arra teremtett, hogy magányosan járjam az erdőt. Ha igazán szerettek, engedjetek utamra, hadd menjek oda, ahova szívem vágyakozik!

Ezek a szavak döntötték el végképp a vitát. De Elisabeth az ura vállára borult, és keservesen zokogott. Oliver meg némán törölgette a maga könnyeit. Keze nehezen engedelmeskedett akaratának, amikor zsebébe nyúlt, elővette tárcáját, egy csomó bankjegyet vett ki belőle, és Bőrharisnya felé nyújtotta.

- Tedd el - mondta -, legalább ezt a pénzt vidd magaddal! Dugd el jól a ruhádba. A szükség percében még jó hasznát veszed.

Az öregember átvette a bankjegyeket, és kíváncsian nézegette.

- Ez hát az újfajta pénz, amit Albanyben csinálnak - papirosból! Nem sokat ér annak, aki nem tanulta meg

a betűket! Nem, nem, fiam, vedd vissza ezt a vacakot! Nincs szükségem rá, nem is vehetem hasznát soha. Gondom volt rá, hogy megszerezzem magamnak a francia boltos minden puskaporát, mielőtt elutazott; hosszú időre elég lesz nekem. Ami meg a golyót illeti, azt mondják, abban az országrészben, ahova megyek, annyi az ólom, hogy csak le kell hajolni érte. És most, Madam Effingham, engedje meg, hogy az öreg Bőrharisnya megcsókolja a kezét, és az ég minden áldását kívánja önnek!

- Még egyszer kérve kérem, maradjon nálunk! - esedezett Elisabeth. - Kedves jó Bőrharisnya, ne kényszerítsen arra, hogy gondok gyötörjenek egy ember sorsáért, aki kétszer mentette meg az életemet, és hű barátja volt annak, akit a legjobban szeretek a világon! Ha nincs is kedve hozzá, maradjon itt az én kedvemért! Nyugtalan álmaimban mindig látni fogom, amint esőben, hóban, viharban járja az erdőt, amíg el nem fogy az ereje, és le nem roskad a szörnyű vad mellé, amelyet utoljára elejtett! Betegség, nélkülözés, elhagyatottság - ez legyen a sorsa? Maradjon itt, kedves jó Natty bácsi, maradjon itt közöttünk!

- Akinek a lelke olyan tiszta és ártatlan, mint a magáé, kedves leánykám, nem lehet sokáig rossz álmok martaléka - felelte az öreg vadász lassan, ünnepélyesen. - Isten óvja meg minden aggódástól, és tudom, engem is megóv majd minden bajtól. Ne gondoljon arra a csúnya vadmacskára, amelyik meg akarta marni ott az erdőben. Bízzék derék és bátor férjében, aki megvédi majd minden veszedelemtől, és higgye el, én még elég erős vagyok ahhoz, hogy vigyázzak magamra. Búcsúzásul arra kérem, ne felejtsen el, tartson meg jó emlékezetében. Éljen boldogan férje oldalán, legyen mindig igazságos, hogy nyugodtan várhassa azt a napot, amikor mindenkinek számot kell adnia cselekedeteiről, fehérnek és

rézbőrűnek egyaránt, és amikor igazság szab törvényt, nem hatalom.

Elisabeth felemelte fejét, és sápadt arcát csókra nyújtotta az öreg vadásznak. Bőrharisnya megemelte sapkáját, és ajkával tisztelettel megérintette a fiatalasszony arcát. Oliver egy szót sem szólt, csak megragadta Natty kezét, és sokáig görcsösen szorongatta. Bőrharisnya most szorosabbra húzta derekán az övet, és kezét felemelte, hogy bánatosan búcsút intsen. Egyszer-kétszer beszélni is próbált, de torkán akadt a szó. Végre vállára vette puskáját, és éles, csengő vadászhangon, mely messze elhangzott az erdőbe, kutyáit szólítgatta:

- Ide hozzám, Hektor! Te is, te szeleburdi! Még megfájdul a lábatok a sok ácsorgástól!

Szavára a kutyák odaugrottak hozzá, aztán körülszaglászták a két sírt meg a fiatal házaspárt is, mintha pontosan tudnák, miről van itt szó. Egyet-kettőt vakkantottak, majd engedelmesen gazdájuk nyomába szegődtek. Rövid hallgatás következett. Oliver nagyapja síremlékéhez dőlt, és a hideg márványlaphoz szorította égő arcát. Amikor érzelmei fölött végre győzött a férfias büszkeség, és felemelte fejét, szinte csodálkozva látta, hogy már csak ketten vannak ott: a felesége meg ő.

- Elment! - szakadt ki torkán a fájdalmas kiáltás.

Elisabeth a magasba nézett. Az erdő peremén megpillantotta az öreg vadászt, aki ott állt, és még egyszer, utoljára visszanézett. Amint tekintetük találkozott, Bőrharisnya gyorsan szeméhez emelte kezét, aztán búcsút intett, majd rárivallt kutyáira, amelyek közben odakuporodtak a lábához, és belépett velük az erdőbe.

Ezt a képet őrizte meg róla emlékezetében a két fiatal. Soha többé nem látták. Hiába volt Marmaduke Temple minden erőfeszítése, hogy nyomára bukkanjon. Bőrharisnya eltűnt, elment abba az irányba, ahol lenyugszik a nap - első volt a bátor úttörők sorában, akik egyre szélesedő ösvényt nyitottak egy egész nemzetnek óceántól óceánig, egy óriási kontinensen keresztül.

Jegyzetek

1. Az Elisabeth név becéző alakja [VISSZA]

2. Itt történt az első véres összeütközés az angolok és az amerikaiak között 1775. április 19-én [VISSZA]

3. A Richard név becézőalakja [VISSZA]

4. Ejtsd: mon győ, kö fet vu? [VISSZA]

5. Ejtsd: mon ser zsüzs; jelentése: kedves bíróm [VISSZA]

6. Ejtsd: tre for, möszjő, tre for; nagyon erős, uram, nagyon erős [VISSZA]

7. A master (ejtsd: mászter) - "úrfi" - szó torzítása [VISSZA]

8. A dragonyosok eredetileg a francia hadsereg lovas tüzérei voltak. Sisakjukat oroszlánnal harcoló sárkány ékesítette, innen a nevük. A sárkány ugyanis franciául: dragon [VISSZA]

9. Latin szó; jelentése: oszlopcsarnok [VISSZA]

10. Ejtsd: old brév; jelentése: öreg derék [VISSZA]

11. Vergilius Aeneis című eposzában szereplő karthágói királynő, aki annyira szerette Aeneast, hogy amikor kedvese elhajózott, máglyán elégette magát [VISSZA]

12. A francia "cousine" szó fonetikus alakja; jelentése: unokanővér vagy -húg [VISSZA]

13. A görögöknél, rómaiaknál istenként tisztelt orvos. Jelképe, a szent kígyó, ma is a gyógyszerészek jelvénye [VISSZA]

14. Ejtsd: ekszellan; jelentése: kitűnő [VISSZA]

15. Az Elisabeth név becézőalakja [VISSZA]

16. Ejtsd: szükr; jelentése: cukor [VISSZA]

17. Ejtsd: parblő; jelentése: nahát! [VISSZA]

18. Ejtsd: ui, madmoazell, merszi; jelentése: igen, kisasszony, köszönöm [VISSZA]

19. Gyöngyökből és kagylókból készített indián öv [VISSZA]

J. F. COOPER

A PRÉRI

Fordította és az ifjúság számára átdolgozta
RÉZ ÁDÁM és SZINNAI TIVADAR

TARTALOM

I.
A FŰTENGER

II.
A LÓKÖTŐK

III.
KÖLTÖZKÖDÉS

IV.
CSALÁDI PERPATVAR

V.
A TÜZÉRSZÁZADOS

VI.
HOVÁ LETT ASA?

VII.
A GYANÚ ÁRNYÉKA

VIII.
INEZ TÖRTÉNETE

IX.
HEKTOR VESZÉLYT SZIMATOL

X.
KÜLÖNÖS PÁRBESZÉD

XI.
BOZONTOS FEJEK

XII.
A NAGY VARÁZSLÓ

XIII.

A LEGVESZEDELMESEBB ELLENSÉG

XIV.
AZ ÁRULÓ HÓ

XV.
A SZIÚK FOGSÁGÁBAN

XVI.
A TOMAHAWK

XVII.
HARCOK VÍZEN ÉS SZÁRAZON

XVIII.
A LESZÁMOLÁS

XIX.
INDIÁN VENDÉGSZERETET

XX.
NATHANIEL BUMPPO EMLÉKÉRE

I.
A FŰTENGER

Valamikor sok vita folyt arról, okosan tette-e az Egyesült Államok kormánya, hogy Louisiana állam francia részét Napóleontól tizenhárommillió dollárért megvásárolta. Okosan tette-e, hogy amúgy is gyéren lakott területét a Mississippitől nyugatra elterülő pusztasággal növelte? Ez 1803-ban történt, és csakhamar megindult a telepesek áradata a Mississippin át nyugatra. Kiderült, hogy sok ember van, aki szereti a magányt, a kalandokat, a harcot a természettel és az indiánokkal. Sokan a "Folyók Atyja" ölében, vagyis a Mississippi völgyében telepedtek le, ahol az iszapos föld jobb termést ígért.

Mások azonban, a merészebbek és vállalkozóbb szelleműek, a vízmosások mentén törtek előre, a leendő új állam - egyelőre csak territórium - belsejébe. Céljuk a Nyugat volt, az ismeretlen Nyugat, még fel nem fedezett titkaival, ez a Sziklás-hegységig vagy talán még annál is messzebb elnyúló táj, amely állítólag mesés ásványi kincsekben bővelkedett.

1804 őszén az egyik kiszáradt vízmosásból vagy húsz emberből álló kis csapat bukkant elő, részint lóháton, részint gyalog, részint szekereken, amelyek zsákokkal, batyukkal, pokrócokkal, ládákkal, konyhaedényekkel és mindenféle háztartási limlommal voltak megrakva. A kocsik közt feltűnt egy gondosan letakart ponyvás szekér is, melynek belsejébe nem lehetett belátni. A lassú menetet kis juhnyáj és néhány szarvasmarha követte.

A menet élén hatalmas termetű, napbarnított arcú, izmos férfi lépkedett, akinek talán csak a lomhasága árulta el, hogy már az ötvenes éveit tapossa. Kényelmesen, de kitartóan haladt előre, nem kerülgette az akadályokat - olyan volt, mint egy ellenállhatatlan erővel csörtető, nehéz, otromba elefánt.

Alacsony homloka és széles, előreugró álla is növelte arcának durva kifejezését.

A hatalmas férfi ruhája afféle vadnyugati farmerre vallott volna, ha nem szól a feltevés ellen a sok ízléstelen, tarka cifraság, amit magára aggatott. Vastag posztóból készült zekét és bőrnadrágot viselt: a foltos, mocskos zeke gombjait gondosan kifényesített, csillogó mexikói ezüstdollárok helyettesítették. Derekán a szokásos szarvasbőr szíj helyett rongyos, de rikító színű selyemöv pompázott. Ebből az övből hosszú vadászkés szarvasagancsból

faragott és ezüstveretekkel díszített nyele kandikált elő. Finom kidolgozású nyestbőr sapkáját még egy királynő is büszkén viselhette volna. Hátán puskát vitt, melynek drága mahagónifából készült agyát szintén ezüstveretek ékesítették. Felszereléséhez tartozott még a nehéz golyótáska és a jól megtömött lőporos szaru, valamint egy nagy, csillogó, éles fejsze is. Mindezt nehézkes járásával és lomha mozdulataival ellentétben olyan könnyűszerrel hordozta, mintha súlyukat nem is érezné.

Mellette egy sokkal egyszerűbb ruhájú, mogorva arcú, szúrós tekintetű, zömök férfi baktatott, aki majdnem olyan idős lehetett, mint Ishmael Bush (így hívták a prémsapkás családfőt). Mögöttük jó néhány fiatalember menetelt hangosan beszélgetve, tréfálkozva. Feltűnően egyformák voltak, és feltűnően hasonlítottak a prémsapkáshoz; első pillantásra észre lehetett venni, hogy testvérek - Ishmael Bush fiai valamennyien. A legfiatalabb még kamaszkorban volt, de már majdnem elérte apja hatalmas termetét.

A menethez két nő is tartozott. Az idősebbik - sápadt és már kissé ráncos képű asszony - Ishmael Bush felesége volt. A másik legfeljebb tizennyolc éves lehetett. Finom vonású arca, városias ruhája, modora és viselkedése elárulta, hogy jobb családból származik. Hol az idősebb asszonnyal beszélgetett, hol meg hátraszaladt az egyik kocsihoz, amelyből pufók, barna arcú, lenszőke hajú gyerekek kandikáltak ki.

Előttük a préri terült el, a kisebb domboktól megszakított, végtelen, hullámos pusztaság, melynek kiszáradt földjébe a legkeményebb ekevas sem tudott volna behatolni. Fű is csak gyéren nőtt rajta, eltekintve a mélyebb helyektől, ahol olykor összegyűlt némi esővíz; itt a fű olyan magas volt, hogy még a lovas

embert is eltakarta. A táj sivárságát alig enyhítette az itt-ott látható kisebb facsoportok hervadó lombjainak őszi színpompája. A kocsikerekek ezen a prérin éppoly kevés nyomot hagytak, mint az állatok patái.

A türelmes juhok hiába harapdálták az aszott füvet, nem tudták vele éhségüket csillapítani.

Ahogy egy domb tetejére értek, a csapat vezetője kezét szeme fölé emelte, és kémlelődve nézett körül. Megfelelő helyet keresett, ahol megvan az a három dolog, mely a táborozáshoz elengedhetetlenül szükséges: ivóvíz, tüzelő és dúsabb fű az állatok számára. De ami messziről zöld fűtengernek látszott, közelről inkább sivataghoz hasonlított. Pedig a nap már lemenőben volt, és ember, állat egyaránt rászorult az éjszakai pihenőre.

Ebben a pillanatban, amikor a kis csapatot már-már csüggedés fogta el, egy váratlan látvány valósággal felrázta őket bágyadtságukból.

A nap már félig eltűnt a következő domb mögött, és sugarai bíborvörösre festették az ég alját. Ebből a még mindig vakító sugárzásból egy emberi alak emelkedett ki. Itt állt a szemközti domb gerincén, egyedül, tűnődő testtartásban, teljesen mozdulatlanul. Szinte olyan volt, mint egy földöntúli jelenség. Még elég messze lehetett, de a préri csalóka levegője mintha közelebb hozta volna. Ishmael Bush úgy érezte, csak a kezét kellene kinyújtania, hogy elérje.

- Küldd előre a fiúkat! - kiáltott rá a felesége éles hangon. - Asa meg Abner nézze meg közelebbről, ki az, és mit akar.

- Mit kell itt találgatni? - mordult fel a szúrós tekintetű, zömök ember, aki ha nem is hasonlított Bushnéhoz,

mégis őrá emlékeztetett. - Egy golyót belé, és a dolog el van intézve! - Már vállához emelte puskáját, és hozzátette: - Ezen a vidéken gyakran csavarognak páni indiánok. Olyan sok van belőlük, hogy eggyel kevesebb már nem számít.

- Ne bántsa! - sikoltott fel a fiatal lány ijedten. - Nem vétett nekünk semmit!

- Ellennek igaza van - mondta a másik férfi, és óriási ujjával lecsapta a lövésre emelt puska csövét. - Nem kell elhamarkodni semmit. Majd a fiúk megnézik, mi van ott.

Közben az ég színe megváltozott. A bíborszínű ragyogást szelíd szürkeség váltotta fel; a másik dombtetőn álló ember is természetesebbnek tetszett. Az idegen semmi jelét sem adta ellenséges szándékainak. Amikor közelebb értek hozzá, látták, hogy igazán nem kell félni tőle. Ez az ember nagyon idős volt, legalább nyolcvanéves. Sovány, szikár teste még mindig délcegnek tűnt, és meglátszott rajta, hogy nem betegség viselte meg, csupán az évek száma. Egykor bizonyára erős inai és izmai még nem voltak egészen petyhüdtek. Egész lényéből szívós kitartás sugárzott, és ha nem is győzhette le a természet törvényeit, rugalmasságából még ebben a magas korban is megőrzött valamit. Ruhája állatbőrökből állt, melyeket prémes oldalukkal kifelé viselt. Válláról lőporszaru és golyótáska lógott, ő maga egy egészen szokatlanul hosszú puskára támaszkodott. Ez a fegyver olyan kopott volt, mintha öregebb volna, mint a gazdája.

Amikor a jövevények a magányos öreg közelébe értek, lábainál egy nagy, sovány kutya tápászkodott fel, és morogni kezdett.

- Csend, Hektor! Feküdj! - szólt rá az öreg kissé reszketeg hangon.

- Ha itt él, bizonyára ismeri ezt a tájat - szólt a csapat vezetője. - Nem mondaná meg, hol találunk egy jó helyet, ahol megpihenhetnénk éjszakára?

- Már annyi ember van odaát, a folyón túl, hogy itt keresnek helyet maguknak? - kérdezte az öreg válasz helyett.

- Van még ott hely elég, de én már szűknek éreztem - mondta Ishmael. - Mit gondol, milyen messze lehetünk a Nagy Folyótól?

- Egy űzött szarvasnak ötszáz hosszú mérföldet kellene szaladnia, hogy lehűtse magát a Mississippi habjaiban.

- Hogy hívják ezt a helyet?

- Hogy hívják az égnek azt a darabját, ahol azt a kis felhőt látni?

Ishmael tűnődve nézett rá, mintha nem tudná felfogni ezeknek a szavaknak az értelmét. Már-már azt hitte, az öreg csúfolódni akar vele.

- Úgy látom, nem szívesen felel a kérdéseimre. Pedig illik egy vándornak tanácsot adni. A jó szó nem kerül semmibe, és néha jó barátokat szerez.

- Nem tagadtam meg a tanácsot. Ezzel tartoznak az öregek a fiataloknak. Mit akar tudni?

- Hogy hol üssek tábort éjszakára. Magam nem vagyok finnyás, de a jószágra is kell gondolnom.

- Jöjjön velem. Megmutatom, hol van jó fű és jó víz. Ennél többet úgysem tud ez a préri nyújtani.

Az öreg ezzel vállára kapta nehéz puskáját, mégpedig korát meghazudtoló könnyedséggel, aztán elindult a völgy felé.

Csakhamar elértek egy alkalmasnak tetsző helyre. Kristálytiszta vizű forrás csobogott a domb tövében, és körülötte dúsan nőtt a fű. Az állatok meggyorsították lépteiket; ösztönszerűen megérezték, hogy célhoz érkeztek.

Az öregember megállt, és kérdő pillantást vetett a prémsapkásra. Ez körülnézett, és lassan, kényelmesen vizsgálgatta a terepet; minden mozdulatán meglátszott, hogy soha életében nem sietett el semmit.

- Jó lesz - mondta végül. - Fiúk, mindjárt itt az este. Mozgás!

A fiúk engedelmeskedtek. Néhány fejsze csúszott le a földre. Az apa hátizsákját és puskáját lerakta a fűbe, és a mogorva, zömök emberrel együtt - aki egyébként a sógora volt, feleségének a bátyja - a lovakhoz lépett, és kifogta őket a kocsiból.

Közben a legidősebb fiú könnyedén fokáig belevágta fejszéjét egy nyárfa törzsébe. Egy pillanatig megelégedetten szemlélte mozdulata eredményét, aztán meglengette fejszéjét a feje fölött, olyan ügyesen és kecsesen, mint egy vívómester a kardját, majd egyetlen csapással leterítette a magas fát, mely ropogva lezuhant a földre. Öccsei követték példáját. Csodálatosan rövid idő alatt szép kis tisztást vágtak a facsoport közepén.

Az öregember, aki őket idevezette, figyelmesen, de szótlanul nézte munkájukat. Amikor egyik fa a másik után kidőlt, szomorú arccal felpillantott az égre, majd keserű mosollyal elfordult, és valamit motyogott magában. Közben a legfiatalabbak tüzet gyújtottak. Vígan ropogott a máglya. Most apjuk is, nagybátyjuk is megragadta a gondosan letakart ponyvás szekér kerekeinek küllőit, úgy vonszolták fel a szekeret egy kis halom tetejére, a bozót szélére. Itt rudakat vertek a földbe, és összekötötték a szekér tetejének abroncsaival. Majd nagy pokrócokat szedtek elő, ráterítették a szekérre, és alsó szegélyüket kis cövekekkel a földhöz erősítették. Így tágas, kényelmes sátor keletkezett.

A kíváncsiság olyan emberi tulajdonság, amely a magányos embereket sem hagyja el. A mi öreg remeténk is nagy érdeklődéssel nézte a titokzatos készülődést. Rövid habozás után a sátorhoz lépett, és két pokrócot éppen szét akart húzni, hogy a résen bepillantson, amikor a zömök férfi, aki már akkor puskát emelt rá, amikor először megpillantotta, megragadta karját, és durván elrántotta a sátor mellől.

- Én is adok magának egy jó tanácsot, öreg! - mondta rekedt hangon. - Ne üsse bele az orrát mások dolgába!

- Csak meg akartam nézni, hogy rendezkedtek be odabenn - felelte az öreg. - Nem gondoltam semmi rosszra. Eszembe se jutott, hogy rejtegetnek valamit.

- Hát ezt honnan veszi? Nem rejtegetünk semmit, csak azt akarjuk, hogy békében hagyjanak.

Az öreg nem folytatta a vitát. Félrehúzódott, és hátat fordított a sátornak. Ebben a pillanatban a prémsapkás elkiáltotta magát:

- Ellen Wade! Ellen Wade! Jöjjön csak ide!

A csinos arcú fiatal lány, aki a tűz körül foglalatoskodott, odaszaladt Ishmaelhez. Halkan néhány szót váltottak, aztán bementek a sátorba.

A fiúk az állatokról gondoskodtak, a kisebbek kukoricát törtek mozsarakban, hogy anyjuk elkészíthesse a hominy néven ismert puliszkát vacsorára.

Már félhomály borult a prérire, amikor Bushné éles hangja, mely jó messzire elhallatszott, a családot vacsorázni hívta. Ishmael meghívta a magányos öreget, hogy tartson velük.

- Köszönöm - felelte az öreg, és helyet foglalt a párolgó bográcс mellett. - Nagyon korán szoktam vacsorázni, és már régen túl vagyok rajta. De szívesen leülök egy kicsit, mert nagy ritkaság, hogy fehér emberrel beszélhetek.

- Régen telepedett le ezen a tájon? - kérdezte a családfő, aki annyira teletömte száját az ízletes hominyval, hogy alig lehetett érteni a szavait.

- Már sok éve élek itt, de nem nevezném magamat telepesnek - felelte az öreg -, mert nincs állandó lakásom. Négy hétnél hosszabb időt nem szoktam egy helyen tölteni.

- Persze vadász, ugye? - mondta Ishmael, és egy pillantást vetett vendége felszerelésére. - A holmija elég ócska, úgy látom.

- Hamarosan sutba kerül, akárcsak a gazdája - felelte az öreg. - De már most sincs rá szükségem. Nem vagyok már vadász, csak trapper.[1]

- Mindegy az, akkor is csak állatokból él, nem?

- Én nem tartom mindegynek. Több mint ötven évig jártam az erdőt anélkül, hogy akár csak egy madárnak is tőrt vetettem volna, nem is szólva az alattomos csapdákról.

- És legalább jól keres vele?

- Nagyon kevésre van szükségem - felelte az öreg nyugodtan. - Mi kell már egy olyan embernek, mint én vagyok? Egy köteg prém, amit egy szarunyi lőporra meg egy rúd ólomra becserélhetek. Mert néha azért elsütöm a puskámat is.

- Erre a környékre való, öreg?

- Dehogyis. A tengerparton születtem, de életem legnagyobb részét az erdőkben töltöttem.

- Hogy került ide olyan messziről?

- Lassanként, az évtizedek folyamán. Amíg a Hudsontől idáig vándoroltam, majdnem mindig vadpecsenyén éltem. Magam lőttem, és magam készítettem el.

- Arrafelé is járt már? - kérdezte Ishmael Bush, és kanalával nyugat felé mutatott. - Meddig lehet menni arrafelé?

- Hónapokig vándorolhat, és mindig ugyanazt fogja látni. Néha azt kell hinnem, hogy az Úristen azért teremtette ezt az egyhangú prérit, hogy elvegye az emberek kedvét a vándorlástól.

Elhallgatott, és gondolataiba mélyedt. A többiek

bádogtányérjuk fölé hajolva, buzgón tömték magukat. Az öreg trapper végül felkapta fejét, és megkérdezte:

- És maga meddig akar nyugat felé törni?

- Amíg jónak látom megállni vagy visszafordulni - felelte Ishmael olyan nyers hangon, mintha gátat akarna vetni a további kérdéseknek. Felállt, és elindult a sátor felé. A többiek is felálltak, és vendégükkel mit sem törődve, folytatták előkészületeiket az éjszakára. A kivágott fák ágaiból, durva pokrócokból és bölénybőrökből kisebb sátrakat vertek, ahová a nők és a gyerekek visszavonultak. A férfiak még fatörzseket gyűjtöttek, és körülbarikádozták a tábort. A közepén tágas helyet hagytak, ahová behajtották az állatokat. Ezután megbeszélték az őrség rendjét. Két fiatalember mindjárt puskát ragadott, megvizsgálta a taplót és kovát, aztán elfoglalta őrhelyét a bozót szélén, az egyik a tábor jobb, a másik a bal oldalán, olyan pontokon, ahonnan jó messze el lehetett látni.

- Maga is lepihenhet köztünk, van pokrócunk elég - mondta Ishmael, de az öreg megrázta a fejét, és anélkül, hogy bárkitől is elköszönt volna, lassú léptekkel elindult a domb felé, ahonnan idejött.

Az újhold vékony sarlója halvány, remegő fényével alig világította meg a préri dombjait és völgyeit, a végtelen fűtenger megdermedt hullámait. Az öregember visszatért kedvenc dombocskája tetejére, ott leeresztette válláról hosszú puskáját, és megszokott mozdulattal csövére támaszkodott. Kutyája, mely sohasem maradt el tőle, most lekuporodott a lábához. Az öregember átengedte magát tűnődéseinek.

Az öreg kutya csendesen szunyókált. De a hű állat egyszerre csak felemelte fejét, és mély morgással

felriasztotta gazdáját álmodozásából.

- Mit akarsz, Hektor? - hajolt az öreg nagy szeretettel kutyája fölé. - Mi nyugtalanít, kedves jó kutyám?

A kutya felnézett rá, és hosszas vonítással válaszolt, azután újra bedugta a fejét a fűbe, mintha eleget mondott volna.

- Figyelmeztetni akarsz valamire? - kérdezte az öreg halkan. - Mi legyen az, Hektor? Beszélj értelmesebben!

De a kutya meg se moccant, mintha elaludt volna. Gazdája óvatosan körülnézett. Még mindig éles szeme csakhamar felfedezett a távolban egy karcsú alakot, melynek körvonalai elmosódtak: olyan volt a csalóka fényben, mintha a levegőben lebegne. De egyre közelebb jött, és nemsokára fel lehetett ismerni benne azt a lányt, akit az öreg a tábortűznél látott először.

- Jöjjön csak közelebb, jöjjön bátran! - kiáltott felé, mert észrevette, hogy a lány tétovázva megáll. - Nem kell félnie, hogy valami bántódása esik.

Az öreg szelíd, barátságos hangja felbátorította a fiatal lányt.

- Azt hittem, a bácsi már messze jár - mondta, amikor odaért, és aggódva körülnézett.

- Akkor annál nagyobb merészség, hogy sétára indult a sötétben - felelte a trapper. - Csodálom, hogy az apja elengedte.

- Nekem nincs apám! - kiáltott fel a lány hevesen.

Az öreg megértő részvéttel nézett rá.

- Akkor miért jött el ebbe a pusztaságba, ahol a férfiak közül is csak a legerősebbek és a legbátrabbak állhatják meg a helyüket? Nem tudta, hogy ha átkel a Mississippin, maga mögött hagyja az egyetlen jó barátot, aki a zsenge és gyenge fiatalokat oltalmába veszi, különösképpen, ha árvák?

- Kire gondol?

- A törvényre. Néha kellemetlen, hogy van, és megnyirbálja az ember szabadságát. De ha nincs, akkor látjuk csak, milyen nagy szükség van rá.

A lány nem felelt, zavartan hallgatott. De amint az öreg trapper becsületes arcába nézett, valami arra késztette, hogy megszólaljon.

- Isten őrizz, hogy azok közül, akiket ma este a táborban látott, bárki is az apám vagy a rokonom legyen! Bárcsak azt mondhatnám, hogy semmi közöm hozzájuk! De mondja csak, kedves bácsi, csakugyan egyedül él itt? Nincs itt senki más?

- Dehogy nincs, kislányom! Ezrével kószálnak itt az emberek - ennek az országnak jog szerinti birtokosai. A rézbőrűekről beszélek, persze. Fehér embert ritkán látni.

- Nem is találkozott fehér emberrel rajtunk kívül? - vágott a szavába a lány izgatottan.

- Az utóbbi napokban nemigen - felelte az öreg. - Csitt, Hektor! - válaszolt kutyájának alig hallható halk morgására, majd újra a lányhoz fordult. - A kutyám valami rosszat szimatol a szélben. A feketemedvék néha kimerészkednek idáig az erdőből. A kezem már nem olyan biztos, mint valamikor, kisasszonyom. De amíg engem lát meg a puskámat, nincs különösebb

oka félni.

A lány lassan ráemelte szemét, és arca nagyon komoly, szinte szomorú lett. Mintha mondani akart volna valamit, de nem tudná rászánni magát.

A kutya hirtelen vakkantott egyet, és orrát a levegőbe fúrta. Mindketten abba az irányba meresztették szemüket, hogy felfedezzék, mitől akarja óvni őket a derék, hű állat.

Az öreg vadász nagyon elcsodálkozott, amikor észrevette, hogy megint egy ember körvonalai bontakoznak ki a sötétségből; ez most férfi volt, és éppen ellenkező irányból közeledett, mint az imént a lány, vagyis nem a kivándorlók táborából. Furcsa dolog volt, de az öreg nem veszítette el a hidegvérét.

- Ez már férfi - mondta -, és fehér ember, mert a járása nem olyan könnyű, mint az indiánoké. Nem tudom, ki lehet, és mi a célja. Mindenesetre legyünk óvatosak.

Ezzel felemelte puskáját, és ujjával megnyomkodta a taplót. A lány remegő kézzel ragadta meg a karját.

- Az isten szerelmére, vigyázzon! - suttogta rémülten. - Hátha ismerős vagy jó barát!

Az öreg elcsodálkozott ezeken a szavakon, de már nem volt ideje érzelmeinek kifejezést adni. A közeledő férfi alig huszonöt lépésnyire volt tőlük. Hektor felemelkedett, és fenyegetően indult feléje.

- Hívja vissza a kutyáját! - szólalt meg egy mély férfihang. - Magam is kutyabarát vagyok, és nem szeretném, ha kénytelen lennék belelőni.

- Hektor, ide! Hallod, mit mond ez a rossz ember? - csitította kutyáját az öreg, majd az idegenhez fordult: - Jöjjön csak bátran, ha nincsenek rossz szándékai. A kutyám már fogatlan, csak morogni és ugatni tud, harapni nem.

Az idegen ott állt előttük. Gyors pillantást vetett a lányra, majd fürkészően végignézett a trapperen.

- Melyik felhőből pottyant alá, öreg? - kérdezte. - Vagy csakugyan itt él, ebben a pusztaságban?

- Nem szoktam a felhők közt járni, és itt a földön tanyázom, nem messze ettől a dombtól. De ha nekem is szabad kérdeznem valamit: maga hogy kerül ide?

- Lassan csak, öreg! Előbb én kérdezek. Mondja csak, miféle sportot űz a holdvilágban? Ilyenkor csak nem les bölényekre?

- Találkoztam egy csapat kivándorlóval, akik a másik domb mögött ütöttek tábort éjszakára. Megvártam, míg berendezkednek, és most visszatérek a wigwamomba. Remélem, nincs kifogása ellene.

- Miért is volna? Csak azt mondja meg, hogy kerül ide ez a fiatal lány. Talán megkérte, hogy mutassa meg magának az utat? Ő talán jobban tud tájékozódni a prérin?...

- Véletlenül találkoztam vele, éppen úgy, mint magával. Tíz éve élek ezen a síkságon, de még sohasem találkoztam annyi sápadtarcúval, mint ma este. Ha nem hiszi, kérdezze meg a barátnőjét.

- Barátnőmet? - ismételte a fiatalember. Levette sapkáját, és ujjaival végigszántott bozontos haján. - Most látom először. Mindjárt be is mutatkozom neki.

- Hagyd ezt, Paul! - vágott a szavába a lány. - Ez derék, becsületes öregember. Előtte nem kell titkolóznunk.

- Mit beszélsz, Ellen? Hát elfelejted, hogy megfogadtuk...

- Nem felejtettem el semmit. De nézz csak az arcába ennek a bácsinak. Tőle nem kell tartanunk. Derék, jóságos trapper.

- Trapper? Akkor hadd szorítsam meg a kezét, öregapám! A kettőnk mestersége rokon.

Az öreg vizsgálódva végignézett a jól megtermett, izmos és hajlékony fiatalemberen, aki könnyedén puskájára támaszkodott. Kedves arcán nyoma sem volt a gondnak vagy az aggodalomnak.

- Sokféle mesterség van - mondta az öreg fejcsóválva -, és vigyázatlan állatokat tőrbe csalni nem nagy dicsőség. Inkább ravaszság kell hozzá, mint bátorság. Öreg koromra magam is ráfanyalodtam. De egy fiatalemberhez különb mesterség illik.

- Egy szóval se mondtam, hogy trapper vagyok! Soha életemben nem állítottam csapdát még egy hörcsögnek sem!

- Hát akkor miből él?

- Ha egy medvével találkozom, nem nyugszom, amíg a talpát meg nem sütöm. A szarvasokat sem kímélem. Ami meg a bölényeket illeti, öreg, többet ejtettem el belőlük, mint ahány ökröt Kentucky legnagyobb mészárosa letaglózott!

- Szóval ért a puskához? - kérdezte az öreg, és szeme

felvillant. - Biztos keze van és éles szeme?

- Egyikre sincs panaszom. De ha valakinek meggyűlik a baja velem, annak lesz oka panaszra, azt hiszem.

- Tetszik nekem ez a fiú! - Az öreg trapper elismerő fejbólintással fordult Ellenhez. - És mondja csak - fordult vissza a fiatalemberhez -, eltalált már egy bakot ugrás közben a szarva között?

- Éppúgy azt is kérdezhetné, megízleltem-e a húsát valaha.

- Igazán? No, akkor szép, hosszú és boldog élet vár magára. A vadászélet a legszebb a világon. Az én időm már lejárt, de ha kívánhatnék valamit, azt mondanám: legyek újra húszéves, és térjek vissza az erdőbe. És mit csinál a prémekkel?

- Miféle prémekkel? Én csak akkor sütöm el a puskámat, ha vadpecsenyére fáj a fogam. Megeszem a porciómat, és a többit átengedem a prérifarkasoknak. A prém meg éppenséggel nem érdekel. Van nekem olyan mesterségem, mely többet hoz minden prémnél.

Ezzel a fiatalember leakasztott a nyakából egy henger alakú bádogedényt, felcsapta a fedelét, és odatartotta az öreg elé. A legfinomabb méz illatát érezte a trapper.

- Méhvadász! - kiáltott fel elismeréssel. - Ez már igen!

- No, most már tudja, ki és mi vagyok - mosolygott a fiatalember. - Miután a kíváncsiságát kielégítettem, megkérném, engedje meg, hogy néhány szót váltsak ezzel az ifjú hölggyel négyszemközt.

- Nem, nem kell elmennie! - kiáltott fel Ellen, és az öreg karjára tette kezét. - Beszélj nyugodtan, Paul! Nem

mondhatsz olyat, amit a bácsikának nem szabad meghallania.

- Ember legyen a talpán, aki a nőkön el tud igazodni! - dünnyögte Paul kissé bosszúsan. - Te voltál az, aki szavamat vetted, hogy szerelmünket nem árulom el senkinek. Nekem aztán igazán nem kenyerem a titkolózás. Ha akarod, most mindjárt odamegyek a nagybátyádhoz, akit isten tudja, mért nevezel így, és megmondok mindent, akár tetszik neki, akár nem.

- Már megint elhamarkodnál mindent! Nagyon meggondolatlan vagy, Paul Hover! Nagyon jól tudod, milyen veszély fenyegetné életedet, ha Ishmael Bush vagy a fiai megtudnák, hogy követed őket!

- Oka van, hogy bujkáljon? - kérdezte az öreg Paul Hovert.

- Az ugyan nincs! De van okom rá, hogy egyelőre ne mutatkozzam a jeles társaság előtt. Többet most nem mondhatok. Legyen olyan szíves, öreg, várjon egy kicsit ott a bokrok közt, amíg nem váltok néhány szót Ellen kisasszonnyal.

- Ne haragudjék - kérlelte a lány is. - Mindjárt odamegyek én is, és elköszönök öntől, mielőtt visszatérnék a táborba.

A trapper szó nélkül elballagott. Csak akkor állt meg, amikor már egy szót sem hallhatott abból, amit beszélnek. Kutyája letelepedett a lábához, és fejét a magas fűbe rejtve, mindjárt elaludt. De néhány perc múlva, mintha hirtelen felrázták volna álmából, felugrott, előreszaladt, majd visszatért a gazdájához, és okos fejét felemelve, felnézett rá.

- Mi az már megint, Hektor? - kérdezte a trapper, a

kutya nyakát simogatva. - Mi nyugtalanít? Mondd meg szépen, jó kutyám.

Hektor halkan morgott.

- Ez éppen elég - dünnyögte az öreg. - Többet ér sok szónál. - A fiatal párhoz sietett, akik annyira elmerültek a beszélgetésben, hogy közeledését észre sem vették. - Nagyon sajnálom, kedveseim, de most egy kicsit vigyáznunk kell. Úgy látszik, nem vagyunk egyedül ezen a tájon, ami az emberi faj szégyenére azt jelenti, hogy veszélyben vagyunk.

- Ha az öreg Ishmael valamelyik fia ólálkodik itt, mindjárt ellátom a baját, akármilyen óriás is! - jelentette ki a méhvadász.

- Mi jut eszedbe! - felelte a lány. - Mihelyt beterelték az állatokat, lefeküdtek aludni. Alszik most valamennyi, kivéve azt a kettőt, aki őrséget áll.

- Pedig a kutya érez valamit - mondta Paul. - Nekem is volt egy kutyám otthon, Kentuckyban, akire jobban hallgattam, mint bármely emberfiára. Sohasem csalódtam benne.

Hektor, mintha csak bele akart volna szólni a beszélgetésbe, panaszos, elnyújtott vonításban tört ki. A trapper előrehajolt, és feszülten figyelt a messzeségbe. Azután szeretettel megsimogatta kutyáját, és így szólt:

- Ha tanultam valamit nyolcvan esztendő alatt, úgy megtanultam, hogy nem az ember az egyetlen élőlény, akit a természet értelemmel áldott meg. Nem tudom, miféle veszély fenyeget, talán a kutya sem tudja, de hogy valami baj van, arra szavamat adom. Hallgassanak egy öregember tanácsára, és ne

tétovázzanak egy percig sem. Ki-ki igyekezzék arra a helyre, ahol biztonságban érezheti magát, különösen a kisasszony.

- Nem engedem el egyedül! - kiáltott fel a fiatalember.

- Én meg nem engedem, hogy elkísérj! - felelte a fiatal lány. - Nekem mindenesetre vissza kell mennem a táborba. Jó éjszakát, bácsika!

- Csitt! - intett Paul. - Figyeljünk csak! Nem bölénycsorda közeleg? Mintha lábak dobogását hallanám.

Mindnyájan feszült figyelemmel hallgatóztak. Valóban, nagyon halk, de különös nesz ütötte meg fülüket.

- Úgy lesz, ahogy mondom - mosolygott Hover. - Talán egy puma kergeti a csordát, azért rohannak úgy.

- Ne higgyen a fülének - mondta az öregember, aki még mindig mozdulatlanul állt, mint egy szobor, s úgy figyelt. - A bölény nem lép ilyen nagyot. Ez hosszabb lépések nesze. Most a völgy mélyében járnak, ahol magas a fű, azért halkul el a nesz..., most meg kemény földön dobog a lábuk. Hopp, már itt vannak a közelben! Most kapaszkodnak fel a dombra, egyenesen mifelénk! Most már késő, nem mehetnek vissza a táborba!

- Gyere, Ellen, próbáljuk meg! - kiáltotta Paul, és megragadta a lány kezét.

- Egy tapodtat sem! - szólt rájuk az öreg halkan, de szigorúan. - Hiszen már látni őket! Emberek ezek, vagy inkább ördögök! Átkozott sziú banda!

- Emberek vagy ördögök: mi ketten is férfiak vagyunk,

és puska van a kezünkben! - kiáltotta Paul indulatosan. - Remélem, öreg, nem gondolkodik sokat, ha egy gyámoltalan keresztény lány életét kell megvédenie.

- Ostobaság! A fűbe! Le a fűbe! Mindketten! - sziszegte az öreg, és arra a helyre taszigálta őket, ahol a fű nagyon magas volt. - Menekülni késő, harcolni egy egész csapat ellen ostobaság! Hasaljon le a fűbe, fiatalember, ha kedves az élete és a fiatal hölgyé is!

Ő maga már levetette magát a fűbe. Olyan erélyesen integetett a másik kettőnek, hogy azok sem ellenkeztek tovább, hanem követték példáját.

A hold sarlója eltűnt a bárányfelhők mögött. De reszkető fénye az utolsó pillanatban még elég volt ahhoz, hogy a feléjük száguldó lovasokat megpillantsák. Összeszorított szájuk, kegyetlen arcuk, villogó szemük a sötétben nem volt látható, de vágtatásuk nem sok jóval biztatott.

- Legalább harmincan vannak - súgta az öreg. - Nézzék csak, most irányt változtatnak..., talán a folyót keresik... Nem, megint megfordulnak..., a nyomorultak maguk sem tudják, hogy mit akarnak! Istenem, ha legalább hárman lennénk, három jó céllövő persze, még felvehetnénk velük a harcot - de így! Pszt! Most aztán egy hangot se! Fojtsuk vissza még a lélegzetünket is!

Az öreg, aki az imént feltérdelt, most megint elnyúlt a fűben. Két perc múlva egy csapat lovas száguldott el mellettük, gyorsan és nesztelenül, akár a kísértetek.

Az öreg trapper megint felemelte fejét, de társainak intett, hogy meg se moccanjanak.

- Úgy látszik, a tábor felé tartanak - súgta. - Nem, visszajönnek..., még nem szabadultunk meg tőlük.

A lovasok éppen azt a kis dombot választották ki pihenőül, ahol ők rejtőzködtek. Egyesek céltalanul nyargaltak fel-alá, de a legtöbb leszállt a lóról. Kiemelkedett közülük egy sötét arcú, hatalmas indián, alighanem a banda főnöke. Magához intett néhány harcost, és tanácskozni kezdett velük. Paul Hover felemelte puskáját, és célba vette a főnököt.

- Megőrült? - súgta fülébe az öreg. - Azt hiszi, a gazfickók nem ismerik meg a felhúzott kakas kattogását? Fektesse le a puskacsövet! Ha megcsillan a holdfényben, végünk! Mindjárt nyílzáport zúdítanak ránk.

Paul felelni akart valamit; de ebben a pillanatban egy durva kéz nehezedett a vállára. Felpillantott, és egy indián sötét, vad arca jelent meg fölötte, alig egyarasznyi távolságban. A váratlan meglepetés nem bénította meg Pault. Villámgyorsan talpra ugrott, és torkon ragadta támadóját. Olyan erővel szorította, hogy alighanem kiadta volna a páráját, ha a trapper közbe nem veti magát. Korát meghazudtoló erővel derékon ragadta a fiatalembert, és visszarántotta. Paul felháborodva tiltakozni akart az árulás ellen, de már nem volt rá ideje. Legalább egy tucat indián vette őket körül. Nem maradt más hátra, mint megadni magukat.

II.
A LÓKÖTŐK

Az öreg trapper zúgolódás nélkül tűrte, hogy megmotozzák és kirabolják. A durva kezekkel szemben a legkisebb ellenállást sem tanúsította, sőt

kapzsiságuknak szinte elébe sietve, jószántából ürítette ki zsebeit, és adott át nekik mindent, ami tetszésüket megnyerte. Ezzel szemben Paul Hover fogcsikorgatva szenvedte el kifosztását. Voltak pillanatok, amikor már-már elvesztette önuralmát, és csak Ellen könyörgő tekintete tartotta vissza attól, hogy valami bolondságot ne tegyen. Az indiánok elsősorban a fegyvereket és a lőszert vették el foglyaiktól, de szemet vetettek néhány ékszerre, sőt ruhadarabra is. Azután megint összedugták fejüket, és tanácskozni kezdtek. A trapper értett annyit a nyelvükön, hogy aggodalom fogta el.

- Nagy baj lesz - súgta társainak -, ha az a család álmából riad fel arra, hogy az indiánok már a nyakukon vannak.

- Ami Ishmaelt és a fiait illeti, igazán nem bánnám, ha megskalpolnák őket - mondta Hover vállvonogatva.

- Hogy beszélhetsz így, Paul! - méltatlankodott Ellen. - Hiszen mások is vannak ott. Gondolj csak az ártatlan gyermekekre.

- Hiszen éppen azért akartam elsütni a puskámat - felelte a fiatalember.

- Nem szeretem az ilyen hetvenkedő beszédet - mondta Ellen.

- Nem azért születtem Kentuckyban, hogy jámbor birka módjára várjam, amíg lemészároljanak!

- Pedig várni kell - felelte Ellen. - Várni és remélni. Mást nem tehetünk.

- Miért? El is ordíthatom magam, olyan hangosan, hogy az öreg Ishmael felriadjon álmából, mintha

farkasok törnének a nyájára - mondta Paul. - Alig negyedmérföldnyire táborozik innen, és ha jól kieresztem a hangomat, egymérföldnyire is elhallatszik.

- De akkor eresztené ki utoljára - mondta a trapper. - Nem. Itt csellel kell harcolni csel ellen. Ne törjük a fejünket mások baján. Végtére is elegen vannak, és elég fegyverük is van. Hacsak nem gyávák, hogy az életükért harcoljanak.

- Gyávák? Mindent mondhat róluk, csak ezt az egyet nem. Én igazán utálom Ishmaelt és hét óriási fiát, de gyávasággal nem vádolnám őket. Igaz, hogy Tennessee-ben nőttek fel, de olyan kemény legények, mintha Kentuckyban születtek volna.

Az indiánok most mind leszálltak lovaikról, és az állatokat három vagy négy fiatal fickó őrizetére bízták. Körülvették főnöküket, aki mondott nekik valamit, majd felemelte kezét. Erre a jelre mindenki elindult a szélrózsa különböző irányaiban. Barna testük csakhamar eltűnt a száraz, barna fűben. Hosszú gyötrelmes percek következtek. A foglyok felkészültek arra, hogy meghallják az álmukból felvert áldozatok kétségbeesett kiáltását. De fél óra is eltelt eseménytelenül. A szerteszéledt indiánok egyenként visszatértek, és komor arcukon csalódás tükröződött.

- Most mi kerülünk sorra - mondta a trapper. - Egészen biztos, hogy vallatóra fognak minket. Jó lenne összebeszélnünk, hogy ugyanazt mondjuk. Ért valamit a sziú vagy dakota indiánok nyelvén, fiatal barátom?

- Nem én! - felelte a fiatalember.

- Csitt! Jönnek már! - figyelmeztette őket Ellen.

Egy karcsú testű, derékig meztelen indián lépett hozzájuk. Néhány percig élesen szemügyre vette mindhármukat, amennyire a derengő holdvilág megengedte, és csak azután köszöntötte őket anyanyelve durva torokhangján. A trapper válaszolt. És most látszólag barátságos beszélgetés következett, jóllehet mindkét részről fegyelmezetten elfojtott izgalom rejtőzködött a szavak mögött.

- A sápadtarcúak megették talán az utolsó bölény húsát is, és lenyúzták az utolsó hód bőrét, hogy ide jöttek, és szemet vetnek arra a kevésre is, ami a páni népnek még megmaradt? - kérdezte az indián.

- Nem lopni jönnek ide - felelte a trapper. - Vannak, akik vásárolni akarnak, mások meg árut szeretnének eladni. De fehér kereskedő soha többé nem teszi ide a lábát, ha híre megy, hogy a sziú nép megtámadja vendégeit.

- Ki beszél a sziú népről? Csupa tolvaj és csaló. Most a pánik országában vagyunk!

- Ha ez csakugyan a pánik országa, akkor nem kell tartanunk semmitől. Mi a pánik barátai vagyunk.

- Nem raboltak a sápadtarcúak a vörös emberektől éppen eleget, hogy ide is utánunk jönnek, és azt hiszik, hazug beszédjükkel megszédíthetnek?

- Nekem éppen annyi jogom van itt élni, mint nektek - felelte a trapper egykedvű nyugalommal. - A fehérek és a pánik testvérek. De egy sziú vagy dakota kutya nem teheti be a lábát a páni farkasok falvaiba.

- A dakoták nem kutyák! A dakoták hősök! - fortyant fel az indián, indulatában megfeledkezve arról, hogy eddig cselből páninak adta ki magát. - Magam is híres

dakota harcos vagyok. Beszélj, mi keresnivalód van itt! Hol vannak a társaid? Hol van a sok szép holmi, amit magaddal hoztál?

- Én már sok tanácstűz mellett ültem, és hallgattam sok bölcs indián beszédét. Ha van valami mondanivalóm, csak egy igazi főnöknek mondom el.

- Én nagy főnök vagyok - mondta az indián. - Weucha olyan főnök, akinek a nevét az egész ország ismeri.

- Már sötét van, és nem látod, hogy a fejem ősz - mondta a trapper. - Ha látnád, nem próbálkoznál félrevezetni. Sok főnökkel beszéltem már, és első pillantásra látom, ki áll előttem.

Az indián belátta, hogy ez a csele sem vezet célra, mert tapasztalt emberrel van dolga. Társaira sandított. Attól félt, hogy kinevetik. Könyörgőre fogta a dolgot.

- Fehér atyám nekem is elmondhatja, amit mondani akar. Én majd hírt adok a főnöknek, és fülébe duruzsolom, hogy kegyelmezzen az ősz fehér atya életének.

- Eredj innen - mondta a trapper, és megvetően elfordította fejét. - Az előbb hallottam, hogy a fiatal dakota harcosok Matoriról beszélnek. Bizonyára ő a sziúk főnöke. Küldd ide, és neki megmondok mindent.

Weucha gyűlölködő pillantást vetett a fogolyra, de jónak látta, ha eloson. Néhány perc múlva hatalmas termetű indián férfi lépett elő a sötétből, és büszke tartással közeledett a foglyok felé. Nyomában öt-hat harcos lépkedett, és mély csendben körülvette a fehéreket.

A főnök nem szólalt meg rögtön. Megadta foglyainak

azt a tiszteletet, hogy csak rövid hallgatás után kezdett beszélni.

- A fehér atya országa nagyobb, mint a mienk - mondta. - Miért van az, hogy testvérei nem férnek el a saját hazájukban?

- Hallották, hogy vörös bőrű barátaik a prérin sok hasznos dolgot nélkülöznek - felelte a trapper. - Azért jönnek ide, hogy megnézzék, mire van a vörös embereknek szükségük. Azután majd lőport hoznak meg takarókat meg sok más holmit a prémekért cserébe. A vörös ember most szegény, de gazdag lesz, ha kereskedik.

- Matori még nem látott kereskedőt, aki üres kézzel kelt át a Nagy Vízen.

- Kezeink üresek, mert a fiatal dakota harcosok azt hitték, fáradtak vagyunk, és megszabadítottak terhünktől. De tévedtek. Én öreg vagyok, de erős.

- Az én harcosaim nem vették el a ti áruitokat. Talán ledobtátok valahol a prérin. Mutassátok meg, hol van, még mielőtt a páni harcosok kezébe jut.

- Nagy utat tettem meg ma, és már este van - mondta a trapper rendületlen nyugalommal. - A pihenés és alvás ideje elérkezett. Parancsold meg harcosaidnak, hogy gyújtsanak tüzet, melegedjenek meg, és térjenek nyugovóra. Mire a nap újra felkel, mindent szépen megbeszélünk.

A félkörben álló indiánok halk, elégedetlen morgása elárulta az öregnek, hogy ravaszkodása nem sikerült, keresztülláttak rajta.

Matori azonban az izgatottság vagy harag minden jele

nélkül, előkelő hangon folytatta a megkezdett tárgyalást.

- Tudom, hogy ősz fejű barátom gazdag - mondta -, és sok harcosa van, akik a közelben tartózkodnak, és több lova van, mint nekünk, szegény dakotáknak.

- Én erről nem tudok semmit - felelte a trapper.

- Füleim türelmesek, de most már elég hazug szót hallottak! - kiáltott fel a sziú főnök olyan fenyegető hangon, hogy a trapper önkéntelenül is hátralépett. A fehér vadász azt hiszi talán, hogy a dakoták vakok, és nincs szemük? Kik azok a sápadtarcúak, akik kivágták a fákat, és most a tisztáson alszanak?

Felháborodott mozdulattal abba az irányba mutatott, ahol Ishmael táborozott. A trapper most már nem kételkedhetett benne, hogy új ismerőseit felfedezték. Nagyon aggasztotta a dolog, de erőt vett magán, és nyugodtan válaszolt:

- Lehetséges, hogy fehér emberek alszanak a prérin. Ha testvérem ezt mondja, akkor bizonyára igaz. De hogy miféle emberek azok, akik a dakoták nagylelkűségében bízva, gyanútlanul álomra hajtották fejüket, nem tudom megmondani. Ha testvérem többet szeretne tudni róluk, miért nem küldi oda fiatal harcosait, hogy felébresszék a fehéreket, és megkérdezzék, mit keresnek itt? Minden sápadtarcúnak van nyelve, és tud beszélni.

A főnök megrázta fejét, vadul felkacagott, és így szólt:

- A dakoták okos emberek, és Matori bölcs főnök. Esze ágában sincs az idegeneket felébreszteni, és kérdezni tőlük valamit, hogy puskáikkal feleljenek. Inkább majd szép csendesen súg a fülükbe valamit. És

ha ez megtörtént, már senki sem fogja őket felébreszteni.

Szavai halk nevetést váltottak ki a sziú harcosokból. Matori sarkon fordult, és vagy százlépésnyi távolságban összehívta harcosait.

Halkan különböző parancsokat adott ki, amelyeket halálos csendben és gyorsan teljesítettek.

A lovakat, amelyek már megszokták az ilyen támadások előkészületeit, szorosan egymás mellé terelték, és ugyanazoknak az embereknek a felügyeletére bízták, akik a foglyokat is őrizték. A trapper szíve elszorult, amikor látta, hogy ezeknek a vezetője Weucha. A fiatal indián kaján és diadalmas mosollyal nézegetett a foglyok felé. Kétségtelenül utasítást kapott a főnöktől a foglyok dolgában is. Időnként sokatmondó mozdulattal meglóbálta tomahawkját Ellen feje fölött. A két fehér férfi megértette, mit jelent ez: első gyanús mozdulatukra előbb a lányt ölik meg, azután ők kerülnek sorra. Egyébként Weucha beérte ezzel a fenyegetéssel. Paul és a trapper már-már sokkal rosszabbra számított. Most fellélegzettek, és nagy érdeklődéssel figyelték a sziúk hadmozdulatait, már amennyire a sötétben látni lehetett.

Matori két részre osztotta csapatát. Emberei felét jobbra, másik felét balra küldte ki. Azok az indiánokat jellemző nesztelen járással el is siettek, csak két kiválasztott harcos maradt a főnök mellett. Mihelyt társaik eltűntek a bozótban, ez a három rézbőrű lerakta puskáját a földre, lehúztak magukról minden nehezebb ruhadarabot, és félmeztelenül álltak ott a sötétben. Matori szorosabbra húzta derekán a felfűzött kagylókból álló wampumövét, megtapogatta tomahawkját, még nagy vadászkését is kihúzta

bőrtokjából, és meggyőződött róla, hogy elég éles-e. Végül szorosabbra kötötte rojtos szélű szarvasbőr lábszárvédőjének fűzését.

Példáját a két harcos is követte, azután mindhárman elindultak, egyenesen a jövevények tábora felé. Sötét alakjukat elnyelte az éjszakai homály. Mintha csak elsüllyedtek volna a préri füvében.

Ellen több ízben kísértésbe esett, hogy a rettentő veszedelemmel dacolva, felemelje gyenge hangját, és felriassza az alvókat. Most Paul Hover tartotta vissza őt. Pedig benne is vad harci vágy tombolt. Epedve leste, hogy meghallja az amerikai puskák ropogását, és maga is belevesse magát a küzdelembe. De amint Ellenre pillantott, észre tért, és megfékezte magát. Az öreg trapper volt az egyetlen, aki tökéletes nyugalommal szemlélte az eseményeket.

Ezalatt a sziú harcosok kígyók módjára siklottak a magas, száraz fűben a tábor felé. Csak Matori emelte fel időnként sötét, zord arcát a fű fölé, és szemét erőltetve igyekezett keresztüllátni a bozótot borító sötétségen. Kiszemelt áldozatainak elhelyezkedése most már világosan állt előtte, csak azt szerette volna tudni, hányan vannak, és milyen fegyverekkel rendelkeznek. A völgyet olyan csönd feküdte meg, mintha csak halottakat rejtegetne. A dakota főnök most megparancsolta harcosainak, hogy hasaljanak le, maga pedig egyedül kúszott tovább. Végtelenül óvatosan hüvelykről hüvelykre haladt előre a szellő borzolta fűben. Minden csepp kis előrehaladás után szünetet tartott, és még a lélegzetét is visszafojtotta, úgy leste, figyelte a legkisebb neszt is, ami arra vallana, hogy a sápadtarcúak észrevették közeledését. Így sikerült végre a derengő holdfényből eljutnia a bozót árnyékába, ahol sötét teste teljesen láthatatlanná vált, míg ő sokkal többet látott

környezetéből, mint addig.

Itt elnyúlt, és sokáig mozdulatlan maradt. Látta a sátrat, a kocsikat és a rögtönzött kunyhók körvonalait. A tapasztalt harcos mindebből meglehetősen pontosan megállapíthatta az ellenség erejét. Valami természetellenes csend uralkodott a táborban, mintha lakói a szokottnál is mélyebben aludnának. A dakota főnök a földhöz tapasztotta fülét, úgy hallgatózott. Már csalódva akarta felemelni fejét, amikor meghallotta az egyik, kissé nyugtalanabbul alvó sápadtarcú mély sóhajtásának szaggatott neszét. A dakotának már nagy gyakorlata volt abban, hogy mindenféle hangokon eligazodjék, és minden neszt vagy zörejt utánozni tudjon. Ezért nem történhetett meg vele, hogy valami ehhez hasonló utánzás vagy csel félrevezesse. Tudta, hogy ez a hang valódi, egy közvetlenül mellette alvó ember természetes pihegése. Nem habozott tovább.

Még egy lépésnyire közelebb csúszott a táborhoz, aztán felült, hogy jobban körülnézzen. A következő pillanatban felfedezte a gyanútlan alvót. Az egyik Bush fiú volt, akit Ishmael éjjeli őrségre jelölt ki, de az nemtörődömségében elhanyagolta kötelességét.

Miután meggyőződött róla, hogy nem ébresztett fel senkit, a dakota újra felült, és az alvó fölé hajolt. Első gondolata az volt, hogy megfojtja, de belátta, hogy ez hiba volna. Azonkívül úgy rémlett neki, hogy az alvó megmoccan. Alig észrevehető moccanás lehetett, de elég ahhoz, hogy a dakota nesztelenül elterüljön a földön, a kidöntött fatörzs mögött, amelynek az őrszem álmában támaszkodott. A dakota sötéten és mozdulatlanul hevert ott, akár a fatörzs, melynek árnyékában meglapult.

A kötelességéről megfeledkezett őr felemelte

álomittas, nehéz szempilláit, és felnézett a fátyolos égboltozatra. Nagy erőfeszítéssel felegyenesedett, és félig öntudatlanul szemügyre vette a tábor elmosódó körvonalait, majd kibámult a préri sötét végtelenjébe. Mivel nem látott semmi gyanúsat, csak az örökké egyforma, hullámos talajt, az alacsony dombok és lapos völgyek váltakozását, megnyugodott. Megfordult úgy, hogy veszedelmes szomszédjának most már egészen hátat fordított, és elnyúlt mellette a földön. Csak a fatörzs választotta el tőle. Nagy csend következett, nagy, hosszú csend, amíg az óriás kamasz mély lélegzete el nem árulta, hogy megint álomba merült. A dakota óvatos volt, nem hitt a látszatnak, csapdát szimatolt. De nem volt rá oka. Az előző nap fáradalmai kimerítették még ezt a hatalmas legényt is. Valósággal belevetette magát a pihentető álomba. Matori mégis végtelenül óvatosan térdelt fel, olyan lassan és nesztelenül, hogy még egy közeli megfigyelő sem vette volna észre mozdulatait. Végül a dakota főnök másodszor is a jenki ifjú fölé hajolt, és közben még olyan zajt sem csapott, mint a nyárfa levele, amelyet éppen a feje fölött lebbentett meg a szél.

Matori bizonyos elismeréssel nézte a fiatalember széles vállát, hatalmas mellkasát, atlétatermetét. Azzal a csodálattal nézte, amellyel a vadak és félvadak a testi tökéletességnek adóznak. Azután csendesen félretolta az alvó nyitott zekéjének és ingének ráncait, előhúzta éles kését, és már-már teljes erővel beledöfte, amikor a fiatalember megmoccant, és egészen kitakarta domború mellkasát, erős vállát, és izmos karját. A dakota meghökkent. Eszébe jutott, hogy a halott többet árthat neki, mint az alvó: egy ilyen hatalmas testből bizonyára hangos hörgéssel vesz búcsút a lélek. Aggódó pillantást vetett a bozót sűrűjébe, majd a néma prérire. Harmadszor is áldozata fölé hajolt, meggyőződött róla, hogy nem ébredt fel és

most már végleg lemondott iménti szándékáról.

Visszavonulása éppen olyan óvatos, körültekintő és nesztelen volt, mint idejutása. De még nem hagyta el a tábort, sőt ellenkezőleg, most vette csak szemügyre igazán. A bozót mentén kúszott előre, hogy a legkisebb gyanús neszre eltűnhessen. Figyelmét most a nagy, magányos sátor keltette fel. Sokáig vizsgálgatta, és szinte kínosan ügyelt minden neszre, amíg alkalmasnak tartotta a pillanatot, hogy a sátorlapot könnyen felemelje és bekémleljen. Egy teljes percig tartott, amíg újra kihúzta fejét. Aztán sokáig ült ott mozdulatlanul, azon töprengve, amit látott. Majd ismét bedugta arcát a sátorlap alá. Ezúttal még tovább tartott, míg újra kibújt.

Matori lassan továbbkúszott. Elérkezett a fatörzsekből összerótt palánkhoz, és mint egy kígyó, keresztülcsúszott rajta. Mintha vérszemet kapott volna, felállt, és mint egy kísértet, nesztelen léptekkel keresztülment a táboron. Megvizsgálta a kisebb sátrat, amelyben az anya feküdt apró gyermekeivel, és szemügyre vette a tagbaszakadt legények óriási alakjait a lombokból és ágakból rögtönzött derékaljakon. Még egy lépés, és eljutott oda, ahol Ishmael feküdt. Matori rögtön tudta, hogy ő a családfő és a sápadtarcúak vezére fekszik előtte. Sokáig elnézte az ereje teljében levő idősebb férfi herkulesi alakját, és lázasan törte a fejét, mit csináljon. Tudta, hogy ez az ember a kezében van. Ekkor Ishmael egészen váratlanul megfordult, és rekedt hangon megkérdezte, ki motoszkál itt. Matori tüstént a földre vetette magát, és ügyesen utánozta a félálmában motyogó ember értelmetlen hangjait. Ishmael odanézett ugyan, de kábult állapotában eszébe se jutott gyanakodni. Ekkora vakmerőségre valóban nem számíthatott. Behunyta szemét, és megint visszasüppedt mély álmába.

Hosszú, gyötrelmes percek következtek. A dakota meg se mert moccanni, amíg meg nem győződött róla, hogy nem figyelik. Közben kigondolta tervét. Továbbkúszott, a gyengén és sebtében összeeszkábált karám felé, ahol az állatok aludtak. Az első, amely a kezébe került, hosszas és veszedelmes tétovázásra késztette. A szelíd állat csendesen tűrte, hogy az indián végigsimítson fehér bundáján, kerek fején, törékeny lábain. A dakota majdnem megfeledkezett veszedelmes helyzetéről ámulatában - még soha életében nem látott juhot. Amikor azonban a következő állathoz ért, majdnem felkiáltott örömében. De aztán észbe kapott, és úgy, ahogy jött, elhagyta a tábort. Útközben el-elnevette magát örömében, amint a szép, erős lovakra gondolt.

Az egész idő alatt egyetlen hang sem verte fel a préri mély csendjét. Az indiánok kijelölt helyükön hasaltak, és a bennszülöttek közismert türelmével várták a további parancsot. A foglyok hiába meresztették szemüket, nem láttak mást, csak a pusztaságot; a sátortábor helyét legfeljebb még nagyobb sötétség jelezte. A foglyok tudták, hogy valami készül itt, és a nagy nyugalom drámai események előzménye. Izgalmukat növelte, hogy a bozótból egyetlen hang sem hallatszott. Paul szaggatottan lélegzett, és Ellen érezte, hogy egész teste remeg. Ebben a pillanatban Weucha a trapperhez hajolt, és a fülébe súgta:

- Ha a sápadtarcúak megölték a nagy dakota főnököt, ti is a halál fiai vagytok.

- Az élet a Nagy Szellem ajándéka - felelte az öregember egykedvűen. - Akkor ér véget, amikor ő akarja. Minden gyermeke az ő akaratát követi, a harcosok is. Ezen semmiféle dakota nem tud

változtatni.

- Nem-e? - mondotta a sziú, és kését az öreg orra elé tartotta. - Majd megmutatom neked, te kutya, hogy életed Weucha kezében van!

Az öreg az indián vad arcába nézett, és szemében a felháborodás tüze villant fel, de máris visszanyerte nyugalmát.

- Én Isten képmására alkotott ember vagyok - dünnyögte magában angolul. - Őrizkednem kell attól, hogy egy ilyen félállat kihozzon a sodromból.

Weuchát felbosszantották ezek a számára érthetetlen szavak. Vadul megragadta az öregember vékony, ősz fürtjeit, amelyek sapkája alól előrehullottak, és már homlokába akarta mélyeszteni éles kését, hogy megskalpolja. De hirtelen hosszú, éles rikoltás hallatszott, amely úgy visszhangzott a pusztában, mintha ezer démon felelt volna rá. Weucha elengedte az öregember haját, és diadalmas ordításban tört ki.

Paul is elveszítette önuralmát.

- Vigyázz, Ishmael! - üvöltötte torkaszakadtából. - Mutasd meg, hogy verekednek Tennessee-ben! Mélyen célozzatok, fiúk! A sziú kutyák a fűben kúsznak felétek!

De szavait újabb hangorkán nyelte el, mely ötven torokból tört ki körös-körül. Az őrök nem hagyták ugyan foglyaikat magukra, de karjukat fellökték a levegőbe, és úgy ugráltak örömükben, mint a gyerekek, miközben diadalittasan ordítoztak. Ugyanakkor viharos dobogást lehetett hallani, mintha egy egész bölénycsorda száguldott volna el mellettük. De nem bölények voltak, hanem Ishmael pompás lovai

és minden más jószága.

- Elrabolták a squatter[2] állatait! - méltatlankodott az öreg. - A nyomorult férgek egyetlen bárányt sem hagytak meg nekik!

Még ki sem mondta, amikor a riadt állatok már fel is bukkantak a kis halom alján, és vad iramban, egymást taposva rohantak tovább. Nyomukban ijesztő, komor, ördögi alakok, akik fahusángokkal hadonászva, eszeveszett ordítozással kergették és hajszolták az álmukból felvert állatokat.

Az izgalom átragadt a sziúk lovaira is, amelyek összedugták fejüket, szíjaikat rángatták és toporzékoltak. Az őrök csak a legnagyobb erőlködéssel bírták őket féken tartani. Ebben a pillanatban, amikor minden szem a vad iramban elviharzó állatokra és hajszolóikra tapadt, a trapper váratlanul Weucha késéhez kapott, és villámgyorsan kitépte kezéből, olyan ellenállhatatlan erővel, amelyet ilyen koros embertől senki sem várt volna. Azután egyetlen hatalmas suhintással keresztülvágta a bőrszíjakat, amelyek az egész kis ménest összekötötték. A lovak örömükben és rémületükben ágaskodtak, majd patáikkal valósággal felszaggatva a földet, kirohantak a prérire, a szélrózsa minden irányában.

Weucha megfordult, és bőszült haraggal a trapperre vetette magát.

Előbb kése után kapott, melyet olyan hirtelen kitéptek a kezéből, majd tehetetlen dühében tomahawkját markolta meg, de ugyanakkor a száguldó lovak után is nézett. Két szenvedély tombolt benne egyszerre, végül a kapzsiság legyőzte a bosszúvágyat; és ugyanez játszódott le a többi őr szívében is. Mintha

összebeszéltek volna, nem törődtek többé foglyaikkal, hanem az elszabadult lovak után iramodtak. A trapper előbb farkasszemet nézett Weuchával, majd amikor az a lovak után vetette magát, a maga jellegzetes módján, halkan, szinte befelé kacagott.

- A vörösbőrűek nem tagadják meg természetüket - mondta. - A prérin ugyanúgy viselkednek, mint az erdőben. Egy keresztény őrszem nem mulasztotta volna el, hogy a merénylőt legalább fejbe vágja. De a sziúk csak a lovak után rohannak. A delavárok bezzeg másképp viselkednének! A legnemesebb indián fajta, amely Amerika büszkesége lehetett volna. De hiába, nemsokára írmagjuk sem marad! A jenkik egyetlen mohikánnak sem kegyelmeznek. Szerteszórták ezt a büszke, hatalmas népet!

- Nem lenne okosabb, ha Bush segítségére sietnénk? - szakította félbe a trapper bánatos tűnődését a méhvadász.

- Ne avatkozz bele! - tiltakozott Ellen.

- Én is azt mondom - hagyta rá az öreg. - Hiszen elegen vannak. És maga is azt mondta, hogy a barátja bátor fickó.

- Csak ne nevezze a barátomnak! Semmi közöm az olyan emberekhez, akik nem tudják felmutatni a pecsétes papirost a földről, ahol letelepedtek. Nekem sose volt a barátom.

- Hát akkor az ismerőse. Mindenesetre olyan ember, aki golyóval védi meg, ami az övé, nem?

- Ami az övé? Még azt is, ami nem az övé! Ki tudja, ki lőtte le a seriff helyettesét Kentucky egyik csücskében, amikor ki akarta kergetni a jogtalanul

elfoglalt birtokról? Éppen egy csodaszép méhrajt kaptam el egy hatalmas tölgyfa odvában, és lám - ott feküdt a másodseriff, a mellén egy lyukkal. Épp a tárcáján hatolt át a golyó, kilyukasztva a hatósági végzést, amit a szíve fölött hordott. Mintha egy pecsétes papiros megoltalmazhatta volna a mindenre elszánt squatter golyójától. Ne tiltakozz, Ellen, magam is tudom, hogy nem lehetett Ishmaelre rábizonyítani. A végzés még ötven más emberre is vonatkozott, lehet, hogy azok közül állt bosszút valaki.

- Szomorú dolog - mondta az öreg fejét csóválva. - Már az is szomorú, hogy a bőrszín, a vagyon, a nyelv és a műveltség különbséget tehet emberek közt, akik végtére is ugyanegy atyának a gyermekei. De hopp, nézzetek csak oda! Micsoda mozgolódás támadt egyszerre!

- Igen! Mozgolódnak! Jaj! A táborból jönnek! Ishmaelék azok! - kiáltott fel Ellen olyan rémülten, mintha jobban félne a Bush családtól, mint az indiánoktól. - Tűnj el, Paul! Nem szabad, hogy meglássanak, különösen velem! Az öreg trapper bácsi majd vigyáz rám.

- És ha a sziúk visszajönnek?

- Attól nem kell tartani - mondta az öreg nevetve. - Legalább hat óra hosszat rohannak még a lovaik nyomában. Hű, a mindenségit! Azok miránk lőnek! Megbolondultak? Gyorsan a fűbe!

Ishmael és fiai nyilván abba a hiedelembe estek, hogy a lótolvajokat pillantották meg, azért nyitottak tüzet rájuk. Mivel a lövöldözés nem akart alábbhagyni, az öreg merész lépésre határozta el magát. Ellennek és Paulnak lelkére kötötte, hogy lapuljanak továbbra is a fűben, maga pedig felállt, és a legnagyobb

nyugalommal elindult Bushék felé, mit sem törődve a füle mellett elsüvítő ólomgolyókkal.

- Ki az? Ellenség vagy jó barát? - rivallt rá egy erélyes hang a bozótból, most már egész közelről.

- Jó barát! - kiáltotta az öreg.

A következő pillanatban Ishmael toppant eléje. Tajtékzó haraggal ragadta meg a trappert vállánál, és úgy megrázta, hogy elakadt a lélegzete.

- Maga uszította ránk a sziú kutyákat, hogy kiraboljanak! - kiáltotta magánkívül. - Bizonyára megkapja a részét a zsákmányból!

De az öreg nem zökkent ki nyugalmából:

- Magának elhajtották az állatait, de engem az egész idő alatt fogva tartottak, és késsel hadonásztak az orrom előtt. Aztán elkaptam a kést, és elvágtam a lovaik kötőfékjét. Tehát nekem köszönheti, hogy most a lovaik után rohangálnak.

Ishmael megdöbbenve nézett az öregemberre. Haragja elpárolgott, sőt már szégyenkezett miatta.

- Mi a vesztesége? - kérdezte a trapper.

- Nyolc pompás lovamat kötötték el és egy csikót, amely testvérek közt is megér harminc mexikói ezüstdollárt. Elvitték a juhaimat, még a kecskéimet is. A feleségem nem tud tejet fejni a gyerekeknek, és meleg ruhájuk se lesz többé! De megkeserülik a gazemberek! Ishmael Bush még senkinek nem maradt adósa!

- Nem szeretem az ilyen beszédeket - mondta a trapper

-, még ha igaza is van. Örülök, hogy sohasem törekedtem vagyonra. Az erdőben nem volt szükségem lovakra. A juhok gyapja és a kecskék teje asszonynak való. Sohasem kívántam jobb táplálékot a vadpecsenyénél, különb italt a tiszta víznél és szebb ruhát a szarvasbőr zekénél és nadrágnál.

- De ha másnak van, miért ne legyen nekem is?! - kiáltotta a squatter. - Hát igazság az, hogy az egyik embernek ezer meg ezer holdja legyen, a másiknak meg semmi? Ez a természet ellen való. Az ilyen törvényt nem ismerem el!

Közben odaért a legidősebb fia is. Végignézett a trapperen, és megjegyezte:

- Ha csak ez az egy maradt életben azok közül, akiket a dombtetőn láttunk, nem is céloztunk rosszul.

- Igazad van, Asa - mondta az apja. - De most jut eszembe: hol van a másik kettő? Hárman voltak ott, ha jól láttam.

- Ha látta volna a sziúkat, ahogy a jószágát hajtották, azt gondolta volna, ezer fekete ördög száguld mögöttük. Ilyen helyzetben az ember nem lát tisztán - vélte az öreg.

- Ezt egy gyerekről vagy egy asszonyról elmondhatja, de nem rólam. Még minden asszonyról sem. Eszter mama, az én oldalbordám annyira se fél az indiánoktól, mint egy prérikutyától. Ha nappal támadnak ránk a büdös dögök, még a feleségem is ellátta volna a bajukat! Nem engedte volna, hogy elvigyék a tejet meg a sajtot! No de mondom, visszafizetem nekik!

- Egyik gazság a másikat szüli - felelte az öreg

fejcsóválva. - Magam is sok csatában vettem részt, de kerültem a kegyetlenkedést. Soha nem lőttem szarvast szükségtelenül, és ha kénytelen voltam egy mingót vagy irokézt nyílt, becsületes harcban megölni, nem hagytam hulláját az erdőben eltemetetlenül.

- Micsoda? Hát katona volt? - kiáltott fel Ishmael. - Keblemre, öreg bajtárs! Én is harcoltam az irokézek ellen. Csak aztán meguntam a sok dobszót meg parancsolgatást, és megléptem a csapattól, még az utolsó zsoldomat is náluk hagytam.

A megbékélt Ishmael karon fogta az öreget, és elindult vele a sátortábor felé.

- Most már késő van, s nem aludtam ki magamat. Holnap majd visszaszerezzük a lovainkat. Addig jó lesz erőt gyűjteni.

Ishmael ezzel felajánlotta az öregnek, hogy pihenjen le nála, a sátortáborban. A trapper elfogadta a meghívást, de addig nem hunyta le szemét, amíg meg nem győződött róla, hogy Ellen Wade észrevétlenül visszaosont. Akkor aztán elnyújtóztatta szikár testét a lombokból vetett derékaljon, amellyel megkínálták. A következő pillanatban már aludt is. A vadonban töltött évtizedek során megszokta, hogy könnyen aludjék el, de éppen olyan könnyen, a legkisebb neszre is felébredjen. Ilyen éberen alszanak azok, akik tudják, hogy örökös veszély veszi őket körül.

III.
KÖLTÖZKÖDÉS

Ishmael Bush egész életét a társadalmi rend peremén, a törvény határmezsgyéjén töltötte. Dicsekedve szokta

emlegetni, hogy ötven esztendőn át sohasem tanyázott olyan helyen, ahol tetszése szerint ki nem vághatott bármely fát, melyre szemet vetett, s hogy azokat a tájakat kedvelte, ahová nem ért el a törvény keze, s messze elkerülte a templomtornyok környékét, ahol a harangszótól nem lehet aludni. Sohasem dolgozott többet, mint amennyire feltétlenül szükség volt, és a könyvből szerzett tudást nem becsülte semmire. Ez utóbbi elvét csak egyszer függesztette fel, egy orvos és természetbúvár kedvéért. Az orvostudomány volt az egyetlen, amelynek tisztelettel adózott, és éppen ezért szíves örömest meghallgatta az említett orvos kérését, aki mindenáron el akarta kísérni vadnyugati útjára. Valóságos családtaggá vált nála, és teljes egyetértésben vándoroltak a Mississippitől idáig. Ishmael gyakran hangoztatta a felesége előtt, micsoda szerencse, hogy egy orvost is visznek magukkal, aki szükség esetén az egész családnak hasznára lehet - és úgy is volt. Obed Bat doktor - vagy ahogy magát latinosan nevezni szerette: dr. Battius - több tudományos társaság tagja volt az Atlanti-óceánon innen és túl. Útközben nem volt Bushék terhére. Néha két-három napra is elszakadt tőlük, hogy egyedül csatangoljon a bozótban, és ritka növényeket, bogarakat vagy más állatokat gyűjtsön. Nem volt valami nagyszerű tájékozódóképessége, de valahogy mindig visszatalált a táborba. Két nappal a sziú indiánok orvtámadása előtt szokása szerint útra kelt a "zöld sivatagba", a préri füves buckái közé, és így természetesen sejtelme sem volt arról, hogy távollétében mi történt.

Akármilyen fájó volt is állatállományának elvesztése, Ishmael mégis nyugodtan aludt reggelig; először is, mert sem az ebédből, sem az alvásból nem szokta porcióját meghagyni; másodszor pedig, mivel tudta, hogy éjszaka hiábavaló volna minden kísérlet lovai visszaszerzésére. Az üldözés kockázattal is járt.

Megszokott indián csel volt egy nyájra lecsapni, az állatokat elhajtani, és néhány nap múlva ugyanarra a helyre visszatérni, és a zavarosban másodszor is halászni. Ishmael vesztesége súlyos volt, de szekerei sok olyan kincset rejtegettek, amelyekre joggal fájhatott a sziú ebek foga. Ezért többen is aggódva fel-felriadtak ennek az emlékezetes éjszakának második felében. Megint őröket állítottak, akik a történteken okulva, most már lelkiismeretesen teljesítették kötelességüket, ámbár már későn. A csend és a fáradtság ránehezedett a családra, és az őrök kivételével hajnalban még mindenki mélyen aludt.

Elsőnek Ellen Wade ébredt fel, aki az apró gyerekek körében aludt. Izgatottan nyitotta ki szemét. Álomtól kipirult arccal felállt, nesztelenül átlépett az alvókon, ügyesen kikerülte az őröket, és elhagyta a tábort. A palánknál óvatosan megállt, hallgatózott, aztán eliramodott a dombtetőre. Ott jó tíz percig türelmetlenül várakozott. Csalódás lett úrrá rajta, és már csüggedten vissza akart térni a táborba, amikor észrevette, hogy a domb túlsó oldalán egy ember kapaszkodik fel. Szívéhez szorította kezét, és már ajkán volt a kiáltás: "Paul!" - de észbe kapott, és kedvetlenül hebegte:

- Ön az, Battius doktor? Erre... igazán nem számítottam. Csak nem töltötte ébren az éjszakát?

- Aki igazán szereti a természetet, nem tesz különbséget nappal és éjszaka közt - felelte a jelentéktelen külsejű, kis termetű, vézna, de rendkívül élénk és mozgékony tudós. Középkorú ember volt, akárcsak Ishmael Bush, és éppen olyan furcsán öltözködött, ha nem is olyan cicomásan. Ruhája állatbőrök és polgári öltözék különös keveréke volt.

- Azért mászkál annyit éjszaka?

- Azért mászkálok éjszaka, kedves gyermekem, mert annyi a munkám, hogy a nappal nyolc, tíz vagy tizenkét órája semmiképpen sem elegendő az elvégzésére. Most két napon és két éjszakán át egy ritka növényt kerestem, amelyről eddig azt hitték, hogy csak a La Plata mentén található.

- És itt is megtalálta?

- Sajnos, nem.

- Balszerencséje volt.

- Balszerencsém! Szó sincs róla, kedves Ellen! - kiáltott fel a kis doktor jókedvűen, és előrántotta zsebéből vaskos, nagy jegyzőkönyvét.

- Talán aranybányát fedezett fel?

- Annál is értékesebbet! Képzelje csak, már messze jártam a préri mélyén, amikor hirtelen olyan dobogást hallottam, hogy csak úgy rengett a föld. Mi ez - kérdeztem magamban -, bölény talán? De nem, egy egészen más állatfaj félelmetes csordája volt. Vadul száguldottak fel a dombra, le a dombról, be a legsűrűbb bozótba! A véletlen a segítségemre sietett. Az egyik vadállat elszakadt a csordától, amely előbb egyenesen felém tartott, majd hirtelen megváltoztatta irányát, és eltűnt a sűrűben. De ez az egy példány ötvenlépésnyire tőlem megállt. Megragadtam az alkalmat, gyorsan meggyújtottam kis lámpásomat, előrántottam jegyzőkönyvemet, és pontosan, tudományosan leírtam az ismeretlen állatot. Mit nem adtam volna, ha kéznél van egy puska, és a kezem olyan biztos, mint akármelyik Bush fiúé!

- De hiszen van pisztolya, doktor - mondta a lány, aki

csak szórakozottan hallgatta, és közben a préri felé fülelt.

- Ah, az én pisztolyom! Parányi golyóbisaival! Legfeljebb arra alkalmas, hogy egy madarat vagy valami csúszómászót puffantsak le vele. Ah, kedves Ellen! Ha tudná, milyen nagy veszélyben forgott az életem!

- Hogyhogy?

- Úgy, hogy a szörnyeteg rövid pihenő után újra megindult felém. Futásnak eredtem, de utánam jött. Valahányszor hátrafordultam, mindig a nyomomban volt. Szerencsére nálam volt a lámpám. Azt hiszem, megijedt tőle, különben megtámadott volna. Végre sikerült egérutat nyernem, és nem láttam többé. Jól megijesztett és kifárasztott. No de mindegy! Az a fő, hogy megvan a tudományos leírás. Lerögzítettem. Hallgassa csak!

Kinyitotta jegyzőkönyvét, és a pirkadat gyenge fényénél felolvasta:

- "1805. október 6. Az észak-amerikai prérin felfedezett négylábú leírása. Genusa ismeretlen. Neve felfedezője után: Vespertinus horribilis Americanus Battianus.[3] Méretei, becslés szerint, amennyire a csillagfény és egy kézilámpás világa mutatta: 2 láb hosszú, 6 láb magas, orrlyuka tágas, szeme vad és kifejező, fogai sűrűek és hatalmasak, farka vízszintes és mozgékony, kissé macskaszerű, lába vaskos és szőrös, karmai félelmetesek, füle apró és jelentéktelen, szarvai veszedelmesek, hegyesek és elágazók, színe ólom- vagy hamuszürke, tüzesen izzó foltokkal, hangja vérfagyasztó. Életmódja: csordában jár, alighanem húsevő ragadozó, támadó szellemű, félelmet nem ismerő." Íme, egy állat, amelyet érdemes volt

felfedezni! - tette hozzá büszkén doktor Battius.

- Nagyon érdekes, doktor úr - felelte a lány -, de nem gondolja, hogy veszélyes ilyen kalandokba bocsátkoznia? Éjszakákon át, a tábortól messze, a prériben kószálni, ahol ilyen félelmetes szörnyetegek tanyáznak?

- Lehet, hogy igaza van, Ellen, az idegeimet próbára is tette a dolog. De mit nem tesz meg az ember a tudomány érdekében!

- Vallja be, kissé bátrabban is viselkedhetett volna.

- Maga könnyen beszél, kis Ellen! De látta volna, milyen veszedelemben forogtam. Hiába szaladtam, az a fenevad mindig a nyomomban volt. De jóságos ég - mit látok?

Ellen maga is megdöbbent, Bat rémülete egy pillanatra őrá is átragadt. Abba az irányba nézett, ahová a doktor mutatott, és valóban észrevett egy állatot, amely vadul nyargalt a prérin keresztül, és egyenesen feléjük tartott. A reggeli ködben valóban egy nagy, veszedelmes vadállat benyomását tette.

- Jaj! Jön! Rám pályázik! - kiáltott fel a doktor, és jegyzőkönyvét, melyet az imént visszatett a zsebébe, újra előrántotta, és ösztönszerűen maga elé tartotta, mint valami pajzsot.

Ebben a pillanatban a fenevad elordította magát. Hangja valóban vérfagyasztó volt. Ordítását mélységes, ünnepélyes csend követte, amelyet Ellen Wade hangos kacagása tört meg. Ellenállhatatlan kacagás volt. A nagy természetbúvár szinte megkövülten meredt maga elé, miközben egy jól megtermett szamár szuszogva körülszaglászta.

- Hiszen ez a maga szamara! - kiáltott fel Ellen, amikor annyira magához tért, hogy már szólni tudott. - A maga derék, hűséges, jámbor szamara!

A doktor a szamárról a lányra, majd a lányról újra a szamárra pillantott, nagyot nyelt, de nem szólt semmit.

- Mit jelentsen ez? - kacagott a lány megint. - Kitagadja a szamarát? Nem akarja megismerni a pompás négylábút, aki olyan hűségesen szolgálta, és akit, hogy a saját szavait idézzem, úgy szeretett, mintha az édestestvére volna?

- Asinus domesticus! - hebegte végre a doktor, és nagyot sóhajtott. - Ez bizony közönséges háziszamár, Ellen Wade, nem pedig Vespertinus Americanus... a Battianusról nem is szólva. Ez egy közönséges, türelmes, hosszú fülű, szarvatlan bogáncsrágó.

- Én is azt hiszem - mondta Ellen, és részvéttel nézett a csalódott tudósra.

- De higgye el, két különböző állatról van szó - próbálta kiköszörülni a csorbát Battius szégyenkezve. - Én nem ezt a fülest láttam, hanem...

- Hanem szarvashibát követett el, kedves doktor! - vágott a szavába Ellen. - A csorda, amit látott, a szegény Ishmael bácsi jószága volt. Hallgasson csak ide!

És csak most volt érkezése, hogy elmesélje a doktornak az éjszaka történetét. Battius néma megdöbbenéssel hallgatta. Közben azonban - az éles szemű lány észrevette - kitépett jegyzőkönyvéből egy lapot, apró darabokra tépte, és elszórta a fűbe. Így hát a világ nem értesül többé a szenzációs felfedezésről,

mely eddig ismeretlen fenevaddal gazdagította volna a tankönyveket.

Néhány perc múlva újabb rémület szakadt a szegény természetbúvárra. Hirtelen eszébe jutott, hogy a sziúk bizonyára nem kímélték az ő kincseit sem. Mi lett a könyveivel, feljegyzéseivel, műszereivel, amiket Ishmael őrizetére bízott, s mindenekelőtt azzal a sok dobozzal, melyet szárított növényekkel és gombostűre tűzött bogarakkal töltött meg? Annyira kétségbeesett, hogy Ellen sem tudta megnyugtatni. Rohant a táborba, hogy megnézze, maradt-e kincseiből valami.

Közben a nap magasabbra hágott az égen, és Obed Bat jajveszékelése is kiverte az álmot a Bush család szeméből. Ishmael és a sógora, Abiram komor arccal ténferegtek a kocsik körül, mintha most mérnék csak fel veszteségük teljes nagyságát. A családfő pillantása az erősen megrakott kocsikról a gyerekhadra tévedt, mely csak fokozta gondjait. A két idősebb férfi szótlanul felballagott a dombtetőre, ahonnan jó kilátás nyílt a prérire. De nem láttak mást, csak egy magányos bölényt, mely a közelben a sárguló füvet harapdálta, és a doktor szamarát, mely a bozótban turkált, valami reggelit keresve.

- A nyomorultak ezt az egy szamarat hagyták meg nekünk! - fakadt ki Ishmael. - Nem sok hasznát vesszük, ha arra kényszerülünk, hogy ebből a konok földből kaparjuk ki az ennivalónkat.

Közben odaért a trapper is, és Ishmael legidősebb fia, Asa szintén erre vette reggeli útját.

- Azt hiszem, a puskánktól többet remélhetünk, mint az ekevastól vagy kapától - jegyezte meg, amikor meghallotta apja sóhajtását. Cipője sarkával

megvetően rugdalta a kemény talajt.

- Hát maga hogy vélekedik erről, öreg csapdász? - fordult Ishmael a trapperhez.

- Mi tagadás, van ennél jobb föld is - felelte az öreg. - Kár volt olyan messzire eljönni a Mississippi völgyétől. Közben háta mögött hagyott vagy millió hold pompás televényt, ahol gyerekjáték lett volna jó termést elérni. De ne búsuljon, talál még termékeny földet nyugat felé is. Ha azt keresi, ötszáz mérfölddel hosszabb utat tett meg a kelleténél vagy ötszáz mérfölddel rövidebbet.

- Azt hiszi, jobb föld van arrafelé? - kérdezte Ishmael, és kinyújtott karjával napnyugat felé mutatott.

- Nem hiszem, hanem tudom. Jártam én arra, majdnem a másik tengerig - felelte az öreg, hosszú puskájára támaszkodva. - Életem javát York államban töltöttem, de el kellett onnan mennem. Nem bírtam már hallgatni az erdőket irtó gyilkos fejszék csapkodását.

Hektor felhorkant, mintha igazat adna gazdájának.

- A kutyája kiöregedett már, szomszéd! - jegyezte meg Ishmael. - Nem ártana a fejére csapni a puskatussal..., jótétemény volna!

- Hát igen, öreg, akárcsak a gazdája - bólintott az öreg, és eleresztette füle mellett a squatter durva lélekre valló javaslatát. - Hol vannak már azok az idők, amikor könnyű lábbal űztem a szarvast a Hudson meg a Delaware partjain? A Gondviselés úgy akarta, hogy sokáig éljek - ki tudja, mi a célja velem? Nem mindig a leggyorsabb szarvas az, amely megmenekül a kopóktól, és nem a legerősebb kar tartja a puskát a legbiztosabban. A jenki szívós nép, de mire eljutnak a

nyugati Nagy Víz partjáig, megtörténhetik, hogy egy másik nép már megelőzte őket! Megérdemelnék a gonoszságukért! No de hagyjuk ezt..., ezek csak egy öregember tűnődései, aki nyolcvan év alatt sok ostobaság és gonoszság szemtanúja volt! Az indiánok szíve tele van füstölgő haraggal..., úgy érzik, ők ennek az országnak a jogos tulajdonosai, és a jenkik kitúrták őket apai örökségükből. Nem csoda, hogy ha megtehetik, megskalpolják a fehér embert, és nem hagynak meg neki mást, csak a bőrét, amelyre olyan büszke!

- Mondja csak, öreg - mordult rá Ishmael komoran -, miféle ember maga tulajdonképpen? A színe és a nyelve keresztény, de a szíve, úgy látszik, a pogány indiánokhoz húz!

- Hát ami azt illeti, nem teszek olyan nagy különbséget ember és ember között - felelte a trapper. - Az a nép, melyet legjobban szerettem, szerteszóródott a világ négy tája felé, akár egy kiszáradt folyómeder porszemei. Pedig egyetlen csöpp indián vér sincs az ereimben. Ami pedig a kötelességet illeti, mellyel hazámnak tartozom, azt bőségesen leróttam békében és háborúban egyaránt.

- Hát ha mégiscsak fehér ember, mondja meg nekem, hol vannak a sziúk, akik a lovaimat elkötötték.

- Hol vannak a bölények, amiket egy puma kerget a prériben? Hol van a felhő, amit a szél hajt az égboltozaton? Hol a héja, amelyet egy pillanatig láttunk, aztán eltűnt a szemünk elől? - felelte a trapper rejtélyesen.

- Azt akarja mondani, hogy bottal üthetem a rabló zsiványok nyomát?

- Nekik is van annyi eszük, hogy nem mutatkoznak újra, amíg zsákmányukat biztos helyre nem vitték.

- És azután újra eljönnek?

- Az emberi természet nagyjában mindenütt egyforma - felelte az öreg. - A fehér ember, akármennyi kincset harácsolt is össze, nem éri be vele, hanem még többre vágyik. Az indiánokat is ide húzza, amit még itt hagytak.

- Nézze, barátom, maga egy öreg és tapasztalt ember - mondta Ishmael. - Mit tenne az én helyemben?

Az öreg sokáig hallgatott, és csak szabódva válaszolt:

- Mit tennék? Hát... elsősorban a gyermekeimmel törődnék. Még a vadállat is megvédi kölykeit.

- Mit akar ezzel mondani? Én talán nem védeném meg?

- Csak az a kérdés, hogy sikerül-e. Ez a hely nem alkalmas arra, hogy egy tucat férfi szembeszálljon százzal vagy ötszázzal - felelte a trapper. Megcsóválta fejét, és a dombokra mutatott. - Ezekről a magaslatokról könnyű golyó- vagy nyílzáport árasztani a táborra. Nem szabad itt maradniuk. Hárommérföldnyire innen ismerek egy helyet, amelyről gyakran gondoltam, ha arra jártam, hogy a természet is várnak vagy erődnek teremtette. Olyan hely, amelyet hetekig, sőt hónapokig meg lehet védeni a legnagyobb túlerő ellen is.

Ishmael szeme felragyogott. Néhány kérdés, és a megfelelő válasz elég volt, hogy két kézzel kapjon a trapper tanácsán. Olyan ember volt, aki szükség esetén a legnagyobb energiát tudja kifejteni, bár

rendes körülmények között lusta és lomha volt. Most habozás nélkül munkához látott.

A feladat nem volt könnyű. A megrakott szekereket puszta kézzel kellett jó messzire tolni a préri hepehupás talaján. Tagbaszakadt fiainak hatalmas ereje sem volt ehhez elegendő, még az asszonyok és gyerekek is kivették részüket a munkából.

Az egész műveletet Ishmael irányította. Fáradhatatlanul szaladgált ide-oda, parancsokat osztogatott, ordítozott, s ha egy-egy kocsi elakadt a göröngyökön, maga is nekivetette erős vállát, és legyőzte az akadályt.

A trapper az egész idő alatt - legalább egy órán át - puskájára támaszkodva, némán figyelte az eseményeket. Kemény vonásain néha egy kis mosoly villant át; tetszett neki a fiatalok lendülete és ereje. Néha a messzeségbe bámult, és szokása szerint átengedte magát révedező gondolatainak.

Egyik kocsi a másik után tűnt el a tisztásról. Már csak a ponyvás szekér maradt hátra. Ishmael és Abiram éppen a ponyva alá bújt, és buzgón rakosgatott odabenn. Azután hozzáláttak a pokrócokat rögzítő cövekek kiráncigálásához. Az öreg még mindig a helyén állt, és nézte őket. Ishmael sötét pillantást küldött felé.

- Mit bámul, öreg? - kiáltott rá. - Melyik bírónak vagy seriffnek akar rólunk jelentést tenni?

- Én csak egy bírót ismerek - felelte az öreg nyugodtan, és az égre mutatott -, azzal is csak a saját ügyeimről beszélek. Nem tudom, maguknak mi titkolnivalójuk van, de nem törődöm vele.

A két bosszús embert lefegyverezték ezek az egyszerű szavak.

- Mindenesetre kedvesebb volna - jegyezte meg Ishmael -, ha nem nézi összetett kézzel a mi vesződésünket, hanem segít egy kicsit.

- Ha akarják, segítek eltolni ezt az utolsó szekeret - felelte az öreg.

- Olyan butának néz minket? - mordult rá Abiram. - Maradjon csak ott, ahol van! Majd elboldogulunk maga nélkül is.

A két férfi már el is mozdította a ponyvás szekeret. Olyan gyorsan tolták fel a következő domboldalra, mintha négy ló húzta volna. A trapper töprengőn nézett utánuk, míg el nem tűntek a túlsó lejtőn. Vajon miféle titkot rejteget ez a szekér? - gondolta magában, aztán vállat vont. Mi köze ezekhez az emberekhez és a titkaikhoz? Inkább a szép fákat sajnálta, amelyeket kidöntöttek, és most ott hagytak a földön. Ilyen az ember - gondolta az öreg - örökösen pusztít és tékozol! Mindig erre gondolt, valahányszor látta, hogy visszaélnek a természet bőkezűségével.

Megreccsent a bozót. Az öreg hallgatózott egy pillanatig, majd így kiáltott:

- Ki bujkál ott? Jöjjön elő bátran! Tőlem nem kell félnie senkinek!

- Köszönöm a szíves meghívást! - felelte egy fiatalosan csengő férfihang, és Paul Hover lépett ki a bokrok sűrűjéből.

Karon fogta a trappert, és az öreg mosolyogva tűrte, hogy a kedves ifjú magával vonszolja.

IV.
CSALÁDI PERPATVAR

Körülbelül egy hét telt el az említett események óta. Az idő egyre ősziesebbé vált. A préri felöltötte pompás vörösbarna ruháját. A magasban sötét felhők vonultak, és egymás fölé tornyosulva kavarogtak a szélben. Csak néha hasadtak meg, és ilyenkor rövid időre újra látni lehetett az ég bársonyos kék színét. A kopár prérin szabadon száguldott a szél.

Egy kis csermely közelében hatalmas, csupasz kőszirt meredt az égnek. Teteje lapos volt, mintha késsel vágták volna le a csúcsát. Keskeny, meredek, kanyargó ösvény vezetett oda. A szirt lábánál kis égerfa- és szömörceliget maradványait lehetett látni. A köztük meg-megcsillanó tócsák vize táplálta ezeket a fákat, magvaikat a sziklahasadékokba is elvitte a szél, egyik-másik fa és bokor ott próbált gyökeret verni.

Az ösvény alját kidöntött fák törzsével torlaszolták el, és feljebb is, ahol az ösvény még jobban összeszűkült, hasonló torlaszokat emeltek. A magasban néhány kalyibát tákoltak össze, és a szikla lapos tetején, az egyik sarokban állt a nagy sátor, mely messziről olyan volt, mint egy fehér zászló. Így festett az a hely, ahol Ishmael Bush kénytelen volt hosszabb időre berendezkedni, miután lovait és jószágát elrabolták.

A squatter a szirt alján sógorával beszélgetett.

- Ha meg akarunk élni, meg kell változtatnunk a természetünket - mondta. - Kérődző állatokká kell változnunk, és ráfanyalodnunk a legelésre.

- Ebből a földből bizony nem lehet sokat kihozni - felelte Abiram. - De mit csináljunk, ha nem mehetünk tovább?

- Pedig nagyon szeretnék vagy száz mérfölddel messzebb lenni - mondta Ishmael, és komor pillantást vetett a szirt csúcsára, ahol a fehér sátor állt.

- Hiába kínlódtunk eddig, ha itt elakadunk - mondta Abiram, és megértően bólintott. - Mindig így van ez. Egyszer meghallgattam egy vándorprédikátort Ohióban. Azt mondta, hogy ha egy ember száz évig él jámbor keresztény módjára, ám egy napig inog hitében, a pokolra kerül.

- És te adsz valamit az ilyen locsogásra?

- Nem mondom éppen..., de azért lehet benne valami.

- Mi bajod? - förmedt rá Ishmael. - Imádkozni szeretnél? Hát csak rajta, ha azt hiszed, hogy segít rajtad. Ostoba tökfilkó! - tette hozzá, és bosszúsan elfordult.

Abiram keze ökölbe szorult, de nem szólt semmit. Ismerte Ishmael természetét; tudta, hogy ha dühbe gurul, nem tanácsos ingerelni.

Az idősebb fiúk, akik eddig fát aprítottak tüzelőnek, most az egész családra jellemző lomha lépteikkel apjuk felé közeledtek.

- Ellen Wade úgy áll ott a sziklán, mint egy őrszem - mondta a legnagyobb fiú. - Felkiáltottam hozzá, és megkérdeztem, nem lát-e valami gyanúsat, de csak a fejét rázta. Válaszra nem érdemesített. Nagyon barátságtalan hozzám.

Ishmael felnézett a sziklára. Körülbelül kétszáz lábnyi magasságban megpillantotta a lányt. Szőke haja a vállára hullt, és a szél minduntalan belekapott. A lány észre se vette. Kissé előrehajolt, és a prérit figyelte.

- Mi van, Ellen? - eresztette meg Ishmael hatalmas hangját. - Látsz valamit?

A lány nem felelt.

- Süket vagy, Nelli? - ordította Ishmael, majd fiaihoz fordulva hozzátette: - Még azt sem bánnám, ha száz sziú közeledését jelentené. Viszket a tenyerem! Szívesen visszafizetném, amivel a kutyáknak tartozom!

Asa is felnézett, és így kiáltott:

- A lány már nincs ott! Istenúgyse', elfújta a szél!

- Talán meglazult egy kő a lába alatt? - folytatta Asa.

- Hányszor mondtam neki, hogy ne merészkedjék a szikla szélére! De mindig odaáll bámészkodni.

- Mintha megint látnám a ruhája csücskét..., nem azt cibálja a szél? - mondta az apa.

- Ellen! Ellen! - kiáltották a fiúk, de a lány mintha nem is hallotta volna. Megint feltűnt a szirt egy másik kiugró pontján. A préri felé bámult, és mintha kezével integetett volna. Ugyanakkor meglebbent a sátorlap a titokzatos fehér sátor bejárata előtt. Abiram a családfőhöz hajolt, és valamit súgott a fülébe.

- No, még csak az kellene! - sziszegte Ishmael. - Nem hiszem, hogy meg merik tenni. Tudhatják, hogy velem

nem lehet tréfálni.

- Pedig úgy van, ahogy mondom - súgta Abiram. - A sátor nyitva áll. Nem a szél nyitotta ki.

Ishmael dühösen odacsapta puskája agyát a földhöz, és olyan hangon, mely egymérföldnyire is elhallatszott volna, ordította:

- Mit csinálsz, te bolond?! El onnan, de rögtön! - Megint a fiúk felé fordulva folytatta: - Ez a lány egészen meghabarodott. Nem hallgat a jó szóra. Úgy látszik, az anyanyelvét is elfelejtette. Hát majd megpróbálok más nyelven beszélni vele!

Vállához kapta puskáját, és mielőtt még bárki is megakadályozhatta volna, elsütötte. A puska eldördült, csövéből tűz villant elő.

Odafenn Ellen nagyot sikoltott, és rémülten beugrott a sátorba. Nem lehetett tudni, hogy megsebesült-e, vagy csak megijedt.

Ishmael már megbánta elhamarkodott mozdulatát, de amikor meglátta fia dühös, szemrehányó pillantását, még jobban elöntötte a haragos indulat.

- Mi volt ez, apám?! - kiáltott rá Asa. - Mit vétett Ellen, hogy célba veszed, mint egy vadat?

- Fogd be a szád! - förmedt rá Ishmael. - Elfelejted, kivel beszélsz? Mindjárt megkapod a magadét te is!

- Nem tanácsolom, hogy megpróbáld! - felelte a fiú kivörösödve. - Ezt megteheted egy védtelen lánnyal, de nem egy felnőtt férfival!

- Szóval felnőtt férfi vagy, mi? Nem a fiam, aki

engedelmességgel tartozik nekem?! Hát akkor fel is út, le is út! Boldogulj magad!

- De apám, hogy beszélhetsz így? Asának igaza van! - mondták a fiúk.

- Egy szót sem akarok hallani! A pokolba veletek, ahányan csak vagytok!

- Micsoda zsarnok! - jegyezte meg Abiram. - Ne a fiaddal pörölj, Ishmael! Inkább arra figyelj, mi történik ott!

Ishmael a szirt felé emelte tekintetét, és majd megdermedt nagy megdöbbenésében.

Egy női alak állt a kiugró szirtfokon, pontosan azon a helyen, ahonnan Ellent a füle mellett elsüvítő puskagolyó kergette el az imént. Ez a női alak vékony és filigrán volt, szinte olyan, mint egy serdülő lány. Fényes, fekete selyemruháját, mint vékony pókhálót lengette a szél. Hosszú, dús, fürtös haja még ruhájánál is fényesebb és feketébb volt. Ilyen messziről nem lehetett arcvonásait tisztán látni, de karcsú, kecses alakja csupa finomság és gyöngédség volt. Parányi kezét szívére szorította, és másik kezével olyan mozdulatot tett, melyet nem lehetett félreérteni: nemes felháborodással mintha arra szólította volna fel Ishmaelt, hogy őt ölje meg, ha már gyilkolni akar.

A szikla lábánál ott álltak mind, fejüket hátraszegve, csodálkozó arccal a magasba bámulva. Álmélkodásuk még fokozódott, amikor a gyengéd jelenség mellett feltűnt Ellen is. A két nő néhány szót váltott egymással, aztán eltűntek a sátorban.

Ishmael fiai összenéztek. A megdöbbenés, mely úrrá lett rajtuk, csak lassan oldódott fel. Asa volt az első,

aki megszólalt. De nem apjához fordult, talán nem akarta újra magára vonni veszedelmes haragját, inkább Abiramet szólította meg.

- Ez hát az a titokzatos állat, amelyet olyan gondosan rejtegettetek? - kérdezte gúnyosan. - Amelyről azt mondtátok, hogy csaléteknek hoztátok el a préribe? Mindig tudtam, hogy lopsz, hazudsz és csalsz, de hogy emberrabló is vagy, még rólad sem hittem volna!

- Én emberrabló?! - kiáltott fel Abiram. - Söpörj inkább a saját családod ajtaja előtt! Tennessee-ben minden fára, minden póznára, minden kerítésre kiragasztották az apád képmását, és alatta ötszáz dollár jutalmat ígérnek a nyomravezetőnek. Egész kis vagyon, mondhatom. Nincs mit büszkélkedned! Ha akarnám...

A legidősebb fiú keze feje nagyot csattant Abiram száján, és torkára forrasztotta a szót. Óriás unokaöccse úgy szájon vágta, hogy orrán és ajkán kibuggyant a vér.

Ezt már apja is megelégelte.

- Asa! - kiáltott fel méltatlankodva. - Kezet emeltél anyád bátyjára?

- Kezet emeltem arra, aki a családunkat pocskondiázta! - felelte a fiatalember. - És ha ez a fenyítés nem elég, még a nyelvét is kitépem, mielőtt folytatja. Nem vagyok hepciáskodó ember, de ami sok, az sok!

- Én is azt mondom, fiam. Ami sok, az sok. Ma már kétszer feledkeztél meg magadról. Szemtelenkedtél apáddal és nagybátyáddal is. Vigyázz magadra! Nagyon sajnálom, Abiram, hogy így történt, de magadnak köszönheted. Nagyon jól tudod, hogy azok

a bírósági pribékek nem azért köröztettek, és tűztek ki díjat a fejemre Tennessee-ben, mert valami becstelen dolgot követtem el. Az egész bűnöm annyi, hogy nyíltan hangoztattam: a földet nem lehet lefoglalni! A föld, a víz, a levegő mindenkié. No de hagyjuk ezt! Elég a veszekedésből! Éppen elég gondunk és bajunk van a nélkül is.

Asa mondani akart valamit, de meggondolta. Haragja elpárolgott, és visszasüppedt nehézkes, lusta nyugalmába. Abiram tovább füstölgött magában, de jónak látta száját befogni. Ishmael néhány percig fel és alá járkált, aztán odaszólt a fiainak:

- Felmegyek a tetőre, megnézem, mi újság. Ha minden rendben van, megbeszéljük, mit tehetünk ma a család érdekében. Kár egy ilyen szép napot hiábavalóságokra tékozolni.

Mindenki tudta, hogy ezek a szavak, akármilyen nyersen és parancsolón hangzottak is el, inkább a megbékélést szolgálták. Ishmael nem várt választ senkitől, elindult az ösvényt keresztbe elzáró fatörzsek felé. Itt fegyveres őr vigyázott a sziklaerőd biztonságára. Az ösvény elején a fiatalabb fiúk váltogatták egymást.

Ishmael helyeslőn bólintott, és elindult a meredek ösvényen felfelé. Elérte az alsó teraszt, ahol fatörzsekből, ágakból és fakéregből viskókat eszkábáltak össze a család számára. Itt biztonságban érezhették magukat, mert a hely jóformán megközelíthetetlen volt. Az ösvény innen már csak a szirttetőre vezetett, ahol a fehér sátor állt.

Eszter asszony gyermekei körében megszokott házi munkájával foglalatoskodott. Nem tudott semmit a veszekedésről, mely odalent lezajlott.

- Szelesebb helyet már nem is találhattál volna nekünk, Ishmael - mondta a házsártos asszony, aki az imént még a tízéves kislányával pörölt, de most a férjére csapott le. - Minden órában meg kell számolnom a gyerekeket, hogy nem vitte-e el valamelyiket a szél! Te meg mit lebzselsz itthon, ahelyett, hogy egy kis húsról gondoskodnál?!

- Meglesz az is, Eszter, ne nyugtalankodj! - mondta Ishmael, és elindult a sziklatető felé.

De az asszony megállította.

- Valami durranást hallottam az előbb. Miféle vadat ejtettél?

- Vadat itt, a közelben? Ugyan, mit beszélsz? Egy héját láttam körözni a szikla fölött, azt akartam elriasztani.

- Jobb dolgod nincs? Tizennyolc éhes szájat kell etetnem, te meg eljátszod az időt! Szedd össze a fiúkat, és menjetek ki a prérire szerencsét próbálni.

Ishmael fel akart menni a sátorba, de meggondolta magát. Megint leballagott és maga köré gyűjtötte a nagyobb fiúkat. Két csoportra osztotta őket. Az egyiknek utasításokat adott a tábor őrzésére, a másik csoportot magával vitte, hogy vadra cserkésszenek. Asát és Abiramet nem hagyta itthon, de nem is választotta külön. Mindkettőt magával vitte, hogy szemmel tarthassa őket.

Abban az órában, amikor Ishmael elindult vadászni, két ember üldögélt egy forrás mellett, néhány mérföldnyire az új táborhelytől. A földön ültek, és kitűnő étvággyal falatoztak. Ebédjük bölénypúp volt,

mégpedig példásan elkészítve. Az állatot Paul Hover lőtte, és az öreg trapper sütötte meg a legnagyobb szakértelemmel. Most pedig jó étvággyal nekiláttak, és nem győzték dicsérni kiváló erényeit. A tálalás nagyon egyszerű volt, bicskájukkal vágták ki a remeknél remekebb falatokat, és puszta kézből ették, nem tányérból. Ám ez inkább növelte, mint csökkentette egészséges étvágyukat.

- Azt hiszem, tartalmasabb ebédet kívánni sem lehet - mosolygott Paul.

- Igen, erőt ad annak, aki fogyasztja - bólintott a trapper. - Te is kapsz, Hektor, neked is szükséged van egy kis erőre öreg napjaidra... - Ezzel jókora darabot szelt a húsból, és a hű állat elé dobta, amely már jó ideje vágyakozva, de türelmesen várta, hogy rá kerüljön a sor. - Látja ezt a kutyát, fiatalember? Azt hiszem, világéletében jobban aludt, eszesebben étkezett, és okosabban élt, mint a legtöbb ember. És tudja, miért? Mert sohasem élt vissza a természet adományaival. Ez a hosszú élet titka... De figyeljen csak! Mintha lépéseket hallanék. Úgy látszik, valakit idecsalt a mi ebédünk illata.

Nem tévedett. A természetbúvár tartott feléjük, akit rendes felfedező útján szerencséje erre vezérelt. Most nem valami ritka növényt vagy ritka bogarat, hanem ritka jó ebédet fedezett fel.

- Foglaljon helyet, tudós uram, és tartson velünk - invitálta az öreg szívélyesen. - Evett már bölénypúpot?

- Nem hiszem, hogy ízletes volna - mondta a tudós.

- Hát ha nem hiszi, nem is érdemli meg - elegyedett a beszélgetésbe Paul Hover.

A doktor csak most nézte meg a méhvadászt figyelmesebben.

- Maga nekem nagyon ismerős - mondta. - Nem találkoztunk már valahol?

- Még a Nagy Folyó partján botlottunk egymásba, tudós doktorom - felelte a fiatalember. - Maga békákra és gyíkokra vadászott, én meg egy méhrajt üldöztem, és aznap mindkettőnknek szerencséje volt. Bödöneimet megtöltöttem a legfinomabb mézzel, és sikerült néhány pompás rajt befognom. Magának sem volt oka panaszra, zsákja megtelt csúszómászókkal. Mi tagadás, nem irigylem a mesterségét, de hát ki-ki a maga gusztusa szerint él.

- A maga mestersége mindenesetre könnyebb, mint az enyém - mondta a doktor. - Csak azt nem tudom, hogy talál rá azokra a rajokra.

- Nagyon egyszerűen. Lepkehálómmal elfogok egy méhet, amikor felszáll egy virágról, amelyből besöpörte a virágport. Egy alkalmas helyen szabadon engedem, és megfigyelem, merre repül. Iránya egyenesen az a fa, amelynek odvában a vadméhek raja tanyázik. A kísérletet néhányszor megismétlem, persze más méhekkel. Ahol röptük pályája keresztezi egymást, biztosan megtalálom a rajt.

- Bravó! - kiáltott fel a doktor. - Nem is olyan ostoba.

- De nem ám! - mondta az öreg trapper, és elismerőn bólintott.

- Az ember mindig tanul valamit - mondta a doktor. - Ha megengedik, megkóstolom a pecsenyéjüket. Hadd ismerjem meg, milyen íze van annak a bölénypúpnak.

A kóstolóból alapos falatozás lett. A doktor kénytelen volt beismerni, hogy ilyen jót már rég nem evett.

- Maga is a táborban lakik, Ishmael Bush családjával?

- Igen, az ő vendége vagyok. Egy bizonyos megállapodás alapján.

- Akkor mesélje el nekünk, mit rejtegetnek abban a fehér sátorban - kérdezte az öreg. - Mi az, amit Ishmael Bush foggal-körömmel védelmez? Még a közeléből is elmar mindenkit!

- Maga is hallott róla? - álmélkodott a doktor.

- Nem hallottam semmit, csak véletlenül kerültem a közelébe. Majd leharapták a fejemet.

- Micsoda! A fejét? Hiszen akkor óriási állat lehet! Méghozzá ragadozó! Nem is képzeli, kedves bátyám, hogy ez az állat, amelyet azon a ponyvás szekéren magukkal hurcoltak, hány álmatlan éjszakát okozott már nekem!

- De miért?

- Mert valami ritkaságról van szó, és én leszek az első tudós, aki leírja és osztályozza. Legalábbis ezt ígérték nekem.

- És maga elhiszi? - kérdezte Paul Hover.

- Nincs okom kételkedni benne - mondta a tudós, majd hangját suttogóra fogva, bizalmasan hozzátette: - Említettem már a megállapodást, amit Ishmaellel kötöttem. Már régen visszafordultam volna, mert ez a préri növényekben nagyon szegény, ha nem ég bennem a vágy, hogy azt a titokzatos állatot

szemügyre vegyem.

- Miért nem leselkedett egy kicsit? - kérdezte az öreg.

- Nem tehettem. Ishmael megesketett, hogy egy bizonyos időpontig még közelébe se megyek a sátornak. Az eskü szent, nem lehet vele tréfálni. Ishmael azt mondta nekem, hogy egy nagyon ritka állat, és azért viszi magával a préribe, hogy segítségével más állatokat is elfogjon ugyanabból a fajtából. Egyelőre nem mutathatja meg nekem - mondta -, de ha elérkezünk egy bizonyos távolságra, a préri mélyébe, ahol már több van ebből a fajtából, akkor megengedi, hogy alaposan megnézzem.

Paul fejcsóválva hallgatta, és végül megszólalt.

- Kedves uram, attól félek, magát lóvá tették. Csak nem képzeli, hogy egy olyan művelt lány, mint Ellen Wade, egy vadállat társaságában tegyen meg ilyen hosszú utat?

- Miért ne? Ellen okos lány, és érdeklődik a természetrajz iránt. Az én fejtegetéseimet és magyarázataimat is mindig a legnagyobb figyelemmel meghallgatja. De most jut eszembe - honnan ismeri Ellent?

- Honnan? Az ördögbe is! - Paul zavarba jött. - Mindegy, no! Most nem rólam van szó!

- Nekem is úgy rémlik, hogy a doktort csakugyan lóvá tették - mondta a trapper. - Nem hiszem, hogy a sátorban állatot rejtegetnek. A kutyám már régen jelezte volna.

- Ezt nem értem.

- Hát figyeljen ide! - A trapper a bozót felé fordult és hallgatózott. Majd kutyája fölé hajolt. - Mit csináljunk, Hektor? Kövessük a nyomát? Vagy ne törődjünk vele?

A kutya felemelte fejét, és szimatolni kezdett. Morgott egy kicsit, de nem mozdult el a helyéről.

- Látja? - fordult az öreg a doktorhoz. - Ebből biztosan tudom, hogy nem állat, hanem ember.

- Kicsoda?

- Aki felénk közeledik a bokrok közt - felelte az öreg nyugodtan.

És a következő percben egy katonás tartású fiatal férfi lépett ki a bozótból.

V.
A TÜZÉRSZÁZADOS

A jövevény finom posztóból varrt kék sapkát viselt, amelyről már meglehetősen elpiszkolódott aranybojt csüggött alá, elvegyülve hollófekete, hullámos fürtjei közé. Nyakában lazán megkötött, fekete selyem nyakravalót viselt. Sötétzöld vadászingét sárga paszomány díszítette. Zubbonya ugyanabból a posztóból készült, mint a sapkája. Öltözékét szarvasbőr nadrág és indián mokasszin egészítette ki. Két övet is viselt. Piros selyemövéből dúsan ékesített, egyenes kard - erős és hozzáértő kézben veszedelmes fegyver - lógott le; festetlen bőrből készült derékszíjára pedig csinos fegyvertokot erősített, melyből két parányi pisztoly nyele kandikált ki. Ezenkívül rövid katonai karabélyt hordott keresztben a vállán, a hozzá tartozó lőporszaruval és golyótáskával.

Végül katonai hátizsákot is cipelt, rajta a közismert U. S. kezdőbetűkkel, amelyek az Egyesült Államokat jelentették, bár a katonák humora az Uncle Sam (Samu bácsi) szavak kezdőbetűit látta bennük.

- Jó barátként jöttem - jelentette ki a barna arcú, jóképű fiatal férfi. - Olyan ember vagyok, aki semmi esetre sem kívánja keresztezni az önök békés útjait és becsületes törekvéseit.

- Mondja csak, kedves uram - kérdezte Paul Hover -, ért valamit ahhoz, hogyan kell méheket a síkságról a legközelebbi erdőig követni?

- A méh olyan madár, melyre sohasem pályáztam, pedig fiatalabb koromban híres madarász voltam - felelte mosolyogva az idegen.

Paul széles mozdulattal nyújtotta felé kezét.

- Akkor isten hozta! - mondta. - És abban az esetben, ha akad még egy üres csücsök a kedves gyomrában, itt a jó alkalom a megtöltésére. Szívesen látjuk egy kisebb-nagyobb kóstolóra. Fogadjunk, hogy ilyet még nem evett, amióta hátat fordított a civilizációnak! Mióta van úton, ha szabad kérdeznem?

- Annak már néhány hete, és attól tartok, még néhány hétbe telik, amíg hazatérhetek. Mindenesetre köszönettel elfogadom a szíves meghívást, annál is inkább, mert tegnap reggel óta böjtölök, és nagyon jól ismerem a jól elkészített bölénypúp dicső érdemeit.

- Ah! Már hallott róla, sőt ismeri! Ebben előttem jár, helyesebben: előttem járt ma reggelig, de most már én is a bölénypecsenye lelkes hívei közé tartozom. Én lennék a legboldogabb ember Kentucky és a Sziklás-hegység között, ha volna egy kis viskóm ezen a tájon,

egy jó öreg erdő közelében, ahol sok odvas fa van, s ha elég friss szalmát tudnék keríteni a méhkasokhoz, és egy ilyen bölénypúpot fogyaszthatnék mindennap ebédre, persze nem egyedül, hanem a kis El...

- A kis micsoda? - kérdezte az idegen mosolyogva. - Vagy talán a kis kicsoda?

- Hagyjuk ezt, másra nem tartozik - felelte Paul elvörösödve, és zavarában tömködni kezdte kis fapipáját.

Közben az idegen helyet foglalt, és minden figyelmét a falatozásnak szentelte. Paul megnyugodott, és mosolyogva nézte. Miután meggyőződött róla, hogy nem kapott versenytársat a méhészkedés terén, egyre jobban megkedvelte az idegent. Annál komorabban nézett rá Obed Bat. Most őt gyötörte a féltékenység. Az idegen fiatalkorában híres madarász volt, ráadásul ismeri a bölénypecsenyét. Nyilván ő is természettudós. Battius eddig azt hitte, hogy ő az egyetlen, aki a préri flórájának és faunájának, vagyis növény- és állatvilágának feltárásával foglalkozik. Még csak az kellene, hogy egy másik tudós tolakodjék ide, és megfossza attól a dicsőségtől, amelyet eddig fáradságos munkájával bőségesen kiérdemelt.

- Látom, ízlik a vadpecsenye, tisztelt uram - fordult az idegenhez. - Bocsánat, ha nem adtam meg a titulusát. Bizonyára doktor úrnak kellett volna szólítanom. Ön doctor medicinae, nemdebár?

- Ön olyan címet tulajdonít nekem, melyre nem tarthatok igényt.

- Talán csak egyetemi hallgató? Vagy más tudományággal foglalkozik?

- Egyik sem talál rám.

- Pedig az a benyomásom, hogy ön kutatóúton van..., azért járja a prérit, hogy keressen, kutasson.

Az idegen letette bicskáját, és csodálkozva nézett rá.

- Hát ezt honnan tudja? - kérdezte elvörösödve. - Talán a homlokomról olvasta le szándékaimat?

- Mindegy, honnan olvastam le, most az a kérdés, jogosan vállalkozhatik-e ilyen felelősségteljes feladatra. Van erre felhatalmazása vagy jogosítványa? Valami okmányra gondolok, amelyet megfelelő szerv vagy hatóság állított ki.

- Valóban komoly feladat, sőt kötelesség vezérelt ide. De ez teljes mértékben magánügy. Hogy miért kell hozzá valami papiros, nem tudom megérteni.

- Pedig a szokás megköveteli - mondta Bat ünnepélyesen. - A magunkfajta ember azt az okmányt utazásaira magával viszi, és szükség esetén felmutatja. Már csak azért is, hogy elejét vegye mindenféle kételynek vagy gyanúsításnak.

- Furcsa - dünnyögte az idegen, és sorra szemügyre vette a tűz mellett ülő embereket, mintha testi erejüket mérlegelné arra az esetre, ha netalán verekedésre kerülne a sor. - De ha okvetlenül kívánja, papírral is szolgálhatok - folytatta. Belső zsebébe nyúlt, és egy hosszúkás dobozt vett elő. Büszkén átnyújtotta Battiusnak. - Vessen erre egy pillantást, uram. Remélem, ezek után ön sem vonja kétségbe, hogy jogom van utazgatni egy országban, amely most már az Egyesült Államok területe.

- Majd mindjárt meglátjuk - felelte a természetbúvár, és

a dobozból pergamentekercset vett elő. Kibontotta, és felkiáltott meglepetésében. - Ejha! Hisz ez az Egyesült Államok pecsétje! Jefferson saját kezű aláírása, az elnöké és filozófusé! A hadügyminiszter ellenjegyzései! Ah, ez teljesen rendben van!

- Miféle okmány az? - kérdezte a tűz másik oldaláról Paul Hover.

- Elnöki pátens, mely Duncan Uncas Middleton urat tüzérségi századossá nevezi ki.

- Kicsodát?! - kiáltott fel a trapper, aki az első perctől kezdve úgy nézett a jövevényre, mintha el akarná nyelni a szemével. - Milyen nevet mondott? Uncast? Csakugyan Uncas? Fürge Szarvas?

- Valóban úgy hívnak - mondta az idegen kissé gőgösen -, és azt is tudom, hogy indián név. Egy indián törzsfőnök neve volt ez. Én is, nagybátyám is büszkén viseljük, annak a nagy szolgálatnak az emlékéül, amelyet ez a hős indián törzsfőnök a régi harcok idején családunknak tett.

- Uncas? Azt mondja, Uncas? - ismételte a trapper, és közelebb húzódott a fiatalemberhez, sőt kezével félresimította homlokán hollófekete fürtjeit. Az idegen, csodálkozva bár, de tűrte. - Ne vegye rossz néven..., szemem már nem a régi, nem olyan éles, mint azokban az időkben, amikor magam is derék harcos voltam. De így is felismerem fiában az apát! Abban a pillanatban, amikor hozzánk lépett, feltűnt nekem a csodálatos hasonlatosság! Mondja, kedves fiam, hogy hívják az édesapját?

- Apám tiszt volt a függetlenségi háború idején, és természetesen Middletonak hívták, mint engem. De nagybátyám - édesanyám fivére - Duncan Uncas

Heyward volt.

- Ő is Uncas! - kiáltotta a trapper, remegve izgalmában. - És az ő apja?

- Ugyanúgy hívták, csak ő még nem viselte az indián főnök nevét keresztnév gyanánt. Ő és nagyanyám sokat köszönhetett a nagyszerű indián harcosnak.

- Tudtam! Mindjárt tudtam! - kiáltott fel az öreg remegő hangon, és dermedt arca megelevenedett. - Ha nem a fia, hát az unokája! Mindegy! A vére, a tekintete, az arca ugyanaz! És mondja csak: az, akit szintén Duncannek hívtak, de Uncas nélkül, él-e még?

A fiatal férfi szomorúan megrázta fejét.

- Sajnos, már nem él. Rendkívül magas korban halt meg, tisztelettől és megbecsüléstől övezve. Boldog volt, és szerették. Boldogsággal és szeretettel árasztotta el környezetét.

- Rendkívül magas korban! - ismételte a trapper, és tűnődve nézte sovány, de még mindig izmos kezét. - Persze, a szabadban élt, és a maga módja szerint okosan. De ön még gyakran látta, nem? Nem szokott Unkaszról és a vadonról mesélgetni?

- Gyakran mesélgetett. Akkoriban királyi tiszt volt. De amidőn kitört a háború a korona és gyarmatai között, nagyapám az üres szó helyett, a formai kötelesség helyett az igazi kötelességet választotta. Hű maradt szülőföldjéhez, igazi hazájához, és a szabadság oldalán harcolt.

- Ebből is látni, hogy okos ember volt. Jöjjön, fiam, mondja el, miről mesélt a nagyapja, amikor megemlékezett az őserdőről.

A fiatalember mosolygott az öreg kíváncsiságán és sürgető kérésén, de mivel nem látott benne semmi bántót, készségesen eleget tett neki.

- Az öreg emberek szeretik a régi históriákat, és magam is szívesen meghallgatom - mondta Paul, és letelepedett az öreg mellé.

Middleton ajkán kissé gúnyos mosoly suhant át, de amint a trapperhez fordult, inkább elnézően mosolygott.

- Hosszú és szomorú história ez - mondta. - Tele van véres tettekkel és az indián kegyetlenség borzalmaival.

- Nem tesz semmit - mondta Paul. - Mi odaát, Kentuckyban megszoktuk már az ilyen történeteket, és nem is bánjuk, ha előfordul benne néhány skalpolás.

- Azt szeretném hallani, amit Unkaszról mesélt - mondta az öreg, kissé bosszankodva a méhvadász kotnyelességén. - Mit gondolt és mit mesélt róla szép otthonában, díszes bútorai közt?

- Valószínűleg ugyanúgy megbecsülte, mint annak idején a vadonban.

- Barátian emlékezett meg róla? A szegény, meztelen, hadiszínekre mázolt harcost barátjának nevezte? Nem volt büszke ahhoz, hogy egy indiánt barátjának nevezzen?

- Büszke volt a barátságára, és elsőszülött fiát róla nevezte el. Kifejezte azt az óhajtását, hogy ez a név nemzedékről nemzedékre szálljon át.

- Derék dolog! Így érez egy igazi katona! Megemlítette a mohikán fürgeségét?

- Fürge volt, mint a szarvas! A franciák így nevezték: Le Cerf Agile.

- Igen, Fürge Szarvas volt, csakugyan. És milyen bátor! Nem ismerte a félelmet! - kiáltott fel a trapper elragadtatásában. Szemében sóvárgás tükröződött.

- Nagyapám úgy emlegette, mint a hűség és hősiesség mintaképét. Unkaszt is meg az apját is, Nagy Kígyót.

- Mennyire igaza volt! Hűségesebb barátot nem szült még semmiféle nép, akármilyen színű a bőre, az egész földkerekén! Az ön nagyapja igazságos ember volt, és mindig megtette kötelességét. Veszedelmes időket élt át akkoriban, ott a hegyek közt. Mondja, fiam, bocsánat, mondja, százados úr, ez volt minden, amit nagyapja mesélt?

- Dehogyis! Mondtam már, hogy hosszú és borzalmas történet. Mindketten, nagyapám és nagyanyám is...

- Ó, én ne tudnám? - kiáltott fel a trapper, és arca kigyúlt az emlékek tüzétől. - Hogy is hívták csak? Elsie? Vagy Alice? Tudom, finom, mosolygós arca volt, de könnyen sírva fakadt. Haja aranyszőke, bőre fehér és makulátlan. Ó, kitűnően emlékszem rá!

- Hogyan? Ismerte?

Az öreg elfordította fejét, és meglátszott rajta, hogy érzelmeivel birkózik. Majd visszafordult a fiatalemberhez, egyenesen a szemébe nézett és megkérdezte:

- Kiről beszélt még a derék indiánokon kívül? A Munro

lányokról talán?

- Nem. Inkább egy fehér férfiról, aki a delavárok közt élt. A gyarmatokon született, vadász és erdei vezető volt, nyomkereső a királyi csapatok szolgálatában.

- Bizonyára egy haszontalan csavargó, mint a többi sehonnai fehér, aki a vademberek közt élt, ugye?

- Vigyázzon a szavaira, öregem! Ha nem nézném ősz haját, gorombán visszautasítanám meggondolatlan rágalmait! Az a férfi, akiről én beszélek, talán egyszerű ember volt, de a szíve arany. A végeken élő emberekkel ellentétben, mindkét faj jó tulajdonságait egyesítette magában, nem a rosszakat. Megvolt benne az a ritka képesség, hogy a jót és a rosszat első pillantásra meg tudta különböztetni egymástól. Bátorsága nem maradt indián barátai mögött, de katonai ügyességben felülmúlta őket. Nagyapám így nyilatkozott róla: "Az emberi faj egy nemes példánya volt, és csak azért nem jutott arra a magas polcra, mely megillette volna, mert az erdőben nőtt fel." Így mondta a nagyapám szóról szóra.

Mialatt a fiatalember így beszélt, a trapper lesütötte a szemét, és kutyája fülével játszadozott. Azután reszkető ujjaival kinyitotta, majd újra becsukta puskája serpenyőjét. Rekedt hangon kérdezte:

- Ezek szerint az ön nagyapja nem felejtette el azt az erdei vezetőt teljesen?

- Annyira nem felejtette el, hogy a családban már három fiú az ő nevét viseli.

- Az ő nevét..., azt mondja?! - kiáltott fel az öreg megdöbbenten. - Egy tudatlan, egyszerű vadász nevét? A nagyok, a gazdagok, az előkelők... és ami

még fontosabb, a talpig becsületes, derék emberek ennek a vadásznak a nevét viselik?

- Az öcsémet róla nevezték el, és még két unokabátyámat is. Büszkén viselik ezt a nevet.

- A vadász igazi nevét - amely n-nel kezdődik, és l-lel végződik?

- Úgy van, a Nathaniel nevet - felelte a fiatalember mosolyogva. - De honnan tudja mindezt? Egyébként van egy kutyám - most nincs itt, de nem messze innen egy szarvas után szimatol -, amelyik a szóban forgó vadász egykori kutyájának az utóda. Az a vadász ajándékul adta nagyapámnak, és pompásabb fajkutyát, kitűnőbb szimatú és gyorsabb lábú állatot az egész országban hiába keresne.

- Hektor - mondta az öreg elcsukló hangon, mintha egy kisgyermekkel beszélne -, hallod-e, kutyuskám? A te véred száguld itt a prérin. Hát nem csodálatos?

Nem bírta tovább. Az izgalomtól kimerülten, a sokáig szunnyadó és most oly váratlanul és különös módon felébresztett emlékek hatása alatt éppen csak annyi ereje volt, hogy tompa és természetellenes hangon, melyen hiába próbált úrrá lenni, felkiáltson:

- Én voltam az a vadász és erdei vezető, édes fiam! Valamikor harcos a javából, most meg egy nyomorúságos csapdaállító!

Könnyek peregtek alá beesett orcáján; fejét két térde közé rejtette, és bőrzekéje ujjával takarta el; hangosan zokogott.

Paul Hover, aki feszült figyelemmel hallgatta a beszélgetés minden szavát, nem értette meg, miért

olyan felindult az öreg. Kelletlenül fészkelődött a helyén, hol az egyikre, hol a másikra nézett, és nem tudta, mit gondoljon. De amikor látta, hogy az öregember keservesen zokog, felugrott, és torkon ragadta a századost. Ráförmedt, hogy miért bántja ezt a szegény embert, miért ríkatja meg. Aztán észbe kapott, és eleresztette az idegent; helyette a természetbúvárt ragadta meg, és az üstökét kezdte cibálni.

De mivel ez az üstök csak műüstök volt, vagyis paróka, legnagyobb meglepetésére a kezében maradt.

- Mit akar tőlem? - mondta a doktor, és megsimogatta fénylő, kopasz fejét. Majd kirántotta parókáját Paul kezéből, és visszaillesztette kobakjára. - Micsoda zagyva történet! - sóhajtotta. - Ishmael legyen a nevem, ha egy szót is értek belőle!

- Azt hittük, a derék vadász már régen nem él - folytatta a százados. - Nagyapám ebben a hitben halt meg. Azt hitte, kettőjük közül ő a fiatalabb.

- Igen, a halál kiszámíthatatlan - mondta a trapper, fejét újra felemelve. - A sors úgy akarta, hogy még nyolcvan tevékeny év után is itt maradjak az élők sorában! Amit mondtam, mindenki elhiheti. Mi értelme volna, hogy ebben a korban hazudjam, és hiú dicsekvéssel az ajkamon szálljak sírba?

- Egy pillanatig sem kételkedtem benne, csak csodálkoztam - mondta az idegen. - Hogy van az, kedves uram, nagyapám kedves barátja, hogy itt él, ebben a pusztaságban, távol minden kényelemtől, mely tisztes korát megilleti?

- Elsősorban azért jöttem ide, hogy ne halljam a fejszék gyűlölt csattogását. Ide talán nem jönnek

utánam a favágók és az erdőirtók! De még több joggal kérdezhetném én öntől ugyanazt. Csak nem tartozik azokhoz a csapatokhoz, amelyeket a kormány küldött az új territóriumba?

- Nem, azok több száz mérföldnyire innen, Lewis parancsnoksága alatt menetelnek a folyón felfelé. Én magánügyben jöttem ide.

- Ha már az is csodálatos, hogy egy öregember, akinek nincs már ereje vadászni, és tőrei meg csapdái tartják el puskája helyett, itt telepszik le, mennyivel különösebb, hogy egy szép, boldog fiatalember, dicső szülők dicső sarja, vállalja a préri kényelmetlenségeit, és egyetlen szolga nélkül járja ezt a pusztaságot!

- Ha okaimat ismerné, nem csodálkoznék. El is mondok mindent őszintén, mert úgy látom, becsületes emberek közé kerültem, akik nem fognak elárulni, inkább segítségemre lesznek.

- Igen, halljuk, mondjon el mindent! Üljön le mellém, és meséljen! - mondta a trapper, miközben közelebb húzódott a tűzhöz.

Az idegen engedelmeskedett. Paul és Bat is követte példáját, s a százados belefogott elbeszélésébe.

Az eget egész nap párafelhők borították. Csak alkonyatkor szakadt fel rajta egy tiszta kék csík, és a nap olyan lángoló pompával süllyedt alá a sötét pusztaságba, mint künn az óceánon a végtelen vizekbe. A prérin legelésző hatalmas bölénycsordákat elnyelte a sötétség, akárcsak a költöző madarak rajait, amelyek szokásos őszi útjukon észak komor partjairól a Mexikói-öböl felé igyekeztek téli szállásukra. Az éjszaka árnyai sötét köpenybe öltöztették Ishmael

Bush sziklavárát.

Amint bealkonyodott, Eszter összeterelte gyermekeit, maga pedig kiült az előreugró sziklára, és türelmesen leste a vadászok visszatértét. Néhány lépésnyi távolságra tőle egymagában üldögélt Ellen Wade.

- A te nagybácsid mindig rossz számoló volt, Nelli! - kiáltott át hozzá Eszter. - Reggeltől délig itthon eljátszotta az időt hét nagy fiával együtt. Most pedig itt az este, és nem készült el a legszükségesebbel.

- Igen, rossz példát ad a fiainak - hagyta rá Ellen.

De Eszter asszony úgy vélte, csak neki van joga Ishmaelt bírálni, másnak nem.

- Nonono, kislány! Te még fiatal vagy ahhoz, hogy ilyen megjegyzéseket tégy! Mutass nekem még egy férfit az egész határvidéken, aki annyit vesződne a családjáért, mint ő. Csak egy kicsit lomha, az a baj.

- Helo, vénasszony! - hangzott fel hirtelen a squatter kiáltása a szikla aljából. - Már készítheted a tálaidat meg a kosaraidat! Annyi sütni való húst hoztunk, hogy csak győzzed elrakni! Mozgás, fiatalság! Gyertek le érte! Mi már éppen eleget fáradoztunk!

A gyerekeknek nem kellett nógatás. Egymás hegyén-hátán rohantak lefelé a meredek ösvényen. Eszter kissé lassabban követte őket, és Ellen sem maradt fenn a teraszon. Leérve látták, hogy Ishmael két-három fia segítségével egy kövér szarvast hurcol: mögöttük Abiram lépeget bölényhússal megrakodva.

- Rézbőrűvel nem találkoztunk, azt hiszem, egy ideig még nyugságunk lesz tőlük - mondta Ishmael, amikor a gyerekek lármája kissé alábbhagyott. - Több

mérföldnyire bejártuk a prérit, és nem fedeztük fel egyetlen indián mokasszin nyomát sem. Süsd meg a hús egy részét minél előbb, Eszter, mert farkasétvágyunk van, de fáradtak is vagyunk, szeretnénk korán lepihenni.

- Én nem állítanám olyan biztosan, hogy nincsenek sziúk a közelben - vitatkozott Abiram. - Én mintha láttam volna egy helyen a nyomaikat. De várjatok, míg Asa megjön, neki élesebb a szeme, mint bárkié közülünk.

- Még csak az kellene, hogy hallja, miképpen dicsérgetik! - fakadt ki Ishmael bosszúsan. - Már a nélkül is túl sokat tart magáról. De akkor sem kell aggódnod, Eszter, ha a sziúk visszajöttek volna. Ezt a sziklát nem foglalják el egykönnyen. Tíz erős védője van!

- Nyugodtan mondhatsz tizenkettőt is, Ishmael - jelentette ki erélyes oldalbordája. - Ha ezt a lepke- és poloskavadászt nem számítjuk, engem kettőnek is vehetsz! A doktor persze gyáva és gyámoltalan. Rossz üzletet csináltál vele. Szép kis doktor, mondhatom! Tegnap a szájamat akarta beragasztani egy flastrommal, amikor a lábamban éreztem szaggatást.

- Kár, nagy kár, hogy nem ragasztotta be - felelte az ura nyugodtan. - Azt hiszem, jót tett volna neked, sőt mindnyájunknak. De ha Abiramnek véletlenül igaza van, vigyünk fel mindent a sziklatetőre, és vacsorázzunk ott. Ami biztos, az biztos.

Tíz perc múlva az egész társaság odafenn volt. Eszter munkához látott. Főzött, és ugyanolyan buzgalommal szidta a gyerekeket is, amíg az étel el nem készült. Azután olyan hangon hívta a társaságot vacsorához, mint a török mecsetek tornyában a müezzin, ha imára

szólítja az igazhívőket. Nem is kellett megerőltetnie magát. Már első szavára mindenki odatelepedett a párolgó üst köré.

A töredezett szikla, melyet Ishmael citadellájának szemelt ki, úgy nyúlt fel a magasba, mint a tenger vizéből egy magányos sziget. Tetején hatalmas tűz lobogott, és a szikla olybá tűnhetett a távolból, mint egy világítótorony. Fénye beragyogta a napsütötte, barna gyermekarcokat, melyek ártatlanságukban is magukon viselték bizonyos vadság bélyegét. Időnként, ha egy-egy szélroham felkavarta a máglya parazsát, és a láng magasabbra csapott, a sziklatető sötétjéből elővillant a nagy fehér sátor. Egyébként minden mély sötétségbe borult körös-körül.

- Hihetetlen, hogy Asa ilyenkor még nincs itt! - mondta Eszter bosszankodva. - Persze, majd ha már végeztünk a vacsorával, beállít, mint egy éhes medve, felver az álmomból, és a vacsoráját követeli. Csak azt csodálom, hogy a gyomra még nem kergette haza, hiszen pontosabban működik, mint a legjobb óra Kentuckyban. Irtózatos zabagép ez az Asa, különösen ha dolgozott egy kicsit.

- Remélem, nem esett a sziú ördögök kezébe - dünnyögött Abiram.

Ishmael dühösen a combjára csapott.

- Vigyázz a szavaidra, Abiram! Micsoda ostoba beszéd ez! Inkább fogd be a szád, ha nem jut eszedbe okosabb, mint az asszonyt meg a lányokat ijesztgetni. Ellen Wade arca megint olyan sápadt, mint ma délelőtt. Most jut eszembe, Nelli: miért voltál olyan süket reggel?

Ellen orcája hirtelen égőpirossá vált; lehajtotta fejét,

és nem válaszolt. Szerencsére Ishmael túlságosan fáradt volt ahhoz, hogy tovább firtassa a dolgot. Felállt, nagyot nyújtózkodott, mint egy jóllakott ökör, és kijelentette, hogy máris aludni megy.

A nagyfiúk sorra eltűntek durva fekhelyük irányába. Néhány perccel később Eszter a gyerekhadat is lefektette. A szikla alján tanyázó őrön kívül most már Eszter volt az egyetlen, aki nem aludt.

Asa kimaradása sehogy sem tetszett neki. Annyira nem ismerte a félelmet, hogy már-már kiment volna elébe egészen egyedül a sötét préribe, amerre kémlelődve meresztgette szemét. Mi történhetett azzal a fiúval? Talán az indiánok fogságába esett? Vagy még nagyobb szerencsétlenség érte? Ezek a gondolatok annyira felizgatták, hogy nem jött álom a szemére. Éberen figyelt minden kis neszre, mely közelgő léptekre vallott volna. Végre kívánsága teljesült. Fülét megütötte a régen várt zaj, és a szirten kihajolva, egy férfi homályos alakját vette észre a szikla lábánál.

- Igazán megérdemelnéd, hogy ne engedjenek fel, Asa! - kiáltott le. - Aludj csak odalenn, a puszta földön! - Hirtelen balsejtelem fogta el. - Abner! Abner! Abner, nem hallod? Csak nem alszol? Ne merészeld a kaput kinyitni, amíg le nem jövök. Én magam akarom beereszteni!

- Asszonyság! - kiáltott fel egy hang alulról, mely fenyegető akart lenni, de csak azért, hogy aggodalmát elleplezze. - Nehogy eszébe jusson köveket ledobálni! Tiltakozom az ellen, hogy szállásomról kizárjanak! Tiltakozom a törvény nevében! Ennek az országnak a honpolgára vagyok, azonkívül orvos és tudós! Nem akarja beengedni doktor Battiust?

- Hát nem Asa van ott? - kérdezte Eszter.

- Nem! Sem Asa, sem Absalon, sem más héber fejedelem! Ne várasson már olyan soká!

Eszter nem felelt. Csalódottan visszafeküdt szalmazsákjára. Abner azonban, aki a bejáratnál őrködött, csak félig riadt fel bóbiskolásából. Mihelyt a doktor hangját megismerte, utat nyitott neki. A doktor visszafordult és megjegyezte:

- Abner, te nagyon gyanús vagy nekem! Gyanús tüneteket észlelek rajtad: mintha ásítottál volna - a szád még most is rángatózik. Vigyázz magadra, mert álomszuszékságod bajt hozhat rád és egész családodra!

Nem várta be a választ, hanem felkúszott az ösvényen. De ahelyett, hogy lefeküdt volna, még sokáig üldögélt, merész terveket szövögetve. Ekkor a szomszédos kunyhóból motyogó hangokat hallott. A squatter felesége beszélt magában.

Obed elhatározta, hogy ezt az asszonyi Cerberust ártalmatlanná teszi. Beszólt hozzá.

- Nem tud aludni, asszonyom?

- Mit akar ajánlani? Talán megint egy flastromot a számra?

- Dehogyis. Van nálam szíverősítő orvosság. Néhány cseppet keverek egy pohárka konyakba, és mindjárt remekül fog aludni.

A doktor ismerte Bushné gyenge oldalát, és tudta, hogy a konyakot semmiképpen sem fogja visszautasítani. Tüstént nekilátott receptje

elkészítéséhez. Amikor a keverék elkészült, Bushné meg se köszönte ugyan, de annál gyorsabban felhajtotta. Negyedórával később olyan mélyen és szabályosan lélegzett, hogy a doktor maga is elcsodálkozott volna rajta, ha nem tudja, szíverősítő helyett milyen erős adag altatót oldott fel a konyakban. Nemsokára mély csend honolt a sziklateraszon. Battius doktor akkor előmászott sátrából, mely alig volt nagyobb egy kutyaháznál. Gondosan meggyőződött róla, hogy szomszédai valamennyien alszanak, azután lassan felmászott a sziklatetőre. De akármilyen óvatosan mozgott is, hogy zajt ne csapjon, mihelyt lábát a legfelső kőlapra tette, visszahőkölt, mert egy kéz ragadta meg kabátja szegélyét.

- Beteg talán valaki a sátorban - súgta egy szelíd hang -, hogy Battius doktort idefárasztják ebben a késő éjszakai órában?

A természetbúvár szíve nagyot dobbant, de fellélegzett, amint megismerte Ellen Wade hangját. Még halkabb suttogással felelte:

- Örülök, Nellike, hogy maga az! Maradjon csendben, gyermekem! Ha Ishmael megtudja, hogy itt vagyok, mindkettőnket lehajít a szikláról.

- Miért tette ki magát ilyen veszélynek, Battius doktor?

- Csitt! Biztos, hogy Ishmael nem hallja?

- Ő nem. Inkább a nénitől féljen.

- Eszter nem ébred fel - jelentette ki a doktor határozottan. - Ellen, miért leselkedett ma reggel a sziklán?

- Megparancsolták, hogy őrséget álljak.

- Látott talán indiánokat?

- Ó, nem!

- És vadállatokat?

- Azt sem.

- Én egy érdekes állatot fedeztem fel, gyermekem.

- Már megint?

- Ezúttal egy kétlábút, mégpedig a Kentucky-fajtából.

Ellen érezte, hogy haja tövéig elpirul, de hetykén válaszolt:

- Nem értem, mit beszél, de álmos vagyok ahhoz, hogy most rejtvényeket fejtsek meg.

- Mindjárt nem lesz álmos, ha megmondom, hogy mi a neve annak a kétlábúnak, akivel találkoztam, Paul...

- Az isten szerelmére, csendesebben! - suttogta Ellen izgatottan. - Tönkretesz minket!

- Neve Paul Hover - folytatta az orvos rendületlenül. - Foglalkozása méhvadász. Mit akar még tudni?

- Mit... mit... mit mondott? - hebegte a lány. - Csak nem ő vette rá magát arra, hogy feljöjjön ide a sötétben? Hisz nem tudhat semmit. Én nem szegtem meg a fogadalmat.

- Tudom, gyermekem. De van még valaki, aki nem fogadott meg semmit, és nem esküdött meg, hogy

hallgatni fog. Attól tudtam meg egyet-mást. Ellen! Az az ember, akivel gyanútlanul megállapodást kötöttem, visszaélt a bizalmammal. A maga nagybátyja engem megcsalt, félrevezetett!

- Ishmael Bush nem a nagybátyám, csak nagybátyám özvegyének a férje. Ezt nem lehet igazi rokonságnak tekinteni - felelte a lány nem minden büszkeség nélkül. - Ne vessen szememre egy köteléket, melyet csak a véletlen bogozott össze, és amelyet magam is szívesen elszakítanék!

Leroskadt a sziklalapra, és olyan heves zokogásban tört ki, hogy a doktor már aggódni kezdett.

- Ma jöttem rá a csalásra - mondta. - Látnom kell ennek a sátornak a lakóját.

- Szóval maga már tudja?

- Csak sejtem. De van nálam egy levél, amelyet saját kezűleg kell odabenn átadnom valakinek. Ha egy négylábú állat van odabenn, akkor Ishmael nem hazudott. De ha kétlábúra akadok, akkor a megállapodásunk felborult, és azt tehetem, amit akarok.

Ellen intett neki, hogy maradjon csendben, és várjon, aztán beosont a sátorba. Izgalmas pillanatok következtek, amíg a lány ki nem jött. Karon fogta a doktort, és mindketten eltűntek a titokzatos sátorlap redői mögött.

VI.
HOVÁ LETT ASA?

A család komor hangulatban, szótlanul fogyasztotta el reggelijét. Még Eszter asszonynak sem volt kedve zsörtölődni; különben is még zúgott a feje az altatótól. A fiúk legidősebb bátyjuk eltűnésén töprengtek, és Ishmael is sötéten ráncolta homlokát. Ellen és legújabb szövetségese, a természetbúvár, elfoglalta szokott helyét, és örült, hogy senki sem törődik velük. Még az sem tűnt fel, hogy időnként tűnődő pillantást vetettek a sátorra.

- Ezt majd megkeserüli! - kiáltott fel Ishmael hirtelen. - Elmúlt az egész éjszaka, és még mindig a prérin csavarog! Pedig tudhatná, milyen nagy szükség volna a puskájára meg a biztos kezére, ha az indiánok váratlanul megtámadnának!

- Csak folytasd, Ishmael! - mordult rá a felesége. - Egyik fiadat már elűzted a felfortyanó természeteddel, talán sikerül még néhányat elkergetned!

- Apám - szólalt meg Abner -, a fiúk meg én is úgy gondoljuk, hogy elindulunk Asa keresésére. Nem tetszik nekünk a dolog. Miért nem jött haza aludni? Máskor sohasem maradt el.

- Eh, butaság! - dörmögött Abiram. - A fiú bizonyára elejtett egy szarvast, és nem bírja egyedül hazahozni. Ott aludt hát a zsákmánya mellett, nehogy egy kóbor farkas elorozza tőle.

- Az én fiaim közül egyiknek sincs szüksége segítségre, ha arról van szó, hogy egy elejtett szarvast felkapjon a vállára - felelte az anya. - Nem értelek, Abiram, mit fecsegsz itt összevissza! Tegnap még magad mondtad, hogy indiánok portyáznak arrafelé.

- Azt mondtam? - kiáltott fel a bátyja elvörösödve. - Igen, azt mondtam, és még most is azt mondom. Ez is

lehet, az is lehet - majd meglátjuk.

Battius doktor is beleszólt a vitába.

- Nem vettem ugyan részt az indián harcokban, és nem sokat értek az ilyesmihez, de mint a tudomány embere logikusan gondolkodom. Ha egy kérdésben nézeteltérés merül fel, akkor a legsürgősebb teendő a tényállás tisztázása.

- Eh, ne papoljon már! Még a mesterségéhez se ért! - förmedt rá Eszter. - Az éjjel is olyan erős orvosságot adott nekem, hogy alig tudom a nyelvemet mozgatni.

- Nem is lehet rossz orvosság - jegyezte meg Ishmael epésen.

- A tudományos felfogás szerint - mondta a doktor -, ha valahol hiányzik a levegő, ott vacuum, vagyis légüres tér keletkezik. A természet mindig igyekszik ezt a vacuumot kitölteni. Most a tények ismeretének hiánya idézte elő ezt a légüres teret, és a mi feladatunk, hogy megszüntessük.

- Ne hallgassatok rá! - kiáltotta Eszter dühösen, mert látta, hogy a doktor szavai nagy figyelmet keltenek. - Csak megszédíti az embert tudós szavaival.

- Battius doktor azt akarja mondani - magyarázta Ellen -, hogy ne vesztegessük az időt, hanem lássunk hozzá azonnal Asa felkutatásához.

- Azt gondolja? - mondta Bushné. - Hisz akkor több esze van, mint képzeltem volna. Igaza van, Ishmael! Máris menjünk! Magam is puskát akasztok a vállamra, és jaj annak a sziú kutyának, aki a szemem elé kerül!

Az anya szavai csatakiáltásként hatottak. A fiúk

felpattantak helyükről, és gyorsan felkészültek az útra. Ishmael követte példájukat. Néhány perc múlva elindult a kis csapat, élén a harcias asszonnyal.

- De a sziklát sem hagyhatjuk védtelenül - mondta Ishmael.

- Majd én itt maradok és őrködöm - ajánlkozott készségesen Abiram.

Gúnyos vihogás követte szavait. Abiram látta, hogy gyávasággal vádolják, és kénytelen-kelletlen csatlakozott a többiekhez. Ishmael most Battiust kérte fel a helyettesítésére, de a doktor nem akart itthon maradni. A vége az volt, hogy Ellent bízták meg a tábor védelmével. Ishmael a lelkére kötötte, hogy legyen elővigyázatos, és ellátta pontos utasításokkal. A fiúk is megtették a szükséges intézkedéseket a védelemre. Nagy köveket halmoztak fel a sziklatető peremére, hogy Ellen és a kislányok szükség esetén a támadókra zúdíthassák. A barikádokat is megerősítették odalenn. A szikla csúcsán forgácsból és száraz levelekből máglyát raktak, hogy Ellen gyorsan meggyújthassa, így jelezve a fenyegető veszedelmet.

Ezután a csapat elindult.

- Most aztán, Abiram - mondta a puskás amazon -, dugd előre az orrodat, és szimatolj, mint egy kopó! Azt mondtad, láttad az indiánok nyomait. Hát mutasd meg nekünk is.

Abiram olyan savanyú arcot vágott, hogy megint hangosan vihogtak rajta. Ishmael arca meg azt árulta el, hogy nem sokat vár az egész expedíciótól, de a többiek kedvéért mégis részt vesz benne. Így haladtak előre, amíg a sziklavár már csak egy kis pontnak tűnt

fel a látóhatáron. Némán és sietve lépkedtek. Sorra megmászták a közeli dombokat, de eredménytelenül. Még Eszter nyelve is megbénult egyre fokozódó aggodalmában. Végre Ishmael megállt, puskája agyával megkoppantotta a földet, és így szólt:

- Itt éppen elég bölény- és szarvasnyom van. De hol vannak az indiánok nyomai?

- Még tovább, nyugatra - felelte Abiram, és kimutatott a prérire.

- Én bizony tamás vagyok benne - mondta Ishmael gúnyosan. - Azt mondom, fiúk, az utolsó eső óta nem járt erre indián. Mit sétálgassunk itt hiába? Menjünk haza!

- Menj egyedül, ha akarsz! - kiáltott rá a felesége. - Ma én veszem át a parancsnokságot. Gyertek utánam! Elveszett gyermekének senki sem akad biztosabban a nyomára, mint az édesanyja.

Ishmael elnéző mosollyal pillantott élettársára, aki már be is fordult egy ösvényen, de nem azon, amelyet Abiram mutatott. Battius tétovázva megállt.

- Most már nekem is az a véleményem, mint a kedves urának - mondta. - Úgy látszik, valami ignis fatuus tévesztette meg Abiram barátunk szemét.

Eszter asszony most hallotta először a lidércfény latin nevét. Dühösen felkiáltott:

- Ki kíváncsi a maga tudós szavaira? Ha rozoga lábai nem bírják, forduljon vissza! Vagy üljön le itt, mint egy kutya, ha elfáradt a sok futkosásban!

- Köszönöm a jó tanácsot, meg is fogadom - felelte a

doktor, és nyugodtan letelepedett egy bokor tövében, melynek leveleit tüstént vizsgálgatni kezdte, és elfeledkezett minden egyébről. Észre se vette, hogy magára hagyták.

Megint eltelt egy óra hiábavaló keresésben. Eszter tekintete már bizonytalanná vált - ekkor megreccsentek az ágak a bozótban, és egy szarvas ugrott ki belőle. Olyan gyorsan száguldott el mellettük, hogy mire a fiúk puskájukhoz kaptak, a riadt állat már lőtávolon kívül volt.

- Bizonyára egy farkas kergeti - mondta Abner. - Figyeljünk csak! Egy szép farkasbunda nem is lenne rossz, hiszen közeleg a tél. Nini, ott jön az éhes dög!

Már lövésre emelte puskáját, de apja felütötte a fegyver csövét.

- Megállj! - kiáltotta. - Nem farkas ez, hanem kutya, mégpedig jófajta! Sőt, nézd csak, ketten vannak! Alighanem a vadász is itt lehet a közelben!

Még be se fejezte, már látták a két kutyát, amint lihegve száguldoztak a szarvas után. Az egyik öreg állat volt, a másik olyan fiatal, hogy még vadászat közben is játékosan viselkedett. Szép, lendületes ugrásokkal szöktek előre, orrukat a magasba emelve, mint olyan állatok, melyeknek szimata éles és biztos. Talán utol is érték volna a szarvast, ha a fiatalabbik kutya hirtelen félre nem ugrik, és vad ugatásban nem tör ki meglepetésében. Erre a másik is megállt; kimerülten visszakullogott társához, amely most már eszeveszetten körbe-körbe szaladgált, és közben kurtákat vakkantott.

Az idősebb kutya is odaért, leült, orrát a levegőbe emelte, és panaszos, elnyújtott vonításban tört ki.

Az emberek csodálkozva bámultak a kutyákra.

- Valami nagyon erős szimatot kaptak el - mondta Abner. - Nem könnyű két ilyen kutyát útjából eltéríteni.

- Lőjétek le őket! - kiáltotta Abiram. - Az egyik a trapper kutyája, aki halálos ellenségünk. Ronda vén dög! Golyót belé!

De még maga is visszariadt attól, hogy megtegye, amit a többinek tanácsolt. Szinte megdermedve bámulta a kutyák különös viselkedését. Sokáig tartott, míg valaki megszólalt. Végre Ishmael törte meg a csendet.

- Gyerünk tovább - mondta hidegen. - Hagyjuk ezeket a kutyákat. Nincs szívem egy állatot megölni csak azért, mert a gazdája kellemetlen.

- Maradjatok! - kiáltotta Eszter. - Azt mondom, gyerekek, ne menjetek tovább. Ez jelent valamit, és nem nyugszom, amíg ki nem derítem.

Ezzel oda sietett, ahol a kutyák még mindig panaszosan vonítottak. A fiúk lomha léptekkel követték, noha őket is elfogta már egy bizonyos izgalom.

- Gyertek ide! Abner! Abiram! Ishmael! - kiáltotta az asszony, amikor odaért, és a letaposott földre mutatott, ahol világosan felismerhető vérfoltok voltak. - Ti vadászok vagytok! Mondjátok meg, miféle állat vérzett el itt! Farkas vére ez vagy pumáé?

- Bölényé - felelte a squatter nyugodtan, a vérnyomokra pillantva, amelyek feleségét annyira kihozták a sodrából. - Bölény volt ez, mégpedig hatalmas példány. Patáival letaposta a földet,

miközben kiszenvedett. Még a szarvaival is feltúrta kínjában.

- És ki ejtette el? - kérdezte Eszter. - És hol vannak a maradványai? A farkasok csak nem falják fel az irhát is? Biztos-e, hogy állat vére ez?

- Bizonyára meg is találjuk a domb túlsó lejtőjén - mondta Abner, aki jó darabbal előbbre sietett. - Alighanem ott fekszik az égerbozótban. Nézzétek, mennyi dögmadár kering fölötte!

- Talán él még - mondta az apjuk -, különben már rátelepedtek volna a dögkeselyűk. A kutyák viselkedése azt mutatja, hogy veszedelmes állat lehet. Talán egy fehérmedve jött le a hegyekből. Azok rettentő szívósak.

- Forduljunk vissza! - kiáltotta Abiram. - Nagyon veszedelmes állat ez! Kockázatos egy ilyen vadat megközelíteni, Ishmael, és nincs is semmi értelme.

A fiatalok összenéztek, és mosolyogtak nagybátyjuk ismert gyávaságának újabb bizonyítékán. Abner meg is jegyezte:

- Inkább vigyük haza! Ugyanabban a ketrecben lehetne mutogatni, mint azt a másik állatot, amit magunkkal hoztunk. Visszavisszük Kentuckyba, hogy egy sátorban mutogassuk a vásáron, mindjárt a dutyi mellett, nem igaz?

Az apa fenyegető homlokráncolása figyelmeztette a fiatalembert, hogy jó lesz a gúnyolódást abbahagyni. Abner lázadozó pillantást váltott öccseivel, de elhallgatott. Folytatták útjukat le a völgybe, amíg az égerbozóthoz nem értek.

Az eget sötéten vonuló felhők borították. Alattuk vízimadarak ezrei húztak hosszú, fárasztó röptükben dél felé. Hirtelen szél kerekedett, és olyan vadul söpört végig a völgyön, hogy az emberek alig tudtak előbbre jutni. Amikor a szél kissé elcsendesedett, mintha a vihar odafenn tombolt volna tovább. Hatalmas felhőtömegeket szaggatott és kergetett maga előtt. A bozót fölött még mindig ott keringtek a dögkeselyűk, nehéz szárnyukkal a szélnek ellene szegülve; időnként leereszkedtek, majd rémült vijjogással újra a levegőbe emelkedtek.

Sokáig állt Ishmael feleségével és fiaival egy csoportban. A rettegéssel keveredő álmélkodás bénította meg őket. Halálos csendben meredtek maguk elé. Végre Eszter hangja törte meg a csendet.

- Hívjátok ide a kutyákat, és küldjétek a bozótba! - mondta. - Elegen vagytok, férfiak, hogy akár egy medvével is megbirkózzatok. Szólítsátok a kutyákat, ha mondom! Enoch! Abner! Gabriel! Hát megsüketültetek?

A fiúk egyike engedelmeskedett. Nagy nehezen sikerült a kutyákat elcsalni a bozót szélére arról a helyről, ahol megtorpantak.

- Hajtsd csak be őket a bozótba! - kiáltotta az asszony. - Vigyázz, Ishmael! Nyisd ki a szemed, Abiram! Ha valami veszélyes állat tör ki, mutassátok meg, hogy mesterei vagytok a puskának. De ha féltek, majd megszégyenítelek én magam a gyerekek előtt!

A fiúk, akik eddig erősen fogták a kutyákat, eleresztették örveiket, és hangos kiáltással uszították őket a bozótba. Az öreg kutya néhány lépést tett, aztán visszahőkölt, és minden tagjában reszketve megállt. A fiúk biztató kiáltásaira csak hosszú, elnyújtott

vonítással válaszolt. Egy pillanatig a fiatal is csak ezt tette, de aztán izgatottan felugrott, és bevetette magát a bozótba. Most különös, ijesztő ugatás hallatszott, és a következő pillanatban a kutya újra előugrott a bozótból, és riadtan körberohant, ugyanúgy, mint az előbb.

- Hát egyetlen férfi sincs köztetek? - kiáltotta Eszter. - Akkor majd bemegyek én!

- Mama! Maradj itt! - kiáltotta Abner és Enoch egyszerre. - Ha mindenáron látni akarod a bestiát, mi majd kipiszkáljuk!

Alaposan megvizsgálták fegyverüket, és lövésre készen tartották, azután elszánt léptekkel behatoltak a sűrűbe. A kutyák egyre hangosabban és panaszosabban vonítottak. A keselyűk olyan alacsonyan szálltak, hogy nehéz szárnyaik a bozótot súrolták. A szél sivítva söpörte a kopár prérit. A fiúk lélegzetüket visszafojtva várakoztak. Még Eszter szívdobogása is elakadt, amikor Abner és Enoch eltűnt a bozótban, melynek hervadt ágai összecsapódtak mögöttük. Mély, ünnepélyes csend következett. Majd két hangos kiáltás hasított a levegőbe, utána még borzalmasabb csend borult a bozótra.

- Gyerekek, gyertek vissza! Vissza, gyermekeim! - kiáltotta az anya, de hangja elnémult, és minden érzéke megdermedt rémületében, amikor a két vakmerő ifjú sápadt arccal, szinte önkívületi állapotban előjött a bozótból, és az elveszett Asa merev, mozdulatlan holttestét letette lába elé. A halott arcán világosan fel lehetett ismerni az erőszakos halál jeleit.

A kutyák még egy utolsó, szívfacsaró vonításban

törtek ki, azután elrohantak, és eltűntek az imént elszabadult szarvas nyomában. A madarak felröppentek a felhők felé, és panaszos vijjogásuk betöltötte a levegőt - mintha tiltakoztak volna az ellen, hogy megfosztották őket borzalmas zsákmányuktól.

VII.
A GYANÚ ÁRNYÉKA

- Helyet! Félre innen, mind! - mondta Eszter rekedt hangon, félretolva a halott körül tolongó férfiakat. - Én vagyok az anyja! Nekem több jogom van hozzá, mint másnak. Istenem, istenem, ki tette ezt? Beszélj, Ishmael, Abiram, Abner, szóljatok már végre! Mondjátok meg az igazat! Ki követte el ezt a véres gaztettet?

Ishmael nem válaszolt. Puskájára támaszkodva állt ott, és fájdalomtól sajgó szívvel nézte elsőszülött fia holttestét. Ám az anyja leroskadt mellé a földre, ölébe vette Asa hideg, borzalmasan eltorzult fejét, és közelről nézett arcába, melyen fel lehetett ismerni az irtózatos halálküzdelem nyomait. Asa szája bezárult örökre, de hallgatása többet mondott minden vádnál és panasznál. Ishmael megpróbálta néhány keresetlen szóval vigasztalni feleségét, de az asszony oda sem figyelt.

Ujjai a halott zilált hajával játszadoztak, és arcát simogatták, mint egy alvó gyermekét.

Majd hirtelen felemelte kezét, mintha el akarná hárítani a csapást, mely első fiát, büszkeségét, oly hirtelen leterítette. A lomha Abner elfordult. Gombóc volt a torkában, nagyot nyelt, aztán kinyögte:

- Anya azért int, hogy keressünk valami nyomot, mely a tetteshez vezet. Meg kell tudnunk, ki ölte meg Asát!

- Ki ölte meg? Hát az átkozott sziúk! - kiáltott fel Ishmael. - Most már kétszeresen vagyok az adósuk. De esküszöm, harmadszorra visszafizetek nekik mindent!

Fiai azonban nem érték be ezzel a kijelentéssel. Talán örültek is, hogy elfordulhatnak a szomorú látványtól, és valami cselekvésben vezethetik le a szívükben dúló tompa indulatot. Nekiláttak a nyomok keresésének. Ishmael nem intette le őket, bár arca elárulta, hogy nem vár semmi eredményt. Abner és Enoch egyszerre jegyezték meg, hogy a holttestet majdnem egyenesen ülő helyzetben találták meg, hátát egy halom hervadt lombnak támasztva, melyet feltornyozott a szél, keze pedig még halálában is egy letört égerfaágat szorongatott. Nyilván ez az ülő helyzet riasztotta el a mohó dögkeselyűket, és tartotta vissza attól, hogy tüstént lecsapjanak áldozatukra. Az égerfaág pedig azt bizonyította, hogy Asa még élt, amikor a bozótban keresett menedéket. Valamennyien egyetértettek abban, hogy a nyílt mezőn kapta halálos sebét, és félholtan vonszolta magát a bozót rejtekébe. A széles nyom is megerősítette ezt a feltevést. A további vizsgálódás kiderítette, hogy a bozót szélén kétségbeesett küzdelem játszódhatott le. Az ágakat letaposták, a nedves talaj mélyen besüppedt, és alvadt vér töltötte ki a talaj repedéseit.

- Nyilvánvaló, hogy a prérin lőtték le, és itt keresett menedéket - mondta Abiram. - Az indiánok nagy többségben voltak, amikor megtámadták, és hősiesen védekezett, amíg erejéből futotta.

Ishmael nem érte be ezzel, és azt követelte, hogy magát a holttestet is vizsgálják meg. Megállapították, hogy puskagolyó ölte meg: a válla alatt hatolt be a

testébe, és a mellén keresztül távozott. A határvidék emberei jól értenek lőtt sebekhez, és könnyen megállapították, mi történt. A fiúk arca bizonyos elégtételt árult el, amikor Abner határozott hangon kijelentette, hogy Asát orvul, hátulról támadták meg.

- Nem is lehet másképp - mondta Ishmael komoran. - Ne felejtsétek el, fiúk, hogy bármilyen erős is az ellenfél, amíg férfi módjára, szemtől szembe támad, nem győzhet le titeket. Csak a gyáva orvtámadás ütötte ki Asa kezéből a fegyvert. De mit csinálsz, Eszter, térj észhez! Ne rángasd a szegény fiú haját és ruháját! Azt hiszed, így életre tudod kelteni?

- Nézzétek! - vágott a szavába Enoch, aki a halott fölé hajolt. - Itt a golyó!

A golyót bátyja ruhájában találta meg. Ishmael a kezébe vette, és sokáig nézte, vizsgálgatta.

- Látom már - dünnyögte végre összeszorított fogai közül. - Kétségtelenül annak a nyomorult vén trappernek a golyója! Itt a jele is: hat kis lyuk kereszt alakjában. A vadászok szeretik saját jelükkel ellátni golyóikat arra az esetre, ha vitás, kit illet meg az elejtett vad.

- Akár esküvel is tanúsíthatom! - kiáltott fel Abiram diadalmasan. - Ő maga mutatta nekem a golyóit, miközben dicsekedett, milyen sok szarvast ejtett el velük. Elhiszed végre, Ishmael, hogy a vén gazember az indiánok javára kémkedik, és összejátszik velük?

Az ólomgolyó kézről kézre járt. A fiúk közül több is visszaemlékezett rá, hogy ily módon megjelölt golyókat láttak az öregnél, amikor letelepedett rőzsetüzük mellé, ők meg kíváncsian nézegették felszerelését.

Ezen a seben kívül számos kisebb sebet és zúzódást fedeztek fel a holttesten, valamint heves dulakodás jeleit attól a helytől kezdve, ahol az első vér folyt, egészen a bozót sűrűjéig. Ebből arra következtettek, hogy a gyilkos jóval gyengébb volt áldozatánál, aki még haldokolva is félelmetes ellenfélnek bizonyult. Hogy a gyilkos nem lőtt másodszor is, könnyen megmagyarázható azzal az aggodalommal, hogy több lövés esetleg odacsődíthetett volna más vadászokat is, akik a közelben portyáztak. A halott puskáját nem találták sehol; nyilván támadója rabolta el. De a nyomok kétségtelenül bebizonyították, hogy Asa halálos sebe után még sokáig kétségbeesett ellenállást tanúsított. Ishmael fájdalmas büszkeséggel hangoztatta újra meg újra:

- Úgy esett el, mint egy hőshöz illik! Még halálában is rettegéssel töltötte el aljas gyilkosát. Gyertek, fiúk, ássuk meg a sírját, aztán üldözőbe vesszük a gazembert.

A fiúk néma gyászban láttak munkához. Sok időbe és nehéz fáradságba került, amíg elég mély gödröt ástak a kemény talajban; azután többen levetették kabátjukat, és teljesen beburkolták a halottat. Eszter még mindig mozdulatlanul ült mellette a földön. Ishmael odalépett hozzá, és megmondta neki, hogy a halottat el kell temetni. Eszter felállt és némán követte szűk nyugvóhelyére. Aztán leült fejtől a sírgödörhöz, és vörösen égő szemmel figyelte a fiúk minden mozdulatát. Amikor elég földet lapátoltak a holttestre, Enoch és Abner leereszkedtek a sírba, és keményre döngölték a földet. Arcukon a testvéri gondoskodás kifejezése a gyásszal vegyült össze. Erre az utolsó szolgálatra szükség volt, így akadályozták meg, hogy a farkasok és sakálok kikaparhassák a holttestet. A dögkeselyűk megint megjelentek a levegőben, és vad

vijjogással köröztek a sír fölött, mintha a halott hozzátartozóit el akarnák riasztani kegyeletes kötelességüktől.

Ishmael összefonta karjait a mellén, úgy állt a gödör mellett, és szemrebbenés nélkül nézte a szomorú kötelesség teljesítését. Azután megemelte sapkáját fiai felé, mintha segítségüket megköszönné; olyan méltóságteljes viselkedést tanúsított, mely egy művelt embernek is becsületére vált volna. Az egész idő alatt megőrizte nyugodtságát. Arcán mélységes fájdalom tükröződött, de nem veszítette el önuralmát, amíg örökre hátat nem fordított a sírnak, mely elsőszülött fiát magába zárta. Arca csak aztán rándult meg, és szemébe könnyek tolultak. Gyermekei reá függesztették tekintetüket, mintha tőle várnának példamutatást, hogy érzelmeiket miképpen juttassák kifejezésre. De apjuk arca kisimult. Karon fogta feleségét, és gyengéden felemelte a földről, mint egy gyermeket, és szilárd, de jóságos hangon ezt mondta:

- Gyere, Eszter. Mindent megtettünk, amit apa és anya gyermekéért tehet. A fiút felneveltük, és olyan férfi lett belőle, akinek nincs párja az egész határvidéken. A sors elvette, és most eltemettük. Menjünk haza.

Az asszony lassan elfordította tekintetét a friss sírról, és kezét ura vállára tette.

- Ishmael, Ishmael - mondta -, utoljára indulatosan beszéltél vele, és haraggal váltál el tőle!

- Bárcsak a jó isten is olyan készségesen bocsátaná meg bűneit, mint én minden hibáját! - felelte Ishmael nyugodtan. Magához szorította az asszonyt, és elvezette. Amikor a dombtetőre értek, ahonnan utoljára láthatták Asa sírját, valamennyien megfordultak, mintha összebeszéltek volna, és még

egy pillantást vetettek a szomorú helyre. A kis sírhalmot nem láthatták tisztán, de a fölötte köröző, vadul rikácsoló madarak hátborzongató bizonyossággal mutatták meg, hol van. Az ellenkező irányban pedig egy kis kék magaslat a látóhatáron azt a helyet jelezte, ahol a család másik felét hagyták. Eszter vonakodva mondott búcsút Asa sírjának, és némán követte a szomorú menetet hazafelé. Mindnyájan úgy érezték, hogy a szomorú sors, mely Asát sújtotta, szorosabban összekovácsolta a családot.

Sokáig tartott az út hazafelé. Dél már régen elmúlt, amikor az a kék magaslat a látóhatáron világosan kivehető alakot öltött, és megint olyan lett, mint egy világítótorony, mely kiemelkedik a tengerből. Végül már a szikla körvonalait, sőt egyes fákat is fel lehetett ismerni.

- Mit mondjunk a kislányoknak? - sóhajtott Ishmael, aki az egész úton mindig talált néhány vigasztaló szót, hogy felesége szívének sajgó fájdalmát enyhítse. - Szomorú viszontlátás lesz. A gyerekek nagyon szerették Asát. Ha vadászni ment, mindig hozott nekik valamit.

- Soha nem felejtette el! - zokogott fel Eszter. - Asa volt a büszkeségem. A többi fiam nem sokat ér hozzá képest.

- Az már nem igaz - felelte az apa, és büszkén nézett végig az atléták csapatán, mely kis távolságra tőlük, nyomukban haladt. - Ne beszélj így, jó Eszterem. Kevés apának és anyának van oka olyan büszkének lennie, mint nekünk.

- És olyan hálásnak! - felelte az asszony alázatosan. - Inkább mondd azt, hogy alázatosnak, Ishmael!

- Jól van, legyen alázatos, ha neked ez a szó jobban tetszik. De miért nem mutatkozik Nelli? A gyerekek talán alszanak, ő meg bizonyára ábrándozik. Mindig csak Tennessee-re gondol. Az unokahúgod nem való a végekre, Eszter!

- Igen, lélekben mindig távol van. Már akkor is féltem ettől, amikor magamhoz vettem, mert árvaságra maradt, és nem volt senkije rajtam kívül. A halál kíméletlenül feldúlja a családokat, Ishmael! Abban reménykedtem, hogy Asa meg Nelli egyszer még a helyünkbe lépnek, de a sors másképp határozott.

- Mondtam már, hogy nem határvidéki asszonynak való. Abból is láthatod, hogyan őrzi a házat, amíg a férfi vadászaton van. Abner, süsd el a puskádat, hadd tudja meg, hogy jövünk!

A fiatalember olyan buzgalommal engedelmeskedett, mely elárulta, hogy maga is szeretné, ha megpillanthatná a lányt a sziklatetőn. De a jeladást nem követte semmiféle válasz. Néhány pillanatig feszült figyelemmel lesték a szirtet, azután önkéntelenül is valamennyien elsütötték puskájukat. Ezt a ropogást lehetetlen volt meg nem hallani.

- Kijött! - kiáltott fel Abiram. - No, végre!

- Nem jött ki senki - mondta Eszter. - Az én alsószoknyámat látod, az lebeg a szélben. Magam akasztottam a kötélre száradni.

- Igazad van. De most már igazán jön. Úgy látszik, kényelmesen elterpeszkedett a sátorban. De nem! - tette hozzá Ishmael, és máskor oly merev arcán nyugtalanság tükröződött. - Magát a sátrat rángatja a szél. A gyerekek, úgy látszik, kioldozták a

tartóköteleket. Ha nem igyekszünk, elrepül az egész!

Még ki se mondta, amikor erős szélroham támadt, melynek irányát a felkavart por mutatta. A porfelhő felfelé szállt, egyenesen arra a helyre, ahová valamennyien felbámultak. A laza ponyva ide-oda lebegett, a sátor megingott, majd visszanyerte egyensúlyát. De a következő szélroham már egészen felborította a sátrat, mely lezuhant a szikláról, és mint egy óriási madár, szállt alá a prérire.

A helyében nem maradt más, csak a kopár, fehér sziklatető. Mindnyájan megdöbbenten nézték. Olyan elhagyatott volt, mint az ideköltözésük idején, amikor először látták.

- A gyilkosok itt voltak! - sikoltott fel Eszter. - Jaj, szegény gyermekeim!

Ishmael maga is megrendült egy pillanatra a váratlan új csapástól. De megrázkódott, mint egy álmából felriadt oroszlán, hatalmas ugrással a palánknál termett, egyetlen mozdulattal félrelökte útjából a fatörzseket, mintha csak pálcikák volnának, és felrohant a sziklaösvényen. Vad lendülete megmutatta, mire képes egy lomha ember, ha indulatba jön.

Amikor Ishmael elindult fiaival Asát megkeresni, Ellen Wade az első órákban azt se tudta, mihez kezdjen előbb. A gyerekek egy percnyi nyugtot sem hagytak neki. Mindig kellett nekik valami; hol éhesek voltak, hol szomjasak, s szüntelenül újabb meg újabb kívánságokkal tették próbára türelmét. Végre aztán egy kis levegőhöz jutott, és beosont a sátorba, hogy kipihenje magát. Ekkor a gyermekek hangos kiáltásai újra kiszólították.

- Nézd csak, Nelli! Oda nézz! - kiáltotta egy fél tucat élénk gyermekhang. - Emberek közelednek! Phoebe azt mondja, sziú indiánok!

Ellen gyorsan arra nézett, ahová a kinyújtott kis karok mutattak. Nagy rémületére több férfit látott a szikla felé sietni. Megszámolta őket - négyen voltak, de ilyen messziről nem tudta megállapítani, miféle emberek. Annyi bizonyos, hogy nem tartoztak a családhoz. Félelmetes pillanat volt. Ellen a ruhájába kapaszkodó, rémült gyerekseregre nézett, és eszébe jutottak a női hőstettekről szóló történetek, amelyeket a határvidéken gyakorta mesélgetnek. Az egyikben három-négy asszony egyetlen férfi segítségével napokon át visszaverte több száz indián támadását; a másikban asszonyok egészen egyedül védték meg gyermekeiket és távol levő férjük minden jószágát. Sőt egy olyan történet is volt, amelyben egy indián fogságba került asszony az őreit álmukban megölte, és gyermekeivel együtt sikerült megszöknie. A kislányok is ezekre a történetekre gondoltak, és kipirult arccal készültek a sziklavár védelmére.

Ellen a két nagyobbacska lányt az emelőrudak mellé állította, hogy kellő pillanatban sziklákat zúdítsanak a támadók fejére. A kisebb gyerekeket úgy állította fel, hogy messziről felnőtteknek nézzék őket, és így a védősereg száma nagyobbnak tűnjék fel a valónál. Ellen maga mint parancsnok a középen foglalt helyet, és igyekezett nyugalmát, amennyire lehetett, megőrizni. Mert ha műveltség és erkölcsi bátorság tekintetében magasabban állt is a squatter gyermekeinél, fizikai bátorság dolgában nem vehette fel velük a versenyt; hiányzott belőle a közöny a veszéllyel szemben, az a bizonyos érzéketlenség, amely a katonai nevelés eredménye. Ezek a gyerekek a civilizált világ határán nőttek fel, életük örökös vándorlásban és ezernyi nélkülözés között telt el;

megszokták a vadon sokszor borzalmas meglepetéseit, és alighanem ugyanolyan bátrak lesznek, mint az anyjuk. Eszter asszony hőstetteit olyan gyakran emlegették a családban, hogy a kislányok büszke elszántsággal igyekeztek a nyomába lépni.

Az idegenek már a szikla tövében voltak, de ekkor megpillantották a két puskacsövet, mely a terasz pereméről meredt feléjük. Megtorpantak, és egy magas fűvel borított halom mögött tanácskozni kezdtek. Vagy öt percen át, amely Ellen szemében végtelen hosszúnak tűnt, figyelték az erődöt. Végre kilépett közülük egy ember, és a jelek szerint nem annyira ellenség-, mint inkább parlamenterként közeledett feléjük.

- Phoebe, lőj már!

- Nem, Hetty, lőj te! - kiáltották Ishmael nagyobb leánykái félig rémülten, félig meg harci vágytól égve.

Ellen mentette meg a közeledő férfit, ha nem is a biztos haláltól, de mindenesetre a halálos ijedelemtől. Odakiáltotta a leányoknak:

- Tegyétek le a puskát! Nem látjátok, hogy a doktor az?

A lányok engedelmeskedtek, de csak annyiban, hogy levették ujjukat a ravaszról, de a puskákat nem tették félre. A doktor, aki eddig is igen óvatosan lépkedett, most fehér zsebkendőt vett elő, és hevesen lengette, amíg hallótávolságba nem érkezett.

Jó hangosan, sőt túl hangosan kiáltotta:

- Hé, ti odafenn! A törvény nevében követelem, hogy

ne tanúsítsatok ellenállást!

- A doktor is ellenségünk, Nelli! - kiáltotta Phoebe. - Nem hallod, hogy a törvényről beszél?

- Várjatok egy kicsit! - felelte Ellen. - Hallgassuk meg, mit akar.

- Figyelmeztetek mindenkit - kiáltotta a doktor még túl hangosan, de remegő hangon -, hogy én az Egyesült Államok békés polgára vagyok. Aki fegyvert emel rám, felelni fog érte!

- Azt hittem, ön a család barátja! - kiáltotta le Ellen. - Szerződést kötött Bush úrral...

- Az a szerződés érvényét vesztette. Becsaptak és félrevezettek. Ezért a szerződést, melyet Ishmael Bush squatter Obed Battius doktorral kötött, semmisnek jelentem ki. De gyerekek, ez egy jelentéktelen ügy, egy semmiség! Apátokat ezért nem fenyegeti semmi baj. Tegyétek hát le a puskátokat, és hallgassatok a józan ész szavára. Magával, Nellike, mindig barátságosan beszélgettem; hallgasson meg legalább maga! Ismeri annak az embernek a jellemét, akinél lakik, és tudja, hogy a rossz társaság milyen veszedelmes. Mondjon le helyzete csekély előnyeiről, és engedje át nekünk békésen a terepet. Az ellenállás úgyis hiábavaló, egész hadsereg áll mögöttünk. Adja át a sziklát! Ti meg, gyerekek, tegyétek félre azokat a veszedelmes fegyvereket! Egy ember élete nem játék, értsétek meg! Hát elfelejtetted, Hetty, hogy én csillapítottam a fájdalmadat, amikor a füled gyulladásba jött? Te meg, hálátlan Phoebe, talán még ma is jajgatnál kínodban, ha én nem húztam volna ki a lyukas zápfogadat! Tegyétek hát félre a fegyvereket, és fogadjátok meg az olyan ember tanácsát, aki mindig jó barátotok volt!

A felszólításnak nem volt foganatja. Először is alig értették meg; a lányok csak egy fenyegetően hadonászó ember szitkozódását vették ki belőle. Gondolatmenete még Ellent sem győzte meg. Miközben a doktor beszélt, többször elnevette magát, és végül így felelt:

- Nem tudom, mit akar, Battius doktor, de egy bizonyos: nagyon csalódik, ha azt hiszi, hogy én elárulom azokat, akik bíznak bennem. Figyelmeztetem, óvakodjék minden erőszaktól. Akik mellettem vannak, nem is fogadnának szót nekem, ha azt parancsolnám, hogy adják meg magukat. Ismerheti ennek a családnak a természetét, és tudhatja, hogy nem tanácsos feldühösíteni őket.

- Elég jól ismerem az emberi lelket - felelte a természetbúvár, miközben gyorsan hátrált -, de itt jön valaki, aki egy bizonyos lány lelkét mindenesetre jobban ismeri, mint én, és átadom neki a szót.

- Ellen! Ellen Wade! - kiáltotta Paul Hover, aki most ért oda. - Bevallom sohasem képzeltem volna, hogy egyszer még ellenségként állunk szemben egymással!

- Erre nem is kerülne sor, ha nem kívánnál tőlem olyasmit, ami lehetetlen. Tudod, hogy Bush bácsi rám bízta a családját, és én nem élek vissza a bizalmával. Nem engedem fel ide ellenségeit, hogy gyermekeit megöljék, és elrabolják azt a keveset, amit az indiánok meghagytak nekik.

- Hát gyilkos vagyok én, Ellen? Vagy azt hiszed talán, hogy ez az ősz ember és az a katonatiszt - közben azok is odaérkeztek - olyasmire vetemednének, ami becstelen és embertelen?

- Hát mit akarnak tulajdonképpen? - kiáltott fel Ellen,

most már kezét tördelve.

- Azt az állatot! - rikoltotta a doktor. - Azt a veszedelmes vadállatot, amit Ishmael Bush rejteget!

- Kedves kisasszonyom... - kezdte a fiatal férfi, akit Ellen most látott életében először, de a trapper félbeszakította.

- Bízza csak erre a fiatalemberre - súgta a tiszt fülébe. - A szív szava erősebb az ész szavánál.

- Értsd meg, Ellen, kiderült az igazság! - kiáltotta Paul. - Nyomára akadtunk a squatter titkos gaztetteinek. Érvényt akarunk szerezni a jognak és az igazságnak! Az ártatlan foglyot ki akarjuk szabadítani. És ha csakugyan az a derék és becsületes teremtés vagy, akinek mindig tartottalak, nem állsz az utunkban, hanem csatlakozol hozzánk!

- Ünnepélyes esküt tettem...

- Az ígéret, amit tudatlanságunkban vagy kényszerhelyzetben tettünk, nem kötelez semmire! - kiáltotta a doktor.

- Megesküdtem mindenre, ami szent - folytatta Ellen -, hogy soha nem árulom el senkinek, mi van a sátorban, és nem leszek segítségére a fogolynak, ha szökni próbál! Mindketten rettenetes esküt esküdtünk, és talán csak ennek köszönhetjük, hogy életünknek megkegyelmeztek. Úgy látom, ti ismeritek a titkot, de leszögezem, nem tőlünk tudtátok meg! Halljátok?! Mi nem árultuk el senkinek!

- Hallatlan ostobaság! - kiáltott fel a doktor. - Saját érdeke ellen makacskodik!

- Szidalmaival csak megharagítja - jegyezte meg a trapper. - Bízza csak a fiatalemberre. Még néhány szó, és olyan szelíd lesz, mint egy őzike. De nem a maga szavától, maga nagy tudós!

- Ez az egyetlen esküd, Ellen? - kiáltott fel Paul fájdalmas hangon. - Másnak nem tettél fogadalmat? Másnak nem tartozol hűséggel? A squatter szava csupa méz, és minden más szó értéktelen viasz?

Még ilyen messziről is észre lehetett venni, hogy a lány sápadt arca lángba borul. Egy pillanatig tétovázott, aztán hevesen kifakadt.

- Nem tudom, milyen joggal kiáltjátok világgá az én legbensőbb titkaimat! Nem tudom, egyáltalán ígértem-e bárkinek is valamit! Nem tárgyalok tovább valakivel, aki ilyen önző és kíméletlen, és csak magával törődik!

- Ez már sok, gyermekem! - kiáltott fel a trapper. - A fiatalember ezt nem érdemelte meg. Az ígéret komoly dolog, és nem lehet félredobni, mint egy elejtett bölény szarvát!

- Jó, hogy a szavamra emlékeztet - felelte Ellen. - Már majdnem megfeledkeztem az eskümről.

- Ezek a nők! - csóválta fejét az öregember csalódottan. - Nem arra megy, amerre a szíve húzza, hanem éppen az ellenkező irányba.

- Ellen! - kiáltotta az idegen. - Ha így szólíthatom...

- Van családnevem is - felelte a lány.

- Kérem, Miss Wade - folytatta az idegen udvariasan. - Engem nem köt semmiféle eskü vagy ígéret. Engedje meg hát, hogy felmenjek a sziklára egészen egyedül.

Szavamat adom, hogy a rokonának nem leszek ártalmára, és minden kárát megtérítem.

Ellen már tétovázott, de ekkor pillantása Paulra tévedt, aki puskájára támaszkodva, színlelt közönnyel fütyörészett. A lány felfortyant.

- Amíg Bush úr haza nem jön, én vagyok ennek az erődnek a parancsnoka, és nem engedek fel ide senkit!

- Ne vesztegessük a drága időt! - jelentette ki a fiatal tiszt. - A nap már lemenőben van, és kár minden szóért!

Battius doktor megvakarta fejét.

- Az óvatosság a bölcsesség anyja, a siker pedig a bölcsesség gyermeke - mondta.

- Szóval az óvatosság a siker nagymamája! - vágott a szavába Paul gúnyosan, de a doktor rendületlenül folytatta:

- Javasolom, hogy vonuljunk vissza kissé ettől a bevehetetlen erődtől, és tanácskozzunk. Talán kisütünk valami okosat.

- Én meg azt mondom, rohammal kell bevenni a várat! - felelte a tiszt a magasba nézve és az akadályokat mérlegelve. - A kockázat nem túlságosan nagy. Legfeljebb egy legurított kő eltöri a karunkat, vagy betöri a fejünket. A puskát talán nem is tudják elsütni.

- Akkor hát rajta! - kiáltotta a méhvadász, és egyetlen ugrással a sziklaperem alatt termett, olyan helyen, ahol már nem érhette el a puskagolyó. - Megállj, te makacs kis ördög! Mindjárt megszelídítlek!

- Paul, Paul, ne légy könnyelmű! - kiáltott le Ellen a magasból. - Még egy lépés, és összezúznak a kövek! A lányok már taszítják!

- Akadályozd meg, ha féltesz! - felelte Paul.

- Próbálja csak meg! - kiáltotta a nagyobbacska lányok egyike gúnyosan. - Ismerlek, Nelli Wade! Szíved mélyén te is a törvény embereivel tartasz! De mi majd megmutatjuk neked!

- Meg ne moccanj, Paul, ha kedves az életed! Maradj ott a szikla alatt!

- Soha! Inkább meghalok!

- Mindenre, ami szent, én kérem, hogy várjon! - szólalt meg egy lágyan csengő hang a magasban. - Senki se dobja el az életet! És senki se vegye el másnak az életét!

A kiejtés idegenszerű volt, de maga a hang megejtően kedves. Mindnyájan arra néztek. Fenn a sziklatetőn ugyanaz a jelenség tűnt fel, mint a múltkoriban, amikor Ishmael Bush pillanatnyi dühében majdnem eltalálta Ellent a puskája golyójával.

- Inez, Inez! - kiáltott fel a tiszt. - Hogy végre újra látlak! Kiszabadítlak, ha ezer ördög állja is utamat! Előre!

A sátorból váratlanul kilépő női alak annyira meghökkentette a terasz védőit, hogy egy pillanatra elvesztették fejüket. De amikor Middleton felkiáltott, Phoebe - alig tudva, hogy mit csinál - puskáját a nőalak felé fordította és elsütötte. A titokzatos nő eltűnt. Ellen felsikoltott rémületében, és felszaladt hozzá a sátorba.

Paul felhasználta a zűrzavart odalenn. A sziklához lapulva helyet csinált Middletonnak, aki egy ugrással ott termett mellette. Battius doktor is követte, mert a lövés annyira megrémítette, hogy ösztönszerűen a sziklafalnál keresett fedezéket. A trapper nyugodtan ott maradt, ahol volt. De ha nem is vett részt az ostromban, őrhelyéről értesítette barátait mindenről, ami odafenn történt, és szinte irányította hadmozdulataikat.

Eszter gyermekei méltóknak bizonyultak rettenthetetlen anyjukhoz. Felkészültek a védekezésre immár láthatatlan támadóik ellen, akik ott voltak a terasz alatt. Paul felkiáltott hozzájuk, hogy adják meg magukat, de erélyes kiáltása éppen olyan hatástalan maradt, mint a trapper figyelmeztetése, hogy jó lesz abbahagyni a tréfát, mert nagyon ráfizethetnek. A gyerekek egymást bátorítva, odagörgették a nehéz kődarabokat a terasz peremére, és a két puskát is készenlétben tartották.

- Maradjanak csak a kiugró szirt alatt! - kiáltotta a trapper, és utasította Pault, mit tegyen. - A lábát húzza beljebb! Hopp, éppen ideje volt! A következő pillanatban már szétzúzta volna az az ostoba kődarab! Ön meg, aki az Uncas névvel büszkélkedhetik, most nyugodtan ugorhat egyet jobbra. Bravó, gyönyörű ugrás volt! Legalább húszlábnyi előrehaladás! Fürge Szarvas is büszke lett volna rá! Vigyázat, az a bokor nem tart, nem szabad megkapaszkodni benne! Mégis? Bravó, sikerült! Lövöldözzetek csak, kislányok..., öreg füleim megszokták a golyók süvítését, és különben is több mint nyolcvanéves vagyok már, nincs sok veszítenivalóm... - Szomorú mosollyal megrázta a fejét, amikor egy golyó, amelyet az elkeseredett Hetty küldött felé, baj nélkül zúgott el a feje mellett. Ha ilyen gyenge ujj nyomja meg a ravaszt, nem is érdemes

hederíteni rá! - folytatta. - De azért mégis borzasztó, hogy az emberi természet milyen gonosz! Ilyen fiatal teremtések, és szemrebbenés nélkül megölnének! Bravó, állat- és növénykutató - ezt igazán jól csinálta! No, még egy ugrás - nem ismerek rá a doktorra! Az istenért, ne hetvenkedjék! Maradjon csak a fedezékben!

A természetbúvár megérdemelte ugyan a dicséretet, de hősiessége okát illetően a trapper tévedett. Miközben a jeles természetbúvár óvatosan és szorongó szívvel kúszott a sziklán felfelé, hirtelen megpillantott egy ismeretlen növényt egy meglehetősen kiálló szirten. Erre megfeledkezett az óvatosságról, megfeledkezett mindenről, csak a dicsőségre gondolt, mely a tudományos világban vár rá, ha egy új növényt fedez fel. Úgy csapott le rá, mint veréb a légyre. A következő pillanatban nagy szikladarabok zúdultak le ijesztő robajjal mellette. A doktor eltűnt a porban és a kisebb kövek görgetegében. A trapper már lemondott a tudós életéről, de lám, amint a por leülepedett, a doktor nyugodtan kuporgott egy kis sziklamélyedésben, mely akkor keletkezett, amikor a szirtfal egy darabja levált, és a legurított szikla után zuhant. Ott ült Battius, kezében valami leszakított zöldséggel, és oly diadalmasan nézte, majd elnyelte a szemével. Paul villámgyorsan odaugrott mellé, erre a biztos helyre, és anélkül, hogy engedélyt kért volna rá, nyugodtan felhágott a doktor vállára, majd erről a zsámolyról egy újabb ugrással elérte a bástyának azt a hézagát, amelyet a legurított szikla hagyott maga mögött. Middletont sem kellett nógatni. Máris ott volt a nyomában. Mindketten megragadták a kislányokat, és egy pillanat alatt lefegyverezték őket. Így történt, hogy a citadella, melyet Ishmael bevehetetlennek tartott, rövid, vértelen küzdelem után az ellenség birtokába került.

VIII.
INEZ TÖRTÉNETE

Louisiana első gyarmatosai spanyolok voltak. Ezt a területet a spanyol kormány engedte át a franciáknak, akik aztán eladták az Egyesült Államoknak. Amikor az amerikai telepesek behatoltak az újonnan megszerzett nyugati territóriumba, a régi spanyol gyarmatosok szelíd és kényelmes utódai szívesen fogadták a jövevényeket; maguk is örültek, hogy a spanyol uralmat köztársasági kormány váltja fel, és az önkény helyét a törvény foglalja el. Mégis bizonyos időbe került, amíg a spanyol király engedelmes alattvalói a szabadságban felnőtt emberekkel, a katolikusok a protestánsokkal és az elpuhult, tunya régi birtokosok a vállalkozó szellemű, tetterős új telepesekkel összekeveredtek. Ebben nagy részük volt a bájos déli lányoknak és asszonyoknak.

Middleton azokkal a csapatokkal érkezett ide, amelyeket az amerikai kormány küldött a rend fenntartására. Az elsők közé tartozott, akit egy szép louisianai lány rabul ejtett. A katonai tábor közelében, melynek ő volt a parancsnoka, élt a legrégibb spanyol telepesek egyike, Don Augustin de Certavallos, kinek nevét az óhazában éppen olyan jól ismerték, mint itt, hiszen ősei történelmi hősök, híres "grandok" voltak, rokonai pedig magas méltóságokat viseltek. Származása, melynek olyan nagy jelentőséget tulajdonított, noha mások számára cseppet sem volt fontos, kissé zárkózottá tette. Nem sietett - a szomszédos földbirtokosok példájára - kitárni háza kapuit az újonnan érkezett katonatisztek előtt. Beérte leánya társaságával, aki szeme fénye és özvegységének vigasztalója volt. Inez félig még

gyermekként, de a serdülő lányok kíváncsiságával nézte a világot, mely tele volt érdekesnél érdekesebb dolgokkal. A katonák csapata vidám zeneszóval tért vissza esténként gyakorlatairól. A Certavallos-birtok közelében emelkedő dombtetőn magas árbocra felhúzott lobogót lengetett a szél. A tisztek többnyire délceg termetű, csinos arcú fiatalemberek voltak. Ám mindez semmit sem jelentett volna, ha a véletlen nem hozza magával, hogy Middleton százados valami személyes ügyben komoly szívességet tegyen Don Augustinnak. A földbirtokos kötelességének tartotta, hogy meghívja Middletont a házába, és így köszönje meg szolgálatát.

Ezt a visszapillantást, mely tulajdonképpeni történetünket szükségszerűen megszakítja, rövidre akarjuk fogni. Nem ecseteljük részletesen, hogy Inez szépsége mennyire elbűvölte Middletont, s hogy a százados férfias fellépése, jó modora, műveltsége és szemmel látható hódolata milyen hatást tett az addig visszavonultan élő, regényes hajlamú, melegszívű tizenhat éves lányra. Elég az hozzá, hogy beleszerettek egymásba, a fiatalember hamarosan nyilatkozott, és sikerült megnyernie az apa beleegyezését. A kis csapat még hat hónapot sem töltött louisianai állomáshelyén, amikor parancsnoka már vőlegénye volt a környék legszebb és leggazdagabb leányának, akire hatalmas örökség várt.

Házasságuknak egyetlen komoly akadálya a valláskülönbség volt. A leányka könnyebben, Don Augustin nehezebben tette túl magát vallási aggodalmain és előítéletein, amelyeket az amerikai tiszt nagy türelemmel igyekezett eloszlatni. Annál nagyobb ellenállásba ütközött azonban menyasszonya gyóntatójánál, Ignatius atyánál, aki mindent elkövetett, hogy a fiatalembert megnyerje a katolikus hit számára. Végeláthatatlan vita következett, valóságos szellemi

párbaj, amelyet a pap egy gyakorlott kardforgató ügyességével és fogásaival vívott meg, míg a tisztnek csak két fegyvere volt: az egyszerű, józan ész és a nagyobb látókör. A két ellenfél makacssága körülbelül egyformának bizonyult. A pap már-már belátta, hogy nem sikerül a fiatalembert megtérítenie. De nem engedett semmiképpen, mert attól félt, hogy ezzel saját nyájának hitét ingatná meg.

Közben elérkezett az esküvő kitűzött napja. Felhőtlen kék ég borult a tájra, amikor Ignatius atya összeadta a fiatal párt Don Augustin birtoka mélyén, egy kis kápolnában. A daliás jenki tisztnél és a piruló kreol lánynál szebb párt el sem lehetett képzelni. Az esküvőt kis ünnepség követte Don Augustin házában, ahová csak néhány jó barát kapott meghívást. A fiatal férjnek ekkor néhány órára a barakktáborba kellett mennie. Már alkonyodott, amikor halaszthatatlan szolgálati ügyeit elintézve, visszatért Don Augustin házába. A park sűrűjében egy fehér ruha szegélyét vette észre a lombok között. Lábujjhegyen odasietett, és meglátta Inezt, amint a fűben térdelt, és hangosan imádkozott. Miután szavaiból saját nevét is kihallani vélte, megállt egy fa mögött, és hallgatózott. Inez esdekelve kérte isten bocsánatát azért a bűnéért, hogy eretnekhez ment feleségül. Imájában annyi áhítat, annyi őszinte érzés és annyi női gyengédség volt, hogy Middleton még azt sem vette volna rossz néven tőle, ha egyszerűen pogánynak nevezi. Megvárta, míg felesége feláll, és csak akkor lépett oda hozzá. Nem árulta el, hogy mindent hallott.

- Esteledik, Inez - mondta. - Édesapád joggal vetheti szemedre, hogy nem vigyázol az egészségedre. És mit szóljak én, aki legalább úgy szeret, mint az édesapád, de félannyira sem tud neked parancsolni?

- Szeretném, ha mindenben hasonlítanál hozzá - felelte

Inez, és szemében könny csillant meg. - Érted, édes szívem? Mindenben!

- Igyekszem olyan tiszta szívű és becsületes emberré válni, amilyen ő - felelte Middleton mosolyogva. - De mindenben nem lehetek hozzá hasonló, már azért sem, mert én katona vagyok. Karolj a karomba, kedvesem, és menjünk be a házba, mert már hűvös van.

- Még nem mehetek - felelte a fiatalasszony. - Megígértem hűséges dajkámnak, Inesellának, hogy vacsora előtt meglátogatom. Tudod, hogy milyen korán veszítettem el édesanyámat, és Inesella mindent elkövetett, hogy pótolja. Egy óra múlva otthon leszek.

- Ne kísérjelek el?

- Jobb, ha egyedül megyek.

- Akkor egy óra múlva látlak.

- Úgy van, szívem - felelte Inez, és kezével csókot hintve felé, eltűnt a fasorban.

Middleton tűnődve visszaballagott a házba; közben többször is megfordult, és arra nézett, ahol felesége eltűnt, mintha abban reménykedett volna, hogy megpillanthatja még elmosódó alakját a félhomályban. A villában Don Augustin nagy szeretettel fogadta, és nemsokára élénk beszélgetésbe merültek. Terveket szőttek a jövőre, és a százados elmesélte, hogyan élt addig északon.

Ily módon az óra, melyet Inez kitűzött, sokkal gyorsabban telt el, mint távollétében az ura gondolta volna. Végre az órára pillantott, és aggódva látta, hogy az idő eltelt, és Inez még nem jött haza. A nagymutató

már újabb félkört írt le, és még mindig nem történt semmi. Middleton nem bírta tovább a várakozást. Felállt, és azt mondta, lemegy Inezért, és hazahozza. Sötét éjszaka volt, a levegő nagyon párás, ami abban a klímában közelgő záporesőre mutatott. A százados hosszú, gyors léptekkel Inesella kunyhója felé sietett. Útközben hússzor is megállt, mert úgy képzelte, Inez kecses alakja bukkan elő a sötétből; hússzor is elébe szaladt, aztán csalódva folytatta útját. Végre a kunyhó ajtajához ért, kopogott, benyitott és belépett. Már ott állt az öreg dajka előtt, és még mindig nem pillantotta meg feleségét. A dajka pedig kijelentette, hogy a fiatalasszony már jó ideje elindult hazafelé. "Bizonyára elment mellettem a sötétben" - gondolta Middleton, és ugyanazon az úton visszasietett a villába. Inez nem volt ott, és senki sem látta. Middleton most már izgatottan dobogó szívvel felkereste a parkban azt a helyet, ahol Inez alkonyatkor térdelve imádkozott.

Itt is csalódás várt rá. Csüggesztő bizonytalanság fogta el, maga sem tudta már, mit gondoljon.

Valami arra késztette, hogy ne szóljon senkinek, és csak óvatosan, titokban kutassa tovább felesége nyomait. De mire megvirradt, és még mindig nem tudott felőle semmit, kénytelen volt Don Augustint és háza népét gondjaiba beavatni. Most már nagy eréllyel folytatták a nyomozást, de eredménytelenül. Attól a perctől kezdve, hogy dajkája viskóját elhagyta, Inezt nem látta senki. Így múlt el egyik nap a másik után, anélkül, hogy az eltűnt asszony nyomára akadtak volna. Végül fájó szívvel kénytelenek voltak arra gondolni, hogy Inezt többé nem látják viszont.

Egy ilyen rendkívüli esemény természetesen nagy feltűnést keltett. Az emberek mindenféle feltevésekre gondoltak, és a legkülönbözőbb - részben rosszindulatú - híresztelések keltek lábra. Egyebek

közt azt suttogták, hogy a fiatalasszony megbánta házasságát, és felo de se (vagyis öngyilkos) lett. Ignatius atya eleinte egy kis lelkiismeret-furdalást érzett, aztán elhatározta, hogy a szomorú esetet felhasználja nyája hitének megerősítésére. Itt is, ott is elejtett egy-egy szót, melyből arra lehetett következtetni, hogy csoda történt: az angyalok meg akarták menteni Inezt attól, hogy eretnekkel éljen házasságban, és ezért felragadták a mennybe.

Don Augustin jó apa volt, de kreol is - az a tunya emberfajta, mely hamar belefárad még a szomorúságba is. Némi lázadozás után félig-meddig beletörődött isten akaratába.

És Middleton? A férj, a hűséges szerelmes, a lángoló szívű katonatiszt?

Egy percig sem hitt az állítólagos csodában, de elképzelhetőnek tartotta, hogy Inez az utolsó pillanatban visszarettent ettől a házasságtól, és megszökött. Gyötrelmes gondolat volt, de vigaszt is rejtett magában: azt a reményt, hogy Inez még él, és meg lehet találni.

A fiatal parancsnok egy este bánatos gondolatokba mélyedve tért vissza a gyakorlótérről szállására, mely nem volt messze a barakktábortól. A domboldalon egy csavargót pillantott meg, azon a területen, ahol polgári személyeknek tilos volt tartózkodniuk. A csavargó ruhája piszkos és rongyos volt, arca és egész külseje nemcsak szegénységet árult el, de züllött életmódot is. Middletont szomorúsága megszelídítette, és ahelyett, hogy a csavargót erélyesen elzavarta volna, odalépett hozzá, és barátságos hangon figyelmeztette:

- Jó lesz eliszkolni innen, öregem! Ha az őrjárat itt találja, letartóztatja. Fogja, itt egy dollár! Ezért kap

éjjeli szállást és még vacsorát is.

- Köszönöm, százados úr! - kiáltott fel a csavargó, és ügyesen elkapta az ezüstpénzt. - Ha megengedi, olyan vacsorát veszek rajta, amit nem kell megrágni. De ha kiegészítené húsz dollárra, olyan titkot adnék érte, mely megér ezret is.

- Jól van, jól van, menjen csak - mondta a tiszt türelmetlenül. - Ne kényszerítsen arra, hogy magam hívjam az őrséget.

- Megyek már, kapitány úr. De ha elmegyek, viszem azt a titkot is, és akkor özvegy marad, amíg nem fújják el magának is az utolsó takarodót.

- Mit fecseg itt összevissza?! - kiáltotta Middleton, és gyorsan visszafordult. - És miben sántikál?

- Egyelőre csak abban, hogy ezen a dolláron veszek egy üveg pálinkát. Aztán visszajövök, és ha akarja, fecsegek tovább. De csak akkor, ha annyi pénzt kapok, hogy egy egész hordócskára teljen belőle.

- Ha van valami mondanivalója, ki vele! De most rögtön! - förmedt rá Middleton.

- Száraz a torkom, kapitány úr, és ilyenkor nem tudok finoman beszélni. Mit ad a titkomért? Szép, kerek summa legyen, amilyet egy úriember fel szokott ajánlani egy másik úriembernek!

- Úgy látszik, mégis az őrséget kell hívnom. Miféle titkot tudhat maga?

- Házassági titkot. Egy fiatal asszonyról, aki mégse asszony! De ami a fő, szép és gazdag! Érti már, kapitány úr?

- Ha tud valamit a feleségemről, beszéljen! Nem kell félnie, hogy a jutalma elmarad!

- Nézze, kapitány úr, én már sok üzletet kötöttem életemben. Néha készpénzzel fizettek ki, máskor meg üres ígéretekkel. Nem szeretem, ha falhoz állítanak.

- Mennyit akar?

- Húszat - nem! Harmincat is megér, mint egy centet!

- Itt a pénze! De vigyázzon magára! Ha valami ostobasággal traktál, visszaveszem a pénzt magától, és ráadásul le is csukatom a szemtelenségéért!

A fickó mohón megragadta a bankjegyeket, gondosan megvizsgálta őket, és miután meggyőződött róla, hogy nem hamisak, elégedetten zsebre vágta az összeget.

- Ne féljen semmit, kapitány úr. Úriemberrel van dolga. Amit mondani fogok, arra mérget vehet. Egy szóval se lesz több vagy kevesebb, mint ami színigaz - amit saját szememmel láttam.

- Beszéljen már, az isten szerelmére!

- Nos, kapitány úr, meg kell mondanom, hogy már jobb napokat is láttam. Volt idő, hogy felvetett a pénz. Pedig nem dolgoztam. Mindig sajnáltam azokat a szerencsétlen flótásokat, akik ebben a hőségben robotolnak. Én másképp kerestem a pénzt.

- Szóval tolvaj volt, mi?

- Hagyjuk a goromba szavakat, kapitány úr! Én nem nyúltam a zsebébe senkinek. De megesett, hogy hozzásegítettem valakit egy kis levegőváltozáshoz.

- Aha! Szóval emberrabló!

- Csak voltam, tisztelt kapitány úr, csak voltam. Amikor még olyan erős és fiatal voltam, mint maga. Csúnya mesterség, nem mondom, de van benne valami közös a maga mesterségével, elhiszi? Mindkettőhöz bátorság kell meg jó lábak. Az előbbi talán megvolna, de a lábam már nem bírja. De láttam olyan szakmabelieket, akik még nagyszerűen bírják.

- És az ő kezükbe került a feleségem? Jóságos ég! Ember! Beszéljen! Mi van vele?

- Semmi - vonogatta vállát a csavargó. - Legfeljebb utazgat egy kicsit.

- Gazember! Honnan tudod? Megfojtalak!

- El a kezekkel! Vagy azt hiszi, az ember jobban tud beszélni, ha a torkát szorongatják? Legyen egy kis türelemmel, és akkor megtud mindent.

- Beszéljen már! De egy szó hazugság elég, hogy megkeserülje!

- Hát akkor ide hallgasson! Már régóta ismerek egy embert, akit Abiram White-nak[4] hívnak, vagy annak nevezi magát. Lehet, hogy csak azért vette fel ezt a nevet, hogy ezzel is hangoztassa, mennyire gyűlöli a feketéket. De annyira sose utálta őket, hogy ne éljen belőlük. A derék úriember ugyanis sok éven át rabszolgakereskedelemmel foglalkozott. Egyik államból a másikba csempészte a fekete igavonó barmokat, akiket rendszerint elrabolt gazdájuktól, és erőszakkal szállított tovább. Sokáig nem láttam, de a minap itt találkoztam vele ezen a környéken. A minap? Pontosan a kapitány úr esküvője napján, helyesebben

estéjén. A sógora társaságában volt, és felszerelésük mutatta, hogy az új territóriumra készülnek kivándorolni. Csudás banda, mondhatom! A sógornak hét legény fia van, olyan hatalmas fickók, mint a maga őrmesterei sapkástul! Nos, amikor meghallottam, hogy a maga felesége nyomtalanul eltűnt, mindjárt azt gondoltam magamban, hogy Abiram kezébe került.

- Lehetséges volna? Honnan veszi ezt? Mi készteti ilyen őrült feltevésre?

- Nem kell hozzá több, mint egy körömfeketényi ész! Ismerem Abiram White urat. Remélem, hasznát veszi annak, amit mondtam. Megérdemelnék egy kis ráadást is, kapitány úr! A pálinka drága, és sohasem elég!

- Pedig már most is részeg - mondta Middleton. - Azt ajánlom, keressen magának szállást, és feküdjön le aludni.

- Bízza csak rám, kapitány úr! - kiáltotta a fickó az elsiető Middleton után, majd megelégedett vihogással, mint aki ügyesen elintézett valamit, elballagott a legközelebbi kocsma felé.

Middleton egész éjjel álmatlanul forgolódott ágyában. Ezerszer is elmondta, hogy ostobaság egy ilyen részeg fickó szavára adni valamit, s ezerszer jutott arra a következtetésre, hogy talán mégiscsak lehet valami a dologban. Hajnaltájban szunnyadt csak el, de nemsokára felkeltette a tisztiszolgája. Jelentette, hogy egy embert találtak holtan a gyakorlótér közelében, nem messze a százados szállásától. Middleton magára kapta ruháját, és odasietett. A csavargót találta holtan, akivel az este beszélt.

A szerencsétlen fickó áldozatul esett alkoholista szenvedélyének. Felpuffadt arca, kidülledt szeme és a

szinte kibírhatatlan bűz, mely szájából áradt, tüstént elárulta, mi okozta vesztét. Middleton undorodva elfordult, és parancsot adott a holttest elszállítására. De mielőtt távozott volna, felkeltette figyelmét a halott ember különös kéztartása. Lehajolt, és megvizsgálta közelebbről. Észrevette, hogy a csavargó kinyújtotta mutatóujját, mintha írni akart volna valamit a homokba. És a szinte olvashatatlan írást betűzgetve, a következőket lehetett kivenni: "Miért nem hisz, kapitány, egy úriem..." Úgy látszik, a halál vagy a halált megelőző kábulat akadályozta meg, hogy üzenetét befejezze.

A csavargó makacssága, mellyel állításához halála percében is ragaszkodott, arra indította a kapitányt, hogy titokban nyomoztasson. Megtudta, hogy esküvője napján csakugyan átvonult itt egy nagy család, mely megfelelt a csavargótól kapott leírásnak. A családot nyomon követték a Mississippi partján jó darabon, amíg hajóra nem szálltak, és el nem jutottak a folyón felfelé a Missouri torkolatáig. Itt a család eltűnt, mint annyi más, amely nekivágott a prérinek szerencsét próbálni.

E tények birtokában Middleton kis csapatot szervezett legmegbízhatóbb embereiből. Elbúcsúzott Don Augustintól, anélkül, hogy közölte volna vele reményeit és aggodalmait. Embereivel eljutott a két folyó egyesüléséig, onnan pedig folytatta az üldözést a vadon mélyébe. Nem volt nehéz egy ilyen népes karaván nyomát követni mindaddig, amíg a telepesek övezetében haladt, akik már ideiglenes házat építettek maguknak, és nekiláttak a kemény föld feltöréséhez. De annál nehezebbé vált a feladat, amikor a préri belsejében kellett az üldözést folytatnia. Végül kénytelen volt csapatát több kisebb rajra osztani, hogy minél nagyobb területet fésülhessenek át, s abban a reményben, hogy több szem többet lát. Kitűztek egy

bizonyos távoli napot, amikor egy meghatározott helyen valamennyien találkoznak. Middleton már egy hete egyedül barangolt, amikor a véletlen összehozta a trapperrel és a méhvadásszal. Így jutott felesége nyomára. A többit az olvasó részint már tudja, részint pedig elképzelheti, milyen izgalmas magyarázkodás következett, amikor férj és feleség annyi gyötrődés után végre megint egymásra talált.

IX.
HEKTOR VESZÉLYT SZIMATOL

A gyors, kapkodó és gyakran összefüggéstelen kérdések és feleletek közben majdnem egy óra telt el.

Végre Middleton, aki olyan boldog örömmel nézett Inezre, mint egy zsugori az elvesztett és újra megtalált kincsére, megkérdezte:

- És te, drága Inezem? Veled hogy bántak?

- Attól a nagy gazságtól eltekintve, hogy erőszakkal választottak el családomtól, a körülményekhez képest elég rendesen bántak velem. Azt hiszem, az az ember, aki ennek a családnak és az egész társaságnak a feje, még csak kezdő a bűnözés terén. Fülem hallatára szörnyűségesen lehordta azt a gazembert, aki elrabolt. Végül kénytelen voltam alkut kötni vele, melynek betartására szent esküt kellett tennem, és ők is esküvel fogadkoztak a betartására. Ah, Middleton, attól félek, az eretnekek nem adnak olyan sokat az esküvésükre, mint mi, akik az igazi szentegyház keblén nőttünk fel!

- Ne hidd! Inkább az a baj, hogy ezek a gazfickók fütyülnek minden vallásra. Megszegték az esküjüket?

- Nem, azt nem mondhatom. De nekem rettenetes volt a jó istent tanúul hívni egy ilyen bűnös egyezséghez.

- Nincs olyan bíboros, aki ezt jobban megértené, mint én. De mondd csak, Inez, miből áll az az alku vagy egyezség?

- Megígérték, hogy nem háborgatnak, és távol tartják tőlem gyűlölt személyüket, ha esküvel fogadom, hogy nem próbálok megszökni; s azonkívül, hogy nem mutatkozom a többiek előtt, amíg be nem következik az az időpont, melyet rabtartóim jónak látnak megnevezni.

- És bekövetkezett már az a határidő? - kérdezte türelmetlenül Middleton, akit bosszantottak felesége vallásos aggályai.

- Már el is múlt. Védőszentemre esküdtem, és hűségesen be is tartottam fogadalmamat, amíg az az ember, akit Ishmaelnek hívnak, meg nem feledkezett ígéretéről, és meg nem szegte adott szavát. Csak akkor léptem ki a sátorból, és jelentem meg a sziklán, annál is inkább, mert a határidő is lejárt. Azt hiszem, még Ignatius atya is felmentene fogadalmam alól, őreim áruló viselkedése miatt.

- De ha esetleg nem mentene fel - sziszegte a százados, fogait összeszorítva -, akkor én menteném fel őt egyszer s mindenkorra attól a hivatalától, hogy lelkiismereted őre legyen!

- Te, szívem? - felelte az asszony, és kipirult arcába nézett. - Te meghallgathatod a fogadalmaimat, de ahhoz nincs jogod, hogy felments a kötelességeim alól.

- Jól van, Inez, hagyjuk ezt. Én nem vagyok pap, és nem értek az ilyen finomságokhoz. Inkább azt mondd meg, mi indította ezeket a szörnyetegeket erre a borzalmas gaztettre.

- Tudod, milyen kevéssé ismerem a világot, de azt hiszem, a kapzsiság már ennél sötétebb bűnökre is csábította azokat, akik ilyesmire hajlamosak. Bizonyára arra számítottak, hogy egy gazdag és koros apa semmiféle váltságdíjat sem sokall majd, hogy visszakapja egyetlen gyermekét. És talán arra is számítottak - tette hozzá, könnyein keresztül fürkésző pillantást vetve Middletonra -, hogy egy újdonsült férj szerelme sem riad vissza semmiféle áldozattól.

- Ebben nem is csalódtak volna! Szívem minden vérét örömest odaadtam volna érted, akár cseppenként is!

- Tudom - folytatta a fiatalasszony, és félénken elfordította túlságosan szerető tekintetét. - Csak azért említettem ezt, mert hallottam, hogy vannak olyan férfiak, akik igaz érzés nélkül lépnek az oltár elé, hogy elnyerjék egy bennük feltétlenül bízó lány földi kincseit. Ha ez lehetséges, miért csodálkozunk azoknak a kapzsiságán, akik a bűnt választották életpályául?

- Bizonyára igazad van, Inez. De figyelmeztetlek, hogy ha el is foglaltuk ezt a sziklavárat, és ha itt is vagyok melletted, hogy akár életem árán is megvédelmezzelek, még nem vagyunk túl minden veszélyen. Nagyon kérlek, szedd össze minden bátorságodat, és viselkedj úgy, ahogy egy katona feleségéhez illik. Sürgősen menekülnünk kell.

- Akár ebben a percben is útra kész vagyok. A levél, melyet az orvos útján küldtél nekem, visszaadta reménységemet. Már magamtól is mindent

előkészítettem a szökésre.

- Akkor hagyjuk el ezt a rossz emlékű helyet, és keressük meg barátainkat.

- Barátainkat? - kérdezte Inez, és körülnézett a sátorban, Ellent keresve. - Nekem is van egy barátnőm, akiről nem szabad megfeledkeznem. Megígérte nekem, hogy élete hátralevő részét mellettem fogja leélni. Most meg nem látom sehol.

Middleton gyengéden kivezette a sátorból, és mosolyogva felelte:

- Könnyen lehet, hogy neki is van egy külön megmentője, és most azzal beszélget.

De Middleton nem találta el Ellen Wade távollétének okát. Az érzékeny és értelmes fiatal lány rögtön észrevette, hogy a beszélgetésnél, melyről beszámoltunk, jelenléte fölösleges. Azzal a finom érzéssel, mely inkább nőkben van meg, mint férfiakban, visszavonult. Most ott ült a sziklaterasz egyik szögletében, és kendőjét úgy magára borította, hogy egészen eltakarta az arcát. Így ült ott majdnem egy óra hosszat, és senki sem szólt hozzá, sőt - ahogy féltékeny és keserű szívvel megállapította - még csak észre se vette senki. Ámbár ami ezt illeti, még az éles szemű Ellen is tévedett.

Amikor Ishmael fellegvárát elfoglalta, Paul Hover első dolga az volt, hogy győzelmét világgá kürtölje - mégpedig azon a furcsa és nevetséges módon, amely a nyugati határvidéken szokásos volt. Könyökét derekához szorítva, úgy csapkodott karjaival, ahogy a kakasviadalok győztese szokott szárnyaival csapkodni, s ugyanakkor élethűen utánozta a dicső madár diadalmas kukorékolását. Pedig ez a kihívó

hang nem bizonyult volna teljesen veszélytelennek, ha a squatter atléta fiai a közelben tartózkodnak.

- Ez aztán sikeres hadművelet volt, igaz-e, öregem? - fordult a trapper felé. - Hallom, maga fiatalkorában rendes sorkatona volt. Azt hiszem, nem ez az első vár, melyet elesni látott.

- Bizony igaz - felelte az öreg, aki még mindig ott állt eredeti őrhelyén, a szikla lábánál, és cseppet sem hozta ki sodrából mindaz, amit látott. A maga néma módján nevetgélt, és elismerően kiáltott fel a magasba: - Derekasan viselkedtek!

- Azt hiszem, ilyenkor névsort kell olvasni, hogy kiderüljön, ki maradt életben, és kit kell eltemetni. Vagy nem ez a szokás minden véres csata után? - kérdezte Paul.

- Van, aki így tesz, van, aki nem. Amikor Sir William visszaverte azt a németet a Hori...

- A maga Sir Williamje elbújhat Sir Paul mellett! Tartsuk be a katonai szabályokat, és olvassuk fel a névsort. Erről jut eszembe, öregem! A nagy méhvadászat és vadpecsenye-evészet közepette egészen elfelejtettem megkérdezni a nevét. Kezdjük hát az utóvédünkkel, vagyis magával.

- Az én nevem, fiam? A hosszú évtizedek folyamán annyi nevet viseltem, ahányfajta ember közt csak megfordultam! A delavárok éles látásomról Sólyomszemnek neveztek. Az Otsego-tó menti telepeseknek a lábszárvédőm szúrt szemet, és Bőrharisnyának neveztek. Még sok más nevet is viseltem életemben, egyik sem számít semmit. Az a fontos, hogy majd ha Mennyei Bírám elé szólítanak, felelni tudjak tetteimért.

Paul már oda se figyelt, hiszen a szikla magasságában alig érthette meg a trapper szavait.

- Battius doktor! - kiáltotta falrengető hangján a természetbúvár felé, aki beérte első hőstettével, melynek során elfoglalta helyét a sziklaüregben, és még most is ott ült kényelmesen, teljes biztonságban, kezében a már említett botanikai csodával, és elbűvölten nézegette.

- Szíveskedjék ide felfáradni, tisztelt vakondokvadász úr! - folytatta Paul Hover. - Gyönyörködjék kicsit a derék Ishmael várából nyíló kilátásban! Nézzen egyszer a természet arcába is, ne csak mindig a talpa alá, ahol férgek és giliszták nyüzsögnek!

Hirtelen elhallgatott, mert megpillantotta Ellent. Miss Wade éppen akkor telepedett le nagy szomorúan a szikla szélére. Paul lopva figyelte, de úgy tett, mintha nem is látná. A "várúr" holmijában tartott házkutatást. Kíméletlenül beletúrt Eszter fiókjaiba, a lányok falusias ünneplő ruháit közömbösen kiszórta a földre, a lábosokat és fazekakat pedig megvetően rugdalta ide-oda. Ám ez a buzgó tevékenység teljesen céltalan volt. Nem keresett semmit, és nem tartott meg magának semmit, valójában nem is tudta, mi kerül a keze ügyébe. Miután sorra megvizsgálta a kis sátrakat és kunyhókat, visszatért abba a kunyhóba, ahová a gyerekeket zárta, miután kezüket-lábukat zsineggel alaposan összekötötte. Egy vödör került az útjába; szertelenül belerúgott, és mint egy futball-labdát, vagy ötvenlábnyi magasba felrepítette a levegőbe. Végül kiállt a sziklaterasz peremére, és mindkét kezét wampumövébe dugva, olyan buzgón kezdte fütyülni a "Kentuckyi vadászdalt", mintha fizetést kapna azért, hogy hallgatóságát zenei szórakozásban részesíti. Így telt el az idő, amíg Middleton ki nem vezette Inezt a

nagy fehér sátorból, és új irányba nem terelte az egész társaság gondolatait. Intett Paulnak, hogy hagyja abba a fütyülést, a doktornak, hogy szüntesse be csodanövénye tanulmányozását. Magához rendelte őket, és mint a kis csapat elismert vezére, kiadta a parancsot a haladéktalan indulásra.

A most kezdődő zűrzavarban és sürgés-forgásban nem maradt idő sem töprengésre, sem kesergésre. A csapat tagjainak nem hullt váratlanul ölükbe a győzelem. Mindegyiknek meg volt már a maga szerepe vagy beosztása, mely erejének és képességeinek legjobban megfelelt. A trapper megragadta a sziklától nem messze békésen legelésző Asinust, és hátára illesztette azt a bonyolult micsodát, amit Battius doktor saját eszűleg talált ki, és saját kezűleg készített el, s nagy merészséggel nyeregnek nevezett. Maga a doktor dobozait, mappáit, növény- és bogárgyűjteményét kapkodta össze, s gyorsan beledugta az említett találmány egyik zsebébe, ahonnan - abban a pillanatban, mihelyt a doktor hátat fordított neki - a trapper a legnagyobb lelki nyugalommal kiszórta a sziklák közé. Paul azzal mutatta ki ügyességét, hogy villámgyorsan leszállította Inez és Ellen előre összecsomagolt holmiját a citadella aljába, míg Middleton, miután részint szörnyű fenyegetésekkel, részint nyájas ígéretekkel rábírta a gyerekeket, hogy megkötözve is maradjanak csendben, segített a hölgyeknek leereszkedni a meredek ösvényen. Mivel az idő már sürgetett, és attól kellett tartani, hogy Ishmaelék minden pillanatban megérkezhetnek, az egész hadművelet a fokozottan gyorsuló mozgás jegyében zajlott le.

A trapper nagy nyugalommal és szakértelemmel rakosgatta a legszükségesebb (főképpen a hölgyek kényelméhez szükséges) holmit a nyereg zsebeibe,

ahonnan a boldogtalan természetbúvár kincseit az imént olyan kegyetlenül kidobálta, Middleton pedig felültette Inezt a nyereg egyik oldalára, amelyet számára gondosan előkészített, míg a másik ülést barátnője részére tartotta fenn.

- Álljon fel, gyermekem - mondta a trapper Ellennek, intve, hogy kövesse Middletonné példáját, és aggódón csóválgatta fejét. - A szikla gazdája nemsokára itt lesz. Azt hiszem, nem olyan ember, aki békésen nézné, hogy holmiját így feldúlják, akárhogyan jutott is hozzá.

- Igaz - mondta Middleton. - Minden perc drága.

- Nem akartam sürgetni - mondta az öreg. - Nagyapjára gondoltam, és eszembe jutott, milyen boldog volt a menyasszonyával ifjúsága idején. Hiába, ez a természet parancsa, nem lehet semmibe venni.

Ekkor Ellen odalépett, megragadta Inez kezét, és megszólalt akadozó hangon, mely elárulta, mennyire küzd érzelmeivel.

- Isten áldja meg önt, kedves, drága asszonyom! Remélem, idővel elfelejti és megbocsátja azt a méltánytalanságot, melyet nagybácsim hibájából kellett elszenvednie, és...

A többit nem lehetett megérteni, mert csukló zokogásban tört ki.

- Nem értem! - kiáltott fel Middleton. - Hát nem azt mondtad, Inez, hogy ez a helyes kislány velünk tart, és házunkban fogja tölteni élete hátralevő részét? Legalábbis vendégünk lesz addig, amíg nem talál kellemesebb otthont magának.

- Igen, azt mondtam. És még mindig remélem, hogy

így lesz. Ellen annyi barátságot és együttérzést tanúsított irántam nyomorúságom idején, hogy örökké adósa leszek. Megígérte, hogy mellettem marad boldogabb időkben is.

- Nem tehetem..., nem szabad megtennem! - mondta Ellen, pillanatnyi gyengeségét legyőzve. - Ha sorsom már idevetett ezek közé az emberek közé, nem hagyhatom el őket. Csak megerősíteném abban a hitükben, hogy én voltam az árulójuk. A nagybácsim a maga durva módján nagyon jó volt hozzám, amikor árvaságra jutottam.

- A nagybácsija! Úgy rokona annak a csavargó Ishmaelnek, mint ahogy én püspök vagyok! - kiáltott fel Paul, torkát köszörülve. - Ha a vén csirkefogó oda is vetett neki egy-egy falat vadpecsenyét, vagy megengedte, hogy belekanalazzon a hominyjába, visszakapta kamatostul! Hát nem tanította Ellen a kis ördögfiókákat a bibliát betűzgetni, és nem segített az öreg Eszternek a kislányokat felruházni, hiszen a tűvel is ügyesen bánik! Próbáljatok meggyőzni arról, hogy a herének is van fullánkja, hamarabb elhiszem, mint azt, hogy Ellen hálával tartozik a Bush pereputtynak!

- Nem az a kérdés, ki az adós, ki a hitelező - felelte Ellen. - Egy gyermeklány, akinek nincs se apja, se anyja, nem felejtheti el egyetlen rokonát, aki törődött vele. Nem, drága hölgyem, útjaink elváltak. Az ég áldása kísérje, és árassza el felhőtlen boldogsággal! Nekem jobb lesz itt, ebben a sivatagban, ahol nem kell restelkednem senki előtt.

- Látja, öreg, innen fúj a szél! - fordult Paul a trapperhez. - Maga tapasztalt ember, sokat látott és hallott. Mondja, mit szól ehhez?

- Pszt! - intette csendre az öreg. - Hektor

nyugtalankodik. Mi van, kis kutyám? Beszélj!

A tiszteletre méltó eb idegesen szimatolt a friss szellőbe, mely éppen most kerekedett, és söpört végig a prérin. Gazdája szavára morogni kezdett, és fenyegetően vicsorgatta maradék fogait. A fiatalabb kutya, amely eddig lankadtan hevert a fűben, kipihenve a reggeli vadászat fáradalmait, most felkapta fejét, és orrlyuka kitágult. Aztán mindketten újra leheveredtek, mintha csak jeleznék, hogy ők megtették a kötelességüket.

A trapper megragadta a szamár kantárját, és felkiáltott:

- Most nincs idő locsogni! A squatter meg a fiai a nyakunkon vannak!

Middleton egy pillanat alatt megfeledkezett Ellenről, és csak arra gondolt, hogy feleségét újabb veszély fenyegeti. Szükségtelen megjegyezni, hogy Battius doktor sem várt újabb biztatást, hanem elsőnek kezdte meg a visszavonulást.

A kis csapat az öreg trapper útmutatásait követve hátat fordított a sziklavárnak, és gyors léptekkel nekivágott a prérinek.

Paul Hover azonban egy tapodtat sem mozdult a helyéről, hanem komor arccal puskájára támaszkodott. Eltartott egy teljes percig, amíg Ellen észrevette. Annyira kétségbeesett, hogy arcát megint kezébe temette.

- Miért nem menekülsz? - kérdezte sírva.

- Nem szokásom - felelte a fiatalember.

- A bácsi mindjárt itt lesz. Ne számíts könyörületre, ha itt talál.

- Nem várok együttérzést senkitől. Még az unokahúgától sem. Jöjjön csak az öreg, bánom is én! Legfeljebb agyoncsap! Többet nem tehet.

- Paul, Paul! Ha csak egy cseppet szeretsz, menekülj!

- Egyedül? Ha ezt megtenném, akkor...

- Ha kedves az életed, fuss, rohanj!

- Egyáltalán nem kedves nélküled!

- Paul!

- Ellen!

A lány kinyújtotta feléje mindkét kezét. Újabb zokogásban tört ki, mely még hevesebb volt, mint az előbbi. Arca valóságos könnyárban úszott. A méhvadász nem szólt semmit, csak átölelte izmos karjával a lány karcsú derekát. A következő pillanatban már vitte is magával az ösvényen, egyre gyorsabban, menekülő barátai után.

A kis csermely, amely vizével a magas szikla lábánál kinőtt fákat és bokrokat táplálta, Ishmael Bush fellegvárától nem messze, egy sűrű bozótban eredt. Forrását nyárfák vették körül, és vadszőlő cserjéi rejtették el. Ide vezette a trapper a menekülők csapatát, mert tudta, hogy messze földön ez az egyetlen hely, mely fedezékül szolgálhat. Az öregember sok évtizedes tapasztalatának köszönhette, hogy ilyen nehéz helyzetekben ösztönszerűen megtalálta a helyes utat. Célja egyelőre

az volt, hogy a magas szikla minél előbb elválassza gyorsan közeledő ellenségeitől. Sikerült is kellő időben elrejtenie csapatát a bozótban, s még Paul Hover is utolérte őket, karján a ziháló Ellennel. A kusza bokrok éppen abban a pillanatban zárultak be mögöttük, amikor Ishmael felért a szirt tetejére, és eszeveszett haraggal bámult feldúlt és szerteszórt ingóságaira, majd felfedezte megkötözött gyermekeit (kiknek a szájuk is be volt tömve) az egyik kunyhóban, ahová Paul Hover zárta őket nagy előrelátással és körültekintéssel. A szikla tetejéről egy hosszú csövű puska játszva golyót röpíthetett volna a bozót kellős közepébe, ahol a sziklavár feldúlói rejtőzködtek.

A trapper volt az első, aki megszólalt, érezve, hogy társai szeme rajta függ, és tőle várnak tanácsot.

Végignézett a körülötte csoportosuló és egymástól ugyancsak különböző embereken - szinte szemlét tartott fölöttük -, és örömmel állapította meg, hogy nem hiányzik senki.

- Mégiscsak győzött a természet szava! - dünnyögte, és helyeslő mosollyal nézett a diadalmasan ujjongó Paulra. - Mindjárt gondoltam, hogy azok, akik jóban és rosszban összetartottak, s még éjszaka is találkoztak, csillagfényben vagy a felhős ég alatt, nem válnak el haraggal az utolsó pillanatban. No de most nincs idő beszélgetni. A gyorsaság még megmenthet minket, semmi más. Az a vad csürhe hamarosan ráakad a nyomunkra, és akkor nem sok jót várhatunk tőlük. A vitát csak a puskák dönthetik el, amit nem szeretnék. Isten őrizz minden vérontástól! Kapitány úr, hol az a hely, ahol önt a katonái várják? Nem vezethetne minket oda?

- Találkozónk megbeszélt helye rettentő messze van innen - a Platte folyó partján.

- Az baj, nagy baj! Ha már az ütközet elkerülhetetlen, legalább egyenlő erők mérkőzzenek egymással, amiről itt szó sem lehet. Figyeljenek hát arra, amit egy tapasztalt öregember mond. Itt nincs más lehetőség, csak a gyors visszavonulás. Ez a bozót majdnem egymérföldnyi hosszúságban nyújtózkodik lejtősen lefelé, csak az a baj, hogy nem a lakott telepek irányában, hanem napnyugat felé. Így hát...

- Elég, elég! - kiáltott Middleton türelmetlenül, nem várva meg, hogy a megfontolt és talán már kissé fecsegő öreg befejezze fejtegetéseit. - Szedjük a lábunkat máris!

A trapper helyeslően bólintott, és keresztülvezette a szamarat a mocsaras mélyedésen, majd gyorsan folytatta útját az ismét kemény talajon.

- Ha az öreg Ishmael megpillantja ezt a széles országutat a bozóton keresztül - mondta Paul, a csapásra mutatva, amelyet kitapostak -, rögtön tudni fogja, hol keressen minket. No de jöjjön csak utánunk! A gazember, tudom, nagyon szerette volna, ha egyik fia feleségül veszi...

- Csitt, Paul! - szólt rá Ellen Wade ijedten és elpirulva. - Olyan csuda erős hangod van, hogy mérföldnyi távolságra is elhallatszik.

A méhvadász elhallgatott, de sötét pillantása, mellyel hátrafelé nézett, elárulta harcias hangulatát. A társaság most már úgy sietett, ahogy csak lába bírta. Nemsokára egy kis domb elé értek. Gyorsan megmászták, és pihenő nélkül leereszkedtek a túlsó lejtőn. Most már nem forogtak abban a veszélyben, hogy Ishmael fiai fellegvárukból is megláthatják őket.

A trapper felhasználta a terep alakulását arra, hogy irányt változtasson, és így játssza ki üldözőit, akárcsak egy hajó a ködben és sötétben, mely hasonló módon nyer egérutat.

Két óra hosszat haladtak így erőltetett menetben. Közben nagy félkörben megkerülték a sziklavárat, és végül egy olyan helyre értek, mely pontosan az ellenkező irányban terült el, mint amerre menekülésük kezdetén elindultak. De legtöbbjüknek sejtelme sem volt erről. Hogy megint a hajóhasonlattal éljünk, éppoly kevéssé tudtak tájékozódni a prérin, mint a tapasztalatlan utas az óceánon. Teljesen az öreg trapperre bízták magukat, aki olyan határozottan vezette őket, mint aki tökéletesen ismeri ezt az utat. Kutyája időnként megállt, a trapper arcába nézett, aztán jó messzire előreszaladt, mintha megbeszélte volna gazdájával a helyes utat. De az említett két óra leteltével a kutya hirtelen megállt, sőt le is ült a fűbe, hosszasan szimatolta a levegőt, majd halk, panaszos vonításban tört ki.

- Hát persze, kutyuskám, igazad van - mondta az öreg, és nyugtalan négylábú barátja mellé lépve, megcirógatta. - Én is megismertem a helyet, hogy is felejthetném el. - Közben a többiek is odaértek, és az öreg, maga elé mutatva, így szólt: - Amott, abban a sűrű bozótban kitűnően elbújhatnánk. Nyugodtan heverhetnénk akár addig is, amíg terebélyes fák nőnek ki ebből a kemény földből, a squatter meg a pereputtya akkor sem háborgatna itt bennünket.

- Ez az a hely, ahol a holttest feküdt! - kiáltott fel Middleton, és homloka elborult a visszaemlékezésre.

- Úgy van - felelte az öreg. - De hogy barátai eltemették-e már, egyelőre nem tudhatjuk. A kutyák megismerték a szagot, de kissé megzavarodtak. Jó

lenne, ha méhvadász barátunk behatolna a sűrűbe, és megvizsgálná a terepet, míg én igyekszem visszatartani a kutyákat attól, hogy túl hangosan vonítsanak.

- Miért éppen én? - kiáltott fel Paul, és kezével végigszántott bozontos fürtjein, mint egy ember, aki gondolkodóba esik, mielőtt valami nagy fába vágná a fejszéjét. - Ide hallgasson, öreg! Szemrebbenés nélkül álltam nem egy kavargó méhraj kellős közepén, amely éppen elvesztette királynőjét. Mondhatom, egy emberre, aki ezt meg tudja tenni, nem lehet ráfogni, hogy megijed a saját árnyékától. A legnagyobb nyugalommal szembenézek azzal a csavargó Ishmaellel vagy bármelyik fiával. De hogy felkotorjam egy halott ember csontjait, ahhoz semmi kedvem. Így hát köszönöm a megtiszteltetést, ahogy Kentuckyban szokták mondani, ha valakit kineveznek a polgárőrség káplárjának, de nem fogadom el.

Az öregember csalódott pillantással Middleton felé fordult, akit annyira elfoglalt Inez vigasztalása és bátorítása, hogy mit sem törődött a trapper gondjaival. Ekkor az öreg attól kapott segítséget, akitől legkevésbé várta és remélte.

Battius doktor az egész úton azzal tüntette ki magát, hogy mindenkinél gyorsabban szedte a lábát, ami annál feltűnőbb volt, mert ellenkezett megrögzött szokásaival. Egyébként a derék természetbúvárnál rosszabb útitársat el sem lehetett képzelni, különösen ha sietős útról volt szó, hiszen rendes körülmények között lépten-nyomon megállt, lehajolt, leguggolt, sőt lehasalt a földre, hogy megvizsgáljon egy-egy növényt vagy kis állatot, amely felkeltette figyelmét. Ám Linnaeus[5] buzgó tanítványa ezúttal nemcsak vakon sietett el a legizgalmasabb kórók, lapuk, bogarak és férgek mellett, hanem úgy száguldott előre, hogy még

egy vizslával is felvehette volna a versenyt. Szerencséjére nem vette észre a trapper cselfogását, mellyel nagy körben Ishmael fellegvára mögé vezette a menekülők csapatát. A jó doktornak az volt a benyomása, hogy minden perce és minden lépése növeli a távolságot közte és a rettegett Bush család közt. Most, hogy ráeszmélt tévedésére, megdöbbent ugyan, mégis bátran ajánlkozott a bozót felkutatására, ahol Asa holtteste feküdt.

- Ha olyan emberre van szükség, aki tökéletesen uralkodik az idegrendszerén, itt vagyok én! - jelentette ki büszkén és kissé elpirulva.

- Ez az ember kezd tetszeni nekem, bár mindig nyakatekerten beszél - dünnyögte a trapper. - Arról van szó, kedves uram, hogy ez a bozót nagyon alkalmas volna pihenőre, de attól tartok, hogy olyasvalamit rejteget, amitől a hölgyek könnyen megrémülhetnek. Ha nem riad vissza attól, hogy esetleg szembe kell néznie a halállal, vizsgálja át ezt a bozótot. Mutassa meg, hogy ember a talpán.

- Hogy ember vagyok-e? Ki merné kétségbe vonni? Egy pillanatig sem lehet vitás, hogy az emlősök osztályába, a főemlősök rendjébe és az emberek nemébe tartozom. Ez az én rendszertani helyem az élők világában. Homo vagyok a javából.

- Akkor nincs semmi baj! Úgy látom, csak a szavak választanak el minket, egyébként egész jól megértjük egymást. Végtére is egyik ember olyan, mint a másik. Csitt, Hektor! Maradj nyugton, kis kutyám! Megszokhattad már a vér szagát. Persze, az emberi vér egészen más!

A doktor szánakozó pillantást vetett az öregre, és fölényeskedve megjegyezte:

- Hogy egyik Homo olyan, mint a másik? Testi vonatkozásban így van, csakugyan. De ami a többit illeti, az egyik ember az állatok színvonalára süllyed, a másik meg a tudományos megismerés magaslatára emelkedik, és elmondhatja magáról, hogy istenhez hasonló!

Ez a hetvenkedés felbosszantotta az öreget. Még mindig puskájára támaszkodott, de megrázta fejét, és így felelt:

- Ilyen az emberi gőg és gonoszság. Immár nyolcvan esztendeje taposom a földet, és nézem csodálkozva a világot, de ma sem tudom megmondani, mi az oka, hogy tavasszal kifakad a rügy, és ősszel lehull a levél a fáról. A maga tudománya, amellyel olyan nagyra van, az én szememben keveset ér. Hiába dicsekszik, és hasonlítja magát istenhez. Tud-e valamit az életről és a halálról? Miért él a sas olyan sokáig és a pillangó olyan rövid ideig? Vagy kérdezek valami egyszerűbbet. Miért olyan nyugtalan ez a kutya itt? Ha olyan nagy tudós, és annyi könyvet elolvasott, feleljen erre!

A doktort kissé meghökkentette ez a heves támadás.

- Az ösztön - mondta vállvonogatva.

- És mi az ösztön?

- Az ész alacsonyabb foka.

- És mi az ész?

- Tisztelt vadász, hogy ezt megmagyarázzam, ahhoz hosszabb idő kellene. És kérdés, hogy kellő iskolai előképzettség nélkül meg tudná-e érteni.

A trapper nem folytatta a vität. Megint kutyájához fordult, megsimogatta fülét, hogy megnyugtassa.

- Ne légy már olyan ostoba, Hektor! Hiszen máskor nagyon értelmes kutya vagy. Nos, kedves uram, térjünk vissza a feladatra, melyre jelentkezett. Legyen szíves, nézzen körül abban a bozótban.

A doktor szó nélkül elindult a bozót felé. A kutyák, amelyeket az öreg eddig féken tartott, halkan nyöszörögni kezdtek. De amikor a doktor belépett a bozótba, a fiatal kutya kitépte magát a trapper kezéből, és gyorsan futkározni kezdett körülötte.

Közben folyton a földet szaglászta, majd visszatért Hektorhoz, és heves ugatásban tört ki.

- Úgy látszik, Ishmaelék erős szagot hagytak hátra - dünnyögte magában az öreg. - Remélem, annak a könyvmolynak van annyi sütnivalója, hogy nem felejti el, miért küldtem be a sűrűbe!

Battiust elnyelte a bozót. Hosszú percek teltek el, és a trapper már nyugtalankodni kezdett, amikor hirtelen felbukkant a doktor megint, de nagyon furcsa módon: hátrafelé farolt ki a bozótból, szemét arra a helyre szegezve, ahonnan kijött, mintha valami varázslat igézte volna meg.

- Valami borzalmasat láthatott, hiszen egészen kikelt magából! - kiáltott fel az öreg, s Hektort elengedve, a szinte meghabarodott doktor felé sietett. - Mi történt, kedves uram? Talán megint felfedezett valamit a tudomány számára?

- Bizonyára egy baziliszkusz! - hebegte a doktor rémülten. - Valami sárkánykígyó, a serpensek

rendjéből! Eddig azt hittem, csak a mesében létezik, de a természet olyan hatalmas, hogy versenyez az emberi képzelettel!

- Hogyan? Mit beszél? A préri kígyói többnyire ártalmatlanok. Legfeljebb hébe-hóba bukkanunk itt egy-egy csörgőkígyóra, de az sem veszélyes, mert farkával előzetesen jelt ad, mielőtt megtámadná az embert. Uramisten, milyen megalázó dolog is a félelem! Itt van ez a tudós, akinek tele van a szája olyan nagy szavakkal, hogy az egyszerűbb ember hasra esik tőlük, de rémületében olyan kicsi lesz, hogy csipogni se mer. Szedje össze magát, az isten szerelmére! Mit látott tulajdonképpen? Mi ijesztette meg annyira?

- Egy csodalény! Egy monstrum! Egy szörnyeteg, amelyet a természet csak azért hozott létre, hogy megmutassa hatalmát. Soha életemben nem találkoztam még egy ilyen példánnyal! Nem ismerem sem az osztályát, sem a rendjét, sem a családját, sem a nemét, sem a faját! Fittyet hány minden osztályozásnak! De hadd jegyezzem fel a külsejét, amíg nem késő! - kiáltott fel, és remegő kézzel turkált a zsebében, hogy előrántsa jegyzőkönyvét. - Szeme megbabonázó, színe tarka és bonyolult, alakja...

- Ez az ember egyszerűen megbolondult! Talán nem is látott semmit, csak képzelődik! - vágott a szavába a trapper.

- Hát akkor oda nézzen! Oda, oda! - kiáltotta a doktor, és a bozót sűrűjébe mutatott, egy pontra, amely körülbelül ötvenlábnyira volt attól a helytől, ahol mindketten álltak.

A trapper a legnagyobb nyugalommal a megjelölt irányba nézett, de abban a pillanatban, amikor éles,

gyakorlott szeme meglátta azt, ami a természetbúvárt kihozta a sodrából, maga is meghökkent. Puskáját gyors mozdulattal lövésre fogva, előrelépett, de hirtelen megállt, mintha meggondolta volna magát, vagy ráeszmélt volna arra, hogy tévedett. Sem az első ösztönös mozdulat, sem a hirtelen visszakozás nem volt indokolatlan. A bozót peremén egy élő labda kuporgott a földön, valami állati gomolyag, amely olyan különös és ijesztő volt, hogy nem csoda, ha a doktor egészen elvesztette a fejét. Ez a különös állat nemcsak tarka volt, de égő, rikító színekben pompázott, noha színei közül a fekete és a vörös volt a legszembeszökőbb. Mozdulatlanul feküdt ott, akár egy kő, és az ember könnyen kétségbe vonhatta volna, egyáltalán él-e, ha tarkaságából elő nem villan fekete szeme, mely hátborzongató merev figyelemmel követte a trapper minden mozdulatát.

- Nem sárkány, és nem kígyó, hanem indián felderítő, ha csak szikrányit is értek az indián ravaszsághoz és ördöngösséghez! - dünnyögte az öreg, miközben puskája agyát a földhöz koppantva, nyugodtan csövére támaszkodott, és szemügyre vette a doktor rémületének tárgyát. - Most úgy próbál zavarba hozni, hogy mereven farkasszemet néz velem. Szeretné elhitetni, hogy amit látok, nem egy rézbőrűnek vastagon bemázolt feje, hanem kő, amelyet redves gyökerek és lombok takarnak. Vagy ki tudja, még miben sántikál?

- Szóval emberi teremtmény? - álmélkodott a doktor. - Közönséges Homo? Én meg azt hittem, valami ismeretlen szörnyeteg.

- Ez bizony közönséges ember! Olyan halandó, mint a préri bármelyik harcosa! Nem az első rézbőrű, aki a bozótból ostobán és vakmerően a fehér vadászra mered, mintha nem is élne! De majd szóra bírjuk a

fickót, hadd tudja meg, hogy olyan férfiakkal van dolga, akiknek már kinőtt a szakálluk. Gyere csak elő a búvóhelyedről, barátocskám! - folytatta dakota nyelven. - Van itt hely elég, elfér még egy harcos!

A két szem mintha még vadabbul izzott volna, de a kerek golyó, amely a trapper véleménye szerint nem volt egyéb, mint egy indián harcos módjára megnyírt emberfej, továbbra is mozdulatlan maradt, és nem adott semmi életjelt magáról.

- Téved, öregem! - kiáltott fel a doktor. - Ez nem ember, még csak az emlősök osztályába sem tartozik, hanem jóval alacsonyabb rendű állat.

- Sokat adok a maga tudományára! - felelte a trapper elégedett kuncogással. - Addig bújta a könyveket, amíg nem tud egy rénszarvast egy vadmacskától megkülönböztetni. Az én Hektor kutyám nem ismeri az ábécét, mégis művelt kutya, és nem lehet olyan könnyen lóvá tenni, mint magát. Szóval azt hiszi, hogy ez nem ember? No, majd mindjárt meglátja, hogy micsoda. Majd megtanítja rá egy öreg trapper, aki még olvasni sem tud. Nem fogom bántani, csak éppen kiugrasztom a bokorból.

A trapper most gondosan megvizsgálta puskája fojtását, ügyelve arra, hogy kényelmes előkészületeivel félreérthetetlenül elárulja ellenséges szándékát. Amikor úgy gondolta, hogy céltáblája már eléggé komolyan veszi a fenyegető veszélyt, vállához emelte puskáját, és hangosan felkiáltott:

- Nos, barátom, béke vagy háború? Ahogy tetszik! Nem felel? Akkor úgy látszik, csakugyan nem élő ember, mint ahogy ez a tudós állítja. Ha meg így van, mit árthat, ha belepörkölök egy halom száraz falevélbe?

A puska csöve már halálos biztonsággal célba illeszkedett, amikor az utolsó pillanatban egy magas, karcsú indián ugrott elő a hervadt lombok alól, amelyeket álcázásul magára halmozott.

Kihúzta magát, és csak ennyit mondott:

- Uff, itt vagyok!

X.
KÜLÖNÖS PÁRBESZÉD

Az öregnek esze ágába sem jutott fegyverét elsütni. Leeresztette puskáját, és szemmel látható elégedettséggel kuncogott magában csele sikerén. Az álmélkodó természetbúvárhoz fordult és megjegyezte:

- Ezek a kópék gyakran órák hosszat fekszenek így, teljesen mozdulatlanul, akár az alvó alligátorok, miközben valami ördöngös ravaszságon törik a fejüket. De ha látják, hogy komoly a veszély, éppen úgy talpra ugranak, mint más emberfia. Ez az indián hadiszínekben pompázik. Bizonyára egy nagyobb csapat felderítője, és társai itt lehetnek valahol a közelben. Mindjárt megpróbálom kicsiholni belőle az igazságot, mert egy ilyen indián csapat, ha elindul a hadiösvényen, veszélyesebb lehet számunkra, mint Ishmael valamennyi fiával együtt!

- Bizony veszedelmes fajta - hagyta rá a doktor, és nagyot fújt, mintha így akarná lerázni magáról a meglepetés lenyűgöző hatását. - Olyan fenevadak, akiket nehéz osztályozni. Beszéljen hát vele, de barátságosan.

Az öreg óvatosan körülnézett minden irányban, hogy meggyőződjék róla, nem ólálkodnak-e más indiánok is a közelben, aztán a békés szándék szokásos jeleivel közeledett a leleplezett "baziliszkuszhoz". Tenyerét felfelé fordította, és úgy nyújtotta felé. Az indián nem árult el semmiféle nyugtalanságot. Szemrebbenés nélkül, méltóságteljesen várta közeledését. Pedig tudhatta, hogy a sápadtarcúnak a fegyvere különb, mint az övé.

Minden tekintetben pompás emberpéldány volt. Alakja délceg, karcsú és arányos. Hadiszínekkel kifestett arca egy igazi harcos komolyságát, elszántságát tükrözte. Arcéle feltűnően nemes volt, majdnem római arcél - de vonásai egyébként elárulták ázsiai eredetét. Vörös bőre már magában is elég harcias lett volna, de a ráfestett harci jelek még vadabbá és félelmetesebbé tették. Pedig ebben a tekintetben mérsékletet tanúsított, és beérte néhány vörös és fekete csíkkal; nyilván lenézte azt a borzalmas maszkot, amelyet az őserdő gyermekei fegyverzetük kiegészítésének tekintenek. Fejét a szokásos módon simára borotválta, csak a feje búbján hagyott meg egy vaskos, hosszú fürtöt, amely ellenségeinek szóló dacos kihívás volt. Fülcimpáján nem viselt függőt vagy más ékességet, mert zavarta volna felderítőútján. Felsőteste a késő ősz ellenére jóformán meztelen volt, és hanyagul vállára vetett szarvasbőr köpenyét inkább csak díszül viselte, nem pedig férfiatlan védekezésül a hideg ellen; ez a köpeny, mely bő ráncokban omlott alá, a legfinomabban kidolgozott szarvasbőrökből készült, és a rajta látható kezdetleges festés valami vakmerő hőstettet ábrázolt. Finom, piros posztóból szabott nadrágja arra vallott, hogy kapcsolatban állt fehér kereskedőkkel. Ám a térdcsatjától lefelé egészen a mokasszinjáig érő iszonyatos rojtok emberi skalpokról levágott hajból készültek. Egyik kezével könnyedén íjára támaszkodott, másik kezében hosszú égerfa

lándzsáját tartotta. Hátán pumabőrből készült tegezt viselt, melyről az állat farka lógott le díszül. Az állati inakkal nyakába akasztott bölénybőr pajzsot szintén csatakép díszítette.

Amikor a trapper odalépett hozzá, a harcos meg se moccant, csak villogó szeme, mely sötétebb és fényesebb volt, mint a szarvasé, cikázott egyik fehér arcról a másikra.

- Testvérem messze elkerült a falujától? - kérdezte az öreg páni nyelven, mert öltözékéről, mázolása színeiről és egyéb jelekből felismerte az indián nemzetségét. Gyakorlott szeme olyan volt, mint a tengerészé, aki talán maga sem tudná megmondani, miféle titokzatos jelekre alapítja biztos megfigyeléseit.

- A Hosszú Kések városai sokkal messzebb vannak - hangzott a lakonikus, szűkszavú válasz.

- Miért hagyja egy páni farkas hazai folyója elágazását olyan messze a háta mögött, anélkül, hogy lovát is magával hozná egy ilyen kopár pusztaságba, mint ez?

- Meg tudnak élni a sápadtarcúak asszonyai és gyerekei egyetlen falat bölényhús nélkül? Kunyhómban éhség vert tanyát.

- Testvérem túlságosan fiatal ahhoz, hogy már saját kunyhója legyen - felelte a trapper, és keményen nézett az ifjú harcos merev arcába. - De látom, hogy nagyon bátor, és akármelyik főnök szívesen odaadná neki a lányát feleségül. De vajon nem tévedett-e, amikor kampós hegyű, gyenge nyilakat hozott magával? - mutatott az indián nyílvesszejére. - Ilyenekkel akar bölényt ejteni? Szeretik talán a pánik, ha a vad sebe gennyesedik?

- Mindig jó felkészülni egy sziúra is; ha nincs szem előtt, a bozótban rejtőzködhetik.

- Látom rajta, hogy nem hazudik - dünnyögte a trapper angolul. - Jóképű, nyílt tekintetű gyerek. De túl fiatal ahhoz, hogy jelentősebb főnök legyen. Bárcsak sikerülne összebarátkoznom vele! Ha kenyértörésre kerül a dolog Ishmaellel, minden kar sokat számít. - Megint a préri nyelvére fordította a szót, és közeledő társaira mutatott. - Testvérem láthatja, hogy gyermekeim fáradtak. Pihenni és enni szeretnének. Ez a vidék talán az én páni testvéremé?

- A Nagy Folyó tájáról érkező futárok azt mesélik nekünk, hogy a te néped megvásárolta ezt az országot azoktól a sápadtarcúaktól, akik a Nagy Sós-tón túl élnek, és a préri most már a Hosszú Kések vadászterülete.

- Igaz, magam is ezt hallottam a Platte folyó vadászaitól.

- Azért vonulnak a sápadtarcú harcosok a Nagy Folyón felfelé, nehogy a vásárnál megcsalják őket?

- Attól tartok, ez is igaz. Nem adok neki sok időt, és nyomukban idejönnek az átkozott favágók is, hogy elcsúfítsák és tönkretegyék ezt a szép vadont a Mississippitől nyugatra! Nem nyugosznak, amíg sivataggá nem változtatnak mindent a Nagy Sós-tótól a Sziklás-hegységig!

- És hol voltak a páni farkasok főnökei, amikor ezt az alkut megkötötték? - kérdezte hirtelen a fiatal harcos, és sötét arcán vad harag villant keresztül. - El lehet adni egy nemzetet, akárcsak egy hód bőrét?

- Bizony, bizony, nagyon is igaz! Testvérem azt is

kérdezhetné, hol volt a jog és a becsület. De hiába, ezen a világon csak az erő számít, és az erősek kénye-kedve az, amit a gyengék kötelesek jognak elismerni. Ha Wahcondah törvényei erősebbek volnának a Hosszú Kések kényénél-kedvénél, akkor szebb volna az élet ezen a világon, én is azt mondom, páni testvérem! Akkor a páni népnek annyi joga volna a prérihez, mint akármelyik nagy főnöknek a szép házához odaát a telepeken!

- A sápadtarcú vadász haja fehér - mondta az indián, és ujját sokatmondó mozdulattal a trapper ráncos kezére tette. - Hogy van az, hogy szíve mást mond, és a nyelve is mást?

- A fehér ember Wahcondahja mindent lát, és mindent hall, éppen úgy, mint a páni nép Nagy Szelleme. Nem szereti hallgatni a hazugságot. Hajam fehér, mint a zúzmarás fenyő, és nemsokára a föld alatt pihenek majd. Miért lépjek hazugsággal az ajkamon a Nagy Szellem színe elé?

Az indián kecses mozdulattal egyik vállára dobta pajzsát, mellére szorította kezét, és lehajtotta fejét, így fejezte ki tiszteletét a sápadtarcú fehér fürtjei iránt. Ezután szeme nem villogott már olyan vadul, és arca is barátságosabb lett, de nem tűnt el róla teljesen a bizalmatlanság kifejezése, és ébersége sem enyhült, inkább fokozódott.

De még ez a bizonytalan barátság is arra késztette a trappert, hogy utasítást adjon Paulnak a pihenőre. Inez és Ellen leugrott a szamár hátáról, Middleton és Paul pedig megtett mindent, amit a két hölgy kényelme érdekében az adott körülmények között megtehetett. Közben a beszélgetés is folytatódott, hol páni nyelven, hol meg angolul, hogy Paul és a doktor is részt vehessen benne. A fiatal indián és az öreg trapper

nagy figyelemmel leste egymás arcát; mindkettő ügyesen ravaszkodva igyekezett a másiknak a gondolatait kitalálni, és a magáét eltitkolni. Az eredmény aztán az volt, hogy egyikük sem tudott meg semmit. A trapper hiába próbált értesüléseket szerezni a páni farkasok törzsének helyzetéről, télire gyűjtött készleteikről, szomszédaikhoz fűződő kapcsolataikról; csupa olyan feleletet kapott, amelyből cseppet sem világlott ki, mi indította a fiatal harcost ilyen hosszú útra. Az indián kérdései méltóságteljesebbek és tapintatosabbak voltak, de éppen olyan ravaszak, mint a trapperé. A szőrmekereskedelem állapotáról beszélt, és egyes fehér vadászok szerencséjéről vagy kudarcáról, akiket személyesen vagy hallomásból ismert. Arra a folytonos előnyomulásra is célozgatott, melyet a Nagy Fehér Atya (így nevezte az Egyesült Államok kormányát) folytat az indiánok vadászterületén. Fegyelmezetten, tartózkodón beszélt, de hangja néha remegett felháborodásában. Szavaiból kiviláglott, hogy inkább csak hallomásból ismeri azt az idegen népet, mely ősei földjét elözönli, és valójában még kevés dolga volt velük. A fehér világban való járatlanságát az a mód is elárulta, ahogy Inezre és Ellenre nézett. Nyilván most látott életében először fehér nőket, akik a jelek szerint nagy hatást gyakoroltak rá. Különösen Inezre nézett nagy elismeréssel és hódolattal. Szerencsére ezt csak az öreg trapper vette észre, aki jól ismerte az indiánok viselkedését és szokásait.

Ezalatt Ellen a csüggedt és fáradt Inezt figyelmes gyengédséggel vette körül. Kettőjük közül ő volt a bátrabb és erősebb, és megszokta már, hogy Inezt gyámolítsa. Pedig most magának is volt gondja éppen elég. Az egyik percben örült, hogy szakított Bushékkal, a következő percben pedig megbánta ezt a kockázatos lépését. Aggodalom és remény közt ingadozva várta, mit hoz a jövő.

Annál derűsebben nézett Paul a világba. Nem is tudta, minek örüljön jobban - annak-e, hogy most már mindig Ellen mellett tartózkodhat, vagy annak a győzelemnek, amelyet Ishmael fiai fölött aratott. Úgy sürgölődött és dolgozott pihenőhelyükön, mintha otthon volna, a saját házában, s az volna legfőbb gondja, hogy vendégei jólétéről gondoskodjék. Sapkáját oldalra csapva, halkan fütyörészve verte le a bokrokat, hogy a hölgyeknek kényelmes pihenőhelyet biztosítson. Közben a trapper folytatta beszélgetését az indián ifjúval.

- Igaz-e, hogy a páni farkasok törzse elásta a csatabárdot, és kibékült szomszédaival, a világos bőrű konzákkal? - kérdezte, de az ifjú nem volt hajlandó nyilatkozni. - Hallott már a konzákról, ugye? - fordult most a trapper a doktorhoz. A monda szerint fehér bőrű nép volt, amely már akkor itt élt, ezen a prérin, amikor a keresztény hódítók még nem is álmodtak arról, hogy ide betolakodjanak, és elrabolják a pogány őslakók örökségét.

- Hogyne hallottam volna! - kiáltott fel a természetbúvár, és letette azt a jókora darab hideg bölénysültet, amellyel birkózott. - Ez a monda két tétel megerősítésére szolgál. Az egyik az, hogy ez a világrész már ismerte a kultúrát még mielőtt Kolumbusz idetévedt. A másik tétel meg úgy hangzik, hogy az arcbőr színe nem természeti törvény, hanem az éghajlat és a táplálkozásmód következménye. Kérdezze csak meg, tisztelt vadász, ezt az indián gentlemant, hogyan vélekedik erről a dologról - nagyon érdekes lehet.

- Azt hiszi talán, hogy egy páni indián könyveket olvas, és elhisz minden hazugságot, amit nyomtatásban lát, akárcsak a városi léhűtők? De ha

éppen kívánja, megtehetem önnek ezt a szívességet - felelte az öreg mosolyogva, és máris páni nyelvre fordította a szót. - Testvéremnek mi a véleménye a következő dologról: akiket itt lát, mind sápadtarcúak, de a páni harcosok bőre vörös. Lehetséges-e, hogy idővel az ember megváltozik, és a fiú elüt az apjától?

A fiatal harcos egy pillanatra elgondolkozott, aztán ujjával az ég felé mutatott, és így felelt:

- Wahcondah küldi az esőt a felhőkből, ha beszél, megremegnek a dombok, a tűz, mely felgyújtja a fákat, az ő szemének haragja. Gyermekeit saját terve szerint alkotta, és amit egyszer megalkotott, örökké változatlan marad.

A trapper lefordította az indián szavait angolra.

- Okos beszéd - tette hozzá, és megint az indiánhoz fordult. - A páni bölcs nép. Azok a vadászok és trapperek, akik a páni falvakban megfordultak, sokat meséltek nekem testvérem törzsének okosságáról.

- Törzsem nem áll csupa asszonyból. Bátor és bölcs harcos nem ritkaság az én falumban.

- Tudom. De hallottam egy híres páni főnökről, aki az egykor oly hatalmas, de ma már kihalt delavároknak is becsületére vált volna.

- Egy ilyen hősnek bizonyára neve is van - mondta az indián.

- Úgy hallottam, Sziklaszívnek hívják, mert akarata és elhatározása rendületlen és szilárd, mint a szikla - mondta az öreg.

Az indián a trapper szemébe nézett és megkérdezte:

- Sápadtarcú testvérem látta már törzsem főnökét?

- Soha. Valamikor sok véres csatában vettem részt, és sok törzsfőnökkel kerültem szembe. De most már évtizedek óta csendben és magányban töltöm napjaimat.

Ebben a pillanatban Paul minden óvatosságról megfeledkezve, hangosan felkiáltott:

- Ide nézzetek! Micsoda pompás paripa! - és máris előbukkant a bozótból, kantárjánál vezetve egy csodaszép indián csatamént. - Mit szóltok hozzá, milyen gyönyörű lova van ennek a rézbőrűnek! - folytatta, miközben a lovat elléptette előttük. - Nincs brigadéros egész Kentuckyban, aki ilyen nemes hátaslóval dicsekedhetnék! És nézzétek csak, díszes spanyol nyerget visel! Egy spanyol grand is megirigyelhetné! A farkát és sörényét befonták, és kis ezüstgolyókkal díszítették! Ellen sem csaphatná magát nagyobb parádéba, ha bálba megy! Hogy kerül egy ilyen versenyparipa egy közönséges indián birtokába?

- Lassan a testtel, kedves öcsém! - felelte az öreg. - A páni farkasok híresek a lovaikról. Ez itt mindenesetre kivételesen szép állat, ilyen paripája csak egy hatalmas törzsfőnöknek lehet. A nyereg valamikor egy főnemesi családból származó spanyol tiszté lehetett, aki csatában veszíthette el, talán az életével együtt. Ez az ifjú bizonyára egy nagy főnök fia, talán maga Sziklaszív az apja!

Paul nem viselkedett udvariasan, amikor a beszélgetést félbeszakította, de a fiatal páni a legkisebb jelét sem adta türelmetlenségének vagy rosszkedvének; ám amikor úgy gondolta, hogy lovát

már eléggé megcsodálták, hideg udvariassággal kivette a zablát Paul kezéből - olyan arckifejezéssel, mely elárulta, hogy akaratát tiszteletben szokták tartani. A következő pillanatban a gyeplőt a ló nyakába dobta, és egyetlen ugrással a nyeregben termett. Egy akrobata ügyességével és egy műlovar biztonságával ült a nyeregben, amely - most lehetett csak látni igazán - csupán parádéul szolgált, és inkább akadályozta, mint segítette a mozgásban. A kengyelről is nyilván úgy vélekedett, hogy nőknek találták ki, neki semmi szüksége rá. A ló rögtön ágaskodni kezdett, éppen olyan vad és féktelen volt, mint a gazdája; mindkettőjük mozdulatait mesterkéletlen báj és kecsesség jellemezte. A paripa minden bizonnyal arab vérének köszönhette kiváló tulajdonságait; eredete a mexikói musztángon, a spanyol telivéren és a mór harci ménen keresztül Arábiába nyúlt vissza. A fiatal indián a nemes paripához méltó hajlékonysággal és bátorsággal rendelkezett - mint kiváló lovas, a világ bármely pontján megállta volna a helyét. A páninak, úgy látszik, egyáltalán nem volt sietős, hogy elnyargaljon. Most tökéletes biztonságban érezte magát, és nyugodtan sétáltatta lovát fel és alá, miközben sokkal elfogulatlanabbul nézegette a fehérek kis csapatát, mint eddig. A trapper több ízben azt hitte, hogy most már elnyargal, de az indián az utolsó pillanatban mindig visszafordította lovát, és hol száguldó szarvas módjára, hol meg kényelmes lépésben újra elhaladt bámulói előtt. Az öreg trapper intett neki, hogy szálljon le, és folytassák a beszélgetést, de jó ideig eltartott, míg az indián kötélnek állt. Akkor sem szállt le a nyeregből, csak az öreg mellé léptetett, és a magasból figyelt rá. Arcán a gőg és a gyanakvás különös keveréke mutatkozott.

- A páni farkasok falvai messze vannak innen, és az út tekervényes - mondta, miközben karjával abba az irányba mutatott, amelyről a trapper mindjárt kitalálta,

hogy éppen az ellenkezője az igazi iránynak. - Nincs már időm. Fehér atyám mit kíván mondani?

- Igen, elég tekervényes, ha arrafelé próbálnál hazajutni, de az indián észjárás még tekervényesebb - dünnyögte magában az öreg angolul, majd az indiánhoz fordulva az ő nyelvén folytatta: - Testvérem nem mondaná-e meg nekem, hogy a páni főnökök szívesen látnának-e idegen arcokat wigwamjaikban?

A fiatal harcos könnyedén és kecsesen a nyeregkápa fölé hajolt, és mosolyogva felelte:

- Mikor történt meg, hogy népem megfeledkezett a vendégszeretetről, és nem adott enni a falvaiba tévedt idegennek?

- Ha leányaimat oda vezetném - folytatta az öreg a faggatást -, mit szólnának a farkastörzs asszonyai? Kézen fognák a leányaimat, és bevezetnék kunyhójukba? A harcosok pedig elszívnák a békepipát a sápadtarcúakkal?

- A sápadtarcúak hátuk mögött hagyták hazájukat. Miért követték a lenyugvó napot ilyen messzire? Talán elvétették útjukat? Vagy a fehér harcosok asszonyai ezek? Azokhoz tartoznak, akik a Nagy Folyó mentén nyomulnak felfelé?

- Akik a Missouri vizébe gázoltak, a Nagy Fehér Atya parancsát teljesítik. Azok katonák, mi pedig békés vándorok vagyunk. A fehér telepesek szomszédai az indiánoknak, és barátkozni kívánnak velük. Vajon az omahák nem látogatják-e meg a farkasokat, amikor a tomahawk el van ásva a két nemzetet elválasztó ösvényen?

- Az omahák szívesen látott vendégeink.

- És a sziúk? - kockáztatta meg a kérdést az öreg.

- A sziúk kutyák! - kiáltott fel a páni indulatosan. - Fehér atyám láthatja mutatott büszke diadallal a nadrágja térdcsatján fityegő borzalmas ékítményekre -, milyen keveset érnek a skalpjaik! Annyi van belőlük, hogy a páni férfiak a lábukkal tapossák. A sziú éljen a hegyek között, és falja a havat! A prérit és a bölényeket Wahcondah igazi férfiak számára teremtette.

- Végre kiszedtem belőle a titkot - súgta a trapper Middletonnak, aki mellette állt és figyelt. - Ez a jóképű fiatal indián a sziúk nyomait fürkésző páni felderítő. Meglátszik arca festésén, nyilai hegyén, de még a szeme éles tekintetén is. Nyugalom, Hektor, nyugalom! Még sohasem érezted egy páni szagát? Feküdj csak nyugodtan, kutyuskám! - Megsimogatta az öreg kutyát, és megint az indiánhoz fordult: - Testvéremnek igaza van. A sziúk hazug tolvajok. Minden nép ugyanazt mondja róluk. De a felkelő nap tájáról érkezett sápadtarcú vándorok semmiképpen sem sziú kutyák, és szeretnék a páni wigwamokat felkeresni.

Az indián ifjú fürkésző pillantást vetett a trapperre. Szemében megcsillant az okosság.

- Testvérem feje fehér, és szeme már sok dolgot látott - felelte. - Meg tudja-e mondani, mi az ott a távolban? Talán egy bölény?

Karjával a keleti látóhatárra mutatott.

- Inkább olyan, mint egy felhő a síkság széle fölött. Azt hiszem, csak ködpára vagy maga az ég.

- Nem. Az egy szikla, tetején sápadtarcúak kunyhóival. Ha testvérem leányai meg akarják mosni a lábukat, kényelmesebben megtehetik saját népük kunyhóiban.

- Páni testvérem szeme nagyon éles lehet, ha ilyen messziről felismer egy sápadtarcút.

Az indián lassan az öreg felé fordította fejét, és komoly arccal megkérdezte:

- Szokott fehér testvérem vadászni?

- Nem vagyok már vadász, csak egy öreg trapper.

- De ha a prérit elborítják a bölények, meglátja őket?

- Hát hogyne? Meglátni könnyebb, mint elejteni egy toporzékoló bikát.

- És amikor a madarak menekülnek a hideg elől, és egészen fekete tőlük az ég, testvérem látja őket?

- Nem nehéz meglátni egy vadlibát vagy -kacsát, ha milliószámra lepik el az eget.

- És ha hull a hó, és betakarja a Hosszú Kések kunyhóit, fehér testvérem meg tudja különböztetni a hópelyheket a levegőben?

- Szemem már nem a régi - felelte az öreg kissé haragosan -, de volt idő, páni, amikor az éles szememről neveztek el.

- A pánik olyan könnyen meglátják a Hosszú Késeket, mint testvérem a bölényeket vagy a vándormadarakat vagy a szállingózó hópelyheket. A Hosszú Kések azt hiszik, hogy Wahcondah az egész világot nekik teremtette. De tévednek. Testvérem ne gondolja, hogy

a páni vak vagy ostoba!

Az indián harcos hirtelen elhallgatott, oldalra hajtotta fejét, és feszülten figyelt. Azután megfordította lova fejét, a bozót szélére ugratott, és elmerülve figyelte a kopár prérit a sápadtarcúak háta mögött. Majd abbahagyta rejtélyes leskelődését, visszatért a társasághoz, szemét Inezre szegezte, és háromszor-négyszer elléptetett előtte olyan arccal, mint aki töpreng és tétovázik. Meghúzta türelmetlen paripája zabláját, és már-már szóra nyitotta száját, amikor feje újra mellére csuklott, és megint feszült figyelemmel hallgatózott. Mint egy szarvas, a bozót széléhez szökellt, ahol az imént a végtelen prérire bámult, majd néhányszor gyorsan körülnyargalta a trapper társaságát. Végül hatalmas szökkenéssel szinte felröppent a levegőbe, mint egy madár, amely előbb szárnyait próbálgatja, azután nekivág hosszú útjának. Egy percig még a prérit súrolta száguldva, azután eltűnt egy domb mögött.

A kutyák, amelyek egy idő óta szintén nagy nyugtalanságot árultak el, kis darabig követték, azután abbahagyták üldözését; letelepedtek a fűbe, és halk, nyöszörgő, figyelmeztető vonításban törtek ki.

XI.
BOZONTOS FEJEK

Mindez sokkal gyorsabban történt, mint ahogy el lehet mondani. Az öreg trapper fejcsóválva odasétált a bozót végébe, ahonnan az indián elugratott, és szomorúan dünnyögte:

- Úgy látszik, vannak hangok és áramlatok a levegőben, amiket az én szegény, kiöregedett

érzékeim már nem tudnak felfogni.

Middleton csatlakozott hozzá, és vigasztalni próbálta.

- Nem volt itt semmi érzékelnivaló - mondta. - Az én szemem még éles, és a hallásom kitűnő, és biztosíthatom, nem láttam és nem hallottam semmit.

- A szeme éles! A hallása kitűnő! - visszhangozta az öreg lekicsinylően. - Nem, fiam, ez nem így van! A szeme elég jó, hogy végignézzen a templom padsorain, a füle, hogy meghallja a távoli harangszót, de amíg nem töltött hosszú éveket itt a prérin, léptennyomon rájön, hogy könnyen összetéveszt egy pulykát egy lóval és a bölénybika bömbölését a mennydörgéssel! Ez a kopár pusztaság megtéveszti érzékeinket, a levegőben káprázatos képek lebegnek, és a hullámzó fűtengert néha nehéz megkülönböztetni az igazi tengertől. De amott van egy jel, amelyről minden vadászember tudja, mire vall.

A trapper egy csapat keselyűre mutatott, amely egyenesen abban az irányban szállt, ahová az ifjú indián tekintete is elmerült. Middleton eleinte nem tudta felismerni a kis fekete pontok mibenlétét, amelyek a komor felhőket pettyezték, de amint jobban szemügyre vette, felismerte alakjukat, majd nehéz, csapkodó szárnyaikat is.

- Figyeljen csak! - mondta a trapper, miután felhívta Middleton figyelmét a gyorsan szálló madárrajra. - Most már hallhatja a bölények dübörgését. A doktor ugyan váltig hajtogatja, hogy a helyes nevük bizon, de végtére is a vadász hivatott arra, hogy eldöntse, mi a préri vadjának általános neve.

Ez célzás volt egy régebbi nagy vitára. A természetbúvár akkor nagyon erősködött, hogy ezt a

hatalmas, púpos állatot, melynek kidagadó háta sütve olyan pompás falat, nem is amerikai bölénynek, hanem bizonnak kell nevezni.

- Mert magát csak a púpja érdekli! - kiáltott rá Battius, a megjegyzésre felfigyelve. - A tudományos név, a tudományos meghatározás a maga szemében semmi. Szerencsére vannak még...

- ... olyan nagy tudósok, mint maga! - vágott a szavába az öreg trapper bosszankodva. - Az első ember a paradicsomban, isten kertjében nem bújta a könyveket, de a teremtményeket ő nevezte el sorban.

- Nézze, öregem, nem kell szó szerint vennie mindazt, amit a bibliában olvasott - mosolygott a doktor.

- Amit én olvastam! Azt hiszi talán, hogy volt alkalmam iskolába járni? De ha nem is tudok olvasni, annyit én is tudok, hogy a paradicsom nem hasonlított azokhoz a nyavalyás kertekhez, amikkel a városi ember büszkélkedik. Isten kertje nem lehetett más, mint az őserdő, ahol madarak dalolnak, és a legszebb gyümölcsök teremnek. No de térjünk vissza a keselyűk titkára. A bölényeket kísérik, és közeledésüket jelzik. Oda nézzen! Már jönnek is - nagyszerű csorda! Valószínűnek tartom, hogy a mi páni barátunk abban a völgyben rejtette el embereit, mert abban az irányban tűnt el, hogy hírül vigye nekik a bölénycsorda közeledését. Ha így van, akkor most csodás vadászat szemtanúi leszünk. A squatter is jónak látja majd, hogy meglapuljon, és nem kell tartanunk semmitől. A páni indiánok általában jóindulatúak.

Most az egész társaság figyelme a meglepően érdekes színjáték felé fordult, mely szemük előtt lejátszódott. Még a félénk Inez is odasietett, és Middleton karjára

támaszkodva gyönyörködött a látványban. Ellen éppen főzőtudományát akarta bemutatni, de Paul hívására letette kezéből a serpenyőt, és csatlakozott a többiekhez.

Mialatt a mozgalmas jelenet, amelyről mindjárt beszámolunk, gyorsan lejátszódott, a hatalmas préri fönséges csendje és nyugalma szinte keretbe foglalta a bölénycsorda felvonulásának képét. Legfeljebb az eget sötétítették el a költöző madarak tízezrei, a négylábúak közül, a bölényeken kívül, nem volt más látható, csak a két kutya és a doktor szamara. És ekkor, mintegy varázsütésre, hirtelen megélénkült a táj.

Mindenekelőtt néhány óriási bölénybika tűnt fel a legtávolabbi domb tetején. Mögöttük egyes bölények hosszú sora lépegetett. Azután következett csak az óriási, sötét testek megdöbbentő tömege, amíg a préri rozsdabarna színe nem tűnt el teljesen a bozontos bundák sötétebb barnasága alatt. A tömeg egyre sűrűbb lett, akárcsak a költöző madarak végtelen rajai, amelyek megszámlálhatatlannak tűnnek fel. A bölények tömegéből itt is, ott is porfelhők emelkedtek ki, amint egy-egy dühös állat szarvaival feltúrta a földet. A szél messze vitte a sok ezer állati torokból kitörő mély, tompa bőgést.

A kis társaság sokáig állt néma megdöbbenésben. Lenyűgözte őket a látvány nagyszerűsége. Végre a trapper törte meg a csendet.

- Nézzék csak! Tízezer hatalmas állat vonul itt egyetlen óriási csordában, minden pásztor vagy felügyelő nélkül. Nem őrzi más, csak az égi pásztor, aki erre a végtelen legelőre irányította őket! És van-e olyan büszke kormányzó ezekben az államokban, akinek pompásabb falat kerül az asztalára, mint amihez itt a

legegyszerűbb vadász is hozzájuthat? Ha megsüt magának egy szép szeletet az állat púpjából, melyet űzött és legyőzött, és a természet törvényei szerint becsületesen megérdemelt, megelégedetten hajthatja le fejét éjszakai pihenőre!

- Hát bizony, a bölénypúp fenséges csemege! - kiáltott fel a méhvadász, aki még nem felejtette el a kiadós villásreggelit - helyesebben bicskásreggelit, mert villájuk nem volt -, mellyel a trapper megvendégelte.

- Ugye, fiam? Maga megkóstolta, és igazat ad nekem! - mosolygott az öreg. - De a csorda felénk tart, és fel kell készülnünk a fogadására. Ha elrejtőzünk, akkor keresztültörnek a bozóton, és letaposnak, akár a férgeket. Így hát társaságunk gyengébb tagjait biztonságba helyezzük, mi pedig, mint férfiakhoz és vadászokhoz illik, elöl foglaljuk el őrhelyünket.

Már nem volt sok idejük tervük megvalósítására. Inezt és Ellent gyorsan elbújtatták a bozótnak abban a részében, mely a közelgő bölénycsordától legtávolabb esett. A csacsit mint gyengébb idegzetű lényt középen helyezték el, míg az öreg trapper a három másik férfival együtt kiállt a bozót elé, abban a reményben, hogy a feléjük viharzó sereg élét, ha túl közel jönnének, más irányba sikerül terelniük. Az az ötven vagy száz bika, mely társai élén haladt, időnként megváltoztatta irányát, úgyhogy az utolsó pillanatig kérdéses maradt, végül is merre tartanak. Ekkor fájdalmas bömbölés hallatszott a csorda közepéből, az egyik porfelhő mögül; a csorda fölött röpködő prédasóvár dögmadarak irtózatos vijjogása felelt rá, s a következő pillanatban az egész megrémített csorda egyenesen a sűrű bozót felé vágtatott.

A veszély most olyan óriási volt, hogy még a legerősebb idegzetű embert is erősen próbára tette. A

sötétben hullámzó tömeg két szárnya kissé megelőzte a többit, s az arcvonal ily módon homorú rajzot mutatott. A hím állatok gubancos sörényéből kivillanó vad szemekben eszeveszett rémület tükröződött. Valamennyien a bozót felé fordultak, és egymást taposták, hogy minél előbb elérjék ezt a fedezéket. Az elöl rohanókat ezer meg ezer társuk nyomta, taszigálta szüntelenül. El se lehetett képzelni mást, mint hogy a vezető állatok vakon nekirontanak ennek a pár embernek, és letapossák őket.

Mindnyájan felismerték a veszélyt. Middleton ingadozott. Időnként abba a kísértésbe esett, hogy bevesse magát a sűrűbe, karon kapja Inezt, és menekülni próbáljon vele. Azután eszébe jutott, hogy lehetetlen a megriasztott bölények eszeveszett rohanását túlszárnyalni. Inkább fegyverei után kapkodott, mintha megállíthatná velük az óriási bivalycsordát. Battius doktor szellemi képességei egyszerűen felmondták a szolgálatot nagy rémületében. Szeme előtt elmosódtak a bölények sötét körvonalai, és azt képzelte, hogy egy olyan állatsereglet közeledik felé, amelyben a világ valamennyi állatfaja képviselve van. Most azért csörtetnek feléje, hogy megbosszulják rajta azokat a tévedéseket, amelyeket tudományos munkássága közben elkövetett. A szerencsétlen természetbúvár valósággal megbénult, nem tudott sem hátrálni, sem előrelépni, és kétségbeesetten erőlködött, hogy felismerje és megnevezze a szeme előtt tolongó különféle állatóriásokat. Egészen másképpen viselkedett Paul. Vadul ordítozott, és szüntelenül Ellent hívta, hogy jöjjön, és segítsen neki ordítani. Hangja azonban elveszett a bölénycsorda bőgésében és toporzékolásában. Izgatottan és elbűvölten nézte a vadul rohanó állatokat, s miközben torkaszakadtából ordítozott, valami különös rokonszenvet érzett irántuk. Ám ezt háttérbe szorította a szörnyű aggodalom,

amelyet Ellen miatt érzett.

- Gyerünk már, öreg trapper, mutassa meg, mit tud! - rivallt az öregre. - Ha soká habozik, mindjárt palacsintává lapítanak!

A trapper puskájára támaszkodva eddig nyugodtan állt, és szemrebbenés nélkül figyelte a csorda mozdulatait. Végre elérkezettnek látta az időt a cselekvésre. Vállához emelte puskáját, és célba vette a legelöl rohanó bikát. Olyan szép találat volt, hogy még fiatalkorában is becsületére vált volna. A golyó bozontos homlokán találta el az állatot, pontosan a két szarva közt. A bika térdre roskadt, de megrázta fejét, és tüstént talpra állt megint, mintha a váratlan ütés megszázszorozta volna erejét. Minden pillanat drága volt. A trapper eldobta puskáját, előlépett, és két karját széttárva, puszta kézzel elállta a rohanó csorda útját.

Az ember, ha azzal a szilárdsággal és bátorsággal lép fel, melyet csak a felsőbbrendű értelem adhat, többnyire lenyűgözi az állatokat. A vezető bikák megtorpantak, és az első sorok egy percre megálltak. A sűrű tömeg összetorlódott mögöttük, és száz meg száz bölény zuhant egymásra vagy a földre, mások meg két hátsó lábukra ágaskodtak. De a háttérből megint felhangzott a tompa bőgés, és a csorda újra elindult. Ám az éle hirtelen kettévált. A trapper mozdulatlan alakja szinte szétvágta és két hömpölygő folyammá választotta a sötét sereget. Middleton és Hover tüstént követték az öreg példáját, odaugrottak mellé, és ők is széttárták karjukat, hogy segítsenek neki, és saját testükkel is megerősítsék a gyenge, élő gátat, mely más irányt szabott az áradatnak.

A hősi kiállás néhány percig tökéletesen bevált. De amint az él mögött rohanók egyre türelmetlenebbül tolongtak előre, olyan porfelhő kerekedett, hogy

majdnem eltakarta a három férfit, és félő volt, hogy letapossák őket. Most volt aztán igazi bátorságra és hidegvérre szükségük. Egy-két percig fokozatosan hátrálniuk kellett, sőt egy dühös bika olyan közel száguldott el Middleton mellett, hogy szinte súrolta. Nem volt hajlandó kitérni, hanem szélsebesen betört a bozótba.

- Ne engedjünk még az életünk árán sem! - kiáltotta a trapper. - Különben ezer bestia nyomul utána!

De önfeláldozásuk is hiábavaló lett volna, ha ebben a drámai pillanatban Asinus fel nem emeli hangját, hogy tiltakozzék a betolakodás ellen. Ez a vad, recsegő, soha nem hallott ordítás megrémítette a legdühösebb bikákat is. Megvetették lábukat, és a világért sem hagyták magukat a bozót felé taszítani, hanem kétségbeesetten igyekeztek irányt változtatni. Az imént még vad iramban törtek a bozót felé, most meg ugyanolyan vadul igyekeztek elkerülni. A csorda megint kettévált, és elhömpölygött a bozót mellett jobbra és balra. Csak egy jó mérföld után egyesültek újra. Az öreg megkönnyebbülten vette tudomásul a szamárbőgés csodálatos hatását. Nyugodtan megtöltötte puskáját, halkan nevetgélt magában, és csak ennyit mondott:

- Úgy rohannak, mint a kiskutyák, ha patrontáskát kötnek a farkukra. A csacsinak hálásak lehetünk mindnyájan.

- A szamár beszélt, de Bálám hallgat! - kiáltotta Paul, és az oldalát fogta, úgy kacagott. - Nézzétek a doktort! Megnémult ijedtében.

- Ejnye, kedves barátom - fordult a trapper a természetbúvárhoz, aki tátott szájjal állt mellette -, egy ember, akinek az a mestersége, hogy az állatokat

leírja, csak nem ijed meg néhány bölénytől - akarom mondani, bizontól?

A doktor nem felelt a csipkelődésre. Soha többé nem vitatta, mi ezeknek az állatoknak az igazi neve. De az is igaz, hogy a húsukból sem evett többé. Elment a kedve a bölénypúptól.

- Hát bizony, ezek a hatalmas állatok elég ijesztőek, amíg meg nem szoktuk őket - folytatta a trapper. - De akármilyen ijesztőnek fest is, a világ legmulyább és legbátortalanabb állata.

Beszélhetett a doktornak! Battius holta napjáig gyűlölte ezeket az állatokat, akár vadak, akár szelídek. Még évek múltán is, amikor már egy nagy kikötőváros köztiszteletben álló tudósa volt, borzadva gondolt vissza erre a jelenetre. És ha szakmai vacsorákon ezt a csemegét tálalták fel, mely a legelőkelőbb párizsi és londoni éttermek leghíresebb ínyencségeivel is felveheti a versenyt, tudós barátunk undorral utasította vissza.

- Persze, egészen más volna a helyzet, ha egy csapat szürkemedve rohant volna felénk, ahogy velem meg Hektor kutyámmal egyszer megtörtént a Nagy Zuhatag... Hohó, ott szalad már a csorda vége, és egy sereg éhes farkas rohan a nyomukban, hogy rávesse magát azokra, amelyek kidőltek vagy elhullottak! Ejha! Ha szemem nem csal, emberek is száguldanak ott, mégpedig kitűnő lovasok! Nézzék csak, milyen port vernek fel! Most körülvesznek egy megsebesült bölényt, és elárasztják nyilaikkal!

Az öregember éles szeme látta meg először, de a következő percben Middleton és Hover is megpillantotta a sötét csapatot. Tizenöt-húsz lovas lehetett..., ott nyargalásztak a pompás bika körül, mely

súlyosan megsérülhetett, mert már nem tudott menekülni, de még nem terült el a földön, pedig kemény bőrét vagy száz nyíl fúrhatta keresztül. Végre egy hatalmas indián lándzsájával megadta neki a kegyelemdöfést. A hatalmas állat olyan bömböléssel búcsúzott szívós életétől, hogy messze a bozóton túl társai fülébe jutott, és még rémültebb rohanásra késztette őket.

- Milyen kitűnően érti a mi fiatal páni barátunk a bölényvadászat helyes módját - mondta az öreg trapper elismerően, miután néhány percig gyönyörködve nézte a mozgalmas képet. - Látták, hogy mint a kilőtt nyíl, úgy vágtatott el, még mielőtt a csorda ideért? Nem akarta, hogy megszimatolják, mert akkor talán eltérítette volna az állatokat útjukból... Ha! Hát ez mi? Hisz ezek nem páni indiánok! Bagolytollak állnak ki a fejükből, a bagoly farkából és szárnyaiból tépték ki! Hogy az ördög vinné el őket! Átkozott sziú banda! Gyorsan vissza a bozótba, fiúk! Ha ezek megpillantanak minket, elbúcsúzhatunk a ruháinktól, de ez még a jobbik eset! Az életünket is elvehetik!

Middleton nem mondatta magának kétszer; már rohant a bozótba, hogy megmentse szép fiatal feleségét. Paul a doktort rántotta vissza a bozótba, a trapper pedig haladéktalanul követte őket. A kis társaság tanácskozásra dugta össze fejét a sűrű gallyak védelme alatt.

Mivel a többiek tőle vártak irányítást, a trapper néhány szóval kifejtette, milyen új veszély fenyegeti őket.

- Olyan vidék ez, mint maguk is tudják, ahol egy erős kar többet ér minden jognál, mivel a törvény keze nem ér el idáig. Itt csak az erő számít, és legfeljebb még a gyors ítélőképesség. A legjobb lenne persze - folytatta, ujját orrához illesztve -, ha sikerülne a

sziúkat és a Bush-féle családi bandát egymásnak uszítani. Akkor mi nyugodtan végignéznénk, hogyan öldösik egymást, és csak a végén csapnánk le rájuk, mint a dögkeselyűk. Erősen remélem, hogy a pánik itt vannak valahol a közelben. Az a fiatal indián nem egyedül jött el a falujából.

Tulajdonképpen négy csapat áll itt szemben egymással, ami kissé bonyolulttá teszi a dolgot, annál is inkább, mert a terep nagyon kevés búvóhelyet kínál. Mindenesetre van fegyverünk és három bátor férfi...

- Négy! - vágott a szavába Paul.

- Hogyan? - csodálkozott az öreg.

- Négy! - ismételte a méhvadász, a doktorra mutatva.

- Hát igen - felelte a trapper ajkbiggyesztve, és kereken megmondta: - Minden hadseregnek vannak lógósai. De ha már nála tartunk, meg kell mondanom, hogy kénytelenek leszünk a szamarát kivégezni.

- Asinust kivégezni! - kiáltott fel a tudós elborzadva. - Ez már a kegyetlenség csimborasszója volna!

- Én nem értem a maga tudós szavait, de tudom, hogy nincs is sok értelmük. Az volna kegyetlenség, ha feláldoznánk egy keresztény ember életét egy szamár kedvéért. Ha most belefújna egy jó nagy trombitába, az se lenne veszélyesebb annál, mintha a szamár újra elbődül. Egész biztosan nyakunkra szabadítaná a sziúkat.

- Felelek Asinus tapintatosságáért - mondta a doktor. - Sohasem nyitja ki a száját ok nélkül.

- Madarat tolláról, embert barátjáról - felelte az öreg. -

Ez a szamárra is vonatkozik. Egyszer erőltetett menetelésben igyekeztem nagy veszélytől szabadulni, és szerencsétlenségemre olyan útitársam volt, aki mihelyt kinyitotta a száját, máris énekelt. Éppen elég bajom volt vele. Az ön nagyapja is kapcsolatban volt ezzel az esettel, százados úr. De mégiscsak emberről volt szó, aki be tudja fogni a száját, ha nagyon a lelkére kötik. Istenem! Ha olyan fiatal volnék, mint akkor, fütyülnék erre a sziú bandára! Egyedül is ellátnám a bajukat. No de mit érünk a hiú dicsekvéssel? Az a harcos, akit a delavárok valaha kitüntettek azzal, hogy Sólyomszemnek nevezték, ma legfeljebb a Vakond nevet érdemelné meg. Elég, elég! Ismétlem, véleményem szerint a fülest le kell vágni.

- Logikus - mondta Paul. - A zene mindig zene, és mindig lármával jár, akár egy hegedűből, akár egy szamár torkából tör elő. Én is azt mondom: halál a szamárra!

- Barátaim - könyörgött a doktor könnyekkel a szemében, és egyik vérszomjas társától a másikhoz fordult -, ne öljétek meg Asinust! Olyan példány ez, mely ritkítja a párját. Csak jót lehet mondani róla, semmi rosszat. Egyszerűen csodálatos individuum. Egész genusában nincs még egy ilyen tanulékony és kitartó állat. Egész speciesében nincs ilyen szerény és türelmes.[6] Sokat utaztunk együtt, és halála mélységesen lesújtana. Önnek sem esnék jól, tisztelt vadász, ha ilyen korai búcsút kellene vennie hűséges kutyájától.

Ez a legutolsó érv levette az öreget a lábáról. Torkát köszörülte, és így szólt:

- A szamárnak megkegyelmezünk. De akkor is el kell némítani. Kösse be a száját a kötőfékkel. A többit a Gondviselésre bízzuk.

Miután Asinus tapintatosságát a kötőfékkel is biztosították, a trapper felderítőútra indult a bozót szélére.

A csorda már kétmérföldnyire volt tőlük, és dübörgése csak tompán hallatszott a távolból. A porfelhőket szétoszlatta a szél, és az iménti vad, zűrzavaros jelenet helyett meglehetősen nyugodt kép tárult a trapper szeme elé.

A sziúk a jelek szerint elégedettek voltak zsákmányukkal, és nem üldözték tovább a bölénycsordát. Vagy tízen az elejtett állat körül foglalatoskodtak. Fejük felett keselyűk lebegtek kiterjesztett szárnyakkal, sóvár szemüket a bölény tetemére szegezve. A többi indián ellovagolt, nyilván abban a reményben, hogy még néhány kidőlt vagy eltaposott bölényt találnak a csorda nyomában. A trapper felbecsülte a lőtávolságot, és gondosan vizsgálgatta a bozót felé közelgő indiánok felszerelését.

Egyikükben felismerte Weuchát. Meg is mutatta Middletonnak.

- Most már tudjuk, kik ezek, és miben sántikálnak - mondta az öreg fejét csóválgatva. - Bizonyára elvesztették Bushékat szemük elől, és az ő keresésükre indultak. Közben ez a bölénycsorda keresztezte útjukat. Természetesen felhasználták az alkalmat, hogy egy kis pecsenyéhez jussanak. Szerencséjükre - és a mi szerencsétlenségünkre - a csorda éppen erre vette útját, és egyenesen a keresett sziklához vezette a sziú bandát. Nézze csak azokat a ronda madarakat, amelyek a kivégzett vad maradékát lesik. Ebben tanulság rejlik, mely megvilágítja a préri életét. A páni indiánok ezekre a sziúkra lesnek,

akárcsak a keselyűk arra a dögre, mi pedig, jó keresztények, valamennyiük kényétől-kedvétől függünk. Ha! Miért állt meg ott az a két nyomorult? Megtalálták azt a helyet, ahol a szerencsétlen Bush fiú az életét vesztette?

Az öreg jól sejtette. Weucha és a kíséretében levő másik sziú arra a helyre ért, ahol a már részletesen leírt dráma lejátszódott. A két indián sokáig vizsgálgatta a vérontás megmaradt jeleit. Gyanakodva vizsgálgatták és igazi indián hozzáértéssel. Végül fülsiketítő kiáltást hallattak mindketten egyszerre. Ez a hang éppen olyan hátborzongató volt, mint a kutyák vonítása korábban ugyanazon a végzetes helyen. Néhány perc múlva vágtatva közeledtek arra a helyre az indiánok a szélrózsa minden irányából. Azt mondják, a sakálok szokták hasonló módon segítségül hívni társaikat közös portyázásra.

XII.
A NAGY VARÁZSLÓ

A trapper megpillantotta Matorit, és megmutatta társainak. A sziú főnök később érkezett oda, mint harcosai. Tüstént leugrott lováról, és alaposan megvizsgálta a gyanús nyomokat. Weucha és a többi indián türelmesen várta a vizsgálódás eredményét, egyikük sem beszélt, nem zavarták meg vezérüket munkájában. Éppen úgy, mint Ishmael, Matori is követte a vérnyomokat a bokrok felé. A többiek a legnagyobb csendben mentek utána. A bozót szélén megálltak.

A kis fehér csoport természetesen nem érte be azzal, hogy tétlen szemlélője legyen az eseményeknek. A trapper felvetette a kérdést, szálljanak-e szembe az

indiánokkal. Suttogó hangon tanácskoztak. Paul azonnal meg akarta kezdeni a tüzelést, de Battius rémülten tiltakozott ellene. Middletonra hárult a döntőbíró szerepe. Noha maga is harcra hajlott volna, jobbnak látta várni egy kicsit. Egyelőre attól tartott, hogy két útitársának a vitája áthallatszik az indiánokhoz. A trapper nagy figyelemmel meghallgatta mindhármukat, azután megmondta a magáét.

- A józan észre kell hallgatni - súgta. - Az ember ilyen óriási túlerővel szemben igyekezzék ésszel győzni. Húzódjanak meg a bozótban, és maradjanak csendben. Én megpróbálok a sziúkkal tárgyalásba bocsátkozni. Az én életemért már nem kár, azonkívül ismerem a nyelvüket és a szokásaikat. Talán sikerül másfelé terelnem őket, és akkor maguk időt nyernek, sőt esetleg egérutat is.

Az öregember meg se várta, mit válaszolnak, hanem vállára vette fegyverét, és nesztelenül keresztülvágott a bozóton. A másik oldalon bukkant elő, hogy úgy közeledhessék az indiánokhoz, mintha éppen az ellenkező irányból ért volna oda.

Egy fehér vadász váratlan felbukkanása - vállán lőfegyverrel, amely mindig egy kis félelmet keltett a rézbőrűek körében - szemmel látható izgalmat okozott. A trapper csele olyan jól sikerült, hogy a sziúk azt hitték, a nyílt préri felől érkezett oda, bár voltak többen, akik gyanakodva néztek a bokrok sűrűjébe. Egyelőre mindnyájan visszahúzódtak, hogy növeljék a távolságot maguk és a sápadtarcú között. De a trapper nyugodt léptekkel ment utánuk, amíg elég közel nem ért ahhoz, hogy szavait meghallják. Akkor megállt, puskáját leeresztette a földre, és kezét tenyerével felfelé, a béke jeléül, az indiánok felé nyújtotta.

- Testvéreim szívesen látott vendégek - mondta sziú

nyelven. - Messze elkerültek falvaiktól, és bizonyára fáradtak, éhesek. Jöjjenek velem a kunyhómba, ott kényelmesen megpihenhetnek.

Szavait félig gúnyos, félig örvendező kacagás fogadta. A trapper rögtön látta, hogy megismerték, és nem hisznek neki. Miután visszafordulni már késő lett volna, nyugalmat színlelve Matori elé lépett. Weucha tajtékzó haraggal magyarázott valamit társainak, de a törzsfőnök sokáig szótlanul nézte a sápadtarcút.

- Hol vannak társaid? A fiatalok? - kérdezte végül szigorúan, amikor látta, hogy a vadász rendületlenül farkasszemet néz vele, és arca nem árul el semmit.

- A sápadtarcúak nem szoktak csoportosan hódvadászatra indulni - felelte a trapper. - Egyedül vagyok.

- A sápadtarcú haja fehér, de nyelve kétágú. Matori járt a táborodban, és látott mindent. Tudja, hogy nem vagy egyedül. Hová lett fiatal feleséged és az a harcos, akit a prérin láttam?

- Nincs feleségem. Ha testvérem egy asszonyt látott és egy sápadtarcú harcost, nem tartoznak hozzám. Sápadtarcú asszonyok nem is tudnak sokat gyalogolni.

- Mégis elmentek! - csattant fel a főnök hangja indulatosan. - De hiába mentek el! Matori bölcs főnök, és szeme messzire lát.

- Kit lát a testvérem ezen a kopár prérin? Az én szemem már öreg és fáradt, nem látja őket. Merre vannak?

A törzsfőnök megvetően elfordította fejét, mintha nem

tartaná érdemesnek olyasmiről vitázni, amit biztosan tud. Végül mégis a földre mutatott, és szelíd hangon megkérdezte:

- Fehér atyám öreg ember és bölcs ember. Nem mondaná meg nekem, kinek a mokasszinja hagyta ezeket a nyomokat?

- Nem biztos, hogy mokasszinok nyomai. Sok farkas és bölény tapossa a prérit. Pumák is járnak erre.

Matori szeme harcosaira villant, mintha figyelmeztetné őket, hogy vigyázzanak, mert a Hosszú Kések mind álnokok és veszedelmesek. Három-négy félig meztelen fiatal indián meglegyintette lova nyakát, és a bokrokhoz ugratott. Néhányszor körülnyargalták a bozótot, egyre szorosabb körben, és megvizsgálták a terepet. Az öreg trapper szorongó szívvel figyelte őket, majd Matori arcát fürkészte, de nem tudott kiolvasni belőle semmit. Az egyik fiatal indián odalovagolt hozzá, és jelentette, hogy a bozót üres. A főnök egyetlen arcizma sem rándult meg. A trapper ismerte ezt a hideg arckifejezést. A főnök vigyázott rá, hogy gondolatait ne lehessen kitalálni. Nem árulta el, hogy hitelt ad-e a fiatal indián jelentésének, vagy bizalmatlanul fogadja. Megsimogatta lova nyakát, aztán leugrott róla, és a kantárt - helyesebben a kötelet, amely a kantárt helyettesítette - odadobta a fiatal harcosnak. Aztán karon fogta a trappert, és magával vonta, néhány lépésnyire a többiektől.

- Fehér atyám harcos volt valamikor? - kérdezte békülékeny hangon.

- Hol vannak a fa levelei, ha télire fordul az idő? - felelte a trapper. - A fiatal dakoták nem láttak még annyi élő harcost, ahányat én láttam vérében fetrengeni. De mit ér a hívságos emlékezet - tette

hozzá angolul, csak úgy magának -, ha az ember tagjai már dermedtek, és szeme felmondja a szolgálatot?

A törzsfőnök komolyan, fürkészően nézett rá, azután - látva, hogy nyugodt, nyílt tekintete semmiféle cselt nem rejteget - megfogta az öregember kezét, és szelíden a saját fejére tette, így fejezve ki azt a tiszteletet, amellyel a sápadtarcú magas korának és tapasztalatainak adózik.

- Miért mondják a Hosszú Kések nekünk, hogy ássuk el tomahawkunkat - kérdezte -, amikor az ő fiataljaik mindig harcra gondolnak, és kezük többnyire véres?

- Az én népem nagyon nagy - felelte az öreg. - Többen vannak, mint a bölények a prérin vagy a galambok a levegőben. De harcos kevés van köztük. Nem járnak a hadiösvényen, és nem szeretik a vérontást.

- Nem úgy van! - csattant fel Matori, majd udvariasságból kiigazította szavait. - Fehér atyám téved. A Hosszú Kések okos emberek, de rossz emberek. Azt akarják, hogy a vörösbőrűek a földet túrják, és gyökereket rágjanak. De a dakota nem erre termett. Ha nem veri a pánit meg az omahát, elveszíti atyái dicső nevét.

- Wahcondah szeretettel néz gyermekeire, akik csatában halnak meg, ha igaz ügyért harcolnak. De befogja szemét és fülét, ha olyan indián kiált fel hozzá, akit rablás és fosztogatás közben ér utol a halál.

- Atyám öreg - felelte Matori, és gúnyosan nézett a trapperre. - Nagyon öreg. Talán azért jött ide a préri másik végéből, hogy minket oktasson?

- Vigyázz! - kiáltott rá a trapper, és puskája agyát indulatosan odacsapta a földhöz. - Népem közt is

vannak gőgös emberek, akik nem ismernek mást, csak a saját tudományukat és hiúságukat. Eljön a nap, amikor alázatosak lesznek, mert a Nagy Szellem így akarja. Egy dakota főnöknek nem szabad nevetni az igazságon.

Matori most a trapper vállára tette kezét, és odavonta a bozót széléig. Megint fürkészően szemébe nézett, és így szólt:

- Ha fehér atyám ebben a bozótban rejtette el fiatal harcosait, szóljon nekik, hogy jöjjenek elő. Matori nagy főnök. Mindent lát. Mindent tud. Egy öreg harcos, akinek a feje fehér, aki nemsokára elmegy a Szellemek Országába, beszéljen igazat. Nyelve ne legyen kétágú, mint a kígyóé.

- Dakota, én nem hazudtam neked. Amióta a Nagy Szellem férfiúvá érlelt, az erdőben éltem meg ezen a kopár prérin. Nem volt házam és családom. Magányosan járom útjaimat.

- Fehér atyámnak jó puskája van. Célozzon a bozót sűrűjébe, és tüzeljen.

Az öregember csak egy pillanatig habozott, azután megtette az előkészületeket, hogy így győzze meg az indiánt szavai igazságáról. Remélte, hogy gyanakvását akkor sikerül eloszlatnia. Miközben puskáját kezébe vette, a magas kortól elhomályosult szeme óriási erőfeszítéssel vizsgálgatta az előtte összefonódó lombokat. Végre sikerült megkülönböztetnie egy kis fa törzsének barna kérgét. Erre célzott, amikor puskáját vállához emelte. Elsütötte fegyverét. Mihelyt a golyó kirepült a csőből, keze remegni kezdett - ha egy pillanattal előbb történik, a kockázatos kísérlet balul végződhetett volna. A dördülést iszonyú csend követte. Az öreg már hallani vélte női hangok rémült

sikoltását; de amint a füst szertefoszlott a szélben, megpillantotta a szétroncsolt fakéreg szerterepülő szilánkjait. Megkönnyebbülten fellélegzett, látva, hogy régi ügyessége nem hagyta egészen cserben. Megint leeresztette puskáját, és nyugodt arccal az indiánhoz fordult.

- Testvérem meg van elégedve? - kérdezte.

- Matori a dakoták főnöke - felelte az indián, és kezét mellére tette, jelezve, hogy nem kételkedik többé a sápadtarcú őszinteségében. - Matori tudja, hogy egy harcos, aki olyan sok tanácstűznél ült már, hogy feje hófehér lett, nem lehet álnok áruló. De miért van az - folytatta, és szeme ravaszul megcsillant -, hogy nem lóháton utazik, ahogy egy gazdag főnökhöz illik, hanem gyalogosan talpal, mint egy éhes konza, aki az indiánok közt a legnyomorultabb?

- Lóháton? Soha! - felelte az öreg. - Wahcondah azért adott nekem lábakat, hogy használjam. Hatvan telet és nyarat töltöttem Amerika erdeiben és tíz évet ezeken a nyílt réteken örökös vándorlásban, de sohasem kértem kölcsön más teremtmény lábait, hogy egyik helyről a másikra vigyenek.

- Ha atyám annyira szerette a fák árnyékát, miért jött el a prérire, ahol a nap megpörköli?

- Igazad van, dakota! Életem tavaszát, nyarát és őszét a fák közt töltöttem, és életem telén is ott lett volna a helyem, az erdő becsületes csendjében és nyugalmában. Ha tudnád, milyen boldogan aludtam a lombok alatt, fejem fölött az ég kéklett, ahol népem Jó Szelleme lakozik. De nem tudtam ott maradni. Jöttek a favágók, és fejszéjük zaja ébresztett fel hajnalban. Egész nap fülemben zakatolt kopácsolásuk. Sokáig tűrtem, mint férfi és harcos, de türelmem végül

elfogyott. Ide menekültem az átkozott zaj elől. Mondd, dakota, nem volt igazam?

Hosszú, sovány ujját az indián meztelen vállához illesztette. Ez a bizalmaskodás nem vette le a főnököt lábáról. Az indiánokra jellemző ünnepélyességgel felelte:

- Atyám feje ősz. Sokat élt, és sokat látott. Minden tette igazságos, minden szava bölcs. Mondja meg nekem: bizonyos-e abban, hogy semmi köze azokhoz a Hosszú Késekhez, akik állataikat keresik most mindenfelé a prérin, de megtalálni nem tudják?

- Dakota! Amit mondtam, színigaz. Egészen egyedül élek, és egyetlen fehér társam sincs ezen a nagy prérin, bízvást elhi...

Hirtelen torkán akadt a szó. A bokrok szétnyíltak, és a bozótból előléptek azok, akiknek kedvéért legyőzte igazságszeretetét és kétértelmű válaszokat adott, kertelt, sőt hazudott. Megdöbbent csodálkozással bámult a váratlanul megjelent társaságra. Matorinak egyetlen arcizma sem rándult meg, és egyetlen hanggal sem árulta el csodálkozását, meglepetését és diadalát. Csak a szeme villant fel haragosan, és vad, sötét arcán vészjósló mosoly jelent meg, miközben színlelt udvariassággal intett a trapper barátainak, hogy jöjjenek csak közelebb. Előbb Middleton lépett elő, karján Inezzel, majd Paul Ellennel, míg a hátvédet Obed Bat meg Asinusa alkotta. Paul összeszorította ajkát, és dühösen meredt az indiánra, míg a doktor leplezetlen ijedelemmel nézegetett lépten-nyomon hátrafelé. A trapper követte pillantását, és a rejtély máris megoldódott. A bozóton túl egy másik csapat közeledett a bokrokhoz és a sziúkhoz: a völgy horpadásából Bush rontott elő állig felfegyverzett fiaival, dühösen, bosszúra szomjazva, de mégis

óvatosan.

Amikor Matori és emberei meglátták ezt az új csapatot, ösztönszerűen visszahúzódtak, és csak a dombtetőn álltak meg, ahonnan áttekinthették az egész terepet. A főnök karon fogta az öreg trappert, és a szó szoros értelmében magával vonszolta. Middleton önként követte, mellette a könnyű és légies Inez lépkedett, szinte lebegett a levegőben. Middleton aggódó pillantást vetett rá, úgy nézte, mint apa a veszélyben forgó gyermekét. Paul keze ökölbe szorult, Ellen meglehetősen nyugodtan viselkedett. Obed Mohamed koporsóját juttatta az ember eszébe; ha nem is ég és föld között lebegett, minduntalan megállt, és hol előre-, hol hátranézett, mintha nem tudná elhatározni magát, hogy a két veszedelem közül melyiket válassza.

Olyan csoportosulás volt ez, mint amikor három flotta készül megütközni a tengeren. A dombtetőn Matori állt az embereivel, és első dolga volt terepszemlét tartani. Kissé távolabb tőle a bozót bujdosói dugták össze várakozón fejüket. A távolban pedig Ishmael Bush csapata készülődött támadásra.

A dakota főnök sötét, fenyegető tekintete egyik csoportról a másikra vándorolt, és végül megállapodott az öregemberen. Gőgös és keserű szemrehányással rivallt rá.

- A Hosszú Kések ostobák! Könnyebb álmában elkapni egy pumát, mint kijátszani egy dakota éberségét! A fehér főnök azt gondolta már, hogy a sziúk lovain folytatja útját!

A trappernek néhány perc elég volt, hogy zavarából felocsúdjon. Megértette, hogy Middleton vette észre elsőnek Ishmaelt azon az ösvényen, amelyet ők

tapostak ki menekülés közben. Tudta, hogy mit várhat a squattertől, és úgy döntött, hogy inkább a sziúk vendégszeretetére bízza magát. A trapper most azon törte a fejét, mit mondjon, hogy társai kedvező fogadtatásban részesüljenek. Teljesen egyetértett Middletonnal abban, hogy ez a természetellenes barátkozás szükséges rossz - az egyetlen, mely megmentheti a társaság életét, ha szabadságát nem is.

- Testvérem már sok győzelmet aratott, amióta a hadiösvényre lépett - mondta Matorinak, anélkül, hogy méltatlankodó kérdésére válaszolna. - Gondolja, hogy megveri azt a sápadtarcú csapatot is odaát, a bozóton túl?

A törzsfőnök megfeledkezett haragjáról. A hízelgő szavak mosolyt csaltak arcára. Büszke örömmel felelte, miközben karja nagy ívben egész kört írt le:

- Nincs olyan törzs vagy nép, mely ne érezte volna a dakoták öklét. Matori a dakoták nagy főnöke!

- És mit tapasztalt, amikor szembekerült a Hosszú Késekkel? Asszonyok-e vagy harcos férfiak?

Erre a kérdésre szenvedélyes érzelmek viharzottak át az indián napcserzette arcán. Ellentétes érzelmek, amelyek egymással hadakoztak. Egy percre az olthatatlan gyűlölet kerekedett felül, majd helyet adott a bátor harcoshoz méltóbb őszinteségnek. Egy mozdulattal fellebbentette képekkel telefestett, könnyű szarvasbőr köpenyét, és egy sebforradásra mutatott a mellén, amelyet szurony okozott.

- Ezt kaptam, de becsületes csatában - mondta.

- Testvérem vitéz főnök, és remélem, bölcs is. Nézze

meg jól a társaimat. Ilyenek a sápadtarcúak harcosai? Egy ilyen adta a nagy dakota főnöknek azt a dicső emléket?

Kinyújtotta karját, mellyel sorban társaira mutatott, és ujja végül Inez félig alélt alakján állapodott meg. Az indián tekintete követte az öreg trapper kinyújtott kezét, s végül hódoló csodálkozással tapadt Inezre. Akárcsak korábban az a fiatal páni dalia, a sziú főnök is úgy nézett Inezre, mint egy égi látomásra, aki a legbájosabb földi asszonyon is túltesz. Azután Ellenre pillantott, elismerően nézett őrá is, csak nem olyan önfeledten. Végül a társaság férfitagjait vette szemügyre egyenként.

A trapper kihasználta a kedvező pillanatot, látva, hogy az indián arcán barátságosabb érzelmek tükröződnek.

- Testvérem most már saját szemével láthatja, hogy az én nyelvem nem kétágú - mondta az öreg. - A Hosszú Kések nem küldik asszonyaikat a csatába. Ezek nem harcosok, hanem békés utasok. Tudom, hogy a dakoták vendégül látják a békés idegeneket, és elszívják velük a békepipát.

A sziú vezér kezét mellére tette, és olyan előkelő udvariassággal, mely a legjobb társaságban is megállta volna a helyét, így felelt:

- Matori nagy főnök. A Hosszú Késeket szívesen látjuk wigwamjainkban. Fiatal harcosaink nyilai tegzükben maradnak.

A trapper intett Middletonnak, hogy lépjen közelebb. Néhány perc múlva a két csoport összevegyült. A vendégek barátságos üdvözletet váltottak a sziú harcosokkal, a préri szokásai szerint. De miközben minden elképzelhető módon kimutatta

vendégszeretetét, Matori egy pillanatra sem tévesztette el szem elől a másik fehér csapatot a messzeségben. Az öreg trapper nem feledkezett meg a szükséges óvatosságról. Amint az ellenséges csapatot figyelte, rögtön látta, hogy támadásra készülnek. Még nem mozdultak el arról a helyről, ahol az imént megtorpantak, de a jelek azt mutatták, hogy hamarosan megindítják a támadást. Vajon milyen várható kimenetele lehet egy összecsapásnak itt a nyílt prérin? Az indiánok többen vannak, de fegyverzetük silány; még ha ezek a fehérek, akiket néhány perccel ezelőtt barátságukba fogadtak, az ő oldalukon vesznek részt a küzdelemben, akkor is kérdés, vajon megállják-e a helyüket az elszánt squatterrel és hatalmas termetű fiaival szemben. Egy bizonyos: ha kitör a csata, a nők védtelenül maradnak. Mit lehet tenni? A trapper agya lázasan dolgozott. Hogy időt nyerjen, megjegyezte:

- Tudom, hogy a dakota nagy és bölcs nép. De van köztük olyan is, aki alávaló.

Matori szeme büszkén suhant végig emberein, s végül kissé kelletlenül megpihent Weucha alakján.

- A Nagy Szellem főnököket, harcosokat és asszonyokat teremtett - felelte, és úgy gondolta, ezzel tökéletesen összefoglalta az emberi lét fokozatait a legmagasabbtól a legalacsonyabbig.

- És ő teremtette azokat a sápadtarcúakat is, akik gonoszak. Ilyenek azok, akiket testvérem odaát láthat.

- De most gyalogosan gonoszkodnak! - jegyezte meg a dakota, és szeme villanása elárulta, hogy nagyon jól ismeri siralmas állapotuk okát.

- Lovaik szétszaladtak - bólintott a trapper. - Állataikat

mind elvesztették. De megmaradt a puskaporuk. Sok ólomgolyójuk és sok jó takarójuk van.

- És magukkal hordozzák vagyonukat, mint a nyomorúságos konzák? Vagy bátran asszonyaikra bízzák, ahogy férfiakhoz illik, akiknek a harc és a vadászat a dolguk?

- Testvérem láthatja azt a csöppnyi kék foltot a prérin túl. A nap éppen most érinti ma utoljára. Testvérem látja?

- Matori nem vakondok.

- Az a kék folt egy nagy szikla. Ott rejtegetik a Hosszú Kések kincseiket.

Vad öröm kifejezése suhant át a törzsfőnök sötét arcán. Az öregemberhez hajolt, és mélyen a szemébe nézett, hogy megállapítsa, igazat mond-e. Azután Ishmael csapata felé fordult, és megszámolta őket.

- Egy harcosuk hiányzik - mondta.

- Testvérem látja azokat a keselyűket. Ott van a sírja. Testvérem látta a vérnyomokat a prérin. Az ő vére az.

- Elég! Matori bölcs főnök! Ültesd fel az asszonynépet a dakoták lovaira. A többit majd meglátjuk. Szemünk nyitva lesz.

A trapper nem vesztegette az időt felesleges szavakra. Ismerve az indiánok gyors elhatározását és szűkszavúságát, sietett közölni tárgyalásai eredményét társaival. Paul egy szempillantás alatt lóra pattant, és felvette Ellent maga mögé. Valamivel tovább tartott, míg Middleton kényelmesen elhelyezte Inezt a ló hátán. Mialatt ezzel foglalatoskodott, Matori

odalépett a rendelkezésükre bocsátott állathoz, amely a saját paripája volt, és el akarta foglalni szokásos helyét a ló hátán. De Middleton erősen fogta a kantárszárat.

- Ide én ülök, senki más! - mondta fenyegető hangon angolul.

- Matori nagy főnök! - felelte a maga nyelvén az indián.

Mindketten dühösen és gőgösen néztek egymásra, de egyikük sem értette, mit mond a másik. Ekkor az öreg trapper a törzsfőnök mellé lépett, és a fülébe súgta:

- A dakotáknak sietniük kell, különben elkésnek. Lám, a Hosszú Kések rémülten tanakodnak, és nemsokára megfutamodnak.

A sziú főnök tüstént hátat fordított Middletonnak, és felvetette magát egy másik ló hátára. Intett az egyik emberének, hogy engedje át lovát a trappernek. A lovukról leszállított harcosok társaik mögé ültek fel. Battius doktor újra felszállt Asinus hátára. Az egész társaság hamarosan menetkész volt - a készülődés addig sem tartott, mint az elmesélése.

Amikor látta, hogy mindenki kész, Matori kiadta a parancsot az indulásra. A legjobb lovasok, köztük a főnök maga, előrenyargaltak, és úgy viselkedtek, mintha nagy támadásra indulnának. De még mielőtt a veszedelmes puskák lőtávolságába értek volna, a ravasz fickók hirtelen irányt változtattak, és félkörben megkerülték Bushékat. Azok is megfordultak, hogy szemtől szembe fogadják a támadókat. Ám a sziúk diadalmas ordítozásban törtek ki, és sebesen, mint a kilőtt nyílvessző, elszáguldottak Bushék mellett, és a trappert meg társait közrefogva elviharzottak a távoli sziklacsúcs felé.

Ropogtak a puskák a menekülők háta mögött, elárulva, hogy Bushék felismerték a sziúk cselét és alattomos szándékát. De csak tehetetlen dühükben lövöldöztek, golyóik ilyen távolságról nem tehettek kárt senkiben. A dakota főnök válasza újabb diadalordítás volt, karabélyát kinyújtott karral magasba emelte, és megforgatta a feje körül, azután csapata után iramodott. A Bush fiúk dühükben újabb golyózáport eresztettek utána. Ishmael kénytelen volt lemondani a gyors ütközetről, és haladéktalanul megkezdte az indiánok üldözését. Időnként el-elsütötte puskáját, már csak azért is, hogy figyelmeztesse a félelmet nem ismerő Esztert, kire a citadellát bízta, hogy ellenséges támadás fenyegeti. Az üldözés lankadatlanul folyt tovább. A távolság a lovasok és üldözőik közt percről percre nőtt, jóllehet az utóbbiak hihetetlen erővel és lendülettel rohantak a sziúk nyomában.

Amikor az a kis kék folt a látóhatáron már egy szikla felismerhető körvonalait öltötte fel, az indiánok vad diadalordításban törtek ki. Az esti köd gyorsan ereszkedik alá a prérin, és néhány perc múlva a szikla újra eltűnt a háttér félhomályában.

Matori azonban, aki a csapat élén lovagolt, egy vadászkutya biztos szimatával egyenesen a szikla felé tartott. Csak néha lassította kissé az iramot, hogy a kimerült lovak kifújhassák magukat egy kicsit. Ekkor történt, hogy az öreg trapper Middleton mellé poroszkált, és így szólt hozzá angolul:

- Ami most következik, közönséges fosztogatás lesz, amelyben nem szeretnék részt venni.

- Én sem, de mit tehetünk? - felelte Middleton. - Még

mindig jobb, mint a nyomunkban rohanó gazfickók kezébe kerülni.

- Ami azt illeti, gazfickó valamennyi, Ishmaelék éppúgy, mint a sziúk. De vigyázzunk, ezek az ördögök figyelnek minket. Tegyünk úgy, mintha csak a lovaikról beszélnénk. Nagyon szeretik hallani, ahogy a lovaikat dicsérik, mint ahogy nem egy elfogult anya boldog, ha vásott csemetéinek a dicséretét hallja. Láttam nemegyszer, amikor a telepeken megfordultam. Így jó: simogassa a ló nyakát, csodálja meg azt a díszes limlomot, amit a sörényébe fontak. Közben pedig hallgassa meg a tervemet. Azt javaslom, hagyjuk itt a sziúkat, mihelyt beesteledik.

- Pompás gondolat! - kiáltott fel Middleton, és eszébe jutott az a pillantás, amellyel a sziú törzsfőnök Inezt megbámulta.

- Vigyázzon: még egy ilyen mozdulat, és a fickók kitalálják, miben sántikálunk. Rettentő ravasz dögök; olyan ártatlan képet vágnak, mint egy szarvasborjú, közben meg ellenünk acsarkodnak. Így már jobb: mosolyogjon csak, cirógassa a ló nyakát, és bólogasson, mintha dicsérné. Közben füleljen rám. A nap hátralevő részén ügyeljen rá, hogy ne fárassza ki a lovát. Nem sokat értek lovakhoz, de annyit én is tudok, hogy csak pihent állattól lehet rendkívüli teljesítményt várni, márpedig este arra kerül a sor. Figyeljen a jelre. Ha először hallja az én öreg Hektoromat nyüszíteni, készüljön fel a szökésre. A második jelre húzódjék félre a tömegtől. A harmadik jelre illa berek, nádak, erek! - mindig csak utánam, megértette?

- Tökéletesen - felelte Middleton, és már reszketett türelmetlenségében, hogy a tervet megvalósítsa. Közben magához szorította Inez karját. - Bárcsak este

volna már!

- Bizony pompás ló, cseppet sem lomha - felelte a trapper sziú nyelven, mintha csupán erről lett volna szó, majd óvatosan utat tört magának, és előreugratott Paul mellé. Vele is ugyanolyan óvatosan közölte tervét, mint az imént Middletonnal. A bátor méhvadász talán még nagyobb örömmel fogadta a hírt, mint a százados. Kijelentette, hogy szükség esetén kész birokra kelni az egész sziú bandával. Az öreg sietve búcsút vett ettől a pártól is, és körülnézett - a doktort kereste.

Battius a csapat közepén helyezkedett el. Amíg attól tartott, hogy Ishmael ólomküldeményei eljuthatnak az ő nagybecsű személyéhez is, mindent elkövetett, hogy ott is maradjon a lovasok között, ami nem kis fáradságot okozott neki is meg Asinusnak is. De mire a veszély csökkent, sőt teljesen megszűnt, a doktor kezdett lemaradozni, és inkább az utóvédhez csatlakozott. A trapper itt akadt rá. Nagy óvatosan, nehogy a mellettük ügető indiánokban gyanút keltsen, a trapper hozzálátott Battius "megdolgozásához".

- Barátom - kezdte, amikor elérkezett a beszélgetésre alkalmas pillanat -, mondja meg nekem, van-e kedve tíz-tizenkét évet tölteni egy indián faluban, fejét leborotválni, arcát festékkel bemázolni és két-három feleségen kívül hat-nyolc; félvad gyerekkel bajmolódni?

- Isten őrizz! - kiáltott fel a természettudós rémülten. - Semmi kedvem a házassághoz általában sem, hát még ilyen különleges körülmények között! Szó sem lehet róla!

- Elhiszem, hogy semmi kedve hozzá, de ha ezek a sziúk elviszik magát a falujukba, soha többé nem

eresztik el.

- De csak nem házasítanak meg erőszakkal? - méltatlankodott az öreg.

- Ők ezt másképp fogják fel. Magának bizonyára nagy tekintélye lesz köztük, és a tekintélyes embereknek öt-hat feleség jár. Ismertem törzsfőnököket, akiknek tíz is volt! - lódított az öreg, és csak szeme sarka árulta el, milyen jól mulat a doktor megrökönyödésén.

- Szerencsére én nem vagyok főnök - kapaszkodott a remény utolsó szalmaszálába Battius.

- Hm - csóválta fejét az öreg. - Ez nagy kérdés. Az indiánok nagyon tisztelik vajákosaikat. Ha megtudják magáról, milyen nagy tudós - és ezt nem nehéz kitalálni -, akkor a törzs bizonyára fiává fogadja. Valamelyik hatalmas törzsfőnök megajándékozza a nevével, esetleg a lányával is. Próbáljon csak nemet mondani.

- Jóságos ég! - fohászkodott a doktor. - Akkor inkább megszököm!

- Okos beszéd! Tudja, milyen jó gondolat ez? - dicsérte az öreg. - Hát akkor rajta, amíg nem késő! Legjobb lenne most mindjárt.

A doktor aggódva körülnézett, de a tőle jobbra-balra ügető zord alakok mintha egyszerre megháromszorozódtak volna. A nap már leáldozott, de még nem volt elég sötét.

- Még korai, még korai! - hebegte a doktor. - Kérem, tisztelt vadász, ne sürgessen, amíg a dolog meg nem érlelődött bennem. Majd ha jól meghánytam-vetettem, értesítem elhatározásomról.

- Értesít! - ismételte az öreg, és megvetően rázta fejét, miközben meghúzta a gyeplőt, és előreugratott az indiánok közé. Egy komor arcú, zömök termetű harcos mellé került, és beszélgetésbe elegyedett vele, a sziúk nyelvén persze.

- Ismeri testvérem azt az állatot, amelyen a sápadtarcú ül? - kérdezte, és karjával Asinus felé mutatott.

A sziú egy pillantást vetett a csacsira, de méltóságán alulinak tartotta csodálkozását elárulni. Pedig társaival együtt rettentő álmélkodásba esett, amikor először megpillantotta a fülest. Soha életében nem látott még ilyen furcsa állatot. A trapper nagyon jól tudta, hogy a mexikói határ közelében élő indián törzsek már kezdik ismerni a szamarat és az öszvért, de ezeknek az állatoknak még a híre sem jutott el olyan messze, mint a Platte folyó vidéke. Kedve lett volna kezét dörzsölgetni örömében, amikor észrevette a néma álmélkodást, melyet az indián hiába próbált leplezni.

- Mit gondol, testvérem, kiváló harcos ez a sápadtarcú? - kérdezte, miután egy kis időt adott az indiánnak, hogy alaposabban szemügyre vegye az ijesztően furcsa állat nagyon is jámbor arcú gazdáját.

A sziú arcán a megvetés kifejezése villant át, a trapper jól látta a csillagok halvány fényében.

- A dakota nem bolond! - hangzott a válasz.

- Tudom. A dakota bölcs nép. Nyitott szemmel járnak. Csak azt csodálom, hogy még nem látták a sápadtarcúak nagy varázslóját.

- Huh! - kiáltott fel az indián, és arcát szinte elöntötte a félelemmel vegyült csodálkozás.

- Minden dakota tudja, hogy az én nyelvem nem kétágú. Testvérem nyissa ki jobban a szemét. Nem látja a nagy varázslót?

Ennek a harcosnak már régen szemet szúrt Battius különös öltözéke és viselkedése. Mint minden indián, ez a harcos is kitűnő megfigyelő volt. Vigyázott ugyan hogy kíváncsiságát ne árulja el semmivel, de lopva az első perctől kezdve alaposan szemügyre vette az idegeneket. Jól agyába véste mind a hat Hosszú Kés arcvonásait, alakját, ruháját, még szemének és hajának a színét is. Különös körülmények közt bukkantak fel, és egész lényük fölötte rejtélyes volt. Vajon mit keresnek a prérin? Milyen szándékkal jöttek ide? Harcosok nem lehetnek, hiszen a Hosszú Kések, éppen úgy, mint a sziúk, otthon hagyják asszonyaikat falvaikban, amikor elindulnak a véres hadiösvényen. Ugyanez a meggondolás zárja ki azt is, hogy vadászok vagy kereskedők legyenek. Márpedig a sápadtarcúak ebben a három minőségben szoktak megjelenni a rézbőrűek előtt. A sziú harcos nem félt tőlük, de nagyon hatalmasoknak tartotta őket, és a maga zavaros módján gyakran eltöprengett azon, mi lehet a hatalmuknak a titka. Amit most az öreg csapdavetőtől hallott, feleletet adott erre a kérdésre. A sápadtarcúak bűbájosságnak köszönhetik hatalmukat, annak a varázslatnak, amelyben babonásan hitt minden indián. Rettenetes varázslóik lehetnek, lám, ide is elhozták egyiket, talán a legnagyobbat valamennyi közül. Ilyen körülmények között a sziú harcos feladta férfias bátorságát és méltóságteljes tartózkodását. Tudatlanságában és rettegésében egészen gyámoltalanul könyörgőre fogta a dolgot. Az öreg sápadtarcúhoz fordult, és kinyújtotta két karját, jelezve, hogy kényére-kedvére ki van szolgáltatva neki.

- Fehér atyám nézzen rám. Vadember vagyok, a préri gyermeke. Testem meztelen, bőröm vörös, kezem üres, nincs semmi vagyonom. Verekedtem a pánikkal, a konzákkal, az omahákkal, még a Hosszú Késekkel is, és nem vallottam szégyent egyikkel szemben sem. Harcos vagyok a harcosok közt, de asszony a varázslók közt. Fehér atyám mondja meg, mit tegyek, a dakota füle nyitva van. Úgy figyel a fehér atya szavára, mint a szarvas a puma lépteinek neszére!

- Íme, isten kifürkészhetetlen útjai! - kiáltott fel a trapper angolul. - Az egyiknek bátor szívet ad, a másiknak eszes agyat. Elszorul a szívem, és szégyenkezem, ha látom, hogy egy ilyen derék harcos, aki számos csatában megállta a helyét, így összeroppan és megalázkodik babonás félelmében. Az Úristen bocsássa meg nekem, hogy visszaélek egy vadember tudatlanságával. Nem gőgből vagy játékból teszem, hanem azért, hogy megmentsem két nő és három férfi életét, a magam bőréről nem is szólva!

Az indián kimeresztett szemmel nézett rá, és rettegve hallgatta az érthetetlen szavakat. Nem merte félbeszakítani az öreg sápadtarcút. A trapper végül észbe kapott, és sziú nyelven folytatta.

- Dakota - mondta -, légy hálás nekem, hogy megmutattam a rettenetes erejű varázslót. Nézd az állatot, amin ül! Ló az talán? Vagy szarvas? Ha bölcs dakota vagy, kerüld a varázslót! Ne érintsd meg a ruháját! Ne szívj vele egy levegőt! A Wahconshecheh (hisz ismered a Rossz Szellemet) vigyáz a varázslóra, és jaj annak, aki ujjat húz vele!

Az öreg ünnepélyes, vészjósló hangon mondta ezt, aztán hirtelen elhallgatott, mintha attól félne, hogy máris túl sokat mondott. Számítása bevált. A sziú harcos sietett megsúgni társainak mindazt, amit

hallott. A fontos értesülés nagy izgalmat váltott ki. Valamennyien lopva hátra-hátrafordultak, hogy egy-egy pillantást vessenek a varázslóra, bármennyire rettegtek is tőle. De semmiképpen sem kívántak a közelében maradni. Egyik a másik után előreugratott, és a trapper nemsokára magára maradt a doktorral. Megragadta az alkalmat, hogy gyorsan megkérdezze tőle:

- Látja azt a különösen fényes csillagot amott a préri felett, északi irányban?

- Persze..., ismerem azt a csillagot..., hogy is hívják csak?

- Mindegy, hogy hívják! Látja, vagy nem látja?

- Hogyne látnám!

- Most utol fogom érni a többieket. De maga, mihelyt egyedül marad, tartsa vissza a szamarát, hogy egészen lemaradjon. Amikor nem lát többé senkit, se jobbra, se balra, változtassa meg az irányát, és kocogjon ama fényes csillag felé. De gyorsan kocogjon ám, mert minden lépés közelebb viszi a szabadsághoz, sőt az is lehet, hogy az életét hosszabbítja meg!

- Hogyan?

- Ne kérdezzen semmit, hanem tegye, amit mondtam!

A doktor ellenvetéseit be sem várva, kieresztette a gyeplőt, és a következő percben már elvegyült az elöl lovagló csoportban.

Obed Bat magára maradt. Nem értette, mit akar tőle a trapper, de merő kétségbeesésből szót fogadott neki.

Asinus is készségesen engedelmeskedett. A doktor előbb lassított, aztán megtapogatta iszákját, és meggyőződött róla, hogy kincseinek maradéka - amit feljegyzéseiből és gyűjteményéből meg tudott menteni - megvan még. Azután, amikor a gyorsan ügető sziúkat teljesen elveszítette szem elől, megfordította a szamár fejét, és a kantárral dühösen csapkodni kezdte az állat nyakát, hogy gyorsabb ügetésre bírja. Amint leért a völgybe, úgy rémlett neki, hogy legalább húsz sziú ordít utána. A legfurcsább az volt, hogy valamennyien az ő nevét kiáltozták, méghozzá kifogástalan angol kiejtéssel. Erre rugdosni kezdte Asinus oldalát, hogy még jobban fokozza a tempót. Asinusnak nem tetszett a dolog. A nézeteltérés azzal végződött, hogy Battius megtartotta ugyan a helyes irányt, de Asinustól kénytelen volt megválni. A csacsi ugyanis hirtelen megállt, két hátsó lábát felrúgta a levegőbe, a doktor pedig nagy ívben előrerepült. Szerencsére nem ütötte meg magát a fűben. Oldalát tapogatva, elnyúlt a földön, és eltartott néhány percig, míg sikerült feltápászkodnia. Asinus ura maradt a csatatérnek, és a legnagyobb nyugalommal kiélvezte győzelme gyümölcsét, illetve a száraz füvet, amelyet jóízűen rágcsálni kezdett. Amikor Battius magához tért, először is csomagját kereste meg, azután a csacsiját. Kellemes meglepetésére Asinus duzzogás nélkül, barátságosan fogadta. Hallgatólagos megegyezést kötöttek, melynek értelmében a csacsi megengedte gazdájának, hogy újra felüljön a hátára, a doktor pedig lemondott a túlzott sebességről.

Nem volt merő képzelődés, hogy kiáltozást hallott. Ha nem is a nevét kiáltották, és nem is angol kiejtéssel szólítgatták, annyi bizonyos, hogy nagy ribillió támadt, amikor eltűnését észrevették. Matori alig tudta helyreállítani a csendet. A trapper mellé lovagolt és ráförmedt.

- Hová lett a varázsló?

- Ki tudna egy csillagot megtalálni az égen? - felelte az öreg. - A nagy varázsló útjai nem olyanok, mint egy közönséges emberéi.

A törzsfőnök bizalmatlansága feléledt. Parancsoló hangon szólt rá a trapperre:

- Figyelj jól, szürke hajú, és ne felejtsd el a szavaimat! A dakoták nem asszonyt választottak főnököknek! Ha Matori saját bőrén érzi meg a varázslótok hatalmát, majd reszket, és meghúzza magát. De addig a saját szemével néz, és a saját fülével hall, és nem kér tanácsot senkitől. Ha a varázsló holnap reggelig nem kerül elő, akkor az én harcosaim keresik meg. Hallottad, mit mondtam. Elég!

A trapper fellélegzett. Holnap reggelig? Ennyi időre nem is volt szüksége. Látta, hogy Matori félig hisz a varázslóban, félig meg kételkedik benne. Az öreg ennyivel is beérte.

Nem volt ideje sokat töprengeni, mert a kopár szikla körvonalai ebben a pillanatban bukkantak fel előttük a sötétségből. Matori lázas tevékenységbe fogott. Mindenekelőtt csendre intette harcosait, és olyan halkan adta ki parancsait, hogy még a trapper sem hallott semmit. A parancsot suttogva továbbadták, aztán mélységes csend következett. Csak a lovak patáinak halk neszét lehetett hallani a magas fűben.

Ám ez elég volt ahhoz, hogy felkeltse a sziklatetőn aggódva hallgatózó Eszter figyelmét. Már a korábban kitört lárma is megütötte fülét a messzeségből. Most feszült idegekkel leste, mit hoznak a következő percek. A sziúk közben leszálltak lovaikról, és nesztelenül bekerítették a sziklát.

- Ki van odalenn? Feleljen, ha kedves az élete! Akár sziúk vagytok, akár ördögök, nem félek tőletek!

Nem kapott választ. Minden harcos mozdulatlanul állt a helyén, a préri sötétségének leple alatt. A trapper megértette, hogy itt a kellő pillanat, és elhatározta, hogy fel is használja. Barátait nem kellett megkeresnie, mert Matori utasítására egy csoportba terelték őket, és megint azok vigyáztak rájuk, akikre a lovak őrizetét is bízták. Ennek a három-négy embernek most is Weucha volt a parancsnoka. Mint a többi harcos, ők is leszálltak lovukról, de a fehéreknek még nem volt idejük leszállni, és nem is nagyon igyekeztek. Az őrök szerencsére nem sokat törődtek velük, minden figyelmüket az kötötte le, ami a szikla körül történt. Egy felhő úszott az égen, és egy percre elhomályosította a csillagok amúgy is gyenge fényét. A trapper lova nyakára hajolva, suttogni kezdett:

- Hol vagy, Hektor? Hallod-e, kis kutyám? Hol vagy?

A kutya megismerte gazdája hangját, és hosszas nyöszörgéssel válaszolt, mely minden pillanatban átható vonítássá erősödhetett volna. A trapper elégedetten fel akart egyenesedni, amikor torkán érezte Weucha kezének szorítását. Levegő után kapkodva felhördült, és a hűséges kutya erre a hangra is nyöszörgéssel válaszolt. Weucha erre elengedte a trapper nyakát, és a kutyáját igyekezett elhallgattatni. De ekkor megszólalt a magasban Eszter hangja, és egyszerre mindenki odafigyelt.

- Hiába változtatjátok meg a hangotokat odalenn! - kiáltotta az asszony gúnyos nevetéssel. - Ismerlek, gazemberek, és megkapjátok a büntetésteket! Szenet a tűzre, Phoebe, sok szenet rá. Apád és bátyáid hadd tudják meg, hogy sürgős segítségre van szükségünk!

A következő percben vakító fény lángolt fel a szikla legmagasabb csúcsán. Villásan szétágazó láng nyaldosta az óriási halom rőzsét. A máglya tüzet fogott, és megvilágította az egész sziklát. Harsogó gúnykacaj tört ki a magasban; a gyermekek hangja csendült ki belőle.

Közben Paul és Middleton felkészültek a szökésre. Hektornak sikerült kicsúsznia Weucha markából, és most megint ott kuporgott gazdája lovának lábánál. A fény odafenn egyre ragyogóbb lett, és egyre nagyobb kört világított meg. Az öreg trapper körülnézett, ítélőképessége, mely ritkán csalta meg, azt súgta, hogy még várni kell egy kicsit.

- Ishmael! Édes jó uram! - harsant fel a sziklavár tetején az amazon hangja. - Nyakunkon az indiánok! Siess, siess, siess! Mutasd meg, mit tudsz!

A távolból tompa kiáltás hallatszott. Eszter megismerte az ura hangját, és ujjongott örömében. Felugrott a legmagasabb szirtre, és mindkét karját diadalmasan a magasba emelte. Alakját tisztán lehetett látni a szikla aljáról. Ekkor egy sötét árnyék jelent meg mögötte, közte és a tűz között. Két erős kar ragadta meg, és rántotta le a kiálló szirtről. A tűz egy pillanatra megvilágította az árnyék arcát - Matori arca volt. Most három-négy másik árnyék jelent meg mellette, úgy ugráltak és táncoltak, mint a megveszekedett démonok. Az égő máglyát szétdobálták és eltaposták. Újra sötétség borult a sziklára és az egész tájra. Az indiánok diadalordításban törtek ki, míg Hektor panaszos vonításba kezdett.

Paul és Middleton nem késlekedett egy percet sem. De már köztük termett az öreg trapper, és két kezével

jobbról-balról megragadta türelmetlen társai karját.

- Lassan, csak lassan - súgta. - Most nem látnak semmit, de a fülük éber. Legalább negyed mérföldet lépésben kell megtennünk.

A következő öt perc egy örökkévalóságnak tetszett. Amikor szemük visszanyerte látását, úgy érezték, mintha világos nappal volna. Az öreg fokozatosan gyorsabb ügetésre nógatta a lovakat, amíg a következő dombtetőre nem értek. Akkor halkan kacagott, és így szólt:

- Most aztán vágtassunk! De maradjunk mindig a hervadt füvön, hogy felfogja a paták kopogását.

Megeresztették a gyeplőt, és a lovak szinte repültek a préri fölött ragyogó fényes csillag irányában.

XIII.
A LEGVESZEDELMESEBB ELLENSÉG

A menekülők úgy hallgattak, mint a végtelen préri, mely elterült előttük. De abból az irányból, ahonnan jöttek, sem hallatszott semmi zaj. Még az öreg trapper is hiába fülelt, nem tudta felfedezni semmi jelét annak, hogy valóban megkezdődött a csata Matori és Ishmael emberei között. Amióta gyors lovaik hátuk mögött hagyták a nagy szikla környékét, patáik kopogásán kívül semmi sem verte fel a préri mélységes csendjét. Ez, úgy látszik, nem tetszett az öregnek. Időnként bosszúsan dünnyögött magában, és elégedetlensége vagy nyugtalansága abban is megnyilvánult, hogy szüntelenül nógatta a lovakat. Csak egyszer lassított. Azon a völgyön vágtak keresztül, ahol Ishmael és családja táborozott az első éjszakán, amikor olvasóink

megismerkedtek velük. Az öreg megmutatta Middletonnak a helyet, ahol a ponyvás szekér állt - azután visszasüppedt baljós némaságába. Társai már eléggé megismerték jellemét, és tudták, hogy a helyzet igen komoly lehet, ha még ezt a bátor, edzett és tapasztalt embert is kizökkenti egykedvű nyugalmából.

- Nem lesz elég mára? - kérdezte Middleton, gyengéd aggodalommal nézve Inezre, aki sápadtan, szinte aléltan ült mögötte. - Már jó néhány órája nyargalunk, és elég nagy utat megtettünk. Ideje volna pihenőhelyet keresni.

- Legfeljebb az égben találhatja meg, ha nem bírja tovább a fáradtságot! - dörmögte az öreg. - Abban az esetben, ha Bushék meg a sziúk javában agyabugyálnák egymást, ami egészen természetes volna, akkor kényelmesen lepihenhetnénk és nyugodtan alhatnánk reggelig. De a tényleges helyzet olyan, hogy ez a pihenés biztos halált vagy életfogytiglani fogságot jelentene számunkra. Nem hajthatjuk fejünket álomra, hacsak nem találunk valami rendkívül alkalmas búvóhelyet.

- Nem tudom - ellenkezett Middleton, aki csak a két nő szenvedését tartotta szem előtt. - Már sok mérföldnyire vagyunk tőlük, és nem hiszem, hogy nagyobb veszély fenyegetne. Ha maga fél, öreg, higgye el, hogy...

- Az ön nagyapja - vágott a szavába a trapper, és kezét kinyújtva, mutatóujját Middleton karjára tette -, ha élne, és itt volna, nem beszélne velem így. Tudná, hogy még ifjúkoromban is, amikor szemem éles volt, mint a sólyomé, és lábam olyan fürge, mint a szarvasé, még akkor sem ragaszkodtam túlságosan az élethez. Miért csüggnék rajta gyermekes

makacssággal most, amikor tudom, hogy úgyis hiábavaló, nem is szólva arról, hogy az élet csupa szenvedés és fájdalom. Jöjjenek a sziúk, és tegyenek velem, amit akarnak; nem a szegény, öreg, elnyűtt trapper lesz az, aki a leghangosabban jajgat, és kegyelemért könyörög!

- Bocsásson meg, kedves, nagyra becsült barátom! - kiáltott fel a százados, és forrón megszorította a trapper kezét, amelyet éppen vissza akart húzni. - Magam sem tudom, hogy mondhattam ilyet! Csak azért történt, mert megszántam a hölgyeket, akik már félholtak a fáradtságtól!

- Nem kell mentegetőznie. Amit érez, helyes, és egészen természetes. Nagyapja ugyanígy érzett volna. Istenem! Hány telet és nyarat töltöttünk együtt, mennyi hideg és meleg, száraz és forró napot a régi York hegyszakadékaiban, a mingók vagy huron indiánok között! Hány pompás őzbakot ejtettem el, és hány nyomorult mingót tettem ártalmatlanná! Mondja csak, kedves fiam, beszélt a tábornok - mert bizonyára hamarosan tábornok lett belőle, meg is érdemelte -, beszélt-e arról a szarvasról, amelyet együtt kergettünk azon az éjszakán, amikor az átkozott mingók beszorítottak minket a tóba, ahol egy szigeti barlangban találtunk menedéket, és pompás lakomát csaptunk?

- Gyakran emlegette azt az éjszakát, amelyről ön beszél, de...

- És az énekest, aki úgy ordítozott csata közben? - szakította félbe az öreg, és hangosan kuncogott vidám emlékeinek hatása alatt.

- Igen, őt is - bólintott a százados.

- Hát azt a szerencsétlen flótást, akit elsodort a zuhatag? És azt a másikat, a fában?

- Igen, emlegette valamennyit, azt hiszem.

- Haj, haj! - sóhajtott az öreg, és hangja is elárulta, hogy szinte maga előtt látja azt a régi jelenetet. - Hetven esztendőt töltöttem a vadonban, és bátran állíthatom, hogy sok borzalmas látványban volt részem, de még nem láttam embert, aki többet szenvedett volna, mint ez az indián, de egyetlen jajszó sem hagyta el az ajkát! Egyik kiváló tulajdonságuk ez, méltósággal tudnak tűrni és szenvedni!

Paul eddig szótlanul lovagolt mellettük, a derekába kapaszkodó Ellen kezét simogatva. De most hirtelen megszólalt.

- Ide hallgasson, öreg! Az én szemem olyan éles, mint egy kolibrimadáré, de csak nappal! Éjjel, csillagfénynél annál megbízhatatlanabb. Mi az, ami ott cammog a völgyben? Talán egy beteg bölény? Vagy Ishmael valamelyik elbitangolt jószága?

Az egész társaság megállt, hogy megvizsgálja a furcsa jelenséget, melyre Paul mutatott. Idáig többnyire kis vízmosásokban tették meg az utat, ahol az árnyék sűrűbb volt, és jobban eltakarta őket. De most egyenesen a domb lankáján ereszkedtek le, hogy minél előbb szemügyre vehessék az ismeretlen állatot.

- Nem kell félnünk semmitől - jegyezte meg Middleton. - Akár ember, akár állat, elegen vagyunk ahhoz, hogy ellássuk a baját.

- Ha nem volna kész lehetetlenség - dünnyögte a trapper fejcsóválva -, azt mondanám, hogy a bogarak és száraz kórók gyűjtője ez - vagyis útitársunk, a

doktor.

- Hát ez hogy lehet? Csak nem utasította, hogy éppen erre jöjjön, és találkozzék velünk?

- De igen, éppen ezt tettem. Csak az a csodálatos, hogy már itt van, és szamarával megelőzte a lovakat - felelte a trapper, és amint a távolság csökkent köztük, jó szeme már minden kétséget kizáróan megállapította, hogy Obed és Asinus botorkál előtte. - Bizony, éppen ez a gyorsaság a csoda. Istenem, mire nem képes a félelem! No, itt vagyunk, barátom! Nagyon szépen igyekezett, hogy ilyen hamar ideért, és még meg is előzött minket.

- Asinus kitett magáért. De már nagyon lóg a nyelve - felelte a természetbúvár bánatosan. - Közben egyszer fel is lázadt, mert gyorsallta a tempót. Remélem, itt már nem kell tartanunk az indiánoktól.

- Azt nem mondhatom. Sajnos, nem mondhatom. A dolgok alighanem úgy alakultak a squatter meg a sziúk között, ahogy cseppet sem kívánatosak. Legalább a mi szempontunkból nem. Sajnálatomra, nem állhatok jót egyikünknek a skalpjáért sem. Szegény csacsi, igazán dögrováson van! Többet követelt tőle, mint erejéből futja.

- Igyekeztem követni a csillagot, amit ön mutatott - felelte a doktor.

- Hát ami azt illeti, ezzel a módszerrel a csacsiját majdnem a csillagokba hajszolta. De mi lesz most? Hogy jut tovább?

- A csacsim szerkezete az oka - mondta Battius. - Ha a jó isten kerekekkel teremtette volna, négy kerékkel a patái alatt...

- Azt hiszem, inkább magánál hiányzik egy-két kerék! - kiáltott fel a trapper bosszúsan. - Adjon tanácsot, százados úr, mit csináljunk most. Vagy sorsára bízzuk a doktort, amit nem szívesen tennénk meg, vagy valami fedezéket kell keresnünk, ahol a szegény állat kipihenheti magát.

- Tisztelt vadász úr! - kiáltott fel Obed rémülten. - Az istenre kérem, ne hagyjanak itt! Vétek volna az emberi természet ellen!

- Aha, most istenről meg a természetről beszél. Jó, jó, nem hagyjuk cserben. Elbújunk valahová. De mit kezdjünk a szamárral?

- Ne bántsák! - könyörgött Obed. - Régi, hűséges szolgám! Megszakadna a szívem, ha látnám, hogy szomorú véget ér. Kössenek béklyót a lábaira, és hagyják itt a magas fűben, hadd pihenje ki magát alaposan. Biztosítom, hogy reggelre megtaláljuk ugyanott, ahol lefektettük.

- És a sziúk? Ha megpillantják a füleit, hogy kiállnak a fűből, mint két ökörfarkkóró - kiáltott fel Paul -, menten úgy teletűzdelik nyilaikkal, hogy olyan lesz, mint egy tűpárna!

Middletont már türelmetlenné tette ez a vita. Közbevetette magát a szamár érdekében, századosi rangja következtében volt is súlya a szavának. A jámbor Asinust, mely túl fáradt volt ahhoz, hogy ellenállást tanúsítson, megkötözték, és lefektették a hervadt fűbe. Az öreg trapper váltig hangoztatta, hogy okosabb volna a csacsit örökre elhallgattatni, de mosolygása elárulta, hogy szíve mélyén örül az irgalmasabb megoldásnak, és maga is sajnálná a szegény állatot kivégezni.

A trapper számítása szerint körülbelül húsz mérföldet lovagoltak, amióta menekülésüket megkezdték. A hosszú út alaposan megviselte őket. Inez már nem is érezte tagjait, és a jóval erősebb Ellen is nagyon fáradt volt. Middleton és Paul is bevallotta, hogy ráférne egy kis pihenés. Az öreg trapper volt az egyetlen, akin nem látszott meg a fáradtság. Olyan volt, mint egy száraz, csupasz, viharvert vén tölgyfa, melyet még most sem tud meghajlítani a szél, és ellenálló ereje olyan, mintha kőből volna. Most fiatalos lendülettel, de az öregkorával járó körültekintéssel és sok tapasztalattal látott neki alkalmas búvóhely keresésének, ahol nyugodtan alhatnak.

Egy darabig azon a lejtőn haladtak tovább, ahol a csacsit elrejtették, és csakhamar olyan helyre érkeztek, ahol a dombokat nagy, egyhangú rónaság váltotta fel. Ezt a rónát, ameddig a szem ellátott, sokmérföldnyi távolságban magas, száraz fű lepte be.

- Igen, ez jó lesz nekünk - mondta az öreg, amikor a fűtenger szélére értek. - Ismerem ezt a helyet, tele van barlangszerű, mély horpadásokkal. Hányszor lapultam ezekben, néha több napon keresztül is, mialatt az indiánok bölényekre vadásztak a nyílt terepen. De óvatosan hatoljunk be a fűbe, nehogy széles csapást tapossunk benne. Az indián kíváncsi nép, és jó szeme van az ilyesmihez.

Maga ment elöl, és kiválasztott egy helyet, ahol a vaskos, durva fű a legmagasabb és legsűrűbb volt - szinte valami nádashoz hasonlított. Utasítására társai egyenként követték, óvatosan egymás nyomaiba lépve. Vagy tíz percig haladtak így, amikor az öreg átengedte a vezetést Middletonnak, maga pedig leszállt a lóról, és gyalog tért vissza arra a pontra, ahol a fűtengerbe behatoltak. Vagy negyedórát töltött el

azzal a türelmes munkával, amelyhez még az indiánoknál is jobban értett: amennyire csak lehetett, eltüntette behatolásuk minden nyomát. A letaposott fűszálakat felegyenesítette, a földet tenyerével egyengette, és eltávolított minden áruló jelet.

Közben a társaság lassan folytatta útját. Körülbelül egymérföldnyire haladtak, amikor egy horpadásra bukkantak, mely kitűnően megfelelt céljuknak. Nemsokára a trapper is utolérte őket, és miután körülnézett, helyeselte választásukat.

Egy kis területen kivágták és kitépték a füvet; ebből olyan fekvőhelyet rögtönöztek Inez és Ellen számára, amely a legkényelmesebb paplanos ággyal is vetekedhetett. A férfiak valamivel távolabb hasonló pihenőhelyet készítettek maguknak. Ettek valamit az elemózsiából, amit Paul és a trapper hozott magával, azután nyugovóra tértek. Az öreg feküdt le utoljára. Kevés álomra volt szüksége, és kalandos élete során megszokta, hogy akkor hajtsa álomra fejét, amikor a körülmények megengedik.

Noha utoljára pihent le, mégis a trapper volt az első, aki kitörölte az álmot szeméből. Amikor a hajnal első szürke fénye megjelent a keleti látóhatáron, felkelt, és felzavarta társait meleg vackukról, lelkükre kötve, hogy igyekezzenek, mert nem időzhetnek itt tovább. Mialatt Middleton Inez és Ellen kényelméről gondoskodott, és előkészítette őket a hosszú, fárasztó útra, mely rájuk vár, Paul és az öreg trapper megfőzte a reggelit. Az öreg ragaszkodott hozzá, hogy alaposan lássanak neki a falatozásnak. Ez a villásreggeli talán nem volt olyan előkelő, amilyet Inez és Middleton jobb körülmények között fogyasztani szokott, de ízletesség és táperő dolgában semmi sem múlhatta felül.

- Majd ha eljutunk a páni indiánok vadászterületére, annyi ennivalónk lesz, hogy több se kell - mondta a trapper, miközben a vadpecsenyéből egy különösen finom és puha darabot vágott le, és egy csinos kis csonttányéron Ineznek nyújtotta át; mindig vitt magával néhány ilyen tányérkát, amelyet valamely agancsos vad szarvából maga készített. - Ha szerencsénk van, elejtünk egy hódot, hisz a hódfartő a legpompásabb csemege.

- Milyen utat választunk, ha sikerül leráznunk a nyakunkról ezeket a vérszomjas fenevadakat? - kérdezte Middleton.

- Én azt tanácsolnám - mondta Paul -, hogy induljunk el egy vízmosáson lefelé, amíg el nem jutunk egy folyóhoz. Aztán az első nyárfából olyan kenut faragok, hogy a csacsi kivételével valamennyiünket elvisz olyan helyre, ahol már otthon érezhetjük magunkat. Egy nap és egy éjjel összeeszkábálom. Ellen igazán nem kényeskedő kislány, de napokon át lovagolni nem neki való. Csónakon játszva megteszünk akár hét-nyolcszáz mérföldet is lefelé. Mindenesetre kényelmesebb, mint szarvasok módjára ugrándozni a prérin. Azonkívül a víz nem árulja el nyomainkat, és ez sem megvetendő előny.

- Nem esküdnék meg rá - felelte a trapper. - Nemegyszer azt gondoltam, hogy egy indián szeme még a levegőben is felfedezi a nyomokat.

- Nézd csak, szívem! - kiáltott fel Inez, Middletonhoz fordulva, olyan fiatalos elragadtatással, mely egy pillanatra elfeledtette vele keserves helyzetét. Nézd csak, milyen gyönyörű az ég! Nem gondolod, hogy ez biztató jel, mely boldogabb idők közeledését jelenti?

- Csodás! - felelte az ura. - Különösen az az élénkpiros

csík tetszik nekem. Még a bíbornál is ragyogóbb! Még sohasem láttam ilyen gyönyörű napfelkeltét!

- Napfelkeltét! - ismételte az öreg lassan, és felemelkedve, feszülten figyelt az ég alján kibontakozó, kétségtelenül gyönyörű színjátékra. - Nem szeretem az ilyen napfelkeltét! A gazfickók megtalálták a módját, hogy kitöltsék rajtunk a bosszújukat! Felgyújtották a prérit!

- Jóságos isten, ne hagyj el! - kiáltott fel Middleton, és magához ölelte Inezt, mintha már közvetlen életveszély fenyegetné. - Minden pillanat drága! Meneküljünk!

- Hová? - kérdezte a trapper nyugodtan. - Ebben a fűrengetegben olyan az ember, mint egy csónak, mely iránytű nélkül hánykolódik a nyílt tengeren. Egyetlen lépés rossz irányban elég ahhoz, hogy biztos pusztulásba vigyen! És a veszély sohasem lehet olyan sürgető, kedves fiatal barátom, hogy ne legyen időnk gondolkodni, és ne legyen érdemes a fejünket törni, míg meg nem találjuk a kivezető utat.

- Ami engem illet - mondta Paul Hover, leplezetlen aggodalommal nézve körül -, ugyanazt ajánlom, amit a százados úr: gyorsan lóra pattanni és elvágtatni! Mert ha ez a száraz gizgaz úgy istenigazában fellángol, még egy méh sem repülhet olyan magasan, hogy szárnyait meg ne perzselje.

- Nincs igaza, fiatalember, nincs igaza. Az ember nem állat, hogy pillanatnyi ösztönére hallgasson, ha valami szag, amit érez, vagy valami nesz, amit hall, megsúgja, mit kell tennie. Az embernek előbb gondolkodnia kell, és csak azután határozhat. Menjünk feljebb, kissé balra, arra az emelkedésre, terepszemlét tartani.

Parancsoló mozdulattal intett, hogy kövessék, azután minden további szó nélkül elindult egy kis halom felé. Az ijedt társaság ellenvetés nélkül követte. Olyan kis halom volt, hogy más talán észre se vette volna, de az öreg trapper tapasztalt szeme mindjárt felfedezte; pedig csak annyit lehetett látni, hogy itt valamivel magasabb a fű. Amikor odaértek, azt is megállapították, hogy a fű száraz és hervadt; nyilván nem jutott el ide az a nedvesség, amely a végtelen róna füvét és dudváit táplálta; az öreg éppen ebből következtetett arra, hogy a fű domborulatot takar. Itt megint elvesztegettek néhány percet azzal, hogy letépdesték a fű végét, mely olyan magasra nőtt, hogy a fejüket is eltakarta. Most aztán szabad kilátásuk nyílt a tűztengerre, mely minden oldalról körülvette őket.

Reménytelen kép tárult eléjük. Ámbár erősen reggeledett, az a pirosság a látóhatáron, amit hajnalpírnak véltek, egyre jobban elmélyült, és a róna szélén már sárga lángok csaptak fel. A vad elem orcátlanul versenyre kelt a napfénnyel. A trapper merev arcán aggodalom tükröződött, miközben látszólag nyugodtan és kényelmesen vette szemügyre a préritüzet, amely most még csak széles övként szegélyezte körös-körül a látóhatárt, de kétségtelenül nőtt, terjedt és közeledett.

A trapper abba az irányba fordult, ahol a veszély a legfenyegetőbb volt, és fejcsóválva megjegyezte:

- Önmagunkat csaltuk, amikor azt hittük, már kisiklottunk a sziúk markából, és teljesen elvesztették nyomunkat. Amit látunk, ékesen bizonyítja, hogy pontosan tudják, hol vagyunk. Elhatározták, hogy kifüstölnek, akár egy vadállatot a barlangjából. Nézzék csak: egyszerre gyújtottak tüzet mindenfelé körös-körül; mint szigetet a víz, a bestiák úgy körülfogtak minden oldalról.

- Üljünk már lóra, és meneküljünk! - kiáltott fel Middleton. - Ne adjuk fel az életünket küzdelem nélkül!

- Hová akar menni? Azt hiszi, a lova afféle szalamander, mely sértetlenül keresztül tud törni a lángokon? Vagy azt gondolja, az Úristen csodát művel a kedvünkért, mint azokban a régi időkben? És ha meg is menekülnénk az égő préri lángjából, nem esnek-e nekünk nyilaikkal és késeikkel a sziúk, akik ott leselkednek a lángövezet mögött? Akkor rosszul ismerik azt a gyilkos fajzatot!

- Mégis meg kell kísérelnünk, hogy keresztülrohanjunk a lángokon, és átvágjuk magunkat az indiánokon!

- Úgy van, öreg vadász, én is azt mondom! - kiáltott fel Paul. - Fussunk versenyt a tűzzel, még akkor is, ha utunk a sziúk wigwamjába vezet! Még ott is birokra kelek velük!

Kinyújtóztatta atlétatermetét, és fogát vicsorgatta, mint egy szelindek, ha erejét fitogtatja.

- Mit ér a bátor szív - bólogatott az öreg szomorúan -, ha ilyen dühödt elemmel és ilyen dühödt ellenséggel állunk szemben? A kettő együtt már kissé sok. Nézzenek csak körül, a mélyebb helyekről feltörő füstfelhők világosan mutatják, hogy erről a dombról nem vezet más út, csak a lángövezeten keresztül. Nyissák ki a szemüket, és ha találnak egyetlen kis rést, induljunk el tüstént arra, egy pillanatig sem ellenkezem tovább.

De a gyors vizsgálat, akárhogy meresztették is a szemüket, csak megerősítette, amit az öreg az előbb mondott: hogy ebből a kétségbeejtő helyzetből nincs kivezető út. A völgyekből hatalmas füstoszlopok

törtek az ég felé, azután sűrű tömegben ellepték az égboltot. Mögöttük vörösen izzó hullámok lebegtek, mint egy óriási égő függöny redői. Néha egy-egy piros tűzcsóva szállt fel rakéta módjára a magasba, néha meg kissé alábbhagyott a lángolás, hogy aztán egy másik helyen kettős erővel törjön ki újra. És amikor egy-egy percre lelohadt a láng, az átmeneti sötétség talán még a lángoknál is rémítőbb és fenyegetőbb volt.

- Borzasztó! - kiáltott fel Middleton, szívére szorítva a remegő Inezt. - Elpusztulni, méghozzá ilyen szörnyű módon!

- A menny kapui nyitva állnak mindenki előtt, aki hinni tud - felelte a jámbor teremtés.

- Hogy beszélhetsz így, Inez? Ez a belenyugvás megőrjít! De mi férfiak vagyunk, és küzdünk az életünkért! Mi lenne, bátor, derék barátom - fordult a trapperhez -, ha megint lóra ülnénk, és megpróbálnánk keresztültörni a lángokon? Még mindig jobb, mint tétlenül állni és végignézni, hogyan éri utol a legrettentőbb halál azokat, akiket legjobban szeretünk!

- Én is azt mondom, sürgősen kirajzani, elrepülni, mielőtt forró lesz a kas! - kiáltott fel a méhvadász, aki rögtön rájött, hogy Middleton szavai hozzá szólnak. - Magának is be kell látnia, öreg, hogy itt maradni a legbiztosabb halál. Ha soká tétovázunk, úgy járunk, mint a méhek, ha a kast kifüstölték, hogy elrabolják a mézüket! Én már láttam, hogy hevernek holtan a szalmán! Már hallani lehet a tűz pattogását. Tapasztalatból tudom, mit jelent az, ha a lángok belekapnak a préri füvébe. Akkor nem jó lajhárnak lenni.

- Azt gondolja, van olyan halandó, aki versenyt futhat

a megvadult elemekkel? - felelte az öreg, és haragos mozdulattal a száraz fűtömegre mutatott, amely körülvette őket. - Csak azt tudnám, melyik oldalon lesnek ránk a sziú ördögök!

- Szóljon már maga is valamit, doktor, az istenért! - fordult az egészen megzavarodott Paul a természetbúvárhoz, azzal a gyámoltalan reménnyel, amellyel a fuldokló megkapaszkodik egy szalmaszálban. Gyakori eset, hogy az erősek ily módon fordulnak segítségért a gyengékhez, ha már megpróbáltak minden egyebet, de eredménytelenül. - Mi a véleménye? Hát semmi tanácsot nem tud adni ebben a helyzetben, ahol életről-halálról van szó?

A természettudós jegyzőkönyvével a kezében állt mellettük, és olyan nyugodtan nézte a szörnyű színjátékot, mintha csak valami tudományos kísérlet eredményét figyelné, hogy adatait feljegyezze. Ügyet se vetett Paul kétségbeesett szavaira, hanem a trapperhez fordult, aki - ha egészen más okból is - ugyanolyan nyugalommal nézte a tüzet, mint ő.

- Mondja csak, tisztelt vadász úr - kezdte a doktor -, látott már ilyen különös fénytörési jelenséget? Az ember azt hinné...

- Eh, hallgasson! - förmedt rá Paul durván, és kiütötte kezéből a jegyzőkönyvet. Hevessége elárulta, hogy már nem is tudja, mit csinál.

Mielőtt a doktor tiltakozhatott volna, az öreg trapper, aki nem annyira ijedten, mint inkább töprengőn állt mellettük, erélyesen felkiáltott:

- Elég az ostobaságból! Hagyjuk a veszekedést meg a siránkozást! A könyvek tudományát is! Elérkezett az ideje a cselekvésnek!

- Későn kapott észbe, bárgyú vénember! - kiáltott rá Middleton, tombolva dühében. - A lángok már negyedmérföldnyire vannak tőlünk, és a szél percről percre közelebb hozza!

- Eh, a lángok! - legyintett az öreg. - Ki törődik a lángokkal? Azon töröm a fejemet, hogyan lehetne a ravasz sziúk eszén túljárni! A lángokkal elbánok én könnyen, még a jó istent sem kell segítségül hívnom hozzá! Hát ez is tűz? Látták volna azt, amit keleten éltem át, amikor egész hegyek álltak lángban, és vörösen izzottak, mint megannyi tüzes kemence! Akkor tudnák, mi a tűzvész meg a tűzveszély! Rajta, fiúk, segítsenek nekem! Amott már csakugyan közelednek a lángok! Fürge ez a tűz, akár a jávorszarvas! Essünk neki a fűnek, itt ahol mutatom, és kopasszuk le a földet, egykettő!

- Csak nem gondolja, hogy ilyen gyerekes módon megszabadulunk a tűztől?! - kiáltott fel Middleton.

Halvány, de ünnepélyes mosoly suhant át az öregember arcán.

- Az ön nagyapja ebben a helyzetben azt mondaná: ha az ellenség ennyire közel van, a jó katona szó nélkül engedelmeskedik a parancsnak, okosabbat nem tehet.

A százados megértette a szemrehányást, és tüstént követte Paul példáját, aki erélyesen nekiesett a hervadt fűnek, és vadul tépdeste, rángatta ki a földből. Még Ellen és Inez is segített, noha egyikük sem tudta, miért teszik, és mi haszna lehet. Ám az életveszély tudata megsokszorozta erejüket, és néhány perc leforgása alatt teljesen kiirtották a füvet akkora darabon, amely minden irányban vagy húszlábnyira terjedt. A trapper ezután leültette a nőket a kis tisztás

egyik szélén, és megparancsolta Middletonnak meg Paulnak, hogy dobjanak rájuk minél több takarót, nehogy a gyúlékony női ruhákba a láng belekaphasson. Amikor ez megtörtént, az öreg átment a rögtönzött tisztás másik oldalára, melyet veszedelmesen magas fű vett körül. Egy maroknyi száraz gizgazt dobott puskája serpenyőjébe, és elsütötte fegyverét. Tüstént kis láng csapott fel. Ezt az égő máglyát a trapper óvatosan bedugta a magas fű kellős közepébe, és karját mellén összefonva, nyugodtan várta, mi lesz.

A tűz mohón kapott új tápláléka után, és a következő percben a kígyózó lángok elharapóztak jó messze a kis tisztás mentén.

- Így, ni - mondta az öreg, miközben egyik ujját a magasba emelte, és a maga jellegzetes módján, szinte hangtalanul nevetett -, most mindjárt megláthatják, hogyan harcol tűz ellen a tűz! Istenem, hányszor égettem magamnak ily módon utat, merő lustaságból, hogy ne kelljen a bozóttal vesződnöm!

- De ez egészen más eset! - kiáltott fel Middleton. - Csak sietteti a bajt! Nem hozza nyakunkba a tüzet?

- Csak nyugalom! - felelte az öreg. - Azt hiszi, olyan könnyen megpörkölődik? A kedves nagyapja nem féltette úgy a bőrét, mondhatom. Várjunk csak egy kicsit, majd meglátjuk, beválik-e a számításom.

Közben a tűz megerősödött, és vígan lobogott három oldalról, míg a tisztás negyedik oldalán nem volt, ami táplálja, és ott el is aludt. De a többi irányban egyre hatalmasabban lángolt, és zúgva, bömbölve elpusztított mindent, amibe beleharaphatott. Nem hagyott maga mögött mást, csak a fekete, füstölgő talajt, mely olyan csupasz volt, mintha gondosan

lekaszálták volna. És minél jobban tomboltak a lángok a tisztás körül, annál nagyobb lett a tűzbiztos terület. A társaság sűrűn változtatta helyét, hogy elkerüljék a rettentő hőséget; a felégetett és lassanként kihűlő területek módot nyújtottak erre. Negyedóra múlva már minden oldalról visszahúzódtak a lángok, és fojtogató füstfelhőben álltak ott, egymásba kapaszkodva, de immár teljes biztonságban, mert a tűztenger már messze volt tőlük, és egyre távolabb tombolt. A trapper kísérlete tökéletesen sikerült.

A kis társaság olyan álmélkodva nézte az egyszerű, de elmés elgondolás sikerét, mint Ferdinánd spanyol király udvaroncai Kolumbusz mozdulatát, mellyel megmutatta, hogy lehet egy tojást a hegyére állítani - csak annyi volt a különbség, hogy itt az álmélkodást irigység helyett a hála kísérte.

- Csodálatos! - kiáltott fel Middleton, amikor látta, hogy a trapper megmentette őket az elkerülhetetlennek látszó, biztos pusztulástól. - Ezt a gondolatot a gondviselés sugallta, és áldott legyen a kéz, mely megvalósította!

- Jó öreg trapper! - ujjongott Paul, és öt ujjával végigszántott bozontos haján. - Ez olyan csodás volt, mint kitépni egy darázs fullánkját, anélkül, hogy hozzányúljunk.

- Jól van, jól - dünnyögte az öreg. - Az a fő, hogy sikerült. Bevallom, eleinte én is aggódtam, és nem adtam volna egy lyukas centet valamennyiünk életéért. De addig törtem a fejemet, míg kisütöttem valamit, és attól kezdve csak nevettem a tüzet. Most már elő lehet készíteni a lovakat az útra. Persze, várni kell még fél órácskát, amíg a talaj lehűl, hiszen ezek a patkolatlan indián lovak olyan érzékenyek, mint egy mezítlábas kislány. Hagyjuk még egy kicsit a lángokat

távolodni, azután folytathatjuk utunkat.

Middleton és Paul úgy érezte magát, mintha halottaiból támadt volna fel. Most már rendületlen bizalommal alávetették magukat a trapper csalhatatlan ítéletének. Türelmesen kivárták az általa kiszabott időt. A doktor közben megkereste jegyzőkönyvét a rögök közt; kissé bepiszkolódott, de máskülönben nem érte semmi baj. A doktor letelepedett az életmentő tisztás egyik végében, és feljegyzett egyet-mást, amit megfigyelt, és érdemesnek tartott a megörökítésre.

Közben az öreg gondos szemlét tartott, minden irányban kémlelődve; különösen akkor erőltette meg a szemét, ha a szél időnként rést hasított a füstfelhőkben, amelyek hatalmas oszlopokban ellepték a földet mindenfelé.

- Nézzenek csak oda, fiatal barátaim! - mondta hirtelen. - A maguk szeme talán élesebb, mint az enyém. Volt idő, amikor kiváló felderítőnek tartottak, de hol van az már! A kitűnő látásomtól is búcsút vehetek, mint annyi jó baráttól! Hiszen ha módomban állna megváltoztatni az élet rendjét - amiről persze szó sem lehet, istenkáromlás még gondolni is rá -, akkor azt mondanám: akik szeretetben és barátságban éltek egymás mellett sok-sok éven át, azok egyszerre haljanak meg, hiszen azok az évek, amiket ajándékba kaphatnak még, ha magukra maradtak, úgysem érnek már sokat.

- De mit akart mutatni nekünk? - kérdezte Middleton. - Mit látott ott, amerre mutatott? Egy indiánt talán?

- Indián vagy fehér - egészen mindegy. A barátság nem ismer ilyen különbségeket. Hány melegszívű barátra tettem szert fiatalabb éveimben! Hány vadász van, aki egy másik jó vadásszal szövetkezik, és együtt

űzik a vadat! Ezt ugyan nem tettem, többnyire magányosan jártam az erdőt, ha ugyan magányról panaszkodhatik az, aki a természet ölében él, és napról napra gyönyörködhetik a természet szépségében és csodáiban. De még így is megáldott a sorsom egy-két bátor és igazszívű jó baráttal. A bátorság is fontos, mert a nyúlszívű ember - és ennél a szónál a doktorra pillantott - nem sokat ér az erdőben. De ugyanolyan fontos a becsületes szív is, mert az álnokság és alattomosság a vademberi állapot tartozéka - fokozatosan meg kell szabadulni tőle, ahogy kiemelkedünk az állati sorból.

- De hát mi az, amit látott? - vágott a szavába Middleton türelmetlenül. - Talán egy sziú?

- Hogy mi lesz ebből az Amerikából és hová vezet a nagy sürgés-forgás, a sok új találmány meg az emberek izgágasága, csak a jó isten tudná megmondani! - folytatta hangos tűnődését az öreg, ügyet sem vetve a közbeszólásra. - Én még ismertem azt a nagy főnököt, aki látta az első keresztényeket, amint bűnös lábukkal York földjére léptek! Hogy tönkretették a vadont két rövid emberöltő leforgása alatt! Amikor kinyílt a szemem, a tenger hullámait láttam a keleti parton, és hogy az első puskámat elsüssem, emlékszem, elég volt kis sétára indulnom a szülői házból az erdőbe, akkora útra, ami egy kis kölyöktől telik..., a természet még zavartalan szépségében pompázott az egész partvidéken, s a kapzsi telepesek beérték még egy keskeny csíkkal az óceán és az őserdő közt. Ma pedig? Ha olyan erős szárnyam volna, mint egy sasnak, akkor is elfáradnék, s még a tizedrészét sem repültem be a távolságnak, mely a tengertől elválaszt. Közben meg városok és falvak, utcák és udvarok, templomok és iskolák, egyszóval az emberi gonoszság ezernyi ördögi találmánya lepi el a tájat. Jó messzire kell vándorolni,

amíg olyan helyre érünk, ahol a fák, a vadállatok, a természet ajándékai mindenkinek a rendelkezésére állnak, és nem toppan elébe valaki, aki azt vitatja, hogy ehhez csak neki van joga, hogy ez kizárólag az övé! Még emlékszem azokra az időkre, amikor néhány indián, aki egy kis lármát csapott a határban, lázba hozta az egész tartomány fehér lakosságát; a férfiak fegyvert ragadtak, és katonaságot hívtak távoli államokból segítségül; a templomokban imádkoztak, és az asszonyok rémüldöztek, és senki sem tudott aludni, mert az irokézek a hadiösvényre léptek, és az átkozott mingók kiásták a csatabárdot. És mi történik ma? Az ország kiküldi hajóhadát távoli, idegen vizekre; több ágyúnk van, mint valamikor puskánk, és szükség esetén katonák tízezrei állnak rendelkezésünkre. Ez a különbség egy tartomány és egy birodalom között, kedveseim, és akármilyen nyomorúságos öregember vagyok is, mindezt átéltem, mindezt láttam.

- Abban senki sem kételkedik, öreg! Mindenki tudja, mennyit látott, mennyit tapasztalt! - mondta Paul. - De Ellen még mindig retteg a sziúktól, és miután ennyi érdekes dolgot mesélt nekünk, talán megjelölhetné az irányt, amerre a raj tovaszálljon.

- Hogyan?

- Azt mondom, Ellen rettenetesen fél, és a füst már oszladozik. Talán okos lenne elindulni.

- Igen, az okos lenne. Egészen elfelejtettem, hogy ég a préri körülöttünk, és a sziúk úgy lesnek ránk, mint az éhes farkasok. Ha egy ilyen fejben dolgozni kezd az emlékezet, akkor csak a múltat látja, és elfelejti a jelent. Igazatok van, gyermekeim. Legfőbb ideje, hogy útra keljünk, hiszen hátravan még a neheze. Könnyű a tüzet kijátszani, hiszen a tűz csupán egy dühöngő

elem. Még egy szürkemedvét sem nehéz szimatjától eltéríteni, hiszen az ösztön nemcsak vezeti, de néha el is vakítja az állatot. De port hinteni egy csavaros eszű sziú szemébe, már sokkal nehezebb feladat!

Akármilyen kockázatosnak tartotta is az utat, az öreg most már gyorsan nekikészülődött, és szólt a fiataloknak, hogy üljenek lóra. A szegény állatok reszketve álltak ott, amíg a tűz vadul tombolt körülöttük. Most olyan szemmel látható örömmel vették hátukra lovasaikat, hogy nem volt kétséges, fürgén emelik majd a lábaikat. A trapper átengedte lovát a doktornak, és kijelentette, hogy ő maga inkább gyalogol.

- Nem szoktam meg, hogy mások lábát vegyem igénybe, nem a magamét - mondta. - Az én lábam már egészen zsibbadt a semmittevéstől. Azonkívül, ha lesből ránk támadnak, ami nagyon könnyen megtörténhetik, a ló gyorsabban elszalad egy emberrel, mint ha kettő ül a hátán. Ami engem illet, nekem már körülbelül mindegy, hogy az életem néhány nappal tovább tart-e vagy megrövidül. Ha sorsom úgy akarja, húzzák le a sziúk skalpomat! Nem nagy dicsőség egy ősz hajjal borított skalpot zsákmányolni. Mit érnek vele? A tudásomat és tapasztalataimat nem kapják meg.

Társai megint türelmetlenül hallgatták, de senki sem szakította félbe. Csak a doktor sóhajtott egy nagyot elvesztett csacsija miatt, egyébként örült, hogy nem kell gyalog szaladnia társai után. Néhány perc múlva a méhvadász katonásan jelentette, hogy a csapat menetkész, és az öreg ki is adta a parancsot az indulásra.

- Figyeljenek szüntelenül keleti irányba - mondta, miközben hosszú léptekkel rótta a még füstölgő,

fekete prérit. - Lám, itt senkinek sem kell attól tartania, hogy a lába megfázik. Az irány, mint mondtam, kelet. Majd ha megpillantanak egy ragyogó fehér csíkot, mely úgy csillog a füstön keresztül, mint egy ezüstből vert öv, akkor vízhez jutottunk. Csodaszép folyó vár ott ránk, széles és sebes sodrású, amilyen tucatszám akad ezen az óriási prérin, persze nem közel egymáshoz. A természet ott pompásabb, mint máshol, csak éppen a fák hiányzanak. Nyissák ki jól a szemüket, hogy el ne mulasszák a csillogó ezüstcsíkot. Mert biztonságban csak akkor leszünk, ha átkeltünk a folyón, amely elnyeli nyomainkat.

A legnagyobb csendben folytatták útjukat. Az öreg különösen akkor kötötte lelkükre az elővigyázatosságot, amikor egy-egy füstfelhőbe kerültek. Sok ilyen ködszerű füstfelhő gomolygott a síkság fölött, különösen olyan helyeken, ahol a tűz valami horpadásban felgyülemlett víz vagy tócsa mellett viharzott el.

Már majdnem egy mérföldet lovagoltak anélkül, hogy a várva várt folyót megpillantanák. A tűz még nem aludt ki teljesen; imitt-amott fellobbant még a messzeségben, valahányszor a szél szerteszórta a füstfelhőket; hamarosan újabb hatalmas füstgomolyag nyomult a helyükbe, megint elzárva a kilátást. Az öreg újra nyugtalankodni kezdett. Hirtelen megállt, puskáját leeresztette a földre, és tűnődve bámult valamire a lába előtt. Middleton és a többiek utolérték - az öreg ugyanis, mint vezetőhöz illik, mindig jóval előttük lépkedett -, és megkérdezték, miért állt meg.

- Nézzék csak - felelte az öreg, és egy elhullott lóra mutatott, mely félig elégett, és egy fa tövében hevert. - Ebből is láthatják a préritűz szörnyű erejét. A föld itt nedves, és a fű magasabb, mint máshol. A szegény állat itt keresett menedéket, de utolérte a tűz. Nézzék a

csontjait, a megperzselt, megrepedezett bőrét, vicsorgó fogait! Ezer tél sem pusztíthatta volna el alaposabban, mint a tűz egy perc alatt.

- Ez lett volna a mi sorsunk is, ha álmunkban kap el a tűz - mondta Middleton.

- Azt nem állítanám. Az ember eszesebb a lónál, és inkább megtalálja a menekülés útját.

- Könnyen lehet, hogy a ló már régebben hullott el, és a tűz csak a tetemét találta itt - vélte Paul -, különben a ló is elszaladt volna.

- Nézzék a nyomait a nedves földön. Itt láthatják a patáinak a nyomát, mellettük pedig - hát ez mi? Szavamra, egy mokasszin nyoma! A ló gazdája is itt volt, és erőlködött, hogy továbbhajszolja. De hiába, ilyen a ló természete: tűz esetén elveszti a bátorságát, és csökönyösen megáll, ahol megtorpant.

- Lehetséges. De ha lovasa is volt, hová lett?

- Bizony, elég titokzatos - felelte a trapper, és lehajolt, hogy alaposabban megvizsgálja a talajt. - Igen, igen, világosan meg lehet ismerni..., itt tusakodás folyt..., az ember mindent elkövetett, hogy lovát megmentse, és talán sikerül is neki, ha a tűz nem éri utol olyan hamar!

- Ide nézzen, bácsikám! - vágott a szavába Paul, aki vagy húszlépésnyire tőle olyan helyen állt, ahol a föld szárazabb és a fű silányabb volt. - Akár két lóról is beszélhet. Mert amott fekszik még egy.

- A fiúnak igaza van! Mit jelentsen ez? Talán a sziúk beleestek a saját csapdájukba? Megesik néha, és tanulságos, elrettentő példa a gazfickók számára! De nézd csak, egy vaspánt! A nyavalyások fehér

emberekkel kerülhettek kapcsolatba, a lószerszámon vascsatok is voltak. Hogy kerülhettek ide? Egy sziú csapat alighanem keresésünkre indult a fűben, és közben a társaik felgyújtották a prérit. Most aztán megkapták a magukét! Lovaikat elvesztették, és örülhetnek, ha megmentik a saját bőrüket. De az is lehet, hogy már útban vannak az örök vadászterületek felé.

- Miért nem segítettek magukon úgy, mint mi? - kérdezte Middleton, miközben lassan ballagtak a másik lótetem felé.

- Nem tudom. Nem minden indiánnak van kovája és acélja, nem is szólva az olyan pompás serpenyőről, amellyel az én öreg puskám fel van szerelve. Sok időbe telik, amíg két száraz fadarabból tüzet lehet csiholni, és különben sem volt sok idejük a fejüket törni. Ezt abból a lángoló csíkból is láthatjátok, amelyet odaát kerget a szél: minden percben fellobog, mintha puskaport szórtak volna az útjába. Könnyen lehet, hogy az egész eset nemrég történt, talán csak tíz perce, hogy itt dühöngött a tűz, ahol most állunk. Jó lesz készenlétbe helyezni fegyvereinket. Nem mintha szeretném, ha harcra kerülne a sor, isten őrizz! De ha már harcolni kell, mindig jó, ha az első lövést mi adjuk le.

- Mondhatom, furcsa állat lehetett ez, öreg! - jegyezte meg Paul, aki felemelte a második elhullott ló gyeplőjét, helyesebben kötőfékét, mialatt a többiek - nagy igyekezetükben, hogy továbbjussanak - már hátuk mögött hagyták a tetemet. - Ilyen lovat még soha életemben nem láttam! Se feje, se patái!

- A tűz nem végez félmunkát - felelte a trapper, miközben a látóhatárt kémlelte, és igyekezett tekintetével áthatolni a füstfelhőkön, valahányszor a

szél rést hasított rajtuk. - Néhány perc elég neki, hogy egy egész bölényt hamuvá változtasson patástul, szarvastul, mindenestül. Fuj, Hektor, szégyelld magad! Ha a százados úr kutyája viselkedik így, mentségére szolgál, hogy még fiatal, és - bocsánat! - rossz nevelésben részesült. De egy öreg vadászkutya, aki annyi évet töltött az erdőben, csak nem morog és vicsorog egy megpörkölt ló hullájára, mintha azt jelentené a gazdájának, hogy szürkemedve nyomára bukkant!

- Én meg azt mondom, öreg, hogy ez nem ló.

- Micsoda? Nem ló? Lehet, hogy az ön szeme kitűnően felismeri a méheket meg az odvas fákat, de itt, a prériben... jóságos ég, a fiúnak igaza van! Igaza van! - ismételte a trapper, visszatérve arra a helyre, ahol a tetem hevert. - Hová is tettem a szememet? Egy megperzselt bölénybőrt lótetemnek néztem! Hiába, eljárt fölöttem az idő! Azelőtt nem történhetett volna meg velem, hogy ekkorát tévedjek. Messziről meg tudtam mondani, miféle állatot látok, mi a neve, a kora, a fajtája és így tovább!

- Sok természettudós még közelről sem tudja olyan könnyen eldönteni - dünnyögte a doktor.

- Hát csakugyan nem ló? - kiáltott fel Ellen.

- Nem bizony - felelte a trapper. - Egyszerű bölénybőr, szőrével befelé. A tűz úgy viharzott el fölötte, hogy jóformán meg se perzselte, mert az irha még egészen friss, és a tűz nem tudott belekapni. Az állatot nemrég ejthették el. Talán találunk még egy kis friss húst is a bőre alatt.

- Emelje fel, öreg! - biztatta Paul. - Ha a púpjából megmaradt egy darabka, bizonyára jól átsült, és

pompás falat lehet.

Az öreg szívből nevetett, lábát az irha alá dugta, és megpróbálta így felemelni.

Ekkor hirtelen megmozdult az irha, és alóla egy indián harcos ugrott elő.

XIV.
AZ ÁRULÓ HÓ

A következő pillanat meggyőzte a meghökkent társaságot arról, hogy a fiatal páni harcos áll előttük, akivel egyszer már találkoztak. Egy teljes percig nézték egymást néma csodálkozással és gyanakvással. Csakhogy a fiatal harcos csodálkozása sokkal tartózkodóbb és méltóságteljesebb volt, mint a fehéreké. Mialatt Middleton és Paul érezte, hogy a karjukba kapaszkodó Inez és Ellen mennyire remeg, az indián izzó szeme minden félelem nélkül suhant egyik arcról a másikra. Végre Battius doktor törte meg a csendet, amint felkiáltott:

- Íme, a préri embere! Remek példány!

- Lám, ez a titok nyitja - mondta az öreg trapper elégedetten bólogatva. - A fiú a fűben lapult, és a tűz álmában lepte meg. Mivel a lova megmakacsolta magát, és nem lehetett elvonszolni, gazdája egy friss bölénybőr alatt keresett menedéket. Nem is rossz ötlet, ha nincs nálunk acél és kovakő, hogy kopár tisztást égessünk magunk köré. Nyilván okos fiú ez, nemcsak bátor, jó lenne megnyerni útitársul. Megpróbálok összebarátkozni vele. - Indián nyelven folytatta: - Ismételten köszöntöm páni testvéremet. Úgy látom, a sziúk kifüstölték, akár egy mosómedvét.

A fiatal páni körbejártatta szemét, mintha még egyszer mérlegelné, milyen nagy veszélyből menekült meg, de a legkisebb izgalom sem látszott meg rajta. Könnyedén ráncolta homlokát, és így felelt:

- A sziúk gyáva kutyák. Ha meghallják a pánik csatakiáltását, az egész sziú nép reszket félelmében.

- Ez igaz. De a gazfickók minket üldöznek, és a nyomunkban vannak. Örülök, hogy egy harcossal találkoztam, akinek éles tomahawkja van, és gyűlöli ezeket a kutyákat. Gyermekeim fáradtak. Testvérem nem vinné el őket a falujába? De ha a sziúk követik nyomainkat, a sápadtarcú férfiak bátran szembenéznek velük, páni testvéremmel együtt.

A fiatal páni fürkészően szemügyre vette őket, egyiket a másik után. A férfiakkal hamar elkészült, és szemmel láthatóan meg volt elégedve velük. Azután Inez felé fordult. Pillantása, éppen úgy, mint első találkozásuk alkalmával, leplezetlen hódolatot fejezett ki. Majd Ellenre nézett, de tekintete újra meg újra visszatért a filigrán spanyol asszonykára, aki nyilván a legszebb és legtündéribb jelenség volt, akit valaha is látott, vagy elképzelni tudott. Csak akkor fordította el tekintetét, amikor látta, hogy Inezt zavarba hozza és nyugtalanítja. Ekkor kezét ünnepélyesen szívére tette, és szerény meghajlással így szólt:

- Fehér atyámat szívesen látjuk otthonunkban. Fiaival együtt vadásznak majd népem fiatal férfiai. Leányait körülveszik a páni lányok, és legszebb dalaikat éneklik fülükbe. Fehér fejű atyám főnökeinkkel szívja a békepipát.

- És ha a sziúkkal találkozunk? - kérdezte a trapper, aki tisztázni akarta a megállapodás legfontosabb

pontját is.

- A sápadtarcúak ellenségei érezni fogják a páni öklök erejét.

- Akkor jó. Most páni testvéremmel félrevonulunk tanácskozni, nehogy görbe ösvényre tévedjünk, és utunk a pánik falujába olyan egyenes legyen, mint a galambok röpte.

A fiatal harcos udvarias mozdulattal fejezte ki hozzájárulását. Mindketten félrevonultak, hogy tanácskozásukat ne zavarhassa meg senki. Mindössze néhány percig beszélgettek. Hamarosan visszajöttek, és az öreg így szólt:

- Nem tévedtem. Ez a pompás fiatal harcos - mert igazán szép, délceg és előkelő, bár kissé ijesztő hadiszínekre mázolta magát - közölte velem, hogy egy kis csapat élén felderítőútra indult. A prérin megtalálta a sziúkat, akik számos faluból gyűltek össze bölényvadászatra. A gaz ördögök olyan sokan voltak, hogy a maroknyi páni csapat nem támadhatta meg őket. Fiatal barátunk ezért futárokat küldött a páni falvakba, és erősítést kért. Elszánt fickó lehet, hogy egész egyedül követte a sziúk derékhadát, az oldalukon maradt, mint egy bögöly, végül azonban kénytelen volt, akárcsak mi is, a magas fűben keresni fedezéket. De hallottam tőle egyebet is, ami cseppet sem vált örömömre. Azt meséli, hogy a ravasz Matori, ahelyett, hogy megverekedett volna a squatterrel, kiegyezett vele, és a legjobb cimborák lettek. Most mind a két banda a mi életünkre tör, Bushék meg a sziúk egyaránt. Bekerítettek minket, és a felperzselt préri mögött lesnek ránk, hogy kitöltsék rajtunk bosszújukat.

- Honnan tudja mindezt? - kérdezte Middleton. -

Honnan tudja, mit csinál Bush és Matori?

- Hogy honnan tudja? Hát újságok nem jelennek meg a prérin, és ki se dobolják a híreket, mint a telepesek falvaiban; az asszonyok sem dugják össze a fejüket, hogy elpletykálják, mi újság! Mégis tudja. Ez éppen az indiánok tudománya. A szabadban tanulta meg, és nem valami dohos tanteremben - talán ez a legszebb az egészben. Nyugodjék meg, százados úr, amit ez az ember mond, színigaz.

- Mindenesetre ésszerű - mondta Paul -, és éppen ezért bizonyára igaz. Én a magam részéről nem kételkedem benne.

- Mérget vehet rá, fiatalember. Megtudtam tőle azt is, hogy öreg szemem még elég megbízható - a folyó csakugyan itt van a közelben, alig másfél mérföldnyire tőlünk. A préritűznek mi is köszönhetünk valamit, a folyóhoz vezető utat füstbe burkolta. Páni barátunk is azt mondja, hogy legjobb lesz a folyón átkelni, mert a víz elmossa nyomainkat. Legsürgősebb, hogy túl legyünk a folyón, akkor aztán isten segítségével meg egy kis erőfeszítéssel eljuthatunk a páni farkasok falujába.

- Akkor máris túl sok időt fecséreltünk el - mondta Middleton. - Gyerünk tovább!

Az öreg helyeslőn bólogatott, és folytatták útjukat. A páni vállára kapta bivalybőrét, és a menet élén haladt. Csak néha-néha nézett lopva hátra, vajon nem maradnak-e le. Egy óra múlva megérkeztek a folyó partjára. Ez csak egyike volt a sok-sok folyónak, mely messze földről viszi felgyülemlett vizét a Missouriba, és azután a Mississippin keresztül az óceánba. Nem volt mély folyó, de árja erős, és vize meglehetősen zavaros.

A lángok felperzselték a füvet egészen a part szegélyéig. A felmelegedett hullámok gőzölögtek a hűs reggeli levegőben. Az egész völgyet megfeküdte a füst, a folyó ágyát szürkésfehér páratömegek lepték el. A trappernek nagyon tetszett a dolog, ráncos szeme vidáman villant Inezre, miközben lesegítette a ló hátáról.

- A ravasz gazfickók elszámították magukat! - mondta. - Talán magam is szívesen felgyújtottam volna a prérit, hogy ez a füst eltakarja mozdulatainkat. A kegyetlen fajzat akaratlanul is szívességet tett nekünk. Ami a préri felgyújtását illeti, régi fogás, amit fiatalabb koromban magam is nemegyszer sikeresen gyakoroltam. Jöjjön, asszonyom, lépjen csak le bátran! Képzelem, milyen nehéz út volt ez egy elkényeztetett asszonyka számára. Istenem, hány ilyen fiatal, gyengéd, erkölcsös leánykát, szebbnél szebb virágszálat láttam hősiesen viselkedni a régi indián harcok idején! A férfiakkal vetekedtek bátorság dolgában a legnagyobb szörnyűségek közepette! Nyugodtan támaszkodjék a karomra! Még egy negyed mérföld, és már a túlsó parton leszünk, a víz pedig megszakítja nyomainkat.

Paul ezalatt Ellent segítette le a ló hátáról, és töprengve nézte a folyó kopár partját, melyen, ameddig a szem ellátott, egyetlen fát sem lehetett felfedezni, legfeljebb néhány megperzselt bokrot.

- Ettől a folyótól többet vártam, öreg! - kiáltotta mogorván a trapper felé. - Szép kis patak, nem mondom, vagy nevezze folyónak, ha jólesik, de mit érünk vele? A sodra olyan erős, hogy ember legyen, aki át tud jutni rajta.

- Amíg a hegyek vizei táplálják, nagyon komoly folyó,

meglehetősen széles, és gyors sodrú. De nyáron nemegyszer úgy gázoltam át rajta, hogy még a térdem sem lett vizes.

- Csakhogy nyárig nem várhatunk - felelte Paul türelmetlenül. - Csak nem képzeli, hogy Ellen meg a százados úr felesége át tud úszni rajta?

- Arra egy pillanatig sem gondoltam. De itt vannak a jó sziú lovacskák. Fogadjunk, hogy úgy átúsznak ezen a vízen, akár a szarvasok!

- Nézze csak, öreg - mondta Paul, és ujjaival végigszántott bozontos haján, mint mindig, valahányszor bajba került -, az úsztatás nekem gyerekjáték, sőt szükség esetén még a leghidegebb napon is átúsztatnék ezen a folyón. De nem rólam van szó, hanem Nelliről! Nem hiszem, hogy meg tudna ülni a ló hátán, amikor a víz úgy örvénylik körülötte, mint a legerősebb sodrású malompatak. Egy dolog mindenesetre bizonyos: kizárt dolog, hogy a két hölgy szárazon átjusson a túlsó partra.

- Sajnos, igaza van - csóválgatta fejét az öreg. - Valamit ki kell találni, különben itt maradunk.

- Mi lenne, ha mi átgázolnánk, és vállunkon vinnénk át a hölgyeket? - kérdezte Middleton.

- Ezt maga sem gondolja komolyan - felelte a trapper. - A víz sokkal mélyebb, semhogy meg lehetne próbálni.

A páni harcoshoz fordult, és megmagyarázta neki, miről tanácskoznak: nem látják semmi módját annak, hogy a nőket átvigyék a túlsó partra. A fiatal harcos komoly arccal, figyelmesen meghallgatta, azután újra vállára kapta a bölénybőrt, és intett az öregnek, hogy segítsen. A trapper tüstént megértette, mi a szándéka.

A két férfi szarvasbőr szíjakkal úgy széthúzta a bölényirhát, míg olyan nem lett, mint egy kifeszített és megfordított esernyő. Szíj volt náluk elég, és néhány könnyű fadarabot is kerítettek, hogy segítségükkel az ernyőt kifeszítve tarthassák. Ezt a rögtönzött csónakot aztán haladéktalanul vízre bocsátották. Az indián intett a nőknek, hogy üljenek bele. De sem Inez, sem Ellen nem merte rászánni magát, még Paulnak és Middletonnak sem engedték meg, hogy kipróbálja, amíg az öreg trapper meg nem nyugtatta őket, hogy a furcsa jármű baj nélkül elbír még jóval nagyobb megterhelést is. Erre a férfiak segítségével, szabódva és tétovázva, beültek a bőrcsónakba.

- Hadd legyen a páni a kormányos - mondta a trapper. - Az én kezem már nem olyan erős, mint régen, az ő keze-lába meg kemény, akár a diófa. Bízzunk csak mindent a páni bölcsességére.

A két jenki kénytelen-kelletlen belenyugodott, hogy tétlen szemlélője legyen a kalandos átkelésnek. Feszült figyelemmel nézték, hogyan birkózik meg a páni a nehéz feladattal. A fiatal harcos gyors pillantást vetett a három indián lovacskára, nagy szakértelemmel Matori paripáját választotta ki közülük, a hátára pattant, és benyargalt a folyóba. Lándzsáját megfordítva, tompa végét nekifeszítette a bölényirhának, és ily módon tologatta ár ellen a könnyű jószágot. A gyeplőt lova nyakába dobta, és rábízta, hogy legjobb tudása szerint igyekezzék a túlsó partot elérni. Így mindkét keze szabad volt, és ügyesen hajtotta a csónakot maga mellett és maga előtt a tajtékzó hullámokon keresztül. Middleton és Paul a két másik lovon követte, és óriási erőfeszítéseket tett, hogy lehetőleg a közelében maradjon. Végül a fiatal harcosnak sikerült a két nőt biztonságosan partra tennie; csupán nekik és a

nézőknek volt izgalmas a dolog, a páni meg a paripa is olyan nyugodtan viselkedett, mintha nem történt volna semmi szokatlan vagy különös. Mihelyt elérték a túlsó partot, az indián kihúzta a rögtönzött csónakot a vízből, és pillanatok alatt szétszedte; az irhát megint vállára dobta, a léceket karja alá csapta, és szó nélkül visszaúsztatott a folyón, hogy csakhamar hasonló módon átsegítse az ott maradt két embert is.

- Látja, kedves doktor - mondta az öreg trapper, amikor látta, hogy az indián másodszor is benyargal a vízbe -, most már tudom, hogy ebben a fiúban van hűség és becsület. Mindjárt gondoltam, mert nemcsak jóképű, de tekintete is nyílt és őszinte. Persze az embert csalódás is érheti, a szél sem lehet szeszélyesebb, mint ezek a vadak, ha egyszer beléjük bújt az ördög. Ha most nem pánival, hanem sziúval lenne dolgunk, vagy a gonosz és kegyetlen mingók egyikével, akik nemrég még csapatostul kószáltak York erdőségeiben - nemrég! úgy gondolom, hatvan esztendővel ezelőtt -, akkor már csak a hátát láttuk volna, az arcát soha többé. Titokban aggódtam is, amikor láttam, hogy a legjobb lovat választja ki. Ha a szándéka alattomos, ezzel a lóval olyan könnyen elhagyott volna minket, mint egy fürge galamb a dühösen károgó, lomha szárnyú varjakat. De, mint látja, rendes gyerek ez. És jegyezze meg: ha egy indián egyszer barátságába fogadta, hű barátja marad, amíg tisztességesen bánik vele, és nem él vissza a bizalmával.

- Milyen messze lehet innen ennek a szélesen hömpölygő folyónak a forrása? - kérdezte Battius, miközben aggódva nézte a kavargó, szennyes vizet.

- Az évszaktól függ. Most például alaposan elfáradna, amíg eljutna a Szikláshegységig, ahol ered. De vannak idők, amikor a folyó ágyában is felsétálhat, mégpedig

kényelmesen és száraz lábbal. Ha néhány hónap múlva újra eljönne ide, a tajtékozó víz helyén futóhomokot találna.

Battius mély töprengésbe esett. Közben a páni visszaérkezett az innenső partra, és hamarosan megint összeeszkábálta az irhacsónakot. Az öreg trapper óvatosan beült, kutyáját gondosan elhelyezte a két térde közt, és intett Battiusnak, hogy szálljon be harmadiknak. A doktor egyik lábát a könnyű járműbe tette, mint egy elefánt, ha bizonytalan talajra lép, és ki akarja próbálni, mielőtt ránehezednék. Az öreg már félrehúzódott, hogy helyet szorítson neki, de a doktor visszahúzta a lábát.

- Tisztelt vadász úr - mondta fejcsóválva -, ez a bárka nem tetszik nekem. Valami belső hang int, hogy ne bízzam rá magam.

- Mi baja? - kérdezte az öreg bosszúsan.

- A jármű alakja nem felel meg a tudományos követelményeknek..., arányai sem olyanok, hogy egyensúlya biztos legyen.

- Mi a fene! Nem mondom, láttam már csinosabb csónakot is. Nem olyan jó, mint egy nyírfaháncsból készített kenu, de azért megteszi.

- Ez a teknő, tisztelt vadász úr, soha nem jut át a túlsó partra!

- De hiszen saját szemével látta, hogy az imént átjutott!

- Igen, de az kivételesen szerencsés eset volt. Az a kivétel, mely csak megerősíti a szabályt. Ha általában a kivétel után igazodnánk, az emberiség nem jutna

messzire. Ez a csónak olyan a vízi járművek közt, mint az állatvilágban egy monstrum - egy torzszülött!

A doktor aggályait megerősítette az a vitatkozóhajlandóság is, melynek gyakran tanújelét adta. Talán most is parázs vita kerekedett volna, ha nem üti meg fülüket ebben a pillanatban egy hatalmas ordítás, mely olyan volt, mint valami vészjósló, emberfölötti, természetellenes hang. A fiatal páni harcos, aki komoly arccal és bámulatos türelemmel várta a számára teljesen érthetetlen vita végét, most felkapta fejét, mint egy szarvas, ha szimata veszélyt jelez. Feszülten figyelt, és az iménti ordítás csakhamar megismétlődött:

- I-á! I-á!

A trapper meg a doktor most már megismerte az elveszettnek vélt szamár hangját. Battius már fel akart kapaszkodni a parton, hogy elébe siessen, de ekkor feltűnt Asinus a szemhatáron. Vágtatva közeledett, de nem egyedül, hanem egy indiánnal a hátán, aki vadul rugdosta, és hajszolta előre. A kíméletlen lovasban az öreg trapper tüstént Weuchára ismert.

Amikor a sziú megpillantotta a két fehér embert, hosszan elnyújtott, fülsértő rikoltozást hallatott, amelyet részint ujjongásnak, részint figyelmeztetésnek lehetett értelmezni. A figyelmeztetés persze nem a két fehérnek szólt, hanem a többi sziúnak, aki alighanem Weucha nyomában a folyó felé közeledett. Ez a rikoltozás gyorsan véget vetett a trapper és a doktor vitájának. Az a bizonyos belső hang, mely Battiust az imént még óva intette ettől a megbízhatatlan és szabálytalan alakú csónaktól, most hirtelen elhallgatott. Battius hanyatt-homlok beugrott a csónakba, olyan hirtelen, hogy a jármű majdnem felborult, és már-már igazolta a tudós aggályait. Ám a

következő pillanatban a fiatal páni a vízbe ugratott, és teljes erejével küzdött az ár ellen. Nemcsak erejére, de minden bátorságára is szükség volt, mert már záporoztak a nyilak a csónak felé. Weucha rikoltozása vagy ötven sziút csábított a partra; szerencsére nem volt köztük magasabb rangú harcos, aki íj helyett karabéllyal lett volna felszerelve. De a menekülők még a folyó közepét sem érték el, amikor maga Matori is feltűnt a parton; a következő pillanatban eldördült a puskája is, de nem talált el senkit. A trapper több ízben is vállához emelte fegyverét, de mindig meggondolta, nem sütötte el. A páni harcos szeme felvillant, mint a pumáé, amikor az ellenséges sziú törzs ennyi harcosa bukkant fel előtte. Karját magasra emelte, és torkaszakadtából a páni törzs csatakiáltását küldte feléjük. Ez a kihívás vérig bosszantotta a sziúkat. Gondolkozás nélkül a folyóba ugrottak. A víz szinte nyüzsgött a sok lótól és lovastól. Félelmetes versenyfutás kezdődött. A dakoták lovai még pihentek voltak, és egyiknek sem kellett vinnie mást, csak a gazdáját. Nem csoda, hogy az üldözők egyre jobban közeledtek. A trapper tekintete a sziú lovasokról a páni harcosra siklott, de az ifjú arcán nyomát sem látta a félelemnek.

Komoran összeráncolt homloka és összeszorított ajka nem fejezett ki egyebet, csak megvetést és gyűlöletet.

- Szereti az életét, doktor? - kérdezte az öreg olyan nyugodtan, hogy Battius kétszeresen megrémült.

- Az életet... igen..., de nem önmagáért - hebegte, és tenyerével egy kis vizet merítve a folyóból, megnedvesítette homlokát. - A tudománynak szüksége van az én életemre. A természet...

- Igen, igen, a természet - dünnyögte az öreg -, a maga gyáva és silány természete. Ennek a fiatal páninak az

élete semmivel sem ér kevesebbet, mint egy kormányzóé valamelyik államban odaát, és könnyen megmenthetné, ha cserbenhagyna minket. De esze ágába se jut. Hűséges bajtárs, fiatal, és mégis igazi férfi. Én már eleget éltem, és zokszó nélkül elfogadom, amit sorsom rám mér - a maga élete meg, doktor, annyit sem ér az emberiség számára, mint egy száraz kóró, hiába emlegeti, hogy szüksége van rá a tudománynak! Szégyenkezem, ha arra gondolok, hogy egy ilyen pompás és derék indián ifjú feláldozza életét két száraz kóró kedvéért, mert magam is csak az vagyok, már a korom miatt is! Így hát azt ajánlom, ne fogadjuk el tőle az áldozatot. Ha maga is hozzájárul, szólok neki, hogy bízzon minket a sorsunkra. Megkérem, hogy meneküljön, amerre lát, velünk ne törődjék.

- Protestálok! - kiáltott fel a természettudós rémülten. - Ez az ötlet egészen természetellenes! Árulás a tudomány ellen! De különben is, nézze csak, milyen gyorsan siklik ez a pompás csónak! Még néhány perc, és a túlsó parton vagyunk.

Az öreg mosolygott a doktor heves tiltakozásán. Aztán megcsóválta fejét, és így szólt:

- Istenem, milyen szégyenletes dolog is a félelem! Egészen kiforgathat valakit emberi mivoltából! Elnyom benne mindent, ami szép, és kihoz belőle mindent, ami rút! Istenem, a félelem, a gyáva félelem!

De már nem volt idő elmélkedni. A dakoták lovai eljutottak a folyó közepébe. A sziúk diadalordítása betöltötte a levegőt. Ebben a pillanatban feltűnt a parton Paul és Middleton. Miután a nőket elrejtették egy közeli bozótban, visszarohantak a partra, és vállukhoz kapták puskájukat.

- Üljetek lóra, és meneküljetek! - kiáltott rájuk a trapper. - Ha drága nektek a két asszony élete, gyorsan lóra! Nyargaljatok, és bízzatok minket isten kegyelmére!

- Hajtsa le a fejét, öreg! - kiáltott vissza Paul. - Kuporodjatok le mindketten! A sziú sátán ott van éppen a hátatok mögött! Helyet egy kentuckyi golyónak!

Az öreg trapper hátrafordult. Látta, hogy Matori megelőzte társait, és már-már utoléri a csónakot. Lehajtotta fejét, és a következő pillanatban elsüvített fölötte a golyó. Csakhogy Matori, akinek a golyó szólt, éppen olyan fürge volt, mint a kéz, mely célba vette. Látta, hogy a sápadtarcú megnyomja a ravaszt, és abban a pillanatban a vízbe vetette magát. A gazdátlanul maradt ló felhorkant rémületében, felágaskodott a vízben, majd visszazuhant, és a vad ár magával sodorta. Körös-körül piros lett a víz a megsebzett állat vérétől.

A dakota főnök nemsokára felbukkant a víz színére, és erős karcsapásokkal legközelebbi harcosa felé úszott, aki tüstént átengedte neki lovát. De a többi sziú, mihelyt főnökét lezuhanni látta, elvesztette fejét, és teljesen megzavarodott. Abbahagyták az előrenyomulást, további parancsra vártak - közben pedig a kis lélekvesztő elérte a túlsó partot.

A sziú harcosok egy helyben úszkáltak, lovaik a vizet taposták. Szemmel láthatóan tétováztak, nem merték megközelíteni a partot, amelyet ilyen félelmetes lövészek védtek. Az indián óvatosság legyőzte a bosszúvágyat. A lovakkal is alig lehetett már bírni. Matori visszavezette csapatát arra a partra, ahonnan támadásra indultak.

- Most már üljetek fel végre a lovakra, és vigyétek fel a nőket arra a kis dombra! - mondta a trapper. - Onnan már látni lehet a következő folyót. Ha eléritek, gázoljatok bele, és a medrében tegyetek meg legalább egymérföldnyi utat, arccal mindig a nap felé. Akkor megláttok egy homokos fennsíkot, ott találkozunk! Lóra, ha mondom! Én meg ez a fiatal páni, no meg a doktor is, aki félelmetes harcos, elegen vagyunk ahhoz, hogy tartsuk a partot. Úgy látom, elég, ha mutatkozunk, egyebet nem is kell tennünk, hogy azt a bandát elriasszuk!

Middleton és Paul nem felelt semmit. Gyorsan lóra pattantak, és eltűntek a trapper szeme elől. Örültek, hogy a hátuk félig-meddig biztosítva van váratlan támadás ellen. Húsz-harminc perc telt el a legnagyobb csendben, a sziúk a túlsó parton akkor kezdtek újra mozgolódni. A jelek szerint újabb támadásra határozták el magukat. A trapper tisztán látta Matorit, amint harcosai körében áll, és szenvedélyes mozdulatokkal mutat a túlsó partra. Nyilván új parancsot adott ki, de még mindig nem történt semmi. Végül a sziúk vad ordításban törtek ki. A látóhatáron feltűnt Ishmael a fiaival. Hamarosan mindkét csapat a folyó partján, a víz mellett tolongott. A squatter alaposan szemügyre vette a helyzetet, és mintha csak puskáját akarná kipróbálni, egy golyót küldött át a túlsó partra. Szerencsére nem talált el senkit, mert a golyó a nagy távolság ellenére is olyan erővel csapódott a földbe, hogy könnyen halált okozhatott volna.

- Most már igazán mehetünk! - kiáltott fel Obed. - Elég hosszú ideig védtük a partot, és fedeztük a társaság visszavonulását. Derekasan helytálltunk, most már gondoljunk a saját bőrünkre is!

Az öreg hátranézett. Látta, hogy a lovasok már

eljutottak a dombtetőre, sőt el is tűnnek mögötte. Hála istennek, túl vannak az út legveszedelmesebb szakaszán - gondolta megkönnyebbülten. Megparancsolta a doktornak, hogy üljön fel az ott maradt egyetlen ló hátára, és igyekezzék a társaságot utolérni. Ő maga és a fiatal páni még várt néhány percig, aztán olyan ügyesen vonultak vissza, hogy az ellenség még sokáig törte a fejét azon, hogy miben sántikálnak. Valami nagyon ravasz ellentámadásra számítottak. Valójában már javában távolodtak, ugyanabban az irányban, mint a többiek, csak jóval rövidebb ösvényt választottak, melynek megvolt az az előnye is, hogy kihasználta a talaj egyenetlenségeit, és mindvégig elrejtette őket a sziúk szeme elől. Végül pontosan ott lyukadtak ki, ahol Middletonék a folyó ágyából, illetve a majdnem száraz mederből előbukkantak.

- Ez is valami, hogy eljutottunk idáig - mondta a trapper. - Most keressünk egy jó helyet, ahol öt-hat óra hosszat pihenhetünk.

- Pihenni? - kiáltott fel a doktor aggódva. - Tisztelt vadász úr, én amondó vagyok, hogy a világért se álljunk meg. Szedjük a lábunkat, amilyen gyorsan csak tudjuk!

Middleton és Paul is ezen a véleményen volt. Az öreg türelmesen meghallgatta őket, aztán így válaszolt:

- Nincs elég lovunk, és gyalogosan nem lehet lovakkal versenyt futni. Azt hiszitek, a sziúk még nem keltek át a folyón? Bizonyára buzgón keresik már a nyomainkat. Szerencsére megfürdettük lábunkat a folyó vizében, és talán más csel is kínálkozik még, hogy túljárjunk az eszükön. Csak az a baj, hogy a préri nem erdő, ahol a lábnyom olyan fontos, és könnyű valakit elveszteni. A prérin csak egy dombra kell

felkapaszkodni, és olyan messze látunk, akár a sólyom. Itt könnyű a menekülőt felfedezni. Nem, ennek nem tehetjük ki magunkat. Várjunk, míg besötétedik, és este majd folytatjuk utunkat. - Amikor látta, hogy társai savanyú arcot vágnak, így folytatta: - Hallgassuk meg a páni harcos véleményét. Okos és bátor fiatalember, és ismeri a sziúk harcmodorát. Mit gondol, testvérem, elég hosszúak már a nyomaink? - kérdezte páni nyelven.

- A sziú hal talán, és a vízben is megtalálja nyomainkat?

- Nem, nem, de az én fiataljaim azt hiszik, jó lenne a nyomokat annyira meghosszabbítani, hogy átfogják a prérit.

- Matorinak nem kerülhetjük el a figyelmét.

- Testvérem mit tanácsol?

A fiatal harcos felnézett az égre, mintha tűnődve vizsgálgatná a felhőket, majd kijelentette:

- A sziúk szeme éles. Feküdjünk le a magas fűbe.

- Ugyanúgy gondolja, mint én - bólintott az öreg trapper, aztán lefordította barátainak a páni harcos szavait. Middleton beletörődött. Belátta, hogy veszedelmes mutatkozni. Gyorsan kerestek egy megfelelő helyet. Inezt és Ellent elrejtették a meleg bölénybőr alá. Átlagos szem nemigen fedezhette fel őket a magas fűben. Paul és a páni megbéklyózták a lovakat, és lefektették a földre. Bőséges takarmányt raktak eléjük, aztán nyugodtan ott hagyták őket a fűben. Végül a férfiak a maguk számára is hasonló búvóhelyet kerestek.

Jó néhány órán keresztül feküdtek a legnagyobb csendben. Végül a páni felkapta fejét, de ugyanakkor már a trapper is figyelmesen hallgatózott. Mindkettőjük fülét egy halk sóhajtás nesze ütötte meg. De nem sóhajtás volt, hanem Inez álmélkodó suttogása. Az öreg trapper és a fiatal indián harcra készen felugrott, és most már ők is álmélkodtak.

Fehér világot láttak maguk körül. A végtelen prérit, a hullámzó dombokat, a szerteszórt bokrokat fehéren csillogó hótakaró borította.

- Teremtő atyám, végünk van! - kiáltott fel az öreg, és kétségbeesetten nézett körül. - Most már tudom, testvérem miért nézte olyan hosszasan a felhőket. Hát bekövetkezett a legrosszabb. Ebben a fehérségben még egy mókus nyomát is észre lehet venni. De hiába is szaladnánk. Már késő! Ott jönnek a gazfickók! Feküdjetek le! Hátha nem fedeznek fel rejtekhelyünkön, bár nagyon kevés reményem van rá.

A következő pillanatban valamennyien újra lehasaltak, és aggódó pillantással lestek ki a fűszálak között. Vagy félmérföldnyi távolságban megpillantották a sziúkat. Körben nyargaltak, de a kör egyre kisebb lett, mintha pontosan azt a helyecskét akarták volna közrefogni, ahol a szökevények rejtőzködtek. A rejtvényt nem volt nehéz megoldani. A hó már régen leesett, alig fél órával azután, hogy Middletonék lepihentek, de a magas fű védelme alatt csak jóval később vették észre. Közben a sziúk akkora távolságot nyargaltak be, melyhez legalább két óra kell. Miután sehol sem láttak nyomokat a hóban, bizonyosak lehettek benne, hogy a menekülők mögöttük vannak. Most már nem kellett más, csak a sziúk kitartó türelme. Körben nyargaltak, és a kört egyre szűkebbre vonták, tudva, hogy előbb vagy utóbb elérik céljukat.

A veszély percről percre nőtt. Paul és Middleton lövésre készen tartották puskájukat. Matorira lestek. A sziú főnök végre felbukkant, és szemével a bozótot fürkészve közeledett. Vártak, míg ötvenlépésnyire ér, és mintha összebeszéltek volna, egyszerre szorították vállukba a puskát, és ugyanabban a pillanatban sütötték el. A két závár nagyot kattant - más semmi sem történt.

- Elég! - kiáltotta az öreg, és méltóságteljesen felemelkedett. - Én magam távolítottam el puskátokból a fojtást. Minden elhamarkodott tett biztos halált jelentene. Várjuk be sorsunkat, ahogy férfiakhoz illik. A félelem és jajveszékelés nem tesz jó benyomást az indiánokra.

Mihelyt a trapper alakja láthatóvá vált, a sziúk vad üvöltözésben törtek ki. A következő pillanatban vagy száz lovas rontott rájuk. Matori maga nyugodtan viselkedett, nem árulta el örömét a foglyok kézre kerítése fölött. Csak egyszer villant fel a szeme, amikor megpillantotta Inezt, aki rémületében már nem volt se élő, se holt. Middleton szíve elszorult, amint észrevette Matori pillantását.

A sziúk ujjongó öröme olyan nagy volt, hogy az első percekben észre se vették a fiatal páni harcost, aki mozdulatlanul állt, kissé félrehúzódva, és mereven, elgondolkodva nézett maga elé, mintha nem is látná az ellenségeit, hanem gondolatai egészen máshol járnának. Amikor a sziúk végre észrevették, akkor tört csak ki igazán a diadalordítás. Ilyen vad örömet még a trapper sem látott soha. A levegő megremegett a harsány kiáltástól, mely száz torokból tört ki egyszerre. Valamennyien ugyanazt a nevet üvöltötték. A trapper ebből tudta meg, hogy fiatal páni barátja nem más, mint a híres, rettegett, eddig

legyőzhetetlennek tartott páni törzsfőnök - Sziklaszív!

XV.
A SZIÚK FOGSÁGÁBAN

Néhány nap múlva hőseinket siralmas helyzetben látjuk újra. Dél van, és a színtér egy kisebb fennsík a termékeny róna fölött, amelyet számos kisebb-nagyobb folyó öntöz. A fennsíkhoz legközelebb hömpölygő folyó a Sziklás-hegységben ered, és a Missouriba torkollik. A táj sokkal derűsebb, és növényzete gazdagabb, mint az alacsony domboktól megszakított füves és mégis kopár, egyhangú prérié. Itt már sok a fa, sőt a fennsíkot észak felől meglehetősen sűrű erdő határolja. A völgyben emberi kéz munkájával találkozunk. Az indiánok itt a maguk módja szerint - sebtében és felületesen, minél kevesebb fáradsággal - néhány olyan növényt termesztenek, amely táplálkozásukat változatosabbá teszi. A kukorica például könnyen megterem, és a zab is "jól fizet". A termékeny völgy felett, a kis fennsíkon körülbelül száz sátor áll a legnagyobb összevisszaságban, rendezetlenül. Egy félig nomád, vagyis vándorló és félig már megtelepedett sziú horda tartósabb pihenőhelye ez, szinte már falunak is mondható. A sátrakat nem állították fel sorban, hanem minden indián ott húzta fel, ahol éppen eszébe jutott. Talán a víz közelsége volt az egyetlen szempont, mely a hely kiválasztásánál latba esett. A helyet semmi esetre sem lehetett katonai tábornak nevezni; az erdőtől eltekintve három oldalról teljesen nyitva állt, és nem nyújtott védelmet váratlan támadások ellen. Legfeljebb az erdővel ellenkező oldalon hömpölygő folyó nyújtott egy kis természetes védelmet. Aki az ilyen falvak keletkezését megfigyelte, első pillantásra látja, mi történt. A sziú nemzetség csak néhány napra

akart megpihenni itt. Az asszonyok és gyerekek jól érezték magukat, a folyó halban gazdag volt. A pihenő meghosszabbodott, és végül állandó tartózkodássá változott.

A sátrak a legkezdetlegesebb módon, állati bőrökből készültek. A kúp alakú, magas sátrak egy-egy családnak szolgáltak lakóhelyül. Minden sátor bejáratánál cölöpöt vertek a földbe, amelyen a sátor harcos gazdájának pajzsa, dárdája, íja és tegze lógott. A különféle edények pedig szerteszét hevertek a sátor körül a földön. Minden harcosnak - rangja szerint - egy, két vagy három felesége volt, akik együttesen tartották rendben a sátrat. A legtöbb sátor mellett egy cölöp állt; ezeken ringatóztak a szarvasbőr szíjakkal odaerősített, nyírfaháncsba pólyált, vörösbarna bőrű, pufók arcú, fekete hajú, síró vagy nevető sziú csöppségek. A nagyobbacska gyerekek a sátrak előtt és a sátrak közt játszottak, hancúroztak, hemperegtek. A fiúk már ebben a korban is zsarnokoskodtak a kislányok fölött, akik természetesnek tartották, hogy nekik alázatosan engedelmeskedniük kell. A még nagyobb kamaszok már megvetették a játékot, és inkább olyasmivel foglalkoztak, ami bátorságot kíván. Egyik-másik már segített apjának a vadlovakat betörni és idomítani. A sátrak előtt itt is, ott is ráncos képű öregasszonyok dugták össze fejüket, és suttogó hangon, de élénken és szenvedélyesen karattyoltak.

A férfiak három csoportra oszlottak. Akik már elég idősek voltak ahhoz, hogy a vadászatban részt vegyenek, ám a hadiösvényre még nem léphettek, az öregebbektől kissé távolabb tartózkodtak, de igyekeztek komoly és méltóságteljes viselkedésüket utánozni. Akik már közelebbről hallották a dühös csatakiáltást, a harcosokhoz közelebb húzódtak. Az igazi harcosok a főnökök körül ültek, de inkább csak mint hallgatók - a tanácskozásba nem szólhattak bele.

Maguk a főnökök is két csoportba tartoztak. A legtöbb hatalmas testi erejének és dicső haditetteinek köszönhette rangját, de volt néhány, akit csavaros esze vagy bölcsessége miatt tiszteltek. Az előbbiek tagbaszakadt óriások voltak, és arcukon borzalmas sebforradások tanúskodtak vitézségükről. Az utóbbiak csillogó szeme és élénk arckifejezése is elütött társaikétól; mozdulataik óvatosak voltak, természetük gyanakvó, s ha felszólaltak, többnyire hevesen beszéltek, hogy az indulatokat minél jobban felkavarják.

Válogatott tanácsadói közepette Matori komoran és a látszat szerint nyugodtan ült. Személyében mindkét csoport kiváló tulajdonságai találkoztak: arcán olyan hosszú sebforradások díszelegtek, mint a legedzettebb harcosokén; testi ereje átlagon felüli volt; bátorságát senki sem merte kétségbe vonni. Ráadásul éles esze és okossága az öregekén is túltett. Egy olyan társadalomban, ahol tettereje korlátlanul érvényesülhet, alighanem nagy hódító, de mindenesetre nagy zsarnok vált volna belőle.

Az indiánok közelében egy másik csoport is lebzselt, ezek egészen másféle származású, külsejű és természetű emberek voltak. Magasabb termetűek és jóval izmosabbak az indiánoknál; az amerikai nap barnára pörkölte bőrüket, de nem tüntette el angolszász vagy normann jellegüket. Mondanom sem kell, hogy a squatterről és családjáról beszélünk. Bámulatos egykedvűséggel és lomhasággal ácsorogtak a négy-öt sátor előtt, amelyet a sziúk vendégszeretete bocsátott a rendelkezésükre. Lovaik és egyéb állataik a völgyben legelésztek, a bátor Hetty felügyelete alatt. Jószágaikat visszakapták, s ez elárulta, hogy a váratlanul és meglepő gyorsan kötött szövetség milyen feltételek mellett jött létre.

Kocsijaikat is ide vontatták, és hevenyészett védősáncként sátraik körül állították fel, ami viszont arra vallott, hogy az újdonsült szövetségesek nem bíztak egymásban túlságosan. A Bush fiúk tompa arcán, amint puskájukra támaszkodva bámulták a sziúk tanácskozását, egy kis kíváncsiság és egy kis lenézés tükröződött. Néha egy-egy halk megjegyzést is tettek egymásnak, kigúnyolva egyik-másik indián hozzájuk képest satnya testalkatát. Egyébként igyekeztek nyugalom és egykedvűség dolgában túltenni a rézbőrűeken.

Abiram nem vegyült el sem rokonai, sem a sziúk közé. Egészen egyedül, mindenkitől félrehúzódva állt, és komor töprengésbe merült.

A tábor jobb oldalán, kis emelkedésen Middleton és Paul hevert a földön, arccal egymás felé fordulva. Kezüket és lábukat gúzsba kötötték bölénybőr szíjakkal, mégpedig olyan szorosan, hogy fájt. Vagy húszlépésnyire tőlük egy cölöp meredt ki a földből, ehhez meg a fiatal páni főnököt kötötték. Közöttük az öreg trapper állt puskája, lőporos szaruja és golyótáskája nélkül; a sziúk ezeket elszedték tőle, egyébként azonban nem bántották, félig-meddig megvető legyintéssel meghagyták szabadságát. Öt-hat sziú harcos azonban szemmel tartotta az öreget és a többi foglyot is; hatalmas íjjal a vállukon, tegezzel a hátukon szüntelenül a közelben tartózkodtak, és komoly arccal figyelték őket. Ám ez nem tartotta vissza a fehéreket attól, hogy beszéljenek egymással.

- Százados úr - mondta a méhvadász dacos elkeseredéssel -, az ön vállát is úgy szorítja ez az átkozott szíj, vagy csak az enyémet?

- A testi fájdalmat nem is érzem - felelte Middleton. - De nem bánnám, ha derék tüzéreim itt volnának a

közelben, és ezt a csürhét néhány lövéssel észre térítenék.

- Én meg azt kívánnám, hogy a sátraik darázsfészkekké változnának, és a darazsak úgy összeszurkálnák ezeket a félmeztelen vadakat, hogy attól kolduljanak.

Erre a gondolatra még kínos helyzetében is elvigyorodott, míg Middleton komor töprengésbe merült. Az Öreg trapper odalépett hozzájuk, és így szólt:

- Gyáva és kegyetlen nép ez. Semmiféle embertelenségtől sem riadnak vissza. A szegény páni ifjút már odakötözték a kínzócölöphöz. Borzasztó, mi vár rá.

- Ide hallgasson, öreg - mondta Paul, és amennyire kötelékei engedték, a trapper felé fordult -, maga tud velük beszélni, és ismeri ezeknek az átkozott sziúknak a szokásait. Menjen oda a tanácskozók közé, és mondja meg a főnököknek, hogy én, Paul Hover Kentuckyból, a következőket üzenem nekik: ha Ellen Wade nevű foglyukat szabadon bocsátják, velem csinálhatnak, amit akarnak, még meg is skalpolhatnak, ha jólesik nekik. Tőlem egy jajszót sem fognak hallani!

- Sajnos, kedvesem, erre az ajánlatra csak nevetnének, mivel maga már úgyis a kezükben van, és azt tehetik, amit akarnak. De ne csüggedjen. A fehér bőr néha halálos ítéletet jelent, néha meg menlevelet a vademberek között. Nem mondom, hogy szeretnek minket, vagy tisztelnek, de néha ravaszságból kíméletesen viselkednek. Persze ha kedvük szerint cselekednének, megint erdő borítaná Amerika minden szántóföldjét, és fehér volna a rög a keresztények porladó csontjaitól. Csakhogy megszámoltak és

megmértek minket - tudják, hogy sokan vagyunk, és erősek vagyunk, azért taktikáznak. A mi sorsunk még nem dőlt el, de a páninak nem kegyelmeznek, annyi bizonyos.

Ezzel hátat fordított Paulnak, és átballagott az indián fogolyhoz. Megállt mellette, és ahogy illik, sokáig némán várta, hogy Sziklaszív megszólítsa. De a páni főnök a távolba nézett, és nem törődött vele.

- A sziúk most tanácskoznak testvérem sorsa fölött - mondta végre a trapper, látva, hogy másképp nem vonhatja magára a páni figyelmét.

A fiatal törzsfőnök a trapper felé fordította fejét, és nyugodt mosollyal felelte:

- Most számlálják össze a skalpokat, amiket Sziklaszív sátra előtt himbál a szél.

- Bizony, azt teszik, és tomboló haraggal emlékeznek meg azokról a sziúkról, akiket testvérem megölt. Neked is jobb lenne most, ha több napot töltöttél volna vadászaton, és kevesebbet a hadiösvényen. Akkor talán egy sziú anya, aki elvesztette fiát, helyette téged fogadna fiául, és nyugodtan élhetnéd le napjaidat.

- Gondolja, atyám, hogy egy jó harcos valaha is meghal? Wahcondah nem azért ajándékozta meg az élettel, hogy ajándékát visszavegye. Ha látni akarja gyermekeit, fiatalon magához szólítja. Akibe egyszer életet lehelt, örökké él mellette.

"Igen ez nagyon szép és vigasztaló hit. Mindenesetre szerényebb és alázatosabb, mint az, amit a sziúk vallanak. Szívem mindig meleg volt, ha a páni farkasokra gondoltam. Éppen olyan bátrak és

becsületesek, mint a régi delavárok egykor odaát a yorki hegyek közt. És ez az ifjú - az alakja, a szeme, a járása, a kora mintha csak annak a másiknak az édestestvére volna; hát nem csodálatos?"

Az öreg magában dünnyögte ezeket a szavakat, de aztán megint Sziklaszívhez fordult.

- Mondd csak, fiam, nálatok nem mesélgetnek egy hatalmas népről, amely a Nagy Sós-tó partjain él, a felkelő nap irányában?

- Atyám népétől, a sápadtarcúaktól nyüzsög a föld.

- Eh, én nem azokról a csavargókról beszélek, akik a vízen át jöttek ide, hogy elrabolják ezt a földet jogos tulajdonosaitól! Én egy dicső népről beszélek, amely a természettől vörös bőrt kapott ajándékba, de hadiszíne, amit magára mázolt, még vörösebb volt!

- A mi öreg embereink gyakran emlegetik, hogy a Nagy Sós-tó partján egy hatalmas indián törzs élt valamikor.

- És volt köztük egy, a legbátrabb és a legbölcsebb, a legderekabb harcos, akit Wahcondah valaha is megteremtett - őt nem emlegették?

Sziklaszív gőgösen felemelte fejét, és így válaszolt:

- Atyámat megvakították az évek? Vagy páni harcosokat nem is látott soha?

- Ó, az emberi hiúság! - dünnyögte az öreg angolul. - Ebben a tekintetben a rézbőrűek semmivel sem jobbak a fehéreknél. Ez a páni természetesen a világért sem ismerné el, hogy egy delavár különb lehetett nála! Ugyanígy vélekedtek a franciák is Kanadában, amikor szembekerültek a vörös kabátos angol katonákkal.

Hogy pöffeszkedtek vitézségükkel és győzelmeikkel!

Az öreg ember szeme egy percre elrévedezett, lelke elmerült a múlt emlékeiben. Ám hirtelen újra a pánihoz fordult, és meghatottságtól reszkető hangon szólt hozzá.

- Nézd, fiam, én sohasem voltam apa, de még testvér sem. Wahcondah úgy akarta, hogy egyedül éljek. Szívemet sohasem bilincselte le a ház vagy a föld, mint népem más fiait. Különben nem is vándoroltam volna el ilyen messzire. De sok évet töltöttem egy erdei nép között, amelyet nagyon megszerettem. Volt köztük egy barátom, akit sohasem felejthetek el. Tőle tudom, milyen nagy érzés az apai szeretet. Te nagyon hasonlítasz egy ifjúhoz, akit annyira szerettem, mintha a saját fiam lett volna. Amikor téged megláttalak, azt képzeltem, az ő vére csörgedezik az ereidben. De nem is fontos, így van-e, vagy csak álmodozom. Te anélkül is derék, becsületes, bátor ifjú vagy. Szívem hozzád húz, és szeretnék valamit tenni érted, ha lehet.

A fiatal harcos lehajtotta fejét meztelen mellére, tisztelete jeléül. Azután újra felemelte fejét, és sötét szeme megint a távolba meredt. Sokáig hallgatott. A trapper ismerte a harcos büszkeségét, és türelmesen várt. A páni végül felocsúdott révedezéséből, szeme az öregemberre villant, és hangjában a bizalom, sőt a barátság érzése csendült meg, amidőn így válaszolt:

- Atyám, hallottam szavaidat. Fülembe hatoltak, és elérték szívemet. A fehér Hosszú Késnek nincs fia, a páni Sziklaszív fiatal még, de máris legöregebb a családjában. Apja csontjait az ellenség vadászmezején találta meg, és eltemette a prérin. Apja, aki nagy főnök volt, most az örök vadászmezőkről néz rá. Wahcondah nemsokára magához szólít téged is, engem is. Téged, mert már

mindent láttál, engem pedig, mert szüksége van egy fiatal harcosra. Sziklaszívnek nincs már ideje háláját az ősz sápadtarcúnak leróni.

- Akármilyen öreg vagyok is - felelte a trapper -, talán megérem még a naplementét ezen a prérin.

- Sziklaszív nem éri meg. A sziúk most számlálják, hány skalp lóg a sátra előtt - felelte a fiatal törzsfőnök, és mosolyában a büszkeség szomorúsággal keveredett.

- Én is attól tartok, hogy a skalpok száma túl nagy. De fiam nem gyenge asszony. Szeme nem rebben meg, amint az ösvényre néz, melyen végig kell mennie. De nem akar-e valamit súgni népe fülébe, mielőtt elindul az utolsó ösvényen? Lábaim öregek, de még van bennük annyi erő, hogy elvigyenek a Farkas-folyó elágazásáig.

- Mondd meg nekik - csattant fel a fogoly hangja szenvedélyesen -, mondd meg nekik, hogy Sziklaszív bogot kötött wampumövére minden egyes sziúért, aki csak él! A páni harcosoknak legyen gondjuk rá, hogy egyetlen sziúval se találkozzam az örök vadászmezőkön, ahová csak az juthat el, aki skalpját becsülettel megőrizte! Ezt ne felejtsék el.

- Szeretlek, páni, mintha a fiam lennél - mondta az öreg szomorúan. - De keresztény vagyok, és ilyen üzenetet nem adhatok tovább.

- Ha apám fél, hogy a sziúk megtudhatják, súgja meg halkan törzsem öregjeinek.

- Nem így félek, ahogy gondolod, ifjú harcos. A gyávaság a sápadtarcúaknál is szégyen, akárcsak nálatok. Wahcondah azonban arra tanított minket,

hogy az élet szent. Az ő ajándékát nem szabad lábbal tiporni. Ha ő szólít magához, nem kell nevemet kétszer kiáltania, hogy készen álljak az útra. Akár ma is megyek, inkább, mint holnap. De mit ér egy harcos, ha nem tiszteli a törvényt? A törvény itt a szívemben tiltja, hogy szavaidat továbbadjam.

A fiatal törzsfőnök arca megdermedt, eltűnt róla a barátságos kifejezés. Az öreg egy percig habozott, majd szemébe nézett a páni harcosnak, és így szólt:

- Megmondtam fiamnak, mit nem tehetek meg. De talán van olyan is, amit megtehetek. Ha van ilyen kívánságod, mondd meg. Egy szarvas nem vághat át a prérin gyorsabban, mint öreg lábammal én a te emberségesebb üzeneteddel.

Az ifjú harcos arcán tusakodás tükröződött. De a csalódás kifejezése lassanként eloszlott, és így szólt:

- Hallja hát a sápadtarcú! Várja meg, amíg a sziúk elkészülnek megölt harcosaik skalpjainak összeszámlálásával. Várja meg, amíg megpróbálják tizennyolc sziú halottjuk skalpját egyetlen páni skalpjával betakarni. A sápadtarcú nyissa ki szemét, hogy el ne felejtse a helyet, ahol annak az egy páninak a csontjait eltemették.

- Meglesz, bátor fiam.

- Jegyezze meg a helyet, hogy megismerje, ha visszajön.

- Meglesz, édes fiam! - felelte az öreg egyre növekvő megrendüléssel.

- Tudom, hogy atyám felkeresi népemet. Feje ősz, és szava nem száll el a levegőben, mint a füst. Akkor

keresse meg kunyhómat, álljon meg előtte, és hangosan kiáltsa Sziklaszív nevét. Egyetlen páni sem lesz süket. Akkor kérje el atyám azt a csikót, mely még nem hordott hátán senkit - a csikót, melynek szőre simább, mint a szarvasé, és lába gyorsabb, mint a jávorszarvasé.

- Értem, fiam, nagyon jól megértem - felelte az öreg. - Amit mondasz, meglesz, ne legyen rá gondod. Tudom jól, mit jelent egy indián utolsó kívánsága.

- És ha a páni ifjak atyám kezébe adják az embert még nem hordott csikó kötőfékét, akkor vezesse el görbe ösvényen Sziklaszív sírjához.

- Meglesz, fiam, még akkor is, ha hegyekbe tornyosul a hó, és a nap úgy elbújik, hogy minden út sötétségbe borul. Fejtől állítom a szent hanthoz, hogy szeme a lenyugvó napba tekintsen.

- És atyám beszél a csikóhoz, és megmondja neki, hogy gazdája, aki kezéből etette, amióta megszületett, várja. Hogy gazdájának szüksége van rá.

- Ezt is megteszem. Ámbár, isten tudja, bajosan tudom elképzelni, hogy egy ló megértse a szavaimat, ha a szándékaimat meg is érti. De nem bánom, eleget teszek egy indián hitének. Mit szólsz hozzá, Hektor? Mit gondolsz, kutyuskám, lehet egy lóval beszélni?

Az öreg trapper angolul dünnyögte ezeket a szavakat, szokása szerint, inkább csak magának. De a fiatal harcos félbeszakította:

- Atyám a pánik nyelvén szóljon hozzá!

- Teljesítem kívánságodat, fiam. Ez a két öreg kéz fogja kedves csikódat sírodon megölni.

- Úgy legyen! - felelte az ifjú, és arca felderült. - Sziklaszív saját lován nyargal be az örök vadászmezőkre, és úgy jelentkezik Wahcondah előtt, ahogy egy nagy főnökhöz illik.

Arca hirtelen megváltozott. A trapper megfordult, és most már ő is észrevette, amit Sziklaszív meglátott: a sziúk befejezték tanácskozásukat, és Matori néhány kiváló harcosa kíséretében elindult áldozata felé.

A sziúk megálltak vagy tíz lépésre tőlük, és Matori intett az öregnek, hogy lépjen közelebb hozzá. A trapper olyan pillantással búcsúzott a páni ifjútól, mely biztosította, hogy kérését minden körülmények közt teljesíti. Amikor Matori elé ért, a sziú vezér kinyújtotta karját, kezét az öregember vállára tette, és egy teljes percig átható pillantással nézett rá.

- Minden sápadtarcúnak két nyelve van? - kérdezte végre, amikor belátta, hogy az öregembert nem tudja megfélemlíteni.

- A becsületesség mélyebben rejlik, mint a bőr színe.

- Úgy van. Atyám most nyissa ki fülét. Matorinak csak egy nyelve van, Ősz Fejnek sok. Talán mind egyenesek, és nem villásak. Egy sziú: csak egy sziú, de egy sápadtarcú minden! Tud beszélni a pánikkal, a konzákkal, az omahákkal és a saját népével is.

- Nem olyan nagy dolog - felelte az öreg. - A telepesek városaiban vannak nyelvmesterek, akik nálam is többet tudnak. De mire való ez? Wahcondah füle mindenkinek nyitva van, megért minden nyelvet.

- Ősz Fej nem volt becsületes. Másképp beszélt, és

másképp cselekedett. Agyonhajszolta a dakota főnök lovát. Egy pánival barátkozott, és megmutatta, hogy ellensége az én népemnek.

- Sziú, a foglyod vagyok. Tégy velem, amit akarsz. Nem fogok panaszkodni.

- Nem. Matori nem festi pirosra a fehér hajat. Atyám szabad. Nyitva előtte a préri. De mielőtt hátat fordít a sziúknak, nézze meg őket, hogy aztán elmesélhesse saját főnökének, milyen nagy nép a dakota.

- Utam nem sietős. Olyan ember áll előtted, kinek feje ősz, de nincs asszonya. Nem lógatom a nyelvem a nagy rohanásban, csak azért, hogy elmeséljem a préri népeinek, mit csinálnak a sziúk.

- Helyes beszéd. Atyám sok tanácstűznél ült már nagy főnökök mellett. Matori úgy beszél atyámmal, mint öreg barátjával. A Sápadt Virágszálnak akar mondani valamit. Matorit nem érti meg, de egy bölcs sápadtarcúra bizonyára hallgat. Atyámnak az lesz a dolga, hogy amit egy szegény indián mond, fehér fülbe énekelje.

- Beszélj hát! - mondta a trapper, aki megértette a sziú képletes beszédét. - Figyeljetek! - folytatta angolul, a százados és a méhvadász felé fordulva. - Készüljetek fel minden sziú gonoszságra. És ha úgy érzitek, hogy szívetek nem bírja, vessetek egy pillantást arra a pánira ott, és vegyetek példát róla.

- Atyám nem oda fordította szemét, ahová kell - vágott a szavába Matori barátságos hangon, de türelmetlenül.

- A dakota főnök nem az én fiataljaimnak akar valamit mondani?

- Nekik is, de előbb a Sápadt Virágszálnak.

- Te sötét gazember! - kiáltott fel az öreg angolul, és sziú nyelven folytatta: - A sziú főnök beszéljen! Ősz Fej figyel.

- Csak nem akarja atyám, hogy amit bölcs férfiak beszélnek, asszonyok és gyerekek is hallgassák? Gyerünk be a sátramba, és suttogjunk.

Egy sátorra mutatott, mely egészen külön állt, néhány lépésnyire a többitől. Rikító színekkel csataképeket mázoltak rá, melyek Matori hőstetteit ábrázolták.

A sátor előtt függő pajzs és tegez dúsabb és díszesebb volt a szokottnál. A cölöpön egy puska lógott, amely ékesszólóan bizonyította a sátor tulajdonosának magas rangját. Egyébként azonban meglehetősen szegényes sátor volt. Az edények és háztartási eszközök talán még silányabbak voltak, mint más sátrakban. Itt nyoma sem volt azoknak az apró-cseprő tárgyaknak, amelyeket kereskedők hoztak néha a civilizált világból, és amelyeket az indiánok olyan nagyra becsültek, és értékükön felül is megfizettek. Nem mintha Matori nem jutott volna hébe-hóba ilyen iparcikkekhez, de nagylelkűen odaajándékozta alvezéreinek. Engedelmességük és a hatalom, amelyet ily módon megvásárolt, többet ért szemében a jólét külső jeleinél.

Az öreg trapper lassú léptekkel, vonakodva követte a főnököt sátrába. Middleton emberfölötti erőfeszítéssel felkönyökölt, és utána kiáltott.

- Mondja meg neki, öreg, az isten szerelmére, mondja meg neki... - de a szíj úgy a húsába vágott, hogy nem tudta folytatni. Kimerülten elnyúlt a földön.

Paul is kiabálni kezdett.

- Hallja, öreg! Ha már felcsapott tolmácsnak, mondja meg a véleményét a nyomorult banditának úgy istenigazában! Mondja meg nekik, hogy ha Nellinek csak egy hajaszála is meggörbül, olyan átkot szórok a fejükre, hogy megemlegetik. Még a halálom után is bosszút állok rajtuk!

Miután tehetetlen dühének ilyen szavakban adott kifejezést, ő is újra elnyúlt a földön. De időnként azzal szórakoztatta Middletont, hogy a legszörnyűbb káromkodásokat szórta a sziú gazfickók és különösen Matori fejére.

Ezalatt Matori és a trapper belépett a sátorba. Szegényes berendezése a törzsfőnök szerény életmódjáról tanúskodott, mely valójában csak porhintés volt, és arra szolgált, hogy Matori önzetlenségét és katonás egyszerűségét hirdesse. A legszükségesebb dolgokon kívül nem volt ott más, csak néhány kiváló minőségű íj és dárda meg három-négy emlékérem, amelyet kanadai ügynökök hoztak a sziú főnöknek, a rangját megillető tisztelet jeléül. Vadpecsenyének vagy felhalmozott bölényhúsnak nyoma sem volt a sátorban. Matori híres vadász volt, de zsákmányát sohasem vitte a saját sátrába. Nem is volt szüksége rá, hiszen a törzs minden vadásza kitüntetésnek tekintette, ha zsákmányából a legjobb részt a nagy főnöknek ajándékozhatta.

A sátor egyik falán, dárdák, lándzsák, pajzsok, íjak és nyilak közt, mint egy bűvös kör közepén, a szent és titokzatos varázszacskó lógott, benne gyógyfüvek és más csodaszerek. A kagylókkal kirakott, üveggyöngyökkel és sündisznótüskékkel pazarul ékesített zacskó az indián kézügyesség művészi

terméke volt. Matori vallásos hite ugyancsak szabadosnak bizonyult. Nagy figyelemmel viseltetett a természetfeletti hatalmak e jelképe iránt, annyira, hogy az már ellentétben állt vallásával.

Matori még nem kereste fel a sátrát, amióta a nagy vadászatról hazajött. De a sátra nem volt üres. Néhány óra óta Inez és Ellen börtönéül szolgált.

Middletonné egy pamlagszerű zsákon ült, melyet illatos füvekkel tömtek ki, és dúsan betakartak finoman kidolgozott állatbőrökkel. A szegény asszonyka már annyit szenvedett, és rövid idő alatt annyi rémületen esett át, annyi borzalmas jelenet szemtanúja volt, hogy már úgy érezte: betelt a pohár. Arca fakó volt, máskor élénken csillogó fekete szeme bágyadt és szomorú, tekintete szenvedő. Megadó türelemmel viselte sorsát. Eszébe jutottak Ignatius atya tanácsai, és elhatározta, hogy zokszó nélkül viseli el ezt a megpróbáltatást is. Egészen másként viselkedett a mellette ülő Ellen. Szeme vörös és dagadt volt a sok sírástól. Arca kipirult haragjában, és egész lénye szenvedélyes tiltakozást fejezett ki. Dacosan felemelte fejét, és hallgatózott. Minden pillanatban azt várta, hogy Paul beront a sátorba, karjaiba kapja, és valami megmagyarázhatatlan módon, hősiesen kiszabadítja a sziúk fogságából. Természetével nem fért meg a csüggedés. Egy pillanatra sem adta fel a reményt, hogy még jönnek szebb idők is, és boldog lesz szíve választottja oldalán.

Még egy harmadik nő is tartózkodott a sátorban: Matori törzsfőnök legfiatalabb és legcsinosabb felesége, aki eddig a kedvence volt, és akit a legjobban szeretett három felesége közül. A neve is nagyon szép volt: Tacsihcsana - ami Szökdécselő Szarvasünőt jelent. Bőre friss és üde volt, sötétbarna,

de világosabb, mint a többi indiáné. Barna szeme lágy és szelíd, mint egy őzé. Hangja vidám és csicsergő, mint az ökörszemé. Kacagása, különösen amíg boldog volt, akár az erdei madarak önfeledt trillázása. Alig két esztendeje, hogy a nagy főnök ünnepélyesen feleségül vette, és gyermekük - a szokásos fahánccsba és puha állatbőrökbe csavarva - ott aludt anyja lábainál.

Amikor Matori és a trapper belépett, a sziú fiatalasszony a sátor egyik sarkában, fahusángokból és bőrökből összetákolt, egyszerű széken ült, és szerető elragadtatással bámult előtte heverő gyermekére. De közben lopva a két fehér asszonyra pislogott. Kíváncsisága csillapíthatatlan volt. Milyen különös, idegen teremtések! Milyen fehér a bőrük, milyen furcsa és bonyolult a ruházatuk, egész lényük milyen titokzatos! Tacsihcsana nem tudott betelni velük - minden, amit látott rajtuk, módfelett izgatta és érdekelte.

Ura még nem látogatta meg, amióta hazajött. Most lépett először sátrába, olyan arccal, mint aki itthon van, és mindennek a gazdája. Mokasszinja zajtalanul közeledett, de a lábszárvédőjét ékesítő ezüstcsatok és csuklóján a karkötők halkan megcsörrentek már akkor, amikor félretolta a bőrfüggönyt a sátor bejáratánál. Tacsihcsana halkan felsikoltott örömében és meglepetésében. Már-már repesve szaladt ura elé, de erőt vett magán, és mozdulatlan maradt, csak az indián asszonyok alázatos módján mélyen lehajtotta fejét. Matori egy pillantásra sem méltatta feleségét, hanem foglyaihoz lépett, és büszke tartással megállt előttük. Az öregember is halkan odalépett.

Inez és Ellen megszokta már a rikító színekre mázolt, vad indián harcosok látványát. De Matori váratlan megjelenése olyan meglepő és ijesztő volt, hogy

mindketten félénken és zavartan lesütötték szemüket. Végül Inez összeszedte minden bátorságát, és megkérdezte az öreget, mit jelent ez a látogatás.

- Asszonyom - felelte a trapper -, ne felejtse el, hogy vademberek kezébe kerültünk, és különben is itt a prérin nem szoktak udvariaskodni, mint a telepesek városaiban. Magam is erdei ember vagyok ugyan, de fiatalkoromban gyakran megfordultam parancsnokaim házában, és tudom, ott hogyan viselkednek. Azt is tudom, mi jár egy százados feleségének. Ha sejtettem volna, hogy ebben a sátorban van, köhécseltem volna, mielőtt belépek, ha már nem lehet kopogtatni az ajtón. Így hát...

- Eh, nem erről van szó! - szakította félbe Inez türelmetlenül. - Azt akarom tudni, minek jöttek ide.

- Ezt a sziútól kell megkérdezni. Mindjárt meg is kérdezem - mondta az öreg, majd sziú nyelvre fordította a szót. - A sápadtarcúak leányai tudni akarják, hogy a nagy dakota főnök miért jött ide.

Matori csodálkozva nézett rá; tekintete elárulta, hogy a kérdést különösnek tartja. Fölényesen mosolygott, és leereszkedően felelte:

- Énekelj Sötét Szem fülébe. Mondd neki, hogy Matori sátra nagy, van benne hely az ő számára is. Mondd meg Világos Hajnak, hogy ha akarja, ő is itt maradhat, és neki is jut vadpecsenye bőségesen. Matori nagy főnök. Sátrában senki sem éhezik. Keze mindig nyitva van.

A trapper fejcsóválva hallgatta ezt a beszédet, és egyáltalán nem titkolta, mennyire helyteleníti.

- Beszélj másképpen, sziú - mondta -, ha azt akarod,

hogy szavad zene legyen a sápadtarcúak leányai fülében. Ha a te beszédedet énekelem fülükbe, elfordulnak, és Matori kufár lesz a szemükben. Hallgasd meg, mit mond Ősz Fej, és kövesd tanácsát. Az én népem hatalmas nép. Országunk egyik határán kel fel a nap, és országunk másik határán nyugszik le. Ez a nagy ország tele van nevető szemű és nevető ajkú leányokkal, akik szépen beszélnek, és akikhez szépen kell beszélni. Hidd el, Matori, igazat mondok - tette hozzá, mert észrevette a bizalmatlanságot a sziú főnök szemében.

Matori kinyújtotta kezét, és ujját a trapper vállára tette.

- Atyámnak otthon sok felesége van, ugye? Talán száz is? - kérdezte, és nagy érdeklődéssel várta a választ.

- Nem, Matori. Wahcondah azt akarta, hogy egyedül éljek; hogy házam az erdő legyen, és wigwamom teteje a felhő. De jártam népem nagy-nagy falvaiban is, és láttam, milyen szép az, ha egy fiú és egy leány szíve egymásért dobog. A fiúk szelídek és kedvesek. A lányok boldogan dalolnak, mint a színes madarak a virágok nyílása idején. Gondolj rájuk, nagy főnök.

- Uff! - kiáltott fel Matori.

- Ha egy fiú talál egy lányt, aki tetszik neki, halkan és szelíden beszél vele - folytatta az öreg. - Nem azt mondja, hogy a sátram elég nagy, és elfér benne több asszony is. Hanem megkérdezi: "Hol építsek kunyhót kettőnknek, melyik réten, melyik forrás mellett?" Hangja édes, mint az akácfa virága, és csattog, mint a csalogányé. Ha dakota testvérem azt akarja, hogy szavait meghallgassák, beszéljen úgy, mint a sápadtarcúak.

Matori töprengő arca elárulta, hogy igyekszik a trapper

szavait megérteni. Ezek a szavak sehogy sem fértek bele a dolgoknak abba a rendjébe, melyet ő természetesnek tartott. Úgy vélte, egy főnök, sőt még egy egyszerű harcos sem alázkodhatik meg ennyire egy asszony előtt. De amint Inezre nézett, aki fejét elfordítva, hidegen és zárkózottan ült előtte, valahogy maga is átérezte, hogy egy ilyen asszonynak nem lehet parancsolgatni. Kissé hátralépett, és lehajtotta fejét, mintha tévedését beismerné, majd így szólt:

- Én is ember vagyok, vörös bőrű ember, de mégis olyan, mint a sápadtarcúak. Szemem sötét, és sok mindent látott. Hamar megtanulta, mi a különbség a bátor és a gyáva között. Már gyermekkoromban ismertem a szarvast és a bölényt. Aztán elvittek a nagyok vadászatra. Megismertem a pumát és a medvét. Így lett Matori férfi. Nem ült többé anyja lábainál. A nagy harcosok lábainál ült, és az öregek bölcs szavát leste. Szíve dobogott, amikor a Hosszú Késekről hallott. Aztán ő is elment a hadiösvényre. Az utolsó volt a hősök mögött, most meg az első, és előttük lépked. Nagy főnökök várták otthon, és megnyitották előtte sátraikat. Lányaikat hozzá adták feleségül. Matori végül nagy főnök lett, mint atyái. Betört a pánik, az omahák, a konzák falvaiba, és annyi asszonyt hozhatott volna sátrába, amennyit akart. De neki elég volt a három dakota asszony. Aztán meglátta a préri legszebb virágát, a Sápadt Virágszálat. Ha Wahcondah úgy akarta, hogy idejöjjön a dakoták falujába, maradjon itt. Ha nem térhet vissza atyja házába, legyen a nagy főnök felesége. Matori nem tolvaj. Neki adja legszebb lovát, legszebb wampumövét. Lába elé rak mindent, ami szép és jó. Legyen egy nagy harcos felesége örökre.

Amikor ezt a különös beszédet befejezte, a trapperre nézett, várva, hogy szavait tolmácsolja. Közben önhitten mosolygott, mint aki biztos a dolgában. A

trapper egyetlen szót sem eresztett el a füle mellett, de eszébe se jutott mindent tolmácsolni. Inkább azon törte a fejét, hogyan homályosítsa el a sziú szavait. De még ki sem nyitotta a száját, amikor Ellen felemelte ujját, és Inezre pillantva, így szólt:

- Ne erőlködjék, kérem. A tolmácsolás teljesen fölösleges. Amit egy ilyen vadember beszél, nem való keresztény hölgy fülébe.

Inez felemelte fejét, bólintott, és hidegen megköszönte a trapper fáradozását és jó szándékát. Hozzátette azonban, hogy most már egyedül kíván maradni. A trapper az indiánhoz fordult, és így szólt:

- Leányaimnak nincs szükségük az én nyelvemre, hogy megértsék, mit mondott a nagy dakota főnök. Hangja és tekintete elegendő. Szavain gondolkozni kívánnak, mert olyan nagy emberek gyermekei, akik komoly dolgokban nem határoznak gyorsan és megfontolatlanul.

A sziú főnök hízelgőnek érezte ezt a választ, és beérte vele. Megbiccentette fejét, méltóságteljes mozdulattal vállára vetette köpenyét, és diadalmas arckifejezéssel elindult a sátor kijárata felé. De nem gondolt arra, hogy beszédének volt egy fültanúja, aki meg se moccant, egy szót sem szólt, de megdöbbent figyelemmel kísérte az egész jelenetet, és pontosan megértett mindent. És a nagy főnöknek, Tacsihcsana urának, gyermeke apjának minden egyes szava tőrdöfés volt, mely fájdalmasan járta át a fiatalasszony szívét. Hiszen ugyanígy beszélt őhozzá is annak idején, amikor apja sátrában felkereste - így nyerte el feleségül Tacsihcsanát, aki attól kezdve elzárta fülét sok más derék fiatal harcos udvarlása elől.

Amikor Matori el akarta hagyni sátrát, felesége elállta

az útját; karján csecsemőjével, alázatosan állt meg előtte. A sziú főnök arca jéghideg közönyösséget öltött fel. Parancsoló kézmozdulattal intett az asszonynak, hogy húzódjék félre.

- Hát Tacsihcsana nem egy nagy főnök leánya? - kérdezte elfojtott izgalommal, s hangjában büszkeség és fájdalom tusakodott egymással. - Fivérei nem voltak-e híres, bátor harcosok?

- Menj utamból! A harcosok vezérüket várják. A nagy főnöknek nincs füle egy asszony számára.

- Most nem egy asszony hangját hallod, hanem ezét a gyermekét, aki anyja nyelvével szól hozzád. A nagy főnök egyetlen fia ő, és apja nem zárhatja el fülét az ő szavai elől. Hallgasd csak, mit mond: "Mikor jött haza Matori éhesen, anélkül, hogy anyám ne rakott volna tüstént ételt elébe? Mikor indult el a hadiösvényen úgy, hogy anyám ne sírt volna utána? Mikor tért vissza sebforradásokkal, amiket a páni fegyverek ejtettek rajta, anélkül, hogy anyám ne ápolta volna? Nem énekelt anyám a fülébe? Nem nevelte és gondozta a fiadat? Nézz meg jól, hogy megismerj. Szemem olyan, mint a sasé. Belenézek a napba, és nevetek. Kis idő múlva elvisznek vadászatokra, és nem sok idő múlva én is elindulok a dakoták hadiösvényén. Miért fordítja el atyám tekintetét anyámról? Hogy lehet egy hatalmas főnök leányát ilyen hamar elfelejteni?"

Matori pillantása elidőzött egy percig a fiúcska mosolygós arcán, és a zord harcos tekintetében megindultság tükröződött. De gyorsan lerázta magáról elérzékenyülését. Kezét nyugodtan felesége karjára tette, és az asszonyt Inez elé vezette. Szó nélkül a kedves sápadt arcra mutatott, mely szelíden és részvéttel nézett a fiatal indián asszonyra. Ekkor Matori hirtelen felkapta a kis tükröt, mely láncon

felesége nyakában függött, és az asszony sötét arcára mutatott. Ezután újra összefogta köpenyét, intett a trappernek, hogy kövesse, s büszke léptekkel elhagyta a kunyhót.

Tacsihcsana dermedten állt ott, mint az alázat szobra. Máskor oly derűs arca elsötétült és meg-megrándult, elárulva, micsoda tusakodás tombol benne. Inez és Ellen természetesen nem tudta, mi dúlja fel a fiatalasszony szívét, bár Ellen éles esze megsejtett valamit az igazságból. Annyit mindenesetre megértettek mindketten, hogy a fiatalasszony rettenetesen szenved; már éppen kifejezést akartak adni együttérzésüknek, amikor Matori feleségének arca hirtelen megfagyott, megmerevedett. Csak a homlokán és a szemében lehetett az erőszakkal elnyomott fájdalmat megismerni; azt a fájdalmat, mely soha többé nem tűnik el nyomtalanul.

Ekkor Tacsihcsana lerántotta csuklójáról karpereceit, letépte az üveggyöngyöket és függőit, levette homlokáról a széles ezüstabroncsot; s miután így levetette férje valamennyi, eddig olyan drága és kedves ajándékait, némán és alázatosan letette a földre Inez elé.

Majd újabb hosszú belső tusakodás következett, mely úgy végződött, hogy kis fiát is Inez lábai elé tette.

Mialatt a két fehér nő megdöbbent csodálkozással nézte ezt a különös jelenetet, az indián asszony halkan, szelíden, éneklő hangon beszélni kezdett. Persze nem értették, hogy mit mond.

- Fiamat idegen neveli férfivá, idegen nyelven tanítják mindenre, amit tudnia kell. Idegen hangokat fog hallani, és anyja hangját elfelejti. Halkan szólj hozzá, hiszen füle olyan parányi. Majd ha nagyobb lesz,

hangosabban is szólhatsz hozzá. Ne neveld leánynak, mert nagyon szomorú az asszony élete. Tanítsd arra, hogy tekintetét férfiakra függessze. Tanítsd arra, hogy üssön oda, ha bántják, és ne maradjon adós semmiféle sérelemért. Mielőtt először vadászatra indul, a Sápadt Virágszál súgja fülébe, hogy anyja bőre vörös volt, és egykor a dakoták Szarvasünőjének nevezték.

Most csókot nyomott fia ajkára, azután visszahúzódott a sátor legtávolabbi sarkába. Leült a puszta földre, és fejére borította ruháját. Minden kísérlet, hogy fásultságából felrázzák, eredménytelen maradt. Mintha nem hallott volna semmi szót, és nem érzett volna semmi érintést. Olykor-olykor előtört hangja a ruhája alól, halkan, panaszosan, félig éneklőn. Így ült órák hosszat mozdulatlanul, mialatt a sátorkunyhón kívül fontos események történtek.

XVI.
A TOMAHAWK

Még jóformán ki sem léptek a sátorból, amikor Ishmaellel, Abirammel és Eszterrel találkoztak, akik már mindenütt keresték Matorit. A trapper csak rájuk nézett, és már látta, hogy az újsütetű szövetség Matori és a Bush pereputty között nem lesz hosszú életű.

Ishmael villámló szemmel nézett a törzsfőnökre, és a trappert is szinte keresztüldöfte tekintetével. Azután vállon ragadta az öreget, maga felé penderítette és rárivallt:

- Maga beszél a sziúk nyelvén, ugye? Hát tolmácsolja szavaimat ennek a fickónak! Már belefáradtam, hogy kézzel-lábbal próbáljam magam megértetni.

- Beszéljen, barátom - felelte a trapper nyugodtan. - Én majd lefordítom, amit mond.

- De pontosan ám, minden szépítgetés nélkül, akár tetszik neki, akár nem! - dúlt-fúlt a squatter. - Mondja meg ennek a lókötőnek, hogy ragaszkodom a megállapodáshoz, amit a nagy szikla tövében kötöttünk. Abból, ami nekem jár, nem engedek egy fikarcnyit sem!

Amikor a trapper mindezt továbbadta Matorinak, a sziú főnök csodálkozó arcot vágott.

- Testvérem talán fázik, és nincs sátor a feje fölött? Éhes, és nem kapott elég vadpecsenyét? A puszta földön kell hálnia, és nem rakták tele sátrát puha bölénybőrökkel?

A squatter öklével hevesen a tenyerébe csapott, és ezt ordította:

- Mondja meg ennek a bitang csalónak, hogy én nem vagyok koldus, nekem ne adjon alamizsnát! Én a magamét követelem. Elsősorban a foglyomat, azt a spanyol asszonyt. Azután az unokahúgomat. Végül pedig magát, vén bűnös, mert sok van a füle mögött, és el akarok számolni magával! Megígérte, hogy ez a három ember az enyém lesz. Hát tartsa meg az ígéretét!

Az öreg trapper csak mosolygott, és így felelt:

- Furcsa kívánság, mondhatom. Én beszéljem rá a sziú főnököt, hogy szolgáltasson ki engem magának, kényére-kedvére? Más ember nem tolmácsolná ezt. De én megteszem.

- Nehogy becsapjon, mert megkeserüli! - mondta a squatter. - Majd ha magáról beszél, mutasson a fejére, akkor tudni fogom, hogy nem hallgatott el semmit.

Az öreg hangtalanul nevetett magában, aztán a sziú főnökhöz fordult.

- A nagy főnök nyissa ki fülét, hogy szavaim utat találjanak hozzá. Sápadtarcú barátja elégedetlen. Azt mondja, nem megy el üres kézzel.

- Matori gazdag főnök - felelte az indián. - Mit kíván a Hosszú Kés?

- Azt mondja, Sötét Szem az övé. Magával akarja vinni.

Matori összeráncolta homlokát.

- Nem adom - mondta. - Kap helyette mást.

- Azt is mondja, Világos Haj is az övé. Felesége vére. Nem hagyja itt.

- Itt marad! - felelte az indián. - Kap helyette mást.

- Engem is el akar vinni - folytatta a trapper, és félreérthetetlenül önmagára, ősz fejére mutatott, miközben Ishmaelhez fordult és bólogatott. - Engem, nyomorult öregembert! Azt akarja, hogy az ő foglya legyek!

- Nem! - jelentette ki a sziú főnök ellentmondást nem tűrő hangon, és kezét biztatóan az öregember vállára tette. - Atyám öreg és fáradt, nem tud messzire menni. Atyám itt marad a dakoták közt, és a dakota fiatalok hallgatják majd szavait, hogy bölcsességet tanuljanak tőle. Hol van dakota, akinek annyi nyelve volna, mint Ősz Fejnek? Mondd meg sápadtarcú barátomnak,

hogy ezt a három embert nem kapja meg. Ez a három nekem is kell. De kap helyette mást. Matori nagy főnök. Hosszú Késnek ajándékozza a legszebb feleségét.

Az öreg trapper megint hangtalanul nevetgélt magában, de hűségesen lefordította Matori szavait.

- Micsoda? - csodálkozott Ishmael. - De hiszen nekem van már feleségem! Itt áll mellettem. Mondja meg ennek a pogánynak, hogy nálunk egy embernek csak egy felesége lehet.

A trapper tolmácsolta ezt is. A sziú főnök bólintott, és nyugodtan így szólt:

- Mondd meg Nagy Bivalynak (a sziúk, amióta megláttták Ishmaelt, így nevezték el), hogy kergesse el ezt a csúnya vénasszonyt, és akkor csak egy felesége lesz, Szökdécselő Szarvasünő. - A legnagyobb nyugalommal mutatott Eszter ráncos arcára. - Matori úgy szereti Nagy Bivalyt, mint a tulajdon testvérét. Neki ajándékozza Tacsihcsanát, a dakota lányok büszkeségét. Fiatal, szép és alázatos. Nem kerepel úgy, mint ez a rút, vén banya - mutatott újra Eszterre, aki csak a szemét meresztgette, nem értve, miről van szó tulajdonképpen. - Matori nem marad adósa senkinek. Matori nagy főnök.

Ez a különös ajánlat még a trappert is megdöbbentette; s még jobban felháborította, hogy az indián ezzel már elintézettnek tekintette a dolgot, és választ sem várva, méltóságteljesen továbbsétált, az öregre bízva a squatter meggyőzését.

A tárgyalást nem is lehetett folytatni, mert Matorit már körülvették kedvenc harcosai, akik eddig az indiánokra jellemző türelemmel várták, hogy főnökük

befejezze beszélgetését a sápadtarcúakkal, és visszatérjen körükbe.

- A sziú főnök elég világosan beszélt - fordult a trapper Ishmaelhez. - Nem hajlandó kiadni magának a százados feleségét, akihez véleményem szerint magának éppen olyan kevés joga van, mint ennek a pogány fickónak. Csak a jó isten tudja, milyen jogon merészelte eddig is fogva tartani. No de ez nem tartozik rám. A másik hölgyet sem adja ki, akit maga az unokahúgának nevez. Sőt mi több, kedves szomszéd, a sziú főnök kereken visszautasította azt a kívánságát is, hogy engem, szegény vén koldust a maga kezébe adjon. Ezzel szemben egy indián hölggyel kívánja kárpótolni magát, és azt javasolja, hogy őt vegye magához években gazdag hitvese helyett. Én persze nem helyeslem ezt, de kötelességem, hogy tolmácsoljam.

Ishmael egyre nagyobb felháborodással hallgatta ezeket a szavakat, és azt se tudta, mit mondjon dühében. Végül hangos kacagásban tört ki, így próbálta jelezni, hogy Matori javaslatát egy pillanatig sem lehet komolyan venni. De Eszternek esze ágába sem jutott, hogy tréfásan fogja fel a dolgot. Nagy lélegzetet vett, szinte felfújta magát, aztán legélesebb hangján rákezdte:

- No, szép dolog, mondhatom! Ilyen szemtelenséget még soha életemben nem hallottam! Egy piszkos indián beleüti orrát egy fehér házaspár magánéletébe, és lábbal tiporná a tisztességben megöregedett feleség hitvesi jogait! Azt képzeli, hogy egy asszony afféle háziállat, akit csereberélni lehet! Ez a rézbőrű fickó nemcsak tolvaj, csaló gazember, hanem sötét zsarnok is, aki azt hiszi, hogy mindenkinek parancsolgathat. Te pedig, Ishmael Bush, hét derék fiú és ugyanannyi csinos lány apja, nyugodtan

végighallgatod, amint feleségedet sértegetik! Menj utána, és mondd meg neki, hogy te nem vagy vadállat, afféle erdőben kószáló medve, hanem jó keresztény, tisztességes férj és családapa, akinek nem lehet ilyen mocskos ajánlatot tenni!

Az okos trapper előre látta, hogy ebből nagy családi perpatvar lesz. Még mielőtt a vihar kitört volna, eloldalgott, és magára hagyta a derék házaspárt. Ishmael tehetetlenül vonogatta vállát, de akármilyen ártatlan volt is ebben a dologban, nem merte megállítani felesége szóáradatát. Az asszony most Matori sátra felé fordult, és öklét rázta felé.

- Jöjjön ki az a rézbőrű nőszemély! - rikácsolta. - Mutassa meg azt a híres szép pofikáját, majd én is festek rá egy kis színt a tíz körmömmel! - Most már kissé aggódva fogták közre ketten, Ishmael és Abiram, de hiába kapaszkodtak a karjába, nem bírták a sátortól elvonszolni. - Csak akkor megyek el innen, ha megígéritek, hogy egészen itt hagyjuk ezt a piszkos indián telepet. Mi keresnivalónk van itt? Abner! Enoch! Jesse! - kiáltott a fiaira. - Hát nem jöttök anyátok segítségére? Ide! Ide! Ha ez a gügye ember itt, a ti jámbor atyátok, rábízza magát ezekre a vörös sátánfiakra, ne kövessük a példáját. Maradjon itt köztük, ha jólesik neki, én torkig vagyok velük! Maradj itt, Ishmael, egyedül, a fiaid, tudom, velem jönnek. Maradj itt, Ishmael és vedd el azt az arcátlan vörös békát feleségül! Biztosan már szemet vetettél rá!

A squatter gyakorlott férj volt, és tudta, mit kell csinálnia, ha felesége szíve a keserűségtől kiárad. Időnként felkiáltott, és ártatlanságát hangoztatta, egyébként azonban alázatosan hallgatott. De most ez sem használt, az asszony haragja nem akart lecsillapodni. Folyton csak azt hajtogatta, hogy hagyják el az indián tábort.

Ishmael óvatosságból már jóval korábban összeterelte állatait, és megrakta szekereit. Így tulajdonképpen alig volt akadálya annak, hogy Eszter kívánságának sürgősen eleget tegyen. A fiúkat nem érdekelte az egész dolog; nekik teljesen mindegy volt, hol táboroznak. Apjuk parancsára gyorsan befejezték a rakodást, még azokat a sátrakat is leszerelték, és feldobták a kocsikra, amelyeket az indiánok bocsátottak rendelkezésükre. Ez volt az első jóvátétel és kártérítés a szövetségesi hűség megszegéséért. Miután a szekereket lekötözték, a kocsikaraván a szokásos lomha és rendetlen módon elindult.

A sziúk nem akadályozták meg távozásukat. A szekereket állig felfegyverzett, tagbaszakadt férfiak csapata kísérte, nem volt tanácsos ujjat húzni velük. A sziúk még attól is óvakodtak, hogy csodálkozásuknak vagy bosszúságuknak a legkisebb jelét adják. A puma is csak olyankor szereti megtámadni ellenségét, amikor az a legkevésbé számít rá. Ebben a tekintetben a sziúk természete is olyan volt, mint a pumáé.

Matori úgy tett, mintha nem venne észre semmit. Hallgatott. Hogy mit gondolt, azt nem tudta senki.

A kocsisor körülbelül egymérföldnyi távolságra vonult a folyó mentén, aztán megállapodott egy alkalmas helyen, meredeken kiemelkedő domb peremén. Megint felütötték a sátrakat, az igásállatokat kifogták, a jószágot lehajtották a völgybe, egyszóval éppen olyan kényelmesen és nyugodtan tértek nyugovóra, mintha veszedelmes szomszédaiktól százmérföldnyire lettek volna.

Közben a sziú táborban nagy izgalom uralkodott. Amikor híre ment, hogy a páni törzs gyűlölt és

rettegett vezére fogságukba esett, a sziúk öröme nem ismert határt. A törzs vénasszonyai sorra járták a kunyhókat, hogy a harcosok dühét felkavarják. Az egyiknek a fiát emlegették, kinek skalpja valamelyik páni kunyhó füstjében szárad. A másiknak megtapogatták sebforradásait, amiket páni fegyverek okoztak. A harmadikat azokra a lovakra és prémekre emlékeztették, amelyeket a pánik zsákmányoltak tőle. A negyediknek eszébe juttatták valamelyik régi hadikalandját, mely szégyenletes kudarcba fulladt. Így szították a harcosok bosszúvágyát.

Közben a férfiak összegyűltek, és kicserélték véleményüket. A foglyok sorsának eldöntésére ünnepélyes tanácskozást rendeltek el. Erre a célra azt a térséget jelölték ki, amely a kínzócölöp előtt terült el, ahová a legnevezetesebb foglyot kikötötték. Middletont és Pault is odahurcolták, s odadobták a páni törzsfőnök lába elé. Azután a férfiak elfoglalták helyüket. Egyik harcos a másik után érkezett meg és telepedett le, olyan fontoskodó arckifejezéssel, mintha csakis őrá hárulna az ítélkezés felelősségteljes feladata. Az első sorban üresen hagyták a jelentősebb főnökök helyét. Néhány nagyon öreg asszony is az első sorba furakodott, ahol - tekintettel magas korukra és kipróbált hűségükre, melyet nehéz időkben a törzs iránt tanúsítottak - helyet szorítottak nekik. Az évek súlyától görnyedten gubbasztottak ott, naptól, széltől és sok vesződségtől ráncos boszorkányarcuk remegett a bosszú izgalmától.

Csak a főnökök hiányoztak még. Egy nagy sátorban különvonultan tanácskoztak, abban a hiú reményben, hogy a gyűlés megkezdése előtt meg tudnak egyezni egymás közt. Mert akármilyen nagy volt is a tekintélyük, szüntelenül figyelniük kellett a közhangulatot, nehogy olyasmit tegyenek vagy mondjanak, ami népszerűségüknek árthatna. Ugyanez

vonatkozott Matorira is.

Amikor a nagy főnök a kisebb főnökök kíséretében a gyűlés színterére érkezett, sötét pillantásuk és gondterhes homlokuk elárulta, hogy nem sikerült egységes véleményre jutniuk. Matori pillantása hideg és óvatos volt. Színlelt szerénységgel foglalta el helyét az első sorban. A legöregebb harcos meggyújtotta a nagy törzspipát, és füstöt fújt mind a négy világtáj felé. Azután a pipát Matorinak nyújtotta, aki alázatosan elhárította ezt a megtiszteltetést, és a kisebb főnökök legöregebbjének engedte át. Miután valamennyien szippantottak néhányat a kézről kézre adott pipából, melynek füstje tudvalevőleg lecsillapítja az indulatokat, és megteremti a tanácskozáshoz szükséges higgadtságot, az egyik öreg harcos felállt, és a következő beszédet mondotta:

- A végtelen folyó nagy zuhataga fölött szálló sas még tojás volt, amikor karom először sújtott le az ellenségre. Azóta sokszor lehullt a hó, és sokszor elolvadt a jég. Amit nyelvem mond, azt szemem sokszor látta. Borecsina nagyon öreg. A dombok már akkor is a helyükön álltak, amikor ő megszületett, és a folyó vize már előbb is hullámzott, de hol van egy sziú, aki többet látott, mint Borecsina? Amit Borecsina mond, meg kell hallgatni, és meg kell szívlelni. Ha szavait elfújja a szél, a fiatalok szaladjanak utánuk, és kapják el. Ha szavai a földre esnek, a törzs fiataljai szedjék fel. Halljátok hát, mit mondok! Amióta a folyó hullámzik, a szél fúj, a fák lombja kizöldül és elhervad, amióta a sziú férfiak a hadiösvényt járják, mindig a páni nép ellen harcoltak, mindig a páni harcosokat verték. Ahogy a puma szereti az antilopot, úgy szereti a dakota a pánit. Mikor volt az, hogy a farkas meglátta a szarvast, és lefeküdt, és aludni tért? Mikor volt az, hogy a puma megleste az őzet a forrásnál, és nem vetette rá magát? Tudjátok, mindnyájan tudjátok, hogy

ez lehetetlen. A farkas és a puma is szomjas, de vért iszik. A dakota a farkas, nem a páni! A dakota a tigris, és a páni a reszkető szarvas. Gyermekeim hallgassanak rám. Szívleljék meg szavaimat. Uff, beszéltem!

A harcosok hörgő torokhangon fejezték ki helyeslésüket. Az öreg harcos vérszomjas felszólalása nagy lelkesedést keltett. De azután elhallgattak, és ahogy az illem megköveteli, hosszú csend következett, hogy mindenki alaposan megfontolhassa az elhangzott bölcs szavakat, mielőtt a második szónok elkezdi beszédét. Ez is öreg harcos volt, de korántsem olyan idős, mint az előtte szóló, amit túlzott alázatossággal sietett hangsúlyozni.

- Én csak gyermek vagyok - kezdte, és lopva körülnézett, hogy a közelében ülők arcáról leolvassa szavai hatását. - Az asszonyok közt éltem a sátorban, amikor előttem szóló ősz atyám már harcos volt. Az én fejem is ősz, de az semmi az ő fejéhez képest. Nem is a kortól van, hanem a hótól, amely a fejemre esett, amikor a hadiösvényen elindultam. A hó aztán megfagyott rajta, és amikor a páni falvakban jártam, és a páni kunyhókat felgyújtottam, a hó elolvadt a fejemen, de nem egészen, ez a kevés fehérség megmaradt rajta. - Elismerő mormogás mutatta, hogy a hallgatók mennyire megcsodálják a szónok ravasz ügyességét, mellyel régi hőstetteire célozgat. Most egy kis szünetet tartott, majd a szerény hangról önérzetes dicsekvésre váltott át. - De ha fiatalabb vagyok is, a szemem jó. Hiúz vagyok, messze látok. Nézzetek meg jól. Most megfordulok, hogy a másik felemet is láthassátok, azt, amelyiket az ellenség nem láthatott soha. Most meg nézzétek meg az arcomat. Látjátok ezt a nagy sebforradást? Ezen nem láthattok a szívembe. Ez csak egy lándzsa hegye, amit egy konza döfött belém. De van az arcomon két másik lyuk

is, amit Wahcondah teremtett. Ez a két szemem, és kérlek, nézzetek bele. Mi vagyok én? Dakota tetőtől talpig, kívülről és belülről. Tudjátok ti is, és hallgassatok rám. A prérin minden teremtmény vére piros. Ha megöltök egy pánit, vére pirosra festi a füvet. Ha megöltök egy bölényt, akkor is piros lesz a fű. De mi történik, ha megöltök egy sápadtarcút? Azt hiszitek talán, nem tartják számon a testvérei, és nem veszik észre az eltűnését? Ha nem találják meg, futárokat küldenek a dakotákhoz, és kérdezősködnek utána. De nem is kell kérdezősködniük, hiszen itt van nálunk a sápadtarcúak nagy varázslója! Ki tudja megmondani, milyen erős a hangja, és milyen hosszú a karja?

Matori hirtelen felugrott, és türelmetlenül félbeszakította a gyáva beszédet. Hangjában megvetés bujkált, amikor parancsoló mozdulattal felkiáltott:

- Hozzák ide a sápadtarcúak varázslóját! Testvérem hadd lássa szemtől szembe! Hadd lássák a többiek is!

A felkiáltást megdöbbent csend követte. Nem csupán a szónoklat durva félbeszakítása, a szokásos indián udvariasság lábbal tiprása döbbentette meg a harcosokat, hanem az a vakmerőség is, amellyel Matori kihívóan maga ellen ingerli a sápadtarcú varázsló titokzatos hatalmát. De a parancsot engedelmesen teljesítették. Obed Battiust szamarastul elővezették, olyan ünnepélyes külsőségek közt, amelyek csúfondárosak voltak ugyan, de nem tudták a szorongó félelmet elleplezni. Matori körbejáratta szemét a gyülekezeten, hogy lemérje a varázsló megjelenésének hatását.

A természetbúvár külső megjelenése mindenesetre különös volt. Fejét sziú ízlés szerint kopaszra borotválták, csak egy vaskos csimbókot hagytak meg

a feje búbján, ami nem volt kellemes ilyen hűvös őszi időben. A lekopasztott koponyát aztán különféle színű festékcsíkokkal ékesítették, és szeme alá meg az orra és a szája köré is rikító vonalakat mázoltak. Vállára szarvasbőr köpenyt kötöttek, melyen fantasztikus képek díszelegtek. Hajcsimbókjára döglött varangyos békákat, gyíkokat, nagy bogarakat és mindenféle gyógyfüveket kötöttek. Hasonló ékszerek függtek a fülén is. Lábát annyira odakötözték a szamárhoz, hogy úgy rémlett, mintha a kettő együtt valami összenőtt és egybeforrt csodalény volna. Ezt a csodalényt Weucha a kör közepébe vezette, aztán gyorsan visszahúzódott a helyére, kezével eltakarva szemét, hogy ne is lássa a félelmetes varázslót.

Ám a rettegés kölcsönös volt. A sziúk szíve elszorult, amint a Hosszú Kések szent emberére néztek, Battius pedig ugyanolyan szorongó szívvel nézett vissza rájuk, mert azt hitte, valami pogány ünnepség van itt készülőben, amelyen őt akarják feláldozni az indián isteneknek. Amerre csak nézett, mindenütt vad, sötét, kegyetlen arcokat látott - csupa olyan vadembert, akitől nem várhatott irgalmat. Végül azonban megpillantotta az öreg trappert, aki puskájára támaszkodva állt az első sor szélén. Most már barátnak és szövetségesnek tekintették, sőt a főnökök sorában adtak neki helyet. Kutyája, Hektor, a lábánál hevert.

- Tisztelt vadász úr - mondta Obed -, végtelenül örülök, hogy maga is itt van. Ha nincs is sok iskolája, mégis olyan ember, aki megbecsüli a tudományt, nem úgy, mint ezek a vadak itt. Mondja, mit gondol, ütött az utolsó órám? Vagy van még egy kis reményem arra, hogy túlélem ezt a szörnyűséget? Igazán kár lenne értem! - sóhajtotta. - A tudománynak még nagy szüksége van rám. Korai halálom felbecsülhetetlen veszteséget jelentene az emberiség számára.

Az öreg trapper figyelmesen végighallgatta, még el is gondolkodott kissé a szavain, és csak aztán felelte:

- Véleményem szerint az élet és a halál a sorstól függ, és legjobb belenyugodni az akaratába, mert sem a félelem, sem a jajveszékelés nem segít. És ki tudná kiszámítani, hogy ezek az átkozott indiánok ravaszságukban mire vetemednek? Lehet, hogy most mindjárt kitekerik a tisztelt nyakát, kedves barátom, ami magának bizonyára kellemetlen lesz, de nem hiszem, hogy az emberiség számára olyan nagy veszteséget jelentene.

- Hogyan? Hát az eddigi tudományos munkásságom a maga szemében semmi? Az sem számít, milyen felfedezésekkel gyarapíthatom még a tudományt, ha életben hagynak? Mit gondol maga tulajdonképpen?

- Azt gondolom - felelte a vadász -, hogy minden embernek egyformán drága az élete, akár kisember, akár nagy, akár indián, akár fehér. Persze nem tagadom, hogy mindenkinek joga van az életéhez ragaszkodni, és mindent elkövetni, hogy amennyire lehet, meghosszabbítsa. Én a magam részéről bármikor készen vagyok jelentkezni, ha szólítanak, akár a katona, ha névsorolvasás van. Azt kérdezi tőlem, remélhet-e. Ez bizony a sziú vezértől függ. Úgy látom, vérszomjas hangulatban van, és tüzeli az embereit, ahelyett, hogy csillapítaná.

Obed szomorúan lehorgasztotta fejét. Nagyot sóhajtott, majd az öreg trapperhez fordult, aki olyan bölcs nyugalommal beszélt mindkettőjük haláláról.

- Bizonyára igaza van - mondta Battius majdnem síró hangon -, mégis arra kérem, mondja meg, nem tudna-e segíteni rajtam.

- A segítés egészen más dolog - felelte az öreg. - Egy szóval sem mondtam, hogy nem vagyok hajlandó segíteni. Nyugodt lehet, mindent megteszek, amit megtehetek. Csak attól félek, hogy szavamnak nem lesz sok foganatja.

A sziúk nagy türelemmel, szinte tisztelettudóan várták a két sápadtarcú beszélgetésének végét. A tömeget féken tartotta a szorongás, amelyet a titokzatos varázsló keltett bennük. Az eszesebb főnökök felhasználták az alkalmat, hogy felkészüljenek a vita folytatására. Amikor a csend teljesen helyreállt, felállt Matori. Szigorú pillantást vetett az egybegyűltekre, majd eszébe jutott, hogy nem szabad gőgösnek mutatkoznia, és barátságosabb arcot vágott.

- Mi a dakota? - kezdte harsány hangon. - A préri ura, és a préri minden vadjának gazdája. A bölények a prériben, a halak a vízben, a madarak az ég alatt az ő parancsait lesik. A dakota talpig férfi, és bátor harcos! - Várt, míg a szavait követő helyeslés elnémul, majd így folytatta: - És mi a páni? Tolvaj, aki csak ravaszságából él. Indián, aki gyáva. Vadász, aki nem ejt vadat. A tanácstűznél ostoba mókus, mely egyik ágról a másikra ugrál. Éjjel huhogó bagoly. Csatában hosszú lábú jávorszarvas. A páni annyit sem ér, mint egy asszony!

A harcosok elragadtatása határtalan volt. Üvöltve követelték, hogy Matori szavait tolmácsolják a fogolynak. A nagy főnök intett az öreg vadásznak, aki engedelmeskedett. Sziklaszív egykedvűen meghallgatta, aztán újra a messzeségbe bámult.

Matori olthatatlan gyűlölettel nézte, majd így folytatta:

- Ha a földön hemzsegnének a patkányok, nem

maradna hely a bölényeknek, és a dakota nem találná meg táplálékát és ruházatát. Ha a prérin nyüzsögnének a pánik, nem maradna hely a dakoták számára. A páni nem farkas, hanem patkány. A dakota erős bölény. Én azt mondom, a bölények tapossák el a patkányokat, és csináljanak helyet maguknak.

Hatásos szünetet tartott, és csak azután beszélt tovább.

- Testvéreim az imént egy gyermek szavát hallgatták. Ő maga mondta, hogy haja nem ősz, hanem a hótól fehér. Arról beszélt, milyen a fű, ahol egy dakota vagy egy bölény vére csurog. De tudja-e azt is, milyen a vére a sápadtarcúaknak? Nem tudja, mert még sohasem látta. Nem látta, mégis beszél. És ha ő beszél, akkor Matori hallgat. Matori sok csatát vívott a pánikkal és a Hosszú Késekkel is. Wigwamja fölött skalpok száradnak. De Matori nem beszél.

Ezzel leült, és megbántott arccal nézett maga elé. Egyik-másik harcos tiltakozott, és nógatta, hogy beszéljen tovább. De Matori elfordította fejét, és hallgatott. Megvárta, míg a moraj meg nem erősödik, és egyre hangosabban követelik, hogy beszéljen. Akkor felugrott, és egészen megváltozott hangon, vadul rikoltotta:

- Hol van Tetao? Hiába keresitek, skalpja ott szárad egy páni sátor füstjében! Hol van Borecsina fia? Csontjai olyan fehérek, mint gyilkosai arca. Hol van Mahha? Talán alszik a wigwamjában? Mindenki tudja, hogy már több hold óta nem látta senki, már több holddal ezelőtt kelt útra az örök vadászmezőkre. Mindenki tudja, kinek a kése metszette le skalpját a fejéről!

Így folytatta a ravasz törzsfőnök vagy tíz percen át.

Felsorolta a harcosokat, akik nem tértek vissza a hadiösvényről, mert páni kéztől estek el, vagy fehérekkel csaptak össze, és úgy vesztették életüket. Olyan gyorsan sorolta fel neveiket, hogy nem volt idő gondolkodni, a jelenlevők nem mérlegelhették, hogy eltűnt társuk megérdemli-e a dicséretet, vagy csak pórul járt rabló, aki rajtavesztett kapzsi vállalkozásán. Most hős volt valamennyi, áldozat, kinek halála bosszúért kiált.

Matori beszédének legnagyobb sikere az volt, hogy felrázta töppedtségéből a törzs egyik leghíresebb öreg harcosát. Ez az ember olyan vén volt már, hogy alig tudott járni. Mégis felállt, és a kör közepére totyogott. Ez a harcos valamikor híres volt szépségéről és daliás termetéről. Szeme villámlott, és éles volt, mint a sasé. Sok csatában vett részt, és arcát számos sebforradás éktelenítette el. A franciák úgy emlegetik az ilyen vén harcosokat: Le Balafré - a sebhelyes arcú. A sziúk a kanadai franciáktól átvették ezt a kifejezést, és saját hőseiket illették vele.

- Le Balafré, Le Balafré! - hangzott most is az elismerő mormogás minden felől.

De mivel az öreg csak állt, álldogált, és meg se moccant, szóra sem nyitotta száját, megunták bámulni, és minden szem újra Matori felé fordult, aki saját szavaitól megrészegülten még szenvedélyesebben tüzelte bosszúra hallgatóit. És amikor úgy gondolta, hogy a további szavak csak csökkentenék a hatást, hirtelen elhallgatott, és megint leült.

A gyakorlott szónok beszéde óriási visszhangot keltett. A harcosok felugráltak, öklüket rázták, ordítoztak, amikor váratlan esemény történt. Le Balafré felemelte ráncos kezét, és ajka mozogni

kezdett. A lármázók elhallgattak, és minden szem a vén harcos felé fordult. Feszülten figyeltek, hogy megértsék, mit mond. Halk, remegő hangja eleinte tompán, szinte kísértetiesen kongott, de lassanként megerősödött.

- Le Balafré napjai hamarosan elfogynak - kezdte. - Olyan, mint a bölény, melynek nem nő már a szőre. Nemsokára elhagyja wigwamját, és másik helyre költözik, messze a dakoták falvaitól. Ezért amit mond, nem a maga kedvéért mondja, hanem azokért, akik itt maradnak. Szavai olyanok, mint az érett gyümölcs a fán. Sok tél hava hullott le a földre, amióta Le Balafré a hadiösvényt járta. Vére heves volt, de volt ideje lehűlni. Wahcondah nem küld már olyan álmot rá, mely harcokról szól. Most már tudja, hogy jobb békességben élni.

Matori arca elkomorodott, de nem szólt semmit. A sebforradásoktól borított, ráncos arcú ember így folytatta:

- Testvéreim! Nincs messze a nap, amikor egy öreg főnök, aki sokat látott, apja mokasszinjainak nyomába lép, és elindul az örök vadászmezők felé, éppen úgy, mint annyi derék dakota tette előtte. De vajon ki követi majd őt, ki lép majd az ő nyomába? Le Balafré egyedül van, nincsenek már fiai. A legidősebb fia addig zsákmányolt páni lovakat, míg végül rajtavesztett. Legfiatalabb fiának csontjait konza kutyák rágták le. Le Balafré azért jött ide, hogy egy fiatal kart keressen, amelyre támaszkodhatik. Fiává fogadna valakit, aki wigwamjába jönne lakni, hogy ne maradjon üresen. Tacsihcsana, a dakoták Szarvasünője jószívű, de nem fiú. Nem elég erős ahhoz, hogy egy öreg harcos őrá támaszkodjék. Azonkívül előrenéz, nem hátra. Szíve urán és parancsolóján csügg. Nekem fiú kell.

Le Balafré szavait mélységes csend fogadta. Matori hívei aggódva pislogtak a vezér felé, de egyik sem merte az öreg beszédét félbeszakítani. Matori szeme néhányszor dühösen villámlott, de még ő is jobbnak tartotta, hogy türelmesen végighallgassa az öreget.

Közben Le Balafré lassú, fáradt léptekkel elindult a páni fogoly felé. Megállt Sziklaszív előtt, és szemmel látható elismeréssel nézegette daliás termetét, nemes vonásait, büszke arckifejezését. Azután parancsoló mozdulattal intett, és várta, hogy engedelmeskedjenek neki. Abban a pillanatban késsel átvágták az ifjú szíjait - megszabadult kötelékeitől és a kínzócölöptől. Az öreg törzsfő elé vezették, kinek megtört szeme most közelről újra alaposan megnézte. Arcán ekkor tükröződött csak az igazi elismerés. Azzal a csodálattal nézett az ifjú harcosra, amellyel a vademberek a testi tökéletességnek hódolnak.

- Nagyon jó - dünnyögte. - Igazi puma! Beszéli fiam a dakoták nyelvét? A fogoly szeméből ki lehetett olvasni, hogy megértette a kérdést. De büszkesége tiltotta, hogy a sziúk nyelvén beszéljen. Lesütötte szemét, és hallgatott. Néhány harcos, aki ott állt a közelben, megmagyarázta az öreg törzsfőnek, hogy a fogoly a páni farkasok törzséből való.

- Fiam a farkasok folyójánál nyitotta ki szemét először - felelte Le Balafré -, de a dakoták folyójánál fogja lehunyni örökre. Nézz rám, gyermekem - folytatta páni nyelven. - Én egy százéves szikamorfa vagyok, melynek árnyéka valamikor sok embernek nyújtott üdülést. Levelei lehullottak, ágai elkorhadtak. De lám, gyökeréből új hajtás fakad. A vékony sarj a vastag törzsre támaszkodik, és ugyanakkor meg is támasztja azt. Régóta keresek valakit, aki méltó arra, hogy nevemet viselje. Végre megtaláltam. Le Balafré nem társtalan többé. És emlékét megőrzi új fia. Dakota

férfiak - fordította ismét sziúra a szót -, én ezt az ifjút fiammá fogadom.

Senki sem volt olyan vakmerő, hogy vitássá tegye ezt a jogot, melyet sokszor gyakoroltak már kevésbé híres harcosok is. Komoly csendben vették tudomásul az örökbefogadást. Le Balafré megragadta fogadott fia kezét, és a kör közepébe vezette. Hátrált egy lépést, hogy mindenki láthassa, milyen jól választott. Matori egyetlen arcizma sem rándult meg, semmivel sem árulta el, mit érez. De az okosabb és tapasztaltabb kis törzsfők nagyon jól tudták, hogy nem lesz jó vége ennek a dolognak. Két olyan híres nagyfőnök, mint Matori és Sziklaszív, akik között régi féltékenység és gyűlölet tombolt, nem élhet békésen ugyanabban a törzsben. Ámde Le Balafré tekintélye olyan nagy volt, és a szokás, melyre hivatkozott, olyan szent és sérthetetlen, hogy senki sem merte felemelni tiltakozó szavát ellene. Feszült érdeklődéssel figyelték a fejleményeket, de ide-oda villanó tekintetük és nyugtalan mozdulataik elárulták izgatottságukat. Ekkor váratlanul olyasmi történt, ami megszabadította őket zavaruktól, és Matori malmára hajtotta a vizet.

A fogoly eddig egykedvűen, szinte fásultan viselkedett. Szíjainak elvágását éppen olyan közömbösen fogadta, mint annak idején a megkötözését. Most azonban Le Balafré felé fordult, és csengő hangon, melyet mindenki meghallhatott, így szólt:

- Atyám nagyon öreg, de vannak dolgok, amiket még nem láthatott. Még sohasem látta, hogy egy bölény denevérré változott volna át. És sohasem láthatja, hogy egy páni sziúvá változzék.

Ez a váratlan döntés olyan gyorsan és határozottan hangzott el, hogy mindenki érezte: ez végleges, s

változtatni rajta nem lehet. Ám Le Balafré szíve annyira sóvárgott egy fiú után, ki utolsó napjait felderítse, hogy erélyes kézmozdulattal elhallgattatta az itt-ott kitörő ujjongást, mely részint a páni ifjú bátorságának szólt, részint pedig a nehezen türtőztetett bosszúvágy közelgő kielégítésének.

- Jól van, fiam - mondta az öreg. - Így kell beszélnie egy igazi hősnek, hogy megmutassa, milyen a szíve. Volt idő, amikor Le Balafré is így beszélt a konzák falujában. Nézzétek a fejemet - fehér, mint a hó. De a fehér haj gyökere bölcsesség. Fiam megmutatta a dakotáknak, szíve milyen bátor. Bátorságát ezután azzal fogja kimutatni, hogy szétveri a dakoták ellenségeit. Dakota férfiak, amit mondtam, megmondtam: ez az ifjú az én fiam!

A páni ifjú egy pillanatig habozott, majd az öreg törzsfő elé lépett, tiszteletteljesen megfogta kemény, ráncos kezét, és a saját fejére tette. Aztán egy lépést hátrált, felegyenesedett, leírhatatlan megvetéssel végignézett ellenségei tömegén, és sziú nyelven felkiáltott:

- Halljátok szavaimat! Sziklaszív megvizsgálta magát kívül és belül. Végiggondolt mindent, amit vadászatokon és csatákon művelt. Mindig ugyanaz az érzés vezette, s ez sohasem változott meg. Sziklaszív testestül-lelkestül páni. Annyi sziút ölt már meg, hogy wigwamjaikban nem tudna sem enni, sem aludni. Nyilai hátrafelé repülnének. Dárdája hegye rossz irányba fordulna. Amikor hadikiáltást hallat, barátai sírnának, és ellenségei nevetnének. Láttak már a sziúk igazi páni farkast? Ha nem, nézzenek ide! Fején hadiszínek égnek. Karja izmos. Szíve kőszikla. Ha a nap nyugaton kel fel a Sziklás-hegység mögül, és keleten nyugszik le, ahol a Nagy Sós-tó van, és a sápadtarcúak laknak, Sziklaszív akkor változik sziúvá.

De addig a napig páni marad, pániként fog élni és meghalni.

Ezekre a szavakra eget verő kiáltozás tört ki. Volt abban minden: csodálkozás, elragadtatás és tajtékzó düh, mely már jelezte a fogoly kikerülhetetlen sorsát. Amikor a zajongók kifáradtak, és egy kis csend lett, a fogoly újra Le Balafréhoz fordult, és meleg, szívélyes hangon így szólt:

- Atyám mégis jobban tenné, ha a dakoták Szarvasünőjére támaszkodnék. A fiatalasszony most gyenge. De ha fiai megtöltik wigwamját, ereje megnő. Nézd csak - tette hozzá, a közelében álló trapperre mutatva, aki a legnagyobb figyelemmel kísérte minden szavát és mozdulatát -, Sziklaszív már választott egy atyát, aki megmutatja neki az örök vadászmezőkre vezető utat. Ha atyja helyett valaha atyjává fogad valakit, ez a derék ősz Fej lesz az.

Le Balafré csalódottan elfordult az ifjútól, és a trapper felé indult, aki megelőzte, és elébe ment. A két öregember hosszasan és kíváncsian nézegette egymást. Jó néhány perc telt el így, aztán a sziú szólalt meg először.

- Testvérem feje nagyon fehér, de Le Balafré szeme már nem olyan, mint a sasé. Testvérem bőre milyen színű?

- Wahcondah akaratából olyan vagyok, mint azok a foglyok, akik ott hevernek megkötözve. Fehérnek teremtett, csak a jó idő meg a rossz idő festette bőrömet sötétebbre, mint a rókáé. Hát aztán! Nem a bőr a fontos, hanem ami alatta van. A fa kérge is érdes és repedezett, de azért belül egészséges és hibátlan lehet.

- Testvérem a Hosszú Kések egyike? Akkor fordítsa arcát a lemenő nap felé, és nyissa ki szemét! Látja-e a Nagy Sós-tavat a hegyen túl?

- Volt idő, bátyám, amikor kevés ember látta meg a sas fején a kis fehér tollakat olyan messziről, mint én. De nyolcvan tél elhomályosította szememet, és már nem dicsekedhetem a látásommal úgy, mint valamikor. De bátyám azt hiszi talán, hogy a sápadtarcú nem is ember, hanem isten, aki keresztüllát a hegyeken?

- Testvérem akkor ne nézzen arra. Nézzen csak rám. Itt vagyok a közelében. Láthatja, hogy egy balga vörös ember vagyok, semmi más. Azt hittem, a sápadtarcúak az egész világot látják, hiszen az egész világot akarják.

- Értem, mit gondolsz, dakota főnök, és nem vonom kétségbe szavaid igazságát, mert sajnos, van okod így beszélni. De ha ahhoz a fajhoz tartozom is, melyet nincs okod szeretni, a legádázabb ellenségem, még egy aljas, hazug mingó sem vádolhat azzal, hogy kapzsi vagyok; hogy valaha is kinyújtottam a kezemet valami után, ami a másé; hogy több földet igyekeztem volna szerezni, mint amennyi egy emberre jut...

- De amikor fiúra volt szüksége, testvérem mégis idegenben, a rézbőrűek között kereste!

A trapper ujját Le Balafré meztelen vállára tette, és bánatosan nézett sebforradásokkal borított, ráncos arcába, miközben bizalmasan fülébe súgta:

- Tudod, miért tettem ezt, dakota? Hogy a fiú szívét megnyugtassam. Ha azt hiszed, azért kapaszkodtam ebbe az ifjúba, hogy öregkorom gyámola legyen, nagyon igazságtalanul ítélsz meg. Azért fogadtam fiammá, hogy tudja és érezze: valaki marad utána.

Csitt, Hektor, nyughass! Illik az, kutyuskám, hogy ha öregemberek egymással tanácskoznak, te belevinnyogsz? A kutyám nagyon öreg már, dakota, és ha jó nevelésben részesült is, néha elfelejti, amit tanult, akárcsak mi...

Az öregasszonyok vad sipítozása lehetetlenné tette a beszélgetés folytatását. Sziklaszív, aki barátságos mosollyal nézte a két öreget, most valamiért hirtelen gőgös, megvető arcot vágott, és kihúzta magát. Ez a mozdulat rettentően felbőszítette a sziúkat. Az öregasszonyok áttörtek a tanácskozók sorain, a kör közepébe nyomultak, és a foglyot ocsmány szidalmakkal halmozták el. Eldicsekedtek fiaik gaztetteivel, amiket a pánik ellen elkövettek, és Matorira mutogattak, mondván: nézzen csak rá, ha igazi harcost akar látni, aki különb minden páni kutyánál. Arcába sziszegtek, hogy nem is anya szülte, hanem egy szarvastehén, és tej helyett gyávasággal szoptatták.

Le Balafré csalódottan csóválgatta fejét, és eltűnt a tömegben. A trapper viszont annál közelebb húzódott a fogolyhoz, és arcán mélységes aggodalom tükröződött. A vénasszonyok mérges indulata átragadt a fiatal harcosokra is. Már alig tudták fékezni vérszomjas dühüket, csak a jelre vártak, hogy a fogoly kínzását megkezdhessék.

Matori még várt egy-két percig - szándékosan feszítette a húrt -, aztán szemöldökének egyetlen rándításával megadta a várva várt jelet.

Weucha felpattant, mint egy szabadjára engedett véreb. Félrelökte az asszonyokat, és rájuk ripakodott, hogy várjanak még, amíg a fogoly üvölt és jajgat kínjában.

Azon kezdte, hogy tomahawkját a fogoly feje körül forgatta és lengette; az éles bárd olyan közel suhogott a feje körül, mintha minden pillanatban belevághatna, holott valójában egyetlen hajaszála sem görbült meg tőle. Éppen ebben nyilvánult meg Weucha ügyessége és kegyetlensége. Ám a fogoly meg se moccant, és szeme nyugodtan a messzeségbe meredt. Ekkor kínzója a bárd hideg élét a fogoly tarkójára illesztette, és úgy tett, mintha már megkezdené a skalpolást. Hol így, hol úgy fogott hozzá, és vigyorogva mutogatta, hányféle módon lehet az ellenség fejbőrét lenyúzni. Az asszonyok ujjongva nézték, és gúnyos kiáltásokkal becsmérelték áldozatukat. Ám a páni ifjút nem tudták hallgatásából kizökkenteni.

A trapper szeme egy igazi apa aggodalmával követte a tomahawk minden mozdulatát, és végül így kiáltott fel:

- Fiam megfeledkezik az egyetlen cselről, mely ilyenkor megrövidítheti a szenvedést? Aljas sziúval van dolga, akit könnyű felingerelni. Csak néhány sértő szó kell, és már megvásárolta a gyors, könnyű halált!

A dühöngő sziú hallotta ezeket a szavakat, de nem értette meg. Fenekedve fordult az öreg felé, és megfenyegette tomahawkjával.

- Tégy velem, amit akarsz! - felelte ez sziú nyelven. - Ma éppúgy készen állok a halálra, mint holnap, bár egy becsületes ember szebb halált érdemel. Nézd meg ezt a nemes páni ifjút, ha tisztességes indiánt akarsz látni! Hány handabandázó sziút ölt meg nyílt harcban, miközben sűrűn röpködtek a nyilak a feje körül! Nevezzen meg Weucha csak egyetlen páni harcost is, akit ő ölt meg!

- Egyet máris megnevezek! Sziklaszív! - üvöltötte a sziú, miközben tajtékzó haraggal megfordult, és

halálos csapásra emelte csatabárdját. Ám csuklója a fogoly markába zuhant. Egy pillanatig szinte kővé dermedten feszítették erejüket egymás ellen ebben a testtartásban; az egyiket a váratlan ellenállás bénította meg, a másikat a feszült figyelem tette mozdulatlanná. Az asszonyok felsikoltottak örömükben, mert Weucha diadalát látták abban, hogy a fogoly elvesztette önuralmát, és reménytelenül berzenkedik végzete ellen. Még a trapper is reszketett barátja becsületéért, és Hektor panaszos vonításban tört ki.

Ám a páni tétovázása csak egy pillanatig tartott. Másik kezének villámgyors mozdulatával kitépte a bárdot ellensége kezéből. A tomahawk megvillant a levegőben, és Weucha kettéhasított koponyával zuhant a földre. Ezután Sziklaszív a véres bárddal utat tört magának, gyorsan átgázolt a résen, melyet a rémült asszonyok nyitottak önkéntelenül, és egy hatalmas ugrással a lejtőn termett.

Az asszonyok ajkán fültépő jajveszékelés fakadt, és a férfiak hüledezve bámultak a megszabadult fogoly után. De csak egy pillanatig. Most száz torokból szakadt ki a bosszúkiáltás, és száz harcos vetette magát a menekülő után. De Matori harsány parancsa visszatartotta őket. A nagy főnök látszólagos nyugalommal intett, és kinyújtott karjával a folyó felé mutatott, amelyet Sziklaszív már-már elért.

Állig felfegyverzett lovasok csapata száguldott a lejtőn a part felé.

És már hallani lehetett a víz csobbanását, amint Sziklaszív belevetette magát; még néhány perc, és izmos karjaival keresztülvágott a folyón. A túlsó parton felhangzó diadalordítás értésére adta a vérig alázott sziúknak, hogy ellenségeik hirtelen megjelentek, és örömük határtalan.

XVII.
HARCOK VÍZEN ÉS SZÁRAZON

Nem volt idő a tanakodásra. Matori most mutatta ki nem mindennapi lélekjelenlétét. Míg az asszonyok rikácsoltak, a gyerekek sivalkodtak, a nagy főnök higgadtan intézkedett.

Minden épkézláb férfi fegyvert ragadott. Az asszonyok sebtében leszerelték a sátrakat, és az igavonó állatok hátára rakták. Az anyák hátukra vették a kisebb gyerekeket, a nagyobbakat meg, akik már járni tudtak, akár egy nyájat, hátraterelték. Mindez fülsiketítő lármában, de bámulatos gyorsan zajlott le.

Matori felment egy magasabb pontra, ahonnan megfigyelhette az ellenség mozdulatait. Arcán zord mosoly villant át, amikor látta, hogy az ellenség száma jóval kisebb a sziúékénál. Igaz, hogy az ő emberei inkább vadászok voltak, mint harcosok. Azonkívül neki az asszonyok és gyerekek védelméről is kellett gondoskodnia, míg az ellenség csupa lovas férfiból állt, sőt minden bizonnyal válogatott harcosokból, akik lóhalálában nyargaltak ide, hogy vezérüket kiszabadítsák vagy megbosszulják. De Matori csapatában is voltak jó harcosok, akikben megbízhatott. Harcba is bocsátkozott volna, ha tőle függ. Ám az asszonyok és gyerekek jelenléte óvatosságra késztette. A döntést, hogy megütközzenek-e vagy sem, kénytelen volt az ellenségre bízni.

A pánik, akik első és legfontosabb céljukat ilyen váratlan és szerencsés módon máris elérték, nem siettek a támadással. Tudták, hogy a sziúk túlerőben

vannak, és veszedelmes lett volna a folyón gondolkodás nélkül átkelni, és támadásra indulni. Az óvatos indián taktikának sokkal inkább megfelelt az, hogy egyelőre visszahúzódjanak, és várjanak a támadással a sötétség beálltáig. Pedig Sziklaszív valósággal epedve várta, hogy bosszút állhasson az elszenvedett gyalázatért. Harcosai egy gazdátlan paripát is hoztak magukkal, jóllehet kevés reményük lehetett rá, hogy vezérük még megülhesse. A ló hátán keresztbe rakták a törzsfőnök legszebb íját, tegzét és lándzsáját, arra számítva, hogy esetleg eltemetik vele együtt, ha megtalálják a holttestét.

A fiatal törzsfőnök szeme felcsillant, amikor kezébe ragadta az íjat és a lándzsát; de amikor újra lóra szállhatott, öröme nem ismert határt. Ide-oda nyargalt, és ujjongó harcosai diadalkiáltásait hallgatta; azután megállította lovát, és gondosan megvizsgálta a puskát, amelyet átnyújtottak neki.

Matori ebben a pillanatban határozta el magát arra, hogy dűlőre viszi a dolgot. A távolban megpillantotta a squatter sátrainak körvonalait. Tudta, hogy arról az oldalról is támadás fenyegeti, és ezért jó lesz előbb a páni csapattal végezni. Súlyos gondot okoztak foglyai is. Első gondolata az volt, hogy a férfiakat tomahawkkal teszi el láb alól, a nőket pedig az indián asszonyok kezére adja. De visszatartotta az a tagadhatatlan félelem, amellyel harcosainak zöme a fehér varázslóra nézett. Matori magához intette azt az öreg harcost, akit már korábban megbízott a harcban részt nem vevő személyek felügyeletével. Most vállára tette az ujját, és így szólt:

- Ha fiatal harcosaim a pánikkal összeütköznek, osszál ki késeket az asszonyok közt. Atyám elég öreg. Nincs szüksége arra, hogy egy fiatal törzsfőnök ajkáról lesse a bölcsességet.

A zord öreg vad vigyorgása elárulta, mennyire örül annak, hogy szabad kezet kapott. Matori lóra ült, és intett harcosainak, hogy kövessék. Ezúttal mellőzték az ünnepségeket és harci dalokat, amelyekkel máskor a hadiösvényre léptek. Az egész csapat némán ügetett a folyópart felé.

A folyó túlságosan széles volt ahhoz, hogy a silány indián lövedékek át tudjanak repülni fölötte. A főnökök mégis átküldtek puskájukból néhány golyót, persze eredménytelenül.

A trapper figyelmét semmi sem kerülte el abból, ami történt. Sziklaszív váratlan kiugrása őt is meglepte, sőt az első percben bosszankodott és szégyenkezett is miatta. De csakhamar ráeszmélt, hogy itt nem férfiatlan szökésről van szó, mely kudarcra van kárhoztatva, és legfeljebb egy órával hosszabbíthatja meg a páni ifjú életét. Most már látta, hogy Sziklaszív régóta leste és villámgyorsan kihasználta a kedvező pillanatot, mely visszaadta szabadságát. Mialatt a sziúk haragja és jajveszékelése Weucha halála és Sziklaszív szökése fölött egészen felkavarta a tábort, az öreg trapper ujjongott magában, és majdnem megfeledkezett arról az óvatosságról, hogy örömét eltitkolja. A páni csapat felbukkanása fölöslegessé tette azt a kétségbeesett és vajmi kevés reménnyel kecsegtető kísérletet, hogy szót emeljen a fehér foglyok érdekében. Ezeket egyelőre nem bántotta és nem is fenyegette senki.

A trapper észrevette, hogy az asszonyokat, a gyerekeket és az értékesebb holmit a tábor mögé hurcolják, nyilván azért, hogy szükség esetén a közeli erdőbe menthessék. Matori sátra azonban érintetlen maradt. Két megnyergelt ló állt előtte, két kamasz felügyelete alatt, aki még fiatal volt ahhoz, hogy

harcolni menjen. Az öreg megfigyelte ezt és sok egyebet; végül arra a következtetésre jutott, hogy közeledik a döntő pillanat. Töprengéséből Battius siránkozó hangja riasztotta fel.

- Kedves bátyám, akiben remélhetőleg megmentőmet tisztelhetem - kezdte Obed -, azt hiszem, legfőbb ideje, hogy kissé meglazuljon az a kínos és fárasztó kapcsolat, amelyet ezek a sziúk az én alsó végtagjaim és Asinus oldala közt létesítettek. Ha legalább a lábam szabad lenne, akkor esetleg még fel tudnám használni a kínálkozó alkalmat, hogy akár hason csúszva is eljussak a legközelebbi fehér telepre, és tudományos gyűjteményem maradványait is magammal vigyem... mert különben, attól tartok, mind a kettő elvész az emberiség számára.

- Nem tudom - felelte az öreg. - Azokat a bogarakat és gizgazt, amit a tisztelt úr magával hurcol, a jó isten a préri számára teremtette, és az emberiségnek semmi érdeke sem fűződik ahhoz, hogy mindezt innen elhurcolják. Ami pedig a maga becses személyét illeti, úgy, ahogy van, a csacsi hátára kötve, még nagy hasznára lehet a társaságnak. Csodálom, hogy ezt nem látja be. Persze egy ilyen könyvmoly nem lát az orránál tovább.

- Miféle hasznára lehetek így embertársaimnak? - felelte a vitatkozni szerető doktor. - Bezzeg ha szabadon mozoghatok, szerény tudásommal még a tábori sebészt is pótolhatnám, amennyiben vérontásra kerül a sor, ami könnyen megtörténhetik.

- Egy indiánnak eszébe sem jut, hogy orvoshoz folyamodjék, ha a csatában megsebesül. Inkább a javasasszonyokhoz fordul. De nézze csak ezeket a vén boszorkányokat, doktor. Egyik csúnyább squaw[7] mint a másik. Nem csodálnám, ha nekünk esnének, és

kikaparnák a szemünket, olyan vérszomjas némberek. Ám amíg maga ilyen félelmetesen szamaragol mellettünk, nem mernek közelebb jönni.

- Ide hallgasson, öreg - mondta most Paul -, szeretném, ha most két dolgot sürgősen elvágna. Az egyik a szóáradata, amit nagyon kellemes lenne hallgatni szabadlábon, egy jól megsütött bölénypúp mellett, a másik pedig ez az átkozott szíj, ami a húsomba hasít. Bicskájának egy ügyes mozdulata többet érne most, mint a legszebb beszéd, amely a bíróság előtt Kentuckyban valaha is elhangzott.

- Hát ami azokat a bíróságokat illeti, nekem sincs róluk valami jó véleményem. Megtörtént egyszer...

- Hagyja már abba, az isten szerelmére! - vágott a szavába Middleton. - Ez már kíméletlenség. Ne kéresse magát annyit, hanem vágja el a kötelékeinket!

- A maga nagyapja nem volt ilyen heves. De nem panaszkodom. Egy pumakölyöktől nem lehet türelmet várni. Hogy a szíjaikat átvágom, az természetes. Már régen elhatároztam magam is, csak lesem a kedvező pillanatot. Ha ezek a vén boszorkányok észrevesznek egy gyanús mozdulatot, akkor végünk van! Itt nem hevességre van szükség, hanem ravaszságra. Beszélgessünk csak, mintha nem sántikálnánk semmi rosszban. No, most vigyázz! Mindenki mozdulatlan marad! - Ebben a pillanatban roppant gyorsan és ügyesen keresztülvágta a szíjat, amely Paul egyik karját megbénította, és ugyanakkor kését Paul felszabadított markába ejtette. - Így ni, ez jól sikerült! Szerencse, hogy odalenn olyan nagy üvöltözés támadt, és mindenki arra nézett. A többit most már intézzék el maguk. De óvatosan, nehogy észrevegyenek valamit!

- Köszönöm, kedves öreg - mondta Paul. - Ez olyan volt, mint a májusi hó, kicsit későn jött. De jobb későn, mint soha.

- Mikor tanulja meg, milyen fontos a türelem! - mondta a trapper, miközben kissé eltávolodott tőlük, és a völgybe bámult, mely hadszíntérré változott. - Ha azt hiszi, a puszta bátorság is elég, akkor nagyon téved. Mérlegelni is kell. Mindent a maga idejében.

- Jól van, öreg, most már beszélhet - nevetett Paul, és átvágta többi szíját is, majd Middletont szabadította meg kötelékeitől. De azért megszívlelte a trapper intő szavait, és óvakodott attól, hogy mozogjon; ő is, Middleton is mozdulatlanul hevert a földön, mintha még mindig gúzsba volna kötve.

A trapper nem is hallotta, mit beszél Paul. Figyelmét egészen más kötötte le. Észrevette, hogy egy öreg harcos késeket oszt ki az öregasszonyok között. Ezek vad örömmel ragadták meg a fegyvert, és halkan, egyhangúan énekelni kezdtek, miközben körültáncolták az öreg sziút. Fejüket vad mozdulattal hátravetették, és bozontos hajuk összekuszálódott a szélben. Időnként üvöltésben törtek ki, és fejük fölött meglóbálták a kést. Igazi boszorkánytánc volt.

A trapper közelebb lépett hozzájuk, és intett a vénasszonyoknak, hogy hallgassák meg.

- Minek ez a szomorú ének? - kérdezte. - A harc még nem dőlt el. Lehet, hogy a fiatal dakoták az ellenség skalpjaival térnek vissza.

- Mi addig megskalpoljuk a sápadtarcúakat! - kiáltotta az egyik szipirtyó.

Szavait újabb ordítozás követte. Néhány fúria

körülvette a trappert, és késükkel hadonásztak az orra előtt.

- Mire való ez? - mondta a trapper, anélkül, hogy egy tapodtat is hátrálna, és nyugodtan szemébe nézett az egyik dühöngő asszonynak. - Már sok tomahawk villant el mellettem, és sok nyíl süvített el a fejem fölött, és mégis itt vagyok. Gondolják meg a sziú asszonyok: nem nagy dicsőség egy öreg ember életét megrövidíteni.

Szavaival csak időt akart nyerni, hogy Paul és Middleton ereiben felfrissüljön a vérkeringés a hosszú zsibbadtság után. De a legöregebb asszony - talán a legvadabb valamennyi közül - hirtelen kivált a körből, és mint egy ragadozó madár, mely lecsap a zsákmányára, a foglyok felé tartott. Társai követték példáját, és a trapper már attól tartott, hogy valamennyien áldozatul esnek a vérszomjas boszorkányok feltartóztathatatlan rohamának.

- Népem hatalmas varázslója! - kiáltotta sziú nyelven, olyan harsányan, ahogy csak torkán kifért. - Emeld fel hangodat, és beszélj! Mondd meg a dakota asszonyoknak, mi vár rájuk!

Battius megértette az öreg trapper cselfogását, de a rémület annyira megbénította, hogy egyetlen hangot sem tudott kiszorítani a torkán. A helyzetet megint Asinus mentette meg. Mintha csak tudta volna, hogy most tőle függ gazdája élete, olyan hatalmas ordításban tört ki, hogy még a trappernek is borsódzott tőle a háta. Dicső ordítás volt, megérdemelte volna, hogy Battius doktor megörökítse jegyzőkönyvében az utókor számára.

Az öregasszonyok megtorpantak. Most olyanok voltak, mint a keselyűk, amint áldozatuk fölött

köröznek. De a fenyegetően meglóbált kések ugyancsak meggyorsították Paul és Middleton vérkeringését. A zsibbadtság egy szempillantás alatt nyomtalanul eltűnt. Mintha csak összebeszéltek volna, egyszerre talpra ugrottak. A boszorkányok hüledezve bámultak rájuk. Nem tudták megérteni, miképpen szabadíthatták ki tagjaikat ilyen hirtelen a szíjak szorításából. Erre csak egy magyarázatot találtak: a varázsló bűvös hatalma adta vissza szabadságukat. A vénasszonyok eldobálták késeiket, megfordultak, és hanyatt-homlok elszaladtak.

- Itt az ideje, hogy eltűnjünk innen! - kiáltotta az öreg trapper, visszatérve társaihoz. - Most senki sem törődik velünk.

De tévedett. Torkán akadt a szó, mert egy herkulesi erejű kéz markolta meg a vállát. Hátrafordult, és megdöbbenve látta, hogy egy másik ellensége kezébe került, aki semmivel sem volt irgalmasabb a sziúknál. A vállára nehezedő kéz Ishmael Bush keze volt. Mögötte feltűntek állig felfegyverzett, tagbaszakadt fiai is, akik Matori sátra mögül léptek elő. Az történt, hogy nagy ívben megkerülték és úgy támadták meg a tábort.

Ishmael nem méltatta a trappert és barátait arra, hogy szándékait megmagyarázza. Fiaival együtt szó nélkül, de gyorsan és ügyesen újra megkötözte Pault és Middletont, sőt ezt a sorsot most az öreg trapper sem kerülhette el. Matori sátrát szétszedték, a nőket a sátorral együtt felrakták a lovakra, és elindították a squatter új táborhelye felé. Mindez olyan gyorsan történt, hogy nemcsak a sziúk, de még a fehérek is méltán boszorkányságnak tarthatták volna.

Míg ezek az események a fennsíkon lejátszódtak, a harcosok sem töltötték tétlenül a völgy mélyén az időt.

Ott váltunk el tőlük, ahol a két ellenséges csapat a folyó két partjáról figyelte egymást, s mindegyik hetvenkedő, kihívó, becsmérlő szavakkal igyekezett a másikat valami meggondolatlan lépésre ingerelni. A páni indiánok főnöke csakhamar ráeszmélt arra, hogy az időfecsérlés inkább az ellenségnek kedvez. Ennélfogva megváltoztatta terveit, és csapatával visszahúzódott a partról, hogy a jóval nagyobb számú sziúkat átcsalogassa a vízen. Ám ezek nem mentek lépre, és a páni farkasoknak megint valami más módszerhez kellett folyamodniuk.

A pánik fiatal főnöke lovasaival elnyargalt a part mentén megfelelő átkelőhelyet keresve, ahol zavartalanul keresztülúsztathat a folyón, és nyílt csatában megmérkőzhetik ellenségeivel. Szándékát felismerve, Matori minden lovasa mögé egy-egy gyalogost ültetett, és az innenső parton ugyanabban az irányban nyargalt velük, mint Sziklaszív odaát. Matori ezzel elérte azt, hogy a sziúk az átkelőhelyen is túlerőben legyenek. Igaz, hogy a pánik megelőzhették volna a sziúkat, de Sziklaszív nem akarta lovait kifárasztani. Inkább harmadszor is megváltoztatta tervét.

Mivel egyik csele sem vált be, a fiatal páni törzsfőnök a legvitézebb módon, saját életének kockáztatásával akarta a győzelmet kivívni. A terep, amelyet kiválasztott, erre a célra nagyon alkalmas volt. A folyó, mely általában mély és gyors sodrású volt, egy helyen a kétszeresére szélesedett ki, és ágyának közepén a hullámok gyűrűzése elárulta, hogy a víz ott nagyobb homokzátonyt takar. Ez a zátony a legmagasabb pontján kissé ki is emelkedett a vízből. A gyakorlott szem felfedezhette, hogy a talaj ott elég szilárd, és néhány ló biztosan megvetheti rajta a lábát. Sziklaszív néhány pillanatig sóvárogva bámult a zátonyra, és közben megérlelte elhatározását. Néhány gyors szóval

beavatta tervébe alvezéreit, azután lovával együtt belevetette magát a hullámokba. A ló részint úszva, részint gázolva elérte a szigetnek is nevezhető homokzátonyt.

Sziklaszív számítása bevált. Amikor lova horkantva kievickélt a vízből, lába elég nagy száraz területre ért. A nemes paripa, mintha kitalálta volna gazdája szándékát, kecsesen és büszkén lépkedett a folyó kellős közepén, mindkét sereg szeme előtt.

A látvány a pánikat lelkesedéssel töltötte el, míg a sziúk kihívónak és megalázónak érezték.

A páni vezér váratlan megjelenését a sziúk dühös ordítozása fogadta. Legalább ötven nyíl és néhány puskagolyó repült a kis sziget felé, de nem érte el célját. Ekkor néhány sziú harcos előkészületeket tett arra, hogy belevesse magát a vízbe, és a páni vezér tűrhetetlen elbizakodottságát megtorolja. Ám Matori hangos kiáltással visszaparancsolta őket. Elrendelte, hogy az egész csapat vonuljon vissza a partról, aztán tudtára adta a kisebb törzsfőknek, hogy elfogadja a kihívást, és egyedül kíván szembeszállni vele. Amikor a páni harcosok látták, mi történik a túlsó parton, maguk is visszahúzódtak, követve Sziklaszív parancsát, mely úgy szólt, hogy siessenek a védelmére, ha többen támadnák meg, de hagyják magára, ha a sziúk késznek mutatkoznak szabályos párviadal formájában egyenként megmérkőzni vele.

Matori most egy kis darabon begázolt a vízbe, aztán megállt. Többször felemelte karját, tenyerét kifelé fordítva, hogy békés szándékait jelezze. Még a puskáját is visszahajította a partra, azután mélyebben hatolt a vízbe, és újra megállt, hogy megállapítsa, miképpen fogadja ellenfele a békés közeledést.

A ravasz sziú a fiatal páni főnök nemes érzületére alapította számításait, és nem is csalódott. Amíg a nyilak és golyók a feje körül röpködtek, Sziklaszív gőgös nyugalommal sétáltatta lovát a homokzátonyon, mintha észre se venné dühösen ordítozó ellenségeit. De amikor látta, hogy a sziú törzsfőnök a vízbe ereszkedik, magasra emelte lándzsáját, és torkán diadalmasan tört elő a pánik hátborzongató csatakiáltása, arra ingerelve ellenfelét, hogy jöjjön közelebb. S amidőn Matori békés szándékait jelezte, Sziklaszív lemondott minden óvatosságról, pedig tudta, hogy a sziúk semmiféle árulástól vagy becstelenségtől sem riadnak vissza. Maga is elhajította puskáját, és két karját mellén összefonva, nyugodtan várta Matori közeledését.

A két törzsfőnök fegyverzete körülbelül egyforma volt. Mindegyik készenlétben tartotta dárdáját, íját, tegezét, kését és csatabárdját; mindegyiknek volt bőrből készült pajzsa, hogy megvédje a támadó fegyverektől. A sziú nem habozott tovább, még jobban bemerészkedett a vízbe, és nemsokára kikecmergett a zátony egyik végében, amelyet lovagias ellenfele ebből a célból szabadon hagyott. Ha valaki most közelről figyeli Matori arcát, észrevehette volna rajta a titkos öröm felvillanását: sikerült újra megközelítenie félelmetes ellenfelét, akit ezerszeresen meggyűlölt azóta, hogy kicsúszott a kezéből. Most azután bosszút áll rajta, és örökre megszabadul tőle!

Sziklaszív a zátony másik végébe húzódott vissza, és méltóságteljes nyugalommal várta ellenfelét. Matori kétszer-háromszor körbetáncoltatta lovát, hogy az átkelés után újra biztosan üljön a nyeregben, majd a kis sziget közepébe nyargalt, és udvarias kézmozdulattal intett a páninak, hogy ugrasson oda ő is. Sziklaszív meg is tette, és a következő percben a két férfi szemben állt egymással. Hosszasan és

komolyan méregették egymást, ahogy jó harcoshoz illik, aki nem becsüli le ellenfelét. De Matori arckifejezése sokkal nyájasabb volt, mint a páni farkasé. Pajzsát hátralökte, kezével üdvözlő mozdulatot tett, és így szólt:

- Ha a páni harcos fellovagol a dombtetőre, és körülnéz a prérin, láthatja, hogy a világ nagyon nagy. Miért van az, hogy a különféle rézbőrű nemzetek nem férnek el egymás mellett?

- A sziúk azért jöttek talán ide, hogy engedélyt kérjenek a páni farkasoktól sátraik felütésére? - felelte a másik alig leplezett megvetéssel.

- Ha egy sziú sátrában éhség ver tanyát, ott keresi a bölényt, ahol megtalálhatja, még akkor is, ha messze kell nyargalnia falujától - mondta Matori, erőt véve haragos indulatán, amelyet a fiatal páni főnök gúnyos hangja korbácsolt fel benne. - Wahcondah több bölényt teremtett, mint rézbőrűt. Nem jelölte ki, hogy ez a bölény a pániké, amaz meg a dakotáké; hogy ez a vad a konzáké, amaz meg az omaháké. Elegendő táplálékot teremtett valamennyi vörös gyermekének. Miért van az, hogy a testvérek mégis ölik egymást?

Sziklaszív is hátravetette pajzsát, és lándzsája egyik végét leengedte a földre. Könnyedén a másik végére támaszkodva, megkérdezte:

- Belefáradtak a sziúk a vadászatba? Csak megsütni akarják a vadat, elejteni nem? Beérik az elhullott állatokkal? Felsebezte lábukat a hadiösvény, és inkább leülnek a fűbe? Nincsenek már férfiak a sziúk között, hanem valamennyi csupa squaw?

A sziú főnök keze ökölbe szorult a vérlázító sértés hallatára, de gyorsan erőt vett magán, és szelíden

felelte:

- Igen, így kell egy fiatal főnöknek beszélnie. De Matori több telet látott, mint fiatal testvére. A hosszú éjszakákon sokat gondolkodott népe sorsán sátra sötétségében. Azt mondta magában: "Számold meg, dakota, a wigwamod füstjében száradó skalpokat. Két skalptól eltekintve, valamennyit vörös fejről vágtad le! Hát helyes ez? Pusztítja-e a farkas a farkast? Megfojtja-e testvérét a csörgőkígyó? Akkor te miért emeled tomahawkodat rézbőrű testvéred ellen?"

- A nagy sziú főnök megfosztja harcosait a dicsőségtől? Azt mondja embereinek: "Dobjátok el tomahawkjaitokat, és rágcsáljátok a fák száraz gyökereit"? - kérdezte Sziklaszív élesen.

- Ha Matori ilyet mond, tépjék ki a nyelvét! - mondta a sziú méltatlankodva, és közelebb húzódott a pánihoz. - Nem, testvérem! - tette hozzá, és mintegy bizalmasan, még közelebb lépett hozzá. - A harcos maradjon harcos. Ez Wahcondah akarata. De ellenségeit ne testvérei közt keresse. Elég sápadtarcú nyüzsög törzseink vadászterületén. Ellenségeink számosabbak, mint a levelek a fákon, a madarak az ég alatt és a bölények a prérin. Ha testvérem kinyitja szemét, maga is jól láthatja ezt.

- Mióta gondolkodnak így a sziúk? - kérdezte Sziklaszív. - Egy órával ezelőtt még sziú tomahawk villogott a szemem előtt.

- Elég volt a görbe utakból! - felelte Matori. - Ha a rézbőrű örökké csak testvérét üti, ki lesz a préri ura? A sápadtarcúak, akik mindig éhesek, és már a préri is kicsi nekik.

A messzeségbe mutatott, ahol Ishmael sátrainak

körvonalai rajzolódtak az ég aljára. Elhallgatott, és mohón leste, mit szól a páni. Egy teljes perc telt el így.

- Mit javasolnak hát a sziúk? - kérdezte a fiatal páni.

- Forduljunk egyesült erővel a sápadtarcúak ellen! - felelte Matori. - Kövessük mindegyiket szüntelenül, akár a medve nyomát. Ha egy sápadtarcú eljön ide, ne hagyja el a prérit! Útja legyen nyitva ide, de kifelé zárva. Ők gazdagok, mi szegények vagyunk. Minek jönnek ide? Skalpoljuk meg őket, ahányan csak vannak! Nincs kivétel - öljük meg valamennyit!

- Nem, sziú, nem! - tiltakozott Sziklaszív. - Nekem vannak sápadtarcú barátaim is. Oltalmat kértek tőlem, és meg is találják a páni farkasok falujában.

- Akkor halj meg, ostoba! - kiáltott fel Matori, és villámgyorsan nyilat tett íja húrjára, megfeszítette, aztán közvetlen közelről nekieresztette a fiatal páni csupasz mellének.

A régen kieszelt áruló mozdulat olyan gyorsan és váratlanul következett be, hogy a harcosok rendes módján már nem lehetett védekezni ellene. Sziklaszív pajzsa a hátát verte, és készenlétben tartott nyilát is ugyanabba a kezébe fogta, mint az íját. De éles szeme még idejében felismerte alattomos ellensége szándékát, és hatalmas erőfeszítéssel megrántotta lova kantárját. Így kényszerítette a nemes állatot, hogy két hátsó lábára ágaskodjék, és élő pajzsként takarja el nyakához simuló gazdáját. A nyíl a ló nyakába fúródott, és hegye már nem tudta a páni ifjút megsebezni.

Sziklaszív még a gondolatnál is gyorsabban küldte vissza bosszuló nyilát, mely átfúrta ugyan a sziú pajzsát, de Matori maga sértetlen maradt. Néhány

percen át szakadatlanul csattogtak a megfeszített húrok, és süvítettek a kilőtt nyilak. Mindkét tegez kiürült, és már vér folyt, de az ellenfelek ereje lankadatlan maradt.

Most gyors és mesteri hadmozdulatok következtek. A két küzdő jobbra-balra hajolt, hátrált és előtört, úgy kerülgette egymást, mint két fecske, ha a víz fölött köröz. A dárdák egymásnak csaptak, porfelhő kavargott a levegőben, de a két harcos egyike sem tudta a másikat kivetni a nyeregből. Ekkor a sziú - hogy egy halálos döfést kikerüljön - kénytelen volt levetni magát a lováról. A páni vad diadalordítással döfte dárdáját ellensége lovába. Gyorsan megfordult, hogy előnyös helyzetét kihasználja, de saját lova is megbotlott, és a földre zuhanva, lovasát maga alá temette. Most a sziú kiáltása követte Sziklaszív korai diadalordítását. Késével és tomahawkjával rávetette magát a páni ifjúra, aki még nem tudott lova alól kikecmeregni. Sziklaszív felismerte kétségbeesett helyzetét. Kitapogatta kését, pengéjét hüvelyk és mutatóujja közé fogta, azután teljes erejével ellensége felé hajította. Az éles kés süvítve hasította át a levegőt, hegye eltalálta Matori pőre mellét, és pengéje egészen szaruból faragott nyeléig belefúródott.

A sziú kezét a fegyverre tette, és egy pillanatig tétovázott, vajon kihúzza-e. Arcán vad harag és olthatatlan gyűlölet tükröződött. De érezte, milyen kevés ideje van hátra; a homokzátony szélére támolygott, és lábával már a vízben, megállt.

- Kölyökfarkas! - kiáltotta, és arca bősz mosolyra torzult. - Az én skalpomat nem kapod meg soha!

Ezzel kirántotta sebéből a kést, és megvető mozdulattal ellensége lába elé dobta. Még egyszer megrázta öklét, azután belevetette magát az árba. A

feszült csendet, mely eddig a folyó mindkét partján honolt, most vad ordítozás törte meg. Vagy ötven harcos ugrott a vízbe mindkét csapatból, és törtetett a kis sziget felé, hogy a párviadal győztesét megölje vagy megvédje. Ám Sziklaszív, aki közben már kiszabadította magát lova alól, nem törődött senkivel. Egyetlen ugrással a zátony szélén termett, és felkapta az eldobott kést, második ugrásával már a tajtékzó hullámokba lendült. A víz felszínét nagy vérfolt festette sötétre. A páni vezér itt merült bele a vízbe.

Ezalatt megkezdődött a vízi csata. A pánik visszaszorították a sziúkat a túlsó partra, sőt a szárazföldre is követték őket. A sziúk kénytelenek voltak felhasználni a talaj egyenetlenségét, és a bokrok közt vagy a magas fűben keresni menedéket. A csata ezen a terepen váltakozó szerencsével folytatódott. Most már kevesebb harcos esett el. A sziúkat jól elrejtette a sűrű, dús fű, ahová ellenségeik lóháton alig tudtak behatolni, vagy ha behatoltak, íjaiknak semmi hasznát sem vették, és tomahawkjaikkal sem tudták, hová sújtsanak. Mindent elkövettek, hogy kiűzzék a sziúkat fedezékeikből; de minden erőfeszítésük meddő maradt. Már-már a visszavonulásra gondoltak, amikor megütötte fülüket vezérük jól ismert hangjának diadalmas kiáltása. A folyóból Sziklaszív bukkant elő, és magasra emelt kezében Matori skalpját lengette.

A pánik örömrivalgással fogadták, és a látvány új lelket öntött beléjük. De a véres trófea felbőszítette a sziúkat, és az elkeseredés megkétszerezte erejüket. Előrontottak rejtekhelyükről, és ellentámadásba kezdtek. Túlerejükkel már-már szétszórták a páni csapatot.

Ekkor a küzdőtér bal oldalán harsány csatakiáltás tört fel, és a kis szakadékból mennydörgő sortűz adott az

ütközetnek egészen új fordulatot. Öt-hat sziú holtan vagy súlyosan megsebesülve dőlt ki a sorból, társaikat pedig rémület fogta el. Most már jól látták a közelgő Ishmaelt és óriás fiait, akik ezt az alkalmat ragadták meg, hogy szövetségeseiken bosszút álljanak.

Ez már sok volt a jóból, helyesebben a bajból. Legvitézebb főnökeik elestek, és a harcosok elárvultnak érezték magukat. Még egy sortűz Bushék puskáiból elegendő volt a végső győzelemhez. A sziúk megfutamodtak - szaladtak a szélrózsa minden irányába, a pánik meg, akár vadászaton az agarak, száguldva üldözték őket. Az elesettek közt volt Lebegő Sas - az öreg törzsfő, aki a béke mellett emelt szót a tanácsban, de hasztalan. A másik öreg, Borecsina is itt fejezte be életét; szívét nyíl fúrta át. Mire a nap lebukott a látóhatáron, a csatatér végképp elcsendesült.

XVIII.
A LESZÁMOLÁS

Másnap a préri olyan volt, mint egy kihalt sivatag, ahol ember még sohasem járt. A völgy mélyén mintha álmosan hömpölygött volna a folyó, és az ég is szelídebben borult a tájra, mint egy nappal előbb. Csak Ishmael sátrai álltak ugyanazon a helyen.

Ishmael komor arccal járkált kicsiny táborában fel és alá. Fiai azt olvasták le arcáról, hogy valami igen fontos és megmásíthatatlan elhatározásra jutott. Rendes foglalatosságukat abbahagyva, feszült várakozással figyelték apjuk minden mozdulatát.

Eszter nem hanyagolta el napi munkáját - ahhoz

legalábbis földrengésre lett volna szükség -, de kevesebbet zsémbelődött, és még gyermekeivel is halkabban pörölt, mint máskor.

Abiram a többiektől félrehúzódva állt egy fa alatt. Arca belső tusakodást és szorongó félelmet árult el. Aggódva leste sógora arcát, de amit látott, egy cseppet sem volt biztató. Szeretett volna beszélgetni Ishmaellel, de nem merte megszólítani.

Nemsokára Ishmael megparancsolta, hogy vezessék elő a foglyokat. Fiai elő is hozták Middletont és Inezt, Pault és Ellent, Battiust és az öreg trappert. Sorba álltak, és várták, mit határozott sorsuk felől az, akit saját akarata és ereje tett meg bírájuknak.

A sor végén még két ember jelent meg. Egy hihetetlenül öreg indián férfi és egy fiatal indián asszony. Le Balafré volt és leánya, Tacsihcsana. A Bush család fiataljai kíváncsian bámulták őket, sőt még Eszter is otthagyta tűzhelyét, hogy hallgatózzék.

A komor színjátéknak egyetlen olyan tanúja volt, akinek nem parancsolt senki. Sziklaszív komoly arccal állt a közelben, dárdájára támaszkodva. Mellette lova rágcsálta a füvet: gőzölgő orrlyukai elárulták, hogy gazdájával együtt messziről érkezett. Sziklaszív jól meghajszolta, hogy idejében itt legyen.

Ishmael hidegen fogadta új szövetségesét. Még finom lelkű tapintatosságát sem méltányolta, mely abban nyilvánult meg, hogy egyedül jött ide, nem harcosai kíséretében. Ishmael Bush nem támaszkodott senkire, és nem félt senkitől. Elhatározta, hogy ma ítélkezni fog, és olyan méltóságteljesen fogott hozzá, mint egy igazi patriarcha. Komoly arca, hatalmas termete és a tekintetéből áradó komorság annyi méltóságot adott ennek a törvényen kívül álló embernek, hogy még

Middleton is bizonyos tisztelettel nézett rá. Amikor látta, hogy valamennyien együtt vannak, zord pillantást vetett foglyaira, majd a századoshoz fordult, aki kétségtelenül a legelőkelőbb volt köztük.

- Ma azt a hivatalt kell betöltenem itt a prérin, amit a telepeken tanult bírák látnak el, ha igazságot kell tenni ember és ember között. Nem sokat értek a joghoz, de egy törvényt ismerek, mely így hangzik: szemet szemért, fogat fogért! Ez a törvény legalább értelmes és igazságos. Ünnepélyesen kijelentem, hogy ma ezt a törvényt fogom alkalmazni. Mindenki megkapja, ami neki jár - se többet, se kevesebbet.

Amikor idáig eljutott, egy kis szünetet tartott, és körülnézett, mintha látni akarná szavai hatását. Tekintete hosszabban elidőzött Middleton arcán, aki rövid habozás után így válaszolt:

- Ha arról van szó, hogy a bűnös elnyerje büntetését, és az ártatlan visszakapja szabadságát, akkor kettőnknek helyet kellene cserélni.

- Azt akarja mondani, hogy igazában én lennék a vádlott, mert ezt a hölgyet elraboltam apja házából, és akarata ellenére elhurcoltam ebbe a pusztaságba - bólintott a squatter nyugodtan, harag és megbánás nélkül. - Bizonyos mértékben igaza van. Nem akarom gonosz tettemet hazugsággal is tetézni. Amióta idáig jutottunk, volt időm átgondolni a dolgot. Arra a következtetésre jutottam, hogy súlyos hibát követtem el, amikor rossz tanácsra hallgatva, erre vetemedtem. Gondom lesz rá, hogy a hölgy visszakerüljön családjához.

- Látják, milyen derék ember ez! - szólt bele Eszter. - A sok munka és küszködés, a nagy szegénység egészen elvadította. A hatóságok meg a hivatali személyek is

üldözték, hajszolták. Egy gyenge pillanatában aztán elkövette ezt a csúnya dolgot, de meg is bánta és jóváteszi.

- Nem lesz köszönet benne! - dünnyögte Abiram, és arcán csalódás, félelem, gonoszság kifejezése váltakozott. - Ha már egyszer megtetted, nem bocsátják meg neked! Így is, úgy is felelsz érte!

- Hallgass! - kiáltott rá Ishmael, és olyan fenyegetőn emelte fel nagy, nehéz kezét, hogy sógora tüstént elnémult. - Még te mered kinyitni a szádat? Ha nem károgsz a fülembe, sohasem ért volna ilyen szégyen!

- Ha már belátja hibáját - mondta Middleton -, ne álljon meg félúton, hanem legyen egészen nagylelkű. Így még barátokra is szert tehet, akik néhány szót szólhatnak az érdekében, ha egyszer bíróság elé kerül az ügy.

- Elég! - vágott a szavába Ishmael, és homloka elborult. - Ha félnék a bíróságtól, akkor magának nem lenne alkalma meghallgatni, hogyan teszek igazságot én!

- Maradjon meg jó szándékánál. Lehet, hogy megveti a bíróságot meg a törvényt, de azért tudja, hogy a törvény karja hosszú. Ha néha lassan is, de előbb-utóbb utoléri azt, aki vétett ellene.

- Ez bizony így van - erősítette meg a trapper is. - Nem mintha olyan nagyon lelkesednék a törvényért! A hatóságok gyakran pökhendien avatkoznak be az emberek ügyeibe. Azt hiszik, ők az úristenek, az emberek meg ostoba juhok, akiket csak terelgetni kell! És még azt mondják, hogy ebben az országban mindenki úgy élhet, ahogy jólesik neki!

Amíg a trapper beszélt, Ishmael nem szakította félbe, de olyan sötét pillantást vetett rá, mely nem sok jóval biztatott. Most megint Middletonhoz fordult.

- Ami a kettőnk dolgát illeti, százados úr, mindegyikünknek sok van a rovásán. Én elraboltam a feleségét, persze azzal a szándékkal, hogy bizonyos idő múlva és bizonyos feltételekkel visszaadom. Maga viszont betört a táboromba, és segített tulajdonomat rongálni, pusztítani.

- Csak azért, hogy a feleségemet...

- Jó, jó, a számla ki van egyenlítve - vágott a szavába Ishmael. - Maga és a felesége szabad. Mehetnek, ahová akarnak. Abner, oldozd fel a százados urat. Ha velünk akarnak maradni, adok egy kocsit, és arra is hajlandó vagyok, hogy elkísérjem a sűrűbben lakott vidék határáig.

- Derék beszéd! Isten verjen meg, ha elfelejtem tisztességes viselkedését, noha sokáig váratott magára! - kiáltott fel Middleton, és a zokogó Inezhez sietett, hogy megölelje, és könnyeit letörölje. - Mint katona szavamat adom, hogy megpróbálok önnek bűnbocsánatot kieszközölni.

A squatter arcán bágyadt mosoly jelent meg, ez elárulta, milyen keveset ad erre a biztatásra.

- Sem ez a remény, sem a büntetéstől való félelem, hanem az igazság vitt rá elhatározásomra - mondta. - Maga szabad, és tehet, amit akar. A világ elég nagy ahhoz, hogy ne keresztezzük többé egymás útjait. Ha megbocsát nekem, jó, ha nem, az se baj. Nem fogok bocsánatért esdekelni, ha egyszer elkapnak. Most meg térjünk át magára, Battius doktor. Nekünk is van egy kis számolnivalónk. Úgy emlékszem, magával

megállapodást kötöttem. Betartotta?

Obed eleinte felháborodva nézte, hogy Ishmael bírónak tolja fel magát. De Middleton szavai erősen hatottak rá. Most már félig-meddig hibásnak érezte magát.

- Nem tagadom - felelte udvariasan -, hogy Obed Bat orvostudor és Ishmael Bush vándorgazdálkodó közt megállapodás jött létre egy utazás tekintetében, melyet bizonyos ideig együtt kívántak megtenni. De a határidő letelt, és a szerződés véleményem szerint érvényét vesztette. Azt hiszem, kettőnknek semmi dolga egymással.

- Ishmael! - kiáltott fel Eszter. - Ha tudnád, milyen méregkeverő ez! És milyen csaló! Örülj, hogy megszabadultál tőle! Semmi szükségünk rá. Ha valamelyik gyereknek hascsikarása van, magam is meg tudom gyógyítani.

- Jól van, Eszter, legyen a kívánságod szerint. Fel is út, le is út, doktor! Én nem tartóztatom.

- Még valamit, Ishmael - folytatta Eszter vérszemet kapva. - Ha azt akarod, hogy helyreálljon a béke a családban, és ne legyen köztünk semmi tüske, küldd el ezt az öreg rézbőrűt is a leányával együtt - mutatott Le Balafréra és még inkább az elözvegyült Tacsihcsanára. - Menjenek isten hírével vissza a falujukba!

- Ők nem az én foglyaim, hanem a páni főnökei! Nem rendelkezem fölöttük! - hangzott a kitérő válasz.

Eszter most akarta csak kinyitni a száját igazán, de Ishmael olyan fenyegető arcot vágott, hogy torkán akadt a szó.

- Elég az ostobaságokból, asszony! - mondta a squatter. - Most sokkal fontosabb dolgokról van szó. Lépjen csak elő, fiatalember! - intett Paul Hovernak. - Maga örökösen a táborhelyem körül ólálkodott és lábatlankodott, azzal az ürüggyel, hogy méhrajokat akar befogni. A vége az lett, hogy feldúlta a táboromat, és a feleségem húgát fogta be, akivel egészen más terveink voltak.

Mindenki a fiatal szerelmespárra nézett.

Paul zavartan köszörülte a torkát, Ellen pedig pirulva és szégyenkezve lesütötte szemét.

- Mondok valamit, Ishmael Bush barátom - kezdte a méhvadász. - Az egyik vádat nem tagadhatom. Valóban kissé udvariatlanul bántam a maga lábosaival és fazekaival. Számolja össze a kárt, és megtérítem, aztán elfelejtjük az egészet. Már sokkal nagyobb félreértéseket is sikerült elsimítani. De ami Ellent illeti, semmi alkunak nincs helye!

- Akkor hozzád fordulok, Nelli - mondta Ishmael, és megvető kézlegyintéssel felelt a méhvadász szavaira. - Egy évet töltöttél nálam. Kaptál szállást és ellátást, nem szenvedtél hiányt semmiben. Azt hittem, jól érzed magad nálunk, és reméltem, hogy itt is maradsz örökre.

- Tudom, miben sántikált, Mr. Bush! - kiáltott fel Paul Hover. - De ilyen dolgokban nem lehet parancsolgatni. A házassághoz szívbeli vonzalom kell, különben nem ér az egész semmit!

Váratlanul Eszter is Nelli pártjára állt.

- Ne erőltesd a dolgot, Ishmael! - mondta könyörgő

hangon. - Akit kiszemeltünk neki, sajnos, már a hideg földben alussza örök álmát, és helyette a másik fiunk... Isten tudja, talán nem is helyes elgondolás.

A squatter szemét a lányra szegezte, és sokáig nézte hallgatagon. Végre megszólalt:

- Ha a lány szíve máshová húz, nem állok az útjában. Beszélj, Nelli, ne félj senkitől. Mondd meg, mi a kívánságod. Mit akarsz: ezzel a fiatalemberrel valamelyik városba vagy telepre költözni - vagy pedig velünk maradni, és megosztani azt, amink van? Ha nem is sok, de jó szívvel osztjuk meg veled!

Ellen most elsápadt, lélegzete meggyorsult, és elcsukló hangon felelte:

- Szegény, apátlan árva voltam, magára hagyott, gyámoltalan teremtés, amikor magatokhoz vettetek, míg más rokonaim, akik hozzátok képest jómódban élnek, nem törődtek velem. Ezt sohasem felejthetem el. Az életmódotok, nyíltan megmondom, nem tetszik nekem. Mégis nálatok maradnék, ha nem kötne a szavam ehhez a kedves, bájos hölgyhöz, akivel ti olyan csúnyán bántatok!

- Azt már letárgyaltuk. Megtörtént - jóvátettük. Most magadról beszélj. Maradsz vagy mégy?

- Megígértem a hölgynek, hogy nem hagyom el soha - felelte Ellen szemlesütve. - S mivel családunk részéről annyi sérelem érte, legalább énbennem ne csalódjék.

- Oldjátok el a fiatalember kötelékeit! - rendelkezett Ishmael, s amikor megtörtént, előszólította nagyobb fiait, és felsorakoztatta Paul mellett. - Most itt állnak előtted egyformán! - kiáltott a lányra. - Válassz közülük!

A lány félénken nézett egyik fiúról a másikra, s tekintete végül a méhvadász izgatott arcán állapodott meg. Még egy perc, és hangos zokogással Paul mellére vetette magát - győzött a szív szava.

- No, hát akkor isten vele! Menjen haza, és vigye a lányt is magával! - mondta a squatter félig bosszúsan, félig barátságosan. - De figyelmeztetem, bánjon vele jól, ha már a szerencséje ilyen kincshez juttatta! Így hát majdnem végére értünk a bíráskodásnak. Remélem, senkinek sincs panasza ellenem. De még nem kaptam választ a százados úrtól: vigyük el a határig, vagy nincs szüksége a kíséretünkre?

- Hallom, hogy katonáim a páni falvak közelében kutatnak utánam - mondta Middleton. - Ezért legjobb, ha a fiatal páni főnökkel megyek, hogy minél előbb találkozzam velük.

- Akkor útjaink elválnak. Lovunk van most elég. Menjen le a völgybe, válassza ki a legjobbakat, és szerencsés utat!

- Megvárom még az öreg bácsit. Fél évszázadon át barátság fűzte a családomhoz, nem hagyhatom magára. Mi a vétke tulajdonképpen, hogy nem akarja elengedni?

- Jobb, ha nem kérdez semmit, és nem avatkozik az ügyeimbe - felelte a squatter sötéten. - A trapperrel van még egy elintézetlen ügyem, ami nem tartozik az Egyesült Államok tisztjeire. Menjen innen, amíg szabad az út.

- Könnyen lehet, hogy igaza van - jegyezte meg a trapper, aki eddig olyan közönyösen hallgatott, mintha nem is érdekelné, ami körülötte történik. - A sziú

alattomos és bosszúvágyó népség, és nem felejti el ezt a vereséget. Én is csak azt tanácsolom: induljon el minél előbb. És a völgyekben vigyázzon, nehogy megint a préritűz csapdájába kerüljön. Ebben az évszakban még tisztességes vadászok is fel szokták gyújtani a füvet, hogy tavasszal a bölények dúsabb táplálékot találjanak.

- Ha ezt a foglyot a maga kezeiben hagynám, nemcsak hálámról, hanem kötelességemről is megfeledkeznék - makacskodott Middleton. - Ezen a vidéken én vagyok a törvény őre, ha nincs más. Tudnom kell, mit követett el, és milyen bűnnel vádolják.

- Érje be azzal, hogy megérdemli a büntetést, amit mindjárt kiszabok rá.

- Nagyon kételkedem benne. Jobban ismerem, semhogy minden bizonyíték nélkül bűnösnek tartsam.

- Bizonyítékot akar? Akkor nézze meg ezt - mondta Ishmael, és egy puskagolyót tartott a százados elé. - Ezzel a golyóval tették el láb alól a legderekabb fiatalembert, aki szüleinek szeme fénye volt!

- Nem hiszem, hogy ő tette volna, hacsak nem önvédelemből. Hogy a maga fia haláláról tudott, magam is tanúsíthatom, hiszen ő mutatta meg nekünk azt a helyet, ahol a holttest feküdt. Ha őt terheli a bűn, bizonyára nem beszélt volna róla. Hogy ő a gyilkos, csak akkor hiszem el, ha saját maga vallja be.

Szavait nagy csend követte, melyet végül a trapper tört meg.

- Hosszú életem folyamán sok rosszat láttam - mondta -, és sok gonoszságot tapasztaltam. Láttam medvéket és pumákat, amint egy falatért egymást tépték és

marcangolták. Még az eszesnek mondott embereket is láttam marakodni, gyakran semmiért. Az emberi őrület számos példájával találkoztam. Ami azonban engem illet, dicsekvés nélkül mondhatom, hogy egész életemben inkább a gonoszság megakadályozására törekedtem, és sohasem tettem olyat, amiért később szégyenkeznem kellene.

- Ha atyám megölt valakit a saját fajtájából - mondta a fiatal páni, miután egy pillantást vetett a golyóra, és gyors felfogásával rögtön megértette, miről van szó -, akkor jó harcos módjára nézzen nyíltan a megölt fiú apjának a szemébe, és fogadja el ítéletét.

- Remélem, fiam, nem kételkedsz szavaimban. Ha a gaztettet én követtem volna el, férfi módjára fogadnám a büntetést, mint ahogy minden tisztességes indián tenné. - Ezt a pánik nyelvén mondta, majd angolul folytatta: - El kell mondanom egy rövid történetet. Aki elhiszi, az igazságot hiszi el. Aki nem hiszi, önmagát vezeti tévútra. Abban az időben a magas fűben feküdtünk, és a maga táborhelyét figyeltük, Mr. Bush. Tudtuk, jogtalanul fogva tart egy hölgyet, és elhatároztuk, hogy kiszabadítjuk. Persze nem mentünk fejjel neki a falnak, hanem előbb lesben álltunk, és felderítettük a helyzetet. Mindezt természetesnek fogja találni. Mivel a felderítőszolgálatban én voltam a legügyesebb, engem küldtek körülnézni és szimatolni, míg társaim rejtekhelyükön maradtak. Maga persze nem gondolt arra, hogy minden lépését figyelik. De én a nyomában voltam, és nyitva tartottam a szememet, akár a puma, ha lesi a szarvast, amikor inni megy. Istenem, ha meggondolom, hogy fiatalkoromban, amikor még erőm teljében voltam, hányszor lopóztam az ellenség táboráig, még a sátrába is bekukkantottam, miközben aludt. Sok ilyen esetet tudnék elmondani...

- Maradjunk csak a tárgynál! - vágott a szavába Middleton.

- Igen, ilyen eset volt ez is - mondta a trapper. - A fűben feküdtem mozdulatlanul, amikor két vadász jött szembe egymással. Nem üdvözölték egymást barátságosan, mégis azt hittem, nem lesz semmi baj. Az egyik már továbbment, amikor a másik lövésre emelte fegyverét. Csak nem lövi le orvul, ilyen galád és alattomos módon? - gondoltam magamban, és már meg is történt. Daliás termetű, pompás fiatalember volt az áldozat! Még a kabátja is megpörkölődött, olyan közelről lőttek rá, mégis majdnem két percig tartotta magát, mielőtt összeesett volna. Előbb a térdére roskadt, és még akkor is keményen védekezett. Végül bevonszolta magát a sűrű bozótba, mint egy megsebzett medve, ha menedéket keres.

- De az isten szerelmére, miért nem beszélt erről senkinek? - kérdezte Middleton. - Miért tartotta titokban?

- Egy ember, aki több mint hatvan évet töltött a vadonban, megtanult hallgatni - felelte a trapper. - Egyetlen indián harcos sem fecsegi ki, amit látott, amíg el nem jön a beszéd ideje. A doktort levezettem arra a helyre, hogy nézze meg, lehet-e még azon a szerencsétlen fiatalemberen segíteni. A méhvadász is velem volt, és tudta, hogy ott fekszik a holttest a bozótban.

- Úgy van, szóról szóra igaz - jelentette ki Paul. - De mivel az öreg nem beszélt az esetről, én is jobbnak láttam hallgatni róla.

- És ki volt a tettes? - kérdezte Middleton.

- Én inkább gyilkosnak nevezném - felelte a trapper. -

Egyébként ott áll, ni! - Mutatott Abiramre. - Szégyenletes tett volt önmagában is. De még szégyenletesebb, hogy a saját unokaöccsét lőtte le orvul és alattomosan!

- Hazudik! Hazudik! - hörögte Abiram. - Nem gyilkoltam! Csak visszaütöttem!

Ishmael hangja félelmetesen nyugodt volt, amikor rászólt:

- Elég! Az öreg mehet! Fiúk, kötözzétek meg bátyátok gyilkosát helyette!

- Ne nyúljatok hozzám! - rikoltotta Abiram. - Átkozott legyen a kéz, amely hozzám mer nyúlni!

Olyan tébolyodott, vad pillantásokat vetett rájuk, hogy a fiúk visszarettentek tőle. De Abner, aki most a legidősebb volt és a legelszántabb valamennyi közt, haragtól, felháborodástól, gyűlölettől elsötétült arccal lépett hozzá. A megrémült gyilkos görcsös mozdulatot tett, mintha el akarna menekülni, de a következő pillanatban arccal a földre rogyott. Gutaütést kapott? A bűntudat ölte meg? Vagy a következményektől való félelem szorította össze halálos markolással a szívét? Senki sem tudta, senki sem kérdezte. Megdöbbenéssel néztek a földön heverő nyomorúságos alakra, és az igazság sújtó kezének művét látták abban, ami szemük előtt lejátszódott.

- Vigyétek be abba a sátorba! - rendelkezett Ishmael, majd az idegenekhez fordulva ezt morogta: - Mehetnek, ahányan vannak! És minél előbb, annál jobb.

Middletonnak semmi kedve sem volt itt tovább időzni. Az úti előkészületek gyorsan megtörténtek, azután

Sziklaszív vezetésével útra keltek a pánik távoli faluja felé.

Ishmael sokáig és türelmesen várt még. Amikor az utolsó indián is eltűnt a préri messzeségében - mert Sziklaszív leghűségesebb emberei, ha nem is jöttek el Ishmael táborába, a legközelebbi dombig elkísérték vezérüket, és ott várták meg visszatérését -, a squatter parancsot adott a sátrak felszedésére. A kocsikat már megrakták, a lovakat is befogták. A ponyvás szekérnek, mely annyi héten át Inez lakóhelyéül szolgált, most egy másik utasa volt: a halott Abiram.

Ám közvetlenül az elindulás előtt, amikor a Bush fiúk a ponyva mögé néztek, újabb megdöbbentő meglepetés érte őket. Abiram élt. Az imént csak eszméletét vesztette el, és most magához tért.

Ishmael nem szólt semmit, amikor jelentették neki a dolgot. Puskáját karjára kapta, fejszéjét vállára vetette, és elindult a kocsisor élén, mint máskor. Eszter bebújt abba a kocsiba, amelyben leányai utaztak. A fiúk elhelyezkedtek a fogatok körül, és a hosszú karaván lassan tovavonult.

Hetek óta most történt meg először, hogy a vezető hátat fordított a lemenő napnak, és a telepek felé vette útját. Szándékát, tervét nem közölte senkivel. Órákon át egyenletes léptekkel baktatott néhány száz lépésnyire a kocsik előtt. Hatalmas alakját csak néha-néha pillantották meg egy-egy dombtetőn, amint megállt, puskájára támaszkodott, és fejét lehajtva, töprengésbe merült, majd újra elindult. A kocsik már hosszú árnyékot vetettek kelet felé, vízmosásokon gázoltak át, síkságokon vonultak keresztül, dombokat másztak meg, aztán leereszkedtek a túlsó lejtőn. Ishmael nagy tapasztalatával ösztönszerűen

megtalálta azt az utat, amelyen a szekerek legkönnyebben juthattak előre. Végül elérkezett az az óra, amikor ember és állat egyaránt pihenőre szorult.

Ishmael megpillantott egy sziklát, mely körülbelül ötvenlábnyira emelkedett ki a prériből. Fél magasságában egy szirt ugrott elő belőle, ahová sok jó földet hordott a szél. Itt valahogy gyökeret vert egy fűzfa, talán már évtizedekkel azelőtt. Vastag törzsét villám hasíthatta ketté, ágai kiszáradtak, egyetlen levél sem volt rajta.

Ishmael elgondolkodva megállt, majd intett a feleségének, hogy jöjjön oda. Együtt ballagtak fel a szikla közepéig, ahol a vén fűzfa állt. Ishmael sokáig hallgatott, és Eszter sem merte megtörni a csendet. Végre Ishmael így szólt:

- Sok évig éltünk egymás mellett, jóban és rosszban. Sok megpróbáltatás ért minket, és Asa halála volt a legsúlyosabb csapás. De még nem ürítettük ki a keserűség poharát.

- Különösen nekem nehéz - felelte Eszter -, mert a gyilkos húga és áldozata anyja vagyok.

- Ha a trapper ölte volna meg, mint gondoltam, nem haboznék egy pillanatig sem. Szemet szemért, fogat fogért! De a sógoromról van szó. Most mit csináljak? Csak nem hagyhatom szörnyű bűnét megbosszulatlanul!

Eszter nem felelt semmit, csak lehorgasztotta fejét. Így állt ott néhány percig. Amikor újra felpillantott, férje arcán olyan hideg és kemény elszántságot látott, hogy tudta: bátyja sorsa meg van pecsételve. Megfordult, és visszatért a kocsikhoz. Ishmael némán követte.

- Abner - mondta, amikor leértek -, hozd ki anyád bátyját a kocsiból, és vezesd ide.

Abiram reszketve állt meg sógora előtt. Körülnézett, de csupa zord arc nézett vissza rá, egyiken sem fedezte fel a könyörület legkisebb jelét sem - a könyörületét, melyet nem érdemelt meg. De megpróbált beszélgetést kezdeni, mintha semmi sem történt volna.

- A lovak kifáradtak, Ishmael - mondta. - Nem szabad annyira hajszolni őket.

- Sajnálod a lovakat? - mondta Ishmael. - Milyen jó ember vagy.

- Csak azt akarom mondani, hogy ez a hely nagyon alkalmas éjszakai pihenőre.

- Örülök, hogy tetszik neked. Mert te alighanem jó sokáig itt maradsz. Abiram White! - tette hozzá ünnepélyesen. - Te megölted elsőszülött fiamat. Az isten és az emberek törvénye szerint meg kell halnod.

A gyilkos reszketni kezdett.

- Meg akarsz... ölni? - hebegte. - Az ember élete legközelebbi rokonai közt sincs biztonságban?

- A fiam is ezt gondolhatta, amikor orvul golyót eresztettél belé! - felelte Ishmael. - Te talán megsajnáltad? Bizony mondom, fegyverrel öltél, és fegyver által fogsz elpusztulni.

A gyilkos térdre roskadt, úgy könyörgött kegyelemért.

- Ishmael, ne bánts! Csak most tudom, milyen édes az élet! Élni, élni, élni! Csak egy hétig még! Kegyelmezz!

Ishmael undorodva elfordította fejét.

- Jól van, nem bántalak! De egy kikötéssel: légy magad a halálos ítélet végrehajtója!

A fűzfára nézett, és fiai rögtön megértették szándékát. Megragadták Abiramet, felhurcolták a kiugró szirtre, kezét-lábát megkötözték, de úgy, hogy állva maradhasson. Egy másik kötélből hurkot kötöttek a nyakára, és a végét egy kiálló ágra erősítették. Ezzel ott hagyták a gyáva gyilkost, hogy végezzen önmagával.

A karaván ettől a helytől félmérföldnyire ütötte fel éjjeli szállását. Ishmael megparancsolta fiainak, hogy térjenek nyugovóra, a szokásos éjjeli őrséget magára vállalta. Amikor a tábor elcsendesedett, és meggyőződött róla, hogy az alvókat nem fenyegeti semmi veszély, kiballagott a prérire. Úgy érezte, a sátrak közt fulladozik, nem kap elég levegőt.

A hold feljött, és szél kerekedett. Ishmaelnek úgy rémlett, mintha földöntúli hangokat hallana, pedig csak a szél zúgása volt.

Vad, kalandos életében Ishmael Bush most érezte magát először magányosnak és elhagyatottnak. A kopár préri is olyan lett egyszerre, mint egy vigasztalan, szomorú sivatag. Ishmael megszorította puskája csövét, és szinte önkéntelenül elindult visszafelé, a szikla irányába.

A szikla tövében megállt, és felnézett a magasba. Nem látott semmit. A hold éppen elbújt a felhők mögé. A kísérteties homályban egyszerre csak úgy érezte, hogy egy kéz érinti meg a vállát. Összerezzent, de nem ijedt meg. Életét soha nem féltette, és most a

legkevésbé.

- Ishmael! Édes jó uram! - suttogta mellette egy hang.

- Asszony! Mi hozott ide? - kérdezte a squatter.

- Ne haragudj, Ishmael - mondta Eszter remegő hangon. - A fiunk gyilkosa nem érdemli meg, de ha meghalt, nem hagyom temetetlenül.

Az ásóra és gereblyére mutatott, amit magával hozott.

Ishmael nem tett ellenvetést. Felmentek a fűzfához, és meggyőződtek róla, hogy Abiram végzett magával - nem is tehetett mást. Eltemették a szikla tövében, és visszatértek a táborba.

Másnap a karaván folytatta útját a telepek felé. Amikor lakott területre értek, elvegyültek a sok ezer kocsi közé, mely úton volt minden irányba. Ishmael számos gyermeke közül sokan a telepeken és a közeli városokban kezdtek új életet. De maga a squatter és felesége eltűnt az emberek szeme elől. Többé nem hallott felőlük senki semmit.

XIX.
INDIÁN VENDÉGSZERETET

Útjukat a pánik falujába nem zavarta meg semmi. Sziklaszív győzelme teljes volt. Egyetlen sziú felderítő sem mutatkozott az óriási vadászterületen, amelyen át kellett hatolniuk. Middleton és társasága olyan biztonságban érezhette magát, mintha lakott területen utaztak volna, amelyet megszelídített már a kultúra. A tempót, az utazás gyorsaságát a hölgyek erejéhez mérték, és inkább több napot szántak az útra,

semhogy elcsigázottan érkezzenek meg.

Diadalmas bevonulásukról annyit lehetne írni, hogy lapokat töltene be. A törzs ujjongó örömét már az is érthetővé teszi, hogy a jó híreket rossz hírek előzték meg, és csüggedt hangulatból csaptak át az öröm mámorába. Az egész falu kijött az érkezők elé. Anyák dicsekedtek fiaik hőstetteivel; asszonyok büszkén mutogattak férjük dicső sebeire: az indián lányok diadalmas karénekkel jutalmazták a legények hősiességét. A trófeákat, elesett ellenségeik öveit és fegyvereit kiállították, akárcsak civilizált országokban az ellenségtől zsákmányolt zászlókat. A kivénült harcosok egykori hőstetteiket hasonlították össze a mostaniakkal, és kijelentették, hogy az új nemzedéknek nincs oka szégyenkeznie. Mindenki egyetértett abban, hogy a törzsnek sohasem volt még olyan kiváló és bátor vezére, mint Sziklaszív. Wahcondah ezzel is megmutatta, mennyire szereti kedvenc gyermekeit, a páni farkasokat.

Akármilyen biztonságban érezte is magát, Middleton módfelett megörült, amikor jól megtermett, csinos egyenruhájú, hűséges tüzéreit megpillantotta az ünneplő tömeg soraiban, és harsány hurrákiáltásaik ütötték meg fülét. A kis csapat jelenléte utolsó aggodalmait is eloszlatta. Most már ura volt a helyzetnek, és saját kezében tartotta szerettei sorsát. Nyugodtan nézhetett a hátralevő út elébe, amely a páni falut a legközelebbi amerikai erődtől elválasztotta. Nem is szólva arról, hogy a tisztelgő tüzérosztag mennyire emelte tekintélyét új barátai és az indiánok előtt.

A tisztelet megnyilvánulásaiban egyébként nem volt hiány. Inez és Ellen számára külön díszsátrat állítottak fel. Paulra különösen az tett nagy hatást, hogy Middleton őrszemet rendelt ki, aki fegyverrel a vállán,

peckesen lépegetett fel és alá a díszsátor előtt. Paul máskülönben nem volt a formaságok híve. Fesztelenül járt-kelt a faluban, bekukkantott minden sátorba, és tanulmányozta a pánik életmódját. Tréfás és komoly tanácsokat adott az indián asszonyoknak, abban a meggyőződésben, hogy a jenki asszonyok jobban értenek a háztartáshoz.

Sziklaszív és indiánjai sokkal tartózkodóbban és tapintatosabban viselkedtek. Megadtak vendégeiknek mindent - kényelmet és figyelmességet -, ami szerény életkörülményeik közt lehetséges volt, de nem tolakodtak be a sátrakba és kunyhókba, amelyeket az idegenek rendelkezésére bocsátottak. Magukra hagyták őket, hogy saját szokásaik és hajlandóságuk szerint pihenjenek. Legfeljebb az örömujjongás és nótázás, mely késő éjszakáig tartott, zavarhatta nyugalmukat. A sötétben jól lehetett hallani a harcosok duruzsoló hangját, amint a háztetőkön üldögélve mesélgették kalandjaikat a viskók előtt összegyűlt hallgatóságnak.

De akármilyen mozgalmas volt is az éjszaka, hajnalban már talpon volt az egész falu. Mindenki tudta, hogy megint izgalmas nap következik: a sápadtarcúak, akikkel a nagy főnök szövetséget kötött, ma búcsúznak a törzstől. Middleton katonái már parancsnokuk megérkezése előtt megállapodást kötöttek egy kereskedővel, akinek nem sikerült az idénye, s kibérelték bárkáját, mely a folyó partján kikötve várta utasait.

Middleton nyugalmát kissé megzavarta az a hódoló csodálat, amellyel Sziklaszív Inezre nézett. Egyrészt mulatott magában Inez sikerein az indiánok közt, másrészt eszébe jutott Matori sötét pillantása, amely még most is megborzongatta. Tudta, hogy most nem fenyegeti semmi veszély, de kötelességének tartotta,

hogy felkészüljön minden eshetőségre. Katonáinak titkos utasításokat adott; katonai parádé örve alatt megtették a szükséges óvóintézkedéseket. Ám néhány óra múlva már szégyenkezve gondolt gyanakvására, amikor meglátta, hogy az egész törzs szomorú arccal és fegyvertelenül vonul fel, hogy távozó vendégeit a folyó partjáig elkísérje. Ott körbeálltak a sápadtarcúak és főnökük körül, és nagy érdeklődéssel várták az ünnepélyes búcsúzást. Sziklaszív előlépett, hogy beszédet mondjon. Szavait a trapper tolmácsolta a vendégeknek. A törzsfőnök azzal kezdte, hogy felsorolta a törzs dicső tetteit a múltban és a jelenben. Dicsérte bátorságukat és ügyességüket a vadászmezőkön és a hadiösvényen. Hangsúlyozta, hogy mindig megvédelmezték jogaikat, és megtorolták ellenségeik gaztetteit. Miután eleget beszélt a páni farkasok nagyságáról, és kielégítette hallgatói büszkeségét, ügyes fordulattal áttért vendégei magasztalására. Egy olyan néphez tartoznak - mondotta -, melynek száma nagyobb, mint a költöző madarak rajaié. Az indiánokra jellemző tapintattal elkerülte a jenkik bűneinek felhánytorgatását; nem beszélt kapzsiságukról, erőszakosságukról, kegyetlenségükről, csak annyit jegyzett meg, hogy minden népben akadnak gonosztevők, és még a páni farkasok is kénytelenek olykor-olykor egy-egy testvérüket, kinek viselkedése nem méltó a törzs fiaihoz, kiközösíteni soraik közül. Wahcondah néha még egy rézbőrű fiától is elfordítja ábrázatát, s úgy tesz a sápadtarcúak Wahcondahja is saját gyermekeivel. A tiszta szív nem a bőrtől függ. Felszólította hallgatóit, hogy vessenek egy pillantást vendégei kezére. Nincsenek áruval megrakva, mint a hitvány kereskedőké. Nem is üresek, mint az éhenkórász jövevények kezei. Ezek az idegenek maguk is harcosok, kezükben fegyver van, és jól tudják forgatni - méltóak arra, hogy a páni farkasok testvéreiknek tekintsék őket.

Ezek után az idegenek főnökéről kezdett beszélni, aki dicső fia a Nagy Fehér Atyának. Nem azért jött a prérire, hogy puskájával elriassza innen a bölénycsordákat, és megfossza a szegény indiánt élelmétől. Gonosz emberek elrabolták egyik feleségét, kétségtelenül a legszebbet, a legkedvesebbet, a legengedelmesebbet valamennyi közül. Csak egy pillantást kell vetni rá, és mindenki láthatja, hogy ez igaz. És most, hogy a fehér főnök megtalálta asszonyát, békességben visszatér népéhez. Odahaza majd elmeséli, hogy a pánik milyen igazságos nép, és ezentúl wampumkötelék fűzi a két nemzetet egymáshoz. Akik vendégeik búcsúztatására egybegyűltek, tiszta szívből kívánják szerencsés megérkezésüket hazájukba. A páni farkasok méltón fogadják ellenségeiket, de ahhoz is értenek, hogyan tisztítsák el a tüskét és bozótot barátaik útjából.

Ezután a pánik fiatal vezére sorra megszorította az idegenek kezét, a legegyszerűbb katonát sem hagyta ki. Nyomában a páni férfiak következtek, azok is sorra kezet fogtak minden egyes sápadtarcúval, és ez a ceremónia meglehetősen sokáig tartott. Csak Battius doktort kerülték el a fiatal harcosok, de a derék tudós vigaszt meríthetett abból, hogy annál nagyobb tisztelettel járultak elébe a törzs öregjei, akik úgy vélekedtek, hogy a sápadtarcúak nagy varázslója háborúban nem sokat ér ugyan, de lehet, hogy béke idején hasznára válik népének. Inez előtt Sziklaszív meg sem állt, csak meghajlással búcsúzott tőle. Hódolata csupán abban nyilvánult meg, hogy a legnagyobb körültekintéssel gondoskodott kényelméről.

Végül elérkezett az indulás pillanata. Miután valamennyien beszálltak a bárkába, a trapper felkapta a kis batyut, mely addig lába előtt hevert, füttyentett

Hektornak, és utolsónak szállt be vele a bárkába. A tüzérek háromszoros hurrával búcsúztak parancsnokuktól. A bárkát betolták az árba, és a következő percben már vígan siklott a folyón lefelé.

Hosszú, szinte bánatos csend következett. A trapper volt az első, aki megtörte, pedig az ő szeméből is ki lehetett olvasni a szomorúságot.

- Igen, derék törzs ez, bátor és tisztességes emberek, annyit el lehet mondani róluk - kezdte. - Majdnem olyan pompás fickók, mint a hegyvidék delavárjai, az egykor oly hatalmas indián törzs, melynek csak a maradékai élnek már szétszórtan imitt-amott. Ah, százados úr, ha maga is látott volna annyi jót és rosszat, mint én, a rézbőrűek közt, akkor tudná csak igazán, mit ér egy bátor és becsületes harcos! Tudom, vannak emberek, akik azt gondolják, egy indián alig több egy állatnál, még kimondani sem átallják ezt az ostobaságot. Csak a becsületes ember értékeli a becsületet másokban. Persze az ellenségeiket ők sem szeretik, és ha idetolakodnak, hát nem nagyon kedveskednek nekik.

- Ilyen az ember természete - bólintott a százados. - Meggyőződésem, hogy az indiánoknak is vannak pompás tulajdonságaik.

- A természet nem bánt velük mostohán - mondta az öreg. - Aki csak egy törzset ismer, éppen olyan keveset tud róluk, mint a madarakról az olyan ember, aki csak varjakkal találkozott. Most pedig, kedves kormányos úr, legyen szíves, fordítsa a bárkát ahhoz a kiugró, alacsony földnyelvhez. Tegye meg a kedvemért, szépen kérem.

- De miért? - kérdezte Middleton. - Jól benn vagyunk a gyors árban, és ha a parthoz közeledünk, a bárka

elveszíti lendületét.

- No de másképp nem tudok kiszállni - felelte az öreg, és maga is segített a bárkát a part felé fordítani. Az evezősök már kitapasztalták, hogy az öreg trapper minden kívánságát teljesíteni szokták, ezért be se várták a százados utasítását, hanem a parthoz irányították az öblös alkalmatosságot.

- Százados úr - mondta a trapper, miközben csomagját olyan kényelmesen szedegette, mintha igazán nem volna sietős dolga, sőt örömét lelné a késlekedésben -, egy kis üzletet szeretnék kötni magával. Persze egy egészen kis üzletet, aminőt egy szegény, nyomorúságos csapdavetővel köthet, mielőtt elválik tőle.

- Elválni? - hangzott minden ajakról.

- Az ördögbe is, öreg, csak nem akar gyalogszerrel eljutni a telepekre? Amikor itt a bárka, amely félannyi idő alatt teszi meg az utat, mint a csacsi, amelyet a doktor a pániknak ajándékozott.

- A telepekre, fiam? Már régen jóllaktam a telepesek gonoszságával és tékozló gazdálkodásával! Itt is egy tisztáson élek, de olyanon, amelyet az Úristen teremtett, és nem emberkéz vágott fejszével. Nem vagyok kíváncsi a telepekre!

- Eszembe se jutott, hogy a válás szóba is kerülhet - mondta Middleton, és tűnődve nézett egyik arcról a másikra, mintha tanúkat keresne állítása igazolására. - Ellenkezőleg, azt hittem, és reméltem, hogy elkísér minket állandó lakóhelyünkre, ahol öreg napjaira ellátnám mindennel, ami szükséges, hogy kényelmesen és jól érezze magát - erről ünnepélyesen biztosítom!

- Tudom, kedves fiam, tudom. Mindent elkövetne! De mit ér egy ember minden törekvése az ördög sugallatával szemben? Ha a jó szándékon meg a kedves ajánlatokon múlt volna, már régen kongresszusi képviselő lennék vagy akár kormányzó is. A maga nagyapja ugyanazt akarta, és él még néhány más ember is az Otsego-tó táján, aki szívesen befogadna a házába, remélem, sőt palotát építene nekem lakóhelyül! De mit ér a jólét és gazdagság, ha a szív elégedetlen? Időm mindenesetre vége felé jár, és talán nem nagy bűn, ha egy ember, aki annyi éven át becsületesen küzdött, utolsó néhány óráját saját kedve szerint szeretné eltölteni. Persze, szememre vethetné, százados úr, hogy miért kísértem el idáig, ha el akarom hagyni, de annak is megvan a maga oka-foka. Akármilyen régóta élek a vadonban, szívem mélyén mégiscsak fehér ember vagyok. Bántana, ha a páni farkasok szemtanúi lennének egy öreg harcos gyengeségének, amikor elérzékenyülten búcsúzik azoktól, akik szívének nagyon kedvesek, ha annyira nem is, hogy a kedvükért elmenjen egy telepes városba.

- Ide hallgasson, öreg! - kezdte Paul, torkát köszörülve elszánt igyekezetében, hogy megindultságát elpalástolja. - Maga az előbb valami üzletről beszélt. Nekem is van egy üzleti ajánlatom. Felajánlom magának élete fogytáig kunyhóm, viskóm vagy palotám felét, akár a nagyobbik felét is, ha akarja; aztán a legtisztább és legfinomabb mézet, amelyet a vadakác virágjából lehet nyerni; vadpecsenyét pedig bőségesen, még bölénypúpot is, tekintve, hogy fenn akarom tartani ismeretségemet ezzel a derék állattal, ha már összekerültem vele; ami pedig az elkészítését illeti, az olyan tiszta és ízletes lesz, amilyet csak egy bizonyos Ellen Wade kisasszony kezeitől el lehet várni, bár hamarosan más nevet fog viselni; végül

pedig a bánásmód, elképzelheti, olyan lesz, amelyben egy rendes ember a legjobb barátját vagy akár az édesapját részesíti. Mindezek ellenébe nem várunk magától mást, csak hébe-hóba egy-egy jóízű történetet, esetleg alkalomadtán életbölcsességre valló jó tanácsot - abból sem sokat egyszerre, csak kisebb adagot -, kedves társaságából pedig annyit, amennyi magának is jólesik!

- Jól beszél, fiam, nagyon szépen beszél - felelte az öreg, holmijában kotorászva. - Becsületes ajánlat, én meg háládatlanul utasítom vissza - de nem fogadhatom el. Nem nekem való.

- Tisztelt vadász úr - szólalt meg Battius is. - Az embernek a társadalommal szemben is vannak tartozásai. Önnek kötelessége visszatérni a civilizált világba, és átadni gyakorlati tapasztalatait, azt a nagy kincset, amelyet annyi évtizeden át a vadonban gyűjtött. Ezeket az én házamban is rendezheti és feldolgozhatja.

- Kedves tudós barátom - felelte a trapper -, maga a természetet tanulmányozza, tehát tudhatja, hogy egy csörgőkígyót nem lehet megítélni egy jávorszarvas szokásai szerint, mert mindegyik más. Magának bizonyára vannak jó tulajdonságai és képességei, de én a tettek embere vagyok, és nem a szavaké. Hiába, a jó isten már ilyennek teremtett, és nem hiszem, hogy mi ketten jól megférnénk egymással. Ennélfogva tehát visszautasítom köszönettel a maga meghívását is.

- Elég! - jelentette ki Middleton. - Annyit láttam ebből a rendkívüli emberből, hogy tudom: semmiféle rábeszéléssel nem lehet szándékától eltéríteni. Halljuk hát a kérését, kedves barátom!

- Nem nagy dolog, százados úr - mondta az öreg,

akinek végre sikerült batyuját kioldoznia. - Itt van négy hódbőr, amelyet egy hónappal azelőtt sikerült zsákmányolnom, hogy magával megismerkedtem. Aztán van itt egy mosómedveprém is, nem mondom, hogy sokat ér, de talán megfelelhet.

- És mi a célja velük?

- Csereüzletet szeretnék kötni. Azok a gaz sziúk - a jó isten bocsássa meg, hogy először a konzákat gyanúsítottam meg vele - ellopták a legjobb csapdáimat, és így rossz télnek nézek elébe. Szeretném, ha ezeket a prémeket elcserélné néhány jó csapdára, és azokat elküldené a páni faluba az én nevemre. De ne felejtse el a jeleimet ráfesteni: egy N betűt, aztán egy kutyafület és egy puskazávárt. Nincs olyan rézbőrű, aki ne tudná, hogy az így megjelölt holmi engem illet meg, és kétségbe vonná jogomat rá. A fáradsága fejében nem adhatok mást, csak hálás köszönetemet, ha ugyan fiatal barátom, ez a méhvadász itt, nem vállalná magára az ügy lebonyolítását a mosómedveprém ellenében, amivel csak nagyon gyatrán lenne megfizetve.

- Itt csapjon belém a mennykő, ha vállalom! - méltatlankodott Paul, de Ellen szép kis keze befogta a száját, és így kénytelen volt kifakadása folytatását lenyelni, úgy belevörösödve, mintha fojtogatnák.

- Hát akkor nem - felelte az öreg szelíden. - Remélem, nem sértettem meg vele. Tudom, hogy nagy fáradságról van szó, és egy mosómedvebőr nem ér annyit.

- Teljesen félreértette közös barátunk tiltakozását - mondta Middleton. - Nem azt akarta mondani, hogy nem vállalja a megbízást, csupán a díjazását utasítja vissza. De amúgy is fölösleges a vita. Éppen elég

hálával tartozom önnek, és gondom lesz rá, hogy megbízását pontosan végrehajtsuk.

- Ó! - kiáltott fel az öreg, végre megértve a dolgot.

- Hát tegye csak oda a bőröket az én poggyászomhoz. Majd olyan keményen alkuszom a kereskedővel, mintha magamért tenném.

- Köszönöm, százados úr, köszönöm! A nagyapja is igen nagylelkű ember volt. Azért hívták a delavárok Nyitott Kéznek. Istenem, bárcsak átnyújthatnék a kedves hölgynek néhány finom nyestprémet kabátnak vagy körgallérnak, csak hogy megmutassam, mennyire megbecsülöm kedvességüket. De már öreg vagyok ahhoz, hogy akár meg is ígérjem. Isten tudja, ejtek-e még nyestet, ami pedig a silányabb prémet illeti, fel se ajánlom. Akármilyen régóta élek az erdőben, tudom, az úriemberek milyen válogatósak, és csak szép holmit szeretnek viselni.

- Ide a kezét, öregem! - kiáltotta a méhvadász, és akkorát csapott a trapper tenyerébe, hogy csak úgy csattant. - Csak két dolgot szeretnék mondani. Az egyik, hogy a százados úr nagyon jól megmagyarázta, mit akartam mondani. A másik meg, ha bőrre van szüksége, akár a saját bőrömet is szívesen odaadom magának.

Az öreg mosolyogva viszonozta a kézszorítást, de azután nyers arcvonásai elkomolyodtak.

- Jöjjön csak ide, kedves fiam - mondta, és megragadta a fiatalember egyik gombját, úgy vonta félre egy helyre, ahol bizalmasan beszélhetett vele. - Sokat meséltem magának az erdei élet szépségéről, és maga lelkesen helyeselte. De van itt valami, amiről nem szabad megfeledkeznie. Azóta egy gyengéd

leányka gondját is magára vállalta, és szerény véleményem szerint neki inkább valami lakottabb hely való, nem ez a szeles préri.

Paul újabb kézszorítással válaszolt, de ez már olyan volt, hogy a legtöbb ember könnyezve felszisszent volna tőle. Az öreg csak mosolygott rajta. Kihívta Hektort a bárkából, de még tétovázott egy kicsit.

- Százados úr - mondta végre -, tudom, hogy egy szegény embernek nincs nagy hitele, különösen ha még öreg is hozzá. De nézze csak ezt a Hektort itt. Derék, jó kutya, és pontosan úgy érez, mint egy ember. Az utóbbi időkben sokat volt együtt a rokonával, és nagyon összebarátkozott vele. Sajnálnám a két hűséges állatot elszakítani egymástól. Ha eladná nekem azt a kis kutyát, és nem szabna érte túlságosan magas árat..., most nincs ugyan pénzem, de tavasszal, amikor megint lesznek prémjeim, pontosan megfizetném. Vagy pedig, ha semmiképpen sem akar a kutyájától megválni, nagyon kérem, adja kölcsön nekem erre a télre. Hiszen Hektor aligha húzza ki tovább. Meg tudom ítélni az ilyesmit, nem egy jó barátomat láttam meghalni, kutyát is meg indiánt is.

- Vigye el, a magáé! - kiáltotta Middleton. - Kérjen tőlem akármit, örömest odaadom!

Az öreg egy füttyentéssel kicsalta a másik kutyát is a partra, azután végképpen elbúcsúzott. Kevés szó esett mindkét részről. A trapper ünnepélyesen kezet fogott mindenkivel. Middleton megnémult meghatottságában, és úgy tett, mintha poggyászát rakosgatná. Paul bőszen fütyörészett, és még Obed sem tudta filozófushoz méltó nyugalmát megőrizni. Miután sorra kezet fogott mindenkivel, az öreg maga tolta be a bárkát a folyó árjába, és sok szerencsét kívánt további útjukhoz. Egyetlen szót sem szólt

senki, egyetlen evezőlapátot sem mozdítottak meg, amíg a bárka el nem siklott egy kis halom mellett, mely eltakarta a trappert szemük elől. Amikor utoljára látták, a földnyelv szélén állt, puskájára támaszkodva. Hektor a lábához kuporodott, a fiatalabb kutya pedig vígan és játékosan ugrándozott a homokban.

XX.
NATHANIEL BUMPPO EMLÉKÉRE

A vízi utak mind tetőztek, és a bárka úgy siklott a gyors árral, akár egy könnyű madár. Nem volt semmi fennakadás, és az út alig egyharmadáig tartott annak az időnek, amely szárazföldi utazás esetén kellett volna hozzá. Nemsokára bejutottak a nyugati vízrendszer fő vivőerébe, és szerencsésen célhoz értek - pontosan Inez apjának háza előtt léptek partra.

Könnyű elképzelni Don Augustin örömét és Ignatius páter zavarát, amikor megpillantotta őket. A híresztelt csoda semmivé foszlott, és nemsokára az egész környék tudta, hogy Middleton feleségét gazfickók rabolták el, és emberi kezek hozták haza. Hogy a tisztelendő urat megvigasztalja, Middleton rávette Pault és Ellent, hogy Ignatius atya előtt esküdjenek örök hűséget egymásnak. Paul engedett új barátja kérésének, aztán ifjú hitvesével tüstént Kentuckyba utazott, azzal az ürüggyel, hogy meg kell látogatniuk a Hover családot. Ott aztán első dolga volt annak rendje és módja szerint újra házasságot kötni a békebíró előtt, akihez több bizalma volt, mint az egyház valamennyi papjához együttvéve. Ismerte a derék tisztviselőt, és tudta, hogy alapos munkát szokott végezni. Ellen is belement a dologba; talán Paul könnyelmű természetét tartotta szem előtt, és arra gondolt, hogy két esküvő biztosabb, mint egy.

Middleton a környék leggazdagabb földbirtokosának leányával kötött házassága révén igen tekintélyes emberré vált, ami a katonai pályafutását is elősegítette. A kormány egyre fontosabb feladatokkal bízta meg. Munkatársul maga mellé vette a méhvadászt. Aki ismeri azokat az állapotokat, amelyek huszonhárom évvel ezelőtt[8] azon a tájon uralkodtak, nem csodálkozik Paul Hover sikerein sem. Hamarosan jómódú földbirtokos és magas rangú köztisztviselő lett belőle. Gyors emelkedésében Middleton és Inez segítségén kívül sok része volt Ellen okosságának is.

Hol voltak már azok az idők, amikor a szegény árva lány még annak is örülhetett, hogy egy olyan asszony veszi pártfogásába, mint Eszter! Paul ma Louisiana állam törvényhozó testületének közismert és népszerű tagja; beszédei nemcsak egészséges gyakorlati felfogásról és józan észről tanúskodnak, hanem arról is nevezetesek, hogy a parlament unalmas tanácskozásába egy kis derűt is szoktak vinni.

De térjünk vissza a történetünkhöz.

Éppen egy évvel a mozgalmas események után, melyekről könyvünkben beszámoltunk, Middletont - aki akkor még mindig katonatiszt volt - szolgálata a Missouri tájára szólította, a páni falvak közelébe. Paul is a kíséretében volt. Amikor hivatalos megbízásuknak eleget tettek, Paul azzal a kéréssel ostromolta parancsnokát, hogy lovagoljanak el a fiatal páni törzsfőnök falujába, és érdeklődjenek a trapper sorsa iránt. Middletonnak erős csapata volt, így hát a kirándulás nem járt semmiféle veszéllyel, legfeljebb kissé fárasztónak és körülményesnek ígérkezett. Egy indián futárt küldött előre, hogy érkezését jelezze. Az utasok nagy csodálkozására semmiféle felelet sem érkezett. Óra órát követett, egyik mérföld a másik után

maradt a hátuk mögött, anélkül, hogy az ünnepélyes fogadtatásnak bármilyen előjelét is látták volna, vagy legalább egy kis biztatást, hogy a páni faluban szívesen látják őket. Végre a lovascsapat, melynek élén Middleton és Paul nyargalt, a fennsík végére érkezett, arra a pontra, ahol már ereszkedni kezd a termékeny völgy és a pánik faluja felé. A nap régen túl volt a delelőjén, és a békés táj aranyos fényben fürdött. A rétek még zöldek voltak; a lovak és öszvérek legelésztek a lankán, néhány éberen őrködő indián fiúcska felügyelete alatt. Paul megpillantotta régi ismerősüket, Asinust, és felhívta rá barátja figyelmét; jól meghízott, bőre simán fénylett, behunyt szemmel és lecsapott füllel lustálkodott, mintha azon tűnődne, mennyivel kellemesebb a semmittevés a cipekedésnél.

Útjuk az egyik pásztorfiú közelében vezetett el. A gyerek meghallotta a lovak dobogását, fel is pillantott, de arca nem árult el meglepetést vagy csodálkozást; elfordult, és ügyet se vetett rájuk.

- Mégiscsak furcsa - mondta Middleton, aki ezekben a dolgokban sértő szándékot vélt felfedezni. - A gyerek bizonyára hallott már a közeledésünkről, különben előreszaladt volna, hogy jelezze a falubelieknek érkezésünket. De még egy pillantásra is alig méltat minket! Vigyázat, fiúk - tartsátok fegyvereiteket készenlétben!

- Azt hiszem, tévedsz, százados úr - mondta Paul. - Ha van még a prérin becsület, akkor régi barátunk, Sziklaszív képviseli azt. Hogy nem fogadnak minket diadalkapuval? Istenem, ahány ház, annyi szokás. Nézd csak, már jön is valaki elénk, akármilyen szegényes csapatocska kíséri is!

Csakugyan, kis lovascsapat bukkant fel a bozótból, és lassan, méltóságteljesen közeledett. Élükön a páni

farkasok főnöke nyargalt, és egy tucatnyi fiatalabb harcos követte. Valamennyien fegyvertelenek voltak, még azokat a tollakat és ékítményeket sem viselték, amelyek az indiánnak nemcsak a rangját jelzik, hanem a tiszteletadást is, mellyel vendégének tartozik.

A találkozás barátságos volt, bár mindkét részről kissé tartózkodó. Middleton sokat adott a személyének és hivatalának járó tiszteletre. Bántotta a hűvös fogadtatás, és kanadai ügynökök kezét látta benne; utolsó ittléte óta, úgy látszik, idegen befolyás a jenkik ellen hangolta a páni farkasokat. Nem szólt semmit, de a szokásosnál kissé gőgösebben tartotta fejét. Az indiánokon nehéz volt keresztüllátni. Nyugodtan és méltóságteljesen viselkedtek, olyan udvarias tartózkodással, mely akármelyik diplomatának becsületére vált volna.

Miközben a falu felé poroszkáltak, a századosnak volt ideje gondolkodni. Pillantása nemegyszer fordult egykori szövetségese felé, de hiába. A fiatal törzsfőnök mereven maga elé bámult, arca borús volt, egyetlen szót sem szólt, szemmel láthatóan nem érzett semmi kedvet a beszélgetéshez. A százados kénytelen volt belenyugodni, és hasonlóképpen viselkedni.

Amikor megérkeztek a faluba, látták, hogy az egész törzs összegyűlt a főtéren. Ott tágas kört alkottak, melynek közepén egy tucatnyi kisebb törzsfő álldogált. Sziklaszív intésére a tömeg utat nyitott nekik, és belovagoltak a körbe. Leszálltak, és a lovakat elvezették. Middleton és csapata vagy ezer komoly és szomorú indián szem kereszttüzébe került.

Middleton növekvő aggodalommal nézett körül; egyetlen üdvrivalgás, egyetlen dal, egyetlen kiáltás sem köszöntötte őket. Kísérői is kínosan érezték magukat, és bizonytalanságukat elszántság váltotta

fel: mindenki megmarkolta fegyverét. Csakhogy az indiánok semmi jelét sem adták ellenséges szándékaiknak. Sziklaszív intett Middletonnak és Paulnak, hogy kövessék. Egy kisebb csoportba, a kör kellős közepébe vezette őket. Itt megoldódott a rejtély.

A nyersfából, de a legnagyobb gonddal összeácsolt széken, mely arra szolgált, hogy kényelmesen megtámassza, aléltan ült az öreg trapper. Egy pillantás elég volt ahhoz, hogy barátai tisztában legyenek vele: élete utolsó állomásához érkezett. Szeme üveges volt már és kifejezéstelen; nyilván nem látott már semmit. Arca beesett, és csontjai élesen kiálltak, egyébként vonásai olyanok voltak, mint máskor. Közelgő végét nem határozott betegség idézte elő, inkább erőinek szelíd és fokozatos kimerülése. Testét még nem hagyta el az élet utolsó szikrája, mintha ragaszkodnék szervezetéhez, melyet nem ásott alá sem bűn, sem betegség.

A lehanyatló nap fénye éppen arcába hullt. Fedetlen fővel ült ott, hosszú, vékony, szürke fürtjeit könnyedén meglebbentette az esti szél. Puskája keresztbe feküdt a térdén, egyéb vadászfelszerelése mellette, a keze ügyében. Lábánál kutyája kuporgott, teljesen természetes testtartásban. Middleton csak második pillantásra vette észre, hogy Hektornak csupán az indiánok bámulatos ügyességével kitömött bőrét látja maga előtt. Saját kutyája néhány lépéssel odébb Tacsihcsana és Matori fiacskájával játszadozott. A fiúcska anyja is ott volt a közelben, karján egy második gyerekkel, kinek apja Sziklaszív volt. Le Balafré a haldokló trapper mellett ült; meglátszott rajta, hogy az ő órái is meg vannak számlálva. Idősebb ember volt a többi is, aki a trapper közvetlen közelében ült; nyilván látni akarták, hogyan indul utolsó útjára egy derék, becsületes ember és igazi harcos, aki nem fél semmitől.

A trapper rendkívül mértékletes és tevékeny életével kiérdemelte a békés és nyugodt halált. Ereje az utolsó hetekig sem hagyta cserben. Amikor aztán végefelé járt, hanyatlása gyorsan és fájdalom nélkül következett be. Tavasszal még vígan vadászott a törzs fiataljaival együtt, sőt még a nyár nagy részén is, de az ősz beállta előtt tagjai hirtelen felmondták a szolgálatot. A páni falu már azt hitte, hogy elbúcsúzhatik bölcs tanácsadójától, akit mindenki tisztelt - és szeretett. Ám éppen azon a napon, amikor Middletonék megérkeztek, a haldokló mintha feléledt volna.

Nyelve újra mozgott, és szeme időnként megismerte barátait.

Sziklaszív, miután elhelyezte vendégeit a haldokló előtt, néhány percig - a szívére nehezedő szomorúság miatt, de az illem kedvéért is - csendben maradt, majd kissé előrehajolt és megkérdezte:

- Hallja-e atyám fia szavait?

- Beszélj! - felelte a trapper olyan hangon, mely melle mélyéből tört elő, de a nagy csendben világosan hallható volt. - Nemsokára itt hagyom a páni farkasok faluját. Nagy út áll előttem.

- Atyám ne aggódjék: minden tövist eltávolítunk útjából - mondta Sziklaszív.

- Páni, én keresztény ember vagyok, és halálomban is az maradok. Fegyvereimet ne temessék el velem, és lovat sem kell síromon feláldozni.

- Pedig atyám megérdemli. Mesélje el fiatal harcosaimnak, hány mingót tett ártalmatlanná.

- Fehér ember nem dicsekszik halála előtt.

A fiatal törzsfőnök csalódottan hátralépett, és átadta helyét Middletonnak. A százados megfogta a trapper sovány kezét, és meghatottságtól elcsukló hangon megmondta, ki van itt. Az öreg előbb közömbösen nézett maga elé, de amikor ráismert a századosra, arcán öröm villant át.

- Remélem, nem felejtette el azokat, akiknek olyan nagy szolgálatot tett - mondta Middleton.

- Életemben nagyon keveset felejtettem el. Tudom, ön kicsoda, és nagyapjára is emlékszem. Örülök, hogy eljött. Megtenne valamit egy haldokló öregember kedvéért?

- Mondja meg, mit kíván, és meglesz! - felelte Middleton.

- Hosszú utazás egy semmiségért! - mondta az öreg, majd rövid pihenő után így folytatta: - Hosszú út, de a jóság és barátság nem ismer akadályt. Van egy telep messze, Otsego dombjai közt...

- Ismerem azt a helyet - szakította félbe Middleton, mert látta, milyen nehezére esik a beszéd. - Mit kell ott elintéznem?

- Ezt a puskát és a golyótáskát meg a puskaporos szarut kellene eljuttatni annak az embernek, akinek a nevét a puska agyába bevésték..., egy kereskedő véste be a késével..., mert már régen elhatároztam, hogy reá hagyom szeretetem jeléül.

- Meglesz. Van más kívánsága is?

- Nagyon kevés, amiről rendelkezhetek. Csapdáimat indián fiamra hagyom..., mindig jóságos és becsületes volt. Hol van?

Middleton intett a páni törzsfőnöknek, és átadta neki helyét.

- Páni - mondta az öregember -, az én népemnél az a szokás, hogy az apa megáldja fiát, mielőtt örökre behunyja szemét. Jöjj, fogadd áldásomat. A te hited más, mint az enyém, de a becsületes emberek megértik egymást. Te az örök vadászmezőkben reménykedsz, én meg az én népem hagyományait követem. Talán Wahcondah és az én Istenem ugyanaz. Kissé elrugaszkodtam az én népemtől, a puskát és a vadászatot kedveltem, és ez közelebb vitt hozzátok. Ah, itt van Hektor is - folytatta, és kissé előrehajolva, megsimogatta a kitömött kutya fejét -, derék, hűséges társam volt, és nem szeretném, ha megölnék a síromon. Ígérd meg, páni, hogy nem bántod, és gondját viseled, ha én már nem leszek.

- Atyám szavai megmaradnak fülemben - felelte a törzsfőnök, és tisztelettel meghajtotta fejét.

- Hallottad, Hektor, mit ígért a nagy főnök? - kérdezte a trapper, és nagy erőfeszítéssel megfogta a kutya fülét. Mivel hiába várta a megszokott választ, a kutya vakkantását, az állat hideg szájához csúsztatta kezét. Ekkor ráeszmélt a valóságra. Hátradőlt székében, és lehorgasztotta fejét, mint akit váratlanul súlyos csapás ért.

Két indián felhasználta a haldokló pillanatnyi révedezését, és gyorsan eltávolították a kitömött kutyát, ugyanazzal a gyöngéd tapintattal, mely rávette őket a kegyes csalásra.

- A kutya már nem él! - dünnyögte a trapper néhány percnyi hallgatás után. - Persze hogy nem él..., az ő napjai is ki vannak mérve, mint egy emberéi! Százados úr - fordította fejét nagy erőlködéssel Middleton felé -, örülök, hogy eljött. Szeretném, ha a kutya maradványait a sírom közelében temetnék el, a lábaimnál. Talán nem ütközik meg rajta senki. Vadász számára nem szégyen, ha a kutyája mindig mellette van.

- Úgy lesz, ahogy kívánja - felelte Middleton.

Az öreg megint elhallgatott, és mintha hosszasan eltűnődött volna valamin. Időnként sóvárogva Middletonra nézett, mint aki kérni szeretne valamit, de nem meri megtenni. A százados észrevette habozását, és biztatta, mondja csak meg, ha van még más kívánsága is.

- Egyetlen rokonom sincs széles e világon - felelte a trapper. - Ha elmentem, velem kihal a családom. Nem voltunk nagy emberek, de becsületesen eleget tettünk minden kötelességünknek. Apám csontjai a tengerparton porladnak, én meg a prérin kerülök a földbe.

- Nevezze meg a helyet, ahol apja nyugszik. Majd gondoskodom róla, hogy apja mellé temessék el! - jelentette ki határozott hangon Middleton.

- Nem, nem, százados úr. Nem azt akarom. Csak temessenek el itt, ahol éltem, távol a világ zajától. De mindig úgy vélekedtem, hogy egy becsületes ember sírja ne maradjon jeltelen, mint egy indiáné, akit lesből öltek meg. Pénzt adtam egy kereskedőnek, aki onnan jött, és sírkövet állíttattam néhai apámnak. Tizenkét hódprém árát adtam érte, és nagyon szépen bevésték a nevét. Amikor a régi háború a franciákkal véget ért,

oda is utaztam, és örömmel láttam, hogy minden rendben van, kívánságom szerint, és az emberem megtartotta a szavát.

- Olyan követ szeretne a sírja fölé?

- Nem, nem - azt nem kívánhatom. Nincs más fiam Sziklaszíven kívül, és tőle nem kérhetek ilyesmit. Adósa vagyok e nélkül is, éppen elég hosszú ideig éltem törzse nyakán. A puskám megér egy kis pénzt..., talán egy olyan kő ára is kitelnék belőle..., de nem! A puskát küldjük csak el annak, akinek a neve bele van vésve..., a fiúnak öröme telik majd benne, ha felakasztja szobájában... sok szarvast látott összeesni tőle... meg madarat is lehullani!

- Nem kell a puskát eladni! Van itt valaki, aki szívesen teljesíti kívánságát anélkül is! Ennyivel csak tartozik egy embernek, aki annyi veszélytől mentette meg! De adósa már az elődjei nevében is. Gondoskodom róla, hogy sírkövet állítsanak nyugvóhelye fölé.

Az öregember kinyújtotta sovány kezét, és megszorította a századosét.

- Gondoltam, hogy megteszi - mondta -, de nem akartam kérni, tekintve, hogy nem vagyok a rokona. Nem kell dicsekvő szavakat rávésni. Elég a név, a kor, a halál időpontja. Akkor a nevem nem vész el nyomtalanul. Többet nem is akarok.

Middleton megígérte, hogy úgy lesz. Csend következett, melyet csak néha-néha törtek meg a haldokló halk és érthetetlen szavai. Érezni lehetett, hogy már nem törődik a világgal, és csak várja, hogy végleg elszakadjon tőle. Middleton és Sziklaszív megállt mellette jobbról-balról, és bánatos aggodalommal leste az arcát. Két órán át nem

mutatkozott rajta észrevehető változás. Sok évtől elnyűtt, fáradt arcán méltóságteljes nyugalom tükröződött. Időnként dünnyögött egy-két szót, mintha kérdezni akarna valamit azok felől, akiknek sorsa még most is érdekelte. A törzs minden tagja az egész idő alatt ünnepélyes csendben, nagy részvéttel és türelemmel várakozott. Valahányszor az öregember mondott valamit, mindnyájan előrehajoltak, úgy hallgatóztak, és ha szavaiból megértettek valamit, hosszan eltűnődtek bölcsességén.

Életének lángja már alig pislogott. Hangja suttogássá vált, és voltak percek, amikor a körülötte állók már-már azt hitték, vége. Middleton figyelmét nem kerülte el a viharszántotta arc egyetlen rezdülése sem. Vajon lelkében mi ment végbe? Ámde mivel még nem volt ember, aki jelenthette volna, a halál pillanatában mit érzett, és mit látott, találgatások helyett a tények elbeszélésére szorítkozunk.

A trapper egy teljes órán át majdnem mozdulatlanul maradt. Csak a szemét nyitotta ki és csukta be néha. Amikor kinyitotta, tekintete elmerengett a nyugati látóhatáron lebegő felhőkön és azon a ragyogó színjátékon, mely az amerikai naplementét olyan felejthetetlenné teszi. Az időpont, az alkonyat szépsége és az esemény, melynek tanúi voltak, áhítatos érzéssel töltötte el a jelenlevők szívét. S miközben Middleton eltöprengett ezen a különös jeleneten, hirtelen úgy érezte, hogy a haldokló hihetetlen erővel megszorítja kezét. Ugyanakkor az öregember, akit barátai két oldalról támogattak, felállt. Egy percig körülnézett, mintha még nagyobb csendet parancsolna, aztán szép, katonás mozdulattal felszegte fejét, és olyan harsány hangon, mely a tér legtávolabbi pontjáig is elhallatszott, ezt a szót kiáltotta:

- Jelen!

Mindez olyan váratlanul történt, az öregember arcán a méltóság és az alázat olyan különös keveréke tükröződött, és hangja olyan hihetetlenül erős volt, hogy a jelenlevők egészen belezavarodtak megdöbbenésükben. Middleton és Sziklaszív önkéntelenül kinyújtotta kezét, hogy megóvja az öregembert az eleséstől, de már későn. Vége volt. Szomorú arccal lefektették, és Le Balafré felállt, hogy hírül adja a törzsnek a bekövetkezett halált. Az öreg indián hangja remegett.

- Egy derék, igazságos, bölcs és bátor harcos indult el azon az ösvényen, mely népe örök vadászmezeire vezet - mondta. - Amikor Wahcondah hangja szólította, a derék harcos nyomban jelentkezett. Menjetek, gyermekeim. Tartsátok emlékezetben a sápadtarcúak nagy főnökét, és távolítsátok el utatokból a tüskéket.

A sírt néhány öreg tölgyfa árnyékában ásták meg. A páni farkasok gondosan őrzik és ápolják mind a mai napig, s gyakran megmutogatják az utasoknak és a kereskedőknek a helyet, ahol egy igazságos fehér ember alussza örök álmát. Idővel követ állítottak a sír fejéhez, azzal az egyszerű felirattal, amelyet a trapper kívánt. Middleton maga csak ezt a néhány szót tette hozzá:

"GALÁD KÉZ
SOHA NE MERJE NYUGALMÁT ZAVARNI!"

Jegyzetek

1. Trap - tőr, csapda; a trapper csapdával, kelepcével dolgozó prémvadász [VISSZA]

2. Önhatalmúlag, jogtalanul földet foglaló telepes

[VISSZA]

3. Fordítása: Battius-féle amerikai esti szörnyeteg [VISSZA]

4. White (ejtsd: vájt) angolul fehéret jelent [VISSZA]

5. Linné svéd természettudós (1707-1778), kinek botanikai rendszere indította el a növények és állatok tudományos csoportosítását és meghatározását [VISSZA]

6. Individuum - egyed; genus - nem; species - faj [VISSZA]

7. Az indián nőket a jenkik squaw-nak (ejtsd: szkvó) nevezték [VISSZA]

8. A préri című regényt James Fenimore Cooper 1826-ban írta, párizsi tartózkodása idején [VISSZA]